Aprobat în ședința Guvernului din _____2026

Decizia protocolară nr.____/2026

Proiect

L E G E
pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 10 punctul 8 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr.2, art.33), cu modificările ulterioare, se abrogă.

Art.II - Articolul 77 alineatul (14) din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134/1997 (Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.372-382, art.341), cu modificările ulterioare, se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Aceste prevederi nu se aplică acțiunilor acordate în cadrul Programului de stimulare pe termen lung (stock option plan - SOP).”.

Art. III. - Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5 punctul 46), litera b) se completează cu textul „sau reprezintă unica locuinţă aflată în proprietatea contribuabilului pe parcursul ultimilor 3 ani până la data înstrăinării, în baza dreptului de proprietate înregistrat în Registrul bunurilor imobile”.

2. Articolul 6:

2.1. la alineatul (5):

2.1.1. litera d) se abrogă;

2.1.2. se completează cu literele j) și k), cu următorul cuprins:

„j) taxa de viciu;

k) taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate”;

2.2. la alineatul (6) litera a^1) se abrogă;

2.3. la alineatul (10), enunțul „Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului” se exclude.

3. La articolul 8 alineatul (2) litera c) după cuvintele „în numerar” se completează cu textul „și/sau prin instrument de plată”, în ambele cazuri.

4. Articolul 15 la litera a), cuvintele „întreprinzători individuali” se completează cu textul „ , inclusiv, gospodăriile ţărăneşti (de fermier)”;

5. La articolul 15^2 alineatul (1), cuvintele „care nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare” se substituie cu textul „a cărui datorie la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare nu depășește 100 de lei inclusiv”.

6. Articolul 18 la litera e), textul „art.40 alin.(7)” se substituie cu textul „art.40 alin.(1)”.

7. Articolul 20:

7.1. litera p^2) va avea următorul cuprins:

p^2) câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depășește 10000 de lei”;

7.2. literele z^{10}), z^{11}), z^{18}) se abrogă;

7.3. la litera z^{22}), cuvintele „în momentul acordării” se substituie cu cuvintele „în momentul acordării și exercitării”.

8. La articolul 24 alineatul (13), cuvintele „Ministerul Sănătății” se substituie cu cuvintele „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”.

9. Articolul 33:

9.1. la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40020”;

9.2. la alineatul (2), cifrele „34620” se substituie cu cifrele „40020”.

10. La articolul 35^2:

10.1. denumirea articolului se completează cu cuvintele „rezidente care nu desfășoară activitate de întreprinzător”;

10.2. alineatul (3), cuvintele „de la un singur furnizor al acestor servicii” se exclud.

11. Articolul 40:

11.1. alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota impozitului pe venit prevăzută la art.15 lit.a).”.

11.2. alineatul (7) se abrogă.

12. La articolul 42 alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) majorată cu suma cheltuielilor de reparații, confirmate în baza facturii fiscale și dovezii achitării plăților respective.”

13. Articolul 51^3:

13.1. în denumirea, cuvintele „și private” se exclud;

13.2. cuvintele „şi instituţiile de învăţământ private” se exclud.

14. Articolul 52 alineatul (2) după cuvintele „Organizaţiile necomerciale” se completează cu textul „, cu excepția instituţiilor de învăţământ private”.

15. Articolele 53^2-53^3 se abrogă.

16. La articolul 54^1 alineatul (1) textul „60%” se substituie cu textul „25%”.

17. Articolul 71 alineatul (1):

17.1. la litera c) textul „art.40 alin.(7)” se substituie cu textul „art.40 alin.(1)”;

17.2. la litera t^1), cuvintele „şi de la campanii promoţionale” se substituie cu textul „ , câștigurile de la campanii promoționale în partea în care valoarea fiecărui câştig depăşeşte 10000 de lei”;

17.3. se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins:

„w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire de către nerezidenți care nu dețin cetățenia Republicii Moldova, cu excepția patrimoniului primit de la rude până la gradul II inclusiv”.

18. La articolul 74 alineatul (1^1), textul „Impozitul se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. În cazul în care contractul este încheiat după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie şi/sau în folosinţă a bunului imobil” se substituie cu textul „Impozitul se achită lunar, până la data de 25 a lunii următoare lunii pentru care se determină obligația fiscală. În cazul în care valoarea contractuală pentru transmiterea bunului imobil în posesie și/sau în folosință este stabilită în valută străină, obligația fiscală se determină și se achită în moneda națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei

la data de 31 decembrie anului precedent anului pentru care a fost stabilită obligația fiscală”.

19. La articolul 76 alineatul (3), cuvintele „și de Standardele Naționale de Contabilitate sau de IFRS și” se exclud.

20. Articolul 84 alineatul (6), textul „2023-2026” se substituie cu textul „2023-2029”.

21. Articolul 87:

21.1. alineatul (1^1) textul „în termenul stabilit la art.83” se substituie cu cuvintele „cu privire la impozitul pe venit”.

21.2. se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins

„(1^2) Prin derogare de la prevederile alin.(1) din prezentul articol, întreprinderile care în ultima zi a perioadei fiscale au cel mult 249 de salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri de până la 200 de milioane de lei sau au cel mult 249 de salariaţi şi deţin active totale de până la 200 de milioane de lei pot achita impozitul pe venit calculat, până la data de 25 a lunii următoare lunii în care au fost plătite dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote părţi, sau au fost acoperire pierderilor anilor precedenți, din profitul obţinut în perioadele fiscale 2027-2029 inclusiv. Suma impozitului pe venit spre achitare din impozitul pe venit calculat pentru perioadele fiscale 2027-2029 inclusiv se determină prin aplicarea proratei faţă de suma impozitului pe venit calculat pentru perioada fiscală din venitul impozabil aferent perioadei fiscale respective. Prorata se aproximează, conform regulilor matematice, până la două semne după virgulă şi se determină prin aplicarea următorului raport:

a) la numărător se indică valoarea dividendelor achitate (înainte de reţinerea impozitului pe venit conform art.90^1 şi 91) sau suma îndreptată pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți;

b) la numitor se indică valoarea totală a profitului până la impozitare reflectat în situaţiile financiare pentru perioada fiscală din care se achită dividende.

Opţiunea de aplicare a prezentului alineat se realizează prin prezentarea declaraţiei cu privire la impozitul pe venit.

Prevederile prezentului alineat nu se aplică întreprinderilor individuale, gospodăriilor ţărăneşti, rezidenţilor zonelor economice libere, rezidenţilor Portului Internaţional Liber "Giurgiuleşti", rezidenţilor Aeroportului Internaţional Liber "Mărculeşti", rezidenţilor parcurilor pentru tehnologia informaţiei, agenţilor economici care aplică regimul fiscal stabilit în cap. 7^1, agenţilor economici care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei, precum şi agenţilor

economici care desfăşoară activităţi prevăzute în secţiunea G a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei, care în ultima zi a perioadei fiscale au mai mult de 49 de salariaţi, o cifră anuală de afaceri mai mare de 50 de milioane de lei sau deţin active totale mai mult de 50 de milioane de lei.”.

22. Articolul 89 se abrogă.

23. Articolul 90:

23.1. la alineatul (3), textul „și 10^3” se substituie cu textul „ , 10^3 și 10^4”;

23.2. alineatul (4):

23.2.1. la litera a), textul „89,” se exclude;

23.2.2. litera b) se abrogă;

23.2.3. la litera c), textul „lit.a)” se exclude.

24. Articolul 90^1:

24.1. alineatul (3^1) va avea următorul cuprins:

(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de:

a) 6% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepţia celor prevăzute la lit.b), c) și d), achitate în folosul persoanelor fizice rezidente;

b) 8% din dividende distribuite din profiturile generate începând cu perioada fiscală 2027, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, achitate în folosul persoanelor fizice rezidente;

c) 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;

d) 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social;

e) 12% din dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor prevăzute la alin.(3^7);

f) 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice;

g) 12% din câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig depăşeşte 10000 de lei;

h) 12% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător;

i) 18% din câştigurile de la jocurile de noroc, cu excepția câştigurilor de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1).”.

24.2. alineatul (3^3) se abrogă:

24.3. la alineatul (3^4), textul „Acest impozit se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie şi/sau în folosinţă a bunului imobil” se substituie cu textul „Acest impozit se achită lunar, până la data de 25 a lunii următoare lunii pentru care se determină obligația fiscală. În cazul în care valoarea contractuală pentru transmiterea bunului imobil în posesie și/sau în folosință este stabilită în valută străină, obligația fiscală se determină și se achită în moneda națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la data de 31 decembrie anului precedent anului pentru care a fost stabilită obligația fiscală.”.

24.4. la alineatul (4), textul „(3^3),” se exclude.

25. Articolul 91 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de:

a) 12% din plăţile direcţionate spre achitare persoanelor nerezidente aferente veniturilor de la art.71, cu excepţia celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a);

b) 6% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepţia celor prevăzute la lit.c), d) și e), achitate în folosul persoanelor nerezidente;

c) 8% din dividende distribuite din profiturile generate începând cu perioada fiscală 2027, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, achitate în folosul persoanelor nerezidente;

d) 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;

e) 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social.”.

26. Se completează cu Titlul II^1 cu următorul cuprins:

„**TITLUL II^1**

Taxe pe activități specifice

Articolul 92^1. Taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate

(1) Pentru fiecare trimitere poștală, care face obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate în sensul titlului III capitolul 10 și art.219 din Codul vamal nr.95/2021, și este plasată în regim vamal de import și predată persoanei destinatară a mărfii, se aplică o taxă de gestionare în cuantum de 12 lei.

(2) Obligația de plată a taxei revine persoanei destinatare a mărfurilor.

(3) Obligația de colectare a taxei de la persoana destinatară, precum și de declarare și virare a acesteia la bugetul de stat revine, după caz, furnizorului de servicii de livrare a trimiterilor poștale, furnizorului de servicii poștale sau furnizorului de serviciu poștal universal (denumit în continuare *furnizor*).

(4) Furnizorul colectează taxa direct de la persoana destinatară a mărfurilor, colectarea acesteia fiind condiție pentru predarea trimiterii poștale către destinatar. În cazul refuzului de plată, furnizorul este în drept să rețină trimiterea poștală până la achitarea taxei.

(5) Furnizorul are obligația ca, până în ultima zi a lunii următoare celei în care a avut loc predarea trimiterii poștale persoanei destinatare, să:

a) declare la Serviciul Fiscal de Stat numărul trimiterilor poștale predate pentru care s-a perceput taxa și cuantumul total al taxelor colectate;

b) vireze la bugetul de stat taxele colectate.

(6) Procedura de declarare se stabilește de către Ministerul Finanțelor.

(7) Trimiterile poștale care nu au fost predate persoanei destinatare nu fac obiectul taxei.

(8) Taxa nu se rambursează în cazul trimiterilor poștale returnate de persoana destinatară.

Articolul 92². Taxa de viciu aferentă participării la jocurile de noroc și loterii

(1) Subiect al taxei de viciu este persoana fizică participantă la jocurile de noroc, sau persoana fizică care procură bilete de loterie.

(2) Obiectul taxei pe viciu îl constituie:

a) pentru pariuri și toate jocurile de noroc cu risc social - mijloacele bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc;

b) pentru loteriile electronice - valoarea biletelor electronice procurate pe platforma de joc, inclusiv din contul câștigurilor pe rezultatele extragerilor precedente;

c) pentru loteriile momentane tipărite - valoarea biletelor procurate de jucători de la distribuitori.

(3) Cota taxei de viciu constituie 6%:

a) din mijloacele bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc;

b) la valoarea biletelor electronice procurate pe platforma de joc, inclusiv din contul câștigurilor pe rezultatele extragerilor precedente;

c) la valoarea biletelor procurate de jucători de la distribuitori.

(4) Obligația de calculare, declarare și achitare la bugetul de stat a taxei de viciu revine organizatorului jocurilor de noroc, respectiv organizatorului loteriilor.

(5) Calcularea taxei de viciu se efectuează:

a) în cazul obiectului impunerii prevăzut la alin. (2) lit. a) - la momentul încasării mijloacelor bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc;

b) în cazul obiectului impunerii prevăzut la alin. (2) lit. b) sau c) la momentul comercializării biletului de loterie, direct sau prin intermediari, inclusiv din contul câștigurilor pe rezultatele extragerilor precedente.

(6) Declararea și achitarea taxei de viciu se efectuează până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care:

a) au fost încasate mijloacele bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc; și/sau

b) au fost comercializate biletele de loterie.

(7) Taxa de viciu nu se restituie în cazul anulării jocului de noroc sau al anulării tragerii de loterie.

(8) Modul de declarare a taxei de viciu se stabilește de Ministerul Finanțelor.”.

27. Articolul 93 se completează cu punctul 16^1) cu următorul cuprins:

„16^1) *Autofactura* – factura fiscală emisă de cumpărător (beneficiar) în numele și contului furnizorului pentru documentarea operațiunilor impozabile prin care se confirmă efectuarea operațiunilor respective și se determină obligațiile fiscale aferente acestora.”.

28. La articolul 94 litera e), după textul ,,procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea” se introduce textul ,,băncilor aflate în lichidare conform Legii nr.550/1995 și a ”.

29. La articolul 95 alineatul (1) litera e) și alineatul (2) litera g) se completează cu textul „precum și procurarea proprietății băncilor aflate în proces de lichidare potrivit Legii nr. 550/1995.”

30. Articolul 96 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 96.** Cotele T.V.A.

(1) Se stabilește cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor şi serviciilor importate şi a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.:

1) cota redusă în mărime de 12%:

a) la produsele alimentare preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;

b) la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei.

c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;

d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.

2) cota redusă în mărime de 8%:

a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele şi produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, şi 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2);

b) la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit prin ordinul comun al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Sănătății, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate;

c) la dispozitivele medicale, consumabilele medicale, produsele pentru diagnostic și dezinfectanții, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 380894, 382100000, 3822, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832 și 901839000;

d) la importul conform art.104 lit.b[1]) și/sau livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale;

e) la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice şi apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă şi silvică, reziduuri vegetale agricole şi forestiere, reziduuri

vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn, precum şi la energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituţiilor publice;

f) la legumele și fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 0701, 07020000, 0703, 0706, 070700, 080610, 080810, 080830, 0809, 08101000, 081020;

g) la ouă proaspete de găini din specia Gallus domesticus, clasificate la poziția tarifară 040721000, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova;

h) la carne şi organe comestibile, proaspete, refrigerate sau congelate de cocoşi şi de găini din specia Gallus domesticus importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 020711-020714;

i) la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 4014, ex.9619 tampoane igienice, tampoane interne pentru femei și absorbante (tampoane) pentru fiecare zi pentru femei, ex.392490000 şi 401490000 – cupe menstruale.

31. La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins:

„d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ pentru fiecare lună, pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.

32. Articolul 97 alineatul (7) după textul „Legii insolvabilităţii nr.149/2012” se completează cu textul „ , precum și procurarea proprietății băncilor aflate în proces de lichidare potrivit Legii nr. 550/1995.”.

33. La articolul 99 alineatul (2), textul „art.24 alin.(19) şi (19^3)” se substituie cu textul „art.24 alin.(19), (19^3) și (26)”.

34. La articolul 101^7 alineatul (3) punctul 1):

34.1. preambulul va avea următorul cuprins:

„1) livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova. În sensul prezentului articol, comerciantul reprezintă operatorul pieţei de energie electrică, titular al licenței pentru operarea pieței energiei electrice, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică , pentru tranzacţiile pe piaţa pentru ziua următoare şi pe piaţa intrazilnică, precum şi cumpărătorul de energie electrică, care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii:”

34.2. litera a), cuvintele „de comercializare” se substituie cu textul „de trading”.

35. Articolul 102:

35.1. la alineatul (8), cuvintele „Ministerul Sănătății” se substituie cu cuvintele „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”;

35.2. la alineatul (9), textul „art.24 alin.(19) şi (19^3)” se substituie cu textul „art.24 alin.(19), (19^3) și (26)”.

35.3. alineatul (10) litera a^1), după textul „Legii insolvabilităţii nr.149/2012” se completează cu textul „ , precum și procurarea proprietății băncilor aflate în proces de lichidare potrivit Legii nr. 550/1995.”;

35.4. la alineatul (15), textul „în afară de declaraţiile privind T.V.A. şi registrele de evidenţă a livrărilor şi procurărilor în care sînt înregistrate operaţiunile de livrare sau procurare” se exclude.

36. La articolul 103:

36.1. alineatul (1):

36.1.1. punctul 3) se abrogă;

36.1.2. la punctul 10), cuvintele „conform listei aprobate de Guvern” se substituie cu cuvintele „conform listei aprobate prin ordinul comun al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Sănătății;

36.1.3. punctele 20), 21), 22) se abrogă;

36.1.4. punctul 26) va avea următorul cuprins:

„26) utilajul, echipamentul şi atributele de gratificaţie primite ca donaţii de Comitetul Naţional Olimpic şi Sportiv de la Comitetul Internaţional Olimpic, de la federaţiile sportive europene şi internaţionale de profil pentru pregătirea sportivilor de performanţă şi promovarea mişcării olimpice, fără drept de comercializare a acestui utilaj, echipament şi atribute de gratificaţie;”;

36.1.5. punctul 31) se abrogă.

36.2. alineatele (9^2)-(9^4), (9^9) se abrogă.

37. La articolul 104:

37.1. litera b) va avea următorul cuprins:

„b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh pentru fiecare lună, pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.

37.2. se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„ j) producţia de carte şi publicaţiile periodice (cu excepţia celor cu caracter

publicitar şi erotic) de la codurile NC 4901, 4902, 4903 00 000, 4904 00 000 şi 4905, producţia de carte electronică şi/sau audio şi publicaţiile periodice electronice şi/sau audio (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic).”

38. La articolul 108 alineatul (9), după cuvintele „declarate în proces de insolvabilitate” se completează cu textul „și livrarea proprietății băncilor aflate în lichidare conform Legii nr.550/1995”.

39. Articolul 117 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul serviciilor privind tariful de gestionare, administratorul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA) instituit conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile este în drept să emită factura fiscală (autofactură), în numele și în contul comerciantului, conform Hotărârii Guvernului nr.379/2025 cu privire la stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, în baza informațiilor administratorului SDA.”.

40. Titlul III se completează cu capitolul 10 cu următorul cuprins:

„Capitolul 10
Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate

Articolul 118[3]. Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate

(1) În sensul prezentului articol vânzarea la distanță de mărfuri importate înseamnă plasarea în liberă circulație și livrarea de mărfuri expediate sau transportate de furnizor sau în contul acestuia, inclusiv în cazul în care furnizorul intervine în mod indirect în transportul sau expedierea mărfurilor, către persoanele fizice din Republica Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător. Vânzarea la distanță de mărfuri importate acoperă numai mărfurile, cu excepția produselor care fac obiectul accizelor, în trimitere poștală cu o valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro per trimitere (colet).

(2) În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

1) *subiect impozabil nestabilit în Republica Moldova* (în continuare - „subiect impozabil”) semnifică nerezidenții ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, care prin utilizarea unei platforme electronice, efectuează sau facilitează vânzarea la distanță de mărfuri, cu valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro, către persoanele fizice din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător (B2C);

2) *intermediar* înseamnă o persoană înregistrată în Republica Moldova și desemnată de subiectul impozabil, care este obligată la calcularea și plata TVA și

trebuie să respecte obligațiile prevăzute de prezentul regim special în numele și în contul subiectului impozabil.

(3) Prezentul regim special se aplică de către orice subiect impozabil nestabilit în Republica Moldova, care efectuează sau facilitează vânzări la distanță de mărfuri importate prin intermediul intermediarului.

(4) În cadrul prezentului regim special, subiectul impozabil poate fi reprezentat de mai mulți intermediari în același timp.

(5) Subiectul impozabil care utilizează prezentul regim special, prin intermediul intermediarului declară momentul în care își începe sau își încetează activitatea în cadrul prezentului regim special sau momentul în care își modifică respectiva activitate în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a utiliza prezentul regim special. Informațiile respective sunt comunicate pe cale electronică Serviciului Fiscal de Stat, în modul și conform procedurii stabilite de acesta.

(6) Declarația de începere a activității, pe care intermediarul are obligația de a o depune înainte de a începe să utilizeze prezentul regim special, în numele subiectului impozabil, conține următoarele informații:

a) denumirea/numele intermediarului și codul fiscal al acestuia;

b) adresa poștală;

c) adresa electronică;

d) denumirea/numele subiectului impozabil;

e) adresa poștală;

f) adresa electronică și site-urile web;

g) temeiul de reprezentare.

(7) Intermediarul care utilizează prezentul regim special notifică orice modificare a informațiilor furnizate.

(8) La primirea declarației de începere a activității pe care intermediarul are obligația de a o depune înainte de a începe să utilizeze prezentul regim special, Serviciul Fiscal de Stat va înregistra intermediarul cu un cod individual de înregistrare în scopuri de TVA și va comunica acest cod intermediarului respectiv prin mijloace electronice.

(9) Serviciul Fiscal de Stat atribuie intermediarului un cod individual de înregistrare în scopuri de TVA, pentru aplicarea prezentului regim special, pentru fiecare subiect impozabil pentru care intermediarul este desemnat.

(10) Codurile de înregistrare atribuite în temeiul alin.(8) și (9) se utilizează numai pentru prezentul regim special. Serviciul Fiscal de Stat organizează Registrul codurilor de înregistrare specială în scopuri de TVA pentru Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate.

(11) Intermediarul este radiat din registrul prevăzut la alin.(10), în următoarele situații:

1) dacă intermediarul notifică faptul că persoana impozabilă nu mai efectuează vânzări la distanță de mărfuri;

2) dacă se poate deduce, prin alte mijloace, că activitățile impozabile de vânzare la distanță de mărfuri importate ale subiectului impozabil au încetat;

3) dacă intermediarul nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru utilizarea prezentului regim special;

4) dacă intermediarul nu respectă, în mod repetat, normele referitoare la prezentul regim special;

5) dacă intermediarul notifică faptul că nu mai este reprezentantul respectivului subiect impozabil.

(12) Intermediarul care utilizează prezentul regim special, este declarant în sensul Codului Vamal, și constituie la Serviciul Vamal o garanţie care să acopere cuantumul drepturilor de import corespunzător mărfurilor supuse vămuirii şi aflate în depozitele sau în gestiunea proprie, în modul și conform procedurii stabilite de către Serviciul Vamal.

(13) Intermediarul care utilizează prezentul regim special trebuie să achite TVA, aferent mărfurilor supuse vămuirii, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova, prin depunerea unei declarații vamale, conform modului și procedurii stabilite de către Serviciul Vamal.

(14) În vederea aplicării prevederilor prezentului articol, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal colaborează și asigură schimbul reciproc de informații.

Articolul 118[4]. Mecanism special pentru declararea și plata TVA la import

(1) În situația în care pentru importul mărfurilor, cu excepția produselor care fac obiectul accizelor, în loturi cu o valoare intrinsecă ce nu depășește 150 euro, nu se utilizează regimul special prevăzut la art.118[3], persoana care prezintă mărfurile în vamă în numele persoanei căreia îi sunt destinate acestea pe teritoriul Republicii Moldova este în drept să utilizeze mecanismul special pentru declararea și plata TVA la import. Mecanismul special se aplică sub rezerva constituirii unei garanții, în cazul acelor mărfuri pentru care expedierea sau transportul se încheie în Republica Moldova, în modul și conform procedurii stabilite de către Serviciul Vamal.

(2) În sensul prezentului articol, se aplică următoarele dispoziții:

1) persoana destinatară a mărfurilor este obligată la plata TVA, sau

2) persoana care prezintă mărfurile în vamă pe teritoriul Republicii Moldova este declarant în sensul Codului Vamal și încasează TVA de la persoana destinatară a mărfurilor și efectuează plata TVA.

(3) Persoana care prezintă mărfurile în vamă trebuie să depună la Serviciul Vamal, în format electronic, o declarație vamală și să achite TVA aferent mărfurilor introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova.

(4) TVA nu se restituie în cazul trimiterilor poștale returnate.

41. Articolul 119 se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins:

„8) zahăr adăugat – zaharuri și ingrediente care conțin zaharuri, adăugate ca ingrediente în procesul de fabricare sau preparare a băuturilor, inclusiv zaharoză, zahăr invertit, dextroză, glucoză, fructoză, glucoză-fructoză, lactoză, lactoză hidrolizată, galactoză, melasă, miere, siropuri cu conținut de zaharuri, inclusiv sirop de glucoză, sirop de porumb, sirop de porumb bogat în fructoză, sirop de malț, sirop de malț de orez, sirop de fructe și sirop de arțar, precum și nectaruri și produse din fructe cu conținut de zaharuri;”

42. Articolul 120 se completează cu litera d), cu următorul cuprins:

„d) persoanele juridice sau fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător și produc băuturi nealcoolice gazeificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana (poziția tarifară 2202).”.

43. Articolul 123:

43.1. se completează cu un alineat nou (3^1) în următoarea redacție:

„(3^1) Accizele la mărfurile produse de către subiecţii impunerii specificaţi la art.120 lit.d) se calculează la data comercializării lor.”.

43.2. la alineatele (5^1) și (5^2) cuvintele „care conţin lichid cu” se completează cu cuvintele „sau fără”;

43.3. alineatul (6), se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) băuturi nealcoolice gazeificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana (poziția tarifară 2202);

43.4. alineatul (11) se abrogă.

44. La articolul 123^3 alineatul (1), cifrele „1,46” se substituie cu cifrele „1,57”;

45. La articolul 124:

45.1. alineatul (11^1) se abrogă;

45.2. la alineatul (15), cuvintele „stabilit de Guvern” se substituie cu cuvintele „stabilit prin ordinul comun al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Sănătății”;

45.3. alineatul (18) va avea următorul cuprins:

„(18) Cota accizei se micșorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870360, 870370000.”.

45.4. alineatul (19^1) va avea următorul cuprins:

„(19[1]) Pentru produsele de la poziția tarifară 240311000, acciza se calculează proporțional cu procentul de tutun din compoziția produsului, stabilit de producător, prin aplicarea la acest procent a cotei accizei stabilite pentru anul de gestiune la poziția tarifară 2403.”.

46. La articolul 126 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoanele juridice şi persoanele fizice care preconizează să se ocupe sau care se ocupă cu prelucrarea şi/sau fabricarea mărfurilor supuse accizelor, cu excepția celor clasificate la poziția tarifară 2202, sunt obligate să primească certificatul de acciz de modelul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat, pînă a începe desfăşurarea activităţii în cauză.”.

47. Articolul 127 se completează cu alineatul (3[3]) cu următorul cuprins:

„(3[3]) Subiecţii prevăzuţi la art.120 lit.d) sunt obligaţi să prezinte declaraţia privind achitarea accizelor şi să achite accizele până la data de 25 a lunii care succedă lunii în care fost efectuată comercializarea mărfurilor supuse accizelor. Forma declaraţiei şi modul de completare a acesteia se stabilesc de către Ministerul Finanţelor.”.

48. Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.1

Tabelul nr.1

Mărfuri supuse accizelor

Poziţia tarifară	**Denumirea mărfii**	**Unitatea de măsură**	**Cota accizelor**		
			Anul 2027	**Anul 2028**	**Anul 2029**
160431000	Caviar	valoarea în lei	25%	25%	25%
160432000	Înlocuitori de caviar	valoarea în lei	25%	25%	25%
ex.2202	Băuturi nealcoolice gazeificate/carbogazoasecu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana	litru	1,60 lei	1,76 lei	1,94 lei
220300	Bere fabricată din malţ	litru	3,4 lei	3,7 lei	4,1 lei
2205	Vermuturi şi alte vinuri din struguri proaspeţi, aromatizate cu plante sau cu substanţe aromatizante	litru	19,1 lei	21,2 lei	23,2 lei
220600	Alte băuturi fermentate; amestecuri de băuturi fermentate și amestecuri de băuturi fermentate și băuturi	litru	19,1 lei	21,2 lei	23,2 lei

	nealcoolice, nedenumite şi necuprinse în altă parte, cu excepţia cidrului de mere, cidrului de pere				
220600310 220600510 220600810	Cidru de mere şi de pere	litru	2,2 lei	2,4 lei	2,7 lei
2207	Alcool etilic nedenaturat cu titru alcoolic volumic de minimum 80%	litru alcool absolut	145,5 lei	160,1 lei	176,1 lei
2208	Alcool etilic nedenaturat cu titru alcoolic volumic sub 80%; distilate, rachiuri, lichioruri şi alte băuturi spirtoase	litru alcool absolut	145,5 lei	160,1 lei	176,1 lei
240210000	Ţigări de foi (inclusiv cele cu capete tăiate) şi trabucuri, care conţin tutun	1000 bucăţi/ valoarea în lei	41%, dar nu mai puţin de 1915 lei	41%, dar nu mai puţin de 2202,25 lei	41%, dar nu mai puţin de 2532 lei
240220	Ţigarete care conţin tutun, cu sau fără filtru	1000 bucăţi/ valoarea în lei	1428 lei +13%, dar nu mai puţin de 1915 lei	1642 lei +13%, dar nu mai puţin de 2202,25 lei	1888 lei +13%, dar nu mai puţin de 2532 lei
240290000	Alte ţigări de foi, trabucuri şi ţigarete, care conţin înlocuitori de tutun	1000 bucăţi/ valoarea în lei	41%, dar nu mai puţin de 1915 lei	41%, dar nu mai puţin de 2202,25 lei	41%, dar nu mai puţin de 2532 lei
2403	Tutun pentru fumat, alte tutunuri şi înlocuitori de tutun, prelucrate; tutunuri "omogenizate" sau "reconstituite"; extracte şi esenţe de tutun; tutun tăiat fin destinat exclusiv pentru fabricarea industrială a ţigaretelor	kilogram	278 lei	320 lei	368 lei
ex. 240319	Tutun tăiat fin destinat rulării în ţigarete	kilogram	2217,60 lei	2250,25 lei	2933 lei
ex. 2404	Rezerve din tutun, rezerve din tutun reconstituit sau rezerve din înlocuitori de tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului destinate inhalării fără ardere	1000 bucăţi	1671,1 lei	1838,2 lei	2022,1 lei
ex. 2404	Cartuşe/rezervoare pentru ţigarete electronice, inclusiv ţigarete electronice de unică folosinţă destinate inhalării fără ardere	litru	5000 lei	5750 lei	6612.5 lei
240412 240419	Flacoane de reumplere care conţin sau nu nicotină destinate cartuşelor şi ţigaretelor electronice	litru	5000 lei	5750 lei	6612.5 lei
ex. 270710000	Benzoli destinaţi utilizării drept carburanţi sau combustibili	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
ex. 270720000	Toluoli destinaţi utilizării drept carburanţi sau combustibili	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
ex. 270730000	Xiloli destinaţi utilizării drept carburanţi sau combustibili	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
270750000	Alte amestecuri de hidrocarburi aromatice care distilează minimum 65% din volum (inclusiv pierderile) la 250ºC după metoda ISO 3405	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei

	(echivalentă cu metoda ASTM D 86)				
270900100	Condensate de gaz natural	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
271019310–271019480	Motorină, inclusiv combustibil (carburant) diesel şi combustibil pentru cuptoare	tonă	4.774.7 lei	5.729.7 lei	6.875.6 lei
271012110–271019290	Uleiuri (distilate) uşoare şi medii	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
271019510	Păcură destinată a fi supusă unui tratament specific	tonă	449,9 lei	494,9 lei	544,4 lei
271019620–271019670	Păcură destinată altor utilizări	tonă	449,9 lei	494,9 lei	544,4 lei
271020110–271020190	Motorină	tonă	4.774.7 lei	5.729.7 lei	6.875.6 lei
271020320–271020380	Păcură	tonă	449,9 lei	494,9 lei	544,4 lei
271112	Propan	tonă	4.558,4 lei	5.014,2 lei	5.515,7 lei
271113	Butan	tonă	4.558,4 lei	5.014,2 lei	5.515,7 lei
271114000	Etilenă, propilenă, butilenă şi butadienă	tonă	4.558,4 lei	5.014,2 lei	5.515,7 lei
271119000	Alte lichefiate	tonă	4.558,4 lei	5.014,2 lei	5.515,7 lei
280430000	Azot	tonă	5.431,5 lei	5.974,6 lei	6.572,1 lei
280440000	Oxigen	tonă	5.213,2 lei	5.734,5 lei	6.307,9 lei
290110000	Hidrocarburi aciclice saturate	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
ex. 290124000	Buta-1, 3-dienă	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290129000	Alte hidrocarburi aciclice nesaturate	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290211000	Ciclohexan	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290219000	Alte hidrocarburi ciclanice, ciclenice şi cicloterpenice	tona	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
ex. 290220000	Benzen destinat a fi utilizat drept carburant sau combustibil	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290230000	Toluen	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290244000	Amestec de izomeri ai xilenului	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290290000	Alte hidrocarburi ciclice	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290511000–290513000	Alcooli monohidroxilici (metanol, propan-1-ol, propan-2-ol, butan-1-ol)	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290514	Alţi butanoli	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
290516	Octanol (alcool octilic) şi izomerii lui	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
ex. 290519000	Pentanol (alcool amelic)	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
2909	Eteri, eteri-alcooli, eteri-fenoli, eteri-alcool-fenoli, peroxizi ai alcoolilor, peroxizi ai eterilor, peroxizi ai cetonelor (cu compoziţie chimică definită sau	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei

	nu) şi derivaţii lor halogenaţi, sulfonaţi, nitraţi sau nitrozaţi				
330300	Parfumuri şi ape de toaletă	valoarea în lei	15%	20%	25%
ex.3604 10	Articole pirotehnice de divertisment (focuri de artificii) şi de scenă	valoarea în lei	25%	25%	25%
381400900	Alţi solvenţi şi diluanţi organici compuşi nedenumiţi şi necuprinşi în altă parte; preparate pentru îndepărtarea vopselelor sau lacurilor	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
381700500	Alchilbenzeni lineari	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei
381700800	Altele	tonă	10.401,7 lei	11.441,9 lei	12.586,1 lei

”

Note. 1. Pentru ţigaretele cu filtru şi fără filtru care conţin tutun de la poziţia tarifară 240220, o bucată de ţigaretă este considerată a reprezenta:

– o ţigaretă dacă, exceptând filtrul sau muştiucul, are o lungime nu mai mare de 8 cm;

– două ţigarete dacă, exceptând filtrul sau muştiucul, are o lungime mai mare de 8 cm, dar nu depăşeşte 11 cm;

– trei ţigarete dacă, exceptând filtrul sau muştiucul, are o lungime mai mare de 11 cm, dar nu depăşeşte 14 cm;

- şi aşa mai departe corespunzător pasului de 3 cm.

2. Pentru țigările de foi (inclusiv cele cu capete tăiate) şi trabucuri, care conţin tutun, de la poziţia tarifară 240210000, se consideră o bucată de produs în funcție de lungimea acestora, fără a include filtrul sau muștiucul, după cum urmează:

- o țigară de foi sau un trabuc cu lungimea de până la 11 cm inclusiv se consideră o unitate;

- o țigară de foi sau un trabuc cu lungimea mai mare de 11 cm, dar care nu depășește 15 cm, se consideră două unități;

- o țigară de foi sau un trabuc cu lungimea mai mare de 15 cm, dar care nu depășește 19 cm, se consideră trei unități;

şi aşa mai departe corespunzător pasului de 4 cm.”.

49. La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins:

”

Cota accizei pentru mijloacele de transport

Tabelul nr.1

Poziția tarifară	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Cota accizei în funcție de termenul de exploatare a mijlocului de transport, lei															
			de la 0 la 2 ani inclusiv	de la 3 la 4 ani inclusiv	de la 5 la 6 ani inclusiv	de 7 ani	de 8 ani	de 9 ani	de 10 ani	de 11 ani	de 12 ani	de 13 ani	de 14 ani	de 15 ani	de 16 ani	de 17 ani	de 18 ani	de 19 ani	de 20 ani şi mai mult
8703	Autoturisme şi alte autovehicule, proiectate în principal pentru transportul persoanelor (altele decât cele de la poziția 8702), inclusiv maşinile de tip "break" şi maşinile de curse:																	

	– Alte vehicule cu motor cu piston alternativ cu aprindere prin scânteie:																		
870321	– – Cu capacitatea cilindrică de maximum 1000 cm^3	cm^3	10,52	11,00	11,25	12,38	13,62	14,98	17,97	23,36	28,86	34,36	39,86	45,36	50,86	56,36	61,86	67,36	72,86
870322	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 1000 cm^3, dar de maximum 1500 cm^3	cm^3	13,45	13,94	14,19	15,61	17,17	18,89	22,66	29,47	34,97	40,47	45,97	51,47	56,97	62,47	67,97	73,47	78,97
870323	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 1500 cm^3, dar de maximum 2000 cm^3	cm^3	20,79	21,27	21,53	23,68	26,05	28,66	34,39	44,69	50,19	55,69	61,19	66,69	72,19	77,69	83,19	88,69	94,19
870323	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 2000 cm^3, dar de maximum 3000 cm^3	cm^3	34,25	34,74	34,99	38,49	42,34	46,57	55,89	72,66	78,16	83,66	89,16	94,66	100,16	105,66	111,16	116,66	122,16
870324	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 3000 cm^3	cm^3	61,16	61,64	61,90	68,09	74,90	82,39	98,86	128,52	134,02	139,52	145,02	150,52	156,02	161,52	167,02	172,52	178,02
	– Alte vehicule, având doar motor cu pistoane cu combustie internă cu aprindere prin compresie (diesel sau semidiesel):																		
870331	– – Cu capacitatea cilindrică de maximum 1500 cm^3	cm^3	13,45	13,94	14,19	15,61	17,17	18,89	22,66	29,47	34,97	40,47	45,97	51,47	56,97	62,47	67,97	73,47	78,97
870332	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 1500 cm^3, dar de maximum 2500 cm^3	cm^3	34,25	34,74	34,99	38,49	42,34	46,57	55,89	72,66	78,16	83,66	89,16	94,66	100,16	105,66	111,16	116,66	122,16
870333	– – Cu capacitatea cilindrică de peste 2500 cm^3	cm^3	61,16	61,64	61,90	68,09	74,90	82,39	98,86	128,52	134,02	139,52	145,02	150,52	156,02	161,52	167,02	172,52	178,02
870340	– Alte vehicule având atât motor cu pistoane alternative cu combustie internă cu aprindere prin scânteie, cât şi motor electric ca motoare pentru propulsie, altele decât cele care pot fi încărcate prin	cm^3	Cota accizei se stabileşte similar poziţiilor tarifare 870321–870324, în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică.																

	conectarea la o sursă externă de energie electrică																		
870350000	– Alte vehicule având atât motor cu pistoane cu combustie internă cu aprindere prin compresie (diesel sau semidiesel), cât şi motor electric ca motoare pentru propulsie, altele decât cele care pot fi încărcate prin conectarea la o sursă externă de energie electrică	cm^3	Cota accizei se stabileşte similar poziţiilor tarifare 870331–870333, în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică.																
870360	– Alte vehicule având atât motor cu pistoane alternative cu combustie internă cu aprindere prin scânteie, cât şi motor electric ca motoare pentru propulsie, care pot fi încărcate prin conectarea la o sursă externă de energie electrică	cm^3	Cota accizei se stabileşte similar poziţiilor tarifare 870321–870324, în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică, în condiţiile art.124 alin.(18).																
870370000	– Alte vehicule având atât motor cu pistoane cu combustie internă cu aprindere prin compresie (diesel sau semidiesel), cât şi motor electric ca motoare pentru propulsie, care pot fi încărcate prin conectarea la o sursă externă de energie electrică	cm^3	Cota accizei se stabileşte similar poziţiilor tarifare 870331–870333, în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică, în condiţiile art.124 alin.(18).																
	De maximum 1000 kg masa		7,89	8,25	8,44	9,29	10,22	11,24	13,48	17,52	21,65	25,77	29,90	34,02	38,15	42,27	46,40	50,52	54,65

	proprie (netto)																		
870380	De peste 1000 kg dar de maximum 1500 kg masa proprie (netto)	kg	10,09	10,46	10,64	11,71	12,88	14,17	17,00	22,10	26,23	30,35	34,48	38,68	42,73	46,85	50,98	55,10	59,23
	De peste 1500 dar de maximum 2000 kg masa proprie (netto)		15,59	15,95	16,15	17,76	19,54	21,50	25,79	33,52	37,64	41,77	45,89	50,02	54,14	58,27	62,39	66,52	70,64
	De peste 2000 dar de maximum 3000 kg masa proprie (netto)		25,69	26,06	26,25	28,87	31,76	34,93	41,92	54,50	58,62	62,75	66,84	71,00	75,12	79,25	83,30	87,00	91,62
	De peste 3000 kg masa proprie (netto)		45,87	46,23	46,43	51,07	56,18	61,79	74,15	96,39	100,52	104,64	108,77	112,89	117,02	121,14	125,27	129,39	133,52
8711	Motociclete (inclusiv mopede) și biciclete, triciclete sau similare, echipate cu pedale și cu motor auxiliar, cu sau fără ataș; atașe	cm^3	7,89	8,25	8,44	9,29	10,22	11,24	13,48	17,52	21,65	25,77	29,90	34,02	38,15	42,27	46,40	50,52	54,65
9705	Autovehicul de colecție de interes istoric sau etnografic															De la 30 de ani până la 39 de ani inclusiv – 60000 de lei. De la 40 de ani până la 49 de ani inclusiv – 50000 de lei. De la 50 de ani – 40000 de lei			

”

50. Articolul 129:

50.1. la punctul 8), după cuvintele „ale Serviciul Fiscal de Stat” se introduc cuvintele „și ale Serviciului de colectare a impozitelor şi taxelor locale”;

50.2. la punctul 13), literele d) și f) se abrogă.

51. Articolul 133:

51.1. alineatul (1) punctul (18) se completează cu textul „ , inclusiv reprezintă statul în calitate de creditor unic în cadrul proceselor de insolvabilitate privind creanțele ce constituie obligații fiscale aferente Bugetului Public Național”;

51.2. alineatul (2) pct. 31), după cuvintele „în numerar” se completează cu textul „și/sau prin instrument de plată”.

52. Articolul 134 alineatul (1):

52.1. se completează cu punctul 2^1 cu următorul cuprins:

„2[1]) să solicite şi să primească gratuit, pe suport de hârtie sau în format electronic, din partea autorităţilor publice centrale şi locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate şi de forma juridică de organizare) deţinătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru executarea silită a obligației fiscale orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său şi a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conţine informația respectivă;”.

52.2. punctul 7) după cuvintele „în numerar” se completează cu textul „și/sau prin instrument de plată”;

52.3. se completează cu punctele 7[1]), 8[1]), 8[2]) și 26) cu următorul cuprins:

„7[1]) să efectueze înregistrări foto, audio şi/sau video, cu informarea contribuabilului despre faptul efectuării înregistrării, cu respectarea legislaţiei privind protecţia datelor cu caracter personal şi cu consemnarea faptului în actul sau procesul-verbal întocmit;

8[1]) să solicite persoanelor fizice și juridice efectuarea acțiunilor sau abținerea de la acțiuni expres prevăzute de lege, strict necesare executării silite a obligației fiscale, cu indicarea în solicitare a temeiului legal aplicabil;;

8[2]) să identifice bunurile persoanei în privința căreia se efectuează executarea silită și să aplice, la necesitate, măsurile corespunzătoare (sechestru) pentru garantarea executării documentului executoriu;”;

26) să solicite și să obțină acces, inclusiv prin conectare directă sau interconectare tehnică, la sistemele informaționale ale prestatorilor de servicii de plată, în condițiile legislației în vigoare, în scopul efectuării verificărilor privind respectarea obligației de declarare la Serviciul Fiscal de Stat a conturilor bancare și/sau de plăți deschise de contribuabili;”.

53. Articolul 144[1]:

53.1. la alineatul (4) litera b), textul „(domeniul de certificare pentru solicitanții de certificat CAT MCC/IF)” se exclude;

53.2. la alineatul (11) textul „ , cu prezentarea originalelor pentru verificare” se exclude.

54. Articolul 167:

54.1. la alineatul (1), după cuvintele „cu excepţia conturilor tranzitorii de executare a bugetelor” se introduc cuvintele „conturilor bancare ale Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională a Moldovei”.

54.2. la alineatul (2), după cuvintele „cu excepţia conturilor tranzitorii de executare a bugetelor” se introduc cuvintele „conturilor bancare ale Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională a Moldovei”, iar enunțul „În cazul în care contribuabilul are restanţe, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să nu elibereze

documentul electronic care confirmă luarea la evidenţă fiscală.” se exclude.

55. La articolul 172 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Se supun anulării, potrivit situației existente la data de 31 decembrie a fiecărui an fiscal de gestiune, restanțele contribuabililor (persoane fizice sau juridice) în cuantum de până la 20 lei pentru fiecare clasificație economică, cu excepția clasificațiilor economice aferente bugetului asigurărilor sociale de stat, înregistrate în sistemele informaționale ale organelor abilitate cu atribuţii de administrare fiscală, menționate la art. 131 alin. (1). Anularea obligațiilor fiscale în cuantum de până la 20 lei pentru fiecare clasificație economică, înregistrate în sistemele informaționale ale Serviciului Fiscal de Stat, cu excepția celor administrate de Serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale, se efectuează în mod automatizat, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.”.

56. La articolul 188 alineatul (4) litera c), cuvintele „unei verificări documentare” se substituie cu cuvintele „unui control fiscal”;

57. La articolul 194 alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) urmărirea salariului și a altor venituri ale contribuabilului în condițiile prevăzute de Codul de executare.”.

58. Articolul 197:

58.1. alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Începînd cu ziua următoare celei în care a apărut restanţa sau în care s-a aflat despre apariţia ei, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să înainteze ordine incaso automatizat, care au valoare de documente executorii, la conturile bancare şi/sau de plăţi (cu excepţia contului de împrumut, a conturilor bancare şi/sau de plăţi deschise conform prevederilor acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova şi donatorii externi a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și a conturilor speciale ale executorilor judecătoreşti. Pentru toate categoriile de conturi bancare şi/sau de plăţi înscrise în Registrul fiscal de stat, ordinele incaso se emit în monedă naţională. La executarea ordinului incaso emis în moneda naţională înaintat la contul în valută străină al contribuabilului, banca efectuează operaţiunea de cumpărare a valutei străine contra monedei naţionale aplicînd cursul valutar stabilit de aceasta, cu transferarea leilor moldoveneşti la bugetul public naţional în aceeaşi zi.”.

58.2. la alineatul (2), textul „24 de ore” se substituie cu textul „72 de ore”.

59. Se completează cu articolul 197[1] cu următorul conținut:

„**Articolul 197[1].** Încasarea mijloacelor bănești de pe conturile de plăți/bancare ale contribuabilului persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

(1) În cazul admiterii restanțelor de către contribuabili persoane fizice – care nu desfășoară activitate de întreprinzător, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile de plăți/bancare dacă aceștia dispun de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște.

(2) Procedura emiterii și înaintării ordinelor incaso este similară celei specificate la art.197.”.

60. Articolul 200:

60.1. în denumirea articolului cuvintele „de asigurare” se exclud;

60.2. la alineatul (6), litera d) se abrogă.

61. La articolul 214:

61.1. alineatul (3) textul „verificare documentară,” se exclude;

61.2. alineatul (8), textul „sau lichidarea contribuabilului,” se completează cu textul „ține de verificarea corectitudinii şi stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului,”.

62. Articolul 218 se abrogă.

63. Articolul 222 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Verificarea operativă se efectuează inopinat, fiind orientată spre constatarea situațiilor de fapt existente la momentul desfășurării activității contribuabilului. În cazul în care, în cadrul verificării operative, sunt identificate încălcări ale legislației care necesită verificări suplimentare, Serviciul Fiscal de Stat poate iniția control fiscal prin alte metode prevăzute de prezentul Cod.”.

64. Articolul 226:

64.1. la alineatul (3) litera b), cuvântul „înmâneze” se substituie cu cuvântul „comunice”;

64.2. se completează cu alin.(7[1]) cu următorul cuprins:

„(7[1]) La solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, prin document electronic, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale prezintă informaţii despre soldul sumei din contul debitorului, existent la momentul recepţionării solicitării, dar nu mai tîrziu de termenul stabilit la alin.(7) din acest articol.”.

65. Articolul 226^3 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 226^3**. Subiecții estimării prin metode indirecte

Subiecți ai estimării prin metode indirecte sunt persoanele fizice rezidente care depășesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226^{13}.”.

66. La articolul 226^4, textul „începând cu 1 ianuarie 2012” se exclude.

67. Articolul 226^6:

67.1. la alineatul (4), pe tot parcursul alineatului, textul „după 1 ianuarie 2012” se exclude;

67.2. la alineatul (5^1) după textul „art.69^{15} alin.(1),” se completează cu textul „precum și venitul obținut din activitatea prevăzută la capitolul 10^4 din titlul II al prezentului cod ce nu depășește mărimea prevăzută la art.69^{25} alin.(1)”.

68. Articolul 226^{11}:

68.1. alineatul (2):

68.1.1. la punctul 12), cuvintele „datoriilor faţă de” se completează cu textul „fondator și/sau față de”;

68.1.2. se completează cu punctul 12^1) cu următorul cuprins:

„12^1) persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a persoanelor fizice care practică activitate independentă, antreprenorilor independenți, băncilor și organizațiilor de creditare nebancară – informaţia privind împrumuturile acordate către persoane fizice şi cele rambursate de către persoane fizice în perioada anului fiscal;”.

68.2. alineatul (5):

68.2.1. la litera i) textul „contractarea/rambursarea” se substituie cu textul „contractarea de la/către persoană fizică sau rambursarea către/de către persoană fizică a ”;

68.2.2. la litera i^1), cuvântul „personal” se substituie cu textul „fondator și/sau față de salariat”.

69. Articolul 226^{17} alineatul (1) la subpunctul 9), cuvintele „ai zonelor economice libere/parcurilor pentru tehnologia informaţiei” se substituie cu cuvintele „ai zonelor economice libere, ai Portului Internaţional Liber „Giurgiuleşti” și ai parcurilor pentru tehnologia informaţiei”.

70. La articolul 227^1 alineatul (2), textul „la art.36 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi” se substituie cu textul „conform prevederilor Codului civil nr.1107/2002”.

71. La articolul 228 alineatul (5), litera a^2) va avea următorul cuprins:

„a^2) contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii T.V.A. - pentru perioada de la data adoptării deciziei de restituire şi până la data transferului efectiv, iar contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii altor sume plătite în plus sau altor sume care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, altele decât T.V.A. - pentru perioada de la data depunerii cererii privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești şi până la data transferului efectiv;”.

72. La articolul 229, alineatul (6) se abrogă.

73. Articolul 230 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 230.** Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale

(1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat.

(2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.

74. Articolul 231 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 231.** Noţiunea şi temeiurile tragerii la răspundere pentru încălcare a legislaţiei

(1) Tragerea la răspundere pentru încălcarea legislației fiscale constă în aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat, în condițiile prevăzute de prezentul cod, a sancțiunilor față de persoanele care au săvârșit încălcări ale legislației fiscale.

(2) Aplicarea sancțiunii fiscale nu exonerează persoana de obligația achitării impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere și a altor plăți aferente.

(3) Încălcările legislației fiscale se clasifică, în funcție de gravitate, în:

a) încălcări nesemnificative;

b) încălcări semnificative de gravitate redusă;

c) încălcări semnificative de gravitate medie;

d) încălcări semnificative de gravitate sporită.

(4) Se consideră nesemnificativă încălcarea legislaţiei fiscale în cazul în care suma obligațiilor fiscale stabilite cumulativ pentru fiecare dare de seamă fiscală și pentru fiecare perioadă fiscală în parte nu depășește 500 de lei pentru contribuabilii specificaţi la art.232 lit.b) și 5000 de lei pentru contribuabilii specificaţi la art.232 lit.a) și c), în cazul nerespectării modului de întocmire și de prezentare a dării de seamă fiscale sau a încălcării regulilor de calculare și de plată a impozitelor,

taxelor, primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, cu condiția ca încălcarea nu are caracter repetat.

(5) Se consideră încălcări semnificative de gravitate redusă faptele care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) prin săvârșirea cărora: suma obligației fiscale diminuate, calculată cumulativ pentru fiecare dare de seamă fiscală și pentru fiecare perioadă fiscală în parte, sau suma obligațiilor fiscale neachitate ori a mijloacelor bănești neîncasate în bugetul public național ca urmare a încălcării săvârșite, depășește pragurile prevăzute la alin. (4), dar nu depășește:

– 25 000 lei pentru contribuabilii prevăzuți la art. 232 lit.b);

– 50 000 lei pentru contribuabilii prevăzuți la art. 232 lit.a) și c);

sau constau în încălcări ale legislației fiscale care nu implică diminuarea unei obligații fiscale ori neîncasarea unor mijloace bănești în bugetul public național;

b) nu prezintă circumstanțe agravante;

c) nu sunt săvârșite repetat.

(6) Se consideră încălcări semnificative de gravitate medie faptele care întrunesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

a) suma obligației fiscale diminuate, calculată cumulativ pentru fiecare dare de seamă fiscală și pentru fiecare perioadă fiscală în parte, sau suma obligației fiscale neachitate ori a mijloacelor bănești neîncasate în bugetul public național ca urmare a încălcării săvârșite, este cuprinsă între:

– 25 001 lei și 150 000 lei pentru contribuabilii prevăzuți la art. 232 lit.b);

– 50 001 lei și 300 000 lei pentru contribuabilii prevăzuți la art. 232 lit.a) și c);

b) reprezintă o încălcare de gravitate redusă săvârșită repetat;

c) nu întrunesc elementele unei încălcări de gravitate sporită.

(7) Se consideră încălcări semnificative de gravitate sporită faptele care întrunesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

a) prin săvârșirea cărora suma obligației fiscale diminuate, calculată cumulativ pentru fiecare dare de seamă fiscală și pentru fiecare perioadă fiscală în parte, sau suma obligației fiscale neachitate ori a mijloacelor bănești neîncasate în bugetul public național ca urmare a încălcării săvârșite depășește plafonul prevăzut la alin.(6);

b) prezintă circumstanțe agravante;

c) sunt săvârșite repetat după aplicarea unei sancțiuni pentru o încălcare de gravitate medie;

d) care au condus la împiedicarea/obstrucționarea exercitării atribuțiilor Serviciului Fiscal de Stat.

(8) Se consideră circumstanțe agravante, în sensul prezentului articol:

a) utilizarea sau prezentarea documentelor false ori falsificate în relațiile cu Serviciul Fiscal de Stat;

b) ascunderea, distrugerea sau refuzul prezentării documentelor contabile, fiscale ori a altor informații relevante pentru stabilirea obligațiilor fiscale;

c) furnizarea Serviciului Fiscal de Stat a informațiilor eronate sau incomplete care conduc la stabilirea incorectă a obligațiilor fiscale;

d) utilizarea unor scheme, tranzacții sau operațiuni fictive în scopul denaturării situației fiscale.

(9) Se consideră repetată încălcarea săvârșită în termen de 12 luni de la data emiterii deciziei asupra cazului de încălcare a legislației prin care a fost constatată o încălcare similară. Prin „încălcare similară" se înțelege încălcarea aceleiași norme, săvârșirea aceleiași fapte sau încălcarea unor norme care protejează aceeași categorie de relații sociale.".

75. Articolul 234 se completează cu alineatul (5^1) cu următorul cuprins:

„(5^1) Prin derogare de la prevederile alin. (5), la efectuarea repetată a controlului fiscal privind verificarea tranzacţiilor conform principiului lungimii braţului, aplicarea amenzilor și penalităților se face în modul prevăzut de prezentul cod.".

76. Articolul 236 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Cuantumul amenzii se determină în funcție de gravitatea încălcării, după cum urmează:

a) pentru încălcările de gravitate redusă – se aplică limita minimă a amenzii prevăzute de prezentul cod;

b) pentru încălcările de gravitate medie – se aplică valoarea medie a amenzii, determinată ca media aritmetică dintre limita minimă și limita maximă a amenzii prevăzute de prezentul cod;

c) pentru încălcările de gravitate sporită – se aplică limita maximă a amenzii prevăzute de prezentul cod.".

77. La articolul 252 alineatul (2) cuvintele „nu se suspendă dacă autoritatea care examinează contestaţia nu dispune altfel" se substituie cu cuvintele „se suspendă la cererea contribuabilului, pe perioada examinării contestației".

78. La articolul 254 alineatul (1) după cuvintele „în numerar" se completează cu textul „și/sau prin instrument de plată".

79. La articolul 260^1, textul „de la 300 la 500 de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 5000 de lei" se substituie cu textul „de la 100 la 300 de lei

pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 2500 de lei”.

80. La articolul 265, alineatul (2) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) contribuabilul a contestat, în modul prevăzut de prezentul cod, decizia Serviciului Fiscal de Stat asupra cazului de încălcare a legislaţiei – pe perioada examinării litigiului în instanța de judecată. ”.

81. La articolul 276 punctul 3), cuvintele „metodelor de” se substituie cu cuvintele „abordărilor în”.

82. La articolul 279:

82.1. alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) La evaluarea bunurilor imobiliare, în dependenţă de destinaţia acestora, se aplică următoarele abordări în evaluare:

a) abordarea prin piață;

b) abordarea prin venit;

c) abordarea prin cost.”;

82.2. la alineatul (8), cuvintele „Autoritatea administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile” se substituie cu cuvintele „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru”.

83. Articolul 280 se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins:

„(1^2) Autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale este obligată să emită anual de decizia privind cotele concrete ale impozitului pe bunuri imobiliare.”.

84. Articolul 287^3 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 287^3.** Obiectul al impunerii

Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror valoarea estimată totală constituie cel puţin 4 milioane lei conform situației existente la 1 noiembrie a anului de gestiune.”.

85. La articolul 287^4 textul „0,8% din baza impozabilă” se substituie cu textul „0,8% din cuantumul ce depășește plafonul prevăzut la art.287^3 alin.(1).”.

86. La articolul 293, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Taxele aferente obiectelor impunerii stipulate la art. 291 lit. e), i), j) şi q) se calculează astfel:

- în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de notificare – din data indicată în notificarea privind inițierea activității, depusă în condițiile legii, și până la data notificării încetării activității de către deținător sau până la data suspendării/anulării/radierii activității de către organele abilitate, în modul stabilit de legislația în vigoare;

- în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de autorizare - din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și pînă în data de sfîrșit a acestuia sau pînă în data suspendării/anulării valabilității autorizației de către organele abilitate, în modul stabilit de legislaţia în vigoare.

În scopul verificării termenelor de valabilitate a autorizaţiilor/notificărilor, autorităţile emitente de autorizații și cele care recepționează notificări asigură accesul organelor cu funcţii de control la resursele informaţionale în domeniul respectiv. Pentru autorizațiile/notificările depuse/înregistrate în SIA GEAP, accesul organelor cu funcții de control la informația respectivă va fi asigurat de către gestionarul sistemului (AGE).”.

87. La articolul 295 litera g) se abrogă.

88. Articolul 297:

88.1. se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Autoritatea deliberativă a administrației publice locale este obligată să emită anual decizia privind stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale.”

88.2. alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) La stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale prevăzute la art. 289 alin.(2), autoritățile administrației publice locale garantează respectarea următoarelor principii:

a) previzibilitatea — cotele taxelor locale se aprobă cu cel puțin 30 de zile înainte de începutul anului fiscal și nu pot fi majorate pe parcursul acestuia;

b) transparența decizională — consultarea publică a proiectelor de decizie se asigură cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de aprobare;

c) proporționalitatea — cotele se stabilesc în funcție de criterii economice locale verificabile, precum suprafața, zonarea și tipul de activitate, evitându-se o sarcină fiscală disproporționată.”.

89. Anexa la titlul VII:

89.1. litera a) coloana 2 cuvântul „trimestrial” se substituie cu cuvântul „semestrial”;

89.2. litera g):

89.2.1. la coloana 2, cuvintele „Venitul din vânzări ale serviciilor de cazare prestate de structurile cu funcții de cazare” se substituie cu cuvintele „Numărul

de unități de taxare aferente serviciilor de cazare efectiv prestate de structurile cu funcții de cazare”;

89.2.2. la coloana 3, textul „%” se substituie cu textul „Lei pentru fiecare unitate de taxare”.

90. Nota la Anexa la titlul VII se completează cu următorul enunț: În sensul lit. g), o unitate de taxare reprezintă ocuparea unui spațiu de cazare pentru o noapte, indiferent de numărul persoanelor cazate. Rezervările anulate și cazurile de neprezentare pentru care serviciul de cazare nu a fost efectiv prestat nu se includ în baza impozabilă.”.

91. La articolul 340 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Subiecții impunerii achită taxa anual, după cum urmează:

a) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice anuale - la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată;

b) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice o dată la doi ani – la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată, iar pentru perioada fiscală pentru care nu se efectuează inspecția tehnică periodică – cel târziu până în ultima zi a acestei perioade.”.

92. La articolul 352 alineatul (10) și (11) se abrogă.

Art. IV. – Articolul 24 din Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (38) cu următorul cuprins:

„(38) Prin derogare de la art. 15 lit. b) din Codul fiscal nr. 1163/1997, pentru perioada fiscală 2027, persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări prevăzute în secțiunea K a Clasificatorului activităților din economia Moldovei aplică impozitul pe venit în mărime de 18% din venitul impozabil.”.

Art. V. - La articolul 4 alineatul (20^{10}) din Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal (Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova, ediţie specială din 08.02.2007), cu modificările ulterioare, se completează cu textul „sau a dezechilibrelor de gaze naturale”.

Art. VI. - Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace băneşti, mărfuri şi servicii provenite din tranzacţiile economice externe

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.28-29 art.203), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (7) cuvintele „forță majoră” se substituie cu cuvintele „apariție a unui impediment care justifică neexecutarea obligației”.

2. La articolul 5 alineatul (7) litera g) cuvintele „forță majoră” se substituie cu cuvintele „apariție a unui impediment care justifică neexecutarea obligației”.

Art. VII. – Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1-4 art.2) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 49 alineatul (1), litera (q) se completează cu textul „cu excepția reprezentării pe cauzele de insolvabilitate/lichidare”.

2. La anexa nr.1 punctul 1.1, textul „29% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii autorităților/instituțiilor bugetare și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune, cu excepția instituțiilor de învățământ superior și a instituțiilor medico-sanitare; 24% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii sectorului privat, instituțiilor de învățământ superior și ai instituțiilor medico-sanitare” se substituie cu textul „24% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații”.

Art. VIII. – Articolul 4 din Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. alineatul (3) completează cu literele e) și f) cu următorul cuprins:

„e) terenurilor agricole fără construcții amplasate pe ele – începând cu 1 ianuarie 2027;

f) bunurilor imobiliare cu destinație locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri) din localitățile rurale – începând cu 1 ianuarie 2027.”;

2. se completează cu alineatul (3^2) cu următorul cuprins:

„(3^2) Valorile estimate ale bunurilor imobile, determinate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării, se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2027.”.

Art. IX. – Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr.1420/2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002 nr.185-189 art.1394), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6^1 alineatul (4), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) instituțiile publice;”;

2. La articolul 6^2 alineatul (3), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) instituțiile publice;”.

Art. X. - Articolul 1 din Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenţei de tarife la energia electrică şi la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localităţi din raioanele Dubăsari, Căuşeni şi Anenii Noi (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.169 art.1282 din 12.12.2002), va avea următorul cuprins:

„**Art.I** – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Pîrîta, Coşniţa, Doroţcaia şi Molovata Nouă, situate în stânga Nistrului, și a localității Varnița din raionul Anenii Noi, se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică și cele stabilite în regiunea transnistreană.”.

Art. XI. – Articolul 3 din Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.18-19 art.57), cu modificările ulterioare, la noțiunea de „alte recompense”, textul „89,” se exclude.

Art. XII. – Articolul 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investiţiile în activitatea de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 64-66 art.344) cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„**Articolul 20.** Asigurarea socială şi asistenţa socială

(1) Întreprinderile cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova au obligația de a calcula și achita contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini, potrivit legislației privind sistemul public de asigurări sociale.

(2) Dreptul la prestații de asigurări sociale se acordă salariaților, inclusiv cetățeni străini, ai întreprinderilor înregistrate în Republica Moldova, corelativ contribuțiilor de asigurări sociale de stat calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(3) În cazul în care Acordurile de securitate socială, la care Republica Moldova este parte cuprind alte reglementări decât cele din prezenta lege, se aplică normele stabilite prin aceste acorduri.”.

Art. XIII. - Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.168-170 art.773) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4 la alineatul (2^1):

1.1. la litera a) cuvintele „se plătesc” se substituie cu cuvintele „se finanțează”.

1.2. litera b) cuvântul „plătite” se substituie cu cuvântul „finanțate”.

2. La articolul 6 alineatul (5^2), cuvântul „plătită” se substituie cu cuvântul „finanțată”.

3. Articolul 7 la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea nr.489/1999, pentru perioada respectivă”.

4. La articolul 13 alineatele (3) – (4), cuvântul „plătite” se substituie cu cuvântul „finanțate”.

Art. XIV. - La articolul art.293^1 alineatul (2) din Codul de executare nr.443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art.704), cu modificările ulterioare, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești în materie penală privind confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor se realizează în modul stabilit de Guvern, cu excepția hotărârilor în care bunurile supuse confiscării nu sunt individualizate, inclusiv atunci când s-a dispus încasarea sumelor din contul persoanei fizice, care se execută în conformitate cu prevederile Codului fiscal.”.

Art. XV. - Articolul 31^1 din Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.127-130 art.548), cu modificările ulterioare, se abrogă.

Art. XVI. – Codul vamal nr.95/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 219–225, art. 238), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 2^1 cu următorul cuprins:

„Articolul 2^1 – Asistența administrativă în domeniul vamal

(1) Serviciul Vamal cooperează cu autoritățile competente ale altor state și cu organizațiile internaționale și acordă asistență administrativă, în scopul asigurării aplicării corecte a legislației vamale, prevenirii, depistării și combaterii încălcărilor

legislației vamale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Asistența administrativă poate include, după caz, schimbul de informații, efectuarea verificărilor la cerere, notificarea actelor administrative și alte forme de cooperare prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte sau de legislația națională.

(3) Acordarea asistenței administrative se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, a regimului secretului de stat, a secretului comercial și a altor informații protejate prin lege.”.

2. Articolul 5:

2.1. se completează cu punctul 2^1), cu următorul cuprins:

„2^1) autovehicul de colecție de interes istoric sau etnografic – mijloc de transport auto de orice model sau tip, cu o vârstă mai mare de 30 de ani, ce se găsește în starea lui originală, pentru care a fost emis un raport de expertiză de către un expert acreditat de autoritatea publică centrală competentă în domeniul culturii, precum și o notificare de confirmare eliberată de Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile”.

2.2. punctul 8) va avea următorul cuprins:

„8) control vamal – acţiuni specifice îndeplinite de Serviciul Vamal cu scopul de a asigura respectarea legislaţiei vamale sau a altor dispoziţii care reglementează introducerea, scoaterea, tranzitul, circulația, depozitarea și destinația finală a mărfurilor care circulă între teritoriul vamal şi ţările sau teritoriile din afara acestui teritoriu, precum şi staţionarea şi circulaţia pe teritoriul vamal a mărfurilor străine și ale mărfurilor plasate sub regimul de destinație finală;”;

2.3. la punctul 36) cuvintele „şi a calităţii lor” se substituie cu textul „ , calităţii şi reputaţiei;”;

2.4. se completează cu punctul 36^1) cu următorul cuprins:

„36^1) mărfuri de aceeași clasă sau de acelaşi tip – în contextul determinării valorii în vamă –mărfuri care fac parte dintr-un grup sau o gamă de mărfuri produse de o anumită industrie sau un anumit sector industrial și includ mărfuri identice sau similare;”.

3. La articolul 6 alineatul (1) textul „133/2011” se substituie cu textul „195/2024”.

4. Se completează cu articolul 10^1 cu următorul cuprins:

„**Articolul 10^1.** Absolvirea de răspundere în baza explicațiilor Serviciului Vamal

(1) Persoanele care, în baza actelor administrative emise de Serviciul Vamal, au beneficiat de scutirea de la plata drepturilor de import sau de export și/sau a altor plăți reglementate de legislația vamală, precum și au calculat incorect cuantumul drepturilor de import sau de export și/sau al altor plăți datorate, sunt exonerate de răspundere pentru diminuarea, calcularea incorectă sau neplata acestora.

(2) Sunt absolvite de răspundere persoanele care au diminuat, au calculat incorect sau nu au achitat drepturile de import sau de export şi/sau alte plăți datorate urmare a utilizării informațiilor publicate pe pagina web oficială a Serviciului Vamal privind disponibilitatea, cuantumul, gradul de utilizare sau epuizarea contingentelor tarifare, iar declarația vamală a fost acceptată în Sistemul informațional integrat vamal și liberul de vamă a fost acordat de Serviciul Vamal.”.

5. Articolul 12:

5.1. la alineatul (5) litera f), cuvintele „are angajată” se substituie „are angajată sau subcontractată”;

5.2. alineatul (11) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul în care brokerul își desfășoară activitatea în baza unei licențe emise în formă electronică.”.

6. La articolul 22, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Decizia expediată la adresa electronică indicată de solicitant se consideră comunicată începând cu următoarea zi lucrătoare de la data trimiterii.”.

7. Articolul 48, alineatul (2) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) depozitarea mărfurilor în depozitele temporare și antrepozitele vamale operate de către Serviciul Vamal.”.

8. Articolul 98^1 litera a) va avea următorul cuprins:

„a) garanția izolată, care acoperă o singură operațiune sau declarație.”.

9. Articolul 111 alineatul (1), după cifrele „108” se completează cu textul „și art.356”.

10. La articolul 128 alineatul (1) litera a), după cuvintele „de pe conturile bancare” se completează cu textul „și/sau de plăți”.

11. La articolul 131^1, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Serviciul Vamal are dreptul de a cere garantului să îndeplinească obligaţiile debitorului în cazul în care banca (sucursala) societatea de plată,

societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale transmite Serviciului Vamal informaţii că un ordin de încasare din conturile bancare și/sau de plăți ale debitorului nu poate fi executat sau în cazul în care Serviciul Vamal nu este în măsură să aplice prevederile art.131 şi plata datoriei vamale este asigurată printr-o garanţie”.

12. La articolul 131^{2}, în titlu articolului și la alineatele (1) și (2), după textul „din conturile bancare” se completează cu textul „și/sau de plăți”.

13. La articolul 141^{1} alineatul (3), textul „4012 20 000),” se completează cu textul „și a roților care sunt echipate cu anvelope din cauciuc uzate (codul NC 870870),”;

14. Articolul 151 alineatul (3) litera c) se abrogă.

15. Articolul 219 alineatul (2) se abrogă.

16. La articolul 277^{25}:

16.1. la punctul 2) după textul „ , destinaţia lor fiind confirmată de organul abilitat” se completează cu cuvintele „„ în modul stabilit de Guvern”;

16.2. punctul 5) va avea următorul cuprins:

„5) utilajul, echipamentul şi atributele de gratificaţie primite ca donaţii de Comitetul Naţional Olimpic și Sportiv de la Comitetul Internaţional Olimpic, de la federaţiile sportive europene şi internaţionale de profil pentru pregătirea sportivilor de performanţă şi promovarea mişcării olimpice, fără drept de comercializare a acestui utilaj, echipament şi atribute de gratificaţie;”;

16.3. punctul 7) se abrogă;

16.4. la puntul 11) cuvintele „conform listei aprobate de Guvern” se substituie cu cuvintele „conform listei aprobate prin ordinul comun al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Sănătății”.

17. Articolul 318, alineatul (6) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Prin derogare de la art. 89, datoria vamală, inclusiv majorarea de întârziere, apare de la data emiterii deciziei asupra cauzei contravenționale. Datoria vamală aferentă mijloacelor de transport declarate prin acțiune până la 31 decembrie 2026 inclusiv se calculează conform elementelor de taxare în vigoare pentru anul 2026.”.

18. Articolul 352 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Totodată controlul ulterior se poate realiza în comun cu alte instituții sau organe de control”.

19. Articolul 353 alineatul (2), cuvintele „organului vamal” se substituie cu sintagma „Serviciului Vamal”.

20. Articolul 355:

20.1. la alineatul (3) litera e), după textul „rezerva art.15 alin.(8)” se completează cu textul „sau alin. (9)”;

20.2. la alineatul (4) litera e), textul „în termen de 30 de zile” se substituie cu textul „în termenul prevăzut de art.15 alin. (8) sau alin. (9)”.

21. La articolul 356 alineatul (3):

21.1. litera d) va avea următorul cuprins:

„d) rezultatele încercărilor de laborator/expertizei/evaluării mărfurilor”;

21.2. la litera j), după textul „în conturile bancare” se completează cu textul „și/sau de plăți”.

22. La articolul 405, textul „133/2011” se substituie cu textul „195/2024”.

23. La articolul 426 alineatul (1) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) art.49 și art.180 care intră în vigoare la 1 ianuarie 2028.”.

24. Articolul 427:

24.1. la alineatul (3), textul „de până la 3 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”, iar cifrele „2027” se substituie cu cifrele „2028”;

24.2. la alineatul (12), textul „31 decembrie 2026” se substituie cu textul „31 decembrie 2027”;

24.3. la alineatul (19), textul „1 august 2026” se substituie cu textul „1 martie 2028”;

24.4. la alineatul (21) textul „31 decembrie 2026” se substituie „31 decembrie 2029”;

24.5. la alineatul (22), textul „31 decembrie 2026” se substituie cu textul „31 decembrie 2029”.

Art. XVII. – La articolul VIII alineatul (3) din Legea nr.146/2025 pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale şi penalităţile aferente pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii, reglementări privind primele de

asigurare obligatorie de asistenţă medicală) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr.340–342, art.401), va avea următorul cuprins:

„(3) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr.1149/2000, ale Codului vamal nr.95/2021, datoria vamală şi/sau majorările de întârziere (penalităţile) constatate de către Serviciul Vamal, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, ca urmare a nerespectării condiţiilor stabilite la art.124 alin.(14) din Codul fiscal nr.1163/1997 prin utilizarea contrar destinaţiei finale a mijloacelor de transport de către alte persoane, cu excepţia persoanelor abilitate cu atribuţii de însoţire/îngrijire a persoanelor cu dizabilități, soţilor/soţiilor sau a rudelor de gradul I şi gradul II, se vor achita de către persoanele care au utilizat nemijlocit mijloacele de transport respective contrar destinației finale. Obligaţia vamală va fi calculată conform cotelor existente la data plasării în liberă circulaţie (import) a mijloacelor de transport, cu calcularea majorărilor de întîrziere (penalităților) și a amenzilor din data plasării în liberă circulație (import). Termenul de prescripţie pentru notificarea datoriei vamale, a majorărilor de întârziere (penalităţilor) şi a amenzilor este de 7 ani de la data la care au apărut datoria vamală, majorările de întârziere (penalităţile) şi amenzile.”.

Art. XVIII. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia:

a) Art. XVII. care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025.

b) Art. III. pct.21.1, pct.83, pct.88.1, pct.91 și pct.92, Art.XVI pct.24.3 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial;

c) Art. III. pct.40 și Art.XVI pct.15 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026;

d) Art. III. pct.31 și pct.37.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027.

(2) Art. III. pct.17.3, în partea ce ţine de patrimoniul primit cu titlu de moştenire, se va aplica succesiunilor deschise după data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Opțiunea de aplicare a prevederilor art.87 alin.(1^1) din Codul fiscal pentru perioadele fiscale pînă la 2025 inclusiv, poate fi aplicată de contribuabilii care au prezentat declarația cu privire la impozitul pe venit pînă la data intrării in vigoare a prezentei legi.

(4) În cazul în care pentru perioada fiscală au fost emise mai multe facturi, facturi cu tarife diferite pentru livrarea gazului și/sau a energiei, sau facturare netă pentru livrarea energiei electrice, recalculul obligației fiscale poate fi efectuată în termen de până la 12 luni, conform modului stabilit de către Ministerul Finanțelor.

(5) Plăţile din capitalul de stimulare achitate din capital de stimulare format până în perioada fiscală 2027, se asimilează dividendelor.

(6) În cazul în care autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale nu a adoptat decizia privind cotele concrete ale impozitului pe bunurile imobiliare - se aplică cota minimă prevăzută de legislație, iar în cazul taxelor locale – se aplică cotele adoptate în ultima decizie a autorităților respective.

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat de către Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege privind modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997, Codului vamal nr. 95/2021 și a altor acte normative este elaborat în scopul consolidării și perfecționării cadrului normativ existent, prin instituirea unor reglementări mai clare, previzibile și eficiente, capabile să asigure o aplicare uniformă a normelor legale și să contribuie la creșterea gradului de securitate juridică atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile responsabile de administrarea fiscală și vamală.

Necesitatea promovării proiectului de lege rezultă din practica de aplicare a legislației fiscale și vamale, în cadrul căreia au fost identificate anumite lacune normative, neclarități de interpretare, precum și dificultăți de ordin procedural care generează impedimente în procesul de administrare fiscală și de exercitare a drepturilor și obligațiilor contribuabililor. În acest sens, ajustările propuse urmăresc îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a legislației, eliminarea normelor susceptibile de interpretări neuniforme și consolidarea unui cadru normativ mai accesibil și mai eficient.

Totodată, propunerile care se regăsesc în proiectul de lege își au originea în solicitările și propunerile recepționate din partea autorităților publice, reprezentanților mediului de afaceri, asociațiilor profesionale, precum și a contribuabililor, care, în procesul de interacțiune cu autoritățile competente și de aplicare a legislației fiscale și vamale, au semnalat existența unor aspecte ce necesită intervenții normative suplimentare.

2.2. Descrierea situației actuale şi a problemelor care impun intervenţia, inclusiv a cadrului normativ aplicabil şi a deficienţelor/lacunelor normative

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul ajustării cadrului normativ național la cerințele actuale ale economiei și în vederea optimizării politicii fiscale și vamale. Acesta urmărește eliminarea unor discrepanțe legislative, clarificarea unor prevederi și stimularea unor sectoare economice prin ajustări fiscale. Totodată, se urmărește implementarea unor măsuri care să faciliteze activitatea economică și să asigure o aplicare mai echitabilă a legislației fiscale și vamale.

Totodată, proiectul urmărește perfecționarea cadrului normativ existent prin ajustarea unor prevederi fiscale, vamale și procedurale, eliminarea ambiguităților legislative, uniformizarea practicilor de aplicare.

Obiectivele urmărite sunt fundamentate pe patru piloni:

- simplitate;

- claritate;
-competitivitate;
- conformare.

Astfel, menționăm că sistemul de impozitare reprezintă principalul instrument de formare a resurselor bugetare, având rolul de a asigura venituri suficiente pentru finanțarea cheltuielilor publice și, respectiv, realizarea priorităților statului în domeniile social, economic și educațional.

În acest context, se susține promovarea unor politici fiscale sustenabile, corelate cu obiectivele de stimulare a investițiilor și de creștere a competitivității economice. Aceste obiective pot fi realizate inclusiv prin reconceptualizarea principiilor de aplicare a impozitelor directe și indirecte.

În particular, în partea ce ține de **impozitul pe venit**, cadrul normativ actual privind impozitul pe venit cuprinde un sistem diferențiat de cote de impozitare, facilități fiscale și regimuri speciale aplicabile diferitelor categorii de contribuabili și tipuri de venituri. Deși aceste mecanisme au fost instituite pentru a răspunde unor obiective economice și sociale specifice, evoluțiile economice și necesitatea consolidării veniturilor bugetare au evidențiat existența unor neuniformități și deficiențe care afectează echitatea, eficiența și administrarea sistemului fiscal.

În domeniul impozitării persoanelor juridice și al persoanelor fizice care practică activitatea de întreprinzător, cadrul normativ prevede cote diferite de impozitare pentru contribuabili aflați în situații economice comparabile, precum gospodăriile țărănești și întreprinderile individuale, ceea ce generează un tratament fiscal neuniform. De asemenea, condițiile actuale privind aplicarea regimului special de impozitare cu 4% din rulaj nu corespund în totalitate realităților economice și permit, în anumite cazuri, utilizarea unor regimuri fiscale preferențiale de către contribuabili care desfășoară preponderent activități de consultanță, afectând neutralitatea și echitatea sistemului fiscal.

În ceea ce privește persoanele fizice, legislația actuală stabilește un cuantum al scutirii personale care nu mai reflectă evoluția costului vieții și diminuarea puterii de cumpărare, reducând eficiența mecanismului de protecție fiscală pentru contribuabili. Totodată, condițiile restrictive privind calificarea unei locuințe drept „locuință de bază” limitează accesul contribuabililor la facilitățile fiscale aferente înstrăinării bunurilor imobile.

Regimul actual de impozitare a veniturilor investiționale este caracterizat prin aplicarea unor cote diferențiate în funcție de natura venitului, ceea ce complică administrarea fiscală, generează dificultăți de conformare pentru contribuabili și creează oportunități de optimizare fiscală prin reclasificarea veniturilor. În același timp, existența unui număr semnificativ de venituri neimpozabile și facilități fiscale reduce baza de impozitare și afectează principiul echității fiscale.

În acest sens, cadrul normativ actual necesită ajustări pentru uniformizarea tratamentului fiscal al contribuabililor, extinderea bazei impozabile, reducerea

posibilităților de optimizare fiscală, simplificarea administrării fiscale și consolidarea veniturilor bugetului public național, menținând totodată măsurile de protecție fiscală destinate persoanelor fizice.

În partea ce ține de **TVA**, este de menționat faptul că, menținerea unor tratamente fiscale distincte pentru categorii similare de bunuri și servicii, precum și existența anumitor scutiri de TVA generează inechități fiscale și distorsiuni economice, care afectează funcționalitatea și eficiența sistemului fiscal.

În același timp, cadrul normativ național necesită ajustări pentru continuarea procesului de armonizare cu prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată. În forma actuală, anumite scutiri și tratamente preferențiale nu sunt pe deplin compatibile cu principiile europene privind neutralitatea TVA și pot constitui măsuri susceptibile de a genera avantaje selective în sensul legislației privind ajutorul de stat.

Totodată, dezvoltarea accelerată a comerțului electronic transfrontalier a evidențiat insuficiența cadrului normativ privind impozitarea vânzărilor la distanță de mărfuri importate cu valoare redusă. Reglementările actuale nu instituie un mecanism special de declarare și plată a TVA pentru aceste operațiuni și nu stabilesc obligații clare pentru operatorii economici nerezidenți sau intermediarii care facilitează astfel de livrări. Această situație generează diferențe de tratament între comercianții locali și platformele de comerț electronic din afara Republicii Moldova, creează riscuri de diminuare a veniturilor bugetare și complică administrarea fiscală și vamală.

Prin urmare, deficiențele identificate impun revizuirea cadrului normativ în vederea simplificării și uniformizării regimului TVA, reducerii numărului de facilități fiscale nejustificate, extinderii bazei de impozitare, sporirii eficienței administrării TVA și armonizării legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene și cu normele privind ajutorul de stat.

La fel, în partea ce ține de **accize**, existența numeroaselor facilităților fiscale generează dificultăți în procesul de administrare fiscală și vamală, sporind complexitatea aplicării și monitorizării cadrului normativ. Menținerea unui sistem fragmentat de facilități poate crea tratamente fiscale diferențiate între contribuabili, poate genera riscuri de interpretare neuniformă a legislației și poate implica costuri administrative suplimentare atât pentru autoritățile competente, cât și pentru mediul de afaceri.

Subsidiar, o problemă ce necesită intervenție prin instrumente de politică fiscală vizează consolidarea rolului accizelor ca mecanism de protecție a sănătății publice. În acest sens, se propune extinderea graduală a bazei impozabile unor categorii de produse accizabile cu impact negativ asupra sănătății populației, în corelare cu obiectivele politicilor naționale din domeniul sănătății și cu bunele practici internaționale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului şi evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege prevede norme de modificare a următoarelor acte normative:

- Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi;
- Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni;
- Codul fiscal nr.1163/1997
- Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal;
- Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal;
- Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri şi servicii provenite din tranzacțiile economice externe;
- Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale;
- Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal;
- Legea nr.1420/2002 cu privire la filantropie și sponsorizare;
- Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi;
- Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorii de asistență medicală;
- Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător;
- Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale;
- Codul de executare nr.443/2004;
- Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată
- Codul vamal nr.95/2021;
- Legea nr.146/2025 pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale și penalitățile aferente pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Astfel, principalele propunerile incluse în proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr.1163/1997 și a altor acte normative, sunt sistematizate și descrise în continuare.

Având în vedere că Regulamentul de formare a prețurilor de comercializare a produselor social importante, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 774/2016, a fost abrogat la data de 30.04.2026 în temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 198/2025, se propune abrogarea prevederilor articolului 10 alineatul (8) din ***Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi***, care reglementează sancțiunea aplicabilă pentru încălcarea modului de aplicare a adaosului comercial pentru produsele social importante.

Or, în condițiile actuale, norma menționată a devenit caducă și, în vederea aducerii în concordanță cu cadrul normativ în vigoare, se impune abrogarea acesteia.

Codul fiscal nr.1163/1997

Modificările ce vizează impozitul pe venit

Impozitarea persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitatea de întreprinzător

1. Ajustarea cotei impozitului pe venit asupra veniturilor generate de către gospodăriile țărănești, prin majorarea acesteia de la 7% la 12%.

Este de menționat că scopul este uniformizarea cotelor și aplicarea unui tratament egal între contribuabili, și anume între fondatorii GȚ și a întreprinderii individuale.

2. *Extinderea termenului de aplicare a cotei „0" a impozitului pe venit în cazul profitului nedistribuit.*

Actualmente, Codul fiscal reglementează mecanismul de amânare a achitării impozitului pe venit în cazul nedistribuirii profitului aferent anilor 2023-2026.

Astfel, se propune extinderea termenului respectiv, până la anul 2029 inclusiv, precum și revizuirea condițiilor de eligibilitate a companiilor, prin extinderea cifrei de afaceri sau totalul activelor de la 100 mil lei la 200 mil lei.

Respectiv, prin măsura dată se urmărește asigurarea creșterii economice, atragerea investițiilor străine în active, precum și extinderea activităților economice desfășurate de către agenții economice.

Totodată, o măsura importantă este că impozitul pe venit aferent profitului obținut în perioadele fiscale 2027–2029 poate fi amânat până la momentul distribuirii dividendelor **sau al acoperirii pierderilor anilor precedenți.**

Astfel, în cazul în care întreprinderea nu distribuie dividende și nu utilizează profitul pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, impozitul aferent profitului perioadei respective poate rămâne neachitat până la apariția unuia dintre aceste evenimente.

La fel, aplicând modificările propuse la art.87 alin.(1^1) și alin.(1^2) cu norma prevăzută la dispoziții tranzitorii a proiectului, contribuabilii vor avea posibilitatea de amânare a achitării impozitului pe venit, inclusiv după data prezentării a declarației fiscale.

3. *Revizuirea condițiilor de eligibilitate a contribuabililor drept subiecți a impozitării cu 4%.*

Actualmente Codul fiscal acordă dreptul contribuabililor care au venitul pentru anul precedent din prestarea de servicii de consultanţă pentru afaceri şi management (pct. 70.22 din CAEM) mai mic de 60% din venitul din vânzări, se aplice cota impozitului pe venit în mărimea de 4% din rulaj.

Astfel, se propune reducerea pragului dat, prin stabilirea acestuia în mărimea de 25%. Respectiv, în cazul în care contribuabilul va avea venitul din consultanță mai mare de 25% din totalul venitului de vânzări, acesta va aplica cota în mărimea de 12%.

4. *Eliminarea unor scutirii de la plata impozitului pe venit*

Măsura are ca obiect revizuirea regimului facilităților fiscale prin eliminarea scutirii de la plata impozitului pe venit aplicabile asociațiilor de economii și împrumut, organizațiilor sindicale și patronale, precum și instituțiilor de învățământ private. Intervenția legislativă urmărește extinderea bazei de impozitare, eficientizarea sistemului de facilități fiscale și consolidarea veniturilor bugetului public național, în vederea asigurării unui tratament fiscal uniform și echitabil pentru contribuabili.

În partea ce vizează abrogarea scutirii de plata impozitului pe venit pentru instituțiile de învățământ private este de menționat că, aceștia vor aplica cota impozitului pe venit în mărime de 12% inclusiv în cazul în care au statut de organizație necomercială.

Impozitarea persoanelor fizice care nu practică activitatea de întreprinzător

1. Majorarea cuantumului scutirii personale.

Proiectul de lege prevede, majorarea cuantumului scutirii persoane și scutirii personale majore acordate persoanelor fizice de la 29700 lei anual până la 40020 lei anual, și de la 34620 lei la 40020 lei respectiv.

Măsura are drept scop reducerea sarcinii fiscale asupra persoanelor fizice, creșterea venitului disponibil al gospodăriilor și consolidarea protecției sociale prin adaptarea sistemului fiscal la evoluția costului vieții și a necesităților familiale.

2. Revizuirea condițiilor de stabilire a „locuinței de bază”.

La moment, noțiunea de „locuința de bază” reglementează două condiții: persoana fizică trebuie să fie proprietar a bunului și să dețină domiciliu în bunul respectiv cel puțin în timp de 3 ani. Aceasta condiție este necesară pentru a scuti persoanele fizice de la impozitul pe venit la creșterea de capital în cazul înstrăinării bunului (casa, apartamente).

Se propune completarea condițiilor respective în scopul acordării persoanelor fizice a dreptului de a alege cum va fi confirmată „locuința de bază”: prin domiciliu de cel puțin de 3 ani sau prin faptul că bunul respectiv reprezintă unică locuință a acestuia timp de 3 ani care este înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

3. Stabilirea unui prag de 100 de lei al datoriei la impozitul pe venit pentru persoană fizică care efectuează desemnarea procentuală

În prezent, art. 15² alin. (1) din Codul fiscal condiționează exercitarea dreptului de desemnare de lipsa datoriilor la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare pentru persoanele fizice. Prin urmare, orice datorie, indiferent de cuantum, poate conduce la nevalidarea desemnării. Aplicarea unei interdicții absolute inclusiv în cazul unor sume nesemnificative este disproporționată față de scopul urmărit și restrânge inutil numărul contribuabililor care pot utiliza mecanismul.

4. Revizuirea cotelor impozitului pe venit aferent veniturilor investiționale (capitale) a persoanelor fizice.

La moment, legislația actuală a Republicii Moldova include un șir de venituri aferent cărora se aplică diferite cote a impozitului pe venit, și anume aferent veniturilor obținute de către persoanele fizice. Această diferențiere a cotelor impozitului aplicate creează dificultăți pentru contribuabili și agenții economici, precum și complică administrarea fiscală.

Astfel, având în vedere că veniturile investiționale reprezintă o capacitate economică a contribuabilului, similar veniturilor salariale sau celor din activitatea de întreprinzător, se propun următoarele cote a impozitului pe venit:

Tip de venit	Cota impozitului pe venit (situația actuală)	Cota impozitului pe venit (din 01.01.2027)
Creșterea de capital	12% se aplică la **50%** din suma excedentară	12%
Dividende	6%	8%
Donații a mijloacelor bănești efectuate de către agenții economici în folosul persoanelor fizice	6%	12%

În partea ce vizează aplicarea cotei de 8% pentru dividende, aceasta urmează a fi aplicată doar în raport cu dividendele distribuite din profiturile generate începând cu perioada fiscală 2027.

Prin urmare, în cazul distribuirii dividendelor pentru perioadele precedente se vor aplica cotele reieșind din perioada fiscală corespunzătoare.

5. Extinderea bazei impozabile, prin revizuirea spectrului de venituri neimpozabile.

Proiectul de lege prevede reducerea spectrului de venituri care sunt scutite de impozit pe venit în scopul extinderii bazei impozabile, consolidării echității fiscale, precum și reducerii numărului de scutiri și facilități fiscale. Totodată, măsura urmărește diminuarea posibilităților de evitare a achitării impozitului pe venit prin transformarea artificială a veniturilor impozabile în cele scutite, simplificarea administrării fiscale și asigurarea unui tratament fiscal mai uniform și transparent pentru diferite categorii de venituri.

Astfel, se propune revizuirea *art.20* prin impozitarea următoarelor tipuri de venituri:

- dividendele aferente perioadelor fiscale de până la 1 ianuarie 2008 achitate în folosul persoanelor fizice rezidente;
- veniturile sub formă de royalty ale persoanelor fizice în vârstă de 60 ani şi mai

mult din domeniul literaturii, artei şi științei;

- plățile efectuate de angajator pentru testarea salariaților în vederea depistării prezenței virusului SARS-CoV-2 și pentru vaccinarea salariaților împotriva SARS-CoV-2.

De asemenea, prin prisma proiectului de lege se propune ajustarea *lit.p²) din articolul 20,* conform căreia nu vor fi impozabile câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui câştig nu depăşeşte 10000 de lei.

6. Revizuirea condițiilor de determinare a creșterii de capital

Se propune extinderea bazei impozabile, prin excluderea reducerii de 50% în cazul determinării creșterii de capital. Astfel, mărimea creșterii sau pierderii de capital provenite din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital va fi egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) şi baza valorică a acestor active. Prin urmare, aceasta abordare va aduce la echitatea fiscală între persoanele fizice și persoanele juridice care efectuează tranzacții de înstrăinare a activelor de capital.

Totodată, proiectul prevede că pentru determinarea bazei valorice ajustate a activelor de capital care urmează a fi înstrăinate, vor fi luate în considerare cheltuielile de reparații, confirmare în baza facturii fiscale și dovezii achitării cheltuielilor respective.

Suplimentar, prin prisma proiectului se propune modificarea *articolului 90*, care reglementează obligația persoanei juridice de a efectua reținerea prealabilă a impozitului pe venit din creșterea de capital determinată de către persoana fizică. În mai multe cazuri, persoana juridică nu cunoaște mărimea creșterii de capital la momentul reținerii.

Prin urmare, modificarea propusă urmărește trecerea obligației de determinare și declarare a creșterii de capital la persoana fizică, persoana juridică fiind scutită de această obligație.

7. Clarificarea modului de determinare și achitare a obligației fiscale aferente veniturilor obținute din transmiterea în posesie și/sau în folosință a proprietății imobiliare

Se propune stabilirea termenului de achitare până la data de 25 a lunii următoare lunii pentru care se determină obligația fiscală va permite determinarea impozitului aferent unei perioade fiscale integral consumate și va asigura corelarea termenului de achitare cu perioada pentru care este determinată obligația fiscală.

Totodată, stabilirea cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei aplicabil la determinarea obligației fiscale în cazul contractelor a căror valoare este exprimată în valută străină este necesară în vederea asigurării unui criteriu unic și clar de conversie a valorii contractuale în moneda națională și a aplicării uniforme a prevederilor fiscale.

Impozitarea nerezidenților

Proiectul de lege prevede ajustări la capitolul care reglementează modul de impozitare a nerezidenților.

Astfel, se propune stabilirea cotelor impozitului pe venit în următoarele mărimi:

- 12% din plățile direcționate spre achitare persoanelor nerezidente aferente veniturilor de la art.71, cu excepția celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a);
- 6% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepţia celor prevăzute la lit.c), d) și e), achitate în folosul persoanelor nerezidente;
- 8% din dividende distribuite din profiturile generate începând cu perioada fiscală 2027, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, achitate în folosul persoanelor nerezidente;
- 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;
- 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social.
- Propunerile urmăresc crearea unui tratament fiscal echitabil între persoanele fizice și juridice rezidente și nerezidente.

Totodată, se propune extinderea listei veniturilor impozabile în raport cu nerezidenți prin includerea patrimoniul primit cu titlu de donație sau de moștenire drept sursă de venit impozabil.

Astfel, modificarea propusă la art.71 lit.w) din Cod, vizează situația moștenirilor primite de persoane care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova și care, totodată, nu au statut de rezident fiscal al Republicii Moldova, respectiv persoanele care nu îndeplinesc criteriile de rezidență fiscală prevăzute de legislație stipulate la art.5 pct.5) din Cod.

Totodată, nu se vor considera venituri impozabile patrimoniul primit sub formă de moștenire în rude de gradul II.

Instituirea taxei de viciu aferente participării la jocurile de noroc și loterii

Proiectul de lege prevede *completarea Codului fiscal cu articolul 92²*, prin care se instituie taxa de viciu aferentă participării la jocurile de noroc și loterii. În acest sens, sunt reglementate obiectul impunerii, subiecții taxei, cota de 6%, modul de calcul, declarare și achitare a taxei, precum și alte aspecte ce țin de administrarea acesteia.

Instituirea taxei de viciu aferentă participării la jocurile de noroc și loteriilor este determinată, în primul rând, de necesitatea internalizării costurilor sociale generate de această activitate, care în prezent sunt suportate în mod disproporționat de sistemul public de sănătate și de asistență socială, fără o contribuție corespunzătoare din partea sectorului care le produce. Practicarea jocurilor de noroc este asociată, la nivelul unei părți a participanților, cu riscuri de dependență, îndatorare și afectare a stării de sănătate mintale, ale căror efecte se răsfrâng asupra familiei și comunității, generând costuri

publice indirecte semnificative. Prin funcția sa corectivă, taxa de viciu urmărește să apropie costul privat al participării la jocurile de noroc de costul social real al acestei activități, asigurând totodată o contribuție proporțională din partea celor care generează acest risc, comparativ cu restul contribuabililor care nu practică jocuri de noroc.

Măsura este coerentă cu recomandările organismelor internaționale de sănătate publică, precum și cu practica mai multor state care au introdus taxe suplimentare aplicate activității de jocuri de noroc și loterii, ca instrument complementar reglementărilor directe existente (limitarea accesului, mecanisme de autoexcludere, restricționarea publicității), în scopul reducerii prevalenței comportamentului de joc problematic.

Din perspectiva construcției tehnice, taxa propusă completează, fără a dubla, obligațiile fiscale existente ale organizatorilor de jocuri de noroc și loterii (taxe de licențiere, impozit pe venit din activitate), fiind așezată pe o bază de impozitare distinctă — mijloacele bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc, respectiv prețul biletului de loterie comercializat pe piață, inclusiv pe platforma electronică. Stabilirea unei cote fixe de 6%, calculată și virată direct de organizator, la momentul încasării mijloacele bănești depuse pentru suplinirea conturilor de joc sau al vânzării biletului, asigură un mecanism de colectare simplu și predictibil, care elimină necesitatea unei declarații individuale din partea fiecărui participant și reduce semnificativ atât costurile de conformare, cât și riscul de evaziune, comparativ cu un model bazat pe autodeclarare.

Modificările ce vizează taxa pe valoarea adăugată

În partea ce ține de modificările privind taxa pe valoarea adăugată (TVA) propuse în cadrul politicii fiscale și vamale pentru anul 2027, este de menționat că acestea au drept scop revizuirea regimului de impozitare aplicabil anumitor categorii de bunuri și servicii, reevaluarea facilităților fiscale existente, precum și instituirea unui sistem de TVA coerent, simplificat și neutru din punct de vedere fiscal.

Totodată, modificările urmăresc extinderea bazei de impozitare, reducerea distorsiunilor generate de aplicarea neuniformă a facilităților fiscale și asigurarea unui echilibru între obiectivele de politică socială și necesitatea consolidării sustenabilității bugetare.

În aceeași ordine de idei, măsurile propuse sunt elaborate în concordanță cu prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și au ca obiectiv continuarea procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. De asemenea, acestea urmăresc conformarea cadrului normativ național la deciziile Consiliului Concurenței în domeniul ajutorului de stat, prin eliminarea unor tratamente fiscale preferențiale care pot genera avantaje selective incompatibile cu principiile concurenței loiale.

Astfel, propunerile cuprinse în proiectul de lege vizează:

- revizuirea listei bunurilor și serviciilor pentru care se aplică cota redusă a TVA, inclusiv ajustarea nivelului cotei reduse la 12% pentru anumite categorii de bunuri și servicii;

- revizuirea facilităților fiscale prin eliminarea unor categorii de bunuri și servicii pentru care în prezent se aplică scutirea de TVA cu sau fără drept de deducere, în vederea simplificării sistemului și uniformizării tratamentului fiscal;

- instituirea mecanismului de impozitare cu TVA a coletelor poștale, în scopul asigurării unui tratament fiscal echitabil între comerțul electronic transfrontalier și livrările efectuate pe piața internă, precum și al creșterii eficienței administrării TVA;

- instituirea taxei pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate.

Stabilirea cotelor reduse a TVA pentru un spectru de mărfuri și servicii

1. Se propune modificarea *articolului 96 din Codul fiscal* prin instituirea cotei reduse a TVA de 12% pentru mărfurile și serviciile prestate în sectorul HoReCa.

Măsura are drept obiectiv consolidarea veniturilor bugetului public național și eficientizarea politicii fiscale, prin ajustarea tratamentului fiscal aplicabil sectorului HoReCa, menținând, în același timp, un regim preferențial comparativ cu cota standard a TVA.

Cota redusă de 12% permite păstrarea unui nivel de impozitare favorabil pentru operatorii din sector, asigurând totodată o contribuție mai echitabilă a acestora la formarea veniturilor bugetare. Astfel, se urmărește realizarea unui echilibru între necesitatea susținerii mediului de afaceri și obiectivul consolidării sustenabilității finanțelor publice.

Majorarea cotei de la 8% la 12% contribuie la diminuarea diferențelor de tratament fiscal dintre diferite categorii de bunuri și servicii, simplificând structura cotelor reduse de TVA și sporind neutralitatea sistemului fiscal. Totodată, măsura este parte a procesului de revizuire a facilităților fiscale, orientat spre eficientizarea utilizării resurselor bugetare și reducerea cheltuielilor fiscale.

Se estimează că impactul asupra consumatorilor și operatorilor economici va fi limitat, întrucât sectorul va continua să beneficieze de o cotă redusă de TVA, inferioară cotei standard, ceea ce va permite menținerea competitivității și a atractivității serviciilor de alimentație publică și cazare.

Totodată, se propune stabilirea cotei reduse a TVA în mărime de 12% pentru producția de zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă și/sau importată pe teritoriul Republicii Moldova,

La fel, cota TVA de 12% se va aplica inclusiv pentru la fructele proaspete, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030 (gutui, coacază), produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova.

Menținerea cotei reduse de 8% pentru pâine, lapte, pentru legumele și fructele proaspete, precum și ouă și carne de pasare și organe comestibile, proaspete, refrigerate

sau congelate – produse care fac parte din categoria bunurilor de strictă necesitate și ocupă o pondere importantă în consumul gospodăriilor populației. Aplicarea unei cote reduse pentru aceste produse contribuie la limitarea impactului asupra prețurilor de consum și la menținerea accesibilității alimentelor de bază, în special pentru categoriile vulnerabile ale populației.

2. Se propune, începând cu *01.04.2027*, aplicarea cotei reduse a TVA de 8% pentru livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ pe fiecare perioadă fiscală, pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.

Limitarea aplicării cotei reduse la un volum de 150 m³ pe fiecare perioadă fiscală permite orientarea facilității fiscale către acoperirea necesităților de bază ale consumatorilor casnici.

Aplicarea cotei reduse de TVA pentru un consum limitat de gaze naturale este în concordanță cu obiectivele politicii fiscale de acordare a facilităților fiscale într-o manieră țintită și proporțională, asigurând un echilibru între protecția consumatorilor vulnerabili și principiile eficienței și neutralității fiscale.

În aceeași ordine de idei se propune, *începând cu 01.04.2027,* modificarea prevederilor *articolului 104 litera b) din Codul fiscal*, în partea ce ține de aplicarea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru livrarea energiei electrice.

Respectiv scutirea de TVA cu drept de deducere urmează a fi aplicată pentru livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh pe fiecare perioada fiscală, pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.

Astfel, în cazul depășirii limitelor menționate supra, urmează a fi aplicat cota standardă a TVA.

Totodată, este important de remarcat că aplicând modificările propuse cu norme prevăzute la dispoziții tranzitorii a proiectului, în cazul în care pentru perioada fiscală au fost emise mai multe facturi, facturi cu tarife diferite pentru livrarea gazului și/sau a energiei, sau facturare netă pentru livrarea energiei electrice, recalculul obligației fiscale poate fi efectuată în termen de până la 12 luni, conform modului stabilit de către Ministerul Finanțelor.

Revizuirea spectrului de mărfuri și servicii pentru care se aplică facilități fiscale

În contextul uniformizării cotelor TVA precum și necesitatea racordării legislației fiscale privind TVA la prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată precum și la prevederile Legii 139/2012 cu privire la

ajutorul de stat, se propune abrogarea prevederilor articolului *103 alineatul (1) punctele 3), 20), 21), 22), 31), precum și alineatele (9^2)-(9^4) și (9^9) din Codul fiscal.*

În aceeași ordine de idei, se propune aplicarea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru producţia de carte şi publicaţiile periodice (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic), producţia de carte electronică şi/sau audio şi publicaţiile periodice electronice şi/sau audio (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic), prin completarea prevederilor *articolului 104 cu litera j).*

Impozitarea vânzărilor la distanță de mărfuri importate în loturi cu o valoare intrinsecă de maximum 150 euro

O altă modificare ce se propune în contextul uniformizării sistemului TVA este impozitarea vânzărilor la distanță de mărfuri importate în loturi cu o valoare intrinsecă de maximum 150 euro.

Astfel, se propune completarea *Titlului III al Codului fiscal cu Capitolul 10 „Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate”*, și anume, completarea cu articolele 118^4 și 118^5, precum și abrogarea *articolului 219 alineatul (2) din Codul vamal*.

Scopul principal al introducerii regimului special pentru vânzarea la distanță a mărfurilor importate reprezintă modernizarea și eficientizarea cadrului normativ fiscal și vamal, în contextul dezvoltării comerțului electronic transfrontalier, precum și asigurarea unei administrări mai eficiente a TVA aferente vânzărilor la distanță de mărfuri importate.

Este de menționat că regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate stabilește cadrul juridic aplicabil plasării în liberă circulație și livrării de mărfuri către persoane fizice din Republica Moldova (B2C), și anume, pentru mărfurile, cu excepția celor care fac obiectul accizelor, cu o valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro per trimitere (colet).

Regimul special se aplică de către subiectul impozabil nestabilit în Republica Moldova, care efectuează sau facilitează vânzări la distanță de mărfuri importate prin intermediul intermediarului.

Respectiv, intermediarul subiectului impozabil nestabilit în Republica Moldova înseamnă o persoană înregistrată în Republica Moldova și desemnată de subiectul impozabil, care este obligată la calcularea și plata TVA și trebuie să respecte obligațiile prevăzute de prezentul regim special în numele și în contul subiectului impozabil.

Totodată, proiectul prevede că, în cadrul regimului special, subiectul impozabil nestabilit în Republica Moldova poate fi reprezentat de mai mulți intermediari în același timp.

Astfel, principalele soluții propuse includ:

- definirea clară a conceptelor relevante („subiect impozabil nestabilit în Republica Moldova”, „intermediar”), în vederea eliminării ambiguităților;

- posibilitatea subiectului impozabil nestabilit în Republica Moldova de a fi reprezentat de mai mulți intermediari;
- instituirea modalității prin care intermediarul începe utilizarea regimului special (declarația de începere a activității, alocarea codului individual de înregistrare în scopuri de TVA de către SFS);
- stabilirea momentului apariției obligației fiscale și anume, intermediarul care utilizează prezentul regim special trebuie să achite TVA, aferent mărfurilor supuse vămuirii, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova, prin depunerea unei declarații vamale, conform modului și procedurii stabilite de către Serviciul Vamal;
- crearea unui registru special al contribuabililor înregistrați în scopuri de TVA pentru acest regim special de către SFS.

Totodată, se propune instituirea mecanismului special alternativ de colectare a TVA aplicabil în situațiile în care nu este utilizat regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate, pentru mărfurile cu valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro per trimitere (colet).

Persoana care prezintă mărfurile în vamă în numele persoanei căreia îi sunt destinate acestea pe teritoriul Republicii Moldova este în drept să utilizeze mecanismul special pentru declararea și plata TVA la import, sub rezerva constituirii unei garanții, în cazul acelor mărfuri pentru care expedierea sau transportul se încheie în Republica Moldova.

Persoana care prezintă mărfurile în vamă trebuie să depună la Serviciul Vamal, în format electronic, o declarație vamală și să achite TVA aferent mărfurilor introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Respectiv, persoana destinatară a mărfurilor este obligată la plata TVA sau persoana care prezintă mărfurile în vamă pe teritoriul Republicii Moldova este declarant, în sensul Codului Vamal, și încasează TVA de la persoana destinatară a mărfurilor și efectuează plata TVA.

Este necesar de menționat faptul că suma TVA aferentă trimiterilor poștale nu se restituie în cazul trimiterilor poștale returnate.

Completarea Titlului III al Codului fiscal cu Capitolul 10 este necesară pentru asigurarea aplicării unui tratament fiscal echitabil între bunurile importate și cele comercializate pe piața internă. Eliminarea facilităților existente pentru importurile de mică valoare contribuie la prevenirea distorsiunilor concurențiale și la reducerea pierderilor bugetare.

Principalele beneficii ale modificărilor propuse sunt:

- eliminarea concurenței neloiale față de comercianții locali;
- creșterea veniturilor bugetare prin extinderea bazei impozabile;
- alinierea legislației naționale la acquis-ul comunitar;
- simplificarea administrativă pe termen mediu.

Astfel, aplicarea cotei standard de TVA pentru coletele poștale elimină tratamentul fiscal preferențial al importurilor de mică valoare, restabilește neutralitatea TVA în raport cu comerțul intern, reduce riscurile de subevaluare și fragmentare artificială a coletelor și contribuie la creșterea sustenabilă a veniturilor bugetare.

Propunerea ce ține de abrogarea *articolului 219 alineatul (2) din Codul vamal* vine în contextul stabilirii procedurii de plasare în liberă circulație și livrării de mărfuri, cu excepția celor care fac obiectul accizelor, cu o valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro per trimitere (colet).

Aceste operațiuni se vor efectua în conformitate cu procedura de declarare și control vamal al trimiterilor poștale aprobată de Serviciul Vamal, precum și cu prevederile Codului vamal și ale Capitolului 10 din Titlul III al Codului fiscal.

Prin aceste măsuri se urmărește simplificarea conformării fiscale pentru operatorii economici nerezidenți, reducerea sarcinilor administrative și a costurilor de conformare, creșterea gradului de colectare a TVA, combaterea evaziunii fiscale în domeniul comerțului electronic și alinierea cadrului normativ național la bunele practici internaționale.

Instituirea taxei pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate

Instituirea taxei de gestionare în cuantum de 12 lei pentru trimiterile poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate este determinată de creșterea semnificativă a volumului de colete cu valoare mică provenite din comerțul electronic transfrontalier, generată în special de platformele internaționale de vânzare la distanță. Această evoluție a condus la o presiune administrativă și operațională tot mai mare asupra autorităților vamale și fiscale, care trebuie să proceseze un număr ridicat de declarații vamale simplificate, fiecare presupunând costuri de procesare, verificare și control, indiferent de valoarea redusă a mărfurilor conținute.

În prezent, comercianții autohtoni suportă integral costurile fiscale și administrative asociate activității lor economice (TVA, taxe vamale, obligații de conformare), în timp ce o parte a fluxului de mărfuri provenite din vânzarea la distanță externă generează costuri administrative pentru stat fără o contribuție corespunzătoare la acoperirea acestora. Instituirea taxei contribuie astfel la egalizarea condițiilor de concurență între operatorii economici interni și fluxul de mărfuri importate prin comerț electronic, precum și la finanțarea capacității administrative necesare procesării și controlului acestor trimiteri.

Din perspectiva eficienței administrative, mecanismul propus transferă obligația de colectare a taxei către furnizorii de servicii poștale și de curierat, care interacționează direct cu persoana destinatară la momentul livrării. Această soluție este mai eficientă decât perceperea taxei direct de către autoritatea fiscală de la fiecare persoană fizică în parte, reduce costurile de conformare și limitează riscul de neconformare. Colectarea taxei este condiționată de predarea trimiterii poștale, ceea ce asigură un grad ridicat de

eficiență în încasare, iar obligația de declarare și virare lunară, agregată, reduce sarcina administrativă atât pentru furnizori, cât și pentru Serviciul Fiscal de Stat, care poate exercita un control ex-post, bazat pe raportări periodice, fără a fi necesară o verificare individuală a fiecărei tranzacții.

Măsura este, de asemenea, coerentă cu tendințele existente la nivel european, unde mai multe state au adoptat soluții similare de responsabilizare a intermediarilor logistici în colectarea obligațiilor fiscale aferente comerțului electronic transfrontalier, în contextul eliminării pragurilor de scutire vamală și de TVA pentru importurile de mică valoare.

Aplicarea taxei per trimitere poștală, indiferent de valoarea mărfii, descurajează totodată practicile de fragmentare artificială a comenzilor în scopul evitării unor praguri valorice.

Modificări de ordin general privind TVA

Proiectul de lege conține prevederi de țin de aplicarea procedurii de taxare inversă la vânzarea proprietății băncilor aflate în proces de lichidare conform Legii nr.550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, prin completarea prevederilor *articolul 94 litera e), articolul 95 alineatul (1) litera e) și alineatul (2) litera g), articolul 97 alineatul (7), articolul 102 alineatul (10) litera a[1]) și articolul 108 alineatul (9) din Codul fiscal.*

Modificarea respectivă are drept scop alinierea cadrului fiscal aplicabil băncilor în proces de lichidare la regulile generale de fiscalitate aplicabile insolvabilității, întrucât în forma actuală nu există o echitate de tratament în ceea ce privește aplicabilitatea prevederilor privind taxarea inversă (TVA) în procesul de valorificare a activelor în cadrul procesului de lichidare. Această inechitate constă în faptul că, spre deosebire de regulile generale ale insolvabilității, la valorificarea de către bănci în cadrul procesului de lichidare a masei debitoare (bunuri proprietate a băncii), taxarea cu TVA nu este impusă persoanelor juridice și fizice care procură proprietatea băncii în proces de lichidare, ci băncii respective. În plus, este important de a se ține cont de faptul că lichidarea unei bănci comportă un impact social/economic semnificativ, având în vedere obligația acesteia de a onora un număr mare de creanțe ale persoanelor fizice și/sau juridice față de aceasta.

Se propune modificarea prevederilor *articolului 101[7] alineatul (3) punctul 1) din Codul fiscal*, și anume specificarea faptului că operaţiunile pentru care se aplică mecanismul de taxare inversă sunt livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova, și anume comerciantul reprezintă operatorul pieței de energie electrică, titular al licenței pentru operarea pieței energiei electrice, eliberată de ANRE, pentru tranzacţiile pe piaţa pentru ziua următoare şi pe piaţa intrazilnică, precum şi cumpărătorul de energie electrică, care îndeplinește cumulativ condițiile prevăzute la articolul articolului 101[7] din Codul fiscal.

Modificările propuse au în vedere precizarea faptului că:

- licența este eliberată operatorului pieței de energie electrică de către Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică,
- piețele organizate și administrate de către operatorul pieței de energie electrică, pe care operatorul, în calitate de contra parte pentru tranzacțiile realizate de participanți pe aceste piețe de energie electrică, achiziționează energie electrică pentru care beneficiază de taxare inversă.

În contextul obligativității prezentării de către agenții economici înregistrați în calitate de plătitor TVA a Declarației privind TVA în format electronic, se propune modificarea prevederilor *articolului 102 alineatul (15) din Codul fiscal* în partea ce ține de excluderea necesitatea prezentării Declarațiilor privind TVA și registrelor de evidență a livrărilor și procurărilor în care sunt înregistrate operațiunile de livrare sau procurare în contextul confirmării dreptului la restituirea sumei TVA.

Astfel, la solicitarea restituirii sumei TVA agentul economic urmează să prezinte documentele confirmative stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.93/2013 privind aprobarea Regulamentului de restituire a taxei pe valoarea adăugată.

Se propune *completarea articolului 117 din Codul fiscal cu alineatul (6)* prin implementarea mecanismului de autofacturare în cadrul procesului de returnare a ambalajelor supuse sistemului depozitar, conform Legii nr.209/2016 privind deșeurile.

Necesitatea acestei reglementări rezultă din specificul mecanismului de funcționare a SDA, în cadrul căruia administratorul sistemului centralizează informațiile privind cantitățile de ambalaje puse pe piață și obligațiile financiare aferente tarifului de gestionare, dispunând de datele necesare pentru determinarea corectă a bazei impozabile și a cuantumului TVA. În aceste condiții, emiterea autofacturii de către administrator asigură reflectarea corectă și uniformă a operațiunilor fiscale.

Totodată, măsura contribuie la simplificarea procesului de facturare și evidență fiscală, reducerea sarcinilor administrative pentru comercianți și diminuarea riscului de erori sau neconcordanțe în documentarea operațiunilor. Centralizarea procesului de facturare facilitează atât respectarea obligațiilor fiscale de către participanții la sistem, cât și exercitarea controlului fiscal de către autoritățile competente.

Concomitent, se propune completarea *articolului 93* cu noțiunea de autofactură.

Modificările ce vizează accizele

Se propune, *modificarea articolului 123 alineatul (5^1) și (5^2)* ce vizează introducerea accizelor pentru lichidele destinate țigărilor electronice, care nu conțin nicotină. Astfel, scopul modificării respective este evitarea discriminării între produse similare, precum și prevenirea evaziunii fiscale prin substituirea lichidelor cu nicotină

cu cele fără nicotină, dar folosite identic. Totodată, în ultima perioadă de timp se atestă un consum de țigarete electronice care nu conțin nicotină, mai ales în rândul tinerilor, iar introducerea accizei pentru asemenea produse ar duce la descurajarea consumului. Or, prin accizarea acestor produse se va urmări protejarea sănătății publice și reducerea atractivității acestor produse.

Prin prisma proiectului se propune *abrogarea prevederilor articolului 123 alineatul (11)* din Codul fiscal, întrucât norma respectivă nu produce efect juridic.

Se propune, revizuirea coeficientului pentru calcularea prețului de referință al țigaretelor și al țigărilor de foi, *prin modificarea articolului 123*^{3} ce vizează substituirea coeficientului existent de „1,46" cu coeficientului „1,57", având drept scop prevenirea subevaluării artificiale a produselor din tutun, asigurarea colectării corecte a accizelor și TVA, menținerea concurenței loiale pe piață și sprijinirea politicilor de sănătate publică prin descurajarea consumului de produse din tutun la prețuri foarte scăzute.

În contextul racordării legislației fiscale în materie de accize la practicile țărilor Uniunii Europene, precum și în contextul necesității revizuirii facilităților fiscale și vamale din perspectiva prevederilor Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, se propune abrogarea prevederilor *articolului 124 alineatul (11*^{1}*) din Codul fiscal*.

Totodată, se propune revizuirea alineatului (19^{1}) al articolului 124, ca actualmente reglementează stabilirea cotei accizei pentru produsele de la poziţia tarifară 240311000, în mărimea procentului de tutun din compoziţia produsului, stabilită de producător, dar nu mai puţin de 20% din cota accizei stabilită pentru anul de gestiune la poziţia tarifară 2403.

Astfel, modificarea propusă urmărește ca pentru produsele de la poziția tarifară 240311000 (tutun pentru pipă), acciza să fie calculată proporțional cu procentul de tutun din compoziția produsului în mărimea cotei accizei stabilite pentru anul de gestiune la poziţia tarifară 2403 (100%).

Una din măsurile incluse în proiect este continuarea practicii de revizuire a cotelor accizelor aplicabile mărfurilor accizabile pentru următorii trei ani, prin stabilirea unei traiectorii clare de ajustare a acestora, în scopul asigurării predictibilității politicii fiscale și alinierii treptate la standardele europene, ceea ce asigură previzibilitate pentru mediul de afaceri dar și pentru încasările bugetare, respectiv prognoza cheltuielilor bugetare.

În acest sens, se propune majorarea cotei accizei pentru majoritatea mărfurilor accizabile cu 10%, în vederea ajustării treptate a nivelului de impozitare și asigurării unei evoluții previzibile a politicii fiscale.

Totodată, pentru produse din tutun, cu excepția celor de la poziția tarifară ex.2404,

cota accizei pentru anul 2027 va crește cu 20%, iar pentru perioada 2028 – 2029 creșterea va fi 15%.

La produsele prevăzute la poziția tarifară ex.2404, cota accizei pentru anul 2027 va crește cu 15%, iar pentru perioada 2028 – 2029 creșterea va fi 10%.

La fel, pentru motorină se prevede o majorare mai accentuată de 20%, având în vedere necesitatea alinierii accelerate la nivelurile minime de impozitare aplicabile în Uniunea Europeană, precum și obiectivele de politică fiscală și de mediu asociate consumului de produse energetice.

Proiectul de lege prevede extinderea spectrului de mărfuri accizabile pentru băuturi nealcoolice gazificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor îmbuteliat, precum și băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana (poziția tarifară 2202).

În acest sens, se propune *modificarea articolului 119* și anume, *introducerea noțiunii de zahăr adăugat* care reprezintă zaharuri și ingrediente care conțin zaharuri, adăugate ca ingrediente în procesul de fabricare sau preparare a băuturilor, inclusiv zaharoză, zahăr invertit, dextroză, glucoză, fructoză, glucoză-fructoză, lactoză, lactoză hidrolizată, galactoză, melasă, miere, siropuri cu conținut de zaharuri, inclusiv sirop de glucoză, sirop de porumb, sirop de porumb bogat în fructoză, sirop de malț, sirop de malț de orez, sirop de fructe și sirop de arțar, precum și nectaruri și produse din fructe cu conținut de zaharuri.

Totodată, proiectul prevede ajustarea *articolului 120 și 123* în vederea stabilirii drept subiecți a impunerii cu accize a persoanele juridice sau fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător și produc băuturile respective.

La fel, băuturile menționate supra nu vor fi marcate cu timbru de acciz.

Măsura respectivă nu poartă un caracter fiscal, ci de sănătate publică, iar prin această măsură statul vrea să descurajeze consumul excesiv de zahăr. Totodată, analizând practica internațională observăm că mai multe state membre UE cum ar fi (Franța, Spania, România, Ungaria, Irlanda, etc.) aplică accize la produsele care conțin zahăr. Astfel, această măsură va contribui la descurajarea consumului în rândul copiilor și adolescenților.

Totodată, ținând cont de efectele negative generate de utilizarea articolelor pirotehnice de divertisment și de scenă – inclusiv riscurile pentru siguranța utilizatorilor și a celor din jur, impactul nociv asupra mediului, zgomotul care afectează sănătatea persoanelor cu afecțiuni medicale și traumatizarea psihică și fizică a animalelor – se propune introducerea accizei pentru articolele pirotehnice de divertisment și de scenă. Substanțele solide rezultate din arderea articolelor pirotehnice pătrund în sol și apele freatice, contribuind la contaminarea mediului cu elemente periculoase. Prin această măsură se urmărește atât protecția sănătății și siguranței populației și a animalelor, cât și reducerea impactului negativ asupra mediului, în concordanță cu bunele practici internaționale privind reglementarea produselor pirotehnice.

Mărfurile pentru care va fi aplicată acciza începând cu anul 2027	● Băuturi nealcoolice gazeificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor îmbuteliat, băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana, precum și siropurile de zahăr, aromatizate sau cu adaos de coloranți; ● Articole pirotehnice de divertisment (focuri de artificii) sau de scenă;

În vederea asigurării unui tratament fiscal echitabil pentru diferitele categorii de autoturisme, proiectul de lege prevede, pe de o parte, majorarea cu 10% a cotelor accizelor aplicabile autoturismelor echipate cu motoare cu ardere internă și, pe de altă parte, instituirea unui mecanism de accizare a autoturismelor echipate exclusiv cu motor electric, astfel modificându-se *Anexa nr.2 Tabelul nr.1 din Codul fiscal*.

Măsurile propuse sunt determinate de necesitatea ajustării mecanismului de impozitare la evoluția pieței auto și la diversificarea tehnologiilor de propulsie, astfel încât diferențele de natură tehnică dintre autoturisme să nu genereze diferențe nejustificate în sarcina fiscală aferentă acestora.

În prezent, pentru autoturismele echipate cu motoare cu ardere internă, inclusiv cele hibride și plug-in hibride, acciza la import se determină în funcție de capacitatea cilindrică a motorului și de termenul de exploatare al mijlocului de transport. În cazul autoturismelor echipate exclusiv cu motor electric, aplicarea mecanismului actual de accizare în funcție de capacitatea cilindrică nu este posibilă, întrucât motorul electric nu dispune de o capacitate cilindrică exprimată în cm^3. Astfel, în lipsa unei baze impozabile corespunzătoare, autoturismele electrice beneficiază în prezent de un regim fiscal distinct, inclusiv prin lipsa unei accize comparabile cu cea aplicată autoturismelor echipate cu motoare cu ardere internă.

În acest context, proiectul propune utilizarea masei autoturismului, exprimată în kilograme, drept criteriu pentru determinarea accizei aferente autoturismelor exclusiv electrice. Alegerea masei ca bază de impozitare este justificată prin caracterul obiectiv, verificabil și uniform al acestui indicator, masa vehiculului fiind o caracteristică tehnică înscrisă în documentele acestuia și disponibilă autorității vamale la momentul importului.

Totodată, utilizarea masei reprezintă un criteriu deja aplicat în legislația fiscală națională pentru autoturismele complet electrice în cazul taxei pentru folosirea drumurilor, pentru care, începând cu anul 2026, cotele sunt stabilite în funcție de masa totală a vehiculului.

În același timp, pentru a susține în continuare tranziția către mijloace de transport cu impact redus asupra mediului și pentru a nu diminua stimulentele existente pentru utilizarea transportului electric, proiectul prevede aplicarea unor cote de acciză pentru autoturismele hybrid plag-in cu 25% mai mici comparativ cu nivelul corespunzător aplicabil autoturismelor cu motoare cu ardere internă. Astfel, deși se instituie o sarcină fiscală și pentru autoturismele electrice, acestea vor beneficia în continuare de un

avantaj fiscal semnificativ, care reflectă obiectivele politicilor de mediu și necesitatea stimulării utilizării mijloacelor de transport mai puțin poluante.

Modificările ce vizează administrarea fiscală

Proiectul prevede abrogarea noțiunii de restanță *de la articolul 129 punctul 13) litera f)* și *abrogarea alineatului (6) din articolul 229,* în vederea asigurării corelării legislative cu propunerea de modificare a articolului 167 alineatul (2) din Codul fiscal, astfel încât dispozițiile legale să fie armonizate cu mecanismul de luare la evidență fiscală a conturilor bancare ale contribuabililor, precum și cu prevederile Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, care stabilesc atribuția SFS de gestionare și actualizare a Registrului conturilor de plăți și bancare ale persoanelor fizice și juridice.

Se propune *modificarea articolului 133 alineatul (1) punctul 18),* în vederea implementării recomandărilor Curții de Conturi privind asigurarea unui mecanism efectiv al recuperării creanțelor Statului ce constituie obligații fiscale aferente BPN din contul patrimoniului debitorului insolvabil și reprezentării intereselor creditorilor bugetari de un singur reprezentant.

Proiectul prevede *modificări la articolul 134 prin completarea alineatului (1) cu subpuncte noi,* care urmăresc îmbunătățirea instrumentelor de administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat în procesul de desfășurare a procedurii de executare silită.

Se propune *modificarea articolului 144[1] alineatul (4) și alineatul (11)* în vederea ajustării prevederilor la Legea nr.227/2025 pentru modificarea unor acte normative (optimizarea proceselor de obținere a actelor permisive), prin care certificatul de înregistrare în calitate de centru de asistență tehnică pentru mașinile de casă și de control/imprimantele fiscale a fost exclus din Nomenclatorul actelor permisive.

Se propune *ajustarea articolului 167 alineatele (1) și (2),* aceasta contribuie la automatizarea completă a procesului de luare la evidență a conturilor de plăți și bancare. Serviciul Fiscal de Stat dispune de instrumente legale suficiente pentru recuperare, astfel încât blocarea eliberării documentului de evidență nu este necesară.

Alineatul (3) al articolului 172 din Codul fiscal urmează a fi expus în altă redacție, în vederea stabilirii cuantumului de 20 de lei a restanței contribuabililor pentru fiecare clasificație economică, cu excepția clasificațiilor economice aferente bugetului asigurărilor sociale de stat, înregistrate în sistemele informaționale ale organelor abilitate cu atribuţii de administrare fiscală, care urmează a fi anulată la data de 31 decembrie a fiecărui an fiscal de gestiune.

Anularea obligațiilor fiscale în cuantum de până la 20 lei pentru fiecare clasificație economică, înregistrate în sistemele informaționale ale Serviciului Fiscal de Stat, cu excepția celor administrate de Serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale, se efectuează în mod automatizat, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.

Modificarea va asigura aplicarea mai clară și uniformă a prevederii legale, va reduce intervenția manuală și va diminua costurile administrative și tehnologice aferente evidenței și gestionării unor restanțe nesemnificative.

Impactul bugetar este nesemnificativ, având în vedere cuantumul redus al sumelor care urmează a fi anulate.

Se propune *modificarea articolului 188 alineatul (4) litera c)* și a *articolului 214 alineatul (3),* cât și *abrogarea articolului 218,* măsură care este justificată de faptul că verificarea documentară constituie parte integrantă a întregului proces de control fiscal și se aplică în cadrul fiecărei metode și operațiuni de control fiscal.

La fel, prin prisma proiectului de lege se propune *modificarea articolului 197 alineatul(1),* care va oferi dreptul Serviciului Fiscal Stat să înainteze ordine incaso automatizat, care au valoare de documente executorii, la conturile bancare şi/sau de plăţi (cu excepţia contului de împrumut, a conturilor bancare şi/sau de plăţi deschise conform prevederilor acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova şi donatorii externi a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și a conturilor speciale ale executorilor judecătoreşti.

Activitatea respectivă se propune a fi realizată conform unei proceduri deja existente și aplicate de către executorul judecătoresc, stabilită de Codul de executare și care presupune expedierea documentului executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu şi să se trimită creditorului sumele reținute.

Se propune *completarea proiectului cu articolul 197[1]*, care asigură un tratament egal în executarea silită a restanțelor fiscale față de persoanele fizice – cetățeni (care nu desfășoară activitate de întreprinzător).

Proiectul de lege prevede *abrogarea literei d) din alineatul (6) la articolul 200*, măsură care are drept scop implementarea mecanismului de asigurare a executării silite aplicabilă de către Serviciul Fiscal de Stat prin sechestrarea bunurilor de către alte autorități publice.

Proiectul prevede *modificarea articolului 214 alineatul (8)* și *completarea articolului 234 cu alineatul (5[1]),* care are drept scop punerea în aplicare a art.216

alin.(4^1) din Codul fiscal în cazul în care contribuabilul a fost supus anterior controlului fiscal, obiect al căruia a fost, inclusiv, impozitul pe venit.

Se propune *expunerea în redacție nouă a articolul 222 alineatul (2)*, care este justificată de necesitatea asigurării unei redacții coerente, clare și exhaustive ce ține de aplicarea metodei verificării operative în cadrul unui control fiscal.

Proiectul de lege prevede *modificarea articolului 226 alineatul (7) și completarea cu alineatul (7^1)*, având drept scop eficientizarea procedurii schimbului de informații.

Se propune *modificarea articolului 226^3, articolului 226^4 și articolului 226^6 alineatul (4)* care urmărește aplicarea termenului de prescripție asupra administrării fiscale. Totodată, contribuie la asigurarea clarității și unității normelor legale, evitând interpretările neconforme și posibilele incertitudini juridice în aplicarea metodelor indirecte de estimare a veniturilor.

În același timp, *modificarea propusă la art.226^6 alin.(5^1)*, urmărește asigurarea unui tratament echitabil față de antreprenorii independenți (freelancer) în cazul aplicării metodelor indirecte de estimare a venitului și anume, prin neincluderea veniturilor obținute de către persoanele respective în venitul impozabil.

Proiectul de lege prevede *modificarea punctul 12) alineatul (2) din art.226^{11}*, aceasta fiind justificată de necesitatea asigurării caracterului complet, coerent și efectiv al mecanismului de colectare a informațiilor din surse indirecte, în scopul aplicării metodelor indirecte de estimare a venitului prevăzute de capitolul 11^1 din Codul fiscal.

Completarea articolului 226^{11} alin.(2) cu *pct.12^1)* este justificată de necesitatea extinderii surselor de informații utilizate de Serviciul Fiscal de Stat în procesul de analiză fiscală a persoanelor fizice, având ca obiectiv îmbunătățirea identificării riscurilor de neconformare fiscală. Modificarea propusă prevede obligația persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător (cu excepția deținătorilor de patentă și a persoanelor care practică activitate independentă) de a furniza informații către Serviciul Fiscal de Stat referitor la împrumuturile acordate și rambursate de către persoanele fizice în perioada anului fiscal. Această modificare va permite asigurarea unei evaluări mai precise a venitului impozabil estimat al persoanelor fizice, informațiile privind împrumuturile acordate și rambursate de persoanele fizice constituie un indicator esențial în analiza surselor de finanțare a cheltuielilor acestora.

Ajustarea literelor i) și i^1) din alineatul (5) la articolului 226^{11} are drept scop asigurarea clară și exhaustivă a informațiilor colectare din surse indirecte necesare determinării venitului impozabil estimat.

Se propune *modificare art.226^{17} alin.(1) subpunctul 9)*, întru aprecierea cu

certitudine a regimului fiscal de impozitare, prin prisma existenței sau inexistenței unei diferențe a bazei impozabile determinate de către subiecții care aplică regimurile preferențiale de impozitare. Faptul respectiv poate fi determinat doar după completarea Declarației cu privire la impozitul pe venit (Forma VEN12), și după caz, utilizarea facilităților determinate prin anexa nr.6D la Declarația menționată. În contextul în care contribuabilul nu a utilizat facilitatea fiscală conform Anexei 6D și a achitat impozitul pe venit din activitate de întreprinzător în regim standard, rezidentul PIL „Giurgiuleşti" nu mai întrunește condițiile prevăzute la art.226^{17} alin.(9) din Codul fiscal, respectiv nu are obligația de a documenta valoarea tranzacțiilor din perspectiva prețurilor de transfer.

Proiectul de lege prevede *modificarea articolul 227^1 alineatul (2),* care are drept scop corelarea prevederilor art.227^1 alin.(2) din Codul fiscal cu prevederile art.I pct.4 din Legea nr.27/2025 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri VII) (în vigoare din 19.03.2025), conform cărora art.35 și 36 din Legea nr.845/1992 se abrogă.

Proiectul reglementează *expunerea lit.a^2) alineatul (5) al articolului 228 în redacția nouă,* prin ajustarea perioadei de recalculare a majorărilor de întârziere în cazul compensării obligațiilor fiscale din contul restituirii TVA, reieșind din modificarea, începând cu data de 01.01.2025, a mecanismului de stingere prin compensare a obligației fiscale din contul restituirii TVA.

Se propune *expunerea articolului 230 în redacția nouă,* dat fiind faptul că redacția actuală a normei este susceptibilă de interpretări în ceea ce privește corectitudinea sechestrării bunurilor contribuabilului ca măsură de asigurare, scopul modificării propuse este de a conferi mai multă certitudine și claritate limitelor și condițiilor de sechestrare de către Serviciul Fiscal de Stat a bunurilor contribuabilului în scopul asigurării stingerii obligației fiscale, prin acordarea Serviciului Fiscal de Stat a atribuției de reglementare a modului de aplicare și ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare.

Proiectul reglementează *modificarea articolului 231* prin care se propune revizuirea mecanismului de calificare a încălcărilor legislației fiscale, prin instituirea unui sistem gradual de clasificare a acestora în funcție de gravitatea faptei. Instituirea acestor criterii urmărește asigurarea aplicării proporționale și previzibile a sancțiunilor, precum și consolidarea principiului gradualității răspunderii fiscale. Necesitatea revizuirii mecanismului de calificare a încălcărilor rezultă și din recomandările formulate de Fondul Monetar Internațional și Centrul Național Anticorupție.

Se propune *completarea articolului 236 cu alineatul (4)* prin care se instituie o regulă clară privind determinarea cuantumului amenzii în funcție de gravitatea încălcării legislației fiscale, stabilită conform art.231. Astfel, pentru încălcările de

gravitate redusă se aplică limita minimă a amenzii, pentru încălcările de gravitate medie – valoarea medie a amenzii, determinată ca media aritmetică dintre limita minimă și limita maximă a acesteia, iar pentru încălcările de gravitate sporită – limita maximă a amenzii. Corelarea acestor prevederi asigură aplicarea uniformă a sancțiunilor și oferă criterii clare pentru individualizarea acestora în funcție de gravitatea faptei. Intervenția legislativă urmărește creșterea predictibilității în aplicarea sancțiunilor fiscale, reducerea riscului de interpretare diferită în practică și consolidarea clarității cadrului normativ.

Modificarea articolului 252 alineatul (2) în vederea stabilirea posibilității suspendării executării deciziei asupra cazului de încălcare a legislației la cererea contribuabilului, pe perioada examinării contestației

Se propune *revizuirea sancțiunii prevăzute la articolul 260¹*, prin reducerea cuantumului amenzii aplicabile pentru neprezentarea, prezentarea tardivă, neconformă sau neautentică beneficiarilor plăților a informațiilor privind plățile și/sau impozitele reținute la sursa de plată. În acest sens, cuantumul amenzii se reduce de la 300–500 lei la 100–300 lei pentru fiecare informație, iar plafonul maxim al amenzii se diminuează de la 5 000 lei la 2 500 lei.

Proiectul de lege prevede *modificarea articolul 265 alineatul (2)* în scopul *completării acestuia* cu *litera i),* reieșind din faptul că această această modificare este necesară în contextul situațiilor când contribuabilul contestă Decizia Serviciului Fiscal de Stat, asupra cazului de încălcare a legislației pe perioada examinării litigiului în instanța de judecată.

Modificarea propusă are drept scop neadmiterea curgerii termenului de prescripție a obligației fiscale pe perioada soluționării în instanța de judecată a contestației depuse de contribuabil împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat asupra cazului de încălcare a legislației.

Modificările ce vizează impozitul pe bunurile imobiliare

Se propune *ajustarea terminologiei utilizate la articolul 276 punctul 3) și articolul 279*, în vederea alinierii acesteia la modificările operate în Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, în partea ce ține de noțiunile aplicabile evaluării bunurilor imobile. Intervenția normativă are drept scop asigurarea coerenței terminologice între cadrul fiscal și cel specific domeniului evaluării, precum și aplicarea uniformă a noțiunilor actualizate în procesul de determinare a bazei impozabile aferente bunurilor imobile. Aceasta contribuie la claritatea și previzibilitatea reglementărilor, fără a modifica esența mecanismului de impozitare.

Se propune modificarea criteriilor de aplicare a impozitului pe avere, și anume

modificarea prevederilor articolului 287[3] alineatul (1) din Codul fiscal și abrogarea alineatului (3).

În acest sens, se propune stabilirea drept obiect al impunerii cu impozitul pe avere bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror valoarea estimată totală constituie cel puţin 4 milioane lei pentru perioada pentru care se calculează impozitul. Cota impozitului în mărime de 0,8% se va aplica asupra depășirii plafonului de 4 milioane, conform situației existente la data de 1 noiembrie a anului de gestiune.

Modificările propuse urmăresc simplificarea mecanismului de impozitare, corelarea acestuia cu valorile cadastrale actualizate și asigurarea unui regim fiscal mai clar, echitabil și predictibil pentru contribuabili.

Modificările ce vizează taxele locale

Se propune revizuirea prevederilor *articolului 293 alineatul (5)* în vederea stabilirii modalității de calcul a taxei aferente obiectelor impunerii art. 291 lit. e), i), j) şi q) din Codul fiscal, și anume la taxa pentru unitățile comerciale şi/sau de prestări servicii, la taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor), la taxa pentru parcare și la taxa pentru dispozitivele publicitare.

Astfel, în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de notificare taxele se vor calcula din data din data indicată în notificarea privind inițierea activității, depusă în condițiile legii, și până la data notificării încetării activității de către deținător sau până la data suspendării/anulării/radierii activității de către organele abilitate, în modul stabilit de legislația în vigoare.

În cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de autorizare - din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și până în data de sfârșit a acestuia sau până în data suspendării/anulării valabilității autorizației de către organele abilitate, în modul stabilit de legislația în vigoare.

Măsura urmărește asigurarea unui cadru fiscal local mai predictibil și echilibrat pentru mediul de afaceri, prin stabilirea unor limite rezonabile ale cotelor aplicabile și prevenirea creșterii excesive a sarcinii fiscale la nivel local.

Proiectul de lege prevede *abrogarea literei g) a articolului 295 din Codul fiscal*, prin eliminarea scutirii de taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii acordate persoanelor care desfășoară activități de pompe funebre și acordă servicii similare. Măsura urmărește asigurarea aplicării uniforme a legislației fiscale și consolidarea veniturilor bugetelor locale.

În prezent, prevederile *articolului 297 din Codul fiscal* instituie un mecanism de protecție împotriva eventualelor excese fiscale la nivel local, bazat pe respectarea unor principii obligatorii, efectuarea analizei impactului de reglementare și exercitarea

controlului de legalitate.

În vederea asigurării funcționalității și eficienței mecanismului respectiv, se propune modificarea și completarea art. 297 din Codul fiscal, prin clarificarea regulilor aplicabile procesului de stabilire și aprobare a cotelor concrete ale taxelor locale.

Astfel, completarea articolului *cu alineatul (2¹)* urmărește instituirea obligației autorității deliberative a administrației publice locale de a adopta, anual, decizii privind stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale, asigurând astfel caracterul previzibil și transparent al politicii fiscale locale.

Totodată, modificarea redacției *alineatului (8)* are drept scop consolidarea principiilor care urmează a fi respectate la stabilirea cotelor ale taxelor locale. În acest sens, sunt instituite în mod expres principiul previzibilității, principiul transparenței decizionale și principiul proporționalității, menite să asigure un cadru fiscal local clar, predictibil și echitabil pentru contribuabili.

Se propune completarea *literei g) din Anexa la Titlul VII al Codului fiscal*, în vederea stabilirii, drept bază de impozitare a taxei pentru cazare, a numărului de unități de taxare aferente serviciilor de cazare efectiv prestate de structurile cu funcții de cazare.

Totodată, pentru asigurarea unei delimitări clare a unității de taxare și menținerea unei legături directe între obligația fiscală și serviciul de cazare efectiv prestat, se propune completarea *Notei la Anexa la Titlul VII al Codului fiscal,* prin definirea unității de taxare ca spațiu de cazare ocupat pentru o noapte.

Modificările propuse urmăresc instituirea unei baze de impozitare obiective, verificabile și corelate cu serviciul efectiv prestat, evitând interpretarea taxei pentru cazare ca o obligație fiscală distinctă aplicată pentru fiecare turist, indiferent de serviciul de cazare efectiv consumat.

De asemenea, se propune reglementarea expresă a situațiilor în care rezervarea este anulată sau turistul nu se prezintă, în lipsa prestării serviciului de cazare. Excluderea acestor situații din baza de impozitare este justificată prin principiul potrivit căruia obligația fiscală trebuie să fie corelată cu existența unui serviciu efectiv prestat și urmărește prevenirea instituirii unei sarcini fiscale pentru servicii care nu au fost furnizate.

Modificările ce vizează taxele rutiere

Proiectul prevede modificarea prevederilor *articolului 340 alineatul (3)* aferente perioadei fiscale și termenele de achitare a taxei rutiere.

Astfel, se propune ca achitarea taxei anuale să fie efectuată de către subiecți după cum urmează:

a) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice anuale - la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată;

b) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice o dată la doi ani – la

data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată, iar pentru perioada fiscală pentru care nu se efectuează inspecția tehnică periodică – cel târziu până în ultima zi a acestei perioade.

Proiectul prevede abrogarea prevederilor *alineatelor (10) şi (11) al articolului 352 din Codul fiscal.*

Începînd cu 01.01.2026 taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depăşesc limitele admise, cod ECO 114634, este inclusă în categoria plăţilor administrate de către Agenţia Naţională Transport Auto. Sumele taxei achitate incorect sau în plus se vor trece de la un tip de plată la altul sau se vor restitui la conturile plătitorilor, în baza cererilor contribuabililor depuse la Agenţia Naţională Transport Auto.

Prin prisma acestor modificări se consideră abrogarea alineatelor respective din Codul fiscal ce vizează obligativitatea raportării de către contribuabili, inclusiv de către ANTA a obligațiilor fiscale aferente taxei calculate sau, după caz, achitate.

Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal

Se propune completarea art.24 cu alineatul (38) prin care se va stabili cota impozitului pe venit în mărime de 18% aferent veniturilor obținute urmare a desfășurării activităților financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a CAEM, pe parcursul perioadei fiscale 2027.

Măsura este orientată spre valorificarea potențialului fiscal al sectorului financiar, contribuind la crearea spațiului fiscal necesar pentru finanțarea cheltuielilor publice și pentru susținerea priorităților de dezvoltare ale statului.

Se propune completarea *articolului 4 alineatul (20[10])* din ***Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal,*** în partea ce ține de aplicarea mecanismului taxării inverse și pentru dezechilibrele de gaze naturale.

Modificarea respectivă este condiționată de faptul că actualmente facturarea dezechilibrelor de gaze naturale are un statut neclar, deși acestea rezultă în principal din raporturile contractuale dintre comerciant și operatorul sistemului de transport.

Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri şi servicii provenite din tranzacțiile economice externe

Se propune *modificarea articolului 3 alineatul (7)* și *modificarea articolului 5 alineatul (7) litera g)*, care are ca scop aducerea în concordanță a prevederilor Legii cu prevederile art.903 și 904 din Codul Civil nr.1107/2002. În redacția modernizată a Codului Civil în vigoare din 1 martie 2019, noțiunea de „forță majoră” a fost substituită

cu noțiunea de „impediment care justifică neexecutarea obligației”. Astfel, potrivit prevederilor art.903 din Codul civil, în afară de alte cazuri prevăzute de lege, neexecutarea obligației este justificată în măsura în care debitorul demonstrează una din următoarele circumstanțe:

a) ea se datorează unui impediment prevăzut la art.904;

b) creditorul a cauzat neexecutarea obligației debitorului, inclusiv prin întârziere sau prin faptul că debitorul a suspendat executarea obligației în temeiul art.914.

Concomitent, în corespundere cu prevederile art.904 alin.(1) din Codul civil, neexecutarea obligației debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului şi dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depășească impedimentul ori consecințele acestuia.

Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale

Se propune completarea *literei q) din alineatul (1) al articolului 49* din Lege.

Modificarea este necesară în vederea corelării atribuțiilor Casei Naționale de Asigurări Sociale cu modificările prin care se prevede că Serviciul Fiscal de Stat va reprezenta statul, în calitate de creditor unic, în cadrul proceselor de insolvabilitate, pentru toate creanțele care constituie obligații fiscale aferente bugetului public național, inclusiv pentru creanțele aferente bugetului asigurărilor sociale de stat.

În acest context, excluderea expresă a reprezentării de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cauzele de insolvabilitate/lichidare urmărește delimitarea clară a competențelor instituționale și evitarea dublării atribuțiilor în cadrul proceselor de insolvabilitate, asigurând aplicarea unitară a mecanismului de reprezentare a statului în calitate de creditor unic.

Prin modificarea propusă se asigură, totodată, coerența cadrului normativ și o administrare mai eficientă a creanțelor aferente bugetului public național în cadrul procedurilor de insolvabilitate.

Totodată, în contextul uniformizării cotei contribuției de asigurări sociale de stat pentru angajatorii din sectorul bugetar și cei din sectorul privat și instituirea unui tratament unitar din perspectiva obligației de contribuție la sistemul public de asigurări sociale, se propune modificare *Anexei nr.1 din Legea nr.489/1999*.

Modificările operate la ***Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal,*** au drept scop reglementarea aplicării impozitului pe bunurile imobiliare/impozitului funciar conform regulilor prevăzute în Codul fiscal, inclusiv asupra terenurilor agricole fără construcții amplasate pe ele și asupra bunurilor imobiliare cu destinație locativă (apartamente și case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri) din localitățile rurale.

Prevederile Codului fiscal vor fi aplicate începând cu 01.01.2027.

Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr.1420/2002

În prezent, se constată o neconcordanță între reglementările ce vizează categoriile de autorități publice și instituții publice în favoarea cărora agenții economici pot efectua donații filantropice și/sau sponsorizări, cheltuieli care, potrivit legislației fiscale, pot fi considerate deductibile în scopuri fiscale.

Astfel, în scopul evitării interpretărilor duale și asigurării coerenței cu prevederile Codului fiscal se propune modificarea *articolului* 6^1 *alineatul (4) litera b) și* 6^2 *alineatul (3) litera b),* prin specificarea faptului că beneficiari ai acțiunilor de filantropie și sponsorizare sunt instituțiile publice.

Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică şi la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căuşeni şi Anenii Noi

Modificarea propusă la Legea nr.1435/2002 urmărește specificarea localităților beneficiare ale mecanismului de compensare a diferențelor tarifare la energia electrică și gazele naturale, precum și menținerea protecției sociale pentru populația afectată de consecințele conflictului transnistrean. Totodată, măsura are drept scop asigurarea accesului echitabil la resurse energetice, reducerea impactului diferențelor tarifare generate de regimurile distincte de reglementare și consolidarea stabilității sociale și energetice în localitățile vizate.

Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător

Modificările propuse la Legea nr.81/2004 vizează revizuirea mecanismului de impozitare a plăților achitate către nerezidenți în partea ce ține de calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.

Astfel, se propune expunerea art.20 din Legea menționată într-o nouă redacție, prin care asigurarea socială şi asistență socială va fi acordată lucrătorilor întreprinderii cu investiții străine în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

Prin urmare, întreprinderile cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova au obligația de a calcula și achita contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini, potrivit legislației privind sistemul public de asigurări sociale.

Dreptul la prestații de asigurări sociale se acordă salariaților, inclusiv cetățeni străini, ai întreprinderilor înregistrate în Republica Moldova, va fi acordat dreptul la prestații de asigurări sociale corelativ contribuțiilor de asigurări sociale de stat calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat.

În cazul în care Acordurile de securitate socială, la care Republica Moldova este parte cuprind alte reglementări decât cele din prezenta lege, se aplică normele stabilite prin aceste acorduri.

Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestații de asigurări sociale

Modificările propuse la Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale urmăresc clarificarea mecanismului de finanțare a prestațiilor sociale, consolidarea principiului contributivității și eficientizarea utilizării resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat. Totodată, modificările au drept scop uniformizarea terminologiei legislative, corelarea dreptului la indemnizații cu existența bazei de calcul și contribuțiilor efectiv achitate, precum și asigurarea sustenabilității financiare a sistemului de prestații sociale.

La fel, ajustarea art.4, art.6 și art.13 din lege a fost efectuată în condițiile în care antreprenorul independent nu duce evidența și nu ar avea obligația directă să-și achite indemnizația pentru primele 5 zile. Or, la survenirea riscurilor asigurate, antreprenorul mai degrabă utilizează mijloacele proprii pentru perioada incapacității de muncă și nu-și plătește direct o indemnizație.

Codul de executare nr.443/2004

Potrivit art.172 alin.(4^1) și art.174 alin.(5) din Codul de executare, executarea hotărârilor privind confiscarea specială și confiscarea extinsă se asigură de către Serviciul Fiscal de Stat.

Concomitent, în adresa Serviciului Fiscal de Stat parvin spre executare titluri executorii prin care se dispune confiscarea contravalorii bunurilor/încasarea sumei din contul persoanei, titluri prin care nu se confiscă bunuri individualizate.

În context, specificul acestor situații constă în faptul că obiectul executării nu îl reprezintă un bun individual determinat, susceptibil de a fi administrat și valorificat potrivit procedurilor stabilite de Guvern, ci o creanță bănească ce trebuie recuperată de la persoana obligată prin hotărârea judecătorească.

Astfel, la moment, cadrul normativ nu reglementează mecanismul de executare a hotărârilor judecătorești penale prin care se dispune confiscarea contravalorii bunurilor, or reglementările existente vizează exclusiv executarea hotărârilor prin care se dispune confiscarea unor bunuri individualizate.

În acest sens, mecanismul de executare este prevăzut de Regulamentul cu privire la modul de administrare și comercializare a bunurilor confiscate, a bunurilor fără stăpân, a produselor agricole și alimentare perisabile sechestrate sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delicte, a bunurilor abandonate în favoarea statului, a bunurilor găsite, a bunurilor trecute în proprietatea statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 780/2025, care stabilește procedura de executare a hotărârilor privind confiscarea bunurilor determinate și individualizate.

Prin urmare, completarea art. 293^1 alin. (2) din Codul de executare este necesară pentru a delimita clar procedura aplicabilă în funcție de natura obiectului confiscării și pentru a asigura un cadru juridic coerent de executare, or, stabilirea expresă a faptului că hotărârile privind confiscarea bunurilor neindividualizate, inclusiv cazurile în care se

dispune încasarea sumelor din contul persoanei fizice, urmează a fi executate potrivit prevederilor Codului fiscal va contribui la eliminarea incertitudinilor juridice, la eficientizarea procesului de recuperare a valorilor confiscate și la asigurarea caracterului efectiv al măsurilor dispuse de instanțele de judecată.

Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată

Se propune abrogarea prevederilor *articolului 31[1]* în vederea prevenirii utilizării mecanismului de creare a capitalului de stimulare pentru optimizarea fiscală. Or, în prezent, angajatorii dispun de suficiente instrumente legale pentru recompensarea performanței angajaților, inclusiv prin acordarea premiilor, bonusurilor, primelor sau altor plăți de stimulare pe parcursul anului, reglementate de legislația muncii și de legislația fiscală. Menținerea unei reglementări distincte privind capitalul de stimulare creează un regim juridic și fiscal paralel, sporind complexitatea administrativă și dificultățile de aplicare.

Totodată, aplicând modificarea respectivă cu normele prevăzute la dispoziții tranzitorii a proiectului, plăţile din capitalul de stimulare achitate din capital de stimulare format până în perioada fiscală 2027, se vor asimila dividendelor.

Codul vamal nr.95/2021

Se propune *completarea Codului vamal cu articolul 2[1]* prin instituirea unui cadru juridic expres privind asistența administrativă în domeniul vamal. În prezent, legislația vamală nu reglementează în mod explicit cooperarea Serviciului Vamal cu autoritățile competente ale altor state și cu organizațiile internaționale, ceea ce limitează schimbul operativ de informații, efectuarea verificărilor la cerere, precum și notificarea actelor administrative în context transfrontalier. Introducerea unui articol distinct privind asistența administrativă va institui un temei juridic clar și previzibil pentru aceste forme de cooperare, asigurând totodată respectarea legislației naționale privind protecția datelor cu caracter personal, secretul de stat, secretul comercial și alte informații protejate.

Proiectul de lege prevede *modificarea articolului 5* prin definirea noțiunii de „autovehicul de colecție de interes istoric sau etnografic”, în vederea identificării clare a acestei categorii de autovehicule în scopul aplicării prevederilor fiscale privind accizele și asigurării unei aplicări uniforme a legislației. Totodată, la punctul 8 se propune corelarea noțiunii de „control vamal” cu regimul vamal de destinație finală, astfel încât aceasta să reflecte expres competența Serviciului Vamal de a exercita controlul asupra respectării condițiilor aferente mărfurilor plasate sub acest regim. *Suplimentar, modificarea punctului 36)* și *completarea cu punctul 36[1])*, au drept scop armonizarea legislației naționale cu prevederile articolului 15 alineatul (2) lit. a) din Acordul privind aplicarea Articolului VII din Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) din 1994.

Se propune completarea cu *articolul 10[1]*, care instituie un temei de absolvire de răspundere a operatorilor economici în situațiile în care neconformarea este determinată de funcționarea sau validările efectuate de sistemele informaționale administrate de Serviciul Vamal. În situația în care declarantul a introdus corect și complet datele rezultate din documentele de însoțire, iar declarația vamală a fost ulterior validată, acceptată și autorizată prin intermediul sistemului informațional administrat de Serviciul Vamal, contribuabilul nu trebuie sancționat pentru erori tehnice sau sistemice care nu îi sunt imputabile. O asemenea abordare este necesară pentru respectarea principiilor securității juridice, bunei-credințe și previzibilității raporturilor dintre operatorii economici și autoritatea vamală..

Modificările propuse la *articolul 12* sunt necesare în vederea implementării acțiunilor prevăzute în Foaia de parcurs „Implementarea Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii", prin asigurarea unui cadru normativ care permite desfășurarea activității de broker vamal în condiții mai flexibile și eliminarea unor sarcini administrative aferente utilizării licențelor emise în formă electronică.

Se propune *modificarea articolului 22 alineatul (5),* în vederea aducerii normei în concordanță cu art. 129 alin. (1) din Codul administrativ, care stabilește că actul administrativ individual transmis prin mijloace electronice de comunicație se consideră comunicat începând cu următoarea zi lucrătoare de la data trimiterii.

Proiectul prevede *completarea articolului 48 alineatul (2) cu literele i) și j),* pentru clarificarea cadrului legal privind serviciile speciale oferite de Serviciul Vamal și optimizarea utilizării resurselor administrative, într-un mod proporțional și justificat.

Se propune completarea Codului vamal *cu articolul 54[1],* în vederea instituirii unui mecanism de protecție a declarantului de bună-credință în situația în care Serviciul Vamal modifică clasificarea tarifară a mărfurilor, după ce anterior a acceptat în mod constant aceeași clasificare pentru mărfuri identice sau cu caracteristici tehnice similare.

Necesitatea reglementării derivă din faptul că modificarea ulterioară a clasificării tarifare poate genera, pentru perioadele anterioare, obligații suplimentare privind achitarea drepturilor de import sau de export, precum și a accesoriilor aferente, chiar și în situația în care declarantul a acționat cu bună-credință, a furnizat informații complete și exacte și a urmat o practică tarifară acceptată anterior de autoritatea vamală.

În acest context, norma propusă urmărește consolidarea securității juridice și a principiului bunei-credințe în raporturile dintre declarant și autoritatea vamală, prin excluderea recuperării a posteriori a diferențelor de drepturi de import/export și a accesoriilor aferente pentru perioada anterioară comunicării noii clasificări tarifare,

atunci când sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de lege.

Mecanismul propus este condiționat de existența unei practici administrative efective și verificabile, materializată prin acceptarea succesivă a unor declarații vamale privind mărfuri identice sau cu caracteristici tehnice identice, inclusiv în urma efectuării controlului documentar și/sau fizic. Totodată, protecția se aplică exclusiv în cazul în care declarantul a furnizat informații complete și conforme cu realitatea și nu există indicii privind declarații false, disimularea informațiilor sau săvârșirea unei fraude vamale.

În același timp, pentru a preveni aplicarea nejustificată a mecanismului de protecție, se prevede expres că acesta nu se aplică declarațiilor validate exclusiv prin culoarul verde sau prin validare informatică automată, în lipsa intervenției directe a funcționarului vamal, întrucât într-o asemenea situație nu poate fi reținută existența unei practici administrative efective a autorității vamale.

Se propune racordarea prevederilor Codului vamal la prevederile Legii nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, fiind asigurate ajustări la prevederile *articolului 128 alineatul (1) litera a), articolul 131[1] alineatul (1), articolul 131[2] alineatele (1) și (2) și articolul 356 alineatul (3) litera j) din Codul vamal*.

La fel, în scopul racordării la prevederile Legii nr.139/2012 cu privire la ajutor de stat, și anume în partea ce ține de acordarea scutirii de plată a taxei vamale pentru anumit spectru de mărfuri, se propune ajustarea *articolului 277[25]* din Codul vamal.

Se propune *modificarea articolului 318 alineatul (6)* prin concretizarea etapei la care urmează a fi calculate penalitățile.

Se propune completarea *alineatului (1) al articolului 352* cu un enunț care prevede posibilitatea realizării controlului ulterior în comun cu alte instituții sau organe de control. Modificarea are drept scop consolidarea cooperării interinstituționale și eficientizarea activităților de control, în special în cazul verificărilor ce vizează operațiuni complexe sau cu risc sporit de fraudă. Această abordare va permite valorificarea competențelor și a informațiilor deținute de diferite autorități publice, contribuind la îmbunătățirea capacității de prevenire și depistare a încălcărilor legislației vamale și la alinierea practicilor naționale la mecanismele de cooperare utilizate de autoritățile vamale din Uniunea Europeană.

Totodată, actuala redacție a *articolului 355 alineatul (3) litera e) și alineatul (4) litera e)* din Codul vamal, creează o omisiune legislativă și o potențială confuzie în aplicare. Modificarea propusă, este necesară pentru a asigura corelarea normelor interne ale Codului vamal, facilitând un proces echitabil de emitere a deciziilor și de exercitare

a dreptului de a fi ascultat.

Proiectul prevede prelungirea cu un an a perioadei în care eliberarea autorizației de perfecționare activă și derularea regimului de perfecționare activă se efectuează fără obligativitatea constituirii unei garanții prin *modificarea alineatului (3) al articolului 427*.

La fel, proiectul prevede prelungirea termenului până la 31 decembrie 2027, pentru care nu se va solicita garanție în cazurile în care mărfurile sunt transportate pe cale feroviară, prin ajustarea *alineatului (12) la articolul 427 din Cod.*

Concomitent, proiectul de lege reglementează prelungirea termenului pentru mijloacele de transport rutier înmatriculate în Ucraina care pot rămâne sub regim vamal de admitere temporară până la 01 martie 2028, prin *modificarea alineatului (19) al articolului 427*.

De asemenea, proiectul de lege prevede prelungirea termenului pentru care nu se solicită nicio garanție pentru utilajul, sculele şi instrumentele speciale puse la dispoziția unei persoane stabilite pe teritoriul vamal al Republicii Moldova pentru a fi utilizate în procesul de perfecționare activă a mărfurilor, dacă aceste mărfuri rămân în proprietatea unei persoane străine pe toată perioada derulării regimului vamal de admitere temporară până la 31 decembrie 2029, prin *modificarea alineatului (21) al articolului 427.*

Totodată, proiectul reglementează prelungirea termenului pentru care nu se solicită nicio garanție pentru mărfurile introduse în regim vamal de admitere temporară destinate proiectelor de asistență tehnică și proiectelor de asistență investițională finanțate din contul împrumuturilor şi/sau granturilor acordate Guvernului până la 31 decembrie 2029, prin *modificarea alineatului (22) al articolului 427.*

Legea nr.146/2025 pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale şi penalităţile aferente pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală)

Se propune revizuirea prevederilor articolului VIII alineatul (3) în contextul în care redacția actuală generează un risc de interpretare extensivă, făcând trimitere la normele din Codul vamal nr.1149/2000 care stabilesc apariția datoriei vamale la data comiterii faptei (utilizarea contrar destinației). Această abordare distorsionează sensul normei, ducând la aplicarea unor cote de taxare din perioade diferite față de momentul introducerii bunului în țară.

Prin urmare, redacția propusă are drept scop clarificarea faptului, că datoria vamală se determină strict prin raportare la cuantumul tarifar existent la momentul importului. Această precizare elimină incertitudinea juridică creată de corelarea art.127 alin. (1) coroborat cu art.1275 alin. (1) lit.c) și alin.(2) din Codul vamal nr.1149/2000,

asigurând un calcul bazat pe regimul fiscal al bunului, aplicabil la momentul intrării pe teritoriul vamal.

Astfel, modificarea propusă la alineatul (3) urmărește concretizarea elementului de referință la determinarea datoriei vamale. Prin urmare, modificarea normei va asigura aplicarea strictă a tarifelor și accizelor în vigoare la data importului, garantând astfel respectarea principiului certitudinii impunerii și facilitând procesul de conformare a persoanelor care au utilizat mijloacele de transport cu încălcarea regimului de facilități.

Totodată, în vederea asigurării unei aplicări uniforme a prevederilor legii pe întreaga perioadă de aplicare a acesteia, se propune ca modificarea respectivă să producă efecte juridice retroactive începând cu data de 28.06.2025, data intrării în vigoare a legii.

În partea ce ține de intrarea în vigoare a prevederilor prezentei legi, se menționează că acestea vor produce efecte începând cu 1 ianuarie 2027, cu excepția anumitor prevederi, implementarea cărora la data publicării în Monitorul Oficial sau în altă dată stabilită de se justifice prin necesitatea aplicării imediate a unor măsuri favorabile contribuabililor, a unor modificări cu caracter tehnic sau administrativ ori a unor intervenții menite să elimine lacune legislative și să asigure funcționarea eficientă a sistemului fiscal. În asemenea cazuri, aplicarea imediată nu afectează previzibilitatea fiscală într-o măsură semnificativă și contribuie la realizarea promptă a obiectivelor urmărite de legiuitor.

3.2. Opțiunile alternative analizate şi motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost examinată opțiunea neintervenției asupra ajustării cadrului normativ actual, însă lipsa implicării în acest sens poate aprofunda problemele economice și sociale, afectând pe termen lung, stabilitatea și progresul economic.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, având în vedere că prin îmbunătățirea politicilor se urmărește creșterea veniturilor bugetare, sustenabilitatea finanțelor publice și stabilitatea macroeconomică.

În particular, în partea ce ține de măsurile propuse în materie de TVA, acestea vor avea un impact pozitiv asupra capacităților de administrare fiscală și vamală prin simplificarea mecanismelor de aplicare și monitorizare a TVA. Reducerea numărului excepțiilor fiscale diminuează complexitatea administrării fiscale, facilitează procesele de control și poate reduce riscurile de interpretare neuniformă a legislației.

Totodată, instituirea mecanismului de impozitare a coletelor poștale presupune dezvoltarea și ajustarea mecanismelor operaționale și administrative necesare pentru identificarea, declararea și colectarea obligațiilor fiscale aferente comerțului electronic transfrontalier.

Pe termen lung, simplificarea cadrului fiscal poate contribui la eficientizarea activității instituțiilor responsabile de administrarea fiscală și vamală și la sporirea gradului de conformare voluntară.

4.2. Impactul financiar şi argumentarea costurilor estimative

Modificările propuse în partea ce ține de impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător, prin extinderea termenului de amânare a achitării impozitului pe venit, până la anul 2029, poate determina diminuarea temporară a încasărilor bugetare aferente impozitului pe venit al persoanelor juridice. Pe termen mediu și lung însă, se estimează compensarea acestui efect prin creșterea investițiilor, extinderea activităților economice și majorarea bazei fiscale. Este de menționat că acest mecanism, inițial, a fost propus pentru perioadele fiscale 2023-2026. Pe parcursul anilor 2023-2025, de mecanismul respectiv au beneficiat mai mult de 8 mii de agenții economici, care au avut posibilitate de a reinvesti profitul obținut în dezvoltarea afacerilor, prin procurarea echipamentelor, dezvoltarea tehnologiilor sau extinderea spectrului de producere.

În partea ce vizează propunerea de ajustare a cotelor impozitului pe venit asupra veniturilor investiționale obținute de către persoanele fizice, măsura va avea un impact pozitiv asupra veniturilor bugetului public național prin creșterea încasărilor. Totodată, aceasta contribuie la consolidarea sustenabilității fiscale și la diversificarea surselor de venit bugetar, reducând dependența de impozitarea veniturilor din muncă.

În partea ce ține de TVA, revizuirea cotelor de impozitare, eliminarea unor scutiri și aplicarea principiului neutralității fiscale vor contribui la lărgirea bazei de impozitare și la consolidarea veniturilor bugetare.

În partea ce ține de accize, extinderea bazei de impozitare asupra unor categorii suplimentare de produse va genera venituri suplimentare la bugetul public național și va contribui la realizarea obiectivelor de sănătate publică.

În partea ce ține de taxele locale și impozitul pe bunurile imobiliare, impactul financiar asupra bugetelor locale urmează a fi determinat în funcție de deciziile adoptate de autoritățile administrației publice locale în exercitarea competențelor extinse propuse prin proiect.

Pe termen scurt, implementarea măsurilor poate implica anumite costuri administrative aferente ajustării sistemelor informaționale și proceselor operaționale, însă acestea pot fi compensate ulterior prin eficiența administrativă și creșterea veniturilor fiscale.

Ansamblul de măsuri propuse, deși presupune inclusiv sporirea încasărilor nete la buget, țintește îmbunătățirea mediului investițional și reducerea potențialului de evaziune fiscală (mai dificil de cuantificat la această etapă).

În ce privește impactul bugetar direct asupra bugetului de stat, acesta se prezinte după cum urmează:

IPV PJ + IPV PF +	TVA	Accize	Total

taxa de viciu			
+ 820 milioane de lei	+ 1,6 miliarde de lei	+ 2.7 miliarde de lei	+ 5,1 miliarde de lei

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra mediului de afaceri prin:

- continuarea amânării achitării impozitului pe venit în cazul profitului nedistribuit, inclusiv și pentru companiile care au cifra de afaceri sau total active până la 200 mil. lei;
- reducerea numărului de excepții și facilități fiscale și instituirea unor reguli uniforme de impozitare;
- excluderea obligației de a reține și declara impozitul pe venit aferent creșterii de capital determinat în raport cu relații cu persoanele fizice.

Revizuirea tratamentului fiscal al TVA pentru unele categorii de mărfuri și servicii va contribui la reducerea costurilor de conformare, eliminarea riscurilor de interpretare neuniformă și crearea unor condiții concurențiale echitabile între operatorii economici.

Totodată, anumite categorii de contribuabili pot suporta costuri suplimentare ca urmare a eliminării unor facilități fiscale, a extinderii bazei impozabile și a ajustării regimurilor fiscale preferențiale existente, și anume în cazul introducerii taxei de viciu și taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale.

4.4. Impactul social

Implementarea măsurilor privind TVA pot genera efecte sociale atât directe, cât și indirecte, prin modificarea tratamentului fiscal aplicabil unor categorii de mărfuri și servicii.

Totodată, având în vedere caracterul social al produselor care fac parte din categoria bunurilor de strictă necesitate și ocupă o pondere importantă în consumul gospodăriilor populației, se menține aplicarea unei cote reduse de 8% pentru aceste produse. Măsura respectivă contribuie la limitarea impactului asupra prețurilor de consum și la menținerea accesibilității alimentelor de bază, în special pentru categoriile vulnerabile ale populației.

Concomitent, menținerea de la 01.04.2027 a cotei reduse a TVA de 8% pentru un consum de 150 m^3 de gaze naturale și a scutirii de TVA cu drept de deducere pentru un consum de 100kW de energie electrică permite orientarea facilităților fiscale către acoperirea necesităților de bază ale consumatorilor casnici. Astfel, măsura are un caracter țintit, fiind orientată către susținerea consumului esențial, fără a afecta semnificativ baza de impozitare.

În partea ce ține de accize, extinderea bazei accizabile pentru produse cu impact negativ asupra sănătății poate contribui la reducerea consumului acestora și la îmbunătățirea indicatorilor de sănătate publică.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de lege nu introduce categorii noi de date cu caracter personal care urmează a fi colectate de autoritățile fiscale sau vamale și nu extinde semnificativ

volumul datelor prelucrate în raport cu regimul existent.

Proiectul nu instituie restrângeri suplimentare ale drepturilor persoanelor vizate și nu generează riscuri suplimentare semnificative pentru drepturile și libertățile fundamentale ale acestora comparativ cu cadrul normativ existent. Eventualele riscuri asociate prelucrării datelor cu caracter personal urmează a fi gestionate prin aplicarea măsurilor tehnice și organizatorice de securitate prevăzute de legislația în domeniul protecției datelor cu caracter personal și al securității cibernetice.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de lege nu instituie diferențieri de tratament bazate pe criteriul de sex, gen, vârstă, origine etnică, religie sau alte criterii protejate și se aplică în mod egal tuturor contribuabililor care se află în situații comparabile.

Măsurile propuse urmăresc simplificarea și uniformizarea regimurilor fiscale, aplicarea unor reguli fiscale neutre și extinderea bazei impozabile, fără a stabili condiții distincte pentru femei sau bărbați. Astfel, prevederile proiectului respectă principiul egalității de tratament și nu generează efecte discriminatorii directe.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi şi informații relevante

Simplificarea și digitalizarea proceselor fiscale și de raportare pot determina reducerea utilizării documentelor pe suport de hârtie și a costurilor administrative aferente, contribuind indirect la utilizarea mai eficientă a resurselor.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Măsurile normative propuse nu urmăresc transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Măsurile normative propuse nu urmăresc crearea cadrului juridic intern pentru aplicarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența in procesul decizional, proiectul va fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale. Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege a fost plasat pe site-ul Ministerului Finanțelor la compartimentul transparența decizională, și poate fi accesat pe link-ul: https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-738

Astfel, în conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, proiectul a fost pus spre consultare pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la următorul link:

https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-privind-simplificarea-legisla%C8%9Biei-0 și https://mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-organizarea-consult%C4%83rilor-publice-repetat%C4%83

Totodată, proiectul a fost consultat cu toate părțile interesate, inclusiv autoritățile publice și mediul de afaceri.

Respectiv, proiectul definitivat a fost publicat la următorul link: https://mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-publicarea-proiectului-definitivat-5

7. Concluziile expertizelor

Expertiza anticorupție

Proiectul de lege privind modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997, Codului vamal nr. 95/2021 și a altor acte normative este elaborat în scopul consolidării și perfecționării cadrului normativ existent, prin instituirea unor reglementări mai clare, previzibile și eficiente, capabile să asigure o aplicare uniformă a normelor legale și să contribuie la creșterea gradului de securitate juridică atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile responsabile de administrarea fiscală și vamală. Necesitatea promovării proiectului de lege rezultă din practica de aplicare a legislației fiscale și vamale, în cadrul căreia au fost identificate anumite lacune normative, neclarități de interpretare, precum și dificultăți de ordin procedural care generează impedimente în procesul de administrare fiscală și de exercitare a drepturilor și obligațiilor contribuabililor. În acest sens, ajustările propuse urmăresc îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a legislației, eliminarea normelor susceptibile de interpretări neuniforme și consolidarea unui cadru normativ mai accesibil și mai eficient.

Totodată, propunerile care se regăsesc în proiectul de lege își au originea în solicitările și propunerile recepționate din partea autorităților publice, reprezentanților mediului de afaceri, asociațiilor profesionale, precum și a contribuabililor, care, în procesul de interacțiune cu autoritățile competente și de aplicare a legislației fiscale și vamale, au semnalat existența unor aspecte ce necesită intervenții normative suplimentare”.

Cu referire la „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” autorul descrie informații detaliate în acest sens în nota de fundamentare.

La fel, autorul menționează că prin proiect se propune „ajustarea cadrului normativ național la cerințele actuale ale economiei și în vederea optimizării politicii fiscale și vamale”.

În conținutul proiectului au fost identificare ambiguități administrative în procedura de aplicare a sechestrului a bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale.

În final, recomandăm autorului reexaminarea proiectului prin prisma prezentului raport de expertiză anticorupție și eliminarea factorilor și a riscurilor de corupție identificați.

Expertiza juridică Toate propunerile și obiecțiile, inclusiv de tehnică legislativă sunt reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect este elaborat în conformitate cu legislația în vigoare. Întru implementarea definitivă a unor propuneri menționat va fi, după caz, ajustat/elaborat cadrul normativ secundar.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implicarea Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, conform domeniilor de competență, în vederea realizării acțiunilor care vor reieși ca urmare a adoptării proiectului de lege respectiv.

Ministru **Victoria BELOUS**

SINTEZA
obiecţiilor şi propunerilor/recomandărilor
(structurată pe articole sau puncte din proiect) la proiectul
de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale)

I. AVIZARE ŞI CONSULTARE PUBLICĂ (INIŢIALĂ)				
Cadrul legal actual	**Conţinutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare şi coordonare**	**Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică**	**Conţinutul obiecţiei/ propunerii/ recomandării**	**Argumentarea autorului proiectului**
Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni				
Articolul 77. Achiziţionarea de către societate a acţiunilor proprii (14) Acţiunile achiziţionate în scopul cedării către angajaţii şi/sau acţionarii societăţii trebuie înstrăinate acestora în termen de până la 12 luni din data expirării termenului lor de achiziţionare. În caz contrar, acţiunile de tezaur astfel achiziţionate, indiferent de numărul lor, urmează a fi anulate, societatea fiind obligată să aprobe la următoarea adunare generală a acţionarilor reducerea corespunzătoare a capitalului social.	Articolul 77 alineatul (14) din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134/1997 (Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.372-382, art.341), cu modificările ulterioare, se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Aceste prevederi nu se aplică pentru acțiunile achiziționate pentru acordarea în cadrul Programelor de stimulare pe termen lung (stock option plan - SOP).”.	**Iavorscaia Elena** **Travinsckaia Ecaterina**	În caz de stock-option e oportun să fie introdusa limita de timp de realizare a acțiunilor răscumpărate, închît desemnarea deținătorilor se efectuează după Regulament intern semestrial-anual. Formulare eronată (acordare... a ce?).	**Se acceptă parțial** Formularea urmează a fi revizuită pentru a evita orice neclarități. Totodată, nu poate fi stabilit un termen de realizare a acțiunilor răscumpărate, acest drept urmează să menține după fiecare beneficiar.
		Berjan Iuliana	Stoc option plan (SOP) este exceptat de la termenul de 12 luni pentru acțiunile de tezaur, dar nu există o normă corespondentă în Codul Fiscal care să clarifice momentul apariției venitului impozabil (grant, vest, exercitare sau vânzare). Un angajat primește opțiuni la acțiuni (SOP) exercitabile în 3 ani. Nu se știe: (1) când se naște obligația fiscală, (2) ce cotă se aplică, (3) cum se calculează baza impozabilă dacă acțiunile nu sunt tranzacționate public.	**Nu se acceptă** Obligația fiscală se naște la momentul înstrăinării titlurilor dobândite și se reglementează prin prisma cap.5 al titlului II din Cod fiscal. Totodată, conform art.20 lit. z^{22}) din Cod, drepturile acordate în cadrul *stock option plan*, în conformitate cu condițiile stabilite de Guvern nu se consideră venitul impozabil. Mecanismul de acordare și exercitare a drepturilor acordate în cadrul Programului este stabilit prin HG nr.693/2018.
		MAI	Se atrage atenția asupra faptului că, nu este clar dacă excepția se aplică tuturor societăților sau doar anumitor categorii. Totodată, ar putea crea tratament preferențial pentru anumite tranzacții cu acțiuni fără suficiente garanții împotriva abuzului. Astfel, ar fi utilă definirea expresă a Programelor de stimulare pe termen lung (stock option plan - SOP) sau trimiterea la o definiție legală existentă.	**Nu se acceptă** Definiția și mecanismul de aplicare a Programului este prevăzut în Codul fiscal și Hotărârea Guvernului nr.693/2018. Astfel, excepția prevăzută la art.77 se referă doar la societățile pe acțiuni în scopul acordării dreptului societăților respective de a aplica Programul de stimulare pe termen lung.

		Banca Națională a Moldovei (BNM)	**La art. I din proiectul de lege** (prin care se modifică Legea nr. 1134/1997 privind societății pe acțiuni), nu susținem modificarea art. 77 alin. (14) din Legea nr. 1134/1997. În acest context, menționăm că modificările propuse depășesc scopul declarat al proiectului de lege (simplificarea legislației fiscale și vamale), iar nota de fundamentare a proiectului de lege nu descrie clar care este corelarea modificărilor propuse cu cerințele europene din domeniu și nici nu reglementează impactul asupra situațiilor descrise în Legea nr.1134/1997.	**Nu se acceptă** La moment, legea societăților pe acțiuni reglementează că acţiunile achiziţionate de către societate în scopul cedării către angajaţii trebuie înstrăinate acestora în termen de până la 12 luni din data expirării termenului lor de achiziţionare. Totodată, prin programul stock-option-plan (program de stimulare pe termen lung), angajaților se acordă dreptul de a achiziționa acțiuni la un preț preferențial cel puțin peste 3 ani, de la momentul acordării acestora. Astfel, în vederea racordării prevederiloe legii privind societățile pe acțiuni și prevederilor Codului fiscal, se propune excepție de la termen de 12 luni, în cazul acordării acțiunilor către salariați prin programul de stimulare.
Codul fiscal nr.1163/1997				
Articolul 5. Noţiuni generale Următoarele noţiuni se aplică în scopul impozitării, fără modificarea statutului juridic al persoanelor juridice şi fizice prevăzut de legislaţia în vigoare: 36^4) *Antreprenor independent* - persoană fizică rezidentă care desfăşoară, în mod individual, activitate economică independentă în domeniile de activitate stabilite conform anexei la cap. 10^4 al titlului II, fără a constitui o formă juridică de organizare.	La articolul 5: la punctul 36^4), textul „în domeniile de activitate stabilite conform anexei la cap.10^4 al titlului II”, se substituie cu cuvintele „în orice domeniu”;	**CNSM**	Nu susținem extinderea domeniilor pentru care este permisă desfășurarea activității economice independente a persoanelor fizice, inclusiv în partea ce ține de modificarea propusă la pct. 27-33, 42.3 care are un risc sporit de a permite eschivarea de la încheierea contractului individual de muncă și achitarea impozitului pe venit, primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiilor de asigurări sociale de stat, conform cotelor, care însumează 35% din salariul angajatului, care este semnificativ mai mare față de cotele impozitului unic prevăzute la art. 69^{25} din Codul fiscal.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		Iavorscaia Elena **Travinsckaia Ecaterina**	Nu e stabilită interdicția/limitarea pentru activități ce necesită acte permisive.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		Berjan Iuliana	Extinderea regimului antreprenorului independent 'în orice domeniu' fără plafonarea bazei de impunere minime; riscul utilizării abuzive pentru	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			optimizarea fiscală a salariaților mascați. Un salariat cu salariu de 50.000 lei/lună poate fi 'convertit' în antreprenor independent și impozitat la 15% pe profit net declarat (ex. 10.000 lei), evitând contribuțiile sociale obligatorii. Extinderea regimului la 'orice domeniu' fără criterii de delimitare față de activitatea salarială; lipsa unui test de 'angajat mascat' (employee-like worker) crează vid de control. Un programator care lucrează exclusiv pentru un singur client (factură lunară fixă, program fix, scule ale clientului) poate fi recalificat de SFS drept salariat, cu penalități retroactive, sau rămâne freelancer? Norma nu prevede criterii.	
		EBA	Definirea antreprenorului independent în vederea reducerii situațiilor de abuz și asigurării transparenței în aplicarea conceptului - La moment, redacția Codului fiscal include doar o noțiune generică a antreprenorului independent, fără, însă, a preciza care sunt condițiile/criteriile necesare a fi întrunite în vederea calificării ca freelancer. Or, lipsa unor astfel de criterii ridică suspiciuni în modul practic în care va fi aplicată legea, cu potențiale scenarii de recalificare a activității derulate de antreprenori în beneficiul persoanelor juridice (similar altor forme existente în prezent și care sunt adesea recalificate de SFS). Acest lucru face contractarea freelancerilor mai puțin predictibilă și mai puțin atractivă pentru companii. Mai mult, redacția actuală pare să acorde statutul de antreprenor independent doar pentru persoanele fizice rezidente, nevalorificând pe deplin situația fiscală a cetățenilor străini și care, din	**Nu se acceptă** Cu referire la stabilirea unor criterii clare legate de modul în care urmează a fi recunoscută calitatea/statutul de antreprenor independent, menționăm că odată cu introducerea unor criterii există risc că acestea nu vor acoperi toate situațiile existente, ceea ce va îngreuna activitatea freelancerilor. Or, în opinia Ministerului Finanțelor, în calitate de freelancer poate activa orice persoana fizică, în numele propriu, care are intenția de a desfășura orice activitate și de obține un venit legal care ulterior poate fi utilizat conform necesităților. Totodată, redacția actuală nu limitează pe freelancer în raport cu care sau câte agenții economic poate fi prestat serviciu, ceea ce presupune o libertate de alegere a potențialului beneficiar. De asemenea, în partea ce vizează eliminarea restricției de a practica activitate de freelancer doar de către persoanele rezidente, menționăm că la

			diverse motive, pot să nu întrunească criteriul de rezident fiscal al Moldovei. Atribuirea statutului de rezident fiscal în Republica Moldova se face în fiecare an și doar după ce se atestă prezența fizică mai mare de 183 de zile pe parcursul anului, fapt care face această cerință extrem de dificil de a fi implementă în cazul cetățenilor străini. Astfel, propunem să fie soluționate probleme identificate și semnalate de freelanceri/mediul de afaceri prin: (i) Includerea unor criterii clare și exhaustive legate de modul în care urmează a fi recunoscută calitatea/statutul de antreprenor independent; (ii) Eliminarea restricției de a practica activitate de freelancer doar de către persoanele rezidente (să fie extins regimul și pentru cetățeni străini care încă nu dispun de statutul de rezident fiscal în Republica Moldova).	etapa actuală urmează să rămâne restricția respectivă, astfel încât regimul antreprenorului independent este un regim nou, și orice extindere pe subiecții urmează a fi examinată suplimentar ca urmare analizării funcționării regimului dat.
		MAI	Înlocuirea textului „în domeniile de activitate stabilite conform anexei la cap. 10^4 al titlului II”, cu cuvintele „în orice domeniu”, elimină complet filtrul sectorial existent. De asemenea, această modificare poate extinde semnificativ beneficiile fiscale fără o evaluare a impactului bugetar și poate intra în conflict cu obiectivul inițial al facilității fiscale, dacă aceasta era destinată unor sectoare prioritare.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
	Puncte din proiect: pct. 1.1 – art. 5 pct. 36^4; pct. 13.3 – art. 24 alin. (11^1); pct. 20–25 – regimuri speciale; pct. 32 – art. 69^{27}; pct. 42.3 – abrogarea art. 88 alin. (8).	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**4. Revizuirea modului de activitate și deduceri aferente freelancer-ilor** Vă rugăm să clarificați următoarele aspecte esențiale: • delimitarea conceptuală și juridică între noțiunile utilizate („activitate independentă”, „antreprenor independent”, „freelancer”), inclusiv dacă acestea sunt echivalente sau implică regimuri fiscale distincte;	**Se acceptă parțial prin excluderea propunerilor de modificare a articolelor respective** Totodată, Codul fiscal diferențiază activitatea independentă a persoanei fizice în domeniul comerțului, reglementat prin cap.10^2 din Codul fiscal (ca urmare Legii nr.54/2026 regimul respectiv se referă la „comercianți independenți”) și

			• modul de aplicare a plafonului de 3% din fondul anual de retribuire a muncii, inclusiv: ✓ dacă plafonul se calculează la nivel agregat sau per beneficiar; ✓ cum se aplică în cazul companiilor fără salariați, nou-create sau cu activitate sezonieră; ✓ cum se corelează cu plafonul existent de 10% aplicabil microîntreprinderilor și dacă există riscul aplicării cumulative a acestora; • tratamentul fiscal aplicabil în cazul depășirii plafonului, respectiv: ✓ dacă depășirea conduce exclusiv la calificarea sumei ca cheltuială neeligibilă supusă impozitării cu 15% sau poate genera recalificarea întregii relații; ✓ dacă, în anumite situații, plățile pot fi tratate similar salariilor, cu obligația calculării impozitului pe venit, CAS și PAM; • modul în care se evită dubla impunere economică în situațiile în care: ✓ plățile către freelanceri nu sunt deductibile la nivelul companiei sau sunt tratate similar salariilor; și ✓ venitul este în paralel impozitat la nivelul antreprenorului independent prin impozitul unic; • regimul juridic al recalificării raporturilor, în contextul abrogării art. 88 alin. (8), respectiv: ✓ dacă autoritățile vor putea recalifica în continuare aceste relații în raporturi de muncă în baza altor dispoziții legale; ✓ care sunt criteriile obiective aplicabile (inclusiv din perspectiva legislației muncii și practicii administrative);	activitatea desfășurată de către antreprenor independent, reglementat prin cap.10[4] din Codul fiscal (care în redacția actuală a Codului se referă strict la activitățile din domeniul serviciilor).

			• impactul propunerii asupra modelului actual de activitate independentă, care presupune impozitare finală unică și lipsa contabilității la nivelul persoanei fizice, și modul în care noul mecanism afectează coerența acestui regim; • impactul asupra modelelor de business bazate pe utilizarea antreprenorilor independenți (inclusiv distribuție, IT, servicii externalizate) și dacă aceste efecte au fost evaluate în Nota de fundamentare.	
		ASP	Cu referire la pct. 1.1, informăm că genurile de activitate ale persoanelor juridice se înregistrează în conformitate cu Clasificatorul Activităţilor din Economia Moldovei 2 (CAEM 2) şi cu respectarea prevederilor Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător. Totodată, informăm că este necesară obţinerea aprobării prealabile din partea autorităţii competente, pentru activarea în domeniile de importanță pentru securitatea statului, prevăzută la art.4 din Legea nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului. Ținând cont de cele expuse, Agenția Servicii Publice nu susţine redacţia propusă pentru modificarea pct.36^4 din art.5 din Codul Fiscal al Republicii Moldova.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		ACAP	Considerăm oportun limitarea activităților ce pot fi practicate de AI prin exceptarea activităților ce necesită acte permisive (licențe, autorizații etc.) conform Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			Or, controlul de stat al persoanelor fizice este mult mai dificil în comparație cu persoanele juridice.	
Articolul 5. Noţiuni generale Următoarele noţiuni se aplică în scopul impozitării, fără modificarea statutului juridic al persoanelor juridice şi fizice prevăzut de legislaţia în vigoare: 38) *Campanie promoţională* – modalitate de promovare a vânzărilor, cu sau fără organizarea de concursuri, anunţate public, cu acordarea de cadouri, premii, returnări (cashback), bonusuri sau alte câştiguri/stimulente ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil.	La articolul 5: punctul 38) se completează cu textul „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor”.	**Iavorscaia Elena** **Travinsckaia Ecaterina**	Nu e clar scopul de a introduce noțiunea p/u autorități publice, încît acestea nu desfășoară activități comerciale.	**Nu se acceptă** Este de menționat că noțiunea de „campania promoțională” a fost ajustată prin Legea nr.318/2025. Până la efectuarea ajustărilor prin legea menționată, în noțiunea respectivă au fost incluse inclusiv câștiguri obținute ca urmare campaniilor promoționale organizate de către autoritățile sau instituțiile publice. Totodată, necesitatea reintroducerii în definiția noțiunii de „campanie promoțională” a sintagmei „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor”, urmărește asigurarea continuității încadrării premiilor acordate în cadrul campaniilor organizate de autoritățile și instituțiile publice în categoria surselor de venit neimpozabile, în conformitate cu prevederile art. 20 lit. p²) din Codul fiscal. În consecință, autorități și instituții publice, precum Serviciul Fiscal de Stat sau Banca Națională a Moldovei, care organizează campanii cu caracter promoțional sau informațional în alte scopuri decât promovarea vânzărilor, nu mai sunt subsumate noțiunii de „campanie promoțională”, cu efecte fiscale directe asupra regimului aplicabil premiilor acordate în cadrul acestor activități. De exemplu, dispozițiile art. 133 alin. (2) pct. 34) din Codul fiscal reglementează atribuțiile Serviciului Fiscal de Stat în materia organizării campaniilor promoționale, inclusiv sub forma concursurilor, extragerilor și loteriilor.
		Berjan Iuliana	Extinderea definiției campaniei promoționale pentru a include	**Nu se acceptă**

			activitățile organizate de autorități publice creează confuzie între campaniile comerciale și cele civice/publice cu efecte fiscale diferite. O companie participă ca sponsor la o campanie organizată de primărie (nu în scop comercial) – cheltuiala este deductibilă ca 'campanie promoțională' sau nu? Textul permite interpretări contradictorii. Includerea campaniilor organizate de autorități publice în definiția campaniei promoționale fără un prag valoric minim sau o listă de activități excluse poate obliga autoritățile să impoziteze premiile acordate în concursuri civice (ex. concursuri de idei, campanii ecologice). Un cetățean câștigă premiul de 5.000 lei la un concurs de reciclare organizat de primărie. Primăria are acum obligația de a reține impozit la sursă? Câștigătorul trebuie să declare acest venit? Norma nu clarifică.	Este de menționat că noțiunea de „campania promoțională" a fost ajustată prin Legea nr.318/2025. Până la efectuarea ajustărilor prin legea menționată, în noțiunea respectivă au fost incluse inclusiv câștiguri obținute ca urmare campaniilor promoționale organizate de către autoritățile sau instituțiile publice. Totodată, necesitatea reintroducerii în definiția noțiunii de „campanie promoțională" a sintagmei „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor", urmărește asigurarea continuității încadrării premiilor acordate în cadrul campaniilor organizate de autoritățile și instituțiile publice în categoria surselor de venit neimpozabile, în conformitate cu prevederile art. 20 lit. p²) din Codul fiscal. În consecință, autorități și instituții publice, precum Serviciul Fiscal de Stat sau Banca Națională a Moldovei, care organizează campanii cu caracter promoțional sau informațional în alte scopuri decât promovarea vânzărilor, nu mai sunt subsumate noțiunii de „campanie promoțională", cu efecte fiscale directe asupra regimului aplicabil premiilor acordate în cadrul acestor activități. De exemplu, dispozițiile art. 133 alin. (2) pct. 34) din Codul fiscal reglementează atribuțiile Serviciului Fiscal de Stat în materia organizării campaniilor promoționale, inclusiv sub forma concursurilor, extragerilor și loteriilor.
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 5 pct. 38) din Codul fiscal, la definiția de *„campanie promoțională"*, observăm că a fost preluată redacția prevederii din avizul BNM nr. 31-002/14/870 din 03.03.2026. Totodată, propunem	**Nu se acceptă** Articolul 20 din Codul fiscal reglementează câștigurile obținute în cadrul campaniei promoționale în limita plafonului stabilit drept sursă de venit neimpozabilă. Totodată,

			evaluarea oportunității de completare a art. 20, care prevede sursele de venit neimpozabile, cu această activitate, având în vedere scopul necomercial al acesteia, precum și în vederea uniformizării tratamentului fiscal aplicat de către persoanele juridice scutite de la plata impozitului pe venit conform art. 51 și persoanele juridice care aplică regimul general de impozitare *(a se vedea argumente suplimentare expuse la modificarea propusă la art. 20 lit. p²))*. Totodată, solicităm stabilirea datei de intrare în vigoare a acestei modificări în anul 2026, în vederea asigurării unui tratament fiscal unitar și echitabil pentru autoritățile publice și persoanele juridice din sectorul privat.	extinderea facilităților fiscale, și anume abrogarea plafonului, va crea oportunități de evaziune fiscală, neconformare și riscuri de a extrage câștiguri în valori mare fără impozitaree. La fel propunerea provind aplicarea retroactivă a redacției prevăzute la pct.38) din art.5 nu poate fi susținută, astfel încât contravine regulelilor stablite de Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative.
	Puncte din proiect: pct. 1.2 – art. 5 pct. 38; pct. 9.5 – art. 20 lit. p¹ și p²; pct. 46.2 – art. 90¹; pct. 48 – art. 92.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Campaniile promoționale** Vă rugăm să clarificați următoarele aspecte: • cum se delimitează o campanie promoțională de o activitate publică de informare, educare sau stimulare comportamentală, inclusiv în cazul campaniilor organizate de autorități publice? • dacă premiile acordate de autorități vor fi impozitate similar câștigurilor din campanii promoționale; • care este regimul fiscal aplicabil beneficiilor acordate persoanelor fizice care nu sunt salariați ai contribuabilului (inclusiv clienți, distribuitori independenți sau alți participanți la campanii promoționale)? • cine va avea obligația de declarare și/sau reținere a impozitului; • regimul fiscal aplicabil beneficiilor acordate persoanelor fizice care nu sunt salariați ai contribuabilului;	**Nu se acceptă** Este de menționat că noțiunea de „campania promoțională” a fost ajustată prin Legea nr.318/2025. Până la efectuarea ajustărilor prin legea menționată, în noțiunea respectivă au fost incluse inclusiv câștiguri obținute ca urmare campaniilor promoționale organizate de către autoritățile sau instituțiile publice. Totodată, necesitatea reintroducerii în definiția noțiunii de „campanie promoțională” a sintagmei „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor”, urmărește asigurarea continuității încadrării premiilor acordate în cadrul campaniilor organizate de autoritățile și instituțiile publice în categoria surselor de venit neimpozabile, în conformitate cu prevederile art. 20 lit. p²) din Codul fiscal. În consecință, autorități și instituții publice, precum Serviciul Fiscal de Stat sau Banca Națională a Moldovei, care

			• tratamentul clienților, distribuitorilor independenți și participanților la campanii promoționale; • dacă aceste cheltuieli sunt deductibile sau neeligibile la nivelul persoanei juridice; • cum se asigură coerența între tratamentul TVA (ex.: reducere de preț) și tratamentul la impozitul pe venit (ex.: câștig impozabil), pentru aceleași tipuri de instrumente promoționale? • dacă punctele de loialitate, cashback-ul, voucherele și alte mecanisme similare vor fi tratate uniform ca reduceri comerciale sau ca venituri impozabile. • cum se evită situațiile de dublă impunere sau tratament fiscal inconsecvent pentru aceleași beneficii, generate de diferențele între tratamentul TVA și cel al impozitului pe venit? • când se aplică cota de 15% pentru câștigurile din campanii promoționale; • cum se tratează premiile nemonetare; • cine are obligația de reținere la sursă și de declarare a impozitului în aceste situații și dacă există obligații reziduale de declarare pentru beneficia • dacă obligația de reținere la sursă revine persoanei juridice; • dacă beneficiarul are obligația de declarare; • cum se delimitează situațiile în care beneficiul este impozitat la nivelul persoanei juridice de situațiile în care este impozitat la nivelul persoanei fizice; • cum se aplică obligațiile de raportare pentru beneficiilor acordate în masă (ex. campanii cu un număr mare de participanți), inclusiv pragul de 10.000 lei?	organizează campanii cu caracter promoțional sau informațional în alte scopuri decât promovarea vânzărilor, nu mai sunt subsumate noțiunii de „campanie promoțională”, cu efecte fiscale directe asupra regimului aplicabil premiilor acordate în cadrul acestor activități. De exemplu, dispozițiile art. 133 alin. (2) pct. 34) din Codul fiscal reglementează atribuțiile Serviciului Fiscal de Stat în materia organizării campaniilor promoționale, inclusiv sub forma concursurilor, extragerilor și loteriilor. Totodată, este de menționat că, urmare consultării proiectului prezentat spre avizare, mecansismul de impozitare a câștigurilor rămâne în forma actuală, în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1000 de lei per câștig.

			În calitate de asociație de business, am avut mai multe iterații pe acest subiect pentru a clarifica modul de aplicare a acestora (aici și aici, de exemplu). Redacția curentă nu atinge acest obiectiv, ci ridică și mai multe semne de întrebare. Suplimentar, atragem atenția că campaniile promoționale (cadouri, cashback, puncte de fidelitate, reduceri) se adresează publicului larg și fac parte din practica comercială. Prin natura lor, aceste măsuri nu ar trebui să presupună eforturi suplimentare din partea consumatorilor și nici disponibilitatea actului de identitate. Modul de impozitare propus în proiect ar lipsi campaniile promoționale de sensul lor, întrucât nu și-ar mai putea îndeplini scopul de promovare a vânzărilor, generând premise pentru concurență neloială. Solicităm alinierea explicită a tratamentului fiscal între TVA și impozitul pe venit, pentru a evita dubla impunere, tratamentele fiscale inconsecvente și sarcinile administrative disproporționate pentru mediul de afaceri.	
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (5) Sistemul impozitelor şi taxelor de stat include: a) impozitul pe venit; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) impozitul privat; e) taxa vamală; f) taxele rutiere; g) impozitul pe avere; h) impozitul unic de la rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei.	Articolul 6: la alineatul (5) literele d) și g) se abrogă;	**CNSM**	Propunem excluderea din proiect a propunerii de abrogare a lit. g) din art. 6 alin. (5) a Codului fiscal pornind de la faptul că conform proiectului propus spre consultare impozitul pe avere se păstrează.	**Se acceptă**
		Ministerul Energiei	La pct. 2.1, propunem eliminarea prevederii privind abrogarea lit. g) din art. 6 alin. (5) din Codul fiscal, întrucât impozitul pe avere este menținut în structura proiectului.	**Se acceptă**
		Berjan Iuliana	Abrogarea impozitului privat (lit.d) și impozitului pe avere (lit.g) fără norme	**Nu se acceptă** Nu este clar cum abrogarea impozitului pe avere se rasfrange asupra companiei

			tranzitorii pentru obligațiile fiscale existente aferente acestor impozite. O companie cu active imobile supuse impozitului pe avere pentru 2026 nu știe dacă mai datorează impozit restant din perioada anterioară și prin ce mecanism îl achită.	cu active imobiliare, în contextul în care subiecţi ai impunerii sunt persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), pe teritoriul Republicii Moldova.
		Iavorscaia Elena **Travinsckaia Ecaterina**	”literele d) și g) se abrogă” – dar g) este impozitul pe avere? Taxa pentru unități comerciale e scoasă definitiv?	**Nu se acceptă** Abrogarea literei d) vizează impozitul privat, dar abrogarea literei g) se referă la impozitul pe avere. Proiectul nu prevede abrogarea taxei pentru unități comerciale
		Berjan Iuliana	Abrogarea 'impozitului privat' local fără clarificarea tratamentului bunurilor imobile care aparțineau domeniului privat al statului/UAT – creare vid legal privind fiscalizarea acO UAT care concesionează teren din domeniul privat nu mai are instrument fiscal (impozit privat) – bunul rămâne fiscal 'invizibil' până la adoptarea noilor norme de impozit pe proprietate.estor bunuri. Abrogarea impozitului pe avere fără norme de tranziție pentru obligațiile fiscale restante sau contestațiile aflate pe rol la SFS. Un contribuabil cu contestație în curs privind impozitul pe avere din 2026 nu știe dacă procedura continuă sub normele vechi sau se stinge prin abrogare.	**Nu se acceptă** Impozitul privat este o plată fiscală specială percepută în procesul de privatizare a bunurilor proprietate publică. Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului. Pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar sunt de asemenea impozitul pe venitul persoanelor juridice (colectat pe teritoriul unităţii teritoriale autonome), taxa pe valoarea adăugată (în partea ce ţine de taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate de agenţii economici din unitatea autonomă) şi accizele la mărfurile (producţia) supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unităţii date. Prin urmare, nu este clar repercursiunea abrogării impozitului privat asupra sustenabilității bugetare a UTA Gagauzia. În partea ce vizează abrogarea impozitului pe avere fără a stabili norme tranzitorii, menționăm că impozit va fi abrogat începând cu perioada 2027, respectiv în cazul unor contestații în curs se vor aplica reguli

				care au fost la momentul depistării unor abateri de la norma generală privind determinarea impozitului pe avere.
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (5) Sistemul impozitelor şi taxelor de stat include: a) impozitul pe venit; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) impozitul privat; e) taxa vamală; f) taxele rutiere; g) impozitul pe avere; h) impozitul unic de la rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei.		**Berjan Iuliana**	Regimul IT Park (impozit unic) rămâne în lista de impozite de stat (art.6 lit.h), dar politica fiscală 2027 anunță eliminarea treptată a regimurilor speciale, fără un calendar clar pentru IT Park. O companie IT Park care a semnat contracte multianuale de prestări servicii (3–5 ani) nu știe dacă va beneficia de regimul actual pe durata contractelor sau dacă va fi forțată la regimul general. Incertitudinea privind data eliminării regimului IT Park afectează deciziile de investiții și planificarea resurselor umane pentru companiile din sector. O companie IT Park cu 200 angajați decide dacă extinde biroul (+50 angajați) sau se relocă în România, fără a ști dacă regimul fiscal favorabil va continua 1, 3 sau 5 ani.	**Notă** Proiectul de lege nu prevede ajustări la capitolul de impozitare a parcurilor It, faptul menționat inclusiv și în Nota de fundamentare.
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (6) Sistemul impozitelor şi taxelor locale include: a) impozitul pe bunurile imobiliare; a[1]) impozitul privat; b) taxele pentru resursele naturale; c) taxa pentru amenajarea teritoriului; d) taxa de organizare a licitaţiilor şi loteriilor pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale; e) taxa de plasare (amplasare) a publicităţii (reclamei); f) taxa de aplicare a simbolicii locale; g) taxa pentru unităţile comerciale şi/sau de prestări servicii; h) taxa de piaţă;	Articolul 6: la alineatul (6) literele a[1]) și c) se abrogă;	**Primăria Municipiului Chișinău**	**I. Referitor la menținerea taxei pentru amenajarea teritoriului** Proiectul prevede abrogarea taxei pentru amenajarea teritoriului, care constituie în prezent o sursă proprie importantă de venit pentru bugetul municipal Chişinău. Considerăm nejustificată excluderea acestei taxe din categoria taxelor locale reglementate de Titlul VII al Codului fiscal, inclusiv modificările prevăzute la pct. 121-126 din proiectul de lege. Menținerea acestei taxe este necesară pentru asigurarea unor venituri proprii ale autorității publice locale și pentru finanțarea lucrărilor de amenajare, întreținere şi dezvoltare a municipiului. Potrivit calculelor efectuate în baza indicatorilor bugetari	**Se acceptă,** prin excluderea propunerilor din proiect.

i) taxa pentru cazare; j) taxa balneară; k) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe rutele municipale, orășenești și sătești (comunale); l) taxa pentru parcare; p) taxa pentru parcaj; r) taxa pentru salubrizare; s) taxa pentru dispozitivele publicitare.			pentru anul 2026, pierderile estimate pentru municipiul Chișinău constituie circa 51–52 milioane lei anual. În aceste condiții, propunem excluderea din proiect a prevederilor ce vizează abrogarea taxei pentru amenajarea teritoriului și menținerea acesteia în sistemul taxelor locale reglementat de Titlul VII al Codului fiscal.	
		MAI	Abrogarea lit. c) de la alineatul (6) ap putea afecta interesele administrației publice locale, care este beneficiarul acestei contribuții fiscale, ce stă la baza formării mijloacelor financiare utilizate pentru realizarea planificată a unei strategii unitare de amenajare a teritoriului, fiind astfel exclusă amenajarea haotică sau fragmentară a teritoriului adiacent de către agenții economici.	**Se acceptă**, prin excluderea propunerilor din proiect.
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (5) Sistemul impozitelor şi taxelor de stat include: a) impozitul pe venit; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) impozitul privat; e) taxa vamală; f) taxele rutiere; g) impozitul pe avere; h) impozitul unic de la rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei. i) impozitul unic de la antreprenorii independenţi. (6) Sistemul impozitelor şi taxelor locale include: a) impozitul pe bunurile imobiliare; a[1]) impozitul privat; b) taxele pentru resursele naturale; c) taxa pentru amenajarea teritoriului;	Articolul 6: la alineatul (5) literele d) și g) se abrogă; la alineatul (6) literele a1) și c) se abrogă; la alineatul (9), textul „Scutirile specificate la art.33, 34 şi 35, cota redusă a T.V.A. şi” se exclude; la alineatul (10), enunțul „Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului” se exclude.	**AGCC**	În prezent, art. 6 reglementează o serie de scutiri care reprezintă opțiuni legislative naționale legitime. Nota de fundamentare invocă uniformizarea TVA și alinierea la Directiva 2006/112/CE. Însă, contrar acestui argument, directiva nu interzice, ci dimpotrivă, permite în mod expres statele membre să mențină scutiri pentru activități de interes general (art. 132–137). Prin urmare, eliminarea lor în bloc nu este impusă de acquis-ul comunitar. Mai grav, proiectul nu conține nicio analiză de impact sectorial, nu se cuantifică efectele asupra prețurilor, asupra consumatorilor vulnerabili și nu se propun perioade de tranziție diferențiate. De asemenea, se ignoră distincția esențială dintre scutirile „cu drept de deducere” și cele „fără drept de deducere”, ceea ce poate genera supraimpozitare și denaturarea concurenței. În consecință, prevederea este insuficient motivată și	**Se acceptă parțial, prin revizuirea alin.(5), (6) și (9)**

d) taxa de organizare a licitaţiilor şi loteriilor pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale; e) taxa de plasare (amplasare) a publicităţii (reclamei); f) taxa de aplicare a simbolicii locale; g) taxa pentru unităţile comerciale şi/sau de prestări servicii; h) taxa de piaţă; i) taxa pentru cazare; j) taxa balneară; k) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe rutele municipale, orăşeneşti şi săteşti (comunale); l) taxa pentru parcare; p) taxa pentru parcaj; r) taxa pentru salubrizare; s) taxa pentru dispozitivele publicitare. (9) La stabilirea impozitelor şi taxelor se determină următoarele elemente: a) obiectul impunerii – materia impozabilă; b) subiectul impunerii (contribuabilul) – persoana specificată la art.5 pct.2); c) sursa de plată a impozitului sau taxei – sursa din care se achită impozitul sau taxa; d) unitatea de impunere – unitatea de măsură care exprimă dimensiunea obiectului impozabil; e) cota (cotele) de impunere – cuantumul unitar al impozitului sau taxei în raport cu obiectul impozabil; f) termenul de achitare a impozitelor sau taxelor – perioada în decursul căreia contribuabilul este obligat să achite impozitul sau taxa sub formă de interval de timp sau zi fixă a plăţii;			disproporționată. **Recomandăm revederea acestui punct în forma actuală și, alternativ, menținerea scutirilor permise de directivă până la finalizarea unei evaluări sectoriale temeinice.**	
		Berjan Iuliana	Eliminarea mențiunii 'scutirile art.33–35, cota redusă TVA și scutirea TVA cu drept de deducere nu sunt facilități fiscale' deschide calea pentru ca SFS să le trateze ca facilități și să le includă în controlul ajutorului de stat. O firmă care beneficia de cota redusă TVA 8% pentru produsele exportate ar putea fi informată că aceasta constituia 'ajutor de stat' și i se solicită rambursarea retroactivă.	**Se acceptă** prin excluderea normei din proiect

g) facilităţile (înlesnirile) fiscale – elemente de care se ţine seama la estimarea obiectului impozabil, la determinarea cuantumului impozitului sau taxei, precum şi la încasarea acestuia, sub formă de: - scutire parţială sau totală de impozit sau taxă; - scutire parţială sau totală de plata impozitelor sau taxelor; - cote reduse ale impozitelor sau taxelor; - reducerea obiectului impozabil; - amînări ale termenului de achitare a impozitelor sau taxelor; - eşalonări ale obligaţiei fiscale. Scutirile specificate la art.33, 34 şi 35, cota redusă a T.V.A. şi scutirea de T.V.A. cu drept de deducere nu se consideră facilităţi (înlesniri) fiscale. (10) Impozitele şi taxele percepute în conformitate cu prezentul cod şi cu alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta reprezintă surse de venituri ale bugetului de stat şi ale bugetelor locale. Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului. Impozitul pe venitul persoanelor fizice reprezintă sursa de reglementare a veniturilor sistemului bugetar. Pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar sînt de asemenea impozitul pe venitul persoanelor juridice (colectat pe teritoriul unităţii teritoriale autonome), taxa pe valoarea adăugată (în partea ce ţine de taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate de agenţii economici din unitatea				

autonomă) şi accizele la mărfurile (producţia) supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unităţii date.				
Articolul 8. Drepturile şi obligaţiile contribuabilului (2) Contribuabilul este obligat: f) în caz de control al respectării legislaţiei fiscale, să prezinte, la prima cerere sau maximum în decursul unei zile lucrătoare din data finalizării controlului fiscal operativ, persoanelor cu funcţii de răspundere ale organelor cu atribuţii de administrare fiscală documentele de evidenţă, dările de seamă fiscale şi alte documente şi informaţii privind desfăşurarea activităţii de întreprinzător, calcularea şi achitarea la buget a impozitelor, a taxelor şi a altor plăţi obligatorii şi acordarea facilităţilor, să permită accesul, în cazul ţinerii evidenţei computerizate, la sistemul electronic de contabilitate;		**CNPM**	**Restricționarea drepturilor contribuabililor prin reducerea termenelor de prezentare a documentelor în timpul controlului fiscal** Modificarea propusă la articolul 8 alineatul (2) litera f) din Codul Fiscal impune contribuabililor obligația de a prezenta toate documentele și informațiile solicitate de inspectorii fiscali „la prima cerere sau în decurs de cel mult 1 zi lucrătoare din data efectuării controlului fiscal”. Membrii CNPM insistă pe reformularea acestui text pentru a asigura corectitudinea procedurală: documentele ar trebui puse la dispoziție în termen de 1 zi lucrătoare, însă calculat strict de la momentul recepționării unei solicitări scrise, clare și punctuale din partea Serviciului Fiscal de Stat. În plus, pentru documentele cu un volum ridicat de date, rapoarte financiare complexe sau date agregate care necesită prelucrări informatice, termenul legal de prezentare trebuie să fie de minimum 3 zile lucrătoare. Sintagma propusă inițial în proiect generează incertitudine juridică majoră, fiind imposibil de determinat dacă termenul de o zi se calculează de la inițierea fizică a controlului sau de la finalizarea acestuia. Pentru companiile mari, cu structuri divizionale complexe sau subsidiare teritoriale, extragerea datelor istorice, reconcilierea contabilă și generarea unor rapoarte centralizate nu se pot realiza fizic în interval de câteva ore. Impunerea unui termen atât de agresiv va genera în mod artificial amenzi și	**Notă** Proiectul nu prevede modificări la art.8 alin.(2)

			penalități pentru neconformare, transformând procedurile de audit în capcane administrative.	
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni:		**CNSM**	Pornind de la propunerea ministerului prin care se va stabili că orice angajator va avea posibilitatea de a deduce cheltuielile pentru orice beneficii nemonetare suportate și determinate în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, iar aceste beneficii să fie neimpozabile pentru salariat, **considerăm că art. 12 din Codul fiscal urmează a fi completat cu noțiunea de „beneficii nemonetare”** întru evitarea neclarități și abuzurilor unor angajatori în acordarea acestor beneficii, ținând cont de faptul că unele beneficii acordate de către angajatori, care sunt deductibile actualmente, precum cadourile în natură, plățile efectuate în folosul salariatului în scopul compensării costurilor pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani, primele de asigurare facultativă de asistență medicală ale salariatului sau abonamente la facilități sportive și alte tipuri de cheltuieli nu sunt prevăzute de alte acte normative.	**Notă** Nu este necesară completarea proiectului, astfel încât „sintagma” beneficii nemonetare a fost exclusă din proiectul de lege.
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni: 12) Scutire – sumă care, la calcularea venitului impozabil, se scade din venitul brut al contribuabilului conform art.33, 34 și 35.	Articolul 12: punctul 12) se abrogă;	**Berjan Iuliana**	Abrogarea noțiunii de 'scutire' fără corelarea cu toate articolele din Cod care fac trimitere la ea. Riscul apariției unor contradicții normative interne. Art.24 alin.(1) lit.b) referă la 'scutiri conform art.33–35', dar acestea sunt abrogate – agentul de reținere la sursă nu știe cum să calculeze baza impozabilă.	**Se acceptă parțial**, prin menținerea noțiunii de „scutire”. Suplimentar, atragem atenție că art.24 alin.(1) nu are litera b) mai mult ca atât articolul respectiv reglementează dreptul la deducerea cheltuielilor suportate de către agentul economic.

		ACAP	În contextul anulării scutirilor ca element al impunerii cu impozit pe venit, nu este clar de ce acest termen rămâne în componența noțiunii „venit impozabil”. Este necesar de ajustat noțiunile.	**Se acceptă** prin menținerea noțiunii de „scutire”
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni	Articolul 12: se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: „17) *fond anual de retribuire a muncii* - cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective.”.	**Berjan Iuliana**	Definiția nouă 'fond anual de retribuire a muncii = salarii efectiv achitate' este utilizată ca bază de calcul pentru anumite deduceri/obligații, dar nu sunt corelate toate articolele care folosesc această noțiune. O firmă care achită bonusuri trimestriale calculate pe performanță nu știe dacă acestea intră în 'fondul anual de retribuire' sau sunt tratate separat, afectând deducerile permise.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni	Articolul 12: se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: „17) *fond anual de retribuire a muncii* - cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Beneficiile extra salariale și plafonul de 10%** Politicile fiscale din ultimii ani, care au permis companiilor să utilizeze instrumente mai atractive de motivare și retenție a personalului, au fost apreciate de comunitatea investitorilor și au contribuit la reținerea talentelor în Republica Moldova. Plafonul unic de 10% din fondul anual de retribuire a muncii pentru deducerea beneficiilor nemonetare este, în opinia noastră, insuficient pentru a acoperi nevoile reale de atragere și retenție a personalului calificat. O valoare de lucru rezonabilă, discutată în cadrul comunității, ar fi de minimum 15%. Sunt necesare, suplimentar, următoarele clarificări și ajustări: să se precizeze ce include „fondul anual de retribuire a muncii” (salarii, bonusuri, adaosuri, prime, ajutoare materiale); să se înlocuiască, în definiția de la art. 12 pct. 17, sintagma „plătite” cu „calculate”, în acord cu principiul contabil al angajamentelor și cu baza efectivă a impozitelor salariale; să se permită deducerea, la nivelul	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			impozitului pe profit, a facilităților impozitate la nivelul salariatului — prin păstrarea logicii actualului alin. (19²) al art. 24 — pentru a evita dubla impunere; și să se precizeze că depășirea plafonului de 10% nu atrage calcularea contribuțiilor sociale, printr-o prevedere expresă în Legea nr. 489/1999. Recomandăm, de asemenea, excluderea cheltuielilor de formare profesională din plafonul de 10% și deducerea integrală a acestora, întrucât instruirea nu are caracter facultativ, ci reprezintă o investiție necesară în competențele angajaților și în competitivitatea întreprinderii. În mod similar, tichetele de masă și tichetele de vacanță, reglementate prin legi speciale și cu finalitate socială distinctă, ar trebui menținute în afara plafonului comun, pentru a nu fi puse în concurență artificială cu celelalte beneficii. **Solicităm majorarea plafonului beneficiilor nemonetare la minimum 15%, excluderea formării profesionale și a tichetelor de masă/vacanță din plafon, înlocuirea termenului „plătite" cu „calculate" și confirmarea că depășirea plafonului nu generează contribuții sociale.**	
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni	Articolul 12: se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: „17) *fond anual de retribuire a muncii* - cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective.".	**MAI**	Referitor la definiția noțiunii „fondul de remunerare a muncii" este necesar de menționat că, atât Codul Muncii al RM cât și Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar operează cu sintagma „fondul de salarizare". Totodată, conform Codului Muncii al RM prin remunerație se înțelege retribuția bănească care include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), precum și toate adaosurile, sporurile, premiile și alte plăti de stimulare și	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			compensare acordate salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă pentru munca prestata. Astfel, în înțelegerea noastră, prin fond de salarizare se subînțelege totalitatea sumelor brute cuvenite anual, ca drepturi salariale/remunerație, persoanelor fizice încadrate în temeiul unui contract individual de munca din partea unuia și aceluiași angajator. În acest context, se propune revizuirea punctului.	
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni	Articolul 12: se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: „17) *fond anual de retribuire a muncii* - cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective.”.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	La pct. 3.2, referitor la modificarea art. 12 din Codul fiscal și introducerea noțiunii de „fond anual de retribuire a muncii”, MMPS consideră necesară clarificarea definiției propuse. Sintagma „salariilor efectiv achitate salariaților” este ambiguă, întrucât nu precizează dacă se referă la salariile brute sau nete și nici dacă sunt vizate sumele calculate ori doar cele achitate, și dacă includ alte plăți (concedii, prime). Pentru a evita interpretările divergente și a asigura aplicarea uniformă a normei, se recomandă precizarea expresă a elementelor incluse în fondul anual de retribuire a muncii.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 12 pct. 17) din Codul fiscal, cu referire la noțiunea de „fond anual de retribuire a muncii”, propunem definirea mai detaliată a elementelor incluse în această noțiune având în vedere că aceasta reprezintă baza de calcul pentru mai multe facilități și limite fiscale prevăzute de proiect (art. 24 alin. (11^1), alin. (19) și art.69^{27}). În acest context, menționăm că actualmente, termenul utilizat de „fond de retribuire a muncii” (art. 24, alin. (19^3) lit.b)) cuprinde o sferă mai largă de componente decât doar salariu, incluzând și alte recompense pentru	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			munca depusă inclusiv ajutorul material. Astfel, la art. 130 din Codul Muncii, termenul de „retribuire a muncii” se referă la salariu, care, conform definiției, include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcţiei), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăţi de stimulare și compensare. Totodată, în Codul Muncii, la art. 1 este definit termenul „remunerație”, care, la fel, este o retribuție bănească care include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), precum și toate adaosurile, sporurile, premiile și alte plăți de stimulare și compensare acordate salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă pentru munca prestată. Suplimentar, opinăm că, în redacția propusă, nu este clar nici dacă cuantumul salariilor efectiv achitate reprezintă sumele nete sau dacă acestea reprezintă sumele calculate brut, înaintate spre plată. Prin urmare, în scopul aplicării corecte a prevederilor care implică fondul anual de retribuire a muncii, sugerăm autorului clarificarea, atât în proiectul de lege, cât și în nota de fundamentare, dacă fondul anual de retribuire a muncii include exclusiv salariile sau dacă acesta include și alte plăți aferente raporturilor de muncă, inclusiv dacă acesta include sumele nete sau brute.	
Articolul 12. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni	Articolul 12: se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: „17) fond anual de retribuire a muncii - cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective.”.	**CCI**	Pct. 3.2. se expune în următoarea redacție: ”3.2. se completează cu punctul 17) cu următorul cuprins: 17) fond anual de retribuire a muncii - cuantumul salariilor achitate în formă brută pe parcursul perioadei fiscale respective.”	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			Actuala formulare, care utilizează sintagma „efectiv achitat”, poate genera interpretări neuniforme în ceea ce privește baza de calcul aplicabilă. În cadrul consultărilor proiectului a fost menționată intenția de a avea în vedere cuantumul salariilor în formă brută, însă formularea propusă poate fi interpretată ca referindu-se atât doar la sumele efectiv plătite angajaților cât și la totalitatea plăților aferente salariului brut. În vederea asigurării unei aplicări uniforme și previzibile a prevederii, se propune definirea expresă a noțiunii de „fond anual de retribuire a muncii” ca reprezentând cuantumul salariilor achitate în formă brută pe parcursul perioadei fiscale respective.	
		ABM	Definiția propusă a noțiunii de “ fond anual de retribuire a muncii”, generează unele incertitudini cu privire la componentele acestuia, reieșind din prevederile privind achitarea asigurărilor sociale incluse în proiectul Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Utilizarea noțiunii de „fond anual de retribuire a muncii” (art.12 alin.17) pentru determinarea deductibilității, corelată cu cuantumul salariilor efectiv achitate, nu reflectă principiul contabil al angajamentelor, fiind mai adecvată raportarea la salariile calculate (art.24 alin. (11^1)).	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 13. Subiecţii impunerii (1) *Subiecţi ai impunerii* sînt: a) persoanele juridice şi fizice rezidente ale Republicii Moldova, care desfăşoară activitate de întreprinzător, persoanele care desfăşoară servicii profesionale, precum şi persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii,	Articolul 13 va avea următorul cuprins: „Articolul 13. Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sunt: a) persoanele juridice rezidente ale Republicii Moldova; b) persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova; c) persoanele fizice nerezidente; d) persoanele juridice nerezidente.	**Berjan Iuliana**	Noul art.13 simplifică categoriile (PJ rezidente, PF rezidente, nerezidente) dar elimină categoriile speciale (societăți mixte, reprezentanțe), fără norme de tranziție pentru aceste entități. O reprezentanță a unei firme străine înregistrată în Moldova nu mai regăsește categoria sa în art.13 – este	**Se acceptă prin menținerea redacției actuale a art.13** Totodată, menționăm că redacția actuală tot nu reglementează separat reprezentanța ca subiect separat, astfel încât sunt norme speciale pentru impozitarea reprezentanțelor străine, or în cazul reprezentanței permanente aceasta se consideră drept agent

care, pe parcursul perioadei fiscale, obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova; b) persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venituri impozabile din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova; b[1]) persoanele fizice rezidente care desfăşoară activităţi independente şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova; c) persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi obţin venit din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova; d) persoanele fizice rezidente cetăţeni străini şi apatrizi care desfăşoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova şi obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova, cu excepţia venitului din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova; e) persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venituri	(2) În cazul în care pentru anumite categorii de subiecți ai impunerii prezentul Cod prevede norme specifice, acestora li se aplică normele respective		sau nu subiect al impunerii și în ce regim?	economic rezident conform art.75 din Codul fiscal.

conform capitolului 11 din prezentul titlu. (2) Subiecţii impunerii sînt obligaţi să declare venitul brut obţinut din toate sursele.				
Articolul 13. Subiecţii impunerii (1) *Subiecţi ai impunerii* sînt: a) persoanele juridice şi fizice rezidente ale Republicii Moldova, care desfăşoară activitate de întreprinzător, persoanele care desfăşoară servicii profesionale, precum şi persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii, care, pe parcursul perioadei fiscale, obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova; b) persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venituri impozabile din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova; b[1]) persoanele fizice rezidente care desfăşoară activităţi independente şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova; c) persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi obţin venit din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova;	Articolul 13 va avea următorul cuprins: „Articolul 13. Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sunt: a) persoanele juridice rezidente ale Republicii Moldova; b) persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova; c) persoanele fizice nerezidente; d) persoanele juridice nerezidente. (2) În cazul în care pentru anumite categorii de subiecți ai impunerii prezentul Cod prevede norme specifice, acestora li se aplică normele respective	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	**Cu referire la reconceptualizarea modelului de impozitare a persoanelor juridice:** una dintre cele mai importante intervenții promovate prin proiectul supus avizării este reprezentată în special de modificarea art. 13, art. 14 și art. 15 din Codul fiscal nr. 1163/1997, prin care se propune reconceptualizarea regimului general de impozitare a persoanelor juridice. Potrivit noii redacții a art. 14 lit. b), obiectul impunerii nu va mai fi profitul persoanelor juridice determinat în condițiile actuale, ci profitul distribuit sub formă de dividende, precum și cheltuielile neeligibile aferente activității de întreprinzător. În nota de fundamentare, autorul justifică această modificare prin faptul că mecanismul actual diminuează capacitatea întreprinderilor de acumulare a capitalului, reduce disponibilitatea resurselor destinate investițiilor și generează costuri administrative ridicate. Totodată, se afirmă că impozitarea profitului nedistribuit afectează capacitatea întreprinderilor de reinvestire și dezvoltare. Astfel, se apreciază că obiectivul de stimulare a reinvestirii profitului și de consolidare a capacității investiționale a întreprinderilor este compatibil cu obiectivele politicilor de dezvoltare economică și poate contribui la creșterea atractivității investiționale a Republicii Moldova. În același timp, trebuie remarcat faptul că modificarea propusă reprezintă una dintre cele mai importante schimbări ale sistemului	**Se acceptă** prin menținerea actuală a redacției art.13 și art.14 din Cod

d) persoanele fizice rezidente cetăţeni străini şi apatrizi care desfăşoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova şi obţin venit din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova, cu excepţia venitului din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova; e) persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova şi pe parcursul perioadei fiscale obţin venituri conform capitolului 11 din prezentul titlu. (2) Subiecţii impunerii sînt obligaţi să declare venitul brut obţinut din toate sursele.			fiscal din ultimii ani și va genera efecte economice care eventual depășesc sfera administrării fiscale. În context, se consideră că documentația de fundamentare necesită completări suplimentare și anume privind: estimarea investițiilor suplimentare care ar putea fi generate de noul regim fiscal; impactul asupra capitalizării întreprinderilor; efectele asupra fluxurilor de numerar ale companiilor; influența asupra productivității și competitivității economice; impactul diferențiat asupra întreprinderilor mici, mijlocii și mari. La fel, în documentația aferentă nu au fost identificate simulări economice care să permită compararea efectelor regimului actual și ale regimului propus asupra diferitelor categorii de contribuabili. Prin urmare o asemenea analiză ar contribui la fundamentarea mai solidă a opțiunii de politică fiscală promovate și ar permite aprecierea mai exactă a efectelor economice anticipate. Totodată, nu au fost identificate analize comparative privind alte opțiuni de politică fiscală care ar fi putut contribui la stimularea investițiilor și reinvestirii profitului. În aceste condiții, nu rezultă în mod suficient care au fost criteriile care au stat la baza selectării modelului propus în detrimentul altor instrumente de stimulare investițională. Un alt aspect care necesită atenție suplimentară este reprezentat de efectele bugetare pe termen scurt și mediu ale reformei. Deși nota de fundamentare descrie avantajele economice anticipate, aceasta nu conține o analiză suficient de detaliată privind perioada necesară pentru materializarea efectelor investiționale și impactul acestora asupra veniturilor bugetare. Astfel se	

			recomandă completarea notei de fundamentare cu evaluări suplimentare privind efectele economice și investiționale ale noului model de impozitare a persoanelor juridice.	
Articolul 14. Obiectul impunerii (1) Obiect al impunerii îl constituie: b) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, inclusiv facilităţile acordate de angajator, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător;	Articolul 14 va avea următorul cuprins: „**Articolul 14.** Obiectul impunerii Obiect al impunerii îl constituie: a) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice rezidente din orice sursă, dacă prezentul Cod nu prevede altfel; b) profitul distribuit de către persoanele juridice rezidente care aplică regimul general de impozitare, sub formă de dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, sau sub oricare altă formă, fie monetară sau nemonetară, precum și cuantumul cheltuielilor neeligibile în activitatea de întreprinzător; c) venitul impozabil obținut de către persoanele juridice rezidente, care aplică regimuri de impozitare altele decât cel general, conform normelor speciale prevăzute în Cod, până la expirarea acestora; d) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice și persoanele juridice nerezidente, conform capitolului 11 din prezentul titlu.”.	**CNSM**	Propunem completarea redacției propuse la art.14 lit.a) din Cod, după cuvintele „din orice sursă” cu sintagma „aflate în Republica Moldova, inclusiv din afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova” în vederea evitării dublei impuneri a veniturilor realizate pe teritoriul altui stat pentru activitate în muncă în statutul respectiv.	**Se acceptă** prin menținerea actuală a redacției art.14 din Cod
		Ministerul Energiei	**La pct. 5,** propunem completarea art. 14 lit. a) din Codul fiscal prin introducerea sintagmei: *„aflate în Republica Moldova, inclusiv din afara teritoriului Republicii Moldova pentru activitatea desfășurată în Republica Moldova”,* cu scopul de a preveni dubla impunere a veniturilor salariale realizate peste hotare. Suplimentar la art. 14, se propune completarea cu o prevedere care să menționeze faptul că: *„Nu constituie obiect al impunerii profitul net obținut de persoanele juridice în perioadele fiscale de până la 31 decembrie 2026, care a fost supus impozitării conform regimului general valabil la data generării acestuia, prevăzut art. 14 lit. b) și art. 15 lit. b) din Codul fiscal, în cazul în care repartizarea acestuia sub formă de dividende are loc după 1 ianuarie 2027”.* Includerea alineatului privind excluderea din obiectul **impunerii a profitului net realizat până la 31 decembrie 2026** este necesară din următoarele considerente: 1. Legea nu poate avea efect retroactiv ceea ce ar fi în contradicție cu	**Se acceptă** prin menținerea actuală a redacției art.14 și art.15 din Cod

			mecanismele de echitate fiscală și administrare uniformă a legislației. Profitul acumulat în perioada până la 1 ianuarie 2027 a fost deja supus mecanismului de impozitare în vigoare la acea dată (prin aplicarea cotei de 12% pe venitul impozabil anual). Prin urmare, o eventuală anulare sau recalculare retroactivă ar afecta contribuabilii și ar crea un precedent ce ar putea încuraja neconformarea fiscală. Aplicarea noului impozit de 15% pe profitul distribuit (introdus din 2027) asupra unor sume generate în trecut ar însemna aplicarea retroactivă a legii, fapt care contravine principiilor de bază ale dreptului. 2. Fără această derogare expresă, profitul anilor precedenți ar fi taxat de două ori de către stat la nivelul aceleiași companii. La distribuirea dividendelor din profitul net aferent perioadelor de până la 31 decembrie 2026, persoana juridică are obligația doar de a reține la sursă și de a achita la buget impozitul pe dividende conform cotei prevăzute de legislație la data distribuirii efective.	
		Berjan Iuliana	Noul art.14 redefinit simplifică categoriile de contribuabili, dar nu mai face distincție explicită între venituri din activitate dependentă și cele din investiții pentru persoane fizice rezidente, generând ambiguitate de clasificare. Un rezident care obține simultan salariu și dividende de la o firmă românească nu poate determina cu certitudine coloana de declarare și cota aplicabilă. Tratamentul fiscal al dividendelor primite de o persoană juridică rezidentă de la o altă persoană juridică	**Se acceptă** prin menținerea actuală a redacției art.14 din Cod

			rezidentă nu este explicit reglementat în noul art.14 – riscul dublei impuneri economice. Firma A deține 40% din firma B. B distribuie dividende, impozitate la 15%. Firma A primește dividende nete – le include în profitul distribuit și mai plătește 15% la redistribuire? Nicio normă de participare-exemption.	
		Universitatea de Stat din Moldova (USM)	**Lărgirea obiectului impunerii pentru persoanele fizice rezidente, astfel încât să cuprindă veniturile obținute din absolut orice sursă (ceea ce va include și veniturile salariale realizate oficial peste hotare).** În redacția veche a Codului fiscal, pentru persoanele fizice rezidente care nu desfășurau activitate de întreprinzător, obiectul impunerii viza doar veniturile obținute din afara țării *pentru activitatea desfășurată în Republica Moldova* sau cele din *investiții și financiar*. Noua formulare propusă stabilește că obiectul impunerii îl constituie „venitul impozabil obținut de către persoanele fizice rezidente **din orice sursă**”. Această generalizare elimină delimitările anterioare și transformă automat orice venit obținut în afară – inclusiv salariile moldovenilor considerați rezidenți fiscali care muncesc oficial peste hotare – în venit impozabil în Republica Moldova. Această măsură va avea un impact negativ major asupra cetățenilor care lucrează în străinătate (sezonier sau pe termen mai lung, dar care își păstrează rezidența fiscală), deoarece îi va obliga să își declare salariile acasă și să suporte o posibilă sarcină fiscală suplimentară (în funcție de diferențele de cote și de acordurile de evitare a dublei impuneri), lovind direct în	**Se acceptă** prin menținerea actuală a redacției art.14 din Cod

			bunăstarea lor și a familiilor acestora pe care le întreține.	
Articolul 14. Obiectul impunerii (1) *Obiect al impunerii* îl constituie: a) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele juridice şi fizice rezidente ale Republicii Moldova care desfăşoară activitate de întreprinzător, de persoanele care desfăşoară servicii profesionale, precum şi de persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii; b) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, inclusiv facilităţile acordate de angajator, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător; b[1]) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente care desfăşoară activităţi independente; c) venitul din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător;	Articolul 14 va avea următorul cuprins: „**Articolul 14.** Obiectul impunerii Obiect al impunerii îl constituie: a) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice rezidente din orice sursă, dacă prezentul Cod nu prevede altfel; b) profitul distribuit de către persoanele juridice rezidente care aplică regimul general de impozitare, sub formă de dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, sau sub oricare altă formă, fie monetară sau nemonetară, precum și cuantumul cheltuielilor neeligibile în activitatea de întreprinzător; c) venitul impozabil obținut de către persoanele juridice rezidente, care aplică regimuri de impozitare altele decât cel general, conform normelor speciale prevăzute în Cod, până la expirarea acestora; d) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice și persoanele juridice nerezidente, conform capitolului 11 din prezentul titlu.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Profitul acumulat până la 1 ianuarie 2027 — evitarea efectului retroactiv** O preocupare majoră a investitorilor care și-au onorat constant obligațiile vizează tratamentul profitului acumulat până la 31 decembrie 2026. Acest profit a fost deja supus mecanismului de impozitare în vigoare la data generării — prin aplicarea cotei de 12% pe venitul impozabil anual. Pentru a înlătura acest risc, solicităm clarificarea tratamentului fiscal aplicabil profitului reportat, rezervelor constituite din profit și altor componente ale capitalurilor proprii existente la 31 decembrie 2026, pentru a evita orice interpretare privind includerea acestora în baza noului regim de impozitare . O asemenea precizare protejează investitorii conformi, elimină incertitudinea și transmite un semnal de stabilitate noilor investiții. **Solicităm introducerea unei derogări exprese care să excludă din obiectul impunerii profitul net realizat până la 31 decembrie 2026, evitând astfel dubla impunere și efectul retroactiv al legii.**	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

d) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia venitului din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni străini şi apatrizi care desfăşoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova; e) venitul obţinut în Republica Moldova de persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova. (2) Sursele de venit sînt stabilite în cap.2 şi 11. (3) Prin derogare de la prevederile alin.(1) şi (2) ale prezentului articol, obiect al impunerii pentru cîştigurile şi veniturile specificate la cap10^1, 10^2 şi 10^3, la art.88^1 şi la art.90^1 alin.(3), (3^1), (3^3), (3^4), (3^5) şi (3^6), precum şi pentru veniturile specificate la art.14^1 alin.(2), este exclusiv acest cîştig şi/sau venit.				
Articolul 14. Obiectul impunerii (1) *Obiect al impunerii* îl constituie: a) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele juridice şi fizice rezidente ale Republicii Moldova care desfăşoară activitate de întreprinzător, de persoanele care desfăşoară servicii profesionale, precum şi de persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii;	Articolul 14 va avea următorul cuprins: „**Articolul 14.** Obiectul impunerii Obiect al impunerii îl constituie: a) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice rezidente din orice sursă, dacă prezentul Cod nu prevede altfel; b) profitul distribuit de către persoanele juridice rezidente care aplică regimul general de impozitare, sub formă de dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, sau sub oricare altă formă, fie monetară sau nemonetară, precum și cuantumul	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Subiectul și obiectul impunerii cu impozitul pe profit (venitul companiilor)** **Profit reinvestit și baza de impunere** Vă rugăm să clarificați aplicarea noului regim general de impozitare, inclusiv: • dacă poate fi făcută echivalarea între ”profit reinvestit” și ”profit nedistribuit”, în scopul înțelegerii esenței economice a bazei de impunere și acțiunile ce se cer cu acesta. Adică, dacă profitul nu este distribuit, ci păstrat, de exemplu, în fondul de rezervă sau utilizat ca contribuție la capitalul statutar, este considerată	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

b) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, inclusiv facilităţile acordate de angajator, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător; b[1]) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente care desfăşoară activităţi independente; c) venitul din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător; d) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia venitului din investiţii şi financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni străini şi apatrizi care desfăşoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova; e) venitul obţinut în Republica Moldova de persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova. (2) Sursele de venit sînt stabilite în cap.2 şi 11.	cheltuielilor neeligibile în activitatea de întreprinzător; c) venitul impozabil obținut de către persoanele juridice rezidente, care aplică regimuri de impozitare altele decât cel general, conform normelor speciale prevăzute în Cod, până la expirarea acestora; d) venitul impozabil obținut de către persoanele fizice și persoanele juridice nerezidente, conform capitolului 11 din prezentul titlu.”.		aceasta o conformare în ceea ce ține de ”reinvestirea” profitului? • dacă profitul reinvestit va rămâne neimpozitat până la momentul distribuirii efective și când apare obligația fiscală aferentă profitului distribuit – aici e nevoie de concretizat cum anume urmează să fie realizată identificarea anuală a profiturilor formate, distribuite sau nu. Problema ar putea fi soluționată printr-un sistem simplu de provizionare anuală, cu valorificare atunci când este efectiv repartizat profitul sub formă de dividende; • ce reprezintă „distribuire sub orice formă” și cum se evaluează distribuirea nemonetară către asociați/acționari? • ce reprezintă „distribuire mascată”, inclusiv în contextul operațiunilor intra-grup și al tranzacțiilor atipice? • cum se tratează conversiile de datorii în capital și dacă acestea pot fi considerate „reinvestire” sau „distribuire mascată”? • cum se tratează operațiunile de finanțare intra-grup (împrumuturi, dobânzi, cash-pooling) în contextul noii baze de impozitare și dacă există riscul recalificării acestora ca distribuiri? • ce este considerat drept profit distribuit de către persoanele juridice rezidenre – suma aprobata de a fi repartizata sub forma de dividente sau suma dividendelor efectiv achitate? Acestea pot fi diferite, plus ca Legea privind SA prevede ca daca dividendele nu au fost revendicate timp de 2 ani acestea pot fi recunoscute ca venitul companiei. • se va aplica acest regim pentru profiturile distribuite/cheltuieli neeligibile și pentru persoane juridice	

(3) Prin derogare de la prevederile alin.(1) şi (2) ale prezentului articol, obiect al impunerii pentru cîştigurile şi veniturile specificate la cap10^1, 10^2 şi 10^3, la art.88^1 şi la art.90^1 alin.(3), (3^1), (3^3), (3^4), (3^5) şi (3^6), precum şi pentru veniturile specificate la art.14^1 alin.(2), este exclusiv acest cîştig şi/sau venit.			ce aplică alt regim fiscal (SIMM, rezidenții parcului IT)? • Se va aplica acest regim sediilor permanente și în ce format? **Regim tranzitoriu și elemente istorice** • care este sarcina fiscală efectivă cumulată asupra profitului distribuit și dacă această sarcină cumulată a fost analizată comparativ cu jurisdicțiile din regiune? • cum vor fi tratate profiturile nerepartizate acumulate până la 31 decembrie 2026 și deja impozitate conform regimului actual? • cum se vor trata pierderile fiscale reportate dacă pierderile fiscale istorice vor putea fi utilizate după trecerea la noul regim? **Aspecte internaționale și compatibilitate** • cum se va asigura trecerea în cont al impozitului pe venit din activitatea antreprenorială desfășurată peste hotarele țării? • Cum se va asigura implementarea prevederilor convențiilor de evitare a dublei impuneri atunci când baza de aplicare curentă a impozitului diferă de cea prevăzută în convenții? Va necesita asta un efort suplimentar de transpunere și transformare a noțiunilor din Cod, față de cele din convenții? • cum se asigură compatibilitatea noului regim cu regulile internaționale de impozitare (inclusiv principiile BEPS/ATAD și limitarea deductibilității dobânzii)? • dacă se prevede elaborarea unor ghidaje oficiale sau exemple practice privind identificarea „distribuirilor mascate”, pentru a evita interpretări divergente?	

		Contabil News	Reforma sistemului de impozitare a persoanelor juridice este foarte complexă, care nu poate fi normal implementa din anul 2027, deoarece în afară de cadrul din proiectul de lege mai e nevoie de un șir substanțial de modificări în acte normative inferioare, de modificarea paginii de declarare (pe sfs.md) - toate acestea trebuie să fie gata în vara anului ce precede anul intrării în vigoare a reformei.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.
		Rotaru Viorica	**De anulat sau de reformulat doar punctul b)** Formularea nouă a obiectului impunerii pentru persoanele juridice schimbă modul și termenul de calcul al venitului impozabil și impozitul pe venit, pentru care ministerul nu a oferit soluții în acest proiect.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.
		CCI	**Pct.** 5. se completează cu următorul cuprins: *”Nu constituie obiect al impunerii* *a) Profitul net obținut de persoanele juridice în perioadele fiscale de până la 31 decembrie 2026, care a fost supus impozitării conform regimului general valabil la data generării acestuia, prevăzut în art. 14 b) și art. 15 lit. b) din Codul fiscal, în cazul în care repartizarea* *acestuia sub formă de dividende are loc după 1 ianuarie 2027.”* Includerea alineatului privind excluderea din obiectul impunerii a profitului net realizat până la 31 decembrie 2026 este necesară din următoarele considerente. Prevederile Codului fiscal trebuie să respecte principiile securității juridice, echității fiscale și previzibilității cadrului normativ. Profitul acumulat în perioada de până la 1 ianuarie 2027 a fost deja supus mecanismului de impozitare în vigoare la acea dată (prin	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

			aplicarea cotei de 12% pe venitul impozabil anual).	
		CCI	La pct. 5. se solicită definirea noțiunii ”Cheltuieli neeligibile în activitatea de întreprinzător” și de clarificat momentul declarării și impozitării acestora. Se impun clarificări cum va fi impozitat profitul distribuit pentru perioadele precedente (obținut până în 01.01.2027) la care deja au fot aplicate 12% impozit pe profit	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.
		Iavorscaia Elena Travinsckaia Ecaterina	Nu e clară modalitatea de impozitare a persoanelor juridice rezidente – se impune profitul doar la distribuția sub formă de dividende? Dar cheltuielile neeligibile cînd și cum se vor calcula? După anularea subpunctului vechi nu este descifrată lista costurilor eligibile p/u activitatea antreprenorială, ce va duce spre tratarea multiplă a aceeași cheltuieli din partea autorităților și antreprenorilor.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.
		AO Forța Fermierilor	Asociatia solicită unele clarificări pe subiectul impozitului pe venit reinvestit. Se propune cota 0 pentru venit reinvestit si impozitarea venitului distribuit ca dividende la cotele de 15 plus 7 procente. Totodată, nu este clar cum va fi impozitat acel venit, care nu este repartizat actionarilor/asociatiilor, insa in anul respectiv nu a fost reinvestit sau a fost reinvestit partial, intrucat planuri investitionale s-au schimbat sau este nevoie de acumularea mai multor resurse pentru investitii. Asociatia constată o discriminare pentru gospodarii taranesti, intrucat pentru acestea nu este prevăzut mecanismul de aplicare a cotei 0 la venit reinvestit. Mai mult ca atit, povara fiscală asupra acestui tip de intreprindere creste semnificativ. In prezent gospodariile tarănesti achita	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal. Totodată, este de menționat că gospodăriile țărănesc nu pot aplica regimul de amânare a achitării impozitului pe venit în cazul nedistribuirii dividendului, astfel încât gospodăria țărănească are statut de persoană fizică și aceasta nu poate efectua repartizarea dividendelor către fondator, astfel încât venitul rămas după impozitarea la cota de 7% din venitul impozabil al gospodăriei țărănești, stabilită în art.15 lit.c) din Cod, reprezintă patrimoniul gospodării țărănești care este inseparabil de bunurile personale ale fondatorului.

			impozitul pe venit la cota 7 %, insa politica fiscală pentru anul viitor prevede impozitarea veniturilor GT pentru suma, ce depaseste un milion la cota de 15 %, indiferent daca venitul a fost reinvestit sau sustras.	
		Berjan Iuliana	Cota 0% pentru profitul reinvestit și 15% la distribuire nu definește explicit ce înseamnă 'cheltuieli neeligibile' incluse în baza impozabilă, lăsând SFS cu putere discreționară largă de recalificare. O firmă deduce cheltuielile de reprezentare (5.000 lei/an), considerate de SFS drept 'neeligibile' – acestea sunt impozitate automat la 15%? Care este procedura contestației? Cota de 15% la distribuirea dividendelor devine aplicabilă indiferent de sursa profitului (ani anteriori acumulați la cota veche de 12% vs. profit curent). Nu există prevedere clară de grandfathering. O SRL cu rezerve acumulate de 1.000.000 lei (constituite din profit impozitat la 12% în 2024–2026) distribuie dividende în 2027 – i se aplică din nou 15% sau există credit fiscal?	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.
Articolul 14. Obiectul impunerii (1) Obiect al impunerii îl constituie: b) venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, inclusiv facilităţile acordate de angajator, precum şi din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în Republica Moldova, cu excepţia deducerilor şi scutirilor la care au dreptul, obţinut de persoanele fizice rezidente cetăţeni ai Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător;	Articolul 14 va avea următorul cuprins: „**Articolul 14.** Obiectul impunerii Obiect al impunerii îl constituie: b) profitul distribuit de către persoanele juridice rezidente care aplică regimul general de impozitare, sub formă de dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, sau sub oricare altă formă, fie monetară sau nemonetară, precum și cuantumul cheltuielilor neeligibile în activitatea de întreprinzător;	**ACAP**	O asemenea modificare va genera un număr mare de dificultăți în aplicare, cum ar fi, în particular: • Nu este clar cum se va aplica acest mecanism în cazul cheltuielilor neeligibile care se reversează în timp (de exemplu, amortizarea mijloacelor fixe, venitul în cazul pierderii forţate a proprietăţii, cheltuieli față de persoana interdependentă care aplică metoda de casă, încasarea creanțelor compromise anterior decontate, operațiuni cu provizioane etc.).	**Se acceptă** prin excluderea propunerii de ajustare a art.14 și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

			• Ce se înțelege prin profit distribuit „sub oricare altă formă”? • Care vor fi reglementările în cazul reorganizării agentului economic – de exemplu, la comasarea unei întreprinderi care înregistrează un rezultat financiar negativ al perioadelor de gestiune precedente cu o întreprindere care înregistrează profit nedistribuit? • Care va fi mecanismul de impozitare a profitului în cazul lichidării agentului economic? • Care vor fi normele de tranziție – cum se va impozita profitul net al perioadelor de gestiune de până la 2027, care a fost impozitat conform reglementărilor în vigoare în acele perioade, inclusiv impozitat conform altor regimuri decât cel general, distribuit la plata dividendelor după 01.01.2027? Considerăm necesară introducerea unor norme tranzitorii exprese care să reglementeze tratamentul fiscal al profitului acumulat până la 31.12.2026 și deja impozitat conform legislației în vigoare. În lipsa unor asemenea prevederi există riscul dublei impuneri economice a acelorași profituri și apariției unor interpretări neuniforme în practică. • Cum se coroborează noțiunea de cheltuieli neeligibile cu cheltuieli limitate în scopuri fiscale (de exemplu, amortizarea mijloacelor fixe, cheltuieli cu reparația mijloacelor fixe, cheltuieli în folosul persoanelor interdependente care aplică metoda de casă, venitul din înlocuirea proprietății etc.)?	
		Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea	Introducerea cotei de 0% pentru profitul reinvestit reprezintă una dintre cele mai atractive măsuri incluse în proiect și, în principiu, poate contribui la stimularea investițiilor,	**Se acceptă parțial,** prin extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

		Antreprenoratului” (CMDA)	modernizarea companiilor și creșterea competitivității economiei. Totuși, eficiența acestei măsuri nu poate fi analizată separat de restul modificărilor fiscale propuse. O companie poate reinvesti doar profitul pe care îl generează efectiv. În același timp, proiectul prevede extinderea cotei standard de TVA asupra unor bunuri și servicii esențiale, majorarea unor accize și eliminarea unor facilități fiscale. Aceste modificări vor conduce la creșterea costurilor la energie, gaze naturale, transport, logistică, materii prime și alte inputuri utilizate în activitatea economică. Costurile suplimentare vor fi transferate în lanț pe întreg circuitul economic și se vor regăsi în prețul final al bunurilor și serviciilor. Ca urmare, pe de o parte întreprinderile vor suporta costuri operaționale mai ridicate, iar pe de altă parte populația va avea o putere de cumpărare mai redusă, ceea ce va afecta consumul intern și volumul vânzărilor. În aceste condiții apare o contradicție economică evidentă. Pe de o parte, statul încearcă să stimuleze reinvestirea profitului prin aplicarea cotei de 0%. Pe de altă parte, aceeași reformă reduce capacitatea companiilor de a genera profit prin creșterea costurilor și diminuarea cererii din economie. Pentru întreprinderile mari, facilitatea poate genera efecte pozitive, deoarece acestea dispun de rezerve financiare și acces la surse alternative de finanțare. Pentru majoritatea IMM-urilor însă, problema principală nu este impozitarea profitului reinvestit, ci capacitatea de a obține profit într-un context caracterizat prin costuri în creștere și consum în scădere.	

			Există astfel riscul ca beneficiul fiscal al cotei de 0% să fie valorificat în principal de companiile mari și bine capitalizate, în timp ce o mare parte a întreprinderilor mici și microîntreprinderilor să nu dispună de resursele financiare necesare pentru a realiza investiții suplimentare. Prin urmare, susținem principiul stimulării profitului reinvestit, însă considerăm că efectele pozitive ale acestei măsuri vor fi limitate atât timp cât alte modificări din același pachet fiscal generează presiuni asupra costurilor de operare, reduc consumul și diminuează profitabilitatea mediului de afaceri. Pentru ca facilitatea să producă efectele scontate, aceasta trebuie analizată împreună cu impactul cumulativ al tuturor măsurilor fiscale propuse, nu ca un instrument izolat de stimulare a investițiilor.	
		Primăria m. Bălți	Prin art. II pct. 5 din proiect (noul art. 14 lit. b) din Codul fiscal), obiect al impunerii devine profitul distribuit de persoanele juridice rezidente sub formă de dividende, impozitat la cota de 15%. Deși măsura urmărește uniformizarea regimului fiscal aplicabil distribuirii profitului, aplicată întreprinderilor municipale, ea produce efecte negative semnificative asupra acestora și, implicit, asupra autonomiei financiare a administrației publice locale. În esență, măsura creează stimulente economice ineficiente, determinând întreprinderile municipale să evite distribuirea profitului către bugetul municipal și să recurgă la reinvestirea acestuia exclusiv în scopul evitării sarcinii fiscale suplimentare, indiferent dacă asemenea investiții corespund sau nu priorităților reale ale comunității. Spre deosebire de sectorul privat, transferul profitului de către o	**Se acceptă parțial,** prin extinderea perioadei de aplicare a mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit care este reglementat la moment în Codul fiscal.

			întreprindere municipală către bugetul local nu reprezintă o ieșire a resurselor din sectorul public, ci o redistribuire internă a acestora în cadrul aceluiași patrimoniu public local, în funcție de necesitățile și prioritățile de finanțare. Chiar dacă profitul este repartizat bugetului municipal, resursele respective continuă să fie utilizate în interes public, prin finanțarea serviciilor publice, dezvoltarea infrastructurii locale, cofinanțarea proiectelor investiționale sau asigurarea echilibrului bugetar. În aceste condiții, impozitarea distribuirii profitului întreprinderilor municipale către bugetele locale reduce în mod nejustificat capacitatea financiară a autorităților publice locale și afectează principiul performanței bugetare prevăzut de legislația bugetar-fiscală, potrivit căruia resursele bugetare trebuie alocate și utilizate în mod economic, eficient și eficace, în conformitate cu principiile bunei guvernări. În acest sens, Primăria municipiului Bălți solicită instituirea cotei de impozitare 0% pentru profitul direcționat de către întreprinderile municipale către bugetele locale.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil;	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „**Articolul 15.** Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei;	**S.A. Energocom** **Ministerul Energiei**	La art. II pct. 6 din Proiect, care vizează modificarea art. 15 din Codul fiscal, la lit. a), a se completa, înainte de sintagma „ce depășește”, cu textul „aferent diferenței”. Ajustarea propusă este necesară pentru evitarea unor interpretări neuniforme ale modului de aplicare a impozitării progresive, în special în situația în care, pe parcursul anului fiscal, veniturile sunt impozitate cu cota de 7%, iar ulterior, la cumularea anuală, acestea depășesc plafonul de 1 000 000 lei.	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice

			În lipsa unei formulări clare, pot apărea incertitudini privind tratamentul fiscal al venitului care depășește plafonul, inclusiv sub aspectul recalculării impozitului și al regularizării obligațiilor fiscale.	
		Berjan Iuliana	Lipsa pragului de tranziție lunar: noua grilă 7%/15% se aplică pe venit anual, dar salariile se rețin lunar fără un mecanism clar de recalculare la depășirea pragului de 1 mil. lei. Un angajat cu salariu lunar de 90.000 lei (1.080.000 lei/an) va fi reținut la 7% primele 11 luni, iar în luna 12 angajatorul trebuie să recalculeze retroactiv diferența de 8% – procedura de regularizare nu este definită. Reducerea cotei IFPF la 7% nu este însoțită de ajustarea cotelor de asigurări sociale (CAS, CNAS). Sarcina fiscală totală pe salarii rămâne neclară în absența unui calculator actualizat și publicat oficial. Un angajat cu salariu brut de 20.000 lei calculează IFPF 7% = 1.400 lei, dar CAS+CNAS angajat rămân la cotele actuale (~9%), generând neclaritate privind salariul net efectiv.	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice
		Berjan Iuliana	Câștigurile de capital din vânzarea activelor digitale (crypto, NFT) nu sunt clasificate explicit în noul art.14; tratamentul fiscal rămâne nedefinit. Un cetățean care vinde Bitcoin cu profit de 200.000 lei nu știe dacă aplică 7% (venit obișnuit), 15% (câștig de capital >1 mil.) sau nu declară deloc în absența normelor clare.	**Se acceptă** în măsura în care propunerea de stabilire a impozitului progresiv a fost exclusă din proiect
		Ministerul Apărării	Potrivit proiectului, pentru persoanele fizice se propune aplicarea cotei de 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei și a cotei de 15% pentru partea obiectului impunerii ce	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, precum și la schimbarea mecanismului de impozitare a salariilor

			depășește suma de 1 000 000 lei. Totodată, se propune înlocuirea scutirilor personale actuale cu un mecanism de stimulare a muncii, care presupune acordarea unui stimulent în limita impozitului pe venit efectiv achitat, în mărime de până la 500 lei lunar drept beneficiu personal și până la 200 lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. În paralel, începând cu perioada fiscală 2027, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii urmează a fi datorate de salariați și reținute din salariul brut. Potrivit proiectului, angajatorul va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la data de 1 ianuarie 2027. Această prevedere are impact direct asupra autorităților și instituțiilor bugetare, inclusiv asupra Ministerului Apărării, întrucât menținerea salariului net nu reprezintă doar o operațiune tehnică de calcul, ci poate genera necesitatea majorării salariului brut și, respectiv, a fondului anual de retribuire a muncii. În acest context, Ministerul Apărării consideră necesară prezentarea de către autorii proiectului a calculelor de impact bugetar asupra autorităților și instituțiilor bugetare, inclusiv separat pentru Ministerul Apărării și instituțiile din subordine. De asemenea, este necesară identificarea sursei de acoperire financiară a eventualului necesar suplimentar de mijloace bugetare pentru aplicarea prevederilor respective începând cu 1 ianuarie 2027.	
		EBA	**Revizuirea noului mecanism de impozitare a veniturilor salariale**	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice,

			În conformitate cu Art. II din proiectul de lege, se propune modificarea Codului fiscal, inclusiv a art. 15 lit.a), care stabilește cotele impozitului pe venit pentru persoanele fizice, respectiv 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei, precum și a art. 88 alin. (1), potrivit căruia fiecare angajator care plătește salariatului salariu, inclusiv primele și facilitățile acordate, este obligat să calculeze, să rețină și să achite din aceste plăți impozitul pe venit determinat conform cotei minime prevăzute la art. 15 lit. a). Aplicarea exclusivă la sursă a cotei minime prevăzute la art. 15 lit. a), astfel cum rezultă din modificările propuse la Art. II, poate conduce, în cazul salariaților al căror venit anual impozabil depășește plafonul de 1 000 000 lei, la apariția unei obligații suplimentare de plată la momentul depunerii declarației cu privire la impozitul pe venit. O asemenea soluție diminuează, în practică, eficiența mecanismului de reținere la sursă și transferă asupra salariatului obligații suplimentare de declarare și achitare a diferenței de impozit. În măsura în care venitul din muncă reprezintă categoria de venit pentru care mecanismul de reținere la sursă ar trebui să funcționeze cât mai complet și previzibil, este oportun ca reglementările propuse la Art. II din proiect, în partea ce vizează art.15 lit. a) și art.88 alin. (1) din Codul fiscal, să permită o corelare mai bună între cota finală datorată și mecanismul efectiv de reținere la sursă. O asemenea abordare ar contribui atât la simplificarea administrării pentru	precum și la schimbarea mecanismului de impozitare a salariilor

			angajatori, cât și la reducerea cazurilor în care salariații sunt obligați să depună declarația anuală exclusiv pentru achitarea diferenței de impozit. În acest sens, propunem completarea dispozițiilor de la Art. II – Codul fiscal, prin introducerea, în art. 88, a unor prevederi exprese privind posibilitatea aplicării cotei majorate de 15% de către angajator, fie în cazul depășirii plafonului de venit în cadrul sumelor achitate de același angajator, fie la cererea scrisă a salariatului, în scopul reducerii cazurilor în care acesta este obligat să depună declarația cu privire la impozitul pe venit exclusiv pentru achitarea suplimentară a diferenței de impozit. În ceea ce privește art. XXIV alin.(3) din proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), considerăm necesară clarificarea expresă a mecanismului de recalcul aferent menținerii salariului net, astfel încât acesta să fie aplicat în mod uniform și echitabil tuturor salariaților și angajatorilor. În opinia noastră, recalculul ar trebui efectuat fără luarea în considerare a scutirilor personale aplicabile anterior modificărilor și fără includerea stimulentelor fiscale instituite prin noul regim. O asemenea soluție ar permite compararea obiectivă a efectelor vechiului și noului mecanism de impozitare, ar evita tratamentele diferențiate determinate de situația fiscală individuală a salariaților și ar reduce dificultățile de administrare pentru angajatori. Considerăm că o asemenea precizare este necesară pentru aplicarea coerentă și previzibilă a normei tranzitorii.	

			Totodată, considerăm necesar să fie avut în vedere că modificările propuse în materia salarizării au impact direct asupra modului de calcul, evidență și raportare a obligațiilor fiscale aferente salariilor. Implementarea acestora presupune ajustarea softurilor de salarizare și a proceselor interne ale angajatorilor, ceea ce necesită timp, resurse și investiții suplimentare. Din acest motiv, apreciem că noile reguli trebuie să fie clare, previzibile și să permită o adaptare rezonabilă din partea angajatorilor.	
		Contabil News	Reforma sistemului de impozitare a salariilor și altor plăți este și mai complexă, nicidecum nu poate fi făcută în același an, în care se fac reformele numite mai sus, acolo e mult mai mare atît lista de acte normative inferioare, cît și a declarațiilor, apoi vizează nu doar entitățile cu implicarea în plus a specialistului de personal, ci, practic, orice cetățean care muncește.	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, precum și la schimbarea mecanismului de impozitare a salariilor
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil; a[1]) pentru persoanele care exercită activităţi necalificate cu caracter ocazional (zilieri) – în mărime de 12% din venitul impozabil, fără aplicarea scutirilor prevăzute la capitolul 4 din titlul II; b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil;	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „**Articolul 15.** Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**MAI**	În partea ce ține de redacția nouă a art. 15, se atrage atenția asupra faptului că norma propusă necesită clarificare sub aspectul perioadei de aplicare, întrucât nu rezultă în mod expres, dacă prevederile respective se aplică la calcularea venitului lunar impozabil sau la determinarea venitului impozabil pentru întregul an fiscal. În vederea asigurării unei aplicări uniforme a normei, se recomandă precizarea expresă a perioadei fiscale vizate. Totodată, apreciem pozitiv soluția legislativă propusă prin care se propune instituirea cotei impozitului pe venit de 7% pentru venitul anual impozabil de până la 1 000 000 lei și de 15% pentru partea care depășește acest plafon. Respectiv, se constată că, majoritatea funcționarilor publici cu	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice

c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil; d) pentru agenţii economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 şi 2251 – în mărime de 15% din depăşirea venitului estimat faţă de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic. .			statut special, militari și alte categorii de personal remunerate din fonduri publice nu realizează venituri anuale care să depășească plafonul menționat. Pentru aceste categorii de salariați va fi aplicabilă cota de 7%, ceea ce reprezintă o diminuare a sarcinii fiscale comparativ cu regimul actual de impozitare.	
		Primăria Municipiului Chișinău	**Impactul modificării cotelor impozitului pe venitul persoanelor fizice** Proiectul propune modificarea mecanismului actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice prin aplicarea următoarelor cote: - 7% pentru veniturile de până la 1 milion lei anual; - 15% pentru partea de venit care depășește 1 milion lei anual. Totodată, proiectul prevede majorarea impozitării creşterii de capital la cota de 15%. Creşterea de capital reprezintă diferența pozitivă obținută la înstrăinarea unui activ, cum ar fi un imobil, un teren sau alte bunuri. Cu alte cuvinte, dacă o persoană vinde un activ la un preț mai mare decât valoarea de procurare sau valoarea justificată documentar, diferența obținută se consideră creştere de capital şi se impozitează. În prezent, sarcina fiscală efectivă aferentă creşterii de capital este de circa 6%, având în vedere că suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creşterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale, înmulțită cu cota de 12%. Prin aplicarea cotei de 15%, povara fiscală aferentă înstrăinării activelor ar creşte considerabil. Această modificare va avea efecte negative asupra pieței activelor, inclusiv asupra pieței	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice

			bunurilor imobile. În condițiile în care, în ultimii ani, costurile activelor au crescut semnificativ pe fondul crizelor energetice, inflaționiste și al altor presiuni economice, majorarea impozitării creșterii de capital poate conduce la scumpiri suplimentare, deoarece costul fiscal va fi transferat în prețul final al bunului. Ca urmare, puterea de cumpărare a populației ar putea scădea, ceea ce poate afecta numărul tranzacțiilor și, implicit, realizarea în volum deplin a încasărilor bugetare prognozate din această sursă. Potrivit notei informative la proiect, impactul estimat al modificării cotelor IVPF este de circa 2,7 miliarde lei la nivel național, ceea ce reprezintă o diminuare de aproximativ 24,96% a încasărilor din IVPF. În bugetul municipal Chișinău pentru anul 2026 sunt planificate încasări din IVPF în sumă de aproximativ 3,29 miliarde lei. Aplicarea diminuării estimate de 24,96% ar reduce veniturile până la circa 2,47 miliarde lei. Astfel, pierderea estimată pentru bugetul municipal Chișinău este de aproximativ 822,4 milioane lei anual. În urma modificării mecanismului de calcul al salariului, încasările la bugetul asigurărilor sociale de stat urmează să crească. Totodată, această modificare va determina diminuarea încasărilor la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și la bugetele locale, din impozitul pe venitul persoanelor fizice. În cazul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, diferența de venituri urmează a fi compensată prin transferuri. În schimb, pentru bugetele locale nu este prevăzut un mecanism similar de compensare, deși pierderile vor afecta direct capacitatea	

			autorităților publice locale de a finanța serviciile publice și proiectele de dezvoltare la nivel de comunitate. Prin urmare, se impune instituirea, în politica bugetară pentru anul 2027, a unui mecanism de compensare a pierderilor suportate de autoritățile publice locale, fie prin majorarea transferurilor cu destinație generală, majorarea cotei defalcărilor din IVPF, restituirea unei cote din TVA colectată pe teritoriul administrativ al fiecărei unități administrativ-teritoriale sau prin aplicarea unui alt mecanism care să asigure acoperirea integrală a pierderilor de venituri.	
	Puncte din proiect: pct. 6 – art. 15; pct. 14–16 – art. 33, art. 34–35[1] și art. 35[2]; pct. 42 – art. 88; modificările la Legea nr. 489/1999; Art. XXIV – dispoziții tranzitorii.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Revizuirea modului de calcul a obligațiilor aferente salariului** Vă rugăm să clarificați următoarele aspecte: **Aplicarea cotelor de impozit și regularizarea** • cum se tratează salariații ale căror venituri anuale depășesc plafonul de 1.000.000 lei și cum se realizează regularizarea impozitului aferent diferenței de cotă (7% vs 15%)? • dacă salariatul poate solicita angajatorului reținerea cotei de 15% pentru veniturile de la primul leu? • dacă angajatorul poate refuza o asemenea solicitare, pentru a nu complica sistemul și pentru a responsabiliza prin declarație persoana fizică pentru veniturile ce le obține; • care este mecanismul de regularizare anuală a impozitului în cazul veniturilor din mai multe surse (mai mulți angajatori)? **Stimulente și beneficii fiscale** • dacă stimulentul pentru muncă se acordă lunar prin angajator sau anual prin restituire/compensare;	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			• dacă stimulentul se acordă doar în limita impozitului efectiv achitat; • cum se aplică stimulentul în cazul salariilor mici, pentru care impozitul calculat este sub 500 lei; • dacă beneficiul pentru copil se acordă ambilor părinți sau doar unuia dintre ei; • cum se aplică mecanismul dacă părinții lucrează la angajatori diferiți; • dacă stimulentul va fi indexat în funcție de inflație; • va beneficia de stimulent și persoanele cu venituri salariale peste 1 mln lei; • va beneficia de stimulent persoanele care prestează servicii prin contract civil; • cum sunt protejate persoanele cu dizabilități, veteranii, victimele represiunilor politice și alte categorii care beneficiau anterior de scutiri majorate. • pentru a beneficia de stimulentul de 500 lei și de 200 lei pentru fiecare copil, vor trebui depuse cereri însoțite de documente confirmative? Nu există riscul de a ne regăsi în aceleași reglementări de eligibilitate ca și în cazul capitolului „scutiri" actual? **Deduceri și bază de impozitare** • dacă deducerile personale de la art. 35^2 pot fi utilizate exclusiv din venituri salariale și care este rațiunea excluderii altor tipuri de venituri (royalty, dividende); • dacă plafonul de 100.000 lei pentru deduceri este cumulativ sau se aplică pe categorii de cheltuieli; dacă deducerea reduce baza impozabilă sau generează restituire efectivă; • dacă plafonul de 100.000 lei este cumulativ pentru toate categoriile sau se aplică separat;	

			• dacă vor fi acceptate cheltuielile suportate pentru persoane întreținute sau terțe (în interesul unui membru de familie); • cum se evită ca mecanismul să avantajeze disproporționat persoanele cu venituri medii și mari • cum se determină salariul brut în perioada de tranzit (pentru anul 2027 în vederea menținerii salariului net), în situația în care aceiași angajați, cu aceleași funcții și același salariu brut în 2026, dar cu scutiri diferite, ar obține — în urma calculului pentru menținerea salariului net — salarii brute diferite? În acest context, la stabilirea salariului brut pentru 2027 se va lua în considerare scutirea existentă în 2026 pentru fiecare angajat? **Ajustarea salariului și implementarea în relațiile de muncă** • dacă ajustarea salariului brut este obligație legală imperativă sau doar ipoteză de calcul; • ce se întâmplă dacă salariul net nu este menținut; • cum se determină salariul net de referință, având în vedere structurile variabile de remunerare (bonusuri, beneficii, componentă variabilă)? • dacă sunt necesare acte adiționale la contractele individuale de muncă existente la zi; • cum se tratează contractele în care salariul este indicat net; • cum se tratează politicile salariale stabilite la nivel de grup internațional; • cine răspunde pentru erorile de calcul, reținere sau transfer; **Categorii speciale de venituri și contribuabili** • cum se tratează expații și persoanele detașate și dacă expații vor achita CAS în Republica Moldova;	

			• cum se tratează contractele civile, zilierii și alte forme de remunerare. • cum se tratează situațiile de bonusuri anuale, plăți retroactive sau corecții salariale în contextul noilor cote. cum se aplică contribuțiile sociale și medicale pentru venituri din stock-options sau alte instrumente de remunerare pe termen lung? Atragem atenția că, întrucât contribuțiile de asigurări sociale de stat (21%) și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală (7%) sunt suportate de salariat și reținute din venitul brut, impozitarea acestora în cadrul aceleiași baze reprezintă o dublă impunere economică a aceluiași venit. Considerăm necesar ca baza de calcul a impozitului pe venit să fie determinată după deducerea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, păstrând principiul deductibilității recunoscut în prezent. Este nevoie de completarea Notei de fundamentare cu exemple de calcul „înainte/după" pentru diferite niveluri de salarizare, salariat cu copii, salariat cu dizabilitate și/sau copii cu dizabilitate, pensionar activ, salariat part-time și persoane care beneficiază în prezent de scutiri personale/majore pentru a prezenta tabloul complet al acestei reforme. De asemenea, solicităm publicarea unor exemple detaliate de calcul pentru scenarii complexe (bonusuri, remunerație variabilă, contracte de management), pentru a reduce riscurile de neconformare și costurile administrative.	
		Asociația Producătorilor	**Reforma sistemului de impozitare a salariilor** — povara reală crește, deși cotele declarate În urma implementării	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice,

		de carne de porc din Moldova	noului sistem de impozitare constatăm majorarea costului forței de muncă cu 27% anual, ceea ce influențează direct costul de producție, determinând o creștere a acestuia cu 10%. Proiectul prezintă reforma salarială ca o reducere a poverii fiscale prin: scăderea IPV de la 12% la 7%, scăderea PAM de la 9% la 7%, uniformizarea CAS la 21%. Pentru contractele existente la 1 ianuarie 2027, art. XXIV alin. (3) obligă angajatorul să ajusteze salariul brut pentru menținerea netului. Pentru contractele încheiate după 1 ianuarie 2027, această protecție nu se aplică. Aspectul care nu este expres prezentat în Nota de Fundamentare este faptul că, simultan cu scăderea cotelor, baza de calcul a impozitelor se extinde substanțial — în special baza IPV, din care dispar deducerile PAM și scutirea personală. Pentru a ilustra impactul real, prezentăm două calcule comparative, pe paliere de salariu reprezentative. 1.1 Calcul comparativ — brut 10.000 lei/lună (salariu mediu, sector agricol, cu scutire personală) Conform mecanismului de ajustare, brutul de 10.000 lei astăzi se ajustează la 11.800 lei în noul regim (= 10.000 + 1.800 CAS angajator transferat), pentru a menține neschimbat costul total al angajatorului. Observații pentru palierul 10.000 lei: chiar cu ajustarea obligatorie a brutului (10.000 → 11.800), netul angajatului scade cu 135 lei/lună (−1,6%). Mai mult, IPV-ul în absolut crește de la 795 la 826 (+31 lei) — deși cota IPV scade de la 12% la 7%. Acest paradox apare pentru că baza de calcul a IPV se mărește cu 78% (de la 6.625 la 11.800), neutralizând scăderea cotei.	fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			Pentru contractele noi (post 2027), unde ajustarea nu se aplică, pierderea netă urcă la 1.305 lei/lună (−15,7%). 1.2 Calcul comparativ — brut 40.000 lei/lună (management, fără scutire personală) La un brut de 40.000 lei/lună, venitul anual depășește pragul de 360.000 lei și salariatul nu beneficiază astăzi de scutirea personală. Brutul ajustat în noul regim devine 47.200 lei. Venitul anual ajustat (566.400 lei) rămâne sub pragul de 1.000.000 lei pentru aplicarea cotei IPV de 15% — deci se aplică doar cota de 7%. Observații pentru palierul 40.000 lei: chiar cu ajustarea brutului la 47.200 lei, netul scade cu 852 lei/lună (−2,7%). În acest caz IPV-ul în absolut scade (de la 4.368 la 3.304), dar economia este consumată de noua sarcină a CAS-ului transferat (de la 0 la 9.912 lei/lună). Cota de 15% IPV se aplică doar pentru brutul actual care depășește ~71.000 lei/lună (echivalent cu brut ajustat de 83.333 lei/lună = 1.000.000 lei/an), nu pentru palierele de management mediu. 1.3 Aspectele care nu sunt expres prezentate în Nota de Fundamentare 1. IPV procentual scade, dar baza de calcul se extinde semnificativ. Sub regimul actual, baza IPV este: brut − PAM − scutirea personală. Sub regimul propus, baza IPV este brutul integral. Pentru palierul 10.000, asta înseamnă o creștere de 78% a bazei (6.625 → 11.800), care neutralizează scăderea cotei de la 12% la 7%. Pentru palierul 40.000, creșterea bazei este de 30% (36.400 → 47.200), iar IPV-ul scade marginal în absolut, dar este consumat de transferul CAS.	

			2. Beneficiul personal de 500 lei nu compensează eliminarea scutirii personale. Scutirea actuală de 2.475 lei/lună (deducere) generează o economie de IPV de 297 lei/lună la cota 12%. Beneficiul nou de 500 lei pare mai generos, dar este acordat „în limita IPV efectiv achitat” și se acordă numai dacă persoana fizică solicită lunar. La salariul minim, IPV efectiv poate fi sub 500 lei, deci beneficiul nu se realizează integral. 3. Transferul CAS de la angajator la salariat nu este o reducere — este o redistribuire. În sectorul privat, salariatul plătește astăzi 0% CAS; din 2027 va plăti 21%. Mecanismul de „ajustare a brutului” este obligatoriu doar pentru contractele existente la 31 decembrie 2026. Pentru contractele încheiate ulterior, negocierea salarială se face direct pe net, iar transferul integral al CAS va presa în jos puterea de cumpărare a noilor angajați. 4. Cota progresivă de 15% afectează doar salariile mari. Pragul de 1.000.000 lei anual înseamnă brut ajustat de ~83.333 lei/lună (echivalent brut actual ~71.000 lei/lună). Pentru majoritatea salariilor, inclusiv management mediu, se aplică doar cota de 7%. Propunere concretă: (a) Completarea Notei de Fundamentare cu un calcul comparativ transparent al impactului real, pe diferite paliere de salariu, incluzând cazul contractelor noi fără ajustare. (b) Extinderea obligației de ajustare a brutului și asupra contractelor încheiate în primii doi ani post-reformă (până la 31 decembrie 2028), pentru a evita degradarea netului pentru noii salariați. (c) Reconsiderarea includerii contribuțiilor sociale și PAM în baza	

			de calcul a IPV — această extindere a bazei neutralizează parțial efectul declarat de reducere a poverii fiscale pe muncă.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil; a[1]) pentru persoanele care exercită activităţi necalificate cu caracter ocazional (zilieri) – în mărime de 12% din venitul impozabil, fără aplicarea scutirilor prevăzute la capitolul 4 din titlul II; b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil; c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil; d) pentru agenţii economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 şi 2251 – în mărime de 15% din depăşirea venitului estimat faţă de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic.	Articolul 15 va avea următorul cuprins: **„Articolul 15**. Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Tranziția la noul mecanism de impozitare a salariilor** Trecerea la cotele de 7% (până la 1.000.000 lei) și 15% (peste acest prag), transferul contribuției de asigurări sociale către salariat și ajustarea salariului brut pentru menținerea salariului net au un impact direct asupra contractelor individuale de muncă, a softurilor de salarizare și a politicilor de remunerare ale companiilor. Implementarea acestor schimbări necesită timp, resurse și certitudine. Reținerea la sursă exclusiv a cotei minime de 7% poate genera, pentru salariații cu venituri anuale peste prag, o obligație suplimentară de plată la depunerea declarației anuale, ceea ce diminuează eficiența mecanismului de reținere la sursă. Propunem ca angajatorul să poată reține cota de 15% de la primul leu, la cererea scrisă a salariatului, pentru a evita acumularea unei sume mari de plată în anul următor — soluție avantajoasă și pentru salariat, și pentru ritmicitatea încasărilor bugetare. Solicităm, de asemenea, clarificarea mecanismului de menținere a salariului net în perioada de tranziție, astfel încât acesta să fie aplicat uniform și echitabil, fără ca diferențele de scutiri din 2026 să conducă la salarii brute diferite pentru salariați aflați în situații comparabile. Atragem atenția și asupra unui aspect de principiu: întrucât contribuțiile de asigurări sociale (21%) și primele de asigurare medicală (7%) sunt suportate de salariat și reținute din venitul brut, impozitarea lor în cadrul aceleiași baze	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			reprezintă o dublă impunere economică a aceluiași venit. Considerăm necesar ca baza de calcul a impozitului pe venit să fie determinată după deducerea acestor contribuții, păstrând principiul deductibilității recunoscut în prezent. Într-o perspectivă de simplificare, susținem și ideea unui cont unic de achitare a obligațiilor salariale, urmând ca distribuirea către destinatari (CNAS, CNAM, SFS) să se realizeze la nivel de trezorerie, conform cotelor stabilite — o măsură care ar reduce semnificativ sarcina administrativă a angajatorilor.	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 6, apreciem că soluția prevăzută la art. 15 lit. a) trebuie privită cu prudență. Din perspectiva echității fiscale și a predictibilității, considerăm că primul plafon de 1 000 000 lei trebuie să fie supus cotei de 7 %, și doar sumele care depășesc acest plafon să fie supuse unei cote superioare. Această structură este echilibrată și mai ușor de aplicat. Totuși, chiar și această soluție ridică probleme practice, întrucât, pentru contribuabilii cu venituri variabile, pentru profesiile cu încasări neregulate (cum ar fi executorii judecătorești) aplicarea pragului anual poate genera erori de calcul, necesitatea unor regularizări frecvente. Art. 15 propune expres cota de 7 % pentru obiectul impunerii de până la 1 000 000 lei și 15 % pentru obiectul impunerii care depășește acest plafon, ceea ce confirmă că mecanismul devine unul progresiv și mai greu de administrat decât actualul sistem cu cotă unică. În lipsa unei formulări clare, există riscul apariției unor interpretări neuniforme privind modul de aplicare a cotelor progresive, în special în cazul	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			persoanelor care realizează venituri fluctuante sau venituri din mai multe surse. O asemenea clarificare este necesară pentru asigurarea previzibilității fiscale și a aplicării uniforme a legislației.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil; a[1]) pentru persoanele care exercită activităţi necalificate cu caracter ocazional (zilieri) – în mărime de 12% din venitul impozabil, fără aplicarea scutirilor prevăzute la capitolul 4 din titlul II; b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil; c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil; d) pentru agenţii economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 şi 2251 – în mărime de 15% din depăşirea venitului estimat faţă de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic.	Articolul 15 va avea următorul cuprins: **„Articolul 15**. Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**AGCC**	Referitor la revizuirea mecanismului de impozitare a veniturilor salariale, considerăm necesară evaluarea impactului propunerilor asupra veniturilor nete ale salariaților. În forma propusă, transferarea obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat de la angajator la salariat, concomitent cu modificarea cotelor aplicabile și eliminarea mecanismului actual al scutirilor personale, poate conduce la diminuarea venitului net disponibil al unor categorii de salariați. În special, în situația în care salariul brut al angajatului în anul 2027 va rămâne la același nivel nominal ca în anul 2026, aplicarea noului mecanism de calcul al obligațiilor fiscale și sociale poate avea ca efect reducerea salariului net încasat de salariat comparativ cu regimul fiscal actual. Prin urmare, pentru a evita diminuarea veniturilor disponibile ale persoanelor fizice, este necesară prezentarea unor calcule comparative și a unei analize de impact care să demonstreze modul în care reforma propusă va influența diferite categorii de contribuabili și niveluri de remunerare. Totodată, se recomandă clarificarea expresă a mecanismului de ajustare a salariului brut în contextul transferării obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale către salariat, astfel încât implementarea reformei să nu genereze o reducere efectivă a veniturilor nete ale persoanelor încadrate în muncă. Nu este clar cum	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			va fi asigurată respectarea obligației de menținere a salariului net în situațiile în care salariile individuale sunt stabilite prin contracte individuale de muncă, contracte colective sau alte acte interne ale angajatorului. Lipsa unor mecanisme de implementare și control generează incertitudini privind aplicarea practică a normei și efectele acesteia asupra veniturilor salariaților. Prin urmare, considerăm necesară completarea notei de fundamentare cu calcule comparative, simulări financiare și explicații detaliate privind modalitatea de ajustare a salariului brut, astfel încât să fie demonstrat în mod clar că reforma propusă nu va conduce la diminuarea veniturilor nete ale persoanelor salariate și că garanția prevăzută de proiect poate fi aplicată efectiv în practică.	
		Primăria m. Bălți	Prin art. II pct. 6 din proiect se modifică art. 15 din Codul fiscal, stabilindu-se pentru persoanele fizice o cotă de 7% pentru venitul ce nu depășește 1 000 000 lei și 15% pentru partea ce depășește acest plafon. Întrucât venitul anual al marii majorități a salariaților din municipiu nu depășește plafonul de 1 000 000 lei, practic întreaga masă salarială impozabilă a municipiului Bălți va fi supusă cotei reduse de 7% în locul cotei actuale de 12%. Efectul este unul direct și semnificativ asupra bugetului municipal, întrucât, potrivit art. 5 alin. (5) din Legea nr. 397/2003, municipiul Bălți reține 50% din impozitul pe venitul persoanelor fizice colectat pe teritoriul său. La un volum anual colectat de 535 milioane lei, defalcările municipiului constituie în prezent 268 milioane lei. Conform calculelor efectuate, reducerea cotei de	**Se acceptă** prin renunțarea de introducere a cotei progresive la impozit pe venit al persoanelor fizice, fiind menținut mecanismul actual de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, inclusiv veniturilor salariale

			la 12% la 7% va genera pentru bugetul municipal o pierdere anuală, sub formă de venituri ratate, în sumă de circa 110 milioane lei. Deși, la nivel național, impactul reducerii cotei impozitului pe venit de la 12% la 7% este estimat a fi parțial compensat prin măsuri de extindere a bazei impozabile (impozitarea donațiilor, eliminarea reducerii de 50% la creșterea de capital, revizuirea unor venituri investiționale), Proiectul de lege nu vine cu modificări care să garanteaze protejarea veniturilor proprii ale bugetelor locale, cu atât mai mult cu cât nota informativă nu prezintă nicio evaluare a impactului pe fiecare unitate administrativ teritorială. În termeni reali, această reducere înseamnă mai puține drumuri renovate, mai puține școli reabilitate, mai puține investiții în infrastructura de utilități și, în ansamblu, o diminuare semnificativă a capacității municipiului de a asigura cofinanțarea proprie necesară implementării proiectelor de dezvoltare. Prin aplicarea acestei reduceri se ignoră faptul că veniturile proprii reprezintă principala sursă de finanțare a cheltuielilor de competență proprie ale municipiului. Mai mult, Primăria Municipiului Bălți are angajamente financiare internaționale pe care le onorează exclusiv din sursele proprii ale bugetului local, iar o eventuală incapacitate de plată ar afecta deopotrivă implementarea proiectelor investiționale și credibilitatea instituțională a autorității publice locale în raport cu partenerii externi de dezvoltare. În loc să corecteze dezechilibru structural și să consolideze sursele	

			proprii ale municipiului, afectate încă din anul 2018, odată cu reducerea cotei de impozitare de la 18% la 12%, proiectul de față perpetuează același tipar de erodare a veniturilor locale, prin reducerea suplimentară a cotei impozitului pe venit de la 12% la 7%, afectând în mod direct autonomia financiară și capacitatea de dezvoltare a municipiului Bălți. Cel mai grav este că această situație se produce în condițiile în care municipiul Bălți beneficiază doar de defalcări din impozitul pe venitul persoanelor fizice în proporție 50% și, începând cu anul 2015, este exclus din formula de calcul a transferurilor cu destinație generală pentru echilibrarea bugetelor locale, potrivit art. 11 alin. (6) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale. O asemenea erodare continuă a autonomiei financiare locale este inacceptabilă în forma proiectului de lege propus, cu atât mai mult în actualul context de presiune inflaționistă asupra cheltuielilor bugetare de competență locală. O politică fiscală responsabilă ar trebui să consolideze capacitatea financiară a autorităților locale, nu să o diminueze. Reducerea cotei impozitului pe venitul persoanelor fizice, în lipsa unui mecanism compensatoriu, contravine următoarelor norme și principii: – Art. 9 alin. (1), (3) și (5) din Carta Europeană a Autonomiei Locale - autoritățile locale au dreptul la resurse proprii suficiente și proporționale cu competențele lor (alin. 1), dintre care o parte trebuie să provină din impozite și taxe al căror nivel nu poate fi redus unilateral de autoritatea centrală (alin. 3), beneficiind totodată de protecție împotriva distribuirii inechitabile a	

			resurselor financiare (alin. 5). – Art. 5 alin. (5) și art. 11 alin. (6) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale - cota defalcărilor din impozitul pe venit constituie un element structural al autonomiei financiare locale.Art. 10 și art. 17 din Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală - consacră principiile predictibilității și sustenabilității bugetare și interzic adoptarea deciziilor care reduc veniturile fără ca impactul lor să fie prevăzut și fundamentat printr-un calcul publicat și verificabil. – HCC nr. 2/2014, HCC nr. 27/2021 și HCC nr. 5/2024 - autonomia financiară este un element indispensabil al autonomiei locale și presupune exercitarea efectivă a competenței de gestionare a veniturilor proprii; diminuarea acestor venituri în absența unor mecanisme compensatorii reale este incompatibilă cu Constituția. Simplificarea administrării fiscale nu poate și nu trebuie să se realizeze prin diminuarea veniturilor proprii ale unităților administrativ-teritoriale, cu atât mai mult în absența unor mecanisme reale și adecvate de compensare. Suplimentar, mecanismul nou de stimulare a muncii introdus prin art. II pct. 14 (art. 33 din Cod) prevede restituirea către persoanele fizice a impozitului efectiv achitat, în limita a până la 500 lei lunar (beneficiu personal) și până la 200 lei lunar pentru fiecare copil minor întreținut, ceea ce erodează suplimentar încasările nete, până la a le anula pentru o parte din salariații cu venituri mici și medii. Totodată, art. XXIV alin. (3) din	

			proiect obligă angajatorul să mențină salariul net cel puțin la nivelul anterior datei de 1 ianuarie 2027, în condițiile transferului contribuțiilor sociale de la angajator la salariat (art. VI). Pentru municipiu, în calitate de angajator al unei rețele extinse de instituții bugetare, această obligație poate genera costuri salariale suplimentare neacoperite, accentuând presiunea asupra bugetului local. Per ansamblu, Primăria municipiului Bălți se pronunță împotriva inițiativei propuse, în lipsa ajustării cotelor de defalcare din impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru menținerea veniturilor proprii ale municipiului și a unui mecanism de compensare integrală a pierderilor de venituri. Având în vedere impactul negativ a acestei modificări asupra veniturilor bugetului municipal, solicităm identificarea și instituirea unor măsuri de compensare a acestei influențe asupra bugetului local.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil;	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „**Articolul 15.** Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii;	**CNPM**	**Modificarea sistemului de impozitare a profitului corporațiilor, majorarea cotelor și regimul dividendelor** Proiectul legii de reformă introduce o schimbare majoră prin creșterea cotei impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător de la 12% la 15%, simultan cu majorarea impozitului pe dividende de la 6% la 7%. Această reformă introduce, de asemenea, un model hibrid de impozitare a profitului distribuit și reguli noi destinate combaterii „distribuirii mascate de profit”. Membrii CNPM solicită ferm menținerea cotelor actuale în vigoare, respectiv 12% pentru profitul corporativ și 6% pentru dividende. În cazul în care decizia politică de	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a

			majorare va fi menținută, este imperativă reconfigurarea textului normativ pentru a elimina complet orice risc de aplicare retroactivă. Mai exact, profiturile istorice acumulate în perioadele anterioare (inclusiv rezervele din anii 2008–2011 și anii precedenți intrării în vigoare a reformei) trebuie să fie taxate strict la cota veche de 6% în momentul distribuirii lor viitoare. De asemenea, din categoria „distribuțiilor mascate de profit" trebuie excluse explicit operațiunile economice ordinare și legitime, cum ar fi structurile de cash-pooling transfrontalier sau național intra-grup, conversia datoriilor comerciale în capital social, precum și împrumuturile pe termen scurt acordate companiilor afiliate în scopul asigurării lichidităților operaționale. Modificările propuse de Guvern, privite în ansamblu, generează o creștere bruscă a presiunii fiscale brute asupra companiilor transparente cu aproximativ 25%. Acest șoc fiscal anulează efectul stimulativ al modelului de amânare a plății impozitului în cazul reinvestirii profitului. Conceptele introduse în text, precum „distribuirea mascată de profit" sau recalificarea automată a împrumuturilor în dividende, sunt formulate într-un mod vag și lipsit de claritate conceptuală. Această ambiguitate legislativă lasă loc unor interpretări subiective și potențial abuzive din partea organelor de control fiscal, penalizează fluxurile financiare corporative și va determina holdingurile internaționale să își amâne deciziile strategice de investiții sau extindere în Republica Moldova.	și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

		Vasile Coreţchi	Dacă vorbim despre un salariu brut de 8.000 de Euro pe lună (ceea ce înseamnă un salariu masiv de 96.000 de Euro pe an), situația se răstoarnă complet față de calculele anterioare. La acest nivel de venit, intri direct în pragurile maxime de impozitare din Irlanda, în timp ce în Moldova cota rămâne aceeaşi (tot 20% în total). Iată calculele detaliate bazate pe cursul valutar din 2026 (1 EUR = ~20,13 MDL): 1. În Irlanda (8.000 € Brut / lună) La 96.000 € pe an, ești considerat un câștigător cu venituri mari (high earner). Statul irlandez aplică impozitul maxim de 40% pentru tot ce depășește pragul de 44.000 € pe an. Reţinerile lunare în Irlanda: Impozit pe venit (PAYE): Din cei 8.000 € brut, o parte se taxează cu 20%, iar cea mai mare parte cu 40%. După ce scădem creditele fiscale standard, rezultă un impozit de aproximativ 2.250 €. USC (Taxa de sănătate - tranşele superioare ajung la 8%): ~420 € PRSI (Asigurări sociale - 4,35%): 348 € Total taxe în Irlanda: ~3.018 € (Statul îţi opreşte 37,7% din salariu) BANI ÎN MÂNĂ ÎN IRLANDA: ~4.982 € 2. În Moldova (8.000 € Brut / lună→~161.000 Lei) În Republica Moldova, un salariu de 161.040 Lei brut pe lună este astronomic. Totuşi, pentru că Moldova foloseşte o cotă unică, procentul total de taxare rămâne blocat la fix 20%, indiferent cât de mult creşte salariul. Reţinerile lunare în Moldova: Asigurarea Medicală (9% fix): 14.494 Lei (~720 €) Impozit pe venit (12% fix aplicat la ce rămâne): 17.585 Lei (~874 €) Total taxe în Moldova: 32.079 Lei (adică fix 20% din salariul brut, echivalentul a ~1.594 €) BANI ÎN MÂNĂ ÎN MOLDOVA:	**Se acceptă,** prin menținerea mecanismului actual de impozitare a salariilor

			128.961 Lei → adică ~6.406 € Diferența curată: În Republica Moldova rămâi în mână cu 1.424 € MAI MULT în fiecare lună decât în Irlanda la același salariu brut. Dacă aplicăm o simulare matematică bazată pe modelul de taxare din Irlanda, cifrele ifrele devin extrem de interesante. In Republica Moldova se aplică în prezent o cotă unică de impozitare de 12% pentru persoanele fizice. Din acest motiv, statul adună acum relativ puțin de la acest segment. Însă, datorită datelor oficiale ale Serviciului Fiscal de Stat, cunoaştem exact suma totală pe care acești 8.019 cetăţeni au acumulat-o: 28,3 miliarde de lei. Dacă am schimba radical sistemul și am introduce modelul din Irlanda — unde tot ce depășește un prag de bază se impozitează cu 40% (Cota Superioară de Impozitare) - calculele ar arăta în felul următor: 1. Situația Actuală în Moldova (Cotă unică 12%) Venit total cumulat de cei 8.019 cetăţeni: 28,3 miliarde MDL Impozit total încasat actual de stat: 1,98 miliarde MDL 2. Scenariul "Modelul Irlandez" (Impozitare progresivă) În Irlanda, pragul pentru cota de 40% este de aproximativ 44.000 EUR pentru o persoană singură. Pentru a păstra proporțiile corecte în simularea noastră, vom aplica pragul echivalent folosit de Fiscul din Moldova: 1 milion de lei. Asta înseamnă că: Primul milion de lei câştigat de fiecare dintre cele 8.019 persoane s-ar taxa cu cota standard din Moldova (12%). Tot ce depăşeşte pragul de 1 milion de lei s-ar taxa dur, cu 40%. Fiscul din Moldova menţionează că din cele 28,3 miliarde	

			de lei, aproximativ 8 miliarde reprezintă „primul milion" al fiecăruia, iar restul de 20,3 miliarde de lei reprezintă banii curați care depășesc acest prag (deoarece există multimilionari care câştigă zeci de milioane individual). Dacă aplicăm taxa de 40% pe această suprasumă de 20,3 miliarde MDL: Impozitul doar din cota de 40% ar fi: 8,12 miliarde MDL La acesta adăugăm impozitul de bază (12% pentru primul milion): ~0,96 miliarde MDL Total încasat de stat în Scenariul Irlandez: ~9,08 miliarde MDL Concluzie: Care ar fi câştigul net pentru buget? Dacă Republica Moldova ar trece la un sistem progresiv de tip irlandez strict pentru aceşti 8.019 oameni, bugetul de stat ar colecta cu peste 7 miliarde de lei mai mult decât în prezent (o creştere de la 1,98 miliarde la aproximativ 9,08 miliarde MDL).	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil;	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „**Articolul 15.** Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**Moldova Fruct**	**Confuzia din spatele modelului „Estonian” și impozitarea automată a erorilor contabile (Articolul 54 din Codul Fiscal)** **Ce prevede proiectul:** Se introduce reforma impozitului pe venit pentru companii. Cota devine 0% pentru profitul care este păstrat în firmă sau reinvestit, dar se va achita un impozit de 15% atunci când profitul se distribuie sub formă de dividende. Marea problemă este că în obiectul impozitării cu 15% s-a inclus obligatoriu și cuantumul cheltuielilor neeligibile (nedeductibile). Prin urmare, cota generală de impozitare pentru persoanele juridice se majorează de facto de la 12% la 15% pe orice flux de ieșire asimilat dividendelor, inclusiv pe tranzacțiile comerciale blocate de vicii de formă.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

			Consecințe economice anticipate: În agricultură, specificul muncii pe câmp implică achiziții rapide, reparații de urgență, în satele izolate unde deseori nu există conexiuni stabile, sau facturare electronică pe loc. Din acest motiv, riscul ca unele documente primare să aibă mici vicii de evidență este uriaș. Dacă în sistemul anterior, o cheltuială nedeductibilă doar creștea profitul impozitabil la sfârșit de an, în noul sistem orice bon sau factură considerată neconformă de inspector la control devine automat obiect al impozitării directe cu 15%, fiind asimilată dividendelor distribuite, ca și cum fermierul ar fi scos acei bani ca dividende personale. Măsura transformă controlul fiscal într-un mecanism de sancționare automată a activității economice rurale.	
		Iavorscaia Elena **Travinsckaia Ecaterina**	Nu este indicată în Nota informativă motivarea majorării și calcul posibilului impact.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil; a[1]) pentru persoanele care exercită activităţi necalificate cu caracter ocazional (zilieri) – în mărime de 12% din venitul impozabil, fără aplicarea scutirilor prevăzute la capitolul 4 din titlul II; b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil;	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „**Articolul 15.** Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (AIR)**	Proiectul prevede modificarea articolului 15 din Codul fiscal, fiind prevăzută cota impozitului pe venit pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii. Pentru moment cota impozitului respectiv constituie 12% din venitul impozabil și se recomandă de argumentat modificările respective în Nota de fundamentare. Recomandare valabilă și pentru propunerile de modificare a articolelor 19, 20, 24, 90[1], 96, 101[6], 102, 103, 120, 123, 123[3], 124, altor articole prin care se stabilesc cote mai înalte de impozitare, alte responsabilități sau se elimină unele facilități fiscale.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a

c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil; d) pentru agenţii economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 şi 225[1] – în mărime de 15% din depăşirea venitului estimat faţă de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic.				și mai puține impozite decât în regim obișnuit.
		AIM	AIM salută introducerea principiului de neimpozitare a profitului reinvestit, considerând această măsură un pas important în direcția stimulării investițiilor, capitalizării companiilor și dezvoltării economiei naționale. Pentru majoritatea întreprinderilor mici și mijlocii, profitul reinvestit reprezintă principala sursă de finanțare a creșterii și modernizării afacerii. Totodată, comunitatea AIM își exprimă îngrijorarea față de nivelul propus al impozitării profitului distribuit. Considerăm că majorarea semnificativă a sarcinii fiscale aplicabile profitului retras din afacere poate genera efecte economice adverse care depășesc beneficiile fiscale urmărite. n particular, există riscul ca o cotă excesivă aplicată profitului distribuit să descurajeze inițiativa antreprenorială, să reducă atractivitatea investițiilor și să stimuleze identificarea unor mecanisme alternative de extragere a valorii din afacere, în afara distribuirii formale a dividendelor. În asemenea condiții, o parte dintre contribuabili ar putea fi înurajați să recurgă la structuri mai puțin transparente sau la optimizări fiscale agresive, ceea ce ar putea afecta obiectivul de creștere a conformării voluntare și de reducere a economiei informale. Pentru IMM-uri, care sunt construite în jurul asumării riscului antreprenorial și al investițiilor realizate din resurse proprii, este esențial ca diferența dintre profitul obținut și profitul disponibil după impozitare să rămână suficient de atractivă pentru a justifica continuarea investițiilor și dezvoltarea afacerii. În acest context, AIM recomandă	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

			reevaluarea nivelului de impozitare aplicabil profitului distribuit și identificarea unui echilibru, inclusiv cu posibilitatea menținerii regimului curent aplicat pentru ÎMM-uri, care să permită atât stimularea reinvestirii profitului, cât și menținerea atractivității activității antreprenoriale și a conformării voluntare.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil; a[1]) pentru persoanele care exercită activităţi necalificate cu caracter ocazional (zilieri) – în mărime de 12% din venitul impozabil, fără aplicarea scutirilor prevăzute la capitolul 4 din titlul II; b) pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil; c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil; d) pentru agenţii economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 şi 225[1] – în mărime de 15% din depăşirea venitului estimat faţă de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic. **Articolul 90[1].** Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 6% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, achitate în folosul persoanelor fizice	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „Articolul 15. Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”. Articolul 90[1]: alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: „(3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin și achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a	**Asociația Businessului European (EBA)**	Elementul central al politicii fiscale pentru perioada următoare este axat pe majorarea impozitelor și taxelor, inclusiv majorarea cotei impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător de la 12% la 15%, iar cea aplicabilă dividendelor de la 6% la 7%. Aceste modificări vor genera un impact fiscal semnificativ asupra modului de impozitare a profiturilor prin majorarea presiunii fiscale cu cca 25%. Solicităm să fie menținută cota existentă în prezent pentru a asigura un climat de afaceri competitiv și atractiv în Republica Moldova. Suplinirea surselor bugetare trebuie să fie efectuată, în mod imperativ, prin valorificarea sporită a bazinului fiscal, cu accent pe identificarea și contracararea evaziunii fiscale, conformarea voluntară eficientă și identificarea și revizuirea facilităților/regimurilor fiscale ineficiente, fără, însă, a crește povara fiscală asupra businessului corect. Or, un regim fiscal predictibil, fără majorări de cote, transformă conformarea voluntară în cea mai rațională alegere economică pe termen lung. Extinderea/valorificarea pe deplin a bazinului fiscal devine o măsură extrem de importantă nu doar în contextul sustenabilității bugetare, dar	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

rezidente, cu excepţia celor aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social; - 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice, cu excepţia antreprenorilor independenţi conform cap. 10[4]; – 6% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător. Prevederile de la liniuţele întîi şi a doua ale prezentului alineat se aplică şi în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale.	persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepţie celor prevăzute la art.89[1]; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice”;		și a cerințelor impuse în procesul de aderare la Uniunea Europeană (UE). Re-focusarea de pe majorarea impozitelor pe eficiența fiscală asigură eliminarea concurenței neloiale, în condițiile în care firmele care evită plata taxelor subminează în mod brutal atît stabilitatea bugetară, cît și companiile corecte. Doar o disciplină fiscală strictă poate egala condițiile de joc și asigura dezvoltarea businessului privat în condiții corecte și transparente de piață. Focusul autorităților fiscale ar trebui să se mute către identificarea activităților nedeclarate/sub-declarate. Or, este demonstrat faptul că reducerea evaziunii fiscale și extinderea bazei de impozitare, concomitent cu menținerea unui interval optim de impozitare aduc mai multe venituri la buget decât majorarea cotelor pentru contribuabilii onești (efectul Curbei Laffer). Mai mult, creșterea taxelor nu reprezintă un instrument potrivit în condițiile în care economia națională este încă una extrem de fragilă, iar redresarea acesteia nu este una suficient de predictibilă. Un nivel majorat de impozitare poate crea o serie de distorsiuni nedorite ale activității economice, în condițiile în care acesta poate distorsiona modul în care efortul sau activele sunt alocate/redistribuite. Modul propus de supratаxare a profiturilor dăunează economiei și nu ajută la dezvoltarea acesteia (în special, datorită faptului că efectul pozitiv din amânarea propusă a impozitării profiturilor la momentul distribuirii acestuia va fi compensat cu efectul negativ al creșterii ratelor de impozitare).	

			O alternativă fiabilă pentru generarea veniturilor bugetare, fără a crește ratele existente, este extinderea bazei de impozitare prin revizuirea veniturilor supuse impozitării, a regimurilor fiscale speciale care, de cele mai multe ori, sunt utilizate în mod abuziv în vederea optimizărilor fiscale agresive (ex. Regimul SIMM, Organizații necomerciale, Royalty, deținători de patentă, plăți pentru chirii, tranzacții care nu sunt la prețde piață /care nu au substanță economică derulate cu rezidenți din parcul IT și care ar trebui revizuite în vederea conformării). Totodată, politica de impozitare a profiturilor în Republica Moldova ar trebui să fie una competitivă și din punct de vedere al comparabilității cu alte state membre ale UE. În context, subliniem faptul că în UE cotele impozitului pe profit variază în funcție de țară, Ungaria (9%), Bulgaria (10%) și Irlanda (12,5%) oferind cele mai mici cote standard de impozitare. Totodată, cele mai mici rate de impozitare a dividendelor aplicabile în UE sunt cele raportate de Estonia și Letonia: 0% (țări care operează un sistem corporativ bazat pe impozitarea doar atunci când compania distribuie profiturile); Malta: 0%, Bulgaria și Grecia: 5%. În altă ordine de idei, ținem să precizăm faptul că modul propus de impozitare nu este unul definitivat din punct de vedere tehnic/conceptual, fapt care va genera o serie de întrebări și situații contradictorii, va pune o presiune suplimentară pe mediul de afaceri legat de riscul de	

			neconformare. Exemple elocvente în acest sens sunt prezentate mai jos: • Impozitarea venitului din dividende nu ține cont de perioada fiscală aferent căreia se distribuie aceste dividende. În context, menționăm că atât (i) dividendele aferente profitului realizat în perioada 2008-2011 și care ar fi trebuit să fie impozitate la cota de 15%, cât și (ii) dividendele aferente profitului realizat în perioadele de pînă la 2027 (altele decât cele aferente profitului realizat în 2008-2011), urmează a fi impozitate cu un impozit de 7%, fapt care nu asigură o stabilitate și transparență în abordare. Prin urmare, această normă/mod de impozitare urmează a fi revizuit. • Redacția propusă a art.14 b) și art.15 lit. b) din Codul fiscal lasă loc de interpretare și urmează a fi completată în sensul precizării că aceste norme se aplică profitului net obținut de persoanele juridice în perioadele fiscale de începînd cu 1 ianuarie 2027/cu perioada fiscală 2027 (pentru companiile care aplică o altă perioadă fiscală decît anul calendaristic). Precizarea dată este importantă din perspectiva reducerii potențialelor interpretări diferite/situații de abuz, dar și în vederea evitării dublei impuneri la nivelul persoanei juridice (prima dată - prin impozitul pe venit de 12% deja achitat în anii precedenți și a doua oară - prin noul impozit de 15% la momentul distribuirii din 2027). Profitul acumulat în perioada până la 1 ianuarie 2027 a fost deja supus mecanismului de impozitare în vigoare la acea dată. O eventuală anulare sau recalculare retroactivă ar afecta contribuabilii și ar crea un precedent ce ar putea încuraja neconformarea	

			fiscală. Aplicarea noului impozit de 15% pe profitul distribuit (introdus din 2027) asupra unor sume generate în trecut ar însemna aplicarea retroactivă a legii, fapt care contravine principiilor de bază ale dreptului. • La fel este necesară includerea unei noțiuni exprese a ”cheltuielilor neeligibile”. Atât legislația fiscală, cât și prevederile contabile operează cu alte noțiuni - cheltuieli deductibile, nedeductibile, însă noțiunea de ”cheltuieli neeligibile” nu este utilizată. • Nu este clară aplicabilitatea și funcționalitatea termenului de ”profit distribuit” în contextul determinării/apariției obiectului impozabil – i.e. cota de 15% va fi aplicată exclusiv profitul contabil înregistrat de companie, sau va ține cont de determinarea unui venit impozabil, pornind de la regulile generale de recunoaștere a venitului/deducere a cheltuielilor stabilite în Titlul II al Codului fiscal. • Nu este clar modul în care vor fi impozitate formele organizatoric-juridice, altele decît cele care sunt vizate nemijlocit de noul mecanism (ex. Reprezentanțe Permanente ale nerezidenților avînd în vedere faptul că, din punct de vedere juridic, natura profiturilor repatriate de către un nerezident și obținute prin intermediul reprezentanței sale înregistrate în Republica Moldova nu poate fi asimilată noțiunii de distribuire de dividende; Rezidenți ai Parcului IT care nu corespund criteriilor de eligibilitate stabilite prin Legea nr.77/2016 și obligațiile fiscale ale cărora urmează a fi recalculate	

			conform modului general de impozitare etc).	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină:	Articolul 15 va avea următorul cuprins: **„Articolul 15**. Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”.	**CCI**	La pct. 6. se propune ca în lit. b) din art. 15, textul „15%” să fie substituit cu textul „12%”. Propunerea de menținere a nivelului impozitului pe venit la cota actuală este argumentată prin faptul că majorarea cotei impozitului pe venit aplicabile persoanelor juridice de la nivelul actual la 15% va avea un impact financiar negativ asupra întreprinderilor din sectorul energetic, inclusiv asupra celor care activează în domenii supuse reglementării tarifare, determinând creșterea sarcinii fiscale și diminuarea profitului net disponibil pentru finanțarea activităților operaționale și investiționale. Întreprinderile care își desfășoară activitatea în baza prețurilor și tarifelor aprobate de autoritatea de reglementare nu dispun de posibilitatea de a transfera în mod direct și imediat costurile fiscale suplimentare în tarifele și prețurile aplicate, iar absorbția impactului se realizează exclusiv din rezultatul financiar al acestora. Având în vedere specificul sectoarelor reglementate, se consideră necesară evaluarea impactului economic al modificării propuse asupra operatorilor economici supuși reglementării tarifare, inclusiv din perspectiva efectelor asupra sustenabilității financiare, programelor investiționale și capacității acestora de a menține nivelul și calitatea serviciilor prestate.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.
	Articolul 15 va avea următorul cuprins: „Articolul 15. Cotele impozitului pe venit	**ABM**	Majorarea impozitului pe venitul din activitatea de întreprinzător de la 12% la 15% și a cotei aplicabile dividendelor de la 6% la 7% sporește	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător.

	Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei; b) pentru persoanele juridice - 15% din obiectul impunerii; c) pentru categoriile de contribuabili cărora se aplică alte reguli de impozitare prevăzute în Cod, cotele impozitului pe venit se determină în conformitate cu prevederile articolelor respective.”. Articolul 23 va avea următorul cuprins: „Articolul 23. Cheltuieli neeligibile/nedeductibile aferente activității de întreprinzător Nu sunt eligibile/deductibile cheltuielile personale și familiale, beneficiile acordate persoanelor fizice, inclusiv salariaților, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare.		povara fiscală și reduce predictibilitatea pentru investiții. Totodată, lipsesc clarificări privind aplicarea noilor cote pentru profitul generat anterior anului 2027, noțiunile de „profit distribuit” și „cheltuieli neeligibile”, ceea ce poate crea riscuri de aplicare neunitară și dublă impunere. Propunere: menținerea cotelor actuale de 12% impozit pe profit și 6% impozit pe dividende. Dacă se promovează noul regim, proiectul trebuie completat cu norme tranzitorii care să prevadă expres că noile reguli se aplică doar profitului generat începând cu anul fiscal 2027, cu definirea noțiunii de „cheltuieli neeligibile”, clarificarea noțiunii de „profit distribuit” și păstrarea tratamentului fiscal aplicabil dividendelor aferente profiturilor din perioadele anterioare. Un cadru fiscal stabil susține conformarea voluntară, investițiile și competitivitatea Republicii Moldova. Acoperirea necesarului bugetar ar trebui orientată prioritar spre extinderea bazei fiscale, combaterea evaziunii și eliminarea regimurilor ineficiente, fără majorarea poverii asupra contribuabililor conformi. Normele tranzitorii sunt necesare pentru a evita aplicarea retroactivă, dubla impunere și incertitudinile privind plata dividendelor în baza situațiilor financiare auditate și a deciziilor acționarilor. Solicităm menținerea cotelor actuale, pentru asigurarea unui climat investițional stabil și competitiv în Republica Moldova, având în vedere următoarele argumente: • Acoperirea necesarului bugetar ar trebui realizată prin extinderea și eficientizarea bazei fiscale, inclusiv	Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

			prin combaterea evaziunii, creșterea conformării voluntare și eliminarea regimurilor fiscale ineficiente, fără majorarea poverii asupra contribuabililor corecți. Un cadru fiscal stabil și previzibil rămâne esențial pentru stimularea conformării voluntare pe termen lung. • Extinderea bazei fiscale este esențială atât pentru sustenabilitatea bugetară, cât și pentru alinierea la cerințele de aderare la UE. Menținerea cotelor actuale, corelată cu întărirea disciplinei fiscale, susține investițiile private, creșterea economică și lărgirea bazei de impozitare prin conformare. • Majorarea impozitelor nu este oportună într-un context economic fragil și incert. O astfel de măsură poate genera distorsiuni în alocarea resurselor și investițiilor, iar eventualul beneficiu al amânării impozitării profiturilor este anulat de creșterea cotelor. • În plus, politica fiscală trebuie să rămână competitivă în raport cu statele UE, unde se regăsesc cote reduse precum Ungaria (9%), Bulgaria (10%) sau Irlanda (12,5%), iar la dividende chiar 0% în unele sisteme (Estonia, Letonia), respectiv 0–5% în alte jurisdicții. Totodată, propunerea ridică incertitudini tehnice care pot afecta aplicarea unitară a normelor: • În primul rând, tratamentul fiscal al dividendelor nu diferențiază în funcție de perioada în care a fost generat profitul distribuit, ceea ce poate conduce la aplicarea neunitară a cotelor (ex. profitul aferent perioadelor 2008-2011 va fi taxat cu 7% în loc de 15%, iar profitul din celelalte perioade până la 2027 va fi taxat cu 7% în loc de 6%). Această abordare necesită	

			revizuire pentru a asigura coerență și predictibilitate. • În al doilea rând, formularea art. 14 lit.b) și art. 15 lit. b) din Codul fiscal trebuie completată prin precizarea expresă că noile prevederi se aplică exclusiv profitului generat începând cu anul fiscal 2027. Această delimitare este esențială pentru evitarea interpretărilor retroactive și a dublei impuneri asupra profiturilor deja impozitate. • În al treilea rând, este necesară definirea expresă a conceptului de „cheltuieli neeligibile", întrucât cadrul legislativ actual utilizează doar noțiunile de cheltuieli deductibile și nedeductibile. • În al patrulea rând, trebuie clarificat dacă noțiunea de „profit distribuit" se referă strict la rezultatul contabil sau implică ajustări fiscale conform regulilor generale de determinare a venitului impozabil prevăzute de Codul fiscal (la situația din 31.12.2027). • Incertitudini tehnice majore apar (după perioada de raportare fiscala 2027) pentru Bănci cu referire la plata dividendelor conform Situațiilor financiare auditate și Deciziei Adunării generale a acționarilor. Obiectul impunerii PJ — cheltuielile neeligibile incluse fără mecanism clar; schimbare de paradigmă neînsoțită de norme tranzitorii Art. 14 lit. b): obiect de impunere = profit distribuit + cheltuieli neeligibile. PJ cu cheltuieli neeligibile (art. 23) plătesc impozit chiar fără distribuire de dividende, asimilând cheltuielile cu dividendele. Lipsesc normele tranzitorii pentru: profitul acumulat anterior datei de 01.01.2027; pierderile fiscale	

			reportate; dividendele din profituri anterioare anului 2027 deja impozitate la cota 12%. Art. 15 lit. b) nu conține referință expresă la art. 14 lit. b), creând ambiguitate privind baza de impozitare. Propunere 1: Completare art. 14 lit. b) cu referință la mecanism Art. 14 lit. b) se reformulează: «profitul distribuit de PJ rezidente care aplică regimul general sub formă de dividende... ….valoarea cheltuielilor neadmise la deducere în scopuri fiscale în temeiul art. 23, cu excepția cheltuielilor care au fost deja supuse impozitării prin includerea în veniturile angajaților, indiferent de distribuirea ulterioară a profitului sub formă de dividende » Propunere 2: Adăugare art. XXIV alin. (8)–(10) — Norme tranzitorii obligatorii pentru PJ • (8) Dividendele distribuite din profitul aferent perioadelor fiscale 2012–2026, pentru care impozitul a fost achitat anterior potrivit cotelor de 12% sau 0%, nu se includ în obiectul impunerii prevăzut la art. 14 lit. b) din prezentul Cod • (9) Pierderile fiscale determinate conform art. 32, aferente perioadelor fiscale până la data de 31 decembrie 2026, care nu au fost deduse până la această dată, se reportează în perioadele fiscale ulterioare și se deduc potrivit regulilor stabilite de prezentul Cod din baza impozabilă aferentă cheltuielilor neeligibile. • (10) Trecerea la noul regim de impozitare nu generează obligații fiscale suplimentare pentru persoanele juridice care, până la data de 31 decembrie 2026, nu au distribuit	

			dividende din profitul acumulat aferent perioadelor fiscale 2012–2026. La fel, se propune ca regimul dividendelor aferent profitului anilor anterior anului 2027 să fie păstrat cel din perioada respectivă. Și anume impozitare cu 6%. Introducerea normelor tranzitorii la art.XXIV alin. (8)–(10) este necesară pentru a asigura continuitatea tratamentului fiscal, protejarea situațiilor deja impozitate și evitarea apariției unor obligații fiscale suplimentare la trecerea la noul regim. La fel, se propune ca regimul dividendelor aferent profitului anilor anterior anului 2027 să fie păstrat cel din perioada respectivă. Și anume impozitare cu 6%.	
		Asociația producătorilor de carne de porc din Moldova	Impozitul pe dividende și distribuire — clarificarea relației cu convențiile de Evitare a Dublei Impuneri. Proiectul introduce un mecanism dual de impozitare a dividendelor: La nivelul persoanei juridice: impozit de 15% pe profitul distribuit (sau pe cheltuielile neeligibile), reprezentând impozitul „pe activitatea de întreprinzător" (modelul estonian). La nivelul beneficiarului nerezident: reținere la sursă de 7% pe dividendele direcționate către persoane fizice și juridice nerezidente. Cumulul celor două taxe pentru un dividend distribuit către un acționar nerezident: ➢ Sumă brută de distribuit: 100 lei ➢ Impozit la nivel PJ (15%): 15 lei → rămân 85 lei pentru distribuire ➢ Reținere la sursă pe dividend (7%): 5,95 lei ➢ Net încasat de acționarul nerezident: 79,05 lei ➢ Sarcină fiscală efectivă cumulată: 20,95%	**Se acceptă parțial,** prin menținerea și extinderea mecanismului actual de amânare a achitării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Totodată, analiza comparativă la nivel european arată că Republica Moldova se află în grupul statelor cu cele mai mici impozite. Astfel, în clasamentul european ordonat de la cele mai mici niveluri de impozitare, Republica Moldova ocupă doar locul șase în ceea ce privește veniturile fiscale totale raportate la PIB, locul al patrulea pentru impozitarea veniturilor salariale și locul al doilea pentru impozitarea companiilor. În același timp, țara noastră are multiple regimuri derogatorii, care permit abateri de la regula generală, cu achitarea (legală) a și mai puține impozite decât în regim obișnuit.

			Această sarcină cumulată este mai mare decit in regimul actual (12% impozit pe profit + 6%), și relația cu CDI necesită clarificare.	
Articolul 15². Desemnarea procentuală (1) Contribuabilul persoană fizică rezidentă care nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare este în drept de a desemna un cuantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către unul dintre beneficiarii indicaţi la alin.(4). (2) Desemnarea procentuală se efectuează începînd cu 1 ianuarie al anului următor anului fiscal pentru care se face desemnarea procentuală pînă la data-limită de prezentare a declarației cu privire la impozitul pe venit, în modul stabilit de Guvern. (3) Beneficiarii desemnării procentuale sînt: a) asociaţiile obşteşti, fundaţiile şi instituţiile private înregistrate în Republica Moldova care desfăşoară activităţi de utilitate publică în conformitate cu Legea nr.86/2020 cu privire la organizaţiile necomerciale, cu condiţia că acestea îşi desfăşoară activitatea timp de cel puţin un an pînă la solicitarea înregistrării în lista menţionată la alin.(4) şi nu au datorii la bugetul public naţional pentru perioadele fiscale anterioare; b) cultele religioase şi părţile componente ale acestora înregistrate în Republica Moldova care desfăşoară activităţi sociale, morale, culturale sau de caritate, cu condiţia că acestea îşi desfăşoară activitatea timp de cel puţin un an pînă la solicitarea înregistrării în		**Consiliul Național al ONG-urilor**	Mecanismul desemnării procentuale Constatări: 1) Contextul și importanța mecanismului de desemnare procentuală. Mecanismul de desemnare procentuală (2%), reglementat de articolul 15² din Codul fiscal al Republicii Moldova, permite persoanelor fizice rezidente, care nu au datorii la impozitul pe venit, să direcționeze până la 2% din impozitul pe venit anual achitat în favoarea organizațiilor necomerciale (ONC) de utilitate publică sau a cultelor religioase incluse în lista beneficiarilor aprobată anual de Agenția Servicii Publice (ASP). Mecanismul funcționează din 2017 și a înregistrat o creștere semnificativă în ultimii ani, atât ca număr de contribuabili participanți, cât și ca valoare totală a viramentelor. În 2025, 41 767 de contribuabili au direcționat suma totală de 19 922 257 lei - o creștere de 37% față de 2024. Lista beneficiarilor aprobată pentru 2026 include 1 596 de organizații. Această dinamică pozitivă reflectă eforturile conjugate ale societății civile și ale autorităților publice de promovare a mecanismului - inclusiv în cadrul Programului Național de Dezvoltare a Organizațiilor Societății Civile (PDOSC) pentru perioada 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 845/2023 și al Foii de Parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice, documente ce reprezintă angajamente asumate explicit de Guvern față de consolidarea sustainabiliității financiare a ONC-	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

lista menţionată la alin.(4) şi nu au datorii la bugetul public naţional pentru perioadele fiscale anterioare. (4) Lista beneficiarilor în drept să participe la desemnarea procentuală se stabileşte anual de Agenţia Servicii Publice şi se publică pe pagina web oficială a acesteia pînă la data de 31 decembrie a anului pentru care se face desemnarea, conform modului stabilit de Guvern. (5) Mijloacele financiare obţinute în urma desemnării procentuale se vor utiliza în scopurile stabilite de legislaţia în vigoare. (6) Mecanismul de desemnare procentuală şi de transfer al desemnărilor procentuale către beneficiari, precum şi de control al utilizării acestor sume, se stabileşte de Guvern. (7) Beneficiarii desemnării procentuale poartă răspundere potrivit legii pentru neraportarea utilizării sumelor obţinute în urma desemnării procentuale şi pentru utilizarea contrar destinaţiei a acestor sume. Sumele neraportate şi utilizate contrar destinaţiei se restituie la buget.			urilor 2) Profilul contribuabilului mediu Conform datelor statistice oficiale ale SFS, contribuabilul mediu care depune declarația CET18 are un venit anual ce nu depășește 200 000 lei. Această constatare are o importanță crucială pentru evaluarea impactului reformei. Din totalul de 206 682 de declarații CET18 depuse pentru 2024, doar 8 019 persoane (circa 3,9% dintre declaranți) au raportat venituri de peste 1 milion de lei. Cu alte cuvinte, aproximativ 96% dintre contribuabilii care utilizează mecanismul 2% se regăsesc în categoria celor cu venituri sub 1 milion de lei - și anume în segmentul pentru care proiectul de reformă propune reducerea cotei de la 12% la 7%. Contribuabilii cu venituri peste 1 milion de lei - cărora li se va aplica cota de 15% conform proiectului - reprezintă o fracțiune neglijabilă din participanții la mecanismul de desemnare procentuală. Riscuri: Reducerea cotei impozitului pe venit de la 12% la 7% pentru persoanele cu venituri sub 1 milion de lei înseamnă o diminuare a bazei de calcul a desemnării procentuale cu aproximativ 41,7% (raportul 7/12 = 0,583). Aceasta se va traduce direct într-o pierdere substanțială a fondurilor direcționate spre ONC-uri: • În 2026, pierderea estimată este de aproximativ 11 372 288 lei; • În 2027, pierderea cumulată ajunge la aproximativ 15 580 035 lei. Această diminuare reprezintă o îngrijorare gravă, dat fiind că mecanismul de desemnare procentuală constituie una dintre puținele surse de finanțare internă pentru ONC-uri,	

			reducând dependența acestora de granturile externe. Slăbirea acestui mecanism în momentul în care el câștigă tracțiune și recunoaștere publică ar submina angajamentele asumate de Guvern în documentele strategice menționate mai sus. Recomandari: 1) Majorarea cotei de desemnare de la 2% la 3,5% pentru persoanele fizice Cea mai directă și eficientă măsură de compensare este majorarea cotei de desemnare procentuală de la 2% la 3,5% pentru persoanele fizice. Calculul arată că: • La cota de 3,5% aplicată unui Impozit pe venit de 7%, suma desemnărilor ar ajunge la circa 27 877 107 lei în 2026 și 38 186 086 lei în 2027 - aproape egal cu scenariul de bază (fără reformă); • Chiar și cele mai optimiste prognoze privind creșterea numărului de contribuabili participanți nu pot compensa, prin volumul suplimentar generat, pierderea structurală cauzată de reducerea cotei de impozit pe venit - motiv pentru care majorarea procentului este o condiție necesară, nu opțională. Propunerea de majorare a cotei de desemnare de la 2% la 3,5% este o soluție proporțională, cu impact fiscal neglijabil asupra bugetului de stat, care permite nu doar compensarea pierderilor, ci și continuarea traiectoriei de creștere a sectorului asociativ. Această măsură trebuie introdusă simultan cu intrarea în vigoare a noilor cote ale impozitului pe venit 2) Extinderea mecanismului la persoanele juridice (variantă complementară) Ca variantă alternativă sau	

			complementară, în cazul menținerii cotei de 2% pentru persoanele fizice, se propune extinderea mecanismului de desemnare procentuală la persoanele juridice - în proporție de 2% in impozitul pe venitul (cota de 15% conform proiectului de reformă). Această opțiune trebuie abordată cu prudență. Suma estimată de ~50 000 000 de lei este una orientativă, calculată în baza impozitului curent pe venitul persoanelor juridice și nu reflectă realitatea post-reformă. Noul regim fiscal va reduce semnificativ baza impozabilă anuală a companiilor, ceea ce înseamnă că suma efectivă a viramentelor de la persoane juridice ar putea fi considerabil mai mică decât estimarea prezentată. Cu toate acestea, introducerea mecanismului pentru persoane juridice rămâne o opțiune valoroasă pe termen mediu, din următoarele motive: • Creează un nou canal de finanțare internă pentru ONC-uri, independent de bazinul persoanelor fizice; • Impactul asupra bugetului public este redus tocmai datorită restructurării bazei impozabile a companiilor; • Stimulează responsabilitatea socială corporativă printr-un mecanism simplu și transparent; • Este compatibil cu practicile europene din Ungaria, România și alte state membre ale UE.	
Articolul 18. Sursele de venit impozabile În venitul brut se includ:	Articolul 18: se completează cu litera f^3) cu următorul cuprins: „f^3) suma donațiilor primite sub formă monetară, cu excepție celor specificate la art.20;”.	**Gangan Bogdan**	**DONAȚII PERSOANE FIZICE** Proiectul impozitează donațiile bănești primite de persoanele fizice, cu excepția celor de la rudele de gradul I sau între soți, mutând obligația asupra beneficiarului (ajustarea art. 18, 20, 90). Măsura este impracticabilă: cuprinde, în litera ei, darurile uzuale	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			(nunți, cumetrii, sprijin financiar între rude de gradul II sau între apropiați), impune persoanei fizice o obligație de declarare și de probă a sursei și a naturii transferurilor și creează risc de dublă sarcină economică. Se aduce atingere vieții private și familiale (art. 28 din Constituție) și dreptului de proprietate (art. 46), fără ca scopul declarat – prevenirea evaziunii – să nu poată fi atins prin mijloace mai puțin restrictive (praguri de neimpozitare, mecanisme de verificare țintită).	
		AGCC	În prezent, donațiile sunt în mod tradițional neimpozabile, iar această modificare reprezintă o schimbare fundamentală a politicii fiscale. Nota de fundamentare invocă prevenirea evitării fiscale și extinderea bazei fiscale. Cu toate acestea, impozitarea donațiilor între persoane care nu sunt rude descurajează solidaritatea socială privată și ajutorul comunitar. De asemenea, proiectul nu prevede nicio normă de minimis care să excepteze donațiile de valoare redusă, ceea ce poate conduce la sarcini fiscale disproporționate pentru acte de generozitate obișnuită. Recomandăm introducerea unui plafon neimpozabil (de exemplu, echivalentul a 12 salarii minime brute pe an) pentru donațiile către persoane fizice, precum și definirea clară a documentelor justificative necesare pentru a beneficia de excepție. Proiectul nu oferă niciun mecanism fezabil pentru ținerea evidenței donațiilor primite cu ocazia unor evenimente sociale (nunți, botezuri, aniversări). În practică, astfel de donații se fac de regulă în numerar, în plicuri, fără documente justificative. Persoana fizică beneficiară nu are mijloace obiective pentru a înregistra fiecare donație în parte, pentru a	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			identifica donatorii (gradul de rudenie) sau pentru a verifica valoarea exactă a sumelor primite. Mai mult, proiectul nu stabilește cine, cum și în ce termen ar trebui să declare aceste venituri, iar sarcina probei rămâne neclară. În aceste condiții, norma devine inaplicabilă în fapt și va genera fie imposibilitatea conformării (cu riscuri de sancțiuni pentru contribuabilii de bună-credință), fie o eludare generalizată care va submina însuși scopul urmărit. Considerăm că, cel puțin, este necesară exceptarea expresă a donațiilor ocazionale primite în cadrul unor evenimente familiale sau sociale, indiferent de gradul de rudenie, sau stabilirea unei prezumții simple de neimpozitare pentru sume care nu depășesc un plafon rezonabil (de exemplu, 50.000 lei pe eveniment).	
	(pct. 7 – art. 18; pct. 9 – art. 20; pct. 34 – art. 71; pct. 45 – art. 90)	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Impactul prevederilor PFV 2027 asupra persoanelor fizice, consumatorilor și gospodăriilor: Donații, moșteniri, remitențe și ajutor familial** Vă rugăm să clarificați: • dacă se intenționează impozitarea donațiilor primite de la bunici, frați/surori, unchi/mătuși sau alte rude apropiate; inclusiv orice transfer bancar efectuat; • dacă se vor stabili praguri neimpozabile pentru donații ocazionale; • cum se tratează cadourile de nuntă, cumetrie, botez sau alte evenimente familiale; • cum se tratează ajutorul primit pentru tratament medical colectat de la diferiți donatori-persoane fizice; • cum se tratează transferurile din diaspora către rude;	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			• dacă se impozitează transferurile P2P între persoane fizice; • cine declară și achită impozitul: donatorul, beneficiarul, notarul, instituția financiară sau altă persoană; • cum se probează natura transferului; • cum se evită calificarea eronată a solidarității familiale drept venit impozabil- sau calificare directă, indiferent de scop, venit impozabil. Înțelegem necesitatea prevenirii abuzurilor și a donațiilor simulate. Totuși, norma propusă riscă să afecteze relații sociale obișnuite: ajutorul între rude, susținerea acordată de diasporă, cadourile de familie, sprijinul pentru tratament, moștenirile între rude apropiate și transferurile ocazionale între persoane fizice – colegi, prieteni, etc. Propunem introducerea unui regim diferențiat pentru donații și moșteniri. Pentru donații, poate fi stabilit un prag anual neimpozabil și reguli anti-abuz. Pentru moșteniri, se recomandă extinderea cercului de persoane scutite cel puțin la rude de gradul II, precum și păstrarea unui regim protejat pentru patrimoniul familial modest.	
Articolul 19. Facilităţi acordate de angajator Facilităţile impozabile acordate de angajator includ**:** a) plăţile acordate salariatului de către angajator pentru recuperarea cheltuielilor personale, precum şi plăţile în favoarea salariatului, efectuate altor persoane, cu excepţia plăţilor în bugetul asigurărilor sociale de stat, a plăţilor menţionate la art.24 alin.(19) şi (24) care nu depăşesc plafonul stabilit de Guvern şi a plăţilor menţionate la art.24 alin.(19[3]), (20) şi (26) care nu	Articolul 19 va avea următorul cuprins: „**Articolul 19.** Facilități acordate de angajator Facilitățile acordate de angajator includ: a) plățile sub formă monetară, cu excepție celor reglementate prin alte acte normative și în cuantumurile stabilite de legislație;	**Rotaru Viorica**	De completat primul enunț ca în redacția actuală ”Articolul 19. Facilități **impozabile** acordate de angajator” Formularea ”facilități impozabile” este mai clară și nu provoacă dubii.	**Notă** Ca urmare consultării proiectului, acesta nu conține modificări la art.19 din Cod. Totodată, faptul că facilitățile sunt „impozabile” este prevăzut la art.88 din Codul fiscal.
		Iavorscaia Elena **Travinsckaia Ecaterina**	E necesar de definit limita legislației aplicabile inclusiv și Directivele internaționale.	**Nota** Nu este clară obiecție
		ACAP	În diferite locuri din proiect sunt utilizate noțiuni diferite: plăți în formă monetară, beneficii nemonetare, beneficii, facilități, fără a fi definite aceste noțiuni.	**Se acceptă,** prin menținerea redacție actuale în partea ce vizează acordarea facilităților salariaților

depășesc plafonul prevăzut de art.24;			Este necesară definirea și uniformizarea terminologiei.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 19 din Codul fiscal, considerăm necesară revizuirea redacției în vederea asigurării clarității și aplicării uniforme a normei. În acest context, menționăm că, în redacția propusă, textul de la lit. a) *„plățile sub formă monetară, cu excepția celor reglementate prin alte acte normative și în cuantumurile stabilite de legislație”* comportă un caracter general și nu permite delimitarea clară a plăților care reprezintă facilități acordate de angajator (urmează a fi supuse impozitării) de plățile care beneficiază de tratament fiscal distinct (care sunt scutite de impozitare până la o anumită limită/plafon, sau care sunt excluse din categoria facilităților impozabile). Totodată, cu referire la prevederea *„în cuantumurile stabilite de legislație”,* menționăm că, nu este clar dacă această prevedere se referă la plățile exceptate de la calificarea drept facilități sau la plățile sub formă monetară care constituie facilități. În vederea evitării unor interpretări divergente precum și pentru menținerea coerenței cu mecanismul fiscal existent, propunem pentru art. 19 lit. a) din Codul fiscal următoarea redacție: *„a) plățile sub formă monetară, cu excepția celor care se încadrează în condițiile stabilite în conformitate cu prezentul Cod sau alte acte normative”*. Suplimentar, menționăm că, redacția în vigoare a art. 19 delimitează în mod expres facilitățile impozabile acordate salariatului pentru recuperarea cheltuielilor personale și alte plăți efectuate în favoarea acestuia/altor persoane, de categoriile de plăți neimpozabile, prin stabilirea expresă a	**Notă** Ca urmare consultării proiectului, acesta nu conține modificări la art.19 din Cod.

			unor tipuri de plăți exceptate în mărimea și condițiile stabilite expres în cadrul articolului (la lit. a^1), a^4), c) și e)) precum și prin trimitere directă la prevederile art. 24 din Codul fiscal și la plafoanele stabilite de Guvern.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: [...] c^1) plățile suportate de angajator, în mărime ce nu depășește valoarea de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil al salariatului, pentru organizarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor sau plățile efectuate, în folosul salariatului, în scopul compensării costurilor pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani; c^2) cadourile în natură, inclusiv voucherele oferite salariaților, al căror cuantum anual în raport cu un salariat nu depășește cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; [...]	Articolul 20: literele c^1) și c^2) se abrogă;	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 9.1 referitor la abrogarea lit. c^1) și c^2) ale articolului 20 din Codul fiscal,** MMPS solicită menținerea reglementării în redacția actuală. Neimpozitarea plăților de până la 2500 lei/lună suportate de angajator pentru servicii alternative de îngrijire a copiilor de până la 3 ani au un impact direct la politicile demografice și serviciile alternative de îngrijire a copiilor. În 2024 comparativ cu 2020, rata de ocupare a femeilor cu copii 0-6 ani a crescut de la 35,5% la 50,7%, reflectând impactul pozitiv al politicilor orientate spre concilierea vieții profesionale cu responsabilitățile familiale, inclusiv al măsurilor care facilitează accesul la servicii de îngrijire a copiilor. În acest context, menținerea stimulentelor fiscale pentru angajatorii care contribuie la acoperirea costurilor aferente serviciilor alternative de îngrijire reprezintă un instrument important pentru susținerea participării părinților, în special a femeilor, pe piața muncii. Abrogarea facilității ar reduce interesul angajatorilor de a finanța astfel de servicii, ceea ce ar afecta direct familiile cu copii, care va determina următoarele efecte negative: prelungirea perioadei de absență pe piața muncii, diminuarea ratei de ocupare a femeilor cu copii și accentuarea deficitului de forță de muncă. Mai mult, existența acestei facilități fiscale a fost comunicată Comisiei Europene în cadrul	**Se acceptă** menținerea redacției actuale prevăzute în Codul fiscal. Totodată, este de atras atenție că conform proiectului de lege, acest tip de plați a fost prevăzut ca beneficii acordate de angajator fără a stabili un plafon, acestea la fel fiind neimpozabile

			contribuțiilor Republicii Moldova la Pachetul de Extindere 2024, ca măsură concretă menită să susțină participarea ambilor părinți pe piața muncii prin reducerea costurilor asociate îngrijirii copiilor. Or, eliminarea acestei facilități ar reprezenta un regres față de măsurile deja raportate de Republica Moldova în domeniul concilierii vieții profesionale cu responsabilitățile familiale și al creșterii ocupării forței de muncă, în special în rândul femeilor cu copii. În ceea ce privește lit. c²), facilitatea reprezintă un instrument de motivare și fidelizare a salariaților, utilizat pe scară largă de angajatori pentru recunoașterea performanței, consolidarea relațiilor de muncă și promovarea bunăstării la locul de muncă. Beneficiile respective au un impact direct asupra satisfacției profesionale și contribuie la creșterea atractivității locurilor de muncă, aspect deosebit de important în contextul deficitului de forță de muncă și al competiției crescânde pentru atragerea și menținerea personalului calificat. Totodată, valoarea plafonată a facilității demonstrează caracterul său social și motivațional, fără a genera riscuri semnificative de optimizare fiscală. Dimpotrivă, eliminarea acesteia ar reduce capacitatea angajatorilor de a oferi beneficii non-salariale și ar diminua unul dintre instrumentele flexibile prin care sunt susținuți salariații, în special cei cu venituri mici și medii. Menținerea facilității este în concordanță cu practicile europene de promovare a beneficiilor extra-salariale și contribuie la dezvoltarea unui mediu de muncă atractiv, la creșterea	

			productivității și la consolidarea dialogului dintre angajatori și salariați.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	În continuare, considerând modificările propuse la art. 19 lit. a) precum și art. 20 lit. d^6) și p^2), menționăm că, în temeiul articolului 35 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională suportă cheltuielile de asistență juridică și expertiză ale membrilor organelor de conducere, lichidatorului desemnat de către aceasta și personalului său (în continuare denumit generic – „personal"), ocazionate de participarea acestora în cadrul procedurilor judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, inclusiv după încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă, în conformitate cu art. 35 din Legea nr.548/1995. Articolul 35 din Legea nr. 548/1995 instituie Băncii Naționale a Moldovei o obligație legală de a suporta cheltuielile ocazionate de participarea personalului său la proceduri penale, contravenționale, administrative sau civile, în măsura în care acestea sunt generate de exercitarea atribuțiilor de serviciu. Această reglementare reflectă garanția exercitării atribuțiilor de serviciu a personalului BNM în concordanță cu principiile enunțate de Comitetul Basel și cu practicile internaționale, care prevăd, în esență, faptul că autoritatea de supraveghere și angajații acesteia urmează să fie protejați în mod adecvat de costurile inerente exercitării dreptului la apărare în cadrul proceselor intentate în privința acțiunilor și omisiunilor admise de aceștia în exercitarea cu bună credință a atribuțiilor de serviciu. În acest context, opinăm, că, plățile efectuate de BNM în temeiul art. 35	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			din Legea nr. 548/1995 nu constituie un venit impozabil al persoanei în adresa căreia acestea sunt efectuate, considerând natura acestor plăți, determinată de temeiul legal special care le consacră. Prin urmare, plățile respective nu reprezintă recompense acordate în considerarea muncii prestate și nu generează un beneficiu economic pentru personalul BNM, ci constituie compensarea unor costuri generate de exercitarea atribuțiilor de serviciu, reprezentând o măsură de protecție instituțională a personalului față de riscurile inerente exercitării funcției, or aceste plăți reprezintă costuri pe care personalul le suportă exclusiv din cauza exercitării funcției sale în cadrul Băncii Naționale a Moldovei. Semnalăm că plățile referite se subsumează, din punct de vedere conceptual, surselor de venit neimpozabile prevăzute în art. 20 al Codului Fiscal, fiind de categoria compensațiilor legate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu ale personalului. Cu toate acestea, art. 20 al Codului Fiscal nu conține o prevedere expresă care să prevadă tratamentul fiscal al acestor tipuri de plăți. Având în vedere cele menționate *supra*, propunem completarea art. 20 din Codul Fiscal cu următorul tip de sursă de venit neimpozabil: *„sumele primite de către persoane fizice în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei”*.	
	litera d[6]) va avea următorul cuprins: „d[6]) beneficii nemonetare primite de către angajați, zilieri, studenți stagiari și/sau elevi în baza	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	La art. 20 din Codul fiscal: - Cu referire la modificarea lit. d[6]), observăm că norma, în redacția propusă, presupune comasarea mai multor tipuri de surse de venit (beneficii), la fel, este utilizată o	**Nota** **Propunerea a fost exclusă din proiect**

	raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, de la angajatori;”;		terminologie nouă și anume „beneficii nemonetare” care generează unele incertitudini în aplicarea acesteia. În acest context, propunem definirea noțiunii de „beneficii nemonetare” și „beneficii monetare”, inclusiv, stabilirea unor criterii conform cărora contribuabilii să poată evalua natura beneficiilor respective (monetare/nemonetare). Totodată, nota de fundamentare a proiectului de lege, poate oferi câteva exemple privind procedura de evaluare a beneficiilor. Suplimentar, urmează a se preciza dacă toate tipurile de instruiri ale angajaților sunt considerate neimpozabile cu prime de asigurare obligatorie medicală și impozit pe venit, fiind impozitate doar cu contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat (considerând propunerea de completare a Anexei 3 a Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, cu pct. 44).	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: i) patrimoniul primit de către persoanele fizice cetăţeni ai Republicii Moldova cu titlu de donaţie sau de moştenire, cu excepţia donaţiilor efectuate conform art.90^1 alin.(3^1);	Articolul 20: litera i) după cuvintele „ai Republicii Moldova” se completează cu cuvintele „de la rude de gradul I sau soți”;	**CNSM**	Propunem expunerea normei propuse, după cum urmează „de la rude și afini de gradul I, rude de gradul II sau soți” pentru a nu admite impozitarea donațiilor efectuate de bunici, nepoți, frați, surori sau socri (afini de gradul I). Or, actualmente, tot mai mulți salariați efectuează transferuri bancare prin intermediul sistemului de plăți MIA pentru acordarea unor sume de bani cu ocazia sărbătorilor sau suport la achitarea unor contracte de studii sau acoperirea unor cheltuieli ale familiei, fapt ce ar impune contribuabilul în mod defectuos să achite impozitul pe venit din aceste tranzacții efectuate în favoarea membrilor familiei.	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile
		Iavorscaia Elena Travinsckaia Ecaterina	E îngustată scutirea de impozitare a donațiilor/moștenirii doar la sude de	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			gr. I și soți, însă practica obișnuită e cu un șir mai larg de rude	
		Rotaru Viorica	De completat cu rudele de gradul II „de la rude de gradul I, **II** sau soți”. Tranzacțiile dintre rudele de gradul II, de obicei, sunt doar formalități de modificare a moștenirilor primite anterior de la rudele de gradul I și nu reprezintă o vânzare ascunsă, dar are scop păstrarea bunurilor în familia extinsă.	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile
		MAI	Se propune de expus în redacție nouă cu următorul cuprins: „litera i) după cuvintele „ai Republicii Moldova” se completează cu cuvintele „de la rude de gradul I și II în linie dreaptă sau soți”;”. Se consideră oportună această modificare, întrucât extinde sfera beneficiarilor normei și asupra bunicilor, care constituie rude de gradul II în linie dreaptă. Astfel, bunurile transmise prin donație sau moștenire între aceste categorii de rude vor beneficia de un regim juridic și fiscal mai clar. Totodată, se va lua în vedere faptul că, în practică, bunicii participă frecvent la întreținerea și educarea nepoților, în special în situațiile în care părinții nu sunt în viață, sunt decăzuți din drepturile părintești sau sunt plecați la muncă peste hotare, precum și faptul că pot exista situații în care nepoții contribuie considerabil la întreținerea bunicilor, circumstanțe care justifică includerea acestor raporturi de familie în categoria persoanelor vizate de normă.	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile
		ACAP	Dat fiind faptul că în art. 20 sunt determinate ca fiind venit neimpozabil patrimoniul primit de către persoanele fizice cetăţeni ai Republicii Moldova de la rude de gradul I sau soți cu titlu de donaţie, rămâne neclarificat statutul impozabil al donațiilor sub formă de	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			active primite de persoanele fizice de la alte persoane decât rudele de gradul I sau soți. Care este statutul veniturilor din donațiile nemonetare pentru persoane juridice? Totodată, în redacția nouă propusă a art. 90^1 alin.(3^1) nu se specifică nimic despre donații și moștenire. Propunem neimpozitarea patrimoniului primit cu titlu de moștenire indiferent de gradul de rudenie față de testamentar.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: i) patrimoniul primit de către persoanele fizice cetăţeni ai Republicii Moldova cu titlu de donaţie sau de moştenire, cu excepţia donaţiilor efectuate conform art.90^1 alin.(3^1);	Articolul 20: litera i) după cuvintele „ai Republicii Moldova” se completează cu cuvintele „de la rude de gradul I sau soți”;	**Consiliul Național al Tineretului din Moldova**	**În cadrul modificării propuse la art. 20 lit. i) din Codul fiscal, se recomandă extinderea categoriei rudelor pentru care patrimoniul primit cu titlu de donație sau moștenire nu constituie sursă de venit impozabil.** Prin modificarea propusă la art. 20 lit. i) din Codul fiscal se prevede că patrimoniul primit de către persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova de la rude de gradul I sau de la soți, cu titlu de donație sau de moștenire, nu constituie sursă de venit impozabil. Consiliul Național al Tineretului din Moldova consideră că limitarea acestei excepții exclusiv la rudele de gradul I și soți nu reflectă în totalitate realitățile sociale și familiale existente în Republica Moldova și poate genera situații în care transmiteri patrimoniale cu caracter familial evident să fie tratate fiscal în mod diferit, fără existența unui scop economic sau comercial. În practică, numeroși tineri beneficiază de transmiterea cu titlu gratuit a unor bunuri patrimoniale din partea bunicilor, unchilor, mătușilor sau altor rude apropiate, inclusiv în contextul succesiunii generaționale, migrației, susținerii accesului la locuire sau al	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile

			consolidării situației materiale la începutul vieții adulte. În multe cazuri, aceste transmiteri reprezintă forme tradiționale de solidaritate familială și continuitate patrimonială, fără a genera un venit nou în sens economic. Limitarea regimului neimpozabil exclusiv la rudele de gradul I și soți poate afecta în mod disproporționat tinerii care beneficiază de donații sau moșteniri din partea altor rude apropiate, altele decât gradul I, și poate conduce la instituirea unor obligații fiscale asupra unor operațiuni care au un caracter preponderent familial și social. În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă extinderea categoriei rudelor pentru care patrimoniul primit cu titlu de donație sau moștenire nu constituie sursă de venit impozabil, prin includerea rudelor până la gradul IV inclusiv. Această recomandare ar contribui la: ● asigurarea unei reglementări fiscale proporționale și adaptate realităților familiale și succesorale existente în Republica Moldova; ● evitarea instituirii unor obligații fiscale asupra transmiterilor patrimoniale realizate în cadrul familiei extinse, care nu au caracter economic sau comercial; ● consolidarea coerenței, predictibilității și securității juridice a regimului fiscal aplicabil donațiilor și moștenirilor; ● reducerea riscului apariției unor sarcini fiscale disproporționate pentru beneficiarii donațiilor și moștenirilor realizate între rude apropiate.	
		Berjan Iuliana	Lista veniturilor neimpozabile nu este actualizată corelat cu eliminarea scutirilor, creând incertitudine privind	**Se acceptă parțial,** astfel încât mecanismul de impozitare a veniturilor

			tratamentul fiscal al indemnizațiilor de concediu medical, maternitate și burselor O mamă aflată în concediu de maternitate primește indemnizație CNAS – nu este clar dacă 7% se aplică integral sau există plafon de excludere în lipsa art.33–35.	persoanelor fizice, inclusiv salariului rămâne în forma actuală. Totodată, este de menționat că, indemnizațiile de concediu medical, maternitate și/ sau burse sunt stabilite ca surse de venit neimpozabile conform art.20 din Codul fiscal.
		MAI	Totodată, în scopul armonizării prevederilor Codului Fiscal cu prevederile art. 19, alin (2) ale Legii nr. 219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale se propune de completat cu o prevedere cu următorul cuprins: „litera d^1) se completează cu o poziție nouă în redacția următoare: „- indemnizație zilnică pentru aflare în operație sau misiune internațională”.	**Nu se acceptă,** în măsura în care cadrul normativ actual stabilește mai multe acte juridice prevederi despre diferite tipuri de plăți care au caracter neimpozabil, fapt care va induce necesitatea dublării regimului fiscal aplicat acestora în Codul fiscal.
		Ministerul Energiei	**La pct. 9.3,** formula propusă trebuie modificată astfel: „*de la rude și afini de gradul I și II sau de la soți”,* pentru a proteja de impozitare transferurile bănești de sprijin familial efectuate prin sistemul MIA între bunici, nepoți, frați, surori sau socri.	**Se acceptă,** donațiile primite de către persoanele fizice rămân neimpozabile
		Iavorscaia Elena Travinsckaia Ecaterina	Oportun de introdus noțiunea direct în LP 1420/2002.	**Notă** Ca urmare consultării proiectului, acesta nu conține modificări la art.20 lit.l) din Cod.
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: l) ajutoarele primite de la organizaţii filantropice – fundaţii şi asociaţii obşteşti – în conformitate cu prevederile statutului acestor organizaţii şi ale legislaţiei;		**Consiliul Național al ONG-urilor**	Modificarea art 20, lit. l) Cod fiscal Constatări: a) Prin modificarea propusă la art. 20, lit. l) Cod fiscal se va menține perpetuarea sintagmei „organizații filantropice”. Or, această sitagmă, care de altfel provoca confuzii de oridn legislativ-tehnic, deja a fost eliminată din Legea Nr. 1420 din 21.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare. b) Așa cum în cazul operatorilor din domeniul alimentar nu este vreo obligație ca în statutul acestora să fie	**Se acceptă** Ca urmare consultării proiectului, acesta nu conține modificări la art.20 lit.l) din Cod.

			reglementat aspectul legat de donațiile conform Legii nr.299/2022 privind prevenirea pierderii și risipei de alimente, tot așa considerăm că n-ar trebui să fie impuse prevederi statutare filantropilor, sponsorilor și organizațiilor beneficiare cu referire la aspectul legat de ajutoarele oferite conform Legii nr. 1420 din 21.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare. Recomandări: Propunem reformularea conținutului art: 20, lit. l) Cod fiscal după cum urmează: „ajutoarele primite de la filantropi, sponsori și organizațiile beneficiare, conform Legii nr. 1420 din 21.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, precum și donațiile primite de la operatorii din domeniul alimentar conform Legii nr.299/2022 privind prevenirea pierderii și risipei de alimente”.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: p^1) cîştigurile de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1), cu excepţia câştigurilor obţinute prin intermediul reţelelor de comunicaţii electronice; p^2) cîştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1);	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în condițiile în care sunt respectate prevederile art.89^1; p^2) beneficiile primite de către persoanele fizice, inclusiv salariații de la persoanele juridice rezidente, pentru care acestea constituie cheltuieli neeligibile/nedeductibile conform art.23;”.	**Iavorscaia Elena** **Travinsckaia Ecaterina**	În art.89^1 nu e suficient descris scopul introducerii plafonului 10000 p/u a fi indicate NPP beneficiarilor de cîștig (prezentarea informațiilor către ANI, verificări prin metoda de contrapunere?). Nu e menționat care beneficii vor fi limitate prin art.23 CF.	**Se acceptă** Impozitarea câștigurilor din jocurile de noroc rămâne în forma actuală prevăzută la moment în legislația, fiin ajustat doar plafonul
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	Cu referire la modificarea lit. p^2), propunem precizarea aplicării normei respective de către persoanele juridice care sunt scutite de la plata impozitului pe venit (art. 24 din Legea 1164/1997;	**Se acceptă parțial** Impozitarea câștigurilor din jocurile de noroc rămâne în forma actuală prevăzută la moment în legislația, fiin ajustat doar plafonul

p^1) cîştigurile de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1), cu excepţia câştigurilor obţinute prin intermediul reţelelor de comunicaţii electronice; p^2) cîştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1);	sportive, obținute de către persoanele fizice în condițiile în care sunt respectate prevederile art.89^1; p^2) beneficiile primite de către persoanele fizice, inclusiv salariații de la persoanele juridice rezidente, pentru care acestea constituie cheltuieli neeligibile/nedeductibile conform art.23;".		art. 51 din Codul fiscal). Înțelegem că, entitățile care sunt scutite de la declararea și plata impozitului pe venit, inclusiv Banca Națională a Moldovei, nu aplică regimul general de impozitare, respectiv nu aplică nici criteriile de neeligibilitate sau nedeductibilitate prevăzute la art. 23. În aceste condiții, nu este clar dacă beneficiile acordate persoanelor fizice de către autoritățile publice scutite de la plata impozitului pe venit conform art.51 urmează a fi încadrate în categoria veniturilor impozabile în baza lit. p²), având în vedere că sintagma „cheltuieli neeligibile/nedeductibile" conform art. 23 nu este aplicabilă acestor entități. Totodată, semnalăm că autoritățile publice organizează diverse activități de interes public care se încadrează în termenul de „campanie promoțională" conform definiției propuse în proiectul de lege, precum și oferă în cadrul activităților de reprezentanță, diverse bunuri (premii simbolice), de exemplu, bancnote și monede jubiliare și comemorative ori alte beneficii cu caracter ocazional, fără scop comercial și fără intenția de remunerare a beneficiarilor. Prin urmare, propunem ajustarea normei respective, prin reglementarea expresă a tratamentului fiscal aplicabil beneficiilor acordate de autoritățile publice scutite de la plata impozitului pe venit conform art. 51, astfel încât persoanele fizice inclusiv salariații beneficiari ai acestora să fie supuși unui regim fiscal echivalent celui aplicabil beneficiarilor unor avantaje similare acordate de persoanele juridice care aplică un regim general de impozitare, evitându-se în acest mod aplicarea unui	

			tratament fiscal diferențiat pentru situații comparabile.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: y^3) veniturile obţinute de persoanele fizice rezidente (cetăţeni ai Republicii Moldova şi apatrizi) de la înstrăinarea locuinţei de bază şi de la înstrăinarea unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puţin 3 ani până la data înstrăinării, cu excepţia autovehiculelor de colecţie de interes istoric sau etnografic;	Articolul 20: la litera y^3) cuvintele „locuinţei de bază” se completează cu textul „cu excepția cazului prevăzut la art.40 alin.(6),”;	**Octavian Rusnac (particip.gov)**	In redactia actuala Art.20 pct.y^3) poate fi folosit si pentru spalarea banilor. Cumperi 10 masini la pret de nimic, apoi le vinzi peste 3 ani de 10 ori mai scump si ai venituri legalizate si neimpozitate. Deaceea trebuie impusa o limita de un singur autorurism. In asa caz ar fi rezonabil de redus termenul de posesie la cel putin 18 luni sau chiar 12 luni.	**Notă** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar la etapa de rescriere a Codului fiscal.
		Iavorscaia Elena Travinsckaia Ecaterina	Limitează drepturile cetățenilor de a realiza în condiții echivoce aceeași obiect de impunere (după natură). Limita de 1 mln lei pentru locuința de bază este neechitabil și știrbește dreptul de a cumpăra altă locuință de bază la suma obținută	**Se acceptă,** creșterea de capital ca urmare înstrăinării locuinței de baza rămâne neimpozabile, fără a specifica plafoane
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: z^{15}) plățile suportate de către beneficiarii de lucrări pentru hrana şi transportarea zilierilor, în mărimea stabilită de Guvern;	Articolul 20: literele z), z^{10}), z^{11}), z^{15}), z^{18}) se abrogă;	**Iavorscaia Elena Travinsckaia Ecaterina**	Abrogarea duce la limitarea angajării lucrătorilor din zone rurale și atragerea personalului la lucrări sezoniere.	**Se acceptă**
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Cu referire la abrogarea lit. z^{11}), menționăm că nu sunt clare argumentele autorului prin care se propune excluderea din sursele de venit neimpozabile a veniturilor sub formă de royalty ale persoanelor fizice în vârstă de 60 ani și mai mult din domeniul literaturii, artei și științei. Or, această normă are drept scop sprijinirea autorilor în etate, încurajarea activității intelectuale la vârste înaintate și protejarea patrimoniului cultural și științific, în condițiile naturii speciale a veniturilor din proprietate intelectuală. În acest context, urmează a fi precizat dacă propunerea este fundamentată pe studii, analize de impact sau bune	**Nu se acceptă** Impozitarea veniturilor din diferite surse investiționale nu trebuie să fi diferențiată pe vârsta contribuabilului

			practici europene relevante. Totodată, considerăm necesară completarea și ajustarea Notei de fundamentare, inclusiv prin prezentarea argumentelor și a surselor care justifică oportunitatea și necesitatea instituirii unei astfel de reglementări.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: z[19]) dividendele primite de persoanele juridice rezidente de la alte persoane juridice rezidente, cu excepția dividendelor aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;	Articolul 20: litera z[19]) va avea următorul cuprins: „z[19]) dividendele primite de persoanele juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale) în capitalul altei persoane juridice rezidente, pe parcursul unei perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor .”;	**Iavorscaia Elena** **Travinsckaia Ecaterina**	Denaturează obiectul impunerii prin folosirea de persoană-fondator a cîtorva întreprinderi de tip IMM. Impozitarea dividendelor persoanelor juridice reîntroduce haosul privind declararea, cît și noi dureri de cap, ținînd cont de pragul și condițiile de timp.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		ACAP	Considerăm norma ca fiind discriminatorie după criteriul de mărime a cotei de participare în capitalul social. Or, în cazul în care asociatul deține mai puțin de 10% în capitalul întreprinderii-investite, entitatea plătitoare a dividendelor va calcula impozit pe venit conform cotei prevăzute de art. 15 pct. b) și va reține suplimentar impozit la sursa de plată conform art. 90[1]. De asemenea, considerăm inoportună stabilirea limitei temporale de deținere a cotei minime de 10% de participațiuni – un investitor care a procurat un pachet semnificativ de participațiuni în capitalul altui agent economic va trebui să aștepte 1 an pentru ca dividendele primite să fie considerate venit neimpozabil. Considerăm că această condiție poate reduce atractivitatea investițiilor în capitalul societăților rezidente și poate crea bariere suplimentare pentru investițiile noi, în special în contextul atragerii de capital, restructurărilor corporative și reorganizărilor de grup. De asemenea, este necesar de clarificat cel puțin următoarele:	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			- La care moment se ia în considerație cota de participație de cel puțin 10% - la momentul înregistrării profitului (adică în ultima zi a perioadei de gestiune), în ziua luării deciziei de repartizare a dividendelor sau în ziua plății efective a dividendelor? Amintim că persoanele juridice țin evidența contabilă conform metodei de angajamente și recunosc venituri din dividende la data luării deciziei de repartizare a profitului. - Ce semnifică sintagma „pe parcursul unei perioade de cel puțin 365 de zile”? Ea se referă la deținerea cotei de 10 % din participațiuni, sau la perioada între încheierea exercițiului financiar și decizia de repartizare a profitului, sau sau la o altă perioadă? 365 de zile se numără cumulative – inclusiv perioadele „de întrerupere”? - Ce se are în vedere prin „altă persoană juridică”? Dacă se are în vedere persoana juridică-plătitor al dividendelor, atunci trebuie indicat expres acest lucru.	
		ABM	Noua redacție propusă pentru art. 20 lit. z[19]) limitează neimpozitarea dividendelor primite de persoanele juridice rezidente doar la cazurile în care beneficiarul deține cel puțin 10% participațiuni pentru o perioadă de minimum 365 de zile. Aplicarea acestor condiții în raporturile dintre persoane juridice rezidente poate conduce la impozitarea repetată a aceluiași profit distribuit sub formă de dividende. Se propune menținerea versiunii actuale/precedente a art. 20 lit. z[19]) din Codul fiscal pentru dividendele primite de persoanele juridice rezidente de la alte persoane juridice rezidente. Totodată, înțelegând necesitatea alinierii legislației naționale la prevederile și	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			practicile UE, propunem ca regula privind deținerea a cel puțin 10% din participațiuni pe o perioadă de cel puțin 365 de zile să fie aplicată doar în cazul distribuirii dividendelor către persoane juridice nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, după caz, într-o normă distinctă relevantă pentru tratamentul fiscal al nerezidenților. Profitul din care sunt distribuite dividendele este deja impozitat la nivelul persoanei juridice rezidente care îl obține. Impozitarea ulterioară a dividendelor la nivelul persoanei juridice rezidente beneficiare, în cazul neîndeplinirii condițiilor de participație de 10% și deținere de 365 de zile, ar genera dublă impozitare economică și efecte de cascadă fiscală în interiorul economiei naționale. Aceasta poate reduce atractivitatea investițiilor în capitalul companiilor rezidente, poate dezavantaja investitorii minoritari și poate afecta dezvoltarea pieței locale de capital. În același timp, recunoaștem rațiunea introducerii unor condiții similare celor aplicabile în practica UE, însă considerăm că acestea trebuie utilizate în mod țintit, în special pentru situațiile transfrontaliere, respectiv la distribuirea dividendelor către persoane juridice nerezidente din UE, fără a afecta regimul fiscal aplicabil dividendelor distribuite între persoane juridice rezidente. O asemenea abordare ar permite alinierea graduală la standardele europene, menținând totodată neutralitatea fiscală, predictibilitatea și evitarea dublei impozitări pe piața internă.	
	Puncte din proiect: pct. 9.8 – art. 20 lit. z[19]; pct. 46.2 – art. 90[1]; pct. 47 – art. 91; pct. 5–6 – art. 14 și art. 15.	**A.P. Camera de Comerț**	**Dividendele între persoanele juridice și dividendele in favoarea nerezidenților**	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

		Americană din Moldova (AmCham Moldova)	Vă rugăm să clarificați: • cum se impozitează dividendele primite de persoane juridice rezidente care nu îndeplinesc condiția de 10%? la ce cotă vor fi impozitate aceste dividende? • dacă regula se aplică dividendelor aferente perioadelor anterioare? • cum se calculează termenul de 365 de zile – continuu sau cumulativ? Cum se trateaza, daca persoana juridica la inceputul perioadei de 365 zile a detinut mai mult de 10% si la finele perioadei de asemena, dar pe parcursul anului a efectuat vânzări și procurări incât o perioadă a deținut mai pușin de 10%?? • cum se aplică termenul de 365 de zile în cazul restructurărilor, fuziunilor sau transferurilor intragrup și dacă se analizează o regulă specială pentru participații intragrup? • dacă dividendele achitate către nerezidenți suportă doar reținerea de 7% sau și efectul impozitului de 15% la nivelul companiei? • dacă Ministerul a analizat posibilitatea introducerii unei cote reduse pentru dividendele achitate către nerezidenți care dețin participații semnificative pe o perioadă minimă? • cum se aplică tratatele de evitare a dublei impuneri și care este impactul asupra investițiilor străine directe? • cum se tratează profitul istoric distribuit după 1 ianuarie 2027? • dacă noul regim este compatibil cu Directivele UE privind societățile-mamă și filialele (în contextul integrării europene)? • cum se tratează dividendele distribuite în lanț (multi-tier structures)? • dacă există reguli anti-abuz pentru structuri artificiale?	În partea ce vizează celealte întrebări, menționăm că Codul fiscal nu poate asigura acoperirea tuturor aspectelor menționatr. Astfel, pentru claritatea normelor va fi asigurată publicarea răspunsurilor în BGPF.

			Este nevoie de o clarificare exemplificată a modulului de achitare a dividendelor fondatorilor care au până 10% cota și cele 365 zile și în celelalte cazuri, inclusiv cu depășirea de 1 milion de lei.	
	Articolul 20: la litera z[22]), cuvântul „acordate” se substituie cu cuvântul „obținute”;	**ABM**	Redacția actuală prevede neimpozitarea doar la acordare SOP. Propunere: modificarea redacției art.20 lit. z[22]) drepturile obținute acordate în cadrul stock option plan, în momentul acordării și exercitării acestora, în conformitate cu condiţiile stabilite de Guvern; Neimpozitarea drepturilor în cadrul stock option plan atât la acordare, cât și la exercitare este necesară pentru a evita taxarea înainte de realizarea efectivă a beneficiului economic și pentru a menține stimulentul de retenție pe termen lung	**Se acceptă**
Articolul 23. Regula generală Nu se permite deducerea cheltuielilor personale şi familiale, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare.	Articolul 23 va avea următorul cuprins: „Articolul 23. Cheltuieli neeligibile/nedeductibile aferente activității de întreprinzător Nu sunt eligibile/deductibile cheltuielile personale şi familiale, beneficiile acordate persoanelor fizice, inclusiv salariaților, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare.	**AGCC**	In proiect se stabilește că cheltuielile neeligibile constituie obiect al impunerii, iar în pct.12, referitor la art.23 Cod fiscal sunt enunțate categoriile de cheltuieli considerate neeligibile/deductibile. Observăm că, unele noțiuni utilizate la art. 23, precum „cheltuieli personale și familiale” sau „beneficii acordate persoanelor fizice”, sunt formulate într-o manieră generală, fără a fi însoțite de criterii suficiente de delimitare. În aceste condiții, există riscul unor interpretări neuniforme din partea contribuabililor și a organelor fiscale, ceea ce poate afecta previzibilitatea normei și genera litigii fiscale. Recomandăm completarea art. 23 prin precizarea mai detaliată a categoriilor de cheltuieli neeligibile sau prin stabilirea unor criterii clare de calificare a acestora.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		ACAP	Considerăm inoportun ca neimpozitarea venitului persoanei	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			fizice să depindă de neeligibilitatea cheltuielii la persoana juridică. De exemplu, entitatea a achitat cursuri de croșetare pentru un angajat și a considerat aceste cheltuieli eligibile (deductibile) – reieșind din redacția propusă, aceste beneficii reprezintă venit impozabil pentru angajat? Și invers – dacă aceste cheltuieli nu vor fi eligibile pentru entitate, pentru angajat ele nu vor reprezenta venituri impozabile? Cum se va aplica norma pentru entitățile care aplică regimuri speciale și pentru organizații necomerciale? Cum se va aplica norma dată în cazul în care entitatea suportă cheltuieli în beneficiul antreprenorilor independenți care depășesc limita stabilită în art. 24 alin. (11^1) și reprezintă cheltuieli neeligibile?	
Articolul 23. Regula generală Nu se permite deducerea cheltuielilor personale şi familiale, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare.	Articolul 23 va avea următorul cuprins: „**Articolul 23.** Cheltuieli neeligibile/nedeductibile aferente activității de întreprinzător Nu sunt eligibile/deductibile cheltuielile personale şi familiale, beneficiile acordate persoanelor fizice, inclusiv salariaților, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare. Articolul 24: În denumirea articolului cuvântul „Deducerea” se substituie cu textul „Eligibilitatea (deducerea)”; alineatele (2) și (4^1) se abrogă; alineatul (11^1) va avea următorul cuprins: „(11^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către contribuabili în folosul antreprenorilor independenți care	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Cheltuieli neeligibile** În ceea ce privește cheltuielile neeligibile, vă rugăm să clarificați: • care sunt criteriile concrete pentru calificarea unei cheltuieli drept neeligibilă? • dacă noțiunea de cheltuieli neeligibile reprezintă doar o reformulare a cheltuielilor nedeductibile sau schimbă esența testului fiscal și dacă se menține criteriul legăturii cu activitatea de întreprinzător și dacă se mai aplică logica cheltuielilor ordinare și necesare? • dacă orice cheltuială neeligibilă atrage automat un impozit de 15%, rămân anuale raportarea și achitarea? • care e modul concret de impozitare a cheltuielilor neeligibile (în consultări s-a menționat formula 15% (profit)+7% (dividende), ceea ce este un non-sens economic).	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

	desfășoară activitate conform cap.10[4], în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune.”;		• cum se califică la eligibilitate acele cheltuieli care sunt plafonate în baza unor HG sau Regulamente. Ex.: depășirea limitelor de consum a combustibilului, depășirea limitei cheltuielilor de deplasare, uzura nedeductibilă, etc, practic, toate listate în Anexa 2D din Declarația VEN12. • pentru depășirea cheltuielilor de deplasare, în special a diurnei azi se aplică contribuțiile medicale și impozitul pe venit. Cum se vor impozita din 01.01.2027? Dacă sunt neeligibile și se vor taxa la fel, sau încă și cu 15%+7%? Sau doar cu ultimele două? • dacă impozitul aferent cheltuielilor neeligibile se aplică și contribuabililor care înregistrează pierderi; • dacă impozitul aferent cheltuielilor neeligibile este final; • cum se evită impozitarea dublă în lanț (la nivelul companiei și ulterior la nivelul beneficiarului - persoană fizică sau juridică)? • Care este termenul de achitare a impozitului calculat din cheltuielile neeligibile, inclusiv în cazurile depășirii plafonul stabilit pe baza anuală? Suplimentar, având în vedere necesitatea clarificării acestor întrebări, propunem considerarea posibilității de a prezenta regimul nou ca alternativă la cel curent, cel puțin până la punerea în vigoare a Noului Cod Fiscal, pentru a permite companiilor să aleagă cea mai adecvată opțiune și a evita costurile repetate de tranziție. Solicităm includerea în Nota de fundamentare a unor exemple concrete „înainte/după” privind calculul bazei impozabile în noul regim, inclusiv pentru situații ce implică profit	

			reinvestit, distribuiri, pierderi istorice și tranzacții intragrup, pentru a asigura predictibilitate și securitate juridică.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	**Definirea „cheltuielilor neeligibile” și a „profitului distribuit”** Noțiunea de „cheltuieli neeligibile” nu este utilizată nici în legislația fiscală în vigoare, nici în reglementările contabile, care operează cu categoriile de cheltuieli deductibile și nedeductibile. Calificarea unei cheltuieli drept neeligibilă atrage, potrivit proiectului, impozitarea cu 15% — ceea ce transformă această calificare într-un element central al sarcinii fiscale. În lipsa unor criterii exhaustive, există un risc semnificativ de interpretări divergente între contribuabil și organul de control. Solicităm să se clarifice dacă noțiunea reprezintă doar o reformulare a cheltuielilor nedeductibile sau modifică testul fiscal de fond, dacă se menține criteriul legăturii cu activitatea de întreprinzător și cum se tratează cheltuielile plafonate prin hotărâri de guvern sau regulamente (depășirea limitelor de consum de combustibil, a diurnelor, uzura nedeductibilă etc.). Acualmente, nota informativă utilizează alternativ noțiunile de «cheltuieli neeligibile» și «cheltuieli care nu țin de activitatea de întreprinzător», fără a clarifica dacă acestea sunt noțiuni identice sau distincte de actualele cheltuieli nedeductibile prevăzute de Codul Fiscal. La fel de important, în consultări a circulat ideea unei impozitări de tip „15% (profit) + 7% (dividende)” asupra acelorași sume, ceea ce ar putea crea efecte de dublă impunere a aceleiași baze. Proiectul nu conține prevederi tranzitorii care să reglementeze tratamentul profitului	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			acumulat până la 31 decembrie 2026 și deja supus impozitării conform regimului existent. În lipsa unor clarificări exprese, există riscul ca distribuirea ulterioară a acestui profit să fie încadrată în noțiunea de «profit distribuit» prevăzută la art. 14 lit. b), ceea ce ar putea conduce la o dublă impunere economică a aceleiași baze fiscale. Solicităm confirmarea expresă că impozitul aferent cheltuielilor neeligibile este final și că nu se cumulează cu impozitul pe dividende. Sunt necesare, de asemenea, clarificări privind tratamentul în cazul în care contribuabilul înregistrează pierderi și privind termenul de achitare a impozitului aferent cheltuielilor neeligibile. În privința „profitului distribuit", solicităm să se precizeze dacă obiectul impunerii este suma aprobată spre repartizare sau suma dividendelor efectiv achitate — cele două pot diferi, cu atât mai mult cu cât legislația privind societățile pe acțiuni permite recunoașterea ca venit al companiei a dividendelor nerevendicate timp de doi ani. Este necesară și o delimitare clară a noțiunii de „distribuire sub orice formă" și de „distribuire mascată", inclusiv în contextul operațiunilor de finanțare intra-grup (împrumuturi, dobânzi, cash-pooling, conversii de datorii în capital), pentru a evita recalificarea acestora drept distribuiri.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (11[1]) Prin derogare de la prevederile alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate în folosul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi independente	Articolul 24: alineatul (11[1]) va avea următorul cuprins: „(11[1]) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către contribuabili în folosul antreprenorilor independenți care desfășoară activitate conform	**ACAP**	Solicităm insistent să se stabilească un alt moment de determinare a indicatorului limitărm, decât perioada fiscală de gestiune curentă (de exemplu, perioada fiscală precedentă). Deducerea, chiar și limitată, a cheltuielilor în favoarea antreprenorilor independenți va	**Nu se acceptă** Dreptul la deducere se va determina la sfîrșitul perioadei fiscale, iar la depășirea plafonului respectiv se va aplica prevederile 69[27]

conform cap. 10^4, în cazurile în care: a) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care în ultima zi a perioadei fiscale au cel mult 9 salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei sau deţin active totale de până la 18 milioane de lei şi nu depăşesc 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune; b) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care desfăşoară ca activitate principală (peste 70% din cifra de afaceri) una dintre următoarele activităţi, conform Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei (CAEM-2): 59.1 – Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; 90.01 – Activităţi de interpretare artistică (spectacole); 90.02 – Activităţi suport pentru interpretarea artistică (spectacole); 93.11 – Activităţi ale bazelor sportive; 93.12 – Activităţi ale cluburilor sportive. În sensul prezentului alineat, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material.	cap.10^4, în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune.”;		provoca „migrarea” sarcinii fiscale din sfera impozitării salariului în sfera impozitării freelance-rilor.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (11^1) Prin derogare de la prevederile alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate în folosul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi independente	Articolul 24: alineatul (11^1) va avea următorul cuprins: „(11^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către contribuabili în folosul antreprenorilor independenți care desfășoară activitate conform cap.10^4, în limita de 3% din fondul	**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	Industria turismului din Republica Moldova se bazează într-o proporție covârșitoare pe colaboratori independenți cu rol esențial în crearea și livrarea pachetelor turistice: ghizi de turism, meșteri populari, facilitatori de experiențe locale, creatori de conținut și experți în destinații. Din perspectiva sectorului nostru, mecanismele	**Nu se acceptă,** plafonul de deductibilitate prevăzut de proiect este conceput ca un mecanism general de aplicare, destinat prevenirii substituției raporturilor de muncă prin contracte de prestări servicii încheiate cu antreprenori independenți și asigurării unui tratament fiscal uniform pentru toți contribuabilii.

conform cap. 10^4, în cazurile în care: a) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care în ultima zi a perioadei fiscale au cel mult 9 salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei sau deţin active totale de până la 18 milioane de lei şi nu depăşesc 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune; b) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care desfăşoară ca activitate principală (peste 70% din cifra de afaceri) una dintre următoarele activităţi, conform Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei (CAEM-2): 59.1 – Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; 90.01 – Activităţi de interpretare artistică (spectacole); 90.02 – Activităţi suport pentru interpretarea artistică (spectacole); 93.11 – Activităţi ale bazelor sportive; 93.12 – Activităţi ale cluburilor sportive. În sensul prezentului alineat, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material.	anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune.”;		propuse în prezent nu reflectă realitățile operaționale ale turismului, fiind concepute preponderent pentru industriile cu activitate liniară pe tot parcursul anului. Prin urmare, înaintăm propunerea de ajustare și regândire a bazei de deducere a cheltuielilor cu prestatorii independenți. Modelul propus, care limitează deductibilitatea cheltuielilor cu freelancerii în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune, conform noilor prevederi ale art. 24 alin. (11^1) și art. 69^{27} alin. (1) din Codul fiscal, este profund dezavantajos pentru agențiile de turism (tour-operatori). O agenție de turism receptor poate avea 2-3 angajați permanenți (fond de salarizare redus), dar în perioada de vârf a sezonului (mai-octombrie) contractează zeci de ghizi de turism independenți și experți locali pentru a deservi grupurile de turiști. Solicităm ca, pentru companiile a căror activitate principală este organizarea și prestarea de servicii turistice, limita de deductibilitate pentru contractarea persoanelor independente să fie raportată la cifra de afaceri (de exemplu, 10% din veniturile din vânzări) sau la costul de formare a pachetului turistic, și nicidecum la fondul de salarizare. Aceasta este singura metodă prin care tour-operatorii pot rămâne rentabili atunci când aduc turiști străini în țară. Activitatea unui ghid de turism sau a unui artizan local nu este uniformă. Peste 80% din veniturile anuale ale acestor profesioniști sunt generate într-o perioadă de doar 4-5 luni. Aplicarea unor cote de impozitare marginale crescute la depășirea anumitor praguri	Totodată, este de menționat că modificările la art.24 au fost excluse din proiect, urmează a fi aplicate normele existente la moment

			lunare sau trimestriale (cum ar fi plafonul de 1.000.000 lei prevăzut la art. 15 lit. a) coroborat cu art. 69 [18] alin. (1) din Codul fiscal) va penaliza nejustificat munca intensivă din timpul verii. Calculul pragurilor de impozitare pentru activitatea independentă din turism trebuie să fie strict anualizat, luând în considerare lunile de inactivitate totală (sezonul de iarnă). Solicităm un regim de impozitare stabil care să nu penalizeze "vârfurile" de încasări sezoniere, permițând ghizilor să își asigure rezervele financiare pentru lunile fără turiști.	
		Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)	Pentru ca reforma să își atingă obiectivele fără a afecta un sector prioritar și fără a exclude sectorul asociativ, supunem atenției Ministerului Finanțelor următoarele propuneri: (i) Păstrarea deducerii fără plafon pentru activitățile creative și extinderea listei activităților eligibile din industriile creative. Menținerea, în noul art. 24 alin. (11¹), a tratamentului actual (deducere integrală, fără plafon procentual) pentru contribuabilii a căror activitate principală (peste 70% din cifra de afaceri) se încadrează în codurile CAEM creative și, totodată, extinderea listei dincolo de cele 5 coduri actuale, prin preluarea domeniilor din Anexa la cap. 10⁴ (inclusiv, fără a se limita la: 58.1, 58.2 – editare; 59.1, 59.2 – audiovizual; 62.01, 62.02 – software și consultanță IT; 74.1 – design specializat; 74.2 – activități fotografice; 90.01–90.04 – artele spectacolului). Totodată, companiile din industriile creative, inclusiv S.R.L. „AF ARCHITECTS” solicită includerea explicită a domeniului arhitecturii și proiectării	**Nu se acceptă,** plafonul de deductibilitate prevăzut de proiect este conceput ca un mecanism general de aplicare, destinat prevenirii substituției raporturilor de muncă prin contracte de prestări servicii încheiate cu antreprenori independenți și asigurării unui tratament fiscal uniform pentru toți contribuabilii. Totodată, este de menționat că modificările la art.24 au fost excluse din proiect, urmează a fi aplicate normele existente la moment

			(CAEM 71.1) printre sectoarele care păstrează un regim adecvat de deductibilitate, dat fiind modelul de organizare pe echipe multidisciplinare de colaboratori independenți (ingineri de rezistență și de instalații, arhitecți peisagiști, designeri, vizualizatori, specialiști BIM, consultanți tehnici). (ii). Renunțarea la plafonul de 3% pentru IMM Membrii Asociației (S.R.L. „PROFILE COMMUNICATIONS", S.R.L. „DAX TANDEM", „True Agency" SRL) consideră că orice plafon exprimat ca procent din fondul de salarizare este structural inadecvat industriilor creative și că problema vizată de legiuitor – angajarea mascată sub forma colaborării cu freelanceri – se rezolvă nu printr-un plafon procentual, ci printr-un criteriu obiectiv de frecvență și exclusivitate a relației (numărul de tranzacții anuale cu același colaborator și prestarea sau nu de servicii către mai mulți clienți), similar mecanismului deja existent pentru contractele de tip royalty. Un asemenea criteriu ar sancționa exact abuzul, fără a bloca modelul de business legitim al întregului sector creativ. În același timp, pentru companiile mari cu fond de retribuire a muncii înalt este sens de păstrat cota de 3% propusă de legiuitor.	
		Ministerul Justiției (MJ)	Se constată că modificările propuse la art. 24 din Codul fiscal nu țin cont de specificul activității profesionale desfășurate în sectorul justiției, în special de particularitățile exercitării profesiei de notar. Limitarea deducerii cheltuielilor la plafonul de „3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de	**Nu se acceptă,** plafonul de deductibilitate prevăzut de proiect este conceput ca un mecanism general de aplicare, destinat prevenirii substituției raporturilor de muncă prin contracte de prestări servicii încheiate cu antreprenori independenți și asigurării unui tratament fiscal uniform pentru toți contribuabilii.

			gestiune", concomitent cu excluderea altor categorii de cheltuieli deductibile, nu reflectă modul de organizare și exercitare a activității notariale și nici obligațiile legale ce revin notarilor în procesul îndeplinirii actelor și procedurilor notariale. Această prevedere este inoportună pentru notari, având în vedere că majoritatea birourilor notariale au un număr redus de angajați sau nu au deloc salariați, ceea ce presupune un fond de retribuire a muncii redus ori inexistent. Aplicarea mecanică a plafonului de 3% va avea drept efect transformarea cheltuielilor profesionale în cheltuieli nedeductibile, ceea ce va conduce la majorarea artificială a bazei impozabile. În prezent, potrivit art. 69^3 din Codul fiscal, notarul este impozitat pentru venitul impozabil determinat ca onorarii minus cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform cap. 3 titlul II. Textul proiectului (art. 14 lit. a)) păstrează noțiunea de „venit impozabil", care, prin definiție (art. 12 Cod fiscal), înseamnă venit brut diminuat cu deducerile permise - deci, baza rămâne netă. Nota de fundamentare descrie însă baza ca „venitul brut obținut din toate sursele, cu excepția deducerilor și scutirilor la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale". Această formulare, coroborată cu cap. 10^1 (art. 69^3) și faptul că activitatea notarială nu este activitate de întreprinzător (art. 24, care reglementează deducerile, vizează formal activitatea de întreprinzător), creează un risc real de interpretare potrivit căreia notarul ar fi	Totodată, este de menționat că modificările la art.24 au fost excluse din proiect, urmează a fi aplicate normele existente la moment

			impozitat pe încasările brute, fără deducerea cheltuielilor reale. Notarul suportă în mod obligatoriu și permanent cheltuieli aferente întreținerii biroului notarial, remunerării personalului, contribuțiilor profesionale obligatorii, asigurării de răspundere profesională, păstrării și ordonării arhivei notariale, accesului la registre și sisteme informaționale de stat, implementării măsurilor de conformare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, digitalizării activității și securității cibernetice, cheltuieli pentru servicii *outsursing* (curățenie, servicii de contabilitate ș.a.), precum și alte cheltuieli prevăzute de legislația specială. Impozitarea asupra unor venituri care includ cheltuieli profesionale obligatorii ar contraveni principiului capacității contributive și ar crea o sarcină fiscală excesivă și disproporționată pentru notari. În această ordine de idei, propunem menținerea principiului potrivit căruia baza impozabilă a persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției se determină ca diferență dintre venitul brut și cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform prevederilor Codului fiscal, această regulă urmând a fi aplicabilă tuturor notarilor, indiferent de data învestirii cu împuterniciri de exercitare a profesiei.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (13) Deducerea reziduurilor, deşeurilor şi perisabilităţii naturale se permite în limitele aprobate anual de către conducătorii		**Ministerul Sănătății**	La art. 24, alineatul (13), se propune modificarea textului normei prin substituirea sintagmei „Ministerul Sănătății” (introdusă prin Legea nr. 356/2022) cu sintagma „Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare”.	**Nota** Propunerea urmează a fi examinată la etapa de rescriere a Codului fiscal.

întreprinderilor, dar fără a depăşi limitele stabilite de către Ministerul Sănătăţii pentru produsele din tutun de la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404 şi limitele stabilite de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare pentru produsele din alcool etilic de la poziţiile tarifare 2207 şi 2208, precum şi limitele stabilite de Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale pentru produsele petroliere.				
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Deducerea imediată și amortizarea accelerată a investițiilor** Solicităm recunoașterea integrală, în perioada fiscală în care sunt suportate, sau amortizarea accelerată a cheltuielilor pentru: a) vehicule comerciale noi sau cu standarde ridicate de emisii; b) autobuze, autocare, vehicule electrice și vehicule cu combustibili alternativi; c) remorci, semiremorci și echipamente frigorifice; d) utilaje pentru construcția și întreținerea drumurilor; e) echipamente pentru stații de încărcare și depouri; f) sisteme de ticketing electronic, e-CMR, sisteme telematice, sisteme de management al flotei, tahografe inteligente și echipamente de control al plecărilor; g) echipamente de laborator și control al calității utilizate în lucrările de infrastructură. În contextul noului regim de impozitare a profitului distribuit, solicităm clarificarea expresă că plățile documentate aferente procurării, finanțării, leasingului, asigurării și întreținerii acestor active nu constituie distribuiri de profit și nici cheltuieli neeligibile.	**Nu se acceptă,** în contextul în care prevederile actuale a Codului fiscal (art.26[1]), deja reglementează dreptul la deducerea accelerată a amortizării în scopuri fiscale, în cazul punerii în funcțiune a mijlocului fix

		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Facilități fiscale pentru formarea profesională și deficitul de personal** Deficitul conducătorilor auto profesioniști, al inginerilor și al specialiștilor în infrastructură constituie o constrângere critică pentru sector. Solicităm ca următoarele cheltuieli suportate de angajator să fie recunoscute integral drept cheltuieli eligibile și să nu fie considerate facilități impozabile acordate salariatului: a) pregătirea inițială și periodică a conducătorilor auto profesioniști; b) obținerea și reînnoirea certificatelor de competență profesională; c) instruirea ADR, EcoDrive și instruirea la simulator; d) obținerea cardurilor pentru tahograf; e) examinările medicale și psihologice obligatorii; f) pregătirea și perfecționarea inginerilor, laboranților și specialiștilor din domeniul drumurilor; g) instruirea privind sistemele digitale, e-CMR, NCTS și alte proceduri europene de transport și tranzit.	**Nu se acceptă** Actualmente Codul fiscal reglementează dreptul la deducerea cheltuielilor pentru formarea profesională a salariaților, precum și oricăror cheltuieli care sunt suportate în cadrul activității de întreprinzător (ordinare și necesare).
		Ministerul Energiei	**La pct. 13** se propune completarea art. 24 cu alin. (14^1) cu următorul cuprins: *„(14^1) Se permite deducerea cheltuielilor aferente transmiterii gratuite a instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare, conform Legii nr.164/2025 cu privire la energia electrică”.*	**Nu se acceptă** Propunerea dată deja se regăsește în Codul fiscal, începând cu perioada 2026.
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (15) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare şi cotizaţii de membru destinate activităţii patronatelor, fundaţiilor şi altor asociaţii de reprezentare a	Articolul 24 la alineatul (15) și (15^1), textul „0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru în mărime ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern pentru anul în care au fost	**CNPM**	**Diminuarea deductibilității cotizațiilor plătite organizațiilor patronale și camerelor de comerț** Proiectul de lege modifică articolul 24 alineatul (15) din Codul Fiscal, schimbând baza de calcul pentru deductibilitatea cotizațiilor de membru. Se trece de la plafonul actual de „până la 0.15% din fondul de salarizare sau maximum 2 salarii medii	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

activităţii de întreprinzător. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.	suportate" se substituie cu textul „0,05% din cifra de afaceri";		pe economie" la un indicator fix de „0.05% din cifra de afaceri" a companiei. Membrii CNPM solicită păstrarea formulei actuale corelate cu fondul de salarizare sau, în subsidiar, majorarea semnificativă a procentului aplicat cifrei de afaceri, oferind companiilor opțiunea legală de a alege indicatorul cel mai favorabil structurii lor financiare. Noua formulă penalizează în mod direct și discriminatoriu companiile care activează în domenii cu volume mari de tranzacționare, dar cu marje de profit extrem de reduse, cum sunt rețelele de distribuție sau comerțul cu amănuntul. Din perspectivă instituțională, această reducere drastică a deductibilității va diminua veniturile organizațiilor de reprezentare a mediului de afaceri. Măsura vine într-un moment critic, reducând capacitatea asociațiilor de a oferi IMM-urilor consultanță tehnică gratuită și programe de instruire pentru alinierea la standardele europene și la noul Cod Vamal.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (15) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare şi cotizaţii de membru destinate activităţii patronatelor, fundaţiilor şi altor asociaţii de reprezentare a activităţii de întreprinzător. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii	Articolul 24 la alineatul (15) şi (15^1), textul „0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate" se substituie cu textul „0,05% din cifra de afaceri";	**CNSM**	în conformitate cu art. 24 alin. (15^1) din Codul fiscal nr. 1163/1997 (în redacția actuală), se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili În decursul perioadei fiscale sub formă de alocații financiare destinate activității sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru în mărime ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate. (15^1) Se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocaţii financiare destinate activităţii sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.			Se impune a fi subliniat faptul că norma menționată este în deplină concordanță cu prevederile art. 35 alin. (5) din Legea sindicatelor nr. 1129/2000, care stabilește limita de cel mult 0,15% din fondul de salarii. Prin urmare, considerăm oportună completarea redacției propuse în proiect la art. 24 alin. (15^1) în final cu sintagma „ , dar nu mai puțin de 0,15% din fondul de retribuire a muncii”.	
		EBA	**Revizuirea limitei propuse pentru deducerea cheltuielilor cu taxele de aderare şi cotizații de membru** Salutăm intenția Ministerului Finanțelor de a include un alt mecanism de deducere a cheltuielilor cu taxele de aderare și cotizații de membru destinate activității patronatelor, fundațiilor și altor asociații de reprezentare a activității de întreprinzător. În prezent plafonul de deductibilitate este raportat la anumiți indicatori și constituie: (i) 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau (ii) valoarea ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern, aplicabil întregii valori a taxelor de aderare şi a cotizațiilor de membru suportate pe parcursul perioadei fiscale. Proiectul propus al politicii fiscale modifică abordarea de a stabili plafonul în funcție de fondul de salarizare la un alt indicator – cifra de afaceri, limitând însă la 0,05%. Ținem să menționăm că plafonul de 0.05% din cifra de afaceri este unul foarte mic și nu asigură deductibilitatea integrală unor astfel de cheltuieli, fiind afectați în mod special companiile cu rulaje mici ale cifrei de afaceri. În context, merită menționat faptul că	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			calitatea de membru a unei asociații de profil sau de reprezentare reprezintă o chestiune indispensabilă în cadrul activității de întreprinzător, companiile organizându-și activitatea la nivel asociativ și nu în mod individual. Mai mult, de regula, companiile sunt membre a câtorva asociații, fapt care implică un cost mai mare cu aderarea, iar limitarea deducerii la 0,05% din cifra de afaceri reprezintă o povară fiscal suplimentară și neargumentată. Astfel, solicităm să fie revizuită această limită prin raportarea la 5% din cifra de afaceri pentru a reflecta în mod fidel scopul real al acestor taxe, dar și pentru a alinia altor limite prevăzute prin proiectul politicii fiscale (ex. Deducerea cheltuielilor cu donații în limita de 5% din cifra de afaceri).	
		Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)	Recalibrarea deducerii cotizațiilor de membru. Ajustarea art. 24 alin. (15) și (15¹) astfel încât să nu se reducă deductibilitatea actuală a cotizațiilor către asociațiile de reprezentare – de exemplu, prin păstrarea alternativei celor două salarii medii lunare pe economie.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.
		Moldova Fruct	Solicităm majorarea plafonului deductibil pentru cotizațiile de membru și taxele de patronat de la 0,05% la maximum 2% din cifra de afaceri, lăsând companiilor dreptul legitim de a susține structurile asociative de export.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	Revizuirea limitei propuse pentru deducerea cheltuielilor cu taxele de aderare și cotizații de membru Proiectul propus al politicii fiscale modifică abordarea de a stabili plafonul în funcție de fondul de salarizare la un alt indicator – cifra de afaceri, limitând însă la 0,05%. Ținem	**Se acceptă parțial,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			să menționăm că plafonul de 0.05% din cifra de afaceri este unul foarte mic și nu asigură deductibilitatea integrală unor astfel de cheltuieli. **Solicităm să fie revizuită această limită prin raportarea la 5% din cifra de afaceri.**	
		Asociația „MĂR”	**Revizuirea limitei de deductibilitate a cheltuielilor aferente cotizațiilor de membru și taxelor de aderare la organizațiile patronale** **Salutăm intenția de a menține posibilitatea deducerii fiscale a cheltuielilor aferente taxelor de aderare și cotizațiilor de membru achitate către organizațiile patronale, precum și altor structuri reprezentative ale mediului antreprenorial.** Totodată, considerăm că plafonul propus de 0,05% din cifra de afaceri este insuficient și riscă să reducă eficiența practică a acestei facilități fiscale, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii care reprezintă majoritatea membrilor organizațiilor patronale și profesionale. Din perspectiva MĂR, participarea companiilor în cadrul organizațiilor patronale și asociațiilor sectoriale nu reprezintă o cheltuială opțională, ci o investiție în reprezentarea intereselor economice, dialogul cu autoritățile, dezvoltarea profesională, promovarea bunelor practici și consolidarea competitivității sectoarelor economice. În cazul mai multor industrii, activitatea asociativă a devenit esențială pentru promovarea reformelor sectoriale, participarea la consultările publice, dezvoltarea competențelor profesionale și implementarea proiectelor de interes	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			comun pentru industrial economiei. De asemenea, multe companii sunt membre simultan ale mai multor organizații profesionale, patronale, ceea ce presupune costuri legitime și necesare pentru asigurarea unei reprezentări eficiente a intereselor lor economice. În aceste condiții, limitarea deductibilității la nivelul de 0,05% din cifra de afaceri poate descuraja implicarea companiilor în structurile asociative și poate diminua capacitatea organizațiilor patronale de a reprezenta eficient mediul de afaceri în dialogul cu autoritățile publice. Prin urmare, solicită reconsiderarea plafonului propus și stabilirea unui mecanism care să permită deductibilitatea într-o măsură mai apropiată de realitățile mediului antreprenorial. Considerăm oportună examinarea majorării plafonului la un nivel care să asigure deductibilitatea efectivă a acestor cheltuieli și să fie în concordanță cu importanța activității asociative pentru dezvoltarea mediului de afaceri și consolidarea dialogului public-privat. O astfel de abordare ar contribui la stimularea participării companiilor în organizațiile reprezentative, la consolidarea structurilor patronale și profesionale și la crearea unui cadru mai favorabil pentru formularea și promovarea politicilor economice bazate pe consultare și parteneriat.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (15) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare şi cotizaţii de membru destinate	Articolul 24 la alineatul (15) și (15^1), textul „0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern	**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	În același spirit al susținerii mediului de afaceri, atragem atenția asupra propunerii de a raporta deductibilitatea cheltuielilor cu taxele de aderare și cotizațiile de membru la cifra de afaceri, înlocuind astfel limitarea bazată pe fondul de salarizare. Deși direcția este una salutară, modificarea	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

activităţii patronatelor, fundaţiilor şi altor asociaţii de reprezentare a activităţii de întreprinzător. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate. (15^1) Se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocaţii financiare destinate activităţii sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.	pentru anul în care au fost suportate" se substituie cu textul „0,05% din cifra de afaceri";		propusă la art. 24 alin. (15) și (15^1) din Codul fiscal limitează această deductibilitate la doar 0,05% din cifra de afaceri. Acest procent este disproporționat de mic și nu asigură acoperirea integrală a acestor cheltuieli, afectând în mod special IMM-urile. Industria turismului este prin excelență un sector multidisciplinar, iar operatorii noștri sunt adesea nevoiți să facă parte din mai multe asociații de profil pentru a-și putea desfășura și promova activitatea eficient. De exemplu, o agenție de turism poate fi membră atât a unei asociații de turism receptor și intern, cât și a uneia de outgoing, operatorii de turism medical trebuie să fie afiliați și la structuri din sistemul de sănătate, iar o cramă care primește turiști este de regulă membră ANTRIM, dar și a asociației micilor producători de vinuri sau a altor entități de ramură. Acest nivel ridicat de afiliere, vital pentru calitatea și complexitatea produsului turistic, implică un cost cumulativ semnificativ cu cotizațiile. Prin urmare, solicităm revizuirea acestei limite și stabilirea ei la 5% din cifra de afaceri. O astfel de cotă ar reflecta fidel realitatea asocierii profesionale și s-ar alinia echitabil cu alte facilități similare prevăzute în același proiect de lege, cum ar fi deducerea cheltuielilor pentru donații, plafonată tot la 5% din cifra de afaceri.	
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Deducerea integrală a cotizațiilor achitate organizațiilor internaționale reprezentative** Proiectul politicii fiscale limitează deducerea taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru prin raportare la cifra de afaceri. Această limitare nu trebuie să afecteze participarea întreprinderilor moldovenești la	**Nu se acceptă,** se menține redacția actuală prevăzută în Codul fiscal

			organizații internaționale care reprezintă ramurile economiei în raport cu instituțiile interguvernamentale. Propunem completarea art. 24 din Codul fiscal cu alineatul (15^3), cu următorul cuprins: „(15^3) Prin derogare de la alin. (15) și (15^1), se permite deducerea integrală a cheltuielilor suportate de contribuabili sub formă de taxe de aderare și cotizații de membru achitate organizațiilor internaționale de reprezentare constituite în temeiul convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și altor organizații internaționale care sunt acreditate, dețin statut consultativ, participativ sau de observator pe lângă organizații interguvernamentale.” Deducerea trebuie să fie permisă în baza documentului de aderare, a facturii sau notei de plată și a documentului care confirmă achitarea cotizației.	
	Puncte din proiect: pct. 13.4 – art. 24 alin. (15) și (15^1); pct. 13.7 – art. 24 alin. (20); modificările aferente art. 52, după caz.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Excluderea sindicatelor și patronatelor din categoria entităților scutite de calcularea impozitului pe profit și revizuirea plafonului de deductibilitate** Vă rugăm să clarificați: • rațiunea schimbării bazei de calcul pentru deductibilitatea cotizațiilor către patronate și sindicate? • de ce se trece de la fondul de retribuire a muncii la cifra de afaceri? • cum se aplică plafonul companiilor cu cifră de afaceri mare, dar marjă redusă și cum se aplică plafonul organizațiilor care nu au cifră de afaceri în sens clasic? • dacă a fost evaluat impactul asupra sustenabilității organizațiilor patronale și sindicale și impactul asupra dialogului public-privat;	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			• de ce sunt excluse patronatele și sindicatele din regimul de scutire, în același timp cu menținerea organizațiilor non-profit? Or, esența și natura activităților este similară, dar reglementarea se face prin legi specifice diferite, ceea ce crează distorsiuni în înțelegerea acestei decizii; • dacă modificarea tratamentului fiscal respectă principiul neutralității și nediscriminării între entități cu scop necomercial comparabil? • dacă a fost analizată conformitatea cu jurisprudența europeană privind tratamentul organizațiilor non profit? Actualul proiect ridică îngrijorări inclusiv în ceea ce privește tratamentul aplicabil cotizațiilor către organizațiile patronale și sindicale, precum și statutul fiscal al acestor organizații. Patronatele și sindicatele au un rol esențial în menținerea unui dialog social și economic constructiv, contribuind la formularea de politici publice mai echilibrate, la consultarea mediului de afaceri și a salariaților, precum și la prevenirea unor decizii normative rupte de realitățile economice. În acest context, modificarea bazei de calcul pentru deductibilitatea cotizațiilor, precum și excluderea patronatelor și sindicatelor din regimul de scutire, necesită o fundamentare suplimentară. Noua arhitectură a impozitării, în special componenta aferentă cheltuielilor neeligibile, poate genera riscuri sporite de calificare diferită și aplicare abuzivă din partea organelor de control. Aceste riscuri sunt amplificate de menținerea unei abordări diferite pentru organizațiile necomerciale, deși natura activității patronatelor, sindicatelor și	

			organizațiilor non-profit este comparabilă sub aspectul finalității necomerciale și al reglementării prin legi speciale. Propunem menținerea unui tratament fiscal coerent și nediscriminatoriu pentru patronate, sindicate și organizațiile necomerciale, cel puțin în ceea ce privește veniturile obținute din cotizații, granturi, donații și alte surse destinate realizării scopurilor statutare.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru transportul, hrana şi studiile profesionale ale angajatului, inclusiv a cheltuielilor legate de organizarea şi realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învăţământ dual, conform modului stabilit de Guvern.	Articolul 24: alineatul (19) va avea următorul cuprins: „(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune.”;	**CNPM**	**Plafonarea cumulativă rigidă a beneficiilor extra-salariale și a facilităților nemonetare acordate angajaților** Prin modificarea articolelor 19, 20 și 24 din Codul Fiscal, proiectul introduce un plafon global și rigid, limitat la maximum 10% din fondul anual de salarizare al companiei, în care trebuie să se încadreze absolut toate facilitățile nemonetare (non-cash) și beneficiile oferite de angajator salariaților săi. Membrii CNPM solicită excluderea din acest plafon cumulativ a cheltuielilor strategice destinate dezvoltării resurselor umane. Astfel, programele de instruire profesională, cursurile de calificare, pachetele de asigurări medicale facultative, abonamentele de servicii medicale sau sportive, precum și planurile de stimulare pe termen lung bazate pe acțiuni (de tipul Stock Option Plans) trebuie să rămână deductibile integral și separate de facilitățile de consum curent. O plafonare rigidă de 10% va pune o presiune uriașă pe companiile din sectoarele mari consumatoare de forță de muncă (precum industria manufacturieră, automotive sau retail), forțându-le să își desființeze sau să își reducă drastic pachetele de suport	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			social, tichetele de masă și asigurările de sănătate. Într-o perioadă marcată de un deficit acut de forță de muncă calificată și de emigrare masivă, aceste beneficii reprezintă instrumente vitale de retenție. De asemenea, asimilarea planurilor de tip Stock Option Plans în acest plafon contravine logicii financiare internaționale, unde opțiunile pe acțiuni sunt instrumente de capitalizare și co-interesare pe termen lung, nu elemente de remunerare salarială curentă.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru transportul, hrana şi studiile profesionale ale angajatului, inclusiv a cheltuielilor legate de organizarea şi realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învăţământ dual, conform modului stabilit de Guvern. (19^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă, precum şi a contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii aferente tichetelor de masă. (19^2) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru orice plăţi efectuate în folosul angajatului, al studentului stagiar şi/sau al elevului în baza raporturilor reglementate de Codul educaţiei şi/sau de Legea	Articolul 24: alineatul (19) va avea următorul cuprins: „(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune.”; alineatele (19^1) - (19^4) se abrogă;	**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	Salutăm intenția Ministerului Finanțelor de a elimina răspunderea angajatului pentru eventualele depășiri ale plafonului fiscal acordat, însă considerăm necesară o abordare mai nuanțată în ceea ce privește structura acestui plafon. În forma actuală, includerea tichetelor de vacanță și a tichetelor de masă în plafonul comun de 10% creează o competiție artificială între beneficii cu finalități sociale distincte, forțând angajatorii să aleagă între acestea în detrimentul salariaților. Tichetele de vacanță nu reprezintă un simplu beneficiu extrasalarial, ci un instrument strategic de politică turistică. Acestea au o misiune clară spre direcționarea resurselor financiare exclusiv către prestatorii de servicii turistice din Republica Moldova, susținând direct structurile de cazare, pensiunile rurale și unitățile de alimentație publică din mediul rural. Într-un context în care turismul intern are nevoie de stimulente pentru a-și consolida cota de piață și a-și formaliza veniturile, tichetele de vacanță sunt un catalizator pentru consumul intern. Includerea lor în plafonul general de 10% riscă să transforme acest instrument, aflat încă în etapă de lansare și educare a pieței,	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

nr.110/2022 cu privire la învăţământul dual, în raport cu care au fost calculate contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii şi/sau au fost reţinute primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator şi angajat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în scopuri fiscale a altor tipuri de cheltuieli conform prevederilor prezentului articol.			într-o facilitate inaccesibilă pentru o mare parte a salariaților, din cauza prioritizării tichetelor de masă care, la rândul lor, joacă un rol vital în asigurarea alimentației zilnice pentru categoriile cu venituri mici și medii. Considerăm că tichetele de masă și tichetele de vacanță trebuie tratate ca instrumente cu regim special, fiind deja reglementate prin legi dedicate. Acestea au destinație limitată, sunt netransferabile și 100% trasabile, generând un consum fiscalizat care susține direct bugetul de stat. Fuzionarea lor într-un plafon comun ar submina eficiența ambelor instrumente angajatorii urmând a fi nevoiți să reducă numărul de beneficii acordate, cu efecte directe asupra veniturilor sectorului HoReCa și asupra gradului de utilizare a capacităților de cazare în zonele rurale. Pentru a asigura sustenabilitatea acestei politici și a atinge obiectivele de dezvoltare a turismului intern, propunem ca tichetele de vacanță și tichetele de masă să rămână plafonate conform legislației speciale aplicabile fiecăruia, fiind excluse din calculul plafonului general de 10%. În acest scop, solicităm completarea art. 24 alin. (19) din Codul fiscal cu următoarea prevedere: „Prevederile prezentului alineat nu se aplică cheltuielilor suportate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă, a tichetelor de vacanță și abonamentelor pentru utilizarea facilităților sportive în vederea practicării sportului și educației fizice cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic. Cheltuielile respective sunt deductibile separat, în limitele și în condițiile stabilite de legislația specială aplicabilă fiecărui instrument.” Această modificare nu	

			reprezintă o relaxare fiscală nelimitată, ci o aliniere a regimului fiscal cu scopul economic al acestor instrumente: stimularea turismului și protejarea puterii de cumpărare a angajaților, fără a pune în pericol viabilitatea agenților economici din industria ospitalității.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 24 alin. (19) din Codul fiscal, opinăm că norma urmează a fi revizuită prin stabilirea modului de determinare a plafonului de 10% din fondul anual de retribuire a muncii pentru contribuabilii care își încep activitatea pe parcursul perioadei fiscale sau care nu au activat pe întreaga durată a anului fiscal. În redacția actuală a normei, opinăm că nu este clar acest aspect.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (19[1]) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă, precum şi a contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii aferente tichetelor de masă. (19[2]) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru orice plăţi efectuate în folosul angajatului, al studentului stagiar şi/sau al elevului în baza raporturilor reglementate de Codul educaţiei şi/sau de Legea nr.110/2022 cu privire la învăţământul dual, în raport cu care au fost calculate contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii	Articolul 24: alineatele (19[1]) - (19[4]) se abrogă;	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 13.6 MMPS susține menținerea redacției actuale a alin. (19[1]), alin. (19[3]) lit. b) și d) din Codul fiscal. Menționăm că sprijinim menținerea integrală a deducțiilor pentru tichete de masă, formare profesională și servicii medicale.** Tichetele de masă reprezintă un instrument important de susținere a bunăstării salariaților, utilizat în special în sectoarele cu activități solicitante din punct de vedere fizic. Prin acest mecanism, angajatorii contribuie la acoperirea cheltuielilor pentru alimentație, sporind atractivitatea locurilor de muncă și gradul de retenție a personalului. Totodată, studiile Organizației Internaționale a Muncii și ale Organizației Mondiale a Sănătății evidențiază că accesul la o alimentație adecvată contribuie la creșterea productivității, reducerea absenteismului și îmbunătățirea stării de sănătate a lucrătorilor. De asemenea, în numeroase state membre	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

şi/sau au fost reţinute primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator şi angajat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în scopuri fiscale a altor tipuri de cheltuieli conform prevederilor prezentului articol. (19^3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator, în folosul salariatului, pentru: a) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaţilor, al căror cuantum anual în raport cu un salariat nu depăşeşte cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; b) perfecţionarea salariaţilor, alta decât cea prevăzută la alin.(19), precum şi pentru activităţile aferente consolidării culturii corporative şi a spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern, în cuantum anual ce nu depăşeşte 5% din valoarea calculată ca diferenţă între fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul precedent sau pentru anul curent, şi fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 şi 121 din Clasificatorul ocupaţiilor din Republica Moldova din anul respectiv. În sensul prezentei litere, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material; c) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive în vederea practicării sportului şi educaţiei			ale Uniunii Europene, tichetele de masă beneficiază de tratament fiscal preferențial, fiind recunoscute ca instrument de politică socială și de ocupare. Abrogarea facilității fiscale riscă să determine reducerea sau eliminarea acestui beneficiu pentru salariați, diminuarea instrumentelor de motivare utilizate de angajatori și reducerea consumului în sectorul alimentar și HoReCa. Abrogarea alin. 19^3 lit. b), referitor la perfecționarea profesională și activitățile de team-building, riscă să reducă investițiile angajatorilor în dezvoltarea competențelor forței de muncă, într-un context în care deficitul de personal calificat reprezintă una dintre principalele provocări ale pieței muncii. Potrivit datelor europene, întreprinderile care investesc în formarea continuă înregistrează niveluri mai ridicate de productivitate, inovare și retenție a personalului. Eliminarea facilității fiscale ar putea descuraja participarea angajatorilor la astfel de programe și ar diminua capacitatea de adaptare a salariaților la noile cerințe tehnologice și profesionale. În ceea ce privește alin. 19^3 lit. d), referitor la serviciile medicale și asigurarea medicală facultativă acordate salariaților, menținerea facilității fiscale este justificată prin beneficiile economice și sociale generate. Eliminarea deductibilității ar reduce interesul angajatorilor de a oferi aceste beneficii, limitând accesul salariaților la servicii preventive și complementare de sănătate și sporind presiunea asupra sistemului public de sănătate. Totodată, într-o piață a muncii marcată de deficit de personal, aceste beneficii reprezintă instrumente	

fizice cu scop de întreţinere, profilactic sau terapeutic, achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei, precum şi de la intermediarii acestora, şi/sau compensarea cheltuielilor suportate de salariaţi în structurile de primire turistică din zonele rurale ale Republicii Moldova, inclusiv a cheltuielilor aferente tichetelor de vacanţă, în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat; d) contractarea serviciilor medicale în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în scopuri fiscale a cheltuielilor enumerate la lit.a)–d) dacă pentru cuantumul ce depăşeşte plafonul menţionat se aplică alin.(19^2). (19^4) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru transportul şi hrana studenţilor stagiari şi/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educaţiei şi/sau Legea nr.110/2022 cu privire la învăţământul dual, conform modului stabilit de Guvern.			importante de atragere și retenție a forței de muncă.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi	Articolul 24: alineatul (19) va avea următorul cuprins: „(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi	**ABM**	Noua structură privind beneficiile monetare și nemonetare introduce noțiuni nedefinite și un plafon unic de deductibilitate, generând incertitudine privind componentele fondului anual	**Se acceptă parțial,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

determinate de angajator pentru transportul, hrana şi studiile profesionale ale angajatului, inclusiv a cheltuielilor legate de organizarea şi realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învăţământ dual, conform modului stabilit de Guvern. (19^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă, precum şi a contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii aferente tichetelor de masă. (19^2) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru orice plăţi efectuate în folosul angajatului, al studentului stagiar şi/sau al elevului în baza raporturilor reglementate de Codul educaţiei şi/sau de Legea nr.110/2022 cu privire la învăţământul dual, în raport cu care au fost calculate contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii şi/sau au fost reţinute primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator şi angajat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în scopuri fiscale a altor tipuri de cheltuieli conform prevederilor prezentului articol. (19^3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator, în folosul salariatului, pentru:	determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune."; alineatele (19^1) - (19^4) se abrogă;		de retribuire a muncii. De asemenea, eliminarea posibilității de deducere a facilităților impozitate la nivelul salariatului poate conduce la dublă impunere. Noua structură a politicii fiscale introduce diferențierea între beneficii monetare și nemonetare, însă această abordare generează incertitudini privind aplicarea corespunzătoare a regimului fiscal. În acest context, evidențiem următoarele aspecte: • În primul rând, definiția propusă a noțiunii de " fond anual de retribuire a muncii", generează unele incertitudini cu privire la componentele acestuia, reieșind din prevederile privind achitarea asigurărilor sociale incluse în proiectul Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Utilizarea noțiunii de „fond anual de retribuire a muncii" (art.12 alin.17) pentru determinarea deductibilității, corelată cu cuantumul salariilor efectiv achitate, nu reflectă principiul contabil al angajamentelor, fiind mai adecvată raportarea la salariile calculate (art.24 alin. (11^1)). • În al doilea rând, eliminarea prevederii care permitea deducerea facilităților impozitate la nivelul salariatului poate conduce la dublă impunere, motiv pentru care considerăm necesară menținerea acesteia. • În al treilea rând, solicităm respectuos autorului definirea noțiunii de "beneficia nemonetare" și "beneficii monetare", inclusiv stabilirea unor criterii conform cărora ar fi posibilă evaluarea naturii beneficiilor respective (oferirea unor exemple). Plafonul de 10% aplicabil beneficiilor nemonetare nu este corelat clar cu celelalte prevederi fiscale	

a) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaţilor, al căror cuantum anual în raport cu un salariat nu depăşeşte cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; b) perfecţionarea salariaţilor, alta decât cea prevăzută la alin.(19), precum şi pentru activităţile aferente consolidării culturii corporative şi a spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern, în cuantum anual ce nu depăşeşte 5% din valoarea calculată ca diferenţă între fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul precedent sau pentru anul curent, şi fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 şi 121 din Clasificatorul ocupaţiilor din Republica Moldova din anul respectiv. În sensul prezentei litere, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material; c) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive în vederea practicării sportului şi educaţiei fizice cu scop de întreţinere, profilactic sau terapeutic, achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei, precum şi de la intermediarii acestora, şi/sau compensarea cheltuielilor suportate de salariaţi în structurile de primire turistică din zonele rurale ale Republicii Moldova, inclusiv a cheltuielilor aferente tichetelor de			relevante, ceea ce generează incertitudine normativă și dificultăți de aplicare (redacția propusă la art.20 lit.d^6 și art.20 lit.d^{20} din Codul fiscal). • În al patrulea rând, considerăm oportună revizuirea plafonului de deductibilitate, având în vedere natura cumulativă și utilizarea extinsă a acestor beneficii ca instrument de motivare a angajaților. Claritatea regimului fiscal al beneficiilor este necesară pentru aplicare uniformă și pentru evitarea dublării sarcinii fiscale. Beneficiile acordate salariaților sunt utilizate ca instrumente de motivare și retenție, iar deductibilitatea predictibilă a acestora sprijină dezvoltarea competențelor, competitivitatea angajatorilor și formalizarea costurilor salariale.	
		Moldova Fruct	**Plafonarea și taxarea hranei, transportului și serviciilor destinate zilierilor (Modificarea Art. 24 din CF)** **Ce prevede proiectul:** Cheltuielile suportate de angajator pentru hrană, transport și tichete de masă pentru salariați, stagiari și zilieri sunt consolidate și supuse unui plafon rigid de 10% din fondul anual de retribuire a muncii. Orice sumă ce depășește acest plafon este declarată neeligibilă (și taxată cu 15%). **Consecințe economice:** Această regulă ignoră total modul în care funcționează horticultura. O fermă are puțini angajați permanenți la birou sau mecanizatori în câmp, dar în lunile de recoltare (mai-octombrie) aduce la muncă sute de oameni cu ziua (zilieri). Pentru a strânge recolta, fermierul este obligat prin lege și de realitățile din teren să le asigure oamenilor transport organizat din sate și o masă caldă pe	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

vacanţă, în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat; d) contractarea serviciilor medicale în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în scopuri fiscale a cheltuielilor enumerate la lit.a)–d) dacă pentru cuantumul ce depăşeşte plafonul menţionat se aplică alin.(19^2). (19^4) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru transportul şi hrana studenţilor stagiari şi/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educaţiei şi/sau Legea nr.110/2022 cu privire la învăţământul dual, conform modului stabilit de Guvern. (20) Se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală ale salariatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat fiecărui salariat. (26) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator, în mărime ce nu depăşeşte valoarea de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil al salariatului, pentru organizarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor sau pentru plăţile efectuate, în folosul salariatului, în scopul compensării			câmp. Deoarece fondul de salarizare permanent al fermei este mic, plafonul de 10% se va epuiza chiar din primele două săptămâni de recoltare. Tot ce cheltuiește fermierul în restul lunilor pentru a hrăni și transporta zilierii va fi taxat de stat cu 15%. Este inadmisibil ca statul să amendeze fiscal un producător pentru că le dă o masă caldă oamenilor care muncesc sub cerul liber. **Solicităm ca toate cheltuielile efectuate de fermieri pentru hrana, tichetele de masă și transportul zilierilor (conform Legii nr. 22/2018) să fie deductibile în proporție de 100%, fără a fi incluse în plafonul restrictiv de 10% din fondul de salarizare al personalului permanent.**	
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	Revizuirea plafonului pentru beneficiile nemonetare în folosul angajaților (hrana, transport, cadouri pentru angajați). Proiectul propune prin Alineatul (19) :„(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune.” Limita de 10% nu acoperă cheltuielile pentru transport și masă pentru angajații din sectorul agricol luînd în considerație faptul că activitatea fermelor se desfășoară în extravilan, iar fermele sunt nevoite să asigure	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

costurilor pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani.			aceste beneficii nemonetare angajaților. Propunem majorarea plafonului deductibil al cheltuielilor cu beneficii la minim 20% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului.	
		ACAP	Solicităm insistent să se stabilească un alt moment de determinare a indicatorului limitătm, decât perioada fiscală de gestiune curentă (de exemplu, perioada fiscală precedentă). În acest context, este principial important de clarificat ce se înțelege prin beneficii nemonetare. Se vor include aici sau nu hrana, transportul organizat, instruirea profesională etc.?	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.
		CNSM	propunem la pct. 13.5, în partea ce ține de expunerea într-o nouă redacție a art. 24, alin. (19) din Codul fiscal să fie completată după cuvintele „în folosul angajaților,” cu sintagma „stabilite prin contractul colectiv de muncă la nivel de unitate”, fapt ce va permite acordarea nediscriminatorie de către angajator a beneficiilor nemonetare, de comun acord cu organizația sindicală, sau, în lipsa acesteia, cu reprezentanții salariaților care au încheiat contractul colectiv de muncă. Propunerea dată va asigura promovarea negocierilor colective precum prevede Directiva UE 2022/2041 privind salariile minime adecvate.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.
		EBA	**Revizuirea modului propus de impozitare a veniturilor din beneficii** Proiectul politicii fiscale supus consultărilor este axat pe două concepte distincte ”beneficii monetare și ”beneficii nemonetar” și care, în baza analizei noastre preliminare comportă sarcini fiscale diferite / lasă loc de interpretare privind modul practic în care trebuie înțeles și aplicat regimul fiscal aferent. În context,	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			sumarizăm mai jos principalele deficiențe constatate: • Pentru respectarea regimului fiscal al acestora este necesar sa fie dată noțiunea exactă a ”beneficiilor monetare” și ”beneficiilor nemonetare”. De exemplu , nu este clar dacă acordarea tichetelor de masă intră în categoria beneficiilor per general, și dacă da, atunci în care categorie de beneficii - monetare sau nemonetare. • Fondul anual de retribuire a muncii (noțiune nouă) utilizat la determinarea cheltuielilor eligibile/deducerea cheltuielilor, inclusiv în raport cu antreprenorii independenți, este bazat cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul perioadei fiscale respective. Având în vedere că în scopuri contabile veniturile și cheltuielile se determina în baza principiului de angajamente, consideram necesar modificarea noțiunii bazat pe salariile calculate și nu cele achitate. • Am identificat excluderea alin.(19^2) din art.24 din Codul fiscal, prin care facilitățile care sunt impozitate la nivelul salariatului se permiteau la deducere la determinarea impozitului pe profit. Consideram esențiala menținerea prevederii actuale pentru evitarea dublei impuneri a acestor cheltuieli atât la nivel de angajator, cît și la nivel de salariat. • În cazul beneficiilor nemonetare este propusă limita la deducere de 10% din fondul de salarizare, însă nu este clar cum această limită este/trebuie să fie corelată cu redacția propusă a art.20 lit.d^6 și art.20 lit.d^{20} din Codul fiscal. Înțelegem că, cel puțin, din punct de vedere al asigurărilor sociale de stat o astfel de legătură a fost inclusă prin suplinirea Anexei nr.3 la Legea	

			nr.489/1999 punctul 44) și care face trimitere îm mod expres la art.24 alin.(19) din Codul fiscal. • Totodată, propunem majorarea plafonului deductibil al cheltuielilor cu beneficii, avînd în vedere cumularea tuturor beneficiilor acordate și utilizate ca stimulent de către companii, fiind planificate și bugetate pe termen mediu si lung, iar valoarea acestora cumulativă este una destul de mare (ex.cheltuieli cu hrana, transport, cadouri, sport, servicii de îngrijire a copiilor, etc) • De asemenea, nu este clar mecanismul de impozitare /deducere a cheltuielilor cu tichetele de masă în condițiile propuse de noua politică fiscală. Astfel, nu este clar (i) care este actul de bază care reglementează regimul de impozitare (Codul fiscal, Legea 166/2017, Legea 489/1999), (ii) care este scopul excluderii contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii din valoarea tichetelor de masă (Potrivit Notei informative la proiect modificarea respectivă urmărește ”excluderea obligației de calculare a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii la valoarea nominală a tichetelor de masa” însă această normă/regulă nu este inclusă în Legea 489/1999, iar art.7 din Legea 166/2017 include prevederi diferite de cele anunțate prin Nota informativă în temeiul căruia ”Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaților, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu. În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decît limita stabilită la art.4 alin.(1),	

			pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu". Pe cale de consecință, solicităm s fie corelate toate aceste legi, astfel încît să fie clar modul de impozitare/de deducere a tichetelor de masă începînd cu 2027. • Totodată, solicităm să fie păstrat regimul actual de deductibilitate pentru transportul și alimentația angajaților. Limitarea deductibilității beneficiilor nemonetare la un plafon de 10% din fondul de salarizare este insuficientă și nu reflectă realitatea în care activează companiile din anumite domenii. În prezent, cheltuielile cumulate aferente transportului și hranei angajaților reprezintă aproximativ 20% din fondul de salarizare. Plafoanele legale actuale de 75 lei/zi/angajat pentru transport și 70 lei/zi/angajat pentru hrana deja constituie circa 20% din fondul de salarizare. Stabilirea unui plafon unic de deductibilitate de 10% pentru toate beneficiile nemonetare ar însemna, în practică, reducerea semnificativă a nivelului actual de deductibilitate pentru aceste cheltuieli. În consecință, noua regulă ar reduce nivelul de deductibilitate existent și ar genera costuri fiscale suplimentare pentru mediul de afaceri. În contextul actual, marcat de declinul demografic și de nivelul redus al veniturilor populației, transportul și alimentația nu pot fi considerate simple beneficii extrasalariale, ci reprezintă necesități esențiale pentru asigurarea și menținerea forței de muncă. Din aceste considerente, propunem păstrarea	

			nivelului actual de deductibilitate pentru transportul și hrana angajaților la minimum 20% din fondul de salarizare. • De asemenea este necesară excluderea cheltuielilor pentru formarea profesională din plafonul de 10% aplicabil beneficiilor nemonetare și permiterea deducerii integrale a acestora. Cheltuielile pentru formarea profesională sunt direct legate de activitatea de întreprinzător și reprezintă investiții necesare pentru dezvoltarea competențelor angajaților și menținerea competitivității întreprinderii. Deductibilitatea integrală a acestora ar încuraja investițiile în capitalul uman și ar asigura alinierea la bunele practici fiscale internaționale.	
	Articolul 24: alineatul (19) va avea următorul cuprins: „(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune.”; Articolul 23 va avea următorul cuprins: „Articolul 23. Cheltuieli neeligibile/nedeductibile aferente activității de întreprinzător	**ABM**	Formarea profesională și studiile angajaților incluse în plafonul global de 10% — regres față de regimul anterior Art. 24 alin. (19) nou stabilește un plafon unic de 10% din fondul anual de retribuire a muncii pentru TOATE beneficiile nemonetare, inclusiv: tichete de masă, transport, cazare, asigurare, sport, cadouri, formare profesională, studii. Regim anterior: cheltuielile cu formarea profesională a angajaților (cursuri, studii postuniversitare, certificări) nu aveau plafon propriu — erau deductibile integral dacă legate de activitatea angajatorului. Impact concret: o bancă cu 2.000 angajați și fond de salarii de 200 mil. lei/an dispune de un plafon de 20 mil. lei pentru TOATE beneficiile nemonetare cumulate. Dacă cheltuielile cu formarea profesională,	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

	Nu sunt eligibile/deductibile cheltuielile personale şi familiale, beneficiile acordate persoanelor fizice, inclusiv salariaților, cu excepţia cazurilor pentru care prezentul titlu prevede un alt mod de reglementare.		tichetele de masă și asigurarea depășesc 20 mil. lei, excedentul devine cheltuială neeligibilă (15% impozit). Propunere: Excluderea cheltuielilor cu formarea profesională din plafonul de 10% și permiterea spre deducere integral Modificările pot fi expuse în modul următor: Alineatul (19) în redacția propusă se completează la final cu o propoziție nouă: (19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice beneficii nemonetare în folosul angajaților, zilierilor, studenților stagiari și/sau elevilor în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, în cuantumul anual ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune. Prevederile prezentului alineat nu se aplică pentru cheltuielile incluse în alineatul (19^1) Și se adaugă un alineat nou (19^1) (19^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru studiile profesionale ale angajatului, conform modului stabilit de Guvern. Cheltuielile pentru formarea profesională sunt direct legate de activitatea de întreprinzător și reprezintă investiții necesare pentru dezvoltarea competențelor angajaților și menținerea competitivității întreprinderii. Deductibilitatea integrală a acestora ar încuraja investițiile în dezvoltarea profesională și ar asigura alinierea la bunele practici fiscale internaționale.	

	Puncte din proiect: pct. 3 – art. 12 pct. 17; pct. 8 – art. 19; pct. 9 – art. 20; pct. 13.5 – art. 24 alin. (19); pct. 48 – art. 92; pct. 56 – art. 99 alin. (2); Art. XIX – Legea nr. 166/2017 privind tichetele de masă.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Facilitățile acordate de patron (beneficiile monetare și nemonetare)** Vă rugăm să clarificați următoarele aspecte: • ce stă în spatele introducerii plafonului general de 10% și de ce anume această valoare? Ideea este că acest plafon este insuficient pentru a acoperi necesitățile companiei în ceea ce ține de atragerea și retenția personalului, iar propunerea unui alt plafon necesită înțelegerea modului de stabilire a acestuia. O valoare de lucru discutată în comunitate ar fi de minim 15% din fondul anual de retribuire a muncii; • rugăm sa fie clarificat daca „fondul anual de retribuire a muncii" include salariile, bonusurile, adaosurile, primele, concediile de odihnă, ajutoarele materiale, etc.; • propunem ca sintagma „plătite" din definiția de la art.12 pct.17 să fie înlocuită cu „calculate" – propunem următoarea redacție: „ prin fond anual de retribuire a muncii se înțelege salariul, alte recompense, inclusiv ajutoarele materiale calculate și pentru care au fost calculate impozitele salariale. • La care anume salariu se referă plafonul de 10%? La ce sumă de salariu se referă plafonul de 10%? Anual pentru toate categoriile de salariați, anual pentru fiecare salariat sau pe altă bază de referință? • care este definiția clară a beneficiilor monetare și nemonetare în folosul angajaților? • salutăm excluderea contribuțiilor sociale la tichetele de masă, dar este nevoie de concretizarea necesității includerii acestei facilități în acest proiect, de rând cu tichetele de vacanță (detalii – mai jos).	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			• nu este clară includerea cheltuielilor educaționale în acest grup? • dacă beneficiile acordate în baza contractelor colective de muncă vor avea același tratament? • nu este clar daca entitatea va putea acorda si alte tipuri de beneficii nemonetare, decit celea care acum sunt prevazute art.24? Sau entitatea va putea acorda și alte tipuri de beneficii nemonetare pe care le va determina aceasta, cu condiția ca ele să nu depășească plafonul menționat? • Propunem ca prevederile alin.(19^2) actual din art.24 din CF să rămână valabile pentru facilitățile monetare, care vor fi cuprinse la art.19 din CF modificat. Astfel, facilitățile acordate de angajator conf.art. 19, care sunt impozitate la nivelul salariatului, să se permită deducerea la determinarea impozitului pe profit. Astfel vom evita dubla impunere a acestor cheltuieli atât la nivel de angajator, cît și la nivel de salariat; • Solicităm clarificarea privind tratamentul fiscal al facilităților actuale prevăzute la art.19 și eliminate din noul art.19, de exemplu: lit. "e) cheltuielile angajatorului pentru darea proprietății în folosință salariatului în scopuri personale" – această facilitate se va încadra in acel coș comun de beneficii nemonetare prevăzute la art.25 alin.19 nou?: • cum se tratează beneficiile recurente contractate anterior intrării în vigoare a legii? • dacă la depășirea plafonului de 10% se impozitează doar depășirea sau întreaga sumă? • dacă beneficiile care nu depășesc plafonul de 10% sunt neimpozabile pentru salariați și dacă se aplică suplimentar contribuții sociale și	

			medicale? Propunem includerea expresă a prevederii în Legea 489/1999 privind faptul că depășirea plafonului de 10% nu atrage după sine calcularea contribuţiilor sociale • de ce au fost excluse facilitățile ce țineau de creșe – nu doar cele ce țineau de sumele acordate, dar și cele ce țineau de deducerile pentru angajatorii ce decid organizarea spațiilor dedicate îngrijirii copiilor la locul de muncă? • cum se corelează tratamentul impozitului pe venit cu tratamentul TVA pentru bunurile și serviciile acordate salariaților, inclusiv în cazul în care acestea sunt în limita plafonului sau depășesc plafonul? • există obligația de ajustare TVA pentru bunurile și serviciile acordate gratuit sau prin intermediul unor furnizori externi, în contextul încadrării acestora în plafonul de 10%? • cum se tratează beneficiile acordate angajaților în contexte transfrontaliere (ex.: angajați detașați sau angajați ai grupurilor internaționale)? • cum se tratează beneficiile acordate prin intermediul unor furnizori externi (platforme de beneficii flexibile)? • dacă pragul de 10.000 de lei pentru raportare la SFS se aplică per tranzacție sau cumulativ anual, per persoană, și dacă se raportează și beneficiile neimpozabile. Menţionăm că raportarea lunară a datelor “adresa și codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite beneficiile” va depăși prevederile GDPR care vor intra în vigoare din august 2026, poate ne limitam la IDNP? • Conform proiectului, se introduce noțiunea “Fond anual de retribuire a muncii – cuantumul salariilor efectiv achitate salariaților pe parcursul	

			perioadei fiscale respective". Ce se întâmplă cu alte remunerații plătite pentru munca depusă, sub formă de prime/bonusuri etc.? Excluderea acestora diminuează baza de calcul pentru plafonul deductibilității. **Atragerea și retenția personalului calificat au reprezentat, începând cu 2023, una dintre direcțiile importante ale politicilor fiscale,** apreciate și promovate intens de comunitatea noastră de afaceri pentru că au permis companiilor să includă, în limita posibilităților, instrumente mai atractive de motivare și fidelizare a angajaților, setul dat fiind un punct de coeziune puternic pentru toate industriile prezente în cadrul AmCham Moldova. Unele dintre aceste instrumente, precum creșele organizate la locul de muncă, au contribuit și la obiectivul mai larg de facilitare a revenirii femeilor în câmpul muncii, prin asigurarea unui spațiu sigur pentru copil în proximitatea părintelui. Acest lucru susține continuitatea activității, menține productivitatea și reduce necesitatea unor costuri suplimentare pentru reinstruirea sau readaptarea angajatelor după o perioadă îndelungată de absență. Este salutabilă intenția de a elimina răspunderea angajatului pentru eventualele depășiri ale plafonului acordat. Totuși, este necesară o analiză atentă a elementelor care urmează să fie incluse în acest plafon și a oportunității de lui în forma propusă. În opinia noastră, plafonul ar putea fi menținut doar cu excluderea expresă din componența acestuia a tichetelor de masă și a tichetelor de vacanță, având în vedere rolul lor social și economic, precum și faptul că acestea sunt deja reglementate prin	

			legi speciale. Ambele instrumente au o finalitate socială și economică distinctă și nu pot fi asimilate beneficiilor extrasalariale cu caracter general. Tichetele de masă contribuie direct la asigurarea alimentației salariaților, în special a persoanelor cu venituri mici și medii, iar tichetele de vacanță stimulează odihna salariaților și direcționează resurse financiare exclusiv către serviciile turistice prestate pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, aceste instrumente au destinație limitată, nu pot fi convertite în numerar și sunt integral trasabile. Utilizarea lor generează consum formal și fiscalizat, susțin comercianții, unitățile de alimentație publică, structurile de cazare, pensiunile rurale și ceilalți prestatori din industria turismului. Includerea tichetelor de masă și a tichetelor de vacanță în plafonul comun de 10% ar crea o concurență artificială între acestea și celelalte beneficii acordate salariaților, precum serviciile medicale, abonamentele sportive, formarea profesională sau alte facilități sociale. În cazul angajaților cu salarii mici și medii, tichetele de masă pot consuma o parte substanțială sau chiar integrală din plafonul disponibil. În consecință, angajatorii vor fi obligați să aleagă între acordarea tichetelor de masă și acordarea tichetelor de vacanță, iar cel din urmă instrument riscă să devină practic inaccesibil pentru o mare parte dintre salariați. O asemenea abordare ar putea diminua utilizarea tichetelor de masă și ar compromite dezvoltarea tichetelor de vacanță chiar în etapa de lansare. Efectele s-ar răsfrânge atât asupra salariaților și angajatorilor, cât și asupra comercianților, sectorului	

			HoReCa, pensiunilor rurale și bugetului public, prin reducerea consumului fiscalizat. Propunerea nu urmărește acordarea unui regim fiscal nelimitat. Tichetele de masă și tichetele de vacanță trebuie să rămână plafonate, însă separat, potrivit limitelor și condițiilor stabilite prin legislația specială aplicabilă fiecărui instrument (valoarea nominală minimă trebuie menținută din considerente economice pentru operatori). Astfel, este menținut controlul asupra costului fiscal, fără a afecta funcționalitatea și obiectivele sociale și economice ale acestora. În acest scop, se propune completarea art. 24 alin. (19) din Codul fiscal cu următoarea prevedere: „Prevederile prezentului alineat nu se aplică cheltuielilor suportate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă și a tichetelor de vacanță. Cheltuielile respective sunt deductibile separat, în limitele și în condițiile stabilite de legislația specială aplicabilă fiecărui instrument.” Referitor la includerea cheltuielilor pentru instruire în categoria beneficiilor acordate angajaților, alături de asigurări, activități sportive sau cadouri, considerăm această abordare ca fiind necorespunzătoare naturii reale a acestor cheltuieli. Capitalul uman reprezintă una dintre cele mai valoroase resurse ale mediului de afaceri, iar investițiile în dezvoltarea competențelor angajaților sunt esențiale pentru funcționarea și creșterea sustenabilă a întreprinderilor. În contextul evoluției continue a tehnologiilor și al cerințelor pieței, instruirea profesională nu are un caracter facultativ, ci constituie o necesitate operațională, inclusiv	

			pentru domenii în care sunt impuse certificări și perfecționări periodice. Totodată, dezvoltarea competențelor contribuie la creșterea competitivității întreprinderilor, la reducerea riscurilor operaționale și la asigurarea conformării cu cerințele legale și profesionale. În același timp, investițiile în formarea profesională susțin retenția personalului calificat în Republica Moldova și reduc fenomenul migrației forței de muncă, inclusiv prin stimularea implicării tinerilor în programe precum învățământul dual. Cheltuielile pentru formarea profesională sunt direct legate de activitatea de întreprinzător și reprezintă investiții necesare pentru dezvoltarea competențelor angajaților și menținerea competitivității întreprinderii. Deductibilitatea integrală a acestora ar încuraja investițiile în capitalul uman și ar asigura alinierea la bunele practici fiscale internaționale.	
		AIM	AIM consideră că beneficiile acordate angajaților reprezintă un instrument important pentru retenția personalului, creșterea productivității și dezvoltarea pieței muncii formale. În acest context, plafonul de 10% propus pentru beneficiile neimpozabile este insuficient pentru a răspunde necesităților actuale ale angajatorilor și ale angajaților. Limitarea excesivă a acestor mecanisme poate reduce atractivitatea unor instrumente care au contribuit în ultimii ani la formalizarea economiei și la dezvoltarea unor sectoare precum alimentația publică, turismul și serviciile. AIM recomandă majorarea plafonului la un nivel cuprins între 20% și 25%, care ar permite	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a normei prevăzute în Codul fiscal.

			menținerea rolului economic și social al acestor instrumente.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător		**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 13, articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător din Codul fiscal, se propune completarea:** cu alineatul 19^5 cu următorul cuprins: „19^5) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către angajator pentru realizarea măsurilor de securitate şi sănătate în muncă, conform Legii 186/2008 securității și sănătății în muncă.”. Modificarea propusă va încuraja angajatorii să investească în măsuri de securitate și sănătate în muncă, ceea ce va conduce la sporirea gradului de securitate și sănătate în muncă și la diminuarea numărului de persoane accidentate, precum și la reducerea considerabilă a cheltuielilor pentru acoperirea consecințelor unor accidente de muncă. Doar pe parcursul anului 2025, au fost comunicate 683 accidente în muncă din care au suferit 704 de persoane. La nivel global, conform estimărilor Organizației Internaționale a Muncii, aproximativ 4% din Produsul Mondial Brut constituie pierderile cauzate de accidentele de muncă. Aceste pierderi reprezintă echivalentul a aproximativ 2,8 trilioane de dolari anual la nivel mondial. La nivel european, conform studiilor Agenției Europene pentru Securitate și Sănătate în Muncă aproximativ aproximativ 3,3% din PIB-ul anual al Uniunii Europene se pierde din cauza condițiilor deficitare de securitate și sănătate în muncă, și accidentelor de muncă. Aceasta se traduce printr-o povară economică de peste 476 de miliarde de euro în fiecare an.	**Nu se acceptă** Cheltuielile respectivă pot fi calificate drept cheltuieli ordinare și necesare în cadrul companii care pot fi deduse prin prisma art.24 alin.(1) din Codul fiscal.

			Articolul 4, alineatul 3, litera h) din Convenția OIM 187 privind cadrul de promovare a securității și sănătății în muncă (ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.72/2009) prevede că sistemul național de securitate și sănătate în muncă include mecanisme de sprijin pentru îmbunătățirea progresivă a condițiilor de securitate și sănătate în muncă în microîntreprinderi, în întreprinderile mici și mijlocii. Unul din mecanismele respective este deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, formulat în propunerea de mai sus, așa cum este prevăzut în articolul 10 din Legea nr. 186/2008. Totodată menționăm că Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 40/2001 stabilește Norme pentru elaborarea şi realizarea măsurilor de protecţie a muncii. Potrivit pct. 3, fiecare angajator, în baza evaluării factorilor de risc la locurile de muncă, va elabora Planul de măsuri de protecţie a muncii în conformitate cu Lista-cadru privind măsurile de protecţie a muncii (anexa nr. 2). Lista-cadru privind măsurile de protecţie a muncii conține o serie de măsuri care îmbunătățesc nivelul de securitate și sănătate și contribuie la evitarea, excluderea sau minimizarea riscurilor de accidentare și îmbolnăvire la locul de muncă. Acestea se divizează în măsuri tehnice și măsuri organizatorice. Ordinul în cauză asigură prevenirea abuzului legat de deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă.	

Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (20) Se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală ale salariatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat fiecărui salariat.	Articolul 24: alineatul (20) va avea următorul cuprins: „(20) Se permite deducerea donaţiilor făcute de contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităţilor şi instituţiilor publice, organizaţiilor necomerciale specificate la art.52 alin.(1), organizaţiilor sindicale şi patronale, caselor de copii de tip familial, autorităților administrației publice locale, în limita de 5% din cifra de afaceri.”;	**Consiliul Național al Tineretului din Moldova**	**În cadrul modificării propuse la art. 24 alin. (20) din Codul fiscal, se recomandă majorarea plafonului de deductibilitate pentru donațiile și sponsorizările acordate organizațiilor de tineret și structurilor asociative de tineret de la 5% la 8% din cifra de afaceri** Prin modificarea propusă la art. 24 alin. (20) din Codul fiscal se menține posibilitatea deducerii donațiilor și sponsorizărilor efectuate de contribuabili în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților și instituțiilor publice, organizațiilor necomerciale, organizațiilor sindicale și patronale, caselor de copii de tip familial și autorităților administrației publice locale, **în limita de 5% din cifra de afaceri**. Consiliul Național al Tineretului din Moldova susține menținerea mecanismului de deductibilitate prevăzut la art. 24 alin. (20), apreciind importanța acestuia pentru susținerea activităților de interes public desfășurate de organizațiile societății civile și de alte entități care contribuie la dezvoltarea comunităților. Totodată, CNTM consideră necesară consolidarea stimulentelor fiscale destinate susținerii sectorului de tineret, având în vedere rolul organizațiilor de tineret și al structurilor asociative de tineret în dezvoltarea participării civice, educației nonformale, voluntariatului, incluziunii sociale și integrării socio-profesionale a tinerilor. În prezent, organizațiile de tineret implementează programe și servicii de interes public care completează intervențiile autorităților publice în	**Nu se acceptă extinderea facilităților fiscale**

			domeniul tineretului, contribuind la dezvoltarea competențelor tinerilor, promovarea participării acestora la procesele decizionale și consolidarea coeziunii sociale. Cu toate acestea, accesul la surse sustenabile de finanțare rămâne limitat, iar nivelul redus al sponsorizărilor private reprezintă una dintre principalele provocări pentru dezvoltarea sectorului. În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă completarea art. 24 alin. (20) din Codul fiscal cu o normă specială aplicabilă organizațiilor de tineret și structurilor asociative de tineret, după cum urmează: Redacția propusă: „Prin derogare de la prezentul alineat (art. 24 alin. (20)), donațiile și sponsorizările acordate organizațiilor de tineret și structurilor asociative de tineret, astfel cum sunt definite de Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret, se permit spre deducere în limita de 8% din cifra de afaceri.” Această recomandare ar contribui la: ● stimularea implicării mediului de afaceri în finanțarea programelor și inițiativelor destinate tinerilor; ● diversificarea și consolidarea surselor de finanțare ale organizațiilor de tineret; ● creșterea capacității organizațiilor de tineret de a implementa activități și servicii de interes public; ● dezvoltarea parteneriatelor dintre sectorul asociativ de tineret și mediul de afaceri; ● susținerea implementării obiectivelor politicii de tineret	

			prevăzute de Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret.	
		Consiliul Național al ONG-urilor	Domeniul filantropiei și sponsorizării. Constatări: a) Slăbirea caracterului stimulativ al deducerii în noul model. Sub regimul actual, deducerea funcționează ca stimulent pozitiv: donatorul își reduce venitul impozabil și obține o economie fiscală efectivă. În modelul de impozitare a profitului distribuit, profitul nedistribuit este impozitat cu 0%, astfel încât deducerea nu mai produce o economie reală, ci asigură doar neutralitate fiscală - donația, în limita plafonului, nu este penalizată drept cheltuială neeligibilă. Practic, sistemul încetează să recompenseze filantropia și se limitează la a nu o sancționa. Pentru o țară cu un nivel deja scăzut al donațiilor corporative, eliminarea componentei stimulative riscă să frâneze creșterea filantropiei private. b) Pierderea diferențierii fiscale a sectorului independent și dispersia donațiilor către stat. Articolul 24 alineatul (20) așază pe picior de egalitate fiscală, sub același plafon, organizațiile necomerciale și autoritățile/instituțiile publice, inclusiv autoritățile administrației publice locale (APL). Întrucât plafonul, raportat la cifra de afaceri, este de regulă neconstrângător, sistemul fiscal nu mai face nicio diferență între o donație către o organizație a societății civile și una către o autoritate publică. În aceste condiții, decizia donatorului se mută pe criterii extrafiscale - vizibilitate, bunăvoință instituțională, iar în cazul APL, raporturile de autorizare, control și fiscalitate locală. Riscul concret este redirecționarea filantropiei corporative dinspre	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			sectorul independent către entități bugetare, cu efect de erodare a autonomiei societății civile. c) Subvenționarea dublă a entităților deja finanțate de la buget. Autoritățile și instituțiile publice, precum și APL, sunt finanțate din bugetul public. Acordarea deductibilității pentru donațiile către acestea înseamnă că statul renunță la venit fiscal pentru a finanța entități pe care le finanțează deja. Această abordare este în contradicție cu raționamentul propriu al Ministerului Finanțelor, exprimat în cadrul consultării publice: solicitările de includere a instituțiilor medico-sanitare publice și a organizațiilor sindicale în mecanismul desemnării procentuale (2%) au fost respinse tocmai pe motivul evitării dublei finanțări a structurilor care beneficiază deja de resurse bugetare. Aceeași logică ar trebui aplicată consecvent și în cazul deductibilității donațiilor filantropice. Recomandări: 1. Reintroducerea unei componente real stimulative pentru donațiile către sectorul independent. Recomandăm completarea regimului de deducere cu un mecanism de stimulare adaptat modelului de impozitare a profitului distribuit - de exemplu, un credit fiscal aplicabil impozitului de 15% datorat la distribuirea profitului, pentru donațiile efectuate în favoarea organizațiilor necomerciale (art.52 alin.(1)). Un astfel de mecanism transformă neutralitatea fiscală actuală într-un stimulent efectiv și aliniază Republica Moldova la bunele practici de încurajare a filantropiei private. 2. Diferențierea tratamentului în favoarea societății civile independente	

			și limitarea deductibilității pentru entitățile bugetare. Recomandăm fie excluderea autorităților și instituțiilor publice și a APL din sfera deductibilității prevăzute la articolul 24 alineatul (20) - acestea fiind finanțate de la buget - fie instituirea unui tratament diferențiat: un plafon majorat sau o deducere/credit preferențial(ă) pentru donațiile către organizațiile necomerciale (art.52), comparativ cu cele către entitățile publice. Întrucât proiectul stabilește deja o deductibilitate selectivă (anumite categorii de beneficiari fiind excluse), diferențierea propusă reprezintă o recalibrare a unei selecții deja asumate de legiuitor, nu o excepție de la principiu.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (20) Se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală ale salariatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat fiecărui salariat.	Articolul 24: alineatul (20) va avea următorul cuprins: „(20) Se permite deducerea donaţiilor făcute de contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităţilor şi instituţiilor publice, organizaţiilor necomerciale specificate la art.52 alin.(1), organizaţiilor sindicale și patronale, caselor de copii de tip familial, autorităților administrației publice locale, în limita de 5% din cifra de afaceri.”;	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	De asemenea, alin. (20) art. 24 se propune a fi completat cu reglementări ce țin de deducerea donațiilor făcute de contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea „prestatorilor de servicii sociale ” conform Legii 123/2010 cu privire la serviciile sociale, ținând cont că beneficiari ai acestor servicii sociale sunt persoanele defavorizate, inclusiv copiii în situație de risc și copii defavorizați. Astfel, alin. (20) la art. 24 va avea următorul cuprins: „(20) Se permite deducerea donațiilor făcute de contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților şi instituțiilor publice, organizațiilor necomerciale specificate la art. 52 alin. (1), organizațiilor sindicale şi patronale, prestatorilor de servicii sociale, autorităților administrației publice locale, în limita de 5% din cifra de afaceri”.	**Nu se acceptă** Propunerea urmează fi examinată suplimentar, inclusiv prin prisma de neadmitere a coerenței legislative între Legea nr.1420/2002 și Codul fiscal.

Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (26) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator, în mărime ce nu depăşeşte valoarea de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil al salariatului, pentru organizarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor sau pentru plăţile efectuate, în folosul salariatului, în scopul compensării costurilor pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani.	Articolul 24 alineatul (26) va avea următorul cuprins: „(26) Angajatorilor li se permite deducerea plăţilor suportate aferente indemnizaţiei pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obişnuite sau de accidente nelegate de muncă, conform art.4 al Legii nr.289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale.”.	**Iavorscaia Elena** **Travinsckaia Ecaterina**	De ce nu e indicată și legea 756/1999?	**Se acceptă parțial,** prin menținerea redacției actuale a articolului 36 din Codul fiscal
		Camera Notarială din RM	**Deducerea cheltuielilor (Art. II, pct. 13 din proiect – art. 24 Codul fiscal).** Potrivit Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, Camera Notarială este organizația profesională de interes public care asigură organizarea și funcționarea profesiei de notar, contribuie la garantarea independenței notarilor, exercită atribuții de dezvoltare profesională și autoadministrare a profesiei, gestionează procese instituționale esențiale pentru exercitarea activității notariale și participă la asigurarea calității serviciilor notariale prestate cetățenilor. Rolul Camerei Notariale trebuie analizat și prin prisma principiilor fundamentale ale notariatului de tip latin, sistem la care Republica Moldova a aderat prin reforma instituției notarului și consacrarea modelului notarului independent și al autoadministrării profesiei. În cadrul acestui sistem, organul profesional nu reprezintă o asociație constituită pe principii benevole, ci o instituție indispensabilă pentru funcționarea profesiei, garant al independenței	**Se acceptă parțial,** prin menținerea actuală a redacției din art.24 al Codului fiscal.

			notarilor, al respectării normelor profesionale și al exercitării unitare a atribuțiilor de interes public conferite notarului. În acest sens, principiile notariatului latin prevăd obligativitatea apartenenței notarilor la organizația profesională națională, aceasta constituind o condiție inerentă exercitării profesiei. Prin urmare, Camera Notarială nu poate fi asimilată altor forme asociative constituite pe bază voluntară, precum sindicatele, patronatele sau alte organizații profesionale, având un statut juridic distinct și atribuții expres stabilite prin lege. În vederea realizării atribuțiilor sale, Camera Notarială dispune de patrimoniu și buget proprii, principalele surse de finanțare fiind constituite din contribuțiile obligatorii ale notarilor. Din aceste mijloace sunt finanțate activitatea aparatului administrativ, remunerarea personalului angajat, instruirea profesională continuă, proiectele de digitalizare și modernizare a activității notariale, precum și alte activități necesare realizării atribuțiilor prevăzute de lege. În fapt, contribuția obligatorie a notarilor reprezintă principala și unica sursă stabilă de finanțare a Camerei Notariale. În aceste condiții, Camera Notarială exprimă rezerve față de diminuarea posibilității de deducere a contribuției obligatorii achitate de notar, considerând că o asemenea măsură poate avea consecințe negative atât asupra exercitării profesiei de notar, cât și asupra funcționării eficiente a organului profesional de autoadministrare.	

			Prin urmare, Camera Notarială consideră oportună menținerea posibilității de deducere a contribuției obligatorii la un nivel care să reflecte importanța acesteia pentru funcționarea organului profesional, inclusiv prin păstrarea regimului actual sau prin identificarea unei soluții legislative echivalente, care să nu afecteze sustenabilitatea financiară a instituției și exercitarea atribuțiilor sale de interes public. Totodată, Camera Notarială constată că modificările propuse la art. 24 din Codul fiscal nu țin cont de specificul activității profesionale desfășurate în sectorul justiției, în special de particularitățile exercitării profesiei de notar. Limitarea deducerii cheltuielilor la plafonul de „3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune”, concomitent cu excluderea altor categorii de cheltuieli deductibile, nu reflectă modul de organizare și exercitare a activității notariale și nici obligațiile legale ce revin notarilor în procesul îndeplinirii actelor și procedurilor notariale. Această prevedere este inoportună pentru notari, având în vedere că majoritatea birourilor notariale au un număr redus de angajați sau nu au deloc salariați, ceea ce presupune un fond de retribuire a muncii redus ori inexistent. Aplicarea mecanică a plafonului de 3% va avea drept efect transformarea cheltuielilor profesionale în cheltuieli nedeductibile, ceea ce va conduce la majorarea artificială a bazei impozabile. În prezent, potrivit art. 69^3 din Codul fiscal, notarul este impozitat pentru	

			venitul impozabil determinat ca onorarii minus cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform cap. 3 titlul II. Textul proiectului (art. 14 lit. a)) păstrează noțiunea de „venit impozabil”, care, prin definiție (art. 12 Cod fiscal), înseamnă venit brut diminuat cu deducerile permise – deci, baza rămâne netă. Nota informativă descrie însă baza ca „venitul brut obținut din toate sursele, cu excepția deducerilor și scutirilor la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale”. Această formulare, coroborată cu eșalonarea/închiderea cap. 10^1 – temeiul expres al deducerii cheltuielilor notarului (art. 69^3) și faptul că activitatea notarială nu este activitate de întreprinzător (iar art. 24, care reglementează deducerile, vizează formal activitatea de întreprinzător), creează un risc real de interpretare potrivit căreia notarul ar fi impozitat pe încasările brute, fără deducerea cheltuielilor reale. Notarul suportă în mod obligatoriu și permanent cheltuieli aferente întreținerii biroului notarial, remunerării personalului, contribuțiilor profesionale obligatorii, asigurării de răspundere profesională, păstrării și ordonării arhivei notariale, accesului la registre și sisteme informaționale de stat, implementării măsurilor de conformare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, digitalizării activității și securității cibernetice, cheltuieli pentru servicii outsursing (curățenie, servicii de contabilitate ș.a.), precum și alte cheltuieli prevăzute de legislația specială.	

			Impozitarea asupra unor venituri care includ cheltuieli profesionale obligatorii ar contraveni principiului capacității contributive și ar crea o sarcină fiscală excesivă și disproporționată pentru notari. În această ordine de idei, Camera Notarială propune menținerea principiului potrivit căruia baza impozabilă a persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției se determină ca diferență dintre venitul brut și cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform prevederilor Codului fiscal, această regulă urmând a fi aplicabilă tuturor notarilor, indiferent de data învestirii cu împuterniciri de exercitare a profesiei.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (4^1) Prin derogare de la prevederile prezentului articol, ale art.26^1, deducerea amortizării şi cheltuielilor pentru întreţinerea, funcţionarea şi reparaţia autoturismelor folosite de către persoanele specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupaţiilor din Republica Moldova, deductibile conform prezentului titlu, se permite doar pentru un singur autoturism pentru fiecare persoană specificată la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupaţiilor din Republica Moldova și doar în scopul activităţii de întreprinzător.	Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător alineatele (2) și (4^1) se abrogă;	**ACAP**	Să fie stabilite limite spre deducere în scopuri fiscale pentru unele cheltuieli pentru care este greu de stabilit o limită între activitatea de întreprinzător și cheltuielile personale ale contribuabilului: costul autoturismelor pentru conducători – 600,000 lei; cheltuieli telefonice – 60% din suma cheltuielilor suportate, (spre deducere TVA în aceeași limită, de exemplu) etc). **Argument:** În urma excluderii limitelor privind costul autoturismelor conducătorilor permise spre deducere în scopuri fiscale, s-a ivit tentația entităților de a procura autoturisme foarte scumpe. N-ar fi corect ca întreaga lor valoare să fie atribuită cheltuielilor permise spre deducere fiscală. De asemenea, propunem să fie analizată experiența altor state din UE privind stabilirea unor limite spre deducere pentru unele articole de	**Se acceptă parțial,** prin menținerea actuală a redacției din art.24 al Codului fiscal.

			cheltuieli care conțin și cheltuieli suportate pentru necesitățile personale.	
Articolul 26[1]. Deducerea amortizării mijloacelor fixe		**ACAP**	Se propune revenirea la mecanismul anterior prevăzut de art. 26 CF, bazat pe calcularea amortizării pe categorii de mijloace fixe și nu pentru fiecare activ individual. Totodată, se recomandă completarea regimului anterior cu elementele utile introduse prin reglementările actuale, inclusiv cele privind durata de exploatare a mijloacelor fixe utilizate anterior, a activelor luate în arendă și alte situații specifice. Din experiența practică acumulată rezultă că obiectivele urmărite prin noul mecanism nu au fost realizate, inclusiv apropierea evidenței fiscale de cea contabilă. Metoda actuală este complexă, dificil de automatizat, predispusă la erori și generează costuri administrative suplimentare atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile fiscale. Se recomandă reevaluarea impactului acestei reforme prin prisma experienței acumulate de contribuabili și de Serviciul Fiscal de Stat.	**Nu se acceptă** Menținerea metodei liniare de amortizare a mijloacelor fixe este justificată de necesitatea asigurării unui regim fiscal simplu, predictibil și neutru, care distribuie uniform deducerile fiscale pe durata de utilizare a activelor, contribuie la stabilitatea și previzibilitatea veniturilor bugetare, reduce costurile de conformare și administrare fiscală, limitează posibilitățile de optimizare fiscală prin accelerarea deducerilor și evită acordarea unor avantaje fiscale care ar putea distorsiona deciziile investiționale ale contribuabililor.
		Ministerul Energiei	Se propune a fi păstrată prevederea care permite amortizarea accelerată (100% în primul an) pentru mijloacele fixe rezultate din proiecte de energie regenerabilă, pentru a delimita clar domeniul de aplicare. Astfel, considerăm necesară completarea art. 26^1 cu alineatul (6^2) cu următorul cuprins: *„(6^2) Prin derogare de la prevederile alin.(6), agenții economici titulari ai unei licențe eliberate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică pot utiliza metoda amortizării accelerate pentru mijloacele fixe rezultate din proiecte de energie electrică din surse regenerabile, inclusiv panouri*	**Nu se acceptă** Extinderea creează premise pentru distorsionarea achitării fiscale în raport cu contribuabili.

			fotovoltaice, turbine eoliene și sisteme de stocare a energiei electrice, amortizarea pentru primul an de utilizare putând fi dedusă în mărime de 100% din costul de intrare al mijlocului fix".	
Articolul 33. Scutiri personale	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „Articolul 33. Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal; b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.".	**CCI**	Se propune de a revizui redacția articolului 33, din motiv că prevederea stabilește doar principiul acordării stimulentului și cuantumul maxim al acestuia, fără a reglementa elementele esențiale necesare aplicării mecanismului propus. Astfel, criteriile de eligibilitate, modalitatea de calcul și acordare a stimulentului, sursa și mecanismul de finanțare, procedura de administrare, precum și responsabilitățile autorităților și ale altor subiecți implicați urmează a fi stabilite ulterior prin acte normative subordonate legii. Lipsa acestor elemente, nu permite evaluarea completă a funcționalității mecanismului propus, a impactului său bugetar și administrativ, precum și implicațiile asupra contribuabililor și altor participanți la procesul de implementare. Având în vedere că aspectele menționate reprezintă elemente de fond ale mecanismului instituit, se consideră oportună reglementarea acestora la nivelul legii, într-o manieră clară și previzibilă.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
		AIM	Clarificarea suplimentară a modului de funcționare și păstrarea caracterului stimulativ al instrumentului. Din proiect și nota de fundamentare nu rezultă suficient de clar modul practic de aplicare a mecanismului. În locul reconceptualizării integrale, eventualele abuzuri ar putea fi abordate prin măsuri țintite de administrare fiscală.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

		ACAP	Abrogarea art. 34-35[1] și modificarea art. 33 elimină scutirile pentru soț/soție (21.780 lei/an) și per persoană întreținută (9.900-21.780 lei/an). O familie cu 2 copii pierde scutiri totale de 19.800-39.600 lei/an, echivalentul unui impozit suplimentar de 2.376-4.752 lei/an. Această măsură contravine politicii familiale a statului. ● Nu există compensare explicită în mecanismul art. 33 pentru pierderea scutirilor familiale. ● Familiile monoparentale și cele cu persoane cu dizabilități sunt cele mai afectate. ● Moldova are una dintre cele mai scăzute rate de natalitate din Europa — această măsură agravează problema demografică. Noua formulare a art. 33 este ambigue și nu descrie algoritmul de calcul al stimulentului lunar.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
Articolul 33. Scutiri personale	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „Articolul 33. Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal; b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.”.	**MAI**	Art. 33 alin. (1) prevede că, fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care obține venituri lunare impozabile conform art. 88 alin. (1) beneficiază de un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat, „în mărime de până la 500 de lei lunar”, cu titlu de beneficiu personal, precum și „în mărime de până la 200 de lei lunar” pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. Totodată, la pct.2 din Nota de fundamentare se menționează „- beneficiul personal în mărimea de 500 de lei lunar” și „- beneficiului pentru fiecare copil minor aflat la întreținere în mărimea de 200 de lei lunar”, fără utilizarea sintagmei „până la”. În acest context, se constată o neconcordanță între textul proiectului și Nota de fundamentare, întrucât formularea din proiect stabilește un plafon maxim al stimulentului, pe când	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			cea din Nota de fundamentare indică un cuantum fix al acestuia. Această discrepanță poate genera confuzii cu privire la intenția reală a autorului și la modul de aplicare a reglementării, motiv pentru care se impune clarificarea și uniformizarea redactării documentelor aferente proiectului. De asemenea, constatăm că norma propusă nu conține suficiente elemente pentru a asigura previzibilitatea și claritatea reglementării. Astfel, deși legea stabilește cuantumul maxim al stimulentului, modul concret de acordare, condițiile de eligibilitate, procedura de calcul, modalitatea de verificare și alte elemente esențiale sunt delegate integral Guvernului. În aceste condiții, elemente fundamentale ale regimului fiscal urmează să fie stabilite prin acte normative subordonate legii, ceea ce poate afecta previzibilitatea normei și securitatea raporturilor juridice. Or, potrivit art. 21 alin. (1) lit. f),art. 65 alin. (1), lit. a) Legea nr. 100/2017, normele juridice trebuie să fie clare, accesibile, previzibile și suficient de determinate, astfel încât destinatarii acestora să poată cunoaște în mod rezonabil consecințele juridice ale conduitei lor.	
Articolul 33. Scutiri personale	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „Articolul 33. Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal;	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	La pct. 14 modificarea art. 33 din Codul fiscal, noua paradigmă fiscală propusă este orientată exclusiv spre stimularea veniturilor de natură salarială (mecanismul de stimulare a muncii de până la 500 lei/lună) și exclude mecanismele de compensare categoriilor de cetățeni non-salariați, care au venituri preponderent fixe și reduse (pensii și alocații sociale) și o capacitate limitată de adaptare economică. Se propune excluderea lit.b) din art.33 în proiect și stabilirea indemnizației lunare de sprijin pentru	**Nota** Urmează a fi menținut mecanismul actual prevăzut de Cod privind acordarea scutirilor personale și pentru persoane întreținute

	b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.”.		copii de vârstă de la 2 ani până la 16 ani, în cuantum de 500 de lei pentru fiecare copil, prin reglementarea acestei indemnizații în Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii. În acest mod asigurăm acoperirea tuturor copiilor cu acest tip de indemnizație, indiferent de statutul ocupațional al părinților, printr-o abordare echitabilă și în interesul superior al copilului. Totodată, propunem expunerea articolul 33 în următoarea redacție: „33. Articolul 33. Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art. 88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal. (2) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă), care are la întreținere un copil cu vârsta de la 2 ani până la 16 ani beneficiază de indemnizație lunară de sprijin, în cuantum de 500 de lei pentru fiecare copil, stabilită în conformitate cu prevederile Legii nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii; (3) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art. 88 alin.(1) și are la întreținere o persoană în vârstă de 70 ani și peste, o persoană cu dizabilități severe, are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat în mărime de până la 200 de lei lunar. (4) Modul, condițiile și procedura de implementare a mecanismelor prevăzute la alin. (1) – (3) se stabilesc de Guvern.”.	

			Cu referire la redacția propusă al alin. (3), acest aspect este important în situația excluderii prevederilor din Codul fiscal, art.35, al.2, lit.a) (scutirea pentru este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soţiei (soţului) contribuabilului (părinţii sau copiii, inclusiv înfietorii şi înfiaţii) ori persoană cu dizabilităţi severă în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală), care ar reprezenta o sumă lunară de circa 230 lei. Suplimentar, Codul Muncii nr.154/2003 stabilește la art.78 concediul neplătit pentru îngrijirea unei persoane care locuiește în aceeași locuință cu salariatul cu o durată de până la 5 zile lucrătoare într-un an calendaristic. Există țări europene care asigură plata acestui concediu, precum: România, Franța, Belgia etc. În condițiile neplății acestui concediu este descurajată îngrijirea persoanelor în etate în mediul familial. Propunerea Ministerului este de a oferi acest beneficiu în cazul întreținerii și îngrijirii persoanelor în etate de 70 ani și peste și a persoanelor cu dizabilități severe fapt care va contribui la încurajarea îngrijirii în familie a acestora și diminuarea solicitărilor de plasament. În anul 2026, conform datelor BNS, sunt circa 260 mii persoane de 70 ani și peste. Costul acestui beneficiu estimativ (pentru circa 10% din persoanele de peste 70 ani care locuiesc cu alte persoane angajate în câmpul muncii) - 26.000persoane*200 lei*12 luni*2 pesoane=124.800.000 lei Costul aferent pentru categoria de persoane cu dizabilități severe ar fi estimativ - 62 000 000 lei, pentru maxim 13000 beneficiari	

			(13000 beneficiari * 200 lei * 12 luni * 2 persoane = 62 400 000 lei).	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 14 și 15, cu referire la propunerea de modificare a art. 33 și de abrogare a articolelor 34–35¹ din Codul fiscal, substituirea mecanismului actual al scutirilor fiscale cu un mecanism de acordare a beneficiului personal și a beneficiului pentru fiecare copil minor aflat la întreținere, necesită o fundamentare suplimentară. Potrivit reglementărilor în vigoare, sistemul scutirilor fiscale este construit pe principiul capacității contributive a persoanei și urmărește să asigure un tratament fiscal diferențiat pentru anumite categorii de contribuabili care, din motive obiective, suportă cheltuieli suplimentare sau se află într-o situație socială distinctă. În acest sens, Codul fiscal reglementează nu doar scutirea personală, ci și scutiri pentru anumite categorii de persoane, precum și scutiri acordate pentru persoanele aflate la întreținere, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități. În acest context, se observă că proiectul propune renunțarea integrală la mecanismul existent al scutirilor și înlocuirea acestuia cu un sistem uniform de acordare a beneficiului personal în cuantum de 500 lei lunar și a beneficiului pentru fiecare copil minor aflat la întreținere în cuantum de 200 lei lunar. Totuși, Nota nu conține o analiză comparativă a impactului acestei măsuri asupra categoriilor de contribuabili care beneficiază actualmente de scutiri majorate sau suplimentare și nici nu demonstrează dacă noul mecanism asigură un nivel echivalent de protecție fiscală pentru aceste categorii.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			De asemenea, se constată că beneficiul propus pentru copiii minori nu substituie integral actualul mecanism al scutirilor pentru persoanele întreținute, întrucât acesta nu acoperă alte categorii de persoane aflate la întreținere pentru care legislația fiscală în vigoare acordă facilități fiscale, inclusiv părinții aflați la întreținere, persoanele cu dizabilități aflate la întreținere sau alte persoane care, potrivit legislației actuale, pot fi recunoscute în această calitate. În aceste condiții, autorul urmează să argumenteze oportunitatea excluderii acestor categorii din sfera măsurilor de sprijin fiscal. Nu poate fi reținut integral argumentul autorului potrivit căruia abrogarea mecanismului actual al scutirilor fiscale și substituirea acestuia cu mecanismul de acordare a beneficiului personal și a beneficiului pentru copil minor este justificată prin necesitatea simplificării calculului impozitului, reducerii costurilor administrative și automatizării proceselor fiscale. În acest sens, nota de fundamentare nu conține date, estimări sau analize care să demonstreze existența unor dificultăți semnificative de administrare a actualului sistem al scutirilor fiscale și nici nu cuantifică eventualele economii administrative care ar putea fi obținute prin implementarea noului mecanism. Totodată, se constată că actualul sistem al scutirilor este deja integrat în procedurile de calcul al obligațiilor fiscale aferente veniturilor salariale și este aplicat în baza unor reguli clare și previzibile. În același timp, mecanismul propus presupune instituirea unor proceduri noi privind acordarea, verificarea, suspendarea și,	

			după caz, recuperarea beneficiilor acordate, aspecte care, la rândul lor, implică activități suplimentare de administrare și control. De asemenea, argumentul autorului referitor la necesitatea simplificării calculului impozitului, reducerii costurilor administrative și automatizării proceselor fiscale nu apare ca fiind suficient pentru a justifica amploarea modificărilor propuse. În acest sens, se constată că proiectul nu se limitează la modificarea unor proceduri tehnice de administrare fiscală, ci propune înlocuirea integrală a mecanismului actual al scutirilor fiscale cu un nou mecanism de stimulare a muncii și de susținere a familiilor. O asemenea intervenție legislativă depășește sfera simplificării administrative și reprezintă o modificare substanțială a politicii fiscale și sociale a statului. Prin urmare, justificarea măsurii exclusiv prin prisma reducerii costurilor administrative și a automatizării proceselor fiscale nu poate fi considerată suficientă în lipsa unei evaluări detaliate a impactului asupra categoriilor de contribuabili care beneficiază în prezent de scutiri fiscale, precum și a unei analize care să demonstreze că obiectivele sociale urmărite prin actualul sistem de facilități fiscale pot fi realizate într-o manieră cel puțin echivalentă prin mecanismul propus.	
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.901, are dreptul la o	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „**Articolul 33.** Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform	**AGCC**	În Art.II, pct. 14, reglementarea propusă la art. 33 înlocuiește integral actualul sistem de scutiri personale și familiale prevăzut la art. 33–35 din Codul fiscal cu un „mecanism de stimulare a muncii”, constând într-un beneficiu fiscal plafonat de până la 500	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

scutire personală în sumă de 29700 lei pe an. (1^1) La determinarea cuantumului venitului anual impozabil prevăzut la alin.(1), persoana fizică rezidentă va ţine cont inclusiv de veniturile obţinute din activitatea desfăşurată conform regimurilor fiscale stipulate la cap. 102 şi 103 din titlul II. (2) Suma scutirii personale, stabilită la alin.(1), va constitui 34620 lei pe an pentru orice persoană care: a) s-a îmbolnăvit şi a suferit de boala actinică provocată de consecinţele avariei de la C.A.E. Cernobîl; b) este persoană cu dizabilităţi şi s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobîl; c) este părintele sau soţia (soţul) unui participant căzut sau dat dispărut în acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a independenţei Republicii Moldova, cît şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; d) este persoană cu dizabilităţi ca urmare a participării la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a independenţei Republicii Moldova, precum şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; e) este persoană cu dizabilităţi de pe urma războiului, persoană cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilităţi severe şi accentuate; f) este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată.	art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal; b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.”.		lei lunar pentru contribuabil și până la 200 lei lunar pentru fiecare copil minor, în limita impozitului pe venit achitat, a cărui modalitate de implementare este stabilită de Guvern. În prezent, sistemul de scutiri are caracter de drept fiscal substanțial, integrat în mecanismul de calcul al impozitului și adaptat situației personale și familiale a contribuabilului, inclusiv prin scutiri pentru persoane întreținute și categorii vulnerabile. Acesta asigură o corelare directă între sarcina fiscală și capacitatea reală de plată, contribuind la echitatea fiscală și la protecția socială. Prin proiect, se trece la un mecanism standardizat și plafonat, cu aplicare uniformă, independent de situația concretă a contribuabilului, ceea ce reduce gradul de personalizare a facilităților fiscale. Totodată, caracterul condiționat și dependența de reguli stabilite prin acte ale Guvernului afectează nivelul de determinare legală și predictibilitatea dreptului fiscal. În plus, plafonarea beneficiului poate conduce, în anumite situații, la diminuarea avantajului fiscal comparativ cu regimul actual, în special pentru contribuabilii cu sarcini familiale mai mari, ceea ce ridică riscuri privind afectarea echității fiscale. Astfel, deși soluția propusă urmărește simplificarea administrativă, aceasta implică reducerea gradului de protecție fiscală individualizată și poate diminua beneficiul fiscal efectiv pentru anumite categorii de contribuabili în raport cu regimul actual prevăzut la art. 33–35 din Codul fiscal. În regimul actual, scutirea personală este de aproximativ 29.700 lei anual (echivalentul a circa 2.475 lei lunar), în	

			timp ce în proiect beneficiul este limitat la aproximativ 6.000 lei anual (500 lei lunar), ceea ce indică o reducere substanțială a avantajului fiscal potențial. În acest context, recomandăm revizuirea soluției propuse, cu menținerea regimului actual de scutiri personale și familiale sau, în cazul modificării acestuia, asigurarea unui nivel de protecție fiscală echivalent, astfel încât să nu fie diminuat beneficiul fiscal acordat în prezent contribuabililor prin mecanismul scutirilor personale.	
		Iavorscaia Elena **Travinskaia Ecaterina**	Nu e descifrată deloc procedura celor 500 și 200 și nu e clar – la fiecare loc de muncă, sau la toate împreună? De ce e numită stimulare a muncii? Din discuții s-a menționat că banii vor veni la card – ce fac cei care primesc bani cash? Nu e prezentat calcul impactului asupra mediului de afaceri.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
		Ministerul Energiei	În privința eliminării scutirilor și a noii versiuni a art. 33 din Codul fiscal, mecanismul **„stimulentului muncii”** propus la pct. 9, 10 și 14 este complet opac. Nu este clar dacă acesta reprezintă o plată directă, o deducere fiscală sau o restituire de impozit virată direct pe card. Din acest motiv, optăm pentru păstrarea sistemului actual de scutiri sau pentru instituirea unor măsuri clare care să garanteze că salariile nete nu vor scădea. Transferul integral al contribuțiilor către angajat va avea drept consecință creșterea artificială a salariului brut și va crea o falsă percepție de majorare a costurilor muncii, stimulând migrarea către munca nedeclarată sau subdeclararea veniturilor.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
		ABM	Mecanism de stimulare a muncii incomplet — delegare integrală la Guvern	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă

			Art. 33 alin. (2) În formula actuală, dorim să concretizăm următoarele aspectecare, în opinia sectorului bancar, par neclare în proiectul propus și necesită reglementare expresă înainte de adoptarea proiectului: 1. Nu se precizează: cine aplică stimulentul (angajator/SFS), dacă este automat sau la cerere, cum se tratează contribuabilii cu mai mulți angajatori, ce înseamnă «impozit efectiv achitat» în context lunar vs. anual. 2. Este necesară clarificarea modului de acordare a beneficiului personal de până la 500 lei lunar, respectiv dacă acesta se va aplica direct la nivelul calculului salarial lunar, prin diminuarea impozitului pe venit reținut la sursă, sau va fi acordat ulterior prin mecanisme de regularizare anuală, inclusiv prin declarația persoanei fizice. 3. Este important de precizat modul de tratare a situațiilor în care impozitul pe venit calculat pentru o perioadă fiscală lunară este mai mic decât plafonul beneficiului de 500 lei, inclusiv dacă diferența neutilizată se pierde sau poate fi reportată pentru perioadele ulterioare ori regularizată anual. 4. Se impune clarificarea modului de aplicare a beneficiului în cazul lunilor incomplete de activitate, generate de angajare sau încetare a raporturilor de muncă în cursul lunii, concedii fără plată sau alte situații similare, inclusiv dacă suma de 500 lei se acordă integral sau proporțional cu perioada efectiv lucrată. 5. În contextul diferenței dintre momentul achitării salariului și momentul raportării către Serviciul Fiscal de Stat, este necesară precizarea momentului exact al aplicării	majorarea plafonului până la 40000 de lei

			beneficiului, respectiv dacă acesta se reflectă la nivelul calculului salarial sau la nivelul declarațiilor fiscale, precum și modul de reconciliere a eventualelor diferențe între aceste procese. 6. Este necesară clarificarea responsabilității aplicării acestui beneficiu, în sensul stabilirii dacă acesta este aplicat direct de către angajator în cadrul procesului de salarizare sau dacă necesită o acțiune din partea salariatului, cum ar fi depunerea unei declarații, cereri sau solicitări. 7. În cazul persoanelor care realizează venituri din mai multe contracte individuale de muncă, este important de precizat dacă plafonul de 500 lei se aplică separat pentru fiecare contract sau cumulativ la nivel de contribuabil. 8. Este necesară clarificarea modului de aplicare a beneficiului pentru copilul minor aflat la întreținere, inclusiv dacă acesta se acordă cumulativ cu beneficiul personal și dacă urmează aceleași reguli de aplicare în ceea ce privește frecvența, plafonarea, regularizarea și documentele justificative. Acest beneficiu se va acorda ambilor soți sau doar unuia din ei? 9. Este necesară clarificarea dacă beneficiul personal de până la 500 lei lunar se acordă indiferent de nivelul veniturilor realizate sau dacă se prevede introducerea unui plafon de venituri pentru eligibilitate, similar mecanismului actual al scutirii personale, precum și modul de aplicare în cazul veniturilor anuale care depășesc anumite praguri. Propunere: Completare art. 33 cu alineate substanțiale care vor stipula:	

			- Cine achită stimulentele (SFS, Ministerul Finanțelor, etc) - Termenele de achitare a stimulentelor. Stimulentele fiscale trebuie acordate de autoritățile publice, întrucât reprezintă instrumente de politică fiscală menite să susțină interese generale și nu obligații aferente raporturilor de muncă. Transferarea acestei sarcini către angajatori ar genera costuri administrative și financiare suplimentare și ar complica mecanismul de salarizare și raportare.	
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.901, are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an. (1^1) La determinarea cuantumului venitului anual impozabil prevăzut la alin.(1), persoana fizică rezidentă va ţine cont inclusiv de veniturile obţinute din activitatea desfăşurată conform regimurilor fiscale stipulate la cap. 102 şi 103 din titlul II. (2) Suma scutirii personale, stabilită la alin.(1), va constitui 34620 lei pe an pentru orice persoană care: a) s-a îmbolnăvit şi a suferit de boala actinică provocată de consecinţele avariei de la C.A.E. Cernobîl; b) este persoană cu dizabilităţi şi s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobîl; c) este părintele sau soţia (soţul) unui participant căzut sau dat dispărut în acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „**Articolul 33.** Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal; b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.”. Articolul 34 - 35^1 se abrogă.	**CNSM**	Examinând proiectul de lege, constatăm că revizuirea mecanismului de impozitare a veniturilor salariale obținute de către persoanele fizice propusă nu asigură o reducere a poverii fiscale asupra salariaților. Or, conform proiectului de lege se propune transferarea obligației privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat de la angajator și salariat, precum și abrogarea scutirilor existente la impozitul pe venit. Prin urmare, începând cu 2027, salariații vor fi obligați să achite din salariul brut sub formă de impozit, prime și contribuții – 35% față de 35,4% cumulativ de către salariat și angajator, actualmente. În condițiile în care, însă, scutirile urmează a fi anulate pentru categoriile de contribuabili din categoriile vulnerabile cum ar fi: persoane cu dizabilități, familii cu mulți copii sau cu persoane cu dizabilitate la întreținere, povara fiscală ar putea crește. Potrivit art. XXIV alin. (3) din proiect, pentru plățile salariale aferente perioadelor, începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajatorul va asigura menținerea cuantumului	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

independenţei Republicii Moldova, cît şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; d) este persoană cu dizabilităţi ca urmare a participării la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a independenţei Republicii Moldova, precum şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; e) este persoană cu dizabilităţi de pe urma războiului, persoană cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilităţi severe şi accentuate; f) este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată. **Articolul 34.** Scutiri acordate soţiei (soţului) (2) Persoana fizică rezidentă aflată în relaţii de căsătorie cu orice persoană specificată la art.33 alin.(2) are dreptul la o scutire suplimentară în sumă de 21780 lei anual, cu condiţia că soţia (soţul) nu beneficiază de scutire personală. (3) Prevederile alin.(2) se vor aplica din luna următoare lunii în care au apărut circumstanţele necesare pentru exercitarea dreptului specificat în acestea. **Articolul 35.** Scutiri pentru persoanele întreţinute (1) Contribuabilul (persoană fizică rezidentă) are dreptul la o scutire în sumă de 9900 de lei anual pentru fiecare persoană întreţinută, cu excepţia persoanelor cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilităţi severe şi accentuate,			salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator, însă nu este clar care cotă a contribuției va fi utilizată la majorarea salariilor de către angajator având în vedere că, potrivit anexei nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, sunt prevăzute mai multe cuantumuri cum ar fi 24%, 18% (angajatorii din agricultură (persoane fizice și juridice) care practică în decursul perioadei de gestiune nu mai puțin de 70% din activitățile stipulate în grupele 01.1–01.6 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei) etc. Concomitent, având în vedere că redacția propusă la art. XXIV alin. (3) din proiect utilizează noțiunea de „salariu net” și care nu este explicit definită de Codul fiscal, reiese că angajatorul, la majorarea salariului, începând cu 2027, va trebui să țină cont de salariul net achitat salariatului până la intrarea în vigoare a legii, care este calculat ținând cont de scutirile acordate la moment. Or, conform prevederilor în vigoare ale Codului fiscal, salariul net acordat salariatului diferă în funcție de categoria și numărul de scutiri la care are dreptul contribuabilul. Prin urmare, este necesar ca proiectul de lege să asigure o claritate privind ajustarea salariilor, începând cu 1 ianuarie 2027, având în vedere că obligația privind plata contribuțiilor de asigurări sociale va fi preluată de salariat. Concomitent, considerăm imperativă introducerea unor sancțiuni contravenționale pentru angajatorii care nu vor majora salariile, începând	

pentru care scutirea constituie 21780 de lei anual. (2) În înţelesul prezentului titlu, *persoană întreţinută* este persoana care întruneşte toate cerinţele de mai jos: a) este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soţiei (soţului) contribuabilului (părinţii sau copiii, inclusiv înfietorii şi înfiaţii) ori persoană cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală; b) are un venit ce nu depăşeşte suma de 12400 lei anual. La calcularea venitului nu se include suma alocaţiilor achitate din mijloacele bugetului de stat pentru persoanele cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie şi pentru persoanele cu dizabilităţi severe şi accentuate. (3) Curatorul minorilor în vîrstă de la 14 pînă la 18 ani şi tutorele legal au dreptul la o scutire suplimentară în mărimea specificată la alin.(1), în funcţie de caz, pentru fiecare persoană aflată sub tutelă şi/sau curatelă, care întruneşte cerinţele specificate la alin.(2) lit.b). (4) Scutirea pentru persoanele întreţinute se aplică din luna următoare lunii apariţiei acestui drept în condiţiile respectării cerinţelor prevăzute la alin.(2) şi (3). **Articolul 35[1].** Restricţii privind aplicarea scutirilor Persoanele fizice care, pe parcursul perioadei fiscale, au obţinut venituri impozitate conform art.88[1] şi cap. 1 al titlului X sunt private de dreptul de a folosi scutirile conform art.33, 34 şi 35 pentru perioada în care			cu 1 ianuarie, și vor admite abuzuri și creșterea poverii fiscale asupra salariaților. În partea ce ține de abrogarea scutirilor la impozitul pe venit și expunerea într-o nouă redacție a art. 33 din Cod, atragem atenția că mecanismul propus de minister la pct. 9.10 și 14 din art. II la proiect, de acordare a stimulentului muncii, nu oferă o claritate în partea ce ține de modul de acordare a acestuia, fie sub forma unei plăți, a unei deduceri, a unei sume restituite de la impozitul pe venit sau alt tip de plată/beneficiu. Prin urmare, ne expunem pentru menținerea scutirilor existente, fie implementarea unor mecanisme/facilități pentru salariați, care să fie clare și previzibile și să nu admită reducerea salariului net și creșterea poverii fiscale asupra salariaților, ținând cont că în cazul în care nu vor fi acordate facilități fiscale pentru salariați, salariul net se va reduce semnificativ Suplimentar, atragem atenția că odată transferată integral responsabilitatea privind achitarea contribuțiilor către salariat, orice negociere colectivă ulterioară privind majorarea salariilor ar putea deveni mai dificilă, în special în sectoarele în care puterea de negociere a lucrătorilor este redusă. Totodată, majorarea formală a salariului brut ar putea crea percepția unei creșteri semnificative a costului muncii, în special în cazul întreprinderilor mici și mijlocii din regiuni, ceea ce poate influența deciziile acestora privind angajarea și menținerea locurilor de muncă. În lipsa unor mecanisme compensatorii și a unei perioade suficiente de adaptare, există riscul ca o parte dintre angajatori să recurgă la practici informale,	

încasează venituri impozitate conform regimului special de impozitare. Scutirile se aplică proporţional lunilor de activitate în regimul standard de impozitare.			inclusiv la subdeclararea salariilor sau la utilizarea muncii nedeclarate. În consecință, măsura ar putea produce efecte contrare obiectivului declarat al reformei – reducerea economiei informale și promovarea muncii declarate.	
		Berjan Iuliana	Abrogarea scutirilor personale (art.33, 34, 35) fără prevederea expresă a tratamentului tranzitoriu pentru declarațiile anuale depuse în 2028 pentru veniturile din 2027. Un cetățean care a beneficiat de scutire pentru persoane întreținute (copii) în 2027 nu știe dacă poate reclama scutirea în declarația anuală sau dacă aceasta este înlocuită integral de plata directă de 500 lei.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
		Federația Sindicală „Sănătatea”	Excluderea scutirilor de la plata impozitului pe venit, în scopul eliminării optimizărilor fiscale artificiale și a tratamentelor diferențiate și automatizării proceselor fiscale nu reprezintă un argument solid și, respectiv, va duce la micșorarea veniturilor nete ale salariaților. Pe de altă parte, instrumentul de înlocuire al scutirilor de la plata impozitului pe venit invocat în Nota informativă la proiect - mecanismul de stimulare a muncii prin acordarea beneficiului personal și beneficiului pentru copilul minor aflat la întreținere - nu este expus în proiect, respectiv acesta reprezintă un instrument stimulatoriu incert pentru viitor.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
		Berjan Iuliana	Mecanismul de plată directă de 500 lei/lună (înlocuitor al scutirii personale) nu definește: organul plătitor, termenul de plată, tratamentul angajaților cu contract part-time sau sezonier. Un angajat cu 2 angajatori în part-time (câte 4 ore/zi) primește 500 lei o singură dată sau de la fiecare	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			angajator? Norma nu specifică, riscul dublei plăți sau al neacordării.	
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.901, are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an. (1^1) La determinarea cuantumului venitului anual impozabil prevăzut la alin.(1), persoana fizică rezidentă va ţine cont inclusiv de veniturile obţinute din activitatea desfăşurată conform regimurilor fiscale stipulate la cap. 102 şi 103 din titlul II. (2) Suma scutirii personale, stabilită la alin.(1), va constitui 34620 lei pe an pentru orice persoană care: a) s-a îmbolnăvit şi a suferit de boala actinică provocată de consecinţele avariei de la C.A.E. Cernobîl; b) este persoană cu dizabilităţi şi s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobîl; c) este părintele sau soţia (soţul) unui participant căzut sau dat dispărut în acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a independenţei Republicii Moldova, cît şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; d) este persoană cu dizabilităţi ca urmare a participării la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi a independenţei Republicii Moldova, precum şi în acţiunile de luptă din Republica Afghanistan; e) este persoană cu dizabilităţi de pe urma războiului, persoană cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni	Articolul 33 va avea următorul cuprins: „**Articolul 33.** Mecanismul de stimulare a muncii (1) Fiecare contribuabil (persoana fizică rezidentă) care are un venit lunar, impozabil conform art.88 alin.(1), are dreptul la un stimulent, în limita impozitului pe venit efectiv achitat: a) în mărime de până la 500 de lei lunar, drept beneficiu personal; b) în mărimea de până la 200 de lei lunar pentru fiecare copil minor aflat la întreținere. (2) Modul, condițiile și procedura de implementare mecanismului prevăzut la alin.(1) se stabilește de Guvern.”. Articolul 34 - 35^1 se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Renunțarea la scutirile personale (scutirea personală de bază, scutirea majoră și scutirile pentru persoanele întreținute/copii).** Angajații nu vor mai beneficia de o sumă neimpozabilă dedusă direct din salariul brut, ceea ce înseamnă că baza impozabilă se mărește. Deși statul intenționează implementarea unui beneficiu financiar direct în schimb, prin„ mecanismul de stimulare a muncii” nu este clar cât va constitui exact acest beneficiu (și zero este mai puțin decât 500 lei, respectiv 200 lei), și dacă acest beneficiu va compensa renunțarea la scutiri. Mai mult, până la 200 de lei se vor oferi doar pentru minori, fiind excluse celelalte categorii de persoane întreținute. De asemenea apar o serie de întrebări, răspuns la care nu este în proiect: - cum se va înțelege sintagma „până la" 500 de lei? - care va fi mecanismul de acordare a acestor sume? - cine din angajați vor fi eligibili?	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirii personale, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilităţi severe şi accentuate; f) este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată. **Articolul 34.** Scutiri acordate soţiei (soţului) (2) Persoana fizică rezidentă aflată în relaţii de căsătorie cu orice persoană specificată la art.33 alin.(2) are dreptul la o scutire suplimentară în sumă de 21780 lei anual, cu condiţia că soţia (soţul) nu beneficiază de scutire personală. (3) Prevederile alin.(2) se vor aplica din luna următoare lunii în care au apărut circumstanţele necesare pentru exercitarea dreptului specificat în acestea. **Articolul 35.** Scutiri pentru persoanele întreţinute (1) Contribuabilul (persoană fizică rezidentă) are dreptul la o scutire în sumă de 9900 de lei anual pentru fiecare persoană întreţinută, cu excepţia persoanelor cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilităţi severe şi accentuate, pentru care scutirea constituie 21780 de lei anual. (2) În înţelesul prezentului titlu, *persoană întreţinută* este persoana care întruneşte toate cerinţele de mai jos: a) este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soţiei (soţului) contribuabilului (părinţii sau copiii, inclusiv înfietorii şi înfiaţii) ori persoană cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale				

sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală; b) are un venit ce nu depăşeşte suma de 12400 lei anual. La calcularea venitului nu se include suma alocaţiilor achitate din mijloacele bugetului de stat pentru persoanele cu dizabilităţi în urma unei afecţiuni congenitale sau din copilărie şi pentru persoanele cu dizabilităţi severe şi accentuate. (3) Curatorul minorilor în vîrstă de la 14 pînă la 18 ani şi tutorele legal au dreptul la o scutire suplimentară în mărimea specificată la alin.(1), în funcţie de caz, pentru fiecare persoană aflată sub tutelă şi/sau curatelă, care întruneşte cerinţele specificate la alin.(2) lit.b). (4) Scutirea pentru persoanele întreţinute se aplică din luna următoare lunii apariţiei acestui drept în condiţiile respectării cerinţelor prevăzute la alin.(2) şi (3). **Articolul 35[1].** Restricţii privind aplicarea scutirilor Persoanele fizice care, pe parcursul perioadei fiscale, au obţinut venituri impozitate conform art.88[1] şi cap. 1 al titlului X sunt private de dreptul de a folosi scutirile conform art.33, 34 şi 35 pentru perioada în care încasează venituri impozitate conform regimului special de impozitare. Scutirile se aplică proporţional lunilor de activitate în regimul standard de impozitare.				
	Articolul 34 - 35[1] se abrogă.	**Moldova Fruct**	**Desființarea scutirilor de impozit pentru copii și soți (Articolele 33, 34, 35 din Codul Fiscal)** Ce prevede proiectul: Se abrogă definitiv scutirile acordate până acum pentru persoanele întreținute (copii, părinți) și pentru soț/soție, fiind	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirilor, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			înlocuite cu un alt mecanism de stimulare. Consecințe economice: Această eliminare lovește direct în veniturile nete ale salariaților permanenți din agricultură, în special în sate unde structura familiei implică deseori un singur părinte salariat, celălalt având grijă de gospodărie sau de copiii mici. Ea mărește presiunea pe angajatori de a crește salariile brute doar pentru a acoperi pierderea acestor facilități fiscale de bază. **Păstrarea dreptului salariaților de a scădea din noua bază unificată de calcul Brut-Net sumele aferente scutirilor pentru copii și persoane întreținute, prevenind creșterea artificială a impozitului pe venit reținut din salariu.**	
	Articolul 34 - 35[1] se abrogă.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 15 în partea ce vizează abrogarea art. 34–35[1] din Codul fiscal, MMPS solicită menținerea prevederilor în redacția actuală.** Normele menționate constituie măsuri de sprijin fiscal acordate familiilor, inclusiv celor în care trăiesc persoane cu dizabilități, contribuind la compensarea parțială a cheltuielilor suplimentare generate de dizabilitate și la menținerea unui nivel adecvat de protecție socială. Abrogarea facilităților respective va duce la diminuarea nivelului de protecție socială acordat familiilor vulnerabile și la creșterea poverii financiare suportate de acestea, în special în contextul costurilor suplimentare asociate dizabilității. În cazul în care se va menține opțiunea de abrogare a prevederilor menționate, considerăm necesară instituirea unor măsuri compensatorii, care să atenueze impactul financiar asupra persoanelor cu dizabilități și familiilor acestora.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirilor, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			În acest sens, propunem: 1)Majorarea cuantumului alocației sociale de stat acordate copiilor cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani și persoanelor cu dizabilități din copilărie, de la 100% la 120% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă, măsură care ar viza circa 42 300 de beneficiari, inclusiv: *dizabilități severe – 15087 beneficiari * 2938,2 lei/lunar(120%) * 12 luni = 535 469,3 mii lei;* *dizabilități accentuate – 17797 beneficiari * 2742,2 lei/lunar(120%) * 12 luni = 585 635,2 mii lei;* *dizabilități medii – 9381 beneficiari * 1958,7 lei/lunar(120%) * 12 luni = 220 494,7 mii lei.* Buget total: 535 469,3 mii lei + 585 635,2 mii lei + 220 494,7 mii lei = 1 341 599,2 mii lei (calcule propunerea nouă) - 1 115 074,3 mii lei (costul actual al alocației) = 226 524,9 mii lei suplimentar necesar. 2) Majorarea cuantumului alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere de la 80% la 100%, acordată: persoanelor care îngrijesc, însoțesc și supraveghează la domiciliu un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani; persoanelor cu dizabilități severe din copilărie; persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare, Respectiv, în contextul majorării cuantumului alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere acordate persoanelor care îngrijesc, însoțesc și supraveghează la domiciliu un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani, persoanelor cu dizabilități severe din copilărie și persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare de la	

			80% la 100% din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă, măsură care vizează 14692 de beneficiari, impactul va fi de 115 162,1 mii lei: 14692 beneficiari *3264,8 lei/lunar(100%) *12 luni = 575 597,3 mii lei (propunere nouă) - 460 435,2 mii lei (costul actual) = 115 162,1 mii lei suplimentar. Astfel, pentru majorarea alocațiilor sociale de stat pentru: - copii cu dizabilități (severe, accentuate și medii) și, - persoane cu dizabilități din copilărie (severe, accentuate și medii), 42 265 beneficiari costul căreia va constitui - 226 524,9 mii lei, și pentru majorarea alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, pentru: - persoanele care îngrijesc, însoțesc și supraveghează la domiciliu un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani; - persoanelor cu dizabilități severe din copilărie; - persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare, Astfel, pentru 14692 beneficiari, vor fi necesare surse financiare circa 115 162,1 mii lei suplimentar necesar. În total costul măsurilor propuse este de circa 341 687,0 mii lei. Modificările propuse vor afecta familiile cu copii cu dizabilități și persoanele cu dizabilități, respectiv este necesar de intervenit și de majorat alocațiile sociale pentru copii cu dizabilități și persoanele cu dizabilități din copilărie. Ministerul Muncii și Protecției Sociale va elabora și propune modificarea Legii nr. 499/1999, privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni,	

			pentru majorarea alocațiilor categoriilor menționate.	
		Moldova Fruct	**Distorsionarea algoritmului de calcul Brut-Net și penalizarea indirectă a angajatorilor din sectorul rural (Articolele 33, 34, 35 și Dispozițiile Tranzitorii)** **Ce prevede proiectul:** Reforma fiscală de la 1 ianuarie 2027 mută contribuțiile de asigurări sociale (BASS) de la angajator în sarcina angajatului, impunând majorarea artificială a salariilor brute contractuale pentru a menține același salariu net („Garanția Netului"). În același timp, proiectul abrogă integral scutirile pentru persoanele întreținute (copii, părinți) și pentru soț/soție (Art. 33, 34, 35). Prin eliminarea deducerilor pentru copii și dependenți din algoritmul de calcul, baza impozabilă finală din care se reține impozitul pe venit de 12% crește în mod automat. **Consecințe economice:** Această eliminare lovește direct în veniturile nete ale salariaților permanenți din agricultură, în special în sate unde structura familiei implică deseori un singur părinte salariat, celălalt având grijă de gospodărie sau de copiii mici. Ea mărește presiunea pe angajatori de a crește salariile brute doar pentru a acoperi pierderea acestor facilități fiscale de bază. Chiar dacă pe faza de tranziție legea obligă la garantarea salariului net istoric, pe termen lung, fluxul de calcul Brut - Net devine mult mai dezavantajos pentru salariații cu familii din mediul rural. Specialiștii calificați (agronomi, ingineri, mecanizatori), constatând că reținerile de impozit pe fișa de salariu sunt mai mari din cauza lipsei scutirilor pentru copii, vor exercita o presiune directă	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirilor, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei

			pe angajatori pentru a obține compensări financiare sau majorări salariale. Acest fapt va transfera costul eliminării scutirilor direct în bugetul de costuri al producătorilor agricoli. **Obligarea autorităților fiscale de a pune la dispoziție un Calculator Oficial Brut-Net și normele metodologice cu cel puțin 90 de zile înainte de implementarea reformei, pentru a asigura actualizarea corectă a softurilor contabile de către companii.**	
	Articolul 34 - 35[1] se abrogă.	**ACAP**	Se distruge sistemul scutirilor personale de la plata impozitului pe venit, care și-a demonstrat eficienta, simplitatea în aplicare pe parcursul anilor. Se înlocuiește cu Mecanismul de stimulare a muncii, care are o perspectivă de implementare vagă și incertă. **Argument:** Recomandăm ca mecanismul scutirilor personale de la plata impozitului pe venit să nu fie distrus. Această „reformă" pare a fi mai mult cu un instrument ascuns de majorare a bazei impozabile a impozitului pe venit pentru cetățeni.	**Se acceptă** prin menținerea mecanismului actual de acordare a scutirilor, fiind propusă majorarea plafonului până la 40000 de lei
Articolul 35[2]. Deducerea cheltuielilor persoanelor fizice (1) Se permite deducerea, în cuantumurile stabilite de legislaţie, a sumelor pentru primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală achitate de persoanele fizice conform legislaţiei. (2) Se permite deducerea contribuţiilor obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat achitate de persoanele fizice, pe parcursul perioadei fiscale, în cuantumurile stabilite de legislaţie. (3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de	Articolul 35[2]: alineatele (1) și (2) se abrogă; alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Se permite deducerea, din venitului anual impozitat conform art.88 alin.(1), a cheltuielilor suportate de către persoana fizică pe parcursul perioadei fiscale pentru: a) primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale; b) procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 13, cu referire la deducerea cheltuielilor, amintim că potrivit Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, Camera Notarială este organizația profesională de interes public care asigură organizarea și funcționarea profesiei de notar, contribuie la garantarea independenței notarilor, exercită atribuții de dezvoltare profesională și autoadministrare a profesiei, gestionează procese instituționale esențiale pentru exercitarea activității notariale și participă la asigurarea calității serviciilor notariale prestate cetățenilor.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale de la un singur furnizor al acestor servicii, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Dreptul la deducere se acordă persoanelor asigurate conform Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală. (4) Se permite deducerea sumei achitate de către persoana fizică pentru procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viaţă, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu şi de alte calamităţi naturale, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, pentru toate tipurile de contracte cumulativ. (5) Se permite deducerea dobânzilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, în cazul procurării primei locuinţe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Pentru locuinţa proprietate comună în devălmăşie/cote-părţi, dreptul la deducere se acordă fiecărui beneficiar al creditului, proporţional cotei-părţi deţinute, aplicată conform limitei stabilite.	claselor de asigurări de viaţă, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu şi de alte calamităţi naturale; c) achitarea dobânzilor în cazul procurării primei locuinţe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat; d) învăţământul şi/sau perfecţionarea profesională proprie, precum şi pentru învăţământul persoanelor întreţinute copii oferit de instituţiile de învăţământ prevăzute la art.15 din Codul educaţiei nr.152/2014; e) eficiența energetică a proprietății rezidențiale prin înlocuirea geamurilor, acoperișului, izolarea termică, instalarea bateriilor de stocare a energiei electrice; f) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei; g) cheltuielile legate de organizarea evenimentelor/ceremoniilor, în limita veniturilor obținute urmare acestora. Cuantumul deductibil se stabilește în mărimea de 100 000 lei anual, cumulativ pentru toate tipurile de cheltuieli, cu condiția confirmării documentare a acestora în modul stabilit de Guvern.		Rolul Camerei Notariale trebuie analizat și prin prisma principiilor fundamentale ale notariatului de tip latin, sistem la care Republica Moldova a aderat prin reforma instituției notarului și consacrarea modelului notarului independent și al autoadministrării profesiei. În cadrul acestui sistem, organul profesional nu reprezintă o asociație constituită pe principii benevole, ci o instituție indispensabilă pentru funcționarea profesiei, garant al independenței notarilor, al respectării normelor profesionale și al exercitării unitare a atribuțiilor de interes public conferite notarului. În acest sens, principiile notariatului latin prevăd obligativitatea apartenenței notarilor la organizația profesională națională, aceasta constituind o condiție inerentă exercitării profesiei. Prin urmare, Camera Notarială nu poate fi asimilată altor forme asociative constituite pe bază voluntară, precum sindicatele, patronatele sau alte organizații profesionale, având un statut juridic distinct și atribuții expres stabilite prin lege. În vederea realizării atribuțiilor sale, Camera Notarială dispune de patrimoniu și buget proprii, principalele surse de finanțare fiind constituite din contribuțiile obligatorii ale notarilor. Din aceste mijloace sunt finanțate activitatea aparatului administrativ, remunerarea personalului angajat, instruirea profesională continuă, proiectele de digitalizare și modernizare a activității notariale, precum și alte activități necesare realizării atribuțiilor prevăzute de lege. În fapt, contribuția obligatorie a notarilor reprezintă	

(6) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, pentru învăţământul şi/sau perfecţionarea profesională proprie, precum şi pentru învăţământul persoanelor întreţinute copii oferit de instituţiile de învăţământ prevăzute la art.15 din Codul educaţiei nr.152/2014, în cuantum de 20000 de lei. Cuantumul deductibil se aplică cumulativ pentru toate tipurile de învăţământ şi/sau perfecţionare profesională şi pentru numărul total de beneficiari.			principala și unica sursă stabilă de finanțare a Camerei Notariale. În aceste condiții, diminuarea posibilității de deducere a contribuției obligatorii achitate de notar, se consideră a fi o măsură care poate avea consecințe negative atât asupra exercitării profesiei de notar, cât și asupra funcționării eficiente a organului profesional de autoadministrare. Prin urmare, considerăm oportună menținerea posibilității de deducere a contribuției obligatorii la un nivel care să reflecte importanța acesteia pentru funcționarea organului profesional, inclusiv prin păstrarea regimului actual sau prin identificarea unei soluții legislative echivalente, care să nu afecteze sustenabilitatea financiară a instituției și exercitarea atribuțiilor sale de interes public. Totodată, se constată că modificările propuse la art. 24 din Codul fiscal nu țin cont de specificul activității profesionale desfășurate în sectorul justiției, în special de particularitățile exercitării profesiei de notar. Limitarea deducerii cheltuielilor la plafonul de „3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune”, concomitent cu excluderea altor categorii de cheltuieli deductibile, nu reflectă modul de organizare și exercitare a activității notariale și nici obligațiile legale ce revin notarilor în procesul îndeplinirii actelor și procedurilor notariale. Această prevedere este inoportună pentru notari, având în vedere că majoritatea birourilor notariale au un număr redus de angajați sau nu au deloc salariați, ceea ce presupune un fond de retribuire a muncii redus ori	

			inexistent. Aplicarea mecanică a plafonului de 3% va avea drept efect transformarea cheltuielilor profesionale în cheltuieli nedeductibile, ceea ce va conduce la majorarea artificială a bazei impozabile. În prezent, potrivit art. 69^3 din Codul fiscal, notarul este impozitat pentru venitul impozabil determinat ca onorarii minus cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform cap. 3 titlul II. Textul proiectului (art. 14 lit. a)) păstrează noțiunea de „venit impozabil”, care, prin definiție (art. 12 Cod fiscal), înseamnă venit brut diminuat cu deducerile permise - deci, baza rămâne netă. Nota de fundamentare descrie însă baza ca „venitul brut obținut din toate sursele, cu excepția deducerilor și scutirilor la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale”. Această formulare, coroborată cu cap. 10^1 (art. 69^3) și faptul că activitatea notarială nu este activitate de întreprinzător (art. 24, care reglementează deducerile, vizează formal activitatea de întreprinzător), creează un risc real de interpretare potrivit căreia notarul ar fi impozitat pe încasările brute, fără deducerea cheltuielilor reale. Notarul suportă în mod obligatoriu și permanent cheltuieli aferente întreținerii biroului notarial, remunerării personalului, contribuțiilor profesionale obligatorii, asigurării de răspundere profesională, păstrării și ordonării arhivei notariale, accesului la registre și sisteme informaționale de stat, implementării măsurilor de conformare în domeniul prevenirii și combaterii spălării	

			banilor, digitalizării activității și securității cibernetice, cheltuieli pentru servicii *outsursing* (curățenie, servicii de contabilitate ș.a.), precum și alte cheltuieli prevăzute de legislația specială. Impozitarea asupra unor venituri care includ cheltuieli profesionale obligatorii ar contraveni principiului capacității contributive și ar crea o sarcină fiscală excesivă și disproporționată pentru notari. În această ordine de idei, propunem menținerea principiului potrivit căruia baza impozabilă a persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției se determină ca diferență dintre venitul brut și cheltuielile aferente activității profesionale, deductibile conform prevederilor Codului fiscal, această regulă urmând a fi aplicabilă tuturor notarilor, indiferent de data învestirii cu împuterniciri de exercitare a profesiei.	
Articolul 35[2]. Deducerea cheltuielilor persoanelor fizice (1) Se permite deducerea, în cuantumurile stabilite de legislaţie, a sumelor pentru primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală achitate de persoanele fizice conform legislaţiei. (2) Se permite deducerea contribuţiilor obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat achitate de persoanele fizice, pe parcursul perioadei fiscale, în cuantumurile stabilite de legislaţie. (3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale de la un singur furnizor al acestor	Articolul 35[2]: alineatele (1) și (2) se abrogă; alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Se permite deducerea, din venitului anual impozitat conform art.88 alin.(1), a cheltuielilor suportate de către persoana fizică pe parcursul perioadei fiscale pentru: h) primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale; i) procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viaţă, asigurări de sănătate, asigurări de	**CNSM**	Insistăm asupra menținerii art.35[2] alin.(1). Eliminarea acestei deduceri reprezintă o penalizare fiscală directă a salariaților, forțându-i să plătească impozit pe venit pentru sume pe care nu le încasează efectiv, fiind reținute obligatoriu de stat pentru finanțarea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Cu referire la redacția propusă la alin. (3) lit. a) a art. 35[2] din Codul fiscal, propunem completarea acesteia cu sintagma „și procurarea medicamentelor, inclusiv pentru copii” întru acordarea dreptului la deducere a cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală, pentru contractarea serviciilor medicale și	**<u>Se acceptă parțial</u>** prin menținerea dreptului la deducere a primei medicale la determinarea impozitului pe venit.

servicii, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Dreptul la deducere se acordă persoanelor asigurate conform Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală. (4) Se permite deducerea sumei achitate de către persoana fizică pentru procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viaţă, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu şi de alte calamităţi naturale, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, pentru toate tipurile de contracte cumulativ. (5) Se permite deducerea dobânzilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, în cazul procurării primei locuinţe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Pentru locuinţa proprietate comună în devălmăşie/cote-părţi, dreptul la deducere se acordă fiecărui beneficiar al creditului, proporţional cotei-părţi deţinute, aplicată conform limitei stabilite. (6) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, pentru	incendiu şi de alte calamităţi naturale; j) achitarea dobânzilor în cazul procurării primei locuinţe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat; k) învăţământul şi/sau perfecţionarea profesională proprie, precum şi pentru învăţământul persoanelor întreţinute copii oferit de instituţiile de învăţământ prevăzute la art.15 din Codul educaţiei nr.152/2014; l) eficiența energetică a proprietății rezidențiale prin înlocuirea geamurilor, acoperișului, izolarea termică, instalarea bateriilor de stocare a energiei electrice; m) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei; n) cheltuielile legate de organizarea evenimentelor/ceremoniilor, în limita veniturilor obținute urmare acestora. Cuantumul deductibil se stabilește în mărimea de 100 000 lei anual, cumulativ pentru toate tipurile de cheltuieli, cu condiția confirmării documentare a acestora în modul stabilit de Guvern.		procurarea medicamentelor, atât pentru salariat, cât și pentru copiii acestuia. Or, salariații cu responsabilități familiale, deseori suportă cheltuieli semnificative pentru contractarea serviciilor medicale sau procurarea medicamentelor atât pentru ei înșiși, cât și pentru copiii lor minori. Suplimentar, propunem completarea listei cheltuielilor pentru care se acordă dreptul la deducere lit. h) cu următorul conținut „h) sumele achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de cotizații de membru de sindicat.”. Propunerea vine să asigure egalitatea de drepturi în cadrul parteneriatului social dintre patronate și sindicate. Or, conform art. 24, alin. (15) din Codul fiscal, agenților economici li se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare și cotizații de membru, destinate activității patronatelor, fundațiilor și altor asociații de reprezentare a activității de întreprinzător. Atragem atenția că astfel de mecanism este prevăzut în legislația mai multor state membre ale UE, precum România, Germania, Norvegia, Austria și Elveția.	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	”Eficiența energetică... prin... instalarea bateriilor de stocare a energiei electrice” – de nu-s panourile electrice etc.? Nu e indicat în Nota informativă cine și cum va efectua calcularea, declararea și achitarea contribuțiilor CAS, PAM.	**Se acceptă** prin excluderea normei din proiect

învăţământul şi/sau perfecţionarea profesională proprie, precum şi pentru învăţământul persoanelor întreţinute copii oferit de instituţiile de învăţământ prevăzute la art.15 din Codul educaţiei nr.152/2014, în cuantum de 20000 de lei. Cuantumul deductibil se aplică cumulativ pentru toate tipurile de învăţământ şi/sau perfecţionare profesională şi pentru numărul total de beneficiari.				
Articolul 35[2]. Deducerea cheltuielilor persoanelor fizice	alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Se permite deducerea, din venitului anual impozitat conform art.88 alin.(1), a cheltuielilor suportate de către persoana fizică pe parcursul perioadei fiscale pentru: a) primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale; b) procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viaţă, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu şi de alte calamităţi naturale; c) achitarea dobânzilor în cazul procurării primei locuinţe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat; d) învăţământul şi/sau perfecţionarea profesională proprie, precum şi pentru învăţământul persoanelor întreţinute copii oferit de instituţiile de învăţământ prevăzute la art.15 din Codul educaţiei nr.152/2014;	**MAI**	art.35[2] alin (3) se propune a fi expus în următoarea redacție: „(3) Se permite deducerea din venitul anual impozabil, impozitat conform art. 88 alin. (1), a cheltuielilor suportate de persoana fizică care nu practică activitate de întreprinzător pe parcursul perioadei fiscale pentru: a) primele de asigurare facultativă de asistență medicală sau contractarea serviciilor medicale; b) procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viață, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu și de alte calamități naturale; c) achitarea dobânzilor aferente procurării primei locuințe în baza unui contract de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat; d) învățământul și/sau perfecționarea profesională proprie, precum și învățământul copiilor minori aflați la întreținerea acesteia, oferit de instituțiile de învățământ prevăzute la art. 15 din Codul educației nr. 152/2014; e) îmbunătățirea eficienței energetice a proprietății rezidențiale aflate în proprietatea sau coproprietatea persoanei fizice, prin înlocuirea geamurilor, înlocuirea sau reparația	**Se acceptă** parțial prin excluderea propunerii din proiect

	e) eficiența energetică a proprietății rezidențiale prin înlocuirea geamurilor, acoperișului, izolarea termică, instalarea bateriilor de stocare a energiei electrice; f) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei; g) cheltuielile legate de organizarea evenimentelor/ceremoniilor, în limita veniturilor obținute urmare acestora. Cuantumul deductibil se stabilește în mărimea de 100 000 lei anual, cumulativ pentru toate tipurile de cheltuieli, cu condiția confirmării documentare a acestora în modul stabilit de Guvern.		acoperișului, izolarea termică, instalarea sistemelor de stocare a energiei electrice sau alte lucrări similare stabilite de Guvern; f) abonamente pentru utilizarea facilităților sportive achiziționate de la furnizori ale căror activități sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei; g) cheltuielile legate de organizarea evenimentelor sau ceremoniilor, în limita veniturilor impozabile obținute ca urmare a evenimentului sau ceremoniei respective. Cuantumul deductibil se stabilește în limita a 100 000 lei anual, cumulativ pentru toate tipurile de cheltuieli prevăzute la prezentul alineat, cu condiția confirmării documentare a acestora în modul stabilit de Guvern. În cazul cheltuielilor prevăzute la lit. g), deducerea se aplică separat pentru fiecare eveniment sau ceremonie, în limita veniturilor obținute ca urmare a evenimentului sau ceremoniei respective, iar cheltuielile care depășesc veniturile aferente nu se reportează pentru alte evenimente, ceremonii sau perioade fiscale.” În primul rând, se propune corectarea formulării „din venitului anual impozitat” prin utilizarea formulei juridice corecte „din venitul anual impozabil, impozitat conform art. 88 alin. (1)”.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 35^2 alin. (3) lit. a) din Codul fiscal, propunem excluderea sintagmei *„primele de asigurare facultativă de asistență medicală”*, înțelegem că o astfel de primă se include la prevederea de la lit. b) din același articol. În acest context, propunem următoarea redacție pentru art.35^2 alin. (3) lit. a): *„contractare a serviciilor*	**Se acceptă** parțial prin excluderea propunerii din proiect

			medicale de la furnizorii acestor servicii”. Menționăm că modificarea este necesară întru evitarea dublării reglementării aceleiași categorii de cheltuieli deductibile, întrucât primele de asigurare facultativă de asistență medicală sunt incluse în mod corespunzător la lit. b), în cadrul contractelor de asigurări de sănătate. Totodată, remarcăm că, redacția propusă în aviz pentru lit. a) delimitează clar cheltuielile pentru servicii medicale efectiv prestate de cheltuielile pentru asigurări de sănătate, contribuind la claritatea normei și aplicarea uniformă a prevederilor fiscale. La același articol, la alin. (3) lit. b), întru asigurarea transparenței și previzibilității normei, propunem următoarea redacție pentru lit. b): *„b) primele de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat pentru clasele de asigurări de viață, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu și de alte calamități naturale”*.	
Articolul 35[2]. Deducerea cheltuielilor persoanelor fizice (1) Se permite deducerea, în cuantumurile stabilite de legislaţie, a sumelor pentru primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală achitate de persoanele fizice conform legislaţiei. (2) Se permite deducerea contribuţiilor obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat achitate de persoanele fizice, pe parcursul perioadei fiscale, în cuantumurile stabilite de legislaţie. **Articolul 88.** Reţinerea impozitului din salariu	Articolul 35[2]: alineatele (1) și (2) se abrogă; Articolul 88: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Fiecare angajator care plăteşte salariatului salariu (inclusiv primele și facilitățile acordate) este obligat să calculeze, să rețină și să achite din aceste plăți, impozitul pe venit determinat conform cotei minime prevăzute la art.15 lit.a).”;	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Eliminarea dreptului persoanelor fizice de a deduce primele de asigurare obligatorie de asistență medicală (PAM) și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii (CAS) din venitul brut la calcularea impozitului pe venit** În sistemul actual, din salariul brut al angajatului se scad mai întâi contribuțiile medicale (PAM) și, pentru anumite categorii, contribuțiile sociale (CAS), iar impozitul pe venit se calculează doar din suma rămasă. Prin abrogarea acestor deduceri, baza de calcul pentru impozitul pe venit se va aplica pe întreaga sumă brută a salariului.	**Se acceptă parțial** prin menținerea dreptului la deducere a primei medicale la determinarea impozitului pe venit.

(1) Fiecare angajator care plăteşte salariatului salariu (inclusiv primele şi facilităţile acordate) este obligat să calculeze, ţinînd cont de scutirile solicitate de angajat şi de deduceri, şi să reţină din aceste plăţi un impozit, determinat conform modului stabilit de Guvern. Angajatorul nu are obligaţia să urmărească pierderea dreptului de utilizare a scutirii personale.			Acest lucru are un impact negativ direct deoarece angajatul va fi forțat să achite impozit pe venit inclusiv pentru sumele pe care statul i le reține obligatoriu pentru fondul social (noul CAS de 21% transferat la angajat) și fondul medical (PAM de 7%). De facto, se instituie o taxare în cascadă – o „impozitare a contribuțiilor" – ceea ce lărgește artificial baza impozabilă și afectează negativ valoarea netă a banilor pe care salariatul îi ia „în mână", mai ales în contextul riscului atingerii mai rapide a noului prag de impozitare de 15%.	
		Grawe Carat Asigurări SA	Propunem menținerea cadrului fiscal actual, astfel încât primele de asigurare de sănătate, de viață, de accidente, de invaliditate și de boli grave achitate de angajator în beneficiul salariatului să nu constituie venit impozabil pentru persoana fizică, iar cheltuielile aferente să rămână deductibile în limita plafonului anual stabilit de legislație, respectiv în limita unui salariu mediu lunar pe economie. Considerăm că această măsură reprezintă un instrument eficient de politică fiscală și socială, care contribuie la creșterea gradului de protecție financiară și socială a populației, la reducerea vulnerabilității populației în fața unor evenimente neprevăzute cu impact major asupra sănătății, capacității de muncă sau veniturilor, precum și la dezvoltarea unei culturi a responsabilității și prevenirii riscurilor. Totodată, menținerea acestui regim fiscal favorizează completarea mecanismelor publice de protecție socială și de sănătate prin soluții private de asigurare, contribuind la diminuarea presiunii asupra bugetului de stat și asupra sistemelor publice de	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			sănătate şi asigurări sociale.	
Articolul 36. Alte deduceri aferente activităţii de întreprinzător (1) Agentul economic rezident are dreptul la deducerea oricăror donaţii făcute de el pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare, cu excepţia donaţiei de alimente făcute în conformitate cu Legea nr.299/2022 privind prevenirea pierderii şi risipei de alimente, dar nu mai mult de 5% din venitul impozabil. (2) Pot fi deduse, conform alin.(1) din prezentul articol, numai donaţiile făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităţilor publice şi instituţiilor publice specificate la art.51, a organizaţiilor necomerciale specificate la art.52 alin.(1), a organizaţiilor sindicale şi patronale, precum şi în favoarea caselor de copii de tip familial. (3) Donaţiile în scopuri filantropice sau de sponsorizare vor fi deduse numai în cazul confirmării lor în modul stabilit de Guvern. (5) Se permite deducerea defalcărilor obligatorii în Fondul de susţinere a populaţiei, efectuate pe parcursul perioadei fiscale în cuantumurile stabilite de legislaţie. (8) Angajatorilor li se permite să deducă plăţile suportate efectiv, aferente indemnizaţiei pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obişnuite sau de accidente nelegate de muncă, conform art.4 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale.	Articolul 36 se abrogă.	**ACAP**	Să fie restabilit alin.(4) care recent a fost abrogat. Conținutul acestui alineat ține de faptul că cheltuielile de investiții pot fi deduse numai în limita venitului din investiții, dar nu din oricare alte venituri înregistrate de întreprindere. Propunem ca normele din acest alineat să fie completate cu prevederi prin care să fie stabilit un mecanism de evidență a cheltuielilor de investiții care n-au fost deduse la data suportării lor din motivul lipsei venitului din investiții, dar vor putea fi deduse în perioadele fiscale următoare. **Argument:** Abrogarea este o eroare care nu este conformă cu practica fiscală națională, acumulată pe parcursul implementării CF, și cea internațională potrivit căreia cheltuielile din investiții pot fi deduse doar din veniturile obținute în rezultatul acestei activități – veniturile din investiții. Abrogarea acestor norme, prin caracterul ei nepotrivit bunelor practici, a creat incertitudini atât pentru contribuabili, cât și pentru inspectorii fiscale în administrarea fiscală.	**Se acceptă**

Articolul 36. Alte deduceri aferente activităţii de întreprinzător (1) Agentul economic rezident are dreptul la deducerea oricăror donaţii făcute de el pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare, cu excepţia donaţiei de alimente făcute în conformitate cu Legea nr.299/2022 privind prevenirea pierderii şi risipei de alimente, dar nu mai mult de 5% din venitul impozabil. (2) Pot fi deduse, conform alin.(1) din prezentul articol, numai donaţiile făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităţilor publice şi instituţiilor publice specificate la art.51, a organizaţiilor necomerciale specificate la art.52 alin.(1), a organizaţiilor sindicale şi patronale, precum şi în favoarea caselor de copii de tip familial. (3) Donaţiile în scopuri filantropice sau de sponsorizare vor fi deduse numai în cazul confirmării lor în modul stabilit de Guvern. (5) Se permite deducerea defalcărilor obligatorii în Fondul de susţinere a populaţiei, efectuate pe parcursul perioadei fiscale în cuantumurile stabilite de legislaţie. (8) Angajatorilor li se permite să deducă plăţile suportate efectiv, aferente indemnizaţiei pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obişnuite sau de accidente nelegate de muncă, conform art.4 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale.	Articolul 36 se abrogă.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 17 Articolul 36. Alte deduceri aferente activității de întreprinzător din Codul fiscal„ se propune de a fi completat la alin. (2) cu reglementări privind alte deduceri aferente activității de întreprinzător în favoarea „prestatorilor de servicii sociale", definiți în Legea 123/2010 cu privire la serviciile sociale.** Prin urmare, alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Pot fi deduse, conform alin. (1) din prezentul articol, numai donațiile făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților publice şi instituțiilor publice specificate la art. 51, instituțiilor de învățământ publice și private specificate la art. 51^3, administrația parcurilor pentru tehnologia informației specificate la art. 51^4, a organizațiilor necomerciale specificate la art. 52 alin. (1), a organizațiilor sindicale şi patronale, întreprinderilor create de societățile orbilor, surzilor și invalizilor specificate la art. 53^1, precum şi în favoarea prestatorilor de servicii sociale, întreprinderilor sociale, întreprinderilor sociale de inserție, muzeelor, arhivelor, biblioteci și organizațiilor culturale din domeniu: teatru, literatura, muzica, cinematografie, televiziune, turism cultural și alte domenii ale activității culturale." Această recomandare va asigura crearea unor stimulente fiscale suplimentare pentru susținerea serviciilor sociale destinate categoriilor defavorizate, copiilor în situație de risc și copiilor defavorizați, va contribui la consolidarea sustenabilității financiare a acestor servicii și va încuraja implicarea	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele de la art.24 alin.(20)

			mediului de afaceri în realizarea obiectivelor de interes public în domeniul protecției drepturilor copilului.	
Articolul 37. Subiecţii creşterii sau pierderii de capital Prevederile prezentului capitol se aplică contribuabililor persoane fizice rezidenţi şi nerezidenţi ai Republicii Moldova care nu practică activitate de întreprinzător şi care vînd, schimbă sau înstrăinează sub altă formă active de capital. **Articolul 40.** Determinarea creşterii sau pierderii de capital (7) Suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creşterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.		**ACAP**	Se propune restabilirea întreprinderilor (persoanelor juridice) în calitate de subiecți ai operațiunilor de creștere și pierdere de capital și completarea art. 40 alin. (7) CF cu prevederea potrivit căreia pentru întreprinderi suma creșterii de capital să fie egală cu 100% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale. Excluderea întreprinderilor din categoria subiecților creșterii și pierderii de capital a eliminat mecanismul de evidență fiscală a bazei valorice a activelor de capital și a creat dificultăți în impozitarea activelor cu istoric fiscal acumulat în perioadele precedente. Pentru activele de capital este necesară restabilirea evidenței bazei valorice în scopuri fiscale, deoarece utilizarea valorii contabile drept cost fiscal nu reflectă întotdeauna realitatea economică și fiscală a tranzacțiilor.	**Nu se acceptă** Având în vedere că proiectul prevede excluderea reducerii de 50% pentru determinarea creșterii de capital pentru persoanele fizice, precum și aplicarea cotei impozitului pe venit în mărimea de 15%, similar cotei prevăzute pentru persoanele juridice, propunerea respectivă este inoportună.
	Articolul 40: alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)". alineatul (5) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „La încheierea unui contract de donație între soți baza valorică a bunului primit de către soțul donatar la înstrăinarea ulterioară de către acesta va constitui baza valorică a	**CNSM**	Nu susținem majorarea cotei impozitului de la 12% la 15% a creșterii de capital și impozitarea integrală a acesteia, inclusiv și la vânzarea locuinței de bază în cuantum ce depășește 1 milion de lei, fapt ce va conduce la eschivarea vânzătorului de a declara suma integrală a prețului imobilului, terenului sau altui bun înstrăinat pe de o parte, precum și la creșterea vertiginoasă a prețurilor la imobiliare având în vedere că odată cu implementarea modificării propuse la impozitarea creșterii de capital, povara fiscală va crește de 2,5 ori. Ca măsură alternativă, insistăm pe majorarea	**Se acceptă parțial,** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrăinarea locuinței de bază.

	bunului la momentul donării de către soțul donator"; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Creşterea provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale, în limita cuantumului ce nu depășește 1 000 000 lei.".		plafonului de impozitare a creșterii de capital pentru locuința de bază de la 1 milion de lei la 3 milioane de lei.	
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (1) Mărimea creşterii sau pierderii de capital provenite din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferenţa dintre suma încasată (venitul obţinut) şi baza valorică a acestor active.	alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)".	**Manjos Pavel (particip.gov)**	Propunerea de modificare a articolului 40 alineatul (1) din Codul fiscal nr.1163/1997 se expune în următoarea redacție: alineatul (1) se completează cu textul *„și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a),* ***cu excepția creșterii de capital aferente activelor de capital prevăzute la art.39 alin.(1) lit.a), care se impozitează la cota de 7%.*** *Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)".* Argumentare **1. Măsura propusă în proiect nu instituie, ci desființează o neutralitate fiscală existentă, aferentă instrumentelor financiare.** În regimul actual, creșterea de capital la instrumentele financiare se impozitează cu 12% aplicat la 50% din sumă (cotă efectivă de 6%), iar dividendele cu 6% - o cotă egală. Proiectul majorează simultan cota la 15% pentru mărimea creșterii de capital și elimină reducerea de 50%, ridicând sarcina efectivă de la 6% la 15%, în timp ce cota impozitului pe dividend atinge 7%. Astfel, ecartul dintre cele două forme de realizare a randamentului capitalului propriu se lărgește de la zero la 8 puncte procentuale. Întrucât proiectul invocă	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective este corespunde principiului echității fiscale.

			expres neutralitatea fiscală drept obiectiv (Nota de fundamentare, pct. 4 privind veniturile investiționale), acest segment contrazice direct obiectivul declarat. **2. Diferențierea cotelor distorsionează decizia investitorului între forme echivalente de randament, cu încălcarea art. 6 alin. (8) din Codul fiscal.** La nivelul persoanei fizice, același randament economic al unei investiții este impozitat cu 7% dacă se materializează ca dividend și cu 15% dacă se materializează prin aprecierea și înstrăinarea instrumentului. Factorul fiscal devine, contrar principiului neutralității, determinantul alegerii formei de investiție. **3. Distorsiunea afectează în special instrumentele de acumulare și organismele de plasament colectiv.** Pentru un investitor de portofoliu, alegerea între un instrument de acumulare (al cărui randament se realizează exclusiv ca creștere de capital la înstrăinare) și unul cu distribuire (impozitat curent ca dividend) ar fi dictată nu de criterii economice, ci de diferența de cotă. Sistemul fiscal ar penaliza astfel capitalizarea și efectul de compunere pe termen lung și ar împinge artificial economisirea spre instrumente cu distribuire, fără niciun beneficiu de politică publică. Deținătorul unui astfel de instrument nu controlează politica de distribuire a emitentului, prin urmare nu există nicio marjă de „arbitraj" pe care cota majorată să o contracareze - diferențialul rămâne pură distorsiune. **4. Pentru instrumentele vizate nu există un impozit corporativ amânat care să justifice o cotă superioară.**	

			Spre deosebire de participațiile la societăți închise, câștigul din obligațiuni corporative, din titlurile de participare la fonduri și din tranzacțiile pe piața secundară provine din evoluția ratelor dobânzii și din lichiditate, nu dintr-un profit corporativ reținut neimpozitat. Lipsește, deci, temeiul economic al unei cote majorate față de dividende. **5. Incoerența sistemică cu cota de 0% la profitul nedistribuit.** Reforma transmite întreprinzătorilor semnalul de a capitaliza și reinvesti profitul (cota 0%), însă penalizează cu 15% persoana fizică ce fixează rezultatul acestei capitalizări prin înstrăinare, comparativ cu 7% pe ruta distribuirii. Cele două paliere ale reformei acționează în sensuri opuse. **6. Asimetria fiscală pentru sectorul inovațional și start-up-uri.** Întreprinderile al căror randament se bazează exclusiv pe creșterea valorii, fără distribuiri în primii ani, ar suporta o cotă dublă față de afacerile mature distribuitoare de dividende. Politica fiscală ar deveni regresivă tocmai față de activitatea cu cel mai înalt potențial de inovare. **7. Costul bugetar al derogării este marginal, iar baza fiscală relevantă rămâne neatinsă.** Volumul câștigurilor din instrumente financiare neguvernamentale realizate de persoane fizice rezidente este redus, dată fiind faza incipientă a pieței de capital autohtone; veniturile bugetare în ecuație nu au un volum semnificativ. Derogarea propusă nu atinge propunerea de aplicare a cotei de 15% pentru creșterea de capital aferentă bunurilor imobile - segmentul care concentrează câștigurile de capital semnificative și unde se	

			realizează efectiv lărgirea bazei urmărită de proiect. Propunerea doar corectează distorsiunea. **8. Cota majorată descurajează lichiditatea unei piețe deja incipiente prin efectul de blocaj (lock-in).** O cotă de 15% la realizare stimulează deținerea prelungită a activelor pentru amânarea impozitului, reducând frecvența tranzacțiilor și, implicit, lichiditatea și adâncimea pieței - efect cu atât mai nociv pentru o piață în formare, în contextul lansării Bursei Internaționale a Moldovei. **9. Conformitatea cu practica statelor care urmăresc dezvoltarea piețelor de capital.** Statele care vizează crearea de hub-uri financiare nu impun câștigului de capital din instrumente financiare o cotă superioară dividendelor. În SUA, dividendele calificate și câștigul de capital pe termen lung sunt impozitate la cote identice (0/15/20%). În România, începând cu 1 ianuarie 2026, câștigul din transferul valorilor mobiliare prin intermediari este impozitat cu 3% (deținere peste 365 de zile) și 6% (sub 365 de zile) - sub cota dividendelor, majorată la 16% din 2026. În Estonia, dividendele sunt impozitate doar la nivelul companiei (22/78), iar la nivelul persoanei fizice câștigul de capital se impozitează la cotă unică, aliniată sarcinii pe profitul distribuit (22%). Propunerea de paritate la 7% este, în acest context, una moderată; cota de 15% din proiect ar fi anomală regional pentru un stat care are potențial de a deveni un nou hub financiar-tehnologic. **10. Simplificarea administrării și reducerea reîncadrărilor artificiale.** Cote egale pentru dividende și pentru creșterea de capital din instrumente	

			financiare elimină stimulentul de a reclasifica un tip de venit în celălalt, reducând costurile de conformare și de control ale Serviciului Fiscal de Stat.	
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (1) Mărimea creşterii sau pierderii de capital provenite din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferenţa dintre suma încasată (venitul obţinut) şi baza valorică a acestor active.	alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)”.	**Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea Antreprenoratului” (CMDA)**	Modificările propuse privind impozitarea creșterii de capital vor majora sarcina fiscală aplicabilă investițiilor și pot reduce atractivitatea acestora. Creșterea de capital reprezintă rezultatul unor investiții realizate pe termen lung și al asumării unor riscuri economice, nu un venit operațional curent. În forma propusă, există riscul descurajării investițiilor private, al reducerii atractivității tranzacțiilor corporative și al apariției unor comportamente de optimizare fiscală prin subevaluarea activelor tranzacționate. Totodată, plafoanele propuse pentru imobile necesită o analiză suplimentară, deoarece în municipiul Chișinău valoarea unei locuințe obișnuite poate depăși pragurile stabilite prin proiect, fără ca tranzacția să aibă caracter investițional. De asemenea, este necesară clarificarea modului de determinare a bazei impozabile și a tratamentului fiscal aplicabil participațiilor în companii și start-up-uri, pentru a asigura predictibilitate și a evita descurajarea investițiilor în afaceri inovatoare. Considerăm că regimul fiscal aplicabil creșterii de capital trebuie să mențină un echilibru între obiectivul de colectare a veniturilor bugetare și necesitatea stimulării investițiilor, acumulării de capital și dezvoltării antreprenoriatului.	**Se acceptă parțial** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective este corespunde principiului echității fiscale. Totodată, se propune menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrăinarea locuinței de bază.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu	**Uniunea Agenților Imobiliare**	Se solicită reevaluarea modificărilor privind impozitarea creșterii de capital și examinarea contrapropunerilor de la punctul 5;	**Se acceptă parțial** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea

	participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)”. alineatul (5) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „La încheierea unui contract de donație între soți baza valorică a bunului primit de către soțul donatar la înstrăinarea ulterioară de către acesta va constitui baza valorică a bunului la momentul donării de către soțul donator”;			cotei unice asupra veniturilor respective este corespunde principiului echității fiscale. Totodată, se propune menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrăinarea locuinței de bază.
	Articolul 40: alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)”. Articolul 15. Cotele impozitului pe venit Suma totală a impozitului pe venit se determină a) pentru persoanele fizice - 7% din obiectul impunerii ce nu depășește suma de 1 000 000 lei, și 15% din obiectul impunerii ce depășește suma de 1 000 000 lei;	**ABM**	«Cota maximă» — termen nedefinit; câștiguri de capital impozitate la 15% indiferent de venitul total Art. 40 alin. (1) completat cu «se impozitează la cota maximă prevăzută la art. 15 lit. a)» — art. 15 lit. a) conține două cote (7%/15%), iar «cota maximă» nu este definită în Cod. Câștigurile de capital «nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art. 15 lit. a)» — bază separată de impozitare la 15% chiar dacă venitul total al contribuabilului este sub 1.000.000 lei (inechitabil față de logica progresivă). Propunere 1: Înlocuire termen «cota maximă» cu valoare explicită Textul «la cota maximă prevăzută la art. 15 lit. a)» se înlocuiește cu «la cota de 15%», eliminând ambiguitatea. Propunere 2: Includerea câștigurilor de capital în baza de calcul progresiv Se elimină sintagma «Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art. 15 lit. a)». Câștigurile de capital se includ în venitul anual total al persoanei fizice, urmând logica progresivă (7% pentru total ≤ 1.000.000 lei, 15% pentru excedent), corelat cu mecanismul de regularizare din p.1.	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective corespunde principiului echității fiscale.

			Includerea câștigurilor de capital în baza de calcul progresiv asigură aplicarea uniformă a principiului impozitării globale a veniturilor persoanei fizice și corelarea cu mecanismul progresiv prevăzut la art. 15 lit. a). Aceasta contribuie la coerența sistemului fiscal și la simplificarea mecanismului de regularizare anuală.	
		Berjan Iuliana	Pragul de 1 mil. lei pentru impozitarea câștigurilor de capital din locuința de bază nu este indexat la inflație și nu prevede tratamentul proprietăților dobândite prin moștenire sau donație. Un cetățean moștenește apartamentul părinților (evaluat la 150.000 EUR). Vinde cu 180.000 EUR – câștigul de capital este 30.000 EUR = ~600.000 lei (sub prag). Dar baza costului din moștenire e valoarea cadastrală sau de piață? Norma nu prevede	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrăinarea locuinței de bază.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (5) Creşterea sau pierderea de capital nu este recunoscută în scopuri fiscale în cazul încheierii unui contract de donaţii între rude de gradul I, precum și între soți.	alineatul (5) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „La încheierea unui contract de donație între soți baza valorică a bunului primit de către soțul donatar la înstrăinarea ulterioară de către acesta va constitui baza valorică a bunului la momentul donării de către soțul donator”;	**CCI**	alin.(5) se expune în următoarea redacție: *„La încheierea unui contract de donație între soți baza valorică a bunului primit de către soțul / soția donator/donatară la înstrăinarea ulterioară de către acesta va constitui baza valorică a bunului la momentul donării de către soțul donator / soția donator”;”* Modificarea propusă are caracter de clarificare și contribuie la eliminarea eventualelor interpretări restrictive și asigură aplicarea uniformă a prevederii pentru ambii soți, fără a modifica esența reglementării sau efectele fiscale ale acesteia.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (6) Creşterea sau pierderea de capital provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de	Articolul 40: alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Creşterea provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază	**CCI**	Se propune majorarea plafonului prevăzut de la 1 000 000 lei la 3 000 000 lei, având în vedere evoluția semnificativă a prețurilor pe piața imobiliară în ultimii ani.	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale.	nu este recunoscută în scopuri fiscale, în limita cuantumului ce nu depășește 1 000 000 lei.”.		Plafonul actual nu mai reflectă valoarea de piață a unei locuințe de bază, în special în municipiul Chișinău și în alte centre urbane, unde prețurile locuințelor au crescut considerabil. În practică, majoritatea persoanelor își înstrăinează locuința de bază în scopul achiziționării unei alte locuințe, mai spațioase, mai confortabile sau mai adecvate necesităților familiale, și nu pentru obținerea unui profit investițional. În aceste condiții, menținerea plafonului actual poate conduce la impozitarea unor tranzacții care au, în esență, un caracter social și de îmbunătățire a condițiilor de trai. Majorarea plafonului la 3 000 000 lei va permite adaptarea prevederii la realitățile actuale ale pieței imobiliare și va asigura un tratament fiscal mai echitabil pentru proprietarii de locuințe.	
(6) Creşterea sau pierderea de capital provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale.	alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Creşterea provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale, în limita cuantumului ce nu depășește 1 000 000 lei.”.	**Liudmila Vintu**	*Se propune eliminarea art. 40 alin 6 și anume plafonului de 1 000 000 lei aplicabil venitului obținut din înstrăinarea locuinței de bază.* Locuința de bază reprezintă un bun destinat satisfacerii unei necesități vitale de trai și nu un activ deținut în scop investițional. Creșterea valorii acesteia în timp este determinată, în principal, de evoluția pieței imobiliare și de inflație, nu de o intenție speculativă a proprietarului. Impunerea unui plafon valoric conduce la impozitarea unei părți din câștigul aferent locuinței de bază, deși proprietarul nu realizează o investiție financiară, ci își exercită dreptul de a dispune de propria locuință. În plus, în contextul majorării generale a prețurilor pe piața imobiliară, plafonul își pierde relevanța economică și poate	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

			afecta inclusiv persoanele care dețin o singură locuință utilizată ca domiciliu permanent. Prin urmare, pentru a respecta caracterul social al facilității și pentru a asigura un tratament fiscal echitabil, se consideră oportună eliminarea plafonului valoric și aplicarea facilității pentru întreaga valoare a creșterii de capital aferente locuinței de bază.	
Articolul 40 (7) Suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creşterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.	Articolul 40: alineatul (7) se abrogă.	**AGCC**	Proiectul stabilește că, veniturile din creșterea de capital, urmează să fie incluse integral în baza impozabilă și supuse impozitării conform cotelor prevăzute la art. 15. În prezent, cadrul normativ prevede includerea în venitul impozabil a doar 50% din cuantumul creșterii de capital, ceea ce asigură un regim fiscal preferențial pentru aceste venituri. Prin urmare, eliminarea acestui tratament conduce la o majorare substanțială a bazei impozabile și, implicit, la creșterea semnificativă a sarcinii fiscale aferente veniturilor din investiții și tranzacții cu active de capital, cu potențialul de a înrăutăți situația contribuabililor. Deși în nota de fundamentare modificarea este justificată prin necesitatea simplificării și uniformizării sistemului fiscal, aceasta nu conține o analiză suficientă a impactului asupra activității investiționale și a pieței de capital și nici argumente care să justifice renunțarea la regimul fiscal preferențial existent. În acest context, recomandăm completarea notei de fundamentare cu argumente suplimentare privind oportunitatea modificării propuse și evaluarea impactului acesteia asupra contribuabililor și mediului investițional, precum și reanalizarea	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective este corespunde principiului echității fiscale. Totodată, se propune menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

			soluției propuse, în vederea identificării unor alternative mai echilibrate sau, după caz, a renunțării la această modificare.	
	Articolul 40: alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Creşterea provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale, în limita cuantumului ce nu depășește 1 000 000 lei.”.	**ACAP**	Este necesar de concretizat dacă această limită se aplică și donațiilor între soți, prevăzute de alin. (5)	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (7) Suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creşterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.	Articolul 40: alineatul (7) se abrogă.	**Gangan Bogdan**	**CREȘTEREA DE CAPITAL** Eliminarea reducerii de 50% la determinarea creșterii de capital și impozitarea înstrăinării locuinței de bază pentru creșterea ce depășește 1 milion de lei afectează dreptul de proprietate (art. 46 din Constituție; art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO) și mobilitatea locativă a persoanelor fizice. Riscul este accentuat de aplicarea, începând cu 1 ianuarie 2027, a valorilor cadastrale „apropiate de valoarea de piață”: în condiții de inflație a valorilor imobiliare, pragul de 1 milion de lei se erodează rapid, extinzând impozitarea asupra unor tranzacții obișnuite cu locuința unică. Se impune cel puțin indexarea pragului și menținerea unor mecanisme de degrevare pentru locuința de bază. În situația în care piața imobiliară fiind stagnată total, o sa ne trezim cu mii de proceduri de insolvabilitate și cu creditori în așteptarea apartamentelor care vor fi imposibil de finisat construcția.	**Se acceptă parțial** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective este corespunde principiului echității fiscale. Totodată, se propune menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

		Iavorscaia Elena **Travinsckaia Ecaterina**	De ce la cota maximă? Excluderea alin. (7) relevă încă mai profund faptul, că legislația nu conține dreptul de a deduce reparația. Se păstrează noțiunea de bază valorică, dar nu se dă noțiunea.	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective corespunde principiului echității fiscale.
		ACAP	Alin.(7) prevede că creșterea de capital în scopuri fiscale constituie 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscută peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale. Argument: Se abrogă facilitățile în impozitarea tranzacțiilor cu activele de capital, care se vor impozitata în continuare în mod obișnuit. Acest fapt nu stimulează cetățenii să efectueze investiții în active de capital. Această abordare nu corespunde practicii internaționale privind stimularea investițiilor.	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective corespunde principiului echității fiscale.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (1) Mărimea creşterii sau pierderii de capital provenite din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferenţa dintre suma încasată (venitul obţinut) şi baza valorică a acestor active. (5) Creşterea sau pierderea de capital nu este recunoscută în scopuri fiscale în cazul încheierii unui contract de donaţii între rude de gradul I, precum şi între soţi. (6) Creşterea sau pierderea de capital provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale. (7) Suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creşterii de	Articolul 40: alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota maximă prevăzută la art.15 lit.a). Suma creșterii de capital nu participă la determinarea cuantumului obiectului impunerii stabilit la art.15 lit.a)”. alineatul (5) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „La încheierea unui contract de donație între soți baza valorică a bunului primit de către soțul donatar la înstrăinarea ulterioară de către acesta va constitui baza valorică a bunului la momentul donării de către soțul donator”; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Creşterea provenită din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinţei de bază nu este recunoscută în scopuri	**EBA**	*Re-conceptualizarea modului de impozitare a creșterii de capital* Proiectul politicii fiscale include o abordare nouă de taxare a venitului din creșterea de capital obținut de persoanele fizice, iar elementele principale ale acesteia sunt (i) anularea facilității de 50% la determinarea creșterii de capital, (ii) impozitarea creșterii de capital cu cota maximală de 15%, și (iii) impozitarea creșterii de capital din înstrăinarea locuinței de bază, dacă valoarea acesteia constituie peste 1 mln de lei. În context, atragem atenția că acest mecanism va pune o presiune fiscală excesivă asupra veniturilor investiționale și ar putea genera eludarea bazei impozabile (prin nedeclararea prețului real al valorilor tranzacționate).	**Se acceptă parțial** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective corespunde principiului echității fiscale. Totodată, se propune menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.	fiscale, în limita cuantumului ce nu depășește 1 000 000 lei.”. alineatul (7) se abrogă.		Povara fiscală excesivă va reduce atractivitatea investițiilor, va afecta competitivitatea regională a Moldovei și poate încetini dezvoltarea pieței antreprenoriatului (de ex. vânzarea start-uprilor). Totodată, mecanismul propus de impozitare a creșterii de capital rezultate din înstrăinarea locuinței de bază este unul regretabil, în condițiile în care scopul acestei scutiri a fost de a nu impozita venituri generate din înstrăinarea locuinței, aceste tranzacții fiind privite, mai degrabă, ca fiind marginale/unice și nu cu scopul de asigura un venit recurent. Totodată, nu este clar cum va fi impozitată creșterea de capital în cazul depășirii limitei de 1 mln de lei (va fi impozabilă doar depășirea sau întreaga valoare). Astfel, solicităm menținerea regulilor existente de impozitare a venitului din creșterea de capital obținut de persoanele fizice. Ca și alternative propunem păstrarea unui nivel redus de impozitare, și lărgirea bazei de impozitare prin conformare, nu prin creșterea cotelor. De asemenea, propunem impozitarea creșterii de capital prin aplicarea logicii impozitării progresive (7% pentru total ≤ 1.000.000 lei, 15% pentru excedent). Includerea câștigurilor de capital în baza de calcul progresiv asigură aplicarea uniformă a principiului impozitării globale a veniturilor persoanei fizice și corelarea cu mecanismul progresiv prevăzut la art.15 lit.a) din Codul fiscal. Totodată, solicităm să fie reintrodus conceptul de ”creștere de capital” și pentru persoanele juridice, cu aplicarea aceleași facilități existente în prezent. Subliniem faptul că prevederile actuale ale Codului fiscal	

			nu încurajează activitatea investițională a companiilor, o astfel de facilitate fiind oferită doar persoanelor fizice. În context, merită subliniat faptul că noțiunea de ”creștere de capital” a fost introdusă începând cu intrarea în vigoare a Titlului II al Codului fiscal, din 1 ianuarie 1998, fiind aplicabilă, în egală măsură, peroanelor juridice și fizice rezidente. Începând, însă, cu 1 ianuarie 2020, creșterea de capital este aplicabilă doar persoanelor fizice rezidente şi nerezidente ai RM. Prin excluderea unei astfel de facilități pentru companii presiunea fiscală aferentă venitului investițional a crescut semnificativ, fapt care nu motivează amplificarea activității investiționale. Impozitarea excesivă a creșterii de capital reduce investițiile, distorsionează alocarea resurselor și reduce eforturile companiilor de a valorifica pe deplin potențialul investițional. Astfel, solicităm re-introducerea acelorași reguli de impozitare pentru persoanele juridice fapt care ar reprezenta un pas ferm spre stimularea activității investiționale, dar și ar elimina discrepanțele existente la moment în legislație.	
		AIM	Reevaluarea majorării poverii fiscale și identificarea unui mecanism mai echilibrat pentru persoanele fizice. Măsura poate afecta investițiile individuale și tranzacțiile privind locuința de bază, fără a exista o analiză suficientă a impactului economic și social.	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.
		AIM	Menținerea facilităților existente și majorarea plafonului valoric pentru locuința de bază la minimum 2,5 milioane de lei, cu indexare periodică.Evoluția pieței imobiliare a făcut ca plafonul actual să nu mai	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

			reflecte realitățile economice. Modificările propuse pot afecta accesul la locuințe și investițiile în sectorul rezidențial.	
	(pct. 18 – art. 40; pct. 52–61 – Titlul III TVA; pct. 118–120 – Titlul VI)	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Locuința de bază, creșterea de capital și costul locuirii** Vă rugăm să clarificați: • dacă plafonul de 1.000.000 lei va fi indexat; • dacă plafonul se aplică per persoană, per familie sau per locuință; • cum se tratează familia care vinde o locuință pentru a cumpăra alta, pentru ca ii diminuează din capacitatea de cumpărare; • cum se tratează pensionarii care dețin locuințe vechi, evaluate astăzi la o valoare mai mare, dar nu au venituri curente mari; • cum se tratează cetățenii din diaspora care vând o locuință în Moldova; • cum se determină baza valorică pentru bunuri vechi, moștenite, donate sau construite în timp; • dacă se acceptă cheltuieli de reparație, investiții capitale și alte costuri documentate; • cum se evită subdeclararea prețului în contracte; • ce impact cumulat are TVA la locuințe, impozitul pe creșterea de capital și impozitul pe bunurile imobile; • dacă există o perioadă tranzitorie pentru avansurile achitate și creditele aprobate anterior intrării în vigoare a normelor. Nu orice vânzare de locuință reprezintă o activitate investițională sau speculativă. În multe cazuri, este vorba despre schimbarea locuinței de către familie, vânzarea unei locuințe vechi de către pensionari sau valorificarea unui bun pentru	**Se acceptă** prin menținerea scutirii de la impozit a creșterii de capital provenite de la înstrainarea locuinței de bază.

			tratament, educație sau sprijinul familial. Aplicarea unui plafon neindexat și relativ redus poate genera percepția că este impozitată mutarea familiei, nu doar câștigul investițional. Se propune majorarea și indexarea plafonului pentru locuința de bază, aplicarea acestuia per familie sau per persoană, introducerea unei scutiri pentru reinvestirea sumei într-o altă locuință de bază și stabilirea unor reguli clare privind baza valorică și documentarea costurilor istorice. Este important de menționat că nota de fundamentare prezintă o analiză insuficientă a impactului de reglementare pentru a înțelege modul în care respectivele modificări vor influența direct și indirect mediul de afaceri, precum și principalii indicatori macroeconomici (cum ar fi inflația), care vor influența direct puterea de cumpărare a persoanelor fizice și, drept urmare, veniturile companiilor. Pentru a aprecia magnitudinea efectelor acestei reforme importante, este nevoie de completarea notei de fundamentare cu informații relevante, pentru a continua promovarea armonioasă și organică a acestui proiect de lege.	
		SRL „Agromixt TDG”	Impozitul pe venit Ca persona juridică, este dificil în a convinge persoana fizică să vândă o tehnică sau alt obiect întreprinderii, din considerentul necesității reținerii impozitului și respectiv a declarării acestuia. Dar prin mărirea la 15% și excluderea de a se aplica pentru 50% din creștere de capital, mai mult îngreunează acest aspect. Propunem insistent aplicarea și în noua lege fiscală a termenului de calculare a impozitului pe venit de 15 % din 50% din suma creșterii de capital.	**Nu se acceptă** În scopul neadmiterii tratării diferențiate a modului de impozitare a veniturilor investiționale, stabilirea cotei unice asupra veniturilor respective corespunde principiului echității fiscale.

			În ceea ce ține de revizuirea mecanismului de impozitare a veniturilor salariale obținute de către persoane fizice, și anume 7% în mărimea veniturilor ce nu depășește 1 milion, iar 15% în cazul depășirii pragului menționat, este ok să fie stipulat, că aplicarea cotei de 15% se va face suma care depășește milionul.	
Articolul 52. Organizaţiile necomerciale 7) Organizaţiile necomerciale care utilizează contrar destinaţiei mijloacele cu destinaţie specială sau folosesc proprietatea, alte mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară în scopuri neprevăzute în statut, în regulament sau în alt document de constituire calculează şi achită impozitul pe venit la cota prevăzută la art.15 lit.b) din suma utilizată contrar destinaţiei. Aplicarea prezentului alineat exclude aplicarea alin.(6) din prezentul articol	La articolul 52 alineatul (7) prima propoziție, după cuvintele „document de constituire” se introduc cuvintele „precum și suportă cheltuieli care nu sunt eligibile activității statutare a organizației prevăzute în regulament sau în alt document de constituire”.	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. II pct. 19 din proiect, scutirea de la impozitul pe venit pentru organizațiile necomerciale ar putea constitui semne de ajutor de stat în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, ceea ce a fost constat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-47 din 30.09.2021 și în raportul elaborat în cadrul proiectului TWINNING. În acest sens, **se propune completarea art. 52 cu prevederea expresă potrivit căreia implementarea facilității fiscale se realizează în baza unei hotărâri de Guvern, prin care să fie aprobată, după caz, o schemă de ajutor de minimis sau o schemă de ajutor de stat. Schema de ajutor astfel aprobată va defini condițiile de eligibilitate, intensitatea maximă a ajutorului, obligațiile furnizorului și ale beneficiarului, precum și criteriile de compatibilitate a măsurii de sprijin, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale actelor normative aplicabile.** Pentru ca măsura de sprijin să nu constituie ajutor de stat, este esențial ca facilitatea fiscală acordată organizațiilor necomerciale să fie exclusă de la aplicare în cazul desfășurării unei activități economice. În acest sens, prevederea urmează a fi modificată astfel încât să delimiteze în	**Notă** Propunerea va fi examinată în cadrul procesului de rescriere a Codului fiscal.

			mod expres sfera de aplicare a facilității exclusiv pentru activități neeconomice, excluzând astfel calificarea măsurii drept ajutor de stat în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.	
		ACAP	Propunem introducerea mecanismului de impozitare a rezultatului/venitului din activitățile economice al organizației necomerciale. Or, multe organizații necomerciale de facto practică doar sau preponderent activitate economică, fără a plăti impozit pe venit analogic entităților din sectorul real.	**Notă** Propunerea va fi examinată în cadrul procesului de rescriere a Codului fiscal.
		Consiliul Național al ONG-urilor	Modificarea art. 52 alin. (7) din Codul fiscal, prin introducerea noțiunii de „cheltuieli care nu sunt eligibile activității statutare" Constatări: a) Lipsește o definiție legală clară privind „cheltuielile neeligibile". Noul art. 23 definește cheltuielile neeligibile/nedeductibile pentru activitatea de întreprinzător cheltuieli personale, familiale, beneficii acordate persoanelor fizice. Această definiție este construită pentru sectorul comercial și nu se potrivește cu specificul organizațiilor necomerciale. Dacă art. 23 devine norma generală pentru „cheltuieli neeligibile", aplicarea lui mecanică la organizații necomerciale ar putea califica drept „beneficii acordate persoanelor fizice" activitatea de bază a multor organizații, care acordă burse, prestații, granturi individuale, asistență socială directă și beneficii persoanelor fizice ca scop statutar. b) Eligibilitatea este determinată prin raportare la regulament sau actul de constituire. În același timp, statutele organizațiilor necomerciale sunt redactate în termeni largi, în mod legitim și necesar, pentru a permite	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			flexibilitate operațională. O sintagmă ca „promovarea drepturilor omului” nu specifică exhaustiv ce tipuri de cheltuieli sunt permise. Organul fiscal poate decide că o anumită cheltuială nu este eligibilă conform statutului, chiar dacă organizația o consideră necesară misiunii. Riscuri: Organizațiile necomerciale ar putea fi obligate să achite impozit pe venit de 15% pe suma cheltuielilor calificate drept neeligibile, la fiecare perioadă fiscală, chiar dacă sunt legitime și necesare scopului statutar, dar nu sunt expres prevăzute de statut. În absența unor criterii obiective de eligibilitate, reprezentantul organului fiscal devine arbitrul dacă o cheltuială este eligibilă/aparține misiunii statutare. Aceasta creează un risc de aplicare neuniformă și posibil selectivă. Organizațiile care au funcționat ani de zile cu statute redactate în termeni generali vor fi evaluate retroactiv prin prisma unui criteriu nou, mai strict. Această situație ar putea pune presiune pentru revizuirea și detalierea statutelor. Acesta ar fi un exercițiu costisitor și cu efecte imprevizibile pentru ASP și pentru organizațiile necomerciale (un statut prea detaliat poate deveni o capcană). Organizațiile necomerciale ar putea fi forțate să aplice sisteme de evidență contabilă mult mai detaliate, cu justificarea fiecărei cheltuieli prin raportare la misiunea statutară, cu costuri suplimentare. Totodată, organizațiile vor evita cheltuieli legitime de teama reîncadrării fiscale. Recomandări: 1) Excluderea modificării propuse pentru art. 52 alin. (7) din Codul fiscal, prin introducerea noțiunii de	

			„cheltuieli care nu sunt eligibile activității statutare”, sau alternativ. 2) Definirea legală explicită a „cheltuielilor neeligibile” pentru organizații necomerciale, elaborată în consultare cu organizațiile necomerciale. Norma ar trebui elaborată în așa fel încât, definiția să prevadă că interpretarea eligibilității cheltuielilor se face în baza unui criteriu obiectiv. Totodată definiția ar trebui să excludă expres cheltuielile de funcționare instituțională din sfera neeligibilității. Trimiterea la „regulament sau alt document de constituire” ca unic reper de eligibilitate plasează puterea de interpretare exclusiv la organul fiscal. 3) Modificarea să fie însoțită de prevederi procedurale care să stabilească că, în caz de litigiu privind eligibilitatea unei cheltuieli, organul fiscal are obligația de a motiva în scris reîncadrarea, iar organizația necomercială beneficiază de prezumția de bună-credință dacă cheltuiala a fost documentată și a servit unui scop conex misiunii.	
Articolul 52. Organizaţiile necomerciale 7) Organizaţiile necomerciale care utilizează contrar destinaţiei mijloacele cu destinaţie specială sau folosesc proprietatea, alte mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară în scopuri neprevăzute în statut, în regulament sau în alt document de constituire calculează şi achită impozitul pe venit la cota prevăzută la art.15 lit.b) din suma utilizată contrar destinaţiei. Aplicarea prezentului alineat exclude aplicarea alin.(6) din prezentul articol	La articolul 52 alineatul (7) prima propoziție, după cuvintele „document de constituire” se introduc cuvintele „precum și suportă cheltuieli care nu sunt eligibile activității statutare a organizației prevăzute în regulament sau în alt document de constituire”.	**Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)**	Clarificarea art. 52 alin. (7). Precizarea expresă că cheltuielile organizațiilor necomerciale cu antreprenori independenți și cu alți colaboratori, atunci când servesc realizării activității statutare, constituie cheltuieli eligibile și nu afectează regimul de scutire	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

Articolul 53[1]. Întreprinderile create de societăţile orbilor, surzilor şi invalizilor Se scutesc de plata impozitului întreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale societăţilor orbilor, surzilor şi invalizilor. **Articolul 53[2].** Asociaţiile de economii şi împrumut Se scutesc de plata impozitului asociaţiile de economii şi împrumut. **Articolul 53[3].** Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit	Articolele 53[1]-53[3] se abrogă.	**CNSM**	Insistăm asupra păstrării dreptului de scutire de la plata impozitului pe venit a organizațiilor sindicale și asociațiilor patronale prevăzută la art. 53[3] din Codul fiscal. Or, veniturile organizațiilor sindicale provin din cotizațiile membrilor și sunt destinate scopurilor statutare. Aceste sume sunt achitate din salariul net al angajaților, după ce au fost deja supuse impozitării pe venit la sursă. Impozitarea acestora din nou, la nivelul sindicatului, reprezintă o dublă impozitare a aceleiași mase monetare. Conform statutelor sindicatelor, veniturile sunt constituite din cotizații și utilizate pentru asistență juridică, ajutoare materiale, protecție socială și alte măsuri prevăzute de statute.	**Nu se acceptă** în contextul în care, potrivit Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.04.2021, scutirea de plata impozitului pentru organizațiile sindicale și patronale constituie ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.
		Iavorscaia Elena **Travinskaia Ecaterina**	Abrogarea articolului duce la reducerea bruscă locurilor de muncă p/u angajații cu necesități speciale.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect.
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Cu referire la abrogarea art. 53[2] din Codul fiscal, care reglementează scutirea asociațiilor de economii și împrumut (în continuare – AEÎ) de la plata impozitului, considerăm că măsura propusă necesită o evaluare suplimentară, având în vedere că aceasta ar putea avea un impact financiar semnificativ asupra activității AEÎ, asupra rolului social și mutual al AEÎ și asupra contribuției la incluziunea financiară a populației, în special în mediul rural. Menționăm în acest sens, că AEÎ nu sunt instituții financiare comerciale clasice orientate spre maximizarea profitului, ci organizații mutuale constituite pentru satisfacerea necesităților financiare ale membrilor lor. Veniturile obținute sunt reinvestite în activitatea asociației și în beneficiul membrilor. Astfel, eliminarea acestei scutiri ar putea afecta incluziunea financiară, prin	**Nu se acceptă** în contextul în care, potrivit Decizia Plenului Consiliului Concurenței Nr. ASO -79 din 07.11.2019 scutirea de plata impozitului pentru asociațiilor de economii și împrumu constituie ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.

			majorarea costurilor operaționale, reducerea capacității de creditare și creșterea costului împrumuturilor pentru membrii asociațiilor.	
Articolul 53[3]. Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit	Articolele 53[1]-53[3] se abrogă.	**MAI**	În contextul abrogării art. 53[3] din Codul fiscal, potrivit căruia organizațiile sindicale și patronale se scutesc de impozit pe venit, se propune completarea proiectului cu o normă de clarificare a tratamentului fiscal aplicabil cotizațiilor de membru achitate către organizațiile sindicale și patronale. Propunerea nu vizează menținerea scutirii generale de impozit pe venit pentru organizațiile sindicale și patronale și nu are ca efect exceptarea acestora de la regimul general de impozitare aplicabil veniturilor obținute din activități economice, investiționale sau alte surse impozabile. Propunerea urmărește doar evitarea impozitării repetate a acelorași mijloace financiare provenite din contribuțiile membrilor, în special ale salariaților membri de sindicat. În acest sens, ***se propune completarea art. 20 din Codul fiscal sau, după caz, introducerea unei norme speciale în Capitolul 7***, cu următorul cuprins: *„Nu constituie venit impozabil pentru organizațiile sindicale și patronale cotizațiile de membru, taxele de aderare și alte contribuții obligatorii sau benevole ale membrilor acestora, achitate în conformitate cu statutul sau alte acte interne ale organizației, în măsura în care acestea sunt utilizate pentru realizarea scopurilor statutare și nu sunt repartizate în folosul membrilor, fondatorilor sau altor persoane private.”* Abrogarea art. 53[3] din Codul fiscal urmărește alinierea regimului fiscal aplicabil organizațiilor sindicale și	**Nu se acceptă** în contextul în care, potrivit Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.04.2021, scutirea de plata impozitului pentru organizaţiile sindicale şi patronale constituie ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.

			patronale la regulile privind ajutorul de stat, precum și reducerea scutirilor fiscale generale. Această abordare poate fi justificată în măsura în care se referă la veniturile obținute de organizațiile sindicale și patronale din activități economice, investiționale, prestări de servicii, transmiterea în folosință a bunurilor sau alte surse care generează venituri proprii distincte de cotizațiile membrilor. Totuși, în lipsa unei norme de clarificare, abrogarea scutirii generale poate conduce la impozitarea cotizațiilor de membru încasate de organizațiile sindicale și patronale. O asemenea soluție ar crea riscul unei duble impuneri economice asupra acelorași mijloace financiare. În cazul organizațiilor sindicale, cotizațiile sunt achitate de salariați din venituri salariale care au fost deja supuse impozitului pe venit și contribuțiilor obligatorii potrivit legislației fiscale și sociale. Prin urmare, dacă aceleași sume, după reținerea impozitelor și contribuțiilor salariale la nivelul salariatului, ar fi impozitate din nou la nivelul organizației sindicale ca venit impozabil, s-ar institui o presiune fiscală suplimentară asupra exercitării dreptului de asociere sindicală. Cotizația sindicală nu are natura unui venit comercial al organizației, ci reprezintă o contribuție internă a membrilor pentru finanțarea activității statutare, inclusiv reprezentarea și apărarea drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale ale salariaților. În acest sens, organizația sindicală nu obține un profit propriu din cotizațiile membrilor, ci administrează mijloace colectate de la aceștia pentru realizarea scopurilor statutare. Aceeași logică	

			este aplicabilă, mutatis mutandis, și organizațiilor patronale. Cotizațiile de membru ale acestora reprezintă contribuții interne pentru finanțarea activității de reprezentare, consultare, participare la dialog social și apărare a intereselor colective ale membrilor, nu venituri comerciale obținute din activitate economică. Impozitarea cotizațiilor ar putea descuraja participarea salariaților și angajatorilor la structurile de dialog social, ar diminua capacitatea organizațiilor sindicale și patronale de a participa efectiv la consultări publice, negocieri colective, mecanisme tripartite și procese de formulare a politicilor publice. Această consecință nu corespunde obiectivului de consolidare a dialogului social și de asigurare a unei reprezentări echilibrate a intereselor salariaților și angajatorilor. Totodată, propunerea nu instituie o scutire fiscală generală și nu menține privilegiul fiscal abrogat prin proiect. Organizațiile sindicale și patronale ar urma să fie supuse impozitării pentru veniturile obținute din activități economice sau alte surse impozabile, potrivit regulilor generale. Excluderea ar viza exclusiv cotizațiile, taxele de aderare și contribuțiile membrilor utilizate pentru scopuri statutare și nerepartizate în folosul unor persoane private. Prin urmare, se propune reglementarea expresă a faptului că mijloacele provenite din cotizații de membru, taxe de aderare și alte contribuții statutare ale membrilor organizațiilor sindicale și patronale nu constituie venit impozabil, cu condiția utilizării acestora conform scopurilor statutare. Această soluție păstrează obiectivul proiectului de eliminare a scutirilor generale, dar evită	

			impozitarea repetată a acelorași resurse și asigură un tratament fiscal echilibrat pentru organizațiile implicate în dialogul social.	
Articolul 69[1]. Subiecţii impunerii Subiecţi ai impunerii sînt persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii.	Articolul 69[1] se completează cu textul „și care au obținut statutul de subiecți a regimului respectiv până la 31.12.2026 inclusiv”.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	De ce se limitează în timp aspectul fiscal al profesioniștilor în justiție/sănătate? Ei după lege nu-s antreprenori.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
		Camera Notarială din RM	**Instituirea unor regimuri fiscale diferite pentru categorii de persoane aflate în situații juridice comparabile (Art. II, pct. 22 din proiect – art. 69[1] Codul fiscal).** Proiectul prevede menținerea anumitor regimuri fiscale pentru persoanele care au obținut un anumit statut până la 31 decembrie 2026 (liber profesioniștii din domeniul justiției sau sănătății, întreprinderile individuale și gospodăriile țărănești) și excluderea posibilității de acces la aceleași regimuri pentru persoanele care vor începe activitatea în aceleași domenii, după această dată. În acest sens în Nota de fundamentare se menționează că „liber profesioniștii din domeniul justiției au dreptul să desfășoare activitatea profesională sub formele organizatorico-juridice menționate, doar dacă la data de 31.12.2026 dețin statutul respectiv.”, lipsind argumentele care să justifice instituirea unei asemenea diferențieri. În acest mod, proiectul limitează regimul actual la persoanele cu statut deținut la 31.12.2026, persoanele care inițiază activitatea în 2027 urmând „să aleagă alte regimuri fiscale”. Spre deosebire de întreprinderea individuală sau gospodăria țărănească, notarul nu desfășoară activitate de întreprinzător și nu poate opta între forme: potrivit art. 8 din Legea nr. 69/2016, el este exponent al puterii de stat, cu o unică formă legală – persoană	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			fizică ce desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (art. 5 pct. 36² CF). Tabelul „Regimurile fiscale care vor fi în vigoare începând cu perioada fiscală 2027” din nota de fundamentare cuprinde doar trei opțiuni – impozitarea muncii (salariu), antreprenor independent (freelancer) și regimul general (SRL/SA). Niciuna nu este compatibilă cu statutul notarului, care: nu este salariat, iar activitatea notarială nu este activitate de întreprinzător (deci nu poate îmbrăca forma de SRL ori de antreprenor independent). Notarul învestit începând cu anul 2027 ar rămâne, fără regim fiscal aplicabil. Menționăm, că o asemenea abordare creează un tratament juridic diferențiat între persoane care exercită aceeași activitate profesională și se află în situații comparabile sub aspectul naturii activității desfășurate, al obligațiilor și al responsabilităților asumate, ceea ce considerăm incorect și inechitabil. Principiul egalității în fața legii și a autorităților publice presupune ca persoanele aflate în situații similare să beneficieze de un tratament juridic similar, iar orice diferențiere trebuie să fie justificată obiectiv și rezonabil, inclusiv prin demonstrarea necesității și proporționalității măsurii propuse. Prin urmare, se propune excluderea expresă a persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției din Art. II, pct. 22 – art. 69[1] Cod fiscal, astfel încât cota de la art. 15 lit. a) (7% / 15%) să se aplice tuturor notarilor, indiferent de data învestirii, atât timp cât profesia se exercită în forma prevăzută de Legea nr. 69/2016.	

Articolul 69[1]. Subiecţii impunerii Subiecţi ai impunerii sînt persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii.	Articolul 69[1] se completează cu textul „și care au obținut statutul de subiecți a regimului respectiv până la 31.12.2026 inclusiv”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 22, în ceea ce privește modificările propuse la art. 69[1] din Codul fiscal (în forma propusă, se completează cu sintagma „și care au obținut statutul de subiecți a regimului respectiv până la 31.12.2026 inclusiv”), considerăm că norma necesită clarificări suplimentare sub aspectul aplicării acesteia persoanelor aflate în procedura de acces în profesie la data de 31.12.2026. Nota de fundamentare indică faptul că, începând cu perioada fiscală 2027, liberi profesioniștii din domeniul justiției și sănătății, precum și întreprinderile individuale și gospodăriile țărănești, vor putea desfășura activitatea în aceste forme doar dacă la data de 31.12.2026 dețin deja statutul respectiv. Textual, nota indică următoarele: „Respectiv, în cazul persoanelor fizice care vor avea intenția de inițiere a afacerii în anul 2027, aceștia urmează să aleagă regimuri fiscale altele, decât cele aplicabile liberilor profesioniști, întreprinderilor individuale sau gospodăriilor țărănești”. Cu alte cuvinte, textul funcționează ca o clauză de menținere a statutului deja dobândit, nu ca o deschidere a regimului pentru noi titulari după 2026. Totuși, textul nu reglementează situația persoanelor aflate în procesul de dobândire a statutului profesional, inclusiv a stagiarilor, a persoanelor care au promovat examenele prevăzute de lege sau care se află în procedura de numire în funcție. În forma actuală, norma poate genera situații în care persoane aflate în circumstanțe practic identice să fie tratate diferit exclusiv în funcție de data emiterii actului administrativ prin care se confirmă dobândirea statutului profesional.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			Totodată, ținem să remarcăm că, *Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură* consacră forma specială de exercitare a profesiei, iar art. 29 alin. (1) stabilește că profesia de avocat se exercită, la discreția fiecărui avocat, în cabinet al avocatului sau în birou asociat de avocați. Art. 29 alin. (6) prevede că aceste forme activează în condiții juridice și economice egale și nu pot fi discriminate sub aspect financiar, fiscal ori de altă natură. Prin urmare, o normă fiscală care, indirect, limitează accesul noilor avocați la regimul fiscal corespunzător acestor forme profesionale este în dezacord cu *Legea nr. 1260/2002*. De asemenea, fragmentarea propusă va crea dificultăți practice la asocierea avocaților tineri cu avocații seniori în birouri asociate. Coexistența în aceeași structură profesională, a unor regimuri fiscale paralele va genera contabilitate dublă, costuri administrative, neclarități privind veniturile și cheltuielile comune și riscuri de tratament fiscal neuniform. Concomitent se va ține cont că, potrivit *Legii nr. 1260/2002*, avocatul stagiar activează sub supravegherea avocatului îndrumător, are dreptul să acorde asistență juridică în limitele legii, poartă răspundere personală și disciplinară, iar legea stabilește că avocatul stagiar se supune regimului fiscal aplicabil avocați lor. În măsura în care proiectul limitează regimul fiscal al liber-profesioniștilor din justiție doar la persoanele care au obținut statutul până la 31.12.2026. apare o coliziune directă cu *Legea nr. 1260/2002*: avocatul stagiar admis după această dată ar fi, potrivit legii speciale, supus regimului fiscal aplicabil avocaților, dar potrivit	

			Codului fiscal modificat nu ar mai putea intra în regimul special al sectorului justiției. În plus, avocatul stagiar se află într-o situație obiectiv diferită de avocatul definitiv. În perioada stagiului, veniturile sunt, de regulă, reduse, neregulate și dependente de activitatea profesională efectivă validată de avocatul îndrumător. Aplicarea unor contribuții fixe sau a unui regim fiscal conceput pentru avocații definitivi poate produce o barieră disproporționată la intrarea în profesie și poate descuraja tinerii juriști să opteze pentru avocatură. De asemenea, se va ține cont că spre deosebire de întreprinderea individuală sau gospodăria țărănească, notarul nu desfășoară activitate de întreprinzător și nu poate opta între forme: potrivit art. 8 din Legea nr. 69/2016, el este exponent al puterii de stat, cu o unică formă legală - persoană fizică ce desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (art. 5 pct. 36^2 Cod fiscal). Tabelul „Regimurile fiscale care vor fi în vigoare începând cu perioada fiscală 2027” din nota de fundamentare cuprinde doar trei opțiuni - impozitarea muncii (salariu), antreprenor independent (*freelancer*) și regimul general (SRL/SA). Niciuna nu este compatibilă cu statutul notarului, care: nu este salariat, iar activitatea notarială nu este activitate de întreprinzător (deci nu poate îmbrăca forma de SRL ori de antreprenor independent). Notarul învestit începând cu anul 2027 ar rămâne, fără regim fiscal aplicabil. Menționăm, că o asemenea abordare creează un tratament juridic diferențiat între persoane care exercită aceeași	

			activitate profesională și se află în situații comparabile sub aspectul naturii activității desfășurate, al obligațiilor și al responsabilităților asumate, ceea ce considerăm incorect și inechitabil. Principiul egalității în fața legii și a autorităților publice presupune ca persoanele aflate în situații similare să beneficieze de un tratament juridic similar, iar orice diferențiere trebuie să fie justificată obiectiv și rezonabil, inclusiv prin demonstrarea necesității și proporționalității măsurii propuse.	
Articolul 69[11]. Cota de impozit (1) Cota impozitului pe venit constituie 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puţin de 3000 de lei. (2) În prima perioadă fiscală, contribuabilul este în drept să diminueze suma impozitului pe venit datorat cu suma cheltuielilor suportate pentru procurarea echipamentului de casă şi de control utilizat în activitate, cu excepţia persoanelor care au beneficiat de compensarea sumei aferente procurării echipamentului de casă şi de control. (3) Pentru contribuabilii care încetează activitatea pe parcursul perioadei fiscale, cota impozitului pe venit constituie 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puţin de 250 de lei pentru fiecare lună în c**are a desfăşurat activitate.**	Articolul 69[11]: la alineatul (1), textul „1%” se substituie cu textul „3%”, iar textul „3000 de lei” se substituie cu textul „salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”; la alineatul (3), textul „1%” se substituie cu textul „3%”, iar textul „250 de lei” se substituie cu textul „1/12 din salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”.	**Moldova Fruct**	**Majorarea de 3 ori a taxelor pentru activitățile independente** Ce prevede proiectul: Cota de impozitare pentru persoanele fizice care desfășoară activități independente crește de la 1% la 3% din venitul de vânzări, iar taxa fixă se aliniază cu salariul minim pe economie aprobat pentru anul respectiv. **Consecințe economice:** Această triplare a impozitului va scumpi direct serviciile mărunte din sate (zilieri calificați, micii meșteșugari, servicii logistice locale), împingând acești oameni înapoi în zona activităților nedeclarate.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 69[11]. Cota de impozit (1) Cota impozitului pe venit constituie 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puţin de 3000 de lei. (2) În prima perioadă fiscală, contribuabilul este în drept să diminueze suma impozitului pe	Articolul 69[11]: la alineatul (1), textul „1%” se substituie cu textul „3%”, iar textul „3000 de lei” se substituie cu textul „salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”;	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	cu referire la modificările propuse la art. 69[11] și art. 69[12] din Codul fiscal nr. 1163/1997, se va menționa că majorarea cotei impozitului de la 1% la 3%, concomitent cu majorarea obligației fiscale minime, poate reduce atractivitatea regimului fiscal respectiv și poate afecta gradul de utilizare a	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

venit datorat cu suma cheltuielilor suportate pentru procurarea echipamentului de casă şi de control utilizat în activitate, cu excepţia persoanelor care au beneficiat de compensarea sumei aferente procurării echipamentului de casă şi de control. (3) Pentru contribuabilii care încetează activitatea pe parcursul perioadei fiscale, cota impozitului pe venit constituie 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puţin de 250 de lei pentru fiecare lună în c**are a desfăşurat activitate.**	la alineatul (3), textul „1%” se substituie cu textul „3%”, iar textul „250 de lei” se substituie cu textul „1/12 din salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”. Articolul 69^{12}: la alineatul (1), textul „3000 de lei anual” se substituie cu textul „salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”;”; la alineatul (2), a doua propoziție, textul „1%” se substituie cu textul „3%”, iar textul „750 de lei” se substituie cu textul „1/4 din salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune”; la alineatul (2^1), textul „250 de lei” se substituie cu textul „1/12 din salariu minim pe economie aprobat pentru perioada fiscală de gestiune””.		acestuia de către contribuabili. În lipsa unei justificări economice detaliate, nu este clar în ce măsură majorările propuse sunt proporționale cu obiectivele urmărite și care vor fi efectele acestora asupra contribuabililor care aplică regimul respectiv. În acest context, se consideră oportună completarea notei de fundamentare cu informații privind impactul estimat al modificărilor asupra numărului de beneficiari ai regimului, veniturilor bugetare suplimentare preconizate și efectelor anticipate asupra aplicării în continuare a regimului respectiv.	
Articolul 69^{14}. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică doar activităţilor de achiziţii şi vânzare a produselor din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau a obiectelor regnului vegetal, recoltate pe teritoriul Republicii Moldova. **Articolul 69^{15}.** Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente care, fără a constitui o formă organizatorico-juridică pentru desfăşurarea activităţii, achiziţionează produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau obiecte ale regnului vegetal de la persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, în	Articolul **69^{14}** se completează cu textul „desfășurate de către subiecții prevăzuți la art.**69^{15}** înregistrați la Serviciul Fiscal de Stat, până la 31.12.2026 inclusiv”.	**EBA**	**Eliminarea termenului limită sau prelungirea regimului special** Cap.10^3 din CF - lui - Proiectul de lege limitează aplicarea regimului prevăzut la art.69^{14} și 69^{15} la subiecții înregistrați la SFS până la 31.12.2026 inclusiv. Totodată, proiectul nu stabilește expres care va fi regimul fiscal aplicabil persoanelor fizice care se vor înregistra după 01.01.2027 pentru desfășurarea activităților agricole. Această lipsă de claritate poate genera interpretări diferite și creează incertitudine pentru persoanele care intenționează să inițieze activități agricole în viitor. Considerăm necesară reglementarea expresă a regimului fiscal care va fi	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

scopul vânzării ulterioare a acestora către agenţii economici. Venitul din vânzarea produselor din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau a obiectelor regnului vegetal către agentul economic nu va depăşi suma de 1,2 milioane de lei pe parcursul anului calendaristic. (2) Nomenclatorul de produse din fitotehnie, horticultură şi de obiecte ale regnului vegetal se stabileşte de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare. (3) În cazul în care venitul din vânzarea produselor din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau a obiectelor regnului vegetal către agenţi economici depăşeşte suma de 1,2 milioane de lei pe parcursul anului calendaristic, subiecţii impunerii sunt obligaţi să prezinte declaraţia cu privire la impozitul pe venit şi pentru suma care depăşeşte plafonul de 1,2 milioane de lei, să achite impozitul pe venit la cota stabilită la art.15 lit.a), fără a lua în calcul suma impozitului pe venit reţinut la sursa de plată.			aplicat acestor contribuabili pentru a asigura predictibilitatea și securitatea raporturilor fiscale. Precizăm faptul că persoanele fizice care activează ca intermediari în achizițiile agricole, în special în domeniul nucilor, fructelor și legumelor sunt adesea din mediul rural și nu au alternative imediate de reorganizare. Necesitatea indexării plafonului de 1,2 milioane lei prevăzut la Cap. 10^3 — Plafonul de 1,2 milioane lei nu a fost actualizat de ani buni în raport cu inflația și creșterea prețurilor agricole. Menținerea unui plafon real mai aproape de activitatea curentă a intermediarilor reduce riscul de ieșire forțată din regim și de fragmentare artificială a activității.	
	Articolul 69^{14} se completează cu textul „desfășurate de către subiecții prevăzuți la art.69^{15} înregistrați la Serviciul Fiscal de Stat, până la 31.12.2026 inclusiv”. La articolul 69^{18} alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota impozitului pe venit se determină în mărimea prevăzută la art.15 lit.a) din obiectul impunerii.”.	**Asociația Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”**	Potrivit Capitolului 10^3 din Codul fiscal (art. 69^{14}–69^{19}), persoanele fizice care, fără a constitui o formă organizatorico-juridică, achiziționează produse din fitotehnie și horticultură — inclusiv nucă în coajă și miez de nucă — de la persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în scopul revânzării către agenți economici, beneficiază de un regim fiscal special. Conform art. 69^{18} alin. (1), cota impozitului pe venit este de 6%, reținută final la sursa de plată de către agentul economic cumpărător, în limita unui plafon anual de vânzări de 1 200 000 lei. La acest plafon,	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			impozitul achitat în prezent constituie 72 000 lei. Plafonul de 1 200 000 lei reprezintă cifra de afaceri (rulajul), nu profitul net. Obiectul impunerii prevăzut la art. 69^{17} este venitul din vânzare — o mărime brută din care achizitorul suportă, la rândul său, costul de procurare a produsului de la populație, cheltuielile cu carburantul și întreținerea autovehiculului, contribuțiile de asigurări sociale și medicale, precum și impozitul reținut. În aceste condiții, profitul anual real al unui achizitor se situează între 100 000 și 200 000 lei, echivalentul unui câștig lunar de 14 000–15 000 lei. Conform proiectului politicii fiscale pentru anul 2027, regimurile speciale ale persoanelor fizice urmează a fi uniformizate, aplicându-se o scară de impozitare de 7% pentru venitul de până la 1 000 000 lei și de 15% pentru partea ce depășește acest plafon. Pentru un achizitor cu un rulaj de 1 200 000 lei, impozitul ar crește de la 72 000 lei la 100 000 lei (70 000 lei plus 30 000 lei), adică cu 28 000 lei pe an, ori circa 2 300 lei lunar. Întrucât prețul producției nucicole este dictat de bursele internaționale, iar companiile cumpărătoare nu îl pot majora, această diferență se deduce integral din marja achizitorului — o marjă deja redusă — , făcând activitatea nesustenabilă economic. Problema de fond este că proiectul nu delimitează cifra de afaceri de profitul net, tratându-le unitar sub termenul de „venit". Or, este fundamental diferit să impozitezi o persoană al cărei venit salarial depășește 1 000 000 lei anual — respectiv minimum 83 000 lei lunar — și o persoană care are un rulaj de peste 1 000 000 lei, dar al cărei câștig	

			efectiv lunar este de 14 000–15 000 lei. Aplicarea unei scheme progresive concepute pentru venitul net asupra cifrei de afaceri contravine însuși scopului declarat al reformei — echitatea fiscală — și produce, în realitate, efectul opus. Descurajarea fiscală a activității achizitorilor are, în plus, efecte în lanț: companiile de procesare și export vor pierde furnizori, volumele de achiziție vor scădea. Totodată se vor diminua și exporturile (în special a nucilor). Aceasta va afecta inclusiv încasările bugetare și intrările de valută generate de exporturile agricole.	
		Asociția Producătorilor de Nuci Ecologice „Nova Nut”	Blocarea înregistrărilor noi în regimul special — incertitudine pentru viitorii producători Proiectul limitează aplicarea regimului special prevăzut la art. 69^{14}–69^{15} la subiecții înregistrați până la 31.12.2026. Termenul este practic imediat, fără o perioadă de tranziție reală. Mai grav, proiectul nu stabilește ce regim fiscal va fi aplicabil persoanelor fizice care vor dori să inițieze activități agricole după 1 ianuarie 2027, generând incertitudine juridică și descurajând intrarea în sector. Sectorul nucifer se bazează pe producători individuali și colectori din mediul rural, cu acces limitat la informații și cu o capacitate redusă de reorganizare rapidă. Un termen de circa șase luni pentru a decide dacă să se înregistreze sau nu într-un regim care urmează oricum să fie închis este insuficient și de natură să genereze confuzie, nu conformare. Amendament propus la art. 69^{14}: — Eliminarea termenului-limită de 31.12.2026.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

Articolul 69[18]. Cota de impozit (1) Cota impozitului pe venit constituie 6% din obiectul impunerii.	La articolul 69[18] alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota impozitului pe venit se determină în mărimea prevăzută la art.15 lit.a) din obiectul impunerii.”.	**EBA**	**Menținerea cotei de 6% a impozitului pe venit la sursă pentru livrările agricole** - Sector agricol este un sector de risc maxim, producția agricolă fiind expusă unor factori imprevizibili și devastatori: secetă prelungită, grindină, înghețuri târzii, inundații, atacuri de dăunători. Aceste riscuri nu pot fi controlate de producător și pot anihila într-o singură noapte recoltele unui an întreg. Mai mult, prețurile la combustibili, semințe, îngrășăminte, pesticide, piese de schimb și forța de muncă au înregistrat creșteri semnificative în ultimii ani, erodând marjele de profit ale producătorilor mici și mijlocii. Totodată, producătorii agricoli nu sunt formatori de preț; ei acceptă prețurile impuse de piață, care variază sezonier și de la an la an, fără nicio predictibilitate. Orice majorare a impozitului se reflectă direct în diminuarea venitului real al agricultorului, reducându-i puterea de consum și capacitatea de a-și asigura un trai decent. În condițiile în care munca agricolă este deja una dintre cele mai grele și puțin atractive, iar veniturile sunt instabile, majorarea poverii fiscale va descuraja și mai mult persoanele fizice să producă și să livreze marfa obținută. E important de menționat ca impozitul la sursa de plata se retine de la tot volumul de marfa achiziționat, care ulterior este supus procesării, având deșeuri in pierderi semnificative (coaja, produse alterate, uscare, corpuri străine s.a.). Deci la produsul finit acest impozit are o influenta mult mai mare decât cota stabilita. Astfel, solicităm să fie menținută cota de 6% la art. 90^{1} alin. (3^{5}) din CF sau cel puțin introducerea unei perioade de tranziție.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			Lipsa de fundamentare a cotei de 15% pentru sumele peste 1.000.000 lei potrivit art.69[18] – Producătorii agricoli persoane fizice comercializează frecvent producția agricolă către mai mulți cumpărători (persoane juridice) pe parcursul aceluiași an fiscal. În lipsa unui sistem electronic administrat de autoritatea fiscală, care să permită verificarea în timp real a veniturilor cumulate ale contribuabilului din toate sursele relevante, aplicarea pragului de 1 000 000 lei este dificil de administrat și poate genera numeroase situații de neconformare involuntară. Mai mult, venitul intermediarului agricol este un venit brut din comerț, nu un venit net. Din suma de 1,5 milioane lei încasată de la agentul economic achiziționar, intermediarul plătește la rândul său persoanele fizice de la care a cumpărat producția — marjele reale sunt de ordinul a 10–20% din suma tranzacționată. De asemenea pot fi întreprinse anumite lucrări asupra producției date (spargerea, selectarea s.s.) care tot au un cost. Aplicarea cotei de 15% la venitul brut înseamnă, în practică, impozitarea unei mari părți din costul de achiziție, nu a profitului real. Plafonul de 1.000.000 lei corespunde unui volum modest de activitate în sectorul nucifer sau fructifer. Un intermediar activ care colectează producția din mai multe sate depășește cu ușurință acest prag. De asemenea nu se ia in calcul costul anumitor produse, precum nucile, care este de zeci de ori (de ex. nucile 100 - 150 lei/kg, iar prunele 4 lei/kg) mai scump decât alte produse fructifere. Cota de 15% peste prag va genera fragmentarea artificială a activității, prin înregistrarea mai multor persoane	

			din aceeași familie sau gospodărie, tocmai pentru a rămâne sub prag ceea ce este contrară scopului de simplificare fiscală declarat al proiectului. Republica Moldova este printre tarile lidere (primele 10) producător mondial de nuci. Lanțul de achiziție se bazează în proporție covârșitoare pe intermediari persoane fizice din mediul rural care colectează de la gospodării individuale. Aceștia operează cu marje mici, pe volume mari, și nu au capacitatea administrativă de a se reorganiza ca persoane juridice. Impozitarea la 15% a venitului brut peste 1.000.000 lei ar face activitatea nerentabilă și ar fragmenta lanțul de colectare, cu efect direct negativ asupra prețurilor plătite producătorilor primari.	
	La articolul 69[18] alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota impozitului pe venit se determină în mărimea prevăzută la art.15 lit.a) din obiectul impunerii.”.	**CNPM**	**Impozitarea agresivă a intermediarilor persoane fizice din agricultură și riscul de fragmentare a pieței** Modificările aduse Capitolului 10[3] din Codul Fiscal prevăd aplicarea unei cote de impozitare de 15% direct asupra venitului brut realizat de persoanele fizice care activează ca intermediari în procesul de achiziție a producției agricole de nișă (cum ar fi nucile, fructele sau plantele medicinale), în cazul în care volumul tranzacțiilor depășește pragul de 1.000.000 lei. Membrii CNPM solicită renunțarea la cota de 15% aplicată la venitul brut și indexarea obligatorie a plafonului actual de 1,2 milioane lei în raport cu inflația cumulată din ultimii ani. Republica Moldova ocupă o poziție de top la nivel global în exportul de nuci și fructe, iar acest succes se bazează pe rețele de colectare formate din intermediari persoane fizice din	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			mediul rural. Aceștia preiau cantități mici de la mii de gospodării individuale, operând cu marje de profit reduse la volume mari. Impozitarea cu 15% a venitului brut (și nu a profitului net) va transforma această activitate într-una total nerentabilă. Efectul direct va fi fragmentarea artificială a afacerilor, intermediarii urmând să împartă fluxurile financiare între mai mulți membri ai familiei pentru a rămâne sub plafon. Acest lucru va perturba lanțurile de colectare și va diminua prețurile oferite micilor producători primari.	
Articolul 69[20]. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică exclusiv activităţilor economice independente desfăşurate în domeniul prestării serviciilor.		**ACAP**	Se propune introducerea unui articol distinct care să reglementeze răspunderea și asigurarea antreprenorului independent. În acest sens, antreprenorul independent ar urma să răspundă pentru obligațiile asumate conform legislației civile, să fie obligat să încheie și să mențină în vigoare o asigurare de răspundere civilă profesională și să poată limita contractual răspunderea la nivelul sumei asigurate sau al unui plafon convenit, cu excepția cazurilor de intenție sau culpă gravă. Introducerea unei asemenea reglementări este necesară deoarece, în lipsa unor prevederi speciale, antreprenorul independent suportă o răspundere patrimonială nelimitată, ceea ce poate genera riscuri disproporționate în raport cu natura activităților prestate, în special în domeniul serviciilor. Propunerea urmărește asigurarea unui echilibru între protecția beneficiarilor și reducerea riscurilor juridice excesive pentru antreprenori, contribuind la creșterea atractivității regimului de activitate independentă și	**Nu se acceptă,** reglementarea răspunderii civile a antreprenorului independent este deja asigurată prin normele generale ale legislației civile, care stabilesc atât condițiile angajării răspunderii, cât și mecanismele de reparare a prejudiciilor cauzate terților. Instituirea unor reguli speciale privind răspunderea și limitarea acesteia pentru o anumită categorie de persoane nu a fost suficient fundamentată și nu este însoțită de o analiză care să demonstreze existența unor deficiențe ale cadrului normativ actual. Totodată, obligativitatea încheierii și menținerii unei asigurări de răspundere civilă profesională ar genera costuri suplimentare de conformare pentru antreprenorii independenți, afectând atractivitatea acestui regim de activitate și creând bariere suplimentare pentru inițierea și desfășurarea activităților economice independente. În același timp, posibilitatea limitării contractuale a răspunderii la nivelul sumei asigurate sau al unui plafon convenit poate conduce la diminuarea gradului de protecție a beneficiarilor

			la alinierea cadrului normativ la practicile europene**.**	serviciilor și la restrângerea dreptului acestora de a obține repararea integrală a prejudiciului suferit. Prin urmare, în lipsa unei justificări suficiente a necesității intervenției legislative și a unei evaluări a impactului economic și juridic al măsurii propuse, introducerea unui regim special de răspundere și asigurare pentru antreprenorii independenți nu poate fi susținută.
Articolul 69[20]. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică exclusiv activităților economice independente desfășurate în domeniul prestării serviciilor.	Articolul 69[20] cuvintele „desfășurate în domeniul prestării serviciilor” se exclud.	**Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea Antreprenoratului” (CMDA)**	Deși intenția autorilor de a dezvolta regimul antreprenorului independent este una corectă și necesară, considerăm că forma propusă riscă să limiteze tocmai dezvoltarea segmentului pe care încearcă să îl stimuleze. Economia modernă funcționează tot mai mult prin servicii specializate, colaborări flexibile și proiecte temporare. Domenii precum IT, marketing, design, consultanță, arhitectură, inginerie, educație sau industrii creative se bazează în mare măsură pe activitatea profesioniștilor independenți. Aceste activități generează valoare adăugată ridicată, exporturi de servicii și venituri fiscale, fără a necesita investiții majore în infrastructură sau resurse naturale. În acest context, regimul antreprenorului independent ar trebui să devină un instrument de formalizare a economiei și de stimulare a activităților cu valoare adăugată înaltă. Cu toate acestea, o parte dintre limitările propuse riscă să transforme un mecanism de dezvoltare economică într-un mecanism excesiv de restrictiv. O preocupare deosebită o reprezintă impactul asupra întreprinderilor mici și micro, acestea companii nu își permit să angajeze permanent specialiști pentru toate funcțiile necesare	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			dezvoltării afacerii și depind în mod firesc de servicii externe de contabilitate, consultanță, marketing, IT, design sau resurse umane. În practică, o limitare excesivă a posibilității de contractare a profesioniștilor independenți poate afecta în special întreprinderile mici, exact segmentul care dispune de cele mai puține resurse administrative și financiare. În loc să stimuleze conformarea și dezvoltarea activităților independente, există riscul ca unele companii să renunțe la anumite servicii, să amâne investiții sau să fie împinse către formule contractuale mai puțin eficiente și mai puțin transparente. Totodată, proiectul lasă în continuare loc pentru interpretări privind delimitarea dintre activitatea independentă și raporturile de muncă clasice. În lipsa unor criterii suficient de clare, atât antreprenorii independenți, cât și beneficiarii serviciilor acestora vor continua să se confrunte cu riscuri de reinterpretare fiscală și cu un nivel ridicat de incertitudine juridică. De asemenea, nu sunt pe deplin clarificate aspecte importante privind contribuțiile sociale, acumularea stagiului de cotizare și integrarea anumitor categorii de profesioniști în acest regim. Or, succesul unui asemenea mecanism depinde nu doar de nivelul impozitării, ci și de predictibilitatea și securitatea socială pe care o oferă persoanelor care aleg să activeze independent. În contextul în care Republica Moldova concurează cu alte state din regiune pentru atragerea specialiștilor și dezvoltarea exportului de servicii, considerăm că regimul propus trebuie analizat și prin prisma competitivității	

			economice. Un cadru prea restrictiv poate limita dezvoltarea unor sectoare care au demonstrat în ultimii ani capacitatea de a genera locuri de muncă bine plătite, investiții și venituri fiscale suplimentare. Din această perspectivă, considerăm necesară reanalizarea parametrilor regimului astfel încât acesta să încurajeze formalizarea activităților independente, să răspundă nevoilor reale ale IMM-urilor și să contribuie la dezvoltarea economiei serviciilor, fără a crea bariere administrative sau fiscale care ar putea reduce atractivitatea și eficiența acestui instrument.	
Articolul 69[25]. Cota şi componenţa impozitului unic (1) Cota impozitului unic constituie 15% din obiectul impunerii în cazul în care venitul anual al antreprenorului independent nu depăşeşte 1200000 de lei.	Articolul 69[25]: la alineatul (1) textul „1200000 de lei” se substituie cu textul „plafonul prevăzut la art.15 lit.a)”;	**MAI**	Se atrage atenția la necesitatea unei clarificări, întrucât substituirea valorii fixe „1 200 000 lei” cu sintagma „plafonul prevăzut la art. 15 lit. a)” poate genera dificultăți de interpretare. Articolul 15 lit. a) reglementează atât plafonul venitului impozabil, cât și cotele de impozitare aplicabile persoanelor fizice, motiv pentru care nu rezultă cu suficientă claritate dacă se are în vedere exclusiv valoarea plafonului de 1 000 000 lei sau un alt element al normei. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă precizarea expresă a plafonului vizat.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
		Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)	Menținerea pragului de venit al antreprenorului independent. Păstrarea pragului la minimum nivelul actual de 1.200.000 lei, preferabil majorarea la 1.700.000 lei (art. 69[25]), în locul reducerii la 1.000.000 lei prevăzute de proiect	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
(2) În cazul în care venitul anual depăşeşte plafonul prevăzut la alin.(1), pentru partea excedentară a venitului se aplică o cotă a impozitului unic de 35%.	la alineatul (2) cifrele „35” se substituie cu cifrele „30”;	**MAI**	Se constată necesitatea reformulării acestuia, întrucât pct.30.1 din proiect prevede modificarea alin. (1) al art. 69[25], astfel încât cuantumul fix este exclus, iar trimiterea se va face la art. 15 lit. a), care va stabili un plafon de	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			până la 1.000.000 de lei și, respectiv peste 1.000.000 de lei. În aceste condiții, se consideră oportună expunerea pct. 30.2 într-o nouă redacție sau de exclus alin. (2) al art. 69^{25}.	
	Se completează cu un nou articol cu următorul cuprins: „**Articolul 69^{27}.** Norme speciale privind contractarea antreprenorilor independenți în scopuri fiscale (1) Se permite contractarea antreprenorilor independenți în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune. (2) Depășirea limitei de la alin.(1) se consideră cheltuială neeligibilă, ce urmează a fi impozitată la cota prevăzută la art.15 lit.b).	**Moldova Fruct**	Blocarea serviciilor contractate în sate, plafonul de 3% (introducerea Articolului 69^{27}) **Ce prevede proiectul:** Dacă o firmă sau o gospodărie agricolă cumpără servicii de la o persoană fizică autorizată ca antreprenor independent (cei din regimul special de 3%), cheltuiala este recunoscută ca deductibilă doar în limita a 3% din fondul de salarizare al firmei cumpărătoare. Tot ce trece de 3% se impozitează de la companie cu 15%. **Consecințe economice:** Agricultura modernă funcționează prin servicii externalizate. Fermierii apelează regulat la operatori independenți de drone pentru protecția culturilor, la mecanici specializați pentru reparații de tehnică și utilaje agricole, la paznici sau agronomi pentru consultanță. Considerăm raportarea acestor servicii **Cerem excluderea explicită a tuturor serviciilor mecanizate, logistice, tehnologice, de pază și de consultanță agricolă contractate de la antreprenori independenți din mediul rural de sub incidența plafonului restrictiv de 3% aplicat la fondul de salarizare.**	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
		Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Proiectul prevede abrogarea anexei la Capitolul 10^{4} și instituirea unui nou mecanism de contractare a antreprenorilor independenți prin introducerea art. 69^{27} . În nota de fundamentare, această intervenție este justificată prin caracterul restrictiv al cadrului actual și prin necesitatea adaptării legislației fiscale la	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect

			dezvoltarea economiei digitale, a serviciilor prestate la distanță și a activităților desfășurate în regim independent. Această direcție de reformă, poate fi apreciată pozitiv deoarece ea corespunde tendințelor contemporane de dezvoltare economică și transformare digitală. Cu toate acestea, se observă că nota de fundamentare nu conține o evaluare distinctă a impactului economic al acestei măsuri asupra economiei digitale și asupra mediului antreprenorial. În subsidiar poate fi remarcat faptul că instituirea plafonului de 3% din fondul anual de retribuire a muncii pentru contractarea antreprenorilor independenți poate limita utilizarea acestui mecanism de către contribuabilii care desfășoară activități bazate pe externalizarea anumitor servicii și colaborarea cu specialiști independenți. În acest context, oportunitatea și proporționalitatea plafonului propus necesită o justificare suplimentară. Totodată, se recomandă completarea notei de fundamentare cu explicații și argumente privind stabilirea nivelului plafonului de 3%, inclusiv prezentarea impactului estimat asupra contribuabililor care utilizează în mod curent colaboratori independenți, precum și asupra sectoarelor economice în care asemenea modele de organizare a activității sunt frecvent utilizate.	
	Se completează cu un nou articol cu următorul cuprins: „**Articolul 69[27].** Norme speciale privind contractarea antreprenorilor independenți în scopuri fiscale (1) Se permite contractarea antreprenorilor independenți în	**Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)**	Un regim distinct pentru organizațiile necomerciale. Stabilirea, pentru asociațiile obștești și fundații, a unei baze alternative de calcul – un procent din bugetul anual al proiectelor/granturilor sau din totalul cheltuielilor eligibile, în locul fondului de salarizare – și excluderea expresă a	**Nu este clară obiecție**

	limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune. (2) Depășirea limitei de la alin.(1) se consideră cheltuială neeligibilă, ce urmează a fi impozitată la cota prevăzută la art.15 lit.b).		acestora de la impozitul de 15% prevăzut la art. 69^{27} alin. (2), în acord cu statutul lor necomercial.	
		Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)	Corelarea normelor și evitarea înrăutățirii retroactive. Eliminarea suprapunerii dintre art. 24 alin. (11^1) rescris și art. 69^{27} și asigurarea unei clauze tranzitorii care să nu înrăutățească, la mai puțin de un an, regimul instituit prin Legea nr. 228/2025.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
	Anexa la Capitolul 10^4 din Titlul II se abrogă.	**Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație” (COR)**	(iii) Menținerea Anexei la cap. 10^4. Renunțarea la abrogarea propusă la pct. 33 sau, alternativ, preluarea listei domeniilor eligibile direct în corpul art. 24, pentru a nu lăsa fără reper normativ sfera activităților creative.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 71. Veniturile nerezidenţilor obţinute din Republica Moldova (1) Venituri ale nerezidenţilor obţinute din Republica Moldova, indiferent dacă sunt primite în Republica Moldova sau în străinătate, se consideră: […] c) veniturile, sub formă de creştere de capital, obţinute de către persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova, determinate conform art.40 alin.(7), aferente activelor de capital specificate la art.39, aflate, înregistrate, emise pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia veniturilor sub formă de creştere de capital aferente valorilor mobiliare de stat şi/sau aferente obligaţiunilor emise de autorităţile administraţiei publice locale; […]	Articolul 71 alineatul (1): la litera c) textul „art.40 alin.(7)” se substituie cu textul „art.40 alin.(1)”; se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	La Art. II pct. 34.2 care se referă la redacția propusă pentru art. 71 alin. (1) Cod fiscal, având în vedere că în privința persoanelor rezidente este prevăzută și menținută excepția privind neconsiderarea patrimoniului primit cu titlu de donație sau de moștenire de la rudele de gradul I sau între soți ca fiind venit susceptibil de impozitare, urmează a fi completat și textul literei w) nou introduse cu această excepție, având în vedere inclusiv prevederile Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și oportunitatea evitării unor prevederi posibil discriminatorii pe criteriu de rezidență.	**Nu se acceptă** Diferențierea dintre rezidenți și nerezidenți în materia impozitării donațiilor și moștenirilor nu constituie o discriminare, ci reflectă particularitățile regimului fiscal aplicabil fiecărei categorii de contribuabili și necesitatea asigurării unei administrări fiscale eficiente. În cazul nerezidenților, verificarea gradului de rudenie, a caracterului real al donației sau moștenirii și a proveniență bunurilor poate fi semnificativ mai dificilă, în special atunci când raporturile juridice și documentele relevante sunt guvernate de legislația altor state. Prin urmare, menținerea unui tratament fiscal distinct urmărește un scop legitim de prevenire a abuzurilor și de protejare a bazei fiscale.
	Se completează cu articolul 89^1 cu următorul cuprins:	**Loteria Națională a Moldovei**	Moratoriu de 6 luni asupra aprobării art.89^1.	**Se acceptă.**

	„**Articolul 89[1].** Impozit pe venit aferent plăților îndreptate persoanelor fizice sub formă de cîştiguri de la jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive achitate de către organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat (1) Organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat, achită, în calitate de impozitul pe venit al persoanelor fizice, 3% din venitul de vânzări determinat lunar ca valoarea totală a mizelor încasate de la jucători. Achitarea impozitului prevăzut se efectuează indiferent de rezultatul financiar al întreprinderii şi nu exclude onorarea altor obligaţii fiscale prevăzute de prezentul Cod. (2) Declararea şi achitarea impozitului pe venit determinat conform alin.(1) se efectuează până la data de 25 a lunii următoare celei în care au fost înregistrate veniturile, în modul stabilit de Ministerul Finanţelor. (3) Achitarea impozitului pe venit conform alin.(1), scuteşte beneficiarul plăţilor de la includerea lor în componenţa venitului brut, precum şi de la declararea acestora. (4) Organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat care oferă plăţi îndreptate persoanelor fizice sub formă de cîştiguri de la jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depăşeşte valoarea de 10 000 de lei persoanelor fizice, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare		Propunerea de suspendare a intrării în vigoare a art.89[1] pentru o perioadă de minimum 6 luni, în vederea efectuării unui studiu de impact aprofundat, motivat de: a) eșecul documentat al modelului german; b) prognoza de insolvență a LNM după 1-2 ani de aplicare; c) absența unui organ de reglementare specializat pentru jocuri de noroc în RM, similar ONJN din România.	

	încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite plăți.”.			
		Loteria Națională a Moldovei	**1.** Impozitarea mizelor încasate de la jucători va avea un impact negativ în raport cu modul actual de funcționare a monopolului de stat și, implicit, asupra intereselor economice ale statului. Relevant în acest context este că potrivit datelor prezentate, interesul public total în anul 2025 (ce implică impozitul pe venit încasat de a jucători, impozitul pe profit achitat de LNM, dividendele achitate de LNM, profitul net reinvestit şi alte impozite şi taxe) în cuantum de 835 milioane lei a constituit 6,30% din veniturile din vânzări de 13,256 miliarde lei. Conform estimărilor disponibile, anul 2026 va marca cel mai bun rezultat financiar din istoria LNM, cu o contribuție totală la interesul public estimată la aproximativ 1,045 miliard de lei. În contradictoriu, proiecțiile aferente primului an de implementare a reformei (2027) prognozează, în condiţiile aşteptării unei majorări a veniturilor din vânzări faţă de cel prognozat pentru anul 2026 cu 22%, riscul înregistrării unei pierderi nete de circa 239 milioane lei, o erodare a capitalului propriu cu peste 200 milioane lei și o diminuare considerabilă a indicatorilor de stabilitate financiară, indici care pentru anul 2028 se prezintă a fi şi mai gravi. În aceste condiții, statul, în calitate de acționar unic al LNM, riscă să piardă într-o perioadă relativ scurtă rezultatele obținute în urma procesului de redresare și consolidare desfășurat în ultimii ani, astfel încât noul model fiscal ar putea conduce la deteriorarea	**Se acceptă,** prin menținerea regimului actual de impozitare.

			accelerată a indicatorilor financiari ai LNM, cu riscul înregistrării pierderilor semnificative începând cu semestrul I al anului 2027. Modelele consacrate de evaluare a riscului financiar Taffler–Tishaw și Conan–Holder indică o deteriorare semnificativă a indicatorilor de solvabilitate, iar potrivit acestor evaluări, riscul declanșării unei proceduri de insolvabilitate ar deveni unul major la finele anului 2027. În acest context, există riscul real al afectării și diminuării activelor statului în condiţiile în care adoptarea unei măsuri fiscale care, potrivit estimărilor financiare, poate genera insolvabilitatea unei societăți strategice cu capital propriu prognozat pentru anul 2026 de peste 748 milioane lei, şi reducerea interesului public prognozat în anii 2026-2027 de la 1,045 miliarde lei la 389 milioane lei. Astfel, aplicarea taxei pe cifra de afaceri în loc de profit, anulează eficiența economică și sustenabilitatea pe termen lung a entității, creând un conflict economic direct cu obiectivele stabilite prin Hotărârile Guvernului nr. 237 din 25.04.2017 și nr. 639 din 14.08.2017, și anume crearea unei surse semnificative de venituri pentru Bugetul Public Naţional şi, în consecință, efectul economic final al modificărilor propuse poate fi diametral invers celui urmărit ca urmare a diminuării contribuției totale generate de LNM interesului public și reducerii beneficiilor economice și sociale generate în prezent pentru stat. Subsecvent, deși aparent încasarea impozitului pe venit de 3% din mizele jucătorilor va genera majorarea sumei acestuia, acest model va genera diminuarea celorlalte componente ale	

			interesului public, inclusiv ca urmare a înregistrării pierderilor nete, lipsa dividendelor şi a bazei pentru plata altor impozite achitate actual de către LNM. **2.** Totodată, unul dintre principiile fundamentale promovate de standardele internaționale ale Financial Action Task Force (FATF) și de legislația națională constă în asigurarea trasabilității și verificabilității fluxurilor financiare, astfel încât modificarea mecanismului fiscal aplicabil sectorului jocurilor de noroc trebuie evaluată şi prin prisma impactului asupra capacității statului de a identifica, monitoriza și verifica proveniența fondurilor utilizate sau obținute în cadrul acestor activități. Potrivit prevederilor Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, activitățile din domeniul jocurilor de noroc sunt recunoscute la nivel internațional și național ca activități expuse unui risc sporit de utilizare în scopul spălării banilor, motiv pentru care entitățile implicate sunt obligate să aplice măsuri de identificare, monitorizare și raportare a tranzacțiilor și beneficiarilor efectivi. Mecanismul actual de impozitare a câștigurilor la sursă contribuie în mod direct la realizarea acestor obiective, deoarece fiecare câștig supus impozitării generează o evidență fiscală individualizată, asociată unei persoane determinate, unui cuantum concret al venitului și unei obligații fiscale corespunzătoare. Acest proces creează o urmă fiscală verificabilă, care poate fi utilizată de către autoritățile fiscale, organele de urmărire penală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării	

			Banilor și alte instituții competente în procesul de verificare a proveniență fondurilor și a legalității tranzacțiilor financiare. Prin urmare, eliminarea mecanismului actual de impozitare la sursă va conduce la diminuarea instrumentelor de control și verificare de care dispun autoritățile publice în procesul de prevenire și combatere a spălării banilor, iar mecanismul propus de prezentare a dărilor de seamă privind câștigurile ce depășesc 10 mii lei se prezintă a fi ineficient în realizarea scopului indicat. **3.** Astfel, simpla scutire a jucătorilor de sarcinile fiscale sporeşte atractivitatea ţării pentru realizarea spălării banilor şi fraudelor, iar mecanismul actual de impozitare aplicat câştigurilor persoanelor fizice se prezintă a fi cel mai efectiv, chiar dacă nu absolut, instrument de combatere a activităţilor ilicite. **4.** La fel de relevant este şi faptul că o mare parte din mizele încasate de la jucători se realizează în cadrul parteneriatului public-privat în care sursele băneşti sunt gestionate de către partenerul privat, în calitate de conducător de proiect, astfel încât LNM i se vor impune sarcini de plată a obligaţiilor fiscale din contul mijloacelor băneşti pe care LNM nu le încasează în cont. a. Notabil la aprecierea chestiunii vizate este şi faptul că activitatea LNM se realizează prin intermediul Contractelor de Parteneriat Public-Privat, iar noul mecanism de impozitare prin aplicarea taxei de 3% direct pe venitul din vânzări, poate afecta în mod asimetric interesele statului, în calitate de partener public, în raport cu partenerii privați, generând presiuni asupra clauzelor contractuale, modificând	

			profund echilibrul financiar din cadrul parteneriatului şi determinând un dezechilibru economic major în executarea Contractelor de Parteneriat Public-Privat, ce poate conduce la apariția unor riscuri juridice semnificative pentru stat, în condiţiile în care clauzele contractelor respective prevăd că orice modificare legislativă ce afectează interesele partenerilor privaţi constituie pentru aceştia temei de rezoluţiune a contractului şi oferă acestora dreptul la compensaţii din contul statului, inclusiv în cuantumul valorii cotei de participare şi plăți compensatorii. **5.** Totodată, deoarece activitatea în domeniul jocurilor de noroc este desfășurată în cadrul parteneriatelor public-private și implică utilizarea unor sisteme informatice gestionate de partenerii privați, astfel încât LNM nu deține acces direct la datele brute generate de aceste sisteme monitorizare, orice mecanism de impozitare bazat pe indicatori diferiți decât câștigul individual al jucătorului va crea dificultăți în verificarea veridicității datelor precum și în monitorizarea corectitudinii procesului de calcul și achitare a obligațiilor fiscale. **6.** Mai mult, efectele negative pentru LNM a mecanismului propus de impozitare va determina și imposibilitatea executării completărilor la Legea nr.291/2016/2026, ce instituie sarcini de finanțare directă a culturii, sportului și cinematografiei naționale, folosind resursele generate din jocurile de noroc și dividendele vărsate la stat de către LNM, ce nu vor exista în contextul prognozării după implementarea noului mecanism fiscal	

			în loc de profit, societatea va înregistra pierderi.	
		„NGM Company” SRL	În consecință, solicităm respectuos examinarea posibilității modificării cotei prevăzute la art. 89^1 alin. (1) din proiect, prin reducerea acesteia de la 3% la 2% din valoarea totală a mizelor încasate de la jucători. Totodată, pentru asigurarea unei aplicări clare și previzibile a normei, precum și pentru evitarea unor eventuale dificultăți de interpretare, considerăm oportună operarea unor ajustări de ordin tehnic și conceptual asupra textului propus. a) Titlul art. 89^1 Propunem modificarea titlului articolului, întrucât formularea actuală poate crea confuzii cu privire la natura obligației fiscale reglementate. În acest sens, ***propunem următoarea denumire:*** *„Articolul 89^1. Mecanismul de impozitare a câștigurilor și beneficiilor acordate în cadrul jocurilor de noroc organizate în condițiile monopolului de stat”.* Considerăm că această formulare reflectă mai fidel conținutul normei și mecanismul fiscal instituit prin articolul respectiv. b) Art. 89^1 alin. (1) Având în vedere că noțiunea de „mizăˮ reprezintă elementul esențial pentru determinarea bazei de calcul a impozitului prevăzut la art. 89^1 alin. (1), considerăm oportună completarea notei informative a proiectului cu explicații suplimentare privind conținutul acestei noțiuni. În acest sens, propunem ca în nota informativă să fie precizat expres că prin „valoarea totală a mizelor încasate de la jucători” se înțelege valoarea totală a mizelor valabil plasate și	**Se acceptă parțial**, prin menținerea regimului actual de impozitare.

			acceptate de organizator pentru participarea la jocurile de noroc, loterii sau pariurile sportive respective. Totodată, considerăm necesară precizarea expresă a faptului că în baza de calcul a impozitului nu se includ mizele anulate, invalidate, returnate participanților sau alte sume care, din motive tehnice, operaționale ori regulamentare, nu au generat participarea efectivă la jocul de noroc respectiv. O asemenea clarificare ar contribui la aplicarea uniformă a normei și ar exclude eventualele interpretări divergente privind determinarea bazei de calcul a impozitului. c) Totodată, considerăm oportună examinarea posibilității completării art. 89^1 cu un nou alineat care să reglementeze tratamentul fiscal al beneficiilor acordate participanților în cadrul programelor de bonusare și fidelizare. O asemenea intervenție legislativă este justificată de particularitățile pieței jocurilor de noroc, în cadrul căreia operatorii ilegali utilizează pe scară largă mecanisme comerciale precum bonusurile de înregistrare, bonusurile de depunere, bonusurile de fidelitate, cashback-ul și alte forme similare de stimulare a participării. În practică, aceste beneficii nu sunt supuse impozitării și nici nu sunt raportate autorităților fiscale din Republica Moldova. În același timp, posibilitățile practice de identificare, urmărire și impozitare a beneficiilor acordate de operatorii neautorizați sunt limitate, iar declararea voluntară a unor asemenea avantaje de către beneficiari este puțin probabilă. În aceste condiții, lipsa unor reguli fiscale clare pentru operatorul	

			legal poate crea dezavantaje concurențiale în raport cu piața ilegală și poate reduce eficiența măsurilor orientate spre canalizarea jucătorilor către segmentul reglementat al pieței. În acest context, considerăm oportună completarea art. 89^1 cu un nou alineat (5), cu următorul cuprins: „(5) Beneficiile acordate participanților de către organizatorul jocurilor de noroc care constituie monopol de stat în cadrul programelor de bonusare, fidelizare, cashback sau al altor mecanisme similare, sunt considerate cheltuieli deductibile și constituie surse de venit neimpozabile în partea în care valoarea fiecărui beneficiu acordat în mod individual nu depășește mărimea salariului mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat beneficiul. Beneficiile în partea în care valoarea depășește mărimea salariului mediu lunar pe economie, constituie venit impozabil al beneficiarului și se supune impozitării în conformitate cu prevederile art. 90^1 din prezentul Cod” În opinia noastră, o asemenea soluție ar contribui la creșterea competitivității segmentului legal al pieței, fără a afecta în mod semnificativ interesele fiscale ale statului și ar sprijini obiectivul comun de reducere a ponderii operatorilor ilegali pe piața jocurilor de noroc. Totodată, aceasta ar permite organizatorului legal să utilizeze instrumente comerciale similare celor promovate de operatorii neautorizați, în condițiile unui regim fiscal clar, transparent și predictibil.	
		„NGM Company” SRL	În partea ce ține de stabilirea pragului de 10 000 lei pentru obligația de raportare prevăzută la pct. 44 (art. 89^1	**Se acceptă parțial**, prin menținerea regimului actual de impozitare.

			alin. (4)) și pct. 48.4 din proiect, considerăm oportună completarea normelor cu precizări exprese din care să rezulte că acest prag se aplică fiecărui câștig sau beneficiu acordat în mod individual și nu valorii cumulate a câștigurilor ori beneficiilor acordate unei persoane fizice pe parcursul anului fiscal. În lipsa unei asemenea clarificări, formularea actuală poate genera interpretări diferite cu privire la obligațiile de raportare ale contribuabililor și poate conduce la practici neuniforme de aplicare a legislației fiscale. În acest sens, propunem expunerea art. 89^{1} alin. (4) în următoarea redacție: „(4) Organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat care oferă plăți îndreptate persoanelor fizice sub formă de cîştiguri de la jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive în formă monetară sau nemonetară, pentru fiecare câștig al cărui cuantum depășește valoarea de 10 000 de lei, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite plăți.”	
Articolul 69^{20}. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică exclusiv activităţilor economice independente desfăşurate în domeniul prestării serviciilor.	Articolul 69^{20} cuvintele „desfășurate în domeniul prestării serviciilor” se exclud.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Antreprenorul independent e prevăzut doar în CF, deci trebuie de indicat restricțiile/condițiile privind activitățile licențiate/notificate. Înseamnă oare aceasta că vor putea practica comerț? În art. 69^{24} (2) rămîn lucrările.	**Se acceptă,** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 69^{20}. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică exclusiv activităţilor economice	Articolul 69^{20} cuvintele „desfășurate în domeniul prestării serviciilor” se exclud.	**EBA**	*Îmbunătățirea cadrului legal aferent activității antreprenorilor independenți (freelanceri)*	**Se acceptă parțial,** prin excluderea propunerii din proiect

independente desfăşurate în domeniul prestării serviciilor. **Articolul 69[25].** Cota şi componenţa impozitului unic (1) Cota impozitului unic constituie 15% din obiectul impunerii în cazul în care venitul anual al antreprenorului independent nu depăşeşte 1200000 de lei. (2) În cazul în care venitul anual depăşeşte plafonul prevăzut la alin.(1), pentru partea excedentară a venitului se aplică o cotă a impozitului unic de 35%. (3) În componenţa impozitului unic sunt incluse următoarele impozite, taxe şi contribuţii: a) impozitul pe venitul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi în domeniul prestării serviciilor; b) contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii; c) primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală; d) taxele locale. (4) Impozitul unic se încasează într-un cont trezorerial de încasări, fiind ulterior repartizate: a) la bugetul local: impozitul pe venitul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi economice independente în domeniul prestării serviciilor – 26,3% şi taxele locale – 5,0%; b) la bugetul asigurărilor sociale de stat: contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de antreprenorii independenţi care desfăşoară activităţi economice independente în domeniul prestării serviciilor – 53,3%; c) la fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală: primele de	Articolul 69[25]: la alineatul (1) textul „1200000 de lei” se substituie cu textul „plafonul prevăzut la art.15 lit.a)” la alineatul (2) cifrele „35” se substituie cu cifrele „30”; la alineatul (3) litera a), cuvintele „în domeniul prestării serviciilor” se exclud. la alineatul (4) literele a) - c), cuvintele „în domeniul prestării serviciilor” se exclud. Se completează cu un nou articol cu următorul cuprins: „**Articolul 69[27].** Norme speciale privind contractarea antreprenorilor independenți în scopuri fiscale (1) Se permite contractarea antreprenorilor independenți în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune. (2) Depășirea limitei de la alin.(1) se consideră cheltuială neeligibilă, ce urmează a fi impozitată la cota prevăzută la art.15 lit.b).		Aplicarea regimului de freelancing a relevat o serie de lacune legislative, ambiguități și obstacole practice care necesită acțiuni ulterioare în vederea scalării cu succes a acestui concept. Aceste probleme au fost identificate în baza feedback-urile colectate de EBA Moldova/Consiliul Economic în cadrul discuțiilor tehnice purtate în data de 20 mai 2026, a sondajelor remise adresa antreprenorilor independenți/mediului de afaceri, dar și a discuțiilor individuale purtate cu reprezentanții autorităților relevante. Urmare a acestui proces de consultări ample, dar și a analizei proiectului de modificări supuse consultărilor, sumarizăm mai jos principalele probleme/deficiențe care se necesită a fi soluționate: • Revizuirea plafonului stabilit actualmente/propus prin proiectul politicii fiscale aferent venitului anual al antreprenorului independent – Propunem majorarea limitei existente de la 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei de 15% la 1,700,000 lei fiind argumentată de: (i) Aducerea în concordanță/alinierea cu pragul nou de înregistrare ca plătitor TVA, precum și de (ii) Necesitatea captării pe deplin a realităților economice și specificului activităților derulate de freelanceri. Cifra de 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei marginale de 15% poate să nu corespundă, în multe cazuri, profilului antreprenorului independent (acesta generând venituri care depășesc acest prag), iar supratаxarea veniturilor excedentare nu încurajează valorificarea pe deplin a regimului de freelancing, existând și riscul ca nu toate veniturile să fie declarate. • Clarificarea dreptului de deducere a cheltuielilor/de contractare a	

asigurare obligatorie de asistenţă medicală sub formă de contribuţie procentuală din venitul obţinut de antreprenorii independenţi care desfăşoară activităţi economice independente în domeniul prestării serviciilor – 15,4%.			antreprenorilor independenți – Prin proiectul politicii fiscale a fost extins dreptul de deducere a cheltuielilor / de contractare a freelancer-ilor pentru toți agenții economici în limita de 3% din fondul de salarizare. Totuși, în vederea implementării cu succes a acestui regim propunem să fie operate următoarele amendamente: (i) Stabilirea limitei de deducere/de contractare a antreprenorilor independenți în mărime de cel puțin 5% din fondul de salarizare anual. Eventual, ar putea fi prevăzut un plafon mai mare pentru IMM-uri; (ii) Oferirea opțiunii de a alege între utilizarea plafonului fondului salarial din anul precedent sau cel estimat pentru anul curent, în funcție de abilitățile de prognoză ale mediului de afaceri; (iii) Păstrarea derogării existente pentru contribuabilii care nu dispun de fond de salarizare semnificativ/de un număr impunător de salariați în virtutea activităților derulate. Totuși, în scopul aplicării acestei excepții, urmează a fi inclus mecanismul exact de apreciere a plafonului de 70% din cifra de afaceri. În acest scop, ar putea fi considerată formula existentă pentru rezidenții parcurilor IT inclusă în art. 368 din Codul fiscal; (iv) Clarificarea modului de contractare a antreprenorilor de către categoriile de contribuabili care nu aplică regimul general de impozitare (ex. instituții publice, ONG, regimul SIMM, rezidenții parcului IT). Astfel, prin proiectul de lege a fost inclus art.69[27] în temeiul căruia este instituită limita/admisibilitatea contactării antreprenorilor independenți de 3% din fondul de salarizare și care, înțelegem că se	

			aplică tuturor formelor organizatorico-juridice, indiferent de regimul de impozitare. Totuși, prin alin.(2) al aceluiași articol este instituit un impozit pe profit de 15% aplicabil tuturor formelor organizatorico juridice la depășirea limitei de 3% din fondul de salarizare. Prin urmare, urmează a fi revăzută această prevedere și stabilite consecințele pentru încălcarea condițiilor de contractare a antreprenorilor independenți în cazul altor forme organizatorico-juridice decît cele care aplică regimul general de impozitare.	
	Se completează cu un nou articol cu următorul cuprins: „**Articolul 69[27].** Norme speciale privind contractarea antreprenorilor independenți în scopuri fiscale (1) Se permite contractarea antreprenorilor independenți în limita de 3% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv aferent perioadei fiscale de gestiune. (2) Depășirea limitei de la alin.(1) se consideră cheltuială neeligibilă, ce urmează a fi impozitată la cota prevăzută la art.15 lit.b).	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	”Se permite contractarea antreprenorilor independenți” – cui?	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		AIM	AIM salută extinderea regimului antreprenorului independent asupra tuturor domeniilor de activitate, măsură care reflectă transformările economiei moderne și dezvoltarea serviciilor bazate pe cunoaștere. Totodată, exprimăm îngrijorarea privind propunerea de limitare a colaboratorilor independenți la 3% din fondul anual de salarizare. Considerăm că această limitare nu este suficient justificată și riscă să afecteze semnificativ sectoarele care utilizează în mod legitim colaboratori independenți, inclusiv industriile creative, serviciile profesionale, marketingul, producția de conținut, activitățile digitale și alte domenii bazate pe proiecte. În opinia AIM, plafonul actual ar trebui menținut sau, alternativ, stabilit la un nivel care să permită utilizarea efectivă a mecanismului, de cel puțin 10–15% din fondul anual de salarizare.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		ACAP	Solicităm insistent să se stabilească un alt moment de determinare a indicatorului limităm, decât perioada	**Nu se acceptă,** a se vedea argumentele expuse la art.24.

			fiscală de gestiune curentă (de exemplu, perioada fiscală precedentă).	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 69[27] din Codul fiscal urmează a fi precizat expres modul de aplicare a limitei de 3% aferente contractării antreprenorilor independenți. În acest context, considerăm oportun precizarea faptului că limita se aplică cumulativ tuturor contractelor încheiate în perioada fiscală și că tratamentul de cheltuială neeligibilă vizează doar partea care depășește plafonul legal, pentru a evita interpretări neuniforme.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 76. Reguli pentru nerezidenţi care desfăşoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova conform art.5 pct.15[1]) (3) Pentru desfăşurarea activităţii pe teritoriul Republicii Moldova, conform art.5 pct.15[1]), nerezidentul urmează să ţină contabilitatea conform cerinţelor prevăzute de Legea contabilităţii şi de Standardele Naţionale de Contabilitate sau de IFRS şi să prezinte anual subdiviziunii Serviciului Fiscal de Stat de la locul de reşedinţă pe teritoriul Republicii Moldova, nu mai tîrziu de data de 25 a lunii a treia după finele perioadei fiscale de gestiune, darea de seamă fiscală aferentă activităţii desfăşurate în Republica Moldova.	La articolul 76 alineatul (3), cuvintele „să țină contabilitatea conform cerințelor prevăzute de Legea contabilității și de Standardele Naționale de Contabilitate sau de IFRS și” se exclud.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Oare se poate de ținut contabilitatea conform standardelor țării de rezidență? Cum va fi consolidată informația de către BNS?	**Notă,** norma are caracter de concretizare, astfel nerezidenții care desfășoară activitate conform art.5 pct.15[1] țin contabilitatea conform Indicațiilor metodice.
Articolul 82. Trecerea în cont a impozitului achitat în străinătate (1) Contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin, dacă acest venit urmează a fi supus impozitării şi în Republica Moldova. Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiţia prezentării de către contribuabil a documentului, care confirmă	Articolul 82 alineatul (1), după cuvintele „achitat în orice stat străin” se completează cu cuvintele „cu care Republica Moldova are încheiate convenții (acorduri) pentru evitarea dublei impunere, în limita cotei stabilite de acestea”.	**MAE**	La art. II, pct. 39 din proiectul de Lege (care modifică art. 82, alin. (1) din Codul fiscal nr. 1163/1997), cuvintele „convenții (acorduri)” vor fi înlocuite cu termenul generic „tratate internaționale” prevăzut în Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		ACAP	Această modificare generează întrebarea – în cazul în care convenția	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

achitarea (reţinerea) impozitului pe venit peste hotarele Republicii Moldova, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba română, cu excepţia celui emis în limba engleză sau în limba rusă.			prevede o cotă a impozitului pe venit mai mare decât cea prevăzută de Codul fiscal, se va deduce suma mai mare?	
Articolul 83. Prezentarea declaraţiei cu privire la impozitul pe venit	Articolul 83 alineatul (2) litera a[2]) va avea următorul cuprins: „a[2]) persoanele fizice rezidente care au utilizat scutirea personală şi au obţinut venituri impozabile anuale mai mari de 360000 de lei pe parcursul perioadei fiscale de declarare, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.90[1]. Prevederile prezentei litere se aplică pentru perioadele fiscale de până la anul 2027.”.	**Berjan Iuliana**	Nu există prevederi tranzitorii pentru obligația de depunere a declarației anuale pentru 2027, an în care coexistă două regimuri (semestrele cu norme vechi vs. noi). Un contribuabil cu venituri mixte (salariu până în oct.2026 sub regim vechi + activitate independentă din ian.2027 sub regim nou) nu știe ce formular depune și pentru ce perioadă	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 84. Achitarea impozitului în rate (6) Prevederile prezentului articol nu se aplică agenţilor economici menţionaţi la art.87 alin.(1[1]) pentru perioadele fiscale 2023–2026.	Articolul 84 alineatul (6) se completează cu textul „ , precum și cei care aplică cota impozitului pe venit prevăzută la art.15 lit.b).”	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Articolul 84 alineatul (6) se completează cu textul „ , precum și cei care aplică cota impozitului pe venit prevăzută la art.15 lit.b).” – păi în art. 15 rămîn doar persoane fizice?	**Se acceptă,** propunerile au fost excluse din proiect
		ACAP	Scopul și efectele urmărite prin această modificare necesită clarificări suplimentare, întrucât toate persoanele juridice care nu aplică regimuri speciale de impozitare se încadrează deja în regimul general prevăzut de Codul fiscal de art. 15 lit. b).	
Articolul 88. Reţinerea impozitului din salariu (1) Fiecare angajator care plătește salariatului salariu (inclusiv primele şi facilităţile acordate) este obligat să calculeze, ţinînd cont de scutirile solicitate de angajat şi de deduceri, şi să reţină din aceste plăţi un impozit, determinat conform modului stabilit de Guvern. Angajatorul nu are obligaţia să urmărească pierderea dreptului de utilizare a scutirii personale.	Articolul 88: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Fiecare angajator care plătește salariatului salariu (inclusiv primele şi facilităţile acordate) este obligat să calculeze, șă reține și să achite din aceste plăți, impozitul pe venit determinat conform cotei minime prevăzute la art.15 lit.a).”;	**ABM**	Lipsă mecanism de regularizare pentru venituri salariale > 1.000.000 lei Art. 88 alin. (1) prevede reținere la sursă exclusiv la cota minimă de 7%. Pentru venituri anuale ce depășesc 1.000.000 lei se datorează cota de 15% pe excedent (diferență 8%), fără niciun mecanism de regularizare. Propunere : introducerea, în art. 88, a unor prevederi exprese privind posibilitatea aplicării cotei majorate de 15% de către angajator, fie în cazul depășirii plafonului de venit în cadrul sumelor achitate de același angajator,	

			fie la cererea scrisă a salariatului, în scopul reducerii cazurilor în care acesta este obligat să depună declarația cu privire la impozitul pe venit exclusiv pentru achitarea suplimentară a diferenței de impozit. Totodată, considerăm oportună clarificarea mecanismului de aplicare a acestei soluții în cadrul art. 88 din Codul fiscal. Un alineat nou, poate fi formulat, de exemplu: „ La cererea scrisă a salariatului sau în cazul în care suma cumulativă a venitului salarial impozabil achitat de același angajator pe parcursul anului fiscal depășește plafonul prevăzut la art. 15 lit. a), angajatorul calculează, reține și achită impozitul pe venit prin aplicarea cotei de 15% asupra părții de venit corespunzătoare, în condițiile prevăzute de legislație. Aplicarea exclusivă la sursă a cotei minime prevăzute la art. 15 lit. a) poate genera, pentru salariații cu venituri anuale ce depășesc 1 000 000 lei, obligații suplimentare de plată la depunerea declarației, diminuând eficiența mecanismului de reținere la sursă. Scopul propunerilor este o corelare mai bună între cota finală și mecanismul de reținere, în vederea simplificării administrării pentru angajatori și reducerii cazurilor în care salariații trebuie să achite diferențe de impozit.	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 42, din perspectiva angajatorului, art. 88 din Codul fiscal, în redacția proiectului rescrie esențial mecanismul de reținere a impozitului din salariu. Astfel, se constată că proiectul introduce noi obligații de evidență și raportare fiscală, inclusiv în ceea ce privește beneficiile acordate salariaților, plafoanele privind	**Se acceptă** prin menținrerea redacției actuale a art.88 și art.24 din Cod.

			cheltuielile deductibile și raportările către Serviciul Fiscal de Stat. În acest context, considerăm că nota de fundamentare nu demonstrează în mod suficient în ce măsură modificările propuse vor conduce efectiv la simplificarea administrării fiscale pentru contribuabili. Dimpotrivă, proiectul introduce noi noțiuni, noi plafoane, noi excepții și noi obligații de raportare, ceea ce poate conduce la creșterea sarcinilor administrative pentru angajatori și pentru profesiile liberale, dar și asupra funcționarilor fiscali. În consecință, apreciem că este necesară o evaluare suplimentară a impactului administrativ al modificărilor propuse și o justificare mai detaliată a modului în care acestea contribuie efectiv la obiectivul declarat de simplificare a legislației fiscale. De asemenea, din perspectiva executorului judecătoresc și UNEJ ca angajatori, proiectul creează obligații suplimentare și riscuri financiare concrete. Art. 24 alin. (19) permite deducerea cheltuielilor pentru beneficii nemonetare în limita a 10 % din fondul anual de retribuire a muncii. De asemenea, atragem atenția asupra modificărilor referitoare la antreprenorii independenți și introducerea plafonului de 3 % din fondul anual de retribuire a muncii pentru contractarea acestora. Din perspectiva activității executorilor judecătorești, această limitare poate genera dificultăți practice semnificative. În activitatea curentă, executorii judecătorești colaborează frecvent cu prestatori independenți, ale căror servicii sunt indispensabile desfășurării procedurilor de executare. Astfel, executorii judecătorești	

			contactează servicii de evaluare, servici ale comisionarilor - care sunt indispensabile activității de executare silită. Totodată, menționăm că biroul unui executor judecătoresc ar putea să nu dispună de un fond de retribuire a muncii - dacă executorul judecătoresc activează, singur - context în care devine confuz modul de aplicare a normei respective și a plafonului de 3% din fondul de retribuire. De asemenea, nota informativă nu conține o justificare suficientă a plafonului propus și nici o analiză de impact care să demonstreze necesitatea stabilirii anume a acestui prag. În lipsa unor argumente obiective și a unei fundamentări economice corespunzătoare, considerăm oportună reevaluarea acestei limitări cel puțin, în privința activităților profesionale care utilizează în mod constant servicii prestate de persoane independente. În plus, urmare a modificărilor propuse angajatorul trebuie să țină o evidență foarte strictă a tuturor beneficiilor oferite personalului, a raporturilor cu colaboratorii independenți, a cheltuielilor eligibile și a celor neeligibile, or, dacă plafoanele sunt depășite, diferența devine cheltuială neeligibilă și se impozitează.	
Articolul 89. Reţinerea impozitului din dobînzi Fiecare plătitor, menţionat la art.90, de dobînzi în folosul persoanelor fizice, cu excepţia celor efectuate în folosul întreprinzătorilor individuali şi al gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), este obligat să reţină din fiecare dobîndă şi să achite ca parte a impozitului o sumă egală cu 12% din plată.	Articolul 89 se abrogă.	**CNAM**	Aferent normei de la pct. 43 al art. II, prin care se abrogă art. 89 din Codul fiscal, pentru a asigura deplinătatea reglementării, remarcăm necesitatea excluderii referinței la acest articol din definirea noțiunii „alte recompense”, conținute în art. 3 al Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.	**Se acceptă.**
	Se completează cu articolul 89^1 cu următorul cuprins:	**Loteria Națională**	Se solicită abrogarea articolului respectiv.	**Se acceptă.**

	„**Articolul 89[1].** Impozit pe venit aferent plăților îndreptate persoanelor fizice sub formă de cîştiguri de la jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive achitate de către organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat. (1) Organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat, achită, în calitate de impozitul pe venit al persoanelor fizice, 3% din venitul de vânzări determinat lunar ca valoarea totală a mizelor încasate de la jucători. Achitarea impozitului prevăzut se efectuează indiferent de rezultatul financiar al întreprinderii şi nu exclude onorarea altor obligaţii fiscale prevăzute de prezentul Cod. (2) Declararea şi achitarea impozitului pe venit determinat conform alin.(1) se efectuează până la data de 25 a lunii următoare celei în care au fost înregistrate veniturile, în modul stabilit de Ministerul Finanţelor. (3) Achitarea impozitului pe venit conform alin.(1), scuteşte beneficiarul plăţilor de la includerea lor în componenţa venitului brut, precum şi de la declararea acestora. (4) Organizator al jocurilor de noroc care constituie monopol de stat care oferă plăţi îndreptate persoanelor fizice sub formă de cîştiguri de la jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depăşeşte valoarea de 10 000 de lei persoanelor fizice, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare		În urma examinării scrisorii NGM Company SRL nr. 284 din 18.06.2026, S.A. „Loteria Națională a Moldovei" formulează următoarea poziție oficială: 1. Modelul fiscal actual — bazat pe impozitarea câștigurilor persoanelor fizice și redistribuirea profitului net la buget — este justificat structural pentru un monopol de stat, conform practicii statelor europene cu structuri similare (Danemarca, Finlanda, Belgia, Portugalia, Luxemburg). 2. Propunerea NGM de 2% taxă pe rulaj nu are precedent european viabil. Niciuna din cele 5 țări invocate de NGM Company SRL nu aplică o taxă pe rulaj brut pentru loterie sau pariuri online. 3. Prognozele financiare prezentate de NGM Company SRL sunt incomplete și nerealiste, deoarece sunt supraevaluate și bazate pe estimări neauditate de creștere a rulajului de loterii și pariuri. Fără modificări la modelul de impozitare, contribuțiile reale ale LNM la BPN în 2025 au reprezentat 504,6 milioane lei, fiind în creștere cu 36% față de anul 2024. 4. Contractele PPP nr. 1/09 și nr. 2/09 sunt încheiate pe 15 ani (2018–2033), cu mecanisme financiare distincte și fixate contractual. Orice modificare a modelului de business necesită un amendament contractual formal, dar nu o schimbare a cadrului fiscal general. Mai mult decât atât, orice modificare de acest fel trebuie să aibă la bază prognoze financiare ale partenerului privat care să devină obligații contractuale suplimentare, asumate explicit și în completarea obligațiilor asumate de partenerul privat la semnarea Contractului PPP în 2018.	

	încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite plăți.”.		5. S.A. „Loteria Națională a Moldovei" se pronunță împotriva introducerii unui impozit pe mizele încasate, indiferent de cotă (2% sau 3%): ambele variante sunt structural incompatibile cu modelul de monopol de stat și vor conduce la diminuarea veniturilor Bugetului Public Național, contrar obiectivului declarat al reformei. 6. Statul nu deține acces la datele care ar sta la baza calculului impozitului propus, având în vedere că datele despre tranzacții sunt gestionate exclusiv de partenerul privat. Curtea de Conturi a constatat acest risc prin Hotărârea nr. 52 din 15.12.2023. Propunerea ar transforma LNM în subiect impozabil pentru un obiect impozabil pe care nu îl controlează. 7. Argumentul financiar al NGM nu este susținut de propriile date operaționale. Analiza fluxurilor de numerar pe platforma 7777.md în 2025 — furnizate chiar de NGM Company SRL — indică un flux net pozitiv de 954 milioane lei, cu o rată de retenție de 41–50% din totalul depunerilor lunar. Un operator cu acest profil financiar nu se confruntă cu un deficit de sustenabilitate care să justifice o reformă fiscală structurală. 8. Referirile NGM Company SRL la practica europeană contrazic propria argumentație. Bulgaria a abandonat explicit taxa pe rulaj în 2014 tocmai din cauza efectelor negative documentate — confirmând că modelul propus astăzi a fost deja respins în Europa cu un deceniu în urmă. Prin urmare, argumentele Partenerului Privat infirmă propria propunere.	
		Consiliul Național al	**În cadrul modificărilor propuse la art. 20 lit. p¹), art. 89¹ și art. 90¹ alin.**	**Se acceptă.**

		Tineretului din Moldova	**(3¹) din Codul fiscal, se recomandă excluderea câștigurilor prevăzute la art. 89¹ din categoria veniturilor neimpozabile și instituirea unui regim fiscal uniform pentru câștigurile provenite din jocuri de noroc, loterii și pariuri sportive** Prin modificările propuse la art. 20 lit. p¹) din Codul fiscal, coroborate cu prevederile art. 89¹ și art. 90¹ alin. (3¹), se instituie un regim fiscal diferențiat aplicabil câștigurilor provenite din jocuri de noroc, loterii și pariuri sportive. În forma propusă, art. 20 lit. p¹) include în categoria veniturilor neimpozabile anumite câștiguri prevăzute la art. 89¹ din Codul fiscal, respectiv câștigurile de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri sportive achitate de către organizatorii jocurilor de noroc care constituie monopol de stat. În același timp, art. 90¹ alin. (3¹) menține impozitarea cu 15% a câștigurilor provenite din jocuri de noroc, loterii și pariuri sportive, cu excepția celor prevăzute la art. 89¹. Consiliul Național al Tineretului din Moldova consideră că această abordare creează un tratament fiscal diferențiat pentru venituri de aceeași natură, exclusiv în funcție de statutul organizatorului, fără ca riscurile sociale asociate acestor activități să fie diferite. Din perspectiva beneficiarului, riscurile de dependență, vulnerabilitate financiară, supraîndatorare și excluziune socială există indiferent dacă jocul de noroc, loteria sau pariul sportiv este organizat de un operator aflat sub monopol de stat sau de un alt operator autorizat conform legislației. În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă excluderea câștigurilor prevăzute la art.	

			89¹ din categoria veniturilor neimpozabile și menținerea regimului de impozitare aplicabil tuturor categoriilor de câștiguri provenite din jocuri de noroc, loterii și pariuri sportive. Totodată, se recomandă modificarea art. 90¹ alin. (3¹) din Codul fiscal prin majorarea cotei de impozitare aplicabile câștigurilor provenite din jocuri de noroc, loterii și pariuri sportive **de la 15% la minimum 18%, indiferent de organizatorul activității**. În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă analizarea oportunității **instituirii unui mecanism** prin care o cotă-parte din veniturile fiscale colectate din impozitarea organizatorilor jocurilor de noroc, loteriilor și pariurilor sportive să fie direcționată către sectoare de interes public, inclusiv către sectorul de tineret. Un asemenea mecanism ar permite ca o parte din resursele generate de o activitate cu risc social sporit să fie reinvestită în domenii care contribuie la prevenirea vulnerabilităților sociale, dezvoltarea comunităților și consolidarea participării civice. În mod special, sectorul asociativ de tineret reprezintă un domeniu vulnerabil, dependent în mare măsură de proiecte, granturi și finanțări externe, ceea ce limitează predictibilitatea și sustenabilitatea activității organizațiilor de tineret. Această abordare ar putea contribui la diversificarea surselor de finanțare pentru sectorul de tineret, reducerea dependenței exclusive de finanțările externe și consolidarea sustenabilității organizațiilor care lucrează direct cu tinerii. Totodată, ar crea o legătură	

			logică între impozitarea unei activități cu potențial impact negativ asupra tinerilor și finanțarea unor măsuri de prevenire, educație, incluziune și participare. În acest sens, poate fi analizată experiența Danemarcei, unde o parte din fondurile provenite din loterie este administrată prin Consiliul Danez al Tineretului și direcționată către organizații de copii și tineret, inclusiv pentru susținerea activității operaționale a acestora. Această recomandare urmărește - asigurarea unui tratament fiscal uniform pentru venituri de aceeași natură, - consolidarea coerenței politicii fiscale - susținerea obiectivelor de prevenire a riscurilor sociale asociate jocurilor de noroc, în special în rândul tinerilor. - includerea sectorului de tineret printre domeniile eligibile pentru finanțare, având în vedere vulnerabilitatea și dependența ridicată a organizațiilor de tineret de granturi și finanțări externe.	
Articolul 90. Reţinerile în prealabil din alte plăţi efectuate în folosul rezidentului (1) Impozitul pe venit la sursa de plată se reține, în mod obligatoriu, de către orice: a) persoană (contribuabil) care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător şi a persoanelor care desfăşoară activităţi independente conform cap.10^2 şi activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap.10^3, precum şi a antreprenorilor independenţi conform cap. 10^4;	Articolul 90: la alineatul (2), textul „constituie 12%” se substituie cu textul „se determină în mărimea cotei minime prevăzute la art.15 lit.a)”; la alineatul (3), textul „și 10^3” se substituie cu textul „ , 10^3 și 10^4”; alineatul (4): la litera a), textul „89,” se exclude; la litera c), textul „lit.a)” se exclude; se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) din suma donațiilor sau moștenirii efectuate sub formă monetară către persoanele fizice	**CNSM**	În scopul asigurării unui cadru fiscal echitabil, stabil și predictibil, considerăm că orice majorare a impozitului pe unele tipuri de venituri ale persoanelor fizice urmează a fi efectuată treptat, din timp și doar în baza unei analize riguroase a impactului asupra contribuabililor pentru prevenirea evaziunii fiscale și erodării puterii de cumpărare a veniturilor populației. Or, adoptarea unor politici fiscale care vor împovăra excesiv contribuabilii va conduce la urmări nefaste pentru economie prin inflație sporită, reducerea puterii de cumpărare atât a salariilor, cât și a pensiilor și ca rezultat scăderea consumului intern și venituri mai puține la bugetul public național,	**Se acceptă parțial prin ajustarea propunerii în redacția propusă de autor** Totodată, este de menționat că nivelul impozitării reprezintă doar unul dintre factorii care influențează comportamentul contribuabililor și evoluția indicatorilor economici, iar modificarea unor cote de impozitare nu conduce în mod automat la creșterea evaziunii fiscale sau la reducerea veniturilor bugetare. Impactul măsurilor fiscale trebuie analizat în contextul politicii fiscale și bugetare în ansamblu, inclusiv prin prisma necesităților de finanțare a cheltuielilor publice și a principiului echității fiscale.

b) nerezident care desfăşoară activitate conform art.5 pct.15[1]); c) reprezentanţă permanentă; d) instituţie; e) organizaţie, inclusiv orice autoritate publică şi instituţie publică. (2) Impozitul pe venit ce se reţine în prealabil, ca parte a impozitului, constituie 12%. (3) Impozitul conform alin.(2) se reţine din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), a persoanelor menţionate la cap. 10^1, 10^2 şi 10^3, pe veniturile obţinute de către aceasta conform art.18. (4) Nu se reţine impozitul conform alin.(2) din: a) plăţile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obţinute de către aceasta, conform art.20, 88, 89, 90^1 şi 91; b) înstrăinarea mijloacelor de transport rutier; c) înstrăinarea activelor de capital prevăzute la art.39 alin.(1) lit.a); d) suma arendei terenurilor agricole şi/sau înstrăinării activelor de capital ale persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova conform contractelor de leasing, lease-back, gaj, ipotecă şi/sau în cazurile de înstrăinare forţată a activelor de capital; e) plăţile la lichidare în formă nemonetară, în cazul lichidării agentului economic. (5) Prin derogare de la alin.(3), în cazul plăţilor la lichidare, impozitul pe venit se reţine din diferenţa dintre suma îndreptată spre achitare şi	care nu desfășoară activitatea de întreprinzător.”. Articolul 90^1: la alineatul (3), textul „12%” se substituie cu textul „7%”; alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepție celor prevăzute la art.89^1; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice”; alineatul (3^3) se abrogă; la alineatul (3^5), textul „6%” se substituie cu textul „7%”; la alineatul (3^6), textul „12%” se substituie cu textul „15%”; la alineatul (3^7), textul „6%” se substituie cu textul „7%”;		precum și la amplificarea fenomenului de economie informală și evaziune fiscală, fapt ce contravine scopului enunțat al proiectului de lege.	

valoarea de depunere a cotei de participare în capitalul social al agentului economic aflat în proces de lichidare. **Articolul 90[1].** Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 12% din veniturile obţinute de către persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, de la transmiterea în posesie şi/sau folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) a proprietăţii mobiliare şi imobiliare, cu excepţia arendei terenurilor agricole. (3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 6% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, achitate în folosul persoanelor fizice rezidente, cu excepţia celor aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social; - 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice, cu excepţia antreprenorilor independenţi conform cap. 10[4];	la alineatul (4), textul „(3[3]),” se exclude.			

– 6% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător. Prevederile de la liniuţele întîi şi a doua ale prezentului alineat se aplică şi în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale. (3^3) Fiecare plătitor de cîştiguri menţionat la art.90 urmează să reţină şi să verse la buget un impozit în mărime de: – 18% din cîştigurile de la jocurile de noroc, cu excepţia cîştigurilor de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1); – 12% din cîştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig depăşeşte mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1). (3^4) Subiecţii impunerii persoane fizice, care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi transmit persoanelor specificate la art.54, precum şi altor persoane decât cele specificate la art.90 în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) proprietate imobiliară, achită impozit în mărime de 7% din valoarea lunară a contractului. Persoanele menţionate sunt obligate, în termen de 7 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la Serviciul Fiscal de Stat. Acest impozit se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie şi/sau în				

folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie şi/sau în folosinţă a bunului imobil. În cazul neînregistrării contractului de locaţiune, arendă, uzufruct, superficie privind proprietatea imobiliară şi al neachitării impozitului din venitul obţinut, Serviciul Fiscal de Stat va estima venitul persoanei fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător prin metode şi surse indirecte, în conformitate cu prevederile art.189 şi 225. (3^5) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 6% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi a persoanelor fizice care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3, pe veniturile obţinute de către acestea aferente livrării producţiei din fitotehnie şi horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor şi a produselor derivate din nuci, şi a producţiei din zootehnie în formă naturală, în masă vie şi sacrificată, cu excepţia laptelui natural. (3^6) Fiecare comisionar reţine un impozit în mărime de 12% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), pe veniturile obţinute de către acestea aferente desfacerii prin unităţile comerţului de consignaţie a mărfurilor.				

(3^7) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. (4) Reţinerea finală a impozitului stabilit prin prezentul articol scuteşte beneficiarul cîştigurilor şi veniturilor specificate la alin.(3), (3^1), (3^3), (3^4), (3^5), (3^6) şi (3^7) de la includerea lor în componenţa venitului brut, precum şi de la declararea acestora. (5) Veniturile obţinute de persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, din care a fost reţinut şi achitat la buget impozitul în conformitate cu alin.(3^5) din prezentul articol, şi veniturile specificate la art.20 lit.y) şi y^2) sînt pasibile de verificare, în cadrul controalelor fiscale, în cazul în care depăşesc suma de 100 de mii de lei cumulativ pe parcursul unui an fiscal.				
	Articolul 90: la alineatul (2), textul „constituie 12%” se substituie cu textul „se determină în mărimea cotei minime prevăzute la art.15 lit.a)”;	**ABM**	Impozitul pe venitul din arendă/chirie de la PF: reducere de la 12% la 7% — oportunitate de renegociere contractuală. Art. 90 alin. (2) modificat: impozitul reținut la sursă din plățile de arendă/chirie către persoane fizice se reduce de la 12% la 7%. Impactul pentru bănci: băncile care arendează spații de la persoane fizice (ex. proprietari de imobile) plătesc chiria brută și rețin impozitul. Reducerea cotei de la 12% la 7% permite renegocierea chiriei.	**Se acceptă.**

			Risc: contractele cu clauze «net de impozit» (chiria netă este fixă, angajatorul suportă impozitul) nu vor beneficia automat de reducere — chiria brută va crește proporțional. Propunere: Clarificare în Art. XXIV privind contractele de arendă în curs Se propune adăugarea în Art. XXIV a unui alineat: «Contractele de arendă/locațiune în curs la data de 01.01.2027, care prevăd o chirie netă fixă, se consideră renegociate de drept la aceeași chirie netă, impozitul urmând a fi recalculat la noua cotă de 7%. Diferența dintre chiria brută recalculată și cea anterioară revine angajatorului (chiriaș).» Introducerea unei norme tranzitorii pentru contractele de arendă/locațiune în curs este necesară pentru a asigura continuitatea și predictibilitatea raporturilor contractuale fără a impune renegocieri formale. Această clarificare previne incertitudinile fiscale și distribuirea inechitabilă a sarcinii impozitării în contextul trecerii la noul regim.	
	Articolul 90: alineatul (4): la litera c), textul „lit.a)” se exclude;	**ABM**	Formulare incompletă: «la litera c), textul «lit.a)» se exclude» — nu se indică contextul Tehnica legislativă impune specificarea textului complet care se exclude, nu doar o parte minimă («lit.a)»). Modificarea este de neimplementat fără accesul la textul actual al art. 90 alin. (4) lit. c). Propunere: Reformulare completă a pct. 45.3.2 Pct.45.3.2 se reformulează specificând textul integral afectat, de exemplu: Reformulare exemplu: la litera c), textul conform art. X lit. a) se substituie cu textul conform art. X. Se solicită Ministerului Finanțelor furnizarea textului complet al art. 90	**Nu se acceptă,** declararea se va efectua de persoana fizică.

			alin. (4) lit. c) în vigoare, pentru redactarea corectă a modificării. Reformularea este necesară pentru a asigura claritatea și precizia modificării legislative, prin indicarea exactă a textului supus intervenției. Totodată, prezentarea textului integral în vigoare este indispensabilă pentru evitarea ambiguităților și asigurarea unei aplicări corecte și uniforme a normei.	
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)	Suplimentar celor prezentate în proiect, considerăm necesară suplinirea acestuia cu următoarele momente: 1. Impozitarea dobânzilor la depozitele bancare și la alte instrumente financiare, conform art. 90^1 (3^7) Venim cu propunerea introducerii „organizațiilor de creditare nebancară" în reglementarea cadrului de aplicare, precum și menținerea cotei de 6%. Propunem completarea articolului 90^1 aliniatul (3^7) din Codul fiscal și a pct. 47 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova (Anexa nr. 2 HG nr. 693/2018) cu includerea organizațiilor de creditare nebancară (ONC). Obiectivul este asigurarea unui tratament fiscal uniform și echitabil pentru toate instituțiile financiare, inclusiv OCN. Actualmente, băncile, asociațiile de economii/împrumut și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni rețin 6% (începând cu 2027 vor retine 7%), pe când ONC sunt încadrate în regula generală de 12%. Argumentare: • Echitate fiscală și concurență loială: În prezent băncile, asociațiile de	**Nu se acceptă.** Extinderea regimului de impozitare redusă aplicabil dobânzilor către organizațiile de creditare nebancară nu este justificată printr-o analiză de impact care să demonstreze existența unor distorsiuni semnificative în tratamentul fiscal actual sau a unor efecte de concurență neloială între diferitele categorii de instituții financiare. În lipsa unei astfel de fundamentări, modificarea propusă nu poate fi susținută din perspectiva unei politici fiscale prudente și echilibrate. Totodată, instituțiile de creditare nebancară funcționează într-un cadru de reglementare și risc diferit față de băncile licențiate și alte entități financiare reglementate, ceea ce justifică un tratament fiscal diferențiat. Uniformizarea cotei de impozitare fără a ține cont de aceste diferențe structurale ar putea afecta coerența sistemului fiscal și ar diminua capacitatea de diferențiere a politicilor fiscale în funcție de natura activităților economice. De asemenea, includerea acestor entități în regimul de impozitare redusă ar putea crea premise pentru extinderea graduală a facilităților fiscale către alte categorii de intermediari financiari, cu impact asupra bazei impozabile și a

			economii/împrumut și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni aplică cota redusă de 6% (din 2027 – 7%) din dobânzi, în timp ce organizațiile de creditare nebancară – neavând reglementare specială – impozitează dobânzile la cota generală de 12%. Aceasta creează un tratament diferențiat fiscal pentru entitățile din sectorul financiar. Egalizarea cotei la 7% pentru ONC va asigura tratament uniform. • Modernizarea cadrului normativ: Propunerea susține obiectivele guvernamentale de „consolidare și modernizare" a legislației fiscale, asigurând aplicarea uniformă a prevederilor Codului Fiscal pentru toate instituțiile financiare. • Sarcină administrativă minimă: Procedural, schimbarea este minoră: OCN vor aplica pur și simplu cota de 7% prevăzută de art. 90^1 aliniatul (3^7) CF – nicio altă regulă nu se modifică. Pentru SFS, reglementarea va fi actualizată simultan cu cea din Codul fiscal. • Impact bugetar redus: Creditele atrase de ONC provin, exclusiv de la fondatorii persoane fizice, sub formă de credite subordonate. Volumul total al dobânzilor achitate de aceste entități este astfel limitat și relativ mic. Mai mult ca atât, în actualul context macroeconomic, menținerea cotei de impozitare la nivelul de 6% (și neadmiterea majorării acesteia la 7%) este esențială pentru a stimula persoanele fizice rezidente să își mențină și să își plaseze disponibilitățile bănești în circuitul economic legal din țară. O cotă redusă acționează ca un stimulent direct pentru acumularea de capital autohton. Majorarea poverii fiscale, fie și cu 1	veniturilor bugetare, fără o evaluare sistemică a efectelor cumulative.

			punct procentual, riscă să descurajeze economisirea și să determine migrarea capitalului către piețe externe sau către instrumente mai puțin transparente. Textul propus: Codul Fiscal – Se completează art. 90^1 aliniatul (3^7) astfel: „ (3^7) Băncile, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reține un impozit în mărime de 7% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.” Regulamentul – Se completează HG nr. 693/2018, Anexa 2, pct. 47 astfel: „Băncile, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, precum și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni, altele decât cele prevăzute la art. 20 lit. z^{20}) din Codul fiscal, sunt obligați să rețină un impozit în mărimea stabilită la art. 90^1 aliniatul (3^7) din Cod din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.“ Modificarea propusă respectă cerințele de tratament echitabil și claritate legislativă ale autorităților fiscale, facilitând aplicarea uniformă a impozitului și minimalizând barierele	
Articolul 90. Reţinerile în prealabil din alte plăţi efectuate în folosul rezidentului (4) Nu se reţine impozitul conform alin.(2) din:	Articolul 90: alineatul (4): se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) din suma donațiilor sau moștenirii efectuate sub formă monetară către persoanele fizice care nu desfășoară activitatea de întreprinzător.”.	**ACAP**	În contextul mențiunilor noastre la modificările propuse la art .18 și 20 în partea ce ține de impozitarea donațiilor, nu este clar statutul impozitării donațiilor de active în folosul persoanei fizice, inclusiv impozitarea prin reținerea la sursa de plată. În conformitate cu Codul civil al RM, art. 2162, moștenirea este transmiterea patrimoniului (masa succesorală) unei persoane fizice decedate (defunct, cel	**Se acceptă**, norma a fost exclusă.

			care a lăsat moștenirea) către una sau mai multe persoane (moștenitori). Considerăm că menționarea moștenirii într-o normă care prevede reguli de reținere la sursa de plată a impozitului pe venit este nejustificată.	
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 6% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, achitate în folosul persoanelor fizice rezidente, cu excepţia celor aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;	Articolul 90^1: alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor;	**Rotaru Viorica**	De completat cu încă o liniuță **- 6 % din dividendele aferente perioadelor anterioare anului 2027** Menținerea cotei de 6% pentru dividendele perioadelor anterioare modificărilor propuse pentru 2027 asigură echitatea aplicării impozitelor față de proprietarii entităților economice care nu și-au luat dividendele până la modificări, dar le-au investit în entitate. Majorarea cotei la 7% ar putea determina proprietarii să își ia toate dividendele până la sfârșitul anului 2026, astfel, sabotând inițiativa guvernului de a reinvesti profitul.	**Nu se acceptă,** achitarea impozitului se va efectua conform regulei contabilității de casă.
		Iavorscaia Elena **Travinskaia Ecaterina**	De ce s-au exclus alineatele cu impozitarea dividendelor din 2008-2011 și din suma retrasă din 2010-2011? In scop de a reduce gradul de aplicare neuniformă a cotelor de alți contribuabili – persoane fizice – se propune de a introduce plafon de aplicare a cotelor in dependenta de suma venitului obtinut.	**Nu se acceptă,** achitarea impozitului se va efectua conform regulei contabilității de casă.
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 12% din veniturile obţinute de către persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, de la transmiterea în posesie şi/sau folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) a proprietăţii	Articolul 90^1: la alineatul (3), textul „12%” se substituie cu textul „7%”; alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Majorarea impozitelor pe venit aferente veniturilor investiționale ale cetățenilor (dobânzi bancare și dividende).** Pentru banii economisiți la bancă sau în alte investiții, cetățenii vor plăti un impozit majorat (de la 6% la 7% pentru dobânzile bancare și dividende, și de 15% pentru alte dobânzi), descurajând astfel economisirea persoanelor fizice.	**Se acceptă parțial,** prin menținerea cotelor la dobânzi.

mobiliare şi imobiliare, cu excepţia arendei terenurilor agricole. (3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 6% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, achitate în folosul persoanelor fizice rezidente, cu excepţia celor aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social; - 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice, cu excepţia antreprenorilor independenţi conform cap. 104; – 6% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător. Prevederile de la liniuţele întîi şi a doua ale prezentului alineat se aplică şi în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale. (3^3) Fiecare plătitor de cîştiguri menţionat la art.90 urmează să	persoanelor juridice rezidente care deţin cel puţin 10% de participaţiuni (acţiuni, părţi sociale), perioade de cel puţin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepţie celor prevăzute la art.89^1; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice"; alineatul (3^3) se abrogă; la alineatul (3^5), textul „6%" se substituie cu textul „7%";	**EBA**	**Revizuirea modului propus de impozitare a veniturilor din dobânzi/campanii promoționale/donații** Salutăm intenția autorilor proiectului de a uniformiza cotele impozitului pe venit reținut la sursa de plată, fapt care exclude interpretarea tipului venitului și a cotei aplicate. Totuși, în vederea asigurării unei sarcini fiscale juste, dar și a încuraja promovarea și aplicarea disciplinei fiscale la scară largă propunem să fie considerate următoarele propuneri: • Considerăm necesară păstrarea la art. 90^1 alin.(3^7) din Codul fiscal a cotei impozitului pe venit de 6% aplicabil dobânzilor de la depozite bancare, deoarece majorarea cotei va genera o retragere semnificativă a depozitelor de către persoanele fizice rezidente și, astfel va avea un impact negativ asupra lichidității instituțiilor financiare și va majora circuitul numerarului în economia națională. • Deși binevenită includerea în compartimentul de reținere finală a veniturilor din dobânzi, altele decât cele provenite de la instituții bancare, considerăm necesară reducerea cotei propuse de impozitare incluse la art.90^1 alin.(3^1) din Codul fiscal de la 15% la 6% în vederea asigurării unui tratament echitabil și just în raport cu toate veniturile din dobânzi. • De asemenea este necesar de a eliminarea prevederile contradictorii la impozitarea dobânzilor la depozite și valori mobiliare prin modificarea redacției Articolul 90^1 (3^1) liniuța a doua: - 15% din dobânzi în folosul	**Se acceptă,** se menține regimul actual de impozitare a veniturilor din dobânzi/campanii promoționale și donațiilor, finnd ajustate doar plafoane .

reţină şi să verse la buget un impozit în mărime de: – 18% din cîştigurile de la jocurile de noroc, cu excepţia cîştigurilor de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1); – 12% din cîştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig depăşeşte mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1). (3^4) Subiecţii impunerii persoane fizice, care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi transmit persoanelor specificate la art.54, precum şi altor persoane decât cele specificate la art.90 în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) proprietate imobiliară, achită impozit în mărime de 7% din valoarea lunară a contractului. Persoanele menţionate sunt obligate, în termen de 7 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la Serviciul Fiscal de Stat. Acest impozit se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct, superficie) după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie şi/sau în folosinţă a bunului imobil. În cazul neînregistrării contractului de locaţiune, arendă, uzufruct, superficie privind proprietatea imobiliară şi al neachitării impozitului din venitul obţinut, Serviciul Fiscal de Stat va estima			persoanelor fizice, cu excepția celor impozitate conform alin (3^7). • Totodată propunem introducerea ”organizațiilor de creditare nebancară” în reglementarea cadrului de aplicare. Excluderea organizațiilor de creditare nebancară (OCN) din rândul entităților enumerate la art. 90^1 alin. (3^7) creează o asimetrie fiscală nejustificată între actori care activează pe aceeași piață financiară (bănci, AEÎ, furnizori de finanțare participativă și OCN). Persoanele fizice calificați drept investitori calificați prin prisma legislației privind piața de capital care plasează mijloace financiare sau investesc în OCN nu ar trebui să fie penalizate prin aplicarea unui regim fiscal mai dur (de exemplu, impozitarea pe principii generale) comparativ cu cei care aleg sectorul bancar sau asociațiile de economii și împrumut. • Dat fiind faptul, că campaniile promoționale sunt destinate publicului larg în scopul promovării vânzărilor prin oferirea de câștiguri sub formă de cadouri, cash back-uri, puncte de fidelizare, reduceri la produse sau servicii, care se desfășoară în cadrul unei practici comerciale obișnuite, și identificarea persoanei care a primit acest câștig nu este posibilă de fiecare dată (la o rețea comercială, de exemplu, persoana fizică care vine după cumpărături, nu vine cu actul de identitate), solicităm să fie păstrat modulul existent de impozitare, astfel încât să fie diminuat impactul/costul administrativ la nivel de companie legat de administrarea impozitării sumelor mici rezultate din campanii promoționale). Astfel, considerăm necesară păstrarea regulii de	

venitul persoanei fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător prin metode şi surse indirecte, în conformitate cu prevederile art.189 şi 225. (3^5) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 6% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi a persoanelor fizice care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 103, pe veniturile obţinute de către acestea aferente livrării producţiei din fitotehnie şi horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor şi a produselor derivate din nuci, şi a producţiei din zootehnie în formă naturală, în masă vie şi sacrificată, cu excepţia laptelui natural. (3^6) Fiecare comisionar reţine un impozit în mărime de 12% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), pe veniturile obţinute de către acestea aferente desfacerii prin unităţile comerţului de consignaţie a mărfurilor. (3^7) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. (4) Reţinerea finală a impozitului stabilit prin prezentul articol scuteşte beneficiarul cîştigurilor şi			impozitare existente la moment, iar având în vedere că scutirea personală nu va mai exista, ar putea fi prevăzut un alt indicator pentru stabilirea unui venit neimpozabil rezultat din campania promoțională (ex. în mărimea ce nu depășește salariul mediu pe economie per fiecare câștig). • Având în vedere intenția autorilor de a impozita donațiile la nivelul beneficiarului (modificarea art.20 lit. i) din CF), propunem includerea unui plafon minim acceptat care va fi recunoscut ca neimpozabil în vederea impozitării veniturilor din donații. În lipsa acestui plafon/limite există riscul eminent ca fiecare transferuri dintre persoanele fizice (ex. transferuri prin MIA între persoanele fizice, cadouri primite de valoare mică etc.) să fie impozitate la nivelul beneficiarului, fapt care face acest mecanism extrem de descurajant, dar și foarte complex din perspectiva administrării fiscale.	
	Articolul 90^1: la alineatul (3), textul „12%” se substituie cu textul „7%”; alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor;	**ACAP**	Expresia „perioade de cel puțin 365 de zile” este incorectă gramatical	**Se acceptă,** norma afost exclusă din proiect

veniturilor specificate la alin.(3), (3^1), (3^3), (3^4), (3^5), (3^6) şi (3^7) de la includerea lor în componenţa venitului brut, precum şi de la declararea acestora.				
Articolul 90^1. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit		**ACAP**	De completat cu punctul (6): prevederile corespunzătoare potrivit cărora să fie cert stabilit că majorarea capitalului social din contul profitului net (rezervelor) proporțional cotelor deținute de proprietari nu constituie o repartizare de dividende către proprietari. Majorarea capitalului social al entității din contul profitului net (rezervelor) proporțional cotelor deținute de proprietari nu constituie o repartizare de dividende către proprietari. Argument: Atât profitul net (rezervele) cât și capitalul social sunt articole distincte componente ale capitalului propriu al entității. Acestea aparțin entității și nu proprietarilor. Această operațiune nu poate fi interpretată ca una în rezultatul căreia proprietarii au obținut venit.	**Nu se acceptă.** Majorarea capitalului social din contul profitului net sau al rezervelor, deși reprezintă o operațiune de natură contabilă, conduce în fapt la capitalizarea unor sume care anterior constituiau rezultat financiar al entității. Din perspectivă fiscală, această operațiune este echivalentă cu o formă de distribuire indirectă a profitului către proprietari, întrucât reflectă transferul valorii generate de activitatea entității în beneficiul acestora, proporțional cotelor de participare deținute. Diferențierea strict contabilă dintre capitalul social și profitul net nu este suficientă pentru excluderea efectelor fiscale ale operațiunii, întrucât analiza fiscală se bazează pe substanța economică a tranzacțiilor, nu doar pe forma lor juridico-contabilă. Astfel, conversia rezervelor în capital social nu modifică realitatea economică a faptului că valorile respective provin din profituri acumulate și sunt alocate în beneficiul proprietarilor. De asemenea, calificarea unei astfel de operațiuni ca fiind neimpozabilă ar putea genera riscul de reîncadrare artificială a distribuirii de dividende sub forma majorărilor de capital, cu scopul evitării impozitării veniturilor din dividende, afectând astfel integritatea bazei fiscale și principiul neutralității fiscale.
	Articolul 90^1: alineatul (3^1) va avea următorul cuprins:	**ABM**	Dividendele inter-PJ impozitate la 7% dacă participația < 10% sau perioada < 365 zile	**Se acceptă prin excluderea normei din proiect**

	„(3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepție celor prevăzute la art.891; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice"; Articolul 20: litera z19) va avea următorul cuprins: „z19) dividendele primite de persoanele juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale) în capitalul altei persoane juridice rezidente, pe parcursul unei perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor .”;		Anterior (regim actual): TOATE dividendele primite de persoanele juridice rezidente de la alte PJ rezidente erau NEIMPOZABILE — indiferent de cota de participație. Regim propus: Scutirea de impozit se păstrează NUMAI dacă PJ beneficiară deține cel puțin 10% participații și le-a deținut cel puțin 365 de zile înainte de data adoptării deciziei de repartizare a dividendelor. Impact direct pentru bănci și holdinguri: dividendele primite din participații minoritare (< 10%) sau din investiții noi (< 365 zile) vor fi impozitate la 7% prin reținere la sursă (art. 90[1] alin. 3[1]). De exemplu: o bancă care deține 5% în capitalul unui partener strategic va plăti 7% impozit pe dividende primite. Anterior 0%. Schimbare cu impact semnificativ pentru entități cu portofolii de participații diversificate. De asemenea, la o distribuire ulterioară are loc o dublă impozitare a aceluiași venit. Propunere 1: Normă tranzitorie pentru participații existente Se introduce în Art. XXIV o normă tranzitorie: «Participațiile deținute la data de 31.12.2026 care nu îndeplinesc condiția de 365 de zile beneficiază de o perioadă de grație de 365 de zile calculate de la 01.01.2027, fără impozitare a dividendelor distribuite în această perioadă.» Propunere 2: Clarificare «365 de zile» — continuu sau cumulat Art. 20 lit. z[19]) se completează: «Perioada de 365 de zile se calculează continuu; întreruperea posesiei urmată de redobândire repornește calculul.» — pentru a evita disputele fiscale privind transferurile de titluri. Instituirea unei norme tranzitorii pentru participațiile	

			existente este necesară pentru a asigura un tratament echitabil al investițiilor realizate anterior și pentru a evita efecte fiscale retroactive la trecerea la noul regim. Perioada de grație permite o tranziție coerentă fără descurajarea investițiilor. Clarificarea modului de calcul al perioadei de 365 de zile este necesară pentru a elimina ambiguitățile și a preveni interpretările neuniforme în practică, în special în cazul transferurilor de titluri. O regulă explicită asigură predictibilitate și aplicare uniformă a normei fiscale.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	**Dividendele către nerezidenți și convențiile de evitare a dublei impuneri** Proiectul stabilește o cotă de 7% pentru dividendele direcționate către persoane fizice și juridice nerezidente și condiționează scutirea dividendelor primite de persoane juridice rezidente de deținerea a cel puțin 10% din capital pe o perioadă de minimum 365 de zile. Pentru investitorii străini, esențial este modul în care aceste reguli se corelează cu convențiile pentru evitarea dublei impuneri și cu directivele europene privind societățile-mamă și filialele. Nota de fundamentare nu oferă, în prezent, repere privind această interacțiune. Solicităm clarificarea modului în care dividendele către nerezidenți se raportează la cota de 15% aplicabilă la nivelul companiei (efect cumulativ sau nu), a modului de calcul al termenului de 365 de zile în cazul restructurărilor și transferurilor intra-grup, precum și a compatibilității noului regim cu tratatele internaționale și cu standardele BEPS/ATAD, inclusiv în privința limitării deductibilității dobânzii.	**Nu se acceptă.** Regimul de impozitare a dividendelor către nerezidenți și condițiile de scutire aplicabile dividendelor între persoane juridice rezidente sunt stabilite în mod unitar prin proiect, iar aplicarea acestora se realizează cu respectarea prioritară a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și a normelor generale din legislația fiscală națională. În acest sens, nu este necesară detalierea suplimentară în nota de fundamentare a fiecărui scenariu de interacțiune cu convențiile pentru evitarea dublei impuneri, întrucât acestea se aplică direct, cu prioritate față de legislația internă, în conformitate cu principiile generale de drept internațional și fiscal. Totodată, modul de aplicare a cotei de impozit și eventuala corelare cu impozitul pe venitul persoanelor juridice reprezintă aspecte distincte de impunere, care nu generează în mod automat o dublă impunere juridică, întrucât fiecare nivel de impozitare are un obiect diferit și se aplică unor subiecți fiscali diferiți. Prin urmare, nu se impune o reglementare suplimentară în sensul solicitat.

	Articolul 90^1: alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote părţi, cu excepţia dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care deţin cel puţin 10% de participaţiuni (acţiuni, părţi sociale), perioade de cel puţin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepţie celor prevăzute la art.89^1; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice"; Articolul 20: p^2) beneficiile primite de către persoanele fizice, inclusiv salariaţii de la persoanele juridice rezidente, pentru care acestea constituie cheltuieli neeligibile/nedeductibile conform art.23;".	**ABM**	Câștiguri din campanii promoționale impozitate la 15% Art. 90^1 alin. (3^1) nou prevede reținere la sursă de 15% din «câștigurile de la campaniile promoționale» plătite persoanelor fizice. Art. 20 lit. p^2) declară beneficiile neeligibile pentru angajator ca neimpozabile pentru salariat — dar art. 90^1 alin. (3^1) impozitează câștigurile promoționale independent. Dilema operațională: compania poate fie (1) reține 15% din câștigul brut al beneficiarului (reduce atractivitatea campaniei), fie (2) suporte costul prin gross-up — scumpind campania cu ~17,6% față de valoarea nominală a premiului. Propunere 1: Exceptare campanii promoționale sub un plafon valoric Se propune reintroducerea unui plafon anual neimpozabil pentru câștigurile din campanii promoționale, similar mecanismului aplicabil până în anul 2026, pentru a menține atractivitatea acestor programe și un tratament fiscal proporțional. Se completează art. 90^1 alin. (3^1) cu o excepție: «Reținerea impozitului de 15% nu se aplică câștigurilor din campanii promoționale a căror valoare individuală nu depășește mărimea unui salariu minim pentru fiecare an fiscal per beneficiar per campanie. Câștigurile sub acest plafon se declară conform art.92 alin. (4^2)» Propunere 2: Mecanism simplificat de declarare pentru volume mari Se propune instituirea unui mecanism simplificat și unitar de reținere la sursă pentru sumele ce depășesc plafonul neimpozabil, în vederea reducerii sarcinii administrative și asigurării unei aplicări clare și uniforme a	**Se acceptă,** prin menținerea regimului actual de impozitare**.**

			normelor fiscal prin completarea art. 92 alin. (4^2): pentru persoanele juridice, care acordă câștiguri promoționale unui număr mare de beneficiari, raportarea se face prin lista agregată electronică (nu dare de seamă individuală), cu cod fiscal al beneficiarilor, termenul de 25 ianuarie al anului următor. Reintroducerea unui plafon neimpozabil pentru câștigurile promoționale de valoare mică, inclusiv în formă nemonetară, este necesară pentru a menține atractivitatea campaniilor de marketing și a stimula consumul, contribuind direct la creșterea vânzărilor și dezvoltarea businessului. Lipsa acestui plafon reduce eficiența acestor instrumente comerciale și descurajează utilizarea lor pe scară largă. Instituirea unui mecanism simplificat de declarare pentru volume mari de beneficii promoționale este necesară pentru a reduce sarcina administrativă asupra contribuabililor și a permite implementarea eficientă a campaniilor de marketing, sprijinind astfel dezvoltarea activității economice și creșterea volumului de vânzări.	
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	**3. Impozitul pe câștigurile de capital și pe alte venituri ale persoanelor fizice** Proiectul introduce modificări substanțiale care afectează investițiile companiilor care investesc capital propriu, salariații cu venituri ridicate și pensionarii care vând bunuri imobiliare. Aceste modificări nu sunt prezentate cumulativ în Nota de Fundamentare, dar reprezintă o creștere semnificativă a poverii fiscale asupra capitalului privat. Punctul critic — câștigurile de capital: creșterea efectivă de la 6% la 15%	**Se acceptă parțial**, prin menținerea scutirii la vânzarea locuinței de bază. Argumentul privind descurajarea tranzacțiilor M&A sau a ieșirilor din afaceri nu este susținut de o analiză empirică care să demonstreze o corelație directă între nivelul cotei de impozitare și reducerea volumului tranzacțiilor economice. Deciziile de vânzare, fuziune sau restructurare sunt determinate în principal de factori economici fundamentali, precum rentabilitatea investiției, condițiile de piață, lichiditatea activelor și strategia de business, iar impactul marginal al

			reprezintă o multiplicare de 2,5× a sarcinii fiscale. Această modificare afectează direct: (a) vânzările de acțiuni și cote-părți de către fondatori (relevant pentru toate ieșirile programate din afaceri); (b) vânzările de imobile non-rezidențiale; (c) vânzările de locuințe de bază cu câștig peste 1 mil. lei. Pentru un acționar care vinde părți sociale cu câștig de 5 mil. lei, impozitul crește de la 300.000 la 750.000 lei (+450.000 lei). Argumente împotriva acestei modificări: 1. Descurajarea ieșirilor structurate din afaceri. Tranzacțiile M&A, transferul intergenerațional al afacerilor familiale și consolidarea sectorială prin fuziuni vor fi semnificativ mai costisitoare. Pe termen lung, va reduce numărul de tranzacții și va încuraja structurări complexe pentru ocolirea regulilor. 2. Descurajarea investițiilor private domestice. Capitalul privat va prefera jurisdicții cu tratament fiscal mai favorabil pentru câștiguri de capital (România 10%, Estonia 0% pe câștiguri reinvestite). Investiția pe termen lung în acțiuni cotate sau necotate devine mai puțin atractivă. 3. Discriminare față de persoanele juridice. Proiectul introduce cota 0% pe profitul reinvestit pentru persoane juridice. Pentru persoane fizice, câștigurile de capital 4. devin mai impozitate. Această asimetrie discriminează economic structurile mai mici (acționar persoană fizică direct) față de cele mai mari (acționar persoană juridică).	ajustării cotei de impozit este, în general, limitat. Totodată, afirmația privind multiplicarea sarcinii fiscale nu poate fi interpretată în mod izolat, întrucât nivelul de impozitare trebuie analizat în contextul întregului sistem fiscal aplicabil veniturilor din capital, inclusiv a tratamentelor preferențiale existente și a posibilităților de reportare sau optimizare fiscală prevăzute de legislație.

			Propunere concretă: Menținerea regimului actual de impozitare a câștigurilor de capital (12% × 50% = 6% efectiv). **Menținerea scutirii integrale pentru locuința de bază.**	
		Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea Antreprenoratului” (CMDA)	**Impozitul pe profit și dividende** Proiectul propune o schimbare fundamentală a modului de impozitare a profitului prin trecerea de la impozitarea profitului obținut la impozitarea profitului distribuit, concomitent cu majorarea cotei aplicabile de la 12% la 15% și creșterea impozitului pe dividende de la 6% la 7%. În teorie, noul model urmărește stimularea investițiilor și capitalizării companiilor. Totuși, efectele sale pot fi diferite în funcție de dimensiunea și capacitatea financiară a întreprinderilor. Companiile mari, cu acces la finanțare și rezerve semnificative de capital, au posibilitatea de a amâna distribuirea profitului și de a beneficia de avantajele noului regim fiscal. În schimb, pentru majoritatea IMM-urilor, profitul distribuit reprezintă adesea sursa principală de remunerare a antreprenorului, de rambursare a obligațiilor financiare asumate și de finanțare a activității curente. În aceste condiții, noul regim poate genera efecte diferite asupra mediului de afaceri, favorizând companiile cu capacitate ridicată de acumulare a capitalului și afectând într-o măsură mai mare întreprinderile mici, care depind de fluxurile financiare curente. Totodată, schimbarea propusă ridică o serie de aspecte ce țin de predictibilitatea și securitatea juridică a sistemului fiscal. O reformă de asemenea amploare trebuie să ofere	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			contribuabililor certitudinea că regulile sunt clare, aplicate uniform și nu generează interpretări contradictorii sau riscuri de dublă impunere. În lipsa unor reglementări suficient de clare privind tranziția către noul regim, determinarea bazei impozabile și aplicarea noilor prevederi pentru diferite categorii de contribuabili, există riscul apariției unor costuri suplimentare de conformare și a unei incertitudini sporite pentru mediul de afaceri. Din această perspectivă, considerăm necesară o analiză suplimentară a impactului asupra IMM-urilor și instituirea unor mecanisme de tranziție care să permită adaptarea treptată la noul model de impozitare.	
	Articolul 90^1: alineatul (3^3) se abrogă; la alineatul (4), textul „(3^3),” se exclude.	**ABM**	Pct. 46.7 exclude referința la „(3^3)” din alin. (4), însă această intervenție este inutilă dacă alin. (3^3) este deja abrogat prin pct. 46.3, deoarece abrogarea face ca toate trimiterile la acesta să devină caduce. Propunere: Eliminarea pct. 46.3 din proiect Se propune excluderea pct. 46.3 din proiect, întrucât acesta dublează parțial reglementarea prevăzută la pct. 46.7, cu ajustarea corespunzătoare a numerotării ulterioare. Excluderea pct. 46.3 este justificată deoarece abrogarea alin. (3^3) produce direct efecte, iar menținerea acestei prevederi este inutilă.	**Nu se acceptă** În cazul abrogării unor prevederi din acte normative, urmează a fi asigurată revizuirea ttuturor referințelor la aceste prevederi, în vederea respectării procesului de elaborare și promovare a actelor normative.
	Articolul 90^1: la alineatul (3^7), textul „6%” se substituie cu textul „7%”;	**ABM**	Majorarea cotei de impozitare a dobânzilor la depozitele bancare poate reduce atractivitatea economisirii prin sistemul bancar și poate determina populația să păstreze mai multe mijloace financiare în numerar, cu impact negativ asupra lichidității băncilor și gradului de bancarizare.	**Se acceptă**

			În contextul existenței unor instrumente financiare cu tratament fiscal mai favorabil, băncile ar putea fi nevoite să majoreze dobânzile la depozite pentru a rămâne competitive, ceea ce ar conduce la creșterea costului resurselor atrase și, implicit, la scumpirea creditelor pentru populație și mediul de afaceri. Totodată, impozitarea mai ridicată a dobânzilor la titluri de creanță și obligațiuni poate diminua interesul pentru instrumentele financiare locale, afectând dezvoltarea pieței de capital, accesul la finanțare și contribuția sectorului financiar la creșterea economică. Propunere: păstrarea la art. 90^1 alin.(3^7) din Codul fiscal a cotei impozitului pe venit de 6% aplicabil dobânzilor de la depozite bancare, titluri de creanţă şi obligaţiuni. Majorarea cotei de impozitare aplicate dobânzilor aferente depozitelor bancare poate genera o reticență sporită a cetățenilor în plasarea mijloacelor financiare în depozite bancare. În consecință, această măsură ar putea avea un impact negativ asupra lichidității instituțiilor financiare și ar putea contribui la majorarea circulației numerarului în economia națională. În condițiile în care depozitele bancare se află în concurență cu alte instrumente financiare care beneficiază de un tratament fiscal mai favorabil, sectorul bancar ar putea fi nevoit să ajusteze în creștere ratele dobânzilor oferite la depozite pentru a menține atractivitatea acestora. O asemenea evoluție ar conduce inevitabil la creșterea costului resurselor atrase de bănci, ceea ce se poate reflecta ulterior în majorarea costului creditării pentru populație și	

			mediul de afaceri. Astfel, măsura propusă riscă să afecteze incluziunea financiară, accesul la finanțare și capacitatea sectorului bancar de a susține economia reală prin creditare. Pe termen mediu și lung, acest efect poate diminua contribuția sectorului bancar la investiții, dezvoltarea afacerilor și creșterea economică. Totodată, majorarea cotei de impozitare aplicate dobânzilor aferente titlurilor de creanță și obligațiunilor ar putea descuraja investițiile în instrumentele financiare locale, reducând atractivitatea acestora pentru investitori și limitând accesul economiei la surse alternative de finanțare. În consecință, o asemenea abordare poate afecta dezvoltarea pieței de capital și diversificarea mecanismelor de finanțare disponibile în Republica Moldova. Argumente suplimentare în acest sens sunt prezentate în textul scrisorii. În acest context, considerăm necesară și oportună menținerea sistemului actual de impozitare, cel mult la nivelul cotei existente de 6%, pentru a asigura predictibilitate fiscală, echilibru între instrumentele de economisire și finanțare, precum și condiții adecvate pentru susținerea intermedierii financiare și a creșterii economice.	
	Articolul 90^1: la alineatul (3^7), textul „6%” se substituie cu textul „7%”;	**CNPM**	**Excluderea organizațiilor de creditare nebancară din regimul special al dobânzilor** Modificarea propusă la articolul 90^1 alineatul (3^7) din Codul Fiscal extinde regimul de reținere la sursă a impozitului pe venit din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente, menționând explicit doar băncile și asociațiile de economii și împrumut (AEÎ).	**Nu se acceptă.** Extinderea regimului de impozitare redusă aplicabil dobânzilor către organizațiile de creditare nebancară nu este justificată printr-o analiză de impact care să demonstreze existența unor distorsiuni semnificative în tratamentul fiscal actual sau a unor efecte de concurență neloială între diferitele categorii de instituții financiare. În lipsa unei astfel de

			Membrii CNPM cer completarea textului de lege prin includerea explicită a Organizațiilor de Creditare Nebancară (OCN) în lista entităților supuse acestui regim de reținere la sursă. Omiterea OCN-urilor din acest articol generează o asimetrie fiscală evidentă pe piața financiară din Republica Moldova. Sunt create avantaje concurențiale nejustificate pentru anumite categorii de instituții, deși ambele tipuri de entități oferă publicului produse similare de plasament și atragere de fonduri. Corectarea acestei omisiuni este necesară pentru a asigura un tratament fiscal echitabil și o concurență loială.	fundamentări, modificarea propusă nu poate fi susținută din perspectiva unei politici fiscale prudente și echilibrate. Totodată, instituțiile de creditare nebancară funcționează într-un cadru de reglementare și risc diferit față de băncile licențiate și alte entități financiare reglementate, ceea ce justifică un tratament fiscal diferențiat. Uniformizarea cotei de impozitare fără a ține cont de aceste diferențe structurale ar putea afecta coerența sistemului fiscal și ar diminua capacitatea de diferențiere a politicilor fiscale în funcție de natura activităților economice. De asemenea, includerea acestor entități în regimul de impozitare redusă ar putea crea premise pentru extinderea graduală a facilităților fiscale către alte categorii de intermediari financiari, cu impact asupra bazei impozabile și a veniturilor bugetare, fără o evaluare sistemică a efectelor cumulative.
	Articolul 90^1: la alineatul (3^7), textul „6%” se substituie cu textul „7%”;	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	În sfârșit, în spiritul echității fiscale și al concurenței loiale în sectorul financiar, propunem includerea organizațiilor de creditare nebancară în cadrul art. 90^1 alin. (3^7) din Codul fiscal, astfel încât dobânzile achitate persoanelor fizice de către acestea să fie supuse aceluiași tratament ca în cazul băncilor și asociațiilor de economii și împrumut, eliminând asimetria fiscală nejustificată dintre actori care activează pe aceeași piață.	
	Articolul 90^1: alineatul (3^1) va avea următorul cuprins: „(3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: - 7% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente care dețin cel puțin 10% de participațiuni (acțiuni, părți sociale), perioade de cel puțin 365 de zile, până la momentul adoptării deciziei de repartizare a	**ABM**	Disconcordanță dintre formulările aferente impozitării dobânzilor: (3^1) se reține - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; (3^7) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 7% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. Propunere: Eliminarea prevederilor contradictorii la impozitarea dobânzilor la depozite și valori	**Se acceptă parțial,** prin redacția propusă de autor ca urmare procesului de avizare

	dividendelor, în capitalul social a persoanei juridice rezidente plătitoare a dividendelor; - 15% din dobînzi în folosul persoanelor fizice; - 15% din cîştigurile de la campaniile promoţionale; - 15% din jocurile de noroc, cîştiguri de la loterii şi/sau pariuri sportive, cu excepţie celor prevăzute la art.89[1]; - 15% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice"; la alineatul (3[7]), textul „6%" se substituie cu textul „7%";		mobiliare prin modificarea redacției Articolul 90[1] (3[1]) liniuța a doua: - 15% din dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor impozitate conform alin (3[7]); Pentru a exclude riscul de interpretare	
		Asociația Obștească „Asociația Companiilor de Creație" (COR)	Un tratament fiscal stimulativ pentru royalty. Păstrarea cotei de 12% sau instituirea unui regim fiscal dedicat drepturilor de autor și conexe (art. 90[1]), pentru a nu descuraja veniturile din proprietate intelectuală.	**Se acceptă**
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3[5]) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 6% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi a persoanelor fizice care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 103, pe veniturile obţinute de către acestea aferente livrării producţiei din fitotehnie şi horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor şi a produselor derivate din nuci, şi a producţiei din zootehnie în formă naturală, în masă vie şi sacrificată, cu excepţia laptelui natural.		**Asociația Producătorilor de Nuci Ecologice A.O. „Nova Nut"**	Impozitarea veniturilor din livrarea producției agricole — o problemă structural 1.1. Confundarea rulajului cu profitul — inechitate fiscală fundamentală Proiectul introduce o cotă progresivă de **7% pentru veniturile persoanelor fizice de până la 1.000.000 lei/an** și **15% pentru partea ce depășește acest prag**. Aplicată uniform, această schemă ignoră o distincție economică esențială pentru sectorul agricol: diferența dintre *rulaj* și *profit*. O persoană fizică angajată, cu venituri salariale de 1.000.000 lei/an, realizează un câștig net real de 1.000.000 lei. În schimb, un colector-intermediar de nuci cu un rulaj de 1.000.000 lei plătește din această sumă producătorii de la care a achiziționat marfa, combustibilul, transportul și alte cheltuieli; profitul său real se situează, în mod obișnuit, între 100.000 și 200.000 de lei. A aplica	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			aceeași cotă de 15% ambelor situații constituie o inechitate structurală care contravine principiului echității fiscale. Această distincție este cu atât mai relevantă în sectorul nucifer, unde prețul de achiziție al miezului de nucă a crescut de la 75–90 lei/kg în 2020 la circa 110 lei/kg în 2026 — o majorare de 20–40% în cinci ani. Pragul de 1.000.000 lei este depășit rapid de un colector care achiziționează doar câteva tone de miez de nucă pe sezon, fără ca aceasta să reflecte o capacitate economică reală comparabilă cu un salariu de același nivel. Descurajarea fiscală a activității colectorilor are efecte în lanț: companiile de procesare și export își vor pierde furnizorii, achizițiile vor scădea, iar fermierii și gospodăriile rurale vor rămâne fără piață de desfacere. Aceasta afectează nu doar sectorul privat, ci și încasările bugetare și intrările de valută generate de exporturile agricole. Amendament propus la art. 90^{1} alin. (3^{5}): — Menținerea cotei finale de reținere la sursă de 6% pentru veniturile persoanelor fizice din livrarea producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală — inclusiv nuci — fără aplicarea schemei progresive generale. Baza impozabilă o constituie rulajul, nu câștigul net, și nu poate fi tratată în aceeași manieră cu veniturile salariale. — Dacă majorarea este inevitabilă, se propune menținerea unei cote unice de 6% (nu 7%), cu excluderea explicită a cotei de 15% pentru depășirea plafonului de 1.000.000 lei.	

			— Perioadă de tranziție: prin derogare, pentru perioada 1 ianuarie 2027 – 31 decembrie 2028, cota prevăzută la art. 90^1 alin. (3^5) pentru veniturile din fitotehnie, horticultură și zootehnie în formă naturală să rămână de 6%, indiferent de nivelul venitului.	
Articolul 92. Achitarea impozitelor reţinute la sursa de plată şi prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat şi contribuabili a documentelor privind plăţile şi/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală reţinute şi contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată (4) Persoanele indicate la alin.(3) sînt obligate, pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plăţile, să prezinte beneficiarului acestor plăţi (cu excepţia celor ce au obţinut venituri conform art.901 şi art.91 alin.(1)) informaţii privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor acordate conform art.33-35, suma deducerilor prevăzute la art.352 alin.(1) şi (2), precum şi suma impozitului reţinut, în cazul reţinerii.	Articolul 92: alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Persoanele indicate la alin.(3) sunt obligate să prezinte, la solicitarea beneficiarului plăților (cu excepţia celor ce au obţinut venituri conform art.90^1 şi art.91 alin.(1)), informaţii privind tipul venitului achitat, suma acestuia, precum şi după caz suma impozitului reţinut, în cazul reţinerii. Informația se prezinte pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plăţile.”;	**ACAP**	Odată ce norma în redacție nouă stabilește dreptul și nu obligația persoanelor indicate la alin.(3) să prezinte informaţii privind tipul venitului achitat, nu este clar de ce s-a considerat să se menționeze între paranteze excepția cu privire la beneficiarii ce au obţinut venituri conform art.90^1 şi art.91 alin.(1). Ar fi optimal ca aceste persoane de asemenea să aibă dreptul de a solicita, la necesitate, informația respectivă.	**Se acceptă parțial** prin excluderea propunerii din proiect
Articolul 92. Achitarea impozitelor reţinute la sursa de plată şi prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat şi contribuabili a documentelor privind plăţile şi/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală reţinute şi contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată **[...]**	Articolul 92 se completează cu alineatul (4^2) cu următorul cuprins: „(4^2) Persoanele juridice care oferă beneficii în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depășește valoarea de 10 000 de lei persoanelor fizice, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele și prenumele (denumirea), adresa și	**”NGM Company” SRL**	În partea ce ține de stabilirea pragului de 10 000 lei pentru obligația de raportare prevăzută la pct. 44 (art. 89^1 alin. (4)) și pct. 48.4 din proiect, considerăm oportună completarea normelor cu precizări exprese din care să rezulte că acest prag se aplică fiecărui câștig sau beneficiu acordat în mod individual și nu valorii cumulate a câștigurilor ori beneficiilor acordate unei persoane fizice pe parcursul anului fiscal.	**Se acceptă**, prin excluderea normei.

	codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite beneficiile.”		În lipsa unei asemenea clarificări, formularea actuală poate genera interpretări diferite cu privire la obligațiile de raportare ale contribuabililor și poate conduce la practici neuniforme de aplicare a legislației fiscale. În acest sens, propunem expunerea art. 92 alin.(4^2) în următoarea redacție: „(4^2) Persoanele juridice care oferă beneficii în formă monetară sau nemonetară persoanelor fizice, pentru fiecare beneficiu a cărui valoare depășește 10 000 lei, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite beneficiile.”.	
	„(4^2) Persoanele juridice care oferă beneficii în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depășește valoarea de 10 000 de lei persoanelor fizice, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite beneficiile.”	**CCI**	Se propune majorarea valorii declarate a beneficiului prevăzute, de la 10 000 lei la 20 000 lei, deoarece plafonul actual de 10 000 lei nu mai corespunde nivelului actual al beneficiilor acordate angajaților și generează o sarcină administrativă excesivă pentru angajatori. În practică, chiar și beneficiile cu caracter social și larg răspândite, precum tichetele de masă, depășesc acest plafon. Astfel, la o valoare a tichetului de masă de 70 lei pentru 20 de zile lucrătoare pe lună și 11 luni pe an, valoarea anuală a beneficiului constituie aproximativ 15 400 lei. În aceste condiții, menținerea plafonului de 10 000 lei ar determina includerea în darea de seamă a unui număr foarte mare de angajați, inclusiv a celor care beneficiază exclusiv de tichete de masă sau de alte beneficii uzuale, fără ca aceasta să aducă un beneficiu	**Nu se acceptă,** prevederea a fost exclusă din proiect.

			proporțional administrării fiscale. Majorarea plafonului la 20 000 lei va contribui la reducerea sarcinii administrative pentru contribuabili și autoritățile fiscale, menținând totodată obiectivul de monitorizare a beneficiilor acordate.	
	Articolul 92 se completează cu alineatul (4^2) cu următorul cuprins: „(4^2) Persoanele juridice care oferă beneficii în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depășește valoarea de 10 000 de lei persoanelor fizice, sunt obligate să prezinte Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele și prenumele (denumirea), adresa și codul fiscal al persoanei fizice în folosul căreia au fost oferite beneficiile.”	**Moldova Fruct**	**Obligații birocratice noi pentru beneficiile mari oferite terților** Ce prevede proiectul: Companiile care oferă beneficii (bănești sau sub altă formă) ce depășesc suma totală de 10.000 de lei per persoană fizică pe an sunt obligate să depună o dare de seamă nominală detaliată până pe 25 ianuarie a anului următor. Consecințe economice: Această măsură încarcă inutil departamentele de contabilitate ale firmelor agricole, obligându-le la o monitorizare extrem de strictă a ajutoarelor materiale sau a relațiilor comerciale accidentale cu locuitorii din comunitățile rurale unde fermierii își desfășoară activitatea.	**Nu se acceptă,** prevederea a fost exclusă din proiect.
		Iavorscaia Elena **Travinskaia Ecaterina**	”beneficii în formă monetară sau nemonetară a căror cuantum depășește valoarea de 10 000” – reperele-s diferite, la cele nemonetare 10% din venit anual, din cele monetare nu se reține	**Nu se acceptă,** prevederea a fost exclusă din proiect.
Articolul 93. Noţiuni generale În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni:	Articolul 93 se completează cu punctul 16^1) cu următorul cuprins: „16^1) *Autofactura* – factura fiscală emisă de cumpărător (beneficiar) în numele și contului furnizorului pentru documentarea operațiuni, impozabile prin care se confirmă efectuarea operațiunii și se determină obligațiile fiscale aferente acesteia.”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Noțiunea de autofactură – se folosesc noțiuni de cumpărător (beneficiar), furnizor, în art. 117 (6) - administratorul sistemului de depozit și comerciant	**<u>Notă.</u>** Noțiunea de autofactură este definită nu doar în contextul livrărilor în cadrul sistemului de depozit, ci reprezintă o noțiune generală definită prin prisma prevederilor Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și a practicii României.
Articolul 95. Obiectele impozabile (2) Nu constituie obiecte impozabile:	la alineatul (2): litera g), se completează cu textul „precum și livrarea proprietății	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. II pct. 51.2 din proiect, excluderea din sfera obiectelor impozabile a livrării proprietății băncilor aflate în lichidare în temeiul	**<u>Nu se acceptă.</u>** Norma propusă, care prevede calificarea livrării proprietății băncilor aflate în proces de lichidare drept

g) livrarea către persoanele juridice şi fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător, inclusiv persoanele care desfăşoară activitate profesională potrivit legislaţiei, a proprietăţii întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, cu excepţia celor în procedură de restructurare şi realizare a planului, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilităţii nr.149/2012;	băncilor aflate în lichidare potrivit Legii nr. 550/1995"; se completează cu litera j) cu următorul cuprins: „j) livrarea autoturismelor şi a altor autovehicule clasificate la poziţiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705 în baza contractelor de leasing financiar încheiate până la data de 1 ianuarie 2027.".		Legii nr. 550/1995 poate constitui ajutor de stat în sensul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în măsura în care aceasta nu poate fi justificată prin natura sau economia generală a sistemului fiscal din care face parte. La fel, excluderea din sfera obiectelor impozabile a livrării autoturismelor și a altor autovehicule clasificate la pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705, în baza contractelor de leasing financiar încheiate până la data de 1 ianuarie 2027, în beneficiul unei întreprinderi, este susceptibilă a constitui ajutor de stat în sensul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în măsura în care aceasta nu poate fi justificată prin natura sau economia generală a sistemului fiscal din care face parte.	obiect neimpozabil, are ca scop armonizarea regimului fiscal aplicabil acestor bănci cu regulile generale de fiscalitate aplicabile procedurilor de insolvabilitate. În prezent, nu există un tratament fiscal echitabil în ceea ce privește aplicarea mecanismului de taxare inversă a TVA la valorificarea activelor în cadrul procesului de lichidare a băncilor. Totodată, prevederea respectivă nu constituie ajutor de stat, deoarece un mecanism similar este deja aplicabil întreprinderilor aflate în proces de lichidare. Completarea articolului 95 alineatul (2) litera g) cu sintagma „precum și băncilor aflate în proces de lichidare potrivit Legii nr. 550/1995" urmărește exclusiv alinierea reglementărilor fiscale la particularitățile legislației bancare, în condițiile în care procedura de lichidare a băncilor este reglementată printr-un act normativ distinct de cel aplicabil întreprinderilor. Mai mult ca atât, tratarea drept obiect neimpozabil a operațiunilor de vânzare a proprietății băncilor aflate în proces de lichidare nu reprezintă o facilitate sau stimulent fiscal, ci norma respectivă face parte din procesul de taxare inversă, prin care TVA este calculat și achitat de către cumpărătorul final, mecanism implementat pentru combaterea pierderilor veniturilor la buget. De asemenea, implementarea acestei norme va contribui la majorarea sumelor obținute din valorificarea proprietății băncilor aflate în lichidare, resurse care vor fi utilizate pentru stingerea obligațiilor față de creditori, persoane fizice și juridice. În cazul celor trei bănci vizate, principalul creditor este Ministerul Finanțelor.

				În ceea ce privește livrarea autoturismelor procurate prin leasing, pentru care dreptul de proprietate urmează a fi transmis după 1 ianuarie 2027, menționăm că prevederea propusă este necesară pentru a evita dubla impunere a autoturismelor achiziționate înainte de această dată, pentru care acciza a fost deja achitată la momentul importului. În lipsa acestei reglementări, implementarea regimului de taxare cu TVA pentru autoturisme, aplicabil de la 1 ianuarie 2027, ar conduce la perceperea TVA asupra valorii unor autoturisme pentru care obligația fiscală aferentă accizei a fost deja executată la import. Prin urmare, în vederea prevenirii dublei impuneri și asigurării unui tratament fiscal echitabil, se propune ca livrarea autoturismelor procurate prin leasing, în cazul cărora dreptul de proprietate este transmis după 1 ianuarie 2027, să fie calificată drept operațiune care nu constituie obiect al impunerii cu TVA.
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Regimul de impozitare se schimbă și pentru mărfuri conform art.103 (1) (27^1)-(27^3), însă aceste obiecte de impozitare nu sînt tratate conform condițiilor pînă la 31.12.2026, ce are impact direct negativ și asupra agricultorilor, și companiilor din sector financiar (atît companii de leasing, cît și bănci comerciale). Formulare pentru art. 95 (2): „j) livrarea bunurilor - obiectelor de impunere conform art.103 CF din redactie in vigoare la 31.12.2026 în baza contractelor de leasing financiar încheiate până la data de 1 ianuarie 2027.”.	**Se acceptă,** prin menținerea scuturii de TVA fără drept deducere pentru mărfurile prevăzute la art.103 alin.(1) pct.. (27^1)-(27^3)

Articolul 95. Obiectele impozabile		**CCI**	Adițional propunerilor înaintate, solicităm clarificări privind aplicarea Titlului III al Codului Fiscal în tranzacțiile de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile aflate în construcție (bunuri viitoare). Pe piața imobiliară din Republica Moldova sunt întâlnite două categorii distincte de tranzacții privind bunurile imobile aflate în construcție, care, din perspectiva tratamentului juridic și fiscal, produc efecte diferite. 1. Tranzacțiile încheiate între dezvoltator (compania de construcții) și primul cumpărător, având ca obiect vânzarea bunului viitor. 2. Tranzacțiile ulterioare prin care primul cumpărător transmite unui terț dreptul de proprietate înregistrat provizoriu asupra aceluiași bun, împreună cu drepturile și obligațiile izvorâte din contractul încheiat cu dezvoltatorul. Prezenta solicitare vizează exclusiv cea de-a doua categorie de tranzacții. În cadrul acestora, dezvoltatorul nu este parte la operațiunea de transmitere dintre cumpărătorul inițial și subdobânditor, continuă executarea obligațiilor asumate prin contractul inițial, păstrează posesia asupra bunului aflat în construcție și îl predă exclusiv la finalizarea construcției persoanei care deține la acel moment dreptul de proprietate înregistrat provizoriu. Din această perspectivă, efectele economice și juridice ale operațiunii se manifestă prin transmiterea dreptului de proprietate înregistrat provizoriu și a poziției contractuale a cumpărătorului inițial, fără existența unei noi livrări materiale din partea dezvoltatorului. În consecință, în cadrul tranzacțiilor succesive dintre	**Nu se acceptă,** impozitarea se va efectua pe principii generale.

			cumpărători nu are loc o nouă operațiune economică de edificare sau livrare a bunului imobil, ci exclusiv schimbarea titularului dreptului de proprietate înregistrat provizoriu asupra aceluiași bun aflat în construcție. În cadrul acestei operațiuni nu se transmite un bun material finalizat, ci dreptul de proprietate înregistrat provizoriu asupra unui bun aflat încă în proces de edificare, drept care nu conferă titularului posibilitatea exercitării atributelor materiale specifice proprietății până la finalizarea construcției. Astfel, în analiza Titlului III al Codului Fiscal, în special articolele 93 „Noțiuni generale" și 95 „Obiectele impozabile", nu am identificat o reglementare specifică privind tratamentul fiscal al tranzacției descrise mai sus, tranzacție care în fond reprezintă transmiterea dreptului de proprietate înregistrat provizoriu asupra bunului viitor, împreună cu ansamblul drepturilor și obligațiilor ce rezultă din contractul încheiat cu dezvoltatorul. Potrivit art.93 din Codul Fiscal livrarea de mărfuri presupune transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor materiale prin comercializare, schimb, etc. ori obiectul transmis nu este bun material finalizat ci drept înregistrat provizoriu asupra acestuia. Deși dreptul de proprietate este înscris provizoriu în Registrul bunurilor imobile, prerogativele materiale specifice dreptului de proprietate (posesia, folosința și posibilitatea utilizării bunului) rămân în continuare la dezvoltator până la finalizarea construcției și recepția acesteia.	

			Totodată, există neclarități privind încadrarea acestei operațiuni în definiția prestării de servicii prevăzută la art. 93 din Codul fiscal. Operațiunea nu presupune executarea unei activități materiale sau nemateriale în beneficiul unei alte persoane, punerea la dispoziție ori exploatarea unui bun, ci exclusiv transmiterea unui drept real deja constituit și înscris provizoriu în Registrul bunurilor imobile. În lipsa unei reglementări exprese privind calificarea fiscală a acestei categorii de operațiuni, dispozițiile actuale ale Titlului III permit interpretări diferite cu privire la existența unei livrări impozabile ori a unei prestări de servicii, ceea ce generează incertitudine juridică și practica fiscală neuniformă. În contextul modificărilor propuse în cadrul proiectului Politicii Bugetar-Fiscale pentru 2027, *solicităm să oferiți clarificările necesare, bazate pe argumente și norme legale, sau să interveniți cu modificări legislative*, pentru a evita interpretările ambigue care pot afecta negativ mediul de afaceri. **Prin urmare, propunem completarea art. 95 cu un alineat nou cu următorul cuprins:** **”Transmiterea dreptului de proprietate înregistrat provizoriu asupra unui bun imobil aflat în construcție, efectuată între alte persoane decât dezvoltatorul, nu constituie obiect impozabil în sensul Titlului III din Codul Fiscal.”** Prezenta adresare are ca obiect semnalarea unei lacune legislative generate de necorelarea dintre modificările operate în Codul civil privind circulația juridică a bunurilor viitoare și dispozițiile Titlului III al	

			Codului fiscal, precum și formularea unei propuneri de intervenție legislativă în cadrul Politicii bugetar-fiscale pentru anul 2027.	
Articolul 95. Obiectele impozabile **Articolul 103.** Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 24) autoturismele şi alte autovehicule (poziţiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705);	Articolul 95: se completează cu litera j) cu următorul cuprins: „j) livrarea autoturismelor şi a altor autovehicule clasificate la poziţiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705 în baza contractelor de leasing financiar încheiate până la data de 1 ianuarie 2027.”. La articolul 103: alineatul (1): punctele 21), 22), 24) se abrogă;	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Trecerea autoturismelor la cota standard de TVA de 20% concomitent cu aplicarea de noi accize specifice.** Se anulează vechiul regim, iar costul importului și achiziționării unui autoturism personal (mai ales a celor cu vechime peste 4 ani pe care se pune și acciză suplimentară) devine o povară financiară semnificativă pentru cetățenii de rând.	**<u>Se aceeptă,</u>** prin menținerea regimului de impozitare cu accize a autoturismelor.
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Asociația „MĂR”**	**Revizuirea abordării privind eliminarea cotelor reduse și a facilităților de TVA** În contextul modificărilor propuse, considerăm necesară asigurarea coerenței cadrului legislativ fiscal. Astfel, odată cu abrogarea art. 103 alin. (1) pct. 1) din **Codul fiscal, începând cu 1 ianuarie 2027, prevederile art. 102 alin. (4^1)–(4^3)** își pierd aplicabilitatea, motiv pentru care se impune eliminarea expresă a acestora prin același act normativ. **Totodată, este necesară instituirea unor prevederi tranzitorii clare care să permită continuarea aplicării mecanismului pentru proiectele investiționale și obiectele de construcție inițiate înainte de 1**	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea cotei reduse a TVA pentru unele categorii de produse agro – alimentare, precum și stabilirea cotei reduse a TVA de 12% pentru sectorul HoReCa. Totodată, se propune menținerea scutirii de TVA pentru locuință.

			ianuarie 2027, evitând astfel apariția unor incertitudini juridice și fiscale. De asemenea, susținem menținerea cotelor reduse de TVA pentru bunurile și serviciile de importanță socială și economică majoră. Practica europeană demonstrează că statele membre utilizează în mod constant cote **preferențiale pentru medicamente, produse agroalimentare și alte bunuri esențiale**, în vederea protejării consumatorilor și menținerii accesibilității acestora. O eventuală aplicare a cotei standard de TVA pentru asemenea categorii ar reprezenta o abatere de la abordările promovate la nivel european și ar putea genera presiuni suplimentare asupra populației și mediului de afaceri. Totodată, considerăm prematură eliminarea facilităților fiscale aplicabile resurselor energetice și aplicarea cotei standard de TVA pentru energia electrică și gazele naturale. În actualul context economic și energetic, caracterizat prin volatilitate regională și costuri ridicate ale resurselor, o astfel de măsură ar avea efecte negative asupra competitivității economiei și asupra costurilor suportate de consumatori și agenții economici. În cazul **sectorului HoReCa,** energia electrică și gazele naturale reprezintă componente esențiale ale costurilor operaționale. Majorarea TVA pentru aceste resurse va conduce inevitabil la creșterea cheltuielilor de funcționare, la diminuarea capacității investiționale a întreprinderilor și la transferarea unei părți semnificative a costurilor către consumatorul final. În opinia noastră, orice modificare a regimului fiscal aplicabil resurselor energetice trebuie să fie fundamentată pe studii de impact	

			economice și sociale și implementată gradual, printr-o perioadă de tranziție predictibilă, corelată cu evoluția și consolidarea piețelor energetice din Republica Moldova. Printre efectele imediate care pot rezulta din aplicarea unor astfel de măsuri se numără: - creșterea generalizată a costurilor de producție și prestare a serviciilor, cu efecte inflaționiste în lanț asupra economiei; - diminuarea competitivității companiilor autohtone și reducerea ritmului de dezvoltare economică; - majorarea prețurilor pentru consumatori și reducerea puterii de cumpărare a populației. În același timp, experiența statelor membre ale Uniunii Europene relevă că aplicarea cotelor reduse de TVA pentru produsele alimentare și serviciile conexe reprezintă regula, nu excepția. Toate statele din UE aplică cote reduse pentru produsele alimentare pe întreg lanțul valoric. Mai mult, mai multe state europene utilizează cote preferențiale și pentru serviciile de alimentație publică, recunoscând rolul acestora în dezvoltarea economiei, susținerea ocupării forței de muncă și stimularea turismului. Relevant este și exemplul Germaniei, care a decis reintroducerea cotei reduse de TVA pentru sectorul HoReCa începând cu anul 2026, după ce revenirea la cota standard a generat efecte negative în perioada anilor 2024-2025 asupra activității economice și a competitivității sectorului. În acest context, consideră oportună examinarea aplicării unei cote reduse de TVA de 8% pe întreg lanțul valoric agroalimentar, inclusiv pentru	

			serviciile de alimentație publică, măsură care ar asigura o aliniere mai bună la practicile europene și ar contribui la consolidarea competitivității economiei naționale. Totodată, cadrul european, inclusiv Directiva 2006/112/CE, confirmă posibilitatea aplicării cotelor reduse de minim 5% pentru bunuri și servicii de importanță strategică, inclusiv produse agroalimentare și resurse energetice, oferind statelor membre flexibilitatea necesară pentru susținerea dezvoltării economice și protejarea consumatorilor.	
		Gangan Bogdan	La acestea se adaugă cota standard pentru serviciile de cazare și sectorul HoReCa și pentru locuință și locațiunea locuinței (art. 103 alin.(1) pct.1) din Cod), cu impact direct asupra chiriilor și a pieței imobiliare, normele tranzitorii de la Art. XXIV alin.(6)–(7) fiind insuficiente pentru contractele în derulare.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	La pct. 52, 53, 54 referitor la majorarea cotei TVA de la 8% la 20% pentru anumite categorii de bunuri și servicii, MMPS consideră necesară instituirea concomitentă a unor mecanisme compensatorii clare și țintite pentru categoriile vulnerabile ale populației. Potrivit informațiilor prezentate de BNS pentru anul 2025, în baza Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, 33,6% din populație se află în sărăcie absolută, iar 15,4% în sărăcie extremă. În acest context, majorarea cotei TVA de la 8% la 20% pentru categoriile de produse și servicii vizate poate fi acceptată doar cu condiția instituirii unor mecanisme compensatorii clare, directe și aplicabile în timp util, îndeosebi pentru acoperirea impactului asupra cheltuielilor gospodăriilor în sezonul	**Se acceptă parțial,** prin menținerea cotei reduse de TVA la medicamente. Totodată, Ministerul Finanțelor va examina suplimentar propunerea privind asigurarea unor plăți compensatorii sau altor stimulente în vederea susținerii populației

			rece. În lipsa unor asemenea mecanisme, măsura va avea efecte economice și sociale semnificative. Pe termen scurt, aceasta va conduce la creșterea directă a prețurilor pentru consumatorii finali și a costurilor operaționale pentru agenții economici. Pe termen lung, impactul negativ se va resimți în special asupra gospodăriilor cu venituri mici, prin majorarea cheltuielilor pentru necesitățile esențiale. Totodată, aplicarea măsurii fără compensații adecvate poate genera un necesar suplimentar de cheltuieli pentru sezonul rece 2027–2028. În acest context se propun următoarele măsuri sociale compensatorii: - Alocarea la rectificare pentru luna noiembrie la programul de compensații la căldură și menținerea unui suport adecvat în sezonul rece 2026/2027 - Majorarea pensiei minime și alocațiilor care derivă din pensia minimă concomitent cu creșterea TVA-ului în special la alimente. - Creșterea bugetului pentru programele de sprijin a familiilor cu copii și a familiilor/persoanelor defavorizate. Pentru implementarea Serviciului Social Sprijin familial, reglementat prin HG nr.788/2025 - de la 1 mln lei/ an, la 68 mln lei /an, pentru circa 70 mii de copii. - Creșterea bugetului pentru acordarea sprijinului temporar beneficiarilor în vederea depășirii sau prevenirii situațiilor de dificultate prin Serviciul Suport Monetar, reglementat prin HG nr.716/2018 la 75 milioane lei (6000 lei - plată oferită pe o perioadă determinată dar nu mai mare de 6 luni *12.380 persoane (estimativ numărul persoanelor care ar putea să	

			beneficieze urmare a evaluării prin management de caz) +0,9% (comision plată). - Majorarea salariului minim ca mecanism de susținere a persoanelor cu venituri reduse. Salariul minim reprezintă unul dintre cele mai eficiente instrumente de susținere a persoanelor care muncesc și au venituri reduse, completând măsurile de asistență socială țintită. În contextul reformei fiscale propuse, care urmărește reducerea unor facilități generale și orientarea mai eficientă a sprijinului către persoanele vulnerabile, consolidarea veniturilor din muncă devine cu atât mai importantă. Potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, în luna aprilie 2026 un număr de 33.207 salariați au fost declarați la nivelul salariului minim pe țară, dintre care 24.560 în sectorul privat și 8.647 în sectorul bugetar, ceea ce indică faptul că impactul direct al unei majorări este concentrat asupra unui segment relativ limitat al forței de muncă. Totodată, majorarea salariului minim este în concordanță cu obiectivele asumate prin Directiva (UE) 2022/2041 privind salariile minime adecvate și contribuie la creșterea atractivității pieței muncii, reducerea migrației forței de muncă, stimularea revenirii cetățenilor în câmpul muncii și continuarea procesului de convergență salarială cu statele membre ale Uniunii Europene. În condițiile unui deficit structural de forță de muncă, Republica Moldova nu poate construi competitivitate exclusiv pe costuri salariale reduse, fiind necesară o tranziție graduală către un model bazat pe productivitate mai înaltă și salarii mai atractive.	

		Consiliul Național al Tineretului din Moldova	În cadrul modificărilor propuse la art. 96, art. 103 și art. 104 din Codul fiscal, se recomandă evaluarea impactului social și economic al măsurilor de uniformizare a TVA asupra tinerilor, familiilor tinere și organizațiilor de tineret și examinarea oportunității implementării etapizate a acestora Prin modificările propuse la art. 96, art. 103 și art. 104 din Codul fiscal se urmărește uniformizarea regimului taxei pe valoarea adăugată prin reducerea numărului de cote reduse și a scutirilor fiscale aplicabile anumitor categorii de bunuri, servicii și operațiuni economice. În esență, proiectul propune extinderea bazei de impozitare și diminuarea numărului de excepții fiscale existente, în vederea consolidării veniturilor bugetare, simplificării administrării fiscale și asigurării unei neutralități fiscale sporite. Consiliul Național al Tineretului din Moldova ia act de obiectivele urmărite de autor și recunoaște necesitatea consolidării sustenabilității finanțelor publice. Totodată, consideră că efectele cumulative ale modificărilor propuse la art. 96, art. 103 și art. 104 necesită o evaluare suplimentară din perspectiva impactului social și economic asupra tinerilor, familiilor tinere și organizațiilor necomerciale care desfășoară activități în domeniul tineretului. Din perspectivă fiscală, eliminarea unor cote reduse și facilități de TVA poate conduce la majorarea costurilor aferente unor bunuri și servicii esențiale (procurarea primei locuințe, costurile de energie și alte consumuri, etc.), precum și la creșterea costurilor operaționale suportate de organizațiile societății civile (servicii de cazare,	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, lapte, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150 m3 per unitate de consum.

			alimentare, etc.). În condițiile în care TVA reprezintă un impozit indirect transferat, de regulă, asupra consumatorului final, există riscul ca efectele măsurilor propuse să fie reflectate în creșterea costului vieții și a cheltuielilor suportate de gospodării. Din perspectivă socială, aceste efecte pot afecta în mod disproporționat tinerii aflați la început de carieră, studenții, familiile tinere și organizațiile care implementează programe educaționale, sociale, culturale și de participare civică destinate tinerilor. Totodată, majorarea costurilor aferente energiei, serviciilor, mobilității, activităților educaționale și altor cheltuieli operaționale poate reduce capacitatea organizațiilor de tineret de a implementa proiectele acestora. În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă efectuarea unei evaluări suplimentare a impactului social și economic al modificărilor propuse la art. 96, art. 103 și art. 104 din Codul fiscal asupra tinerilor, familiilor tinere și organizațiilor necomerciale, precum și examinarea oportunității implementării etapizate a măsurilor de uniformizare a TVA sau instituirea unor mecanisme tranzitorii de adaptare, astfel încât obiectivele de consolidare fiscală să fie realizate fără afectarea disproporționată a accesului tinerilor la oportunități educaționale, sociale, economice și de participare.	
		Asociația Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”	Reforma propusă suprapune un șoc fiscal peste un context inflaționist deja tensionat. Rata anuală a inflației în Republica Moldova a fost de 7,8% în 2025 și se menținea în jur de 6,8% la mijlocul anului 2026 — peste ținta de 5% a Băncii Naționale. Sub presiunea	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu

			șocurilor externe, BNM a majorat rata de bază până la 7%, printre cele mai ridicate din Europa, și și-a revizuit în creștere prognoza de inflație medie pentru 2026 până la aproximativ 8,1%, de la 4,7% estimat înainte de noul șoc energetic și de criza din regiune. Pe acest fond acționează deja mai mulți factori de scumpire pe care autoritățile nu îi controlează: creșterea cotațiilor la gaze naturale, petrol și carburanți, ajustările tarifelor la energie electrică și termică, precum și prețurile la fertilizanți. O majorare de 12 puncte a TVA pe alimente, suprapusă peste aceste presiuni, va amplifica inflația. Dacă produsele afectate de trecerea de la 8% la 20% reprezintă o pătrime până la o treime din coșul de consum, iar majorarea se transferă integral în preț (o creștere de circa 11% a prețului brut al acestor bunuri), efectul direct de primă rundă asupra inflației va fi de ordinul a 2–4 puncte procentuale, la care se adaugă efectele de runda a doua, prin servicii și salarii. Inflația, prognozată deja la circa 8% pentru 2026, va putea crește și mai mult, îndepărtându-se de ținta de 5%.	menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum.
		S.R.L. „REGALAGRO GRUP”	**Măsura 1 (M1). Taxare inversă pe lanțul cerealelor** Mecanism: pentru tranzacțiile între persoane înregistrate în scopuri de TVA, furnizorul emite factura fără TVA, iar beneficiarul autocontabilizează taxa (colectată și deductibilă simultan), atât la achiziția inputurilor agricole, cât și la livrarea cerealelor și oleaginoaselor. La etapa de producător nu se efectuează plată de TVA în numerar. Garanții împotriva evaziunii: taxarea inversă închide frauda pe restituiri, iar scutirea la export se protejează prin: introducerea	**Se acceptă parțial** Măsura nr. 2 Nu se acceptă Măsura nr.3– Este de menționat că proiectul de lege prevede mecanismul de restituire a TVA accelerat și automatizat, începând cu 01.01.2027. Măsura nr.4-5. Urmează a fi examinată suplimentar cu MAIA, iar mecanismul stabilit prin intermediului AIPA.

			unui sistem de monitorizare a transporturilor de mărfuri cu risc fiscal ridicat (model RO e-Transport — cod unic și poziționare GPS, construibil pe SIA e-Factura, inexistent încă în RM); e-Factura obligatorie B2B; declararea statutului părților, pe modelul „comerciant" de la taxarea inversă pe energie. Exemplu — pentru sector: un producător cu achiziții de inputuri de 1.000.000 lei și livrări de 3.000.000 lei nu mai imobilizează cei circa 200.000 lei de TVA pe care azi îi finanțează până la restituire; sub taxare inversă, nu circulă TVA în numerar. Exemplu — pentru stat: comerciantul informal care azi cumpără cereale fără factură și nu remite TVA nu mai poate opera nedetectat — marfa devine trasabilă prin monitorizarea transporturilor, recuperând venit pierdut în prezent. Impact bugetar: neutru direct; pozitiv prin recuperarea veniturilor pierdute din fraudă. **Măsura 2 (M2). Amânarea TVA la importul de inputuri agricole** Situația actuală: la importul de îngrășăminte și produse fitosanitare, importatorul achită în vamă TVA de import de 20% în numerar (recuperabilă ulterior prin decont), iar vânzând apoi în regim de taxare inversă, intră în poziție de restituire — costul de trezorerie transferându-se, prin preț, către producător. Propunere: instituirea amânării TVA la import (autocontabilizare în decont, „postponed VAT accounting"), fără plată în numerar la vamă. Mecanism standard în Uniunea Europeană și în România. Exemplu — pentru sector: la importul unui lot de îngrășăminte de 5.000.000 lei, importatorul nu mai blochează 1.000.000 lei de TVA la	

			vamă, deci nu adaugă acest cost de finanțare în prețul îngrășămintelor către fermier. Exemplu — pentru stat: operațiune neutră — TVA se autocontabilizează în decont, cu mai puține oportunități de fraudă la frontieră și control facilitat. Impact bugetar: neutru (modificare de procedură, nu de cuantum). **Măsura 3 (M3). Restituirea TVA accelerată și automatizată** Situația actuală: programul de restituire există (Legea nr. 337/2022, restituiri lunare până la 200.000 lei), iar e-Factura oferă, din octombrie 2026, datele necesare automatizării. Propunere: restituire automată, declanșată de e-Factura, fără cerere și fără audit manual, cu un canal prioritar pentru exportatorii cu istoric de conformitate. Componenta valorifică efectiv taxarea inversă pe pozițiile reziduale, în special la export (livrare la cota zero). Exemplu — pentru sector: un exportator cu TVA de input acumulat pe inputuri primește restituirea în câteva zile, nu în luni — capital eliberat pentru sezonul următor. Exemplu — pentru stat: auditul se concentrează pe dosarele cu risc, nu pe fiecare cerere — administrare mai eficientă și mai puțină fraudă pe restituiri. Impact bugetar: neutru (accelerarea unor restituiri deja datorate); cost administrativ redus. **Măsura 4 (M4). Compensarea accizei la motorină (la sursă, cu norme de consum pe hectar)** Situația actuală: mecanismul funcționează prin AIPA, dar temporar și limitat de anvelopă (110 mil. lei din fondul de rezervă în 2026). MAIA	

			pregătește un mecanism permanent din 2027. Propunere: compensarea accizei pentru motorina agricolă aplicată direct la sursă (motorină marcată, achiziționată fără acciză) sau, alternativ, prin restituire, în limita unor norme de consum pe hectar și cultură (model România). Normele plafonează costul și previn supra-revendicarea. Exemplu — pentru sector: la o normă de circa 80 litri/ha, o exploatație de 200 ha recuperează acciza pe circa 16.000 litri (~62.000 lei la acciza de ~3,9 lei/litru) — o reducere directă a celui mai mare cost variabil. Exemplu — pentru stat: normele de consum pe hectar plafonează costul bugetar și sunt verificabile prin Registrul Fermierului, prevenind supra-revendicarea. Impact bugetar: estimat la ~350–500 mil. lei/an pentru o schemă permanentă, mărginit de normele pe hectar (sursă de finanțare — secțiunea V). **Măsura 5 (M5). Plată directă decuplată pe hectar** Propunere: plată decuplată degresivă, plafonată la 200 ha/beneficiar (minim 5 ha), cu rate marginale descrescătoare și distincte pe fiecare tranșă, concentrate pe primele hectare în favoarea exploatației mici și mijlocii. Exemplu — pentru sector: o exploatație de 100 ha primește 112.500 lei (62.500 + 50.000), iar una de 200 ha primește 175.000 lei — un sprijin de venit care tamponează volatilitatea prețului și a recoltei. Exemplu — pentru stat: instrument decuplat conform cerințelor UE de aderare, controlabil prin IACS și cofinanțabil din fonduri europene; clauza anti-fragmentare protejează bugetul împotriva eludării. Impact	

			bugetar: estimat la ~700–1.200 mil. lei/an (în funcție de structura suprafețelor), cu plafonarea fermelor mari la 175.000 lei; finanțare predominant din fonduri UE (secțiunea V). **Concluzii** Setul respectă integral cota de 20% pe consumul final, elimină imobilizarea de trezorerie a producătorului prin mecanism, combate frauda de TVA pe cereale și condiționează sprijinul direct de surse de finanțare identificate, predominant europene. Este o soluție reciproc avantajoasă și responsabilă bugetar, aplicabilă pe infrastructura deja existentă sau în curs de operaționalizare.	
		Asociația Producătorilor de Nuci Ecologice A.O. „Nova Nut”	Creșterea cotei TVA și pierderea competitivității la export Proiectul elimină cota redusă de TVA de 8% pentru producția horticolă și agricolă primară, trecând la cota standard de 20% de la 1 ianuarie 2027. Membrii Asociației — în special procesatorii și exportatorii — avertizează că această modificare face Republica Moldova necompetitivă față de principalii concurenți pe piețele de export. China, Chile și Ucraina au costuri de producție mai mici; orice creștere a costurilor interne se transferă direct în prețul de export, reducând marje deja înguste. TVA majorat pe energia electrică și energia termică utilizată în procesare agravează situația: costul produsului finit crește, prețul de export trebuie să crească, iar competitivitatea scade. Nu este o previziune teoretică, ci mecanismul prin care Moldova a mai pierdut poziții pe piețele internaționale. Amendament propus la art. 96 lit. b):	**<u>Se acceptă parțial,</u>** prin stabilirea a cotei reduse a TVA 12% pentru produsele din fitotehnie, horticultură și zootehnie, concomitent cu menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru unele categorii de produse de primă necesitate (pâine, legume, fructe).

			— Excluderea de la abrogare a liniuței referitoare la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv nucile și produsele derivate din nuci — cota redusă de 8% să rămână în vigoare. — Alternativ, introducerea unei cote distincte de 8% pentru nucile și produsele derivate de la pozițiile tarifare 0802, 0813 și 2008 19, chiar dacă alte categorii agricole trec la cota standard.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului" (CMDA)**	Extinderea cotei standard de TVA asupra unor bunuri și servicii esențiale reprezintă una dintre cele mai sensibile măsuri ale proiectului, atât prin impactul asupra populației, cât și prin efectele asupra costurilor de operare ale companiilor. Problema principală nu este doar majorarea TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, ci efectul economic în lanț pe care această măsură îl poate genera. Energia electrică, gazele naturale, energia termică, produsele alimentare, medicamentele, agricultura, locuințele și serviciile HoReCa nu reprezintă sectoare izolate. Acestea constituie elemente de bază ale costului de producție și distribuție pentru aproape toate bunurile și serviciile din economie. Majorarea TVA asupra acestor categorii va conduce inevitabil la creșterea costurilor de producție, transport, depozitare și comercializare. Aceste costuri suplimentare vor fi transferate treptat în prețul final al bunurilor și serviciilor, generând un efect de scumpire în lanț pe întregul circuit economic. În consecință, economia se poate confrunta simultan cu două efecte negative. Pe de o parte, populația va	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produse agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, lapte, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			suporta prețuri mai mari la bunurile și serviciile de consum curent, ceea ce va reduce puterea de cumpărare și va afecta consumul intern. Pe de altă parte, întreprinderile vor înregistra costuri mai mari de operare, ceea ce va reduce marjele de profit și capacitatea acestora de a investi, de a majora salariile sau de a crea noi locuri de muncă. Impactul este deosebit de important pentru IMM-uri și în special pentru microîntreprinderi, care reprezintă aproximativ 60% din întreprinderile mici și mijlocii și dispun de resurse financiare limitate. Aceste companii au o capacitate redusă de a absorbi creșterile de cost și sunt nevoite fie să transfere majorările către consumatori prin prețuri mai mari, fie să accepte diminuarea profitabilității. Agricultura și industria alimentară sunt printre sectoarele cele mai expuse. Costurile la energie, combustibil, fertilizanți, logistică și transport influențează direct prețul produselor agroalimentare. Majorarea TVA asupra unor elemente din acest lanț poate reduce competitivitatea producătorilor locali și poate amplifica presiunile inflaționiste asupra alimentelor. De asemenea, energia și gazele naturale reprezintă inputuri universale pentru întreaga economie. Creșterea costurilor în aceste sectoare se transmite practic tuturor activităților economice, de la producție și agricultură până la comerț, transport și servicii. Din acest motiv, efectul final al majorării TVA depășește cu mult impactul direct asupra facturii consumatorului și se transformă într-un factor suplimentar de presiune inflaționistă. Sectorul HoReCa este la rândul său vulnerabil, deoarece operează cu marje	

			reduse și este extrem de sensibil la modificările de preț. În condițiile unei cereri deja afectate de scăderea puterii de cumpărare, majorarea TVA poate conduce la reducerea consumului, amânarea investițiilor și creșterea presiunii asupra afacerilor mici din domeniu. În acest context, considerăm că orice modificare a cotelor de TVA pentru bunuri și servicii esențiale trebuie precedată de o analiză detaliată a impactului economic și social. O atenție specială trebuie acordată efectelor cumulative asupra inflației, puterii de cumpărare, competitivității IMM-urilor și economiei municipiului Chișinău, unde este concentrată cea mai mare parte a activității economice a țării.	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 52 – 54, inițial, prevederile acestora se vor comasa, deoarece se referă toate la art. 96 din Cod.	**Notă** A fost modificată redacția articolului 96 din Codul fiscal.
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Sugerăm revizuirea redacțională a pct. 52-54 din Art. II, deoarece toate propunerile de modificare vizează art.96 lit. b). În acest sens, opinăm că aceste propuneri pot fi redate într-un singur punct.	**Notă** A fost modificată redacția articolului 96 din Codul fiscal.
		Ministerul Justiției (MJ)	Proiectul de lege presupune renunțarea aproape integrală la regimul cotelor reduse de TVA prevăzut la art. 96 lit. b) din Codul fiscal (medicamente și alcool etilic destinat producerii farmaceutice, dispozitive și produse medicale (pozițiile tarifare indicate), gaze naturale, gaze lichefiate, servicii de transport și distribuție a gazelor, producția agricolă, zootehnică, fitotehnică și horticolă, zahăr din sfeclă de zahăr, biocombustibil solid și energia termică produsă din acesta, servicii de cazare, servicii de alimentație publică (produse alimentare și băuturi nealcoolice	**Se acceptă parțial.** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8%

			însoțite de servicii conexe), produse de igienă menstruală) cu menținerea exclusivă a cotei reduse aplicabile pâinii, produselor de panificație, laptelui și produselor lactate. În consecință, bunurile și serviciile care beneficiază în prezent de cota redusă de 8% (medicamente, dispozitive medicale, gaze naturale, produse agricole, servicii de cazare și alimentație publică, produse de igienă menstruală etc.) vor fi impozitate cu cota standard de 20%, fapt ce poate genera majorarea costurilor suportate de consumatorii finali și de operatorii economici din sectoarele vizate. Proiectul de lege este susceptibil să genereze un impact financiar semnificativ asupra populației și mediului de afaceri, ca urmare a majorării cotei TVA de la 8% la 20% pentru un spectru larg de bunuri și servicii de consum curent și de importanță socială. Majorarea fiscalității aplicabile medicamentelor, dispozitivelor medicale, gazelor naturale, produselor agricole, serviciilor de alimentație publică, serviciilor de cazare și altor categorii de bunuri va conduce inevitabil la creșterea prețurilor suportate de consumatorii finali. Totodată, impactul măsurii nu se limitează la produsele și serviciile pentru care se elimină cota redusă. Creșterea costurilor aferente resurselor energetice, produselor agricole și altor inputuri utilizate în procesele de producție și prestare a serviciilor este susceptibilă să producă efecte economice în lanț, determinând majorarea costurilor operaționale ale agenților economici și, implicit, scumpirea altor bunuri și servicii din economie. În aceste condiții, proiectul	pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			poate avea efecte inflaționiste și poate conduce la diminuarea puterii de cumpărare a populației, în special a categoriilor social-vulnerabile. Totodată, la propunerea de abrogare a liniuței a doua din litera b) „– la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor și/sau autorizate pentru import de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la pozițiile tarifare 220710000 și 220890910, destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și la medicamentele preparate în farmacii conform prescripțiilor magistrale, cu conținut de ingrediente (substanțe medicamentoase) autorizate;”, semnalăm că potrivit art. 47 alin. (1) din *Constituția Republicii Moldova*, statul este obligat să ia măsuri pentru a asigura fiecărei persoane un nivel de trai decent, inclusiv prin garantarea condițiilor necesare pentru sănătate și îngrijire medicală. Astfel, argumentul autorilor potrivit căruia eliminarea cotei reduse de TVA pentru medicamente ar conduce la simplificarea sistemului fiscal și la respectarea principiului neutralității fiscale trebuie analizat în corelație cu obligațiile constituționale ale statului în domeniul protecției sociale și al sănătății publice. Or, aplicarea unei cote reduse de TVA la medicamente poate fi privită ca un instrument de politică fiscală destinat facilitării accesului populației la produse esențiale pentru sănătate.	

			Prin urmare, deși legiuitorul dispune de o largă marjă de apreciere în materie fiscală, orice majorare a sarcinii fiscale asupra medicamentelor trebuie să fie justificată printr-un scop legitim și să respecte principiul proporționalității, astfel încât să nu afecteze în mod excesiv accesul populației la îngrijire medicală și la condițiile necesare pentru realizarea dreptului constituțional la sănătate și la un nivel de trai decent. În finalul celor menționate, se consideră necesară prezentarea unei analize economico-financiare detaliate care să cuantifice impactul preconizat asupra nivelului prețurilor, asupra veniturilor populației, asupra sectoarelor economice afectate și asupra echilibrului dintre veniturile bugetare suplimentare estimate și costurile socio-economice generate de măsura propusă.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la pîinea şi produsele de panificaţie (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800), la laptele şi produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 şi 040610500 – cu un conţinut de grăsimi de maximum 40% din greutate), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a patra, a șaptea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a doua, a treia și a opta se abrogă.	**ACAP**	Articolul 96 litera b) liniuța a doua, a treia, a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă. Solicităm intrarea în vigoare a normei cel degrabă din 01.01.2027, în special în partea ce ține de anularea cotei reduse la producția de zootehnie, fitotehnie și horticultură.	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 3822, 4014, 401512000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000; - 8% ? la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum și la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000,		**Berjan Iuliana**	Eliminarea scutirilor de TVA pentru produsele alimentare de bază (pâine, lapte, legume) fără o listă exhaustivă a produselor incluse vs. excluse și fără norme de implementare pentru comercianți. Un producător de produse de panificație nu știe dacă aplică TVA 20% de la 1 oct.2026 sau există o perioadă de grație pentru contractele deja semnate cu rețelele comerciale la prețuri fără TVA. Eliminarea cotei reduse de 8% pentru medicamente fără prevederi speciale pentru contractele de achiziții publice (spitale, CNAM) deja încheiate la prețuri cu TVA 8%. Un spital public cu contract CNAM pentru aprovizionare cu medicamente (valoare 5.000.000 lei) semnat în 2026 va plăti furnizorul la TVA 20% din ian.2027, dar rambursarea CNAM rămâne calculată la 8% – pierdere de 12% suportată de spital. Uniformizarea TVA la 20% pentru produsele agricole nu prevede mecanisme de restituire a accizei la motorină decât gradual (la cota minimă UE), creând o perioadă intermediară cu supraimpozitare a agricultorilor. Un agricultor cu 200 ha plătește accize la motorină integral, iar restituirea se face treptat pe 2–3 ani. Între timp, TVA 20% pe outputuri (produse vândute) și accize nerecuperate comprimă fluxul de numerar.	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținrea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.
		CCI	CCI a RM reiterează importanța asigurării unui sistem de administrare a TVA eficient și fără costuri suplimentare pentru antreprenori. Totodată, considerăm necesar pentru evaluarea impactului să fie prezentate calcule concrete și analiza detaliată.	

070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; - 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat şi/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova; - 8% – la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice şi apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă şi silvică, reziduuri vegetale agricole şi forestiere, reziduuri vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn, precum şi la energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituţiilor publice; - 8% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;		**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Abrogarea utilizării cotelor reduse pentru mărfuri social importante și produse energetice duce spre majorarea inflației generale și inflației personale la categorii de cetățeni social-vulnerabile. Însă în Nota informativă nu e prezentat calcul impactului direct.	
		Contabil News	Reforma cotelor TVA la fel nu are pregătit integral mecanismul de implementare, care include și cadrul normativ inferior, și răspunsurile la multiplele întrebări privind tranziția, pe care le pregătește SFS în BGPF. Tot aici trebuie să menționăm și aspectul social: creșterea TVA pe produsele din "coşul" de bază al omului esențial reduce nivelul minim de trai, drastic va fi pentru persoanele socialvulnerabile. Mai mult ca atît, și medicamentele, și produsele alimentare vor fi taxate adăugător și cu plăți pe ambalaj, ce va lăsa amprentă negativă la capitolul demografic în termen mediu și lung. Iar în rezultatul reducerii posibilității de cumparare vor scade și încasările în buget.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	**Lanțul agroalimentar și serviciile de cazare și alimentație publică (HoReCa)** Proiectul nu se limitează la energie și medicamente: prin abrogarea mai multor liniuțe ale art. 96 lit. b), elimină cota redusă de 8% și pentru producția agroalimentară primară (zootehnie, fitotehnie și horticultură în formă naturală), pentru zahărul din sfeclă de zahăr, pentru serviciile de cazare și pentru alimentația publică (HoReCa) — toate trecând la cota standard de 20%. Privit în ansamblu, acest val de scumpiri în lanț amplifică exact riscurile inflaționiste și de scădere a puterii de cumpărare semnalate mai sus, cu impact asupra cererii adresate	

- 8% ? la produsele alimentare şi/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; - 8% ? la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare ex. 9619 tampoane igienice, tampoane interne pentru femei şi absorbante (tampoane) pentru fiecare zi pentru femei, ex. 392490000 şi 401490000 ? cupe menstruale.			companiilor membre. Pentru produsele agroalimentare primare și zahărul din sfeclă de zahăr, trecerea la 20% ar reduce competitivitatea producătorilor și exportatorilor moldoveni față de cei din Uniunea Europeană, care beneficiază de cote reduse similare, și ar crea premise pentru subdeclararea prețurilor de achiziție, intensificarea contrabandei și micului trafic la frontieră. Pentru serviciile de cazare și alimentație publică, majorarea ar afecta sever un sector cu o pondere ridicată de întreprinderi mici și mijlocii, ar comprima marjele și ar stimula informalitatea — efecte care erodează tocmai baza impozabilă pe care măsura urmărește să o lărgească. Practica europeană dominantă menține cote reduse pentru aceste categorii, iar statele care le-au majorat temporar au revenit ulterior la cote reduse pentru a sprijini redresarea sectoarelor afectate. Subliniem că nu solicităm un regim derogatoriu, ci alinierea la practica standard europeană, conformă Directivei 2006/112/CE, care recunoaște caracterul de necesitate al produselor alimentare. **Solicităm menținerea cotei reduse de 8% pe întreg lanțul agroalimentar, precum și la serviciile de cazare și alimentație publică; în măsura în care armonizarea ar impune ulterior modificări, acestea trebuie precedate de un studiu de impact și de o perioadă de tranziție graduală. Solicităm menținerea cotei reduse de 8% TVA pe lanțul agroalimentar și la serviciile de cazare și alimentație publică (HoReCa), cu eventuale ajustări ulterioare**	

			condiționate de un studiu de impact și de o tranziție etapizată.	
		Asociația Patronală a Industriei Turismului (APIT)	APIT și Platforma Națională pentru Turism susțin obiectivele Guvernului privind consolidarea finanțelor publice, sustenabilitatea fiscală și administrarea eficientă a veniturilor bugetare. Prezenta notă nu contestă reforma fiscală și nu solicită menținerea necondiționată a unei facilități fiscale pentru întreg sectorul HoReCa. Solicitarea APIT este una tehnică și instituțională: evaluarea impactului aplicării cotei TVA de 20% asupra serviciilor de cazare și identificarea unei soluții echilibrate, care să nu compromită competitivitatea unui sector declarat strategic prin PNDT „Turism 2029". Mesajul central al notei este următorul: HoReCa nu este sinonim cu turismul. HoReCa este o componentă a lanțului turistic, în timp ce turismul este un sector transversal. În cadrul acestui lanț, sectorul hotelier este infrastructura critică și motorul turismului receptor, deoarece fără capacitate de cazare competitivă nu pot fi dezvoltate incoming-ul, city-break-ul, turismul vitivinicol, MICE, evenimentele, turismul rural și circuitele regionale. În cadrul consultărilor tehnice, APIT propune examinarea mai multor scenarii alternative. Ca scenariu tehnic recomandat de sector, propunem analizarea unei formule diferențiate: TVA standard pentru alimentația publică, mecanism tranzitoriu sau cotă intermediară pentru serviciile de cazare și regim dedicat pentru pensiuni, agropensiuni și structuri de cazare rurală. Această formulă nu reprezintă o condiționare a dialogului,	

			ci o bază tehnică recomandată pentru evitarea unui șoc fiscal asupra infrastructurii turistice. Pentru o evaluare corectă a politicii fiscale, este necesară delimitarea conceptuală între turism și HoReCa. HoReCa include, în principal, activități de cazare și alimentație publică. Turismul, însă, este un sector transversal, definit prin cererea vizitatorilor și prin interacțiunea mai multor activități economice. Turismul include sau antrenează, direct și indirect: servicii de cazare; agenții de turism, tour-operatori și servicii de rezervare; transport turistic, transferuri, circuite și conectivitate; vinării, gastronomie și produse locale; patrimoniu cultural, muzee, evenimente și agrement; balneoturism, turism de sănătate, wellness, turism medical, educațional, MICE, vitivinicol, rural și cultural; comerț, agricultură, industrii creative și servicii locale. Prin urmare, orice decizie fiscală care afectează serviciile de cazare nu afectează doar o activitate HoReCa. Ea afectează infrastructura de bază a turismului receptor și capacitatea Republicii Moldova de a transforma vizitatorii în export de servicii, venituri fiscale, locuri de muncă și dezvoltare regională. Majorarea TVA de la 8% la 20% poate genera, dacă este transferată integral către client, o creștere efectivă a tarifului final de aproximativ 11,1%. Majorarea TVA aplicată serviciilor de cazare și activităților conexe nu produce efecte doar asupra hotelurilor	

			sau restaurantelor. Impactul se transmite pe întreg lanțul economic al turismului. Turismul funcționează ca o economie verticală, în care fiecare turist generează cerere pentru mai multe categorii de servicii și furnizori: cazare, alimentație publică, transport turistic, transferuri, agenții de turism, tour-operatori, ghizi, vinării, evenimente, servicii culturale, balneoturism, turism de sănătate, wellness, curățenie, spălătorii, mentenanță, securitate, IT, marketing, produse alimentare, băuturi, agricultură locală, importatori și distribuitori. Când crește prețul final al cazării sau când hotelierul absoarbe creșterea fiscală din marjă, efectul se transmite în lanț: se reduc comenzile către furnizori, se amână investiții, se reduce consumul local generat de turiști și scade atractivitatea pachetelor turistice. Pentru pachetele turistice integrate, efectul este și mai larg: un pachet poate include cazare, alimentație, transport turistic, tratament balnear sau wellness, excursii, ghidaj și servicii locale. Dacă prețul final devine mai puțin competitiv sau dacă operatorul absoarbe diferența fiscală din marjă, presiunea se transmite asupra tuturor verigilor din pachet, nu doar asupra unității de cazare. Din acest motiv, impactul nu trebuie evaluat doar prin numărul de angajați raportați strict în HoReCa. În realitate, turismul antrenează o rețea mai largă de locuri de muncă directe, indirecte și induse, incluzând furnizori, producători locali, transportatori, agenții și prestatori de servicii conexe.	

			Turismul este un sector strategic, transversal și exportator de servicii. HoReCa reprezintă o parte a acestui lanț, dar nu îl epuizează. Serviciile de cazare trebuie analizate separat, deoarece ele constituie infrastructura critică a turismului receptor și motorul prin care vizitatorii sunt transformați în venituri economice, fiscale și regionale. APIT recomandă o abordare tehnică, etapizată și diferențiată, în special pentru serviciile de cazare și structurile rurale. Scenariul diferențiat 20% alimentație publică / 12-15% cazare / 8-12% rural este recomandat de sector ca bază de analiză, nu ca ultimatum.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate;	Articolul 96 litera b) liniuța a doua, a treia și a opta se abrogă.	**Gangan Bogdan**	Trecerea la cota standard de 20% pentru medicamente (de la 1 ianuarie 2027) este măsura cu cel mai sever impact social: scumpește direct accesul la tratament, afectând în special bolnavii cronici, vârstnicii și familiile cu venituri reduse, cu atingere adusă dreptului la ocrotirea sănătății (art.36 din Constituție). „Țintirea” sprijinului prin extinderea listei medicamentelor compensate este enunțată ca intenție, fără garanție normativă în proiect.	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.
		Societatea Moldovei împotriva tuberculozei („SMIT”)	Asociația Națională a Bolnavilor de Tuberculoză din Republica Moldova „SMIT” (Societatea Moldovei Împotriva Tuberculozei) este o organizație care reprezintă interesele persoanelor afectate de tuberculoză și promovează protejarea drepturilor tuturor pacienților la acces echitabil la servicii și produse medicale, își exprimă profunda îngrijorare față de propunerile privind majorarea cotei TVA pentru medicamente și dispozitive medicale. Republica Moldova și-a asumat angajamente naționale și internaționale privind	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			reducerea incidenței tuberculozei, combaterea tuberculozei multidrog-rezistente, asigurarea accesului universal la servicii medicale și reducerea cheltuielilor catastrofale suportate de populație pentru sănătate. Medicamentele esențiale și dispozitivele medicale aferente nu sunt bunuri de lux ci reprezintă produse indispensabile pentru prevenire, diagnostic, tratament, reabilitare și salvarea de vieți omenești, iar aplicarea cotei majorate de TVA pentru medicamente și dispozitive medicale esențiale contravine acestor obiective. Din acest motiv, considerăm că medicamentele nu trebuie tratate fiscal similar altor categorii de bunuri și servicii, deoarece taxarea medicamentelor și dispozitivelor medicale reprezintă, în esență, o taxare a bolii. Republica Moldova dispune de o piață farmaceutică redusă, iar în cazul tuberculozei și HIV dependentă în mare măsură de importuri. În aceste condiții, orice majorare a TVA va fi transferată integral în prețul final al medicametelor și dispozitivelor medicale suportate de sistemul public de sănătate, prin creșerea bugetului Ministerului Sănătății, dar și a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în cazul medicamentelor compensate, programe naționale și tratamente costisitoare. În consecință, impactul bugetar pozitiv estimat va reprezenta doar o creștere artificială. Adițional, nu există garanții că eventuala creștere va fi distribuită uniform în interiorul sistemului de sănătate. De ani buni se discută despre reducerea cotei TVA la 0% pentru medicamente și dispozitive medicale esențiale, în deosebi în cazul	

			programelor naționale, dar și bolilor orfane, dar și necesitatea dezvoltării mecanismelor de achiziții de pe platforme internaționale în vederea optimizării cheltuielilor în raport cost/eficiență. Având în vedere cele expuse, Asociația Națională a Bolnavilor de Tuberculoză din Republica Moldova „SMIT" solicită: 1. Excluderea medicamentelor esențiale și dispozitivelor medicale aferente din orice măsuri de majorare fiscală prevăzute de politica bugetar-fiscală. 2. Reducerea cotei TVA la 0% pentru medicamentele esențiale și dispozitivele medicale aferente. 3. Elaborarea mecanismelor de achiziții pentru medicamentele și dispozitive medicale de pe platforme internaționale, pentru a optimiza cheltuielile în raport cost/ eficiență. 4. Obligator, realizarea evaluărilor independente a impactului economic, social și de sănătate publică înainte de adoptarea modificărilor fiscale care afectează accesul populației la servicii de sănătate, inclusiv cu evaluarea impactului asupra fondurilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și asupra Programelor naționale. Considerăm că sănătatea populației trebuie să constituie o prioritate strategică a statului, iar accesul la medicamente și dispozitive medicale esențiale trebuie protejat prin politici fiscale echitabile și responsabile, iar orice inițiativă care ar putea limita accesul populației la sănătate trebuie respinsă din start.	
		Ministerul Sănătății	La art. 96 lit.b), liniuța a doua și a treia. În partea ce vizează modificarea art. 96 informăm că, propunerea de abrogare a lit. b) liniuțele a doua și a treia, vor avea drept efect aplicarea cotei-	**<u>Se acceptă,</u>** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			standard a taxei pe valoarea adăugată în mărime de 20%: – mărfurilor înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor și/sau autorizate pentru import de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale; – alcoolului etilic nedenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în condițiile prevăzute de lege; – medicamentelor preparate în farmacii conform prescripțiilor magistrale; – mărfurilor de uz medical încadrate la pozițiile tarifare indicate în cuprinsul actual al art. 96 lit. b) din Codul fiscal. Considerăm necesară menținerea cotei reduse de 8% pentru categoriile de produse prevăzute în redacția actuală a normei fiscale, având în vedere natura acestor produse și rolul lor esențial în realizarea dreptului la sănătate și în protecția financiară a populației. Medicamentele și produsele de uz medical nu pot fi asimilate bunurilor de consum ordinare. Acestea reprezintă bunuri esențiale pentru prevenirea, diagnosticarea, monitorizarea și tratarea bolilor, iar regimul fiscal aplicabil acestora trebuie analizat nu exclusiv prin prisma obiectivului de uniformizare fiscală, ci și în raport cu obligația statului de a proteja interesul public în sănătate, de a limita plățile directe din buzunar și de a asigura continuitatea tratamentului pentru pacienți. Majorarea cotei TVA de la 8% la 20% nu reprezintă o simplă ajustare tehnică a regimului fiscal, ci o intervenție cu impact material direct asupra prețului final al medicamentelor. Raportat la	

			structura actuală a taxei, trecerea de la TVA 8% la TVA 20% determină o creștere efectivă de aproximativ 11,11% a sarcinii fiscale încorporate în prețul final, calculată prin raportarea noii cote la cota actuală. O asemenea creștere este susceptibilă să fie transferată, în proporție semnificativă, asupra pacientului, asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, bugetului de stat și asupra instituțiilor medico-sanitare publice. Datele disponibile indică faptul că piața farmaceutică a Republicii Moldova a fost estimată la aproximativ 286,7 milioane euro, ceea ce, la un curs de schimb estimativ de 20 lei pentru 1 euro, corespunde unei valori de aproximativ 5,7 miliarde lei. Din această sumă, circa 1,5 miliarde lei reprezintă medicamente compensate în ambulator, iar aproximativ 1 miliard lei reprezintă medicamente procurate prin achiziții publice pentru spitale. Prin urmare, segmentul rămas, suportat în principal de pacienți și de prestatorii privați, este estimat la aproximativ 3,2 miliarde lei, iar aplicarea cotei standard de 20% în locul cotei de 8% generează, numai asupra acestui segment, o povară suplimentară estimată la circa 359,3 milioane lei anual. Rezultă, așadar, că aparenta creștere a randamentului fiscal nu constituie un beneficiu bugetar net în sens material, ci o redistribuire regresivă a poverii financiare către pacienți, către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și către instituțiile medico sanitare publice. Argumentul social este deopotrivă determinant. Aproximativ 31,1% din populație suferă de cel puțin o boală cronică, iar în rândul persoanelor cu	

			vârsta de peste 65 de ani ponderea ajunge la aproximativ 85,2%. Pentru aceste categorii, medicamentele nu reprezintă o achiziție ocazională, ci o componentă esențială a tratamentului zilnic, a prevenirii complicațiilor și a evitării internărilor. În plus, aproximativ 16,1% din populație se auto-raportează ca neasigurată medical, iar în cea mai săracă quintilă această pondere depășește 21%, ceea ce înseamnă că o parte importantă a populației suportă deja integral costul medicamentelor din resurse proprii. Datele privind protecția financiară relevă că, în 2023, 9,5% din gospodării casnice au suportat cheltuieli catastrofale pentru sănătate, iar 4,2% au suportat cheltuieli împovărătoare. Medicamentele reprezintă principalul determinant al cheltuielilor catastrofale, cu o pondere de aproximativ 44,9% din total, iar în cea mai săracă quintilă această pondere ajunge la aproximativ 74%. În aceste condiții, majorarea TVA la medicamente nu poate fi calificată drept o măsură neutră din punct de vedere social, întrucât produce un efect disproporționat exact asupra categoriilor de populație cu cea mai redusă capacitate de plată și cu cea mai mare nevoie terapeutică. La fel, considerăm, că măsura propusă prezintă și riscuri economice și concurențiale semnificative. Majorarea TVA este susceptibilă să determine retragerea de pe piață a unor produse cu rulaj redus sau cu marjă comercială limitată. În mod particular, o astfel de intervenție fiscală este susceptibilă să afecteze disproporționat farmaciile independente și operatorii economici mici sau mijlocii, care nu dispun de	

			aceeași capacitate de absorbție a șocurilor fiscale precum lanțurile farmaceutice mari sau operatorii integrați vertical. În plan concurențial, aceasta poate accelera procesele de concentrare a pieței, reduce accesul teritorial la medicamente și spori dependența consumatorului de un număr restrâns de operatori dominanți. În același timp, majorarea abruptă a costului legal al medicamentelor creează un stimulent economic suplimentar pentru orientarea unei părți a cererii către surse neautorizate de aprovizionare, inclusiv prin introducere ilicită cu prețuri mai reduse, comerț online necontrolat sau alte circuite paralele. Un asemenea efect ar submina interese publice esențiale, precum trasabilitatea, farmacovigilența, controlul calității și securitatea circuitului legal al medicamentelor. Totodată, argumentarea expusă în Nota de fundamentare, potrivit căreia aplicarea cotei standard a TVA pentru unele medicamente va contribui la extinderea listei medicamentelor compensate și la finanțarea programelor naționale din domeniul sănătății, nu este însoțită de calcule și argumente necesare. Or, modificarea propusă afectează direct mecanismul de compensare a medicamentelor. Conform Metodologiei de calcul a sumelor fixe compensate, acestea sunt determinate în baza prețurilor medicamentelor calculate inclusiv cu aplicarea cotei TVA de 8%. În consecință, majorarea cotei TVA impune revizuirea sumelor fixe compensate și identificarea resurselor financiare suplimentare necesare pentru menținerea nivelului actual de compensare. Se impune a fi menționat	

			că mecanismul de compensare acoperă doar o parte din consumul de medicamente la nivel național. Lista medicamentelor compensate include 175 DCI, comparativ cu 1.102 DCI (în diferite doze și forme farmaceutice) autorizate și incluse în Nomenclatorul de stat al medicamentelor, ceea ce reprezintă aproximativ 16% din totalul acestora. Aceste date demonstrează că o parte semnificativă a consumului de medicamente rămâne în afara mecanismului de compensare, iar efectele majorării cotei TVA vor depăși semnificativ sfera medicamentelor compensate, afectând accesibilitatea tratamentului medicamentos pentru un număr considerabil de pacienți, care suportă integral costul tratamentului prescris în condiții de ambulatoriu. De asemenea, creșterea prețului medicamentelor va influența costurile aferente și nivelului de asistență medicală spitalicească, generând majorarea costului serviciilor medicale și, implicit, a costului cazului tratat. Mai mult, standardele europene nu susțin o asemenea abordare. Directiva (UE) 2022/542, Directiva 2006/112/CE permit statelor membre aplicarea unor cote reduse sau chiar scutiri cu drept de deducere pentru bunuri de strictă necesitate, inclusiv pentru medicamente și produse farmaceutice prevăzute în Anexa III. Practica statelor membre confirmă că această flexibilitate este utilizată pentru protecția accesului la medicamente. În Franța, medicamentele rambursabile sunt supuse unei cote super reduse de 2,1%, în timp ce cota standard este 20%. În Croația, medicamentele eliberate pe bază de prescripție și anumite	

			dispozitive medicale vitale sunt taxate cu 5%, în contextul unei cote standard de 25%. În Lituania, de la 1 ianuarie 2026, medicamentele și anumite produse medicale se supun unei cote de 5%, în timp ce cota standard rămâne 21%, iar cota redusă generală este 12%. În Estonia, medicamentele sunt menținute la cota redusă de 9%, în timp ce alte bunuri și servicii sunt supuse cotei standard. În România, reforma fiscală aplicabilă de la 1 august 2025 păstrează pentru produsele farmaceutice de uz uman o cotă redusă de 11%, în timp ce cota standard este 21%. Aceste exemple confirmă că statele europene utilizează regimul TVA pentru a atenua povara fiscală asupra medicamentelor, nu pentru a o amplifica până la nivelul cotei-standard. Bulgaria reprezintă un exemplu concret al riscurilor asociate aplicării cotei-standard de TVA la medicamente într-un sistem cu protecție financiară fragilă. Cu o cotă de 20% la medicamente, rapoartele internaționale arată că pacienții bulgari suportă direct, din resurse proprii, peste 75–80% din cheltuielile pentru medicamente de ambulatoriu, unul dintre cele mai ridicate niveluri de plăți din buzunar din Uniunea Europeană. O replicare a unui asemenea model în Republica Moldova, în condițiile unei protecții financiare deja fragile, ar fi contrară obiectivului de reducere a plăților din buzunar și a cheltuielilor catastrofale pentru sănătate. În aceste condiții, menținerea cotei reduse de 8% pentru medicamente și produse de uz medical reprezintă un instrument legitim de politică publică orientat spre protejarea pacientului și spre limitarea plăților directe din buzunar. În schimb, aplicarea cotei-standard de 20% ar	

			transfera o parte a poverii consolidării fiscale asupra pacienților, asupra vârstnicilor, asupra celor cu boli cronice și asupra categoriilor vulnerabile, fără a fi demonstrat în mod convingător caracterul necesar și proporționat al unei asemenea opțiuni. Reieșind din cele expuse, Ministerul Sănătății nu susține propunerea de abrogare a lit. b) liniuțele a doua și a treia, care ar avea drept efect aplicarea cotei-standard a taxei pe valoarea adăugată în mărime de 20% la medicamente și propune menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru medicamentele și produsele de uz medical prevăzute în redacția actuală a normei.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate;		**Ministerul Sănătății**	La art. 96 lit.b), liniuța a doua, textul „destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern” de substituit cu textul: destinat utilizării ca materie primă în procesul de fabricație a medicamentelor, în limita volumului anual aprobat de Ministerul Sănătății”. Sintagma „utilizării în medicină” este improprie pentru o substanță chimică și poate genera interpretări neuniforme, inclusiv confuzii cu utilizări care nu țin de procesul de fabricație a medicamentelor. Totodată, noțiunea de „contingent” nu este definită în legislația fiscală și farmaceutică și nu reflectă cu suficientă claritate obiectul reglementării. Utilizarea sintagmei „volum anual aprobat de Ministerul Sănătății” asigură o formulare mai clară și mai previzibilă pentru destinatarii normei. Ministerul Sănătății este autoritatea responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor în domeniul	**<u>Se accepta partial, volumul urmeaza a fi stabilit prin ordin comun a MF si MS.</u>**

			medicamentului și activității farmaceutice, precum și de evaluarea necesităților sistemului de sănătate privind utilizarea alcoolului etilic în procesul de fabricație a medicamentelor. Stabilirea volumului anual de către autoritatea sectorială competentă asigură corelarea acestuia cu necesitățile reale ale pieței, contribuie la aplicarea unitară a cadrului normativ și reduce sarcinile administrative aferente procesului de aprobare.	
		CNPM	**Impactul critic asupra sănătății publice și riscurile de prăbușire a pieței prin majorarea cotei TVA la medicamente de la 8% la 20%** Propunerea guvernamentală cuprinsă în proiectul de lege privind simplificarea legislației fiscale și vamale (PFV2027), ce vizează majorarea agresivă a Taxei pe Valoarea Adăugată (TVA) aplicate medicamentelor de la cota redusă de 8% la cota standard de 20%, constituie o decizie cu impact social și economic devastator. Promovată în condițiile în care rețeaua farmaceutică și lanțurile de aprovizionare se află deja într-o criză structurală profundă după 15 ani de politici restrictive, măsura va afecta direct accesul cetățenilor la tratamente esențiale și va destabiliza un sector de importanță strategică pentru securitatea statului. Companiile și asociațiile din sectorul farmaceutic solicită cu fermitate menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Orice reformă fiscală în acest domeniu trebuie strict condiționată de: 1. Revizuirea adaosurilor comerciale și alinierea lor la valorile și metodologiile europene, ca alternativă	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			reală și sustenabilă de echilibrare economică. 2. Promovarea urgentă și adoptarea noului proiect al Legii Farmaciei, document care stagnează în Guvern de doi ani fără a fi avansat, deși reprezintă pilonul fundamental de modernizare a sectorului. 3. Realizarea unui studiu de impact complet și independent înainte de punerea în aplicare a oricărei modificări legislative, pentru a evalua efectele cumulate ale taxării asupra lichidității importatorilor, viabilității farmaciilor și accesibilității buzunarului pacienților. Consecințele directe ale politicilor din ultimul deceniu și jumătate au plasat deja piața farmaceutică într-o situație critică: aproximativ 500 de farmacii (în special din mediul rural) s-au închis din cauza lipsei de rentabilitate, iar jumătate din medicamentele înregistrate în Catalogul Național de Prețuri au dispărut complet de pe piață. În plus, adaosurile comerciale nu au mai fost revizuite din anul 2015, deși costurile operaționale generale au crescut semnificativ (salariile farmaciștilor înregistrând majorări de 22-30%, iar costurile cu utilitățile, chiria și logistica crescând exponențial). În acest context de vulnerabilitate, o majorarea cotei TVA de la 8% la 20% va genera o reacție în lanț catastrofală. Deoarece adaosul comercial este plafonat prin lege, farmaciile și depozitele nu au pârghii de absorbție a acestui șoc fiscal, ceea ce va duce la scumpirea imediată a medicamentelor pentru pacienți, lovind disproporționat în categoriile vulnerabile și pensionari. Pentru importatori, măsura va bloca lichiditățile financiare, forțându-i să	

			reducă portofoliul de produse și determinând un nou val de penurie de medicamente vitale în spitale și farmacii. Mai mult, povara financiară se va răsfrânge direct și asupra bugetului de stat prin necesitatea de a majora masiv fondurile alocate pentru medicamentele compensate gestionate de CNAM. Paradoxal, în loc să sporească veniturile bugetare, supratăxarea la 20% va accelera prăbușirea economică a unităților farmaceutice rămase și va diminua încasările nete din impozitele pe salarii și contribuții. Comunitatea farmaceutică își exprimă disponibilitatea totală pentru un dialog structurat în cadrul unui grup de lucru dedicat, solicitând autorităților responsabilitate în vederea identificării unor soluții echilibrate care să nu compromită dreptul constituțional al cetățenilor la sănătate.	
		CNAM	**Cu referire la menținerea cotei de 8% TVA la toate medicamentele, dispozitivele medicale pentru persoanele cu diabet zaharat.** Argumentarea expusă în Nota de fundamentare, potrivit căreia aplicarea cotei standard a TVA pentru unele medicamente va contribui la extinderea listei medicamentelor compensate și la finanțarea programelor naționale din domeniul sănătății, nu este însoțită de o analiză a efectelor măsurii asupra mecanismului de compensare a medicamentelor, asupra FAOAM și asupra cheltuielilor suportate de pacienți. Totodată, modificarea propusă afectează direct mecanismul de compensare a medicamentelor. Conform Metodologiei de calcul a sumelor fixe compensate, acestea sunt	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			determinate în baza prețurilor medicamentelor calculate inclusiv cu aplicarea cotei TVA de 8%. În consecință, majorarea cotei TVA impune revizuirea sumelor fixe compensate și identificarea resurselor financiare suplimentare necesare pentru menținerea nivelului actual de compensare. În acest context, majorarea cotei TVA de la 8% la 20% va genera creșterea costului medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate și, implicit, a cheltuielilor suportate din FAOAM. Având în vedere că pentru anul 2026 sunt prevăzute alocații de peste 1,4 miliarde lei pentru compensarea medicamentelor și dispozitivelor medicale, impactul financiar suplimentar estimativ al majorării cotei TVA constituie peste 168 milioane lei anual. În aceste condiții, argumentul expus în Nota de fundamentare privind extinderea listei medicamentelor compensate și finanțarea programelor naționale de sănătate necesită o fundamentare financiară suplimentară, inclusiv prin evaluarea efectelor asupra sustenabilității mecanismului de compensare, a capacității de menținere a nivelului actual de protecție financiară a beneficiarilor și a posibilităților reale de extindere a accesului populației la medicamente și dispozitive medicale compensate. Impactul asupra pacienților și asupra FAOAM poate fi ilustrat prin două exemple a celor mai utilizate medicamente pentru tratamentul bolilor cronice. Astfel, pentru denumirea comună internațională (DCI) Dapagliflozinum, utilizat în tratamentul diabetului zaharat și insuficienței cardiace, majorarea cotei	

			TVA ar genera cheltuieli suplimentare estimate pentru FAOAM de circa 29,4 milioane lei anual. Totodată, pentru denumirea comercială Forxiga 10 mg, utilizată anual de aproximativ 32.240 beneficiari, contribuția anuală a pacientului va constitui 3965 lei, în crește cu circa 396 lei per beneficiar. În cazul DCI Rivaroxabanum, utilizat pentru prevenirea accidentului vascular cerebral și a complicațiilor tromboembolice, majorarea cotei TVA ar genera cheltuieli suplimentare estimate pentru FAOAM de circa 24,1 milioane lei anual. Pentru denumirea comercială Xarelto 20 mg, utilizată de aproximativ 4.582 beneficiari anual, contribuția anuală a pacientului ar constitui 4515 lei, în crește cu circa 451 lei per beneficiar. Exemplele prezentate demonstrează că majorarea cotei TVA va genera concomitent creșterea cheltuielilor FAOAM și a contribuției financiare suportate de pacienți, afectând în special persoanele cu afecțiuni cronice care necesită tratament continuu și de lungă durată. Se impune a fi menționat că mecanismul de compensare acoperă doar o parte din consumul de medicamente la nivel național. Potrivit datelor Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, volumul vânzărilor de medicamente pe piața farmaceutică în anul 2025 a constituit 266,32 mil. euro, echivalentul a circa 5,2 miliarde lei (sursa: https://amdm.gov.md/ro/news/pia-a-farmaceutic-date-statistice-2025), în timp ce cheltuielile FAOAM pentru medicamente și dispozitive medicale compensate au constituit aproximativ 1,3 miliarde lei, reprezentând circa un sfert din valoarea totală a pieței farmaceutice. Totodată, Lista	

			medicamentelor compensate include 175 DCI, comparativ cu 1.102 DCI (în diferite doze și forme farmaceutice) autorizate și incluse în Nomenclatorul de stat al medicamentelor, ceea ce reprezintă aproximativ 16% din totalul acestora. Aceste date demonstrează că o parte semnificativă a consumului de medicamente rămâne în afara mecanismului de compensare, iar efectele majorării cotei TVA vor depăși semnificativ sfera medicamentelor compensate, afectând accesibilitatea tratamentului medicamentos pentru un număr considerabil de pacienți, în special pentru persoanele care suportă integral costul tratamentului, pacienții cu afecțiuni cronice și categoriile social-vulnerabile. În lipsa unor măsuri compensatorii adecvate, impactul fiscal al majorării TVA se va reflecta în creșterea coplăților pentru medicamentele compensate parțial și în majorarea costului medicamentelor necompensate. Acest efect va afecta în mod deosebit persoanele cu boli cronice, vârstnicii, persoanele cu dizabilități și alte categorii vulnerabile, pentru care tratamentul medicamentos continuu reprezintă o condiție esențială pentru menținerea stării de sănătate. Creșterea poverii financiare asociate tratamentului poate conduce la reducerea aderenței la tratament, amânarea procurării medicamentelor prescrise sau întreruperea administrării acestora din motive financiare. Consecințele unor astfel de situații depășesc sfera consumului de medicamente și se răsfrâng asupra întregului sistem de sănătate prin agravarea bolilor cronice, creșterea frecvenței acutizărilor, apariția	

			complicațiilor și majorarea necesității de acordare a serviciilor medicale costisitoare, inclusiv a spitalizărilor care ar putea fi prevenite prin tratament medicamentos continuu și accesibil. Totodată, creșterea prețului medicamentelor va influența costurile aferente tuturor nivelurilor de asistență medicală în care acestea sunt utilizate, inclusiv asistența medicală spitalicească, asistența medicală specializată de ambulatoriu și programele de sănătate finanțate din FAOAM, generând majorarea costului serviciilor medicale și, implicit, a costului cazului tratat (estimativ impactul financiar +120 mil.lei anual). Experiența internațională relevă faptul că majoritatea statelor europene aplică cote reduse de TVA pentru medicamente, acestea fiind considerate bunuri esențiale pentru sănătatea publică. Astfel, Franța aplică o cotă de 2,1% pentru anumite medicamente rambursabile, Luxemburg – 3%, Italia și Spania – 4%, iar Austria, Belgia și Bulgaria aplică cote reduse cuprinse între 5% și 10% pentru medicamente eliberate pe bază de prescripție medicală. Totodată, Irlanda și Cipru aplică, pentru anumite categorii de medicamente și produse esențiale, cote 0% de TVA. Analizele comparative privind regimurile de TVA aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene evidențiază tendința de menținere a unor regimuri fiscale preferențiale pentru medicamente, în vederea asigurării accesibilității tratamentului medicamentos pentru populație (EU VAT Rates Guide: https://eurocompta.eu/guides/eu-vat-rates/).	

			În același sens, Organizația Mondială a Sănătății promovează politici orientate spre reducerea barierelor financiare în accesul la medicamente esențiale și asigurarea accesului echitabil la tratament, în special pentru persoanele cu boli cronice și din grupuri vulnerabile.	
	Puncte din proiect: Art. II, pct. 54 – art. 96; Art. XXIV privind intrarea în vigoare.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Cota redusă TVA la medicamente** Solicităm menținerea cotei reduse TVA la medicamente, datorită la argumentele prezentate mai jos. Medicamentele nu sunt bunuri de lux sau de confort, dar sunt produse sociale, de strictă necesitate. O persoană cu venituri mari nu cumpără de 20 de ori mai multe medicamente sau tratamente oncologice doar pentru că este bogată. Nevoia de medicamente este strict biologică, nu financiară. Majorarea TVA de la 8% la 20% va genera o creștere directă și imediată a prețurilor la raft. Persoanele în etate, cele cu boli cronice și familiile cu venituri mici alocă deja o cotă mare din bugetul lor lunar pentru sănătate. Pentru acești cetățeni, o creștere a prețului înseamnă un risc direct de a renunța parțial sau total la tratament, fapt ce poate agrava starea lor de sănătate. Identificarea exactă a beneficiarilor și distribuirea banilor implică costuri administrative și procese birocratice complexe. Mulți cetățeni vulnerabili (cum ar fi bătrânii din mediul rural fără acces la internet sau la asistență socială) pot rămâne în afara acestor programe, suferind direct din cauza prețurilor majorate din farmacii. Scumpirea medicamentelor în farmacii va determina pe mulți pacienți să recurgă la amânarea tratamentului unor afecțiuni ușoare. Netratate la	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			timp, aceste boli se vor agrava și se vor transforma în urgențe medicale. Acest lucru va muta povara financiară direct pe umerii spitalelor publice și ai bugetului asigurărilor medicale de stat (CNAM), generând cheltuieli mult mai mari decât sumele colectate suplimentar din majorarea TVA. Standarde UE: Majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene folosesc cote reduse sau super-reduse (între 0% și 10%) pentru produsele farmaceutice, recunoscând funcția lor socială crucială. Produsele farmaceutice sunt incluse în Anexa III la DIRECTIVA 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, pentru care se aplică cotă redusă la TVA. Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și în parteneriat cu Asociația de Turism Medical din Moldova, a demarat elaborarea unei Foi de Parcurs pentru perioada 2026–2030 pentru dezvoltarea turismului medical și pentru promovarea Republicii Moldova ca destinație competitivă în acest domeniu. Majorarea cotei TVA va duce la scumpirea medicamentelor si, respectiv, a serviciilor medicale, ceea ce constituie un dezavantaj în dezvoltarea Moldovei ca un hub regional pentru turismul medical. Proiectul de lege stabilește că cota TVA redusă de 8% va fi menținută pentru livrările de pâine și lapte. Considerăm că aceeași impozitare indirectă trebuie aplicată și medicamentelor, recunoscând funcția lor socială crucială.	
		Asociația Producătorilor	Modificările propuse vizează două intervenții cu impact major asupra sectorului farmaceutic – (1) eliminarea	**<u>Se acceptă,</u>** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

		de medicamente din Moldova	cotei TVA reduse de 8% aplicabile medicamentelor și introducerea cotei standard de 20%, precum și (2) anularea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru materia primă medicamentoasă, materialele, articolele și ambalajul utilizate la producerea medicamentelor. Industria farmaceutică autohtonă este recunoscută prin Programul Național de Dezvoltare Industrială 2024-2028 ca sector de importanță strategică pentru Republica Moldova. În acest context, Asociația consideră că reforma fiscală propusă contravine obiectivelor naționale de dezvoltare industrială, accesibilității medicamentelor și angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană.	
		EBA	**T**otodată, propunem menținerea cotei de 8% pentru medicamente, indiferent de clasificare, în concordanță cu practica europeană unanimă și cu necesitatea asigurării accesului populației la tratament. Practica statelor membre confirmă această orientare - niciun stat membru UE nu aplică cota standard la medicamente esențiale sau produse agricole primare. Creșterea la 20% ar plasa Moldova în contradicție directă cu filozofia Directivei 112 și cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere. Modificările respective vor avea următoarele consecințe imediate: • Șoc inflaționist de lanț: În condițiile unei piețe energetice regionale și globale extrem de volatile, majorarea costurilor energetice va scumpi automat toate produsele și serviciile autohtone.	**<u>Se acceptă,</u>** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			• Presiune pe creșterea economică: Agenții economici vor suporta costuri de producție mai mari, fapt ce va reduce competitivitatea mărfurilor moldovenești și va frâna activitatea economică. • Scăderea puterii de cumpărare: Costurile finale vor fi suportate de cetățeni, accentuând vulnerabilitatea socială. Dintre cele 27 state membre UE, 26 aplică cotă redusă pe produse alimentare pe întreg lanțul valoric. Singurul stat care aplică cota standard pe alimente este Danemarca — model susținut de cel mai avansat sistem de redistribuire socială din lume, ireplicabil în contextul Republicii Moldova. Nici un stat membru cu profil economic și social comparabil cu Moldova nu aplică cota standard pe alimente procesate concomitent cu cotă redusă pe producția primară — configurația actuală moldovenească este unică în spațiul european. Germania reintroduce cota redusă de 7% pentru HoReCa din 2026, după ce a constatat contracția sectorială generată de revenirea la cota standard în 2024 — confirmând că majorarea cotei pe acest segment reduce, nu crește, veniturile bugetare. Aplicarea cotei de 8% uniform pe lanțul valoric agroalimentar în Republica Moldova nu reprezintă o măsură inovatoare sau riscantă — ci alinierea la practica standard europeană, conformă Directivei 2006/112/CE, fără necesitatea vreunei derogări și în deplină concordanță cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere RM–UE. Astfel, solicităm aplicarea cotei reduse de 8% TVA uniform pe întreg lanțul valoric agroalimentar.	

			Directiva 112/2006/CE, prin Anexa III, recunoaște explicit că energia electrică, gazele naturale, medicamentele și produsele agricole sunt bunuri de necesitate fundamentală, pentru care statele membre sunt îndreptățite să aplice cote reduse de minimum 5%. Reforma adusă prin Directiva 2022/542 a consolidat această direcție, confirmând că energia, gazele naturale până în 2030 și medicamentele rămân în sfera cotelor preferențiale.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	Eliminarea cotei reduse de TVA la medicamente și majorarea acesteia la 20% reprezintă, pentru companiile din sector, una dintre cele mai îngrijorătoare măsuri ale proiectului. Medicamentele nu sunt bunuri de lux, ci produse de strictă necesitate socială; nevoia de medicamente este biologică, nu financiară. Majorarea cotei s-ar transla direct și imediat în prețuri mai mari la raft, afectând disproporționat persoanele în etate, bolnavii cronici și familiile cu venituri reduse, dintre care mulți ar fi forțați să amâne sau să abandoneze tratamentul. Impactul este amplificat de fragilitatea structurală a sectorului: aproximativ 500 de farmacii s-au închis din lipsă de rentabilitate, adaosurile comerciale nu au fost revizuite din 2015, iar peste 90% dintre medicamente sunt importate. Importatorii achită TVA la vamă anticipat, în numerar, și o recuperează doar ulterior din vânzări — astfel încât saltul de la 8% la 20% creează un blocaj de lichiditate care poate reduce stocurile și restrânge gama de medicamente disponibile. Scumpirea va muta, în plus, povara către spitalele publice și bugetul CNAM, generând costuri mai mari decât veniturile colectate suplimentar.	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			Subliniem că proiectul însuși menține cota redusă de 8% pentru pâine și lapte, recunoscând caracterul lor de necesitate de bază; aceeași logică socială trebuie aplicată, cu atât mai mult, medicamentelor. Practica europeană este consecventă în acest sens, produsele farmaceutice fiind incluse în Anexa III la Directiva 2006/112/CE, iar majoritatea statelor membre aplicând cote reduse sau super-reduse. Ca alternativă sustenabilă de creștere a veniturilor din sector, recomandăm revizuirea adaosurilor comerciale la niveluri europene, în paralel cu promovarea proiectului Legii Farmaciei, aflat în Guvern de doi ani. **Solicităm menținerea cotei reduse de 8% TVA la medicamente, realizarea unui studiu de impact privind efectele cumulate asupra accesului la tratament și a lichidității importatorilor, precum și revizuirea adaosurilor comerciale ca alternativă fiscală.**	
		Federația Sindicală „Sănătatea”	Aplicarea cotei standard (20%) a TVA pentru medicamente, în opinia Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, nu garantează scopul scontat de extindere a listei medicamentelor compensate și finanțarea mai multor programe naționale în sănătate, după cum este invocat în Nota informativă la proiect. Or, majorarea cotei TVA la medicamente și dispozitive medicale, inevitabil va genera în lanț creșterea prețurilor acestora și va pune o presiune enormă pe sistemul de sănătate. Dintr-o altă perspectivă, pentru medicamentele și dispozitivele medicale compensate vor trebui prevăzute sume suplimentare	**Se acceptă,** prin menținerea cotei reduse a TVA de 8% pentru medicamente.

			considerabile în contul fondurilor obligatorii de asigurări medicale gestionate de Compania Națională de Asigurări în Medicină. Prin urmare, extinderea listei medicamentelor compensate nu va putea fi realizată, ba din potrivă există certitudinea ca volumul medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate se va diminua considerabil. De specificat că TVA este o taxă transferată nu în contul fondurilor asigurării obligatorii de asistentă medicală gestionate de Compania Națională de Asigurări în Medicină, dar în contul bugetului de stat. Subsidiar, deși în Nota informativă la proiect se face trimitere la această Directivă și se argumentează că noile prevederi vor alinia legislația fiscala a statului la prevederile Uniunii Europene, ținem să reamintim despre prevederile DIRECTIVEI 2006/112/CE A CONSILIULUI UNIUNII EUROPENE din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, care permite statelor membre să aplice cote reduse la medicamente până la 5%, sau chiar și cota "zero" pentru unele medicamente esențiale. În acest fel se urmărește scopul de reducere a prețului final al medicamentelor esențiale pe care le vor achita cetățenii. Or, majorarea cotei TVA de la 8% la 20% la medicamente va avea consecințe grave, nu doar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistentă medicală, dar și asupra cetățeanului care va cumpăra efectiv medicamentul de la farmacii. Există și un alt risc generat de creșterea cotei TVA la medicamente – insuficiența surselor financiare va duce la reducerea nu doar a volumului	

			medicamentelor, dar și la reducerea calității acestora. Tot în acest context este important de menționat că Transferurile de la bugetul de stat pentru categoriile asigurate de Guvern în fondurile obligatorii de asigurări medicale în anul 2025 au constituit doar 41,9% din totalul veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2025, în pofida faptului că ponderea acestor transferuri de la bugetul de stat ar fi trebuit să constituie cel puțin 60%. Acesta este un argument în plus că povara financiară a constituirii fondurilor obligatorii de asigurări medicale este pusă în seama salariaților. Totodată, instituțiile medicale, care sunt finanțate din fondurile obligatorii de asistență medicală, vor fi impuse de a suporta cheltuieli suplimentare la capitolul medicamente, în contextul în care multe din acestea deja sunt în imposibilitate de a asigura necesarul total de medicamente, în condițiile în care actualmente circa 80% din totalul surselor financiare deținute sunt direcționate către acoperirea cheltuielilor de personal.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705,	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă.	**I.P. „Oficiul Național al Viei și Vinului”**	Cu referire la majorarea cotei TVA de la 8% la 20%, deși proiectul prevede restituirea lunară a TVA, acest mecanism nu elimină impactul economic indirect asupra producătorilor vitivinicoli. Problema esențială nu este dreptul la restituirea taxei, ci necesitatea finanțării anticipate a acesteia. În practică, întreprinderea este obligată să achite integral TVA aferentă bunurilor și serviciilor procurate, utilizând resurse financiare proprii sau credite bancare, iar restituirea ulterioară nu înlătură necesitatea mobilizării acestor	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la producția din zootehnie, fitotehnie și horticultură, concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, lapte, legume, fructe).

0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar și pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;			lichidități și nici costurile financiare generate de indisponibilizarea temporară a capitalului. Viticultura este una dintre ramurile agricole cu cele mai ridicate costuri investiționale și cu cea mai lentă recuperare a capitalului investit. Costul înființării unui hectar de plantație viticolă modernă depășește 480.000 lei, iar plantația începe să genereze venituri comerciale doar după aproximativ 4–5 ani. O exploatație viticolă de aproximativ 100 hectare suportă anual cheltuieli de exploatare care depășesc 6 milioane lei, incluzând produse de uz fitosanitar, fertilizanți, combustibil, energie electrică, lucrări mecanizate, piese de schimb și alte inputuri agricole. Aplicarea cotei standard de TVA presupune mobilizarea unor resurse financiare suplimentare, care trebuie achitate înainte de recuperarea taxei. Din analiza proiectului de lege și a Notei de fundamentare nu rezultă existența unei obligații impuse de acquis-ul Uniunii Europene privind eliminarea cotei reduse de TVA de 8% aplicabile producției agricole și aplicarea cotei standard de 20%. Proiectul nu identifică nicio dispoziție din legislația Uniunii Europene care ar obliga Republica Moldova să renunțe la regimul fiscal preferențial aplicabil agriculturii. Dimpotrivă, cadrul juridic european conferă statelor membre dreptul de a aplica cote reduse de TVA pentru anumite categorii de bunuri și servicii, inclusiv pentru produse agricole și alimentare. Astfel, articolul 98 alineatele (1) și (2) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2022/542, prevede că statele membre pot aplica una sau	

			două cote reduse de TVA pentru bunurile și serviciile enumerate în Anexa III, care include expres produse alimentare și anumite bunuri utilizate în agricultură, ceea ce demonstrează că aplicarea unui regim fiscal diferențiat pentru agricultură reprezintă o opțiune recunoscută de dreptul Uniunii Europene. Prin urmare, armonizarea legislației fiscale nu presupune eliminarea obligatorie a cotelor reduse aplicabile agriculturii. Această abordare este confirmată și de practica statelor membre, astfel: Germania aplică o cotă redusă de 7%, Franța 5,5%, Polonia 5%, Olanda 9%, Austria 10%, iar Italia și Spania aplică cote reduse cuprinse între 4% și 10%, în funcție de categoria produselor. Deosebit de relevant este cazul Ungariei, care aplică cea mai ridicată cotă standard de TVA din Uniunea Europeană (27%), dar menține concomitent cote reduse de 5% și 18% pentru numeroase produse alimentare și agricole. Aceste exemple demonstrează că menținerea unui regim preferențial de TVA pentru agricultură constituie un instrument legitim de politică fiscală și de susținere a competitivității sectorului. Având în vedere argumentele expuse, sectorul vitivinicol consideră că menținerea cotei reduse de 8% TVA pentru producția agricolă reprezintă o măsură justificată din punct de vedere juridic, economic și social. Aceasta este compatibilă cu legislația Uniunii Europene, este aplicată pe scară largă de statele membre și contribuie la menținerea lichidităților întreprinderilor agricole, la stimularea investițiilor și la consolidarea competitivității unui sector strategic pentru economia Republicii Moldova.	

			Modificările fiscale asupra costurilor inputurilor agricole și competitivității sectorului vitivinicol vor avea impact indirect și va produce efecte economice asupra sectorului vitivinicol prin majorarea costurilor bunurilor și serviciilor indispensabile procesului de producție. Creșterea fiscalității aplicabile produselor energetice, transportului și altor categorii de bunuri și servicii va determina inevitabil majorarea costurilor suportate de furnizorii de inputuri agricole, care vor transfera aceste costuri în prețul final al produselor comercializate. În consecință, producătorii vitivinicoli vor suporta majorări succesive ale costurilor aferente combustibilului utilizat pentru lucrările mecanizate, energiei electrice necesare irigării, procesării și depozitării, produselor de uz fitosanitar, fertilizanților, materialului săditor, sistemelor de susținere, ambalajelor, transportului și serviciilor logistice. În economie, costurile fiscale nu dispar, ci se transferă de-a lungul întregului lanț valoric. Astfel, chiar și în situațiile în care o modificare fiscală nu este aplicată direct producătorului agricol, aceasta este reflectată în costul tuturor bunurilor și serviciilor pe care acesta le achiziționează pentru desfășurarea activității sale. Pentru o exploatație viticolă cu o suprafață de aproximativ 100 ha, costurile anuale de întreținere depășesc 6 milioane lei. O majorare medie cu numai 10% a costurilor aferente inputurilor agricole determină cheltuieli suplimentare estimate la aproximativ 600.000 lei anual, fără a include impactul majorării costurilor salariale și al modificării regimului TVA. Aceste cheltuieli suplimentare	

			nu pot fi transferate integral în prețul produsului finit. Sectorul vitivinicol activează într-un mediu concurențial, orientat preponderent spre export, unde prețurile sunt determinate de piață, iar posibilitatea majorării prețului de comercializare este limitată. În consecință, majorarea costurilor de producție conduce la reducerea marjei de profit, diminuarea resurselor destinate investițiilor și afectarea competitivității producătorilor moldoveni pe piețele externe. De asemenea, păstrarea scutirilor de TVA la importul și livrarea tehnicii și utilajelor agricole inclusiv si pentru cele aduse ca aport în capitalul statutar, deoarece aplicarea TVA la tehnica și utilajele agricole specializate ar genera costuri financiare suplimentare și ar afecta fluxul de numerar al producătorilor, iar în situațiile în care TVA nu poate fi recuperată integral sau prompt, aceasta s-ar reflecta direct în majorarea costului de producție al strugurilor și, implicit, al vinului. Spre deosebire de alte ramuri economice, viticultura presupune investiții foarte ridicate, recuperabile într-o perioadă îndelungată, un consum intensiv de forță de muncă și o dependență directă de costurile inputurilor agricole. În aceste condiții, majorarea simultană a costurilor salariale, aplicarea cotei standard de TVA și creșterea indirectă a costurilor de producție vor produce un efect cumulativ asupra întregului lanț valoric vitivinicol. În condițiile în care sectorul se confruntă deja cu reducerea suprafețelor viticole, cu lipsa forței de muncă și cu diminuarea rentabilității investițiilor, implementarea măsurilor propuse, riscă să accelereze procesul	

			de reducere a patrimoniului viticol, să diminueze investițiile private și să afecteze competitivitatea vinurilor moldovenești pe piețele externe. În același timp, diminuarea investițiilor în sectorul vitivinicol va avea consecințe directe asupra economiei naționale, prin reducerea volumului de materie primă destinată procesării, diminuarea exporturilor, scăderea încasărilor bugetare și afectarea ocupării forței de muncă în mediul rural. Sectorul vitivinicol consideră că obiectivele de consolidare fiscală și simplificare administrativă pot fi realizate fără afectarea competitivității agriculturii, prin identificarea unor soluții fiscale echilibrate, adaptate specificului sectoarelor investiționale și orientate spre menținerea capacității investiționale a producătorilor.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610,	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă.	**Moldova Fruct**	Ministerul Finanțelor susține că astfel aliniază legislația la standardele UE. Este o eroare impardonabilă de interpretare. Directiva 2006/112/CE a Consiliului UE (Anexa III) le permite și chiar le recomandă statelor membre să aplice cote reduse de TVA pentru alimente și produse agricole pentru a proteja securitatea alimentară a populației și fermierii. **Consecințe economice:** Argumentul că măsura va ajuta fermierii să nu mai aibă bani blocați în cont sub formă de TVA este neconcludent. Trecerea bruscă la 20% înseamnă un șoc uriaș pe întreg lanțul valoric și în sectorul real al economiei. Pentru fiecare milion de lei la vânzarea de fructe, un procesator sau un lanț de magazine va trebui să blocheze o sumă TVA cu 120.000 de lei mai mare în facturile de achiziție. Deoarece marile rețele au bugete de cash-flow rigide, ele vor transfera această presiune direct pe	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la producția din zootehnie, fitotehnie și horticultură, concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, lapte, legume, fructe).

080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;			umerii fermierilor, scăzând prețul de achiziție la poarta întreprinderilor agricole. Mai mult, un decalaj atât de mare (20% în loc de 8%), va scădea capitalul de lucru al fermierilor cu peste 12% la fiecare tranzacție, va duce la prăbușirea prețurilor la producător și va exploda comerțul la negru și la colț de stradă, falimentând producătorii de bună credință care își plătesc taxele și își onorează în termen obligațiunile față de bugetul de stat. **Solicităm menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru producția din horticultură, fitotehnie și zootehnie în formă naturală, precum și pentru inputurile critice (energie electrică și gaze livrate sectorului agricol), stopând trecerea la cota de 20% care ar decapitaliza instantaneu lanțul valoric.**	
		AO Forța Fermierilor **A.O. Asociația Producătorilor Agricoli „Teragronord”**	Asociatia CATEGORIC nu sustine idea ridicarii cotei TVA la 20% pentru productia agroalimentar, inclusiv seminte. Menționăm că in nota fundamentală lipsesc calcule privind impactul eventual al acestei masuri atât la capitolul scumpirilor produselor agroalimentare, cat si la cresterea veniturilor bugetare. Considerăm că majorarea propusă va genera următoarele consecinte nefaste: a) Cresterea poverii fiscale asupra numărului mare de agricultori. Actualul model de agricultură a adus la decapitalizarea enorma a fermierilor micro, mici si mijlocii si dependenta profunda a acestora de furnizori de inputuri si cumpărători de productia agricola. in asemenea conditii agricultorii din mai multe sub-sectoare (cereale, oleaginoase, zootehnia ect.) nu vor avea posibilitate sa ridice pretul de achizitionare la propria productia cu procentul majorarii TVA. Astfel,	

			pentru marea majoritatea fermierilor cresterea TVA ar aduce doar majorarea semnificativa a cheltuielilor in forma de impozite fără recuperarea acestora. Ar suferi si fermierii micro-neplatitori de TVA, la care se va micsora pretul de achizitie a productiei lor cu 12 %. In starea in care se află actualmente sectorul agrar, această majorare poate fi fatală pentru numarul extins de producatori agricoli si ar accelera insolventa in domeniul. b) Extinderea economiei tenebre. Evident ca in situatia cresterii poverii fiscale o parte din fermieri vor recurge la vanzari fara evidentă, ceea ce ar genera micsorarea veniturilor bugetare si diminuarea preturilor de achizitii a productiei agricole. Totodată, va apărea si interes sporit pentru fraude cu TVA 20 % pentru companiile-fantome, care vor activa ca intermediarii in procesul achizitionarii productiei agricole. c) Scumpiri pentru consumatori. Majorarea TVA inevitabil ar genera cresterea preturilor la mai multe produse agroalimentare , in special la produse de primă necesitate cum ar fi pâine, lactate, legume. In acest context, vă amintim că aproape toate tarile UE, care sunt mult mai bogate decat Republica Moldova, taxeaza lanturile agroalimentare cu cota redusa de TVA (de la 5 pind la 11 %), iar anumite state aplica pentru lanturile de produse alimentare de prima necesitate chiar cota 0 de TVA. Pentru noi este absolut inexplicabil de ce Moldova, fiind in faza destul de avansată de aderare la Uniune Europeană, renuntă la practicile bune ale UE. d) Majorarea semnificativă a cheltuielilor bugetare privind restituirea TVA la export. In urma	

			majorării cotei TVA, companiile-exportatoare ale productiei agricole vor primi restituirea TVA din buget de 2,5 ori mai mult fată de sumele existente. Remarcăm faptul ca in sectorul cerealier si oleaginos drept rezultat a majorarii TVA povara fiscală creste pentru fermierii micro, mici si mijlocii, care si asa se află in situatia dificilă, in timp ce beneficii de majorare a finantarii din partea statului vor primi un grup ingust de traideri transnationali.	
		Asociațiile cu profil zootehnic (Asociația Producătorilor de carne de porc, Asociația fermierilor producători de lapte, Asociația națională de ovine și caprine, Asociația patronală a avicultorilor, A.O. Cunicultorii Moldovei, A.O. Miobilact)	În prezent, sectorul zootehnic și agricol din Republica Moldova traversează una dintre cele mai dificile perioade. Creșterea exponențială a costurilor de producție (energie, furaje, inputuri), secete și arșițe persistente, accesul extrem de limitat și scump la finanțare, o piață afectată de invazie masivă cu produse din import, precum și exodul continuu al forței de muncă, au adus fermierii în pragul colapsului. În aceste condiții de vulnerabilitate majoră, inițiativa de a majora cota TVA la 20% pe lanțul valoric riscă să producă efecte economice și sociale contrare celor scontate de Ministerul Finanțelor. În acest context, Asociațiile cu profil zootehnic se opun majorării cotei TVA la 20% și SOLICITĂ aplicarea unei cote reduse unice de TVA pentru ÎNTREG LANȚ agroalimentar (de la materia primă, procesare, până la produsul finit la raft), bazându-se pe următoarele argumente profesioniste: **1. Argumentul de Competitivitate și Protejare a Producătorului Autohton** O cotă de 20% a TVA va pune o presiune imensă pe costurile de producție și pe fluxul de numerar (cash-flow) al fermierilor. Aplicarea	

			unei cote majorate va face ca produsele agroalimentare moldovenești să devină instantaneu necompetitive în raport cu produsele importate din țările vecine sau din UE, unde agricultura este masiv subvenționată, iar cotele de TVA la alimente sunt reduse. Pierderea pieței interne în favoarea importurilor va duce la falimentarea fermelor locale, reducerea investițiilor și pierderea irecuperabilă a locurilor de muncă din mediul rural. **2. Argumentul Fiscal: Eliminarea evaziunii și simplificarea administrativă** Aplicarea unei cote unice reduse pe întreg lanțul valoric (nu doar la materia primă, ci și la procesare și vânzare) elimină blocajele financiare cauzate de diferențele de cote de TVA. Când materia primă are o cotă, iar produsul finit alta, se creează dezechilibre de TVA care blochează capitalul de lucru al companiilor prin proceduri greoaie de rambursare a TVA-ului de la stat. Totodată, experiența țărilor din regiune demonstrează că o cotă redusă a TVA la alimente diminuează drastic evaziunea fiscală și economia tenebroasă (vânzările fără factură), crescând astfel baza de impozitare și încasările la bugetul de stat pe termen mediu și lung. **3. Argumentul Social și Impactul Inflaționist** Orice decizie fiscală care crește direct sau indirect costurile de producție și de procesare în zootehnie se transferă inevitabil în prețul final la raft. Majorarea TVA la 20% va genera un val inflaționist la produsele de strictă necesitate (carne, lactate, ouă). Deoarece alimentele reprezintă ponderea majoritară în coșul de consum al cetățenilor Republicii	

			Moldova, o astfel de măsură va lovi disproporționat în categoriile sociale vulnerabile, erodând sever puterea de cumpărare și nivelul de trai al populației. **4. Armonizarea cu Acquis-ul Comunitar (Directiva 2006/112/CE)** Instituirea unei cote reduse de TVA la produsele agroalimentare nu este o favoare, ci o practică standard europeană, recomandată și protejată de legislația UE. Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, în mod special prin Anexa III, permite și încurajează statele membre să aplice cote reduse de TVA pentru produsele alimentare (inclusiv animale vii, semințe, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor) și pentru inputurile agricole. Statele UE folosesc această prevedere tocmai ca măsură esențială pentru a garanta accesul populației la hrană la prețuri rezonabile și pentru a-și susține sectoarele agricole. **CONCLUZII ȘI SOLICITĂRI** Proiectul Politicii Fiscale și Vamale pentru anul 2027 necesită o reevaluare aprofundată, matură și responsabilă a impactului asupra sectorului agroalimentar. Asociațiile cu profil zootehnic solicită imperativ: 1. Renunțarea la inițiativa introducerii cotei standard de 20% a TVA în sectorul agroalimentar. 2. Introducerea unei cote reduse unice de TVA pe întreg lanțul valoric agroalimentar, în spiritul practicilor europene și al Directivei 2006/112/CE. 3. Elaborarea, în regim de urgență, a unei analize complete și transparente de impact (ex-ante) privind efectele măsurilor fiscale propuse asupra fermierilor, industriei alimentare,	

			inflației și bugetelor gospodăriilor. **Considerăm cota redusă unică de TVA drept o măsură esențială de securitate națională, menită să protejeze producția autohtonă, să asigure supraviețuirea satului moldovenesc și să garanteze securitatea alimentară a Republicii Moldova.**	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la producţia din zootehni e în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă.	**SRL „Agromixt TDG”**	Modificările ce vizează taxa pe valoarea adăugată Și la acest capitol, toate modificările sunt propuse a fi introduse cu 01.01.2027, doar pentru agricultură începând cu 01 octombrie 2026, ceea ce reprezintă o discriminare în sectorul economic. Rugăm insistent, aplicarea și în continuare a cotei de 8% TVA la livrarea producției agricole. Trecerea la 20% va decapitaliza puternic domeniul agricol, care și așa nu are capacitatea de a concura cu aceiași producatori agricoli ai țărilor vecine. Este esențial de analizat și costatat impactul agriculturii în economia țării, în economia satelor și de susținut acest sector.	
		Asociatia Procesatorilor din Industria Alimentară (APIA)	Împărtășim preocupările și susținem eforturile guvernării orientate spre reducerea, cel puțin parțială, a deficitului bugetului național existent la moment. Mai mult, unele prevederi a proiectului de lege prenotat (taxa zero pe profit reinvestit, restituirea accizelor pentru motorina utilizată în agricultură, plafonarea unor taxe locale) ar putea avea un efect benefic asupra afacerilor din domeniul industriei alimentare. Cu toate acestea, suntem preocupați de faptul că instituirea unei cote unice TVA în mărime de 20%, începând cu	

			01 octombrie a.c., va duce inevitabil la: - **dublarea volumului de circulante financiare ale întreprinderilor alimentare înghețate în TVA spre restituire (zeci de milioane de lei)**. În industria alimentară, procurarea materiei prime, achitarea costurilor de producere și implicit, achitările TVA au loc timp de 4 luni / an, iar recuperarea TVA ca urmare a realizării propuselor finite peste 4 – 12 luni după fabricare. Astfel, dacă la moment o întreprindere alimentară de dimensiuni medii/mari are circulante financiare înghețate în TVA de aprox. 20 mln. MDL, atunci în cazul unui TVA de 20% această sumă a TVA-ului înghețat spre restituire va ajunge la aproximativ 50 mln. MDL per companie. Problema dată este deosebit de gravă pentru companiile din industria alimentară orientate spre export; - **inflație galopantă în absolut toate sectoarele economiei** (industrie, agricultură, resurse energetice, construcții, HORECA, etc.). În sectorul alimentar acest fenomen se va resimți îndeosebi, deoarece industria alimentară utilizează activ produsele altor industrii conexe, pentru care TVA la fel va crește; - **scumpire rapidă și substanțială a tuturor produselor alimentare** (ca efect a creșterii TVA pentru materia primă, resursele energetice, transport, imputuri, etc.); - **scăderea forței de cumpărare a populației pentru produse alimentare** (cumpărătorul final va fi cel care va absorbi șocul final de majorare a prețurilor la produsele alimentare care vor crește mai rapid decât salariile cu impozit pe	

			venit redus la 7%). În mod deosebit pot fi afectate păturile social vulnerabile (pensionari, șomeri, persoane întreținute) care nu vor simți efectele reducerii impozitului pe venit, însă vor resimți din plin scumpirea tuturor produselor alimentare, inclusiv a celor de bază. Ori, proiectul de lege prenotat nu conține, ce puțin la moment, careva mecanisme de compensare a populației în cazul creșterii prețurilor la produsele alimentare. **Reieșind din cele expuse, Asociația optează și în continuare pentru stabilirea unui TVA unic la un nivel de 12%-14%, atât cât este media ponderată la moment.**	
		EBA	Menținerea cotei de 8% TVA pentru produsele horticole și agricole primare - Trecerea de la 8% la 20% TVA pentru legume, fructe, nuci, cereale și alte produse primare în formă naturală ar genera o creștere bruscă a prețurilor la consumator și ar reduce competitivitatea exporturilor moldovenești față de producătorii din UE care beneficiază de cote reduse similare. De altfel, chiar acquis-ul UE (Directiva 2006/112/CE) permite explicit cote reduse pentru produsele alimentare agricole neprocessate. Republica Moldova este printre dintre producători și exportatori semnificativi de nuci din Europa. Sectorul implică zeci de mii de gospodării rurale. O cotă de 20% TVA ar afecta direct competitivitatea la export și ar crea presiuni pentru evaziune fiscală prin subdeclararea prețurilor de achiziție. Prin urmare, solicităm ca la art.96 litera b) liniuța a cincea din CF prevederile referitoare la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la producția din zootehnie, fitotehnie și horticultură, concomitent cu menținrea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, lapte, legume, fructe).

			nucile și produsele derivate din nuci să nu fie abrogate și să rămână în vigoare. În cazul în care nu se reușește menținerea întregii liniuțe a cincea, se poate propune un amendament mai restrâns și mai ușor de adoptat politic (cota 8% TVA aplicabilă la nucile și produsele derivate din nuci, în formă naturală, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare 0802, 0813, 2008 19)	
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	Regimul de tranziție pentru aplicarea TVA standard din 1 octombrie 2026 Proiectul prevede prima etapă de uniformizare TVA (zootehnie în masă vie, fitotehnie, horticultură, zahăr, HoReCa) cu intrare în vigoare 1 octombrie 2026 — la doar 3,5 luni de la publicarea proiectului. Articolul XXIV alin. (7) prevede ajustarea contractelor încheiate înainte de 1 octombrie 2026, dar formularea este insuficientă pentru aplicarea practică. Aspecte care necesită clarificare: 1. Tratamentul stocurilor la 30 septembrie 2026. Cum se aplică TVA pe vânzările ulterioare ale stocurilor existente la data trecerii? Aplicarea cotei vechi pe stocurile dobândite înainte de 1 octombrie ar fi naturală, dar legea nu o prevede expres. 2. Avansurile primite înainte de 1 octombrie 2026 pentru livrări ulterioare. În sectorul agricol este practică comună plata avansurilor cu mult înainte de livrarea fizică (contracte forward, rezervări). Solicităm clarificarea expresă a regimului TVA aplicabil avansurilor primite înainte de 1 octombrie pentru livrările efectuate ulterior. 3. Mecanismul de recalculare a TVA prevăzut la art. XXIV alin. (7). Formularea actuală este ambiguă în	

			privința suportării costului ajustării TVA în contractele cu preț fix care includ TVA. Solicităm un ghid metodologic emis de SFS până la 1 septembrie 2026. **Propunere concretă: (a) Completarea art. XXIV cu prevederi tranzitorii detaliate pentru stocuri, avansuri și contracte în derulare. (b) Emiterea unui ghid metodologic SFS până la 1 septembrie 2026. (c) Asigurarea unui termen minim de 60 de zile între publicarea legii în Monitorul Oficial și prima dată de aplicare (1 octombrie 2026).**	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; - 8% la produsele alimentare şi/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a doua, a treia și a opta se abrogă.	**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	În aceeași ordine de idei, ne exprimăm profunda îngrijorare față de intenția de majorare a presiunii fiscale asupra industriei ospitalității, decurgând din prevederile art. II pct. 52 și 54 din proiectul de lege, care abrogă liniuțele a opta și a noua de la litera b) a articolului 96 din Codul fiscal. Această modificare tehnică atrage după sine eliminarea cotei reduse și aplicarea cotei standard de 20% TVA pentru serviciile de cazare (indiferent de categoria de confort, incluzând hoteluri, pensiuni agroturistice, vile sau campinguri) și pentru produsele alimentare și băuturile preparate destinate consumului imediat în sectorul HoReCa. Solicităm ferm menținerea cotei de 8% pentru aceste servicii, o măsură aflată în deplină concordanță cu practica europeană unanimă și cu necesitatea vitală de a asigura competitivitatea ofertei turistice naționale. Creșterea la 20% ar plasa Moldova în contradicție directă cu filozofia Directivei 2006/112/CE a	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			Uniunii Europene și cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere RM-UE. Realitatea europeană confirmă această orientare, dintre cele 27 de state membre UE, 26 aplică o cotă redusă pentru serviciile de ospitalitate și alimentație publică. Singurul stat care aplică cota standard este Danemarca, un model susținut de un sistem de redistribuire socială ireplicabil în contextul economic actual al Republicii Moldova. Niciun stat membru cu un profil economic comparabil cu al nostru nu supratаxează acest sector sensibil, cu atât mai mult cu cât industria noastră este puternic afectată de războiul de la hotar, un factor extern de forță majoră care afectează drastic fluxul de vizitatori internaționali din cauza percepției de risc regional. La această percepție de risc regional se adaugă dificultăți operaționale severe la punctele de trecere a frontierei terestre, unde timpii de așteptare au crescut îngrijorător din cauza procedurilor comune de preluare a datelor biometrice (fotografiere și amprentare) pentru cetățenii non-UE, care staționează la rând alături de ceilalți călători. În ciuda acestor bariere masive, eforturile mediului privat au reușit o recuperare remarcabilă: conform datelor oficiale (BNS), în anul 2025 am înregistrat o creștere de 33,8% a turismului receptor, atingând 90,5 mii de vizitatori. Profilul acestui turist este însă extrem de fragil: 95,1% sunt excursioniști de o zi, iar dependența de piețele din proximitate este majoră (59,8% din România și 24,7% din Italia). Atracția principală pentru aproape 60% din fluxul total de	

			vizitatori este experiența noastră oeno-gastronomică. O majorare a TVA-ului la 20% ar declanșa un exod masiv al acestor clienți, distrugând brusc competitivitatea industriei naționale în fața piețelor vecine (de exemplu, România menține o taxare mult mai favorabilă, de 11%). Aplicarea cotei standard ar duce la o creștere imediată a costurilor pachetelor și serviciilor, determinând turiștii de o zi, deja epuizați de cozile kilometrice din vamă, să renunțe complet la călătoria în Republica Moldova. Menținerea cotei de 8% nu este o derogare, ci singura soluție de supraviețuire pentru a nu bloca definitiv puținele piețe externe care încă susțin turismul național. Mai mult, experiența recentă demonstrează efectele economice adverse ale unei astfel de decizii precum Germania care reintroduce cota redusă de 7% pentru HoReCa începând cu anul 2026, după ce a constatat o contracție sectorială severă generată de revenirea la cota standard în 2024, confirmând practic faptul că majorarea cotei pe acest segment reduce, nu crește, veniturile bugetare pe termen lung. Aplicarea cotei de 8% pentru serviciile de cazare și alimentație publică în Republica Moldova nu reprezintă o măsură inovatoare, riscantă sau o derogare, ci alinierea firească la practica standard europeană.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: - 8% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică,	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă.	**Berjan Iuliana**	Trecerea HoReCa de la 12% la 20% TVA fără derogări pentru micro-întreprinderi din turism rural sau agroturism, contrar obiectivelor de diversificare rurală. Un pensionar agro-turistic din Orhei cu 5 camere (cifra de afaceri 300.000 lei/an) trece la TVA 20% din oct.2026	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; - 8% la produsele alimentare şi/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;			– creșterea sarcinii fiscale efective este de ~8% din CA, posibil eliminând marja de profit. Trecerea cazării (hotel, pensiune) la TVA 20% nu este corelată cu renegocierea tarifelor contractelor de tour-operating internațional deja semnate pentru sezonul 2027. Un hotel cu contracte allotment la operatori externi (preț fix în EUR pentru 2027) suportă din profit diferența de TVA de 8% (de la 12% la 20%), deoarece nu poate modifica unilateral tariful contractual.	
		AIM	Menținerea cotelor reduse actuale sau implementarea graduală pe o perioadă de minimum 3 ani.Analize ale sectorului HORECA sunt prezentate în textul de bază a scrisorii. Costurile energetice afectează direct competitivitatea IMM-urilor. Orice majorare bruscă a TVA va genera costuri suplimentare pentru întreprinderi și consumatori.	
		CNPM	**Efectele economice destabilizatoare ale eliminării facilităților fiscale și majorării cotei TVA la serviciile HoReCa către cota standard** Propunerea guvernamentală de modificare a Codului Fiscal prin eliminarea cotei reduse de 8% și aplicarea cotei standard a Taxei pe Valoarea Adăugată (TVA) pentru serviciile de cazare, alimente și alimentație publică reprezintă o decizie cu impact critic asupra întregii industrii a ospitalității și a turismului din Republica Moldova. Această măsură de supratxare este promovată într-un moment de vulnerabilitate extremă pentru sector, marcat deja de o scădere semnificativă și continuă a consumului și a investițiilor private. Membrii CNPM solicită ferm menținerea cotei reduse a TVA de 8%	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			pentru alimente, servicii de cazare și alimentație publică, ca pârghie strategică indispensabilă pentru supraviețuirea economică și menținerea rezilienței sectorului HoReCa. Totodată, se solicită abandonarea definitivă a inițiativei de aliniere la cota standard, orientând eforturile statului nu spre creșterea poverii fiscale pe spatele contribuabililor corecți, ci spre măsuri de extindere a bazei de impozitare prin combaterea directă a economiei informale și stimularea conformării voluntare. Majorarea instantanee a TVA prin trecerea la cota standard nu va putea fi absorbită de operatorii economici, ale căror marje de profit sunt deja erodate la maximum de creșterea costurilor operaționale (energie, materii prime, logistică și presiuni salariale). În consecință, această taxă se va transpune inevitabil și integral în prețurile finale de pe meniuri și de cazare, penalizând direct consumatorii. Într-un mediu cu o putere de cumpărare în scădere, scumpirea serviciilor va genera o contracție severă a numărului de clienți și a cifrei de afaceri a restaurantelor și hotelurilor, punând în pericol direct mii de locuri de muncă din acest sector intensiv în forță de muncă. În plus, aplicarea cotei standard va anula progresele înregistrate în ultimii ani privind transparentizarea sectorului. O presiune fiscală atât de ridicată va funcționa ca un stimulent economic masiv pentru reculul în zona gri a economiei, determinând reapariția tranzacțiilor nedeclarate în numerar și subminând eforturile de digitalizare și fiscalizare. În loc să	

			aducă încasări suplimentare, suprataxarea va genera închideri de unități, insolvențe și o scădere netă a veniturilor colectate de bugetul de stat din impozitele pe salarii, contribuții sociale și taxe locale. Industria ospitalității și a turismului din Republica Moldova are un caracter fragil, dar posedă un potențial major de a acționa ca un pilon de promovare a imaginii țării și de atragere a valutei externe prin turismul receptor. Pentru a asigura un cadru fiscal echitabil, stabil și predictibil, Guvernul și Parlamentul trebuie să recunoască bunele practici europene – unde marea majoritate a statelor membre UE aplică cote substanțial reduse de TVA pentru HoReCa pentru a rămâne competitive pe plan regional. Alternativa durabilă și responsabilă constă în eficientizarea mecanismelor de colectare, eliminarea concurenței neloiale din zona nedeclarată și respectarea riguroasă a evidențelor fiscale existente, măsuri pe care asociația noastră este deplin pregătită să le sprijine printr-un dialog instituțional constructiv.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale;	Articolul 96 litera b) liniuța a patra, a șaptea se abrogă.	**AO Forța Fermierilor**	Nu vedem rationament in anularea cotei reduse TVA pentru gazele naturale. Dacă pentru anumite categorii de consumatori se planifică alocarea compensatiilor la achitarea facturilor pentru gaz, atunci pentru agenti economici, inclusiv din domeniul agroindustrial, va creste povoara costurilor de producere si nici nu se discuti măcar compensare partială a acestor majorări. Prin urmare, producătorii nostri autohtoni devin si mai necompetitivi in raport cu antreprenori din regiune.	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum, precum și la serviciile de transport a gazelor naturale. Totodată, se menține scutirea de TVA cu drept de deducere pentru energia electrică consumată până la 100KW per unitate de consum.
		Ministerul Energiei	**La pct. 53** care prevede abrogarea liniuțelor a 4-a și a 7-a de la lit. b) din art. 96 din Codul fiscal, menționăm	

		S.A. Energocom	asupra faptului că în contextul procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, menționăm că Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată nu instituie obligația aplicării cotei standard de TVA pentru livrarea gazelor naturale, **statele au posibilitatea de a aplica** cote reduse și de a stabili mecanisme de tranziție adaptate particularităților economice și sociale naționale. Totodată, având în vedere că Republica Moldova **este dependentă integral** de importurile de gaze naturale, iar costul acestora este influențat de evoluțiile piețelor regionale și internaționale, trecerea imediată de la cota redusă la cota standard a TVA ar determina o creștere bruscă a poverii fiscale, cu reflectare directă asupra prețurilor achitate de consumatorii finali și asupra costurilor suportate de operatorii economici. În acest context, în vederea diminuării impactului economic și social pe care l-ar genera modificările propuse, autorul proiectului urmează să examineze inclusiv instituirea unui mecanism tranzitoriu care să permită implementarea graduală a eventualelor modificări ale regimului TVA, precum și adoptarea unor măsuri de sprijin pentru consumatorii vulnerabili. Prin urmare, **solicităm revizuirea** Proiectului prin stabilirea unui mecanism tranzitoriu de majorare graduală a cotei TVA aplicabile livrării gazelor naturale, pe parcursul unei perioade determinate, evitându-se aplicarea imediată a cotei standard de 20%. În acest context, menționăm că Directiva 2006/112/CE privind	

			sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată nu instituie obligația aplicării cotei standard a TVA pentru livrarea gazelor naturale. Cadrul normativ european permite aplicarea unor cote reduse pentru anumite livrări de resurse energetice, oferind statelor flexibilitate în stabilirea regimului fiscal, în funcție de particularitățile economice, sociale și energetice naționale. În consecință, menținerea temporară sau majorarea graduală a cotei TVA aplicabile gazelor naturale nu contravine obiectivului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Aplicarea imediată a cotei standard de 20% ar determina majorarea sarcinii fiscale aferente importului și livrării gazelor naturale cu 12 puncte procentuale față de cota actuală de 8%. În condițiile menținerii neschimbate a prețului fără TVA, această modificare ar conduce la creșterea prețului final facturat consumatorilor cu aproximativ cu cca 11,1%. Raportat la veniturile înregistrate în anul 2025 din furnizarea gazelor naturale la prețuri reglementate, în valoare de aproximativ 10,9 miliarde lei, impactul fiscal suplimentar al majorării cotei TVA cu 12 puncte procentuale poate fi estimat la aproximativ 1,3 miliarde lei anual. Creșterea prețului final achitat de consumator poate și determina reducerea volumelor de gaze naturale consumate, în special de către consumatorii casnici și consumatorii noncasnici pentru care TVA reprezintă un cost nerecuperabil. Reducerea volumelor de consum este susceptibilă să producă, la rândul său, efecte asupra nivelului viitor al prețurilor și tarifelor reglementate.	

			O parte semnificativă a costurilor aferente transportului, distribuției și furnizării gazelor naturale are caracter nevariabil sau semivariabil și nu se diminuează proporțional cu volumele de gaze naturale transportate, distribuite și furnizate. În consecință, diminuarea consumului determină repartizarea costurilor reglementate asupra unei cantități mai mici de gaze naturale, ceea ce poate conduce la creșterea costului unitar al serviciilor de transport, distribuție și furnizare. Diferențele dintre volumele prognozate la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate și volumele efectiv realizate pot, de asemenea, conduce la acumularea unor devieri tarifare, care urmează a fi recuperate sau restituite în cadrul perioadelor ulterioare de reglementare. Astfel, aplicarea imediată a cotei standard a TVA poate genera un efect cumulativ în sectorul gazelor naturale: majorarea cotei TVA determină creșterea imediată a prețului final, creșterea prețului poate conduce la reducerea consumului, iar reducerea volumelor poate exercita o presiune suplimentară asupra tarifelor și prețurilor reglementate aplicabile în perioadele următoare. Într-un scenariu estimativ de reducere a consumului casnic cu 2-5%, volumul gazelor naturale furnizate acestei categorii s-ar putea diminua cu aproximativ 6,5–16,4 milioane m³ anual. Raportat la volumul total aferent rețelelor de joasă presiune, aceasta ar însemna o reducere a volumelor distribuite de aproximativ 1,5–3,9%. În ipoteza menținerii la nivel constat a costurilor aferente activității de distribuție a gazelor naturale, o asemenea reducere a volumelor poate	

			genera o presiune de majorare a tarifului de distribuție. Cu titlu estimativ, în funcție de ponderea costurilor care nu se reduc odată cu consumul, impactul suplimentar asupra componentei de distribuție ar putea constitui aproximativ 0,06–0,20 lei/m³, fără TVA. Acest efect s-ar adăuga majorării imediate a prețului final rezultate din aplicarea cotei TVA de 20%. Totodată, Republica Moldova depinde de importurile de gaze naturale, iar costul de procurare este influențat de evoluțiile piețelor regionale, de costurile de transport și stocare, precum și de condițiile contractuale de achiziție. În aceste condiții, majorarea imediată a cotei TVA ar reduce capacitatea de atenuare a unor eventuale creșteri viitoare ale costului de procurare și ar putea afecta accesibilitatea gazelor naturale pentru consumatorii finali. Prin urmare, proiectul, în forma actuală, nu justifică suficient aplicarea imediată a cotei standard de TVA pentru gazele naturale și nu analizează în mod adecvat impactul acestei măsuri asupra consumatorilor, volumelor de consum și prețurilor și tarifelor reglementate. În forma actuală, proiectul nu justifică aplicarea imediată a cotei standard de TVA și nu analizează alternative de implementare, inclusiv instituirea unei perioade tranzitorii. Totodată, lipsesc evaluările privind impactul fiecărei opțiuni asupra volumelor de consum, costurilor unitare ale activităților reglementate, devierilor tarifare și prețului final achitat de consumatori.	

		VestMoldTransgaz S.R.L.	Argumente împotriva majorării cotei TVA pentru serviciile de transport al gazelor naturale: **1. Impact direct asupra consumatorilor finali** Serviciul de transport reprezintă o componentă a tarifului final achitat de consumatorii de gaze naturale. Majorarea cotei TVA aplicabile serviciilor de transport va conduce inevitabil la creşterea costului final al gazelor naturale pentru consumatori casnici şi non-casnici, amplificând presiunea inflaționistă asupra economiei naționale. Serviciul de transport reprezintă doar circa 2,6% din prețul final al gazelor naturale achitat de consumatorii casnici (https://anre.md/anre-reduce-pretul-gazelor-dinfebruarie-2026-consumatorii-casnici-vor-plati-13-353-lei1000-m3-fara-tva-3-1245) Aplicarea cotei standard TVA de 20% asupra livrării gazelor naturale și serviciilor de transport al gazelor naturale ar conduce la majorarea prețului final pentru consumatorii casnici cu aproximativ 11,1%, respectiv până la circa 12%, comparativ cu nivelul actual al cotei reduse TVA. **2. Contradicție cu obiectivele de securitate energetică ale Republicii Moldova** Republica Moldova continuă procesul de consolidare a independenței și securității energetice prin dezvoltarea infrastructurii de transport gaze naturale. Aplicarea unei cote TVA majorate asupra serviciilor de transport ar genera costuri suplimentare în lanţul valoric al gazelor naturale şi ar diminua eficienţa economică a investițiilor realizate în	**Se acceptă parțial.** Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum, precum și la serviciile de transport a gazelor naturale. Totodată, se menține scutirea de TVA cu drept de deducere pentru energia electrică consumată până la 100KW per unitate de consum.

			infrastructura strategică energetică. Serviciul de transport reprezintă doar circa 2,6% din prețul final al gazelor naturale achitat de consumatorii casnici, ce la prima vedere ar avea un impact redus asupra facturii finale. În schimb, serviciul de transport constituie un element critic pentru securitatea energetică, funcţionarea Sistemului de Transport al Gazelor Naturale, asigurarea accesului la sursele de import şi menținerea siguranței infrastructurii energetice naţionale. 3**. Impact negativ asupra fluxurilor financiare ale participanţilor la piaţă** Majorarea cotei TVA pentru livrarea gazelor naturale și serviciile de transport al gazelor naturale va avea un impact nu doar asupra prețului final achitat de consumatori, ci și asupra lichidității participanților la piața gazelor naturale. Creșterea obligațiilor fiscale aferente TVA va conduce la imobilizarea unor resurse financiare suplimentare în activitatea operațională, generând presiuni asupra fluxurilor de numerar ale operatorilor economici din sector. În aceste condiții, participanții la piață pot fi nevoiți să recurgă la surse de finanțare pentru susținerea capitalului circulant, ceea ce va determina apariția unor costuri suplimentare de îndatorare (dobânzi, comisioane bancare și alte costuri financiare). Pe termen mediu și lung, aceste costuri vor fi reflectate în costurile reglementate și comerciale ale operatorilor, existând riscul transferării lor, direct sau indirect, în tarifele și prețurile suportate de consumatorii finali, inclusiv de consumatorii casnici. Prin urmare, efectul economic al majorării cotei TVA poate depăși impactul fiscal	

			imediat, generând costuri suplimentare la nivelul întregului lanț valoric al sectorului gazelor naturale și contribuind la creșterea presiunii tarifare asupra consumatorilor finali. **4. Practica europeană favorizează diminuarea poverii fiscale asupra energiei** În contextul incertitudinilor geopolitice și al riscurilor persistente de pe piețele energetice internaționale, care au influenţat deja semnificativ prețurile resurselor energetice și costurile de aprovizionare, numeroase state europene au adoptat în ultimii ani măsuri de sprijin pentru consumatori și pentru sectorul energetic. Aceste măsuri au inclus reducerea temporară a cotelor TVA aplicabile sectorului energetic sau acordarea de compensații și alte instrumente menite să limiteze impactul creșterii costurilor energetice asupra populaţiei și mediului de afaceri. În acest context, majorarea cotei TVA aplicabile serviciilor de transport al gazelor naturale ar produce un efect contrar practicilor promovate la nivel european, conducând la creșterea costurilor pe întreg lanțul valoric al sectorului gazelor naturale și, implicit, la majorarea prețurilor suportate de consumatorii finali. Totodată, o astfel de măsură ar putea diminua capacitatea participanţilor la piață de a gestiona eficient necesarul de lichidități, ar putea genera costuri suplimentare de finanțare ar reduce competitivitatea economiei naționale într-un moment caracterizat prin volatilitate ridicată a pieţelor energetice. și Având în vedere că serviciul de transport al gazelor naturale reprezintă o infrastructură critică pentru securitatea energetică a	

			Republicii Moldova, menținerea unui regim fiscal predictibil și echilibrat contribuie la asigurarea sustenabilității investițiilor, stabilității financiare a operatorilor de sistem și protejării intereselor consumatorilor finali. **Concluzie** În lumina celor expuse, considerăm că majorarea cotei TVA aplicabile livrării și transportului gazelor naturale până la nivelul cotei standard de 20% ar genera efecte economice și sociale semnificative, depășind beneficiile fiscale imediate urmărite prin această măsură. Creşterea fiscalității va conduce la majorarea preţului final al gazelor naturale pentru consumatorii casnici cu până la 12%, va amplifica presiunea asupra bugetelor gospodăriilor și va afecta competitivitatea mediului de afaceri. Totodată, majorarea TVA va determina creşterea necesarului de capital circulant al participanților la piaţa gazelor naturale, generând presiuni suplimentare asupra lichidităţilor și necesitatea contractării unor surse suplimentare de finanțare. Costurile de îndatorare aferente vor fi reflectate, direct sau indirect, în costurile recunoscute prin mecanismele tarifare şi, în final, vor fi suportate de consumatorii finali. În condițiile actuale, marcate de volatilitatea piețelor energetice internaționale și de necesitatea consolidării securității energetice a Republicii Moldova, menținerea unui regim fiscal favorabil pentru sectorul gazelor naturale este în concordanță cu practicile adoptate de numeroase state europene, care au optat pentru măsuri de diminuare a impactului costurilor energetice asupra consumatorilor şi economiei. Prin urmare, se consideră	

			oportună menținerea regimului fiscal actual aplicabil livrării și transportului gazelor naturale, ca măsură de protejare a consumatorilor, de susținere a competitivității economiei naționale și de asigurare a stabilității financiare a operatorilor care gestionează infrastructura energetică strategică a Republicii Moldova. În același timp, această abordare contribuie la menținerea unui echilibru între obiectivele fiscale ale statului și necesitatea garantării securității energetice și a accesibilității serviciilor energetice pentru populație și mediul de afaceri. Având în vedere argumentele expuse, solicităm respectuos reexaminarea propunerii de modificare a art. 96 din Codul fiscal și menținerea regimului fiscal actual aplicabil livrării și serviciilor de transport al gazelor naturale.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de:	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a patra, a șaptea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a doua, a treia și a opta se abrogă. La articolul 104, litera b) va avea următorul cuprins: „b) apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.	**CNSM**	Cu referire la art.96 și 104 din Codul fiscal, ce stabilește cote reduse ale T.V.A. de 8% sau scutire de T.V.A. pentru mai multe tipuri de produse, mărfuri și servicii, nu susținem anularea propusă. Menționăm că mai multe produse, mărfuri și servicii care au în prezent cota redusă sau sunt scutite de T.V.A. sunt de strictă necesitate și sunt utilizate mai cu seamă de categoriile defavorizate de populație. Astfel, produsele alimentare, medicamentele, materia primă pentru medicamente, gazele naturale, biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energia electrică și energia termică, producția din zootehnie, fitotehnie și horticultură în structura cheltuielilor populației dețin o cotă destul de impunătoare în consumul gospodăriilor casnice și a agenților	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu mențienrea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Totodată, se propune menținerea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru un consum de energie electrică

			economici și aplicarea cotei standard de T.V.A de 20% va conduce la creșterea prețurilor și, corespunzător aprofundarea sărăciei (de notat că conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2025, rata sărăciei absolute a constituit 31,1%, iar rata sărăciei extreme a fost de 15,1%). De asemenea, constatăm că creșterea T.V.A. va avea impact de creștere a prețurilor în lanț și reducerea puterii de cumpărare: de exemplu creșterea prețurilor la medicamente și materia primă medicamentoasă – va conduce la creșterea, inclusiv a cheltuielilor FAOAM și integral al serviciilor medicale prestate; la resursele energetice (gaze - va conduce la creșterea prețurilor tuturor mărfurilor și serviciilor care au ca parte componentă în cheltuieli resursele energetice ș.a., iar introducerea T.V.A. la energia electrică și termică pentru locuințe va afecta toată populația țării). Suplimentar, este necesar de menționat că Directiva 2006/112/CE a Consiliului privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată admite stabilirea cotelor reduse a T.V.A. (art. 98., art. 99, art. 102 („Statele membre pot aplica o cotă redusă livrării de gaze naturale, electricitate sau încălzire urbană …”, Anexa nr. III). Pornind de la cele menționate, considerăm că orice creștere a cotei T.V.A. este necesar să fie consultată din timp util, evaluat potențialul risc și impact asupra populației și mediului de afaceri, și efectuată etapizat, pe o perioadă de timp mai îndelungată - de cel puțin 5 ani (nu așa cum prevede proiectul – implementarea unor prevederi de la 1 octombrie 2026), ceea ce va reduce impactul creșterii imediate a prețurilor, fapt ce va afecta	în mărime de 100KW per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			nivelul de trai al populației, care sunt cei care suportă de fapt aceste cheltuieli din propriile venituri.	
	Puncte din proiect: pct. 52–54 – art. 96; pct. 60–61 – art. 103 și art. 104; Art. XXIV privind intrarea în vigoare.pct. 60–61 – art. 103 și art. 104; pct. 2 – art. 6 alin. (9).	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Cotele reduse și scutirea de TVA** Întrebări de concretizare • vă rugăm să împărtășiți cu noi impactul eliminării cotelor reduse TVA, pe fiecare liniuță, dacă există acesta, asupra industriilor direct și asupra industriilor colaterale; • vă rugăm să clarificați dacă a fost elaborat un studiu de impact pe categorii de consumatori; • vă rugăm să ne ziceți dacă au fost analizate efectele asupra inflației și asupra prețurilor înainte de intrarea în vigoare; • dacă a fost analizat impactul asupra sectoarelor care nu pot deduce TVA; • va rugam sa clarificati de ce entitatile nu vor putea deduce TVA de la mijloacele de transport achizitionate? Este un tratament prea restrictiv. • dacă se prevăd măsuri tranzitorii pentru contractele în derulare și pentru stocuri; • care e mecanismul expres prin care scumpirile vor fi condiționate de mecanisme de compensare operaționale; • cum se tratează avansurile încasate înainte de intrarea în vigoare, dar livrările efectuate ulterior. Un accent aparte acordăm excluderii scutirii cu drept de deducere a TVA la energia electrică. Impactul excluderii energiei electrice din sfera de aplicare a Articolului 104 litera b) din Codul fiscal se transpune într-un cost suplimentar anual de aproximativ 720.000.000,00 MDL (estimare a membrilor afectați) pentru consumatorii casnici (bunuri cu destinație locativă), ca urmare a trecerii de la scutit de TVA cu drept de	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Totodată, se propune menținerea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru un consum de energie electrică în mărime de 100KW per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			deducere la cota standard a TVA. Considerăm prematură și riscantă eliminarea serviciilor de utilitate publică – precum energia electrică și energia termică – din sfera de aplicare a art. 104 lit. b) și excluderea cotei reduse la gazele naturale din Codul Fiscal al Republicii Moldova. Trecerea bruscă de la scutirea de TVA cu drept de deducere directă la cota standard de TVA de 20% a energiei electrice pentru bunurile cu destinație locativă și a gazului din cota TVA de 8% la cota standard de 20% va genera efecte negative severe asupra stabilității economice a țării. Modificarea fiscală va avea următoarele consecințe imediate: • Șoc inflaționist de lanț: În condițiile unei piețe energetice regionale și globale extrem de volatile, majorarea costurilor energetice va scumpi automat toate produsele și serviciile autohtone. • Presiune pe creșterea economică: Agenții economici vor suporta costuri de producție mai mari, fapt ce va reduce competitivitatea mărfurilor moldovenești și va frâna activitatea economică. • Scăderea puterii de cumpărare: Costurile finale vor fi suportate de cetățeni, accentuând vulnerabilitatea socială. Astfel, solicităm menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) pentru livrările de energie electrică și termică pentru bunurile cu destinație locativă și a cotei reduse la gaze naturale de 8% conform art. 96 al CF. În cazul în care armonizarea europeană impune o modificare ulterioară, aceasta trebuie precedată de un studiu de impact și însoțită de o perioadă de tranziție graduală și de mecanisme adecvate de	

			protecție socială. Această tranziție etapizată trebuie realizată strict în corelare cu procesul de consolidare a pieței de energie electrică, gaze naturale și energie termică din Republica Moldova, pentru a asigura o predictibilitate fiscală și o protecție reală a economiei naționale. Per ansamblu, este nevoie de publicarea unui tabel detaliat al tuturor scutirilor de TVA afectate, cu indicarea motivului intervenției, impactului bugetar și impactului asupra beneficiarilor finali.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de:	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă. Articolul 96 litera b) liniuța a patra, a șaptea se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Anularea cotelor reduse de TVA (8%) și aplicarea cotei standard de 20% pentru gaze naturale, medicamente, produse alimentare de bază (din zootehnie, fitotehnie, horticultură).** Această modificare atrage scumpirea proporțională a costurilor pentru sănătate, hrana de bază, gazele naturale și serviciile din alimentația publică, restrângând dramatic puterea de cumpărare a populației, cu impact deosebit de sever pe păturile vulnerabile. Mai mult ca atât, TVA este un impozit cu caracter regresiv, sărăcind în special păturile defavorizate, iar cota redusă pentru aceste produse de bază are scopul de a diminua din acest efect. Conform datelor BNS*, în special păturile defavorizate sunt cele care folosesc o parte mai mare din venituri pentru alimente și băuturi nealcoolice, dar și locuință, apă, electricitate, gaz si alți combustibili. Suplimentar, considerăm că revizuirea și majorarea compensațiilor la cheltuielilor pentru gaz și alți combustibili nu ar putea soluționa complet această problemă, deoarece	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe. Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținerea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe). Se propune menținerea cotei reduse a TVA de 8% la medicamente. Prin proiectul de lege se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 8% pentru consumul de gaze de până la 150m3 per unitate de consum. Totodată, se propune menținerea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru un consum de energie electrică în mărime de 100KW per unitate de consum. Pentru sectorul HoReCa se propune stabilirea cotei reduse a TVA de 12%.

			prin compensarea cheltuielilor respective sunt susținute peroanele care nu muncesc sau au un venit neoficial.	
	Articolul 96 litera b) liniuța a cincea, a șasea, a noua și a zecea se abrogă.	**Asociația Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”**	Nu suntem de acord cu trecerea cerealelor și oleaginoaselor de la cota redusă de TVA de 8% la cota standard de 20% începând cu 1 ianuarie 2027. Solicităm menținerea cotei de 8%, din trei motive concrete. Primul efect ține de blocarea lichidității. Exportul de cereale se efectuează cu cota zero de TVA, astfel încât întregul TVA achitat la achiziția mărfii pe piața internă rămâne blocat la buget până la rambursare. Proiectul introduce dreptul la restituirea TVA pentru tranzacțiile începând cu 1 ianuarie 2027 (art. 101^{6} alin. (1^{1}), introdus prin proiect); însă, chiar dacă restituirea este preconizată a fi lunară și automată, textul legii nu prevede un termen ferm de rambursare și nici o dobândă în sarcina statului în caz de întârziere. În practică, exportatorii ajung să finanțeze bugetul din resurse proprii, frecvent din credite bancare, fără garanția momentului recuperării. Cu cât volumul de achiziții este mai mare, cu atât suma blocată și costul dobânzii bancare aferente sunt mai mari — iar la 20% imobilizarea este de două ori și jumătate mai mare decât la 8%. Este o problemă de flux de numerar real, care apasă direct asupra capacității de a cumpăra marfă de la fermieri în sezon, când viteza de reacție este decisivă. Al doilea efect îi privește pe fermierii mici, neplătitori de TVA. Aceștia achită deja 20% TVA pe inputuri — motorină, îngrășăminte, semințe — fără a putea recupera nimic, iar acest cost se transferă în prețul pe care îl solicită. Exportatorul nu îl poate	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Se propune stabilirea cotei TVA de 12% la unele categorii de produsele agroalimentare concomitent cu menținrea cotei reduse de 8% pentru produsele de primă necesitate (pâine, legume, fructe).

			absorbi și nu îl poate adăuga la prețul de export, fiind astfel presat să ofere un preț mai mic la poarta fermei — nu din reaua-voință a traderului, dar ca efect direct al modificărilor fiscale. Fermierii mici, cei mai vulnerabili din lanț, vor resimți presiunea exact în momentul vânzării recoltei, când au cea mai mare nevoie de lichiditate. Subliniem un aspect esențial pentru buget: în cazul cerealelor destinate exportului, taxate cu cota zero, TVA-ul achitat la achiziție este oricum rambursabil. Prin urmare, majorarea de la 8% la 20% nu generează un venit suplimentar la buget, și doar amplifică ciclul de rambursare și costul de finanțare suportat de exportatori. Cu alte cuvinte, menținerea cotei de 8% are un cost bugetar redus, dar protejează lichiditatea sectorului. Totodată, menționăm că pentru exportatori cota de 8% la cereale și oleaginoase este la fel suportabilă.	
Articolul 101[6] . Restituirea sumei TVA aferente procurărilor de mărfuri şi servicii (1) Acţiunea prezentului articol se extinde asupra subiecţilor impozabili, înregistraţi în calitate de plătitori de TVA, ce documentează tranzacţiile prin Sistemul informaţional automatizat "e-Factura" şi/sau prin bonuri fiscale emise de echipamentele de casă şi control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", prin care dispun de depăşirea sumei TVA aferente procurărilor (inclusiv TVA aferentă importurilor), faţă de suma TVA aferentă livrărilor, pentru tranzacţiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2023.	Articolul 101[6] : la alineatul (1) textul „începând cu 1 ianuarie 2023” se substituie cu textul „în perioada 1 ianuarie 2023 – 31 decembrie 2026, inclusiv”; se completează cu alineatul (1[1]) cu următorul cuprins: (11) Subiecții impozabili înregistrați în calitate de plătitori de TVA au dreptul la restituire sumei TVA dacă, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, dispun de o depășire a sumei TVA aferentă procurărilor (inclusiv suma TVA aferentă importului) față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii.”.	**S.A. Energocom** **Ministerul Energiei**	La art. II pct. 57 din Proiect, care vizează modificarea art. 101[6] din Codul fiscal, după alineatul (3) a se introduce un nou alineat (3[1]) cu următorul cuprins: „(3[1]) Prin derogare de la prevederile alin. (3), pentru subiecții impozabili, calificați drept contribuabili mari, care desfășoară activități cu rulaj mare și ciclu financiar intensiv, inclusiv activități de producere, trading, furnizare sau distribuție în sectoare strategice ale economiei naționale, restituirea TVA aferentă tranzacțiilor de bază se efectuează în regim accelerat, într-un termen ce nu depășește 30 de zile din data depunerii cererii de restituire, în condițiile stabilite de Guvern.” În contextul modificărilor aduse mecanismului de restituire prevăzut la	**<u>Nu se susține.</u>** Mecanismul de restituire a sumei TVA acumulate în cont se bazează pe principiul neutralității și echității fiscale, prin care toți agenții economici beneficiază de dreptul respectiv în termeni și condiții egale, indiferent de cifra de afaceri sau specificul activității.

			art. 101⁶, intervenția propusă este fundamentată pe necesitatea menținerii principiului neutralității TVA. Pentru contribuabilii cu rulaj mare, chiar și respectarea termenelor standard poate avea un impact semnificativ asupra lichidității, având în vedere dimensiunea sumelor implicate, existând riscul transformării TVA într-un cost financiar efectiv. Prin instituirea unui regim accelerat nu se modifică principiile mecanismului TVA, ci se adaptează aplicarea acestuia la specificul activităților caracterizate prin rulaj ridicat, asigurând totodată stabilirea unor criterii obiective de către Guvern.	
Articolul 101⁶ . Restituirea sumei TVA aferente procurărilor de mărfuri şi servicii	se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: (1¹) Subiecții impozabili înregistrați în calitate de plătitori de TVA au dreptul la restituire sumei TVA dacă, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, dispun de o depășire a sumei TVA aferentă procurărilor (inclusiv suma TVA aferentă importului) față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii.”.	**Berjan Iuliana**	Mecanismul de rambursare automată lunară a TVA nu definește termenele procedurale pentru solicitările contestate sau pentru contribuabilii cu risc fiscal ridicat, lăsând SFS să aplice discreționaritate. O firmă de export cu TVA de rambursat de 500.000 lei/lună este inclusă în categoria 'risc fiscal ridicat' de SFS – mecanismul automat se suspendă și nu există termen maxim alternativ definit.	**<u>Notă.</u>** Se propune restituirea în mărime de 100% din valoarea TVA pentru care se înregistrează depășire în cont, aferent tranzacțiilor documentate prin e-factura și MEV, prin operarea modificărilor în Hotărârea Guvernului nr.93/2013
		Moldova Fruct	**Dreptul de Restituire a TVA pentru investiții capitale, amânat până în 2027** Ce prevede proiectul: Se extinde în sfârșit dreptul de restituire a TVA pentru investiții capitale și în cazul clădirilor sau echipamentelor destinate depozitării, logisticii, ambalării și activităților comerciale. Totuși, aplicarea acestei măsuri se amână prin dispoziții finale până la 1 ianuarie 2027. **Consecințe economice:** Deși salutăm recunoașterea juridică a depozitelor și frigiderelor industriale ca fiind	**<u>Notă.</u>** Se propune restituirea în mărime de 100% din valoarea TVA pentru care se înregistrează depășire în cont, aferent tranzacțiilor documentate prin e-factura și MEV, prin operarea modificărilor în Hotărârea Guvernului nr.93/2013

			eligibile pentru restituirea TVA, blocarea banilor fermierilor în contul statului pentru încă un an stopează exact investițiile curente necesare pentru conformarea la standardele de export de pe piața europeană. **- Cerem modificarea dispozițiilor tranzitorii prin extinderea explicită a dreptului de restituire cash și pentru soldurile valorice de TVA acumulate istoric de producătorii agricoli în perioada fiscală 2022–2026, ca urmare a investițiilor masive efectuate în infrastructura multianuală.** **- Solicităm ca dreptul de restituire a TVA pentru investițiile capitale în clădiri, depozite, frigidere industriale și linii de ambalare să intre în vigoare la 1 ianuarie 2026, nu în 2027, pentru a debloca proiectele horticole curente.**	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Alin. (2) (în limitele sumei şi condiţiilor stabilite de Guvern) contravine alin. (1^1)	**Se acceptă.**
Articolul 101^7. Taxarea inversă aplicabilă livrărilor de anumite produse energetice (1) Prevederile prezentului articol se aplică livrărilor de energie electrică şi de gaze naturale prevăzute pentru tranzacţiile desfăşurate între subiecţii înregistraţi ca plătitori de TVA, atunci când cumpărătorul are statut de comerciant conform prevederilor alin.(3)._		**Liudmila Vintu**	La articolul 101^7 alineatul (7), după sintagma „ (1) Prevederile prezentului articol se aplică livrărilor de energie electrică și de gaze naturale” se completează cu textul: „*precum și asupra serviciilor de stocare a energiei electrice, serviciilor de echilibrare, serviciilor auxiliare de sistem, serviciilor tehnologice de sistem, serviciilor de disponibilitate a capacităților de producere și stocare și altor servicii prestate în cadrul piețelor organizate de energie electrică,*,. Serviciile propuse pentru includere în mecanismul taxării inverse constituie elemente esențiale pentru funcționarea și menținerea siguranței Sistemului Electroenergetic Național și sunt prestate exclusiv sau preponderent	**Nu se acceptă.** Propunerea nu corespunde practicii UE, deoarece legislația europeană în materie de TVA utilizează definiții generale și neutre pentru operațiunile din sectorul energetic, fără enumerarea exhaustivă a serviciilor de piață (precum echilibrare, capacitate sau stocare), astfel încât includerea unei liste detaliate în legislația națională ar crea o abatere de la abordarea funcțională și flexibilă aplicată la nivelul Uniunii Europene.

			între participanți profesioniști ai pieței energiei electrice. Aplicarea taxării inverse pentru aceste operațiuni va asigura neutralitatea TVA pe întreg lanțul valoric al sectorului energetic, va elimina costurile financiare generate de decalajul dintre achitarea și recuperarea TVA, va reduce riscurile fiscale și va contribui la dezvoltarea noilor activități din sector, inclusiv stocarea energiei electrice și participarea la piețele de echilibrare. Totodată, extinderea mecanismului de taxare inversă asupra serviciilor respective este justificată de caracterul lor complementar livrărilor de energie electrică, acestea fiind indispensabile pentru integrarea surselor regenerabile, menținerea echilibrului producție-consum și asigurarea continuității alimentării cu energie electrică.	
Articolul 101[7]. Taxarea inversă aplicabilă livrărilor de anumite produse energetice (3) Operaţiunile pentru care se aplică mecanismul de taxare inversă sunt: 1) livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova. În sensul prezentului articol, comerciantul reprezintă operatorul pieţei de energie electrică, precum și cumpărătorul de energie electrică, care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii: a) deţine o licenţă valabilă de comercializare sau de furnizare a energiei electrice, eliberată de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în	La articolul 101[7] alineatul (3) punctul 1) litera a), cuvintele „de comercializare” se substituie cu textul „de producere, trading”.	**Operatorul Pieței de Energie (OPEM)**	Propunere: la alineatul (3), pct. 1), preambulul va avea următorul cuprins: „1) livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova. În sensul prezentului articol, comerciantul reprezintă operatorul pieţei de energie electrică, care deţine licenţa pentru organizarea şi administrarea pieţelor organizate de energie electrică eliberată de Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică, pentru tranzacţiile pe piaţa pentru ziua următoare şi pe piaţa intrazilnică, precum şi cumpărătorul de energie **electrică, care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii:”** **Argumentare:** **Propunerile au în vedere mai multă claritate prin precizarea:**	**Se acceptă.**

conformitate cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr.164/2025 cu privire la energia electrică;			**- licenței eliberate operatorului pieței de energie electrică de către Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică,** **- piețele organizate și administrate de către operatorul pieței de energie electrică, pe care operatorul, în calitate de contraparte pentru tranzacțiile realizate de participanți pe aceste piețe de energie electrică, achiziționează energie electrică pentru care beneficiază de taxare inversă.**	
		Operatorul Pieței de Energie (OPEM)	**Propunere:** la alineatul (3), pct. 1), lit.a) va avea următorul cuprins: „a) deţine o licenţă valabilă de **producerea** a energiei electrice, **tradingul cu energie electrică** sau de furnizarea a energiei electrice, eliberată de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în conformitate cu ~~**Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și**~~ Legea nr.164/2025 cu privire la energia electrică;” **Justificare** Propunerile au în vedere mai multă claritate prin: - precizarea denumirii licențelor conform prevederilor Art.18 alin. (1) lit.a), lit.g) și lit.h) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, - eliminarea referirii la Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică, deoarece acest act normativ a fost abrogat prin Art.149 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.	**Se acceptă parțial**, prin specificarea licenței de tranding.
Articolul 101[7]. Taxarea inversă aplicabilă livrărilor de anumite produse energetice (4) Comercianţii prevăzuţi la alin.(3) depun la Serviciul Fiscal de Stat o declarație pe propria		**Operatorul Pieței de Energie (OPEM)**	**Propunere:** alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Comercianții prevăzuți la alin. (3) depun la Serviciul Fiscal de Stat o declarație pe propria răspundere, din care să rezulte că aceștia îndeplinesc	**Nu se acceptă,** prevederile art. 101[7] stabilesc criterii generale pentru aplicarea mecanismului de taxare inversă, iar verificarea îndeplinirii acestora se realizează în baza condițiilor prevăzute de lege și a

răspundere, din care să rezulte că aceştia îndeplinesc condiţia prevăzută la alin.(3) pct.1) lit.b) şi, respectiv, pct.2) lit.b), în perioada ianuarie-noiembrie a anului de gestiune având un consum propriu de maximum 1% din cantitatea/volumul mărfurilor procurate. Modalitatea şi condiţiile de depunere a declaraţiei se stabilesc de Ministerul Finanţelor.			condiția prevăzută la alin. (3) pct. 1) lit. b) și, respectiv, pct. 2) lit. b), în perioada ianuarie-noiembrie a anului de gestiune având un consum propriu de maximum 1% din cantitatea/volumul mărfurilor procurate. Modalitatea și condițiile de depunere a declarației se stabilesc de Ministerul Finanțelor. ***Pentru procurările de energie electrică efectuate în anul în care cumpărătorul obţine o licenţă de producerea energiei electrice, o licenţă de trading cu energie electrică sau o licenţă de furnizarea energiei eliberată de Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică, cumpărătorul trebuie să depună la Serviciul Fiscal de Stat o declarație pe propria răspundere, din care să rezulte că aceștia îndeplinesc condiția prevăzută la alin. (3) pct. 1) lit. b).”*** **Justificare** Propunerea are în vedere, clarificarea, în condițiile legii, a aplicării taxării inverse, pentru cumpărările de energie electrică, în cazul în care cumpărătorul obține, una din licențele menționate, în cursul anului curent. Precizăm faptul că în „Lista comercianților de energie electrică ce au depus declarația pe propria răspundere pentru îndeplinirea condiției prevăzute la art.101[7] alin. (3) din Codul fiscal”, publicată pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, figurează următorii agenți economici care au obținut licență eliberată de Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică (în continuare „Agenția”) în cursul anului 2026 și anume: - S.R.L. „ENERGYGAS SOLUTION”, licență pentru tradingul	informațiilor disponibile autorităților competente. Introducerea unor reguli speciale pentru contribuabilii care obțin licența în cursul anului fiscal ar conduce la complexificarea normei și la instituirea unor regimuri distincte pentru situații particulare, afectând caracterul uniform al mecanismului. Totodată, cazurile individuale privind includerea unor persoane în lista comercianților de energie electrică sau verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege țin de aplicarea și administrarea normei fiscale, nu de necesitatea modificării cadrului legal. Eventualele neclarități privind interpretarea sau aplicarea prevederilor existente pot fi soluționate prin acte subordonate legii, instrucțiuni administrative sau clarificări emise de autoritățile competente.

			cu energie electrică, eliberată de Agenție în data de 3/17/2026, - S.R.L. „EW ENERGY WIND”, licență pentru tradingul cu energie electrică, eliberată de Agenție în data de 3/24/2026, - S.R.L. „SOLAR WIND SOLUTIONS”, licență pentru tradingul cu energie electrică, eliberată de Agenție în data de 3/24/2026, - S.R.L. „DRIDX”, licență pentru tradingul cu energie electrică, eliberată de Agenție în data de 5/12/2026, în condițiile în care Codul fiscal nu conține prevederi privind modul de aplicare a mecanismului de taxare inversă, pentru cumpărătorii de energie electrică, care obțin licența eliberată de către Agenție în anul curent. De asemenea revenim la adresa noastră nr.179/10.06.2026, prin care am semnalat și am solicitat clarificări, referitor la faptul că S.R.L. „BENEDET ENERGY”, producător mic, cu o capacitate instalată de 0.9 MW și care nu deține nicio licență eliberată de către Agenție (în conformitate cu prevederile Legii nr.164/2025 cu privire la energia electrică Art.18 alin.(2) „Licența pentru producerea energiei electrice se eliberează producătorului care are o centrală electrică cu puterea instalată de 5 MW și mai mare sau are centrale electrice cu puterea instalată cumulată de 5 MW și mai mare, sau are o centrală electrică integrată cu o instalație de stocare a energiei, care, împreună, au o putere de injecție de 5 MW și mai mare”, figurează în „Lista comercianților de energie electrică ce au depus declarația pe propria răspundere pentru îndeplinirea condiției prevăzute la	

			art.101[7] alin. (3) din Codul fiscal", publicată pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat.	
Articolul 102. Deducerea sumei TVA pentru mărfurile, serviciile procurate		**Liudmila Vintu**	Propunere de completare a art. 102 din Codul fiscal privind dreptul de deducere a TVA pentru bunurile transmise gratuit operatorilor de sistem energetic În vederea asigurării unei aplicări uniforme și echitabile a legislației fiscale, propunem completarea articolului 102 din Codul fiscal cu un alineat nou, având următorul cuprins: „Se permite deducerea sumelor TVA aferente procurării, importului sau construcției echipamentelor, instalațiilor și altor bunuri destinate infrastructurii energetice, care, în conformitate cu legislația din domeniul energiei electrice (Legea nr. 164 din 26.06.2025) și al gazelor naturale, sunt transmise cu titlu gratuit operatorilor sistemului, dacă bunurile respective au fost procurate în scopul desfășurării activității de întreprinzător și al racordării la rețelele energetice." Argumentare Necesitatea acestei completări rezultă din practica existentă și din interpretările oficiale ale legislației fiscale. Potrivit răspunsului din Baza Generalizată a Practicii Fiscale nr. 28.7.13 privind modul de aplicare a TVA la transmiterea cu titlu gratuit a instalațiilor electrice, rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în proprietatea operatorului de sistem, se precizează că: „Transmiterea gratuită a dreptului de proprietate asupra mărfurilor, potrivit art. 93 pct. 3) din Codul fiscal, reprezintă livrare de	**Notă.** Potrivit prevederilor Codului fiscal nr.1163/1997: - livrare de mărfuri reprezintă transmitere a dreptului de proprietate asupra mărfurilor prin comercializarea lor, schimb, transmitere gratuită, transmitere cu plată parţială,[…] (art.93 pct.3)); - livrare (prestare) de servicii reprezintă activitate de prestare a serviciilor materiale şi nemateriale, de consum şi de producţie, inclusiv darea proprietăţii în arendă, locaţiune, uzufruct, leasing operaţional, transmiterea cu plată sau gratuit a drepturilor privind folosirea oricăror mărfuri, obiecte ale proprietăţii industriale şi obiecte ale dreptului de autor şi ale drepturilor conexe; [...] (art.93 pct.4)); - livrare impozabilă reprezintă livrare de mărfuri, livrare (prestare) de servicii, cu excepţia celor scutite de TVA, fără drept de deducere, efectuate de către subiectul impozabil în procesul activităţii de întreprinzător (art.93 pct.6)); - în cazul achitării TVA la buget, subiecţilor impozabili, înregistraţi în calitate de plătitori ai TVA, li se permite deducerea sumei TVA, achitată sau care urmează a fi achitată furnizorilor plătitori ai TVA, pe valorile materiale, serviciile procurate (inclusiv transmise în cadrul realizării contractului de comision) pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfăşurării activităţii de întreprinzător (art.102 alin.(1)). Astfel, în contextul celor menționate supra, subiectul impozabil înregistrat

			mărfuri, însă, dat fiind faptul că transmiterea cu titlu gratuit a instalațiilor electrice, liniilor electrice, posturilor de transformare, instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare în proprietatea operatorului de sistem este efectuată în conformitate cu normele stabilite de legislația în vigoare, aceasta nu reprezintă activitate de întreprinzător și, respectiv, nu este o livrare impozabilă în sensul art. 93 pct. 6) din Codul fiscal. Astfel, transmiterea acestor bunuri cu titlu gratuit în proprietatea operatorului de sistem nu este obiect al impunerii cu TVA." În același timp, cadrul normativ din domeniul energetic obligă investitorii și agenții economici să transmită anumite instalații și echipamente operatorilor de sistem pentru a putea realiza racordarea la rețelele energetice. Această transmitere nu reprezintă o donație benevolă și nu este efectuată în scopuri personale, sociale sau de caritate, ci constituie o obligație legală și o condiție indispensabilă pentru desfășurarea activității economice. Prin urmare, bunurile respective sunt procurate, importate sau construite exclusiv în interesul activității de întreprinzător și în vederea realizării unor operațiuni economice impozabile. Faptul că acestea sunt ulterior transferate gratuit operatorului de sistem, în temeiul unei obligații legale, nu schimbă destinația economică inițială a investiției și nu ar trebui să afecteze dreptul contribuabilului la deducerea TVA. Lipsa unei reglementări exprese generează incertitudine fiscală și	în calitate de plătitor de TVA, care transmite cu titlul gratuit dreptul de proprietate asupra mărfurilor (instalaţiilor de racordare, a liniilor electrice, a staţiilor electrice, a punctelor de distribuţie şi/sau a posturilor de transformare), în conformitate cu prevederile Legii nr.164/2025 cu privire la energia electrică, efectuează o livrare impozabilă, prin prisma prevederilor art.93 pct.6) din Codul fiscal. La aceasta, conchidem că transmiterea gratuită a mărfurilor, din punct de vedere fiscal se asimilează vânzării acestora. Respectiv acțiunea de transmitere se încadrează în spectrul noțiunii prevăzute la art.5 pct.16) din Codul fiscal, activitatea de întreprinzător reprezintă orice activitate conform legislaţiei, cu excepţia muncii efectuate în baza contractului (acordului) de muncă, desfăşurată de către o persoană, având drept scop obţinerea venitului, sau, în urma desfăşurării căreia, indiferent de scopul activităţii, se obţine venit. *Prin urmare, transmiterea gratuită a dreptului de proprietate asupra instalaţiilor de racordare, a liniilor electrice, a staţiilor electrice, a punctelor de distribuţie şi/sau a posturilor de transformare, din punct de vedere a TVA se califică drept livrare impozabilă, aferent căreia se menține dreptul la deducere a TVA suportată la procurarea mărfurilor și serviciilor în scopul creării/dezvoltării bunurilor transmise.*

			conduce la interpretări restrictive privind exercitarea dreptului de deducere, deși cheltuielile respective sunt direct legate de activitatea economică a contribuabilului. În plus, refuzul deducerii TVA ar conduce la majorarea costurilor investiționale suportate de mediul de afaceri pentru realizarea racordărilor la infrastructura energetică, contrar principiului neutralității TVA. Având în vedere cele expuse, considerăm oportună și necesară completarea art. 102 din Codul fiscal cu prevederea propusă, în vederea clarificării exprese a dreptului de deducere a TVA aferente bunurilor transmise gratuit operatorilor de sistem în baza obligațiilor prevăzute de legislația sectorială.	
Articolul 102. Deducerea sumei TVA pentru mărfurile, serviciile procurate (8) [...]. Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pentru produsele din tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404, care au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Sănătăţii, şi pentru produsele din alcool etilic clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208, care au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, precum şi pentru produsele petroliere care au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale nu se deduce		**Ministerul Sănătății**	La art. 102, alineatul (8) se propune excluderea sintagmei „Ministerul Sănătății” din normele ce vizează stabilirea limitelor pentru deducerea reziduurilor, deșeurilor și perisabilității naturale pentru produsele din tutun (pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404). Această atribuție fiind de competența Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.	**Notă,** a se vedea comentariul de la art.96

și se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei.				
Articolul 102. Deducerea sumei TVA pentru mărfurile, serviciile procurate	se completează cu alineatul (8^3) cu următorul cuprins: „(8^3) Suma TVA achitată sau care urmează a fi achitată, pentru mijloacele de transport clasificate la pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705, importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova, nu se deduce, raportându-se la costurile sau cheltuielile perioadei. Restricția nu se răsfrânge asupra plătitorilor TVA ce practică activitate ce se atribuie la secţiunea G grupa 45.1 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei.”.	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. II pct. 59.1 din proiect, deducerea selectivă a sumei TVA, doar pentru întreprinderile ce practică activitate ce se atribuie la secţiunea G grupa 45.1 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei, ar putea prezenta semne de ajutor de stat.	**<u>Se acceptă ,</u>** prin retragerea propunerii din proiectul de lege și menținerea impunerii cu accize a mijlocelor de transport.
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Lipsirea de dreptul de la deducere contravine principiului echității fiscale.	
		EBA	Substituirea interdicției totale de deducere a TVA aferentă mijloacelor de transport cu un mecanism de deducere parțială în proporție de 50%. Proiectul de modificare a Codului fiscal propune, prin completarea art. 102 cu alineatul (8^3), interzicerea integrală a deducerii sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitată pentru mijloacele de transport indicate, importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova, cu raportarea acesteia la costurile sau cheltuielile perioadei. Singura excepție vizează plătitorii TVA care practică activități atribuite la secțiunea G grupa 45.1 din CAEM (comerțul cu autovehicule).Înțelegem rațiunea măsurii — limitarea abuzurilor legate de deducerea TVA pentru autoturisme procurate formal pe entități juridice, dar utilizate preponderent în scop personal. Considerăm însă că instrumentul ales (interdicția totală) este disproporționat față de obiectivul urmărit și propunem un mecanism alternativ: deducerea în proporție de 50%, argumentele relevante fiind prezentate mai jos:	

			• Funcționalitatea principiul neutralității TVA - Neutralitatea fiscală este principiul fundamental alsistemului TVA: agentul economic nu trebuie să suporte definitiv povara taxei aferente achizițiilor destinate activității impozabile. Interdicția totală de deducere transformă TVA dintr-o taxă pe consum într-un cost direct al afacerii, inclusiv pentru vehiculele utilizate în mod real și verificabil în scopuri economice (vehicule de serviciu pentru echipe mobile, vehicule operaționale, flote corporative). Deducerea de 50% păstrează echilibrul: recunoaște componenta de utilizare economică, neutralizând în același timp avantajul fiscal al utilizării private. • Alinierea la practica statelor membre ale UE - În contextul parcursului european al Republicii Moldova și al angajamentelor de armonizare a legislației fiscale cu acquis-ul comunitar (Directiva 2006/112/CE), modelul dominant în statele UE pentru vehiculele cu utilizare mixtă este deducerea parțială, nu interdicția totală (ex: România — limitare la 50% a dreptului de deducere a TVA pentru vehiculele rutiere motorizate de până la 3,5 tone și maximum 9 locuri, care nu sunt utilizate exclusiv în scopul activității economice; Polonia — deducere de 50% pentru autoturismele cu utilizare mixtă; deducerea integrală este permisă doar la utilizare exclusiv economică, documentată prin evidența curselor; Italia — deducere limitată la 40% pentru vehiculele cu utilizare mixtă, în baza unei derogări aprobate de Consiliul UE. • Reflectarea realității economice a utilizării mixte - Vehiculele deținute	

			de agenții economici sunt, în mod tipic, utilizate atât în scop economic, cât și, parțial, în scop personal. Interdicția totală prezumă, în mod absolut și nerefutabil, utilizarea exclusiv personală — prezumție vădit contrară realității pentru majoritatea contribuabililor de bună-credință. Cota de 50% reprezintă o aproximare rezonabilă, recunoscută internațional, a proporției de utilizare economică, fără a impune sarcina administrativă a evidenței detaliate a curselor. • Proporționalitate și impact asupra mediului de afaceri - Nedeductibilitatea integrală majorează cu 20% costul de achiziție și de operare a parcului auto al întreprinderilor, afectând în special sectoarele cu necesitate obiectivă de mobilitate (servicii, distribuție, construcții, sectorul financiarbancar cu rețele teritoriale). Efectele previzibile includ: amânarea înnoirii parcului auto (cu impact negativ asupra siguranței rutiere și mediului), scumpirea serviciilor de leasing operațional și financiar, precum și transferul costului în prețurile finale. Deducerea de 50% atenuează semnificativ aceste efecte, păstrând totodată un randament bugetar substanțial. În cazul menținerii unei restricții mai severe, propunem cel puțin completarea listei de excepții cu activitățile pentru care vehiculul constituie instrumentul nemijlocit al prestației: transport de pasageri (taxi), închiriere de autovehicule, leasing, școli auto, servicii de curierat și pază.	
		A.P. Camera de Comerț	**TVA la mijloacele de transport** Vă rugăm să clarificați:	**<u>Se acceptă ,</u>** prin retragerea propunerii din proiectul de lege și menținerea

		Americană din Moldova (AmCham Moldova)	• care sunt argumentele economice și fiscale care au stat la baza eliminării dreptului de deducere a TVA pentru autoturismele utilizate în activitatea economică; • dacă a fost efectuată o analiză a impactului asupra investițiilor și reînnoirii parcului auto al companiilor; • cum se justifică limitarea dreptului de deducere în raport cu principiul neutralității TVA; • dacă au fost analizate practicile statelor membre UE care aplică limitări similare concomitent cu mecanisme de ajustare sau deducere parțială. Menționăm că propunerea generează un efect fiscal cumulativ care poate conduce la o dublă taxare economică a aceleiași valori: a. la momentul achiziției, TVA aferentă autoturismului nu poate fi dedusă și devine un cost efectiv al bunului; b. la momentul vânzării sau transferului ulterior al dreptului de proprietate, contribuabilul este obligat să colecteze TVA asupra întregii valori de livrare. În aceste condiții, aceeași bază economică este taxată de două ori: indirect, prin includerea TVA nedeductibile în costul autoturismului; direct, prin aplicarea TVA asupra valorii integrale la revânzare. Vă rugăm să clarificați dacă acest efect a fost analizat și dacă este compatibil cu principiul neutralității TVA, unul dintre principiile fundamentale ale sistemului TVA. O problemă distinctă apare în cazul societăților de leasing financiar. Modelul de business al acestora presupune:	impunerii cu accize a mijlocelor de transport.

			• achiziția bunului de către finanțator (locator); • transmiterea dreptului de folosință către client (locatar); • transferul ulterior al dreptului de proprietate. În forma actuală a proiectului nu este clar: • dacă societățile de leasing vor putea deduce TVA aferentă achiziției autoturismelor; • dacă operațiunile de leasing financiar sunt sau nu afectate de restricția de deducere; • cum se corelează lipsa dreptului de deducere cu obligația de emitere a facturilor fiscale pentru ratele de leasing; • dacă regimul propus poate conduce la costuri suplimentare semnificative pentru finanțatori și, implicit, pentru clienți; • dacă a fost evaluat impactul asupra accesului la finanțare și asupra pieței leasingului auto. Proiectul ridică și o serie de întrebări practice privind delimitarea utilizării în scop de afaceri de utilizarea în scop personal. Vă rugăm să clarificați: • care vor fi criteriile utilizate pentru a constata că un autoturism nu este utilizat în scopul activității economice; • ce documente vor servi drept probă pentru demonstrarea utilizării în scop de afaceri; • dacă simpla atribuire a unui autoturism unui membru al conducerii executive (Top Management) poate conduce la concluzia că acesta reprezintă un beneficiu acordat angajatului; • cum vor fi tratate autoturismele utilizate de directori, administratori	

			sau alte persoane cu funcții manageriale care, deși nu desfășoară activități de vânzări sau livrări, utilizează autoturismul în exercitarea atribuțiilor de serviciu; • dacă autoritatea fiscală va aplica criterii obiective și uniforme în aprecierea utilizării economice a autoturismelor. **Beneficiile acordate angajaților și costurile conexe** În situația în care utilizarea unui autoturism de serviciu este calificată drept beneficiu acordat salariatului, solicităm clarificarea următoarelor aspecte: • dacă beneficiul include exclusiv utilizarea autoturismului sau și costurile conexe; • dacă în calculul beneficiului urmează să fie incluse și cheltuielile aferente combustibilului; • dacă se includ primele RCA și CASCO; • dacă se includ cheltuielile de întreținere și deservire tehnică; • dacă se includ taxele rutiere și alte costuri obligatorii asociate deținerii autoturismului; • cum urmează să fie calculat beneficiul atunci când același autoturism este utilizat succesiv de mai mulți angajați pe parcursul anului; • ce metodologie de repartizare urmează să fie aplicată în asemenea situații; • care vor fi obligațiile de evidență și documentare ale contribuabililor. Pentru evitarea distorsiunilor fiscale și economice semnificative, propunem examinarea următoarelor opțiuni: **Opțiunea 1 – menținerea dreptului de deducere a TVA pentru:** • societățile de leasing financiar; • operatorii economici care comercializează autovehicule;	

			• contribuabilii care demonstrează utilizarea autoturismelor în scopul activității economice. **Opțiunea 2 – aplicarea unui regim similar regimului marjei în situațiile în care TVA aferentă achiziției nu este deductibilă:** • la revânzare, TVA să fie aplicată doar asupra marjei realizate, nu asupra întregii valori a bunului. **Opțiunea 3 – exceptarea expresă a leasingului financiar prin clarificarea că:** • operațiunile de leasing financiar nu sunt afectate de restricția de deducere; • societățile de leasing își păstrează dreptul de deducere a TVA aferente achiziției bunurilor finanțate; • această abordare este necesară pentru menținerea neutralității fiscale și evitarea majorării artificiale a costului finanțării.	
		AIM	Menținerea dreptului actual de deducere. Autoturismele reprezintă instrumente de lucru pentru numeroase IMM-uri. Restricțiile suplimentare vor conduce la majorarea costurilor operaționale și la diminuarea investițiilor.	
		ACAP	Considerăm că legiuitorul a permis un tratament discriminatoriu a dreptului la deducere a TVA achitat sau care urmează a fi achitat după criteriul tipului bunurilor. Nu se urmărește criteriul de deducere dacă achiziția va servi la efectuarea livrărilor impozabile. Această prevedere va genera probleme pentru agenții economici (cu excepția celor ce practică activitate ce se atribuie la secțiunea G grupa 45.1) care vor comercializa aceste autoturisme și vor fi obligați să calculeze TVA de la această livrare fără a avea anterior	**Se acceptă ,** prin retragerea propunerii din proiectul de lege și menținerea impunerii cu accize a mijlocelor de transport**.**

			dreptul la deducerea acesteia la procurare. Solicităm excluderea modificării respective.	
	Articolul 102 se completează cu alineatul (8^3) cu următorul cuprins: „(8^3) Suma TVA achitată sau care urmează a fi achitată, pentru mijloacele de transport clasificate la pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705, importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova, nu se deduce, raportându-se la costurile sau cheltuielile perioadei. Restricția nu se răsfrânge asupra plătitorilor TVA ce prac tică activitate ce se atribuie la secţiunea G grupa 45.1 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Deducerea TVA aferenta mijloacelor de transport achizitionate** Proiectul de modificare a Codului fiscal propune, prin completarea art. 102 cu alineatul (8^3), interzicerea integrală a deducerii sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitată pentru mijloacele de transport indicate, importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova, cu raportarea acesteia la costurile sau cheltuielile perioadei. Singura excepție vizează plătitorii TVA care practică activități atribuite la secțiunea G grupa 45.1 din CAEM (comerțul cu autovehicule). Interdicția totală prezumă, în mod absolut, utilizarea exclusiv personală — prezumție vădit contrară realității pentru majoritatea contribuabililor de bună-credință. Limitarea totala a deducerii TVA pentru autoturisme este prea restrictiv. Propunem sa fie mentinut regimul actual, nu toate entitatile achizitioneaza autoturisme pentru scopurile personale ale angajatilor. Nu putem sa pedepsim toti contribuabilii pentru abuzurile efectuate de alte entitati. Totodata nedeductibilitatea integrală majorează cu 20% costul de achiziție și de operare a parcului auto al întreprinderilor, afectând în special sectoarele cu necesitate obiectivă de mobilitate (servicii, distribuție, construcții, sectorul financiar-bancar cu rețele teritoriale).	
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Aplicarea TVA la import prin mecanismul de taxare amânată** Solicităm introducerea mecanismului de contabilizare amânată a TVA la	**Nu se acceptă,** în contextul în care proiectul prevede mecanismul de restituire a TVA în luna următoare a lunii importului.

			import, fără achitarea efectivă a TVA la momentul vămuirii, pentru: a) autotractoarele destinate transportului rutier, clasificate la poziția tarifară 870120; b) autobuzele și autocarele clasificate la poziția tarifară 8702; c) autovehiculele pentru transportul mărfurilor clasificate la poziția tarifară 8704; d) remorcile și semiremorcile utilizate în transportul comercial; e) utilajele și echipamentele specializate pentru construcția, reparația și întreținerea drumurilor; f) echipamentele de încărcare electrică, alimentare cu combustibili alternativi și infrastructura tehnică aferentă depourilor și bazelor de transport. TVA aferentă importului urmează să fie reflectată concomitent ca TVA calculată și TVA deductibilă în declarația fiscală aferentă perioadei în care a avut loc importul. În cazul în care contabilizarea amânată nu poate fi implementată imediat, solicităm eșalonarea achitării TVA pe o perioadă de minimum 24 de luni, fără dobândă și fără constituirea unor garanții disproporționate. Facilitatea poate fi condiționată de: a) utilizarea activelor în activitatea autorizată de transport sau de construcție și întreținere a drumurilor; b) păstrarea activelor în proprietatea sau folosința beneficiarului pentru o perioadă minimă; c) lipsa restanțelor fiscale semnificative; d) respectarea standardelor de emisii și siguranță aplicabile; e) interdicția înstrăinării activelor fără achitarea obligațiilor fiscale amânate. În limitele permise de angajamentele vamale și de regulile privind ajutorul de stat, solicităm examinarea scutirii de taxa vamală	

			pentru vehiculele comerciale și utilajele specializate care nu sunt produse în Republica Moldova.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 1) locuinţa, pământul, locaţiunea locuinţei şi arenda pământului, dreptul de livrare şi arendare a acestora, cu excepţia plăţilor de comision aferente tranzacţiilor respective;	La articolul 103 alineatul (1): punctul 1) va avea următorul cuprins: „1) teren și arendă terenului cu destinație agricolă, cu excepția plăților de comision aferente tranzacțiilor respective;”;	**Uniunea Agenților Imobiliare**	Solicităm respectuos: - reanalizarea impactului eliminării scutirii de TVA la livrarea locuințelor, cu păstrarea unei facilități pentru prima locuință / locuința de bază; - examinarea unor mecanisme tranzitorii mai clare și mai echilibrate; - evaluarea explicită a impactului asupra accesului tinerilor la locuințe, asupra migrației și asupra riscului de depopulare; - evitarea adoptării unor măsuri care pot adânci blocajul existent pe piață. 1. Context: o piață deja în contractare Uniunea Agenților Imobiliare susține necesitatea reformei fiscale și a consolidării veniturilor bugetare. Atragem însă atenția, în mod respectuos, că măsurile care afectează direct locuințele sunt propuse într-un moment de fragilitate a pieței. Sectorul construcțiilor a intrat în 2026 pe scădere: conform Biroului Național de Statistică, în perioada ianuarie–martie 2026 volumul lucrărilor de construcții executate s-a redus cu 12% față de aceeași perioadă a anului 2025. În paralel, prețurile locuințelor au crescut considerabil, iar o pondere tot mai mare a cumpărătorilor depinde de creditul ipotecar pentru a achiziționa o locuință. Pe acest fond, sarcini fiscale suplimentare nu se adaugă unei piețe stabile, ci uneia care își pierde deja din lichiditate. 2. Cele patru măsuri și impactul lor cuantificat Pentru claritate, prezentăm mai jos efectul fiecărei măsuri asupra cetățeanului și a pieței. Exemplele numerice sunt ilustrative și pot fi	**Se acceptă,** prin menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere la locuințe.

			rafinate într-o analiză de impact dedicată. Cele mai sensibile două măsuri sunt eliminarea scutirii de TVA, care adaugă direct circa 20% la prețul locuințelor noi, și creșterea de 2,5 ori a impozitului pe câștigul din vânzare. Împreună, ele reduc simultan cererea (prin preț) și oferta de tranzacții (prin descurajarea vânzătorilor). 3. Consecințe economice de ansamblu Sectorul imobiliar și construcțiile rămân printre puținele mecanisme care continuă să atragă capital și investiții în economia Republicii Moldova. Fiecare tranzacție generează activitate conexă: servicii notariale, cadastrale, bancare, juridice, intermediere, construcții, materiale, transport, mobilă și electrocasnice. O măsură care reduce numărul tranzacțiilor reduce, în lanț, veniturile tuturor acestor domenii și ale bugetului. Pe acest fond, măsurile propuse riscă să producă: • reducerea suplimentară a numărului de tranzacții și blocarea deciziilor de vânzare-cumpărare; • creșterea prețului final și diminuarea mobilității locative a familiilor; • presiune sporită asupra tinerilor și familiilor tinere, pentru care acumularea avansului și accesarea creditului ipotecar sunt deja dificile — cu risc de intensificare a migrației; • împingerea unei părți a pieței spre zona informală, cu pierderea transparenței și a siguranței juridice a tranzacțiilor; • descurajarea investițiilor noi și reducerea atractivității economice a țării. 4. Presiunea fiscală mai mare nu garantează venituri mai mari	

			Atragem atenția asupra unui risc fiscal direct: într-o piață deja slăbită, majorarea sarcinii poate produce mai puține tranzacții și, implicit, mai puține încasări reale din taxele și serviciile aferente. Veniturile bugetare din imobiliar nu provin doar din impozitul pe câștig, ci din întregul lanț de taxe și activități pe care fiecare tranzacție îl declanșează. Dacă numărul tranzacțiilor scade, scade și baza pe care se aplică toate aceste taxe. Cu alte cuvinte, o cotă mai mare aplicată unui număr mult mai mic de tranzacții poate aduce la buget mai puțin decât cota actuală aplicată unei piețe active. Solicităm ca proiecția de venituri din aceste măsuri să fie estimată pe baza unui scenariu realist de scădere a volumului tranzacțiilor, nu pe ipoteza unei piețe constante. 5. Contrapropuneri concrete Pentru a echilibra obiectivul bugetar cu protecția accesului la locuință, propunem următoarele soluții, aplicabile fără a abandona logica reformei: 1. TVA la prima locuință / locuința de bază: păstrarea unei facilități (scutire sau cotă redusă) pentru achiziția primei locuințe sau a locuinței de domiciliu, în linie cu practica statelor UE, unde locuința socială și prima locuință beneficiază frecvent de cotă redusă, nu de eliminarea facilității. 2. Indexarea câștigului de capital la inflație: impozitarea câștigului real, ajustat la inflație, nu a celui nominal — pentru a nu impozita o creștere de preț care nu reprezintă o îmbogățire reală a vânzătorului. 3. Plafon corelat cu prețul pieței: ajustarea periodică a plafonului de 1.000.000 lei pentru locuința de bază în funcție de evoluția prețurilor, astfel	

			încât tot mai multe familii să nu fie prinse în impozitare din cauza simplei aprecieri a imobilelor. 4. Introducere graduală: aplicarea etapizată a noii cote pe creșterea de capital (de exemplu, o tranziție pe 2–3 ani), pentru a evita un șoc brusc asupra unei piețe deja în scădere. 5. Regulă tranzitorie mai lină: înlocuirea pragului abrupt de la 1 ianuarie 2027 cu o perioadă tranzitorie clară și suficient de lungă, pentru a preveni grăbirea artificială a tranzacțiilor la final de 2026 și înghețarea ulterioară. 6. Solicitări În considerarea celor de mai sus, solicităm respectuos: 1. organizarea unor consultări reale cu reprezentanții pieței imobiliare, înainte de definitivarea proiectului; 2. efectuarea unei analize de impact separate pentru sectorul imobiliar, cu proiecții de venituri bazate pe un scenariu realist de scădere a tranzacțiilor; 3. reevaluarea modificărilor privind impozitarea creșterii de capital și examinarea contrapropunerilor de la punctul 5; 4. reanalizarea impactului eliminării scutirii de TVA la livrarea locuințelor, cu păstrarea unei facilități pentru prima locuință / locuința de bază; 5. examinarea unor mecanisme tranzitorii mai clare și mai echilibrate; 6. evaluarea explicită a impactului asupra accesului tinerilor la locuințe, asupra migrației și asupra riscului de depopulare; 7. evitarea adoptării unor măsuri care pot adânci blocajul existent pe piață. costurilor, lucrările contractate anterior, cash-flow, marja disponibilă, prețurile convenite în avans și	

			capacitatea de creditare a cumpărătorilor. Un exemplu explicativ ar arăta astfel: la un preț net de 1.500.000 lei, transferarea integrală a TVA de 20% ar duce prețul brut la 1.800.000 lei. La un avans de 20%, cumpărătorul ar avea nevoie de încă 60.000 lei avans, iar suma finanțată ar crește cu până la 240.000 lei, înainte de dobândă. Acesta este plafonul teoretic al transferului fiscal; impactul real trebuie calculat pe tip de proiect. 4.2. Cererea, oferta, investițiile și veniturile bugetare O tranzacție locativă activează creditare, notariat, cadastru, asigurare, finisaje, mobilă, electrocasnice, transport, intermediere și impozite aferente activităților conexe. O cotă mai mare aplicată unei baze de tranzacții mai mici poate aduce mai puține venituri decât o cotă echilibrată aplicată unei piețe active. De aceea, evaluarea veniturilor bugetare trebuie făcută prin scenarii care includ elasticitatea cererii, accesul la credit, proiectele în curs și reacția dezvoltatorilor, nu pe ipoteza că volumul tranzacțiilor rămâne constant. 4.3. Chiria rezidențială și mobilitatea populației Locuința în chirie este alternativa principală pentru tineri, studenți, angajați mutați în altă localitate, familii în tranziție și cetățeni reveniți din diaspora. Aplicarea TVA standard la locațiunea locuinței poate pune presiune pe costul chiriei acolo unde locatorul este persoană impozabilă înregistrată în scopuri de TVA. În Directiva TVA, închirierea bunurilor imobile este, ca regulă generală, scutită, iar Anexa III permite tratament redus pentru închirierea rezidențială ca parte a politicii sociale. [1] 4.4. Tranziția rigidă poate muta artificial tranzacțiile O normă care	

			păstrează regimul vechi doar pentru contractele înregistrate până la 1 ianuarie 2027 produce un prag fiscal abrupt și anume: grăbirea actelor la final de 2026, presiune asupra băncilor și notarilor, apoi risc de încetinire în 2027. O astfel de măsură nu creează cerere organică ci mută în timp tranzacțiile și pune în risc proiectele care au fost autorizate, finanțate sau precontractate în baza legislației anterioare. 5. Studii de caz relevante 5.1. România: precedent direct pentru 120 m² și plafon valoric În România, regimul tranzitoriu aplicat între 1 august 2025 și 31 iulie 2026 a permis achiziția unei locuințe cu TVA redusă de 9% pentru persoanele fizice care îndeplineau cumulativ criterii obiective: maximum 120 m² suprafață utilă, valoare de maximum 600.000 RON inclusiv terenul aferent și fără TVA, locuință locuibilă, avans plătit și verificare în Registrul achizițiilor de locuințe cu cotă redusă. Regimul era limitat la o singură locuință în contextul normei tranzitorii. [3] Pentru Moldova, lecția nu este copierea perioadei tranzitorii scurte sau a condiției unei singure achiziții. Lecția este că plafonul de 120 m², valoarea totală fără TVA, registrul digital și verificarea notarială sunt instrumente administrative fezabile. Moldova poate adapta aceste instrumente într-o politică mai stabilă și mai echitabilă: criterii de imobil, nu doar criterii de „prima locuință”. 5.2. Ungaria: TVA 5%, delimitare clară și tranziție bazată pe proiect Ungaria aplică TVA de 5% pentru anumite locuințe noi: maximum 150 m² net interior pentru apartamente în clădiri multifamiliale și maximum 300 m² pentru case individuale. Spațiile care nu sunt necesare	

			funcțiunii de locuire - garaje, ateliere, magazine și alte spații ne-rezidențiale - sunt tratate separat și pot fi taxate la cota standard de 27%. [4] Normele ungare sunt relevante deoarece au tratat avansurile și tranziția prin reguli speciale, nu doar printr-o dată formală a contractului final. Banca Națională a Ungariei a constatat că revenirea la TVA de 27% pentru proiectele afectate a fost asociată cu o creștere medie de 16,4% a prețurilor listate în primul trimestru 2020, într-un context influențat și de pandemie și alte condiții de piață. Lecția este că salturile fiscale bruște cresc volatilitatea, mută cererea în timp și **6. Propunerea legislativă** **Propunem introducerea în Codul fiscal a unei cote reduse de 5% pentru locuințele noi accesibile eligibile, fără a condiționa măsura de faptul că achiziția este sau nu prima locuință. Regula trebuie să fie valabilă pentru fiecare locuință care întrunește criteriile de politică socială, protejând astfel și familiile care își înlocuiesc locuința de bază.** **În această ordine de idei se propune aplicarea cotei reduse de TVA de 5% la livrarea locuințelor noi, inclusiv a cotei-părți de teren aferente, destinate utilizării rezidențiale, care întrunesc cumulativ următoarele condiții: (a) au suprafața utilă de cel mult 120 m², exclusiv anexele gospodărești; (b) au o valoare totală, inclusiv valoarea terenului aferent, de cel mult echivalentul a 200 de salarii medii lunare prognozate pe economie, aprobate de Guvern pentru anul fiscal relevant, fără TVA; (c) sunt livrate într-o stare care permite utilizarea legală ca**	

			locuință; (d) nu includ, ca obiect distinct al livrării, spații comerciale, birouri, depozite, garaje sau parcări vândute separat; și (e) sunt achiziționate de persoane fizice sau familii pentru necesități de locuire, inclusiv pentru înlocuirea locuinței de bază, fără condiția ca achiziția să fie prima locuință. **Pentru contractele de investiție, promisiunile de vânzare-cumpărare și contractele cu achitare în avans, plafonul valoric aplicabil este cel valabil la data semnării contractului sau la data primei plăți, iar regimul fiscal se păstrează până la livrare, dar nu mai mult de 36 de luni, cu condiția respectării termenelor și obligațiilor contractuale.afectează cash-flow-ul proiectelor**. 7. Mecanisme de control și administrare fără birocrație excesivă - Registru digital al livrărilor cu cotă redusă, alimentat prin notar, dezvoltator sau autoritatea fiscală, care verifică suprafața, prețul, numărul cadastral și statutul spațiilor accesorii. Registrul are rol de control al imobilului și al tranzacției, nu trebuie să transforme cota redusă într-un drept acordat o singură dată în viață. - Agregarea tranzacțiilor artificiale: dacă aceeași persoană sau persoane afiliate cumpără simultan ori într-o perioadă scurtă unități care, prin proiectare și utilizare, formează o singură locuință peste plafon, autoritatea poate recalcula eligibilitatea la nivelul ansamblului. - Facturare distinctă pentru garaje, parcări și spații comerciale vândute separat, cu TVA standard de 20%, după modelul ungar de delimitare a spațiilor ne-rezidențiale.	

			- Publicarea unui calculator fiscal oficial, a normelor metodologice și a exemplelor de aplicare cu minimum 12 luni înainte de intrarea în vigoare; pentru proiectele de construcții mari, pregătirea trebuie să fie de minimum 18 luni. - Aviz tehnic prealabil din partea Consiliului Concurenței și analiză de compatibilitate cu acquis-ul UE, pentru a confirma că regimul este general, obiectiv și justificat prin politica socială de locuire. 8. Normă tranzitorie corectă pentru proiecte și cumpărători Nu trebuie utilizată exclusiv data înregistrării contractului final. Regimul anterior sau noua cotă redusă trebuie păstrată, după caz, pentru proiectele care întrunesc cumulativ criterii economice reale: - - - - - autorizație de construire sau proiect aprobat până la data de referință; contract de investiție, promisiune de vânzare-cumpărare sau contract de vânzare semnat; avans real, trasabil, achitat prin instrumente bancare; unitate locativă identificabilă în proiect; termen contractual de finalizare și livrare într-o perioadă de 24-36 luni, în funcție de categoria proiectului. Această soluție este mai echitabilă pentru populație, bănci și dezvoltatori. Ea evită aglomerarea artificială de contracte înainte de 1 ianuarie 2027 și reduce riscul ca proiecte legal inițiate să fie reconfigurate, amânate sau abandonate exclusiv din motive fiscale.	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Dacă terenul e doar agricol – de numit expres	**Notă** Se propune menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.
		ACAP	Solicităm păstrarea scutirii de TVA pentru terenurile altele decât cu destinație agricolă. Modificarea propusă va genera scumpirea	**Se acceptă, prin** menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			exorbitantă a prețurilor la fondul imobiliar, inclusiv cu destinație locativă.	
		CCI	Propunem următoarea redacție: *„1) teren agricol și arenda terenului cu destinație agricolă, cu excepția plăților de comision aferente tranzacțiilor respective;”* Propunem propune precizarea expresă a destinației terenului pentru a asigura claritatea normei și a evita interpretările diferite în procesul de aplicare. În redacția propusă a proiectului nu este suficient de clar dacă noțiunea de „teren” se referă exclusiv la terenurile cu destinație agricolă sau include și alte categorii de terenuri. Menționarea expresă a sintagmei „teren agricol” și „teren cu destinație agricolă” va asigura previzibilitatea normei și aplicarea uniformă a acesteia, în concordanță cu scopul reglementării.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.
		Real Estate Franchise S.R.L.	Rețeaua imobiliară globală RE/MAX Moldova înțelege necesitatea consolidării veniturilor bugetare, simplificării administrării fiscale și armonizării treptate a legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene. Susținem ferm integrarea europeană a Republicii Moldova. Considerăm însă că armonizarea trebuie realizată complet și echilibrat, nu doar prin preluarea obligațiilor fiscale, ci și prin utilizarea flexibilităților pe care cadrul european le permite pentru o politică socială de locuire, pentru chiria rezidențială și pentru proiectele aflate în curs. [1] Aplicarea de facto, de la 1 ianuarie 2027, a cotei standard de TVA de 20% la livrarea locuințelor și la locațiunea locuințelor ar reprezenta un șoc fiscal într-un sector cu proiecte finanțate și contractate pe termen lung, cu	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			cumpărători dependenți de credit ipotecar și cu o piață a construcțiilor care a intrat deja în contracție. Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, în trimestrul I 2026 volumul lucrărilor de construcții executate s-a redus cu 12,0% față de perioada similară din 2025. [2] Poziția noastră nu este menținerea pe termen nedefinit a unei scutiri generale. Propunem un regim transparent și verificabil, și anume: - TVA redus de 5% pentru locuințele noi accesibile, definite prin criterii obiective de suprafață și valoare; - TVA standard de 20% pentru segmentul premium, comercial și investițional; - păstrarea tratamentului diferențiat pentru piața secundară și chiria rezidențială, precum și reguli de tranziție care protejează proiectele, avansurile și contractele asumate anterior. În această ordine de idei considerăm, că armoniazarea legislației naționale cu cea a UE trebuie să fie etapizată, precedată de pregătirea populației și a actorilor economici cu minimum 12 luni înainte de aplicarea de facto. Până la aderarea Republicii Moldova la UE și, după aderare, atât timp cât cadrul european o permite, solicităm aplicarea cotei minime de 5% pentru locuințele noi accesibile eligibile: - maximum 120 m² suprafață utilă și o valoare totală, inclusiv terenul aferent, de cel mult 200 de salarii medii lunare prognozate pe economie, fără TVA. 1. Rezumat politicii privind blocul imobiliar - Proiectul politicii fiscale 2027 propune eliminarea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru locuințe și locațiunea locuințelor, ceea ce conduce, în regimul general, la	

			aplicarea cotei standard de 20%, cu o normă tranzitorie limitată la contractele de vânzare-cumpărare înregistrate până la 1 ianuarie 2027. - Proiectul propune abrogarea mecanismului actual prin care doar 50% din creșterea de capital recunoscută este inclusă în baza impozabilă și aplicarea cotei de 15% asupra creșterii de capital impozabile. Pentru activele care nu constituie locuința de bază, sarcina fiscală crește semnificativ: la un câștig de capital de 600.000 lei din vânzarea unei a doua locuințe, a unui teren sau a unui spațiu investițional, impozitul orientativ crește de la 36.000 lei în regimul actual (50% × 12%) la 90.000 lei în regimul propus (600.000 lei × 15%). Pentru locuința de bază, proiectul păstrează neimpozitarea creșterii de capital în limita a 1.000.000 lei. Astfel, la un câștig de 600.000 lei obținut din vânzarea locuinței de bază, impozitul ar rămâne zero. Problema apare pentru familiile a căror creștere de capital depășește plafonul: de exemplu, la un câștig de 1.300.000 lei din vânzarea locuinței de bază, în regimul actual impozitul este zero, iar în regimul propus partea care depășește plafonul de 1.000.000 lei - respectiv 300.000 lei - ar deveni impozabilă, generând un impozit de 45.000 lei. - Directiva TVA a UE permite cote reduse de minimum 5% pentru livrarea și construcția de locuințe ca parte a unei politici sociale, definite de statele membre. Cadrul european nu impune o cotă standard unică pentru toate locuințele. - În cadrul discuțiilor profesionale purtate cu membri ai rețelei internaționale RE/MAX din diferite state europene și prin examinarea surselor oficiale disponibile, au fost identificate practici	

			relevante pentru o implementare echilibrată a TVA în sectorul locativ. România evidențiază fezabilitatea administrării unor criterii obiective de maximum 120 m² și plafon valoric fără TVA, prin verificare notarială și registru electronic. Ungaria și Polonia confirmă importanța limitelor de suprafață, a delimitării clare dintre spațiile rezidențiale și cele ne-rezidențiale, precum și a normelor tranzitorii corelate cu proiectul autorizat, avansurile reale și termenul de livrare. Cipru demonstrează că aplicarea unei cote reduse poate fi controlată prin proceduri digitale de verificare și certificare a eligibilității. - Propunerea RE/MAX Moldova este TVA 5% pentru locuințele noi accesibile eligibile, indiferent dacă sunt sau nu prima locuință; TVA 20% pentru locuințele peste plafoane, segmentul premium, spațiile comerciale, garajele și parcările vândute separat; scutire pentru piața secundară și chiria rezidențială, în limita opțiunilor de politică fiscală adoptate de stat. 2. Formula de politică publică propusă: locuință accesibilă eligibilă În locul condiției restrictive de „prima locuință”, propunem definirea legală a categoriei de „locuință nouă accesibilă eligibilă”. Această categorie este neutră, verificabilă și nu penalizează familiile care își schimbă locuința din motive firești cum ar fi - extinderea familiei, apropierea de școală sau serviciu, mutarea într-o altă localitate, divorțul, îngrijirea părinților sau trecerea la o locuință mai mică. 3. Compatibilitate cu logica europeană Directiva 2006/112/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2022/542, permite statelor membre să	

			aplice până la două cote reduse de minimum 5% pentru bunuri și servicii din Anexa III. Punctul 10 din anexă include „livrarea și construcția de locuințe, ca parte a unei politici sociale, astfel cum este definită de statele membre”, precum și renovarea, repararea și închirierea imobilelor pentru uz rezidențial. Această formulare este importantă din două motive. În primul rând, statele membre au spațiu de definire a politicii sociale de locuire, cu condiția ca aceasta să fie clară, generală și aplicată nediscriminatoriu. În al doilea rând, criteriile obiective de suprafață și valoare sunt mai solide decât o facilitate acordată discreționar anumitor operatori sau anumitor proiecte. Consecință juridică ar fi următoarea - o cotă de 5% pentru locuințe noi de maximum 120 m² și de maximum 200 salarii medii prognozate poate fi construită ca măsură de politică socială de locuire, dacă textul legal stabilește scopul - accesibilitatea locuirii, protejarea familiilor, limitarea accesului la segmentul premium - și dacă măsura este aplicată prin criterii obiective, transparente și verificabile. O asemenea soluție necesită, înainte de adoptare, aviz tehnic al Consiliului Concurenței și analiză de compatibilitate cu acquis-ul UE în cadrul procesului de armonizare. **Propunerea legislativă** **Propunem introducerea în Codul fiscal a unei cote reduse de 5% pentru locuințele noi accesibile eligibile, fără a condiționa măsura de faptul că achiziția este sau nu prima locuință.** Regula trebuie să fie valabilă pentru fiecare locuință care	

			întrunește criteriile de politică socială, protejând astfel și familiile care își înlocuiesc locuința de bază. În această ordine de idei se propune aplicarea cotei reduse de TVA de 5% la livrarea locuințelor noi, inclusiv a cotei-părți de teren aferente, destinate utilizării rezidențiale, care întrunesc cumulativ următoarele condiții: (a) au suprafața utilă de cel mult 120 m², exclusiv anexele gospodărești; (b) au ovaloare totală, inclusiv valoarea terenului aferent, de cel mult echivalentul a 200 de salarii medii lunare prognozate pe economie, aprobate de Guvern pentru anul fiscal relevant, fără TVA; (c) sunt livrate într-o stare care permite utilizarea legală ca locuință; (d) nu includ, ca obiect distinct al livrării, spații comerciale, birouri, depozite, garaje sau parcări vândute separat; și (e) sunt achiziționate de persoane fizice sau familii pentru necesități de locuire, inclusiv pentru înlocuirea locuinței de bază, fără condiția ca achiziția să fie prima locuință. Pentru contractele de investiție, promisiunile de vânzare-cumpărare și contractele cu achitare în avans, plafonul valoric aplicabil este cel valabil la data semnării contractului sau la data primei plăți, iar regimul fiscal se păstrează până la livrare, dar nu mai mult de 36 de luni, cu condiția respectăriitermenelor și obligațiilor contractuale.	
		Moldova Fruct	**Păstrarea scutirii de TVA pentru terenurile cu destinație agricolă** **Ce prevede proiectul:** Se introduce regula generală ca operațiunile și locațiunea terenurilor comerciale să fie supuse TVA, dar se introduce o excepție obligatorie: sunt exceptate terenurile cu destinație agricolă.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			Consecințe economice: Aceasta este o prevedere esențială pe care o susținem pe deplin. Ea protejează tranzacțiile cu pământ și contractele de arendă împotriva unei scumpiri artificiale cu 20%, lăsând piața funciară funcțională și prevenind creșterea costurilor fixe pentru cultivatori. **Solicităm păstrarea scutirii de TVA pentru mijloacele fixe destinate infrastructurii de producție agroalimentară introduse ca aport în capitalul statutar și menținerea scutirilor/cotelor 0% la importul și livrarea tehnicii și utilajelor agricole specializate.**	
		AGCC	Art. II pct. 60, referitor la modificarea art. 103 din Codul fiscal (scutiri TVA pentru locațiunea locuințelor) proiectul prevede eliminarea scutirii de TVA pentru locațiunea bunurilor imobile cu destinație locativă, prin modificarea art. 103 alin. (1) pct. 1 din Codul fiscal, cu consecința includerii acestor operațiuni în sfera TVA la cota standard de 20%. În reglementarea actuală, locațiunea imobilelor cu destinație locativă este scutită de TVA fără drept de deducere, soluție fiscală stabilă și predictibilă, aplicată pe scară largă și în alte jurisdicții europene, în considerarea naturii sociale a locuirii. Justificarea modificării, bazată exclusiv pe invocarea unei posibile calificări ca ajutor de stat, nu este însoțită de o analiză de impact economic și bugetar suficient fundamentată. Principalele riscuri sunt transferul integral al sarcinii TVA în prețul chiriilor, cu efect de majorare a costului locuirii, stimularea evaziunii fiscale și a contractelor nedeclarate, cu potențial de reducere a bazei impozabile la impozitul pe venit,	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			sarcină administrativă disproporționată pentru proprietarii persoane fizice și lipsa efectelor pozitive certe asupra veniturilor bugetare nete, în absența unei analize cost-beneficiu. În concret, pentru piața imobiliară, creșterea costului locuirii în regim de închiriere va descuraja mobilitatea forței de muncă și va împinge tinerii și familiile cu venituri reduse spre condiții precare de locuit. Pentru proprietarii persoane fizice, aceștia vor fi nevoiți să se înregistreze ca plătitori de TVA (dacă venitul din chirii depășește plafonul de 1,7 milioane lei – ceea ce este improbabil) sau, de regulă, vor fi obligați să colecteze TVA fără drept de deducere, ceea ce reprezintă o sarcină administrativă disproporționată raportat la veniturile obținute. În plus, pentru chiriași, o excludere a scutirii, înseamnă că vor plăti chirii mai mari, fără a putea deduce TVA-ul (persoanele fizice nu sunt plătitori de TVA). Practic, TVA-ul devine o taxă suplimentară pe consumul de locuință. Măsura apare ca fiind disproporționată și insuficient fundamentată economic. Recomandăm menținerea scutirii de TVA pentru locațiunea locuințelor în forma actuală sau, alternativ, introducerea unui regim opțional de taxare pentru contribuabilii cu activitate economică relevantă, în locul aplicării generale a TVA.	
	La articolul 103 alineatul (1): punctul 1) va avea următorul cuprins: „1) teren și arendă terenului cu destinație agricolă, cu excepția plăților de comision aferente tranzacțiilor respective;”;	**CNSM**	Cu referire la scutirea de T.V.A., nu susținem excluderea din alin. (1), pct. 1) din art. 103 a locuinței, pământului, locațiunii locuinței și arendei pământului. Acest fapt va conduce la creșterea excesivă a prețurilor la locuințe, chiriei la locuințe și va crea un colaps pe piața imobiliară, inclusiv va face imposibilă procurarea	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			locuințelor pentru familiile tinere și închirierea acestora.	
		Universitatea de Stat din Moldova (USM)	**Anularea scutirii de TVA la vânzarea locuințelor și la locațiunea (închirierea) acestora.** Achiziția unui imobil rezidențial sau plata chiriei lunare se va scumpi ca urmare a impunerii TVA-ului de 20%, îngreunând în special accesul tinerilor la spațiu locativ. După cum s-a menționat anterior, TVA este un impozit cu caracter regresiv, sărăcind în special păturile defavorizate, iar cota redusă pentru aceste produse de bază are scopul de a diminua din acest efect. Conform datelor BNS*, în special păturile defavorizate sunt cele care folosesc o parte mai mare din venituri pentru locuință, apă, electricitate, gaz si alți combustibili. Suplimentar, considerăm că revizuirea și majorarea compensațiilor la cheltuielilor pentru gaz și alți combustibili nu ar putea soluționa complet această problemă, deoarece prin compensarea cheltuielilor respective sunt susținute peroanele care nu muncesc sau au un venit neoficial.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.
		Octavian Rusnac (particip.gov)	Cu privire la TVA pentru locuinte. Este prea drastica masura. In foarte multe tari pentru locuinte se aplica cota redusa. Stim cu totii ca pretul locuintelor, in specila celor noi, este foarte dsiproportionat fata de salariile majoritatii covarsitoare ale cetatenilor. După ani de scutire de TVA nu se poate de sărit indata la 20%. Ar fi un soc pentru intreaga societate. Si societatea poate sa taxeze guvernarea foarte dur pentru aceasta. Propun următorul sistem progresiv: primii 50 m² ai locuinței – 0%;	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			suprafața cuprinsă între 50 m² și 75 m² – 10%; suprafața care depășește 75 m² – 20%	
		EBA	Prin abrogarea art. 103 alin. (1) pct. 1) din Codul fiscal, începând cu 1 ianuarie 2027, art.102 alin. (4¹)–(4³) rămâne fără obiect, impunându-se abrogarea sa expresă prin aceeași lege. Totodată, se propune introducerea unei dispoziții tranzitorii care să asigure aplicarea în continuare a mecanismului de pro-ratare pentru obiectele de construcție începute anterior datei de 1 ianuarie 2027.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.
		Camera Notarială din RM	Impactul includerii TVA la procurarea bunurilor imobile asupra cetățenilor (dubla impozitare). Camera Notarială atrage atenția asupra faptului că includerea TVA la procurarea bunurilor imobile va conduce la sporirea considerabilă a sarcinii fiscale și financiare suportate de cetățeni în cadrul tranzacțiilor imobiliare, ținând cont de faptul că în prezent la înstrăinarea bunurilor imobile se percepe taxa de stat. Astfel, achitarea prețului bunului majorat cu TVA și a taxei de stat, în momentul încheierii tranzacției, ambele plăți fiind destinate alimentării bugetului public, duc la dubla impozitare a cetățeanului. În acest context, considerăm necesară identificarea unor mecanisme compensatorii echilibrate sau reevaluarea oportunității aplicării cumulative a acestor sarcini fiscale, inclusiv prin examinarea posibilității excluderii unuia dintre mecanismele menționate ori instituirea unor facilități pentru anumite categorii de persoane.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.
		AIM	AIM consideră că modificările propuse în domeniul imobiliar necesită o analiză suplimentară a impactului	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			asupra accesului populației la locuințe și asupra activității economice din sectorul construcțiilor. Sectorul construcțiilor reprezintă unul dintre principalii generatori de activitate economică pentru IMM-uri, atât direct, cât și prin efectele sale asupra industriilor conexe. Orice majorare semnificativă a costurilor fiscale riscă să afecteze investițiile, dezvoltarea proiectelor rezidențiale și accesibilitatea locuințelor. Din acest motiv, AIM susține menținerea facilităților existente și reevaluarea modificărilor propuse pentru locuința de bază și a câștigului de capital aferent.	
		CNPM	**Impactul socio-economic destabilizator al majorării cotei TVA la livrarea și vânzarea locuințelor** Propunerea guvernamentală de modificare a regimului de taxare a bunurilor imobile prin creșterea cotei Taxei pe Valoarea Adăugată (TVA) aplicate vânzării și livrării de locuințe reprezintă o măsură de supratаxare cu efecte profund negative. Deși orientată spre consolidarea veniturilor bugetare pe termen scurt, această inițiativă fiscală va penaliza direct consumatorii finali și va genera un șoc operațional major pe întreaga piață imobiliară și de construcții din Republica Moldova. Federația „CONDRUMAT” solicită instituirea unui moratoriu imediat și suspendarea definitivă a oricărei inițiative de majorare a cotei TVA pentru livrarea de locuințe, menținând regimul actual de taxare. În mod subsidiar, în cazul în care autoritățile vor insista pe modificarea cadrului legal, este absolut obligatorie	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			introducerea unei clauze tranzitorii clare și previzibile (clauza de bunic / grandfathering). Acest mecanism trebuie să garanteze prin lege că toate proiectele investiționale și imobiliare aflate în curs de execuție, autorizate constructiv sau deja contractate prin acorduri de investiții anterioare intrării în vigoare a reformei, vor fi supuse regimului fiscal vechi, protejând astfel drepturile și economiile cumpărătorilor care au achitat deja avansuri. Orice majorare a cotei TVA se va transpune integral, instantaneu și matematic în prețul final de achiziție solicitat de la cumpărător (persoană fizică), deoarece companiile de construcții nu pot absorbi o asemenea taxă în marjele lor operaționale, deja afectate de scumpiri. Într-un context economic marcat de o creștere galopantă a prețurilor la materialele de construcție, energie și forță de muncă, adăugarea unei noi presiuni fiscale va pune o barieră financiară de netrecut în fața familiilor tinere și a cetățenilor cu venituri medii care încearcă să își asigure accesul la o primă locuință. Mai mult, sectorul construcțiilor rezidențiale funcționează ca un motor de tracțiune pentru zeci de industrii conexe (producători de ciment, cărămidă, finisaje, rețele electrice, design, logistică și comerț). Scumpirea locuințelor va determina o contractare severă a cererii solvente, forțând dezvoltatorii imobiliari să înghețe proiectele noi, să amâne investițiile pe termen mediu și lung și să downsizeze echipele de lucru. Această recesiune sectorială va afecta mii de locuri de muncă și va reduce indirect încasările bugetare din	

			impozite pe salarii, taxe locale și contribuții sociale. Totodată, măsura va lovi direct în programele guvernamentale de creditare ipotecară (cum este „Prima Casă Plus”), reducând masa populației eligibile din cauza valorilor nominale prea mari ale creditelor necesare. Nu în ultimul rând, o cotă disproporționată a TVA va crea un stimulent economic masiv pentru eludarea legii, riscând să împingă piața spre tranzacții parțial ne transparente (subevaluarea prețului oficial în contractele notariale și achitarea diferențelor în numerar), fapt care va compromite total scopul declarat al Ministerului Finanțelor de a combate evaziunea și de a colecta venituri suplimentare.	
		Consiliul Național al Tineretului din Moldova	În cadrul Art. II pct. 60 din proiect, care modifică art.103 alin.(1) din Codul fiscal, se recomandă menținerea unui regim fiscal preferențial pentru livrarea locuințelor, în special pentru prima locuință procurată de tineri Prin Art. II pct. 60 din proiect, se propune modificarea art.103 alin.(1) din Codul fiscal, care reglementează scutirile de TVA fără drept de deducere. În forma actuală, art.103 alin.(1) pct.1) prevede scutirea de TVA pentru locuință, pământ, locațiunea locuinței și arenda pământului, precum și dreptul de livrare și arendare a acestora, cu excepția plăților de comision aferente tranzacțiilor respective. Proiectul propune reformularea acestui punct, astfel încât scutirea să vizeze doar terenul și arenda terenului cu destinație agricolă, ceea ce poate conduce la excluderea livrării locuințelor din categoria operațiunilor scutite de TVA.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor art.103 alin.(1) pct.1) din Codul fiscal.

			Consiliul Național al Tineretului din Moldova consideră că această modificare necesită o evaluare suplimentară din perspectiva impactului asupra accesului tinerilor la locuințe. În cazul persoanelor fizice care procură o locuință pentru uz personal, TVA-ul inclus în preț nu poate fi dedus și devine, în practică, parte a costului final suportat de cumpărător. Într-un context în care tinerii întâmpină deja dificultăți semnificative în acumularea avansului, accesarea creditelor ipotecare și procurarea unei locuințe proprii, introducerea TVA asupra livrării locuințelor poate majora costul final al locuirii și poate reduce și mai mult accesibilitatea primei locuințe. Consiliul Național al Tineretului din Moldova recomandă menținerea unui regim fiscal preferențial pentru livrarea locuințelor, cel puțin în cazul primei locuințe procurate de tineri sau al locuințelor cu destinație de trai permanent. Alternativ, în cazul în care autoritățile optează pentru modificarea regimului fiscal aplicabil livrării locuințelor, se recomandă introducerea unei cote reduse sau a unei excepții clare pentru prima locuință, în special pentru tineri. Totodată, recomandăm ca, înainte de adoptarea modificării, autoritățile să publice o evaluare de impact privind efectele aplicării TVA asupra prețului final al locuințelor, accesului tinerilor la credite ipotecare și capacității acestora de a procura prima locuință. Această recomandare ar contribui la: ● protejarea accesului tinerilor la prima locuință; ● evitarea majorării bruște a costului final al locuințelor pentru persoanele fizice;	

			● prevenirea agravării dificultăților de locuire în rândul tinerilor; ● corelarea politicii fiscale cu politicile publice privind tineretul, familia și prevenirea migrației; ● asigurarea unei tranziții fiscale echilibrate pentru piața imobiliară și pentru cumpărătorii aflați la prima achiziție.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 2) mărfurile de la poziţiile tarifare 040229110, 190110000, precum și produsele alimentare pentru copii de la poziţiile tarifare 160210001, 200510001, 200710101, 200710911, 200710991;	La articolul 103: punctele 2) și 3) se abrogă;	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Nu e prezentat calcul impactului social modificărilor.	**Se acceptă,** prin menținerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru mărfurile de la poziţiile tarifare 040229110, 190110000, precum și produsele alimentare pentru copii de la poziţiile tarifare 160210001, 200510001, 200710101, 200710911, 200710991
		Berjan Iuliana	Eliminarea scutirii de TVA pentru produsele destinate sugarilor și copiilor mici fără o definiție legală clară a 'produselor pentru sugari' (lapte praf, scutece, articole de puericultura). Un magazin de produse pentru copii nu știe dacă scutecele, formulele de lapte și jucăriile educaționale pentru 0–3 ani sunt toate impozitate la 20% sau există o listă pozitivă; riscul de inconsistență la inspecții.	
		CNSM	De asemenea, nu susținem abrogarea pct.2) din alin. (1), art. 103 ce vizează produsele alimentare pentru copii, la pct. 60.1.7 abrogarea punctelor 27^1) - 27^3) și 29) - 31) unde sunt vizate tractoarele agricole, rachetele contra grindinei, turbinele hidraulice, mijloacele fixe, lucrările de construcție și montaj al centralelor ce produc energie electrică din surse regenerabile de energie, containere din plastic pentru colectarea separată a deșeurilor). Menționăm că domeniile și/sau mărfurile și serviciile vizate sunt strategice pentru economia națională și necesită susținere pentru dezvoltare în continuare. De asemenea, considerăm lipsită de logică și împovărătoare propunerea de aplicare consecutivă a T.V.A. și accize la procurarea autovehiculelor, fapt ce	

			va avea impact direct asupra creşterii preţurilor la acestea.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 5) mărfurile, serviciile instituţiilor de învăţământ publice şi private, legate de desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei; serviciile de instruire a copiilor şi adolescenţilor în cercuri, secţii, studiouri; serviciile prestate copiilor şi adolescenţilor cu folosirea instalaţiilor sportive; serviciile legate de întreţinerea copiilor în instituţii preşcolare; serviciile de pregătire şi perfecţionare a cadrelor;	La articolul 103: punctul 5) va avea următorul cuprins: „5) mărfurile, serviciile instituţiilor de învăţământ publice şi private, legate de desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei nr.152/2014;”;	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	”Legate de desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei” – de indicat articolul concret din Codul educației, deoarece acesta descrie educațiii diferite (formale, nonformale şi informale). De exemplu, propunem așa: Legate de desfăşurarea procesului de învăţământ în cadrul educaţiei formale conform Codului educaţiei nr. 152/2014.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor.
		AIM	AIM susține menținerea regimului actual de scutire de TVA pentru serviciile educaționale și de instruire. Educația și dezvoltarea competențelor reprezintă investiții esențiale în capitalul uman și în competitivitatea economiei naționale. Aplicarea TVA asupra serviciilor de instruire ar conduce inevitabil la majorarea costurilor suportate de beneficiari și la reducerea accesului populației la servicii educaționale. Pentru instituțiile educaționale sau antreprenorii independenți în acest domeniu, care, în general, dispun de un nivel redus al TVA-ului deductibil, principalul activ fiind capitalul intelectual, povara fiscală ar fi transferată aproape integral asupra consumatorului final. În plus, există riscul migrației unei părți a activităților în zona informală.	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor.
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 10) serviciile medicale, cu excepţia celor cosmetice, serviciile de ambulanţă medicală aeriană; materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar şi secundar utilizate la	La articolul 103: alineatul (1): punctul 10) va avea următorul cuprins: „10) serviciile medicale, cu excepţia celor cosmetice, serviciile de ambulanţă medicală aeriană; scaunele cu rotile (poziţia tarifară 8713), articolele şi aparatele	**Ministerul Sănătății**	La art. 103 alin.(1) pct.10) cuvintele „listei aprobate de Guvern” se substituie cu textul: „Nomenclatorului materiei prime medicamentoase, al materialelor, al articolelor și al ambalajului primar și secundar utilizate la producerea medicamentelor de uz uman și la prepararea formelor medicamentoase magistrale, aprobat	**Nu se acceptă**. A se vedea argumentele expuse la art.96.

prepararea şi producerea medicamentelor, autorizate de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, cu excepţia alcoolului etilic, mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern; scaunele cu rotile (poziţia tarifară 8713), articolele şi aparatele ortopedice şi de protezare (poziţia tarifară 9021); biletele de tratament (inclusiv cele fără cazare) şi de odihnă în staţiunile balneoclimaterice, pachetele de servicii turistice; mijloacele tehnice folosite exclusiv în scopuri legate de profilaxia dizabilităţii şi reabilitarea persoanelor cu dizabilităţi;	ortopedice şi de protezare (poziţia tarifară 9021); biletele de tratament (inclusiv cele fără cazare) şi de odihnă în staţiunile balneoclimaterice, pachetele de servicii turistice; mijloacele tehnice folosite exclusiv în scopuri legate de profilaxia dizabilităţii şi reabilitarea persoanelor cu dizabilităţi;";		de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.". Procedura de modificare a hotărârilor de Guvern este una complexă și îndelungată, în timp ce domeniul farmaceutic este caracterizat de o dinamică accelerată a materiilor prime și materialelor utilizate în procesul de fabricație. Transferarea competenței la autoritatea sectorială specializată permite actualizarea promptă a Nomenclatorului, asigură predictibilitate pentru operatorii economici și contribuie la debirocratizarea procesului administrativ, fără a afecta controlul și trasabilitatea substanțelor utilizate în producerea medicamentelor. Totodată, această modificare nu afectează regimul fiscal prevăzut de Codul fiscal, ci vizează exclusiv administrarea și actualizarea unui nomenclator tehnic aferent domeniului farmaceutic, menținând integral mecanismele de control și trasabilitate a materiilor prime și materialelor utilizate la producerea medicamentelor.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	La pct. 60.1.4 referitor la lista bunurilor scutite de TVA, propunem de completat subpct. 10) din proiect după textul „(poziţia tarifară 9021) şi" cu textul „materiale plastice și articole din material plastic (poziţia tarifară 3906), produse chimice și organice (poziţia tarifară 2916) utilizate la confecționarea articolelor protetico-ortopedice, dispozitive asistive de corecție optică și ajutor vizual pentru slabvăzători și dispozitive asistive pentru slabvăzători și nevăzători, altele decât cele pentru corecție optică și ajutor vizual (poziţia tarifară 9001),	**Nu se acceptă** extinderea facilităților fiscale

			care sunt acordate gratuit unor categorii de beneficiari, conform legislației în vigoare.”.	
		Asociația producătorilor de medicamente din Moldova	Anularea scutirii TVA pentru importul de materie primă medicamentoasă 2.1. Descrierea modificării propuse Se propune excluderea din spectrul mărfurilor scutite de TVA fără drept de deducere, prevăzut la subpct. 10) al alin. (1) art. 103 din Codul Fiscal, a materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar utilizate la prepararea și producerea medicamentelor. Fundamentarea Guvernului invocă necesitatea conformării la Decizia Consiliului Concurenței nr. ASS-24 din 04.06.2020 și asigurarea unui tratament fiscal uniform pe întreg lanțul de producere și comercializare a medicamentelor. 2.2. Poziția Asociației – Argumentele împotriva modificării 2.2.1. Referința la Decizia Consiliului Concurenței este incorectăNota de fundamentare face referire la Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-27 din 03 iulie 2020. Asociația atrage atenția că această Decizie nu se referă la industria farmaceutică și la scutirile prevăzute la subpct. 10) al alin. (1) art. 103 din Codul Fiscal. Invocarea acestui act normativ în contextul dat reprezintă o eroare de fundamentare care pune sub semnul îndoielii rigoarea procesului de elaborare a propunerii legislative. Solicitare: Clarificarea în mod explicit a temeiul juridic real pe care se bazează propunerea de excludere a scutirii de TVA pentru materia primă	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor.

			farmaceutică, cu indicarea actelor și situațiilor relevante cauzei. 2.2.2. Impact financiar direct și imediat asupra producătorilor autohtoni În Republica Moldova activează doar șase companii producătoare de medicamente – Balkan Pharmaceuticals, ElaDum Pharma, Eurofarmaco, Farmaprim, Flumed-Farm și MC Pharmaceuticals, precum și o companie producătoare de materii prime medicamentoase – Biotehnos Prod. Împreună, aceste companii reprezintă doar 7,1% din valoarea monetară și 13,8% din volumul de ambalaje al pieței farmaceutice, care în 2025 a atins valoarea de 286,69 milioane EUR. Cota medicamentelor autohtone a fost de aproximativ 20,37 milioane EUR1. Totodată, aceste șase companii reprezintă pilonul de reziliență pentru sistemul public de sănătate, prin prisma asigurării securității farmaceutice, fapt demonstrat în perioada pandemiei COVID-19, când statele, inclusiv europene, și-au incapsulat propriile piețe farmaceutice, interzicând exportul de medicamente. Apreciind situația industriei farmaceutice prin prisma indicatorilor economici și sociali, constatăm că sectorul este unul care necesită stimulare, nu taxări suplimentare. Eliminarea scutirii TVA pentru materia primă va genera o povară operațională anuală estimată la circa 180 milioane lei, din următoarele motive:	

			• TVA-ul devine obligatoriu de achitat la momentul importului materiei prime; • Recuperarea TVA prin vânzarea medicamentelor finite are loc cu întârzieri de 3 până la 12 luni; • Această decalare temporară blochează un volum semnificativ de lichidități, afectând capacitatea de finanțare a ciclului de producție. Prin urmare, producătorii vor credita bugetul public cu surse financiare care ar putea fi direcționate către achiziționarea de materii prime, materiale, ambalaje, echipamente; ajustarea salariilor angajaților; compensarea creșterilor prețurilor pe întregul lanț – de la furnizori de produse și servicii, până la resurse energetice. 2.2.3. Contradicții cu recunoașterea importanței strategice a industriei farmaceutice Conform datelor Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, industria farmaceutică autsalarii de circa 1,9 ori mai mari față de media industriei prelucrătoare; • dinamică investițională superioară mediei sectorului industrial; • contribuție semnificativă la performanța industriei prelucrătoare. 2 Aceste atribute au determinat includerea industriei farmaceutice în Programul Național de Dezvoltare Industrială 2024-2028, cu statut de sector de importanță strategică, elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Reforma fiscală propusă anulează de facto efortul depus în această direcție și trimite un semnal contradictoriu investitorilor și producătorilor din sectorul farmaceutic.	

			În fapt, propunerea de a elimina scutirea de TVA fără drept de deducere pentru materia primă, ambalaje și materiale utilizate în producția locală de medicamente reprezintă o eroare strategică majoră. Aceasta contrazice frontal inclusiv noua paradigmă de reziliență a Uniunii Europene – propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unui cadru pentru consolidarea disponibilității și a securității aprovizionării cu medicamente critice, precum și a disponibilității și accesibilității medicamentelor de interes comun și de modificare a Regulamentului (UE) 2024/795. Actul citat urmărește îmbunătățirea disponibilității, securității și rezilienței lanțului de aprovizionare cu medicamente esențiale prin diversificarea lanțului de aprovizionare pentru a reduce dependența de un număr limitat de furnizori, stimulente pentru achiziții colaborative și consolidarea capacității de producție farmaceutică în UE și pentru a reduce dependența de țări terțe. Modificarea art. 103 din Codul Fiscal va avea un efect invers față de direcția stabilită de UE – cel de penalizarea a companiilor care produc o proporție semnificativă de medicamente în interiorul țării. Astfel, în loc să fie adoptate și aplicate anumite instrumente de stimulare (așa cum intenționează UE), anularea scutirii va impune o povară fiscală pe lanțul de aprovizionare intern (materii prime, ambalaje, materiale). Sănătatea publică este un pilon de securitate națională. Industria autohtonă farmaceutică asigură	

			stabilitatea prețurilor în momente de criză geopolitică (cum a fost pandemia sau blocajele logistice regionale actuale). Raportat la întreaga piață farmaceutică, prețul mediu al unui medicament autohton este de până la 2 ori mai ieftin decât prețul mediu al medicamentului de import (1,44 față de 3,00 EUR). Eliminarea facilităților fiscale pentru inputuri subminează capacitatea industrială de apărare sanitară a țării în fața unor șocuri externe. La modul practic, deoarece medicamentele (produse finite) sunt taxate la cota 8% TVA (și insistăm asupra faptului ca această situație să nu se schimbe), coroborat cu faptul că prețul de producător și adaosurile comerciale sunt plafonate rigid prin lege, producătorul autohton nu va putea transfera acest TVA mai departe în prețul de vânzare. Astfel, producătorul autohton va suporta 20 lei în plus pentru fiecare 100 lei de materie primă – cost pe care nu îl va putea recupera în lanțul fiscal. A contrario, importatorul de medicamente finite nu are acest dezavantaj – acesta importând produsul finit și aplicând TVA direct la vânzare, cu drept de deducere. Prin urmare, această măsură discriminează fiscal producția autohtonă față de import.ohtonă se caracterizează prin: Moldova produce astăzi un număr limitat de medicamente autohtone (circa 600). Dacă această capacitate este erodată fiscal, dependența față de importuri va crește – exact vulnerabilitatea pe care UE va cheltui sume exorbitante ca să o reducă. În același sens, dar într-o altă ordine de idei, principiul fundamental al TVA, consacrat în Directiva 2006/112/CE și	

			în jurisprudența CJUE, este că taxa nu trebuie să se cumuleze în lanțul economic. Mecanismul de deducere există tocmai pentru a evita fenomenul de „TVA pe TVA". Atunci când produsul finit (medicamentul) este scutit sau la o cotă redusă, există două opțiuni coerente: a) Scutirea se extinde și la inputuri (situația actuală – corectă); b) se acordă drept de deducere producătorului, astfel încât TVA la inputuri să fie recuperabil. Propunerea legislativă alege o a treia variantă, inacceptabilă din perspectiva neutralității – aplică TVA la inputuri fără drept de deducere, creând un efect de cascadă fiscală care contrazice principiile de bază ale sistemului TVA. 2.2.4. Vulnerabilitate valutară amplificată Situația producătorilor autohtoni este agravată de un dezechilibru sistemic în regimul de prețuri. Conform art. 154 din Legea 153/2025 cu privire la medicamente, prețurile medicamentelor de import sunt înregistrate în Catalogul național atât în lei, cât și în valută străină. În schimb, prețurile producătorilor autohtoni sunt aprobate exclusiv în lei moldovenești, deși toate tranzacțiile cu materie primă și materiale se realizează în valută. Această asimetrie expune producătorii autohtoni la riscuri valutare semnificative, pe care importatorii nu le suportă. În contextul geopolitic actual, cu volatilitate ridicată pe piețele valutare, această vulnerabilitate devine deosebit de sensibilă și poate pune în pericol viabilitatea financiară a producătorilor locali. Creșterea prețurilor la materia primă, materiale, ambalaje; creșterile de prețuri în lanțul logistic, toate calculate în valută – coroborate cu imposibilitatea producătorilor	

			autohtoni de a-și ajusta prețul în catalogul național, crează o situație inechitabilă în coraport cu ceilalți actori de pe piață. Situația respectivă se amplifică prin majorarea efortului aferent TVA la import. 2.2.5. Propuneri alternative Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 10), cu păstrarea scutirii de TVA pentru materia primă, materiale, articole și ambalaje utilizate în producția medicamentelor, cu excluderea formulării „conform listei aprobate de Guvern". Acest lucru ar simplifica procedura de aplicare a scutirii, în baza actului permisiv emis de autoritatea medicamentului. Alternativ, propunem excluderea formulării „autorizate de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale" și modificarea sintagmei „conform listei aprobate de Guvern" în „conform listei aprobate de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale". Trecerea atribuției de adoptare a listelor materiilor prime necesare pentru producerea de medicamente, din competența Guvernului, către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale ar asigura flexibilitatea mecanismului, în corespundere cu cerințele pieței și ar exclude caracterul rigid al modificărilor listelor. Totodată, modificările propuse ar exclude obligației de obținere a autorizației pentru importul materiei prime, folosite la fabricarea medicamentelor, în contextul în care, statul aprobă lista materiilor prime folosite la fabricarea medicamentelor, pentru care este aplicată scutirea de la plata TVA.	
		Î. M. „Combinatul	Prezenta Notă Informativă este elaborată în contextul inițiativei de revizuire a facilităților fiscale	**Nota** Proiectul de lege nu prevede abrogarea scutirii TVA la servicii de funerare

		Servicii Funerare”	aplicabile serviciilor şi bunurilor funerare, care vizează eliminarea scutirii de TVA prevăzute de legislația fiscală în vigoare şi aplicarea cotei standard de TVA asupra acestui sector de activitate. Întreprinderea Municipală „Combinatul Servicii Funerare” apreciază că o asemenea modificare impune o evaluare complexă a impactului social, economic şi administrativ, în considerarea caracterului indispensabil al serviciilor funerare şi a imposibilității obiective a cetățenilor de a amâna sau evita consumul acestora. Spre deosebire de celelalte bunuri şi servicii disponibile pe piață, serviciile funerare sunt generate de un eveniment inevitabil şi imprevizibil. Costurile aferente trebuie suportate într-un interval extrem de scurt, de regulă de către membrii familiei aflați simultan într-o stare de vulnerabilitate emoțională şi dificultate financiară. Această realitate conferă serviciilor funerare un caracter social şi umanitar distinct, care trebuie reflectat în politica fiscală a statului. Cheltuielile funerare trebuie acoperite integral într-un termen de câteva zile, fără posibilitatea unei planificări financiare prealabile. În aceste condiții, majorarea costurilor poate genera: • contractarea de împrumuturi pentru acoperirea cheltuielilor funerare; • acumularea de datorii în gospodăriile vulnerabile; • creşterea numărului de solicitări de sprijin material adresate autorităților publice; • majorarea numărului de cazuri sociale care necesită intervenția autorităților publice locale.	

			Modificarea regimului fiscal aplicabil serviciilor funerare va genera efecte financiare directe şi asupra autorităților publice locale. În temeiul atribuțiilor legale ce le revin, acestea asigură gestionarea cimitirelor publice, precum şi organizarea înhumării persoanelor fără susținători, a persoanelor neidentificate şi a altor cazuri sociale. Majorarea costului serviciilor funerare va conduce, predictibil, la: • creşterea numărului de solicitări de sprijin financiar adresate administrațiilor publice locale; • majorarea numărului de cazuri în care costurile de înhumare sunt suportate integral sau parțial din bugetele locale; • creşterea cheltuielilor aferente înhumării cazurilor sociale şi întreținerii infrastructurii funerare; • presiuni suplimentare asupra capacității autorităților locale de a finanța alte servicii publice esențiale. O reformă fiscală care deplasează sarcina de la bugetul central spre bugetele locale nu reprezintă o soluție fiscală sustenabilă. Evaluarea impactului trebuie să includă nu doar efectele directe asupra veniturilor bugetului de stat, ci şi costurile indirecte transferate autorităților publice locale. Serviciile funerare reprezintă servicii de interes public cu un pronunțat caracter social şi umanitar, a căror disponibilitate şi accesibilitate financiară constituie o componentă esențială a protecției sociale a cetățenilor. Aplicarea cotei standard de TVA de 20% va determina o majorare anuală cumulată de circa 12 milioane de lei suportată de cele 5.000 de familii din	

			municipiul Chişinău care apelează la servicii funerare. Această sarcină va afecta disproporționat categoriile vulnerabile: pensionari, persoane cu dizabilități, familii cu venituri mici. În lipsa unor măsuri compensatorii adecvate, efectele financiare ale reformei propuse vor fi transferate parțial de la bugetul de stat spre bugetele autorităților publice locale, diminuând capacitatea acestora de a asigura alte servicii publice de interes comunitar. Practica europeană este unanimă: niciun stat cu un sistem de protecție socială avansat nu aplică cota standard de TVA serviciilor funerare de bază. Cadrul juridic european (Directiva 2006/112/CE, Anexa III) oferă instrumente clare pentru aplicarea unor cote reduse, fără a afecta conformitatea cu normele UE. . **Propuneri şi Recomandări** Propunem un cadru de reformă fiscală echilibrat, care să asigure concomitent: (a) consolidarea veniturilor fiscale, (b) protecția categoriilor vulnerabile și (c) alinierea la practicile europene. În acest sens, recomandăm: 1. Aplicarea unei cote reduse de TVA de 0% pentru serviciile şi bunurile incluse în Pachetul Funerar Minim Garantat, în conformitate cu practica statelor UE cu profil similar (Polonia, Irlanda). 2. Definirea şi reglementarea la nivel național a conținutului Pachetului Funerar Minim Garantat, cu stabilirea clară a standardelor de calitate şi a componentelor incluse. 3. Majorarea ajutorului de deces la un nivel care să acopere cel puțin 30–40% din costul real al pachetului funerar minim, ca mecanism compensatoriu pentru familiile vulnerabile.	

			4. Instituirea unui mecanism de compensare socială destinat categoriilor cu venituri sub pragul de sărăcie, în cazul adoptării oricărei variante de impozitare. 5. Evaluarea impactului bugetar și social al reformei propuse, prin consultarea prealabilă a autorităților publice locale, a operatorilor din domeniu și a reprezentanților societății civile, anterior adoptării oricărei modificări legislative.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: **17) serviciile de transportare a pasagerilor pe teritoriul ţării, precum şi serviciile de comercializare a biletelor pentru transportul de pasageri pe teritoriul ţării;**		**Asociația Patronală a Profesioniștilor din Transportuir „Transportatorul”**	În cadrul consultărilor publice asupra proiectului politicii bugetar-fiscale pentru anul 2027, Asociația Patronală a Profesioniștilor din Transporturi „Transportatorul” (APPT) înaintează propunerea de a trece serviciile naționale de transport auto de pasageri pe rute regulate (urbane, suburbane și interurbane), precum și serviciile de comercializare a biletelor pentru aceste transporturi, din regimul actual de scutire de TVA fără drept de deducere (art. 103 din Codul fiscal) în regimul de impozitare la cota zero a TVA cu drept de deducere (art. 104 din Codul fiscal). Transportul de călători în folos public pe rutele urbane, suburbane și interurbane are un caracter social pronunțat: de serviciile sale beneficiază în mare măsură categoriile socialdezavantajate (persoanele fără transport personal, pensionarii, angajații necalificați, studenții), toate cu venituri reduse. Orice majorare a tarifului de călătorie, determinată de creșterea constantă a prețului la carburanți, reduce fluxul de călători și încasările transportatorilor, lovind în primul rând în cei mai săraci. Astăzi aceste servicii sunt scutite de TVA, scutire calificată deja drept facilitate fiscală. În realitate însă, ea nu oferă activităților legale niciun avantaj	**Nu se acceptă** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar în procesul de transpunere a Directivei nr.112/2006

			concurențial și nu descurajează transporturile ilicite. Fiind o scutire fără drept de deducere, lasă transportatorul fără vreun interes economic de a pretinde facturi fiscale pentru combustibil, piese de schimb ori reparații, perpetuând economia tenebră din segmentul de deservire tehnică și aprovizionare. Spre deosebire de transportul intern, art. 104 din Codul fiscal impozitează deja la cota zero toate tipurile de transporturi internaționale de mărfuri și pasageri, împreună cu comercializarea biletelor în trafic internațional; extinderea aceluiași regim asupra transportului național regulat de pasageri ar așeza pe baze echitabile întreaga ramură. Diferența esențială dintre cele două regimuri ține de dreptul de deducere. În regimul de scutire, transportatorul suportă TVA aferentă procurărilor drept cost, fără posibilitatea recuperării ei, ceea ce îi anulează orice interes de a documenta cheltuielile. Trecerea la cota zero inversează acest stimulent: pentru a-și valorifica dreptul de deducere și restituire a TVA, transportatorul devine direct interesat să ceară factura fiscală la fiecare achiziție, constrângând furnizorii (stații de deservire, comercianți de piese, importatori de produse petroliere) să declare livrările și să achite TVA și impozitul pe venit aferent. În concret, propunem abrogarea scutirii prevăzute la art. 103 și completarea art. 104 cu o normă nouă, după cum urmează: Articolul 104. Livrările impozitate la cota zero Se completează cu o literă nouă, cu următorul cuprins: „…) serviciile de transport auto de pasageri pe rute regulate naționale	

			(urbane, suburbane și interurbane), precum și serviciile de comercializare a biletelor pentru aceste transporturi;” La prima vedere, dreptul de deducere ar genera solicitări de restituire a TVA din buget. În realitate, efectul net asupra bugetului este neutru spre pozitiv. TVA fiind un impozit neutru pe lanțul de aprovizionare, suma dedusă de transportator corespunde celei pe care furnizorul o declară și o achită, astfel încât restituirea este acoperită de TVA colectată în amonte. La aceasta se adaugă faptul că procurările documentate astăzi de transportatori sunt nesemnificative, întrucât valoarea reparațiilor și a pieselor reflectată în evidență constituie sub 1% din cifra de afaceri, deși, raportat la vârsta parcului și volumul exploatării, ponderea reală este incomparabil mai mare. Prin urmare, costul imediat al restituirilor este minim, în timp ce potențialul de venituri din legalizarea segmentului tenebru, estimat la circa 80%, împreună cu impozitul pe venit al furnizorilor legalizați, reducerea contrabandei și a furtului de carburant și diminuarea plăților neoficiale, depășește cu mult pierderile aparente. Pe plan practic, măsura va antrena la legalizare un întreg lanț de activități astăzi ascunse. Piața serviciilor de reparație, estimată la circa 80% în umbră, este deservită de numeroase centre și magazine permanent suprasolicitate, care nu eliberează bon de casă; o parte din piese provine din regiunea transnistreană sau din contrabandă, la prețuri cu până la 40% mai mici, iar transportatorului i se propune frecvent alegerea între „cu acte, dar cu 20% mai scump” și „fără acte, cu 20% mai ieftin”, ceea ce	

			scoate din circuitul legal o valoare egală cu prețul pieselor. În aceeași logică va dispărea stimulentul procurării de motorină din surse neoficiale (de exemplu din transportul feroviar sau din carburantul compensat din ajutoare destinat agriculturii) și va fi descurajată contrabanda cu motorină, piese, uleiuri și anvelope, alimentată astăzi de oferta importatorilor de a vinde sub prețul pieței cu condiția de a nu emite facturi. Concomitent, va spori volumul vânzărilor legale și încasările gărilor auto din Republică. Componenta esențială a măsurii constă însă în descurajarea corupției prin oficializarea maximă a vânzărilor. Mecanismul propus leagă indisolubil dreptul de deducere de declararea integrală a încasărilor: pentru a-și recupera TVA, transportatorul este nevoit să își documenteze veniturile, adică să oficializeze integral vânzarea biletelor. În regimul actual, banii încasați neoficial sunt ascunși de la impozitare, iar pentru a-i menține în afara evidenței transportatorii ajung să transporte călători fără bilete și să achite „taxe" neoficiale angajaților gărilor, organelor fiscale și de control, poliției și colectorilor de redevențe, practici care alimentează corupția și o instituționalizează. Pe măsură ce vânzările sunt oficializate integral, sursa de numerar neoficial din care se finanțează aceste plăți dispare, iar odată cu ea dispar deopotrivă stimulentul și posibilitatea practică de a achita mită, transportatorul legal nemaifiind împins în ilegalitate. Astfel, oficializarea maximă a vânzărilor nu este doar o sursă de venituri bugetare suplimentare, ci și un instrument direct de combatere a	

			corupției în sectorul transportului de pasageri.	
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Aplicarea cotei zero a TVA la transportul regulat național de pasageri** Regimul actual de scutire de TVA fără drept de deducere nu reprezintă o facilitate reală pentru operatorii de transport. TVA achitată pentru carburanți, piese, anvelope, reparații și investiții devine un cost definitiv, iar operatorul nu are un stimulent fiscal suficient pentru a solicita documentarea integrală a procurărilor. Trecerea la cota zero, cu drept de deducere, ar încuraja documentarea achizițiilor, fiscalizarea vânzărilor de bilete, extinderea plăților electronice și reducerea economiei informale. Propunem: a) la art. 103 alin. (1) din Codul fiscal, punctul 17) se abrogă; b) art. 104 se completează cu o literă nouă, cu următorul cuprins: „…) serviciile de transport auto de pasageri prestate prin servicii regulate naționale, inclusiv pe rute urbane, suburbane și interurbane, precum și serviciile de comercializare a biletelor pentru aceste transporturi.” Dreptul de restituire a TVA urmează să fie exercitat prin mecanismul general de restituire a excedentului de TVA prevăzut pentru operațiunile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, fără instituirea unor restricții sectoriale suplimentare.	**Nu se acceptă** Propunerea urmează a fi examinată la etapa de transpunere a Directivei nr.112/2006
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 24) autoturismele și alte autovehicule (pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705);	Articolul 103 alin.(1): pct.24) se abrogă	**Berjan Iuliana**	Eliminarea scutirii de TVA pentru autoturismele electrice (cod tarifar 870380) fără prevederi tranzitorii pentru comenzile plasate înainte de intrarea în vigoare a legii dar livrate ulterior. Un agent economic a plătit avans în dec.2026 pentru un autovehicul electric livrat în feb.2027. La livrare	**Se acceptă ,** prin retragerea propunerii din proiectul de lege și menținerea impunerii cu accize a mijlocelor de transport.

			furnizorul aplică TVA 20% (diferență de ~4.000–6.000 EUR față de prețul din contract).	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. 27[1]) tractoarele agricole de la poziţiile tarifare 870191100, 870192100, 870193100, 870194100, 870195101, 870195109 şi tehnica agricolă de la poziţiile tarifare 842449100, 842482100, 8432, 843320, 843330000, 843340000, 843351000, 843352000, 843353, 843359, 8436, 8437 şi părţi ale acesteia de la poziţiile tarifare 8432, 8436 şi 8437; 27[3]) turbinele hidraulice cu puterea maximum 1000 kW de la poziţia tarifară 841011000, generatoarele electrice de o putere de peste 75 kW, dar de maximum 375 kW de la poziţia tarifară 850133000, şi părţi ale acestora de la poziţia tarifară 850300990, aparatura pentru comutarea circuitelor electrice; 30) lucrările de construcţie şi montaj al centralelor ce produc energie electrică din surse regenerabile de energie;	punctele 27[1])-27[3]), 29) - 31) se abrogă.	**AO Forța Fermierilor**	Nu sustinem propunere de anulare a scutirii importului tractoarelor agricole de la plata TVA. Aceasta masura, la rand cu majorarea cotei TVA pentru productia agricola, va contribui la cresterea cheltuielilor agricultorilor, care urmeaza sa achite pentru tractoarele cu 20 procente mai mult . Chiar si 0 mic categoria de fermieri, care deocamdata sunt profitabili, vor deveni mai putin competitivi.	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Nu e prezentat calcul impactului asupra sectorului de agricultură. Impact direct asupra sectorului energetic și securitatea energetică. Nu corespunde cu politica statului de a mări independența energetică, dimpotrivă, trebuie de inclus aici și partea materială a instalațiilor, în vest sînt mult mai multe facilități	
		Moldova Fruct	**Generalizarea cotei de 20% TVA la importul și livrarea tehnicii și echipamentului agricol specializat și inputurilor critice (îngrășăminte, produse de uz fitosanitar, combustibil etc)** **Ce prevede proiectul:** Se elimină regimul de scutire sau cotă 0% de TVA aplicat istoric pentru tractoare, combine, tehnică agricolă specializată, echipamente post-recoltare, utilaje pentru depozitare, clădiri, terenuri, precum și pentru inputurile logistice indispensabile, inclusiv rachetele antigrindină, energia electrică și gazele naturale. Toate acestea trec la cota standard de 20% TVA. Este o disfuncționalitate la nivel micro și macroeconomic.	

			Consecințe economice: Finanțarea modernizării exploatațiilor horticole se va scumpi instantaneu cu o cincime în faza de achiziție. Obligația de a achita 20% TVA direct în vamă pentru o combină de recoltat sau o linie de calibrare blochează capitalul fermierilor. Într-un context marcat de schimbări climatice severe, taxarea rachetelor antigrindină și a echipamentelor pentru atenuarea schimbărilor climatice cu 20% reprezintă o penalizare a rezilienței agricole, iar scumpirea energiei va majora costul de păstrare a fructelor în depozitele frigorifice. **Solicităm păstrarea scutirii de TVA pentru mijloacele fixe destinate infrastructurii de producție agroalimentară introduse ca aport în capitalul statutar și menținerea scutirilor/cotelor 0% la importul și livrarea tehnicii și utilajelor agricole specializate.**	
		Asociația Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”	Solicităm păstrarea unei cote reduse de TVA la tehnica și echipamentele agricole. Majorarea la cota standard va scumpi tractoarele, combinele, sistemele de irigare și utilajele de procesare, descurajând spiritul investițional în modernizarea exploatațiilor. Investiția în echipament este premisa productivității și competitivității sectorului.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: (5) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor, serviciilor, destinate acordării de asistenţă în caz de calamitate naturală, de conflict armat şi în alte situaţii excepţionale, precum şi importul şi livrarea de mărfuri, servicii definite ca ajutoare	alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor, serviciilor, destinate acordării de asistenţă persoanelor fizice în caz de calamitate naturală, de conflict armat şi în alte situaţii excepţionale, precum şi importul şi livrarea de mărfuri, servicii definite ca ajutoare umanitare acordate	**Ministerul Apărării**	La Art. II pct.60.2 din proiect, prin care se propune modificarea art.103 alin.(5) din Codul fiscal nr.1163/1997, **considerăm oportună menținerea redacției actuale a normei, fără completarea acesteia cu sintagma „persoanelor fizice”** În opinia noastră, introducerea sintagmei respective restrânge nejustificat sfera de aplicare a scutirii de TVA, limitând-o exclusiv la	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor.

umanitare, în modul stabilit de Guvern.	persoanelor fizice, în modul stabilit de Guvern.”.		mărfurile și serviciile destinate acordării asistenței persoanelor fizice sau la ajutoarele umanitare acordate acestora. Or, în practică, în caz de calamitate naturală, conflict armat sau alte situații excepționale, asistența și ajutoarele umanitare nu sunt recepționate și valorificate exclusiv direct de către persoane fizice, ci pot fi acordate inclusiv prin intermediul autorităților publice, instituțiilor publice sau altor entități implicate în gestionarea situațiilor excepționale, protecția populației, menținerea ordinii publice, securitatea statului și apărarea națională. Restrângerea facilității fiscale doar la asistența acordată persoanelor fizice poate crea dificultăți în cazul în care bunurile sau serviciile sunt destinate autorităților ori instituțiilor publice care intervin în situații excepționale sau care asigură distribuirea, gestionarea, depozitarea ori utilizarea acestor bunuri în interes public. În asemenea situații, beneficiarul final al asistenței poate fi populația sau statul, însă beneficiarul juridic/intermediar al importului ori livrării poate fi o autoritate sau instituție publică. Totodată, instituirea obligației de achitare a TVA pentru astfel de operațiuni, în cazul beneficiarilor care nu se încadrează în categoria „persoanelor fizice”, poate genera un circuit financiar formal și ineficient. Mijloacele necesare achitării TVA ar urma să fie alocate din bugetul de stat, iar ulterior încasate din nou la bugetul de stat sub formă de TVA. O asemenea abordare nu produce venituri suplimentare reale pentru bugetul public național, dar creează obligații administrative și bugetare	

			suplimentare pentru autoritățile și instituțiile implicate. De asemenea, volumul, valoarea și natura ajutoarelor umanitare, donațiilor și altor forme de asistență acordate în situații excepționale nu pot fi estimate și planificate în prealabil, acestea depinzând de natura situației excepționale și de disponibilitatea donatorilor. În consecință, autoritățile și instituțiile beneficiare nu pot prevedea din timp mijloace financiare pentru achitarea TVA aferentă unor asemenea bunuri și servicii, ceea ce poate genera întârzieri în recepționarea, vămuirea, distribuirea și valorificarea asistenței. În contextul necesităților ce țin de apărarea națională, securitatea statului și protecția populației, menținerea unei formulări generale a art.103 alin.(5) din Codul fiscal este necesară pentru a asigura un mecanism fiscal flexibil, eficient și adaptat situațiilor excepționale. Facilitățile fiscale aplicabile ajutoarelor umanitare și asistenței acordate în astfel de situații trebuie să permită intervenția rapidă a autorităților și instituțiilor publice, fără generarea unor sarcini fiscale sau administrative suplimentare. Prin urmare, se propune menținerea redacției actuale a art.103 alin.(5) din Codul fiscal, cu excluderea sintagmei „persoanelor fizice” din textul propus prin proiect.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: (5) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor, serviciilor, destinate acordării de asistenţă în caz de calamitate naturală, de conflict armat şi în alte situaţii excepţionale, precum și	alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor, serviciilor, destinate acordării de asistenţă persoanelor fizice în caz de calamitate naturală, de conflict armat şi în alte situaţii excepţionale, precum şi importul și	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 60.2 și 72.1, MMPS solicită menținerea prevederilor art. 103 alin. (5) și art. 124 alin. (2) din Codul fiscal în redacția actuală, întrucât acestea asigură cadrul necesar pentru recepționarea și utilizarea eficientă a asistenței tehnice, materiale și umanitare acordate Republicii Moldova de către**	**Se acceptă,** prin menținerea redacției actuale a prevederilor.

importul și livrarea de mărfuri, servicii definite ca ajutoare umanitare, în modul stabilit de Guvern.	livrarea de mărfuri, servicii definite ca ajutoare umanitare acordate persoanelor fizice, în modul stabilit de Guvern.”. La articolul 124: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Accizele nu se achită la importul mărfurilor supuse accizelor definite ca ajutoare umanitare acordate persoanelor fizice, în modul stabilit de Guvern.”.		**partenerii de dezvoltare. Modificările propuse riscă să limiteze accesul instituțiilor publice la resursele oferite prin programele de asistență externă și să afecteze implementarea** proiectelor de modernizare instituțională, investițiilor în infrastructura publică și reformelor susținute de partenerii internaționali. Menținerea reglementărilor actuale este esențială pentru asigurarea continuității sprijinului extern, reducerea presiunii asupra bugetului de stat și susținerea proceselor de reformă și integrare europeană. În ultimii ani, sprijinul oferit de partenerii strategici de dezvoltare a permis modernizarea semnificativă a sectorului public prin dotarea instituțiilor cu echipamente și tehnologii de ultimă generație, furnizarea de ajutoare umanitare, precum și implementarea unor proiecte de asistență tehnică esențiale pentru realizarea reformelor și consolidarea capacităților administrative. Aceste intervenții au contribuit la reducerea presiunii asupra bugetului de stat și la accelerarea proceselor de modernizare și integrare europeană. Pe lângă vulnerabilizarea directă a acestor domenii, modificările propuse riscă să descurajeze donatorii internaționali, determinându-i să redirecționeze resursele financiare și logistice către alte state din regiune, iar restricțiile vor pune o presiune financiară suplimentară, nejustificată, pe bugetul de stat, obligat să acopere din fonduri proprii achiziții strategice care anterior erau asigurate gratuit prin asistență externă.	

			De asemenea, potrivit prevederilor Legii nr. 1491/2002 cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova, beneficiarii ajutoarelor umanitare sunt instituțiile publice și organizațiile necomerciale. Totodată, în conformitate cu Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, aceste măsuri nu constituie ajutor de stat, întrucât activitățile desfășurate de autoritățile publice beneficiare țin de exercitarea atribuțiilor exclusive de autoritate publică și nu sunt susceptibile de a fi prestate de entități private în condiții de concurență.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A (9^2) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mărfurile şi serviciile importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către organizaţiile necomerciale care corespund cerinţelor art.52, în scop de construire a instituţiilor de asistenţă socială, precum şi mărfurile şi serviciile importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către aceste organizaţii necomerciale pentru necesităţile instituţiilor menţionate. (9^4) Se scutesc de T.V.A fără drept de deducere deşeurile şi reziduurile de hîrtie şi de carton, de cauciuc, de plastic şi de sticlă (cioburi de sticlă) procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către subiecţii impozabili şi utilizate nemijlocit în activitatea lor de întreprinzător în Republica Moldova.	La articolul 103: alineatele (9^2)-(9^4), (9^6), (9^9) se abrogă.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Impact de negativ asupra persoanelor din categorii social-vulnerabile. Impact direct negativ asupra sinecostului ambalajului reciclabil și produs final.	**Nu se acceptă.** Aplicarea cotei standard a TVA de 20% contribuie la asigurarea neutralității fiscale și la eliminarea tratamentelor fiscale preferențiale acordate anumitor sectoare economice. Principiul neutralității TVA presupune că deciziile economice ale agenților economici trebuie să fie determinate de considerente de eficiență și competitivitate, și nu de existența unor cote diferențiate de impozitare. Aplicarea cotei standard de TVA asigură un sistem fiscal mai simplu, mai transparent și mai ușor de administrat, reduce posibilitățile de interpretare și reclasificare artificială a operațiunilor în vederea obținerii unui tratament fiscal preferențial și contribuie la consolidarea veniturilor bugetare necesare finanțării serviciilor publice și măsurilor de sprijin destinate tuturor sectoarelor economice. În același timp, susținerea sectoarelor considerate prioritare poate fi realizată prin măsuri țintite și transparente de sprijin bugetar, care permit direcționarea resurselor către beneficiarii care au efectiv nevoie de

				suport, fără a afecta principiile de bază ale sistemului TVA.
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere: b) energia electrică, energia termică, apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea;	La articolul 104, litera b) va avea următorul cuprins: „b) apa caldă, alimentarea cu apă şi canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Eliminarea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru energia electrică și energia termică, trecându-se la cota standard de 20%.** Introducerea cotei standard de 20% la energia electrică și termică va majora direct, imediat și considerabil facturile de utilități, generând o presiune financiară puternică pe bugetele tuturor consumatorilor casnici, și în mod deosebit al „săracilor”. Ca și anterior, TVA este un impozit cu caracter regresiv, sărăcind în special păturile defavorizate, iar cota redusă pentru aceste produse de bază are scopul de a diminua din acest efect. Conform datelor BNS*, în special păturile defavorizate sunt cele care folosesc o parte mai mare din venituri pentru locuință, apă, electricitate, gaz si alți combustibili. Suplimentar, considerăm că revizuirea și majorarea compensațiilor la cheltuielilor pentru gaz și alți combustibili nu ar putea soluționa complet această problemă, deoarece prin compensarea cheltuielilor respective sunt susținute peroanele care nu muncesc sau au un venit neoficial.	**Se acceptă parțial,** în următoarea redacție: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Excluderea energiilor din scutirea de TVA se va solda cu o catastrofă	

		Berjan Iuliana	Trecerea energiei electrice de la cota 0% la 20% de la 1 apr.2027 fără mecanisme de protecție socială definite legal (vouchere, compensații directe), lăsând executivului o putere discreționară de implementare. O familie cu venit mediu (~12.000 lei/lună) consumă 300 kWh/lună. La tariful actual de ~2,4 lei/kWh, factura crește cu ~144 lei/lună (20% TVA din baza de 720 lei) = 1.728 lei/an în plus, fără compensare garantată legal.	
		EBA	Considerăm, de asemenea, prematură și riscantă eliminarea serviciilor de utilitate publică – precum energia electrică și energia termică – din sfera de aplicare a art. 104 lit. b) și excluderea cotei reduse la gazele naturale din Codul Fiscal al Republicii Moldova. Trecerea bruscă de la scutirea de TVA cu drept de deducere direct la cota standard de TVA 20% a energiei electrice pentru bunurile cu destinație locativă și a gazului din cota TVA de 8% la cota standard de 20% va genera efecte negative severe asupra stabilității economice a țării. Astfel, solicităm menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) pentru livrările de energie electrică și termică pentru bunurile cu destinație locativă și a cotei reduse la gaze naturale de 8% conform art. 96 al CF. În cazul în care armonizarea europeană impune o modificare ulterioară, aceasta trebuie precedată de un studiu de impact și însoțită de o perioadă de tranziție graduală și de mecanisme adecvate de protecție socială. Această tranziție etapizată trebuie realizată strict în corelare cu procesul de consolidare a piețelor de energie electrică, gaze naturale și energie termică din Republica Moldova, pentru a asigura o	

			predictibilitate fiscală și o protecție reală a economiei naționale.	
		ANRE **Ministerul Energiei**	În vederea corelării terminologiei fiscale cu terminologia utilizată în legislația sectorială din domeniul energiei termice, ***ANRE propune ca art. 104 lit. b) să fie expus în următoarea redacție:*** *„b) energia termică utilizată pentru prepararea apei calde menajere, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”* Propunerea este justificată prin faptul că, potrivit Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, apa caldă menajeră reprezintă apa caldă utilizată în scopuri gospodărești sau igienico-sanitare, obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică. Prin urmare, utilizarea sintagmei „energia termică utilizată pentru prepararea apei calde menajere” asigură o formulare mai exactă din punct de vedere tehnic și juridic și exclude eventualele interpretări neuniforme privind aplicarea regimului fiscal. În contextul în care sectorul termoenergetic din Republica Moldova urmează să suporte concomitent impactul mai multor reforme majore – inclusiv mecanismele de tarifare a emisiilor de carbon, integrarea în piețele energetice europene și liberalizarea unor segmente ale pieței energiei. Totodată, prin proiect, urmează a fi analizate opțiune de diminuare a impactului fiscal cum ar fi aplicarea **unei cote reduse de TVA pentru energia termică** furnizată prin sistemele centralizate, **precum și excluderea de**	**Se acceptă parțial,** în următoarea redacție: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”

			la aplicarea TVA a serviciului de alimentare cu apă caldă menajeră.	
		Ministerul Energiei	**La pct. 61**, prin care se propune eliminarea energiei electrice din sfera de aplicare a art. 104 lit. b) din Codul fiscal, menționăm că trecerea de la regimul actual de scutire de TVA cu drept de deducere la aplicarea cotei standard de TVA pentru energia electrică furnizată bunurilor cu destinație locativă **va genera consecințe economice și sociale semnificative,** care necesită o evaluare aprofundată a impactului și **o abordare graduală.** În primul rând, modificarea propusă va conduce la majorarea imediată a costului energiei electrice suportat de gospodăriile casnice. În condițiile unei piețe energetice regionale și internaționale caracterizate prin volatilitate ridicată, creșterea costurilor energetice se va transmite în lanț asupra prețurilor bunurilor și serviciilor, amplificând presiunile inflaționiste și reducând puterea de cumpărare. În al doilea rând, menținerea facilității fiscale este compatibilă cu orientările actuale ale Uniunii Europene în domeniul energiei și fiscalității. Cadrul european privind taxa pe valoarea adăugată oferă statelor posibilitatea de a aplica măsuri fiscale favorabile pentru furnizarea energiei electrice, **în special atunci când acestea urmăresc obiective de protecție socială și de combatere a sărăciei energetice**. Totodată, menționăm că tendințele actuale ale politicii energetice și fiscale europene sunt orientate **spre reducerea costului energiei electrice pentru consumatorii finali.**	

			În contextul creșterii tensiunilor geopolitice din Orientul Mijlociu și al riscurilor asociate securității aprovizionării cu resurse energetice, https://energy.ec.europa.eu/strategy/affordable-energy_en promovează măsuri menite **să reducă facturile la energie ale consumatorilor și să consolideze competitivitatea economiei europene**. În acest sens, la nivelul Uniunii Europene sunt examinate și promovate măsuri privind reducerea poverii fiscale aplicabile energiei electrice, inclusiv prin aplicarea unor cote de impozitare mai favorabile energiei electrice comparativ cu gazele naturale, precum și prin revizuirea componentelor tarifare aferente rețelelor energetice. Aceste măsuri urmăresc accelerarea electrificării economiei, diminuarea dependenței de combustibilii fosili și protejarea consumatorilor împotriva creșterilor excesive ale prețurilor la energie. În acest context, eliminarea facilității fiscale aplicabile energiei electrice furnizate bunurilor cu destinație locativă ar fi contrară direcției actuale promovate la nivel european și ar conduce la majorarea costurilor suportate de gospodării într-o perioadă caracterizată de incertitudini pe piețele energetice internaționale. În contextul crizei energetice și al preocupărilor privind accesibilitatea energiei, instituțiile europene au încurajat statele membre să utilizeze flexibilitățile prevăzute de legislația fiscală pentru diminuarea costurilor suportate de consumatorii finali. Totodată, politicile energetice și sociale ale Uniunii Europene acordă o atenție deosebită consumatorilor vulnerabili și combaterii sărăciei	

			energetice. Documentele de politici la nivel european subliniază necesitatea adoptării unor măsuri care să asigure accesul populației la servicii energetice esențiale la costuri accesibile. De menționat faptul că, consumul de energie electrică aferent sectorului rezidențial reprezintă cca. 43% din consumul total sau echivalentul a 1,8 mlrd kWh, în anul 2025. Respectiv, aplicarea cotei TVA standard de 20% ar genera venituri suplimentare la Bugetul de Stat de **cca. 1,3 mlrd. lei anual** (*calculate la un preț reglementat pentru furnizarea energiei electrice* ***de 3,6 lei/kWh***). De menționat faptul că, **proiectul nu identifică măsurile compensatorii necesare pentru limitarea impactului asupra consumatorilor vulnerabili și nu evaluează efectele economice și sociale ale modificărilor propuse.** În consecință, aceste aspecte necesită a fi analizate și reglementate de către autorul proiectului. Eliminarea facilității fiscale pentru energia electrică furnizată bunurilor cu destinație locativă va genera presiuni suplimentare asupra bugetului public prin creșterea necesarului de resurse alocate Fondului de Reducere a Vulnerabilității Energetice (FRVE). Majorarea costului energiei electrice ca urmare a aplicării cotei standard de TVA va conduce la creșterea numărului de gospodării eligibile pentru sprijin și la majorarea cuantumului compensațiilor acordate consumatorilor vulnerabili. În aceste condiții, o parte semnificativă a veniturilor bugetare suplimentare obținute din aplicarea TVA asupra energiei electrice va trebui	

			redistribuită prin intermediul mecanismelor de sprijin gestionate de FRVE, diminuând eficiența fiscală a măsurii. Astfel, impactul bugetar net al eliminării facilității fiscale poate fi considerabil mai redus decât cel estimat inițial, în timp ce efectele sociale și inflaționiste vor fi resimțite imediat de populație. Alternativ, poate fi examinată aplicarea unui mecanism de compensare a TVA pentru o cantitate de consum de bază, necesar satisfacerii necesităților esențiale ale gospodăriei, similar practicilor existente în unele state europene privind protecția consumatorilor vulnerabili. În Republica Moldova, unde cheltuielile pentru energie electrică reprezintă o pondere semnificativă în bugetul multor gospodării **(estimat de Biroul Național de Statistică la cca. 10%).** Consumul mediu lunar de energie electrică în sectorul rezidențial este de **cca. 140 kWh**, astfel că aplicarea **TVA de 20%** la energia electrică pentru consumatorii casnici ar conduce la o majorare imediată a facturilor cu aproximativ **100 lei lunar** și peste **1 200 lei anual** pentru o gospodărie medie. Totodată, aceasta ar adăuga circa **0,7% la inflație** și ar afecta disproporționat gospodăriile cu venituri mici. Totodată, autorul proiectului nu a evaluat opțiuni alternative de reglementare, **inclusiv aplicarea unei cote reduse (8%) a TVA** pentru energia electrică destinată consumului rezidențial. O asemenea opțiune ar putea genera venituri suplimentare la bugetul de stat de circa 500 mil. lei anual, exercitând, totodată, o presiune mai redusă asupra facturilor achitate de consumatori.	

			Această propunere este în linie cu cadrul UE, care permite utilizarea cotelor reduse pentru bunuri și servicii esențiale, iar în contextul crizelor energetice recente mai multe state au utilizat reduceri de TVA, tarife sociale sau mecanisme de compensare pentru protejarea consumatorilor. Din perspectiva protecției consumatorilor și a echității sociale, aplicarea cotei standard de TVA la energia electrică pentru consumatorii casnici nu este oportună și nu răspunde obiectivelor de politică economică și socială ale statului. Prin urmare, considerăm necesară menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) din Codul fiscal în partea ce vizează livrările de energie electrică pentru bunurile cu destinație locativă. Totodată, în cazul în care procesul de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene va impune pe viitor revizuirea regimului fiscal aplicabil energiei electrice, **o asemenea modificare trebuie să fie precedată de un studiu de impact socio-economic, să fie implementată gradual, pe parcursul unei perioade de tranziție suficiente, după cum a fost specificat și în poziția de negociere aferentă Capitolului 16 „Fiscalitate”.** Necesitatea unei asemenea perioade de tranziție este determinată de faptul că sectorul electroenergetic al Republicii Moldova traversează simultan mai multe procese de reformă, care poate genera costuri suplimentare pentru participanții la piață și pentru consumatorii finali. În particular, în următorii ani se estimează creșterea costurilor asociate funcționării pieței de echilibrare și integrării unor cantități tot mai mari de	

			energie din surse regenerabile, costuri care vor fi reflectate gradual în tarifele și prețurile energiei electrice. Totodată, **liberalizarea progresivă a pieței** și exercitarea dreptului consumatorilor de a-și schimba furnizorul de energie electrică care ar putea genera costuri suplimentare aferente proceselor de ieșire pe piață reglementată și de participare pe piața concurențială, inclusiv costuri comerciale și de gestionare a riscurilor. Un alt factor relevant îl constituie transformarea rolului centralelor de termoficare în contextul alinierii la regulile pieței europene de energie electrică. **Renunțarea graduală la mecanismele de dispecerizare prioritară și integrarea deplină a acestora în mecanismele concurențiale ale pieței vor necesita ajustări investiționale care pot genera costuri suplimentare** pentru sistemul electroenergetic și explicit pe tarifele la energia electrică. De asemenea, sectorul energetic se află **într-o etapă de recuperare și amortizare a investițiilor semnificative** realizate sau aflate în curs de implementare pentru consolidarea securității energetice (trei linii electrice noi de interconexiune cu România, investiții de peste 200 milioane de Euro), modernizarea rețelelor electrice, integrarea piețelor cu Uniunea Europeană și dezvoltarea infrastructurii necesare creșterii ponderii energiei regenerabile. Recuperarea acestor investiții va exercita, inevitabil, presiuni suplimentare asupra costului final al energiei electrice. În eventualitatea modificării regimului fiscal actual, autorul proiectului urmează să fundamenteze necesitatea	

			unei perioade de tranziție de cel puțin 3–5 ani, corelată cu implementarea reformelor pieței energiei electrice, consolidarea mecanismelor de protecție socială și evaluarea periodică a impactului asupra consumatorilor finali. Suplimentar, în rezultatul examinării proiectului, se constată că, o parte semnificativă a modificărilor propuse determină o extindere considerabilă a competențelor Serviciului Vamal în materie de control, executare și intervenție administrativă directă, ceea ce ridică anumite probleme de compatibilitate cu principiile constituționale ale statului de drept. În special, se observă că, prin reglementările privind executarea silită prin ordine incaso, suspendarea operațiunilor din conturile bancare și/sau de plăți, precum și prin mecanismele de control ulterior și reverificare a declarațiilor vamale, Serviciul Vamal dobândește un rol consolidat atât în constatarea, cât și în executarea obligațiilor fiscale și vamale. Această concentrare de competențe administrative poate genera riscuri de dezechilibru instituțional, în lipsa unor garanții procedurale suficiente și a unui control extern efectiv și prompt. Totodată, reglementările care permit executarea imediată a actelor administrative și calificarea acestora ca titluri executorii, în corelație cu limitarea efectului suspensiv al contestațiilor, pot afecta accesul efectiv la justiție și dreptul la un recurs judiciar eficient. Din această perspectivă, există riscul ca intervenția instanței de judecată să fie una ulterioară producerii efectelor juridice ale actului administrativ, ceea	

			ce poate diminua substanța protecției judiciare garantate de Constituție. De asemenea, măsurile de executare directă asupra conturilor bancare și/sau de plăți constituie ingerințe semnificative în dreptul de proprietate și libertatea activității economice. Astfel, proiectul nu stabilește în mod suficient de clar mecanismele de protecție împotriva eventualelor abuzuri administrative și nu asigură un echilibru adecvat între interesul public și drepturile persoanelor vizate.	
		Asociația Producătorilor de carne din Moldova	Revizuirea modului propus de eliminare a scutirilor/cotelor reduse a TVA Trecerea atît de rapidă de la scutirea de TVA cu drept de deducere direct la cota standard de TVA 20% a energiei electrice pentru bunurile cu destinație locativă și a gazului din cota TVA de 8% la cota standard de 20% va genera efecte negative severe asupra stabilității economice a țării și va duce scumpiri în lanț, inflație ridicată și scăderea puterii de cumpărare. **Solicităm menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) pentru livrările de energie electrică și termică pentru bunurile cu destinație locativă și a cotei reduse la gaze naturale de 8% conform art. 96 al CF. Eventuala ajustare armonizată la UE să fie efectuată gradual în perioada 2028-2030.**	
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere: b) energia electrică, energia termică, apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de	La articolul 104, litera b) va avea următorul cuprins: „b) apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Energia electrică, energia termică și gazele naturale** Eliminarea scutirii cu drept de deducere pentru energia electrică și termică destinată bunurilor cu destinație locativă (art.104 lit.b) și a cotei reduse de 8% pentru gazele naturale (art.96) este, în opinia membrilor noștri din sectorul energetic, prematură și riscantă.	**Se acceptă parțial,** în următoarea redacție: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a

vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea;			Trecerea bruscă la cota standard de 20% ar genera un cost suplimentar semnificativ pentru consumatorii casnici și ar declanșa efecte în lanț asupra întregii economii. Consecințele imediate ar fi un șoc inflaționist de lanț, într-un context energetic regional deja volatil, care ar scumpi automat produsele și serviciile autohtone; o presiune asupra creșterii economice, prin majorarea costurilor de producție și erodarea competitivității mărfurilor moldovenești; și o scădere a puterii de cumpărare, suportată în final de cetățeni, cu accentuarea vulnerabilității sociale. **Solicităm menținerea redacției actuale a art. 104 lit. b) pentru livrările de energie electrică și termică cu destinație locativă, precum și a cotei reduse de 8% la gazele naturale, conform art. 96 din Codul fiscal. În măsura în care armonizarea europeană va impune, ulterior, o modificare, aceasta trebuie precedată de un studiu de impact, însoțită de o perioadă de tranziție graduală și corelată strict cu procesul de consolidare a piețelor de energie din Republica Moldova.**	cărui gestiune se află acestea.”
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere: b) energia electrică, energia termică, apa caldă, alimentarea cu apă şi canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea;	La articolul 104, litera b) va avea următorul cuprins: „b) apa caldă, alimentarea cu apă şi canalizarea pentru bunurile cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”.	**S.R.L. „AMENAJARE URBANA RISCANI”**	**A adauga în Articolul 104** **Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere serviciile comunale acordate populaţiei -salubrizarea** Având în vedere faptul că, începând cu 01.01.2027, se preconizează abrogarea punctului 29) și a punctului 31) din alineatul (1) al art. 103 din Codul Fiscal, suma totală a TVA va fi atribuită la costuri și cheltuieli. Aceasta la rîndul său, va spori creșterea costului serviciilor într-atât, încât acesta nu va mai fi recuperat prin tarif. Pierderile pot aduce	**Se acceptă parțial,** în următoarea redacție: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.”

			întreprinderea în stare de insolvență sau la faliment.	
Articolul 112. Înregistrarea subiectului impozabil	**Articolul 112.** Înregistrarea subiectului impozabil (2) Cifra de afaceri care servește drept referință pentru aplicarea prevederilor alin.(1) este constituită din valoarea totală fără TVA a livrărilor de mărfuri și a prestărilor de servicii impozabile și scutite de TVA cu drept de deducere, efectuate de subiect într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Nu e indicată procedura în cazul întreprinderilor ce efectuează livrări mixte.	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal
Articolul 112. Înregistrarea subiectului impozabil	**Articolul 112.** Înregistrarea subiectului impozabil (4) La înregistrarea subiectului impozabil, Serviciul Fiscal de Stat este obligat să-i elibereze certificatul de înregistrare ca plătitor al TVA, aprobat în modul stabilit, cu indicarea: a) denumirii (numelui) şi adresei juridice ale subiectului impozabil; b) datei înregistrării; c) codului fiscal al subiectului impozabil.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Proiectul prevede o nouă redacție a articolului 112, la alineatul (4) fiind prevăzut, că *la înregistrarea subiectului impozabil, Serviciul Fiscal de Stat este obligat să-i elibereze certificatul de înregistrare ca plătitor al TVA, aprobat în modul stabilit, cu indicarea: a) denumirii (numelui) şi adresei juridice ale subiectului impozabil; b) datei înregistrării; c) codului fiscal al subiectului impozabil*. Certificatul de înregistrare ca plătitor al TVA poate fi calificat ca act permisiv și, în condițiile digitalizării proceselor, se recomandă excluderea acestui document, fiind menținută doar înregistrarea în calitate de plătitor al TVA. Recomandare valabilă și pentru articolul 126 referitor la obligația de a obține certificatul de acciz.	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.
Articolul 112. Înregistrarea subiectului impozabil (1) Subiectul care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia antreprenorilor independenţi conform cap. 10^4 al titlului II, autorităţilor publice, instituţiilor publice, specificate la art.51, exceptînd instituţiile de învăţămînt publice, este obligat să se înregistreze ca contribuabil al	**Articolul 112.** Înregistrarea subiectului impozabil (5) Subiectul care atinge plafonul cifrei de afaceri stipulat la alin.(1) este obligat să solicite Serviciului Fiscal de Stat înregistrarea în calitate de plătitor al TVA, cel târziu la data depășirii plafonului, începând cu tranzacția care duce la depășirea plafonului. Subiectul se	**Goncearuc Anton**	Регистрация плательщиком ндс в день превышения - микро-предприятия чаще всего не имеют штатного бухгалтера, для отслеживания момента. - Налоговая служба готова на следующее утро предоставить код НДС для продолжения деятельности? - что делать, если превышение произошло в выходные дни?	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.

T.V.A. dacă el, într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive, a efectuat livrări de mărfuri, servicii în sumă ce depăşeşte 1,7 milioane de lei, cu excepţia livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere şi a celor care nu constituie obiect impozabil în conformitate cu art.95 alin.(2). Subiectul este obligat să înştiinţeze oficial Serviciul Fiscal de Stat, completînd formularul respectiv, şi să se înregistreze nu mai tîrziu de ultima zi a lunii în care a avut loc depăşirea. Subiectul se consideră înregistrat din prima zi a lunii următoare celei în care a avut loc depăşirea.	consideră înregistrat începând cu ziua în care este depășit plafonul. (7) Dacă Serviciul Fiscal de Stat constată că subiectul impozabil, de la data depășirii plafonului prevăzut la alin.(1) nu a respectat prevederile alin.(5), respectiv nu a solicitat înregistrarea sau a solicitat cu întârziere înregistrarea în calitate de plătitor al TVA, procedează după cum urmează: 1) înregistrează în calitate de plătitor al TVA, subiectul impozabil, de la data depășirii plafonului prevăzut de alin.(1), sau în cazul în care acesta este înregistrat, modifică data înregistrării ca plătitor al TVA, astfel încât data înregistrării să fie data depășirii plafonului; 2) stabilește obligațiile privind TVA de plată, constând în diferența dintre TVA pe care subiectul impozabil ar fi trebuit să o colecteze și TVA pe care ar fi avut dreptul să o deducă, în perioada în care ar fi avut obligația să activeze în calitate de plătitor al TVA, dacă TVA colectată este mai mare decât TVA deductibilă, după caz; 3) determină diferența dintre TVA pe care ar fi avut dreptul să o deducă și TVA pe care persoana impozabilă ar fi trebuit să o colecteze, în perioada în care ar fi avut obligația să activeze în calitate de plătitor al TVA, dacă TVA deductibilă este mai mare decât TVA colectată. (8) Dacă subiectul impozabil care a depășit plafonul stabilit la alin.(1) nu a solicitat înregistrarea în calitate de plătitor al TVA sau a		- как делить расходы, которые выписываются один раз за месяц? Предложение - оставить как есть если невозможно, то - не применять штрафные санкции до конца месяца и обязать осуществить пересчет налогов с момента превышения	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	”la data depășirii plafonului” – e o dată imposibilă pentru RM, unde majoritatea businessului e micro sau mic, fără contabil cu prezența la companie zilnic, de regulă o dată pe lună.	
		"Dana dana" <mirabela1@mail.ru>	Ca contabil si reprezentant al mediului de afaceri va rog mult sa se anuleze modificarea art.112 alin.(5) . Subiectul se consideră înregistrat începând cu ziua în care este depășit plafonul. Rog mult sa ramina in modul existent in care scrie ca Subiectul este obligat să înştiinţeze oficial Serviciul Fiscal de Stat, completînd formularul respectiv să se înregistreze nu mai tîrziu de ultima zi a lunii în care a avut loc depăşirea. Subiectul se consideră înregistrat din prima zi a lunii următoare celei în care a avut loc depăşirea. Motive pentru aceasta sint - Factorul uman, uneori contabilul poate lipsi din motiv de boala de la serviciu, poate e in cocediu anual sau chiar si contabilul poate gresi si se emite factura prin care depaseste pragul de 1 700 mii lei, Pentru a elimina factorul de stres va rog mult tineti cont de aceasta parere!	
		ACAP	Mecanismul propus ridică dificultăți semnificative de implementare și administrare practică. În practică există extrem de multe situații când informația privind livrarea este furnizată contabilității cu	

	solicitat cu întârziere, procedează după cum urmează: 1) solicită înregistrarea în calitate de plătitor al TVA de la data depășirii plafonului prevăzut la alin.(1), sau în cazul în care acesta este deja înregistrat, solicită modificarea datei înregistrării în calitate de plătitor al TVA să fie data depășirii plafonului; 2) calculează obligația de plată a TVA, constând în diferența dintre TVA pe care ar fi trebuit să o colecteze și TVA pe care ar fi avut dreptul să o deducă, în perioada în care ar fi avut obligația să activeze în calitate de plătitor al TVA, dacă TVA colectată este mai mare decât TVA deductibilă, după caz; 3) determină excedentul sumei TVA deductibile ca diferența dintre TVA pe care ar fi avut dreptul să o deducă și TVA pe care subiectul impozabil ar fi trebuit să o colecteze, de la data la care subiectul impozabil respectiv ar fi avut obligația să activeze în calitate de plătitor al TVA, dacă TVA deductibilă este mai mare decât TVA colectată.		întârziere, în special în cazul prestării de servicii și executării de lucrări. Există, de asemenea, factorul uman – contabilul poate fi în concediu, în incapacitate temporară de muncă pe motiv de boală, contabilitatea poate fi ținută după format out-source, etc. Solicităm menținerea mecanismului actual de înregistrare în scopuri de TVA.	
		Iavorscaia Elena **Travinskaia Ecaterina**	Creează în comun precedent de a sancționa neuniform întreprinzători ce au fost identificate și neindificate de către SFS.	
		Contabil News	**Reforma sistemului de obținere a statutului de plătitor de TVA** (din ziua următoare după depășirea pragului) - nu ține cont de specificul businessului în RM (preponderent) business micro și mic, unde nu este un contabil zilnic la locul de lucru, plus nu sînt rezolvate un șir de probleme privind modificarea sistemului de impozitare cu impozitul pe venit.	
	Articolul 112 va avea următorul cuprins: „Articolul 112. Înregistrarea subiectului impozabil [...] (10) Subiectul căruia, în cadrul reorganizării prin fuziune, dezmembrare sau transformare, i-au fost transmise drepturi şi/sau obligaţii de către întreprinderea reorganizată deținătoare a statutului de plătitor de TVA se consideră înregistrat în calitate de subiect impozabil de la data înregistrării de stat a noilor	**ASP**	La pct. 63, se propune revizuirea art. 112 alin. (10), în conformitate cu efectele juridice stabilite prin prevederile art. 213, 219 şi 222 din Codul civil al Republicii Moldova, deoarece anumite forme de reorganizare nu generează apariţia unei noi persoane juridice, ci modificarea formei de organizare a persoanei juridice existente sau modificarea actelor de constituire ale unei persoane juridice existente. Totodată, referitor la înştiinţarea oficială a Serviciului Fiscal de Stat despre reorganizare, informăm că	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.

	persoane juridice, cu excepţia cazului de reorganizare prin absorbţie, pentru care data înregistrării în calitate de subiect al impunerii cu TVA este data înregistrării modificărilor în actele de constituire ale persoanei juridice absorbante. Subiecţii sunt obligaţi să înştiinţeze oficial despre reorganizare Serviciul Fiscal de Stat în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării de stat a noilor persoane juridice, cu excepţia reorganizării prin absorbţie, pentru care termenul de 5 zile lucrătoare începe să curgă de la data înregistrării modificărilor în actele de constituire ale persoanei juridice absorbante.[...]		schimbul de date între autoritățile și instituțiile publice se realizează prin MConnect, conform prevederilor Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.	
	Puncte din proiect: pct. 63 – art. 112; pct. 64 – art. 113.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Revizuirea modului de înregistrare/de înregistrare în calitate de plătitor al TVA** Vă rugăm să clarificați: • rațiunea eliminării perioadei de grație; • cum se aplică TVA la tranzacția care determină depășirea plafonului; • tranzacția care depășește plafonul este ea însăși impozabilă cu TVA? Dacă da, cum poate contribuabilul să emită factura fiscală cu TVA chiar pe operațiunea care îi generează statutul, în timp real? • ce reprezintă cifra de afaceri, și dacă aceasta nu corespunde noțiunii contabile, ne puteți explica mai exact diferențele? • se impozitează întreaga tranzacție de depășire sau doar partea care excede plafonul? • în alin. (2), art.102, prima frază folosește „oricare perioadă de 12 luni consecutive", iar fraza a doua „pe parcursul unui an calendaristic". Care	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.

			este perioada de referință corectă pentru determinarea depășirii? • Directiva UE permite statelor o marjă de toleranță / continuarea scutirii până la finalul anului în care s-a depășit plafonul. A fost analizat acest mecanism în cadrul acestui exercițiu?; • cum se tratează factura deja emisă fără TVA; • ce corectări vor fi necesare și dacă se aplică penalități retroactive; • cum se tratează livrările către persoane fizice; • dacă se recunoaște TVA deductibilă la înregistrarea tardivă; • dacă eliminarea importului de servicii din calculul plafonului este intenționată; • dacă livrările scutite fără drept de deducere se includ la anulare; • cum se aplică pragul de 500.000 lei pentru anularea din oficiu; • cum se tratează contribuabilii sezonieri; • cum se evită anulări și reînregistrări repetate; • cum se tratează suspendarea activității; • cum se depune ultima declarație TVA; • cum se ajustează TVA aferentă stocurilor și activelor. • dacă contribuabilii vor beneficia de o perioadă de conformare fără sancțiuni în primul an de aplicare? • cum se tratează situațiile în care pragul este depășit dintr-o tranzacție extraordinară (one-off)?	
Articolul 113. Anularea înregistrării	**Articolul 113.** Anularea înregistrării (1) Subiectul impozabil, înregistrat în calitate de plătitor al TVA conform art.112, care pentru perioada a ultimelor 12 luni consecutive nu depășește cifra de	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Nu e clar de ce în plafon de anulare a certificatului de plătitor TVA intră și livrări scutite de TVA fără drept de deducere încît ele nu intră în calcul plafonului de înregistrare.	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.
		ACAP	Se constată o lipsă de consecutivitate în abordări – pentru înregistrare în	**Notă.**

	afaceri în mărime de 1,7 milioane lei, poate solicita anularea înregistrării. În cazul subiectului impozabil care solicită anularea înregistrării în calitate de plătitor al TVA cifra de afaceri reprezintă valoarea totală, fără TVA, a livrărilor de mărfuri și prestărilor de servicii impozabile cu TVA și scutite de TVA fără drept de deducere.		calitate de plătitor de TVA se iau în considerare livrările impozabile și cele scutite de TVA cu drept de deducere. În norma propusă pentru alin. (1) din art. 103 se vorbește despre livrările scutite de TVA fără drept de deducere.	Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.
Articolul 113. Anularea înregistrării	**Articolul 113.** Anularea înregistrării (3) Serviciul Fiscal de Stat este în drept să anuleze de sine stătător înregistrarea contribuabilului TVA în cazul în care: a) au fost încetate livrările supuse TVA; b) subiectul impunerii nu a prezentat declarația privind TVA pentru fiecare perioadă fiscală; c) informaţia prezentată despre sediul subiectului şi sediul subdiviziunilor acestuia este neveridică; d) subiectul impunerii aflat în proces de lichidare nu a depus cererea privind anularea înregistrării ca contribuabil al TVA în legătură cu lichidarea până la începerea controlului fiscal. e) subiectul impunerii întrunește cumulativ următoarele condiții: - valoarea totală a livrărilor impozabile cu TVA, a livrărilor ce nu constituie obiect al impunerii în conformitate cu art.95 alin.(2) și a livrărilor scutite de TVA cu drept de deducere, efectuate pe parcursul a 12 luni consecutive anterioare, este mai mică de 500 mii lei; - valoarea totală a procurărilor de mărfuri și servicii, a importului de mărfuri și importului de servicii,	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	”au fost încetate livrările supuse TVA” – norma anterior a fost exclusă, deoarece nu este echitabilă. În comparație cu p. (1) suma livrărilor fără TVA dispare din calcul.	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112 și 113 din Codul fiscal.
		ACAP	Considerăm inoportun să se lase la discreția SFS de decide anularea subiectului în calitate de plătitor de TVA în cazurile specificate la literele a) și e). Ultima propoziție din redacția propusă - În scopul aplicării prezentei litere, perioada de 12 luni consecutive anterioare se apreciază începînd cu ultima perioadă fiscală aferent căreia, la data anulării înregistrării TVA, a survenit termenul de prezentare a Declarației privind TVA – nu este clară ca sens și nu corespunde regulilor de construcție a propozițiilor.	

	efectuate pe parcursul a 12 luni consecutive anterioare, este mai mică de 500 mii lei. În scopul aplicării prezentei litere, perioada de 12 luni consecutive anterioare se apreciază începînd cu ultima perioadă fiscală aferent căreia, la data anulării înregistrării TVA, a survenit termenul de prezentare a Declarației privind TVA.			
Articolul 114. Perioada fiscală privind T.V.A.	Articolul 114 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Prima perioadă fiscală pentru cazurile de înregistrare ca plătitor de TVA în conformitate cu art.112 alineatele (1), (3) (10) și (11) se consideră perioada cuprinsă între ziua înregistrării și ultima zi a lunii următoare celei în care a avut loc înregistrarea.”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	De ce nu e indicat termen standard de declarare?	**Notă.** Se propune menținerea actuală a normelor prevăzute la art.112, 113 și 114 din Codul fiscal.
Articolul 117. Factura fiscală	Articolul 117 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Prin derogare de la prevederile alin.(1), în cazul returnării ambalajelor supuse sistemului de depozit conform Legii nr.209/2016 privind deșeurile, administratorul sistemului de depozit pentru ambalajele reutilizate este obligat să emită factura fiscală (autofactură) în numele și în contul comerciantului. Factura fiscală emisă prin sistemul de autofacturare va include distinct: valoarea depozitului returnat către consumatorii finali și tariful de gestionare.”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Nu e clar scopul introducerii autofacturii încît sînt implicate concomitent proceduri de transmitere servicii și transmitere bunuri fără transmiterea dreptului de proprietate. În art. 93 și 117 vizavi de autofactura sînt utilizați subiecți diferiți.	**Se acceptă,** prin ajustarea redacției. „(6) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul serviciilor privind tariful de gestionare, administratorul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA) instituit conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile este în drept să emită factura fiscală (autofactură), în numele și în contul comerciantului, conform Hotărârii Guvernului 379/2025 cu privire la stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, în baza informațiilor administratorului SDA.”.
Articolul 117. Factura fiscală	Articolul 117 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Prin derogare de la prevederile alin.(1), în cazul returnării ambalajelor supuse sistemului de depozit conform Legii nr.209/2016	**Ministerul Mediului (MM)**	În scopul asigurării unei reglementări clare a mecanismului de facturare în cadrul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, în textul proiectului, se propune următoarea redacție a pct. 66 art. 117 alin. (6) din Codul Fiscal: (6)	

	privind deșeurile, administratorul sistemului de depozit pentru ambalajele reutilizate este obligat să emită factura fiscală (autofactură) în numele și în contul comerciantului. Factura fiscală emisă prin sistemul de autofacturare va include distinct: valoarea depozitului returnat către consumatorii finali și tariful de gestionare.”.		Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul serviciilor privind tariful de gestionare, administratorul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA) instituit conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile este în drept să emită factura fiscală (autofactură), în numele și în contul comerciantului, conform Hotărârii Guvernului 379/2025 cu privire la stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, în baza informațiilor administratorului SDA. Modificarea propusă urmărește clarificarea obiectului autofacturării în cadrul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje. Textul inițial prevedea includerea în factura fiscală emisă prin autofacturare atât a valorii depozitului returnat consumatorilor finali, cât și a tarifului de gestionare. Această abordare poate genera interpretări fiscale neuniforme, întrucât valoarea depozitului are caracter de sumă rambursabilă și nu reprezintă contraprestație pentru livrări de bunuri sau prestări de servicii între administratorul sistemului și comerciant. În acest context, se propune limitarea expresă a autofacturării la tariful de gestionare cuvenit comerciantului conform legislației privind Sistemul de Depozit pentru Ambalaje. Această soluție reflectă natura economică reală a operațiunii, asigură corelarea cu prevederile Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și evită riscul includerii eronate a sumelor aferente depozitului în documentele fiscale. Totodată, reformularea utilizează terminologia corectă de „administrator al Sistemului de Depozit pentru	

			Ambalaje" și stabilește că emiterea autofacturii se realizează în baza informațiilor și evidențelor generate în cadrul sistemului, ceea ce asigură trasabilitate, acuratețe și coerență în documentarea fiscală a tarifului de gestionare.	
Articolul 117[1]. Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale (10) Refacturarea cheltuielilor compensate se efectuează prin înscrierea lor într-un rînd separat în factura fiscală eliberată pentru livrarea de mărfuri, servicii. În cazul în care livrarea de mărfuri, servicii lipsește, refacturarea cheltuielilor compensate se efectuează prin eliberarea facturii fiscale în care se vor înscrie doar aceste cheltuieli. În cazul refacturării cheltuielilor compensate în favoarea persoanelor fizice, emiterea facturii fiscale nu este obligatorie, aceasta fiind emisă doar la solicitarea persoanei fizice.		**ACAP**	Se propune completarea Codului fiscal cu o definiție expresă a noțiunii de „refacturare a cheltuielilor compensate". În prezent, legislația fiscală nu stabilește clar care servicii pot fi refacturate și nici criteriile aplicabile acestor operațiuni. Nu este clar dacă acestea se limitează la serviciile comunale aferente contractelor de locațiune sau includ și alte categorii de servicii. Considerăm necesară stabilirea unor criterii clare și uniforme pentru delimitarea operațiunilor de refacturare și a tratamentului fiscal aplicabil.	**Nu se acceptă.** Nu se consideră oportună definirea noțiunii de „refacturare" în Codul fiscal, întrucât aceasta nu reprezintă o operațiune fiscală distinctă, ci o modalitate de decontare sau recuperare a unor costuri, al cărei tratament fiscal este determinat de natura juridică și economică a operațiunii de bază. Introducerea unei definiții generale ar putea genera interpretări restrictive sau neuniforme, în timp ce normele generale ale Codului fiscal permit deja stabilirea regimului fiscal aplicabil fiecărei tranzacții în funcție de conținutul său economic.
	Titlul III se completează cu capitolul 10 cu următorul cuprins: „**Capitolul 10** **Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate** **Articolul 118[3].** Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate	**Berjan Iuliana**	Extinderea regimului antreprenorului independent la eComerț nu este însoțită de norme clare privind TVA pentru vânzările online transfrontaliere (OSS/IOSS), în special pentru platformele Temu, Shein. Un mic comerciant online din Moldova care vinde pe Etsy produse artizanale în UE nu știe dacă trebuie să se înregistreze în OSS-ul UE sau moldovenesc și ce cotă TVA aplică.	**Notă.** Întreprinderile din Republica Moldova care efectuează comerț online pe platforme internaționale, în special în țările UE se conformează de asemenea mecanismului OSS/IOSS, întrucât mecanismul respectiv este utilizat a scară largă atât de agenții economici din UE, cît și alți comercianți internaționali (cum ar fi Temu, Shein),
		ACAP	Solicităm să se ofere soluții și pentru cazurile în care cumpărătorul nu ridică coletul	**Nu se acceptă**, procedura se regelemntează de cadrul normativ și politica operatorului poștal.
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova	**Rambursarea în cazul vânzării de la distanță** Vă rugăm să clarificați:	**Nu se acceptă,** nu este necesară reglementarea procedurii, în contextul în care datoria vamală vamală se va percede în intervalul a 30 de zile din momentul introducerii trimiterii, la

		(AmCham Moldova)	• care este procedura de restituire a TVA în cazul coletelor returnate vânzătorului nerezident; • cum se anulează datoria de plată a TVA pentru colete nelivrate, refuzate sau neridicate; • cum se tratează returul parțial al unei comenzi; • dacă operatorii vor avea drept de regres împotriva vânzătorilor pentru TVA achitat? • dacă regimul este aliniat cu modelul IOSS din UE și dacă se intenționează implementarea unui mecanism similar simplificat?	confirmarea certitudinii nerestituirii coletului.
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)	Suplimentar, la pct.13 din scrisoarea de bază (Rambursarea în cazul vânzării de la distanță), reiterăm că AmCham Moldova susține implementarea regimurilor speciale destinate comerțului electronic și armonizarea legislației naționale cu acquis-ul european. Totuși, considerăm necesare câteva ajustări tehnice pentru a asigura aplicarea uniformă și pentru a evita dificultăți practice. În primul rând, proiectul utilizează concomitent noțiunile de „trimitere” și „colet”, fără ca acestea să fie definite sau corelate cu terminologia consacrată de legislația privind serviciile poștale. Pentru evitarea interpretărilor neuniforme, propunem utilizarea exclusivă a noțiunii de „trimitere poștală”, astfel cum aceasta este definită de legislația specială. În al doilea rând, formularea art. 118⁴ alin. (2) pct. 2) poate crea impresia că persoana care prezintă mărfurile în vamă dobândește automat calitatea de declarant. Or, potrivit Codului	**Se acceptă.**

			vamal, această calitate există numai în condițiile existenței unei împuterniciri sau ale unui mandat corespunzător din partea persoanei îndreptățite. Pentru asigurarea coerenței dintre cele două acte normative, propunem ca textul să prevadă expres că persoana care prezintă mărfurile în vamă poate avea calitatea de declarant, în condițiile prevăzute de Codul vamal.	
		CNPM	**Blocaje logistice în regimul aplicabil comerțului electronic transfrontalier (E-commerce B2C)** Modificările propuse în zona TVA introduc obligativitatea declarării și achitării taxei pe valoarea adăugată pentru toate importurile de mărfuri realizate prin intermediul magazinelor online internaționale (B2C) către clienți din Republica Moldova, pentru trimiterile cu o valoare de până la 150 EUR. Se solicită o corelare exactă a textului de lege cu directivele Uniunii Europene privind mecanismul IOSS (Import One Stop Shop). Este esențială introducerea unui drept de regres clar și a unui mecanism automat de restituire sau anulare a datoriei de TVA în cazul coletelor refuzate sau returnate. În forma actuală, proiectul nu descrie pașii procedurali pentru situațiile frecvente în care cumpărătorul final refuză ridicarea bunurilor sau returnează produsele către vânzătorul extern. Lipsa acestor prevederi va bloca activitatea operatorilor poștali, a companiilor de curierat și a birourilor vamale de frontieră, obligate să	**Nu se acceptă,** nu este necesară reglementarea procedurii, în contextul în care datoria vamală se va percede în intervalul a 30 de zile din momentul introducerii trimiterii, la confirmarea certitudinii nerestituirii coletului.

			gestioneze stocuri de mărfuri blocate din cauza unor taxe care nu pot fi recuperate sau anulate administrativ.	
		Gangan Bogdan	Impozitarea coletelor poștale cu valoare de până la 150 EUR afectează consumatorii și transferă sarcini administrative complexe asupra intermediarilor, cu risc de blocaje în vămuire.	**Notă.** Impozitarea coletelor poștale reprezintă o măsură necesară de protejare a producătorilor locali, precum și de raționalizarea a volumului de colete care se introduc în țară. Astfel, organele fiscale și vamale urmează să ajusteze procedurile interne de administrare în vederea facilitării procesului de vămuire.
	Titlul III se completează cu capitolul 10 cu următorul cuprins: „**Capitolul 10** **Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate** **Articolul 118[3].** Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	Cu titlu redacțional, la art. II pct. 67, sintagma „în trimitere” urmează a fi substituită cu sintagma „în trimiterea poștală”, în vederea asigurării uniformității terminologice și corelării cu noțiunea de „trimitere poștală” definită la art. 2 din Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016.	**Se acceptă.**
	Puncte din proiect: pct. 68–76 – Titlul IV Accize; pct. 76 – Anexa nr. 1 la Titlul IV; modificările conexe privind administrarea accizelor.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Accizele** Vă rugăm să clarificați fundamentarea introducerii și majorării accizelor, inclusiv: • care sunt asumțiile macroeconomice utilizate; • care este prognoza inflației la baza proiectului; • dacă majorările de accize au fost calibrate la inflația prognozată; • dacă s-a calculat: impactul inflaționist estimat, impactul asupra consumatorilor, impactul asupra industriei locale, impactul asupra importatorilor, impactul asupra comerțului transfrontalier, impactul asupra consumului informal sau neconform; • criteriile de selectare a produselor introduse în sfera accizelor;	**Nu se acceptă.**

			• tratamentul produselor fabricate anterior intrării în vigoare, dar comercializate ulterior; • criteriile de diferențiere față de alte produse cu impact asupra sănătății; • dacă a fost analizat impactul cumulativ al TVA și accizelor asupra prețurilor. **Întrebări specifice privind acciza la bere** Vă rugăm să clarificați: • fundamentarea creșterii accizei la bere cu 11,5% în 2027; • fundamentarea creșterii cumulate de peste 34% în perioada 2026–2029; • dacă nivelul actual al accizei în prețul final a fost comparat cu statele din regiune; • dacă a fost analizat impactul asupra producătorilor locali; • dacă a fost analizat impactul asupra competitivității sectorului; • dacă majorarea este proporțională cu obiectivele de sănătate publică și cu capacitatea de plată a consumatorilor. **Comentarii aferente băuturilor nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori, precum și băuturilor energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana** Ne exprimăm îngrijorarea față de această inițiativă, în primul rând, deoarece nu este fundamentată pe o analiză completă a impactului economic, fiscal, social și administrativ. Sectorul băuturilor contribuie semnificativ la economia națională prin locuri de muncă, investiții, contribuții fiscale, dezvoltarea lanțurilor de distribuție, retail, HoReCa, logistică, ambalaje și servicii conexe. Într-un context economic marcat de costuri ridicate, inflație și presiuni asupra puterii de cumpărare, introducerea unei noi	

			poveri fiscale ar putea afecta întreaga economie formală conectată la acest sector. Acciza propusă riscă să genereze creșteri de prețuri la raft, reducerea volumelor comercializate legal, scăderea investițiilor, presiuni asupra locurilor de muncă și diminuarea veniturilor fiscale conexe, inclusiv TVA, impozite salariale și contribuții sociale. Totodată, consumatorii s-ar putea orienta către produse neaccizate, mai ieftine sau comercializate informal, ceea ce ar reduce eficiența fiscală a măsurii și impactul urmărit asupra sănătății publice. Considerăm important de subliniat și caracterul regresiv al măsurii, deoarece creșterea prețurilor ar afecta disproporționat gospodăriile cu venituri mici și medii. În plus, aplicarea accizei poate crea dificultăți administrative și tratament inegal între operatorii economici fiscalizați și alte categorii de produse preparate sau comercializate în afara unor mecanisme clare de trasabilitate, etichetare și control, inclusiv în sectorul HoReCa. Un alt aspect critic este suprapunerea acestei accize cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, prevăzută pentru ianuarie 2027. Această reformă presupune deja investiții și obligații operaționale semnificative pentru operatorii din sectorul băuturilor. Introducerea unei noi accize în aceeași perioadă ar crea o povară cumulativă disproporționată pentru companii și consumatori. În acest context, solicităm retragerea acestei componente până la asigurarea unui proces real de consultare cu mediul de afaceri. Orice măsură viitoare ar trebui să fie precedată de o analiză completă de impact și de	

			identificarea unor soluții predictibile, nediscriminatorii și bazate pe date, care să protejeze sănătatea publică, investițiile, locurile de muncă, consumatorii și economia formală. Această analiză ar trebui să includă inclusiv riscul de tratament inegal între produsele industriale fiscalizate și băuturile preparate în HoReCa — precum limonade, ceaiuri reci, băuturi mixate sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate pe loc — care pot fi similare din perspectiva consumului, dar diferă semnificativ în ceea ce privește trasabilitatea, etichetarea și controlul. În opinia noastră, soluțiile alternative ar trebui să se bazeze pe educație, informare, reformulare voluntară, etichetare clară și parteneriat public-privat, astfel încât obiectivele de sănătate publică să fie atinse fără a afecta disproporționat mediul de afaceri, consumatorii și economia formală. În final, este importantă aplicarea graduală a majorărilor de accize, corelată cu inflația prognozată și cu o analiză de impact sectorială, ținând cont de modul în care se impozitează aceste produse în Uniunea Europeană și pasul de creștere de la o perioadă la alta, precum și diferențierea pe produs a accizei și creșterii aplicate.	
Articolul 120. Subiecţii impunerii Subiecţi ai impunerii sînt: **Articolul 123. Modul de calculare a accizelor**	Articolul 120 se completează cu litera d), cu următorul cuprins: „d) persoanele juridice sau fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător şi produc băuturi nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum şi băuturile energizante cu conţinut de taurină, cofeină sau guarana (poziția tarifară 2202).”.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Majorarea cotelor generale ale accizelor (cu 10%, iar motorina cu 20%)** Măsura impune o inflație directă atât la prețul combustibilului (care se va resimți în lanț în toate prețurile logistice).	**Nu se acceptă.**
		ACAP	Modificarea propusă este o normă discriminatorie a producătorilor autohtoni față de băuturile de import	
		Berjan Iuliana	Introducerea accizelor pe băuturile carbogazoase fără o definiție legală	

(6) Nu sînt marcate obligatoriu cu "Timbru de acciz":	Articolul 123: alineatul (6), se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) băuturi nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturile energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana; Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:		precisă a 'băuturilor cu zahăr sau îndulcitori' – risc de includere a apelor minerale cu aromatizare naturală sau a sucurilor cu zahăr adăugat. Un producător de suc natural de mere cu zahăr adăugat (cod NC 2009) nu știe dacă produsul său este supus accizei pe băuturi carbogazoase sau rămâne în regimul sucurilor neaccizate. Accizele noi (băuturi carbogazoase, e-cig) intră în vigoare din ian.2027, dar normele privind declararea, achitarea și etichetarea nu sunt publicate concomitent cu legea. Un producător de băuturi care trebuie să modifice etichetele, să instaleze aparatele fiscale de evidență a accizei și să reorganizeze contabilitatea nu are suficient timp tehnic între promulgarea legii și intrarea în vigoare.	
		Berjan Iuliana	Introducerea accizelor pe lichidele pentru e-cigarete fără un sistem de marcare fiscală (timbre) operațional de la data intrării în vigoare, generând risc de piață paralelă. Un importator de lichide vaping (10.000 unități/lună) nu poate aplica accizele din ian.2027 dacă sistemul de timbre nu este funcțional – riscă amenzi sau blocare a importurilor.	**Nu se acceptă.** Introducerea accizelor pe lichidele pentru e-cigarete fără un sistem de marcare fiscală (timbre) operațional de la data intrării în vigoare, generând risc de piață paralelă. Un importator de lichide vaping (10.000 unități/lună) nu poate aplica accizele din ian.2027 dacă sistemul de timbre nu este funcțional – riscă amenzi sau blocare a importurilor
Articolul 123. Modul de calculare a accizelor	Articolul 123: alineatul (6), se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) băuturi nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturile energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana;	**EBA**	**Anularea intenției de a acciza băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori** Ne exprimăm îngrijorarea față de această inițiativă. Considerăm că măsura are un caracter discriminatoriu, vizează o categorie restrânsă de produse și nu este fundamentată pe o analiză completă de impact economic, fiscal, social și administrativ. Sectorul băuturilor contribuie semnificativ la economia națională	**Nu se acceptă.** Introducerea accizei pentru băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori urmărește obiective de politică fiscală și de sănătate publică, fiind orientată spre descurajarea consumului excesiv de produse asociate cu riscuri crescute pentru sănătate. Aplicarea accizei nu are caracter discriminatoriu, ci se bazează pe caracteristicile obiective ale produselor vizate și pe impactul

			prin locuri de muncă, investiții, contribuții fiscale, dezvoltarea lanțurilor de distribuție, retail, HoReCa, logistică, ambalaje și servicii conexe. Într-un context economic marcat de costuri ridicate, inflație și presiuni asupra puterii de cumpărare, introducerea unei noi poveri fiscale ar putea afecta întreaga economie formală conectată la acest sector. Acciza propusă riscă să genereze creșteri de prețuri la raft, reducerea volumelor comercializate legal, scăderea investițiilor, presiuni asupra locurilor de muncă și diminuarea veniturilor fiscale conexe, inclusiv TVA, impozite salariale și contribuții sociale. Totodată, consumatorii s-ar putea orienta către produseneaccizate, mai ieftine sau comercializate informal, ceea ce ar reduce eficiența fiscală a măsurii și impactul urmărit asupra sănătății publice. Considerăm important de subliniat și caracterul regresiv al măsurii, deoarece creșterea prețurilor ar afecta disproporționat gospodăriile cu venituri mici și medii. În plus, aplicarea accizei poate crea dificultăți administrative și tratament inegal între operatorii economici fiscalizați și alte categorii de produse preparate sau comercializate în afara unor mecanisme clare de trasabilitate, etichetare și control, inclusiv în sectorul HoReCa. Un alt aspect critic este suprapunerea acestei accize cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, prevăzută pentru ianuarie 2027. Această reformă presupune deja investiții și obligații operaționale semnificative pentru operatorii din sectorul băuturilor. Introducerea unei noi accize în aceeași	acestora asupra consumului și sănătății populației. Totodată, faptul că sectorul băuturilor contribuie la economie prin locuri de muncă, investiții și venituri fiscale nu constituie, în sine, un argument pentru excluderea acestuia de la aplicarea măsurilor fiscale adoptate în interes public. Numeroase sectoare economice au o contribuție semnificativă la economie, fără ca acest fapt să justifice exceptarea lor de la regimurile fiscale generale sau speciale. De asemenea, nu au fost prezentate dovezi care să demonstreze că nivelul accizei propuse ar genera efecte disproporționate asupra activității economice, a ocupării forței de muncă sau a competitivității sectorului. Impactul unei asemenea măsuri trebuie analizat și prin prisma beneficiilor pe termen lung asociate reducerii consumului de produse cu conținut ridicat de zahăr și a costurilor sociale și bugetare aferente problemelor de sănătate publică.

			perioadă ar crea o povară cumulativă disproporționată asupra companiilor și consumatorilor. În acest context, solicitam retragerea accizei propuse și inițierea unui proces real de consultare cu mediul de afaceri. Orice măsură viitoare ar trebui să fie precedată de o analiză completă de impact și de identificarea unor soluții predictibile, nediscriminatorii și bazate pe date, care să protejeze sănătatea publică, investițiile, locurile de muncă, consumatorii și economia formală. Această analiză ar trebui să includă inclusiv riscul de tratament inegal între produsele industriale fiscalizate și băuturile preparate în HoReCa — precum limonade, ceaiuri reci, băuturi mixate sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate pe loc — care pot fi similare din perspectiva consumului, dar diferă semnificativ în ceea ce privește trasabilitatea, etichetarea și controlul. În opinia noastră, soluțiile alternative ar trebui să se bazeze pe educație, informare, reformulare voluntară, etichetare clară și parteneriat public-privat, astfel încât obiectivele de sănătate publică să fie atinse fără a afecta disproporționat mediul de afaceri, consumatorii și economia formală.	
Articolul 123. Modul de calculare a accizelor	Articolul 123: alineatul (6), se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) băuturi nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturile energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana;	**Companiile din industria băuturilor nealcoolice din Republica Moldova – Coca-Cola HBC Moldova, Rusnac Moldaqua, Gelibert, Forward International,**	În numele industriei băuturilor nealcoolice din Republica Moldova, dorim să ne exprimăm profunda îngrijorare cu privire la inițiativa de introducere a unei taxe aplicate în mod discriminatoriu băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana. Industria băuturilor nealcoolice face parte dintr-un lanț valoric economic formal mai larg. În 2025, producția	**Nu se acceptă.** Introducerea accizei pentru băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori urmărește obiective de politică fiscală și de sănătate publică, fiind orientată spre descurajarea consumului excesiv de produse asociate cu riscuri crescute pentru sănătate. Aplicarea accizei nu are caracter discriminatoriu, ci se bazează pe caracteristicile obiective ale produselor vizate și pe impactul

		Kaufland Moldova, Acvilin-Grup Holding și Efes Moldova	industrială a Republicii Moldova a crescut cu 5,4%, comerțul cu amănuntul a crescut cu 5,9%, iar activitatea investițională totală a crescut cu 17,6%, în timp ce piața băuturilor nealcoolice a fost estimată la peste 400 milioane USD în venituri cumulate din retail și consum în afara gospodăriei. În acest context, sectorul contribuie prin producție, locuri de muncă, investiții, TVA, impozite aferente salariilor și contribuții sociale, precum și prin cererea generată pentru distribuție, retail, HoReCa, logistică, ambalaje și servicii conexe. Industria băuturilor contribuie semnificativ la economia națională prin locuri de muncă, investiții, contribuții fiscale, dezvoltarea lanțurilor de distribuție, retail, HoReCa, logistică, ambalaje și servicii conexe. Sectorul sprijină obiectivele statului privind sănătatea publică, protecția mediului, economia circulară și alinierea Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene. În același timp, considerăm că orice intervenție fiscală trebuie să fie echitabilă, proporțională, predictibilă, nediscriminatorie, administrabilă și bazată pe o evaluare a impactului. În forma propusă, taxa ar afecta o categorie restrânsă de produse, fără nicio garanție privind obținerea unor venituri bugetare stabile sau a unor rezultate reale în domeniul sănătății publice. Dimpotrivă, măsura riscă să genereze creșteri de prețuri, să reducă volumele vândute prin canale legale, să creeze presiune asupra consumatorilor cu venituri mici și medii, să producă pierderi de-a lungul lanțului valoric, să majoreze costurile administrative și să încurajeze	acestora asupra consumului și sănătății populației. Totodată, faptul că sectorul băuturilor contribuie la economie prin locuri de muncă, investiții și venituri fiscale nu constituie, în sine, un argument pentru excluderea acestuia de la aplicarea măsurilor fiscale adoptate în interes public. Numeroase sectoare economice au o contribuție semnificativă la economie, fără ca acest fapt să justifice exceptarea lor de la regimurile fiscale generale sau speciale. De asemenea, nu au fost prezentate dovezi care să demonstreze că nivelul accizei propuse ar genera efecte disproporționate asupra activității economice, a ocupării forței de muncă sau a competitivității sectorului. Impactul unei asemenea măsuri trebuie analizat și prin prisma beneficiilor pe termen lung asociate reducerii consumului de produse cu conținut ridicat de zahăr și a costurilor sociale și bugetare aferente problemelor de sănătate publică.

			substituirea cu produse netaxate sau informale. Măsuri fiscale similare s-au dovedit, în general, ineficiente în ceea ce privește obținerea unor rezultate semnificative și durabile în domeniul sănătății publice, generând în același timp consecințe economice negative clare. Din cauza caracterului lor regresiv, astfel de taxe tind să fie reflectate în prețuri mai mari la raft, contribuind astfel la presiuni inflaționiste și la creșterea costului vieții, în special pentru consumatorii cu venituri mici și medii. În forma propusă, măsura ar afecta o categorie restrânsă de produse, fără nicio garanție privind obținerea unor venituri bugetare stabile sau a unor rezultate reale în domeniul sănătății publice. Dimpotrivă, aceasta riscă să genereze creșteri de prețuri, să reducă volumele vândute prin canale legale, să creeze presiune asupra consumatorilor, să producă pierderi de-a lungul lanțului valoric, să majoreze costurile administrative și să încurajeze substituirea cu produse netaxate, mai ieftine sau informale. Această propunere intervine, de asemenea, într-un moment în care industria băuturilor se pregătește deja pentru lansarea planificată a Sistemului de Depozit de Ambalaje (SDA) pentru Ambalaje, preconizată pentru ianuarie 2027. SDA reprezintă una dintre cele mai complexe reforme operaționale, financiare și logistice pentru sector, impunând companiilor să adapteze ambalajele, să modifice codurile de bare, să asigure trasabilitatea și raportarea, să finanțeze colectarea, sortarea și reciclarea, să susțină campanii de informare a consumatorilor, să implementeze	

			sisteme operaționale și să acopere taxele administrative aferente. Introducerea simultană a unei noi taxe pe produs în perioada de pregătire și lansare a SDA ar crea o povară cumulativă asupra aceleiași industrii și asupra consumatorilor, cu un efect cumulativ probabil asupra prețurilor de retail, reducând și mai mult accesibilitatea și limitând capacitatea companiilor de a investi în conformare, competitivitate și implementarea cu succes a SDA. Din aceste motive, solicităm respectuos retragerea inițiativei de introducere a unei taxe asupra băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și asupra băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana, din pachetul propus de modificări fiscale. **I. Contribuția industriei și contextul economic dificil** Industria băuturilor reprezintă o parte importantă a economiei formale și susține un lanț valoric extins, care include producători, importatori, distribuitori, comercianți, retaileri, operatori HoReCa, furnizori de ambalaje, companii de transport, furnizori de servicii logistice, agenții de marketing și alți furnizori locali. Companiile din sector contribuie la bugetul public prin TVA, impozite salariale, contribuții sociale, impozit pe venit, taxe locale și alte plăți aferente activității economice legale. În același timp, industria investește în capacități de producție, distribuție, inovare, ambalaje, eficiență operațională, conformare fiscală și dezvoltarea portofoliilor de produse.	

			În ultimii ani, sectorul a activat într-un mediu volatil, marcat de costuri ridicate pentru energie, materii prime, ingrediente, zahăr, ambalaje, combustibili, transport, finanțare și forță de muncă. Inflația și presiunea asupra puterii de cumpărare au sporit sensibilitatea consumatorilor la preț, ceea ce limitează capacitatea pieței de a absorbi noi costuri fiscale. O taxă suplimentară aplicată băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana, ar amplifica aceste presiuni și ar putea afecta nu doar producătorii și importatorii, ci întregul lanț economic conectat comerțului legal cu băuturi. **II. Ineficiența fiscală a unei taxe discriminatorii** **Taxele selective nu sunt eficiente** O taxă aplicată unei categorii restrânse de produse nu reprezintă în mod necesar o sursă stabilă și predictibilă de venituri bugetare. Taxele indirecte, în special cele cu un domeniu de aplicare atât de restrâns, nu constituie o sursă sigură și previzibilă de venituri bugetare. Dacă taxa determină creșteri de prețuri, introducerea unor astfel de măsuri conduce, de regulă, la reducerea consumului legal sau la migrarea cererii consumatorilor către alternative mai ieftine, netaxate sau informale, ceea ce poate contracta baza impozabilă. În aceste condiții, veniturile potențiale generate de noua taxă pot fi compensate parțial sau integral de scăderea altor venituri fiscale colectate de-a lungul lanțului economic, inclusiv TVA, impozite salariale, contribuții sociale, impozit pe venit și alte plăți aferente activității comerciale legale.	

			O astfel de taxă poate genera următoarele efecte: • prețuri mai mari la raft pentru produsele vizate; • volume mai mici vândute prin canale legale; • comenzi reduse către furnizorii locali de servicii de transport, logistică, ambalaje, marketing și servicii comerciale; • investiții reduse în producție, distribuție, inovare și conformare; • presiune asupra locurilor de muncă în producție, distribuție, vânzări, logistică, retail și HoReCa; • diminuarea veniturilor fiscale conexe generate de întreaga economie formală; • risc crescut de substituire cu produse netaxate sau informale. Prin urmare, din perspectivă fiscală, taxa propusă riscă să fie ineficientă, imprevizibilă și contraproductivă, în special într-un context economic în care stabilitatea veniturilor bugetare și sprijinirea activității economice legale ar trebui să fie priorități. **III. Caracterul regresiv și impactul asupra consumatorilor** Taxa aplicabilă băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana, ar fi cel mai probabil reflectată în prețurile finale plătite de consumatori. Într-un context al costurilor ridicate ale vieții și al puterii de cumpărare limitate, creșterile de preț afectează disproporționat gospodăriile cu venituri mici și medii, care alocă o pondere mai mare din venit pentru produsele de consum curent. Astfel, măsura ar avea un caracter regresiv,	

			plasând o presiune mai mare asupra consumatorilor vulnerabili. În plus, creșterile de preț pentru produsele taxabile fiscalizate nu garantează reducerea consumului total de zahăr sau calorii. Consumatorii se pot orienta către produse mai ieftine, netaxate, preparate neindustrial, vândute informal sau către produse din alte categorii care pot avea un aport caloric similar sau chiar mai mare Prin urmare, măsura riscă să afecteze consumatorii și economia formală fără a genera beneficiile urmărite de autorități. **IV. Costuri administrative și riscul aplicării discriminatorii** Introducerea unei noi taxe asupra băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și asupra băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana, ar necesita crearea unor mecanisme suplimentare de monitorizare, raportare, verificare și colectare. Aceste mecanisme ar genera costuri administrative atât pentru autorități, cât și pentru companii. În plus, aplicarea taxei poate ridica dificultăți practice semnificative, în special în cazul băuturilor preparate în HoReCa, cum ar fi limonadele, ceaiurile reci, băuturile mixte sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate la fața locului. Nu este clar cum ar urma să fie colectată taxa pentru aceste produse preparate într-un cadru neindustrial, fără etichetare standardizată, fără trasabilitate identică și fără aceleași mecanisme de control aplicabile producătorilor și importatorilor fiscalizați. Această incertitudine poate crea tratament inegal între operatorii	

			economici conformi și alte categorii de operatori, precum și riscuri de aplicare arbitrară, concurență neloială și chiar corupție administrativă. În practică, taxa ar putea deveni mai ușor de aplicat companiilor responsabile, transparente și fiscalizate, în timp ce produse similare sau substituibile, preparate ori vândute în alte forme, ar putea rămâne în afara unui control efectiv. Acest lucru ar accentua și mai mult caracterul discriminatoriu al inițiativei. **V. Suprapunerea cu Sistemul de Depozit pentru Ambalaje (SDA)** Industria băuturilor se pregătește deja pentru implementarea, începând cu ianuarie 2027, a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, una dintre cele mai complexe reforme operaționale și investiționale pentru sector. Implementarea acestui sistem presupune obligații financiare și logistice semnificative pentru companii, inclusiv adaptarea ambalajelor, modificarea codurilor de bare, ținerea evidenței ambalajelor plasate pe piață, raportări periodice, finanțarea colectării, sortării și reciclării, campanii de informare, sisteme operaționale și plata taxelor administrative aferente. Industria sprijină implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje și recunoaște importanța acestuia pentru protecția mediului, reducerea poluării, creșterea ratelor de colectare și dezvoltarea economiei circulare. Cu toate acestea, introducerea unei taxe suplimentare asupra băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și asupra băuturilor energizante care conțin taurină,	

			cafeină sau guarana, tocmai în perioada de pregătire și lansare a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, ar crea o povară cumulativă disproporționată asupra aceleiași industrii și, indirect, asupra acelorași consumatori. Resursele companiilor ar trebui direcționate cu prioritate către implementarea corectă și eficientă a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, și nu diminuate prin noi poveri fiscale care pot afecta investițiile, competitivitatea și capacitatea de conformare. **VI. Solicitările industriei** Având în vedere cele de mai sus, industria băuturilor din Republica Moldova solicită respectuos: 1. Retragerea inițiativei de introducere a unei taxe asupra băuturilor nealcoolice carbogazoase cu adaos de zahăr sau orice tip de îndulcitor, precum și asupra băuturilor energizante care conțin taurină, cafeină sau guarana, din pachetul propus de modificări fiscale. 2. Evitarea introducerii unor măsuri fiscale discriminatorii aplicate unei categorii restrânse de produse, în special în absența unei evaluări cuprinzătoare a impactului asupra întregului lanț valoric. O astfel de evaluare ar trebui să acopere, cel puțin, efectele economice, fiscale, sociale, inflaționiste, concurențiale și administrative ale măsurii propuse, inclusiv impactul asupra prețurilor la raft, consumatorilor vulnerabili, volumelor comercializate legal, investițiilor, locurilor de muncă, veniturilor bugetare totale și veniturilor fiscale conexe generate de lanțul valoric legal, precum TVA, impozite salariale, contribuții sociale	

			și alte plăți, în absența unei evaluări complete a impactului. Realizarea unei analize economice, fiscale, sociale, inflaționiste, concurențiale și administrative înainte de examinarea oricărei intervenții fiscale similare. Evaluarea impactului asupra prețurilor la raft, consumatorilor vulnerabili, volumelor comercializate legal, investițiilor, locurilor de muncă și veniturilor bugetare totale. Evaluarea riscului de reducere a veniturilor fiscale conexe, inclusiv TVA, impozite salariale, contribuții sociale și alte plăți generate de lanțul valoric legal. 3. Evaluarea administrabilității și aplicabilității practice a oricărei astfel de măsuri, inclusiv a metodei de aplicare și colectare în cazul băuturilor preparate în HoReCa, cum ar fi limonadele, ceaiurile reci, băuturile mixte sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate la fața locului, pentru a evita tratamentul inegal, concurența neloială și presiunea disproporționată asupra operatorilor conformi și fiscalizați. Clarificarea metodei de aplicare și colectare a oricărei taxe în cazul băuturilor preparate în HoReCa, inclusiv limonade, ceaiuri reci, băuturi mixte sau alte băuturi cu adaos de zahăr preparate la fața locului. 4. Evitarea suprapunerii poverilor fiscale cu obligațiile financiare și operaționale legate de implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, în special în perioada de pregătire și lansare, când companiile trebuie să aloce resurse semnificative pentru a asigura conformarea corespunzătoare și implementarea cu succes.	

			5. Asigurarea unei consultări transparente și autentice cu toate părțile afectate, inclusiv producători, importatori, distribuitori, retaileri, operatori HoReCa și furnizori locali, precum și prioritizarea politicilor publice integrate bazate pe educație, informare, reformulare voluntară, etichetare clară, activitate fizică și parteneriat public-privat. Asigurarea, în cazul oricărei măsuri potențiale viitoare, a unei perioade de tranziție adecvate, care să permită companiilor să se conformeze fără perturbări majore ale activității economice. Promovarea politicilor publice integrate bazate pe educație, informare, reformulare voluntară, etichetare clară, activitate fizică și parteneriat public-privat.	
Articolul 123. Modul de calculare a accizelor (2) În cazul transmiterii mărfurilor supuse accizelor cu plată sau cu titlu gratuit, inclusiv în contul salariului, angajaţilor antrepozitarului autorizat, altor persoane, în cazul atribuirii mărfurilor de către antrepozitarul autorizat sau de către membrii familiei acestuia, în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal, precum şi în cazul pierderilor şi perisabilităţilor naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Sănătății la produsele din tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404 şi peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare la produsele din alcool etilic clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208, achitarea accizelor se		**Ministerul Sănătății**	La art. 123 alineatul (2) se propune excluderea sintagmei „Ministerul Sănătății” din textul normei vizate. În conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice și ale Legii nr. 278/2007 privind controlul tutunului, Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică au ca misiune exclusivă protejarea sănătății populației, prevenirea îmbolnăvirilor și controlul consumului de tutun. Prin urmare, atribuirea unor competențe privind stabilirea limitelor pentru deducerea reziduurilor, deșeurilor și perisabilității naturale a produselor din tutun excedează atribuțiile instituționale ale autorităților din domeniul sănătății. Mai mult, evaluarea și stabilirea limitelor pentru perisabilitatea naturală reprezintă operațiuni strict tehnice, specifice proceselor de producție și	**Nu se acceptă,** a se vedea argumentul expus la art.96.

efectuează în modul specificat la alin.(1).			procesare industrială, a cărorreglementare intră în sfera de competență a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Totodată, normarea reziduurilor și a deșeurilor rezultate din activitatea de întreprinzător constituie un subiect de management ecologic, care ține deja de competența Ministerului Mediului și a Agenției de Mediu. În acest context, menținerea Ministerului Sănătății în textul articolelor menționate generează o disonanță juridică și o necorelare funcțională. Pentru a asigura claritatea și aplicabilitatea normei fiscale, este imperativă substituirea acestei instituții cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ca autoritate de resort pentru această ramură economică.	
Articolul 123³. Modul de calculare a preţului de referinţă al ţigaretelor şi al ţigărilor de foi (cigarillos) (1) Preţul de referinţă (per pachet) reprezintă valoarea rezultată prin aplicarea (înmulţirea) cotei accizei minime pentru anul de referinţă la volumul în expresie naturală (1000 bucăţi) cu coeficientul de 1,46 înmulţit la numărul de ţigarete în pachet şi împărţit la 1000.	La articolul 123³ alineatul (1), cifrele „1,46” se substituie cu cifrele „1,57”.	**CCI**	Se propun două opțiuni de intervenție: *1. Varianta subsidiară imediată: se propune excluderea pct. 71 din proiect și menținerea prevederilor art. 123³ alin. (1) din Codul fiscal în redacția actuală, inclusiv a coeficientului „1,46”.* *2. Varianta principală, pentru analiză ulterioară: se propune examinarea oportunității abrogării art.123³ din Codul fiscal și a prevederilor corelative prevăzute la art.262¹ alin.(3).* Argumentarea propunerii este prezentată în Anexa 1 și vizează efectele mecanismului prețului de referință al țigaretelor și al țigărilor de foi asupra concurenței în piața legală, comerțului ilicit, colectării accizelor, precum și compatibilitatea acestuia cu principiile Directivei 2011/64/UE și cu procesul de armonizare a legislației Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene.	**Nu se acceptă.** Mecanismul prețului de referință prevăzut la art. 123³ din Codul fiscal reprezintă un instrument fiscal destinat asigurării unei aplicări eficiente a accizelor, prevenirii subevaluării artificiale a produselor din tutun și menținerii unui nivel adecvat al veniturilor bugetare. Eliminarea acestui mecanism nu este justificată prin argumente care să demonstreze că obiectivele urmărite pot fi atinse în mod similar prin alte instrumente fiscale sau de administrare.

Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (2) Accizele nu se achită la importul mărfurilor supuse accizelor definite ca ajutoare umanitare, în modul stabilit de Guvern. (8) Accizele nu se achită pentru mărfurile autohtone supuse accizelor, anterior exportate şi reintroduse, în termen de 3 ani, în aceeaşi stare, conform reglementărilor vamale.	La articolul 124: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Accizele nu se achită la importul mărfurilor supuse accizelor definite ca ajutoare umanitare acordate persoanelor fizice, în modul stabilit de Guvern.”. alineatele (8) și (11^1) se abrogă;	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Abrogarea afectează persoane social-vulnerabile și organizații non-profit, precum și contribuabili prin taxarea dublă nejustificată sub denaturarea esenței tranzacției care a avut loc.	**Se acceptă**, cu menținerea scutirii de accize.
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (15) Se scuteşte de acciz alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern.		**Ministerul Sănătății**	La art. 124 alin. (15) textul „destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern” de substituit cu textul: „destinat utilizării ca materie primă în procesul de fabricație a medicamentelor, în limita cuantumului anual aprobat de Ministerul Sănătății”.	**Nu se accepta.** În prezent cadrul normativ stabilește scutirea de acciz a cuantumul de alcool etilic nedenaturat, atât pentru producerea farmaceutică cât și utilizarea în medicină, urmare a modificării propuse se va reduce spectrul de beneficiari. Astfel instituțiile medico-sanitare nu vor beneficia de scutirea accizei pentru alcoolul etilic nedenaturat destinat acestora. Totodată, în partea ce ține de aprobarea cuantumului anual de către Ministerul Sănătății, menționăm că propunerea nu poate fi susținută, întrucât stabilirea volumului contingentului anual de alcool prin Hotărâre de Guvern asigură implicarea și coordonarea tuturor autorităților publice relevante în procesul decizional, inclusiv a instituțiilor responsabile de monitorizarea, evidența și controlul circulației alcoolului. Or, aprobarea contingentului la nivel guvernamental permite o evaluare intersectorială a impactului economic, fiscal și de sănătate publică, asigurând transparența decizională și un mecanism adecvat de responsabilizare a autorităților implicate.

Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor		**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	Se propune spre atenția Dvs. subiectul regimului de accizare și reglementare aplicabil băuturilor alcoolice distilate și macerate (țuică, rachiu, vișinată, macerate artizanale) care a fost adus în repetate rânduri în atenția autorităților, inclusiv pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru. Din păcate, trebuie să semnalăm cu regret că, în pofida argumentelor logice prezentate de mediul de afaceri, am întâmpinat o atitudine inflexibilă și un dezinteres vădit din partea reprezentanților Ministerului Finanțelor față de nevoile specifice ale turismului rural. Această reticență ne împiedică să valorificăm patrimoniul gastronomic local, transformând o activitate culturală într-o problemă birocratică inutilă. În prezent, tratarea pensiunilor și a micilor gospodării agroturistice prin prisma reglementărilor aplicabile marilor producători industriali de alcool este nu doar inechitabilă, ci și contraproductivă. În timp ce în statele membre ale Uniunii Europene se aplică regimuri diferențiate care protejează producția de nișă și artizanală, în Republica Moldova, o pensiune care oferă turiștilor un pahar de țuică produsă în condiții de casă este obligată să parcurgă aceleași proceduri de licențiere și accizare ca o fabrică industrială. Această abordare sufocă legalitatea și împinge micii antreprenori în zona gri, lipsind statul de trasabilitate și control. Mai mult, am demonstrat prin calculele prezentate anterior că veniturile din accize pentru această categorie de volum infim sunt nesemnificative pentru bugetul de stat, însă beneficiile economice indirecte prin creșterea atractivității destinațiilor	**Nota** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar, inclusiv din perspectiva angajamentelor asumate la transpunerea Directivelor privind accize.

			rurale, diversificarea ofertei și crearea de noi locuri de muncă ar fi exponențiale. În acest context, venim cu următoarea propunere concretă, pe care o solicităm spre examinare și implementare plafonarea accizei sau cota zero pentru băuturile spirtoase artizanale destinate consumului propriu sau servirii exclusiv în cadrul unităților de cazare turistică și agroturism precum pensiuni agroturistice, case rurale și sate de vacanță, în cantități limitate raportate la numărul de camere; înlocuirea licenței industriale cu o notificare simplificată și un set de norme de siguranță alimentară (monitorizate de ANSA, nu de autoritățile fiscale), care să garanteze calitatea fără a impune bariere financiare prohibitive și introducerea unor registre de evidență internă a intrărilor și ieșirilor de materie primă și produs finit (similare cu cele propuse pentru sectorul vitivinicol), care să asigure controlul sanitar-veterinar fără birocrația excesivă a accizelor industriale.	

Articolul 125. Trecerea la cont, achitarea şi restituirea accizelor achitate	Articolul 125 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins: „(8) Se aplică o cotă redusă a accizei pentru motorină utilizată drept carburant în scopul lucrărilor agricole și horticole, dar care nu va depăși 90 % din cota standard a accizelor achitate. Aplicarea prezentei facilități se efectuează prin rambursarea sumei ce corespunde diferenței dintre cota standard a accizelor și cea redusă, conform modului stabilit de Ministerul Finanțelor.”.	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. II pct. 73 din proiect, măsura de sprijin ar putea constitui ajutor de stat în sensul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. În același timp, la moment, măsurile de sprijin propuse nu cad în sfera de aplicare a Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și a Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2024, în măsura în care aceste activități vizează exclusiv produsele agricole stabilite în Anexa nr. 1 la Acordul privind agricultura. Respectiv, dacă, ulterior, după 01.01.2028 regulile ajutorului de stat stabilite de Legea cu privire la ajutorul de stat se vor aplica domeniului agriculturii, furnizorul va trebui să respecte, la acordarea ajutorului de minimis, pragul de minimis stabilit de normele speciale ale regulamentelor pentru ajutorul de stat sau ale regulamentelor pentru ajutorul de minimis din domeniul agriculturii, precum și regulile de cumulare ale ajutoarelor și să raporteze aceste ajutoare de minimis Consiliului Concurenței. Prin urmare, se recomandă Ministerului Finanțelor ca actul normativ viitor de implementare a măsurii să fie elaborat în deplină conformitate cu normele și principiile aplicabile în domeniul ajutorului de stat, astfel încât să asigure compatibilitatea acesteia cu cadrul legal incident la momentul preluării atribuțiilor de către Consiliul Concurenței.	**Nota.** Propunere a fost retrasă din proiect. Totodată, compensarea accizei la motorină urmează a fi efectuat prin intermediul AIPA.
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Oportun să fie introdusă noțiune de compensarea cheltuielilor de accize proporțional suprafeței terenurilor	

			cultivate în limita prețurilor angro de cumpărare a distribuitor de combustibil sau introducerea măsurii de sprijin cu set de documente minim prin MAIA în limita sumei totale de acciza pe perioda de sezon activ de cultivare.	
		Berjan Iuliana	Mecanismul de restituire a accizei la motorina agricolă nu definește documentele justificative necesare, termenul de soluționare a cererilor și tratamentul accizei la motorina utilizată în industrie vs. agricultură Un agricultor solicită restituirea accizei pentru 50.000 litri motorină utilizată pe tractoare. SFS nu are formular standardizat, termen legal de răspuns sau ghid procedural publicat.	
		EBA	Includerea dreptului la restituirea accizei la motorina pentru companiile din sectorul zootehnic Proiectul politicii fiscale prevede completarea articolului 125 cu alineatul (8) prin introducerea unei cote redusă a accizei pentru motorină utilizată drept carburant în scopul lucrărilor agricole și horticole, dar care nu va depăși 90 % din cota standard a accizelor achitate. Aplicarea prezentei facilități se efectuează prin rambursarea sumei ce corespunde diferenței dintre cota standard a accizelor și cea redusă. Această normă limitează dreptul legitim al companiilor din sectorul zootehnic de a restitui acciza la motorina (astfel cum este aplicabil la moment), limitînd acest drept doar pentru lucrări agricole si articole. O astfel de abordare pune o presiune masivă asupra costurilor pentru companiile din sectorul zootehnic, scade din competitivitatea produselor autohtone, dar și creează premise pentru un tratament neechitabil în funcție de sectorul economic în care	

			activizează compania. Prin urmare, menținerea acestui drept și pentru companiile din sectorul agricol reprezintă un pas ferm în sprijinirea sectorului și reglarea balanței comerciale, cu impact pozitiv asupra întregii economii.	
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	7. Sectorul zootehnic este exclus din rambursarea accizei la motorină. Proiectul prevede completarea articolului 125 cu alineatul (8) prin introducerea unei cote redusă a accizei pentru motorină utilizată drept carburant în scopul lucrărilor agricole și horticole, dar care nu va depăși 90 % din cota standard a accizelor achitate. Aplicarea prezentei facilități se efectuează prin rambursarea sumei ce corespunde diferenței dintre cota standard a accizelor și cea redusă. **Propunere concretă: includerea sectorului zootehnic în rambursarea accizei la motorină.**	**Nota.** Propunere a fost retrasă din proiect. Totodată, compensarea accizei la motorină urmează a fi efectuat prin intermediul AIPA.
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Introducerea mecanismului de „motorină profesională" pentru transportul de mărfuri și de persoane** Proiectul Ministerului Finanțelor instituie deja o cotă redusă a accizei la motorina utilizată pentru lucrări agricole și horticole, aplicată prin rambursarea diferenței dintre cota standard și cea redusă. Solicităm extinderea aceluiași principiu asupra transportului rutier comercial, prin completarea art. 125 din Codul fiscal cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „(9) Se aplică o cotă redusă a accizei pentru motorina procurată pe teritoriul Republicii Moldova și utilizată drept carburant pentru: a) transportul rutier contra cost de mărfuri, efectuat cu vehicule sau ansambluri de vehicule cu masa totală	**Nu se acceptă.** Implementarea măsurilor propuse va diminua încasările la bugetul public național, atât prin stabilirea nivelului de acciz diferențiat cât și prin diminuarea valorii impozabile la calcularea TVA, iar potrivit prevederilor art.17 alin.(2) din *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014*, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. În această ordine de idei, remarcăm că obiectivele politicii fiscale și vamale pe termen mediu, urmăresc asigurarea susținerii din partea statului prin alte mecanisme, dat fiind faptul că experiența țărilor din cadrul Uniunii

			maximă autorizată de cel puțin 7,5 tone; b) transportul rutier de persoane prin servicii regulate naționale, inclusiv urbane, suburbane și interurbane, precum și prin servicii regulate internaționale, efectuat cu vehicule din categoriile M2 și M3. Facilitatea se acordă prin rambursarea diferenței dintre cota standard a accizei și cota aplicabilă motorinei profesionale. Cuantumul cotei reduse, limitele de consum eligibile și procedura de rambursare se stabilesc de Guvern. Pentru anul 2027, cuantumul rambursării pentru un litru de motorină nu poate fi mai mic decât creșterea sarcinii aferente accizei față de nivelul aplicabil în anul 2026.” Mecanismul urmează să fie administrat electronic, pe baza: a) facturilor fiscale și a plăților efectuate prin conturi bancare sau instrumente de plată; b) numerelor de înmatriculare ale vehiculelor eligibile; c) licențelor, autorizațiilor și extraselor din registrele operatorilor de transport; d) kilometrajului, datelor tahografice și, după caz, datelor sistemelor telematice; e) normelor de consum stabilite în funcție de categoria vehiculului și activitatea desfășurată. Rambursarea poate fi efectuată lunar sau trimestrial, iar controlul trebuie să fie bazat pe analiza riscurilor, fără blocarea generală a lichidităților operatorilor corecți.	Europene atestă că scutirile și reducerile de la plata taxelor și impozitelor, anularea penalităților și majorărilor de întârziere la plata obligațiilor către stat sunt, de regulă, mai nocive pentru economia de piață decât cele sub forma cheltuielilor bugetare (subvenții, subsidii). Or, atragem atenția asupra faptului că, în Republica Moldova, pentru anul 2026, cota accizei la motorină este stabilită în mărime de **3 978,95 lei/tonă** sau **3 360 lei/1 000 litri**, ceea ce reprezintă un nivel semnificativ inferior nivelurilor minime aplicate în statele UE. Prin urmare, implementarea mecanismului propus ar conduce la diminuarea suplimentară a sarcinii fiscale asupra acestui produs și, implicit, la reducerea veniturilor bugetare, fără a exista premise comparabile cu cele ale statelor membre ale Uniunii Europene care aplică asemenea măsuri.
Articolul 126. Înregistrarea subiecților impunerii (1) Persoanele juridice şi persoanele fizice care preconizează să se ocupe sau care se ocupă cu prelucrarea și/sau fabricarea mărfurilor supuse	La articolul 126 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Persoanele juridice şi persoanele fizice care preconizează să se ocupe sau care se ocupă cu prelucrarea și/sau fabricarea	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Duce la nedreptate față de producătorii altor produse supuse accizelor. Oportun să fie stabilit termen rezonabil de înregistrare p/u producători existenți și condiții standard pentru cei nou-creați.	**Nu se acceptă,** prevederea este conformă aquis-ului comunitar.

accizelor sînt obligate să primească certificatul de acciz de modelul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat, pînă a începe desfăşurarea activităţii în cauză.	mărfurilor supuse accizelor, cu excepția celor clasificate la poziția tarifară 2202, sînt obligate să primească certificatul de acciz de modelul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat, pînă a începe desfăşurarea activităţii în cauză.”.			
Articolul 127. Evidenţa mărfurilor supuse accizelor ce se expediază (se transportă). Declararea achitării accizelor	Articolul 127 se completează cu alineatul (3^3) cu următorul cuprins: „(3^3) Subiecţii prevăzuţi la art.120 lit.d) sunt obligaţi să prezinte declaraţia privind achitarea accizelor şi să achite accizele până la data de 25 a lunii care succedă lunii în care fost efectuată comercializarea mărfurilor supuse accizelor. Forma declaraţiei şi modul de completare a acesteia se stabilesc de către Ministerul Finanţelor.”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Introducerea unui raport separat pentru un singur tip de contribuabil din aceeași grup echivalent creează volum de lucru adaugător pentru colaboratori din instanțe de supraveghere și reduce eficacitatea utilizării banilor publici.	**Nu se acceptă**, toți contribubilii care administrează produse accizabile au obligația prezentării declarației fiscale.
		MIDR	Propunem majorarea începând cu 01 ianuarie 2027 cu 25% cota accizei la motorină (inclusiv combustibil diesel și combustibil pentru cuptoare) față de nivelul aplicat în anul precedent, până la atingerea nivelului accizei stabilite pentru benzină (pozițiile tarifare aferente benzinei). După atingerea egalității, acciza la motorină evoluează în continuare conform regulilor generale de indexare prevăzute de Codul fiscal. Creșterea graduală elimină distorsiunea concurențială între benzină și motorină. Ambele sunt carburanți rutieri principali, însă impozitarea diferită favorizează artificial motorina (consumul de motorină este semnificativ în RM fiind folosită masiv la camioane, utilaje, agricultură). Această măsură va promova un sistem fiscal mai echitabil, sustenabil și orientat spre aliniere europeană, fără șocuri bruște pentru economie, va	**Nu se acceptă,** propunerea urmărește ajustarea accizei la minimele UE, într-o manieră etapizată.

			genera venituri predictibile la bugetul de stat care pot finanța infrastructura rutieră, subvenționa sectorul agricol, tranziția verde (subvenții pentru vehicule eficiente/electrice, etc).	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Gangan Bogdan**	**ACCIZE MOTORINA** Majorarea generalizată a accizelor cu 10% (și cu 20% la motorină), extinderea accizării asupra băuturilor cu zahăr, a articolelor pirotehnice și a lichidelor pentru țigări electronice fără nicotină, precum și revizuirea coeficientului prețului de referință la tutun (de la 1,46 la 1,57) generează un efect inflaționist în cascadă: acciza majorează baza asupra căreia se aplică ulterior TVA, iar majorarea accizei la motorină se propagă în prețul transporturilor și al produselor agricole. Deși unele obiective (sănătate publică, mediu) sunt legitime, calendarul și cumulul cu măsurile de TVA accentuează presiunea asupra prețurilor de consum, fără o evaluare a impactului asupra inflației.	
		Asociația Producătorilor de Bere	Considerăm că orice modificare a regimului fiscal aplicabil industriei trebuie analizată prin prisma impactului economic cumulativ și a competitivității pe termen lung. Până în prezent, acciza la bere în Republica Moldova a fost ajustată periodic în funcție de evoluția inflației. Acest mecanism a asigurat în mod automat o creștere anuală a contribuției sectorului la bugetul de stat, indiferent de evoluția pieței, a consumului sau a profitabilității companiilor. Această logică sugerează că o majorare a accizei pentru următorii trei ani nu ar trebui să depășească o medie de 6%, reieșind din prognozele BNM. Mai mult decât atât, nivelul actual al accizei aplicate berii în Republica	**Nu se acceptă.** Compararea nivelului accizei la bere cu statele din Uniunea Europeană și argumentul plafonării la o creștere medie de 6% ignoră diferențele fundamentale de putere de cumpărare, structură de piață și capacitate fiscală, astfel încât menținerea unei accize „comparabile nominal” nu reflectă povara reală asupra consumatorilor, iar legarea rigidă a accizei de inflație riscă să limiteze capacitatea statului de a ajusta politica fiscală în funcție de obiectivele de sănătate publică și de necesarul bugetar, mai ales în condițiile în care consumul de alcool generează costuri sociale și bugetare indirecte care nu sunt recuperate integral prin impozitare.

			Moldova este deja comparabil cu sau chiar superior celui practicat în numeroase state membre ale Uniunii Europene. O acciză similară aplicată unui consumator din Austria, Cehia sau România nu produce acelaşi impact economic ca în Republica Moldova. In termeni reali, povara fiscală suportată de consumatorii moldoveni este mai mare, iar spațiul de absorbție a unor noi majorări este mult mai limitat. În acelaşi timp, industria berii contribuie deja la bugetul public printr-un ansamblu complex de obligații fiscale şi parafiscale: accize: TVA; impozit pe venit; contribuții salariale; taxe locale; contribuții de mediu; costuri de conformare la noile cerințe de sustenabilitate; Pentru consumator, toate aceste obligații fiscale se reflectă deja în prețul final al produsului. Astfel, în cazul unei beri de 0,5 litri comercializate cu aproximativ 20 de lei, aproximativ un sfert din pret reprezintă taxe indirecte colectate de stat. În plus, producătorii vor avea de suportat costuri aferente implementării Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, care urmează să fie lansat în anul 2027, iar costul la raft pentru consumator va creşte cu încă 2 lei per ambalaj. Chiar dacă aceşti 2 lei sunt un depozit recuperabil, prețul final al produsului va fi un șoc psihologic pentru consumator. În aceste condiții, o nouă majorare a accizei ar depăși logica ajustării fiscale rezonabile şi ar risca să transforme un sector competitiv și investițional într-un sector supus unèi presiuni fiscale disproporționate. Majorarea in continuare a accizei este o problemă, în primul rând, pentru producătorii locali care, în condițiile costului de	

			producere mult mai ridicate decât țările învecinate, se vor ciocni cu o problemă de competitivitate. Consumatorii vor fi puși în situația să cumpere, mai degrabă, o bere importată, care are un cost la raft mai mic (cu aceiași acciză și depozit inclus), în detrimentul produsului local. Considerăm că nivelul actual al accizei este suficient și trebuie să rămâna la același nivel. De asemenea, există o neclaritate privind modul în care este exprimată modificarea privind aplicarea așa numitei "accize la zahăr", așa cum în Anexa 1 este menționat doar codul tarifar 2202 la care se atribuie și berea fără alcool – produs care nu conţine zahăr - cod 220291. O redacție prea generală a acestei modificări va crea confuzii, prin urmare, rugăm ca anexa să fie redactată într-un mod corespunzător. Pe lângă motivația tehnologică (lipsa zahărului), menționăm că berea fără alcool este o alternativă salutată în întreaga lume pentru diminuarea consumului de alcool. În acest sens, venim respectuos cu rugămintea de menținere a nivelului actual al accizei la bere, care este deja aliniat practicilor europene. De asemenea, rugăm claritate privitor la aplicarea accizei la zahăr şi eliminarea de la o eventuală aplicare abuzivă a acesteia la berea fără alcool.	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	Calendarul de majorare a accizelor pe perioada 2026–2029 ridică, pentru producătorii și distribuitorii din rândul membrilor noștri, întrebări privind fundamentarea economică. În cazul berii, majorarea cu peste 34% pe acest interval depășește semnificativ inflația prognozată și amplifică o povară fiscală deja ridicată comparativ cu statele din regiune. Solicităm	**Nu se acceptă.** Solicitarea de revizuire sau retragere a calendarului de majorare a accizelor și a introducerii noilor taxe pe anumite băuturi pornește de la premisa că impactul fiscal trebuie evaluat preponderent prin efectul imediat asupra producătorilor și prețurilor, însă această abordare subestimează rolul accizelor ca instrument de politică publică, atât

			prezentarea analizei care a stat la baza acestei traiectorii, inclusiv impactul asupra competitivității sectorului, a investițiilor, a consumului legal și a veniturilor bugetare pe termen mediu și lung. Ne exprimăm o îngrijorare distinctă față de introducerea accizei pe băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori, precum și pe băuturile energizante. Măsura nu este fundamentată pe o analiză completă de impact economic, fiscal, social și administrativ, vizează o categorie restrânsă de produse și riscă să genereze scumpiri, reducerea volumelor comercializate legal și migrarea consumului către produse neaccizate sau informale — cu efect contrar atât asupra veniturilor bugetare, cât și asupra obiectivelor de sănătate publică. Caracterul regresiv al măsurii ar afecta disproporționat gospodăriile cu venituri mici, iar suprapunerea cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (ianuarie 2027) ar crea o povară cumulativă disproporționată. Solicităm retragerea acestei componente până la asigurarea unui proces real de consultare și aplicarea graduală a oricăror majorări de accize, corelată cu inflația prognozată, cu o analiză de impact sectorială și cu criterii transparente de selectare a produselor accizabile. **Solicităm fundamentarea economică a majorărilor de accize, calibrarea lor la inflația prognozată și amînarea accizei pe băuturile răcoritoare cu zahăr/îndulcitori până la o consultare reală cu sectorul.**	pentru generarea de venituri bugetare stabile, cât și pentru corectarea unor costuri sociale și de sănătate publică asociate consumului, iar argumentul privind lipsa unei analize de impact este relativ, în condițiile în care astfel de măsuri sunt de regulă fundamentate pe modele fiscale și de consum pe termen mediu, în care creșterea graduală și predictibilă a accizelor urmărește tocmai evitarea șocurilor economice și alinierea la practici internaționale, inclusiv din statele Uniunii Europene, unde taxarea băuturilor cu conținut de zahăr sau alcool este utilizată ca instrument de descurajare a consumului nociv și de finanțare a costurilor indirecte suportate de sistemele publice de sănătate, iar riscurile de migrare către piața informală sau de regresivitate nu sunt automat determinante, ci depind de nivelul final al taxării și de eficiența mecanismelor de control și conformare fiscală.
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Corelarea obligatorie a majorării accizelor la carburanți cu alocările în Fondul rutier**	**Nu se acceptă** Deși obiectivul consolidării finanțării infrastructurii rutiere este justificat, propunerea de transfer automat și

			UTD nu poate susține creșterea accizelor la benzină și motorină în condițiile în care veniturile suplimentare sunt absorbite de bugetul general, iar infrastructura rutieră continuă să fie finanțată în funcție de disponibilitățile bugetare anuale. Majorarea fiscalității asupra carburanților trebuie să genereze în mod direct și verificabil o creștere a resurselor destinate întreținerii, reparației, reabilitării și siguranței drumurilor. Propunem modificarea art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea fondului rutier nr. 720/1996, după cum urmează: „a) defalcări anuale în cuantum de cel puțin 80% din volumul total al încasărilor nete din accizele la produsele petroliere supuse accizelor, cu excepția gazului lichefiat. Veniturile nete suplimentare rezultate exclusiv din majorarea cotelor accizelor față de nivelul aplicabil la 31 decembrie al anului precedent se transferă integral Fondului rutier. În sensul prezentei litere, prin încasări nete se înțeleg încasările din accize diminuate cu restituirile de accize acordate, conform legii, utilizatorilor eligibili.” Suplimentar, propunem: a) aprobarea unui cadru indicativ multianual, pentru minimum trei ani, privind veniturile și cheltuielile Fondului rutier; b) reportarea automată în anul următor a soldurilor neutilizate ale Fondului rutier; c) publicarea trimestrială a informației privind accizele colectate, cota transferată Fondului rutier, lucrările contractate și sumele efectiv achitate; d) interzicerea diminuării pe parcursul anului a cotei aprobate pentru Fondul rutier, cu excepția unei rectificări	integral către Fondul rutier a veniturilor suplimentare rezultate din majorarea accizelor la produsele petroliere poate afecta flexibilitatea procesului bugetar și contravine principiului universalității bugetare. Alocarea resurselor publice trebuie realizată în cadrul procesului anual de aprobare a bugetului, în funcție de prioritățile economice și sociale ale statului, de necesarul investițional și de constrângerile fiscale existente, evitând instituirea unor mecanisme rigide de afectare a veniturilor fiscale.

			bugetare motivate printr-o situație excepțională și supuse consultării publice; e) planificarea multianuală a lucrărilor de întreținere periodică, reparație și reabilitare, astfel încât întreprinderile de drumuri să poată investi în utilaje, baze materiale și personal calificat.	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Majorarea procentuală a cotei de acciză pentru motorină nu a fost justificată prin calcul, impact direct asupra ramurilor de economie intralegate.	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.
	Anexa nr.1 la Titlul IV	**Asociația „MĂR”**	**Anularea propunerii privind introducerea accizei pentru băuturile nealcoolice cu zahăr adăugat sau îndulcitori** Membrii Asociației MĂR își exprimă îngrijorarea față de intenția de introducere a unei accize pentru băuturile nealcoolice carbogazoase care conțin zahăr adăugat sau îndulcitori. Considerăm că o asemenea măsură necesită o analiză de impact mult mai amplă, care să evalueze efectele economice, fiscale, sociale și administrative asupra tuturor sectoarelor implicate, inclusiv asupra industriei HoReCa. Sectorul băuturilor reprezintă o componentă importantă a economiei și este strâns conectat cu activitatea restaurantelor, cafenelelor, hotelurilor și altor unități de alimentație publică. Orice majorare a poverii fiscale asupra acestor produse se va reflecta inevitabil în costurile finale suportate de consumatori. În contextul actual, caracterizat prin creșterea costurilor de operare, presiuni inflaționiste și diminuarea puterii de cumpărare, introducerea unei noi accize riscă să genereze efecte economice nedorite, printre care: - majorarea prețurilor pentru consumatori;	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.

			- reducerea volumelor de vânzări și a consumului în economia formală; - diminuarea investițiilor și a competitivității companiilor; - presiuni suplimentare asupra locurilor de muncă din sectoarele conexe; - reducerea veniturilor fiscale indirecte provenite din TVA, impozite salariale și contribuții sociale. Totodată, considerăm necesară evaluarea atentă a impactului asupra sectorului HoReCa, unde o parte importantă a băuturilor comercializate sunt preparate direct la punctul de consum (limonade, ceaiuri reci, cocktailuri fără alcool, băuturi pe bază de siropuri și alte produse similare). În lipsa unor reguli clare și uniforme de aplicare, există riscul apariției unor diferențe de tratament fiscal între produsele industriale și cele preparate în unitățile de alimentație publică, ceea ce poate genera incertitudini și dificultăți de conformare pentru operatorii economici. Solicită reexaminarea oportunității introducerii accizei propuse și desfășurarea unor consultări extinse cu reprezentanții mediului de afaceri înainte de adoptarea unei decizii finale. Considerăm că orice intervenție fiscală cu impact asupra consumului și sănătății publice trebuie să fie fundamentată pe date, evaluări de impact și analize cost-beneficiu clare.	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)**	Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) salută elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), care prevede stabilirea unui calendar multianual de majorare a accizelor pentru produsele din tutun și nicotină.	**Nu se acceptă.** Accelerarea majorării nivelurilor minime ale accizelor la țigarete, în numele alinierii la standardele europene și al beneficiilor pentru sănătatea publică, poate avea efecte contrare celor urmărite dacă ritmul de creștere depășește capacitatea de absorbție a pieței și nivelul de convergență economică,

			Introducerea unui cadru predictibil de ajustare a accizelor reprezintă un element important atât pentru sănătatea publică, cât și pentru asigurarea unei politici fiscale previzibile și pentru continuarea armonizării legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene. În același timp, Centrul PAS consideră că nivelurile minime ale accizelor la țigarete propuse pentru anii 2027–2029 pot fi ajustate într-un ritm mai ambițios, care să permită valorificarea mai deplină a beneficiilor pentru sănătatea publică și să accelereze apropierea Republicii Moldova de standardele europene. Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru Controlul Tutunului și Ghidurile pentru implementarea articolului 6 prevăd că măsurile fiscale și de preț sunt cele mai eficiente și cost-eficiente instrumente pentru reducerea consumului produselor din tutun, în special în rândul copiilor și adolescenților. Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială și alte organizații internaționale de referință în domeniu subliniază că tinerii și persoanele cu venituri mici sunt categoriile cele mai sensibile la preț, iar creșterea accizelor contribuie la prevenirea inițierii fumatului și la reducerea prevalenței consumului. Raportul „Politica de impozitare a consumului produselor din tutun în Republica Moldova”, realizat de Centrul PAS, evidențiază că: i) majorarea accizelor conduce la reducerea consumului și a prevalenței fumatului; ii) beneficiile economice și de sănătate depășesc costurile; iii) scenariile cu niveluri mai ridicate ale accizelor generează reduceri mai mari	deoarece o creștere prea rapidă a prețurilor stimulează expansiunea pieței ilicite, reduce conformarea fiscală și afectează predictibilitatea veniturilor bugetare, ceea ce în practică poate diminua atât eficiența măsurii fiscale, cât și impactul real asupra consumului, fără a genera îmbunătățiri proporționale în indicatorii de sănătate publică.

			ale mortalității și morbidității; iv) menținerea accesibilității produselor din tutun reprezintă un factor care limitează impactul politicilor de control al tutunului. Totodată, raportul arată că, pe parcursul ultimilor ani, creșterea veniturilor populației a depășit în anumite perioade ritmul de creștere a prețurilor produselor din tutun, ceea ce a dus la sporirea accesibilității acestora. În asemenea condiții, majorări moderate ale accizelor riscă să nu producă efectele de sănătate așteptate. În contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană și al revizuirii Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011 privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat, Republica Moldova trebuie să continue procesul de armonizare cu standardele europene. Accelerarea calendarului de majorare a accizelor va permite reducerea decalajelor și va contribui la asigurarea unui nivel mai ridicat de protecție a sănătății populației. **Prin urmare, propunem accelerarea calendarului de majorare a accizelor. Astfel la punctul 76 din proiectul de lege, Anexa nr.1 la Titlul IV, la pozițiile tarifare 240210000, 240220 și 240290000, pentru anul 2027 textul „dar nu mai puţin de 1755,1 lei”, pentru anul 2028 textul „dar nu mai puţin de 1930,6 lei” și pentru anul 2029 textul „dar nu mai puţin de 2123,7 lei” de substituit după cum urmează: pentru anul 2027 - „dar nu mai puţin de 1.815,71 lei”, pentru anul 2028 - „dar nu mai puţin de 2123,7 lei” și pentru anul 2029 - „dar nu mai puţin de 2.527,27 lei”.**	

			Argumentele potrivit cărora atingerea, în anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete în Republica Moldova ar genera o creștere a contrabandei și a comerțului ilicit nu sunt susținute de realitățile din regiune. Dimpotrivă, experiența Ucrainei demonstrează că un nivel de accizare cel puțin similar, sau chiar mai ridicat, poate fi aplicat fără a constitui un factor determinant al comerțului ilicit. Astfel, prin Legea Ucrainei „Cu privire la modificarea Codului Fiscal al Ucrainei și a altor legi ale Ucrainei privind revizuirea cotelor accizelor pentru produsele din tutun” (Відомості Верховної Ради України, 2025, nr. 20, art. 65), Ucraina a stabilit, începând cu anul 2024, o creștere anuală a accizelor la produsele din tutun cu 20%. În conformitate cu subpunctul 215.3.3 din Codul Fiscal al Ucrainei, obligația minimă de acciză pentru țigarete este de 90 euro pentru 1000 de țigarete. Mai mult, pe lângă nivelul minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete, Ucraina aplică și o cotă ad valorem de 5% asupra tuturor produselor din tutun, tutunului, substituenților industriali ai tutunului și lichidelor pentru țigarete electronice, atât la vânzarea efectuată de producători și importatori, cât și la comercializarea cu amănuntul. Această taxare suplimentară conduce la un preț final al produselor din tutun mai ridicat decât cel rezultat exclusiv din obligația minimă de acciză de 90 Euro pentru 1000 de țigarete. În aceste condiții, nivelul efectiv al impozitării și prețurile produselor din tutun din Ucraina sunt comparabile sau chiar mai ridicate decât cele care ar rezulta din aplicarea în Republica	

			Moldova, pentru anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete. Prin urmare, existența unui regim fiscal similar într-o țară vecină, cu o frontieră comună extinsă cu Republica Moldova, exclude argumentul potrivit căruia atingerea, în anul 2027, a nivelului de 90 euro pentru 1000 de țigarete ar crea diferențe de preț suficiente pentru a stimula contrabanda. În plus, experiența internațională și Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului demonstrează că nivelul comerțului ilicit este determinat în principal de eficiența administrării fiscale și vamale, de aplicarea legislației și de combaterea criminalității organizate și a corupției, și nu de nivelul accizelor. Astfel, atingerea nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete în Republica Moldova, în anul 2027, nu reprezintă un factor de risc pentru creșterea contrabandei, ci o măsură necesară pentru protecția sănătății publice și pentru continuarea armonizării cu standardele europene. Totodată aplicarea în Republica Moldova, începând cu anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete va genera venituri suplimentare la bugetul public național. O parte din aceste acumulări poate fi direcționată pentru fortificarea capacităților instituțiilor cu atribuții în prevenirea, depistarea și combaterea contrabandei și a comerțului ilicit cu produse din tutun și produse conexe. Astfel, resursele suplimentare pot fi utilizate pentru: i) dezvoltarea și modernizarea sistemelor de	

			monitorizare și control; ii) consolidarea capacităților Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Inspectoratului General al Poliției, Poliției de Frontieră și ale altor autorități competente; iii) implementarea unor mecanisme moderne de trasabilitate și monitorizare a produselor din tutun, în conformitate cu Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului; iv) intensificarea activităților de analiză a riscurilor, supraveghere și control; v) instruirea continuă a personalului și dezvoltarea cooperării interinstituționale și internaționale; vi) desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare privind riscurile asociate comerțului ilicit. Experiența Finlandei demonstrează că nivelurile ridicate ale accizelor nu generează automat contrabandă și comerț ilicit. Deși Finlanda aplică unele dintre cele mai mari accize la țigarete din Uniunea Europeană și are o frontieră extinsă cu Federația Rusă, unde produsele din tutun sunt considerabil mai ieftine, nivelul comerțului ilicit rămâne redus. Acest exemplu arată că fenomenul contrabandei depinde în primul rând de eficiența autorităților vamale, fiscale și de aplicare a legii, și nu de nivelul accizelor. Prin urmare, majorarea accizelor și combaterea eficientă a comerțului ilicit sunt obiective complementare, nu contradictorii. Veniturile suplimentare generate de aplicarea, pentru anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete oferă statului	

			posibilitatea de a investi în consolidarea mecanismelor de control și aplicare a legii, astfel încât beneficiile pentru sănătatea publică și pentru bugetul public să fie maximizate. În consecință, eventualele riscuri asociate comerțului ilicit nu constituie un argument pentru amânarea atingerii nivelului minim european de accizare, ci, dimpotrivă, justifică utilizarea unei părți din veniturile suplimentare generate de majorarea accizelor pentru consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de prevenirea și combaterea acestui fenomen.	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Berjan Iuliana**	Noua acciza pe artificii nu specifică pragul cantitativ (uz personal vs. comercial) și nu distinge între produsele pirotehnice de divertisment și materialele explozive industriale. Un cetățean care importă artificii pentru nuntă (câteva zeci de piese) și o firmă de spectacole care importă tone de produse pirotehnice sunt tratate identic? Lipsa de clarificare creează incertitudine.	**Nu se acceptă.** Regimul accizelor nu trebuie să fie construit pe excepții de tip „uz personal vs. comercial” sau pe cantități mici, deoarece o astfel de diferențiere ar complica semnificativ administrarea fiscală și ar crea oportunități de evitare a impozitării prin fragmentarea importurilor sau declararea artificială a destinației, iar în practică tratamentul unitar al produselor pirotehnice este o opțiune de politică fiscală justificată prin necesitatea de control, trasabilitate și reducere a riscurilor de abuz, urmând ca eventualele particularități (de exemplu, pentru spectacole autorizate) să fie gestionate prin regimuri de autorizare și scutiri administrative separate, nu prin fragmentarea regimului de accizare.
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 **Mărfuri supuse accizelor**	**Moldova Fruct**	**Asfixierea costurilor de producție prin majorarea accizei la motorină fără compensare integrală** **Ce prevede proiectul:** Se stabilește o traiectorie accelerată de creștere a accizei la motorină per tonă pentru următorii ani: 2027 – 4.774,7 lei, 2028 – 5.729,7 lei, și 2029 – 6.875,6 lei. Pentru sectorul agricol, rambursarea	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.

			acestei accize este plafonată prin lege la un nivel de maximum 90%. **Consecințe economice anticipate:** Motorina reprezintă inputul critic nesubstituibil pentru toate lucrările tehnologice (tratamente fitosanitare, agrotehnice, recoltat, transport logistic). Limitarea rambursării la 90%, corelată cu explozia valorii absolute a accizei nominale la pompă, va genera o creștere netă, directă și nesubvenționată a costului per hectar de livadă. Această asimetrie de cost va anula complet impactul pozitiv al subvențiilor de dezvoltare oferite prin AIPA și va adânci decalajul de competitivitate regională față de fermierii din UE. **Introducerea unei clauze de compensare de 100% a accizei la motorina achiziționată și utilizată exclusiv în lucrările agricole mecanizate și logistica de recoltare, aliniind fermierii noștri la modelele de sprijin aplicate în statele Uniunii Europene („Motorina Diesel/Agro”).**	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 **Mărfuri supuse accizelor**	**CNSM**	Cu referire la Anexa nr. 1 la Titlul IV, care stabilește lista mărfurilor supuse accizelor, considerăm inacceptabilă majorarea accizei la carburanți, mai cu seamă la motorină, cu circa 20%. Această creștere, în condițiile actuale de criză mondială în domeniul energetic, va avea un impact negativ de amploare asupra economiei, fiind afectate toate ramurile economiei naționale (agricultura, serviciile de transport etc.).	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 **Mărfuri supuse accizelor**	**Asociația Exportatorilor de Cereale „Agrocereale”**	Pe lângă TVA, proiectul cuprinde măsuri care se adaugă poverii sectorului. Accizele la motorină cresc trei ani consecutiv, în convergență cu nivelul Uniunii Europene (Anexa nr. 1 la Titlul IV): de la 4 774,7 lei/tonă în	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.

			2027, la 5 729,7 lei în 2028 și 6 875,6 lei în 2029. Această creștere majorează direct costul de transport și logistică — o povară deosebit de relevantă pentru modelul nostru de activitate, bazat pe colectarea de la fermieri dispersați geografic, transportul la elevatoare și apoi la port. Deși proiectul prevede o acciză redusă pentru motorina utilizată la lucrările agricole și horticole (art. 125 alin. (8)), aceasta nu acoperă logistica de colectare și de transport spre export.	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 **Mărfuri supuse accizelor**	**Ministerul Sănătății**	La pct. 76 din proiect, la Anexa nr.1 la Titlul IV: Se propune modificarea cotelor accizelor aplicabile produselor din tutun prin stabilirea unui calendar accelerat de creștere a acestora, pentru asigurarea conformității integrale cu prevederile Directivei 2011/64/UE privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat. În prezent, calendarul fiscal național nu asigură atingerea integrală a plafoanelor comunitare obligatorii, care stipulează că acciza globală pe țigarete trebuie să constituie cel puțin 60% din prețul mediu ponderat de vânzare cu amănuntul al țigaretelor eliberate pentru consum și nu poate fi mai mică de echivalentul în MDL a 90 EUR pentru 1.000 de țigarete, indiferent de prețul mediu ponderat de vânzare cu amănuntul. Această măsură reprezintă o transpunere directă a angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Articolul 48 și Anexa VI la Acordul de Asociere RM-UE. In scopul încurajării producătorului să reducă conținutul de zahăr în băuturi se propune stabilirea unor cote diferențiate de aplicare a accizelor - inclusiv 2,4 lei/litru cum este în stabilită proiectul de lege cu aplicarea	A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului.

			unei majorări pentru băuturile care depășesc 8 g zahăr/100 ml. Pragul de 8 g zahăr/100 ml este unul de risc sporit, conform recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății. Conform practicilor mai multor state UE (Portugalia, Franța, Spania, Lituania, Letonia, etc.) taxele stabilite pentru băuturile ce conțin zahăr peste 8 g /100 ml sunt mai mari decât pentru băuturile cu conținut mai mic de zahăr. Aceasta va permite aplicarea unei cote de bază pentru produsele cu un conținut moderat de zahăr și aplicarea cotei majorate doar pentru produsele cu un conținut mai ridicat de zahăr. O asemenea abordare nu contestă mecanismul fiscal propus, ci îl completează cu un criteriu de sănătate publică. (Tabel propunere în aviz).	
	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins:	**Asociația Obștească „Status-SUPORT”**	Ne exprimăm profunda preocupare față de propunerea actuală a Ministerului Finanțelor de creștere liniară și uniformă cu 10% a accizelor pentru toate categoriile de produse din tutun. Solicităm înlocuirea acesteia cu prelungirea și menținerea abordării curente din Codul Fiscal - respectiv +10% anual pentru țigaretele convenționale, +5% pentru produsele din tutun încălzit și +15% pentru țigările electronice - un model stabil care s-a aplicat în ultimii doi ani și dat deja roade remarcabile în ceea ce privește reducerea contrabandei și asigurarea unui cadru economic previzibil pentru piața internă legală. Prin urmare, continuarea exact a acestui calendar reprezintă singura opțiune predictibilă pentru a proteja piața legală și a asigura scăderea în continuare a pieței ilicite. Datele din teren confirmă relația cauzală, dintre politica fiscală eficientă și ratele de consum ilicit și susțin	**Se acceptă parțial,** în redacția propusă de autor ca urmare avizării proiectului

			prevenirea bazată pe predictibilitate. Structura actuală a taxelor de acciză pentru diferite categorii de produse din tutun a funcționat ca o armă economică eficientă, reducînd consumul ilicit la un minim istoric. Orice destabilizare a acestui mecanism reprezintă un risc de securitate, capabil si destabilizeze și piața legală sau chiar să reactiveze rețelele de contrabandă. Scopul primordial al Crime Stoppers Moldova Program este contracararea comerțului ilegal cu produse din tutun și nicotină pentru a asigura siguranța economică și o piață loială. Aplicarea strategiei curente de creștere a accizelor în ultimii doi ani a determinat o contracție masivă și fără precedent a pielei ilicite de tutun din Republica Moldova, care a scăzut de la un nivel critic de 11,9% la sfârșitul anului 2023, până la doar 6.9% la sfârșitul anului 2025. Abordarea curentă a protejat consumatorii și a transferat volumele din zona subterană în zona legală, fiscalizată. **Ratele propuse:** Țigarete convenționale (+10% anual) Produse din tutun încălzit (+5% anual) Țigări electronice (+15% anual) Pentru a asigura o transpunere predictibilă a acestor obiective și pentru a oferi autorităților o foaie de parcurs clară, AO „Status-SUPPORT" propune stabilirea unui calendar fiscal trienal stabil, bazat pe continuarea algoritmului actual de taxare. În mod crucial, această politică bazată pe gradualism și predictibilitate servește la protejarea încrederii publice și la menținerea atractivității pentru investițiile internaționale. Concomitent, acest model asimetric optimizează colectarea veniturilor prin	

			concentrarea efortului fiscal pe categoriile deficitare, prevenind în același timp riscul de extindere a contrabandei. Structura detaliată a cotelor nominale recomandate pentru perioada 2027 -2029, corelată, cu noile praguri de referință, este sistematizată în tabelul din aviz. În concluzie, AO „Status-StlPPORT", prin proiectul Crime Stoppers Moldova Program, consideră că menținerea actualei abordări fiscale (10% CC / 5% HPT/ 15% E-cig) este o măsură de politică publică responsabilă, indispendabilă pentru izolarea rețelelor de criminalitate orgarizată. Eficiența incontestabilă a acestei strategii asimetrice a fost deja demonstrată în mod empiric de scăderea accentuată a pieței ilicite de tutun din Republica Moldova, care s-a contractat masiv de la un nivel critic de 11,9% la sfârșitul anului 2023, până la un minim istoric de 6.9% la sfîrșitul anului 2025. Pentru a consolida acest progres remarcabil și pentru a preveni reorientarea consumatorilor către circuitele clandestine, este imperativ să continuăm exact aceasta abordare predictibilă, evitând șocurile tarifare uniforme care ar putea destabiliza piața legală.	
Articolul 129. Noţiuni În scopul exercitării administrării fiscale, se definesc următoarele noțiuni:	Articolul 129: se completează cu punctele 23) cu următorul cuprins: „23) Împiedicarea controlului fiscal - orice acțiune sau inacțiune imputabilă contribuabilului ori persoanelor care acționează în numele acestuia, săvârșită în legătură cu desfășurarea controlului fiscal, care obstrucționează în mod real, efectiv și semnificativ exercitarea atribuțiilor legale ale organului	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Nu e clar descrisă limita și circumstanțe neacțiunii imputabile, încît și justificarea necesității acțiunilor din partea organului de control.	**Nu se acceptă,** formularea definiției privind „împiedicarea controlului fiscal” este una generală, deoarece nu poate acoperi exhaustiv toate situațiile posibile de obstrucționare a controlului, iar stabilirea unor limite și circumstanțe strict enumerate ar reduce capacitatea organului fiscal de a reacționa la comportamente evazive variate și în continuă adaptare, astfel încât criteriul de „obstrucționare reală, efectivă și semnificativă” funcționează ca un standard juridic flexibil, care

	fiscal, având ca rezultat limitarea, tergiversarea ori imposibilitatea verificării situației fiscale reale;			permite aprecierea de la caz la caz în funcție de circumstanțele concrete, iar necesitatea acțiunilor organului de control este justificată tocmai prin obligația legală de a asigura verificarea corectă a situației fiscale și prevenirea comportamentelor care pot afecta colectarea veniturilor bugetare.
		AIM	AIM consideră că administrarea fiscală modernă trebuie construită pe principiile transparenței, predictibilității și conformării voluntare. În acest context, exprimăm îngrijorarea față de măsurile care reduc transparența activității de control fiscal, inclusiv eliminarea obligației de a publica planurile controalelor fiscale. Experiența internațională demonstrează că transparența și comunicarea eficientă cu contribuabilii stimulează conformarea voluntară și reduc costurile administrative atât pentru contribuabili, cât și pentru autorități. În schimb, accentuarea exclusivă a dimensiunii punitive poate afecta relația de încredere dintre mediul de afaceri și administrația fiscală.	**Nu se acceptă**, publicarea planurilor de control fiscal nu este o condiție necesară pentru transparență sau conformare voluntară, ci poate diminua eficiența administrării fiscale prin oferirea indirectă a informațiilor care permit contribuabililor să-și ajusteze comportamentul înainte de verificare, ceea ce reduce capacitatea organului fiscal de a identifica riscurile reale și de a combate evaziunea în mod eficient, astfel încât un grad mai ridicat de confidențialitate în planificarea controalelor poate fi justificat prin necesitatea asigurării caracterului inopinat și bazat pe risc al verificărilor, fără ca aceasta să excludă transparența generală a regulilor fiscale sau dialogul instituțional cu mediul de afaceri.
Articolul 133. Atribuţiile Serviciului Fiscal de Stat (1) În realizarea funcţiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat are următoarele atribuţii generale: 18) reprezintă statul în instanţele de judecată şi în organele de urmărire penală ca subiect de drepturi şi obligaţii privind raporturile juridice fiscale, precum şi orice alte raporturi juridice rezultate din activitatea Serviciului Fiscal de Stat;	Articolul 133 alineatul (1) punctul (18) se completează cu textul „ , inclusiv reprezintă statul în calitate de creditor unic în cadrul proceselor de insolvabilitate privind creanțele ce constituie obligații fiscale aferente Bugetului Public Național”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	În cazul datoriilor față de Întreprinderi de Stat – datoriile debitoare tot va fi colectate de SFS?	**Nu se acceptă,** SFS va fi creditor unic în cadrul proceselor de insolvabilitate privind creanțele ce constituie obligații fiscale aferente Bugetului Public Național.
Articolul 134. Drepturile Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcţionarilor fiscali	Articolul 134 alineatul (1) se completează cu punctele 2^1) cu următorul cuprins:	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Introducerea punctului 2^1) creează situația de depășire nejustificată a atribuțiilor organului de control și	**Nu se acceptă**, reglementarea care permite organului fiscal să solicite și să primească informații de la alte

(1) Serviciul Fiscal de Stat şi funcţionarii fiscali, în cadrul acţiunilor de exercitare a funcţiei, au următoarele drepturi:	„2[1]) să solicite şi să primească gratuit, pe suport de hârtie şi în format electronic, din partea autorităţilor publice centrale şi locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) deţinătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru executarea silită a obligației fiscale orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conţine informația respectivă;		dublarea informației prezentate pe diferit suport. Pct. 8[1]) – din legislația existentă atribuțiile menționate în punct introdus pot fi delegate numai organizații speciale cu pregătirea profesională potrivită.	autorități și deținători de registre nu reprezintă o depășire a atribuțiilor, ci o consolidare a capacității de executare silită fiscală, deoarece accesul direct și interinstituțional la date relevante elimină bariere administrative, reduce timpul de colectare a informațiilor și crește eficiența recuperării creanțelor bugetare, iar existența unor atribuții similare în alte structuri specializate nu exclude acordarea acestui drept organului fiscal, întrucât acesta acționează în cadrul competențelor sale legale proprii, iar centralizarea accesului la date este o practică uzuală în administrarea fiscală modernă, menită să evite fragmentarea informației, nu să o dubleze inutil.
		Ministerul Justiției (MJ)	Cu referire la extinderea drepturilor Serviciului Fiscal de Stat de a solicita și primi informații, date și documente, inclusiv în format electronic, de la autorități, instituții, organizații și alte persoane, menționăm că, deși o astfel de măsură poate fi justificată pentru administrarea fiscală, aceasta trebuie să fie corelată cu protecția secretului profesional al avocatului. Secretul profesional avocat-client nu este un privilegiu personal al avocatului, dar o garanție a dreptului la apărare, a dreptului la un proces echitabil și a încrederii justițiabilului în avocat. Datele din dosarul de asistență juridică, corespondența avocat-client, strategia de apărare, informațiile despre cauze, plățile asociate unor dosare concrete și identitatea unor clienți pot intra sub protecția secretului profesional. Astfel, se consideră necesară introducerea unei garanții exprese în Codul fiscal: „Solicitarea și prezentarea informațiilor în cadrul administrării fiscale nu pot aduce atingere secretului profesional al	

			avocatului, prevăzut de Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură. Refuzul avocatului de a prezenta informații protejate de secretul profesional nu constituie obstrucționare a controlului fiscal, dacă este motivat prin natura confidențială a informației." De asemenea, orice control fiscal desfășurat la sediul profesional al avocatului trebuie să fie limitat la documentele fiscale și contabile relevante, fără acces la dosarele de asistență juridică, suporturi de date care conțin corespondența cu clienții sau documente ce vizează apărarea în cauze civile, penale, contravenționale ori administrative.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	La art. 134 din Codul fiscal: Cu privire la completarea alin. (1) cu pct. 2^1), atenționăm că informațiile ce constituie secret profesional se furnizează de către Banca Națională a Moldovei în cazurile și în condițiile prevăzute de art. 36 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În acest context, propunem revizuirea normei întru precizarea că autoritățile publice, instituțiile, alte organizații, vor furniza informațiile care le dețin „în condițiile legii".	
Articolul 134. Drepturile Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcţionarilor fiscali (1) Serviciul Fiscal de Stat şi funcţionarii fiscali, în cadrul acţiunilor de exercitare a funcţiei, au următoarele drepturi:	Articolul 134 alineatul (1) se completează cu punctele 8^1) cu următorul cuprins: 8^1) să solicite persoanelor fizice şi juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege sau dintr-un raport juridic, în vederea asigurării eficiente a executării silite a obligației fiscale;	**Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (AIR)**	Proiectul prevede completarea articolului 134 alineatul (1) cu punctul 8^1), care prevede dreptul Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcționarilor fiscali să solicite persoanelor fizice şi juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege sau dintr-un raport juridic, în vederea asigurării eficiente a executării silite a obligației fiscale. Cuvintele „sau dintr-un raport juridic" pot crea situații de interpretări abuzive și nu se acceptă.	**Nu se acceptă**, sintagma „sau dintr-un raport juridic" nu extinde în mod arbitrar competențele organului fiscal, ci clarifică faptul că obligațiile care pot fi solicitate derivă nu doar din lege în sens strict, ci și din relațiile juridice deja existente între părți (contracte, obligații civile, comerciale sau administrative), iar această formulare este necesară pentru a acoperi situațiile în care executarea silită depinde de comportamente sau obligații deja asumate de contribuabil în alte

				raporturi juridice, astfel încât eliminarea acestei sintagme ar putea limita artificial capacitatea administrației fiscale de a valorifica efectiv drepturile patrimoniale ale debitorului și de a asigura colectarea eficientă a obligațiilor fiscale, fără a crea prin sine riscuri de abuz, deoarece interpretarea rămâne circumscrisă cadrului legal general și controlului jurisdicțional.
Articolul 134. Drepturile Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcţionarilor fiscali (1) Serviciul Fiscal de Stat și funcționarii fiscali, în cadrul acţiunilor de exercitare a funcţiei, au următoarele drepturi:	26) să solicite și să obțină acces, inclusiv prin conectare directă sau interconectare tehnică, la sistemele informaționale ale prestatorilor de servicii de plată, în condițiile legislației în vigoare, în scopul efectuării verificărilor privind respectarea obligației de declarare la Serviciul Fiscal de Stat a conturilor de plăți deschise de contribuabili;”.	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	Cu privire la completarea alin. (1) cu pct. 26) conform căruia Serviciul Fiscal de Stat și funcționarii fiscali au dreptul *„să solicite și să obțină acces, inclusiv prin conectare directă sau interconectare tehnică, la sistemele informaționale ale prestatorilor de servicii de plată, în condițiile legislației în vigoare, în scopul efectuării verificărilor privind respectarea obligației de declarare la Serviciul Fiscal de Stat a conturilor de plăți deschise de contribuabili”*, propunem substituirea sintagmei „prestatorilor de servicii de plată” cu cuvintele „banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică și/sau furnizorul de servicii poștale”. Pornind de la prezumția că această prevedere vizează extinderea posibilității de verificare a respectării obligației de declarare la Serviciul Fiscal de Stat a conturilor de plăți deschise de contribuabili, considerăm oportună precizarea categoriilor de prestatori de servicii de plată de la care se solicită acces la sistemul informațional (atenționăm în acest context că, în conformitate cu art. 5 din Legea 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, Banca Națională a Moldovei, se încadrează	**Se acceptă**

			de asemenea în categoria prestatorilor de servicii de plată). Totodată, atenționăm că Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, Legea nr. 114/2012 reglementează în mod exhaustiv cazurile și condițiile de furnizare a informației ce constituie secret bancar si secret profesional (art. 97, art. 126 din Legea nr. 202/2017, art. 103^1 din Legea nr. 114/2012). Respectiv, în vederea asigurării aplicabilității normei propuse, Legea nr. 202/2017 și Legea nr. 114/2012 urmează a fi completate corespunzător cu temeiuri adiționale de furnizare a informației către Serviciul Fiscal de Stat. Propunerea este valabilă și pentru art. 226 alin. (7^1) din proiectul de lege.	
Articolul 144^1. **Î**nregistrarea în calitate de centru de asistenţă tehnică pentru maşinile de casă şi de control/imprimantele fiscale (4) Solicitantul depune cererea şi următoarele acte la Serviciul Fiscal de Stat: b) copiile contractelor de colaborare cu furnizorul de maşini de casă şi de control/imprimante fiscale în care, în mod expres, sunt enumerate modelele de maşini de casă şi de control/imprimante fiscale care vor fi deservite (domeniul de certificare pentru solicitanţii de certificat CAT MCC/IF);	Articolul 144^1: la alineatul (4) litera b), textul „(domeniul de certificare pentru solicitanții de certificat CAT MCC/IF)” se exclude;	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Abrogarea pct. b) poate produce la intrarea pe piață echipamentelor de la furnizori neautorizați.	**Nu se acceptă,** poziția nu este argumentată.
	Articolul 167: la alineatul (1), după cuvintele „cu excepţia conturilor tranzitorii de executare a bugetelor” se introduc cuvintele „conturilor bancare ale Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională a Moldovei”. la alineatul (2), după cuvintele „cu	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	La art. 167 din Codului fiscal, propunem ajustarea redacțională a modificărilor propuse prin completarea referinței la actul normativ indicat (în sensul completării cu numărul și anul adoptării Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei).	**Nota,** nu este specificat act normativ

	excepţia conturilor tranzitorii de executare a bugetelor" se introduc cuvintele „conturilor bancare ale Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională a Moldovei", iar enunțul „În cazul în care contribuabilul are restanţe, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să nu elibereze documentul electronic care confirmă luarea la evidenţă fiscală." se exclude.			
Articolul 174. Stingerea obligaţiei fiscale prin scădere (3) Stingerea prin scădere a obligaţiei fiscale a contribuabilului are loc în urma încetării activităţii lui prin lichidare, inclusiv pe cale judiciară, prin reorganizare, precum şi în cazul în care stingerea ei prin executare silită în conformitate cu prezentul cod este imposibilă.	La art. 174 alin. (3) textul „în urma încetării activităţii lui prin lichidare, inclusiv pe cale judiciară, prin reorganizare, precum şi " se exclude.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Exclusă stingerea prin scădere a obligaţiei fiscale în urma lichidării, inclusiv pe cale judiciară – lichidarea e o acțiune autorizată de organele statului, nu poate exista "datorie după moarte"	**Nu se acceptă,** poziția nu este argumentată.
Articolul 188. Darea de seamă fiscală corectată (2) Contribuabilul care descoperă că darea de seamă fiscală prezentată anterior conţine o greşeală sau o omisiune are dreptul să prezinte o dare de seamă fiscală corectată, conform formularului şi modului de întocmire în vigoare pentru darea de seamă fiscală care se corectează. Cu excepţia dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, contribuabilul este în drept să prezinte darea de seamă fiscală corectată nu mai târziu de 6 ani de la termenul-limită de prezentare a dării de seamă fiscale care se corectează.	La articolul 188: alineatul (2) textul „Cu excepţia dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii," se exclude;	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	De ce se exclude posibilitatea corectării aspectelor CAS într-un termen mai mare de 6 ani?	**Nu se acceptă,** excluderea posibilității de corectare a aspectelor privind CAS (contribuțiile de asigurări sociale) după un termen de 6 ani este, de regulă, justificată prin principiile de securitate juridică și stabilitate a raporturilor fiscale. Un contraargument principal este că un termen nelimitat sau prea extins de corectare ar menține contribuabilii într-o stare permanentă de incertitudine juridică, afectând predictibilitatea obligațiilor bugetare și a situației lor fiscale. După o perioadă îndelungată, documentele justificative pot deveni indisponibile, datele pot fi dificil de verificat, iar capacitatea administrației fiscale de a stabili corect situația reală scade semnificativ.
Articolul 194. Modalităţile de executare silită a obligaţiei fiscale	Articolul 194 alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:	**Ministerul Muncii și**	**La Art. II pct. 86 ce vizează redacția art. 194 alin. (1) Cod fiscal, textul literei e) nou suplinite, care instituie**	**Se acceptă** prin excluderea propunerii respective

(1) Executarea silită a obligaţiei fiscale se efectuează prin: a) încasare a mijloacelor băneşti, inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare şi/sau conturile de plăţi ale contribuabilului, cu excepţia celor de pe conturile de credit şi provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social); b) ridicare de la contribuabil a mijloacelor băneşti în numerar, inclusiv în valută străină; c) urmărire a bunurilor contribuabilului, cu excepţia celor consemnate la lit.a) şi b); d) urmărire a datoriilor debitoare ale contribuabililor prin modalităţile prevăzute la lit.a), b) şi c). [...]	„e) urmărirea salariului şi a altor venituri ale debitorului conform procedurii stabilite prin ordin al directorului Serviciului Fiscal de Stat.”.	**Protecției Sociale (MMPS)**	**posibilitatea urmăririi salariului și a altor venituri ale debitorului conform procedurii stabilite prin ordin al directorului Serviciului Fiscal de Stat urmează a fi revăzut întrucât este susceptibil de a fi interpretat în sensul creării posibilității extinderii prin actul normativ al directorului Serviciului Fiscal de Stat a unor categorii noi de venituri ce pot fi urmărite de autoritate ceea ce ar** echivala cu acordarea unor competențe care excedează competența autorității administrative respective, or asemenea aspecte țin exclusiv de autoritatea Parlamentului și în subsidiar de autoritatea Guvernului strict în limitele executării legilor. Astfel, cuvintele „și a altor venituri ale debitorului” urmează a fi exclus, în vederea asigurării clarității normative. Totodată, la Art. II pct. 86 ce vizează redacția art. 194 alin. (1) lit. e) Cod fiscal, mecanismul urmăririi salariului urmează a fi corelat cu normele Codului de executare cu privire la limitele urmăririi salariului, care inclusiv la art. 110 alin. (1) lit. o) prevăd expres că nu poate fi urmărită partea salariului în mărimea cuantumului salariului minim. Aceasta reprezintă o garanție socială, cu temeiuri constituționale și este o expresie a standardului european potrivit căruia executarea silită nu poate priva persoana de mijloacele minime necesare existenței.	
Articolul 194. Modalităţile de executare silită a obligaţiei fiscale (1) Executarea silită a obligaţiei fiscale se efectuează prin: a) încasare a mijloacelor băneşti, inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare şi/sau conturile de	Articolul 194 alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) urmărirea salariului şi a altor venituri ale debitorului conform procedurii stabilite prin ordin al	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 86, având în vedere că art. 194 din Codul fiscal, în redacția proiectului instituie dreptul SFS de a urmări salariul contribuabilului, este necesar a completa norma cu prevederi care să asigure că urmărirea salariului debitorului va fi făcută cu respectarea	**Se acceptă** prin excluderea propunerii respective

plăţi ale contribuabilului, cu excepţia celor de pe conturile de credit şi provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social); b) ridicare de la contribuabil a mijloacelor băneşti în numerar, inclusiv în valută străină; c) urmărire a bunurilor contribuabilului, cu excepţia celor consemnate la lit.a) şi b); d) urmărire a datoriilor debitoare ale contribuabililor prin modalităţile prevăzute la lit.a), b) şi c).	directorului Serviciului Fiscal de Stat.”.		dreptului la păstrarea unui minim din acesta - similar cum este prevăzut în Codul de executare. Totodată, pentru situațiile când salariul este urmărit și de executorul/executorii judecătorești, SFS urmează să se alăture urmăririi (analogic prevederilor de la art. 197), pentru ca reținerile să fie corect efectuate, cu respectarea drepturilor debitorului, dar și a creditorilor, fără să existe riscul însumării unor urmăriri a salariului care să depășească limita admisă de lege sau chiar cuantumul salariului.	
Articolul 197. Încasarea de mijloace băneşti de pe conturile bancare şi/sau de plăţi ale contribuabilului (1) Începînd cu ziua următoare celei în care a apărut restanţa sau în care s-a aflat despre apariţia ei, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile bancare şi/sau de plăţi (cu excepţia contului de împrumut, a conturilor bancare şi/sau de plăţi deschise conform prevederilor acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova şi donatorii externi a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum şi a conturilor persoanelor fizice care nu sînt subiecţi ai activităţii de întreprinzător (în cazul executorilor judecătoreşti – numai conturile speciale), conturile de acumulare deschise conform legislaţiei insolvabilităţii) ale contribuabilului dacă acesta dispune de ele şi dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaşte.	Articolul 197: la alineatul (1), după cuvintele „Serviciul Fiscal de Stat este în drept să înainteze ordine incaso” se completează cu cuvântul „automatizat,” iar textul „precum și a conturilor persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător (în cazul executorilor judecătorești – numai conturile speciale),” se substituie cu textul „precum și a conturilor speciale ale executorilor judecătorești”;	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Incaso automatizat va scoate în iveală multe erori. Trebuie de introdus preîntîmpinarea. Tehnic: Întoducerea termenului de valabilitate a ordinului incasso mai prelungit față de cel precedent limitează posibilitatea de a încasa datoria exactă, încît după expirarea termenului de 24 de ore datoria se majorează.	**Nu se acceptă.** Prelungirea termenului de valabilitate a ordinului de incasso automatizat și renunțarea la un mecanism de expirare foarte scurt nu limitează determinarea corectă a datoriei, ci asigură tocmai executarea ei efectivă și evitarea situațiilor în care formalități procedurale sau întârzieri tehnice conduc la eșuarea colectării, iar actualizarea datoriei (inclusiv eventualele accesorii) nu este un efect arbitrar al expirării ordinului, ci rezultă din însăși natura obligației fiscale, care continuă să genereze obligații până la stingerea integrală, astfel încât eficiența sistemului de executare silită prevalează asupra rigidității unui termen de 24 de ore, care în practică poate crea blocaje și poate reduce gradul de recuperare a creanțelor bugetare.

Pentru toate categoriile de conturi bancare şi/sau de plăţi înscrise în Registrul fiscal de stat, ordinele incaso se emit în monedă naţională. La executarea ordinului incaso emis în moneda naţională înaintat la contul în valută străină al contribuabilului, banca efectuează operaţiunea de cumpărare a valutei străine contra monedei naţionale aplicînd cursul valutar stabilit de aceasta, cu transferarea leilor moldoveneşti la bugetul public naţional în aceeaşi zi.				
	Se completează cu articolul 197[1] cu următorul conținut: „**Articolul 197[1]** . Încasarea mijloacelor bănești de pe conturile de plăți/bancare ale contribuabilului persoană fizică-cetățean. (1) În cazul admiterii restanțelor de către contribuabili persoane fizice – cetățeni, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile de plăți/bancare dacă aceștia dispun de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște. (2) Procedura emiterii și înaintării ordinelor incaso este similară celei specificate la art.197.”.	**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	**Executarea silită a obligațiilor fiscale restante la bugetele locale rămâne o problemă nesoluționată.** La începutul anului 2026, CALM a expediat sesizarea către Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat, prin care a relatat problemele și dificultățile APL la executarea silită a obligațiilor fiscale restante și care rămâne nesoluționată deocamdată, având în vedere că legislația actuală trimite APL la proceduri judiciare complexe, costisitoare și de durată, iar instanțele de judecată nu au o practică judecătorească uniformă care să permită încasarea datoriilor în timp util și cu resurse rezonabile. Totodată, Ministerul Finanțelor, constată în sinteza la proiectul de lege că pe parcursul ultimilor cinci ani– datoriile restante la bugetele locale au crescut la peste 220 milioane lei- fără însă a se propune deocamdată soluții legale corespunzătoare în proiect, care să faciliteze procesul de executare silită de către APL. Având în vedere că prin pct. 88 din proiectul de lege „Se completează cu articolul 197[1] cu următorul conținut: „Articolul 197[1]. Încasarea mijloacelor bănești de pe conturile de plăți/bancare ale	**Nu se acceptă**, propunerea impune consultarea de catre CALM a Ministerului Justiției.

			contribuabilului persoană fizică-cetățean. (1) În cazul admiterii restanțelor de către contribuabili persoane fizice– cetățeni, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile de plăți/bancare dacă aceștia dispun de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște", propunem ca de acest mecanism să beneficieze și APL. Astfel, încât APL să aibă dreptul de (opțiune, pe lângă calea judecătorească) a aproba prin dispoziția primarului listele debitorilor și să le expedieze Serviciului Fiscal de stat care să „emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii la conturile de plăți/bancare ale debitorilor". Sau alternativ, implementarea propunerilor anterioare ale CALM, prin care să fie exclusă calea judecătorescă pentru APL pentru ca să poată executa silit obligațiile fiscale pe bază de documente executorii. Atenționăm, că în cazul nesoluționării problemei în cauză, numărul debitorilor va crește exponențial, la fel ca și cuantumul total al obligațiilor fiscale restante (datoriilor).	
Articolul 200. Sechestrarea bunurilor ca modalitate de asigurare a executării silite a obligaţiei fiscale	Articolul 200: în denumirea articolului cuvintele „de asigurare" se exclud; la alineatul (6), litera d) se abrogă.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Scoaterea noțiunii "de asigurare" din denumirea articolului – sechestru nu produce de sinestătător intrarea mijloacelor bănești în contul bugetului public, ci limitează posibilitatea de înstrăinare activelor la alte destinații. Art.230 CF rămîne cu noțiune "de asigurare" inclusă. Abrobarea alin. (6) limitează realizarea activelor sechestrate de ambele organizații.	**Nu se acceptă.** Reieșind din faptul că SFS este limitat în privința aplicării sechestrului asupra bunului contribuabilului restanțier de către alte autorități publice (art. 200 alin. (6) lit. d) din Codul fiscal), persistă riscul ca în cazul în care interdicțiile aplicate de către alte autorități publice să fie anulate, contribuabilul poate să înstrăineze bunul respectiv. Totodată, persistă riscul de înstrăinare a bunurilor, în perioada derulării procedurii de aducere la cunoștință a

				Hotărârii privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului.
Articolul 214. Principiile generale de efectuare a controlului fiscal (1) Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislaţia fiscală într-o anumită perioadă sau în cîteva perioade fiscale. (8) Se interzice efectuarea repetată a controalelor fiscale la faţa locului asupra unora şi aceloraşi impozite şi taxe pentru o perioadă fiscală care anterior a fost supusă controlului, cu excepţia cazurilor cînd efectuarea controlului fiscal repetat se impune de reorganizarea sau lichidarea contribuabilului, ţine de auditul activităţii Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, de activitatea posturilor fiscale sau de depistarea, după efectuarea controlului, a unor semne de încălcări a legislaţiei, cînd aceasta este o verificare prin contrapunere, cînd necesitatea a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea legislaţiei fiscale sau în urma examinării contestaţiei. Drept temei pentru efectuarea controlului fiscal repetat la faţa locului, în legătură cu auditul activităţii Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, poate servi numai decizia acestuia din urmă, cu respectarea cerinţelor prezentului articol.	La articolul 214: alineatul (8), textul „sau lichidarea contribuabilului,” se completează cu textul „ține de verificarea corectitudinii şi stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului,”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Nu e justificată excluderea normei de efectuare a verificării documentare, încît nu e atins pragul de digitalizare totală. Oare efectul lungimii brațului nu e verificat prin control total?	**Notă,** verificarea totală, cuprinde inclusiv și verificarea documentară.
Articolul 214. Principiile generale de efectuare a controlului fiscal (1) Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislaţia fiscală într-o anumită perioadă sau în cîteva perioade fiscale.	La articolul 214: alineatul (8), textul „sau lichidarea contribuabilului,” se completează cu textul „ține de verificarea corectitudinii şi stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului,”.	**EBA**	**Revizuirea cadrului propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor aferente Prețurilor de Transfer** Proiectul politicii fiscale include anumite reguli speciale/derogări aferente modului în care vor fie efectuate controalele fiscale aferente	**Nu se acceptă.** Regimul propus privind controalele repetate și aplicarea sancțiunilor în materia prețurilor de transfer este justificat de complexitatea și riscul fiscal ridicat asociat acestor tranzacții, iar necesitatea verificărilor ulterioare nu reprezintă o formă de supracontrol, ci

(8) Se interzice efectuarea repetată a controalelor fiscale la faţa locului asupra unora şi aceloraşi impozite şi taxe pentru o perioadă fiscală care anterior a fost supusă controlului, cu excepţia cazurilor cînd efectuarea controlului fiscal repetat se impune de reorganizarea sau lichidarea contribuabilului, ţine de auditul activităţii Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, de activitatea posturilor fiscale sau de depistarea, după efectuarea controlului, a unor semne de încălcări a legislaţiei, cînd aceasta este o verificare prin contrapunere, cînd necesitatea a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea legislaţiei fiscale sau în urma examinării contestaţiei. Drept temei pentru efectuarea controlului fiscal repetat la faţa locului, în legătură cu auditul activităţii Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, poate servi numai decizia acestuia din urmă, cu respectarea cerinţelor prezentului articol. **Articolul 234.** Absolvirea de răspundere pentru încălcare a legislaţiei (2) Persoana trasă la răspundere pentru încălcare a legislaţiei beneficiază de o reducere cu 50% a amenzilor aplicate, cu excepţia amenzilor aplicate pentru comiterea repetată, în decurs de 6 luni consecutive, a încălcărilor legislaţiei prevăzute la art.254 şi 254[1], dacă respectă strict următoarele condiţii: b) în termen de 3 zile lucrătoare de la data înmînării deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei,	La articolul 234 alineatul (2) litera b), cuvintele „ de la data înmânării” se completează cu cuvintele „sau comunicării conform modalităților prevăzute de prezentul cod”.		Prețurilor de Transfer și aplicate sancțiuni și penalități. Astfel, art.214 alin.(8) din Codul fiscal se propune a fi amendat în sensul admisibilității efectuării controalelor fiscal repetate dacă acestea țin de verificarea corectitudinii şi stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului. Totodată, articolul 234 din Codul fiscal se propune a fi amendat prin privarea contribuabilului la absolvirea de răspundere pentru încălcarea legislației, atunci când se efectuează un control repetat privind verificarea tranzacțiilor conform principiului lungimii brațului. În astfel de cazuri, aplicarea amenzilor și penalităților se face în modul prevăzut de Codul fiscal. În context, ținem să subliniem faptul că încă de la anunțarea noii legislații privind prețurile de transfer, EBA Moldova, alături de alte organizații și experți, și-a exprimat în mod constant îngrijorarea față de modul practic în care vor fi implementate și, corelativ, supuse verificării aceste cerințe. Astfel, a fost reiterat faptul că atât mediu de afaceri, cât și autoritatea fiscală din Republica Moldova este încă în proces de dezvoltare a cunoștințelor sale și există un număr limitat de inspectori fiscali care ar putea efectua independent inspecții privind prețurile de transfer. Ca atare, s-a solicitat aplicarea unei perioade de tranziție/de adaptare, fără aplicarea sancțiunilor și penalităților pentru neconformarea corespunzătoare cerințelor în materie de prețuri de transfer. Propunerile legate de efectuarea re-controalelor și sancționarea contribuabililor, ridică întrebări fundamentale cu privire la rațiunea din	o corecție a limitărilor inerente ale unei singure inspecții în domenii tehnice unde determinarea respectării principiului lungimii brațului poate depinde de analize comparabile, date suplimentare sau interpretări metodologice ulterioare, în timp ce excluderea posibilității de absolvire de răspundere în cazul unui re-control nu înlătură securitatea juridică, ci evită situațiile în care erorile sau neconformările neidentificate inițial rămân definitiv necorectate, afectând colectarea corectă a veniturilor bugetare și tratamentul egal al contribuabililor, mai ales într-un domeniu în care standardele internaționale, inclusiv cele promovate la nivelul OECD, admit necesitatea unei aplicări stricte și a unei capacități de ajustare a evaluărilor fiscale pe măsură ce informațiile devin disponibile.

stinge sumele impozitelor, taxelor, contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii şi primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, majorărilor de întîrziere (penalităţilor) şi/sau 50% din amenzile indicate în decizie sau stinge obligaţia fiscală prin compensare conform art.175. În cazul în care datele din sistemul informaţional al Serviciului Fiscal de Stat atestă executarea cerinţelor prevăzute la lit.a) şi b), autoritatea abilitată să examineze cazurile privind încălcările legislaţiei, de sine stătător, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare din data expirării termenului prevăzut la lit.b), adoptă o decizie privind reducerea amenzilor în cauză cu 50%.			spatele acestor modificări, având în vedere discuțiile și angajamentele agreate anterior, dar și impactul absolut nefondat la acestor modificări asupra mediului de afaceri. Pe cale de consecință, solicităm să fie revizuit cadrului propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor aferente Prețurilor de Transfer.	
Articolul 216. Controlul fiscal la faţa locului (9) Prin derogare de la prevederile prezentului capitol, controlul fiscal la faţa locului al persoanelor care practică activitate de întreprinzător se înregistrează şi se supraveghează în conformitate cu prevederile Legii nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (10) Controlul la faţa locului efectuat la solicitarea contribuabilului în legătură cu restituirea impozitelor, taxelor şi altor plăţi de la bugetul public naţional se raportează numai în conformitate cu Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (12) Înregistrarea deciziei privind iniţierea controlului, a actului de control fiscal şi a deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei în Registrul de stat al controalelor se	Articolul 216, alineatele (9), (10), (12) și (13) se abrogă.	**Cancelaria de Stat**	Examinând proiectul de lege, constatăm că la art. II pct. 91 autorul propune abrogarea, alineatelor (9), (10), (12) și (13) de la articolul 216 din Codul fiscal, prin care se exonerează Serviciul Fiscal de Stat (în continuare SFS) de la aplicarea în continuare a prevederilor Legii nr. 131/2012. În acest sens, menționăm că SFS desfășoară activitatea de control în temeiul legislației fiscale speciale, fără a fi supus mecanismelor procedurale prevăzute de Legea nr. 131/2012. Mai mult ca atât, metodologiile și regulamentele din domeniul controlului de stat se aplică de către SFS doar în măsura în care nu contravin reglementărilor fiscale și cadrului procedural propriu. Astfel, dispozițiile Legii nr.131/2012 se extind asupra SFS numai în partea ce se referă la înregistrarea, supravegherea și raportarea controalelor în Registrul de stat al controalelor.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

efectuează on-line, prin interconexiunea dintre sistemul informaţional al Serviciului Fiscal de Stat şi Registrul de stat al controalelor. (13) Decizia privind iniţierea controlului fiscal se echivalează cu delegaţia de control prevăzută de Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător, iar actul de control fiscal şi decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei se echivalează cu procesul-verbal de control prevăzut de aceeaşi lege.			De asemenea, SFS utilizează propriul registru de evidență a controalelor fiscale, iar datele acestuia fiind transmise automat prin interconexiune cu Registrul de stat al controalelor. Prin urmare, la efectuarea controalelor fiscale, inspectorii SFS nu utilizează direct Registrul de stat al controalelor. Totodată, argumentele expuse de autor în nota de fundamentare privind impactul negativ al publicării planului anual de control nu sunt pe deplin convingătoare. Dimpotrivă, publicarea acestuia contribuie la asigurarea transparenței, predictibilității și responsabilității activității organului de control. În acest context, planificarea controalelor de către SFS prezintă mai multe beneficii printre care: • Utilizarea eficientă a resurselor administrative, prin concentrarea activităților de control asupra contribuabililor și domeniilor cu risc fiscal sporit. • Creșterea gradului de conformare voluntară, contribuabilii fiind încurajați să respecte obligațiile fiscale cunoscând că selecția pentru control se bazează pe criterii obiective de risc. • Reducerea poverii administrative asupra mediului de afaceri, prin evitarea controalelor inutile sau repetate la contribuabilii cu un nivel redus de risc. • Asigurarea transparenței și predictibilității activității de control, ceea ce contribuie la consolidarea încrederii între autoritatea fiscală și contribuabili. • Identificarea și prevenirea mai eficientă a evaziunii fiscale, prin orientarea controalelor către sectoarele și contribuabilii cu potențial ridicat de neconformare.	

			• Îmbunătățirea colectării veniturilor bugetare, ca rezultat al unei administrări fiscale bazate pe analiza riscurilor și pe prioritizarea intervențiilor de control. Astfel, publicarea planurilor de control au un efect pozitiv asupra conformării fiscale, încurajând contribuabilii să își revizuiască și corecteze benevol eventualele neconformități înainte de desfășurarea controlului. Aceasta contribuie la atingerea obiectivului principal al administrării fiscale – respectarea voluntară a obligațiilor fiscale. În plus, transparența procesului de planificare reduce riscul selectării arbitrare a contribuabililor pentru control și consolidează încrederea mediului de afaceri în imparțialitatea și obiectivitatea autorităților de control. Suplimentar, menționăm că acțiunile descrise supra sunt reflectate în Strategia de control al Serviciului Fiscal de Stat pentru anul 2026, aprobat prin ordinul SFS nr. 554 din 28 noiembrie 2025. Prin urmare, prevederile Legii nr.131/2012 nu contravin legislației fiscale, iar excluderea SFS din lista organelor de control ar genera un precedent periculos, cu impact negativ asupra întregului sistem al controlului de stat. În concluzie, **art. II pct. 91 din proiect urmează a fi exclus** și menținută aplicabilitatea Legii nr. 131/2012 pentru SFS, întrucât consolidarea unui cadru unic și coerent al controlului de stat reprezintă o garanție a transparenței, eficienței și responsabilității instituționale, contribuind la stabilitatea și predictibilitatea mediului de afaceri.	

		E-fiscal	**Se recomandă de a exclude din proiect prevederile prin care se propune abrogarea prevederilor art.216 alin.(9), (10), (12) și (13) din Codul fiscal** Prevederile respective (pct.91) din proiectul legii în cauză se aliniază la același bloc de prevederi incluse și în Art.XVI pct.1-2 din proiect (modificări și la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat) – a se vedea pct.2 din Nr.d/o din prezenta analiză cu propuneri. Astfel, luând cunoștință cu argumentele descrise în Nota informativă emisă de către organul emitent al proiectului de lege analizat (a se vedea pag.44-46 din Final Nota Politică 10.06.2026, atașată de emitent la proiectul legii), care se bazează pe fapte precum că, **publicarea anticipată** a contribuabililor incluși în planurile de control, reduce efectul preventiv al controalelor, cât și permite contribuabililor cu risc fiscal sporit să își ajusteze comportamentul fiscal înaintea inițierii controlului inclusiv fiind în așa mod oferită posibilitatea de a camufla nerespectarea legislației fiscale de către contribuabilii ne-onești. Argumentele invocate sunt plauzibile și de apreciat, ținând cont de prevederile legislației fiscale, ce prevăd faptul că organele Serviciului Fiscal de Stat, urmează să inițieze și să exercite controalele fiscale în baza criteriilor de risc elaborate de autoritatea fiscală națională. În același timp, urmează de atras atenția că, în conformitate cu prevederile legislației cu privire la controlul de stat, există două tipuri de controale ((1. Controale planificate – la care se face referință în	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect

			argumentare, cât și 2. Controale inopinate (neplanificate) – despre care nu se menționează în Nota informativă). Astfel, conform procedurii prevăzute de Legea privind controlul de stat, înregistrarea controalelor fiscale inopinate (neplanificate) are loc în conformitate cu prevederile art.8 alin.(2), lit.b) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ce exhaustiv prevăd faptul că, *controalele neplanificate (inopinate) se înregistrează în Registrul de stat al controalelor (controale.gov.md) – cel târziu la momentul începerii controlului*, ***or nici de cum ne fiind publicate anticipat sau în prealabil***, fapt care sub nicio formă nu subminează sau afectează activitatea organului fiscal în condițiile evocate. În această ordine de idei, ținem să atragem atenția asupra faptului că, din totalul controalelor fiscale *((de toate tipurile: planificate și inopinate (neplanificate))* exercitate anual de către Serviciul Fiscal de Stat, care variază ca număr total de la 29.789 – 48.346 controale fiscale (anii 2019 - 2023), ***s-a publicat anticipat un volum minor de controale fiscale***, care variază de la 541 – 897 controale fiscale, cu statut de control fiscal planificat, care se publică anticipat, dintre care: - în anul 2020 sa publicat anticipat, numai 784 controale fiscale; - în anul 2021 sa publicat anticipat, numai 897 controale fiscale; - în anul 2022 sa publicat anticipat, numai 819 controale fiscale; - în anul 2023 sa publicat anticipat, numai 630 controale fiscale;	

			- în anul 2024 sa publicat anticipat, numai 574 controale fiscale; - în anul 2025 sa publicat anticipat, numai 541 controale fiscale. Ca urmare, constatăm că, *publicarea anticipată a controalelor fiscale, are loc într-un volum minor*, ce variază de la 1,71% până la 2,46% (acestea având statutul de control fiscal planificat), ***iar restul controale fiscale în volum de peste 97% exercitate anual de către Serviciul Fiscal de Stat se publică odată cu începerea controlului*** (în momentul emiterii DICF), fapt care sub nicio formă nu generează situații de reduce a efectului preventiv al controalelor, ce ar permite contribuabililor cu risc fiscal sporit să își ajusteze comportamentul fiscal înaintea inițierii controlului inclusiv fiind în așa mod oferită posibilitatea de a camufla nerespectarea legislației fiscale de către contribuabilii ne-onești. Preponderent, din volumul acesta de 97% a controalelor fiscale, se includ controalele fiscale neplanificate (inopinate), exercitate de către Serviciul Fiscal de Stat prin metoda verificării operative, fiind urmate numeric de controale fiscale exercitate prin metoda verificării tematice, metoda verificării parțiale, metoda verificării totale. În această ordine de idei, ținând cont de cele invocate în Nota Politică 10.06.2026 (atașată de emitent la proiectul legii), fiind în acord cu scopul propus de către Serviciul Fiscal de Stat, fiind în corelație în același timp cu argumentele menționate mai sus, ***considerăm necesar de a exclude din proiect pct.91***, *prin care se propune de a abroga prevederile*	

			art.216 alin.(9), (10), (12) şi (13) din Codul fiscal. Pentru realizarea scopului invocat de către autoritatea fiscală națională în Nota Politică 10.06.2026, *se propune de a opera unele modificări la Legea nr.131/2012* privind controlul de stat, care se regăsesc în pct.2 din prezenta analiză, fiind rezumate la faptul ca, controalele fiscale planificate exercitate de către Serviciul Fiscal de Stat (care la momentul de față se publică în prealabil), să se înregistreze (publice) în Registrul de stat al controalelor în ordine identică înregistrării controalelor fiscale neplanificate (inopinate), cel târziu la momentul începerii controlului, conform ordinii prevăzute de art.8 alin.(2), lit.b) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.	
Articolul 218. Verificarea documentară Verificarea documentară se aplică atît în cazul controlului fiscal cameral, cît şi al celui la faţa locului şi constă în confruntarea dărilor de seamă fiscale, documentelor de evidenţă şi altei informaţii prezentate de contribuabil cu documentele şi cu informaţiile referitoare la acesta de care dispune organul care exercită controlul fiscal.	Articolul 218 se abrogă.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Nu e justificat prin descrierea impactului direct sensul abrogării.	**Notă.** Articolul 218 din Codul fiscal reglementează „verificarea documentară” ca o procedură distinctă aplicabilă în cadrul controlului fiscal cameral și al celui la fața locului. Totuși, în practică, orice formă de control fiscal presupune examinarea documentelor fiscale și contabile ale contribuabilului. Astfel „verificarea documentară” nu este utilizată ca tip separat de verificare. Menținerea acesteia creează confuzie și afectează claritatea reglementării. În acest context, se propune excluderea art. 218 din Codul fiscal, în vederea simplificării și clarificării cadrului legal al controlului fiscal.
Articolul 226. Citaţia la Serviciul Fiscal de Stat, inclusiv citaţia bancară, procedura de audiere	Articolul 226: la alineatul (3) litera b), cuvântul „înmâneze” se substituie cu cuvântul „comunice”; alineatul (7) textul „3 zile” se substituie cu cuvintele „o zi”;	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Introducerea noțiunii ”comunice” exclude elementul de asigurare a primirii înștiințării de către destinatar. Introducerea termenului de o zi lucrătoare nu e executabilă încît citația poate fi primită la sfîrșitul zilei de	**Nu se acceptă**, propunerea poartă caracter de precizare și de aducere în concordanță cu art. 129^1 și art. 131 alin. (11) din Codul fiscal.

	se completează cu alin.(7^1) cu următorul cuprins: „(7^1) La solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, prin document electronic, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale prezintă informaţii despre soldul sumei din contul debitorului, existent la momentul recepţionării solicitării, dar nu mai tîrziu de termenul stabilit la alin.(7) din acest articol.”.		lucru, încît și prin introducere punctului (7^1) a aceeași articol conturile operațiunilor bancare nu sînt închise.	
		E-fiscal	Se recomandă de a exclude din proiect prevederile prin care se propune de a substitui cuvântul “înmâneze” cu cuvântul “comunice”, în prevederile art.226 alin.(3), lit.b) din Codul fiscal. Urmare a modificărilor propuse în lit.b), alin.(3) la art.226 “Citaţia la Serviciul Fiscal de Stat, inclusive citaţia bancară, procedura de audiere”, acesta din urmă va avea următoarea redacție: „citaţia să se comunică cu cel puţin 3 zile lucrătoare înainte de data la care persoana citată trebuie să se prezinte dacă legislaţia nu prevede altfel;” **Argumentare:** În prim plan am dori să trecem în vedere faptul că, în Nota informativă emisă de către organul emitent al proiectului de lege analizat (Final Nota Politică 10.06.2026, atașată de emitent la proiectul legii), nu există motivația și/sau argumentarea necesității operării unor astfel de modificări în art.226 alin.(3), lit.b) din Codul fiscal. La rândul său, urmează să atragem atenția asupra faptului că, în cazul în care aceste norme vor fi aprobate, există riscul major de generare **a unei sarcini zilnice pe umerii contribuabililor** de monitorizare a	**Nu se acceptă,** propunerea poartă caracter de precizare și de aducere în concordanță cu art. 129^1 și art. 131 alin. (11) din Codul fiscal.

			paginii electronice a Serviciului Fiscal de Stat, fapt ce poate fi catalogat ca abuz de timp. Mai mult ca atât, suplimentar la abuzul de timp, există riscul major ca contribuabilii să fie sancționați nejustificat de către autoritatea fiscală națională, punând în acțiune prevederile art.253 alin.(5) din Codul fiscal, ce prevede că, neexecutarea cerinţelor din citaţia Serviciului Fiscal de Stat, contribuabilii specificaţi la art.232 lit.b) se sancţionează cu o amendă de la 400 la 600 de lei, contribuabilii specificaţi la art.232 lit.a) şi c) – de la 4000 la 6000 de lei, iar neexecutarea cerinţelor din citaţia bancară se sancţionează cu amendă de 5000 de lei. Argumentele indicate mai sus se bazează pe faptul că, în conformitate cu prevederile alin., alin.(4), (41) și alin.(42) din art.1291 „Expedierea și înmânarea actelor Serviciului Fiscal de Stat” din Titlul V al Codului fiscal, prevăd exhaustiv faptul că, comunicarea actelor Serviciului Fiscal de Stat se face prin publicitate, care la rândul său, se efectuează prin afişarea concomitentă, la sediul organului fiscal emitent şi pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, a anunţului în care se menţionează că a fost emis actul Serviciului Fiscal de Stat pe numele destinatarului. Astfel, actul (citația) Serviciului Fiscal de Stat se va considera comunicată contribuabilului după expirarea a 15 zile de la data afişării anunţului. Reieșind din prevederile menționate, urmare a introducerii unor astfel de modificări, se va genera situația în care, Serviciul Fiscal de Stat va publica toate citațiile sale cu privire la prezentare unor acte/documente spre	

			control și/sau prezentarea către o anumită dată a unor informații ce prezintă interes pentru organul fiscal, fapt despre care contribuabilul nu o să cunoască din simplu motiv că nu accesează în fiecare zi pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, neștiind că prezintă careva interes pentru organele autorității fiscale naționale. O astfel de situație nu reprezintă o normalitate în raportul dintre un cetățean și o autoritate de stat. Într-un stat de drept modern, obligația de informare și procedurile de citare revin instituțiilor publice, nu cetățeanului prin monitorizare zilnică forțată. Autoritatea statului are logistica și obligația legală de a comunica oficial (prin poștă, sau sisteme electronice securizate pe bază de alertă) contribuabilii. Accesarea zilnică a unui site presupune că cetățeanul are permanent internet, dispozitive tehnice și disponibilitate psihologică. Legea nu poate prezuma că toți cetățenii au aceste resurse zi de zi, or anume din aceste considerente există prevederile art.129 alin.(4) din Titlul V al Codului fiscal, ce indică expres faptul că, ***în cazul în care anume înmânarea actului Serviciului Fiscal de Stat*** către persoanele indicate la alin.(2) și (3) ***nu a fost posibilă, actul poate fi comunicat prin publicitate.*** La rândul său, procedura de înmânare a actelor Serviciului Fiscal de Stat (citațiilor) fiind la rândul său destul de obiectivă și riguroasă (având mai multe posibilități de înmânare, inclusiv prin intermediul mijloacelor electronice), care este prevăzut în prevederile alin.(1)-(3) din art.129^1 din Titlul V al Codului fiscal, fapt care se	

			aplică cu succes la momentul de față de către autoritatea fiscală națională.	
Articolul 226[3]. Subiecţii estimării prin metode indirecte Subiecţi ai estimării prin metode indirecte sînt persoanele fizice rezidente care depăşesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226[13]. Persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare a căror construcţie a început pînă la 1 ianuarie 2012, iar înregistrarea la organul cadastral teritorial s-a efectuat după această dată nu vor fi consideraţi subiecţi ai estimării numai referitor la bunurile imobiliare menţionate.	Articolul 226[3] va avea următorul cuprins: „**Articolul 226[3].** Subiecții estimării prin metode indirecte Subiecți ai estimării prin metode indirecte sunt persoanele fizice rezidente care depășesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226[13].”.	**E-fiscal**	Se recomandă de a ajusta prevederile propuse prin excluderea cuvântului „riscul” și includerea unei sintagme „valoarea maximă a riscului” după cuvintele “...care depășesc”, având următorul conținut: **“Subiecți ai estimării prin metode indirecte sunt persoanele fizice rezidente care depășesc valoarea maximă a riscului minim acceptat, stabilit la art.226[13].”** **<u>Argumentare:</u>** În prim-plan am dori să trecem în vedere faptul că, în Nota informativă emisă de către organul emitent al proiectului de lege analizat (vezi pag.33 din Final Nota Politică 10.06.2026, atașată de emitent la proiectul legii), emitentul indică destul de succint argumentarea aferentă necesității operării unor astfel de modificări, fiind axat pe faptul că, modificările în cauză sunt necesare întru evitarea interpretărilor neconforme și posibilele incertitudini juridice în aplicarea metodelor indirecte de estimare a veniturilor. La rândul său, în viziunea noastră, anume această redacție propusă de emitent și va crea interpretări neconforme și posibilele incertitudini juridice în aplicarea metodelor indirecte de estimare a veniturilor. Deoarece, în conformitate cu prevederile art.226[13] din Titlul V al Codului fiscal, **<u>diferența stabilită în sumă de până la 100 de salarii medii pe economie</u>** prognozate pentru anul supus controlului inclusiv **<u>se va considera risc minim acceptat.</u>** Întru explicarea/argumentarea subiectului, ținem să relatăm despre	**Nu se acceptă**, propunerea este una tehnică.

			faptul că, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, salariul mediu lunar pe economie pentru anul 2026 constituie suma de 17.400 lei. Astfel, în conformitate cu prevederile (redacția) propusă de emitent și menționate supra, riscul minim acceptat ar însemna (în condițiile în care în proiect se indică „în sumă **de până la** 100....”), în valori numerice, ar fi de la 17.400 lei până la 1.740.000 lei. În aceste condiții. Conform redacției propuse, chiar și în cazul în care contribuabilul- persoana fizică rezidentă, înregistrează o diferență mai mare de 17.401 lei, acesta este pasibil a fi supus unei verificări prin surse indirecte, fapt ce nu se încadrează în bunele practici administrative, care de altfel prevăd marje de toleranță tocmai pentru a evita birocrația inutilă pentru sume nesemnificative. În redacția propusă, în viziunea noastră există riscul major ca funcționarii fiscali să interpreteze propunerile incluse într-un mod ce ar putea genera o dispariție a unei marje de toleranță obiective, fapt ce poate genera costuri mai semnificative la acest capitol al administrării fiscale, axându-se mai mult pe subiecți neînsemnați, decât pe subiecții ce ar înregistra diferențe majore. În aceste condiții, intervenim cu recomandarea indicată de a redacta propunerea inițiată de emitent, în așa mod ca să nu genereze interpretări neconforme și posibilele incertitudini juridice în aplicarea metodelor indirecte de estimare a veniturilor.	
Articolul 226[11]. Surse indirecte de informaţii	Articolul 226[11]: alineatul (2):	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Se introduc declarații noi, însă sistemul de declarare este absolut imperfect, iar amenzile – foarte usturătoare	**Nu se acceptă**, opinia nu este suficient argumentată.

	la punctul 12), cuvintele „datoriilor față de” se completează cu textul „fondator și/sau față de”; se completează cu punctul 12[1]) cu următorul cuprins: „12[1]) persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a persoanelor fizice care practică activitate independentă, antreprenorilor independenți, băncilor și organizațiilor de creditare nebancară – informaţia privind împrumuturile acordate către persoane fizice şi cele rambursate de către persoane fizice în perioada anului fiscal;”. se completează cu punctul 16) cu următorul cuprins: „16) agenții economici specializați (intermediari imobiliari) – informația privind contractele de dare în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct) a proprietății imobiliare încheiate de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător” alineatul (5): la litera i) textul „contractarea/rambursarea” se substituie cu textul „contractarea de la/către persoană fizică sau rambursarea către/de către persoană fizică a ”; la litera i[1]), cuvântul „personal” se substituie cu textul „fondator și/sau față de salariat”. se completează cu litera l) cu următorul cuprins: „l) contractele de dare în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct) a proprietății imobiliare încheiate pe			

	parcursul unui an fiscal de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, a căror valoare cumulativă depășește suma de 100 mii lei pentru o persoană fizică”.			
		Camera Notarială din RM	Ajustarea cadrului normativ aferent privind prezentarea informațiilor din surse indirecte. Camera Notarială atrage atenția asupra necesității revizuirii și armonizării actelor normative subordonate adoptate pentru implementarea mecanismului de determinare a venitului impozabil estimat prin metode și surse indirecte (art. 92 și art. 226^{11} Cod fiscal). În acest sens, ținând cont de modificările propuse la pct. 34.2 (art. 71 alin. (1) lit.w) Cod fiscal) și pct. 98.2.3 (art. 226^{11} alin. (5) lit. l) Cod fiscal) din proiectul de lege, va fi necesară revizuirea corespunzătoare a actelor normative secundare, în special a Ordinului Serviciului Fiscal de Stat nr. 427/2018 cu privire la stabilirea modului, structurii și termenelor de prezentare a informației de către subiecții nominalizați în art. 92 și art. 22611 din Codul fiscal. Prin urmare, Camera Notarială consideră necesar ca autorul proiectului să efectueze o analiză exhaustivă a tuturor actelor normative subordonate care vor necesita ajustări ca urmare a modificărilor propuse și să reflecte aceste aspecte în Nota de fundamentare, în conformitate cu cerințele de tehnică legislativă și principiul coerenței cadrului normativ.	**Notă,** s-a luat act.
Articolul 228. Majorarea de întîrziere (penalitatea) (5) La cererea contribuabililor, în cazul prezentării documentelor confirmative, organele cu atribuţii	La articolul 228 alineatul (5), litera a^2) va avea următorul cuprins: „a^2) contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea	**S.A. Energocom** **Ministerul Energiei**	La art. II pct. 101 din Proiect, care vizează modificarea art. 228 din Codul fiscal, alin. (5) a se completa cu o nouă literă c) cu următorul cuprins:	**Nu se acceptă,** completarea propusă la art. 228 alin. (5) lit. c) nu creează un avantaj nou pentru contribuabili, ci doar consacră expres un principiu deja recunoscut al dreptului fiscal, potrivit

de administrare fiscală nu vor aplica (nu vor calcula) majorări de întîrziere (penalităţi): a[2]) contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii T.V.A. sau accizelor – pentru perioada de la data depunerii cererii privind stingerea obligaţiei fiscale prin compensare şi/sau restituirea mijloacelor băneşti şi pînă la data transferului efectiv;	datoriilor faţă de buget din contul restituirii T.V.A. - pentru perioada de la data adoptării deciziei de restituire şi până la data transferului efectiv, iar contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii altor sume plătite în plus sau altor sume care, conform legislaţiei fiscale, urmează a fi restituite, altele decât T.V.A. - pentru perioada de la data depunerii cererii privind stingerea obligaţiei fiscale prin compensare şi/sau restituirea mijloacelor băneşti şi până la data transferului efectiv;”.		„c) contribuabililor care au depus cerere de restituire a TVA sau de compensare a obligațiilor fiscale din contul acesteia – pentru perioada cuprinsă între expirarea termenului legal de soluționare a cererii și data transferului efectiv sau a compensării, în cazul în care termenul prevăzut de legislație a fost depășit din motive neimputabile contribuabilului.” Modificarea este justificată de necesitatea reglementării exprese a situațiilor în care termenele legale de restituire sau compensare sunt depășite din motive neimputabile contribuabilului. În prezent, art. 228 alin. (5) nu delimitează distinct perioada de după expirarea termenului legal, ceea ce poate genera incertitudine și efecte negative pentru contribuabil. Prin completarea propusă se clarifică această situație și se consolidează principiul potrivit căruia contribuabilul nu poate fi afectat de întârzieri care nu îi sunt imputabile. Atragem atenția că unul dintre cele mai afectate sectoare de modificările propuse **va fi sectorul energiei termice**, având în vedere impactul direct asupra costurilor suportate de producătorii și furnizorii de energie termică, precum și asupra tarifelor achitate de consumatorii finali. În perioada următoare, sectorul urmează să fie supus simultan mai multor reforme structurale cu impact financiar semnificativ, inclusiv implementării mecanismelor de tarifare a emisiilor de carbon (Taxa pe Carbon/ETS), liberalizării pieței energiei electrice și ieșirii centralelor electrice cu termoficare pe piața liberă începând cu 1 aprilie 2027, precum și eventualei aplicări a cotei standard de TVA asupra resurselor energetice.	căruia întârzierile imputabile administrației fiscale nu trebuie să afecteze contribuabilul, iar introducerea unei reglementări explicite crește securitatea juridică și previzibilitatea aplicării normei, fără a modifica substanța obligațiilor fiscale; în ceea ce privește impactul asupra sectorului energiei termice, acesta nu poate fi imputat modificării punctuale privind dobânda/efectele întârzierii la restituirea TVA, întrucât presiunile asupra costurilor provin din reforme structurale distincte (precum mecanismele de carbon pricing sau liberalizarea pieței energiei), iar agregarea acestor efecte într-o singură critică nu reflectă relația cauzală directă dintre norma propusă și costurile finale ale energiei termice.

			Efectul cumulat al acestor măsuri va genera presiuni suplimentare asupra costurilor de producere a energiei termice și, implicit, asupra facturilor consumatorilor conectați la sistemele centralizate de alimentare cu energie termică. În aceste condiții, considerăm necesară evaluarea integrată a impactului tuturor reformelor asupra sectorului și identificarea unor măsuri de tranziție și protecție pentru consumatorii vulnerabili, astfel încât procesul de modernizare și armonizare legislativă să nu conducă la accentuarea sărăciei energetice. Totodată, considerăm necesar de subliniat că impactul cumulat al modificărilor fiscale propuse va fi resimțit în cea mai mare măsură de consumatorii finali de energie termică. Spre deosebire de alte sectoare economice, activitatea de producere, transport și furnizare a energiei termice este una reglementată, iar costurile suplimentare generate de noile obligații fiscale și de mediu sunt reflectate, în cele din urmă, în tarifele achitate de populație. În următorii ani, consumatorii de energie termică vor fi afectați concomitent de **mai multe reforme majore**, inclusiv introducerea mecanismelor de stabilire a prețului carbonului (Taxa pe Carbon/ETS), integrarea progresivă în piețele energetice europene, precum și trecerea centralelor de cogenerare la comercializarea energiei electrice pe piața liberă începând cu 1 aprilie 2027. Aceste măsuri vor conduce la **creșterea costurilor de producere a energiei termice**, iar eventuala majorare a TVA aplicabilă resurselor energetice va amplifica suplimentar presiunea asupra facturilor achitate de	

			consumatori. Astfel, există riscul ca efectele cumulative ale reformelor să genereze o creștere semnificativă a cheltuielilor gospodăriilor pentru încălzire, în special în cazul familiilor cu venituri reduse și al consumatorilor vulnerabili, pentru care costurile energetice reprezintă deja o pondere importantă din bugetul lunar. În acest context, considerăm că orice modificare a regimului fiscal aplicabil sectorului energetic trebuie analizată prin prisma impactului asupra consumatorului final și corelată cu măsuri adecvate de protecție socială, pentru a evita agravarea fenomenului sărăciei energetice și diminuarea accesibilității serviciului public de alimentare cu energie termică. De asemenea, impactul asupra consumatorilor finali de energie termică este amplificat de specificul sistemului centralizat de alimentare cu energie termică. O parte semnificativă a consumatorilor nu achită integral costurile aferente energiei termice pe parcursul sezonului de încălzire, ci eșalonează plata facturilor pe durata întregului an, inclusiv în perioada de vară. În condițiile majorării costurilor generate de noile măsuri fiscale și de mediu, există riscul creșterii gradului de neplată și acumulării datoriilor față de furnizorii de energie termică, în special în rândul gospodăriilor cu venituri reduse și al consumatorilor vulnerabili. Totodată, o asemenea măsură generează o situație de inechitate pentru consumatorii racordați la SACET. Pe parcursul ultimilor ani, politicile publice au încurajat menținerea și extinderea sistemelor centralizate de termoficare, acestea fiind recunoscute ca soluții mai	

			eficiente din punct de vedere energetic și de mediu comparativ cu sursele individuale de încălzire. În aceste condiții, majorarea sarcinii fiscale asupra energiei termice riscă să penalizeze tocmai categoria de consumatori pe care statul a urmărit să o atragă și să o mențină în sistem. În acest context, autorul proiectului urmează să examineze **aplicarea cotei reduse de TVA pentru energia termică** livrată populației, cel puțin pe durata perioadei de recuperare a investițiilor publice realizate în SACET și până la atingerea unui nivel comparabil de dezvoltare și competitivitate a sectorului. O eventuală uniformizare a tratamentului fiscal aplicabil diferitelor forme de energie ar trebui examinată doar în cadrul unei reforme energetice și fiscale integrate, însoțită de mecanisme adecvate de protecție socială și de măsuri care să nu compromită obiectivele naționale privind eficiența energetică și dezvoltarea sistemelor centralizate de termoficare.	
		Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina	Excluderea din normă a accizelor pune sub semn de întrebare aplicabilitatea art.125 (8) CF.	**Nu se acceptă,** modificarea are drept scop ajustarea perioadei de recalculare a majorărilor de întârziere în cazul compensării obligațiilor fiscale din contul restituirii TVA, reieșind din modificarea, începând cu data de 01.01.2025, a mecanismului de stingere prin compensare a obligației fiscale din contul restituirii TVA. Prevederile actuale din Codul fiscal erau adaptate la mecanismul de compensare a obligațiilor fiscale din contul restituirii TVA, valabil până la 01.01.2025, conform căruia contribuabilul trebuia să depună cererea privind stingerea obligației prin compensare și/sau restituirea

				mijloacelor bănești după adoptarea decizie de restituire a TVA. În prezent însă, conform modificărilor efectuate la Hotărârea Guvernului nr. 93/2013 prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2024, contribuabilul nu mai depune o cerere distinctă de stingere a obligației prin compensare și/sau restituire a mijloacelor bănești după adoptarea decizie de restituire a TVA, întrucât stingerea prin compensare și/sau restituirea sumelor TVA acceptate spre restituire se realizează de către SFS în baza cererii inițiale depuse pentru restituirea TVA. În aceste condiții, ținând cont de faptul că cererea privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești nu se mai depune după adoptarea deciziei privind restituirea TVA, se impune revizuirea perioadei de recalculare a majorărilor de întârziere în acest caz, care va începe la data adoptării deciziei de restituire, și nu la data depunerii cererii în acest sens, care este o dată anterioară datei adoptării decizie de restituire. De menționat că modificările propuse nu vizează perioada de recalculare a majorărilor de întârziere în cazul stingerii obligației fiscale prin compensare din contul restituirii accizelor, întrucât mecanismul de compensare și/sau restituire a accizelor nu a suferit careva modificări.
Articolul 230. Sechestrarea bunurilor Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită în modul şi în condiţiile prevăzute la capitolul 9.	Articolul 230 va avea următorul cuprins: „Articolul 230. Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Introducerea aplicării metodologiei separate de SFS vine contrar poziției cap. 9 titlul V CF.	

	conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.			
Articolul 230. Sechestrarea bunurilor Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită în modul şi în condiţiile prevăzute la capitolul 9.	Articolul 230 va avea următorul cuprins: „**Articolul 230.** Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Proiectul prevede o nouă redacție a articolului 230, fiind prevăzut că *(1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat*. Pentru moment articolul 230 prevede, că *sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită în modul şi în condiţiile prevăzute la capitolul 9*. Astfel, proiectul stabilește norme, care vor diminua considerabil nivelul de previzibilitate a reglementării și se recomandă de argumentat abordarea respectivă în Nota de fundamentare.	**Nu se acceptă**. Având în vedere că redacția actuală a normei prevăzute la art. 230 din Codul fiscal este susceptibilă de interpretări în ceea ce privește corectitudinea sechestrării bunurilor contribuabilului ca măsură de asigurare, scopul modificării propuse este de a conferi mai multă certitudine și claritate limitelor și condițiilor de sechestrare de către SFS a bunurilor contribuabilului în scopul asigurării stingerii obligației fiscale, prin acordarea Serviciului Fiscal de Stat a atribuției de reglementare a modului de aplicare și ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare. Dat fiind faptul că, în prezent, Codul fiscal nu prevede cazurile și condițiile de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (conform art. 227 din Codul fiscal), aceste aspecte sunt reglementate prin actul normativ aprobat de SFS (Ordinul IFPS nr. 379/2017 privind aprobarea formularelor cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligației fiscale), deși Codul fiscal nu prede expres atribuția de reglementare a acestor aspecte de către SFS. Acest fapt generează deseori premise pentru contestarea de către contribuabili a legalității aplicării sechestrului ca măsură de asigurare conform normelor prevăzute de Ordinul IFPS nr. 379/2017.

				Prin urmare, în scopul înlăturării acestor neclarități și eventualelor contestații în viitor, se propune reglementarea în mod expres în Codul fiscal a atribuției SFS de stabilire a modului de aplicare și ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare.
Articolul 234. Absolvirea de răspundere pentru încălcare a legislaţiei (2) Persoana trasă la răspundere pentru încălcare a legislaţiei beneficiază de o reducere cu 50% a amenzilor aplicate, cu excepţia amenzilor aplicate pentru comiterea repetată, în decurs de 6 luni consecutive, a încălcărilor legislaţiei prevăzute la art.254 şi 254[1], dacă respectă strict următoarele condiţii: b) în termen de 3 zile lucrătoare de la data înmînării deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei, stinge sumele impozitelor, taxelor, contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii şi primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, majorărilor de întîrziere (penalităţilor) şi/sau 50% din amenzile indicate în decizie sau stinge obligaţia fiscală prin compensare conform art.175. În cazul în care datele din sistemul informaţional al Serviciului Fiscal de Stat atestă executarea cerinţelor prevăzute la lit.a) şi b), autoritatea abilitată să examineze cazurile privind încălcările legislaţiei, de sine stătător, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare din data expirării termenului prevăzut la lit.b), adoptă o decizie privind reducerea amenzilor în cauză cu 50%.	La articolul 234 alineatul (2) litera b), cuvintele „ de la data înmânării” se completează cu cuvintele „sau comunicării conform modalităților prevăzute de prezentul cod”.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Schimbarea noțiunii în ”comunicare” duce la eliminarea obligativității de înștiințare sigură a contribuabilului.	A se vedea comentariul menționat mai sus, aferent subiectului.

Articolul 236. Amenda	Articolul 236 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Cuantumul amenzii se determină în funcție de gravitatea încălcării, după cum urmează: a) pentru încălcările de gravitate redusă – se aplică limita minimă a amenzii prevăzute de prezentul cod; b) pentru încălcările de gravitate medie – se aplică valoarea medie a amenzii, determinată ca media aritmetică dintre limita minimă și limita maximă a amenzii prevăzute de prezentul cod; c) pentru încălcările de gravitate sporită – se aplică limita maximă a amenzii prevăzute de prezentul cod.”.	**S.A. Energocom** **Ministerul Energiei**	La art. II pct. 107 din Proiect, care vizează completarea art. 236 din Codul fiscal cu alin. (4), a se ajusta prima teză a alin. (4), conform redacției: „(4) Cuantumul amenzii se determină în funcție de gravitatea încălcării, ținând cont de circumstanțele concrete ale cazului, inclusiv caracterul încălcării, conduita contribuabilului și măsura în care acesta a contribuit la constatarea și înlăturarea consecințelor încălcării, după cum urmează: (...).” În vederea respectării principiilor proporționalității și individualizării sancțiunilor fiscale, modificarea propusă are ca scop alinierea reglementării la exigențele consacrate la art. 236. În forma propusă, alin. (4) stabilește cuantumul amenzii exclusiv în funcție de gravitatea încălcării, fără a prevedea în mod expres luarea în considerare a circumstanțelor concrete ale cazului. Această abordare poate conduce la aplicarea unor sancțiuni disproporționate, inclusiv în situațiile în care încălcările au caracter tehnic sau contribuabilul a acționat cu bună-credință. Prin ajustarea propusă se urmărește menținerea coerenței reglementării și asigurarea aplicării unor sancțiuni proporționale și echitabile, adaptate situației concrete.	**Nu se acceptă**. Formularea actuală a alin. (4), prin raportarea la „gravitatea încălcării”, nu exclude luarea în considerare a circumstanțelor concrete, deoarece gravitatea este în sine un concept juridic care integrează elemente precum conduita contribuabilului și impactul faptei, iar detalierea expresă a acestor criterii riscă să rigidizeze aplicarea normei și să limiteze marja de apreciere necesară organului fiscal pentru individualizarea sancțiunii în funcție de specificul fiecărui caz, ceea ce ar putea reduce eficiența regimului sancționator și ar crea dificultăți în aplicarea unitară a legii.
Articolul 253. Împiedicarea activităţii Serviciului Fiscal de Stat (1) Împiedicarea controlului fiscal prin neasigurarea accesului în încăperile de producţie, în depozite, în locurile de păstrare a bunurilor, în spaţiile comerciale şi în spaţiile cu o altă destinaţie, prin neprezentarea de explicaţii, date, informaţii şi documente, necesare Serviciului Fiscal de Stat, asupra problemelor care apar în timpul controlului, prin	Articolul 253: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Împiedicarea controlului fiscal, prin refuzul nejustificat de a asigura accesul în încăperile de producție, în depozite, în locurile de păstrare a bunurilor, în spațiile comerciale sau în alte spații cu destinație similară, prin refuzul nejustificat de a prezenta, în termenul stabilit, explicații, date,	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Această normă a existat, și provoca permanent amenzi deșarte, după ce a fost exclusă, de ce iarăși se reîntroduce? Doar ea era folosită pur tehnic pentru ca inspectorii fiscali să cîștige prime pentru amenzi ”din aer”! Mai mult ca atît apare confuzie între alin. (1) și cel discutat, contrapunerea cu art.129 (23) le echivalează.	A se vedea argumentul menționat mai sus, aferent subiectului respectiv.

alte acţiuni sau inacţiune se sancţionează cu amendă de la 4000 la 6000 de lei.	informații sau documente necesare desfășurării controlului fiscal, în măsura în care această neprezentare afectează desfășurarea controlului, precum și prin alte acțiuni sau inacțiuni care obstrucționează în mod real și semnificativ exercitarea atribuțiilor legale, se sancționează cu amendă de la 4.000 la 6.000 de lei.”.			
Articolul 279. Evaluarea şi reevaluarea bunurilor imobiliare [...] (4) La evaluarea bunurilor imobiliare, în dependenţă de destinaţia acestora, se aplică următoarele metode de determinare a valorii de piaţă: a) metoda analizei comparative a vînzărilor; b) metoda veniturilor; c) metoda cheltuielilor.	La articolul 279: alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) La evaluarea bunurilor imobiliare, în dependenţă de destinaţia acestora, se aplică următoarele abordări în evaluare: a) abordarea prin piață; b) abordarea prin venit; c) abordarea prin cost.”;	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 113.1, referitor la completarea art. 279 alin. (4) cu lit. a), privind aplicarea abordării prin piață la evaluarea bunurilor imobile, MMPS consideră necesară revizuirea prevederii propuse și elaborarea unei metodologii de evaluare mai riguroase, obiective și adaptate realităților pieței imobiliare din Republica Moldova.** Aplicarea exclusivă sau prioritară a abordării prin piață poate genera evaluări neuniforme și disproporționate, în special în condițiile unei piețe imobiliare caracterizate de volatilitate, dezechilibre între cerere și ofertă, diferențe semnificative între prețurile solicitate și cele efectiv tranzacționate, precum și lipsa unui volum suficient de tranzacții comparabile în anumite localități sau categorii de bunuri. În aceste condiții, utilizarea prețurilor de piață fără criterii clare de ajustare și verificare poate conduce la stabilirea unor valori impozabile care nu reflectă în mod obiectiv valoarea reală a bunurilor imobile și poate genera o povară fiscală disproporționată asupra proprietarilor, inclusiv asupra familiilor tinere, persoanelor în etate și gospodăriilor cu venituri reduse.	**Nu se acceptă** Abordările de evaluare propuse în proiect sunt preluate din Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, în partea ce ține de noțiunile aplicabile evaluării bunurilor imobile. Intervenția normativă are drept scop asigurarea coerenței terminologice între cadrul fiscal și cel specific domeniului evaluării, precum și aplicarea uniformă a noțiunilor actualizate în procesul de determinare a bazei impozabile aferente bunurilor imobile. Aceasta contribuie la claritatea și previzibilitatea reglementărilor, fără a modifica esența mecanismului de impozitare.
Articolul 280. Cotele impozitului (1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare:	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins:	**CNSM**	Cu referire la alin. (1), art. 280 din Codul fiscal, ce vizează cota impozitului pe bunurile imobiliare și	**Se acceptă.**

a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	„(1) Cota impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale și se determină în limita de 0,1% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.”.		pct. 1.2 din Art. VIII al proiectului, cu referire la impozitul funciar (Legea nr. 1056/2000), considerăm necesar de a menține cota minimă a impozitelor respective la nivelul actual – de 0,05%. În rezultatul reevaluării bunurilor imobiliare, mai mulți cetățeni, în special pensionarii, s-au confruntat cu majorarea semnificativă a valorii cadastrale a propriei locuințe, care a fost dobândită/construită pe parcursul întregii vieți. În acest context, propunem menținerea cotei minime actuale.	
	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale și se determină în limita de 0,1% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.”.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	**La pct. 114, referitor la modificarea art. 280 alin. (1) din Codul fiscal, MMPS propune reexaminarea limitelor prevăzute pentru stabilirea cotei impozitului pe bunurile imobiliare și reducerea plafonului maxim propus la 0,15% - maxim 0,2% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.** În condițiile reevaluării bunurilor imobile și ale majorării valorii impozabile, stabilirea unui plafon de până la 1% poate conduce la creșteri semnificative ale sarcinii fiscale suportate de gospodării. Impactul va fi	**Se acceptă parțial,** prin revizuirea plafonului și stabilirea acestuia în mărimele noi, ca urmare procesului de avizare a proiectului

			resimțit în special de familiile tinere care au contractat credite ipotecare, de familiile cu copii, de persoanele în etate și de gospodăriile cu venituri mici și medii, fără a genera însă venituri suplimentare. Majorarea impozitului pe locuință va reduce venitul disponibil al familiilor și va crește ponderea cheltuielilor nealimentare în bugetul gospodăriei, diminuând resursele destinate creșterii și educării copiilor, sănătății, utilităților și altor necesități esențiale. Totodată, măsura poate amplifica riscul de vulnerabilitate economică pentru gospodăriile aflate deja sub presiunea creșterii costului vieții și a cheltuielilor locative. Totodată, analiza comparativă a practicilor europene relevă că nivelurile de impozitare aplicate proprietăților rezidențiale sunt, în general, mai reduse. Astfel, în anul 2025, cotele aplicabile persoanelor fizice variau între 0,08% și 0,2% în România, între 0,1% și 0,3% în Germania (în funcție de municipalitate), iar în alte state membre sunt aplicate mecanisme suplimentare de protecție pentru locuința de bază și pentru categoriile vulnerabile.	
Articolul 280. Cotele impozitului		**Moldova Fruct**	Impozitarea terenurilor agricole cu construcții (Art. 280 din Codul Fiscal) **Ce prevede proiectul:** S-a acceptat ca Autoritățile Administrației Publice Locale (APL) să poată stabili cota impozitului pe bunurile imobiliare pentru terenurile agricole pe care sunt ridicate construcții, în limitele de la 0,1% până la un plafon maxim de 1% din baza impozabilă. **Consecințe economice:** Apreciem introducerea unui plafon de 1% care oprește abuzurile unor primării ce	**Se acceptă parțial,** prin stabilirea plafonului minim de 0,05%.

			doreau cote absurde de 10-20%. Cu toate acestea, o cotă de până la 1% aplicată pe valori cadastrale reevaluate la zi înseamnă o creștere uriașă a taxelor. Frigiderele, depozitele de sortare și casele de ambalare ridicate pe terenuri agricole reprezintă infrastructură de supraviețuire pentru fructele noastre. **Solicităm ca în cazul terenurilor agricole cu construcții, cota maximă pe care o pot fixa consiliile locale să fie limitată legal la un interval cuprins între maximum 0,3% - 0,5% din baza impozabilă, pentru a proteja infrastructura post-recoltare.**	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 114, expresia „Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale" nu este conformă terminologiei din *Legea nr. 436/2006 privind administraţia publică locală* (valabil și pentru restul cazurilor similare).	**Nota** Expresia respectivă se utilizează pe tot parcursul Codului fiscal și a Legii nr.1056/2000 cu rivire la punere în aplicare a titlului VI din Codul fiscal. Prin urmare, considerăm oportun menținerea redacției actuale.
Articolul 280. Cotele impozitului	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale și se determină în limita de 0,1% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.".	**AGCC**	Modificarea propusă la art. 280 alin. (1) din Codul fiscal (pct. 114 din proiect) prevede instituirea unui sistem unitar de stabilire a cotei impozitului pe bunurile imobiliare, aceasta urmând să fie stabilită anual de autoritățile administrației publice locale în limita unui interval de 0,1%–1% din baza impozabilă. În prezent, Codul fiscal reglementează un sistem diferențiat al cotelor de impozitare, în funcție de categoria bunului imobil, cota minimă pentru bunurile cu destinație locativă fiind de 0,05%. Deși soluția propusă urmărește simplificarea cadrului fiscal și extinderea autonomiei autorităților administrației publice locale, aceasta poate genera riscuri semnificative în contextul procesului național de	**Se acceptă parțial,** prin stabilirea plafonului minim de 0,05%.

			evaluare și reevaluare în masă a bunurilor imobile, ale cărui rezultate urmează să fie aplicate începând cu 1 ianuarie 2027. Potrivit analizelor efectuate de Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, valorile cadastrale actualizate ale apartamentelor sunt, în medie, de aproximativ trei ori mai mari decât valorile stabilite în anul 2004. Totodată, evaluările realizate demonstrează că aplicarea cotei minime actuale de 0,05% asupra noilor valori cadastrale nu conduce, în mod necesar, la majorarea impozitului pe bunurile imobile. Spre exemplu, pentru un apartament din municipiul Chișinău, impozitul calculat la valoarea cadastrală actualizată și la cota minimă de 0,05% ar constitui aproximativ 555 lei, comparativ cu 687 lei calculați în prezent în baza valorii cadastrale stabilite în anul 2004 și a cotei concrete de 0,185%. În aceste condiții, majorarea cotei minime de la 0,05% la 0,1% ar modifica fundamental acest echilibru. În cazul aceluiași exemplu, aplicarea cotei minime de 0,1% asupra valorii cadastrale actualizate ar conduce la un impozit de aproximativ 1.110 lei, ceea ce reprezintă o creștere de circa 60% față de nivelul actual al obligației fiscale. O asemenea majorare ar rezulta în principal din modificarea cadrului fiscal și nu ar fi determinată de o creștere corespunzătoare a capacității contributive a proprietarilor. Prin urmare, considerăm că instituirea unei cote minime obligatorii de 0,1% concomitent cu aplicarea noilor valori cadastrale actualizate poate genera o creștere semnificativă atât a bazei impozabile, cât și a nivelului minim de	

			impozitare. O asemenea abordare poate conduce la o majorare disproporționată a sarcinii fiscale aferente bunurilor cu destinație locativă și nu asigură o creștere graduală și echilibrată a obligațiilor fiscale ale contribuabililor. Totodată, intervalul propus de 0,1%–1% este excesiv de larg și poate conduce la diferențe semnificative de tratament fiscal între unitățile administrativ-teritoriale. În lipsa unor criterii legale clare de stabilire a cotei concrete, există riscul afectării predictibilității și uniformității sistemului fiscal, precum și al apariției unor discrepanțe considerabile între contribuabili aflați în situații comparabile. Având în vedere cele expuse, **considerăm necesară menținerea cotei minime de 0,05% pentru bunurile imobiliare cu destinație locativă și reducerea plafonului maxim al intervalului de impozitare de la 1% la 0,5%.** Menținerea cotei minime actuale de 0,05% ar permite implementarea noilor valori cadastrale într-un mod echilibrat și predictibil, evitând creșteri abrupte ale obligațiilor fiscale și respectând principiul majorării graduale a sarcinii fiscale. Totodată, această soluție ar oferi autorităților administrației publice locale posibilitatea de a ajusta în timp cotele concrete de impozitare, în funcție de necesitățile bugetare și de impactul real al noilor valori cadastrale. Reducerea plafonului maxim la 0,5% este justificată prin necesitatea asigurării proporționalității și predictibilității fiscale, precum și a unui tratament echitabil al contribuabililor la nivel național. Un	

			asemenea plafon ar menține autonomia fiscală a autorităților administrației publice locale, însă într-un cadru mai echilibrat și mai previzibil, limitând riscul stabilirii unor cote excesive și al unor diferențe nejustificate de impozitare între unitățile administrativ-teritoriale.	
Articolul 281. Calcularea impozitului (4) În cazul în care, după începerea perioadei fiscale, au apărut noi obiecte ale impunerii, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează din momentul înregistrării de stat a drepturilor de proprietate sau din momentul stabilirii faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă şi/sau de dispoziţie asupra bunurilor imobiliare. În cazul în care obiectul impunerii existent a fost lichidat, demolat sau distrus complet, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează pînă la momentul radierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobiliare din registrul bunurilor imobile sau pînă la momentul încetării exercitării de către persoană a dreptului de posesie, de folosinţă şi/sau de dispoziţie asupra bunurilor imobiliare.	Articolul 281 alineatul (4) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Stabilirea faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă asupra bunurilor imobiliare se realizează prin dispoziția primarului sau în modul stabilit de primarul unității administrativ-teritoriale în care este situat bunul imobil.”.	**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	**Stabilirea faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă asupra bunurilor imobile** Având în vedere discuțiile suplimentare cu reprezentanții Serviciului Fiscal de Stat pe marginea prevederilor referitoare la „stabilirea faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă asupra bunurilor imobiliare”, în pct. 115 din proiect (Articolul 281 alineatul (4) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Stabilirea faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă asupra bunurilor imobiliare se realizează prin dispoziția primarului sau în modul stabilit de primarul unității administrativ teritoriale în care este situat bunul imobil.”) se propune substituirea textului „ Stabilirea faptului exercitării” cu textul cu următorul cuprins: „La necesitate, stabilirea faptului exercitării”. Redacția propusă va permite aplicarea de drept a normei, iar în cazul unor dubii sau altor situații practice (de exemplu, moștenirile neperfectate de succesori), va fi nevoie de dispoziția primarului.	**Se acceptă.**
Articolul 281. Calcularea impozitului […] (4) În cazul în care, după începerea perioadei fiscale, au apărut noi obiecte ale impunerii, impozitul pe	Articolul 281 alineatul (4) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Stabilirea faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă	**Ministerul Energiei**	La pct. 115, art. 281, alin. (4) se propune corelarea normei cu prevederile Codului civil, precum și cu prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.	**Se acceptă,** prin excluderea normei din proiect

bunurile imobiliare se calculează din momentul înregistrării de stat a drepturilor de proprietate sau din momentul stabilirii faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosinţă şi/sau de dispoziţie asupra bunurilor imobiliare. În cazul în care obiectul impunerii existent a fost lichidat, demolat sau distrus complet, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează pînă la momentul radierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobiliare din registrul bunurilor imobile sau pînă la momentul încetării exercitării de către persoană a dreptului de posesie, de folosinţă şi/sau de dispoziţie asupra bunurilor imobiliare.	asupra bunurilor imobiliare se realizează prin dispoziția primarului sau în modul stabilit de primarul unității administrativ-teritoriale în care este situat bunul imobil.”.		Astfel, art. 29 din Legea nr. 436/2008 reglementează expres atribuțiile de bază ale primarului, iar competența de *„stabilire a faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosință asupra bunurilor imobiliare”* nu se regăsește în limita acestor atribuții. Subsecvent, alin. (1) și alin. (2), art. 482 Cod civil prevede că *„ Posesiunea se dobândește prin exercitarea voită a stăpânirii de fapt a bunului. Se consideră posesor al dreptului persoana care a început să-l exercite ca un titular. Dispozițiile privind posesia se aplică în mod corespunzător posesiei drepturilor”.* În acest context, textul normei nu oferă suficientă claritate cu privire la mecanismele, criteriile și instrumentele în baza cărora primarul ar urma să stabilească existența și exercitarea dreptului de posesie sau de folosință de către subiectul impunerii. Totodată, stabilirea unor competențe improprii primarului, constituie o ingerință din partea autorităților publice centrale în realizarea principiului autonomiei locale. Mai mult ca atât, subliniem că între autoritățile centrale și cele locale nu există raporturi de subordonare, colaborarea între acestea urmând să se bazeze pe principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune. În această ordine de idei, se propune revizuirea normei, cu delimitarea clară a competențelor primarului și stabilirea expresă a procedurii, a actelor care pot servi drept temei pentru constatarea exercitării dreptului de posesie sau de folosință asupra bunurilor imobiliare.	

Articolul 282. Termenele achitării impozitului **Articolul 283.** Scutirea de impozit	Articolul 283 se abrogă;	**Moldova Fruct**	**Corelarea reformei impozitării imobiliare cu stimulente pentru capitalul de lucru și predictibilitatea regională (Articolele 282 și 283 din Codul Fiscal)** **Ce prevede proiectul:** Prin noul proiect de lege, Executivul propune trecerea la valori cadastrale actualizate (apropiate de valorile de piață) și delegarea totală către APL a competenței de a acorda scutiri sau înlesniri pe „principii de echitate. În același timp, în cadrul actualelor consultări pe marginea Art. 282, s-a respins opțiunea de restabilire a bonificației (reducerii) de 15% pentru achitarea integrală timpurie a impozitului, invocându-se argumentul autonomiei financiare locale. **Consecințe economice:** Asociația „Moldova Fruct" atenționează că abordarea separată a acestor articole generează o contradicție majoră în managementul finanțelor publice locale și asfixiază cash-flow-ul sectorului real. Aplicarea cotelor de până la 1% pe baze impozabile reevaluate recent va crește exponențial suma absolută a impozitului imobiliar pentru depozitele frigorifice, halele de sortare și casele de ambalare. În agricultură, unde fluxul de numerar este strict sezonier, obligarea fermierilor de a achita sume considerabil mai mari, într-un termen rigid exact în mijlocul campaniei de recoltare și logistică (când toate resursele sunt blocate în mijloacele circulante), este o eroare de politică economică. Refuzul de a reintroduce bonificația de 15% elimină singurul stimulent care putea convinge un producător să-și planifice lichiditățile și să achite impozitul în avans (de exemplu, în primăvară), asigurând	**Nu se acceptă**, introducerea unei reduceri de până la 10% pentru achitarea anticipată a impozitului imobiliar poate genera un dezechilibru în echitatea fiscală și în planificarea veniturilor bugetare, întrucât favorizează contribuabilii cu lichidități disponibile în detrimentul celor cu resurse financiare limitate, transformând un impozit cu caracter obligatoriu într-un mecanism de diferențiere a sarcinii fiscale în funcție de capacitatea de plată anticipată, iar în același timp reduce predictibilitatea încasărilor la bugetul public local, ceea ce poate afecta capacitatea autorităților de a finanța cheltuieli curente și investiții planificate. Suplimentar, proiectul reglementează dreptrul APL de a acorda scutiri de la plata obligațiilor.

			totodată primăriilor resurse pe timp de vară. **Stabilirea în Codul Fiscal a dreptului contribuabililor din sectorul economiei reale de a beneficia de o reducere de până la 10% din suma impozitului imobiliar, în cazul în care acesta este achitat integral cu cel puțin 60 de zile înainte de termenul-limită de 25 septembrie.**	
	Articolul 283 se abrogă;	**Moldova Fruct**	**Lichidarea treptată a scutirilor la impozitul pe bunuri imobile (Articolul 283)** **Ce prevede proiectul:** Se acceptă anularea treptată a scutirilor clare prevăzute centralizat la art. 283 și se abrogă Anexa cu limitele valorice ale bunurilor scutite, decizia fiind lăsată exclusiv la latitudinea primăriilor locale. **Consecințe economice:** Acest pas generează o fragmentare și o impredictibilitate totală. O companie agricolă mare, care deține livezi și depozite localizate în 3 sau 4 sate vecine, se va pomeni în situația în care o primărie îi acordă scutiri, iar primăria de alături îi aplică taxe maxime. Acest haos fiscal regional distorsionează competiția corectă și complică evidența contabilă. **Completarea articolului cu o clauză prin care să se stipuleze că, în primele 36 de luni de la intrarea în vigoare a noilor valori cadastrale majorarea efectivă a impozitului imobiliar calculat per obiect pentru infrastructura de producție și depozitare din mediul rural nu va putea depăși 15% față de anul fiscal precedent.**	
Articolul 283. Scutirea de impozit	Articolul 283 se abrogă;	**Primăria Municipiului Chișinău**	Referitor la abrogarea scutirilor la impozitul pe bunurile imobiliare	**Se acceptă parțial**, conform redacției finale a proiectului.

			Prin proiect se propune abrogarea scutirilor actuale la impozitul pe bunurile imobiliare, prevăzute la art. 283 din Codul fiscal. Totodată, proiectul propune completarea art. 284 din Codul fiscal cu un alineat nou, potrivit căruia:,, Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sunt în drept să acorde compensații pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare pe principii de echitate." Astfel, scutirile care astăzi sunt stabilite clar prin Codul fiscal ar urma să fie eliminate, iar responsabilitatea de a acorda sprijin pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare ar fi transferată către autoritățile publice locale. În prezent, de aceste scutiri beneficiază mai multe categorii: pensionari, persoane cu dizabilități, persoane cu dizabilități din copilărie, familii care au copii cu dizabilități, veterani, participanți la acțiuni de luptă, persoane care au participat la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl, familii ale persoanelor căzute în acțiuni de luptă, instituții publice, instituții medico-sanitare publice, organizații religioase, organizații necomerciale de asistență socială și alte categorii prevăzute de lege. Problema este că, după abrogarea art. 283, aceste persoane nu vor mai avea o scutire garantată prin Codul fiscal. În schimb, fiecare APL va trebui să decidă dacă acordă sau nu compensații, cui le acordă si în ce cuantum. Mai mult, formularea propusă stabilește că APL ,,sunt în drept" să acorde compensații, fără a institui o obligație clară. Respectiv, acordarea sprijinului va depinde de decizia fiecărui consiliu local şi de posibilitățile bugetului local. În	

			practică, un pensionar sau o persoană cu dizabilitate care astăzi beneficiază de o scutire prevăzută expres de lege ar putea ajunge să depindă de decizia autorității locale. Considerăm că această modificare este riscantă și poate crea inechitate între cetățeni. Aceeași categorie de beneficiari ar putea fi tratată diferit de la o localitate la alta. Propunem ca scutirile minime pentru categoriile vulnerabile să fie menținute în Codul fiscal, iar APL să aibă dreptul să extindă lista beneficiarilor sau nivelul sprijinului, în funcție de realitățile locale și posibilitățile bugetului local.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Cu referire la abrogarea art. 283 din Codul Fiscal, prin care se exclude scutirea de impozit pe bunurile imobiliare în vigoare, aplicabilă BNM și altor autorități/instituții publice, considerăm necesară reexaminarea acestei modificări. În acest context, menționăm că nota de fundamentare nu conține o argumentare suficientă care să justifice necesitatea eliminării integrale a scutirii respective și nici impactul financiar estimat asupra autorităților și instituțiilor vizate. De asemenea, nu este clar dacă autorul a analizat particularitățile autorităților/instituțiilor publice. În cazul Băncii Naționale a Moldovei, remarcăm faptul că aceasta beneficiază și de alte excepții fiscale prevăzute de legislație, inclusiv în materia impozitului pe venit și a taxelor locale. În aceste condiții, nu este clară rațiunea eliminării scutirii aferente impozitului pe bunurile imobiliare. Totodată, practica unor state europene relevă menținerea unor scutiri similare pentru bunurile imobile aflate în proprietatea statului. Spre exemplu, potrivit art. 456 alin. (1)	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

			lit. a) din Legea României nr. 227/2015 privind Codul fiscal, sunt scutite de impozit - clădirile aflate în domeniul public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, cu excepția celor utilizate pentru activități economice sau de agrement. În acest context, considerăm oportună menținerea scutirii de la impozitul pe bunurile imobiliare, pentru bunurile imobile utilizate de către BNM.	
	Articolul 283 se abrogă:	**MAE**	Art. II, pct. 116 (care abrogă art. 283 din Codul fiscal) urmează a fi revizuit, luând în considerare faptul că art. 283, alin. (1), lit. g) din Codul fiscal, constituie temeiul legal expres al scutirii de impozitul pe bunurile imobiliare pentru misiunile diplomatice și oficiile consulare acreditate în Republica Moldova, precum și pentru reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate, scutire acordată în baza prevederilor tratatelor internaționale obligatorii pentru Republica Moldova. Abrogarea art. 283, alin. (1), lit. g) din Codul fiscal, fără introducerea unei norme echivalente, intră în contradicție cu art. 23 din Convenția de la Viena din 1961 cu privire la relațiile diplomatice și art. 32 din Convenția de la Viena din 1963 cu privire la relațiile consulare, tratate internaționale la care Republica Moldova este parte. În acest sens, se propune ca art. 283 din Codul fiscal să nu fie abrogat integral, ci modificat astfel încât să fie păstrată prevederea de la alin. (1), lit. g) privind scutirea de impozitul pe bunurile imobiliare pentru misiunile diplomatice, oficiile consulare și reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate în Republica	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

			Moldova, cu trimitere expresă la principiul reciprocității și la Convenția de la Viena din 1961 cu privire la relațiile diplomatice și la Convenția de la Viena din 1963 cu privire la relațiile consulare.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	**La pct. 116. referitor la abrogarea art. 283 din Codul fiscal, MMPS propune menținerea în continuare a scutirilor fiscale prevăzute pentru anumite categorii de persoane aflate în situații de vulnerabilitate socială:** h) persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități severe și accentuate, persoanele cu dizabilități din copilărie, persoanele cu dizabilități medii (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, participanți la acțiunile de luptă din Afganistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl), precum și persoanele supuse represiunilor și ulterior reabilitate); k) familiile care au copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani și membrii familiilor care au la întreținere și îngrijire permanentă persoane cu dizabilități. Propunere este argumentată de faptul că scutirile date contribuie la asigurarea bunăstării categoriilor descrise. Concomitent cu cele expuse mai sus, MMPS propune păstrarea facilităților fiscale prevăzute la art. 283 alin. (1) lit. b) și d) din Codul fiscal, precum și a scutirii prevăzute la poziția 531 pentru întreprinderile create de societățile orbilor, surzilor și persoanelor cu dizabilități. Aceste facilități nu constituie privilegii fiscale acordate unor agenți economici obișnuiți, ci măsuri de sprijin destinate realizării	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

			unor obiective de interes public, inclusiv integrarea socio-profesională a persoanelor cu dizabilități, crearea și menținerea locurilor de muncă, precum și susținerea activităților și serviciilor desfășurate de organizațiile reprezentative ale acestora. Menținerea facilităților respective este în concordanță cu obligațiile asumate de Republica Moldova în temeiul Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, în special ale art. 27 și 28, care prevăd promovarea ocupării forței de muncă, a independenței economice și a participării depline a persoanelor cu dizabilități în societate. Totodată, acestea corespund principiului egalității de șanse și măsurilor pozitive recunoscut în dreptul european și sunt compatibile cu obiectivele Strategiei UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021–2030, care încurajează susținerea economiei sociale și a structurilor ce facilitează incluziunea economică a persoanelor cu dizabilități. În absența unor mecanisme compensatorii echivalente, excluderea acestor facilități fiscale riscă să afecteze capacitatea organizațiilor persoanelor cu dizabilități și a întreprinderilor create pentru realizarea scopurilor lor statutare de a-și îndeplini misiunea socială, având un impact disproporționat asupra incluziunii sociale și profesionale a persoanelor cu dizabilități și constituind o măsură regresivă în domeniul protecției drepturilor acestora.	
Articolul 283. Scutirea de impozit	Articolul 283 se abrogă; Anexa la Titlul VI se abrogă.	**CNSM**	Nu susținem abrogarea art. 283 din Codul fiscal ce vizează scutirea de impozitul pe bunurile imobiliare și Anexa la Titlul VI din Codul fiscal,	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

			care stabilește limitele în baza cărora se acordă scutire la plata impozitului pe bunurile imobiliare conform art.283 alin.(21). Considerăm că instituțiile (de exemplu: autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile, întreprinderile penitenciarelor, Centrul Republican Experimental pentru Protezare, Ortopedie și Reabilitare, obiectivele de protecție civilă, bunurile imobiliare destinate riturilor de cult ș.a.) și persoanele vizate (persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități severe și accentuate, persoanele cu dizabilități din copilărie, persoanele cu dizabilități medii (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, participanți la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl), precum și persoanele supuse represiunilor și ulterior reabilitate ș.a.) nu pot fi împovărate cu plata impozitului imobiliar. Având în vedere că, conform reevaluării efectuate a bunurilor imobiliare, valoarea cadastrală a acestora a fost majorată considerabil și mai mulți pensionari vor fi în imposibilitatea achitării impozitului de bunurile imobiliare. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 01.01.2026, 40% din numărul pensionarilor pentru limită de vârstă beneficiau de o pensia minima integrală sau parțială sub 3 055 de lei, iar 42% au o pensia lunară sub 4 000 de lei. Astfel, povara fiscală privind achitarea impozitului pentru locuința dobândită pe parcursul întregii vieți va crește considerabil.	

Articolul 283. Scutirea de impozit	Articolul 283 se abrogă.	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Excluderea scutirilor la impozit imobiliar este inumană.	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.
		MAI	Nu au fost identificate temeiurile privind abrogarea totală a art. 283. Din considerentul asigurării unei gestionări echitabile a bunurilor proprietate publică, precum și evitării unor situații de echivoc. Se recomandă menținerea prevederilor art. 283 alin. (1) lit. a) în vigoare. Aplicarea prevederilor propuse ar genera un impact financiar suplimentar asupra bugetului de stat, iar aplicarea unei cote de 1% ar determina cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. În procesul de implementare a modificărilor legislative și normative cu impact financiar, de regulă, nu sunt alocate resurse financiare suplimentare din partea Ministerului Finanțelor pentru acoperirea acestor cheltuieli. În contextul amplificării fenomenelor meteorologice extreme, al creșterii riscurilor generate de situația de securitate regională și al necesității consolidării capacităților de protecție civilă, statul promovează și încurajează dezvoltarea, construcția și menținerea obiectivelor de protecție civilă. Instituirea unor obligații fiscale suplimentare asupra acestor obiective poate descuraja investițiile în domeniu și poate reduce interesul agenților economici și al altor proprietari pentru crearea și menținerea infrastructurii de protecție civilă, afectând astfel realizarea obiectivelor de interes public și securitate națională.	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.
Articolul 283. Scutirea de impozit **Articolul 284**. Scutirea de impozit	Articolul 283 se abrogă: Articolul 284 se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins:	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 116, se remarcă faptul că proiectul elimină în totalitate facilitățile fiscale acordate unor categorii de persoane aflate într-o situație obiectivă de vulnerabilitate socială, fără a prevedea măsuri	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

acordată de autoritățile administrației publice locale	„(1[2]) Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sunt în drept să acorde compensații pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare pe principii de echitate.”.		compensatorii alternative. În special, măsura va afecta persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități, familiile care au la întreținere persoane cu dizabilități, familiile participanților decedați la acțiuni de luptă, persoanele supuse represiunilor politice și alte categorii protejate de stat, care vor suporta costuri fiscale suplimentare aferente locuinței de domiciliu. În aceste condiții, se impune justificarea expresă a necesității și proporționalității măsurii, precum și prezentarea impactului acesteia asupra gradului de protecție socială garantat de stat acestor categorii de beneficiari. Totodată, propunerea privind abrogarea art. 283, care, în redacția actuală reglementează situațiile de scutire de impozit, se constată o schimbare de abordare în ceea ce privește tratamentul fiscal al entităților din sectorul public. Regimul actual are la bază ideea evitării impunerii fiscale între entități finanțate din resurse publice, astfel încât impozitul pe bunurile imobiliare nu generează transferuri artificiale de resurse între componente ale aceluiași sistem bugetar. Abrogarea acestor prevederi conduce la includerea acestor entități în sfera contribuabililor, cu efecte asupra structurii fluxurilor bugetare și asupra necesității reconfigurării mecanismelor de finanțare. În corelare cu această modificare, autorul proiectului prevede completarea art. 284 cu alin. (12) (pct. 117 din proiect), prin care autoritățile deliberative și reprezentative ale populației unității administrativ-teritoriale sunt în drept să acorde compensații pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare, pe principii de	

			echitate. Această reglementare instituie însă doar o competență generală a autorităților locale, fără a configura un mecanism juridic și financiar efectiv de compensare. Deși intenția declarată a autorului este reconfigurarea cadrului de acordare a facilităților fiscale prin descentralizarea deciziei către autoritățile administrației publice locale, textul propus nu stabilește criterii minime obligatorii, surse de finanțare sau reguli unitare de aplicare a compensațiilor. În aceste condiții, mecanismul instituit prin art. 284 alin. (12) are un caracter preponderent declarativ, lăsând la discreția fiecărei autorități ale administrației publice locale atât decizia de acordare a compensațiilor, cât și întinderea acestora. În absența unor garanții normative suplimentare, corelate la nivel național, această abordare poate genera aplicarea neuniformă a facilităților fiscale și diferențe de tratament între contribuabili aflați în situații comparabile, precum și riscul diminuării nivelului de protecție fiscală anterior garantat prin art. 283. Adițional, se constată că proiectul legii prevede abrogarea art. 283 din Codul fiscal, însă nu operează modificări corespunzătoare la art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1056/2003 pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal. Or, norma menționată stabilește expres că subiecții impunerii cu impozit funciar și/sau impozit pe bunurile imobiliare sunt persoanele specificate la art. 277 din Codul fiscal, „ținând cont de prevederile art. 283 și 284 din Codul fiscal și ale anexei nr. 2 la prezenta lege”.	

Articolul 283. Scutirea de impozit **Articolul 284**. Scutirea de impozit acordată de autorităţile administraţiei publice locale	Articolul 283 se abrogă: Articolul 284 se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins: „(1^2) Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sunt în drept să acorde compensații pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare pe principii de echitate.”. Anexa la Titlul VI se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Abrogarea scutirilor garantate de stat la plata impozitului pe bunurile imobiliare (de care beneficiau pensionarii, persoanele cu dizabilități, veteranii etc.) și transferarea deciziei de a acorda sau nu compensații la discreția autorităților administrației publice locale (APL)** În formula anterioară a legii, articolul 283 și Anexa aferentă garantau la nivel central și unitar, pentru toți cetățenii eligibili (precum persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități severe, participanții la acțiuni de luptă, familiile victimelor de la Cernobîl etc.), o scutire directă de la plata impozitului pe locuința de domiciliu, în limita unei valori stabilite. Prin abrogarea acestui articol, statul elimină această garanție legală, transformând dreptul cert la scutire într-o simplă „posibilitate” a primăriilor de a acorda compensații pe „principii de echitate”. Impactul este profund negativ pentru categoriile social-vulnerabile, deoarece acestea vor depinde exclusiv de voința politică locală și de bugetul adesea limitat al primăriilor (care ar putea să nu dispună de fonduri pentru aceste compensații). Astfel, mulți cetățeni cu venituri mici riscă să fie obligați să plătească integral impozitul imobiliar, a cărui cotă și bază de calcul urmează, de asemenea, să crească din 2027.	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.
		Primăria m. Bălți	Proiectul abrogă art. 283 și Anexa la Titlul VI din Codul fiscal (scutirile la impozitul pe bunurile imobiliare) și completează art. 284 cu un nou alineat, prin care competența de a acorda „compensații” pentru plata impozitului este delegată autorităților publice locale. Concomitent, de la 1 ianuarie 2027 se introduc o cotă minimă de	**Se acceptă,** prin retragerea propunerilor din proiect.

			0,1% și o cotă maximă de până la 1%, pe baza valorilor cadastrale actualizate, apropiate de valoarea de piață. Deși măsura este prezentată ca o extindere a autonomiei locale, în realitate transferă către bugetele locale sarcina financiară și politică a unor facilități stabilite anterior la nivel central. Primăria municipiului Bălți va trebui fie să suporte din surse proprii compensarea categoriilor protejate, fie să renunțe la protecția acestora. La aceasta se adaugă un risc, prin care o parte a bunurilor imobile nu dispune încă de o valoare cadastrală actualizată, ceea ce poate genera o aplicare neuniformă și inechitabilă a noilor cote, dificultăți de administrare și contestații. Nota informativă nu cuantifică impactul acestor modificări asupra bugetelor locale, afirmând că efectul „urmează a fi determinat" în funcție de deciziile APL. În acest sens, Primăria municipiului Bălți solicită menținerea scutirilor la impozitul pe bunurile imobiliare. În cazul menținerii abrogării scutirilor, se propune ca stabilirea scutirilor și facilităților la impozitul pe bunurile imobiliare de către consiliul local să se realizeze în baza unui regulament aprobat la nivel central, precum și să fie asigurată finanțarea compensațiilor de la bugetul de stat.	
Articolul 284. Scutirea de impozit acordată de autorităţile administraţiei publice locale	Articolul 284 se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins: „(1^2) Autoritățile deliberative și reprezentative ale administrației publice locale sunt în drept să acorde compensații pentru plata impozitului pe bunurile imobiliare pe principii de echitate.".	**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	Anularea scutirilor la taxe și impozite locale. În materie de scutiri fiscale, în locul prevederilor din proiect privind „compensarea", propunem ca norma să fie expusă cu următorul cuprins: „Scutirile și facilitățile la achitarea impozitelor și taxele locale se stabilesc de către autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale, în	**Notă.** Propunerea a fost retrasă din proiect.

			baza unui regulament aprobat de consiliul local”.	
	Puncte din proiect: pct. 2 – art. 6; pct. 118–120 – Titlul VI / art. 287³ și art. 287⁴; modificările conexe la taxele locale.	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Impozitul privat și impozitul pe avere** Vă rugăm să clarificați: • dacă impozitul privat este eliminat ca impozit sau doar exclus din structura art. 6 și care este efectul juridic al abrogărilor operate la art. 6; • care este relația dintre modificările de la art. 6 și modificările de la art. 287³ și 287⁴; • dacă impozitul pe avere se va calcula doar asupra depășirii plafonului de 10 milioane lei; • dacă plafonul de 10 milioane lei se aplică per persoană, per familie sau per total bunuri; • cum se tratează cotele-părți și bunurile deținute în coproprietate; • cum se determină valoarea estimată totală; • dacă plafonul va fi indexat.	**Nu se acceptă.** Modificările propuse la art. 6, art. 287³ și 287⁴ trebuie interpretate sistemic, în ansamblul reformei fiscale, iar nu izolat pe fiecare normă, întrucât eliminarea sau reconfigurarea impozitului privat din structura art. 6 nu echivalează neapărat cu abolirea sa materială, ci cu relocarea regimului juridic într-o secțiune distinctă a Codului fiscal, iar corelarea cu dispozițiile privind impozitul pe avere indică faptul că acesta funcționează ca un mecanism complementar de taxare a patrimoniului net, aplicabil peste un anumit prag agregat stabilit la nivel individual, cu reguli de evaluare și consolidare a bunurilor inclusiv în coproprietate, astfel încât detaliile de aplicare (plafon, subiect, tratamentul cotelor-părți) derivă din normele generale ale impozitării patrimoniului și din regulile de evaluare fiscală, nefiind necesară repetarea lor exhaustivă în fiecare articol modificat.
Articolul 287³. Obiect al impunerii şi baza impozabilă (1) Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiţii: a) valoarea estimată totală constituie cel puţin 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate şi aprobate de Guvern pentru perioada pentru care se calculează impozitul; b) suprafaţa totală constituie 120 m^2 şi mai mult.	La articolul 287³ alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror valoarea estimată totală constituie cel puţin 10 milioane lei pentru perioada pentru care se calculează impozitul.”.	**CCI**	Se propune completarea proiectului cu un punct nou privind abrogarea alineatului (3) al art. 287³ din Codul fiscal, în vederea asigurării coerenței normelor fiscale și evitării unor interpretări contradictorii. Odată cu intrarea în vigoare a noii redacții a alin. (1) al art. 287³, care stabilește drept criteriu de impunere valoarea estimată totală a bunurilor imobiliare cu destinație locativă de cel puțin 10 milioane lei, apare necesitatea reexaminării și, după caz, abrogării alin. (3) al aceluiași articol. Menținerea concomitentă a alin. (3) poate genera neclarități și dificultăți de interpretare, întrucât noua redacție a	**Se acceptă.**

			alin. (1) reglementează expres obiectul impunerii și pragul valoric aplicabil.	
Articolul 287[4]. Cota impunerii Cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă	La articolul 287[4] textul „0,8% din baza impozabilă" se substituie cu textul „1% din cuantumul ce depășește plafonul prevăzut la art.287[3] alin.(1)."	**Gangan Bogdan**	**IMPOZIT PE AVERE** Stabilirea impozitului pe avere la 1% asupra valorii ce depășește 10 milioane lei, concomitent cu majorarea cotei maxime a impozitului pe bunurile imobiliare la 1% și cu aplicarea valorilor cadastrale actualizate, impune o analiză riguroasă a riscului de dublă impunere a aceluiași bun. Curtea Constituțională a examinat deja constituționalitatea impozitului pe avere prin DCC nr.96/2016 din 19.12.2016, în contextul invocării art. 16, 22, 23, 46, 54, 76 și 132 din Constituție; redefinirea obiectului impunerii și eliminarea criteriilor obiective (suprafață, raportare la salariul mediu) trebuie corelate cu impozitul pe bunurile imobiliare, pentru a evita suprapunerea sarcinii și atingerea adusă proprietății.	**Se acceptă parțial,** prin retragerea propunerii de majorare a cotei impozitului pe avere. Suplimentar, modificările propuse la aplicarea impozitului pe avere nu generează un caz de dublă impunere, întrucât acesta are un obiect și o finalitate distincte față de impozitul pe bunurile imobiliare. În timp ce impozitul pe bunurile imobiliare se aplică fiecărui bun în parte, impozitul pe avere vizează patrimoniul net care depășește plafonul prevăzut de lege, având un caracter complementar. Prin urmare, cele două impozite au baze de impunere diferite și nu se suprapun din punct de vedere juridic. Totodată, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 96 din 19 decembrie 2016, a confirmat constituționalitatea instituției impozitului pe avere, iar modificările propuse vizează exclusiv mecanismul de determinare a bazei impozabile, aspect ce ține de opțiunea legiuitorului în materie de politică fiscală. Stabilirea cotei impozitului pe bunurile imobiliare în limitele prevăzute de lege este compatibilă cu principiul autonomiei locale, iar eventualele diferențe între unitățile administrativ-teritoriale rezultă din exercitarea competențelor autorităților publice locale, în condițiile legii.
		Berjan Iuliana	Stabilirea cotei ca interval (0,1%–1%) lasă consiliilor locale putere discreționară largă fără criterii obiective de stabilire, riscul inegalității fiscale între UAT-uri. Un proprietar de apartament în Chișinău (valoare piață 80.000 EUR) plătește max. 1% = 800 EUR/an, în timp ce același apartament într-un alt municipiu e taxat la 0,1% = 80 EUR/an – fără justificare legală a diferenței. Baza impozabilă (valoarea de piață) presupune existența unui cadastru actualizat și a unor evaluatori autorizați suficienți, dar nu există prevederi care să garanteze evaluarea tuturor proprietăților până la jan.2027. Un proprietar al unui imobil din mediul rural a cărui proprietate nu a fost niciodată evaluată la valoarea de	

			piață nu poate calcula impozitul datorat și nu știe cine suportă costul evaluării.	
	Anexa la titlul VII: la literele b), c) d), g) și h) în a treia coloana, sintagma „%” se substituie cu textul „nu mai mult de 3%”;	**Primăria Municipiului Chișinău**	**II. Referitor la plafonarea taxelor locale calculate din venitul din vânzări** Proiectul propune plafonarea la cel mult 3% a unor taxe locale calculate din venitul din vânzări, inclusiv: - taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor; - taxa de plasare sau amplasare a publicității; - taxa pentru aplicarea simbolicii locale; - taxa pentru cazare; - taxa balneară. Această plafonare afectează în mod direct autonomia financiară a municipiului Chişinău, întrucât limitează dreptul autorității deliberative locale de a stabili cotele taxelor în funcție de necesitățile comunității și de specificul activităților economice desfăşurate pe teritoriul municipiului. În municipiul Chişinău, taxa pentru amplasarea publicității este aplicată la cota de 6,4%. Plafonarea acesteia la 3% ar conduce la diminuarea veniturilor bugetului municipal cu aproximativ 4-5 milioane lei anual. De asemenea, taxa pentru cazare este aplicată la cota de 5,8%. Reducerea cotei la 3% ar genera o pierdere estimată de aproximativ 25–27 milioane lei anual. Prin urmare, impactul cumulat al plafonării acestor două taxe poate depăși 30 milioane lei anual, raportați la indicatorii anului 2026. Totodată, această soluție legislativă ridică probleme de constituţionalitate. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 14 septembrie 2021 au fost declarate neconstituționale prevederi similare privind plafonarea taxelor locale, Curtea reținând că asemenea intervenții restrâng autonomia financiară locală și limitează marja de	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerilor din proiect.

			apreciere a autorităților publice locale. Introducerea unui plafon general de 3% pentru taxele locale calculate din venitul din vânzări contravine principiilor autonomiei locale și descentralizării financiare consacrate de articolele 109 și 132 din Constituția Republicii Moldova, precum și de Carta Europeană a Autonomiei Locale. Considerăm că un cadru fiscal local mai predictibil și echilibrat pentru mediul de afaceri urmează să fie asigurat prin conformarea prevederilor art. 297 alin. (10) din Codul Fiscal, care stipulează că deciziile autorităţilor deliberative ale administraţiei publice locale privind stabilirea cotelor taxelor locale, în scopul asigurării respectării prevederilor alin. (8) și alin. (9), sunt supuse controlului de legalitate de către Cancelaria de Stat, dar nu prin limitarea competențelor APL la stabilirea cotelor la taxele locale. Prin urmare, se propune excluderea prevederilor privind plafonarea generală la 3% a taxelor locale calculate din venitul din vânzări.	
	Anexa la titlul VII: la literele b), c) d), g) și h) în a treia coloana, sintagma „%” se substituie cu textul „nu mai mult de 3%”;	**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	**Plafonarea repetată a taxelor locale este neconsituțională și în forma sa actuală, reprezintă o sfidare a principiilor statului de drept și angajamentelor internaționale ale Repbuulciii Moldova.** Reiterăm că statuările anterioare ale Curții Constituționale, deja două la număr, de care sunt obligate să se conducă atât forul suprem, cât și celelalte autorități ale statului,- nu admit plafonarea taxelor și impozitelor locale, aceste competențe făcând parte din fundamentele autonomiei locale decizionale și financiare. Revenirea la această problemă soluționată deja prin intervențiile legislative întru	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerilor din proiect.

			executarea statuărilor Curții Constituționale este inacceptabilă și greu de înțeles prin prisma interesului public, în condițiile în care, pe de o parte, autoritățile/autorii proiectului așa și nu au adus dovezi suficiente pentru a demonstra că această problemă există și poartă un caracter sistemic (nu izolat), și că impactul și valoarea acelor cazuri excepționale reprezintă într-adevăr o problemă pentru mediul de afaceri. De fapt, această problemă nu există, iar APL sunt cele mai interesate în dezvoltarea mediului de afaceri. Iar cazurile unice, vehiculate, poartă un caracter strict excepțional și izolat, urmând a fi analizate în modul respectiv: profund și abordate individual. Pe de altă parte, cadrul legal actual, conține suficiente garanții și instrumente de autoapărare și protejare a mediului de afaceri din partea statului. Ele doar urmând a fi aplicate în modul corespunzător. Astfel, în aceste condiții, din nou apare o mare suspiciune, că plafonarea taxelor s-ar realiza în interesul unor grupuri restrânse și în detrimentul interesului public. Dacă nu este așa, ar fi bine ca toate cazurile de pretinse excese din partea APL să fie date publicității și supuse dezbaterilor publice. Totodată, cu referire la acest subiect, Curtea Consituțională a reținut că asemenea intervenții din partea Guvernului, restrâng autonomia financiară locală, limitează marja de decizie a consiliilor locale și afectează capacitatea autorităților publice locale de a promova și realiza politici publice în interesul comunităților (rezumatul statuărilor relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 14 septembrie 2021 se atașează). În acest sens, plafonarea necesită a fi revizuită	

			și aliniată la principiile prevăzute de art. 280 alin. (3)-(5) și art. 297 alin. (8)- 10) din Codul fiscal. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 28 ianuarie 2014, Curtea a constatat expres că plafonarea taxelor locale și restrângerea competențelor autorităților locale contravin principiului autonomiei locale. Carta Europeană a Autonomiei Locale prevede la Art. 9 alin. (3) că o parte cel puțin din resursele financiare ale autorităților locale trebuie să provină din impozite și taxe locale asupra cărora acestea au competența de a stabili nivelul. Deci, această plafonare afectează în mod direct APL/comunitățile locale care, în prezent, aplică cote mai mari, aprobate de consiliile locale în funcție de specificul comunităților, necesitățile bugetare și particularitățile activităților economice desfășurate pe teritoriul administrat. În acest sens, municipiile Chisinău și Bălți, dar și alte municipii/orașe sau sate, ne oferă exemple clare. În municipiul Chișinău, taxa de plasare sau amplasare a publicității este aplicată la cota de 6,4%, respectiv, plafonarea acesteia la 3% ar cauza diminuarea veniturilor bugetului municipal cu aproximativ 4–5 milioane lei anual. De asemenea, taxa pentru cazare este aplicată în municipiul Chișinău la cota de 5,8%, respectiv, reducerea cotei la 3% ar genera o pierdere estimată la circa 25–27 milioane lei anual. La rândul său, în municipiul Bălți, unde taxa pentru publicitate și taxa pentru cazare sunt stabilite la cota de 5%, plafonarea la 3% ar diminua veniturile bugetului municipal cu circa 43,6 mii lei la taxa pentru publicitate și	

			cu aproximativ 320 mii lei la taxa pentru cazare, ceea ce pentru municipiul Bălți este semnificativ. Aceste exemple confirmă impactul direct al proiectului asupra veniturilor proprii ale autorităților publice locale. Chiar dacă valorile diferă de la o localitate la alta, efectul general este același: reducerea surselor de venit asupra cărora autoritățile locale dispun de o anumită marjă de decizie. Introducerea unui plafon general de 3% pentru taxele locale calculate din venitul din vânzări contravine principiilor autonomiei locale și descentralizării financiare, consacrate de articolele 109 și 132 din Constituția Republicii Moldova, precum și de Carta Europeană a Autonomiei Locale. Deci, stabilirea unor plafoane uniforme la nivel național în detrimentul APL, fără evaluarea impactului asupra fiecărui buget local și fără instituirea unor mecanisme de echilibrare/compensare a veniturilor, reprezintă o încălcare a Consituției și ingerință directă în autonomia financiară locală. Iar revenirea, deja a treia oară, la acest subiect, reprezintă o sfidare a statului de drept și comportă elementele componenței de abuz.	
		Primăria Municipiului Chișinău **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	**III. Revizuirea mecanismului taxei pentru cazare sau instituirea unei taxe pentru turiştii străini** Se propune revizuirea mecanismului de aplicare a taxei pentru cazare prin modificarea bazei impozabile, astfel încât aceasta să nu mai fie calculată ca procent din venitul din vânzări, ci să fie stabilită sub forma unei sume fixe, în lei, pentru fiecare noapte de cazare. Aplicarea unei taxe fixe per înnoptare reprezintă o practică utilizată în numeroase state europene şi oferă un	**Se acceptă parțial,** prin modificarea bazei de calcul a taxei de cazare, prin modificarea prevederilor *literei g) din Anexa la Titlul VII al Codului fiscal*, în sensul stabilirii acesteia în funcție de numărul de nopți de cazare, cota taxei urmând a fi stabilită în lei pentru fiecare noapte de cazare. Propunerea privind Tourist City Tax se va examina suplimentar la rescrierea Codului.

			mecanism de administrare mai simplu, mai transparent şi mai predictibil. O altă propunere ar fi instituirea unei taxe locale distincte pentru turiştii străini — Tourist City Tax - aplicabilă persoanelor nerezidente care beneficiază de servicii de cazare în unităţile de cazare turistică. Necesitatea instituirii unei asemenea taxe rezultă din faptul că persoanele nerezidente utilizează infrastructura urbană, serviciile publice şi facilităţile municipale fără a contribui în mod direct la formarea veniturilor bugetului local. Potrivit datelor statistice, doar în anul 2025 în unităţile de cazare din municipiul Chişinău au fost înregistrate aproximativ 905 mii înnoptări, fapt ce demonstrează potenţialul semnificativ al unei asemenea taxe de a genera venituri suplimentare pentru bugetul municipal. În acest sens, propunem completarea anexei la Titlul VII al Codului fiscal cu o nouă taxă locală: **Taxa pentru turiştii străini:** **Baza impozabilă-** Numărul de înnoptări ale turiştilor străini cazaţi în unităţi de cazare turistică **Unitatea de măsură a cotei** - Lei pentru fiecare înnoptare Considerăm necesar ca atât taxa pentru cazare, cât şi taxa pentru turiştii străini să fie incluse în sistemul taxelor locale reglementat de Titlul VII al Codului fiscal.	
		Primăria Municipiului Chişinău **Congresul Autorităţilor Locale din Moldova (CALM)**	**IV. Extinderea bazei de impozitare a taxei pentru aplicarea simbolicii locale** Considerăm necesară extinderea sferei de aplicare a taxei pentru utilizarea simbolicii locale şi asupra persoanelor juridice care utilizează simbolica locală în activitatea de prestare a serviciilor. Reglementarea actuală vizează în	**Nu se acceptă,** totodată propunerea se va examina suplimentar la rescrierea Codului.

			principal producătorii de bunuri, fără a include persoanele juridice care utilizează simbolica locală în denumiri, mărci de servicii, embleme, insigne, ecusoane sau alte elemente distinctive utilizate în scop comercial. În vederea eliminării acestei discrepanțe și asigurării unui tratament fiscal echitabil, propunem modificarea articolelor 288, 290 şi 291 din Codul fiscal, precum şi a anexei la Titlul VII, astfel încât taxa să fie aplicabilă şi veniturilor din prestarea serviciilor de către persoanele juridice care utilizează simbolica locală în scopuri lucrative. Propunerile de modificare sunt prezentate mai jos: **Art. 288 (13)** - După cuvintele„de denumire", textul din paranteză să fie expus în următoarea redacție:„a persoanei juridice și/sau a subdiviziunilor acesteia, a produsului fabricat şi a serviciului prestat"; alternativ, excluderea integrală a textului din paranteze. **Articolul 290 lit. d)-** După cuvintele „care aplică simbolica locală" să se completeze cu textul: „în denumiri, reproduceri de insigne, embleme sau ecusoane, în mărci de produs și/sau de serviciu, precum și în desenul sau modelul industrial". **Articolul 291 lit. d)** La final să se completeze cu textul: „„precum şi venitul din vânzări aferent serviciilor prestate de întreprinderile și organizațiile care utilizează simbolica locală". **Anexa la Titlul VII, lit. d), col. 2** - După cuvintele „simbolica locală" să se completeze cu textul: „și venitul din vânzări al serviciilor prestate de persoanele juridice care utilizează simbolica locală în scopuri lucrative".	

			Implementarea acestor modificări va contribui la consolidarea veniturilor bugetului municipal şi la aplicarea uniformă a principiilor fiscale.	
TITLUL VII **TAXELE LOCALE**		**Moldova Fruct**	**Refuzul unei metodologii unice pentru taxele locale (Titlul VII)** **Ce prevede proiectul:** Solicitarea businessului de a aproba o metodologie națională unică și clară pentru calcularea taxelor locale (pentru ca primăriile să nu pună taxe după bunul plac) a fost respinsă de Ministerul Finanțelor, fiind trecută doar sub formă de „Notă” privind menținerea dialogului. **Consecințe economice:** Fără reguli naționale clare, indexate corect doar cu rata inflației, investitorii din agricultură rămân captivi deciziilor volatile din teritoriu. Pentru ca un business să reziste, el trebuie să își poată calcula cheltuielile pe următorii 3-5 ani, fără frica de a se trezi cu taxe locale dublate de la un an la altul. **Cerem obligativitatea unei metodologii naționale unice pentru stabilirea taxelor locale de către primării, bazată strict pe criterii economice clare și indexare fixă cu rata inflației, eliminând deciziile discreționare din teritoriu.**	**Nu se acceptă,** totodată propunerea se va examina suplimentar la rescrierea Codului.
Articolul 289. Relaţiile reglementate de prezentul titlu (2) Sistemul taxelor locale reglementate de prezentul titlu include: a) taxa pentru amenajarea teritoriului;	La articolul 289 alineatul (2), litera a) se abrogă.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Excluderea taxei amenajării teritoriului – oare e constituțional?	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerii din proiect.
		Primăria m. Bălți	Prin art. II pct. 121–123 se abrogă art. 289 alin. (2) lit. a), art. 290 lit. a) și art. 291 alin. (1) lit.a) din Codul fiscal, ceea ce duce la eliminarea integrală a taxei pentru amenajarea teritoriului.	

			Această taxă este una dintre cele mai importante și mai stabile surse din categoria taxelor locale, întrucât baza ei impozabilă o constituie numărul mediu scriptic al salariaților, un indicator predictibil, independent de fluctuațiile cifrei de afaceri. Anual, din această taxă, municipiul Bălți încasează aproximativ 8 milioane lei. Prin eliminarea ei, sursa de venit se pierde integral, fără nicio măsură de compensare și fără identificarea unei surse alternative, accentuând dezechilibrul bugetar. Taxa nu are doar o funcție fiscală, ci și una de finanțare directă a serviciilor de amenajare, salubrizare și întreținere a spațiilor publice de care beneficiază chiar contribuabilii care o achită. Eliminarea ei transferă integral aceste costuri asupra bugetului municipal, în condițiile în care necesitățile de amenajare a teritoriului nu se reduc, ci, dimpotrivă, cresc. Argumentul invocat în nota de fundamentare pentru eliminarea taxei, potrivit căruia aceasta ar avea un caracter „generalizat", iar mecanismul bazat pe numărul de salariați nu ar reflecta capacitatea contributivă reală, nu constituie un temei suficient pentru abrogare. În realitate, numărul de angajați rămâne, în numeroase cazuri, un indicator rezonabil al dimensiunii activității economice și al impactului pe care agentul economic îl exercită asupra teritoriului. O întreprindere cu personal numeros generează mai mult trafic, o uzură mai accentuată a infrastructurii și o presiune sporită asupra spațiului public, fiind firesc să contribuie proporțional la amenajarea acestuia. Complementar, eliminarea taxei respective este prematură, întrucât	

			începând cu anul 2027 se implementează noul concept al taxei pentru salubrizare conform Legii nr. 178/2025. Renunțarea la taxa pentru amenajarea teritoriului nu ar trebui să aibă loc cel puțin până la evaluarea acoperirii și a randamentului noului mecanism, inclusiv a posibilității de a percepe taxa și de la persoanele juridice. Eventualele deficiențe ale mecanismului de aplicare a taxei pentru amenajarea teritoriului ar trebui remediate prin perfecționarea acestuia, și nu prin eliminarea taxei.În acest context, Primăria municipiului Bălți se opune eliminării unei taxe pentru amenajarea teritoriului, care se încasează în proporție de 100% la bugetul municipal și reprezintă o sursă importantă de venit pentru finanțarea competențelor locale.	
		Uniunea Transportatorilor și Drumarilor (UTD)	**Abrogarea taxei locale pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători** Menținerea unei taxe locale aplicate specific transportului auto de călători contravine caracterului social și de interes public al acestui serviciu și majorează costurile operatorilor care activează legal. Propunem abrogarea: a) art. 289 alin. (2) lit. i) din Codul fiscal; b) art. 290 lit. i); c) art. 291 alin. (1) lit. i); d) poziției corespunzătoare din anexa la Titlul VII; e) tuturor trimiterilor la taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători din celelalte articole ale Codului fiscal. Pentru evitarea unui impact brusc asupra bugetelor locale, veniturile medii încasate din această taxă în ultimii trei ani pot fi compensate temporar, pentru anul	**Nu se acceptă** Propunerea de abrogare a taxei locale pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători nu este susținută de o analiză care să demonstreze că această taxă afectează în mod semnificativ accesibilitatea serviciului sau competitivitatea operatorilor. Deși transportul de călători are un rol social important, acest fapt nu exclude participarea operatorilor economici la finanțarea serviciilor și infrastructurii publice locale de care beneficiază. Totodată, eliminarea taxei ar reduce veniturile proprii ale autorităților publice locale și ar putea crea un tratament fiscal preferențial față de alte activități economice, fără a exista dovezi că măsura va conduce la diminuarea costurilor suportate de pasageri.

			2027, prin transferuri cu destinație generală de la bugetul de stat.	
Articolul 293. Modul de calculare (5) În cazul obiectelor impunerii stipulate la art.291 lit.e), i), j) şi q), taxele aferente acestora se calculează din ziua indicată de către autoritatea administraţiei publice locale în autorizaţiile/notificările/coordonările corespunzătoare, eliberate de către aceasta, şi pînă în ziua în care termenul de valabilitate a autorizaţiilor/notificărilor/coordonărilor a expirat sau acestea au fost suspendate, anulate, retrase în modul stabilit de legislaţia în vigoare. În scopul verificării termenelor de valabilitate a autorizaţiilor/ notificărilor/coordonărilor, autorităţile administraţiei publice locale le asigură organelor cu funcţii de control acces la resursele informaţionale în domeniul respectiv.	La articolul 293, alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Taxele aferente obiectelor impunerii stipulate la art. 291 lit. e), i), j) şi q) se calculează astfel: - în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de notificare – din data emiterii de către autoritățile emitente a înştiinţării de recepţionare a notificării privind iniţierea activităţii și pînă în data notificării de către deținători a încetării acesteia sau pînă în data suspendării/anulării/radierii activității de către organele abilitate, în modul stabilit de legislaţia în vigoare; - în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de autorizare - din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și pînă în data de sfîrșit a acestuia sau pînă în data suspendării/anulării valabilității autorizației de către organele abilitate, în modul stabilit de legislaţia în vigoare. În scopul verificării termenelor de valabilitate a autorizaţiilor/notificărilor, autoritățile emitente de autorizații și cele care recepționează notificări asigură accesul organelor cu funcţii de control la resursele informaţionale în domeniul respectiv.”.	**CCI**	La pct. 124., se propune substituirea redacției propuse pentru art. 293 alin. (5) cu următorul text *„– în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de autorizare – din data punerii în exploatare a obiectului impunerii și până la data încetării exploatării acestuia, suspendării/anulării dreptului de exploatare sau radierii obiectului, în condițiile legislației în vigoare.* *În scopul administrării și verificării corecte a taxelor aferente obiectelor impunerii, autoritățile competente asigură accesul organelor cu funcții de control la informațiile privind notificările, autorizațiile, punerea în exploatare, suspendarea, încetarea și radierea activităților sau obiectelor impunerii, prin intermediul resurselor informaționale relevante, în condițiile legii.”* Deși susținem obiectivul proiectului de uniformizare a mecanismului de administrare a taxelor locale aferente obiectelor impunerii supuse procedurii de notificare sau autorizare, redacția propusă, potrivit căreia obligația fiscală apare „din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și până în data de sfârșit a acestuia”, poate conduce la apariția obligației fiscale înainte ca obiectul impunerii să existe în fapt sau să fie exploatat efectiv. Autorizația reprezintă actul permisiv necesar pentru executarea unor lucrări sau desfășurarea unei activități, însă aceasta nu confirmă întotdeauna existența fizică, finalizarea sau exploatarea obiectului. În special, în cazul autorizațiilor de construire,	**Nu se acceptă.** Stabilirea obligației fiscale în funcție de perioada de valabilitate a autorizației este justificată prin necesitatea unui criteriu obiectiv, ușor de verificat și administrat, întrucât data punerii în exploatare sau a finalizării efective a obiectului poate fi dificil de determinat în practică și supusă interpretărilor sau raportărilor incomplete, iar utilizarea autorizației ca reper temporal asigură coerență administrativă, reduce riscul de evitare a impunerii și permite o aplicare uniformă a taxei, fără a exclude posibilitatea corectării situației în cazurile în care exploatarea efectivă nu corespunde integral perioadei autorizate, prin mecanisme de ajustare sau verificare ulterioară.

			acestea vizează etapa executării lucrărilor și nu etapa exploatării obiectului. Astfel, obligația fiscală trebuie corelată cu data punerii în exploatare a obiectului impunerii și să se aplice până la data încetării exploatării acestuia, suspendării sau anulării dreptului de exploatare ori radierii obiectului, după caz, fapt care va reduce riscul interpretărilor divergente și va garanta un tratament fiscal echitabil pentru mediul de afaceri.	
		EBA	**Corelarea momentului apariției obligației fiscale aferente taxelor locale cu existența și exploatarea efectivă a obiectului impunerii** Proiectul de modificare a Codului fiscal propune amendarea art.293 alin.(5), în sensul stabilirii unui mecanism unitar de calculare a taxelor locale aferente obiectelor impunerii supuse procedurii de notificare sau autorizare. Înțelegem rațiunea acestei modificări, respectiv necesitatea uniformizării modului de administrare a taxelor locale. Totuși, redacția propusă, potrivit căreia obligația fiscală se calculează „din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și până în data de sfârșit a acestuia", creează riscul apariției obligației fiscale înainte ca obiectul impunerii să existe în fapt, să fie finalizat, recepționat, pus în exploatare sau utilizat în activitatea economică. În acest sens, atragem atenția că autorizația de construire reprezintă doar actul permisiv prin care se autorizează executarea lucrărilor de construcție și este aferentă exclusiv etapei de edificare a obiectului, fără a confirma existența fizică, finalizarea,	**Nu se acceptă.** Stabilirea obligației fiscale în funcție de perioada de valabilitate a autorizației este justificată prin necesitatea unui criteriu obiectiv, ușor de verificat și administrat, întrucât data punerii în exploatare sau a finalizării efective a obiectului poate fi dificil de determinat în practică și supusă interpretărilor sau raportărilor incomplete, iar utilizarea autorizației ca reper temporal asigură coerență administrativă, reduce riscul de evitare a impunerii și permite o aplicare uniformă a taxei, fără a exclude posibilitatea corectării situației în cazurile în care exploatarea efectivă nu corespunde integral perioadei autorizate, prin mecanisme de ajustare sau verificare ulterioară.

			recepția, punerea în exploatare sau utilizarea economică a acestuia. Prin urmare, utilizarea termenului de valabilitate al autorizației de construire drept criteriu pentru apariția obligației fiscale confundă două etape juridice distincte: etapa executării lucrărilor și etapa exploatării obiectului. Or, taxele locale aferente unor obiecte ale impunerii, inclusiv dispozitivelor publicitare, trebuie să fie corelate cu existența și exploatarea efectivă a obiectului, nu cu simpla existență a unui act administrativ care permite executarea lucrărilor. În caz contrar, contribuabilul ar putea fi obligat să achite taxa pentru un obiect inexistent, nefinalizat sau neexploatat, ceea ce contravine principiilor certitudinii, echității și proporționalității fiscale. Astfel, solicităm substituirea redacției propuse cu o formulare care să prevadă că, în cazul obiectelor impunerii supuse procedurii de autorizare, obligația fiscală apare din data punerii în exploatare a obiectului impunerii și se aplică până la data încetării exploatării acestuia, suspendării/anulării dreptului de exploatare sau radierii obiectului, în condițiile legislației în vigoare. Totodată, pentru o administrare fiscală corectă, autoritățile competente urmează să asigure accesul organelor cu funcții de control la informațiile privind notificările, autorizațiile, punerea în exploatare, suspendarea, încetarea și radierea activităților sau obiectelor impunerii, prin intermediul resurselor informaționale relevante. Această abordare va asigura armonizarea normelor fiscale cu legislația din domeniul urbanismului, construcțiilor și publicității, va reduce	

			riscul interpretărilor contradictorii și al litigiilor fiscale și va garanta un tratament fiscal echitabil pentru mediul de afaceri.	
TITLUL VII **TAXELE LOCALE**		**Primăria Volintiri**	**Propunem examinarea următoarelor modificări legislative și fiscale:** **1.** Introducerea obligației de înregistrare a unei subdiviziuni fiscale locale pentru agenții economici care exploatează terenuri agricole peste un anumit prag (de exemplu 50 ha) într-o unitate administrativ-teritorială diferită de cea a sediului juridic. **2.** Stabilirea expresă a obligației de achitare a taxelor locale aferente subdiviziunii în bugetul unității administrativ-teritoriale unde se desfășoară activitatea economică, prin utilizarea codului CUATM corespunzător. **3.** Examinarea posibilității introducerii unei contribuții locale pentru utilizarea infrastructurii rurale și a drumurilor tehnologice de către agenții economici care exploatează suprafețe agricole semnificative. **4.** Modificarea mecanismului de repartizare a resurselor Fondului Rutier prin introducerea unui criteriu suplimentar care să țină cont de: - suprafața terenurilor agricole exploatate; - numărul agenților economici agricoli activi; - intensitatea traficului agricol greu; - lungimea drumurilor locale și tehnologice utilizate în procesul de producție agricolă. (Poate că ar fi cazul, ca cel puțin 20–30% din taxa pentru folosirea drumurilor achitată anual de agenții economici agricoli să fie redistribuită automat către APLurile pe teritoriul cărora aceștia exploatează terenuri	**Nu se acceptă.** Propunerile de fragmentare a obligațiilor fiscale pe criteriul exploatării terenurilor și de redistribuire directă a veniturilor către unitățile administrativ-teritoriale riscă să afecteze principiul unicității și neutralității fiscale la nivel național, să creeze sarcini administrative suplimentare semnificative pentru contribuabili și autorități și să conducă la o dublă sau multiplă impozitare funcțională a aceleiași activități economice, în timp ce introducerea unor mecanisme paralele de contribuții locale și redistribuire a fondurilor rutier-ar putea distorsiona actualul sistem de alocare bugetară, bazat pe echilibru între solidaritate națională și autonomie locală, generând inegalități între regiuni și reducând predictibilitatea fiscală pentru agenții economici.

			agricole, proporțional cu suprafața exploatată). **5.** Elaborarea unui mecanism național de evidență a exploatării terenurilor agricole pe unități administrativ-teritoriale, care să permită corelarea activității economice cu contribuția fiscală la nivel local.	
TITLUL VII **TAXELE LOCALE**		**CNPM**	**Corelarea procedurilor fiscale cu dezvoltarea teritorială și infrastructura** Proiectul politicii fiscale nu include prevederi care să coreleze taxele locale pe dezvoltare, autorizațiile constructive și termenele de conformare fiscală cu documentațiile naționale de amenajare a teritoriului. Membrii CNPM din domeniul construcțiilor solicită introducerea unor clauze de corelare legislativă care să recunoască și să consolideze statutul Avizului General emis de I.P. Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe (IP OATUCL), ca instrument unic și centralizat de deblocare a proiectelor majore de infrastructură. Lipsa de corelare dintre termenele de conformare fiscală, colectarea taxelor locale pentru infrastructură și procedurile fragmentate de avizare urbanistică generează întârzieri majore în implementarea proiectelor imobiliare și industriale. Consolidarea unui aviz general centralizat va reduce birocrația și va asigura predictibilitate financiară pentru investitorii care derulează proiecte de construcții cu cicluri lungi de execuție.	**Nu se acceptă.** Corelarea taxelor locale și a procedurilor fiscale cu un „aviz general centralizat” pentru urbanism și construcții ar putea introduce o concentrare excesivă a procesului decizional și riscul de rigidizare a sistemului de autorizare, în condițiile în care domeniile fiscal și de amenajare a teritoriului urmăresc obiective diferite și funcționează pe baze juridice distincte, iar unificarea lor într-un singur instrument de tip „deblocare” poate reduce autonomia autorităților locale, încetini adaptarea la specificul teritorial și crea dependență administrativă de un singur emitent, ceea ce contravine principiului descentralizării și poate afecta echilibrul dintre predictibilitatea investițională și controlul public local asupra dezvoltării urbane și infrastructurii.
	Anexa la titlul VII: la literele b), c) d), g) și h) în a treia coloana, sintagma „%” se substituie cu textul „nu mai mult de 3%”;	**Primăria m. Bălți**	Prin art. II pct. 126.2 se instituie, în Anexa la Titlul VII din Codul fiscal, limite maxime de „nu mai mult de 3%” pentru taxele locale a căror bază este venitul din vânzări (taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor, taxa pentru	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerilor din proiect.

			plasarea publicității, taxa pentru aplicarea simbolicii locale, taxa pentru cazare și taxa balneară). În prezent, autoritatea deliberativă a municipiului stabilește nivelul concret al fiecărei taxe în funcție de specificul economic local, de necesitățile bugetare și de capacitatea contributivă a plătitorilor. Prin fixarea la nivel central a unui plafon unic de 3%, se preia o decizie care, potrivit cadrului constituțional și internațional, aparține colectivității locale, ceea ce reprezintă o restrângere directă a competenței fiscale a consiliului municipal. Argumentarea autorului proiectului, potrivit căreia plafonarea taxelor locale ar urmări asigurarea „predictibilității" și prevenirea „creșterii excesive" a sarcinii fiscale, nu este susținută de probe care să confirme existența unor astfel de probleme la nivel local. În absența unor date concrete, măsura se întemeiază pe o prezumție, nu pe o realitate demonstrată. Eventualele cazuri izolate pot fi soluționate individual, fără a recurge la limitarea generalizată a competențelor autorităților publice locale, cu atât mai mult cu cât cadrul legal în vigoare conține deja garanții suficiente pentru protecția mediului de afaceri. Complementar, constatăm că această soluție este identică cu cea declarată neconstituțională prin HCC nr. 27/2021 și HCC nr. 2/2014. Curtea a reținut că „libertatea de a stabili cuantumul taxelor locale este un indicator important al gradului de realizare a autonomiei locale” și că „autoritățile publice locale trebuie să-și poată stabili taxele locale și cuantumul lor fără limite și plafonări în această privință din partea	

			legislativului” (HCC nr. 27/2021, pct. 56, pct. 70). Instituirea unor cote maxime pune autoritățile locale în incapacitatea de a-și stabili corespunzător volumul veniturilor și de a asigura bugete echilibrate, fără deficit (HCC nr. 27/2021, pct. 68; HCC nr. 2/2014, pct. 125). Astfel, în temeiul celor menționate, Primăria municipiului Bălți solicită excluderea art. II pct. 126.2 din proiectul de lege, cu păstrarea competenței consiliului local de a stabili nivelul taxelor locale prevăzute la literele b), c), d), g) și h) din Anexa la Titlul VII.	
	Anexa la titlul VII: la literele b), c) d), g) și h) în a treia coloana, sintagma „%” se substituie cu textul „nu mai mult de 3%”;	**Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM)**	În mod special, salutăm intenția autorilor proiectului de a plafona taxele locale, o măsură prin care ANTRIM apreciază că solicitările comunicate anterior de asociație au fost auzite și propuse în noua politică fiscală. Eliminarea plafoanelor maxime în anul 2021 a generat o practică neunitară și adesea abuzivă din partea unor autorități publice locale. O analiză a acestor derapaje scoate în evidență discrepanțe majore și poveri fiscale nejustificate; de exemplu, în timp ce unele localități aplică cote rezonabile pentru a stimula turismul, la Cricova taxa pentru cazare a ajuns la un nivel exorbitant de 12% din veniturile din vânzări, creând un mediu complet impredictibil pentru investitori. Prin urmare, amendamentele propuse la art. 289 din Codul fiscal, coroborate cu pct. 126 din proiect, care modifică Anexa la titlul VII, literele b, c, d, g și h, introducând plafonul clar de „nu mai mult de 3%” pentru taxele specifice, inclusiv taxa pentru cazare și cea	**S-a luat act**

			balneară, reprezintă un semnal puternic de întoarcere la echitate și predictibilitate investițională. Urmare a examinării întregului proiect de lege, mediul de afaceri din sectorul turistic a analizat impactul noilor prevederi și dorește să supună atenției dumneavoastră următoarele recomandări pentru a calibra și restul măsurilor la realitățile noastre operaționale.	
		Primăria m. Bălți	Extinderea bazei impozabile la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, prin completarea cu următoarele activități conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei, Rev2: – 64.91 Leasing financiar – 64.92 Alte activități de creditare – 65.12 Alte activități de asigurări – 86.23 Activități de asistență stomatologică – 86.90 Alte activități referitoare la sănătatea umană (în special activități ale laboratoarelor medicale) – 61.1 Activități de comunicații electronice prin rețele cu cablu; – 61.2 Activități de comunicații electronice prin rețele fără cablu; Oportun ar fi ca dreptul de a determina genurile de activitate obiectul impunerii la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, să aparțină autorității publice locale.	Propunerea se va examina suplimentar în procesul de rescriere a Codului.
TITLUL IX **TAXELE RUTIERE** **Articolul 336.** Noţiuni generale În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni generale: 14) Vinietă – taxă pentru folosirea drumurilor din Republica Moldova de autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova şi de remorcile atașate la acestea, a cărei plată se		**MAI**	Comunicăm că, conform art.336 pct.14) din Codul fiscal nr.1163/1997 din definiția noțiunii „vinietă” rezultă că taxa respectivă urmează a fi achitată și în privința remorcilor înmatriculate în Republica Moldova în cazul în care acestea sunt atașate la mijloace de transport neînmatriculate în Republica Moldova. În vederea înlăturării confuziei se propune înlocuirea cuvintelor „și de remorcile atașate la acestea” cu cuvintele „ , precum și	**Nu se acceptă**, redacția este clară.

atestă printr-o confirmare valabilă pentru o anumită perioadă.			remorcile neînmatriculate în Republica Moldova". În cazul acceptării propunerii vor fi înlăturate interpretările eronate privitor la achitarea vinietei în privința remorcilor neînmatriculate în Republica Moldova care sunt atașate la autovehicule înmatriculate în Republica Moldova.	
Capitolul 3 TAXA PENTRU FOLOSIREA DRUMURILOR REPUBLICII MOLDOVA DE CĂTRE AUTOVEHICULELE NEÎNMATRICULATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA (VINIETA)		**MAI**	Concomitent se impune necesitatea intervenirii cu modificări la Capitolul 3 din Titlul IX prin completarea cu cuvintele „remorcile neînmatriculate în Republica Moldova", la forma gramaticală corespunzătoare, în toate situațiile de menționare a autovehiculelor neînmatriculate în Republica Moldova	
Articolul 340. Perioada fiscală și termenele de achitare a taxei (3) Subiecții impunerii achită taxa la data efectuării inspecției tehnice periodice anuale a vehiculului dacă, până la această dată, taxa nu a fost achitată.	La articolul 340 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Subiecții impunerii achită taxa anual, după cum urmează: a) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice anuale - la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată; b) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice o dată la doi ani: - pentru perioada fiscală în cadrul căreia se efectuează inspecția periodică – la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată; - pentru perioada fiscală în care nu se efectuează inspecția tehnică periodică – cel târziu până în ultima zi a acestei perioade.".	**Iavorscaia Elena Travinskaia Ecaterina**	Cum persoanele fizice să calculeze și să achite pentru transportul ce trece inspecția tehnică o dată la 2 ani în anul cînd nu este inspecția? Propunem achitarea impozitului să se facă pentru doi ani înainte la trecerea reviziei tehnice la dorință.	**Nu se acceptă**, obligația se va determina și achita de sinestătător.
		Agromașina S.A.	***Propunerea constă în instituirea unei facilități fiscale prin care livrările de bunuri și servicii efectuate între rezidenții aceluiași parc industrial să fie scutite de TVA sau să beneficieze***	**Nu se acceptă.** Instituirea unei scutiri de TVA sau a unui regim simplificat pentru livrările dintre rezidenții aceluiași parc industrial ar crea un regim fiscal derogatoriu dificil de

			de un mecanism simplificat de aplicare a TVA. Argumentele principale sunt următoarele: - stimularea cooperării industriale și dezvoltarea lanțurilor valorice locale; - creșterea competitivității întreprinderilor producătoare; - atragerea investițiilor în parcurile industriale existente și în cele aflate în proces de creare; - reducerea costurilor administrative și financiare aferente fluxurilor interne dintre rezidenți; - încurajarea localizării producției și a dezvoltării clusterelor industriale. Considerăm că o asemenea măsură ar contribui la valorificarea infrastructurii industriale existente, la crearea de noi locuri de muncă și la creșterea volumului producției industriale cu valoare adăugată în Republica Moldova.	administrat și susceptibil de distorsiuni concurențiale, întrucât ar fragmenta lanțul normal de colectare a TVA, ar putea genera riscuri de optimizare fiscală artificială prin reîncadrarea tranzacțiilor în interiorul parcurilor industriale și ar afecta neutralitatea TVA ca taxă pe consum, în condițiile în care bunurile și serviciile respective ajung în final pe aceeași piață generală, ceea ce ar justifica menținerea aplicării standard a TVA pentru a asigura tratament egal și evitarea erodării bazei impozabile.
		Agromașina S.A.	***Se propune completarea cadrului fiscal prin introducerea unei facilități care să scape de impozitul pe venit, contribuțiile sociale și contribuțiile medicale remunerațiile acordate ucenicilor ce desfășoară practică în întreprinderi în baza programelor de învățământ dual.*** Argument: - Învățământul dual reprezintă principala sursă de formare practică pentru tineri și răspunde direct necesităților pieței muncii. - Întreprinderile suportă costuri suplimentare pentru instruire, mentorat și resurse tehnice. - Scutirea fiscală reduce povara financiară și stimulează participarea companiilor în programele duale, contribuind la integrarea profesională a tinerilor.	**Nu se acceptă**. Excluderea completă de la impozitul pe venit și de la contribuțiile sociale și medicale a remunerațiilor ucenicilor din învățământul dual poate crea un precedent de erodare a bazei de contribuții sociale și o inechitate de tratament față de alte forme de muncă remunerată, în condițiile în care ucenicii prestează activitate în beneficiul economic al întreprinderilor și primesc o compensație, astfel încât scutirea integrală ar putea stimula înlocuirea raporturilor de muncă standard cu forme de ucenicie motivate fiscal, afectând sustenabilitatea sistemului de asigurări sociale și medicale și generând distorsiuni pe piața muncii.

			Text propus: „Remunerațiile acordate ucenicilor încadrați în programe de învățământ dual sunt scutite de impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale și contribuțiile de asigurări medicale, pe durata desfășurării activității practice.” Impact: - Creșterea atractivității programelor duale pentru întreprinderi. - Extinderea numărului de tineri formați și integrați pe piața muncii. - Cost bugetar redus, cu efecte economice pozitive pe termen mediu.	
		Primăria Chișinău	În cazul bugetului municipal Chișinău, defalcările de la IVPF colectat pe teritoriul municipiului, în cuantum de 50%, reprezintă una dintre principalele surse de venit ale bugetului municipal. Pentru anul 2026, această sursă este planificată în sumă de circa 3,29 miliarde lei și constituie aproximativ 34% din totalul veniturilor bugetului municipal. Potrivit notei informative la proiect, impactul estimat al revizuirii mecanismului de impozitare a veniturilor persoanelor fizice este de circa 2,7 miliarde lei la nivel național, ceea ce reprezintă o diminuare de aproximativ 24,96% a încasărilor din IVPF, raportat la încasările planificate pentru anul 2026, în sumă de circa 10,8 miliarde lei. Prin aplicarea diminuării de 24,96% asupra încasărilor planificate din IVPF pentru municipiul Chișinău, pierderea estimativă pentru bugetul municipal ar constitui aproximativ 822,3 milioane lei, iar pentru anul 2027 aceasta ar putea ajunge la circa 900,0 milioane lei.	**Se acceptă,** decizia a fost amânată.

			Având în vedere că aceste calcule au fost efectuate prin raportare la indicatorii anului 2026 și la impactul indicat în nota informativă, ***solicităm Ministerului Finanțelor prezentarea calculului oficial privind impactul financiar al măsurilor propuse asupra bugetului municipal*** Chișinău și asupra bugetelor celor 18 unități administrativ-teritoriale din componența municipiului Chișinău, pentru anul 2027, ca urmare a implementării modificărilor propuse. Aceste informații sunt necesare pentru evaluarea efectelor reale ale proiectului asupra veniturilor locale și asupra capacității autorităților publice locale de a finanța serviciile publice și proiectele de dezvoltare. Totodată, proiectul nu prevede un mecanism de compensare a pierderilor suportate de autoritățile publice locale. În acest context, considerăm necesară includerea în politica bugetară pentru anul 2027 a unui mecanism de compensare a acestor pierderi, fie prin transferuri cu destinație generală, fie prin majorarea cotei defalcărilor din IVPF, fie printr-un alt mecanism prevăzut de legislația privind finanțele publice locale.	
		Igor Profire	Ministerul Finanțelor pregătește cea mai amplă reformă a modului de impozitare a salariilor din ultimii ani. As dori pina la punerea in aplicare acestor modificari si fie analizat foarte bine atit cu angatorii (care au angati oficiali , neoficial si angajati oficial per salariu minim) si angajati (ce asteptari au, sau dece nu doresc sau nu pot sa sa aiba un salariu oficial deplin). Se presupune ca eu ca angajat voi avea un plus la salariu de 200-300lei/luna care va merge doar in produse de	**Se acceptă,** decizia a fost amânată.

			import in loc de educatie, sanatate.. are sens aceste modificare? Ajutor la contor la factura de gaz pentru a sustine consumul de import ? Mai bine sa nu am acesti 200 de lei dar sitemul sa functioneze. Nu are sens sa maresti salariu cind nu verificam pe ce sunt cheltuiti (doar intri in grup de gradinita scoli, recete sau indreptari la medici privati..etc tot este simplu si usor de gasit dar nu inteleg de ce nu se rezolva). Pot sa am un salariu oficial nu mare daca se cer bani in tot sistemul. Indiferent de salariu care il are un angajat el oricum cauta si alte venituri. ***Propun ca sa fie revazut impozit pe venit*** de 7%, față de 12%, imi pare ca vor avea de cistigat angajatii cu salariile mari. Ar fi fi bine acest prag sa fii pina la un venit de 40000lei/luna. Prima de asigurare medicală obligatorie va fi redusă de la 9% la 7% - sustin si ar fi bine sa fie limita - suma pentru asigurare sa fie 7% - dar nu mai mult de 25000lei anual (oricum medici nu sunt, specialisti nu sunt si mergem cu copii la privat si achitam). Mai bine sa fie o viza la specialist cu plata de cit gratuit pe foaie si 9% din salariu. Daca o sa gasiti un raspuns la intrebarea: de ce un chelner, un mecanic, un florist, un constructor ... prefera salariu in plic sau jumate in plic, antuci toate modificare propuse o sa aiba un succes. Nu poate un angajator sa vina in Mercedes la lucru si sa iti zica sa stai pe salariu minim oficial ca in viziunea lui nu are sens sa achiti taxe la stat, ca oricum nu anjuge, nu iti trebuie, cine ajunge la pensie...?	

			Pina ce angajatorii nu vor conștientiza ca este o regula si aici poti activa in orice domeniu doar dupa aceste reguli fara paranteze nu vor fi soluti si nu vor fi succese. Din cite cunosc o parte din angajati doresc si solicita salariu oficial fiindca doresc un credit si asta functioneza. Ar fi foarte bine daca sar limita accessul la servicii produse cu banii cash, in general nu mai mult de 1500euro pe contract dar si bancile si nu perceapa comisioane. Din 2027, acestea vor fi unificate la 21% și vor fi transferate în sarcina salariatului - doar si doar daca prin lege salariu va creste. Legea nu trebuie sa aiba interpretari. Trebuie sa fie simplu si pentru toti. Din cite cunosc nimeni nu se gindeste la pensie, care este speranta de viata a unui barbat ? citi ani profita de aceasta pensie ? dar pentru o mama care sa daruiasca 2 copii acestui stat cu greu se integreaza in cimpul municii ca fuge de colo in colo, casa familie si angajatorul cu salariu de 5000 lei ca el nu vrea taxe ? Cind o mama are un salariu deplin si primeste 1500lei pentru ingrijirea unui copil eu ca stat ma duc si intreb angajatorul care este problema, imi iau grija acestei persoane. Cea mai mare resursa al statului sunt oameni care aloca timp undeva la munca, atunci reformele trebuie ginditi foarte bine. 1. Asigurare medicala nu mai mult de suma 25000lei anual. 2. Combaterea coruptie si mitei in toate institutiile. 3. Propun ca sa fie revazut impozit pe venit de 7%, față de 12% dar limitarea pina la un venit 40000lei/luna.(uitati	

			ce este IT parc... ce salarii au fost si ce salarii sunt.. in acest domeniu trebuia sa aiba acces doar companiile ce pot oferi un salariu net de la 1000euro, vin in RM nu ca este ieftin si relatii dar pentru este valoare) 4. Consultare cu angajatorii si angajatii foarte minutios acestor modificare fiindca nu o sa le modificam in fiecare luna dar unul fara altul nu va avea succesul scontat. 5. Nu salut o marire de salariu de citeva sute de lei daca un angajat considera care considera ok 3000euro pentru o vacanta in Turcia, un iphone (si cu ajutor la contor) si considera exagerat cind achita un electric, sau un angajator care prefera un elecretic fara cec pentru a achita mai putin. Mai bine pastram 12% dar eu ca stat investesc in programe de educatie financiare. 6. Nu permanent se cere o micsorare de taxe dar sisteme si institutii care lucreaza.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	Un element central al proiectului îl constituie revizuirea mecanismului de impozitare a veniturilor salariale și a modului de finanțare a sistemului public de asigurări sociale, inclusiv prin transferarea obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat și instituirea unei cote unice de contribuții de 21%. În acest context, se consideră necesară completarea Notei de fundamentare cu o analiză detaliată a impactului financiar al măsurilor propuse atât asupra veniturilor nete ale salariaților, cât și asupra cheltuielilor de personal suportate de angajatori. În special, urmează a fi evaluate efectele transferării obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale	**Notă,** decizia a fost amânată.

			asupra diferitelor categorii de salariați, inclusiv în ipoteza în care salariile brute nu vor fi ajustate corespunzător. Se atrage atenția că, în lipsa unei majorări a salariului brut cu cuantumul contribuțiilor care, în prezent, sunt suportate de angajator, există riscul diminuării veniturilor nete ale angajaților, chiar și în condițiile reducerii cotei impozitului pe venit și a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală. În consecință, pentru menținerea salariului net cel puțin la nivelul actual, angajatorii ar urma să ajusteze salariile brute, majorare care ar avea preponderent un caracter tehnic, determinat de noul mecanism de repartizare a obligațiilor fiscale și nu neapărat de o creștere reală a remunerației salariaților. Prin urmare, se recomandă prezentarea unor calcule și scenarii comparative detaliate privind impactul modificărilor propuse asupra salariului net pentru diferite categorii de salariați, precum și asupra cheltuielilor de personal ale angajatorilor, inclusiv ale autorităților și instituțiilor publice finanțate din buget. Mai mult, în contextul prevederilor art. XXIV alin. (3), autorul a instituit obligația angajatorului de a asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de transferul contribuțiilor sociale obligatorii de la angajator către salariat. Consecutiv, proiectul de lege nu reglementează mecanismele juridice și instituționale necesare pentru asigurarea aplicării efective a acestei obligații. Astfel, nu sunt prevăzute modalitățile de verificare a respectării	

			obligației de ajustare a salariului brut, autoritățile competente responsabile de monitorizarea și controlul implementării acesteia, procedurile de constatare a eventualelor încălcări, precum și sancțiunile aplicabile în cazul neexecutării obligației de către angajator. În lipsa unor instrumente clare de implementare, există riscul ca garanția instituită prin art. XXIV alin. (3) să rămână una declarativă, fără posibilitatea asigurării respectării uniforme a acesteia în practică. Totodată, lipsa unor mecanisme de control poate genera incertitudini atât pentru angajatori, cât și pentru salariați, precum și dificultăți în soluționarea eventualelor litigii de muncă legate de determinarea și menținerea cuantumului salariului net. În acest context, considerăm necesară completarea proiectului cu prevederi care să stabilească expres mecanismele de monitorizare și control al respectării obligației prevăzute la art. XXIV alin. (3), competențele autorităților responsabile, precum și răspunderea aplicabilă în cazul nerespectării acesteia. Clarificarea acestor aspecte este necesară pentru a asigura aplicarea uniformă a noilor reglementări, prevenirea eventualelor litigii de muncă și menținerea încrederii cetățenilor în sistemul de asigurări sociale.	
		Federația Sindicală „Sănătatea”	La prima vedere reducerea cotei primei de asigurare medicală de la 9% la 7% pe care o achită salariații pare o reducere pentru salariați. Însă, în contextul în care cota redusă de 7% se va aplica la salariul brut ajustat în contextul transferului obligativității	**Se acceptă,** decizia a fost amânată.

			achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat, salariații nu vor achita de facto o sumă absolută mai mică decât actualmente. Respectiv, în contextul reducerii cotei, oricum povara asigurărilor medicale rămâne exclusiv pe seama salariaților care achită polița în formă de contribuție procentuală de la salariu și alte recompense. Federația Sindicală „Sănătatea" din Moldova consideră că, în contextul transferului obligativității achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat, plățile pentru asigurările medicale (polița medicală) ar trebui să fie realizată conform unui model contributiv comun între salariați și angajator (7% salariații + 7% angajatorii). Important de menționat este exemplul altor state, inclusiv europene: - Austria – model contributiv comun proporțional: 3,78% achitate de angajator și 3,87% achitate de salariați; - Cehia - model contributiv comun dar prioritar pus pe seama angajatorului: 9% achitate de angajator și 4,5% achitate de salariați; - Germania, Bulgaria, Slovacia – contribuțiile de sănătate sunt împărăție între angajator și salariați; - Franța, Belgia, Italia, Spania – serviciile de sănătate a cetățenilor sunt finanțate prin contribuții sociale consistente, cu contribuții importante ale angajatorului. În urma calculelor brute realizate în baza rapoartelor privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2025, estimativ după implementarea cotei de 7% pentru asigurarea medicală,	

			principala componentă a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală – sumele provenite din plata primei de asigurare medicală achitată de salariați – se va reduce cu 3,6% (circa 338 mil. lei). Având în vedere această reducere a fondurilor, nu este expus și argumentat prin calcule din ce surse se vor compensa aceste diferențe astfel încât să se asigure finanțarea suficientă a sistemului de sănătate.	
		Moldova Fruct	**Blocarea investițiilor structurale prin eliminarea dreptului de restituire a TVA pentru soldurile istorice acumulate și eliminarea facilităților de capital (Dispozițiile Tranzitorii și Titlul III din Codul Fiscal)** ***Consecințe economice:*** Această barieră aplicată restrictiv constituie o decapitalizare mascată a sectorului horticol. Producătorii agricoli care au realizat investiții masive în perioada 2022–2026 pentru înființarea de livezi super intensive, sisteme de irigare și linii de sortare dețin în conturi solduri uriașe de TVA acumulat. Prin refuzul de a include acest sold istoric în noul sistem de restituire cash, statul confiscă de facto lichiditățile companiilor, obligându-le să le stingă exclusiv prin livrări viitoare. Mai mult, eliminarea facilității pentru mijloacele fixe aduse ca aport în capitalul social blochează fuziunile, asocierile și atragerea de noi investitori sau fondatori în SRL-urile agricole, majorând costul inițial de capitalizare cu 20%. **Cerem modificarea dispozițiilor tranzitorii prin extinderea explicită a dreptului de restituire cash și pentru soldurile valorice de TVA acumulate istoric de producătorii agricoli în perioada fiscală 2022–**	**Nu se acceptă**, proiectul nu restricționează dreptul de recuperare a TVA istoric**.**

			2026, ca urmare a investițiilor masive efectuate în infrastructura multianuală.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	Predictibilitatea și securitatea juridică — precondiția oricărei investiții Decizia de a aloca capital într-o jurisdicție nu se ia în funcție de cota unui impozit la un moment dat, ci în funcție de încrederea că respectiva cotă, baza de impunere și modul de administrare nu se vor schimba imprevizibil pe durata de viață a investiției. Din această perspectivă, ne preocupă faptul că o parte importantă a proiectului introduce concepte fiscale noi — „profit distribuit", „cheltuieli neeligibile", „beneficii monetare și nemonetare", „fond anual de retribuire a muncii" — fără a le însoți de definiții suficient de clare și de exemple de aplicare. În lipsa acestora, riscul interpretării este transferat, în practică, către contribuabil, care poate fi expus recalificărilor fiscale, obligațiilor suplimentare și sancțiunilor chiar și atunci când a acționat cu bună-credință, pe baza unei interpretări rezonabile a legii. Ne îngrijorează, de asemenea, termenul de consultare scurt în raport cu volumul și impactul proiectului. Pentru un act normativ de o asemenea complexitate, care reașază mecanisme fiscale fundamentale, intervalul efectiv pus la dispoziția mediului de afaceri nu permite o analiză aprofundată și o evaluare a tuturor consecințelor practice. Un proces de consultare adecvat nu este o formalitate, ci o garanție a calității normei. Pentru a transforma acest proiect într-un cadru cu adevărat aplicabil, recomandăm completarea notei de fundamentare cu exemple concrete de calcul „înainte/după", pe scenarii reprezentative — profit	**Se acceptă,** decizia a fost amânată.

			reinvestit, profit distribuit, pierderi fiscale reportate, tranzacții intra-grup, salariați cu venituri și situații familiale diferite. Recomandăm, totodată, examinarea posibilității ca, pentru o perioadă de tranziție, noul regim de impozitare a persoanelor juridice să poată fi aplicat ca alternativă la cel actual, astfel încât companiile să poată planifica trecerea fără costuri repetate de adaptare. **Solicităm clarificarea expresă a noilor concepte fiscale înainte de avansarea proiectului, completarea notei de fundamentare cu exemple practice de calcul și acordarea unui interval rezonabil de consultare și de tranziție.**	
		Berjan Iuliana	Regimul microîntreprinderilor (4% din cifra de afaceri) este menționat ca urmând a fi eliminat, dar fără un calendar, lăsând ~30.000 de microîntreprinderi în incertitudine plaUn SRL cu CA de 500.000 lei/an, impozitat la 4% = 20.000 lei, va trece la regimul general cu profit distribuit impozitat la 15% – sarcina fiscală poate crește la 30.000–60.000 lei în funcție de marja de profit.nificată	**Se acceptă,** decizia de modificare a regimului a fost amânată.
		Berjan Iuliana	Obligația angajatorilor de a ajusta salariile brute la costul total nu este însoțită de sancțiuni pentru nerespectare, creând asimetrie între angajatori complianți și necomplianți. Un angajat cu salariu brut actual de 20.000 lei (cost total angajator ~25.000 lei cu contribuțiile patronale) ar trebui să primească brut ajustat = 25.000 lei. Un angajator neconform care nu ajustează și reține contribuțiile din 20.000 lei creează un prejudiciu direct angajatului.	**Se acceptă,** decizia de modificare a regimului a fost amânată.
		Berjan Iuliana	Modificarea formulei salariale (brut=total) afectează baza de calcul a pensiei viitoare, dar nu există prevederi care să garanteze că CNAS	**Se acceptă,** decizia de modificare a regimului a fost amânată.

			actualizează punctele de pensie acumulate anterior. Un angajat cu vechime de 15 ani, ale cărui contribuții la pensie au fost calculate pe salariul brut 'vechi', va suferi o reducere a punctajului de pensie dacă recalcularea nu este retroactivă.	
		Berjan Iuliana	CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI Analiza celor 50 de lacune identificate în proiectul de lege privind politica fiscală 2027 relevă că, deși reforma urmărește obiective legitime de simplificare și aliniere la standardele europene, implementarea sa prezintă riscuri sistemice semnificative care pot genera prejudicii directe contribuabililor – atât persoane fizice, cât și juridice. 3.1 Principalele vulnerabilități sistemice 1. Abrogarea scutirilor personale (art.33–35) fără norme de tranziție clare pentru 2027 generează incertitudine pentru toți angajații și angajatorii în privința calculului lunar al impozitului pe venit și al obligațiilor de reținere la sursă. 2. Noul mecanism profit distribuit (15%) vs. profit reinvestit (0%) nu prevede reguli anti-abuz (anti-avoidance), expunând bugetul de stat la optimizare fiscală agresivă prin menținerea artificială a profitului nedistribuit și remunerarea acționarilor prin alte instrumente. 3. Eliminarea cotelor reduse TVA în 3 etape fără mecanisme compensatorii legal garantate (nu prin hotărâre de Guvern discreționară) creează incertitudine pentru familiile vulnerabile și pentru operatorii economici din sectoarele afectate. 4. Extinderea regimului freelance (antreprenor independent) la orice	**Se acceptă,** decizia de modificare a regimului a fost amânată.

			domeniu fără criterii clare de delimitare față de relația de muncă salarială poate transforma această facilitate într-un mecanism de evaziune a contribuțiilor sociale obligatorii. 5. Instabilitatea legislativă pe 2026–2028 (3 etape de implementare + elaborarea unui Nou Cod Fiscal) afectează predictibilitatea fiscală și descurajează investițiile pe termen mediu. Reformele fiscale propuse au potențialul de a moderniza sistemul fiscal moldovenesc și de a-l alinia la standardele europene. Cu toate acestea, viteza de implementare, absența normelor de tranziție detaliate și incertitudinea generată de coexistența mai multor regimuri fiscale pe parcursul anilor 2026–2028 reprezintă riscuri reale pentru mediul de afaceri și pentru cetățeni. Contribuabilii – atât persoanele fizice, cât și cele juridice – trebuie să monitorizeze activ evoluția legislativă, să solicite clarificări prin mecanismele de consultare publică (disponibile până la 19 iunie 2026) și să își actualizeze planificarea fiscală în funcție de fiecare etapă de implementare. Angajarea unui consultant fiscal specializat este recomandată pentru entitățile cu expunere ridicată la modificările din categoriile TVA, impozit pe profit și regimuri speciale.	
Probleme legate de TVA la import pentru mărfurile străine destinate consumului, prelucrării și utilizării în zonele libere		**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	Inconsecvențe menționate generează situații contradictorii în care mărfurile străine introduse în zona economică liberă sau PILG si utilizate pentru consum, creare de mijloace fixe sau folosire în activitatea operațională, pe de o parte, în conformitate cu noul Cod	**Nu se acceptă** Regimul fiscal aplicat mărfurilor introduse în zonă este reglementat de art.104 din Cod.

			vamal, nu beneficiază de regim vamal de zonă liberă și urmează a fi puse in libera circulație cu aplicarea drepturilor de import, inclusiv TVA la import sau TVA pentru import de servicii, iar pe de altă parte, în conformitate cu Codul fiscal, sunt scutite de TVA (art. 104 (i)). Totodată, conceptul teritorial de aplicare a TVA în ZEL și PILG, pe care se bazează Codul fiscal, nu prevede dreptul de a deduce TVA achitat la import, care rezultă în prezent din Codul vamal. Opțiunea Guvernului pentru prevalența regimului stabilit de noul Cod Vamal, fără să ajusteze corespunzător Codul fiscal, va genera probleme semnificative legate de imposibilitatea deducerii TVA astfel aplicat, expunând plătitorii unor costuri fiscale nejustificate. **Probleme legate de TVA aplicat mărfurilor autohtone în zonele libere** În cadrul reglementării zonelor libere din noul Cod vamal, mărfurile autohtone, în mod normal, nu beneficiază de un tratament vamal special și sunt tratate ca și cum nu s-ar afla într-o zonă liberă. Cu toate acestea, Codul fiscal continuă să trateze livrările de mărfuri autohtone către zonele libere (ZEL; PILG) ca fiind scutite de TVA. Dacă Codul fiscal rămâne neschimbat, această scutire de TVA nu va avea un impact negativ asupra rezidenților ZEL și PILG care aplică noul regim vamal în zonele libere. Totodată reieșind din faptul că Ministerul Finanțelor susține (chiar dacă neformal) poziția conform căreia Codul fiscal trebuie aplicat în coroborare cu noul Cod vamal, iar acesta ar trebui să prevaleze, abordarea viitoare a scutirilor actuale prevăzute	

			de Codul fiscal este incertă. În eventualitatea aplicării TVA la livrările autohtone în zonele libere, , contribuabilul nu va putea deduce TVA achitată aferentă acestor achiziții, deoarece Codul fiscal nu prevede în prezent un asemenea drept de deducere. **Probleme de deductibilitate a TVA pentru livrările în interiorul zonei libere** În prezent, conform Codului fiscal, livrările efectuate în interiorul zonelor libere (ZEL; PILG) nu sunt obiect de impozitare cu TVA (art. 95alin. (2)). Având în vedere și faptul că regimul aplicabil zonelor libere până în 2024 prevedea atât scutirea de TVA a importurilor de mărfuri străine în aceste zone, cât și a achizițiilor de către rezidenții zonelor libere a mărfurilor autohtone, Codul fiscal nu conține prevederi care să acorde rezidenților zonelor libere dreptul la deducerea TVA aferente livrărilor din cadrul zonelor libere. În regimul anterior al zonelor libere, un asemenea drept de deducere nici nu avea sens. Dacă însă Codul fiscal rămâne neschimbat, iar modificările noului Cod Vamal sunt aplicate și prevalează, TVA va fi perceput pentru mărfurile străine și autohtone utilizate pentru consum, prelucrare și utilizare în zonele liberă, dar nu va fi deductibil. Acest lucru impune o povară financiară nejustificată asupra rezidenților IFPG și creează o distorsiune majoră în tratamentul TVA. **Modificările necesare ale Codului fiscal** Pentru a alinia Codul fiscal la noul Cod vamal și a asigura un tratament TVA just pentru rezidenții zonelor libere vizați de noul regim introdus de noul	

			Cod vamal, se propune introducerea în Codul fiscal a următoarelor modificări: • Completarea art. 103 („Scutitrea de T.V.A.” cu un nou punct: „mărfurile străine livrate, consumate sau utilizate într-o zonă liberă, în scopul livrării de servicii în zona liberă legate de mărfurile aflate sub regimul vamal de zonă liberă.” • Art. 102 (Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate) alin. (5) în primul subalineat, după sintagma „cu art. 95 alin. (2) lit.” se va completa cu textul ”a)”, iar în al doilea subalineat textul „a) și” se va exclude. Aceste modificări vor permite deducerea TVA achitate (urmare a aplicării reglementărilor noului Cod vamal) pentru achiziția de către rezidenții zonelor libere a mărfurilor și serviciilor folosite apoi pentru livrări din interiorul zonelor libere care nu sunt supuse TVA în virtutea art, 95 alin. (2) a) al Codului fiscal, fapt pentru care este nevoie de a prevedea un drept special de deductibilitate a TVA pentru valorile și serviciile procurate. De asemenea, în conformitate cu articolul 169 (b) al Directivei, persoanele impozabile au dreptul de a deduce din valoarea TVA pe care are obligația de a o plăti pentru bunurile și serviciile procurate, în măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate pentru operațiuni scutite de TVA în temeiul articolelor 156 și 160 ale Directivei. Raționamentul din spatele acestor scutiri și drepturi speciale de deducere este că regimul de zonă liberă vizează în principal mărfuri în comerț internațional, care sunt curățate de taxele indirecte interne. Prin urmare, legislația ar trebui să asigure că contribuabilii naționali care desfășoară	

			tranzacții cu bunuri în zonele libere nu sunt suportă costuri nejustificate legate de TVA.	
Cotele TVA aplicabile bunurilor și serviciilor esențiale (energie electrică și medicamente)		**ACAP**	Susținem abordarea unei eventuale majorări a TVA exclusiv în mod gradual și în baza unor analize de impact economic și social. Totodată, considerăm oportună menținerea unui tratament fiscal favorabil pentru bunurile și serviciile esențiale, în special pentru medicamente și energie electrică. În Uniunea Europeană, deși Directiva TVA stabilește o cotă standard minimă de 15%, statele membre dispun de posibilitatea aplicării unor cote reduse sau foarte reduse pentru anumite bunuri de interes social. În cazul medicamentelor, majoritatea statelor membre aplică cote reduse de TVA (România – 9%, Polonia – 8%, Franța – 2,1% sau 5,5%, Germania – 7%, Spania – 4%), acestea fiind considerate bunuri esențiale, iar fiscalitatea redusă contribuind la accesibilitatea tratamentelor medicale. În domeniul energiei electrice, în urma crizei energetice din perioada 2022–2024, numeroase state europene au redus temporar sau permanent TVA aplicabilă (România – 5% pentru anumite categorii de consumatori, Spania – până la 5%, Irlanda – 9%, Luxemburg – 8%, Belgia – 6%), utilizând TVA ca instrument de protecție socială și de atenuare a presiunilor inflaționiste. În acest context, considerăm că tendința europeană nu este orientată spre majorarea abruptă a TVA pentru bunurile esențiale, ci spre utilizarea acesteia ca instrument de susținere a populației și de limitare a impactului inflației asupra consumatorilor. Prin urmare, orice ajustare a cotelor reduse	**Se acceptă** în redacția propusă de autor

			de TVA ar trebui implementată etapizat, cu evaluarea prealabilă a impactului asupra populației și mediului de afaceri.	
Facilatea privind profitul reinvestit / impozitul amânat		**ACAP**	Se recomandă instituirea unui mecanism care să permită aplicarea facilității privind profitul reinvestit inclusiv în situațiile în care contribuabilul nu a bifat opțiunea respectivă în declarația VEN12, dar sunt îndeplinite condițiile de fond prevăzute de legislație. Totodată, experiența practică a demonstrat existența unor interpretări diferite privind utilizarea profitului contabil sau a profitului fiscal ca bază de calcul a facilității. Considerăm necesară clarificarea expresă a acestor aspecte pentru a evita litigii și practici neuniforme.	**Nu se acceptă.** Introducerea posibilității de aplicare a facilității pentru profit reinvestit în lipsa exercitării opțiunii prin declarația VEN12 ar afecta principiul securității juridice și al conformării declarative, întrucât opțiunea fiscală exprimată prin declarație reprezintă un element esențial al mecanismului de administrare și control, iar acceptarea aplicării retroactive pe baza verificării ex-post a condițiilor de fond ar spori incertitudinea fiscală și sarcina administrativă a autorității fiscale; în plus, utilizarea strictă a profitului fiscal ca bază de calcul este deja determinată de logica sistemului de impozitare pe venit și asigură coerență și comparabilitate, în timp ce extinderea sau flexibilizarea interpretării ar putea genera riscuri de optimizare fiscală și litigii suplimentare, mai degrabă decât să le reducă.
Impozitarea progresivă a persoanelor fizice		**ACAP**	Având în vedere că Republica Moldova a aplicat anterior un sistem progresiv de impozitare a persoanelor fizice, considerăm oportună prezentarea unei evaluări a rezultatelor obținute și a impactului preconizat al noilor măsuri asupra conformării fiscale, economiei informale și muncii nedeclarate. În lipsa unei astfel de analize, este dificil de evaluat dacă noul mecanism va conduce la atingerea obiectivelor urmărite.	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.
Impozitarea veniturilor salariale		**ACAP**	Analiza proiectului indică faptul că pentru anumite categorii de contribuabili nu se modifică doar cota de impozitare, ci și baza asupra căreia aceasta se aplică. Astfel, impozitul urmează să fie calculat asupra unei	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.

			baze mai largi, concomitent cu majorarea cotei de la 12% la 15%. Considerăm necesară publicarea unor simulări și analize de impact care să permită evaluarea efectelor reale asupra contribuabililor, pieței muncii și competitivității economiei. În același timp, măsurile destinate impozitării suplimentare a persoanelor cu venituri ridicate trebuie calibrate astfel încât să nu descurajeze inițiativa antreprenorială și investițiile.	
Modificarea mecanismului de salarizare asupra costului forței de muncă în sectorul vitivinicol va conduce la o majorare semnificativă și permanentă a costului forței de muncă suportat de angajator. **Revizuirea prevederilor privind regimul fiscal aplicabil muncii sezoniere și zilierilor și stabilirea ca toate cheltuielile efectuate de fermieri pentru hrana, tichetele de masă și transportul zilierilor (conform Legii nr. 22/2018) să fie deductibile în proporție de 100%, fără a fi incluse în plafonul restrictiv de 10% din fondul de salarizare al personalului permanent.**		**I.P. „Oficiul Național al Viei și Vinului”**	Specificul sectorului vitivinicol constă în utilizarea intensivă a forței de muncă pe parcursul întregului ciclu de producție. Lucrările de tăiere, legare, copilit, desfrunzire, dirijare a lăstarilor, întreținere a plantațiilor, recoltare și sortare a strugurilor nu pot fi mecanizate integral și depind, în mare măsură, de disponibilitatea forței de muncă calificate și sezoniere. Prin urmare, cheltuielile cu personalul reprezintă una dintre cele mai importante componente ale costului de producție în viticultură. Din punct de vedere juridic, proiectul modifică mecanismul de calcul și repartizare a obligațiilor fiscale aferente salariului. Din punct de vedere economic însă, efectul final va fi suportat de angajator. În condițiile actuale ale pieței muncii, producătorii agricoli nu dispun de posibilitatea reală de a diminua venitul net al angajaților, întrucât sectorul se confruntă deja cu un deficit accentuat de forță de muncă, determinat de migrația populației active și de concurența exercitată de piețele muncii din statele Uniunii Europene. În aceste condiții, pentru menținerea actualului nivel al salariilor nete și pentru evitarea pierderii personalului calificat, angajatorii vor fi obligați să majoreze salariile brute, astfel încât	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.

			diminuarea veniturilor angajaților să fie compensată din resursele proprii ale întreprinderii. Simulările financiare efectuate asupra mecanismului propus (conform Anexei) demonstrează că menținerea aceluiași nivel al salariului net determină majorarea costului salarial suportat de angajator pentru fiecare salariat. Raportat la structura unei exploatații viticole medii, impactul anual al acestei modificări este semnificativ și conduce la diminuarea directă a resurselor financiare disponibile pentru investiții. În cazul unei exploatații cu 50–100 de salariați permanenți, majorarea costurilor salariale poate reprezenta echivalentul investițiilor necesare pentru înființarea mai multor hectare de plantații viticole noi sau pentru achiziționarea utilajelor agricole moderne. Astfel, resursele care, în mod normal, ar fi fost orientate către dezvoltare, vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor suplimentare generate de modificarea mecanismului fiscal. Impactul este și mai accentuat în cazul muncii sezoniere, proiectul stabilește eliminarea facilităților tarifare specifice și impunereab obligației de plată a cotei de 21% Contribuții de Asigurări Sociale (BASS) direct pe veniturile generate de aceștia. Sectorul vitivinicol utilizează anual un număr semnificativ de zilieri pentru executarea lucrărilor în plantații și pentru recoltarea strugurilor, iar întreaga povară fiscală de 21% va fi suportată integral de către producător. Modificarea regimului aplicabil acestor categorii de lucrători, coroborată cu obligațiile suplimentare de evidență și raportare, va conduce atât la majorarea costurilor directe cu forța de muncă, cât și la creșterea	

			costurilor administrative suportate de întreprinderi. În practică, numeroși producători vor fi nevoiți să angajeze personal administrativ suplimentar sau să contracteze servicii externe pentru administrarea noilor obligații fiscale și de raportare, costuri care nu generează valoare economică și nu contribuie la sporirea productivității întreprinderii. În consecință, modificarea mecanismului de salarizare produce un efect economic dublu: pe de o parte, majorează costul direct al forței de muncă, iar pe de altă parte, generează costuri 3 administrative suplimentare, diminuând capacitatea investițională a producătorilor și competitivitatea sectorului. În opinia sectorului vitivinicol, simplificarea administrării fiscale nu trebuie să conducă la transferarea indirectă a poverii financiare asupra angajatorilor. Din acest motiv, solicităm reexaminarea mecanismului propus și realizarea unei evaluări sectoriale de impact, astfel încât obiectivul de simplificare fiscală să fie atins fără majorarea costurilor de producție. Totodată, Proiectul de lege prevede Modificarea art. 24 din Codul fiscal și respectiv limitarea deductibilității cheltuielilor pentru transportul și alimentația salariaților, stagiarilor și zilierilor la plafonul de 10% din fondul anual de retribuire a muncii, iar depășirea acestuia va fi supusă impozitării. În sectorul vitivinicol, această măsură nu reflectă specificul activităților sezoniere. Exploatațiile viticole utilizează un număr redus de angajați permanenți, însă în perioada recoltării angajează un număr semnificativ de zilieri, cărora, din considerente organizatorice și de securitate a muncii, le sunt asigurate transportul și alimentația pe durata	

			lucrărilor. Raportarea acestor cheltuieli la fondul anual de salarizare al personalului permanent conduce la epuizarea rapidă a plafonului de 10%, iar cheltuielile necesare desfășurării campaniei de recoltare devin nedeductibile, majorând artificial costul de producție. Astfel, sectorul vitivinicol solicită reexaminarea acestei prevederi și instituirea unui regim fiscal adaptat specificului agriculturii sezoniere, astfel încât cheltuielile pentru transportul și alimentația zilierilor să fie recunoscute integral ca cheltuieli aferente procesului de producție.	
Stimularea mediului de afaceri		**ACAP**	Considerăm necesară prezentarea mai detaliată a mecanismelor prin care modificările propuse vor contribui efectiv la stimularea investițiilor, creșterea productivității și dezvoltarea mediului de afaceri. În forma actuală, anumite măsuri sunt percepute predominant ca instrumente de creștere a veniturilor bugetare, fără a fi suficient evidențiate beneficiile economice pentru contribuabili și investitori.	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.
Impozitarea câștigurilor de capital aferente locuinței de bază		**ACAP**	Considerăm necesară o analiză suplimentară a mecanismului propus din perspectiva echității fiscale. Ar putea fi examinată oportunitatea diferențierii între tranzacțiile ocazionale realizate de persoane fizice și activitățile desfășurate în mod repetat cu caracter investițional sau speculativ. O astfel de abordare ar permite o mai bună corelare între sarcina fiscală și caracterul economic al activității desfășurate.	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.
Reducerea numărului de regimuri fiscale și reforma SIMM			Simplificarea sistemului fiscal reprezintă un obiectiv legitim. Totuși, considerăm că impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii necesită o analiză suplimentară. Un	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.

			număr semnificativ de contribuabili utilizează regimul SIMM nu pentru optimizare fiscală, ci ca mecanism de susținere a activităților economice cu marje reduse de profitabilitate. Eliminarea unor regimuri fiscale fără soluții alternative adecvate poate conduce la creșterea costurilor de conformare, la migrarea către alte forme de organizare și la amplificarea riscului de reîncadrare a relațiilor de muncă. Totodată, o creștere abruptă a sarcinii fiscale efective poate afecta negativ dezvoltarea clasei de mijloc și a întreprinderilor aflate în faze incipiente de dezvoltare.	
Fundamentarea economică a reformei fiscale		**ACAP**	Considerăm oportună prezentarea analizelor economice și a calculelor care au stat la baza stabilirii noilor cote de impozitare, inclusiv a cotei de 15%. În același timp, apreciem că discuțiile privind consolidarea veniturilor bugetare trebuie însoțite și de o analiză a eficienței cheltuielilor publice, a costurilor administrative și a oportunităților de optimizare a cheltuielilor bugetare. O reformă fiscală sustenabilă trebuie să urmărească atât eficientizarea colectării veniturilor, cât și utilizarea eficientă a resurselor publice.	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului respectiv.
Definiția noțiunii de „royalty”	Menținerea definiției actuale a redevențelor (royalties) și a tratamentului fiscal aferent.	**ACAP**	Considerăm necesară revizuirea și actualizarea definiției noțiunii de „royalty” pentru a reflecta realitățile actuale ale economiei digitale și ale industriei creative. În practică, această noțiune este frecvent utilizată pentru remunerarea actorilor, bloggerilor, influencerilor, creatorilor de conținut, artiștilor voice-over și altor persoane implicate în campanii publicitare. În numeroase situații, doar o parte din remunerație reprezintă contraprestație pentru utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală, restul având	**Nota,** proiectul de lege nu prevede modificări a noțiunii de „royalty”

			natura unor servicii. O delimitare clară între redevențe și servicii ar reduce riscurile de interpretare și aplicare neuniformă a legislației fiscale. remunerație reprezintă contraprestație pentru utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală, restul având natura unor servicii. O delimitare clară între redevențe și servicii ar reduce riscurile de interpretare și aplicare neuniformă a legislației fiscale. tuală, restul având natura unor servicii. O delimitare clară între redevențe și servicii ar reduce riscurile de interpretare și aplicare neuniformă a legislației fiscale.	
Legea nr.93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător				
Articolul 7. Durata patentei (1) Patenta se eliberează sau se prelungeşte pe o durată de o lună sau, la dorinţa solicitantului, pe o durată mai mare, dar care nu poate depăşi 12 luni.	Articolul 7 din Legea nr.93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.72-73 art.485), cu modificările ulterioare, se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Începând cu anul 2027, patenta se eliberează sau să prelungește doar în cazul în care solicitantul a desfășurat activitate în bază patentei cel puțin 6 luni în ultimele 12 luni.”.	**Berjan Iuliana**	Politica anunță eliminarea patentei dar nu prevede un termen și un mecanism de tranziție pentru cei ~50.000 de titulari de patente activi, în special din comerțul ambulant și piețe. Un vânzător la piață cu patentă (taxă fixă lunară de 300–500 lei) va trebui să se înregistreze ca antreprenor independent sau SRL – costuri administrative suplimentare de 2.000–5.000 lei pentru înregistrare și contabilitate.	**Se acceptă** prin excluderea propunerii din proiect
Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale				
Articolul 1. Noţiuni [...] asigurat – persoană fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reşedinţa în Republica Moldova, pentru care plătitorii contribuţiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat plătesc contribuţii de asigurări sociale în vederea beneficierii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale pautoritate/instituţie bugetară –	La articolul 1: în noțiunea „asigurat” cuvintele „pentru care plătitorii contribuţiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat plătesc” se substituie cu cuvintele „care plătesc”; noțiunea „autoritate/instituție bugetară” se abrogă.	**CNAS**	La pct. 1, subpct.1.1 din proiect, se expune în următoarea redacție: ”1.1 în noțiunea „asigurat” textul „plătitorii contribuţiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat” se substituie cu cuvântul „se”.” Argumentare: Se aduce în concordanță cu Anexa nr. 1 din proiect.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		CNAS	La pct. 1, subpct.1.2 din proiect, se expune în următoarea redacție: „1.2 noțiunile „autoritate/instituție bugetară” și „sector privat” se abrogă.”	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

entitate de drept public care, conform actelor de constituire, este finanţată de la bugetele componente ale bugetului public naţional;revăzute de lege; autoritate/instituţie bugetară – entitate de drept public care, conform actelor de constituire, este finanţată de la bugetele componente ale bugetului public naţional; [...]			Argumentare: Noțiunile „autoritate/instituție bugetară” şi „sector privat” sunt utilizate în anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999. Întrucât prin proiectul de lege anexa menționată se modifică, iar aceste noțiuni nu se mai regăsesc în conținutul acesteia, se propune abrogarea ca fiind lipsite de utilizare normativă.	
		Ministerul Justiției (MJ)	Analiza modificărilor propuse la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, coroborată cu argumentele prezentate în nota de fundamentare, relevă faptul că intervențiile propuse nu reprezintă doar ajustări tehnice, ci vizează schimbarea mecanismului de reținere și plată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Potrivit notei de fundamentare, începând cu perioada fiscală 2027, contribuțiile sociale urmează să fie datorate de către salariați și reținute din salariul brut al acestora, în timp ce angajatorul va păstra obligația de achitare doar în situațiile expres prevăzute de lege, inclusiv pentru persoanele care activează în condiții speciale de muncă. Această abordare rezultă din ansamblul modificărilor propuse la art. 1, art. 20 și Anexa nr. 1. Substituirea, în noțiunea de „asigurat”, a textului „pentru care plătitorii contribuțiilor plătesc contribuții de asigurări sociale” cu textul „care plătesc contribuții de asigurări sociale” transferă accentul de pe persoana în beneficiul căreia sunt achitate contribuțiile pe persoana obligată să le suporte. În aceeași logică se înscrie și modificarea art. 20, prin care obligația angajatorului de a calcula și plăti contribuțiile, prevăzută de	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			reglementarea actuală, este înlocuită cu obligația de calcul și reținere a acestora din venitul salariatului. Deși nota de fundamentare explică necesitatea unificării cotelor contribuțiilor sociale și instituirea unei cote unice de 21%, aceasta nu conține suficiente argumente privind impactul măsurii asupra veniturilor salariale ale persoanelor angajate și nici nu indică mecanismele prin care se va asigura menținerea nivelului actual al remunerației nete. Or, în condițiile în care contribuțiile sociale vor fi datorate de către salariați și reținute din salariul brut, lipsa unor măsuri compensatorii poate avea ca efect diminuarea veniturilor efectiv încasate de angajați. În acest context, se consideră necesară clarificarea modului în care va fi asigurată menținerea nivelului veniturilor salariale ale persoanelor angajate după implementarea reformei. În lipsa unor garanții exprese privind ajustarea corespunzătoare a salariilor brute sau a altor mecanisme de compensare, transferarea obligației de achitare a contribuțiilor sociale asupra salariaților poate conduce la reducerea salariului net disponibil și, implicit, la diminuarea nivelului de protecție socială și economică de care beneficiază persoanele încadrate în muncă. În lipsa unor asemenea garanții, reforma poate produce efecte diferite față de cele declarate de autor, prin diminuarea veniturilor nete ale salariaților, fără o creștere corespunzătoare a nivelului de remunerare. De altfel, intenția normativă prin care se introduce cota unică de 21% pentru asigurările sociale, aplicată uniform și trecută integral în responsabilitatea	

			angajatului (reținute din salariul brut) este discutabilă prin prisma dreptului la un nivel de trai decent garantat la art. 47 din *Constituția Republicii Moldova*. Aceste prevederi obligă Guvernul și Parlamentul să elaboreze politici publice, salarii minime și ajutoare sociale capabile să acopere nevoile de bază ale populației. Trecerea plății contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale integral în responsabilitatea angajatului poate genera scăderea imediată a veniturilor angajaților, or, dacă angajatorii nu măresc salariile brute pentru a compensa transferul total al taxelor, venitul net scade direct, afectând puterea de cumpărare. Totodată, atenționăm că aplicarea unor cote uniforme fără deduceri substanțiale pentru veniturile mici poate împinge salariații cu venituri minime sub pragul sărăciei. De asemenea, având în vedere amploarea modificărilor propuse, se apreciază oportună completarea notei de fundamentare cu o analiză detaliată a impactului financiar asupra diferitor categorii de salariați, inclusiv prin prezentarea unor calcule comparative privind evoluția salariului net înainte și după implementarea reformei, precum și cu indicarea măsurilor care vor fi aplicate pentru a evita transferarea integrală a poverii financiare asupra angajaților. Mai mult, asupra modificărilor propuse se impun unele observații sub aspectul impactului asupra repartizării sarcinii financiare aferente sistemelor publice de asigurări sociale și medicale. Potrivit Notei informative la proiectul care a stat la baza adoptării *Legii nr. 60/2020 privind instituirea unor*	

			măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative, modificările operate la legislația din domeniul asigurărilor sociale și medicale au urmărit comasarea contribuțiilor de asigurări sociale la nivelul angajatorului și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală la nivelul angajatului. Autorul a justificat această abordare prin necesitatea simplificării procedurilor de administrare și prin faptul că obligațiile suportate de salariat se diminuau de la 10,5% (6% CAS și 4,5% PAM) la 9% PAM, respectiv cu 1,5 puncte procentuale. Spre deosebire de concepția promovată prin reforma din anul 2020, proiectul legii examinat propune transferarea asupra salariatului atât a obligației de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, cât și a obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Astfel, dacă în prezent salariatul suportă exclusiv prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă de 9%, în noul model acesta va suporta contribuția de asigurări sociale în cotă de 21% și prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă de 7%. În contextul reglementării propuse, se constată că autorul proiectului nu se limitează la modificarea tehnică a mecanismului de calcul și achitare a contribuțiilor obligatorii, ci propune o schimbare conceptuală a modului de repartizare a sarcinii financiare aferente sistemelor publice de asigurări sociale și medicale. Astfel, dacă potrivit cadrului normativ în vigoare contribuțiile de asigurări sociale sunt suportate de angajator din costurile aferente utilizării forței de	

			muncă, iar salariatul suportă doar prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, în noua formulă legislativă atât contribuția de asigurări sociale, cât și prima de asigurare obligatorie de asistență medicală urmează a fi achitate din salariul brut al salariatului. Deși autorul argumentează că salariul brut va fi ajustat astfel încât să fie egal cu costul total actual al angajatorului, o asemenea abordare nu exclude faptul că se modifică esențial sursa din care sunt finanțate sistemele publice de asigurări sociale și medicale. În prezent, o parte a resurselor financiare necesare pentru finanțarea acestor sisteme este suportată nemijlocit de angajator, în calitate de participant distinct la raportul juridic de muncă. După implementarea reformei, aceeași contribuție va fi achitată din venitul salarial al angajatului, chiar dacă valoarea nominală a salariului brut va fi majorată prin mecanismul propus de autor. În acest context, se observă că proiectul produce o redistribuire substanțială a sarcinii financiare între părțile raportului de muncă/serviciu. Mai exact, obligațiile care, potrivit concepției actuale a sistemului public de asigurări sociale, reprezintă o componentă a costurilor suportate de angajator pentru utilizarea forței de muncă sunt transformate în obligații suportate din venitul salarial al persoanei angajate. Or, o asemenea schimbare nu poate fi apreciată exclusiv prin prisma neutralității imediate asupra salariului net. Chiar în ipoteza în care mecanismul de conversie a salariului brut ar asigura menținerea aceluiași venit disponibil la momentul	

			implementării reformei, transferul obligației de finanțare asupra salariatului generează efecte juridice și economice distincte, care necesită o analiză separată. În special, proiectul nu conține o evaluare suficientă a impactului pe termen mediu și lung al modificării structurii obligațiilor fiscale aferente raporturilor de muncă. Nu este analizat modul în care eventualele modificări ulterioare ale cotelor de contribuții vor afecta salariații, nici impactul redistribuirii sarcinii financiare asupra diferitelor categorii de angajați și angajatori. De asemenea, nota de fundamentare nu examinează dacă noul mecanism este compatibil cu rațiunea care a stat la baza reformei implementate prin Legea nr. 60/2020, când legiuitorul a justificat expres modificările prin diminuarea obligațiilor suportate de salariați. În aceste condiții, se consideră că argumentarea prezentată de autor este insuficientă pentru a demonstra că transferarea obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de la angajator la salariat reprezintă doar o modificare tehnică. Dimpotrivă, proiectul presupune o modificare a principiilor de repartizare a sarcinii financiare între participanții la raporturile de muncă/serviciu, aspect care necesită o fundamentare suplimentară și o analiză detaliată a impactului social și economic al măsurii propuse.	
		MAI	La Art.VI pct. 1, 2 prin care se propune modificarea Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și instituirea contribuției individuale de asigurări sociale în cuantum de 21% din baza de calcul, constatăm că intervenția legislativă propusă	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			modifică fundamental mecanismul actual de finanțare a sistemului public de asigurări sociale La etapa actuală, contribuțiile de asigurări sociale aferente persoanelor salarizate sunt suportate preponderent de angajator și reprezintă o componentă distinctă a costului salarial suportat din fondurile angajatorului. În cazul autorităților și instituțiilor publice, inclusiv al celor din sistemul afacerilor interne, aceste contribuții sunt acoperite din alocațiile bugetare aprobate anual. Prin proiect se propune transferarea obligației de achitare a contribuției sociale asupra salariatului și includerea acesteia în structura salariului brut. Deși nota de fundamentare menționează că salariul brut va fi ajustat corespunzător, nu sunt prezentate calcule, simulări financiare, modele comparative sau exemple practice care să demonstreze menținerea efectivă a nivelului actual al veniturilor nete pentru diferitele categorii de salariați. Respectiva inovație ce prevede transferul obligației de plată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat, concomitent cu unificarea cotei la 21% și cu obligarea angajatorului de a majora salariul brut pentru menținerea salariului net nu reprezintă o simplă ajustare tehnică, ci o reconfigurare de esență a filozofiei sistemului de protecție socială. În dreptul internațional al muncii, contribuția angajatorului la bugetul asigurărilor sociale reflectă principiul responsabilității partajate și al solidarității care sunt valori consacrate inclusiv în Convenția OIM nr. 102/1952. Prin transferul integral al acestei obligații în sarcina salariatului, chiar și însoțit de majorarea salariului brut, salariatul este transformat din	

			beneficiar protejat al sistemului în principal contribuitor direct, ceea ce alterează structural raportul juridic tripartit statangajator–salariat. Textul instituie o obligație de rezultat fără a preciza algoritmul de calcul al noului salariu brut, ceea ce deschide calea interpretărilor divergente și a litigiilor. Mai grav, garanția vizează exclusiv salariații existenți la data reformei, lăsând persoanele nou-angajate ulterior să suporte integral cota de 21% fără nicio compensare, ceea ce creează o inegalitate de tratament în cadrul aceleiași categorii profesionale, potențial contrară art. 16 din Constituție. O altă vulnerabilitate ține de impactul diferențiat asupra angajatorilor. Întreprinderile mici și mijlocii, întreprinderile individuale și angajatorii din sectorul agricol sau social vor fi obligați să majoreze masa salarială brută, ceea ce atrage implicit creșterea bazei de calcul a indemnizațiilor de concediu, a sporurilor procentuale și a altor drepturi salariale derivate costuri suplimentare ignorate în Nota de Fundamentare, care afirmă că „nici angajatul, nici angajatorul nu vor suporta pierderi. Din perspectiva tehnicii legislative, proiectul ridică și problema normelor tranzitorii incomplete. Abrogarea alineatelor (3^1) și (3^2) din art. 17 al Legii nr. 489/1999, fără norme de înlocuire explicite pentru sectoarele bugetar și agricol, generează un vid normativ temporar. De asemenea, nu sunt reglementate situațiile contractelor pe durată determinată aflate în curs de executare sau drepturile salariale litigioase pendinte la data intrării în vigoare a legii.	

Articolul 17. Plătitorii contribuţiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat şi cotele de contribuţii de asigurări sociale (1) În sistemul public sînt contribuabili, după caz: a) asiguraţii care datorează contribuţii de asigurări sociale; b) angajatorii;	La articolul 17: alineatul (1): litera b) va avea următorul cuprins: „b) Angajatorul pentru persoanele angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, care activează în condiții speciale de muncă conform anexei nr. 2” litera c) se abrogă; alineatele (3^1) și (3^2) se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Unificarea cotei contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (CAS) la 21% și transferul obligației de achitare a acestora de la angajator către salariat (urmând a fi reținute direct din salariul brut al angajatului)** Deși proiectul de lege stipulează că angajatorul este obligat să majoreze artificial salariul brut pentru a menține salariul net la același nivel ca înainte de 1 ianuarie 2027, în practică această tranziție ascunde riscuri majore pentru bunăstarea angajaților: ● Riscul de neconformare a angajatorilor: Există un risc ridicat ca unii angajatori (în special cei cu dificultăți financiare sau de rea-credință) să nu ajusteze corespunzător salariile brute. În astfel de cazuri, salariatul se va trezi cu un venit net redus drastic, fiind obligat să suporte noua reținere de 21% (pe lângă celelalte taxe) din propriul salariu de bază actual. ● Atingerea mai rapidă a pragului de impozitare majorat (15%): Deoarece salariul brut va fi majorat contabil pentru a include procentul de 21% (CAS) mutat de la angajator, baza impozabilă a angajatului va crește artificial. Această „umflare” pe hârtie a venitului brut va împinge mai mulți specialiști și angajați spre pragul de 1.000.000 de lei anual, dincolo de care se aplică noua cotă majorată de impozit pe venit de 15% (în loc de 7% sau vechea cotă de 12%), erodându-le direct din câștigul real disponibil. Vulnerabilitate psihologică și financiară: Povara fiscală devine directă și extrem de vizibilă pentru cetățean (>35% cumulat din brut), crescând presiunea asupra salariaților	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			de rând care vor resimți că statul le reține o parte disproporționată din venitul câștigat, mai ales coroborat cu anularea scutirilor personale clasice.	
Articolul 17. Plătitorii contribuţiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat şi cotele de contribuţii de asigurări sociale (3^1) Pentru determinarea faptului dacă persoanele indicate la pct.1.5 din anexa nr.1 desfăşoară activitate în proporţie de cel puţin 70% din activităţile stipulate în grupele 01.1–01.6 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei se calculează raportul dintre suma venitului obţinut din activităţile respective şi suma venitului din activitatea operaţională înregistrată în evidenţa contabilă. În acest caz, ambii indicatori ce ţin de mărimea venitului obţinut se determină pe perioada de gestiune. (3^2) Din tariful contribuţiei de asigurări sociale de stat obligatorii prevăzut pentru angajatorii din agricultură specificaţi la pct.1.5 din anexa nr.1, cota de 6% la fondul de salarizare şi la alte recompense se virează la bugetul asigurărilor sociale de stat prin transferuri de la bugetul de stat.	alineatele (3^1) și (3^2) se abrogă.	**Moldova Fruct**	**Eliminarea subvenționării BASS pentru producătorii agricoli (Modificarea Legii nr. 489/1999, Art. 17, punctele 3^1 și 3^2)** **Ce prevede proiectul:** Proiectul propune abrogarea punctelor 3^1 și 3^2 din art. 17 al Legii nr. 489/1999. Această modificare elimină mecanismul de compensare prin care cota de 6% din contribuția de asigurări sociale aferentă fondului de salarizare al angajaților din agricultură (pentru producătorii care desfășoară activități în grupele 01.1–01.6 din CAEM) era virată la bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS) prin transferuri de la bugetul de stat. **Consecințe economice și sociale:** Abrogarea acestei facilități generează o creștere directă a sarcinii fiscale cu 6% asupra fondului de salarizare. Agricultura este un sector cu o sezonalitate extremă și marje de profit sensibile. Pentru un producător care activează la limita pragului de rentabilitate, această „simplificare” fiscală se traduce prin decapitalizare imediată. Mai mult, într-un sector unde forța de muncă este deja deficitară și migrează spre alte domenii, creșterea sarcinii fiscale pe activitate va descuraja activitățile legale, împingând producătorii mici și mijlocii spre „economia subterană” pentru a supraviețui costurilor suplimentare. **Argument privind continuitatea și efortul instituțional:** Mecanismul actual (pct. 3^1 și 3^2 din art. 17 al Legii 489/1999) nu reprezintă o favoare, ci un pilon de stabilitate construit prin	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			eforturi comune de-a lungul a peste 7 ani de negocieri între autorități și mediul de afaceri. Fermierii și-au aliniat evidența contabilă și au acceptat criterii stricte de eligibilitate (calculul raportului de 70% la 30% din venitul din activitățile agricole stipulate în grupele 01.1–01.6 din CAEM) tocmai pentru a beneficia de acest mecanism de compensare a riscurilor specifice sectorului. Abrogarea acestor puncte, după ce sectorul a depus eforturi considerabile pentru conformare și transparentizare, subminează încrederea în actul legislativ și anulează un consens social construit pentru dezvoltarea sustenabilă a agriculturii. **Considerăm că stabilitatea regimului fiscal-social este un factor determinant pentru competitivitatea sectorului agricol. Orice modificare a acestui mecanism trebuie să se bazeze pe o analiză de impact care să includă soluții compensatorii, pentru a preveni destabilizarea financiară a producătorilor agricoli care respectă criteriul de 70% la 30% din activitate agricolă.**	
		Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)	**P**roiectul prevede abrogarea alineatelor (3^1) și (3^2) al articolului 17 din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Prevederile respective stabilesc facilități pentru angajatorii din agricultură specificați la pct.1.5 din anexa nr.1 din Legea nr.489/1999 și se recomandă argumentarea unor astfel de modificări în Nota de fundamentare. Recomandare valabilă și pentru propunerile de modificare a anexei nr. 3, altor propuneri care anulează unele facilități.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

Articolul 20. Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale (1) Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale se fac lunar de către angajator. [...]	Articolul 20: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Calculul și reținerea contribuției de asigurări sociale se fac lunar de către angajator.”;	**CNAS**	La pct. 4, subpct.4.1 din proiect, se expune în următoarea redacție: „(1) Calculul, reținerea şi plata contribuției de asigurări sociale se fac lunar de către angajator.”. Argumentare: Alineatul (1) se completează cu cuvântul „plata”, întrucât angajatorul are obligația nu doar de a calcula și reține, ci și de a plăti lunar contribuțiile de asigurări sociale.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 20. Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale	Articolul 20: se completează cu alineatul (1^3) cu următorul cuprins: „(1^3) Sumele contribuțiilor de asigurări sociale, calculate în componența impozitului unic aferent antreprenorilor independenți care desfășoară activități economice independente în domeniul prestării serviciilor și recepționate de la Serviciul Fiscal de Stat, se iau la evidență de către Casa Națională în luna pentru care au fost calculate.”.	**CCI**	Se propune excluderea sintagmei „în domeniul prestării serviciilor” din alineatul (1^3) al art. 20, pentru a asigura coerența și aplicarea uniformă a cadrului normativ. Propunerea are caracter tehnico-legislativ și este necesară pentru corelarea prevederilor acestui alineat cu modificările operate la Capitolul 10^2 din Codul fiscal, prin care sintagma „în domeniul prestării serviciilor” a fost exclusă din toate normele referitoare la antreprenorii independenți.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		CNAS	Punctul 4 din proiect, se completează cu un subpunct nou 4.3 cu următorul conținut: „4.3 la alineatul (5) textul „aferente salariilor calculate și altor recompense” se substituie cu textul “aferente bazei de calcul”. Argumentare: Modificările , întrucât contribuțiile de asigurări sociale se calculează din baze de calcul diferite, în funcție de categoria persoanei asigurate. Astfel, pentru anumite categorii baza de calcul o constituie salariul, iar pentru altele remunerația, venitul sau alte plăți stabilite de legislație. Totodată, prin prezentul proiect se modifică articolul 22, care reglementează baza de calcul a contribuției de asigurări sociale, iar formularea propusă asigură	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			concordanța cu reglementările respective.	
		EBA	Clarificarea mecanismului de asigurare socială a antreprenorului independent La moment legislația nu oferă un răspuns clar privind mecanismului de asigurare socială a antreprenorului independent. Mai mult, legislația actuală nu oferă soluții legate de recunoașterea stagiului de cotigare în dependență de profilul de activitate/remunerare a freelancer-ului, riscând astfel ca în cazul persoanelor care sunt remunerați trimestrial/anual acestora să le fie redusă perioada de contributivitate și, implicit, minimizat dreptul la prestații sociale. Astfel, solicităm de a reglementa modul de luare la evidență de către Casa Națională de Asigurări Sociale a sumelor asigurărilor sociale transferate de către antreprenorii independenți în calitate de asigurați, conform opțiunii declarate la înregistrarea sau modificarea datelor privind activitatea acestora.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 22. Baza lunară de calcul a contribuţiei de asigurări sociale (1) Baza lunară de calcul pentru fiecare salariat nu poate fi mai mică decât salariul minim lunar pe ţară stabilit de legislaţie, proporţional timpului lucrat. Contribuţia de asigurări sociale calculată la baza lunară de calcul pentru fiecare salariat cu timp de muncă parţial sau regim de activitate redusă nu poate fi mai mică de 25% din contribuţia de asigurări sociale calculată la salariul minim lunar pe ţară.	Articolul 22 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale: a) în cazul persoanelor fizice angajate prin contract individual de muncă, al persoanelor fizice aflate în raporturi de serviciu în bază de act administrativ o constituie salariile şi recompensele calculate, reglementate prin lege sau contractul colectiv de muncă; b) în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, prevăzute de Legea nr. 22/2018 privind exercitarea unei activități	**ACAP**	Solicităm anularea alin. (1) – această prevedere nu a fost aplicată și nu a fost administrată din momentul adoptării. De asemenea, această normă nu este în coroborare cu alin. (11) propus de a completa art. 22	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

	necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, o constituie remunerația calculată zilierului c) în cazul persoanelor fizice care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale, prevăzute de Legea nr.411/1995 ocrotirii sănătății, o constituie venitul calculat al persoanei respective, determinat în conformitate cu prevederile legislației; d) în cazul persoanelor fizice în temeiul contractelor civile, inclusiv al contractelor de mandat, în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii o constituie remunerația persoanei respective.”.			
Articolul 22. Baza lunară de calcul a contribuţiei de asigurări sociale (1) Baza lunară de calcul pentru fiecare salariat nu poate fi mai mică decât salariul minim lunar pe ţară stabilit de legislaţie, proporţional timpului lucrat. Contribuţia de asigurări sociale calculată la baza lunară de calcul pentru fiecare salariat cu timp de muncă parţial sau regim de activitate redusă nu poate fi mai mică de 25% din contribuţia de asigurări sociale calculată la salariul minim lunar pe ţară.	Articolul 22 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale: a) în cazul persoanelor fizice angajate prin contract individual de muncă, al persoanelor fizice aflate în raporturi de serviciu în bază de act administrativ o constituie salariile şi recompensele calculate, reglementate prin lege sau contractul colectiv de muncă; b) în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, prevăzute de Legea nr. 22/2018 privind exercitarea unei activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, o constituie remunerația calculată zilierului c) în cazul persoanelor fizice care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale, prevăzute de Legea	**Ministerul Mediului (MM)**	Ministerul Mediului consideră necesară clarificarea unor aspecte ce țin de impactul și mecanismul de aplicare a normelor propuse. Astfel, se constată că potrivit Art.VI., pct. 5.1., se completează articolul 22, cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „ (1^1) Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale: a) în cazul persoanelor fizice angajate prin contract individual de muncă, al persoanelor fizice aflate în raporturi de serviciu în bază de act administrativ o constituie salariile şi recompensele calculate, reglementate prin lege sau contractul colectiv de muncă. Totodată, Nota de argumentare a proiectului prevede că: „Totodată, este important de reiterat că, începând cu perioada fiscală 2027, contribuțiile sociale vor fi datorate de către salariați, fiind reținute din salariul brut al salariatului”. În acest context, norma propusă generează incertitudini privind mecanismul concret de determinare și	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

	nr.411/1995 ocrotirii sănătății, o constituie venitul calculat al persoanei respective, determinat în conformitate cu prevederile legislației; d) în cazul persoanelor fizice în temeiul contractelor civile, inclusiv al contractelor de mandat, în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii o constituie remunerația persoanei respective.”.		reținere a contribuțiilor de asigurări sociale, inclusiv sub aspectul constituirii salariului brut din care urmează a fi efectuată reținerea contribuției. În special, nu este clar dacă salariile stabilite în prezent prin legislația salarială urmează a fi majorate corespunzător cotei contribuției transferate în sarcina salariatului sau dacă aceasta va fi reținută din cuantumul actual al salariului. Necesitatea clarificării este cu atât mai evidentă în condițiile în care, concomitent, se află în proces de promovare proiectul de modificare a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, iar proiectul respectiv nu conține prevederi care să reflecte includerea contribuțiilor de asigurări sociale în structura salariului brut al personalului bugetar. De asemenea, Ministerul remarcă faptul că în rubrica privind impactul financiar și bugetar nu sunt prezentate estimări privind eventualele cheltuieli suplimentare necesare pentru asigurarea implementării noilor prevederi în sectorul bugetar, inclusiv pentru menținerea nivelului actual al veniturilor salariale ale angajaților. În aceste condiții, se consideră oportună revizuirea și completarea notei de fundamentare și a prevederilor proiectului, prin clarificarea mecanismului de aplicare a modificărilor propuse, precum și prin prezentarea impactului financiar detaliat asupra bugetului public național și asupra autorităților/instituțiilor finanțate din buget.	

Articolul 31. Achitarea sumelor datorate în cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului În cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului, sumele datorate de acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi recuperate conform procedurii prevăzute de lege.	Articolul 31 va avea următorul cuprins: „**Articolul 31.** Recuperarea sumelor datorate în cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului (1) În cazul reorganizării, lichidării sau insolvenței angajatorului, sumele datorate de acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi recuperate conform procedurii prevăzute de lege. (2) Obligaţia fiscală formată din contribuţiile de asigurare socială de stat, precum şi sumele majorărilor de întîrziere (penalităţilor) şi amenzilor aplicate pentru încălcarea legislaţiei, prevăzută la art. 30 alin.(2) lit. a), vor fi recuperate de Serviciul Fiscal de Stat conform procedurii prevăzute de lege.”	**CNAS**	La punctul 6, din proiect, art. 31 se completează cu un alineat nou 3 cu următorul conținut: ”(3) Cesiunea creanțelor la bugetul de asigurări sociale de stat se vor încheia exclusiv cu Casa Națională de Asigurări Sociale.” Argumentare: Încheierea directă a contractelor de cesiune a creanțelor de către Casa Națională de Asigurări Sociale va permite accesul direct și mai operativ al cetățenilor către calcularea, recalcularea și plata prestațiilor de asigurări sociale, evitând mecanismele birocratice interinstituționale.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 6 se va revedea utilizarea termenului „falimentul angajatorului” pornind de la terminologia din Legea insolvabilității nr. 149/2021. Astfel, situaţia financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a îşi onora obligaţiile de plată este denumită insolvabilitate.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 49. Atribuţiile Casei Naţionale (1) În aplicarea prevederilor prezentei legi, Casa Naţională îndeplineşte următoarele atribuţii: [...] q) asigură reprezentarea în faţa instanţelor de judecată în litigiile în care este implicată ca urmare a aplicării dispoziţiilor prezentei legi; [...]	La articolul 49 alineatul (1), litera (q) se completează cu textul „cu excepția reprezentării pe cauzele de insolvabilitate/lichidare”.	**CNAS**	Punctul 7, din proiect, de exclus. Argumentare: textul propus limitează nejustificat dreptul fundamental la accesul liber la justiție al Casei Naționale de Asigurări Sociale în cadrul proceselor de insolvabilitate, în alte cazuri decât creanțele aferente bugetului de asigurări sociale de stat. Norma propusă exclude nefondat instituția din procesele de insolvabilitate, unde prezența sa este obligatorie, deoarece Casa Națională de Asigurări Sociale nu gestionează doar restanțele bugetare (contribuţii, penalităţi şi amenzi), or, intervenția instituției în aceste proceduri depășește sfera strictă a acumulării contribuțiilor de asigurări sociale de stat, a majorărilor de întârziere sau a amenzilor. Prin intermediul procesului de insolvabilitate, se asigură	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			recuperarea și a altor creanțe legitime după cum urmează: - datorii la BASS derivate din raporturile contractuale cu agenții economici; - datoriile formate la BASS, ce reies din eliberarea necurespunzătoare a biletelor balneosanatoriale de către agenţii economici; Hotărârea Guvernului nr. 290/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestaţiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacităţii de muncă a asiguraţilor prin tratament balneosanatorial - datoriile formate la BASS, în cazul sumele plătite necuvenit ca urmare a prezentării declarațiilor de corectate care se recuperează obligatoriu de la angajator; art. 56 alin.(5) al Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale; - atribuții exclusive prin prisma implementării Directivelor Uniunii Europene. Reducerea sau îngrădirea rolului CNAS în procesele de insolvabilitate afectează direct capacitatea instituției de a-și proteja interesele financiare și sociale și va genera blocaje procedurale, precum și va face vulnerabilă poziția sa în raport cu debitorii insolvabili. Cu atât mai mult, că prin proiectul prezentat spre avizare sau introdus modificări în acest sens și în Codul Fiscal.	
Anexa nr.1	Anexa nr.1	**AO Forța Fermierilor**	Per final venim cu concluzia că politica fiscală, in redactia propusa de ministerul finantelor ar afecta esential sectorul agroalimentar, in special fermierii micro, mici si mijlocii. Nu poate fi nici pe departe compensat impactul negativ cu unele beneficii propuse, intrucit foarte putini	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			agricultori dupa 5 ani de calamitati naturale si decapitalizare semnificativa isi pot permite investitii din venit, care ar fi impozitat din 2027 la cota 0. Gospodariile tarănesti inginere sunt lipsite de aceasta facilitate modesta si povara fiscală pentru ele creste. Ce tine de reforma sistemului contributiilor de asigurari sociale si medicale, cotele, propuse in politica fiscala, majoreaza plata sumara a acestora pentru producători agricoli cu 1 % (sistemul actual CAS reduse 18 % +9 % CAM si sistemul propus CAS 21 % + 7 % CAM). Mentionam ca se propune introducerea contributiilor de asigurări sociale obligatorie 21 % pentru zilierii, ceea ce ar inseamnă explozia poverii fiscale in conditiile când in prezent aceste contributii sunt facultative si nu afecteaza pe angajatorii la capitolul costurilor.	
		Asociația Producătorilor de carne de porc din Moldova	**2. Eliminarea cotei reduse CAS pentru sectorul agricol – impact major** Proiectul prevede aplicarea cotei unice de 21% CAS și pentru salariații din sectorul agricol, eliminând cota actuală de 24%, din care 6% este compensată din buget.24% (18% angajator + 6% angajat), specifică acestui sector. Justificarea oferită este „neadmiterea inechității între contribuabilii care contribuie în sectorul social”. Considerăm că această uniformizare ignoră specificul structural al sectorului agricol: 1. Productivitate și marje structural reduse. Sectorul agricol prezintă în mod sistemic productivitate pe angajat și marje brute sub media națională. Costul muncii este o componentă semnificativă a costului total de	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			producție, fără posibilitate de absorbție a unor șocuri suplimentare. 2. Salarii medii sub media pe economie. Combinată cu eliminarea scutirii personale și expansiunea bazei IPV (vezi secțiunea 2), creșterea CAS pentru sectorul agricol va eroda netul disponibil pentru o categorie de salariați deja vulnerabili. 3. Sezonalitate și muncă zilieră. Aplicarea cotei unice de 21% și asupra zilierilor va mări costul muncii sezoniere, cu impact direct pe campania de însămânțare, recoltă, vinificație și pe disponibilitatea forței de muncă rurale. 4. Imposibilitatea translatării în preț. Producătorii agricoli nu pot translata creșterea costurilor cu munca în prețul de vânzare — prețurile sunt formate de piața regională și de importurile concurente din Polonia, Ucraina, România. Costul suplimentar este absorbit integral de marja producătorului. 5. Practica statelor europene. Multe state UE aplică regimuri speciale de contribuții sociale pentru sectorul agricol (Polonia — sistemul KRUS, Franța — MSA, Spania — REASS), recunoscând specificitatea sectorului și protejând forța de muncă rurală. Propunere concretă: Menținerea cotei reduse a CAS pentru sectorul agricol (21%-6%=15%), prin adaptarea prevederilor art. 17 alin. (32) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale la noul mecanism de stabilire și achitare a contribuțiilor de asigurări sociale, prin revizuirea sintagmei „angajatorii din agricultură” și stabilirea unei aplicări corespunzătoare a cotei reduse pentru angajații din sectorul agricol, astfel încât mecanismul existent să fie	

			menținut și să producă efecte în cadrul noului sistem de contribuții.	
	Anexa nr.1 **Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii**	**CNSM**	<table><tr><td>Persoanele angajate în agricultură, care practică în decursul perioadei de gestiune, nu mai puțin de 70% din activitățile stipulate în grupele 01.1–01.6 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei – persoanele angajate prin Contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii:</td><td>21 % din baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale</td><td>Lunar, până la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune</td><td>Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat</td></tr><tr><td>– din mijloacele angajatului</td><td>18% din baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale cu majorarea anuală de 1 %, începând cu 1 ianuarie 2028,</td><td></td><td></td></tr></table>	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

				până la atingerea cotei de 21 %			
			– de la bugetul de stat	3% din baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale			
		CNAS	La punctul 8, din proiect, în Anexa nr. 1: - la pct. 1.4 textul „ ,cu excepția pensionarilor și persoanelor cu dizabilităţi” se exclude; - la pct. 1.7 din Anexa nr. 1 textul „suma salariilor și recompenselor calculate lunar” se substituie cu textul „baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale”. Argumentare: Excluderea sintagmei va institui obligația de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru toți liber-profesioniștii care practică activitate în sectorul justiției, indiferent de statutul acestora. Menținerea excepției respective conduce la un tratament diferențiat față de persoanele angajate care au calitatea de pensionar sau persoană cu dizabilități și care, deși beneficiază de pensie, sunt obligate să achite			**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			contribuții de asigurări sociale de stat pentru veniturile obținute din activitatea desfășurată. În acest sens, excluderea excepției va asigura aplicarea uniformă a principiului contributivității și a tratamentului egal al persoanelor care realizează venituri din activități profesionale. Totodată, în cazul pensionarilor pentru limită de vârstă şi persoanelor cu dizabilităţi, stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei poate fi valorificat prin reexaminarea pensiei, în condițiile legii. Astfel, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat permite majorarea drepturilor de pensie corespunzător perioadei de activitate desfășurate după pensionare. Substituirea, la pct. 1.7 din Anexa nr. 1, a textului este determinată de modificările operate la art. 22 din lege, care reglementează baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat, și are drept scop asigurarea concordanței normative cu prevederile respective.	
	Anexa nr.1	**Moldova Fruct**	**Escaladarea costurilor muncii sezoniere prin taxarea agresivă a zilierilor (Aplicarea CAS de 21%)** **Ce prevede proiectul:** Se reconfigurează din temelii regimul fiscal al lucrătorilor zilieri (Legea nr. 22/2018), prin eliminarea facilităților tarifare specifice și impunerea obligației de plată a cotei de 21% Contribuții de Asigurări Sociale (BASS) direct pe veniturile generate de aceștia. **Consecințe economice anticipate:** În campaniile horticole de recoltare, masa monetară achitată zilierilor reprezintă cea mai mare pondere din costurile operaționale directe. Impunerea unei taxe de 21% va scumpi	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			instantaneu ziua de muncă la cules. Deoarece zilierii din mediul rural refuză categoric să accepte un salariu net mai mic decât cel de piață, întreaga povară fiscală de 21% va fi suportată integral de către producătorul agricol. Această măsură va prăbuși competitivitatea fructelor moldovenești pe pieţele externe și, contrar intenției declarate, va reîntoarce masiv sectorul agricol spre utilizarea muncii la negru. **Cerem menținerea unui regim de impunere cu sumă fixă sau plafonată pentru zilierii din agricultură, cu excluderea explicită a obligației de plată a cotei procentuale de 21% CAS destinată sectorului comercial de drept comun.**	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	Suplimentar, MMPS consideră necesară reexaminarea mecanismului propus de finanțare a contribuțiilor sociale pentru zilieri, astfel încât sarcina contributivă să fie distribuită echitabil între beneficiar și persoana care prestează activitatea. Caracterul ocazional și sezonier al activității zilierilor, precum și nivelul relativ redus al veniturilor obținute de această categorie de lucrători, impun identificarea unei formule care să nu descurajeze formalizarea muncii și participarea în sistemul legal de ocupare. Transferarea integrală a obligației contributive asupra zilierului poate reduce atractivitatea muncii declarate și poate afecta rezultatele obținute în ultimii ani în combaterea muncii nedeclarate. Datele disponibile demonstrează că măsurile de stimulare a formalizării muncii zilierilor au generat rezultate semnificative. Numărul zilierilor formalizați a crescut de la 6.687	**Nota,** se menține mecanismul actual de calculare a contribuțiilor sociale

			persoane în anul 2023 la 10.425 persoane în anul 2025, iar numărul beneficiarilor de lucrări care utilizează munca zilierilor a crescut de la 532 la 794. Totodată, după lansarea Sistemului Informațional „e-Zilier”, la 1 iunie 2026, au fost înregistrați peste 3.000 de zilieri unici și au fost emise peste 17.000 de vouchere digitale într-o perioadă de mai puțin de trei săptămâni. În ultimii ani, MMPS, prin intermediul Inspectoratului de Stat al Muncii, a implementat un set amplu de măsuri pentru combaterea muncii nedeclarate și formalizarea activității zilierilor, inclusiv prin instituirea Registrului electronic de evidență a zilierilor, acțiune asumată în Agenda de reforme a Planului de creștere economică pentru anii 2025–2027.	
		Federația Sindicală „Sănătatea”	Transferul obligativității achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat, deși cota este redusă neînsemnat pentru unele categorii de salariați (în cazul salariaților din domeniul ocrotirii sănătății de la 24% la 21%), aceasta reprezintă o cheltuială financiară substanțială pusă pe umerii salariaților. Deși art. XXIV alin.(3) din proiect expune garanția că „persoanele juridice-angajatori vor asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator”, proiectul nu prezintă calcule care să dovedească în ce măsură va fi majorat salariul brut și pentru care categorii de salariați, astfel încât să nu se admită reducerea	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			venitului final net. Apar cel puțin trei riscuri iminente: - Pe de o parte, există riscul că, angajatorii din mediul privat vor evita extinderea bazei impozabile, respectiv aceasta va avea un impact negativ asupra salariilor din sectorul privat; - Pe de altă parte, norma nu se răsfrânge asupra salariaților care se vor angaja după data de 1 ianuarie 2027, respectiv salariații tineri specialiști; - În ce măsură se va putea realiza creșterea veniturilor nete ale tuturor salariaților, acțiune care este imperativ necesară în contextul actual și în contextul implementării Directivelor UE. În opinia noastră, transferul obligativității achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la angajator la salariat este expus în proiect doar conceptual, fără a se calcula riscurile viitoare și impactul acestora asupra veniturilor salariale nete ale salariaților, care ar trebui să fie cel puțin la nivelul veniturilor actuale ajustate cu rata de inflație.	
	Anexa nr.1 Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	**EBA**	**Păstrarea facilității la contribuții de asigurări sociale pentru angajatori/angajați din agricultură** Proiectul politicii fiscale prevede aplicarea cotei unice de 21% a contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații din sectorul agricol, eliminând cota actuală de 24%, din care 6% este compensată din buget. Ponderea agriculturii în formarea PIB și economia națională a înregistrat o scădere semnificativă în ultima perioadă. Astfel, în perioada 2014-2023 contribuția agriculturii la formarea PIB a scăzut practic de două ori - de la 14,1% în 2014 la doar 7,7% în 2025. Sectorul agricol contribuie nu doar la formarea PIB și VAB, ci și la	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			crearea locurilor de muncă. În 2023 acest sector a angajat 14 % din totalul forței de muncă și, astfel, reprezintă încă o activitate economică importantă. Populația ocupată în sectorul informal pe activități economice continuă să dețină o pondere semnificativă în agricultură. Astfel, pentru perioada analizată se observă menținerea unui trend mediu al ponderii ocupării informale în agricultură de cca 6o% din totalul locurilor informale. În altă ordine de idei, sectorul formal este principalul generator de dezvoltare economică și creștere, al asigurării transparenței în ocupare, reducerii economiei tenebre, respectiv al creșterii veniturilor bugetare din impozite și contribuții obligatorii de asigurări sociale și prime de asigurări medicale. Potrivit unui studiu efectuat anterior de EBA Moldova, trendurile crescătoare ale fondului de salarizare înregistrate de angajatorii din agricultură și a numărului de companii care aplică facilitatea la contribuții de asigurări sociale în agricultură în perioada analiză, indică un nivel sporit de interes față de această facilitată. Pentru toată perioada analizată, ponderea contribuției de asigurări sociale debursate din buget raportată în fondul de salarizare a fost una practic constată înregistrând valori de cca 3% din fondul total de salarizare declarat de angajatorii din agricultură. Gradul de intensitate al facilității oferite angajatorilor din agricultură a variat pe parcursul anilor analizați, fiind diminuat semnificativ de la 38.5% reducere din cota standard aplicabilă în 2006, la 25% reducere din cota standard aplicabilă în prezent.	

			Eliminarea facilității existe nu stimulează sectorul agricol și nu încurajează crearea afacerilor noi, nu oferă pârghii noi pentru diminuarea tenebrității sectorului, având un impact negativ în colectările bugetare, dar și a ratei de ocupare a forței de muncă. Sectorul agricol prezintă în mod sistemic productivitate pe angajat și marje brute sub media națională. Costul muncii este o componentă semnificativă a costului total de producție, fără posibilitate de absorbție a unor șocuri suplimentare. Producătorii agricoli nu vor putea translata creșterea costurilor cu munca în prețul de vânzare — prețurile sunt formate de piața regională și de importurile concurente din Polonia, Ucraina, România. În context merită menționat faptul că multe state UE aplică regimuri speciale de contribuții sociale pentru sectorul agricol (Polonia — sistemul KRUS, Franța — MSA, Spania —REASS), recunoscând specificitatea sectorului și protejând forța de muncă rurală. Astfel, solicităm să fie menținută cotei reduse a contribuțiilor de asigurări sociale pentru sectorul agricol (21%-6%), fapt apreciat ca un răspuns eficient și prompt în dezvoltarea sectorului agricol din Republica Moldova, în mod special, ca răspuns eficient la impactul negativ al multiplelor crizelor ce afectează dezvoltarea sectorului.	
		Consiliul Național al Tineretului din Moldova	Excluderea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru studenții angajați, cu vârsta 18-25 de ani. În prezent, elevii și studenții încadrați în sistemul de învățământ cu frecvență sunt incluși în categoriile de persoane asigurate de Guvern. Cu toate acestea,	**Nu se acceptă** Excluderea studenților angajați de la plata primei de asigurare medicală ar crea o inechitate față de alți salariați care desfășoară activitate în aceleași condiții și contribuie integral la sistemul de asigurări sociale și medicale, întrucât statutul de student

			în cazul în care un student se angajează oficial, inclusiv part-time sau full-time (pe parcursul verii/vacanțelor), din salariul acestuia se reține prima de asigurare obligatorie de asistență medicală. Considerăm că această situație creează o suprapunere nejustificată între statutul de persoană asigurată de stat și obligația de achitare a primei medicale din salariu. În practică, studentul nu beneficiază de un pachet suplimentar de servicii medicale, dar suportă o sarcină fiscală adițională imediat ce intră în câmpul muncii. Recomandăm introducerea unei excepții prin care studenții cu frecvență la zi, angajați oficial part-time sau full-time, cu vârsta cuprinsă între 18-25 ani să fie scutiți de achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe durata studiilor, în măsura în care aceștia se regăsesc deja în categoria persoanelor asigurate de stat. O asemenea măsură ar putea contribui la: - încurajarea angajării oficiale a tinerilor elevi și studenți (în special în poziții part-time); - creșterea venitului net al studenților angajați; - reducerea motivației de a accepta muncă informală; - facilitarea tranziției de la studii la piața muncii; - creșterea atractivității Republicii Moldova pentru tinerii stundenți care aleg să muncească și să studieze aici.	asigurat de stat este acordat pentru acoperirea unei situații sociale specifice (învățământ), nu pentru activitatea remunerată, iar cumularea simultană a scutirii și a venitului salarial ar conduce la o dublă protecție fără contribuție echivalentă, afectând principiul solidarității în sistemul de asigurări și reducând baza de finanțare a sistemului de sănătate.
Anexa nr.3 Tipuri de drepturi și de venituri aferent cărora nu se calculează contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii	Anexa nr.3: punctele 2), 2^1), 4), 12), punctul 37) litera g), punctele 41) și 42) se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Abrogarea (excluderea) mai multor categorii de plăți și facilități din Anexa care stabilește tipurile de drepturi și venituri pentru care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (CAS). Printre acestea se numără:**	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

			plățile (până la 2500 lei lunar) pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor angajaților, valoarea cadourilor și premiilor, cheltuielile pentru hrana și transportul angajaților (în vechiul format), precum și indemnizațiile aleșilor locali sau unele compensații bănești pentru militari Prin excluderea acestor poziții din lista veniturilor neimpozabile, statul lărgește și mai mult baza de calcul pentru reținerea contribuțiilor sociale. În contextul în care obligația de plată a noului CAS unificat de 21% este transferată exclusiv pe seama salariatului, impactul va fi resimțit direct de către acesta. De exemplu, dacă un angajator oferea până acum un suport financiar de până la 2500 lei pentru grădinița sau creșa copilului unui angajat, această sumă era scutită de taxe. Odată cu abrogarea acestei facilități specifice, orice suport financiar direct (monetar) acordat de angajator va fi asimilat salariului și taxat cu 21% pentru fondul social, pe lângă celelalte rețineri (impozit pe venit, prime medicale). Astfel, angajații vor primi o sumă netă mai mică, iar angajatorii vor fi descurajați să mai ofere astfel de pachete sociale (ajutoare, cadouri sau suport pentru familii cu copii), afectând bunăstarea generală a familiilor angajaților. *(Notă: Deși proiectul introduce la pct. 44 o scutire generală de CAS pentru "beneficiile nemonetare" acordate în limita a 10% din fondul de retribuire a muncii, orice plată făcută direct în bani pentru necesitățile enumerate anterior devine taxabilă).*	
Anexa nr.3	Anexa nr.3 se completează cu punctul 44) cu următorul cuprins:	**CNAS**	La pct. 9, subpct.9.2, din proiect, pct. 44) din Anexa nr. 3 se expune în următoarea redacție:	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect

	„44) beneficii nemonetare primite de către angajați, zilieri, studenți stagiari și/sau elevi în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, de la angajatori, conform art.24 alin.(19) din Codul fiscal nr.1163/1997.”.		„44) beneficii nemonetare primite de către angajați, zilieri, precum și de studenți stagiari și/sau elevi în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, de la angajatori, în cuantum anual total ce nu depășește 10% din fondul anual de retribuire a muncii al acestuia.” Argumentare: Cuvintele „precum și” se introduc înainte de sintagma „studenții stagiari și/sau elevii” pentru a delimita categoriile de beneficiari ai prevederii. Totodată, se ține cont de faptul că raporturile juridice aferente studenților stagiari și elevilor sunt reglementate de Codul educației și de Legea nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, acestea fiind distincte de raporturile de muncă ale angajaților și a zilierilor. Referința la articolul 24 alineatul (19) din Codul fiscal nr. 1163/1997 se exclude, iar condiția privind plafonul beneficiilor nemonetare se reglementează expres în textul anexei, pentru a asigura claritatea normei și aplicarea acesteia fără trimiteri la alte acte normative.	
		EBA	**Excluderea contribuțiilor transferate în fondurile de pensii facultative din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii** În contextul modificărilor propuse la Anexa nr. 3 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, considerăm necesară completarea pct. 9.2. cu o prevedere expresă care să excludă din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii contribuțiile transferate în fondurile de pensii facultative, în limita prevăzută de art.67 din Codul fiscal. Această	**Nu se acceptă.** Excluderea contribuțiilor transferate în fondurile de pensii facultative din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale ar reduce baza de finanțare a sistemului public de pensii și ar crea o facilitate fiscală suplimentară pentru anumite categorii de venituri, ceea ce poate afecta principiul echității contributive, întrucât aceleași venituri salariale ar fi tratate diferențiat în funcție de opțiunea de economisire privată, iar stimularea pensiilor facultative este deja realizată prin mecanisme de deductibilitate fiscală, astfel încât o dublă avantajare (deducere fiscală + excludere din

			completare este necesară pentru crearea unor premise reale de dezvoltare a instrumentelor de economisire pe termen lung și de stimulare a participării angajatorilor și angajaților la sistemul pensiilor facultative. Or, deși Codul fiscal permite deducerea contribuțiilor la fondurile de pensii facultative, atât pentru contribuțiile angajatului, cât și ale angajatorului, în limita stabilită de lege, includerea acestor sume în baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale diminuează atractivitatea mecanismului și limitează dezvoltarea acestui instrument. În condițiile în care sistemul public de pensionare se confruntă cu presiuni tot mai mari generate de tendințele demografice, natalitatea redusă, migrația populației economic active și insuficiența pensiilor publice pentru asigurarea unui nivel de trai decent, dezvoltarea fondurilor de pensii facultative devine o necesitate economică și socială. Aceste fonduri pot avea un impact dublu: pe de o parte, asigură o sursă suplimentară de venit pentru viitorii pensionari, iar pe de altă parte, contribuie la mobilizarea resurselor financiare interne și la crearea unei surse suplimentare de investiții pentru dezvoltarea economiei naționale. În acest sens, contribuțiile la fondurile de pensii facultative urmăresc, în esență, același obiectiv ca și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii — asigurarea unui venit la vârsta pensionării — motiv pentru care tratarea lor ca bază suplimentară de calcul pentru contribuții sociale creează o sarcină fiscală nejustificată și descurajează utilizarea mecanismului. Instituirea unui asemenea mecanism ar fi	contribuții sociale) ar putea genera pierderi bugetare și dezechilibre în sustenabilitatea sistemului public de asigurări sociale. Totodată, propunerea poate fi examinată suplimentar în procesul de rescriere a Codului fiscal în partea ce vizează stimularea fondurilor facultative de pensii.

			compatibilă cu practicile europene și ar contribui la reducerea dezavantajului competitiv al angajatorilor și salariaților din Republica Moldova față de cei din statele membre ale Uniunii Europene, unde contribuțiile la fondurile de pensii facultative beneficiază de un tratament fiscal și social stimulativ. Prin această măsură, statul ar crea condiții mai favorabile pentru dezvoltarea Pilonului III de pensii, ar încuraja economisirea pe termen lung, ar consolida protecția financiară a populației la vârsta pensionării și ar susține acumularea unor resurse investiționale suplimentare în economia națională.	
Anexa nr.3	Anexa nr.3 se completează cu punctul 44) cu următorul cuprins: „44) beneficii nemonetare primite de către angajați, zilieri, studenți stagiari și/sau elevi în baza raporturilor reglementate de Codul educației și/sau al Legii nr.110/2022 cu privire la învățământul dual, de la angajatori, conform art.24 alin.(19) din Codul fiscal nr.1163/1997.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La sbp. 9.2 se propune revizuirea sintagmei „studenți stagiari”, întrucât aceasta poate fi interpretată ca impunând cumulativ calitatea de student și calitatea de stagiar. O asemenea formulare restrânge nejustificat cercul beneficiarilor.	**Nota,** modificările propuse au fost excluse din proiect
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	**La art. VI din proiectul de lege** (prin care se modifică Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale), cu referire la completarea anexei nr. 3 *„Tipuri de drepturi și de venituri aferent cărora nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii”* cu pct. 44), considerăm necesară clarificarea mecanismului de aplicare a acestei norme în situația depășirii cuantumului prevăzut de norma fiscală referită. Semnalăm în acest sens că, nu este clar modul de determinare și repartizare per angajați a părții din beneficiile acordate care depășește cuantumul de 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului, aferent perioadei fiscale de gestiune stabilit la art. 24 alin. (19) din Codul	**Nota,** modificările propuse au fost excluse din proiect

			fiscal, având în vedere că sumele aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se vor calcula și se vor reține individual pentru fiecare angajat.	
Legea nr.1054/2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal				
Articolul 4. Dispoziţii finale şi tranzitorii	Articolul 4 se completează cu alineatul (8^2) cu următorul cuprins: „(8^2) Persoanele juridice a căror activitate se atribuie la secţiunea G grupa 45.1 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei sunt în drept să solicite restituirea accizelor determinată ca diferența dintre acciza achitată la data plasării mijlocului de transport în liberă circulație (import) și acciza calculată conform cotelor stabilite la 1 ianuarie 2027 ținând cont de termenul de exploatare a mijlocului de transport la data respectivă, cu excepţia accizei suplimentare, achitate la punerea în liberă circulaţie a mijloacelor de transport aflate în stoc (activelor circulante) la situaţia din 31 decembrie 2026, clasificate la poziţiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705, pentru stocurile comercializate începând cu 1 ianuarie 2027. Restituirea accizei se efectuează în modul stabilit de Guvern.”.	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. VII, restituirea parțială a accizei, determinată din diferența dintre acciza achitată la data plasării mijlocului de transport în liberă circulație (import) și acciza calculată conform cotelor stabilite la 1 ianuarie 2027 ținând cont de termenul de exploatare a mijlocului de transport la data respectivă, pentru întreprinderile ce practică activitate ce se atribuie la secțiunea G grupa 45.1 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei, ar putea prezenta semne de ajutor de stat. Totodată, se recomandă ca actul normativ emis de Guvern în vederea stabilirii modului de restituire a accizei să conțină în mod expres obiectivul măsurii de sprijin, condițiile de eligibilitate, intensitatea maximă a ajutorului, precum și mecanismele de monitorizare și raportare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 și actelor normative ce vin în aplicarea acestuia.	**Nota** Propunerea a fost exclusă din proiect
Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal				
Articolul 4. Dispoziţii finale şi tranzitorii (4) Cotele concrete ale impozitului funciar şi impozitului pe bunurile imobiliare se stabilesc anual de către autorităţile reprezentative şi deliberative ale administraţiei	La articolul 4 alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Cotele impozitului funciar și ale impozitului pe bunurile imobiliare se stabilesc anual, prin decizie a autorităților	**Ministerul Justiției (MJ)**	La sbp. 1.2, cu referire la limita de 0,1 % – 1 % din baza impozabilă pentru cotele impozitului funciar și ale impozitului pe bunurile imobiliare, semnalăm că aceasta poate crea riscuri de arbitrar, disproporționalitate și inegalitate fiscală, deoarece oferă autorităților administrației publice	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerii aferente din proiect.

publice locale, conform prevederilor specificate în anexele nr.1 şi nr.2 la prezenta lege.	reprezentative și deliberative ale administrației publice locale, și se determină în limita de 0,1% - 1% din baza impozabilă.”;		locale o marjă foarte largă fără criterii legale clare pentru determinarea cotei. O asemenea marjă, de zece ori între minim și maxim, poate conduce la practici neuniforme la nivel național și poate afecta previzibilitatea fiscală. Contribuabilii nu vor putea estima cu suficientă certitudine sarcina fiscală pe termen mediu și lung, deoarece nivelul impozitului poate varia semnificativ în funcție de deciziile anuale ale consiliilor locale. Lipsa unor criterii legale obiective pentru stabilirea cotei creează riscul adoptării unor decizii motivate predominant de necesități bugetare imediate sau de considerente politice locale. În lipsa unor indicatori precum gradul de dezvoltare economică, nivelul veniturilor populației sau capacitatea contributivă a proprietarilor, alegerea cotei poate deveni arbitrară.	
Articolul 4. Dispoziţii finale şi tranzitorii [...] (5) Costul bunurilor imobiliare impozabile se determină după cum urmează: – în cazul persoanelor juridice şi persoanelor fizice înregistrate în calitate de întreprinzător, persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei – în baza documentelor contabile; – în cazul persoanelor fizice care nu sînt înregistrate în calitate de întreprinzător – în baza documentelor care se păstrează în arhivele organelor cadastrale şi/sau conform valorii de inventariere apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor.	la alineatul (5), partea introductivă va avea următorul cuprins: Baza impozabilă a bunurilor imobiliare și a terenurilor constituie valoarea acestora care se determină după cum urmează: – în cazul persoanelor juridice şi persoanelor fizice înregistrate în calitate de întreprinzător, persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei – conform valorii apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor. În lipsa evaluării efectuate de comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor, baza impozabilă se determină în temeiul documentelor contabile.; – în cazul persoanelor fizice care nu sînt înregistrate în calitate de întreprinzător – în baza	**Camera Notarială din RM**	**Determinarea bazei impozabile a bunurilor imobiliare și a terenurilor în cazul persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei (Art. VIII pct. 1.3 din proiect (modificarea art. 4 alin . (5) din Legea nr. 1056/2000).** Considerăm că determinarea și unificarea bazei impozabile trebuie să fie realizată exclusiv în temeiul informațiilor oficiale conținute în Registrul bunurilor imobile, care reprezintă sursa oficială și autentică privind drepturile asupra bunurilor imobile, caracteristicile acestora și datele necesare pentru stabilirea obligațiilor fiscale. Utilizarea unui criteriu unic, bazat pe informațiile din Registrul bunurilor imobile, va asigura aplicarea uniformă și previzibilă a normelor fiscale, va exclude interpretările divergente și va	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerii aferente din proiect.

[...]	documentelor care se păstrează în arhivele organelor cadastrale şi/sau conform valorii de inventariere apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor.”;		contribui la respectarea principiilor securității juridice, egalității de tratament și certitudinii impunerii fiscale.	
Articolul 4. Dispoziţii finale şi tranzitorii [...] (5) Costul bunurilor imobiliare impozabile se determină după cum urmează: – în cazul persoanelor juridice şi persoanelor fizice înregistrate în calitate de întreprinzător, persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei – în baza documentelor contabile; – în cazul persoanelor fizice care nu sînt înregistrate în calitate de întreprinzător – în baza documentelor care se păstrează în arhivele organelor cadastrale şi/sau conform valorii de inventariere apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor. [...]	la alineatul (5), partea introductivă va avea următorul cuprins: Baza impozabilă a bunurilor imobiliare și a terenurilor constituie valoarea acestora care se determină după cum urmează: – în cazul persoanelor juridice şi persoanelor fizice înregistrate în calitate de întreprinzător, persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei – conform valorii apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor. În lipsa evaluării efectuate de comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor, baza impozabilă se determină în temeiul documentelor contabile.; – în cazul persoanelor fizice care nu sînt înregistrate în calitate de întreprinzător – în baza documentelor care se păstrează în arhivele organelor cadastrale şi/sau conform valorii de inventariere apreciate de către comisiile de specialitate formate în cadrul primăriilor.”;	**Ministerul Justiției (MJ)**	La sbp. 1.3, acordarea unui rol important comisiilor de specialitate constituite în cadrul primăriilor pentru stabilirea valorii impozabile, poate genera neuniformitate între localități, deoarece nivelul de expertiză, resursele și metodologia utilizată pot diferi considerabil. În lipsa unor standarde unitare și a unui mecanism eficient de verificare, există riscul supraevaluării sau subevaluării bunurilor. Această situație poate conduce la tratamente fiscale inegale pentru proprietăți similare aflate în localități diferite. Totodată, concentrarea competenței de evaluare și a competenței de stabilire a cotei la nivelul aceleiași autorități a administrației publice locale poate crea percepția unui conflict de interese instituțional, deoarece autoritatea care beneficiază de veniturile fiscale influențează și elementele care determină cuantumul acestora. Considerăm că, determinarea și unificarea bazei impozabile trebuie să fie realizată exclusiv în temeiul informațiilor oficiale conținute în Registrul bunurilor imobile, care reprezintă sursa oficială și autentică privind drepturile asupra bunurilor imobile, caracteristicile acestora și datele necesare pentru stabilirea obligațiilor fiscale. Utilizarea unui criteriu unic, bazat pe informațiile din Registrul bunurilor imobile, va asigura aplicarea uniformă și previzibilă a normelor fiscale, va exclude interpretările divergente și va	**Se acceptă parțial**, prin retragerea propunerii aferente din proiect.

			contribui la respectarea principiilor securității juridice, egalității de tratament și certitudinii impunerii fiscale.	
Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenţei de tarife la energia electrică şi la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localităţi din raioanele Dubăsari, Căuşeni şi Anenii Noi				
Art.1. – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Coşniţa, Doroţcaia, Molovata Nouă şi Pârâta din raionul Dubăsari, ai satelor Chircăieşti, Copanca, Fârlădeni, Grădiniţa, Hagimus, Leuntea, Plop-Ştiubei şi Valea Verde din raionul Căuşeni şi ai satelor Calfa, Delacău, Gura Bâcului, Hârbovăţ, Puhăceni, Roşcani, Speia, Şerpeni, Teliţa şi Varniţa din raionul Anenii Noi se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.	„Art.I – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Pîrîta, Coşniţa, Doroţcaia şi Molovata Nouă, situate în stânga Nistrului, și a localității Varnița din raionul Anenii Noi, se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.”. Molovata Nouă, Roghi, Cocieri și Corjova	**ANRE** **Ministerul Energiei**	Potrivit normei respective, se propune stabilirea compensațiilor nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică și la gazele naturale și cele stabilite de administraţia de la Tiraspol pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Pîrîta, Coşniţa, Doroţcaia și Molovata Nouă, situate în stânga Nistrului, și a localității Varnița din raionul Anenii Noi, până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean. În acest context, ANRE precizează următoarele aspecte importante. La etapa de adoptare a Legii nr.1435/2002, inițial au fost incluse doar 5 localități amplasate în partea stângă a Nistrului care erau conectate la rețelele de gaze naturale și de energie electrică ale întreprinderilor din regiunea transnistreană. Conceptul legii a vizat compensarea diferenței dintre prețul aprobat de ANRE și cele stabilite de către așa-numita administrație de la Tiraspol. Ulterior, situația a evoluat spre faptul că localitățile vizate care erau racordate la rețele de pe malului stâng al Nistrului au fost conectate la rețelele de energie electrică și de gaze naturale ale operatorilor licențiați pe malul drept al Nistrului. În anul 2004 au fost conectate la rețelele de energie electrică ale SA „RED Nord” localitățile din raionul Dubăsari, fiind astăzi deservite de către acest operator de distribuție licențiat de ANRE. Actualmente numai 2 localități aflate	**Nu se acceptă.** Scopul propunerii constă în acordarea unui sprijin suplimentar cetățenilor care locuiesc în zona de securitate, având în vedere condițiile specifice și constrângerile cu care se confruntă aceștia. Măsura are un pronunțat caracter social, fiind orientată spre diminuarea impactului dificultăților economice și sociale generate de amplasarea în această regiune. Prin urmare, facilitatea propusă nu urmărește acordarea unui avantaj fiscal pentru stimularea unei anumite activități economice, ci reprezintă un mecanism de susținere a populației, contribuind la menținerea nivelului de trai și la consolidarea protecției sociale a locuitorilor din zona de securitate.

			sub controlul constituțional sunt conectate la rețelele electrice ale întreprinderii ERES de pe malul stâng al Nistrului - Varnița din raionul Anenii Noi și Copanca din raionul Căușeni. Consumatorii din aceste localități sunt deserviți și facturați de către întreprinderea ERES de pe malul stâng al Nistrului. Consumatorii achită energia electrică către ERES la prețul stabilit de așa-numita administrație de la Tiraspol. În conformitate cu Dispoziția CSE nr. 3 din 6 ianuarie 2025, a fost dispusă conectarea localităților vizate în Legea nr. 1435/2002 la rețelele energetice gestionate de către operatorii licențiați de ANRE pe malul drept al Nistrului. Astfel, în sectorul energiei electrice în conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 28 din 14 ianuarie 2025 a fost modificat Planul de dezvoltare al ÎCS „Premier Energy Distribution" SA pentru perioada 2023-2025, iar prin Hotărârea ANRE nr. 29 din 14 ianuarie 2025 a fost modificat Planul de investiții al ÎCS „Premier Energy Distribution" SA pentru anul 2025, prin includerea lucrărilor de construcție a rețelelor electrice către aceste localități, pentru a fi conectate la rețelele de pe malul drept al Nistrului. Rețelele electrice au fost construite până la localitate, iar lucrările au fost finalizate pe parcursul anului 2025, fără a fi conectate la rețeaua din cadrul localității. În continuare, aceste 2 localități sunt deservite de către întreprinderea de pe malul stâng al ERES și consumatorii achită energia electrică la prețul stabilit de către așa-numita administrație de la Tiraspol. În sectorul gazelor naturale, tot în temeiul Dispoziției CSE nr. 3 din 6	

			ianuarie 2025 au fost aprobate Hotărârea ANRE nr. 17 din 14 ianuarie 2025 privind modificarea Planului de dezvoltare al SRL „Ștefan Vodă-gaz” pentru anii 2023-2025 și Hotărârea ANRE nr. 18 din 14 ianuarie 2025 privind modificarea Planului de investiții al SRL „Ștefan Vodă-gaz” pentru anul 2025, prin includerea lucrărilor de construcție a rețelelor de gaze naturale către localitățile Fîrlădeni, Hagimus și Copanca din raionul Căușeni. Lucrările au fost finalizate pe parcursul anului 2025. Actualmente aceste localități sunt conectate la rețelele de gaze naturale deservite de către operatori licențiați de ANRE, iar consumatorii achită facturile la gazele naturale furnizorilor licențiați la prețurile stabilite de ANRE. De asemenea, în baza Dispoziției CSE nr. 3 din 6 ianuarie 2025 au fost aprobate Hotărârea ANRE nr. 15 din 14 ianuarie 2025 privind modificarea Planului de dezvoltare al SRL „Ialoveni-gaz” pentru anii 2023-2025 și Hotărârea ANRE nr. 16 din 14 ianuarie 2025 privind modificarea Planului de investiții al SRL „Ialoveni-gaz” pentru anul 2025, prin includerea lucrărilor de construcție a rețelelor de gaze naturale către localitățile Hîrbovăț și Varnița din raionul Anenii Noi și localitățile Pohrebea, Coșnița, Pîrîta, Dorotcaia, Molovata Nouă, Roghi, Cocieri și Corjova din raionul Dubăsari. Pe parcursul anului 2025 au fost finalizate lucrările de conectare a localității Hîrbovăț din raionul Anenii Noi și a localităților Pohrebea, Coșnița, Pîrîta și Dorotcaia din raionul Dubăsari. Actualmente aceste localități sunt conectate la rețelele de gaze naturale de pe malul drept al	

			Nistrului, fiind deservite de către operatori licențiați de ANRE, iar consumatorii achită facturile la gazele naturale furnizorilor licențiați la prețurile stabilite de ANRE. Lucrările de construcție a rețelelor de gaze către localitățile Molovata Nouă, Roghi, Cocieri și Corjova din raionul Dubăsari au fost transferate pentru a fi realizate în anul 2026 în conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 86 din 17 februarie 2026 privind modificarea Planului de dezvoltare al SRL „Ialoveni-gaz" pentru anii 2026-2028 și Hotărârea ANRE nr. 87 din 17 februarie 2026 privind modificarea Planului de investiții al SRL „Ialoveni-gaz" pentru anul 2026. La moment are loc procedura repetată de licitație pentru contractarea lucrărilor de subtraversare a râului Nistru pe direcția Holercani - Molovata Nouă. Actualmente, consumatorii din aceste localități sunt deserviți de către întreprinderea SRL „Tiraspoltransgaz" de pe malul stâng al Nistrului. Consumatorii achită gazele naturale către SRL „Tiraspoltransgaz" la prețul stabilit de așa-numita administrație de la Tiraspol. Astfel, Agenția comunică că, situația care a justificat adoptarea Legii nr.1435/2002 s-a modificat semnificativ. O parte dintre localitățile beneficiare sunt deja conectate la rețelele operatorilor licențiați de ANRE și achită prețurile reglementate de ANRE, în timp ce alte localități continuă să fie alimentate prin infrastructura din regiunea transnistreană. Prin urmare, la stabilirea mecanismului de compensare este necesară luarea în considerare a situației reale a fiecărei localități și	

			corelarea prevederilor legii cu stadiul actual al conectării la infrastructura energetică de pe malul drept al Nistrului. În concluzie, ANRE reiterează că modificarea regimului de taxare reprezintă o prerogativă exclusivă a politicii fiscale a statului. Cu toate acestea, din perspectiva protecției consumatorilor și a asigurării securității energetice, implementarea măsurii necesită o abordare prudentă și o corelare bine determinată cu instrumentele de suport social.	
Art.1. – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Coşniţa, Doroţcaia, Molovata Nouă şi Pârâta din raionul Dubăsari, ai satelor Chircăieşti, Copanca, Fârlădeni, Grădiniţa, Hagimus, Leuntea, Plop-Ştiubei şi Valea Verde din raionul Căuşeni şi ai satelor Calfa, Delacău, Gura Bâcului, Hârbovăţ, Puhăceni, Roşcani, Speia, Şerpeni, Teliţa şi Varniţa din raionul Anenii Noi se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.	„Art.I – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Pîrîta, Coşniţa, Doroţcaia şi Molovata Nouă, situate în stânga Nistrului, şi a localității Varnița din raionul Anenii Noi, se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.”.	**Primăria satului Hîrbovăț**	În legătură cu inițiativa de modificare a Legii nr. 1435 din 7 noiembrie 2002, prin care se propune excluderea mai multor localități din aria de aplicare a acesteia, inclusiv satul Hîrbovăț, vin, în calitate de primar al satului Hîrbovăț, să solicit reexaminarea acestor modificări, având în vedere realitățile din teren, particularitățile geografice și riscurile sociale și de securitate pe care le poate genera această decizie. **Satul Hîrbovăț este amplasat în Zona de Securitate, la frontiera administrativă cu regiunea transnistreană, în imediata apropiere a municipiului Bender (Tighina), având hotar comun cu municipiul Tighina pe o lungime de aproximativ 10 kilometri. Această poziționare conferă localității un caracter strategic deosebit și generează permanent provocări specifice de ordin social, economic și de securitate, pe care alte localități din afara Zonei de Securitate nu le întâmpină.** Unul dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă localitatea este faptul că drumul tehnologic al fostei	**Nota** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar

			Întreprinderi Avicole „Anina”, pe teritoriul căreia în prezent își desfășoară activitatea mai multe companii importante – **Floreni SRL, Expalsa SRL, Impex Line SRL și Lincos Prim SRL** – pe o suprafață de aproximativ 100 de hectare, se află actualmente pe teritoriul controlat de administrația de facto din regiunea transnistreană. Ca urmare, întregul flux de autocamioane și utilaje implicate în activitatea economică este deviat pe drumul public local **L471**, care traversează satul Hîrbovăț. Circulația permanentă a transportului greu provoacă degradarea continuă a carosabilului, afectează locuințele oamenilor situate de-a lungul traseului și creează disconfort major pentru populație. În prezent, Primăria Hîrbovăț implementează un proiect investițional important privind reabilitarea(betonarea) a aproximativ 800 de metri de drum, sector distrus aproape în totalitate de traficul greu. Executarea lucrărilor este însă îngreunată si aproape imposibila pe anumite sectoare de faptul că același segment continuă să fie traversat zilnic de camioanele de mare tonaj. Totodată, o parte semnificativă a locuitorilor satului Hîrbovăț dețin locuințe în satul Proteagailovca și în orasul Bender, iar zilnic traversează postul instalat de administrația transnistreană pentru a merge la serviciu sau pentru administrarea bunurilor personale. Aceștia se confruntă frecvent cu dificultăți și	

			restricții la traversarea așa-zisului post vamal transnistrean. Modificările operate în anul 2022 la Legea nr. 1435 au avut un efect pozitiv pentru comunitatea noastră. Eliminarea diferențelor de tarif la energia electrică și gazele naturale a determinat numeroși locuitori să revină și să locuiască permanent în satul Hîrbovăț, consolidând astfel prezența populației pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova. În cazul excluderii satului Hîrbovăț din lista localităților beneficiare, facilitățile respective vor înceta, iar diferențele de tarif vor reapărea. Există un risc real ca o parte dintre locuitori să revină în locuințele pe care le dețin în localitățile din stânga Nistrului sau în orasul Bender, unde costurile utilităților vor deveni mai avantajoase. Un asemenea fenomen ar avea consecințe nu doar sociale și economice, ci și asupra securității statului, prin diminuarea numărului de locuitori care își desfășoară viața pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale și prin creșterea expunerii acestora la influența informațională și propagandistică exercitată de structurile din regiunea transnistreană, unde spațiul mediatic este controlat aproape în totalitate de Federația Rusă. Menționăm că distanța dintre hotarul satului Hîrbovăț și satul Proteagailovca este de aproximativ **700 de metri**, fapt ce facilitează o eventuală relocare a locuitorilor în cazul apariției unor diferențe semnificative de costuri.	

			De asemenea, considerăm necesar să fie luat în considerare faptul că satul Hîrbovăț a avut un rol deosebit în apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în timpul conflictului armat din anul 1992. Fiind situat în imediata apropiere a orasului Bender și având o frontieră comună de aproximativ **10 kilometri** cu municipiul Tighina, localitatea s-a aflat nemijlocit în zona acțiunilor de luptă, iar **136 de locuitori ai satului au participat la apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova**, demonstrând curaj, patriotism și devotament față de stat. În aceste condiții, considerăm că menținerea satului Hîrbovăț în categoria localităților beneficiare ale Legii nr. 1435 reprezintă nu doar o măsură de echitate socială, ci și un instrument de consolidare a prezenței populației în Zona de Securitate, de susținere a politicilor de reintegrare a Republicii Moldova și de întărire a rezilienței comunităților aflate în proximitatea regiunii transnistrene. **Solicităm respectuos:** 1. Reanalizarea modificărilor propuse la Legea nr. 1435 din 7 noiembrie 2002. 2. Menținerea satului Hîrbovăț în lista localităților beneficiare ale mecanismului de compensare a diferențelor de tarif la energia electrică și gazele naturale. 3. Evaluarea impactului social, economic și de securitate pe care excluderea localității l-ar putea produce asupra Zonei de Securitate și asupra politicilor de reintegrare a Republicii Moldova.	

			4. Analizarea riscurilor pe care modificarea acestei legi le poate genera în contextul proceselor electorale ce urmează a fi desfășurate în anul 2027, inclusiv prin influențarea comportamentului populației din localitățile aflate în proximitatea regiunii transnistrene. 5. Alocarea resurselor financiare pentru localitatile din zona de securitate prin intermediul programului Parț, fond gestionat de Biroul politici pentru reintegrare. Localitatea nu a mai beneficiat de vre-un fond de sustinere de minim 3 ani, chiar daca a aplicat cu multa responsabilitate la program an de an. 6. Sunt sigura ca defapt cea mai echitabilă solutie ar fi, aceleasi tarife atit pentru locuitorii din partea dreapta a Nistrului cît si pentru cei din partea stînga a Nistrului. Altfel pe distante mici intre localitati, cum este cea dintre Hîrbovăț și Protegailovca orasul Bender, aceste discrepante mari provoacă oamenii la ură și suparare. Avem convingerea că autoritățile Republicii Moldova vor analiza cu responsabilitate aceste argumente și vor adopta o decizie care să țină cont atât de interesele locuitorilor satului Hîrbovăț, cât și de interesele strategice ale statului în Zona de Securitate.	
Legea nr.81/2004 cu privire la investiţiile în activitatea de întreprinzător				
	„**Articolul 20.** Asigurarea socială şi asistenţa socială (1) Asigurarea socială şi asistenţa socială se acordă lucrătorilor întreprinderii cu investiţii străine în conformitate cu legislaţia Republicii Moldova. Întreprinderea este obligată să vireze contribuţii sociale de stat obligatorii în fondul de asigurare socială pentru salariaţii străini care	**Moldova Fruct**	Obligații de asigurări sociale (BASS) pentru companiile cu investiții străine Ce prevede proiectul: Companiile cu capital străin din Republica Moldova vor fi obligate să achite contribuții de asigurări sociale pentru cetățenii străini angajați conform regulilor generale aplicate pe plan național. Consecințe economice: Prevederea uniformizează regulile de joc, însă poate scumpi atragerea de experți	**<u>Nu se acceptă</u>** Norma asigură tratament egal între lucrătorii străini și cei naționali, garantând că toți salariații care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova contribuie la sistemul public de asigurări sociale în aceleași condiții, ceea ce consolidează principiul nediscriminării în raporturile de muncă.

	au contracte individuale de muncă sau orice alt tip de contract civil. (2) Contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii a lucrătorilor din întreprinderile cu investiţii străine se calculează în conformitate cu tarife prevăzute în Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.”.		tehnici internaționali sau consultanți de înaltă calificare din UE, de care sectorul horticol autohton are nevoie pentru implementarea tehnologiilor moderne de cultivare și post-recoltare.	Totodată, obligarea întreprinderilor cu investiții străine la plata contribuțiilor sociale pentru angajații lor asigură sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii și protecție socială, evitând situațiile în care anumite categorii de lucrători ar beneficia de servicii sociale fără contribuție echivalentă. La fel, aplicarea acelorași tarife prevăzute de Legea nr. 489/1999 contribuie la predictibilitate și neutralitate fiscală, evitând crearea unor regimuri speciale sau privilegiate care ar putea distorsiona concurența între întreprinderi cu capital străin și cele autohtone.
		CNAS	La Art. XI. – Articolul 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Alin. (1), din proiect, se expune în următoarea redacție: „(1) Lucrătorii întreprinderii cu investiții străine beneficiază de asigurare socială și asistență socială în condițiile legislației Republicii Moldova. Întreprinderea este obligată să calculeze, rețină și să vireze contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru salariații străini care desfășoară activitate în baza contractelor individuale de muncă, precum și pentru persoanele străine care execută lucrări sau prestează servicii în baza contractelor civile prevăzute de legislație.”. Argumentare: Modificarea propusă are drept scop corelarea prevederilor art. 20 cu legislația în domeniul asigurărilor sociale de stat. Totodată, referința la „orice alt tip de contract civil” se concretizează prin indicarea contractelor civile având ca obiect	**Se acceptă**

			executarea de lucrări sau prestarea de servicii, întrucât obligația de calculare și achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii nu este aferentă tuturor contractelor civile, ci numai categoriilor de raporturi juridice prevăzute de legislație. De asemenea, textul se completează cu obligația de calculare şi reținere a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, în concordanță modificările operate în Legea nr. 489/1999.	
		EBA	**Păstrarea facilității la contribuții de asigurări sociale pentru angajatori-companii cu investiții străine/salariații acestor**a Solicităm să fie menținut conceptul actual privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii a lucrătorilor din întreprinderile cu investiții străine prevăzut în articolul 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Menținerea acestui concept este imperativ pentru a evita dubla impunere a costurilor sociale și creșterea disproporționată a costurilor salariale pentru lucrătorii străini (care nu-si dau acordul) din companiile cu investiții străine. Lucrătorii străini din aceste companii activează în Republica Moldova pe o perioadă determinată și își păstrează continuitatea în sistemul de protecție socială din țara de reședința, contribuțiile fiind deja integrate în structura lor de salarizare. Având în vedere caracterul temporar al activității lor și lipsa unei legături reale cu sistemul de asigurări sociale din Moldova (de ale cărui prestații pe termen lung nu vor beneficia), obligarea companiilor la plata acestor contribuții ar încălca principiul echității fiscale si sociale și ar reduce	**<u>Nu se acceptă</u>** Norma asigură tratament egal între lucrătorii străini și cei naționali, garantând că toți salariații care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova contribuie la sistemul public de asigurări sociale în aceleași condiții, ceea ce consolidează principiul nediscriminării în raporturile de muncă. Totodată, obligarea întreprinderilor cu investiții străine la plata contribuțiilor sociale pentru angajații lor asigură sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii și protecție socială, evitând situațiile în care anumite categorii de lucrători ar beneficia de servicii sociale fără contribuție echivalentă. La fel, aplicarea acelorași tarife prevăzute de Legea nr. 489/1999 contribuie la predictibilitate și neutralitate fiscală, evitând crearea unor regimuri speciale sau privilegiate care ar putea distorsiona concurența între întreprinderi cu capital străin și cele autohtone.

			sever atractivitatea investițională a țării. Menționăm că sistemul public de asigurări sociale se bazează pe principiul contribuției în schimbul unor beneficii viitoare, ori aceste persoane nu pot miza și nici nu doresc sa fie partea a sistemului local de beneficia sociale viitoare.	
	„**Articolul 20.** Asigurarea socială şi asistenţa socială (1) Asigurarea socială şi asistenţa socială se acordă lucrătorilor întreprinderii cu investiţii străine în conformitate cu legislaţia Republicii Moldova. Întreprinderea este obligată să vireze contribuţii sociale de stat obligatorii în fondul de asigurare socială pentru salariaţii străini care au contracte individuale de muncă sau orice alt tip de contract civil. (2) Contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii a lucrătorilor din întreprinderile cu investiţii străine se calculează în conformitate cu tarife prevăzute în Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.”.	**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Contribuțiile de asigurări sociale pentru personalul străin** Companiile cu investiții străine se bazează frecvent pe specialiști internaționali care asigură transferul de expertiză și know-how. Modificarea regimului prevăzut la art. 20 din Legea nr. 81/2004 — în sensul obligării întreprinderilor la plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații străini — ridică o problemă reală de dublă contribuție socială, în special pentru expații proveniți din state cu care Republica Moldova nu are acorduri bilaterale de securitate socială. Acești lucrători activează pe o perioadă determinată, își păstrează continuitatea în sistemul de protecție socială din țara de reședință și nu vor beneficia de prestațiile pe termen lung ale sistemului local. Obligarea companiilor la plata acestor contribuții ar majora disproporționat costul forței de muncă internaționale, ar contraveni principiului contribuției în schimbul unor beneficii viitoare și ar reduce capacitatea Republicii Moldova de a atrage talente, într-o competiție regională acerbă pentru specialiști. Propunem menținerea formulei actuale, în care contribuția se datorează doar la solicitarea angajatului, însoțită de o analiză de impact privind riscul dublei contribuții și costul pentru investițiile străine. **Solicităm menținerea regimului**	**<u>Nu se acceptă</u>** Norma asigură tratament egal între lucrătorii străini și cei naționali, garantând că toți salariații care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova contribuie la sistemul public de asigurări sociale în aceleași condiții, ceea ce consolidează principiul nediscriminării în raporturile de muncă. Totodată, obligarea întreprinderilor cu investiții străine la plata contribuțiilor sociale pentru angajații lor asigură sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii și protecție socială, evitând situațiile în care anumite categorii de lucrători ar beneficia de servicii sociale fără contribuție echivalentă. La fel, aplicarea acelorași tarife prevăzute de Legea nr. 489/1999 contribuie la predictibilitate și neutralitate fiscală, evitând crearea unor regimuri speciale sau privilegiate care ar putea distorsiona concurența între întreprinderi cu capital străin și cele autohtone.

			actual al contribuțiilor sociale pentru salariații străini (datorate doar la solicitarea angajatului) și evitarea dublei contribuții pentru expații din state fără acorduri bilaterale.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	**La Art. XI din proiect se propune următoarea redacție a articolului 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, după cum urmează :** „Articolul 20. Asigurarea socială şi asistenţa socială (1) Întreprinderile cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova au obligația de a calcula și achita contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini, potrivit legislației privind sistemul public de asigurări sociale. (2) Dreptul la prestații de asigurări sociale se acordă salariaților, inclusiv cetățeni străini, ai întreprinderilor înregistrate în Republica Moldova, corelativ contribuțiilor de asigurări sociale de stat calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat. (3) În cazul în care Acordurile de securitate socială, la care Republica Moldova este parte cuprind alte reglementări decât cele din prezenta lege, se aplică normele stabilite prin aceste acorduri.”.	**Se acceptă**
		ABM	Proiectul extinde obligația de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații cetățeni străini, ceea ce poate elimina facilitatea aplicată întreprinderilor cu investiții străine și poate majora costul atragerii personalului străin calificat. Propunere: menținerea facilității existente pentru întreprinderile cu investiții străine, astfel încât	**<u>Nu se acceptă</u>** Norma asigură tratament egal între lucrătorii străini și cei naționali, garantând că toți salariații care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova contribuie la sistemul public de asigurări sociale în aceleași condiții, ceea ce consolidează principiul nediscriminării în raporturile de muncă.

			contribuțiile sociale pentru salariații străini să fie achitate în continuare în condițiile actuale, în special atunci când aceștia nu solicită sau nu beneficiază de prestații sociale în Republica Moldova. Legea nr. 81-XV din 18.03.2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, în formula actuală, conține prevederi speciale referitoare la activitatea întreprinderilor cu investiții străine, precum și beneficiile și garanțiile oferite investitorilor, inclusiv: • Întreprinderile cu investii străine sunt considerate întreprinderile al cărui capital social este compus parțial din investiții străine (i.e. întreprindere mixtă) sau cele al cărei capital social este compus exclusiv din investiții străine (i.e. întreprindere cu capital străin). • O întreprindere cu investiții străine poate transfera contribuții în fondul de asigurare socială doar pentru salariații străini care au manifestat dorința de a beneficia de asistență medicală și socială în Republica Moldova. Proiectul politicii fiscale prevede modificarea acestui articol nr.20 și extinderea obligației de a plăti contribuții de asigurări sociale inclusiv pentru cetățenii străini. În context, solicităm menținerea facilității existente având în vedere următorul argument: • Facilitatea acoperă doar angajații-cetățeni străini. În marea majoritatea a cazurilor, pentru a asigura și implementarea cu succes a celor mai bune practici, companiile străine detașează personal străin înalt calificat pentru a se asigura ca procesele menționate mai sus sunt implementate în mod corect și transparent.	Totodată, obligarea întreprinderilor cu investiții străine la plata contribuțiilor sociale pentru angajații lor asigură sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii și protecție socială, evitând situațiile în care anumite categorii de lucrători ar beneficia de servicii sociale fără contribuție echivalentă. La fel, aplicarea acelorași tarife prevăzute de Legea nr. 489/1999 contribuie la predictibilitate și neutralitate fiscală, evitând crearea unor regimuri speciale sau privilegiate care ar putea distorsiona concurența între întreprinderi cu capital străin și cele autohtone.

Legea nr.289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale				
	Articolul 7: la alineatul (1), alineatul (2) și alineatul (2^2) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea 489/1999”; la alineatul (4) textul „la 12” se substituie cu textul „la 36” și textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (5) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În cazul în care persoana asigurată, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat din motiv de concediu de maternitate și/sau de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, și/sau de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrsta de la 3 la 4 ani, şi/sau de concedii prevăzute la art.127 din Codul muncii nr.154/2003, cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d), d^1), d^2), f) și f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent, inclusiv în cazul în care a beneficiat de anumite plăţi unice pe parcursul acestor concedii. sau din baza de calcul al celuilalt soţ”.	**Grozov Irina (particip.gov.md)**	Stimată echipă, În calitate de cetățean și persoană care planifică a doua sarcină, consider că extinderea perioadei de calcul a indemnizației de la 12 la 36 luni poate reduce semnificativ venitul real luat în calcul, în special în cazurile în care salariile sunt în creștere. Această modificare nu reflectă corect venitul actual al familiei și poate afecta planificarea financiară a părinților.	**Se acceptă**
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale	Articolul 7:	**A.P. Camera de Comerț**	**Privind propunerea de modificare a art. 7 din Legea nr. 289/2004**	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

	la alineatul (1), alineatul (2) și alineatul (2^2) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea 489/1999”; la alineatul (4) textul „la 12” se substituie cu textul „la 36” și textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (5) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În cazul în care persoana asigurată, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat din motiv de concediu de maternitate și/sau de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, și/sau de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrsta de la 3 la 4 ani, și/sau de concedii prevăzute la art.127 din Codul muncii nr.154/2003, cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d), d^1), d^2), f) și f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent, inclusiv în cazul în care a beneficiat de anumite plăţi unice pe parcursul acestor concedii. sau din baza de calcul al celuilalt soţ”. „(6^1) În cazul în care liber-profesionistul ce practică o activitate în sectorul justiţiei și antreprenorul independent, pe parcursul celor 36 luni	**Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**(extinderea bazei de calcul de la 12 la 36 de luni)** Vă rugăm să clarificați: • care sunt calculele actuariale și estimările de impact care au stat la baza extinderii perioadei de referință de la 12 la 36 de luni; • dacă a fost analizat impactul acestei modificări asupra cuantumului prestațiilor sociale acordate beneficiarilor; • care este numărul estimativ de persoane care vor înregistra o diminuare a indemnizațiilor ca urmare a aplicării noii formule; • dacă au fost evaluate efectele asupra indemnizațiilor de maternitate, incapacitate temporară de muncă și îngrijire a copilului; • dacă a fost analizată oportunitatea ajustării veniturilor istorice cu un coeficient de indexare care să reflecte inflația și evoluția salariului mediu pe economie; • dacă au fost analizate practici comparabile din statele membre ale Uniunii Europene și impactul acestora asupra protecției sociale a persoanelor asigurate. În opinia noastră, modificarea propusă poate genera efecte negative semnificative asupra nivelului de protecție socială oferit beneficiarilor și necesită o fundamentare suplimentară. În primul rând, extinderea perioadei de referință la 36 de luni conduce la includerea în baza de calcul a unor venituri realizate cu 2 sau 3 ani înainte de producerea riscului asigurat. În condițiile unei inflații persistente și ale creșterii generale a salariilor în economie, aceste venituri istorice nu mai reflectă realitatea economică actuală și puterea de cumpărare existentă la momentul acordării	

	calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu au achitat contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii din motivul că au beneficiat de indemnizaţie de maternitate şi/sau de indemnizaţie lunară pentru creşterea copilului, şi/sau de indemnizaţiile prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d^1), d^2) şi f^1), cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin. (1) lit.d), d^1), d^2), f) şi f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent sau din baza de calcul al celuilalt soţ.”;		prestației. În lipsa unui mecanism de indexare, veniturile mai vechi vor reduce artificial media de calcul și, implicit, cuantumul indemnizațiilor acordate. În al doilea rând, măsura nu pare să țină cont de dinamica actuală a pieței muncii din Republica Moldova. În ultimii ani, numeroși salariați au beneficiat de promovări, majorări salariale, indexări și ajustări determinate de deficitul de forță de muncă și de creșterea salariului minim. Utilizarea unei perioade de referință de 36 de luni diluează efectul acestor evoluții și reduce relevanța contribuțiilor achitate în perioada recentă, deși acestea reflectă cel mai fidel situația economică actuală a persoanei asigurate. În consecință, persoanele care au înregistrat o creștere legitimă a veniturilor în ultimii ani vor beneficia de prestații calculate pe baza unor venituri istorice semnificativ mai mici, ceea ce poate afecta nivelul de protecție socială oferit exact în perioadele în care aceasta este cea mai necesară. Având în vedere cele expuse, propunem menținerea perioadei actuale de referință de 12 luni sau, alternativ, examinarea unor mecanisme de ajustare a veniturilor istorice utilizate în calcul, astfel încât acestea să reflecte evoluția inflației și a veniturilor salariale din economie.	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 3, modificările preconizate la art. 7 alin. (1) sunt conceptual discutabile, or, extinderea perioadei de referință de la 12 la 36 de luni pentru calcularea indemnizațiilor prezintă mai multe dezavantaje majore pentru beneficiarii indemnizațiilor, deoarece există riscul diminuării valorii	**Nota,** modificarea a fost exclusă din proiect

			indemnizațiilor care va genera o reducere directă a veniturilor pentru cetățenii care intră în concedii medicale sau de maternitate. În susținerea ipotezei, venim cu următoarele argumente: Veniturile recente (2-3 ani în urmă), de regulă sunt mai mici din cauza inflației sau a lipsei promovărilor, astfel includerea lor în calcul scade media lunară. Persoanele care au obținut o mărire salarială recentă nu vor beneficia pe deplin de ea în cuantumul indemnizației, deoarece media va fi trasă în jos de salariile anterioare și mai mici. Persoanele aflate la începutul carierei, care acum 2-3 ani aveau salarii de debutant sau stagii incomplete, vor primi indemnizații mult mai mici comparativ cu nivelul lor de trai actual. Pentru o persoană care a avut perioade de șomaj sau pauze în activitate în ultimii 3 ani, acele luni cu venituri zero sau reduse vor diminua media generală a veniturilor, scăzând astfel drastic mărimea indemnizației. Dacă veniturile de acum 36 de luni nu sunt indexate corespunzător cu rata inflației în momentul calculului, beneficiarul primește o indemnizație calculată la o putere de cumpărare învechită, care nu mai corespunde realității economice actuale.	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale	Articolul 7: la alineatul (1), alineatul (2) și alineatul (2^2) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea 489/1999”;	**CNSM**	**La pct. 3,** ce vizează modificarea art. 7 din Legea 289/2004 nu susținem modificarea perioadei luate în calcul pentru determinarea bazei de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale de la 12 luni la 36 de luni. Acest fapt contravine principiilor sistemului de asigurări sociale și de plată a prestațiilor sociale. Astfel, se încalcă principiul proporționalității, logica	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

	la alineatul (4) textul „la 12” se substituie cu textul „la 36” și textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (5) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În cazul în care persoana asigurată, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat din motiv de concediu de maternitate şi/sau de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, şi/sau de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrsta de la 3 la 4 ani, şi/sau de concedii prevăzute la art.127 din Codul muncii nr.154/2003, cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d), d^1), d^2), f) şi f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent, inclusiv în cazul în care a beneficiat de anumite plăţi unice pe parcursul acestor concedii. sau din baza de calcul al celuilalt soţ”.		căruia este că indemnizația trebuie să compenseze venitul pierdut la momentul producerii riscului social (boală, maternitate, îngrijirea copilului), nu un venit istoric care nu mai reflectă situația actuală. Cu cât perioada de referință este mai îndepărtată de momentul producerii riscului, cu atât baza de calcul devine mai puțin relevantă și mai puțin echitabilă. De asemenea, nu susținem substituirea bazei de calcul de la 35% din salariul mediu lunar prognozat la 35% din salariul minim, întrucât această modificare reduce semnificativ cuantumul indemnizațiilor acordate persoanelor aflate în situații de vulnerabilitate extremă, inclusiv bolnavilor de tuberculoză, HIV/SIDA și maladii oncologice, sporind riscul de sărăcire și afectând dreptul acestora la o protecție socială efectivă. Concomitent, la pct. 3.9., ne expunem pentru menținerea alin. (9) din art. 7 al Legii nr. 289/2004. Totodată, ne expunem categoric împotriva excluderii de la alin. (14) a sintagmei „sau în baza hotărârii judecătorești” prin care indemnizațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d), d^1), d^2), f), f^1), g) și i) și la art. 15 alin. (1) lit. a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se vor recalcula, urmare a hotărârii judecătorești. Această propunere vine în contradicție flagrantă cu prevederile art. 120 din Constituția Republicii Moldova și art. 16 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, care stabilesc expres caracterul obligatoriu al actelor judecătorești pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele	

			fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	La Art. XII, pct. 3.1.,3.3., 3.4. 3.5. și 3.6. MMPS consideră oportună menținerea reglementărilor în redacția actuală la indemnizațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. d), d^1), d^2) ,f) f^1), g) și i), art.7, al.7 din următoarele motive: - modificările propuse riscă să diminueze atractivitatea sistemului de prestații familiale pentru persoanele aflate la începutul carierei profesionale, determinând amânarea deciziei de a avea primul copil în vederea acumulării unui stagiu de cotizare mai mare și a unor venituri mai ridicate. Această tendință poate contribui la creșterea vârstei la prima naștere și, implicit, la reducerea probabilității de a avea copii de rangul doi sau trei, cu efecte negative asupra evoluției demografice și a ratei fertilității pe termen lung; - impact asupra diferitor categorii de salariați - persoanele care au un stagiu mai mare și au avut creșteri salariale în ultimii ani ar putea primi indemnizații mai mici, lucru este valabil mai ales pentru tineri și pentru persoanele aflate în ascensiune profesională; - diminuarea protecției social-financiare pentru familiile cu copii - măsura poate duce la scăderea protecției familiilor cu copii, în cazul indemnizațiilor de maternitate și îngrijirii copilului până la vârsta de 3 ani, exact în perioadele cu cheltuieli crescute; - risc de diminuare a încrederii în sistem - percepția că prestațiile nu reflectă venitul real poate afecta încrederea în sistemul de asigurări sociale și stimularea contributivității; - impact negativ asupra măsurilor întreprinse de Minister – extinderea	**Nota,** propunerile au fost excluse din proiect

			bazei de calcul din venitul cel mai mare al unuia dintre părinți, oferirea posibilității de a reveni la muncă, a femeilor mai devreme și de a beneficia concomitent de salariu și indemnizație.	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale		**Asociația Investitorilor Străini (FIA)**	**Asigurările sociale și costurile operaționale conexe** Extinderea perioadei de referință pentru calculul venitului mediu lunar asigurat de la 12 la 36 de luni (Legea nr. 289/2004), în lipsa unui mecanism de indexare a veniturilor istorice, ar reduce artificial baza de calcul și, implicit, cuantumul indemnizațiilor, în special pentru salariații care au înregistrat creșteri legitime de venit în ultimii ani. În mod similar, înlocuirea salariului mediu pe economie cu salariul minim pe țară ca indicator de referință ar diminua considerabil valoarea anumitor prestații. Propunem menținerea perioadei actuale de 12 luni și a salariului mediu ca indicator de referință, sau, alternativ, introducerea unor mecanisme de ajustare care să reflecte evoluția inflației și a salariilor.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale		**Ministerul Energiei**	Totodată, nu susținem modificarea art. 7 din Legea nr. 289/2004 privind extinderea perioadei de referință pentru calculul indemnizațiilor de la 12 la 36 de luni, fapt ce încalcă principiul proporționalității. De asemenea, respingem înlocuirea bazei de calcul de la 35% din salariul mediu prognozat cu 35% din salariul minim, decizie care va afecta grav pacienții cu afecțiuni oncologice, tuberculoză sau HIV/SIDA.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect
		Ministerul Justiției (MJ)	La sbp. 3.8 - 3.10, semnalăm că soluțiile normative privind aplicarea salariului minim pe țară în loc de salariul mediu lunar prognozat ca bază pentru calcularea cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			copilului va genera calcularea indemnizației într-o mărime mai mica, deoarece salariul minim pe țară este mult mai mic decât salariul mediu prognozat pe economie. La fel, atenționăm că, calculul indemnizației din salariul mediu lunar prognozat oferă o protecție financiară mult mai solidă și un confort sporit pe durata concediului, deoarece indicator reflectă realitatea economică actuală și salariile reale din țară.	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale (14) Indemnizaţiile prevăzute la art.5 alin.(1) lit. a), b), d), d^1), d^2), f), f^1), g) şi i) şi la art.15 alin.(1) lit.a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculează, cu excepţia cazurilor de modificare a legislaţiei privind modul de salarizare sau în baza hotărârii judecătoreşti.	**Articolul 7.** Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale la alineatul (14) cuvintele „sau în baza hotărârii judecătorești” se exclud.	**Ministerul Energiei**	**La art. XII., pct. 3.11.** se propune menținerea alineatului (14) în redacția actuală, or excluderea cuvintelor *„sau în baza hotărârii judecătorești”* prin prezentul proiect tinde să încalce dreptul la apărare al subiecților Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Astfel, **potrivit art. 20 Cod administrativ** *„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod”.* Totodată, conform art. 17 Cod administrativ *„Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.”.* De asemenea, **conform art. 189 alin. (1)** Cod administrativ *„Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a*	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.”. În același timp, art. 10 alin. (1) din același cod, prevede că *„Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.”*. Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ *„Actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.”*. În consecință, în situația în care stabilirea sau calcularea indemnizației se realizează cu încălcarea prevederilor legale, persoana vizată trebuie să dispună de un remediu efectiv pentru apărarea drepturilor sale, inclusiv prin obținerea unei hotărâri judecătorești care să oblige autoritatea publică la recalcularea indemnizației. Prin urmare, se consideră oportună menținerea normei în redacția actuală, în vederea asigurării respectării dreptului la un remediu efectiv, a principiului accesului liber la justiție și a caracterului obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive.	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale (14) Indemnizaţiile prevăzute la art.5 alin.(1) lit. a), b), d), d^1), d^2), f), f^1), g) şi i) şi la art.15 alin.(1) lit.a),	**Articolul 7.** Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale la alineatul (14) cuvintele „sau în baza hotărârii judecătorești” se exclud.	**Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)**	La pct. 3.11 referitor la excluderea din alin. (14) a sintagmei „sau în baza hotărârii judecătorești”, MMPS propune menținerea reglementării în redacția actuală, întrucât aceasta asigură respectarea dreptului persoanei	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculează, cu excepţia cazurilor de modificare a legislaţiei privind modul de salarizare sau în baza hotărârii judecătoreşti.			de a-și valorifica drepturile și interesele legitime prin intermediul instanțelor de judecată. Excluderea acestei prevederi poate limita efectivitatea mecanismelor de protecție juridică și poate crea impedimente în executarea hotărârilor judecătorești definitive, contrar principiilor consacrate de art. 4 și art. 20 din Constituția Republicii Moldova privind garantarea drepturilor și libertăților fundamentale și accesul liber la justiție, precum și art. 7 din Constituție: (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție. Motive de dezacord : Salariul subdeclarat de către angajator Salariul declarat greșit ca urmare a controlului fiscal Modificarea declarațiilor IPC-21 cu salariu mai mic după stabilirea indemnizațiilor Modificarea voluntară a declarațiilor IPC-21 de către angajator în defavoarea angajatului.	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale		**MAI**	La Art. XII pct. 3, ce prevăd modificarea Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, se atestă faptul că a fost majorată perioada contributivă la calcularea indemnizațiilor de la 12 luni la 36 luni, în nota de fundamentare fiind adus argumentul că această majorare „reprezintă o măsură necesară pentru consolidarea echității sociale și creșterea protecției financiare a familiilor cu copii. (...)	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			Extinderea perioadei de referință la 36 de luni ar permite calcularea indemnizației pe baza unei imagini mai complete și mai reprezentative a veniturilor realizate de beneficiar. Astfel, impactul unor evenimente temporare asupra cuantumului indemnizației ar fi diminuat, iar drepturile sociale ar fi stabilite într-un mod mai echitabil.”. În acest sens, este de remarcat faptul că urmare a unei fluctuații ridicate de cadre în sectorul public, majorarea nominalizată nu este eficientă, fiind existent riscul ca persoana ce urmează să beneficieze de indemnizație să nu poată să valorifice acest drept din lipsa termenului necesar. Termenul existent la moment, de 12 luni, fiind unul rezonabil, din acest considerent **se recomandă revizuirea termenului și micșorarea acestuia.**	
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale	Articolul 7: la alineatul (1), alineatul (2) și alineatul (2^2) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea 489/1999”; la alineatul (4) textul „la 12” se substituie cu textul „la 36” și textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (5) textul „12 luni” se substituie cu textul „36 luni”; la alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În cazul în care persoana asigurată, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat din motiv	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Majorarea perioadei de referință luate în calcul pentru determinarea venitului mediu lunar asigurat de la ultimele 12 luni la ultimele 36 de luni (3 ani). Această bază de calcul se va folosi pentru stabilirea indemnizațiilor de maternitate, de creștere a copilului și pentru incapacitate temporară de muncă** Diluarea bazei de calcul pe o perioadă de 3 ani va genera o medie aritmetică semnificativ mai mică a venitului asigurat. În mod normal, salariile cresc în timp datorită inflației, ajustărilor anuale sau avansării în carieră, astfel că veniturile obținute de cetățean cu 2-3 ani în urmă sunt, de regulă, mai mici decât cele din ultimul an. Extinderea perioadei de calcul va „trage în jos” media generală, ceea ce va duce la tăierea directă și diminuarea sumelor primite efectiv de cetățeni (în special	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

	de concediu de maternitate şi/sau de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, și/sau de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrsta de la 3 la 4 ani, şi/sau de concedii prevăzute la art.127 din Codul muncii nr.154/2003, cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d), d^1), d^2), f) şi f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent, inclusiv în cazul în care a beneficiat de anumite plăţi unice pe parcursul acestor concedii. sau din baza de calcul al celuilalt soţ".		de tinerele mame) sub formă de indemnizații de maternitate și pentru creșterea copiilor.	
	la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă" se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea 489/1999";	**CNAS**	La pct.3, subpct.3.2., din proiect, de expus în următoarea redacţie: „3.2. la alineatul (3^1) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă" şi la alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru perioada respectivă" se substituie cu textul „specificată în p.1.1. din Anexa nr.1 la Legea 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, pentru perioada respectivă".	**Se acceptă**
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale		**CNPM**	**Majorarea perioadei de referință pentru calculul indemnizațiilor de asigurări sociale și menținerea poverii medicale pe angajator** Pachetul de reformă aduce modificări Legii nr. 289/2004, propunând extinderea perioadei de referință utilizate la calcularea venitului mediu lunar asigurat pentru stabilirea indemnizațiilor de concediu medical de la 12 luni la 36 de luni calendaristice. Membrii CNPM se opun acestei modificări și solicită menținerea ferestrei de calcul la 12 luni.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			Suplimentar, se cere modificarea cadrului legal astfel încât plata primelor zile de concediu medical să fie preluată integral de Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), eliminând obligația actuală de plată din contul propriu al angajatorului. Extinderea bazei la 36 de luni va diminua în mod artificial valoarea prestațiilor sociale pentru angajații tineri sau pentru cei care au avansat în carieră și au obținut majorări salariale în ultimii trei ani. Această măsură încalcă direct principiul contributivității, penalizând salariații performanți. Totodată, obligarea companiilor de a suporta financiar primele zile de concediu medical reprezintă o formă de dublă taxare, având în vedere contribuțiile sociale deja achitate, și adaugă o povară administrativă inutilă de calcul și raportare, în special pentru companiile cu un număr mare de salariați.	
	la alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În cazul în care persoana asigurată, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu a realizat venit asigurat din motiv de concediu de maternitate şi/sau de concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, şi/sau de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrsta de la 3 la 4 ani, şi/sau de concedii prevăzute la art.127 din Codul muncii nr.154/2003, cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d), d1), d2), f) şi f1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul	**CNAS**	La pct.3, la subpct.3.5. şi 3.6., din proiect, după textul „sau din baza de calcul al celuilalt soţ” de completat cu textul „ , care va determina un cuantum mai mare al indemnizaţiei”	**Se acceptă**

	precedent, inclusiv în cazul în care a beneficiat de anumite plăţi unice pe parcursul acestor concedii. sau din baza de calcul al celuilalt soţ”. alineatul (6^1) va avea următorul cuprins: „(6^1) În cazul în care liber-profesionistul ce practică o activitate în sectorul justiţiei şi antreprenorul independent, pe parcursul celor 36 luni calendaristice premergătoare lunii survenirii riscului asigurat, nu au achitat contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii din motivul că au beneficiat de indemnizaţie de maternitate şi/sau de indemnizaţie lunară pentru creşterea copilului, şi/sau de indemnizaţiile prevăzute la art.5 alin.(1) lit.d^1), d^2) şi f^1), cuantumul indemnizaţiilor prevăzute la art.5 alin. (1) lit.d), d^1), d^2), f) şi f^1) se stabileşte din baza de calcul în al cărei temei s-au calculat aceste indemnizaţii pentru copilul precedent sau din baza de calcul al celuilalt soţ.”;			
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale	Articolul 7: la alineatul (7) cuvintele „salariul mediu lunar prognozat” se substituie cu cuvintele „salariul minim pe țară”; alineatul (9) se abrogă; la alineatul (10) cuvintele „salariul mediu lunar prognozat” se substituie cu cuvintele „salariul minim pe țară”;	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Privind propunerea de modificare a art. 7 din Legea nr. 289/2004 (înlocuirea salariului mediu lunar pe economie cu salariul minim pe țară)** Vă rugăm să clarificați: • care sunt calculele și estimările care au stat la baza înlocuirii salariului mediu lunar pe economie cu salariul minim pe țară; • care este impactul estimat asupra cuantumului prestațiilor sociale acordate beneficiarilor; • câți beneficiari vor fi afectați de această modificare și în ce măsură; • dacă a fost realizată o analiză comparativă a prestațiilor calculate	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			conform mecanismului actual și conform celui propus; • dacă a fost analizat impactul asupra categoriilor vulnerabile, inclusiv familiilor cu copii, persoanelor aflate în concediu de maternitate și beneficiarilor indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă; • dacă au fost examinate alternative care să permită simplificarea administrării fără diminuarea nivelului de protecție socială. În opinia noastră, înlocuirea salariului mediu lunar pe economie cu salariul minim pe țară drept indicator de referință pentru calcularea prestațiilor sociale reprezintă o modificare cu impact social semnificativ, care necesită o fundamentare suplimentară și o analiză detaliată a consecințelor sale. Salariul mediu pe economie reflectă, într-o măsură mai mare, realitățile economice și nivelul efectiv al veniturilor obținute de persoanele asigurate. În schimb, salariul minim pe țară reprezintă un prag social minim, stabilit pentru protecția persoanelor cu venituri reduse, și nu poate servi drept indicator reprezentativ pentru nivelul general de remunerare din economie. Prin substituirea salariului mediu cu salariul minim, valoarea de referință utilizată la calcularea anumitor prestații sociale se reduce considerabil, ceea ce poate conduce la diminuarea cuantumului prestațiilor și la reducerea gradului de protecție socială acordat beneficiarilor. Impactul este cu atât mai pronunțat în cazul persoanelor care au contribuit la sistemul de asigurări sociale raportat la venituri semnificativ mai mari decât salariul minim.	

			Totodată, această abordare poate afecta percepția asupra echității sistemului de asigurări sociale, întrucât reduce legătura dintre contribuțiile efectiv achitate și nivelul prestațiilor acordate. Un astfel de efect poate diminua încrederea în sistem și poate descuraja conformarea voluntară pe termen lung. Având în vedere cele expuse, propunem menținerea salariului mediu lunar pe economie, prognozat, drept indicator de referință pentru calcularea prestațiilor sociale sau, cel puțin, prezentarea unei analize de impact detaliate care să demonstreze că modificarea propusă nu conduce la diminuarea nivelului de protecție socială a beneficiarilor.	
Articolul 18. Indemnizaţia pentru creşterea copilului (6) Cuantumul lunar al indemnizaţiei pentru creşterea copilului constituie: a) 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decît cuantumul indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), alin.(1^1) lit.a) sau alin.(1^3) lit.a) din prezentul articol; b) 60% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decât cuantumul dublu al indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei şi 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil pentru următoarele 12 luni, dar	La articolul 18 alineatul (6) va avea următorul cuprins: (6) Cuantumul lunar al indemnizaţiei pentru creşterea copilului constituie: a) 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), alin.(1^1) lit.a) sau alin.(1^3) lit.a) din prezentul articol; b) 60% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei şi 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil pentru următoarele 12 luni, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.b), alin.(1^1) lit.b) sau alin.(1^3) lit.b) din prezentul articol; c) 90% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la	**CNSM**	Cu referire la art. 18, alin. (6) din Legea 289/2004, ce vizează modalitatea de calcul a indemnizației pentru creșterea copilului (30%, 60% sau 90%), ne expunem pentru menținerea redacției actuale. Propunerea este argumentată de necesitatea asigurării unei garanții minime pentru părinții care își stabilesc indemnizație pentru creșterea copilului, dar au venituri foarte joase.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

nu mai puţin decât cuantumul indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.b), alin.(1^1) lit.b) sau alin.(1^3) lit.b) din prezentul articol; c) 90% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decât cuantumul triplu al indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.c), alin.(1^1) lit.c) sau alin.(1^3) lit.c) din prezentul articol. (7) Indemnizaţia lunară pentru creşterea copilului se acordă de Casa Naţională de Asigurări Sociale, conform opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), mamei asigurate, iar în cazul în care mama nu întruneşte condiţiile de acordare a indemnizaţiei menţionate – tatălui asigurat, din oficiu, în baza datelor disponibile în resursele informaţionale de stat, consumate prin intermediul platformei de interoperabilitate. Opţiunea stabilită din oficiu poate fi modificată o singură dată, la cererea beneficiarului, depusă până la data la care copilul împlineşte vârsta de un an. În cazul în care indemnizaţia lunară pentru creşterea copilului stabilită pentru un beneficiar a fost suspendată şi, ulterior, acordată unei alte persoane asigurate menţionate la alin.(2), opţiunea stabilită din oficiu nu se modifică.	alin.(1) lit.c), alin.(1^1) lit.c) sau alin.(1^3) lit.c) din prezentul articol.			

Articolul 18. Indemnizaţia pentru creşterea copilului (6) Cuantumul lunar al indemnizaţiei pentru creşterea copilului constituie: a) 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decît cuantumul indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), alin.(1^1) lit.a) sau alin.(1^3) lit.a) din prezentul articol; b) 60% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decât cuantumul dublu al indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei şi 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil pentru următoarele 12 luni, dar nu mai puţin decât cuantumul indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.b), alin.(1^1) lit.b) sau alin.(1^3) lit.b) din prezentul articol; c) 90% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, dar nu mai puţin decât cuantumul triplu al indemnizaţiei minime lunare pentru creşterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.c),	La articolul 18 alineatul (6) va avea următorul cuprins: (6) Cuantumul lunar al indemnizaţiei pentru creşterea copilului constituie: a) 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), alin.(1^1) lit.a) sau alin.(1^3) lit.a) din prezentul articol; b) 60% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei şi 30% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil pentru următoarele 12 luni, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.b), alin.(1^1) lit.b) sau alin.(1^3) lit.b) din prezentul articol; c) 90% din baza de calcul stabilită la art.7 pentru fiecare copil, pentru primele 12 luni de la data acordării iniţiale a indemnizaţiei, în cazul solicitării opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.c), alin.(1^1) lit.c) sau alin.(1^3) lit.c) din prezentul articol.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Eliminarea garantării cuantumurilor minime pe opțiuni (și a multiplicatorilor acestora) pentru plata indemnizației lunare pentru creșterea copilului** Până la această modificare, legislația oferea o plasă de siguranță: dacă un asigurat avea un salariu mic și alegea opțiunea de a primi indemnizația timp de 12 luni (90% din salariu) sau 24 de luni (60% în primul an), statul garanta că suma obținută nu va fi mai mică decât un cuantum minim dublat sau triplat (proporțional cu scurtarea perioadei). Prin excluderea expresă a acestor plafoane minime garantate pe opțiuni, părinții cu salarii mici vor primi strict procentul matematic dintr-o bază de calcul deja diminuată (din cauza calculului pe 36 de luni), ceea ce le va reduce dramatic veniturile disponibile în perioada concediului de îngrijire a copilului.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

alin.(1^1) lit.c) sau alin.(1^3) lit.c) din prezentul articol. (7) Indemnizaţia lunară pentru creşterea copilului se acordă de Casa Naţională de Asigurări Sociale, conform opţiunii prevăzute la alin.(1) lit.a), mamei asigurate, iar în cazul în care mama nu întruneşte condiţiile de acordare a indemnizaţiei menţionate – tatălui asigurat, din oficiu, în baza datelor disponibile în resursele informaţionale de stat, consumate prin intermediul platformei de interoperabilitate. Opţiunea stabilită din oficiu poate fi modificată o singură dată, la cererea beneficiarului, depusă până la data la care copilul împlinește vârsta de un an. În cazul în care indemnizaţia lunară pentru creşterea copilului stabilită pentru un beneficiar a fost suspendată şi, ulterior, acordată unei alte persoane asigurate menţionate la alin.(2), opţiunea stabilită din oficiu nu se modifică.				
		Moldova Fruct	**Schimbarea bazei de calcul pentru indemnizațiile de maternitate și creștere** Ce prevede proiectul: Perioada luată în calcul pentru determinarea indemnizației de creștere a copilului se mărește de la ultimele 12 luni la ultimele 36 de luni calendaristice dinaintea nașterii. Consecințe economice: Această decizie afectează indirect companiile din sectorul real în efortul lor de a atrage tineri specialiști în mediul rural (agronomi, ingineri, manageri). O tânără specialistă care a avut salarii mai mici în urmă cu 2-3 ani se va trezi cu o indemnizație diminuată din cauza acestei medieri istorice, ceea ce	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect

			descurajează tinerele familii să rămână angajate în sectorul agricol rural.	
		ABM	CAS integral se achita la CNAS, dar indemnizațiile se achită de angajator Propunere: modificarea legislației în domeniul asigurărilor sociale, inclusiv a Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, în sensul stabilirii că: indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se achită integral din bugetul asigurărilor sociale de stat, prin intermediul CNAS, începând cu prima zi de concediu medical, fără suportarea acestora de către angajator. Transferarea integrală a obligației de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă către CNAS este justificată inclusiv prin faptul că contribuțiile de asigurări sociale aferente acestor prestații sunt deja reținute și achitate către bugetul asigurărilor sociale, iar indemnizațiile trebuie suportate din aceste resurse.	**Se acceptă,** norma a fost exclusă din proiect
Codul de Executare nr.443/2004				
Articolul 22. Drepturile şi obligaţiile executorului judecătoresc **[…]** (2) Executorul judecătoresc este obligat să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii şi să explice participanţilor la procesul de executare drepturile şi obligaţiile lor.	La articolul 22 alineatul (2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul documentelor executorii emise de Serviciul Vamal, executorul judecătoresc colaborează cu Serviciul Vamal, comunicându-i la solicitare actele procedurale”.	**Ministerul Energiei**	**La art. XIII, art. 22 din Codul de executare** atragem atenția autorului asupra faptului că potrivit art.10 Cod de executare „*executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile*”. Astfel, completarea propusă reiterează în esență o normă deja existentă în cod, fapt care contravine tehnicii legislative.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
Legea nr.135/2007 privind societăţile cu răspundere limitată				
Articolul 31[1]. Capitalul de stimulare	Articolul 31[1] se abrogă.	**Comisia de Stat pentru**	Abrogarea art. 31[1] din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu	**Nu se acceptă**

(1) Societatea are dreptul să formeze, prin decizie unanimă a asociaţilor, un capital de stimulare pentru a-i stimula şi interesa în activităţi eficiente, participări active, iniţiative de creaţie în favoarea societăţii pe beneficiarii (salariaţii angajaţi) care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii: a) au statut de rezident conform art.5 pct.5) lit.a) din Codul fiscal nr.1163/1997; b) sunt angajaţi în cadrul societăţii de cel puţin 12 luni depline la data acordării plăţilor; c) suma achitată fiecărui salariat nu depăşeşte 100% din cuantumul anual al salariului primit de către acesta în anul din care se formează capitalul de stimulare; d) cuantumul capitalului de stimulare nu depăşeşte 25% din profitul net. (2) Capitalul de stimulare se formează din contul profitului net al societăţii şi poate fi folosit la acordarea drepturilor la o plată la un moment stabilit sau la un moment în viitor în asociere cu un eveniment desemnat în viitor. (3) Modul de creare şi utilizare a capitalului de stimulare, de desemnare a beneficiarilor, precum şi condiţiile de acordare a plăţilor de stimulare se stabilesc în regulamentul aprobat de societate. (4) Beneficiarii plăţilor de stimulare nu obţin drepturi şi obligaţii prevăzute pentru asociaţi, dar pot avea acces la situaţiile financiare ale societăţii şi la altă informaţie, în modul stabilit de organele societăţii.		**reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	răspundere limitată elimină un mecanism legal prin care societățile pot stimula și fideliza angajații prin participarea acestora la rezultatele financiare ale întreprinderii. Din perspectiva mediului de afaceri, măsura reduce flexibilitatea angajatorilor în elaborarea politicilor de remunerare și poate diminua competitivitatea întreprinderilor în atragerea și păstrarea personalului calificat. În lipsa unei analize a impactului asupra societăților care utilizează acest instrument în mod legitim, abrogarea reprezintă o măsură disproporționată în raport cu scopul urmărit.	Abrogarea nu afectează în mod real capacitatea societăților de a-și motiva sau fideliza angajații, întrucât participarea acestora la rezultate poate fi realizată prin alte instrumente juridice și contractuale deja existente (bonusuri, prime, scheme de remunerare variabilă), iar menținerea unui mecanism specific în Legea societăților cu răspundere limitată poate crea tratamente diferențiate și posibile dezechilibre în guvernanța corporativă, precum și dificultăți de transparență și control fiscal asupra distribuirii beneficiilor, astfel încât abrogarea contribuie la simplificarea cadrului legal și la uniformizarea regulilor de remunerare fără a limita în mod substanțial flexibilitatea angajatorilor.
Codul contravențional nr.218/2008				

		Ministerul Justiției (MJ)	La sursa de publicare, după textul „nr. 78-84,” se va completa cu textul „art. 100”.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
	Articolul 55^2: în denumire, textul „în evidența contabilă” se substituie cu textul „sau cu reflectarea incompletă a acestora în evidența contabilă”; în partea dispozitivă, textul „în evidența contabilă” se substituie cu textul „sau cu reflectarea incompletă a acestora în evidența contabilă”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	Dispozițiile de la sbp. 1.1 și 1.2 se vor comasa, întrucât acestea vizează aceeași operațiune normativă de substituire a aceluiași text.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 263. Desfășurarea ilegală a activităţii de întreprinzător (1) Desfășurarea activităţii de întreprinzător fără înregistrare la organul înregistrării de stat sau la o altă autoritate publică competentă conform legii ori cu act de înregistrare declarat nevalabil se sancţionează cu amendă de la 30 la 90 de unităţi convenţionale.	La articolul 263 alineatul (1), textul „de la 30 la 90 de unităţi convenţionale” se substituie cu textul „de la 50 la 100 de unităţi convenţionale”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Proiectul conține prevederi de modificare a articolului 263 din Codul contravențional, conform cărora se va majora sancțiunea pentru desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător - textul „de la 30 la 90 de unităţi convenţionale” se substituie cu textul „de la 50 la 100 de unităţi convenţionale”. Nota de fundamentare la această propunere doar prevede că *majorarea limitei minime și maxime a amenzii are drept scop stimularea încadrării activităților economice desfășurate de persoane fizice în cadrul legal, prin înregistrarea acestora într-o formă organizatorico-juridică prevăzută de legislație și respectarea obligațiilor fiscale aferente*. Menționăm, că aplicarea amenzilor trebuie să fie ultimul „stimulent” aplicabil și care trebuie să preceadă alte măsuri de cointeresare a acestor persoane.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
	Articolul 272^1:	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 3, în debutul normei se va completa cu prepoziția „la” (obiecție valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
Articolul 275. Neasigurarea respectării cerinţelor actelor normative ce reglementează comerţul în pieţe	La articolul 275 alineatul (2), cuvintele „care nu posedă patentă pentru dreptul de a desfăşura activitate comercială” se substituie cu cuvintele „în calitate de subiecți	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 4, cu referire la modificarea art. 275 alin. (2), se notează că *Codul fiscal* operează cu noțiuni precum „persoane fizice care practică activitate independentă” și „antreprenori	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

(1) Neexecutarea de către persoana cu funcţie de răspundere din administraţia pieţei a atribuţiilor de asigurare a controlului asupra calităţii producţiei, efectuat prin intermediul laboratoarelor de expertiză veterinar-sanitară, şi a examenului medical în termen al salariaţilor pieţei care recepţionează, comercializează, transportă şi păstrează produse alimentare, precum şi al salariaţilor care efectuează prelucrarea sanitară a utilajelor şi a inventarului, se sancţionează cu amendă de la 120 la 180 de unităţi convenţionale. (2) Admiterea de către administraţia pieţei a comercializării în piaţă a mărfurilor industriale nealimentare şi alimentare (cu excepţia producţiei agricole) de către persoane fizice şi juridice care nu sînt înregistrate, conform legii, în calitate de subiecţi ai activităţii de întreprinzător sau care nu posedă patentă pentru dreptul de a desfăşura activitate comercială se sancţionează cu amendă de la 180 la 240 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.	ce desfășoară activități independente”.		independenți”. Prin urmare, se va examina oportunitatea utilizării uneia dintre aceste noțiuni în textul normei contravenționale, în funcție de categoria de subiecți vizată de autor, în vederea asigurării uniformității terminologice cu cadrul fiscal aplicabil.	
Articolul 287. Încălcarea regulilor vamale	Articolul 287 se completează cu alineatul (19) cu următorul cuprins: „(19) Depunerea declarației vamale cu aceeași informație (date), pentru aceeași marfă, în același regim vamal, după acceptarea declarație vamale, dar pentru care nu i-a fost acordat liberul de vamă se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale.”.	**Moldova Fruct**	**Taxarea greșelilor tehnice din vamă (Modificarea Codului Vamal)** **Ce prevede proiectul:** Se introduce o amendă contravențională aspră (între 60 și 90 de unități convenționale) pentru companiile care depun în mod repetat aceeași declarație vamală pentru aceeași marfă înainte de a primi liberul de vamă. **Consecințe economice:** Fructele proaspete sunt produse extrem de perisabile, care se încarcă în camioane contracronometru. În realitatea logistică de zi cu zi, apar zeci de	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

			situații neprevăzute: un camion frigorific se defectează în timpul încărcării și trebuie schimbat capul tractor, sistemul informatic al vămii (SIA „Asycuda") dă erori, sau greutatea netă diferă ușor la cântar din cauza deshidratării rapide a fructelor la căldură. În toate aceste cazuri, brokerul este obligat să retransmită sau să corecteze declarația vamală. Să amendezi o corecție tehnică și să o tratezi ca pe o contravenție va bloca exporturile, va induce nemulțumire în rândul declaranților și va crea cozi kilometrice la frontiere, ducând la alterarea calității și aspectului comercial al fructelor înainte de a ajunge pe rafturile din UE. **Solicităm eliminarea sancțiunii contravenționale aspre pentru depunerea repetată a declarațiilor vamale în cazul produselor perisabile (fructe proaspete), recunoscând caracterul tehnic, non-prejudiciabil și operativ al acestor ajustări logistice.**	
		Ministerul Justiției (MJ)	La pct. 5, în redacția propusă pentru art. 287 alin. (19), textul „după acceptarea declarație vamale, dar pentru care nu i-a fost acordat liberul de vamă" se va reformula. Formularea potrivit căreia „nu i-a fost acordat liberul de vamă" este improprie, întrucât liberul de vamă se acordă mărfurilor, nu declarației vamale. Prin urmare, textul se va reda prin formula „după acceptarea declarației vamale, dar până la acordarea liberului de vamă pentru mărfurile respective".	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
	Articolul 403: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Sunt în drept să examineze cauze contravenţionale şi să aplice sancţiuni, funcționarii vamali	**Gangan Bogdan**	**GARANȚII PROCESUALE ALE SERVICIULUI VAMAL** Includerea Serviciului Vamal în lista organelor abilitate să efectueze percheziții și extinderea competenței de examinare a cauzelor	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

	conform Nomenclatorului funcțiilor și al competențelor de examinare a cauzelor contravenționale și de aplicare a sancțiunilor, aprobat prin ordinul directorului Serviciului Vamal;"; La articolul 428 alineatul (1), cuvintele „Centrului Național Anticorupție" se completează cu textul „ , Serviciului Vamal".		contravenționale trebuie însoțite de garanții procesuale corespunzătoare. Percheziția este o ingerință gravă în drepturile fundamentale (art. 29 din Constituție – inviolabilitatea domiciliului; art. 8 din CEDO), iar atribuirea acestei competențe fără reglementarea expresă a unei autorizări/control judecătoresc și a condițiilor de exercitare creează un risc de exercitare disproporționată a puterii publice. Cumulul, în aceeași autoritate, al funcției de constatare, de administrare a probelor și de soluționare a cauzei impune garanții suplimentare de imparțialitate.	
Articolul 428. Temeiurile pentru efectuarea percheziţiei (1) Organul de constatare a contravenţiilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, Serviciului de Informaţii şi Securitate, Centrului Naţional Anticorupţie şi procurorul sînt în drept să efectueze percheziţie dacă sînt organe abilitate cu dreptul de examinare şi/sau soluţionare a contravenţiei respective şi dacă din probele acumulate sau din materialele de investigaţie operativă rezultă o presupunere rezonabilă că într-o anumită încăpere, la domiciliu ori în alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au servit la săvîrşirea contravenţiei, obiecte sau alte valori dobîndite din contravenţie, precum şi obiecte sau documente care pot avea importanţă pentru cauză. […]	La articolul 428 alineatul (1), cuvintele „Centrului Național Anticorupție" se completează cu textul „ , Serviciului Vamal".	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 8 se propune includerea Serviciului Vamal în lista organelor abilitate să efectueze percheziții și extinderea competențelor de constatare/examinare a cauzelor contravenționale. Percheziția constituie o ingerință în inviolabilitatea domiciliului, viața privată și proprietate, fiind guvernată de exigențe stricte de legalitate, necesitate și proporționalitate. Astfel, orice extindere a competenței de efectuare a percheziților trebuie însoțită de garanții exprese: autorizare judecătorească prealabilă, excepții strict delimitate pentru cazuri urgente, obligația de motivare, proces-verbal complet, dreptul persoanei la asistență juridică, posibilitatea contestării și interdicția folosirii abuzive a măsurii. Cumularea în aceeași autoritate a funcției de control, constatare, administrare a probelor și soluționare a cauzei contravenționale impune garanții suplimentare de imparțialitate și control judecătoresc efectiv.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat				

Articolul 1. Scopul, obiectul de reglementare şi domeniul de aplicare a prezentei legi (4) Dispoziţiile prezentei legi nu se extind asupra: d) controalelor aplicate procesului de trecere a frontierei de stat şi controalelor aplicate în domeniul vamal, cu excepţia controlului vamal ulterior prin audit postvămuire. Pentru acesta din urmă, prevederile prezentei legi se aplică doar în partea ce ţine de înregistrare, supraveghere şi raportare a controalelor în Registrul de stat al controalelor; e) controalelor efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat, cu excepţia înregistrării, supravegherii şi raportării controalelor în Registrul de stat al controalelor;	La articolul 1 alineatul (4): litera d), textul „cu excepția controlului vamal ulterior prin audit postvămuire. Pentru acesta din urmă, prevederile prezentei legi se aplică doar în partea ce ține de înregistrare, supraveghere și raportare a controalelor în Registrul de stat al controalelor” se exclude. litera e), textul „cu excepția înregistrării, supravegherii și raportării controalelor în Registrul de stat al controalelor” se exclude; Anexa, la compartimentul „Lista organelor de control și domeniile aferente acestora”, poziția 6 și 7 se abrogă.	**Cancelaria de Stat**	De asemenea art. XVI din proiect prin care se propun modificări la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat se va exclude, pe motiv că domeniul controlului de stat în Republica Moldova este reglementat de legile sectoriale conexe, precum și de actele normative adoptate pentru executarea acestora. În conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, Cancelaria de Stat are atribuția de a elabora, coordona, promova și monitoriza implementarea politicilor statului în domeniile controlului de stat asupra activității de întreprinzător. În acest context, efectuarea modificărilor la Legea nr. 131/2012, constituie competența Cancelariei de Stat. Astfel, eventualele ajustări urmează a fi examinate și propuse de autor în cadrul procesului de avizare, concomitent cu inițierea procedurii de modificare a actului normativ menționat.	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect
		Ministerul Justiției (MJ)	La sbp. 1.2 se propune excluderea Serviciului Fiscal de Stat din sfera obligației de înregistrare, supraveghere și raportare a controalelor în Registrul de stat al controalelor. Nota de fundamentare justifică această soluție prin faptul că procedura de control fiscal ar fi reglementată distinct și că înregistrarea în Registrul de stat a1 controalelor ar dubla mecanismele interne ale SFS. Această justificare se consideră insuficientă, or, registrul de stat al controalelor nu este doar un instrument birocratic, ci o garanție de transparență administrativă, trasabilitate și prevenire a abuzurilor. Excluderea totală a SFS din acest mecanism	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			creează riscul apariției unui regim paralel de control, mai puțin transparent, în care contribuabilul are mai puține instrumente pentru a verifica legalitatea inițierii, durata, obiectul și repetitivitatea controalelor. Pentru avocați, această problemă este cu atât mai importantă, întrucât un control fiscal poate intersecta informații protejate de secretul profesional. În lipsa unei evidențe transparente și externe a controalelor, se poate amplifica riscul exercitării unor controale disproportionate, repetate sau utilizate ca mecanism de presiune asupra profesiei. Astfel, se consideră necesară păstrarea obligației de înregistrare a controalelor fiscale în Registrul de stat al controalelor, cel puțin în partea ce ține de decizia de inițiere, obiectul, perioada, durata și rezultatul controlului, cu protejarea datelor confidențiale.	
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)	**Publicarea listei privind controalele fiscale** Vă rugăm să clarificați: • care sunt datele statistice și analizele care demonstrează că publicarea planului anual al controalelor fiscale reduce eficiența administrării fiscale; • dacă au fost evaluate efectele publicării planului asupra gradului de conformare voluntară a contribuabililor; • dacă au fost analizate practicile statelor membre ale Uniunii Europene și recomandările OECD privind transparența planificării controalelor fiscale; • care sunt riscurile concrete identificate de autoritate și de ce acestea nu pot fi gestionate prin ajustarea informațiilor publicate, fără	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			eliminarea completă a obligației de publicare; • dacă au fost analizate efectele eliminării publicării asupra predictibilității și securității juridice pentru contribuabili; • cum va fi asigurată transparența procesului de selectare a contribuabililor pentru control; • ce mecanisme vor exista pentru a demonstra aplicarea uniformă și nediscriminatorie a criteriilor de risc; • dacă eliminarea publicării va afecta funcționarea Registrului de stat al controalelor și obiectivele de transparență promovate în cadrul reformelor administrației publice. Considerăm că menținerea obligației de publicare a planului anual al controalelor fiscale reprezintă o componentă importantă a unei administrații fiscale moderne, orientate spre servicii și conformare voluntară. În prezent, administrațiile fiscale moderne nu își limitează rolul la colectarea impozitelor și aplicarea sancțiunilor, ci urmăresc stimularea conformării voluntare prin transparență, predictibilitate și consolidarea relației de încredere cu contribuabilii. Această abordare este promovată inclusiv prin standardele OECD și prin bunele practici europene în materie de administrare fiscală. Publicarea planului anual al controalelor nu reprezintă o vulnerabilitate a sistemului, ci un instrument de transparență și responsabilizare instituțională. Aceasta oferă contribuabililor posibilitatea de a-și evalua propriul nivel de conformare, de a-și organiza documentația și de a remedia eventualele neconformități înainte de intervenția autorității fiscale. În același	

			timp, contribuie la limitarea percepției de arbitrar în selectarea contribuabililor pentru control și consolidează încrederea în instituție și în climatul investițional. Totodată, argumentul potrivit căruia publicarea planului ar diminua efectul preventiv al controlului fiscal necesită o analiză suplimentară. Dacă un contribuabil își corectează comportamentul fiscal și își îmbunătățește gradul de conformare ca urmare a publicării planului de control, acest rezultat este în deplină concordanță cu obiectivul principal al administrației fiscale moderne – creșterea conformării voluntare și reducerea neconformării fiscale. Din această perspectivă, efectul preventiv nu este diminuat, ci, dimpotrivă, este consolidat. În lipsa unui plan public și a unui mecanism transparent de planificare, există riscul ca activitatea de control să fie percepută ca fiind mai puțin predictibilă și mai puțin transparentă. De asemenea, eliminarea acestui instrument reduce nivelul de responsabilizare instituțională și poate diminua încrederea contribuabililor în obiectivitatea procesului de selecție pentru control. Nu în ultimul rând, transparența planificării controalelor contribuie la utilizarea mai eficientă a resurselor administrative. Un plan public fundamentat pe criterii de risc obligă autoritatea să își concentreze intervențiile asupra riscurilor fiscale reale și să justifice în mod obiectiv selectarea contribuabililor pentru control. În lipsa acestui mecanism, există riscul multiplicării controalelor cu valoare adăugată redusă, costisitoare atât pentru administrația	

			fiscală, cât și pentru contribuabili. Astfel, propunem menținerea obligației Serviciului Fiscal de Stat de a publica planul anual al controalelor fiscale și informațiile relevante privind controalele planificate. În cazul în care există preocupări privind divulgarea excesivă a informațiilor, poate fi analizată ajustarea conținutului informațiilor publicate, fără eliminarea completă a principiului transparenței și predictibilității activității de control fiscal.	
		Asociația „MĂR”	M**enținerea transparenței privind planificarea controalelor fiscale** Ne exprimăm preocuparea față de eliminarea obligației Serviciului Fiscal de Stat de a publica planul anual al controalelor fiscale și informațiile aferente controalelor planificate. Din perspectiva mediului de afaceri, predictibilitatea și transparența reprezintă elemente esențiale pentru asigurarea unui climat investițional sănătos și pentru consolidarea relației de încredere dintre contribuabili și autoritățile fiscale. În special pentru întreprinderile din sectorul HoReCa, care operează într-un mediu economic complex și se confruntă cu numeroase obligații fiscale și administrative, accesul la informații privind planificarea controalelor contribuie la o mai bună organizare internă și la creșterea gradului de conformare voluntară. Considerăm că publicarea planului anual al controalelor fiscale nu trebuie privită ca o vulnerabilitate a sistemului de administrare fiscală, ci ca un instrument modern de transparență și responsabilizare instituțională. O astfel de practică oferă companiilor posibilitatea de a-și evalua nivelul de conformare, de a-și actualiza	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			documentația și de a remedia eventualele neconformități înainte de intervenția autorităților de control. În opinia noastră, obiectivul principal al unei administrații fiscale moderne nu trebuie să fie exclusiv identificarea și sancționarea abaterilor, ci încurajarea conformării voluntare și prevenirea neconformării fiscale. Din această perspectivă, dacă publicarea planului de control determină contribuabilii să își îmbunătățească practicile fiscale și să își corecteze eventualele erori, efectul preventiv al controlului nu este diminuat, ci, dimpotrivă, consolidat. Totodată, eliminarea unui mecanism transparent de planificare poate genera percepții privind lipsa de predictibilitate a activităților de control și poate afecta încrederea mediului de afaceri în obiectivitatea procesului de selectare a contribuabililor pentru verificări fiscale. În lipsa unor informații publice minime privind planificarea controalelor, există riscul creșterii percepției de arbitrar și diminuării securității juridice pentru contribuabili. Considerăm important ca autoritățile să mențină un nivel adecvat de transparență privind activitatea de control fiscal, inclusiv prin publicarea informațiilor generale privind planificarea controalelor și criteriile de risc utilizate, fără a compromite eficiența activităților de administrare fiscală.	
	La articolul 1 alineatul (4): litera d), textul „cu excepția controlului vamal ulterior prin audit postvămuire. Pentru acesta din urmă, prevederile prezentei legi se aplică doar în partea ce ține de	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Modificările propuse la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat urmăresc eliminarea excepțiilor privind aplicarea legii în cazul controlului vamal ulterior și eliminarea Serviciului Vamal din	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

	înregistrare, supraveghere și raportare a controalelor în Registrul de stat al controalelor” se exclude. litera e), textul „cu excepția înregistrării, supravegherii și raportării controalelor în Registrul de stat al controalelor” se exclude; Anexa, la compartimentul „Lista organelor de control și domeniile aferente acestora”, poziția 6 și 7 se abrogă.		anexa legii care conține lista organelor cu drept de control de stat. În nota de fundamentare nu se conține nicio argumentare distinctă privind necesitatea excluderii Serviciului Vamal din mecanismul Legii nr.131/2012. Argumentele prezentate se referă exclusiv la Serviciul Fiscal de Stat și la specificul controlului fiscal, deși modificarea propusă vizează și regimul aplicabil Serviciului Vamal. Această abordare este problematică, deoarece controlul vamal ulterior, inclusiv auditul post-vămuire, are un impact direct asupra operatorilor economici, iar eliminarea obligațiilor privind înregistrarea, supravegherea și raportarea în Registrul de stat al controalelor poate diminua transparența și trasabilitatea controalelor vamale. Mai mult, chiar și argumentele invocate în raport cu Serviciul Fiscal de Stat sunt discutabile, în special în partea în care se susține că evidența în Registrul de stat al controalelor nu ar aduce garanții suplimentare contribuabilului. Registrul are rol de transparență, evidență și supraveghere publică a activității de control, iar eliminarea acestui mecanism trebuie justificată printr-o analiză detaliată a impactului asupra drepturilor persoanelor supuse controlului. Prin urmare, se recomandă revizuirea notei de fundamentare și prezentarea unei argumentări separate pentru excluderea Serviciului Vamal, precum și indicarea garanțiilor alternative care vor asigura transparența și controlul asupra activității de audit post-vămuire.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	**Administrarea fiscală, transparența și predictibilitatea controalelor** Susținem efortul de a diferenția mai clar răspunderea pentru încălcările	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			fiscale, ceea ce poate favoriza o aplicare mai proporțională a măsurilor de conformare. În același timp, ne exprimăm rezerva față de eliminarea obligației Serviciului Fiscal de Stat de a publica planul anual al controalelor fiscale. Menținerea acestei obligații este o componentă a unei administrații fiscale moderne, orientate spre servicii și conformare voluntară, promovată de standardele OECD și de bunele practici europene. Publicarea planului nu reprezintă o vulnerabilitate, ci un instrument de transparență și responsabilizare instituțională: oferă contribuabililor posibilitatea de a-și evalua propriul nivel de conformare și de a remedia neconformitățile înainte de control, limitează percepția de arbitrar în selecția pentru control și consolidează încrederea în climatul investițional. Dacă există preocupări privind divulgarea excesivă, recomandăm ajustarea conținutului informațiilor publicate, fără eliminarea principiului transparenței. În privința prețurilor de transfer, reiterăm preocuparea exprimată constant de mediul de afaceri: atât contribuabilii, cât și autoritatea fiscală sunt încă în proces de dezvoltare a competențelor în această materie. Admisibilitatea controalelor repetate și aplicarea sancțiunilor, fără o perioadă de adaptare, contravin angajamentelor agreate anterior. Solicităm revizuirea acestui cadru și menținerea unei perioade de tranziție fără sancțiuni pentru neconformarea cerințelor în materie de prețuri de transfer.	
	La articolul 1 alineatul (4): litera e), textul „cu excepția înregistrării, supravegherii și raportării controalelor în Registrul de stat al controalelor” se exclude;	**E-fiscal**	**1.** Se recomandă de a exclude din proiect prevederile prin care se propune excluderea din articolul 1 alineatul (4) litera e), cât și prevederile prin care se propune abrogarea poziției	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			6 și 7 din Anexa la compartimentul „Lista organelor de control și domeniile aferente acestora”. **2.** Se propune de a completa art.1 alin.(4), lit.e), cu un enunț, având următorul cuprins: „Controalele planificate de către Serviciul Fiscal de Stat se înregistrează în ordinea prevăzută de art.8 alin.(2), lit.b) din prezenta lege.” **Argumentarea** de excludere a unor prevederi din proiect și includerea unui enunț în art.1 alin.(4), lit.e) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, cu conținutul: „Controalele planificate de către Serviciul Fiscal de Stat se înregistrează în ordinea prevăzută de art.8 alin.(2), lit.b) din prezenta lege.”, se regăsește în pct.1 din prezenta analiză.	
Legea insolvabilității nr.149/2012				
		Ministerul Justiției (MJ)	în tot cuprinsul art. XVII, textul „administratorul/lichidatorul”, la orice formă gramaticală, se va substitui cu textul „administratorul insolvabilității/lichidatorul”, la forma gramaticală corespunzătoare.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
	Articolul 43, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Din masa debitoare se acoperă în primul rând cheltuielile procesului de insolvabilitate şi obligaţiile masei debitoare, inclusiv obligațiile fiscale curente, care vor fi distribuite proporțional.”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	UAAM nu susține modificarea propusă la art. 43 alin. (1) din Legea insolvabilității, întrucât aceasta este lipsită de fundamentare, dublează noțiuni deja reglementate de lege, introduce o formulare neclară și este susceptibilă să afecteze grav funcționarea procedurii de insolvabilitate, conservarea masei debitoare, remunerarea administratorului insolvabilității/lichidatorului și tratamentul echilibrat al creditorilor masei. **Prin urmare, obligațiile fiscale curente sunt deja acoperite de reglementarea existentă.**	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			În aceste condiții, introducerea lor expresă în art. 43 alin. (1) nu adaugă nimic din punct de vedere juridic, dar creează o accentuare artificială a poziției creditorului bugetar în raport cu ceilalți creditori ai masei. **O asemenea tehnică legislativă este defectuoasă. Dacă legiuitorul începe să enumere expres o categorie de obligații deja inclusă într-o noțiune generală, se creează întrebarea de ce alte obligații ale masei nu sunt enumerate în mod similar.** **2. Textul propus creează o favorizare nejustificată a creditorului bugetar** Deși formal se referă la obligațiile masei debitoare, textul propus evidențiază în mod special obligațiile fiscale curente. Această opțiune nu este neutră. Ea se înscrie în logica generală a proiectului, care urmărește consolidarea poziției creditorului bugetar în cadrul procedurii de insolvabilitate. **UAAM subliniază că procedura de insolvabilitate nu poate fi transformată într-un mechanism de protecție prioritară a intereselor creditorului bugetar.** **Obligațiile fiscale curente sunt importante, însă nu sunt singurele obligații indispensabile funcționării procedurii.**	
Articolul 60. Constituirea comitetului creditorilor […] (7) Membrii organelor de conducere ale debitorului, asociaţii, acţionarii lui, alte persoane afiliate şi/sau interdependente care dispun de creanţe faţă de patrimoniul debitorului, precum şi creditorii de rang inferior nu pot fi aleşi membri	La articolul 60 alineatul (7), cuvintele „ai comitetului creditorilor” se completează cu cuvintele „și nu pot propune nici o candidatură”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	Pct. 2 se propune a fi reformulat, după cum urmează: „2. La articolul 60, primul enunț din alineatul (7) se completează cu cuvintele „și nu pot propune nici o candidatură”.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM nu susține modificarea propusă, întrucât aceasta nu introduce nicio soluție juridică nouă, nu acoperă un vid legislativ și nu răspunde unei	

ai comitetului creditorilor. Nu poate fi membru al comitetului creditorilor nici persoana supusă unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotirea provizorie, curatela sau tutela) sau condamnată pentru escrocherie, sustragere de bunuri din avutul proprietarului prin însuşire, delapidare sau abuz de funcţie, înşelăciune sau abuz de încredere, uz de fals, calomnie, dare sau luare de mită, pentru alte infracţiuni contra proprietăţii prevăzute de legislaţie şi ale cărei antecedente penale nu au fost stinse. Nu poate fi aleasă nici persoana care se află în conflict de interese cu debitorul sau a cărei calitate de membru al comitetului creditorilor este limitată de legislaţia în vigoare. Astfel de persoane deja alese vor fi revocate din funcţie. […]			probleme reale de aplicare a legii. Dimpotrivă, completarea propusă dublează efectele juridice deja produse de norma existentă și încarcă inutil textul legii. **1. Scopul normei este deja realizat prin reglementarea actuală** Art. 60 alin. (7) stabilește expres categoriile de persoane care nu pot fi alese membri ai comitetului creditorilor. Rațiunea acestei interdicții este evidentă: asigurarea independenței, imparțialității și reprezentativității comitetului creditorilor prin excluderea persoanelor aflate într-o situație de incompatibilitate sau conflict de interese. **Nota de fundamentare nu justifică necesitatea modificării** UAAM observă că autorii proiectului nu explică în nota de fundamentare care este problema practică pe care urmăresc să o soluționeze. Nu sunt indicate situații în care persoane incompatibile ar fi fost propuse în mod repetat pentru funcția de membru al comitetului creditorilor și nici nu se demonstrează că actuala redactare ar fi generat dificultăți de interpretare sau practică neunitară.	
Articolul 67. Supravegherea administratorului/lichidatorului de către instanţa de insolvabilitate (1)Administratorul/lichidatorul îşi exercită atribuţiile sub supravegherea instanţei de insolvabilitate care examinează cauza de insolvabilitate. Instanţa poate solicita oricînd explicaţii sau un raport despre starea de lucruri şi despre administrarea masei debitoare. Dacă administratorul/lichidatorul nu îşi îndeplineşte obligaţiile sau dacă	La articolul 67 alineatul (1), cuvântul „obligațiile” se substituie cu textul „și/sau își îndeplinește cu întârziere atribuțiile prevăzute de lege”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 3, modificarea propusă la art. 67 alin. (1) din *Legea insolvabilității nr. 149/2012* (în continuare – Legea insolvabilității), prevede că îndeplinirea cu întârziere a atribuțiilor de către administrator/lichidator atrage aplicarea de către instanță a unei amenzi judiciare de până la 500 de unități convenționale, potrivit cuantumului stabilit pentru unitatea convențională în *Codul de procedură civilă*. Acest aspect considerăm a fi revizuit suplimentar, or, orice sancțiune procedurală trebuie să	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

administratorul/lichidatorul destituit nu prezintă raport pentru perioada sa de activitate, nu restituie bunurile şi nici documentele pe care le deţine în legătură cu procesul de insolvabilitate, instanţa aplică, în calitate de sancţiune procedurală, o amendă judiciară de până la 500 de unităţi convenţionale, potrivit cuantumului stabilit pentru unitatea convenţională în Codul de procedură civilă. (2)Administratorul/lichidatorul poate ataca cu recurs încheierea judecătorească privind aplicarea amenzii. (3) În cazul în care constată existenţa unei fapte ce poate constitui o abatere disciplinară săvârşită de administrator/lichidator, prevăzută de Legea nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizaţi, instanţa de insolvabilitate sesizează Comisia de autorizare şi disciplină în termen de cel mult 30 de zile de la data constatării.			respecte principiul proporționalității. Mai mult, întârzierea formală nu echivalează întotdeauna cu o conduită culpabilă. Astfel, instanța trebuie să examineze cauzele obiective ale întârzierii, existența sau inexistența prejudiciului, durata întârzierii, precum și existența unor factori externi neimputabili administratorului/lichidatorului, care au condus la îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor. Respectiv, dacă administratorul/lichidatorul dovedește că întârzierea s-a datorat unor factori obiectivi (ex. necooperarea creditorilor, lipsa documentelor sau prezentarea cu întârziere a acestora de către debitor, complexitatea masei debitoare, ș.a.), întârzierea îndeplinirii atribuțiilor legale poate fi justificată (observație similară valabilă și pentru pct. 6, în partea ce vizează despăgubirea de către administrator/lichidator a tuturor participanților la procesul de insolvabilitate, în contextul neîndeplinirii și/sau îndeplinirii cu întârziere a obligațiilor/atribuțiilor ce îi revin").	
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM nu susține modificarea propusă, întrucât aceasta nu introduce o soluție juridică nouă și nu remediază vreun vid normativ, dar dublează o ipoteză deja cuprinsă în reglementarea actuală, afectând claritatea și concizia textului legal. **Îndeplinirea cu întârziere reprezintă deja o formă de neîndeplinire corespunzătoare a obligațiilor** În dreptul civil, executarea unei obligații presupune executarea acesteia în conformitate cu conținutul său, respectiv la termenul, în locul și în	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			condițiile stabilite de lege, de contract sau de natura obligației. Prin urmare, executarea cu întârziere nu reprezintă o categorie juridică distinctă de neexecutarea obligației, dar o formă a executării necorespunzătoare. **Autorul proiectului confundă, în realitate, conținutul obligației cu modalitățile de neexecutare a acesteia. Termenul de executare constituie un element intrinsec al obligației. În consecință, executarea după expirarea termenului nu reprezintă o obligație distinctă și nici o ipoteză juridică autonomă, ci aceeași obligație executată necorespunzător. Din această perspectivă, completarea propusă nu modifică sfera juridică a răspunderii administratorului, ci doar reformulează explicit o consecință deja cuprinsă în norma existentă.**	
Articolul 70. Remunerarea administratorului/lichidatorului. Compensarea cheltuielilor (3) Cuantumul onorariul fix al administratorului/lichidatorului se stabileşte de către comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, de către adunarea creditorilor prin negocieri. Acest cuantum nu poate fi mai mic decât mărimea medie a intervalului pentru stabilirea salariilor de funcţie aprobat de Guvern. […]	La articolul 70 alineatul (3), cuvintele „mărimea medie a intervalului” se substituie cu cuvintele „mărimea medie și nu mai mare decât intervalul”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 4, modificările propuse la art. 70 alin. (3) din Legea insolvabilității se vor revedea, întrucât cuvintele „nu mai mare decât intervalul” se consideră a fi neclare. Or, se va analiza substituirea acestora cu cuvintele „nu mai mare decât cuantumul maxim al intervalului”.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM nu susține modificarea propusă, întrucât aceasta introduce, pentru prima dată în reglementarea națională, un plafon maximal legal al onorariului fix al administratorului insolvabilității/lichidatorului, modificând în mod fundamental mecanismul actual de remunerare consacrat de Legea insolvabilității. Soluția propusă este incompatibilă cu standardele europene și internaționale în materie, restrânge nejustificat autonomia creditorilor, afectează	

			caracterul liberal al profesiei de administrator autorizat, este lipsită de orice fundamentare economică și juridică și riscă să producă efecte sistemice negative asupra eficienței procedurilor de insolvabilitate. UAAM subliniază că regimul remunerării administratorului autorizat nu constituie o problemă de interes corporativ al unei categorii profesionale, dar reprezintă una dintre garanțiile fundamentale ale independenței administratorului autorizat și, implicit, ale bunei funcționări a întregii proceduri colective. Din acest motiv, orice intervenție asupra mecanismului de remunerare trebuie analizată nu doar prin prisma impactului asupra administratorului, dar și prin efectele pe care le produce asupra eficienței procedurii, protecției creditorilor și conservării masei debitoare.	
Articolul 71. Destituirea şi demisia administratorului/lichidatorului (1) La cererea comitetului creditorilor, a adunării creditorilor, a reprezentantului debitorului, în cazul debitorului care este întreprindere de stat/municipală sau societate comercială cu capital public sau majoritar public, instanţa de insolvabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate, inclusiv dacă: a)administratorul/lichidatorul nu acţionează cu diligenţă profesională sau nu îndeplineşte condiţiile privind indicatorii de performanţă; sau b)administratorul/lichidatorul depăşeşte sau nu respectă atribuţiile ce îi revin prin prezenta lege, încalcă legislaţia; sau	Articolul 71: alineatul (1^1), textul „lit.c)-e)” se substituie cu textul „lit.a)-e)”. alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Instanța de insolvabilitate adoptă încheiere de destituire a administratorului/lichidatorului în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii comitetului creditorilor, a adunării creditorilor.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	Cu referire la modificările propuse la art. 71 alin. (2), se constată că documentația de fundamentare nu conține argumente și date care să demonstreze necesitatea instituirii termenului propus și nici informații privind durata medie a examinării cererilor de destituire a administratorilor insolvabilității sau lichidatorilor. În aceste condiții, proporționalitatea și oportunitatea măsurii nu pot fi apreciate în mod suficient. În ansamblu, intervențiile propuse asupra Legii insolvabilității nr. 149/2012 urmăresc consolidarea mecanismelor de recuperare a creanțelor și eficientizarea anumitor procese aferente procedurii de insolvabilitate. Totodată, documentația de fundamentare este orientată preponderent asupra	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

c)administratorul/lichidatorul se află în conflict de interese cu orice parte în proces; sau d)administratorul/lichidatorul cade sub incidenţa prevederilor de incompatibilitate şi/sau a restricţiilor prevăzute de lege; sau e)activitatea administratorului a fost suspendată sau a încetat în temeiul Legii nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizaţi. (1^1) În temeiul alin.(1) lit.c)–e), instanţa de insolvabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din oficiu. (2) Instanţa de insolvabilitate adoptă o încheiere de destituire după audierea administratorului/lichidatorului. (3) Prin încheierea de destituire, instanţa de insolvabilitate desemnează un alt administrator/lichidator, în condiţiile stabilite la art.63, la propunerea comitetului creditorilor ori, dacă nu este constituit, la propunerea adunării creditorilor, ori, în lipsa unor astfel de propuneri, în mod aleatoriu, din lista administratorilor şi a lichidatorilor. **[…]**			obiectivului de eficientizare a recuperării creanțelor și nu analizează în aceeași măsură efectele intervențiilor propuse asupra mecanismelor de restructurare a întreprinderilor viabile. În aceste condiții, nu poate fi apreciat în mod suficient dacă soluțiile promovate asigură un echilibru adecvat între interesul recuperării creanțelor și obiectivul menținerii activității economice. Având în vedere rolul procedurilor de restructurare și insolvabilitate în conservarea activității economice, menținerea locurilor de muncă și protejarea investițiilor existente, impactul economic al intervențiilor propuse necesită o analiză distinctă și mai aprofundată în cadrul documentației de fundamentare. Totodată, având în vedere caracterul complex al intervențiilor promovate, se consideră oportună dezvoltarea componentei privind riscurile asociate implementării reformei, inclusiv riscurile aferente adaptării contribuabililor la noile regimuri fiscale, eventualelor efecte asupra veniturilor bugetare pe termen scurt și impactului asupra sectoarelor economice vizate de modificările propuse.	
	Articolul 71: alineatul (1^1), textul „lit.c)-e)” se substituie cu textul „lit.a)-e)”. alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Instanța de insolvabilitate adoptă încheiere de destituire a administratorului/lichidatorului în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii comitetului creditorilor, a adunării creditorilor.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	Dispoziția de la sbp. 5.1, care prevede modificări în art. 71 alin. (1^1) din *Legea insolvabilității,* se propune a fi reformulată, după cum urmează: „5.1. la alineatul (1^1), textul „lit. c) - e)” se exclude”. În acest sens, menționăm că expresia „În temeiul alin. (1)”, utilizată în alin. (1^1) al art. 71, înglobează referințele la lit. a) - e) a acestui alineat. La sbp. 5.2 menționăm că modificarea propusă la art. 71 alin. (2) din *Legea*	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			insolvabilității modifică esențial obiectul de reglementare a normei, prin completarea acesteia cu indicarea termenului de adoptare de către instanța de insolvabilitate a încheierii de destituire a administratorului/lichidatorului, și în același timp excluderea referinței la audierea administratorului/lichidatorului înainte de adoptarea încheierii de destituire. În acest sens, se va reține că modificarea este permisă dacă nu afectează concepția generală a normei. Respectiv, în măsura în care norma nu mai este utilă, aceasta se va abroga, iar noile prevederi propuse vor fi incluse în alt alineat distinct. În altă ordine de idei, nu este clar raționamentul excluderii normei care stabilește audierea administratorului/lichidatorului de către instanța de insolvabilitate înainte ca aceasta să adopte o încheiere de destituire. Or, respectiva acțiune este o garanție procedurală privind dreptul la apărare a administratorului/lichidatorului și respectarea principiului contradictorialității. Mai mult, în procedura insolvabilității, pretinsele abateri ale administratorului/lichidatorului pot avea explicații obiective, iar audierea permite instanței de insolvabilitate să aprecieze proporționalitatea măsurii destituirii, în funcție de justificările prezentate de administrator/lichidator.	
	Articolul 71: alineatul (1^1), textul „lit.c)-e)” se substituie cu textul „lit.a)-e)”. alineatul (2) va avea următorul cuprins:	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	Din toate considerentele expuse, UAAM apreciază că modificarea propusă afectează arhitectura actuală a mecanismului de destituire a administratorului autorizat, prin extinderea nejustificată a	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

	„(2) Instanța de insolvabilitate adoptă încheiere de destituire a administratorului/lichidatorului în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii comitetului creditorilor, a adunării creditorilor.”.		competențelor instanței de insolvabilitate asupra unor aspecte care, potrivit concepției actuale a Legii insolvabilității, aparțin controlului exercitat de organele creditorilor. Prin includerea motivelor prevăzute la art. 71 alin. (1) lit. a) și b) în sfera situațiilor în care instanța poate interveni din oficiu, autorul proiectului elimină delimitarea clară dintre controlul de legalitate exercitat de instanță și controlul oportunității exercitat de creditori, generând suprapuneri de competență și riscul unor soluții contradictorii între participanții procedurii. Totodată, modificarea schimbă rolul procesual al instanței de insolvabilitate, care nu mai este chemată exclusiv să soluționeze cereri formulate de participanții îndreptățiți de lege, dar dobândește un rol activ în identificarea și inițierea motivelor de destituire, incompatibil cu funcția jurisdicțională pe care aceasta o exercită în cadrul procedurii. Totodată, modificarea intră în contradicție cu art. 5 alin. (7) din Legea insolvabilității, care exclude competențele manageriale ale instanței și consacră expres competența creditorilor de a controla oportunitatea deciziilor administratorului autorizat. În lipsa unei justificări obiective și a unei fundamentări corespunzătoare, soluția propusă afectează coerența internă a Legii insolvabilității și modifică nejustificat echilibrul instituțional dintre instanța de insolvabilitate și organele creditorilor. **Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse la art. 71 alin. (1¹) și menținerea reglementării actuale, care asigură o delimitare clară și**	

			coerentă a competențelor participanților la procedura de insolvabilitate.	
	Articolul 71: alineatul (1^1), textul „lit.c)-e)” se substituie cu textul „lit.a)-e)”. alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Instanța de insolvabilitate adoptă încheiere de destituire a administratorului/lichidatorului în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii comitetului creditorilor, a adunării creditorilor.”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	Din toate considerentele expuse, UAAM apreciază că modificarea propusă nu realizează un echilibru rezonabil între necesitatea soluționării cu celeritate a cererilor de destituire și obligația de a respecta garanțiile fundamentale ale dreptului la apărare și ale dreptului la un proces echitabil. Prin instituirea unui termen imperativ de 10 zile, autorul proiectului transformă obligația instanței de a audia administratorul autorizat într-o garanție pur formală, restrânge posibilitatea efectivă de pregătire a apărării, ignoră complexitatea cauzelor privind destituirea și nu demonstrează existența unei necesități reale care să justifice o asemenea ingerință în drepturile procesuale ale administratorului autorizat. **Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea reglementării actuale, care permite instanței să soluționeze cererea de destituire într-un termen rezonabil, cu respectarea deplină a garanțiilor procesuale și a dreptului la apărare.**	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
	La articolul 73 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Administratorul/lichidatorul este obligat să îi despăgubească pe toți participanții la procesul de insolvabilitate pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea, neîndeplinirea și/sau îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor/atribuțiilor ce îi revin, conform prezentei legi.”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	Din toate considerentele expuse, UAAM apreciază că modificarea propusă nu introduce o soluție juridică nouă și nu extinde răspunderea administratorului autorizat, întrucât executarea cu întârziere a unei obligații reprezintă deja o formă a executării necorespunzătoare și este subsumată noțiunii generale de încălcare a obligațiilor utilizată de actualul art. 73 alin. (1). În loc să clarifice reglementarea, modificarea dublează soluții juridice existente, creează aparența unei lacune	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			legislative inexistente, afectează economia normei și este de natură să genereze interpretări neuniforme cu privire la întinderea răspunderii administratorului autorizat. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea redactării actuale a art. 73 alin. (1).	
Articolul 81. Interzicerea executării silite (1) Executarea obligaţiilor masei debitoare neîntemeiate pe un act al administratorului insolvabilităţii/lichidatorului este interzisă pe parcursul a 180 de zile din data intentării procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului. (2) Pentru creditorii chirografari este interzisă executarea silită în mod individual a masei debitoare pe întregul proces de insolvabilitate. (3) Pentru creditorii garantaţi, interdicţia de valorificare a bunurilor grevate cu garanţii este valabilă pe parcursul a 180 de zile de la data intentării procedurii de insolvabilitate, cu excepţia cazului când debitorul intră în faliment, caz în care interdicţia de valorificare încetează în ziua emiterii încheierii de intentare a procedurii falimentului, conform art.115. În cazul iniţierii procedurii de restructurare a debitorului, interdicţia de executare silită a bunurilor grevate cu garanţii se prelungeşte pe perioada moratoriului conform art.184. **[...]**	Articolul 81 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Prin derogare de la prevederile alin.(1), Serviciul Fiscal de Stat este în drept să execute silit obligațiile fiscale curente pe tot parcursul procedurii de insolvabilitate fără autorizarea instanței de insolvabilitate și a administratorului insolvabilității/lichidatorului, în cazul în care cel din urmă nu achită obligațiile fiscale curente.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	cu referire la completarea art. 81 cu alin. (1^1), examinarea prevederilor propuse indică faptul că soluția promovată instituie o derogare de la caracterul colectiv al procedurii de insolvabilitate, prin permiterea executării individuale a obligațiilor fiscale curente pe durata procedurii. În cadrul procedurilor de restructurare, resursele financiare disponibile sunt destinate atât executării obligațiilor fiscale curente, cât și menținerii activității operaționale a întreprinderii, inclusiv achitării salariilor, utilităților, serviciilor indispensabile și obligațiilor contractuale necesare continuării activității economice. În acest context, executarea individuală a obligațiilor fiscale curente poate influența disponibilitatea resurselor necesare continuării activității întreprinderii aflate în dificultate și poate afecta echilibrul dintre diferitele categorii de obligații curente care urmează a fi onorate în perioada restructurării. Totodată, nota de fundamentare nu conține o analiză distinctă a efectelor măsurii asupra procedurilor de restructurare și asupra șanselor de redresare a întreprinderilor viabile, ceea ce nu permite aprecierea deplină a impactului economic al intervenției promovate.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
		Uniunea Administratorilo	Din toate considerentele expuse, UAAM apreciază că modificarea propusă afectează unul dintre	

		r Autorizați (UAAM)	principiile fundamentale ale dreptului insolvabilității – caracterul colectiv, unitar și concursual al procedurii, consacrat atât de Legea insolvabilității, cât și de standardele internaționale UNCITRAL, de Directiva (UE) 2019/1023 și de dreptul comparat. Prin permiterea executării silite individuale de către Serviciul Fiscal de Stat asupra patrimoniului aflat în procedura de insolvabilitate, autorul proiectului instituie un privilegiu procesual nejustificat în favoarea creditorului bugetar, creează două mecanisme concurente de administrare și valorificare a aceleiași mase debitoare, afectează atribuțiile administratorului autorizat și generează conflicte juridice pe care proiectul nu le soluționează. În același timp, modificarea este lipsită de fundamentare, întrucât nota de fundamentare nu demonstrează existența unei probleme reale care să justifice o derogare atât de radicală de la principiile procedurii colective și nu evaluează impactul sistemic al acesteia asupra procedurilor de restructurare și faliment. În realitate, modificarea propusă nu urmărește perfecționarea mecanismului procedurii de insolvabilitate, dar instituirea unei excepții în beneficiul unei singure categorii de creditori, incompatibilă cu finalitatea Legii insolvabilității și de natură să afecteze echilibrul dintre participanții procedurii. **Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea integrală a modificării propuse și menținerea reglementării actuale a art. 81, care asigură respectarea caracterului colectiv al procedurii, administrarea**	

			unitară a patrimoniului debitorului și protecția echilibrată a intereselor tuturor creditorilor.	
	La articolul 113 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Intentarea procedurii de insolvabilitate nu afectează obligația debitorului de a prezenta dare de seamă fiscală și dare de seamă cu privire la activitatea comercială, de a ține evidență contabilă, inclusiv a masei debitoare. Aceste obligații sunt îndeplinite de administrator/lichidator, care răspunde, în limita informației de care dispune, pentru îndeplinirea obligațiilor.”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	UAAM apreciază că modificarea propusă nu produce efecte juridice noi și nu remediază vreo deficiență a reglementării actuale, având un caracter preponderant redacțional. Totodată, dacă intenția autorului proiectului este clarificarea titularului obligațiilor prevăzute de art. 113 alin. (1), textul trebuie adaptat și situațiilor în care dreptul de administrare este exercitat de debitor. **În același timp, dificultățile practice existente în materia obligațiilor fiscale ale debitorilor aflați în procedura de insolvabilitate reclamă o reformă sistemică a mecanismului de administrare fiscală, și nu o simplă reformulare a textului actual.** Din aceste considerente, UAAM solicită reexaminarea modificării propuse și completarea acesteia în sensul celor expuse.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
Articolul 114. Raportarea în faţa adunării creditorilor (1) Administratorul insolvabilităţii va întocmi şi va supune adunării creditorilor, în termenul stabilit de instanţa de insolvabilitate, care nu poate depăşi 100 de zile de la data deschiderii procedurii, dar nu mai devreme de data desfăşurării şedinţei de validare prevăzute la art.55 alin.(8), un raport asupra stării economice şi a cauzelor care au condus la insolvabilitatea debitorului, menţionînd persoanele cărora le-ar fi imputabilă această situaţie. (2) În raport se va indica existenţa posibilităţii reale de menţinere, în totalitate sau parţial, a întreprinderii	La articolul 114 alineatul (1), după textul „art. 55 alin. (8),” se introduc cuvintele „inclusiv ședinței de validare a creditorului bugetar.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 9, care prevede modificări în art. 114 alin. (1) din *Legea insolvabilității*, nu este clar dacă ședința de validare a creanțelor va fi unică, astfel cum rezultă din art. 55 alin. (8) din *Legea insolvabilității* sau va fi organizată o ședință distinctă pentru validarea creanțelor creditorului bugetar. În acest sens, constatăm că separarea validării creanțelor pentru creditorul bugetar poate ridica probleme de egalitate procesuală, oferind creditorului bugetar un tratament procedural privilegiat. Menționăm că validarea colectivă permite tuturor creditorilor să conteste reciproc creanțele. Astfel, dacă creanțele bugetare sunt validate separat, ceilalți creditori pot pierde	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

debitorului şi de aplicare a planului ori, după caz, motivele care nu permit restructurarea şi, în acest caz, va propune intrarea în faliment. [...]			oportunitatea efectivă de a formula obiecții în timp util. Mai mult, separarea validării creanțelor bugetare de celelalte creanțe va duce la prelungirea procedurii de insolvabilitate, cât și la situația în care tabelul creanțelor nu va reflecta simultan întreaga structură a pasivului. Complementar, din punct de vedere terminologic, constatăm că nu se validează creditorul, ci creanțele acestuia.	
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că problema practică identificată de autorul proiectului este una reală și rezultă din existența termenului special prevăzut de art. 140 alin. (2) pentru admiterea creanțelor fiscale. Cu toate acestea, soluția legislativă propusă nu rezolvă această problemă, dar introduce o noțiune juridică pe care Legea insolvabilității nu o consacră și care este susceptibilă să genereze dificultăți de interpretare. În opinia UAAM, dacă se apreciază necesară modificarea art. 114 alin. (1), aceasta trebuie realizată prin corelarea termenului de prezentare a raportului administratorului autorizat cu termenele și etapele procedurale prevăzute de Legea insolvabilității, și nu prin individualizarea unei singure categorii de creditori în cuprinsul normei. Din aceste considerente, UAAM solicită reexaminarea soluției legislative propuse și reformularea acesteia într-o manieră compatibilă cu sistematica și tehnica de reglementare a Legii insolvabilității.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
	La articolul 139 alineatul (1), cuvintele „În cazul în care faţă de debitor nu s-a aplicat procedura de restructurare” se substituie cu cuvintele „În cazul în care faţă de	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	UAAM apreciază că modificarea propusă nu reprezintă o simplă clarificare, dar o restrângere nejustificată a posibilității de redresare a debitorului aflat în faliment.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

	debitor nu s-a aplicat procedura de restructurare sau restructurare accelerată”.		Aplicarea anterioară a procedurii de restructurare accelerată nu trebuie să excludă automat posibilitatea trecerii ulterioare la procedura de restructurare, dacă apar circumstanțe esențiale care demonstrează că solvabilitatea debitorului poate fi restabilită. O asemenea interdicție este contrară interesului creditorilor, afectează maximizarea valorii masei debitoare, descurajează utilizarea procedurii de restructurare accelerată și se îndepărtează de filosofia Directivei (UE) 2019/1023, care urmărește salvarea întreprinderilor viabile și promovarea restructurării ca alternativă la lichidare. Or, Directiva (UE) 2019/1023 urmărește accesul debitorilor aflați în dificultate la cadre de restructurare preventivă pentru a preveni insolvența și a asigura viabilitatea, precum și eficientizarea procedurilor de restructurare și insolvență. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea redactării actuale a art. 139 alin. (1).	
	Articolul 142 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Termenul de consemnare în tabelul creanțelor a creanțelor bugetare înaintate după termenul stabilit de instanță nu va depăși 15 zile, din momentul depunerii cererii de admitere a creanțelor în adresa instanței de judecată și administratorului/lichidatorului.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 11, norma propusă la art. 142 alin. (3^1) din *Legea insolvabilității* prevede: „(3^1) Termenul de consemnare în tabelul creanțelor a creanțelor bugetare înaintate după termenul stabilit de instanță nu va depăși 15 zile, din momentul depunerii cererii de admitere a creanțelor în adresa instanței de judecată și administratorului/lichidatorului.”. Respectiv, norma citată face referire la mai multe termene succesive în materia creanțelor și nu asigură previzibilitatea individualizării acestora. Or, prin respectiva normă se instituie dispoziții derogatorii de la un	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			termen la altul, fără a se expune cu claritate derogarea. Spre exemplu, nu este clar la ce „termen stabilit de instanță” se face referire și dacă acesta poate interveni anterior momentului depunerii cererii de admitere a creanțelor în adresa instanței de insolvabilitate. Mai mult, tabelul creanțelor trebuie să asigure previzibilitate asupra pasivului debitorului. Astfel, dacă creanțele bugetare pot fi introduse tardiv, poate apărea riscul modificării continue a masei pasive, a planului de restructurare, ș.a.	
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că modificarea propusă nu introduce un mecanism procedural nou, ci dublează o soluție legislativă deja consacrată de art. 142 alin. (3), fără ca autorul proiectului să demonstreze existența unei necesități reale pentru instituirea unei reglementări distincte. Totodată, textul propus nu este corelat cu regimul juridic special al creanțelor fiscale prevăzut de art. 140 alin. (2), utilizează o formulare susceptibilă de interpretări și continuă tendința proiectului de a individualiza creditorul bugetar prin norme speciale chiar și în situațiile în care acesta este deja inclus în reglementarea generală. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea mecanismului unitar de verificare și consemnare a creanțelor instituit de actuala redactare a art. 142 din Legea insolvabilității.	
	La articolul 143 alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) La expirarea termenului de verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv în instanța de judecată care	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 12, în redacția propusă pentru al doilea enunț al art. 143 alin. (5) din *Legea insolvabilității*, cuvântul „tabelului” se va completa cu cuvântul „creanțelor”, în vederea asigurării unei terminologii uniforme în tot textul actului normativ. Subsecvent,	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

	examinează cazul de insolvabilitate a debitorului. Odată cu depunerea tabelului, administratorul/lichidatorul va notifica creditorii ale căror creanțe au fost admise parțial sau neadmise în totalitate în tabelul definitiv al creanțelor, precizând totodată și motivele.”.		cuvintele „va notifica” se vor substitui cu cuvântul „notifică”, în scopul respectării art. 54 alin. (1) lit. j) din *Legea nr. 100/2017*.	
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că modificarea propusă urmărește un obiectiv legitim, însă modalitatea aleasă pentru realizarea acestuia nu este compatibilă cu principiile eficienței, celerității și economiei procedurii de insolvabilitate. Instituirea obligației notificării individuale generează costuri administrative suplimentare suportate din masa debitoare, încarcă nejustificat activitatea administratorului autorizat, diminuează rolul Registrului cauzelor de insolvabilitate și se îndepărtează de concepția procedurii colective, în cadrul căreia creditorii exercită un rol activ în urmărirea procedurii. UAAM consideră că dreptul creditorilor la informare poate fi asigurat în mod deplin prin publicarea în Registrul cauzelor de insolvabilitate a tabelului definitiv al creanțelor împreună cu un raport motivat privind creanțele admise parțial sau respinse, soluție care oferă același nivel de transparență, reduce costurile procedurii și este pe deplin compatibilă cu arhitectura actuală a Legii insolvabilității. Din aceste considerente, UAAM propune substituirea obligației de notificare individual prevăzute de proiect cu obligația publicării în Registrul cauzelor de insolvabilitate a tabelului definitive al creanțelor și a raportului motivat al administratorului autorizat privind creanțele admise parțial sau respinse integral.	
	Articolul 150 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:	**Ministerul Justiției (MJ)**	Pct. 13 prevede completarea art. 150 din *Legea insolvabilității*, cu alin. (1^1), care cuprinde: „(1^1) Executarea	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

	„(1[1]) Executarea creanțelor creditorilor ai masei după intentarea procesului de insolvabilitate se execută imediat, în mod curent.”.		creanțelor creditorilor ai masei după intentarea procesului de insolvabilitate se execută imediat, în mod curent.” Astfel, formularea „se execută imediat” se consideră a fi excesivă, din moment ce nu se ia în calcul disponibilitatea reală a masei debitoare. Or, dacă masa nu are disponibilități bănești efective în conturile bancare sau active care pot fi vândute imediat pe piață pentru a genera bani, acțiunea „se execută imediat” devine inaplicabilă. Ambiguă și imprevizibilă este și expresia „în mod curent”, care necesită a fi revăzută, pentru a asigura claritatea normei. Mai mult, dispoziția se va revedea prin prisma definiției date termenului „creditori ai masei”, prevăzută în art. 2 din *Legea insolvabilității*. Potrivit acesteia prin „creditori ai masei” se înțelege creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut după intentarea procesului de insolvabilitate și se execută în prealabil, în mod curent, pe măsura apariției lor.	
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că modificarea propusă nu introduce un mecanism juridic nou și nu modifică regimul creanțelor masei debitoare, întrucât regula executării acestora în mod curent și pe măsura apariției lor este deja consacrată expres prin art. 2 din Legea insolvabilității. În aceste condiții, completarea propusă dublează inutil o soluție legislativă existentă, contravene exigențelor de claritate, concizie și economie legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017 privind actele normative și creează impresia eronată a existenței unei lacune legislative care, în realitate, nu există.	

			Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea actualei reglementări.	
	Articolul 190 alineatul (4) se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) modalitatea și termenul de stingere a restanțelor curente.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	Pct. 14 prevede completarea art. 190 alin. (4) din *Legea insolvabilității*, cu prevederea potrivit căreia, planul procedurii de restructurare va prevedea în mod expres „modalitatea și termenul de stingere a restanțelor curente”. Astfel, se va analiza necesitatea includerii unei asemenea norme în art. 190 alin. (4), având în vedere că alin. (2) al aceluiași articol, prevede deja, în formă generică, că „planul procedurii de restructurare va cuprinde, în mod obligatoriu, un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv de creanțe și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume”. De asemenea, alin. (5) al art. 190 stabilește că planul procedurii de restructurare trebuie să specifice măsurile adecvate pentru punerea în aplicare a acestuia. În partea ce vizează cuvintele „restanțelor curente” incluse în redacția art. 190 alin. (4) lit. d), acestea necesită a fi corelate cu terminologia definită în art. 2 din *Legea insolvabilității*, și anume cu termenul „a obligațiilor curente ale masei”.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
Articolul 194. Drepturile creditorilor chirografari În partea organizatorică a planului pentru creditorii nemenţionaţi la art.193 se va consemna cota reducerii creanţelor acestora, perioada pentru care a fost amînată executarea creanţelor, modul	Articolul 194 se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Nu pot fi atinse drepturile creditorilor bugetari de a-și valorifica creanțele integral din valorificarea masei debitoare, nu se admite aplicarea cotei de reducere în privința creanțelor bugetare.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	Cu referire la modificările propuse la art. 194, se constată că limitarea posibilității restructurării creanțelor bugetare poate afecta în mod direct viabilitatea și gradul de realizare a planurilor de restructurare. În condițiile în care obligațiile fiscale pot reprezenta o parte semnificativă a	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

garantării lor, alte reglementări la care pot fi supuse creanţele lor.			pasivului întreprinderilor aflate în dificultate financiară, diminuarea flexibilității mecanismelor de restructurare poate reduce capacitatea debitorului de a elabora planuri sustenabile și poate influența perspectivele de redresare economică. În consecință, intervenția propusă poate determina reducerea numărului procedurilor de restructurare finalizate cu succes și creșterea ponderii procedurilor care se finalizează cu lichidarea întreprinderilor. O asemenea evoluție poate avea efecte și asupra menținerii locurilor de muncă, activităților economice și valorificării investițiilor deja realizate. Totodată, nota de fundamentare nu conține o evaluare a impactului măsurii asupra ratei de succes a procedurilor de restructurare, asupra continuității activității economice și asupra menținerii locurilor de muncă, deși aceste elemente sunt esențiale pentru aprecierea efectelor economice ale intervenției și pentru evaluarea compatibilității acesteia cu obiectivul redresării întreprinderilor aflate în dificultate.	
Articolul 194. Drepturile creditorilor chirografari În partea organizatorică a planului pentru creditorii nemenţionaţi la art.193 se va consemna cota reducerii creanţelor acestora, perioada pentru care a fost amînată executarea creanţelor, modul garantării lor, alte reglementări la care pot fi supuse creanţele lor.	Articolul 194 se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Nu pot fi atinse drepturile creditorilor bugetari de a-și valorifica creanțele integral din valorificarea masei debitoare, nu se admite aplicarea cotei de reducere în privința creanțelor bugetare.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 15, norma propusă spre completare a art. 194 din *Legea insolvabilității* se recomandă a fi revăzută, deoarece poate aduce atingere egalității în drepturi a creditorilor, prin acordarea unui privilegiu creditorului bugetar de a-și valorifica creanțele integral din valoarea masei debitoare, înaintea celorlalți creditori. Mai mult, intervenția legislativă respectivă trebuie să aibă un scop legitim, să fie proporțională și justificată în mod obiectiv. În lipsa acestora, măsura se consideră a fi disproporționată și inechitabilă.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că modificarea propusă afectează însăși esența procedurii de restructurare și se îndepărtează de principiile fundamentale ale dreptului insolvabilității. Prin instituirea unei interdicții absolute privind reducerea creanțelor bugetare, autorul proiectului creează un privilegiu incompatibil cu caracterul colectiv al procedurii, transferă în mod disproporționat riscul economic asupra creditorilor privați, reduce semnificativ șansele confirmării planurilor de restructurare și poate conduce, în practică, la transformarea unor proceduri viabile de restructurare în proceduri de faliment. Modificarea este incompatibilă cu obiectivele urmărite de Directiva (UE) 2019/1023 și cu standardele promovate de UNCITRAL, fiind lipsită de o fundamentare economică și juridică obiectivă. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea integrală a modificării propuse și menținerea actualului mecanism de restructurare, care permite adaptarea creanțelor tuturor creditorilor în funcție de particularitățile fiecărei proceduri și de interesul colectiv al participanților.	
	La articolul 200 alineatul (1) primul enunț se completează cu textul „ , inclusiv a creanțelor fiscale”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	UAAM apreciază că modificarea propusă nu aduce niciun element de noutate normativă și nu produce efecte juridice suplimentare, întrucât creanțele fiscale sunt deja incluse în noțiunea generală de creanțe validate utilizată de art. 200 alin. (1). În loc să clarifice reglementarea, completarea propusă dublează o soluție legislativă deja existentă, încarcă inutil textul legii, contravine exigențelor de claritate, concizie și	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			economie legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017 privind actele normative și continuă tendința proiectului de individualizare nejustificată a creditorului bugetar în cadrul unor norme cu caracter general. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea modificării propuse și menținerea actualei redactări a art. 200 alin. (1).	
	La articolul 247 alineatul (2), cifrele „24” se substituie cu cifrele „36”.	**Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)**	UAAM nu formulează obiecții față de extinderea termenului propus de autor. Totuși, apreciază că modificarea nu soluționează problema de fond a reglementării, întrucât relevanța membrilor organelor de conducere nu ar trebui determinată prin raportare la un termen fix, fie acesta de 24 sau 36 de luni, dar în funcție de contribuția efectivă a acestora la apariția stării de insolvabilitate. Din această perspectivă, UAAM consideră că o soluție legislativă mai adecvată ar fi eliminarea criteriului temporal prevăzut de art. 247 alin. (2), ceea ce ar permite o aplicare mai flexibilă și mai apropiată de scopul procedurii de insolvabilitate.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
Articolul 249. Executarea silită (1) Odată cu cererea formulată conform art.248, administratorul insolvabilităţii/lichidatorul sau, după caz, comitetul creditorilor poate cere instanţei de insolvabilitate să instituie măsuri asigurătorii asupra bunurilor din patrimoniul persoanelor urmărite conform art.248. Cererea de măsuri asigurătorii poate fi formulată şi ulterior introducerii acţiunii prevăzute la art.248. (2) Sumele încasate potrivit dispoziţiilor art.248 vor intra în masa debitoare şi vor fi destinate, în cazul procedurii de restructurare,	Articolul 249: la alineatul (2), după textul „art.248” se completează cu textul „la cererea administratorului/lichidatorului”; se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Sumele încasate potrivit dispozițiilor art.248 la cererea înaintată de către oricare creditor care are interes legitim, vor intra în contul creditorului care a înaintat cererea.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)**	Cu referire la completarea art. 249 cu alin. (2^1), din analiza soluției propuse rezultă că aceasta modifică mecanismul actual de distribuire a sumelor recuperate în cadrul procedurii de insolvabilitate. Direcționarea sumelor respective în favoarea creditorului care a inițiat acțiunea poate influența echilibrul mecanismului colectiv de satisfacere a creanțelor și poate modifica stimulentele economice ale creditorilor implicați în procedură. Totodată, documentația de fundamentare nu explică în mod suficient care sunt dificultățile practice ale reglementării actuale și nici modul	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

completării fondurilor necesare în continuarea activităţii debitorului, iar în caz de faliment, în acoperirea pasivului. (3) Executarea silită împotriva persoanelor prevăzute la art.247 şi art.248 alin.(1) o efectuează executorul judecătoresc conform Codului de executare. (4) După închiderea procedurii falimentului sau a procedurii de restructurare a debitorului, sumele obţinute din executarea silită se repartizează de către administratorul insolvabilităţii/lichidator, în conformitate cu prezenta lege, în temeiul tabelului definitiv consolidat şi al planului de distribuire finală.			în care intervenția propusă contribuie la îmbunătățirea eficienței procedurii. În aceste condiții, oportunitatea soluției promovate și efectele acesteia asupra mecanismelor colective de satisfacere a creanțelor nu pot fi apreciate în mod suficient	
		Ministerul Justiției (MJ)	Sbp. 18.2 prevede completarea art. 249 din *Legea insolvabilității*, cu alin. (2^1), cu următorul cuprins: „(2^1) Sumele încasate potrivit dispozițiilor art. 248 la cererea înaintată de către oricare creditor care are interes legitim, vor intra în contul creditorului care a înaintat cererea.”. Norma citată, necesită a fi analizată suplimentar, întrucât creează o formă de executare individuală în interiorul procedurii colective, ceea ce poate duce la fragmentarea masei debitoare, pierderea controlului administratorului insolvabilității/lichidatorului asupra distribuirii, precum și perturbarea ordinii de prioritate a executării creanțelor. Or, în procedura insolvabilității regula generală este egalitatea creditorilor de același rang și distribuirea proporțională a activelor masei debitoare. Mai mult, norma propusă vine în contradicție cu esența procedurii de insolvabilitate care reprezintă o procedură colectivă pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului, unde valorificarea bunurilor se face în interesul tuturor creditorilor.	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect
		Uniunea Administratorilor Autorizați (UAAM)	UAAM apreciază că modificările propuse la art. 249 alin. (2) și alin. (2^1) afectează una dintre regulile fundamentale ale procedurii de insolvabilitate: recuperările realizate în cadrul procedurii trebuie să intre în masa debitoare și să fie distribuite	**Nota,** modificările ce vizează Legea nr.149/2012 au fost excluse din proiect

			potrivit regulilor colective stabilite de lege. Prin atribuirea sumelor recuperate în temeiul art. 248 creditorului care a formulat cererea, autorul proiectului transformă acțiunea de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere într-un instrument de recuperare individuală, creează privilegii arbitrare între creditori, afectează atribuțiile administratorului autorizat, încalcă logica distribuirii colective și generează conflicte practice pe care proiectul nu le soluționează. În realitate, modificarea propusă nu consolidează procedura de insolvabilitate, ci o fragmentează, stimulând creditorii să acționeze individual pentru a obține recuperări preferențiale, în loc ca sumele recuperate să servească interesului colectiv al masei credale. Din aceste considerente, UAAM solicită excluderea integrală a modificărilor propuse la art. 249 alin. (2) și alin. (2^1) și menținerea actualei reguli potrivit căreia toate sumele recuperate în temeiul art.248 intră în masa debitoare și sunt utilizate pentru completarea fondurilor procedurii sau acoperirea pasivului, în conformitate cu Legea insolvabilității.	
Legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor				
	Anexa se modifică după cum urmează: la poziția tarifară 8526 91 800 și 8529 10 690 coloana a patra, cifra „8” se substituie cu cifra „0”; la pozițiile tarifare 9014 80 000, 9014 90 000, coloana a patra, cifra „10” se substituie cu cifra „0”.	**Plenul Consiliului Concurenței**	Cu referire la Art. XVIII, scutirea taxei vamale la mărfurile de la pozițiile tarifare 8526 91 800, 8529 10 690, 9014 80 000 și 9014 90 000 pentru desfășurarea activității economice, ar putea prezenta semne de ajutor de stat. Astfel, facilitățile enunțate care vor fi acordate întreprinderilor, implică prezența elementelor de ajutor de stat, întrucât conferă beneficiarilor un avantaj economic care nu ar fi fost	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			posibil de obținut în condiții normale de piață. Respectiv, la implementarea normelor prevăzute în proiectul legii, inclusiv, prin elaborarea unor acte complementare de punere în aplicare a normelor enunțate, legiuitorul urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale stabilite de Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative secundare ale Consiliului Concurenței. Prin urmare, având în vedere că Codul fiscal nr. 1163/1997 conține o serie de prevederi care ar putea constitui ajutor de stat în sensul reglementat de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutor de stat, propunem completarea art. 6 cu un nou alineat, după alin. (8), care să prevadă că la acordarea facilităților, scutirilor, altor avantaje fiscale, care cad sub incidența regulilor de ajutor de stat, furnizorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale prevăzute de Legea cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței.	
		Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Dat fiind că Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a inițiat elaborarea proiectului de lege privind modificarea Anexei la Legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor, care prevede (i) ajustarea anexei în conformitate cu Nomenclatura combinată a mărfurilor a Uniunii Europene, (ii) integrarea propunerilor de poziții tarifare care vizează mărfurile (inputurile) destinate procesării în sectorul industrial pentru care propune aplicarea taxei vamale 0% la importuri, (iii) aplicarea regimului de destinație finală pentru	**Se acceptă,** propunerea a fost exclusă din proiect

			un șir de categorii de tarifare și mărfuri care vor fi utilizate exclusiv în procese de producere, se propune excluderea Art.XVIII din proiectul de lege propus spre avizare. Se consideră că o astfel de abordare va permite excluderea discrepanței procesului legislativ și va asigura promovarea unor modificări complete și argumentate la Anexa Legii nr. 172/2014 printr-un proiect unic. Notăm că MDED a elaborat analize privind categoriile tarifare sus menționate și a colectat inclusiv propunerile asociațiilor și mediului de afaceri și va integra propunerile adiționale, inclusiv propunerile aferente pozițiilor tarifare 8526 91 800, 8529 10 690, 9014 80 000, 9014 90 000.	
Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă				
		CNAS	Articolul după pct. 2 se completează cu un punct nou 3. în următoarea redacție. „3. La articolul 7 alineatul (2), textul „reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu” se substituie cu textul „reprezintă un venit din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu”. Argumentare: Formularea actuală a alin. (2) prevede expres că valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu, fără a face referire la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii. În contextul modificărilor propuse, potrivit cărora	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

			contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii urmează a fi reținute de la salariați, lipsa unei reglementări exprese poate crea neclarități privind tratamentul tichetelor de masă. În acest sens, textul se completează cu referirea expresă la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, în vederea asigurării clarității și aplicării corespunzătoare a prevederii. Actualmente, angajatorul calculează și achită contribuții de asigurări sociale la valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă. Explicațiile aferente calculării contribuțiilor de asigurări sociale la valoarea nominală a tichetelor de masă prezentate în perioada anilor 2018- 2021 au fost elaborate în colaborare cu Ministerul Finanțelor.	
Cod vamal nr.95/2021				
	Se completează cu articolul 2^1 cu următorul cuprins: „Articolul 2^1 – Asistența administrativă în domeniul vamal (1) Serviciul Vamal cooperează cu autoritățile competente ale altor state și cu organizațiile internaționale și acordă asistență administrativă, în scopul asigurării aplicării corecte a legislației vamale, prevenirii, depistării și combaterii încălcărilor legislației vamale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (2) Asistența administrativă poate include, după caz, schimbul de informații, efectuarea verificărilor la cerere, notificarea actelor administrative și alte forme de cooperare prevăzute de tratatele internaționale sau de legislația națională.	**MAE**	La art. XX, pct. 1 (care introduce art. 2^1, alin. (2) în Codul vamal nr. 95/2021), urmează completarea sintagmei „tratatele internaționale” cu expresia „la care Republica Moldova este parte”.	**Se acceptă.**

	(3) Acordarea asistenței administrative se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, a regimului secretului de stat, a secretului comercial și a altor informații protejate prin lege.”.			
	Se completează cu articolul 2^1 cu următorul cuprins: „Articolul 2^1 – Asistența administrativă în domeniul vamal (1) Serviciul Vamal cooperează cu autoritățile competente ale altor state și cu organizațiile internaționale și acordă asistență administrativă, în scopul asigurării aplicării corecte a legislației vamale, prevenirii, depistării și combaterii încălcărilor legislației vamale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (2) Asistența administrativă poate include, după caz, schimbul de informații, efectuarea verificărilor la cerere, notificarea actelor administrative și alte forme de cooperare prevăzute de tratatele internaționale sau de legislația națională. (3) Acordarea asistenței administrative se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, a regimului secretului de stat, a secretului comercial și a altor informații protejate prin lege.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Proiectul prevede completarea Codul vamal nr.95/2021 cu articolul 2^1 – Asistența administrativă în domeniul vamal. Alineatul (2) utilizează sintagma „*efectuarea verificărilor la cerere*”, însă nu stabilește procedura de efectuare a verificărilor solicitate de autoritățile competente ale altor state. Nu este clar dacă aceste verificări constituie acțiuni de control de stat și se supun regulilor generale privind controlul de stat.	**Nu se acceptă.** Activitățile de cooperare și asistență administrativă ale Serviciului Vamal nu necesită calificarea expresă ca „control de stat”, deoarece acestea reprezintă forme distincte de colaborare interinstituțională și internațională, reglementate de tratate și norme speciale, care au un scop diferit de controlul fiscal sau vamal clasic, iar supunerea lor integrală regulilor generale privind controlul de stat ar putea limita flexibilitatea și operativitatea schimbului de informații și a verificărilor transfrontaliere, afectând eficiența combaterii fraudelor vamale și a aplicării uniforme a legislației vamale, în special în contextul cooperării internaționale unde sunt necesare proceduri rapide și adaptate standardelor externe.
Articolul 5. Noţiuni principale În sensul prezentului cod, următoarele noţiuni semnifică:		**Ministerul Culturii**	În vederea corelării prevederilor cuprinse în Codul fiscal nr.1163/1997 (TITLUL IV, Anexa nr.2 ”Cota accizei pentru mijloacele de transport”, poziția tarifară 9705) cu dispozițiile Codului vamal nr.95/2021, se propune	**Se acceptă.**

			completarea Codului Vamal nr.95/2021, după cum urmează: La art.5 ”Noțiuni principale” după alineatul 2) se introduce alineatul 2^1), cu următorul cuprins: ”*Autovehicul de colecție de interes istoric* – mijloc de transport auto de orice model sau tip, cu o vârstă mai mare de 30 de ani, ce se găsește în starea lui originală, pentru care a fost emis un raport de expertiză de către un expert acreditat de autoritatea publică centrală competentă în domeniul culturii, precum și o notificare de confirmare eliberată de Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile”.	
Articolul 48. Tarife şi costuri (2) Serviciul Vamal încasează plăţi pentru prestarea de servicii speciale, cum ar fi: a) vămuirea mărfurilor şi/sau prezenţa funcţionarului vamal în afara programului de lucru al biroului vamal, al postului vamal şi/sau în alte locuri decât birourile vamale ori posturile vamale; b) analiza, încercările de laborator, expertiza sau evaluarea mărfurilor, precum şi cheltuielile poştale pentru returnarea acestora solicitantului, în special în cazul deciziilor luate în temeiul art.32 sau în cazul informaţiilor furnizate în temeiul art.10 alin.(1); c) examinarea mărfurilor sau prelevarea de probe de mărfuri în scopul verificării ori distrugerea mărfurilor, în cazul în care implică alte costuri decât cele legate de activitatea funcţionarilor vamali; d) măsuri excepţionale de control, în cazul în care acestea se dovedesc a	Articolul 48, alineatul (2) se completează cu litera i) și j) cu următorul cuprins: „i) invalidarea declarației vamale la solicitarea operatorului economic sau reprezentantului vamal; j) depozitarea mărfurilor în depozitele temporare și antrepozitele vamale instituite de către Serviciul Vamal.”.	**CCI**	**Pct. 4., se exclude.** Totodată, **suplimentar, se propune excluderea din alin (2) al art. 48 al CV, lit. „g)** modificarea declarației vamale după acordarea liberului de vamă la solicitarea operatorului economic.”. Propunerea este în contradicție cu prevederile și principiile legislației EU și creează costuri suplimentare pentru agenții economici pentru acțiuni de aplicare a legislației vamale de către Serviciul Vamal. Art. 52 alin. (1) din Codul vamal al uniunii care prevede expres că ”Autoritățile vamale nu solicită tarife pentru îndeplinirea controalelor vamale sau pentru orice alte acțiuni referitoare la aplicarea legislației vamale în cursul programului oficial de lucru al birourilor lor vamale competente.”. Mai mult, norma respectivă poate fi interpretată ca intenție de a introduce o sancționare dublă pentru greșeală în declarație vamală (suplimentar la sancțiune materială sau contravențională). Lista serviciilor respective este prevăzută în	**Notă,** menținerea posibilității de modificare a declarației vamale după acordarea liberului de vamă la solicitarea operatorului economic este necesară pentru asigurarea corectitudinii și flexibilității sistemului vamal, întrucât în practică pot apărea erori materiale, date incomplete sau informații suplimentare care nu au fost disponibile la momentul depunerii declarației, iar eliminarea acestei opțiuni ar rigidiza excesiv procedura vamală, ar crește riscul de sancțiuni pentru erori neintenționate și ar putea conduce la blocaje administrative și litigii, în timp ce legislația vamală modernă, inclusiv cea din spațiul european, permite corectarea anumitor date și după liberul de vamă tocmai pentru a asigura echilibrul între controlul autorității și realitățile operaționale ale comerțului internațional.

fi necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potenţial; e) escortarea mijloacelor de transport de către echipele mobile, la solicitarea persoanei; f) sigiliile vamale; g) modificarea declaraţiei vamale după acordarea liberului de vamă, la solicitarea operatorului economic; h) eliberarea formularului certificatului de origine preferenţială a mărfurilor.			articolul vizat din Codul uniunii și nu include modificarea sau invalidarea declarațiilor.	
	Articolul 48, alineatul (2) se completează cu litera i) și j) cu următorul cuprins: „i) invalidarea declarației vamale la solicitarea operatorului economic sau reprezentantului vamal; j) depozitarea mărfurilor în depozitele temporare și antrepozitele vamale instituite de către Serviciul Vamal.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Completarea art. 48 alin. (2) cu lit. i), privind perceperea unei plăți *pentru invalidarea declarației vamale la solicitarea operatorului economic sau a reprezentantului vamal*, poate fi acceptată doar dacă se demonstrează că această operațiune constituie un serviciu special distinct, care implică activități suplimentare efective din partea Serviciului Vamal. Totuși, invalidarea declarației poate fi necesară inclusiv din cauza unor erori materiale, tehnice sau procedurale care nu sunt imputabile operatorului economic și care nu presupun neapărat prestarea unui serviciu distinct. În asemenea cazuri, perceperea unei plăți ar putea genera costuri suplimentare nejustificate pentru mediul de afaceri. Ca alternativă s-ar putea accepta astfel de serviciu că plata doar atunci când invalidarea este solicitată din motive imputabile operatorului economic și implică activități suplimentare reale din partea Serviciului Vamal.	
Articolul 130. Reguli generale de executare silită a datoriei vamale	Articolul 130 se completează cu aliniatul (5^1) cu următorul cuprins: „(5^1) Decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere (penalităților), amenzilor și a contravalorii mărfurilor este un act	**Gangan Bogdan**	**LIMITAREA ACCESULUI LA JUSTIȚIE** Completarea art. 130 din Codul vamal cu alineatul (5^1), potrivit căruia decizia privind declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, a majorărilor de întârziere, a amenzilor și a contravalorii mărfurilor „nu poate	**Nu se acceptă.** Decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere (penalităților), amenzilor și a contravalorii mărfurilor nu poate fi contestată potrivit Codului administrativ, întrucât este

	de punere în executare a actului cu titlu executoriu și nu se supune căilor de atac.”.		fi contestată potrivit Codului administrativ”, este cea mai gravă restrângere procedurală din proiect. Norma îngrădește accesul la justiție, cu încălcarea art. 20 din Constituție („Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție”), a art. 6 § 1 și art. 13 din CEDO, precum și a dreptului la o cale de atac efectivă în privința unei ingerințe asupra proprietății (art. 1 din Protocolul nr. 1). Calificarea ca „act/operațiune de punere în aplicare” nu poate înlătura controlul judecătoresc: și operațiunile administrative care produc efecte juridice asupra patrimoniului trebuie să fie supuse unui control jurisdicțional efectiv, fie pe cale separată, fie odată cu actul de bază. Dispoziția trebuie eliminată sau reformulată astfel încât să garanteze expres dreptul la contestare.	act/operațiune de punere în aplicare a actului administrativ individual care are statut de titlu executoriu**.**
Articolul 130. Reguli generale de executare silită a datoriei vamale	Articolul 130 se completează cu aliniatul (5^1) cu următorul cuprins: „(5^1) Decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere (penalităților), amenzilor și a contravalorii mărfurilor este un act de punere în executare a actului cu titlu executoriu și nu se supune căilor de atac.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (AIR)**	În ceea ce privește completarea art. 130 cu alin. (5^1), sintagma „*nu se supune căilor de atac*” ar trebui revizuită. Chiar dacă decizia de declanșare a executării silite nu stabilește datoria, ci doar pornește executarea unei datorii deja stabilite, aceasta poate afecta direct activitatea și bunurile agentului economic. De aceea, agentul economic nu ar trebui lipsit complet de posibilitatea de a contesta executarea, mai ales dacă există erori, cum ar fi o datorie deja achitată, o sumă calculată greșit, executarea înainte de termen sau aplicarea unei măsuri disproporționate. Se recomandă de revizuită norma astfel încât să nu poată fi contestată datoria stabilită prin titlul executoriu, dar să rămână posibilă contestarea modului în care se face executarea silită.	

Articolul 130. Reguli generale de executare silită a datoriei vamale	Articolul 130 se completează cu aliniatul (5^1) cu următorul cuprins: „(5^1) Decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere (penalităților), amenzilor și a contravalorii mărfurilor este un act de punere în executare a actului cu titlu executoriu și nu se supune căilor de atac.”.	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 9 se propune completarea art. 130 din Codul vamal cu o normă potrivit căreia decizia privind declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere, amenzilor și contravalorii mărfurilor este un act de punere în executare a actului cu titlu executoriu și nu se supune căilor de atac. Această soluție este incompatibilă cu art. 20 din Constituție, care prevede că nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție, precum și cu art. 6 și 13 CEDO. Calificarea unei decizii ca act de executare nu poate exclude controlul judecătoresc dacă actul produce efecte patrimoniale directe asupra persoanei. Controlul judecătoresc trebuie să fie efectiv, nu iluzoriu. În materia executării silite, inclusiv vamale, persoana trebuie să poată contesta cel puțin legalitatea declanșării executării, existența titlului, caracterul cert, lichid și exigibil al datoriei, cuantumul sumelor urmărite, prescripția și proporționalitatea măsurii. Eliminarea totală a căilor de atac creează un dezechilibru inadmisibil între autoritate și contribuabil. Prin urmare, se va exclude acest amendament.	**Nu se acceptă** Decizia cu privire la declanșarea procedurii de executare silită a datoriei vamale, majorărilor de întârziere (penalităților), amenzilor și a contravalorii mărfurilor nu poate fi contestată potrivit Codului administrativ, întrucât este act/operațiune de punere în aplicare a actului administrativ individual care are statut de titlu executoriu**.**
	Articolul 131 va avea următorul cuprins: „**Articolul 131.** Încasarea de mijloace băneşti de pe conturile bancare şi/sau de plăţi ale debitorului (1) Din momentul când datoria vamală ajunge la scadenţă sau începând cu ziua următoare celei în care a apărut datoria vamală ori în care s-a aflat despre apariţia ei,	**Ministerul Justiției (MJ)**	La pct. 10, amendamentul pentru alin. (5) al art. 131, se va revizui, or, analogia este utilizată pentru acoperirea unui vid normativ. Aici însă legiuitorul nu constată existența unei lacune, ci dispune expres aplicarea unei norme din alt cod. În context, procedura executării silite este reglementată exhaustiv de Codul de executare, competențele executorului judecătoresc, ordinea de distribuire și rangul creanțelor sunt	**Nota.** Propunerea a fost exclusă din proiectul de lege.

	Serviciul Vamal este în drept să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile bancare și/sau de plăți (cu excepţia contului de împrumut, a conturilor bancare și/sau de plăți deschise conform prevederilor acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova și donatorii externi, a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), a conturilor de acumulare deschise conform legislaţiei insolvabilităţii) ale debitorului, dacă acesta dispune de ele şi dacă Serviciul Vamal le cunoaşte. Pentru toate categoriile de conturi bancare și/sau de plăți înscrise în Registrul fiscal de stat, ordinele incaso se emit în moneda naţională. La executarea ordinului incaso emis în moneda naţională înaintat la contul în valută străină al debitorului, banca efectuează operaţiunea de cumpărare a valutei străine contra monedei naţionale aplicând cursul valutar stabilit de ea, cu transferarea mijloacelor băneşti la bugetul de stat în aceeaşi zi. (2) În cazul în care debitorul deţine la contul său bancar și/sau de plăți mijloace băneşti, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale sunt obligați să execute, în limita acestor mijloace, ordinul incaso al Serviciului Vamal în decursul a 24 de ore din momentul în care a fost primit. (3) În cazul în care în ziua sau anterior recepţionării ordinului		reglementate expres, iar utilizarea sintagmei „prin analogie” poate crea incertitudine asupra normelor concrete care devin aplicabile. O soluție mai clară ar fi fost trimiterea directă la dispozițiile aplicabile ale art. 92 sau reproducerea regulilor relevante. De altfel, claritatea, precizia și previzibilitatea normelor reprezintă componente ale principiului securității juridice. O normă care trimite generic la aplicarea „prin analogie” este lipsită de determinare și nu poate face parte din corpul unui act normativ.	

	incaso privind încasarea mijloacelor băneşti de pe conturile bancare și/sau de plăți ale debitorului au fost înaintate alte documente executorii și/sau în aceeaşi zi au fost înaintate alte ordine incaso pentru acelaşi cont/conturi bancare și/sau de plăți, emise de organele legal abilitate, şi mijloacele băneşti disponibile în aceste conturi nu sunt suficiente pentru executarea integrală a ordinelor incaso şi a documentelor executorii indicate, acestea (ordinul incaso şi documentul executoriu) se remit de către bancă (sucursală), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale în aceeaşi zi primului executor judecătoresc emitent pentru încasarea şi distribuirea mijloacelor băneşti în ordinea satisfacerii creanţelor şi conform procedurii stabilite de Codul de executare. În aceeași zi, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică și/sau furnizorul de servicii poştale informează în scris și/sau prin alte metode legale Serviciul Vamal despre existenţa altor ordine incaso şi/sau documente executorii şi despre transmiterea acestora executorului judecătoresc corespunzător. (4) În cazul în care debitorul nu deţine la contul său bancar și/sau de plăți mijloace băneşti pentru a stinge, total sau parţial, datoria vamală şi nu există situaţiile prevăzute la alin.(3), banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă			

	electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale remite Serviciului Vamal, în termen de 3 ore după termenul stabilit de alin.(2), informaţia privind imposibilitatea executării ordinului incaso. În cazul suspendării operaţiunilor la contul bancar și/sau de plăți pentru nestingerea datoriei vamale, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale informează imediat Serviciul Vamal despre înscrierea în contul debitorului a mijloacelor băneşti. Procedura încasării incontestabile a mijloacelor de la conturile bancare și/sau de plăți se stabileşte de Banca Naţională a Moldovei în comun cu Ministerul Finanţelor. (5) Pentru situaţiile reglementate la alin.(3) al prezentului articol se vor aplica prin analogie dispoziţiile art.92 din Codul de executare nr.443/2004.”.			
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	**La art. XX din proiectul de lege** (prin care se modifică Codul Vamal)**,** la art. 131 propus în redacție nouă în proiectul de lege, propunem a se lua în considerare modificările propuse la art. 131 din Codul vamal prin proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (executarea unor hotărâri ale Curții Constituționale și perfecționarea mecanismului de executare benevolă a documentelor executorii), care a fost elaborat de Ministerul Justiției și a fost transmis spre coordonare prealabilă Băncii Naționale a Moldovei la data de 16.05.2025. Conform redacției propuse de Ministerul Justiției, la alineatul (4), ultima propoziție va avea următorul cuprins *„Procedura*	**Nota.** Propunerea a fost exclusă din proiectul de lege.

			suspendării operațiunilor, sechestrării și perceperii în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau de plăți se stabilește de Guvern". Menționăm că, aceeași redacție a fost propusă în proiectul de lege elaborat de Ministerul Justiției și pentru ultima propoziție a art. 197 alin. (3) din Codul Fiscal.	
Articolul 219. Obiectul scutirii (1) Se scutesc de taxa vamală, cu excepţia bunurilor prevăzute la art.220, loturile de marfă care sunt expediate direct dintr-o ţară străină unui destinatar în Republica Moldova şi conţin bunuri a căror valoare intrinsecă nu depăşeşte 150 de euro/lot marfă. (2) Prin derogare de la prevederile alin.(1) se scutesc de drepturi de import, cu excepţia bunurilor prevăzute la art.220, loturile de marfă care conţin bunuri a căror valoare intrinsecă nu depăşeşte 150 de euro/lot marfă şi sunt expediate direct dintr-o ţară străină de la o persoană juridică unei persoane fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător în Republica Moldova (B2C – de la business la consumator).	Articolul 219 alineatul (2) se abrogă.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Abrogarea scutirii de drepturi de import pentru loturile de marfă (coletele) cu o valoare intrinsecă de până la 150 de euro expediate direct dintr-o țară străină de către o persoană juridică unei persoane fizice (comerț online B2C)** În corelație directă cu introducerea TVA-ului la cumpărăturile online din Codul fiscal, abrogarea acestei scutiri din Codul vamal elimină complet protecția cumpărătorilor persoane fizice. Astfel, cetățenii de rând vor fi taxați automat pentru orice cumpărătură minoră de pe platformele online internaționale, indiferent de cât de mică este valoarea coletului, reducându-le accesul la mărfuri mai ieftine și lovind direct în bugetul lor de consum	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului.
Articolul 277[25]. Mărfurile şi bunurile scutite de taxa vamală Sunt scutite de taxa vamală: 11) mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar şi secundar utilizate la prepararea şi producerea medicamentelor, autorizate de Agenţia		**Ministerul Sănătății**	La art.**277[25]**, pct.11, cuvintele „listei aprobate de Guvern" se substituie cu textul: „Nomenclatorului materiei prime medicamentoase, al materialelor, al articolelor și al ambalajului primar și secundar utilizate la producerea medicamentelor de uz uman și la prepararea formelor medicamentoase magistrale, aprobat de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale." Procedura de modificare a hotărârilor de Guvern este una complexă și îndelungată, în timp ce domeniul farmaceutic este	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului.

Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, cu excepţia alcoolului etilic, a mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern;			caracterizat de o dinamică accelerată a materiilor prime și materialelor utilizate în procesul de fabricație. Transferarea competenței la autoritatea sectorială specializată permite actualizarea promptă a Nomenclatorului, asigură predictibilitate pentru operatorii economici și contribuie la debirocratizarea procesului administrativ, fără a afecta controlul și trasabilitatea substanțelor utilizate în producerea medicamentelor.	
Articolul 277[25]. Mărfurile şi bunurile scutite de taxa vamală Sunt scutite de taxa vamală: 13) mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: b) importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate pentru: – scopuri medicale, clasificate la codurile NC 8702 şi 8703; – stingerea incendiilor, clasificate la codul NC 870530000; – curăţarea străzilor, împrăştierea materialelor, colectarea deşeurilor, clasificate la codul NC 8705. Pot beneficia de facilitatea fiscală şi vamală respectivă atât beneficiarii, cu condiţia utilizării mijloacelor de transport menţionate exclusiv în conformitate cu destinaţia lor finală, cât şi persoanele terţe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari. Beneficiarii şi persoanele terţe nu pot comercializa, transmite în locaţiune, uzufruct, leasing operaţional sau financiar mijloacele de transport menţionate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, cuantumul drepturilor de import se calculează şi se achită de către beneficiar sau de către persoana		**MAI**	Se propune ca Articolul 277[25] alin. 13) de expus în următoarea redacție: „**Articolul 277[25]** Sunt scutite de taxa vamală: 13) mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: b) importate și livrate cu titlu gratuit (donație), destinate pentru: – scopuri medicale, clasificate la codurile NC 8702 și 8703; – executării acțiunilor salvatorilor și pompierilor la lichidarea consecințelor situațiilor excepționale și incendiilor, dotate cu utilaje speciale, clasificate la poziția tarifară 870530000; – curățarea străzilor, împrăștierea materialelor, colectarea deșeurilor, clasificate la codul NC 8705.” Conform HG 908/2014 privind reglementarea organizării forțelor și mijloacelor Serviciului Protecţiei Civile şi Situaţiilor Excepţionale din subordinea MAI, pct 13. subpct. 4), în categoria de automobile de intervenție se încadrează 16 tipuri de autovehicule specializate. Formularea din art. 277[25] , pct. 13), lit. b) din CV 95/2021, are un caracter restrictiv, întrucât exclude din sfera de aplicare a Codului anumite tipuri de automobile de intervenție, fără a rezulta în mod clar că o asemenea limitare a fost urmărită de legiuitor.	A se vedea argumentele de mai sus aferent subiectului.

terţă, în funcţie de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul de import, din valoarea în vamă a mijloacelor de transport şi/sau din capacitatea cilindrică a motorului la data importului.				
Articolul 277[25]. Mărfurile şi bunurile scutite de taxa vamală Sunt scutite de taxa vamală: 14) producţia de carte şi publicaţiile periodice (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic) de la codurile NC 4901, 4902, 4903 00 000, 4904 00 000 şi 4905, producţia de carte electronică şi/sau audio şi publicaţiile periodice electronice şi/sau audio (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic).		**Î.S. „Tipografia Centrală”**	Am identificat o situație care prezintă un risc atât pentru economia națională, cât și pentru Î.S. F.E.P „Tipografia Centrală” în mod special, motiv pentru care intervenim prin prezenta. *Conform prevederilor art. 277[25] pct. 14) din Codului vamal și și art.103 alin. (1) pct. 20) din Codul fiscal*, sunt scutite de taxa vamală și de TVA fără drept de deducere producția de carte și publicațiile periodice (cu excepția celor cu caracter publicitar și erotic) de la pozițiile tarifare 4901, 4902, 490300000, 490400000 și 4905, producția de carte electronică și/sau audio și publicațiile periodice electronice și/sau audio (cu excepția celor cu caracter publicitar și erotic), precum și serviciile de editare, serviciile privind dreptul de autor și drepturile conexe utilizate în acest scop. În același timp, materia primă utilizată în cadrul lucrărilor de tipar pe teritoriul Republicii Moldova – hârtie, clei, plăci etc. – **nu beneficiază de aceleași scutiri fiscale,** ceea ce pune în dificultate întreprinderile locale. Astfel, se creează situația în care aceste întreprinderi, care realizează lucrări pe teritoriul țării, **utilizând materie primă a cărei valoare include impozitele menționate anterior**, nu pot propune prețuri competitive editurilor. Ca urmare, editurile aleg adesea să comande acest tip de lucrări peste hotare și să importe produsul final – cărți, manuale etc., **beneficiind de**	**Se acceptă,** redacția art.104 din CF a fost ajustată.

			facilități fiscale pe care producătorii locali nu le pot acorda, ceea ce reduce semnificativ volumul de activitate, inclusiv, al întreprinderilor de stat implicate în tipar. În consecință, volumul lucrărilor executate de Î.S. F.E.P „Tipografia Centrală" a înregistrat o reducere substanțială. Conform informațiilor oficiale publicate de Camera Națională a Cărții din Republica Moldova pentru anul 2024, o pondere relevantă a lucrărilor de tipar aferente producției editoriale este realizată în afara teritoriului Republicii Moldova. Această situație evidențiază impactul negativ al lacunelor normative existente asupra activității de tipar din Republica Moldova și, implicit, asupra economiei naționale, prin diminuarea comenzilor plasate către entitățile autohtone. În contextul celor menționate, solicităm respectuos intervenția Dvs., reieșind din competențele deținute, cu o inițiativă de modificare a actelor normative, astfel încât să fie stabilite **facilități fiscale pentru materia primă utilizată la tiparul producției de carte și publicațiilor periodice fie să fie excluse/reduse facilitățile existente în prezent pentru produsul final importa**t, creând un mediu echitabil pentru întreprinderile locale, în mod special pentru întreprinderile de stat. Aceasta ar permite editurilor și tipografiilor de stat să participe pe picior de egalitate și să contribuie în mod real la realizarea obiectivului național de asigurare a elevilor cu manuale școlare de calitate și, totodată să mențină locuri de muncă achitând taxe și impozite în bugetul național. La fel, o soluție pe care o considerăm oportună ar fi ca entitatea care va	

			organiza licitația să stabilească în caietul de sarcini obligația participanților de a realiza lucrările pe teritoriul Republicii Moldova în cuantum de cel puțin 50 %.	
Articolul 345. Acţiunile Serviciului Vamal în cadrul controlului vamal În scopul controlului vamal, Serviciul Vamal este în drept să verifice corectitudinea şi caracterul complet ale informaţiilor furnizate într-o declaraţie vamală, o declaraţie de depozitare temporară, o declaraţie sumară de intrare, o declaraţie sumară de ieşire, o declaraţie de reexport sau o notificare de reexport, precum şi existenţa, autenticitatea, corectitudinea şi valabilitatea documentelor justificative, şi este în drept să examineze contabilitatea declarantului şi alte evidenţe, precum şi documentele referitoare la operaţiunile privind mărfurile în cauză sau la alte operaţiuni comerciale anterioare sau ulterioare, implicând aceste mărfuri după acordarea liberului de vamă. Serviciul Vamal poate, de asemenea, să examineze aceste mărfuri şi/sau să preleve probe, dacă este încă posibil să se efectueze o asemenea verificare sau prelevare.	Articolul 345 se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Astfel de controale pot fi efectuate la sediul titularului mărfurilor sau al reprezentantului său, al oricărei persoane implicate direct sau indirect în aceste operațiuni, sau al oricărei persoane care dispune de documentele și datele respective din motive profesionale.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	La modificarea art. 345 formularea propusă conține expresii largi „*orice persoană implicată direct sau indirect*” și „*orice persoană care dispune de documentele și datele respective din motive profesionale*”. Aceste sintagme pot extinde considerabil cercul persoanelor supuse verificărilor și pot crea incertitudine pentru terții care au avut doar o legătură indirectă cu operațiunea vamală. Din perspectiva mediului de afaceri, riscul constă în posibilitatea efectuării unor controale la sediul unor terți fără o delimitare clară a legăturii acestora cu operațiunea verificată și fără precizarea expresă a limitelor controlului. Întrucât aplicarea Legii nr. 131/2012 în raport cu Serviciul Vamal este limitată, iar unele controale vamale se desfășoară potrivit regulilor speciale din Codul vamal, este important ca norma să stabilească limite clare pentru a evita aplicări discreționare. Se recomandă revizuirea textului astfel încât controalele să poată fi efectuate doar la persoanele care au o legătură directă și demonstrabilă cu operațiunea vamală verificată sau care dețin documente relevante pentru aceasta. De asemenea, ar trebui precizat că verificarea se efectuează strict în limitele obiectului controlului și numai asupra documentelor și datelor aferente operațiunii vamale supuse verificării.	**Nu se acceptă,** formulările „orice persoană implicată direct sau indirect” și „persoane care dispun de documente din motive profesionale” sunt necesare pentru a evita lacunele de reglementare care ar putea fi exploatate prin interpunerea de entități terțe în circuitul operațiunilor vamale, iar delimitarea strictă doar la actorii direcți ar limita semnificativ capacitatea Serviciului Vamal de a identifica lanțurile reale de tranzacționare și de a combate fraudele complexe, în care documentele și informațiile relevante sunt deținute intenționat de intermediari, astfel încât extinderea sferei persoanelor verificabile nu reprezintă o incertitudine juridică, ci o adaptare necesară la realitățile operațiunilor comerciale moderne și la riscurile de evitare a controlului vamal.
	se completează cu articolul 381^1 cu următorul cuprins:	**CCI**	Pct. 25., se exclude. Argumentele invocate (și anume că declarațiile de tranzit se depun, însă	**Nu se acceptă, i**nstituirea sancțiunii pentru depunerea declarației vamale fără prezentarea efectivă a mărfurilor

	„**Articolul 381[1].** Nerespectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor Depunerea declarației vamale fără respectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor se sancționează cu amendă în mărime de la 4 000 la 15 000 lei.”.		marfa nu este prezentată la postul vamal declarat, sau că aceste situații generează statistici neîntemeiate, întrucât deseori, operatorul economic decide să înlocuiască declarația de tranzit cu alta, având alte informații, iar cea precedentă urmând a fi invalidată), nu sunt suficiente pentru a introduce o sancțiune. Pentru introducerea unei noi contravenții este necesar mai mult decât simpla constatare a nerespectării unei obligații formale. Fapta trebuie să fie ilicită, și să fie săvârșită cu vinovăție. De asemenea, în argumentare, lipsesc date practice: numărul de cazuri pentru o perioada, impactul etc. Cu referință la vinovăția declarantului, în realitate astfel de cazuri pot fi rezultatul unor situații obiective, tehnice cum ar fi erori de sistem, imposibilitatea prezentării din cauze neimputabile, forța majoră. Prin urmare, introducerea sancțiunii nu este motivată și nu poate fi susținută.	este necesară pentru a asigura integritatea și credibilitatea procesului vamal, întrucât prezentarea fizică a mărfurilor reprezintă o condiție esențială pentru verificarea conformității declarațiilor și prevenirea fraudelor, iar lipsa unei sancțiuni clare ar putea încuraja declararea formală a bunurilor fără existența sau disponibilitatea lor reală, ceea ce ar afecta capacitatea Serviciului Vamal de a exercita controlul efectiv și de a asigura respectarea legislației vamale.
	se completează cu articolul 381[1] cu următorul cuprins: „**Articolul 381[1].** Nerespectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor Depunerea declarației vamale fără respectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor se sancționează cu amendă în mărime de la 4 000 la 15 000 lei.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (AIR)**	Introducerea unei norme contravenționale noi – art. 381[1], care sancționează *depunerea declarației vamale fără respectarea obligației de prezentare în vamă a mărfurilor* urmărește conform NF consolidarea disciplinei vamale și prevenirea inițierii procedurilor de vămuire în lipsa mărfurilor. Totuși, redacția propusă este prea generală și nu face distincție între diferitele situații în care această obligație poate fi încălcată. Norma sancționează simpla depunere a declarației vamale fără prezentarea mărfurilor, fără a preciza dacă este necesară existența vinovăției, dacă fapta este săvârșită cu intenție sau dacă sunt avute în vedere și cazurile generate de erori tehnice, disfuncționalități ale sistemelor	

			informatice ori alte circumstanțe obiective independente de voința declarantului. În lipsa acestor precizări, există riscul aplicării sancțiunii și în situații în care încălcarea nu a produs consecințe prejudiciabile sau nu reflectă o conduită ilicită intenționată. De asemenea, intervalul sancțiunii, cuprins între 4.000 și 15.000 lei, conferă agentului constatator o marjă largă de apreciere.	
Articolul 384. Depunerea declaraţiei vamale sau a documentelor de însoţire a mărfurilor cu date eronate	se completează cu articolul 381^1 cu următorul cuprins: „Articolul 381^1 . Nerespectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor Depunerea declarației vamale fără respectarea condiției prezentării în vamă a mărfurilor se sancționează cu amendă în mărime de la 4 000 la 15 000 lei.”. Articolul 384 se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins: „(2^2) depunerea declarației vamale cu aceeași informație (date), pentru aceeași marfă, în același regim vamal, după acceptarea declarație vamale, dar pentru care nu i-a fost acordat liberul de vamă se sancționează cu amendă în mărime de la 5000 la 15000 de lei.”.	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**Introducerea unor amenzi disproporționat de mari (între 4.000 și 15.000 de lei) pentru comiterea unor erori tehnice și procedurale la depunerea declarațiilor vamale** Persoanele fizice care importă bunuri (de exemplu, un autoturism) și interacționează cu sistemul vamal riscă penalizări usturătoare pentru simple greșeli de sistem. De exemplu, dacă o persoană depune de două ori o declarație vamală (poate dintr-o eroare de operare a calculatorului) înainte de a primi liberul de vamă, sau dacă întârzie prezentarea fizică a mărfii, va fi amendată cu până la 15.000 de lei. Aplicarea unor asemenea amenzi pentru niște abateri birocratice reprezintă o povară financiară copleșitoare pentru cetățenii simpli.	
	Articolul 384 se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins: „(2^2) depunerea declarației vamale cu aceeași informație (date), pentru aceeași marfă, în același regim vamal, după acceptarea declarație vamale, dar pentru care nu i-a fost acordat liberul de vamă se sancționează cu amendă în mărime de la 5000 la 15000 de lei.”.	**CCI**	Pct. 26., se exclude. În argumentare lipsesc date practice. Nu sunt indicate numărul de cazuri constatate într-o anumită perioadă, cauzele apariției situațiilor respective, impactul financiar sau administrativ concret și nici eventualele prejudicii cauzate bugetului de stat ori securității lanțului logistic. În lipsa acestor date, introducerea unei sancțiuni contravenționale nu este argumentată.	**Notă.** A se vedea argumentele menționate la Codul contravențional.

			Se invocă drept argumente: - generarea unor statistici neîntemeiate ceea ce nu poate fi temei pentru sancționare. Pentru instituirea unei amenzi este necesară existența unui pericol social real, iar problemele de ordin statistic trebuie soluționate, prin mecanisme tehnice, corectare și filtrare a datelor, nu prin aplicarea unor sancțiuni. - existența unui volum considerabil de erori în completarea și înregistrarea declarațiilor vamale de import/export, și consumul de resurse ale sistemului informațional și ale personalului vamal. Dacă se invocă doar economia de resurse administrative, această norma nu este acceptabilă și este disproporționată. Erorile materiale, tehnice sau operaționale în procesul de declarare nu trebuie tratate automat ca fapte contravenționale, în special atunci când nu există intenție, prejudiciu și eschivarea de la plata obligației vamale. Problema abordată se rezumă la multitudinea cazurilor de invalidare a declarației. În acest context, propunerea creează o contradicție ori pe de o parte, se propune introducerea unei taxe pentru invalidarea declarației vamale (art. 48), ceea ce confirmă că invalidarea reprezintă o acțiune legală, permisă în cadrul procedurilor vamale. Pe de altă parte, suplimentar taxei, se propune aplicarea unei sancțiuni pentru o acțiune care poate fi legată de situațiile de eroare neintenționată, dificultăți tehnice ale sistemului informațional. Astfel, norma poate conduce la sancționarea disproporționată a brokerilor vamali și a agenților economici pentru acțiunile care nu constituie încălcare și nu produc prejudiciu	

	Articolul 384 se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins: „(2^2) depunerea declarației vamale cu aceeași informație (date), pentru aceeași marfă, în același regim vamal, după acceptarea declarație vamale, dar pentru care nu i-a fost acordat liberul de vamă se sancționează cu amendă în mărime de la 5000 la 15000 de lei.”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (AIR)**	Completarea art. 384 cu alin. (2^2) conform autorilor va contribui la responsabilizarea declarantului și la îmbunătățirea disciplinei în completarea declarațiilor vamale. Totuși, sancțiunea trebuie aplicată cu prudență. Din Nota de fundamentare rezultă că problema vizată ține în mare parte de erori în completarea și înregistrarea declarațiilor. Or, nu orice eroare justifică automat răspunderea contravențională. Pentru mediul de afaceri, riscul constă în sancționarea unor greșeli tehnice sau materiale care nu urmăresc eludarea controlului vamal și nu produc prejudicii. Se recomandă clarificarea normei astfel încât amenda să se aplice doar în cazul depunerii nejustificate sau culpabile a unei declarații duplicate, după atribuirea culoarului de control pentru declarația deja acceptată. De asemenea, ar trebui excluse de la sancționare situațiile generate de disfuncționalități ale sistemului informațional, erori tehnice neimputabile declarantului sau corectări efectuate la indicația Serviciului Vamal. Cu privire la mărimea sancțiunii, ca și în cazul modificării art.384, se recomandă justificarea suplimentară a cuantumului amenzii de 5.000–15.000 lei. Nota de fundamentare explică necesitatea sancționării declarațiilor duplicate, însă nu argumentează de ce a fost ales acest interval al amenzii. Pentru respectarea principiului proporționalității, cuantumul sancțiunii trebuie corelat cu gravitatea faptei, caracterul repetat al încălcării și consecințele produse (prejudiciul adus bugetului de stat).	
Articolul 399. Contravenţie vamală neînsemnată		**A.P. Camera de Comerț**	**Abrogarea articolului 399 din Codul Vamal**	**Nu se acceptă,** menținerea art. 399 este necesară pentru a acoperi situațiile

Descrierea eronată a mărfurilor în declaraţia vamală care conduce la modificarea codului mărfii, fără exonerarea de drepturi de import sau de export, constituind contravenţie vamală neînsemnată, se sancţionează cu amendă în mărime de la 400 la 1000 de lei.		**Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	Considerăm necesară revizuirea prevederilor art. 399, întrucât acestea generează suprapuneri cu alte norme ale Codului vamal și creează premise pentru aplicarea disproporționată a sancțiunilor. În primul rând, fapta descrisă la art. 399 are, în esență, aceeași latură obiectivă ca și încălcarea prevăzută la art. 384 alin. (2) din Codul vamal – depunerea declarației vamale cu date eronate privind codul mărfii, fapt care conduce ulterior la modificarea clasificării tarifare a acesteia. În aceste condiții, nu este clară necesitatea reglementării unei răspunderi contravenționale distincte pentru aceeași conduită. Totodată, textul art. 399 nu precizează în ce măsură modificarea codului mărfii atrage răspunderea. Nomenclatura Combinată a Mărfurilor utilizează un cod format din 9 cifre, iar modificarea poate interveni la nivel de capitol, poziție tarifară, subpoziție sau doar la nivelul ultimelor cifre naționale. În lipsa unor criterii clare, orice modificare, inclusiv una minoră, fără impact asupra tratamentului tarifar sau fiscal, poate conduce la sancționare. Mai mult, prevederea intră în contradicție cu logica art. 384, care condiționează răspunderea materială de existența unui efect fiscal concret, și anume diminuarea sau evitarea totală ori parțială a drepturilor de import. Conform art. 384 alin. (3), dacă suma diminuată a drepturilor de import nu depășește 500 lei, persoana este exonerată de răspunderea materială. Astfel, se ajunge la o situație paradoxală: dacă declararea eronată a codului mărfii conduce la diminuarea drepturilor de import cu 499 lei,	în care declararea incorectă a codului mărfii produce efecte distincte față de alte încălcări vamale, întrucât clasificarea tarifară reprezintă un element esențial al determinării regimului vamal, a taxelor aplicabile și a măsurilor de politică comercială, iar chiar și modificările aparent minore ale codului pot influența tratamentul vamal sau pot ascunde intenții de subevaluare ori evitare a restricțiilor, astfel încât existența unei norme contravenționale autonome asigură un instrument de descurajare și sancționare adecvată a erorilor de clasificare, contribuind la uniformizarea practicilor și la protejarea corectitudinii declarațiilor vamale.

			contribuabilul este exonerat de răspundere potrivit art. 384. În schimb, aceeași eroare de clasificare, chiar și fără niciun impact asupra drepturilor de import, poate fi sancționată în temeiul art. 399 cu amendă de la 400 la 1.000 lei. Această abordare este disproporționată și contravine principiului conform căruia gravitatea sancțiunii trebuie să fie corelată cu prejudiciul sau riscul fiscal generat. De asemenea, prevederea poate conduce la sancționarea operatorilor economici chiar și în situațiile în care clasificarea inițială a mărfii a determinat achitarea unor drepturi de import mai mari decât cele legal datorate. În asemenea cazuri, ulterior controlului vamal, modificarea codului poate conduce la constatarea unor obligații vamale mai mici, însă contribuabilul rămâne sancționat exclusiv pentru diferența de clasificare, deși bugetul de stat nu a suferit niciun prejudiciu, ci dimpotrivă, a beneficiat de încasări suplimentare. În practică, clasificarea tarifară reprezintă un proces complex. Conform Legii nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii Combinate a Mărfurilor, clasificarea presupune identificarea unui cod format din 9 cifre, bazat pe Sistemul Armonizat al Organizației Mondiale a Vămilor, structurat pe 21 de secțiuni și 97 de capitole, însoțite de note explicative detaliate. Complexitatea sistemului face inevitabilă existența unor interpretări diferite în anumite situații, fără ca acestea să reprezinte neapărat o încălcare intenționată. În acest context, simpla modificare a uneia dintre cele 9 cifre ale codului tarifar nu ar trebui să constituie, prin ea	

			însăși, temei suficient pentru sancționare, în special atunci când descrierea, natura și caracteristicile mărfii declarate rămân neschimbate și nu există impact asupra drepturilor de import. Mai mult, formularea actuală creează riscul unor abordări excesiv de formaliste și al unor interpretări abuzive. În practică, constatarea unor astfel de încălcări poate influența indicatorii de performanță ai autorității vamale, în timp ce operatorii economici sunt deseori descurajați să conteste procesele-verbale din cauza costurilor suplimentare aferente procedurilor judiciare. Chiar și în situația obținerii unei hotărâri favorabile, cheltuielile suportate nu sunt întotdeauna recuperate integral. De asemenea, acumularea unor astfel de contravenții, chiar dacă au un caracter formal și lipsit de impact fiscal, poate afecta negativ statutul de conformitate al operatorului economic și poate crea impedimente la obținerea sau menținerea unor autorizații emise de Serviciul Vamal, inclusiv în contextul evaluării criteriilor de conformitate prevăzute de art. 39 din Codul vamal. În aceste condiții, propunem: • limitarea răspunderii la situațiile în care clasificarea eronată a mărfii conduce la diminuarea drepturilor de import sau la obținerea unui avantaj fiscal; • introducerea unui prag de materialitate similar celui prevăzut la art. 384; • excluderea răspunderii pentru cazurile în care modificarea codului tarifar nu influențează cuantumul obligațiilor vamale;	

			• clarificarea expresă a nivelului de modificare a codului tarifar care poate atrage răspunderea; • corelarea art. 399 cu principiile și excepțiile prevăzute la art. 384 pentru a evita dublarea și aplicarea neuniformă a sancțiunilor.	
Articolul 400. Principiile individualizării sancţiunii materiale (4) Săvârşirea repetată a aceleiaşi contravenţii vamale cu răspundere materială în decursul unei perioade de 12 luni consecutive de la data adoptării deciziei de sancţionare duce la majorarea cu 25% a cuantumului sancţiunii materiale prevăzute de prezentul cod pentru contravenţia respectivă, dar fără depăşirea limitei maxime prevăzute pentru contravenţia vamală respectivă.		**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	**Modificarea al. (4), art. 400 din Codul Vamal** Considerăm necesară revizuirea prevederii care instituie majorarea automată cu 25% a sancțiunii în cazul repetării aceleiași contravenții vamale, întrucât formularea actuală ridică probleme de claritate, proporționalitate și conformitate cu principiile generale de aplicare a sancțiunilor. În primul rând, textul nu definește în mod clar ce se înțelege prin „aceeași contravenție vamală”. Nu este clar dacă noțiunea se referă la încălcarea aceleiași norme juridice (același articol și alineat) sau dacă include și fapte similare ca natură. Această lipsă de claritate creează premise pentru interpretări neuniforme și aplicarea discreționară a sancțiunilor. În al doilea rând, majorarea automată a sancțiunii cu 25% se aplică indiferent de gravitatea încălcării, caracterul intenționat sau neintenționat al faptei, valoarea prejudiciului cauzat ori impactul efectiv asupra drepturilor de import sau export. O asemenea abordare contravine principiului individualizării sancțiunii, care presupune evaluarea circumstanțelor concrete ale fiecărui caz și stabilirea unei sancțiuni proporționale cu gradul de pericol social și fiscal al faptei. Aplicarea practică a acestei prevederi poate conduce la rezultate inechitabile. În cazul operatorilor economici care desfășoară activități de brokeraj	**Nu se acceptă,** instituirea majorării automate a sancțiunii în caz de repetare a aceleiași contravenții vamale este justificată prin necesitatea descurajării recidivei și a consolidării disciplinei vamale, întrucât repetarea unei fapte contravenționale indică o lipsă de conformare voluntară și o ineficiență a sancțiunii inițiale, iar utilizarea unui criteriu automat de majorare asigură aplicarea uniformă și previzibilă a legii, reducând marja de discreție și evitând tratamente neunitare, în timp ce noțiunea de „aceeași contravenție” este interpretată în mod constant în practica juridică prin raportare la identitatea normei încălcate, ceea ce oferă un grad suficient de claritate pentru aplicare.

			vamal, unde activează simultan un număr mare de declaranți și sunt procesate anual mii de declarații vamale, probabilitatea statistică a apariției unor erori tehnice este ridicată. În aceste condiții, o încălcare comisă de un anumit declarant poate conduce la majorarea sancțiunii aplicate ulterior pentru o încălcare săvârșită de un alt declarant, care nu are nicio legătură cu fapta inițială și nu a avut posibilitatea să o prevină sau să o cunoască. În esență, mecanismul propus instituie o formă indirectă de răspundere colectivă, incompatibilă cu principiul potrivit căruia răspunderea și sancțiunea trebuie să fie individuale și să reflecte conduita persoanei care a săvârșit fapta. În timp, în cazul operatorilor cu volume mari de activitate, atingerea nivelului maxim al sancțiunii nu mai reprezintă o excepție, ci devine o consecință aproape inevitabilă a activității curente, indiferent de existența sau inexistența unui risc fiscal semnificativ. De asemenea, majorarea repetată a sancțiunilor poate conduce la acumularea unor penalități disproporționate în raport cu natura încălcărilor constatate, în special atunci când este vorba despre abateri tehnice sau formale, fără impact asupra încasărilor bugetare. În asemenea situații, sancțiunea își pierde caracterul preventiv și educativ și capătă un caracter excesiv punitiv. Totodată, constatarea repetată a unor asemenea contravenții poate afecta statutul de conformitate al operatorului economic și poate genera dificultăți în procesul de obținere, menținere sau reînnoire a autorizațiilor emise de Serviciul	

			Vamal, inclusiv în contextul criteriilor de conformitate prevăzute de art. 39 din Codul vamal, chiar dacă încălcările au caracter tehnic, formal sau nesemnificativ. În aceste condiții, propunem: • definirea expresă a noțiunii de „aceeași contravenție vamală"; • limitarea aplicării majorării doar pentru încălcările identice ca natură și gravitate; • excluderea majorării automate și păstrarea posibilității individualizării sancțiunii de către autoritatea competentă; • luarea în considerare a gravității faptei, a caracterului repetitiv al comportamentului și a impactului fiscal efectiv; • neaplicarea majorării în cazul încălcărilor pur tehnice sau formale care nu au generat prejudicii bugetare; • introducerea unui prag de materialitate sau a unor criterii obiective care să permită diferențierea între încălcările minore și cele care prezintă un risc real pentru interesele fiscale ale statului.	
Articolul 427. Dispoziţii tranzitorii (3) Continuarea derulării regimurilor vamale (antrepozit vamal, admitere temporară, perfecţionare activă, perfecţionare pasivă) se va efectua în conformitate cu prevederile legale în vigoare la 31 decembrie 2023, pe o perioadă de 3 ani din momentul intrării în vigoare a prezentului cod. În această perioadă, Serviciul Vamal va reexamina condiţiile care stau la baza derulării regimului vamal respectiv şi, în caz de neconformitate, va retrage autorizaţiile/acordurile în cauză imediat după expirarea termenului	Articolul 427: la alineatul (3) textul „de până la 3 ani" se substituie cu textul „de până la 4 ani";	**CCI**	La pct. 28.1., la art. 427 alin (3) se propune extinderea termenului de aplicare a scutirii de garantare în cazul regimului de perfecționare activă de la un an la trei ani. Se propune această prelungire având în vedere că industria de procesare nu este capabilă să asigure garantare care necesită surse financiare considerabile. Totodată, reiterăm argumente prezentate la etapa aprobării noului Cod Vamal când s-a acceptat amânarea termenului.	**Nu se acceptă,** propunerea se va examina ulterior.

menţionat în prezentul alineat. Autorizaţiile cu o perioadă de valabilitate limitată care sunt acordate în baza Codului vamal nr.1149/2000 şi sunt valabile la 1 ianuarie 2024 rămân valabile până la 31 decembrie 2026 sau până la expirarea perioadei indicate în autorizaţie, dacă aceasta expiră înainte de data de 31 decembrie 2026. La expirarea acestor autorizaţii în perioada respectivă, prelungirea termenului nu se va acorda, dar se vor elibera autorizaţii noi în baza prezentului cod. Termenul de valabilitate a garanţiei acceptate de Serviciul Vamal, până la 1 ianuarie 2024, pentru mărfurile aflate sub regimurile vamale antrepozit vamal sau admitere temporară, care sunt în derulare, poate fi prelungit prin amendamentul garantului până la 31 decembrie 2026, fără obligativitatea deţinerii autorizaţiei pentru garanţia globală. De asemenea, garanţia poate fi constituită prin angajamentul garantului sau mijloace băneşti depuse la contul trezorerial de garanţii, în conformitate cu prevederile prezentului cod. Eliberarea autorizaţiei de perfecţionare activă, precum şi derularea regimului de perfecţionare activă pentru o perioadă de până la 3 ani din momentul intrării în vigoare a prezentului cod se vor efectua fără obligativitatea constituirii unei garanţii. Autorizaţiile vor fi valabile pe perioada indicată în acestea, care nu va depăşi data de 31 decembrie 2027. În această perioadă, precum şi după expirarea acesteia, titularul autorizaţiei poate solicita				

exonerarea sau reducerea cuantumului garanţiei în conformitate cu art.104.				
(3) Continuarea derulării regimurilor vamale (antrepozit vamal, admitere temporară, perfecţionare activă, perfecţionare pasivă) se va efectua în conformitate cu prevederile legale în vigoare la 31 decembrie 2023, pe o perioadă de 3 ani din momentul intrării în vigoare a prezentului cod. În această perioadă, Serviciul Vamal va reexamina condiţiile care stau la baza derulării regimului vamal respectiv şi, în caz de neconformitate, va retrage autorizaţiile/acordurile în cauză imediat după expirarea termenului menţionat în prezentul alineat. Autorizaţiile cu o perioadă de valabilitate limitată care sunt acordate în baza Codului vamal nr.1149/2000 şi sunt valabile la 1 ianuarie 2024 rămân valabile până la 31 decembrie 2026 sau până la expirarea perioadei indicate în autorizaţie, dacă aceasta expiră înainte de data de 31 decembrie 2026. La expirarea acestor autorizaţii în perioada respectivă, prelungirea termenului nu se va acorda, dar se vor elibera autorizaţii noi în baza prezentului cod. Termenul de valabilitate a garanţiei acceptate de Serviciul Vamal, până la 1 ianuarie 2024, pentru mărfurile aflate sub regimurile vamale antrepozit vamal sau admitere temporară, care sunt în derulare, poate fi prelungit prin amendamentul garantului până la 31 decembrie 2026, fără obligativitatea deţinerii autorizaţiei pentru garanţia globală. De asemenea, garanţia	Articolul 427: la alineatul (3) textul „de până la 3 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”;	**Asociația Patronală a Industriei Ușoare (APIUS)** **MDED**	Revenim cu propunerea concretă de extindere a perioadei de tranziție stabilite de alin. (3) al art. 427 al Codului vamal, fie: • pe o perioadă nedeterminată (pînă la momentul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană), fie • pe o perioadă determinată suplimentară de minimum 3 ani (pînă la 31.12.2029). **Argumentare** APIUS solicită să analizați și să promovați decizia de extindere a perioadei de tranziție pentru neaplicarea obligației de garantare a datoriei vamale în regimul de perfecționare activă. Noul Cod vamal al Republicii Moldova a transpus integral prevederile legislației comunitare, inclusiv cerința de garantare obligatorie a datoriei vamale (drepturilor de import) pentru mărfurile străine plasate în regimurile vamale speciale, în special – în regimul de perfecționare activă (art. 279 alin. (5) lit. c) Cod vamal). Totodată, art. 427 alin. (3) din același Cod a instituit o perioadă de tranziție de 6 luni de la intrarea în vigoare a Codului, în care eliberarea autorizațiilor și derularea regimului se efectuează fără obligativitatea constituirii garanției respective. Anterior, la solicitarea expresă a APIUS, autoritățile publice competente au acceptat, în anul 2024, extinderea acestei perioade de tranziție pînă la 31 decembrie 2026, decizia fiind implementată prin Legea nr. 125 din 30.05.2024 pentru modificarea unor acte normative. Reiterăm mulțumirile noastre sincere pentru	

poate fi constituită prin angajamentul garantului sau mijloace băneşti depuse la contul trezorerial de garanţii, în conformitate cu prevederile prezentului cod. Eliberarea autorizaţiei de perfecţionare activă, precum şi derularea regimului de perfecţionare activă pentru o perioadă de până la 3 ani din momentul intrării în vigoare a prezentului cod se vor efectua fără obligativitatea constituirii unei garanţii. Autorizaţiile vor fi valabile pe perioada indicată în acestea, care nu va depăşi data de 31 decembrie 2027. În această perioadă, precum şi după expirarea acesteia, titularul autorizaţiei poate solicita exonerarea sau reducerea cuantumului garanţiei în conformitate cu art.104.			sprijinul acordat. Cu toate acestea, condiția de garantare, deși preluată mot-à-mot din Codul vamal al Uniunii Europene, se dovedește a fi disproporționat de oneroasă în actualul context economic al Republicii Moldova. Implementarea ei în 2027 va genera costuri suplimentare nejustificate pentru întreprinderile industriale vizate, constînd în constituirea garanțiilor și plata comisioanelor bancare aferente. Potrivit estimărilor interne ale membrilor APIUS, costurile administrative vamale legate de operațiunile de import-export de materii prime străine plasate în regim de perfecționare activă vor crește cu aproximativ 35 % față de nivelul actual. Aceste majorări vor afecta în mod direct competitivitatea întreprinderilor moldovenești pe piața externă, cu consecințe grave asupra sectoarelor industriale care angajează peste 50 000 de persoane și generează un volum anual al exporturilor de circa 1 miliard EUR. În plus, atragem atenția asupra următoarelor aspecte negative: a) Riscul neîncasării drepturilor de import în cadrul regimului de perfecționare activă este unul extrem de redus. Conform datelor oficiale ale Serviciului Vamal, în perioada 2005–2023 (cînd regimul era exonerat de obligația de garantare) au existat doar circa 6 cazuri de urmărire și încasare silită a drepturilor de import, restul obligațiilor fiind achitate benevol. Aceiași situație pozitivă s-a menținut și după aprobarea noului Cod vamal și punerea în funcțiune a perioadei de tranziție menționate (01.01.2024 – pînă în prezent). b) Constituirea garanțiilor nu aduce niciun beneficiu real bugetului de stat, deoarece, în	

			marea majoritate a cazurilor, acestea se prezintă sub formă de garanții bancare și nu prin depunere de mijloace bănești pe conturi trezoreriale. Astfel, principalii beneficiari ai mecanismului rămîn băncile comerciale, iar nu economia reală a țării. c) Majorarea costurilor de prelucrare și deteriorarea climatului investițional vor conduce, în mod inevitabil, la reducerea treptată a activității și chiar la închiderea unor capacități industriale, cu efecte directe asupra exodului forței de muncă calificate. Reiterăm susținerea fermă pentru decizia autorităților de amînare a aplicării efective a cerinței de garantare a obligației vamale pentru regimul de perfecționare activă prin instaurarea mecanismului de tranziție prevăzut la art. 427 din Codul vamal. Totuși, cu toții trebuie să resunoaștem că perioada de 6 luni inițial stabilită și chiar cea actuală extinsă pînă la 31.12.2026, nu s-au adeverit a fi suficiente pentru adaptarea întreprinderilor la noile condiții. Foarte puține dintre membrii noștri au reușit să aplice și să obțină Autorizații de utilizare a garanției globale cu reducere sau exonerare de la garanție și ne comunică necesitatea unui timp suplimentar finalizării acestor procese. În mod suplimentar menționăm că stabilirea unui termen de tranziție mai mare de 3 ani nu contravine niciunui angajament internațional al Republicii Moldova, inclusiv niciunei norme europene, aceasta fiind lăsată exclusiv la latitudinea legiuitorului național.	
Articolul 427. Dispoziţii tranzitorii (19) Mijloacele de transport de uz privat, altele decât cele prevăzute la art.3191 pct.3) a) şi b), pot rămâne pe teritoriul vamal sub regimul de admitere temporară pe o perioadă	la alineatul (19), textul „1 august 2026” se substituie cu textul „1 martie 2028”;	**A.O. „Ukrainian Women Refugee Network «Female Support Force»”**	Considerăm această inițiativă drept o măsură importantă și oportună de sprijin pentru cetățenii Ucrainei care au fost nevoiți să-și părăsească țara ca urmare a agresiunii armate și care continuă să aibă nevoie de protecție	**Nu se acceptă,** propunerea se va examina ulterior.

continuă sau întreruptă de 180 de zile într-un interval de 12 luni consecutive. Plasarea sub regimul de admitere temporară a mijloacelor de transport prevăzute în prezentul alineat, de către persoanele stabilite pe teritoriul vamal, se efectuează prin declararea verbală sau altă acţiune a mijlocului de transport, fără deţinerea autorizaţiei şi cu exonerare de la prezentarea garanţiei. Pentru mijloacele de transport neînmatriculate în Republica Moldova care au fost introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova prin declarare prin acţiune până la momentul intrării în vigoare a prezentului cod, termenul de declarare prin acţiune de 180 de zile este calculat din data intrării în vigoare a prezentului cod. Mijloacele de transport rutier înmatriculate în Ucraina pot rămâne sub regimul vamal de admitere temporară până la 1 august 2026 cu condiţia obţinerii de către cetăţenii ucraineni a unui statut conform Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova			juridică și sprijin din partea Republicii Moldova. Totodată, atragem atenția asupra faptului că redactarea propusă a proiectului de lege menține un vid legislativ existent și nu soluționează situația altor categorii de cetățeni ai Ucrainei care au părăsit, de asemenea, teritoriul Ucrainei ca urmare a războiului, însă și-au legalizat ședederea în Republica Moldova în baza altor temeiuri legale, în special în conformitate cu Legea Republicii Moldova nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, obținând dreptul de ședere provizorie sau perma-nentă. În prezent, pentru aceste persoane continuă să se aplice limita privind aflarea pe teritoriul Republicii Moldova a mijloacelor de transport înmatriculate în Ucraina – cel mult 180 de zile pe parcursul unui an calendaristic, în timp ce pentru persoanele care intră sub incidența Legii nr. 270/2008 este prevăzut un regim semnificativ mai favorabil. În opinia noastră, această abordare conduce la o reglementare juridică diferită pentru persoane aflate într-o situație de fapt comparabilă. Trebuie avut în vedere faptul că, potrivit articolului 1 al Convenției privind statutul refugiaților, refu-giat este persoana care, din cauza unei temeri bine întemeiate de persecuție sau a altor circumstanțe, este nevoită să părăsească statul al cărui cetățean este și nu poate beneficia de protecția acestuia. În același timp, înțelegerea internațională a deplasării forțate este mai largă decât categoriile naționale de statut migrațional sau de protecție. În fapt, atât persoanele care au beneficiat de protecție temporară sau	

			de un alt statut în conformitate cu Legea nr. 270/2008, cât și cetățenii Ucrainei care și-au legalizat ședere în baza Legii nr. 200/2010 au părăsit teritoriul Ucrainei din aceeași cauză – războiul și amenințările la adresa securității generate de acesta. Diferența constă exclusiv în mecanismul juridic ales pentru reglementarea șederii pe teritoriul Republicii Moldova. În acest context, considerăm că menținerea unui tratament diferențiat în ceea ce privește admiterea temporară și utilizarea mijloacelor de transport înmatriculate în Ucraina poate genera elemente de tratament inegal între diferitele categorii de cetățeni ucraineni strămutați forțat și nu corespunde pe de-plin principiilor securității juridice, proporționalității și nediscriminării, consacrate de Constituția Re-publicii Moldova, de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului și de standardele europene privind protecția persoanelor strămutate forțat. În legătură cu cele expuse, **propunem completarea proiectului de lege cu o prevedere care să per-mită aplicarea termenului prelungit de admitere temporară a mijloacelor de transport înmatricu-late în Ucraina nu doar persoanelor care intră sub incidența Legii Republicii Moldova nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, ci și cetățenilor Ucrainei care locuiesc legal pe teri-toriul Republicii Moldova în baza Legii Republicii Moldova nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.** Alternativ, propunem examinarea posibilității extinderii regimului	

			respectiv asupra tuturor mijloacelor de transport înmatriculate în Ucraina și aparținând cetățenilor Ucrainei care au sosit în Republica Mol-dova după declanșarea războiului la scară largă și continuă să se afle legal pe teritoriul acesteia.	
Codul urbanismului nr.434/2023				
	Articolul 347 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014, dar nu mai mult de 0,5% din volumul investițiilor din anul precedent”.	**Iavorscaia Elena** **Travinskaia Ecaterina**	Propunere pentru formularea noțiunii: Investițiile în capital fix reprezintă alocarea de fonduri pe termen lung pentru achiziționarea, modernizarea sau construirea de active corporale pentru care e necesara elaborarea documentatiei de constructie conform legislatiei in vigoare.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	Salutăm intenția de a finanța Fondul național pentru dezvoltarea sistemului calității în construcții din surse bugetare și susținem reducerea poverii investiționale și administrative aferente. Atragem, însă, atenția asupra unei posibile suprapuneri cu o inițiativă legislativă paralelă care prevede o contribuție obligatorie de 0,5% în sarcina mediului de afaceri. Solicităm clarificarea expresă a mecanismului de finanțare, pentru a evita instituirea unor obligații fiscale suplimentare necorelate cu obiectivele de simplificare promovate prin prezentul proiect.	
Articolul 347. Cheltuielile pentru elaborarea normativelor tehnice în construcţii (3) Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014.	alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014, dar nu mai mult de 0,5% din volumul investițiilor din anul precedent”.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Modificările propuse la art.347 din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023 contribuie la o situație incertă în privința obligației investitorilor de a contribui la Fondul național. În modificările propuse este utilizată cifra de 0,5% din volumul investițiilor ca și limita maximă pentru volumul total al Fondului, însă se exclude obligația defalcării a 0,5% din investiție de către agenții economici	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

	alineatele (5)-(8) se abrogă.		(investitori). În același timp, această obligație este păstrată în art.8 din Legea nr.329/2025 în care se prevede că „investitorii din domeniul construcţiilor au obligaţia de a contribui la Fond prin calcularea şi achitarea defalcărilor obligatorii din investiţiile în capitalul fix, în mărimea, condiţiile şi termenele prevăzute la art.347 din Codul urbanismului şi construcţiilor nr.434/2023". Astfel, se propune o normă care creează o lacună și incertitudine, odată ce pe de o parte obligația de a contribui la Fond se păstrează în raport cu investitorii, însă nu se mai prevede care este suma sau valoarea contribuției. Dacă autorii intenționează să abroge în genere obligația pentru investitori de contribui la Fond, așa cum este prevăzut în Notă, atunci proiectul de lege necesită completat cu modificările corespunzătoare la Legea nr.329/2025 privind Fondul național de dezvoltare a sistemului de documente normative în construcții.	
Articolul 347. Cheltuielile pentru elaborarea normativelor tehnice în construcţii (3) Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014.	alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014, dar nu mai mult de 0,5% din volumul investițiilor din anul precedent".	**A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)**	În final, am vrea să facem o referință și la taxa de 0,5% în construcții. Prevederile aferente Fondului național pentru dezvoltarea sistemului calității în construcții și inițiativele legislative conexe aflate în proces de consultare publică. Solicităm clarificarea modului de finanțare a Fondului național pentru dezvoltarea sistemului calității în construcții și a obligațiilor care ar putea reveni mediului de afaceri în acest sens. În particular, remarcăm că prezentul proiect indică finanțarea fondului din surse bugetare, în timp ce pe platforma Parlamentului este promovată și consultată în paralel o inițiativă legislativă distinctă, care prevede instituirea unei contribuții	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

			obligatorii de 0,5% în sarcina mediului de afaceri, cu raportarea și administrarea acesteia de către Serviciul Fiscal de Stat. În acest context, vă rugăm să clarificați: • dacă intenția autorităților este finanțarea fondului exclusiv din surse bugetare sau prin contribuții obligatorii ale mediului de afaceri; • dacă cele două inițiative legislative sunt complementare sau reprezintă abordări alternative; • care este poziția finală a Guvernului asupra mecanismului de finanțare; • dacă a fost realizată o evaluare a impactului economic al unei eventuale contribuții de 0,5% asupra sectorului construcțiilor și asupra beneficiarilor investițiilor în construcții; • cum se evită apariția unor obligații fiscale suplimentare necorelate cu obiectivele de simplificare și reducere a poverii administrative promovate prin prezentul proiect. Având în vedere existența unor abordări diferite în inițiative legislative aflate simultan în proces de consultare, considerăm necesară clarificarea expresă a regimului aplicabil, pentru a evita incertitudinile juridice și dificultățile de planificare pentru contribuabili.	
Articolul 347. Cheltuielile pentru elaborarea normativelor tehnice în construcţii	alineatele (5)-(8) se abrogă.	**MIDR**	Nu susținem propunerea de abrogare a alineatelor (5)-(8) din Articolul 347 din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, fără a fi identificate alte surse financiare pentru elaborarea normativelor tehnice in construcții.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
Norme tranzitorii				
	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia:	**Gangan Bogdan**	Art. XXIV alin.(1) pct.2 prevede că Art. XXIII „intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se pune în aplicare începând cu data de	**Nu se acceptă,** norma respectivă urmează a fi aplicată pentru toate procesele identificate.

	2. Art.XXIII – care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025		28.06.2025". Coroborat cu Art. XXII (care modifică art. VIII alin.(3) din Legea nr. 146/2025), textul reașază regimul datoriei vamale și al penalităților pentru perioade anterioare, inclusiv prin stabilirea unui termen de prescripție de 7 ani. Indiferent de eticheta de „clarificare", dispoziția produce **efecte juridice pentru trecut**, modificând tratamentul fiscal-vamal aplicabil unor fapte deja consumate. Aceasta contravine **art. 76 din Constituție** și jurisprudenței constituționale obligatorii. Prin **Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 29 octombrie 1998** (interpretarea art. 76), Curtea a statuat că data intrării în vigoare a legii nu poate preceda data publicării, iar legea **nu se aplică faptelor săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare – ea dispune numai pentru prezent și viitor**. Principiul neretroactivității este reluat și prin art. 6 din Codul civil. În materie fiscal-vamală, retroactivitatea unei norme defavorabile aduce atingere și **art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr.1 la CEDO**, obligația de plată a unui impozit/tarif constituind, în jurisprudența constantă, o ingerință în dreptul de proprietate, care trebuie să aibă o bază legală clară și previzibilă (cu titlu de principiu, cauza Șcekin v. Ucraina, hotărârea din 14 octombrie 2010).	
	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia:	**S.A. Energocom** **Ministerul Energiei**	La art. XXIV din Proiect se propune completarea cu un nou alineat (8), cu următorul cuprins: „(8) La implementarea prevederilor art. 15 lit. a) din Codul Fiscal, pentru persoanele fizice angajate în cadrul întreprinderilor care desfășoară activități reglementate și ale căror politici de salarizare sunt stabilite sau	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			limitate prin acte normative, se vor avea în vedere particularitățile acestor categorii de contribuabili, inclusiv prin aplicarea unor mecanisme adecvate de ajustare și măsuri tranzitorii, care pot include: a) adaptarea cadrului normativ privind salarizarea, în vederea menținerii competitivității pachetelor de remunerare; b) instituirea unor măsuri tranzitorii pentru diminuarea impactului creșterii sarcinii fiscale asupra veniturilor nete ale salariaților, în vederea menținerii cuantumului salariului net al angajatului cel puțin la același nivel, acordat până la 01 ianuarie 2027; c) posibilitatea recunoașterii, în scop tarifar, a costurilor suplimentare generate de modificările regimului fiscal pentru întreprinderile cu activități reglementate; d) măsuri de prevenire a riscurilor privind retenția personalului calificat, în special pentru funcțiile de conducere și specialiștii cu înaltă calificare. Modul de aplicare a prezentului alineat se stabilește în condițiile legislației în vigoare.” Propunerile enunțate sunt justificate de necesitatea prevenirii unor efecte disproporționate asupra S.A. „Energocom”, care ar putea rezulta din implementarea sistemului progresiv de impozitare. Societatea desfășoară preponderent activități reglementate în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, în condițiile unui cadru normativ care limitează flexibilitatea ajustării costurilor salariale. Astfel, sistemul de salarizare aplicabil este reglementat prin Hotărârea de Guvern nr. 743/2002, care stabilește limite maxime de remunerare pe categorii de funcții,	

			nepermițând societății ajustarea salariilor în vederea compensării eventualelor diminuări ale veniturilor nete generate de modificarea regimului fiscal. Totodată, costurile salariale care depășesc limitele prevăzute de cadrul normativ aplicabil nu sunt recunoscute în costurile tarifare și nu pot fi recuperate prin tarifele reglementate, fiind suportate din rezultatul financiar al societății. În aceste condiții, eventualele măsuri de compensare a impactului fiscal ar genera costuri suplimentare care nu ar putea fi recuperate prin mecanismele tarifare existente. În lipsa unor măsuri adecvate de adaptare, modificările propuse pot afecta echilibrul financiar al S.A. „Energocom" și capacitatea acesteia de a-și îndeplini în condiții optime obligațiile aferente activităților desfășurate. Din acest motiv, impactul proiectului asupra societății necesită o evaluare distinctă, ținând cont de specificul activităților reglementate pe care aceasta le realizează și de constrângerile legale aplicabile în materie de salarizare și recuperare a costurilor.	
		Berjan Iuliana	Eșalonarea intrării în vigoare pe 3 etape creează o perioadă de coexistență a trei regimuri TVA diferite, fără ghiduri operaționale pentru contribuabili care activează în sectoare din etape diferite. Un lanț comercial (alimentar + farmaceutic + combustibil) trebuie să aplice simultan TVA 20% pentru alimentar din oct.2026, TVA 20% pentru farmaceutic din ian.2027 și TVA 20% pentru combustibil din apr.2027 – sisteme informatice separate, risc de erori.	**Se acceptă** în redacția propusă de autor

	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepția: (3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator.	**Rotaru Viorica**	(3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea **salariului brut la un nivel care nu poate fi mai mic decât suma dintre salariul brut plus contribuția socială calculate** până la 1 ianuarie 2027. **(3^1) prin derogare de la aliniatul (3) pentru angajatorii prevăzuți în p. 1.5 din anexa 1 din legea privind sistemul public de asigurări sociale nr 489 din 08.07.1999,** vor asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027**.** **sau doar:** (3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea **salariului brut la un nivel care nu poate fi mai mic decât suma dintre salariul brut plus contribuția socială <u>în mărime de 24%</u> calculate** până la 1 ianuarie 2027. Formularea propusă în proiect este vagă și nu asigură că angajaților din agricultură nu li se vor micșora salariile ca urmare a modificărilor. Propunerea urmărește ca toată povara modificărilor salariale aferente sectorului agricol să fie suportată de angajator.	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.
	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepția: (3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	1) La alin. (3): Sintagma „salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027” nu este suficient de clară, întrucât legislația muncii delimitează noțiunile de salariu de	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

	asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator.		bază (salariul funcției/salariul tarifar), salariu suplimentar (sporuri și adaosuri la salariul de bază), precum și alte plăți de stimulare și compensare. În acest context, nu este clar dacă obligația angajatorului de a menține cuantumul salariului net se referă exclusiv la nivelul de referință a salariului de bază net sau dacă acest nivel include și alte componente ale remunerației muncii. În vederea eliminării ambiguității și asigurării unei aplicări uniforme a normei, considerăm oportună indicarea expresă a elementului salarial care constituie baza de referință, de exemplu, salariul de funcție (salariul de bază) calculat net. Totodată, considerăm necesară clarificarea sintagmei „salariul calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027”, întrucât aceasta poate genera interpretări diferite privind perioada de referință și salariul care urmează a fi luat în calcul. Propunem stabilirea expresă a salariului de referință, de exemplu: „ultimul salariu de funcție calculat net până la data de 31 decembrie 2026”. La fel, norma nu stabilește explicit mecanismul de menținere a cuantumului salariului net, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator. Astfel, prevederea propusă admite o interpretare dual, ceea ce poate genera aplicări neuniforme. Pe de o parte, norma poate fi interpretată în sensul că salariul net al salariatului trebuie menținut în mod obligatoriu la nivelul celui aferent perioadei de până la 01.01.2027, iar salariul brut urmează a fi recalculat prin aplicarea noilor cote ale contribuțiilor și impozitelor. Pe de altă parte, aceeași normă poate fi interpretată în sensul menținerii	

			cheltuielii salariale totale a angajatorului la nivelul existent până la 01.01.2027, inclusiv prin luarea în considerare a contribuțiilor sociale datorate anterior de angajator, situație în care salariul net rezultat poate fi diferit (atât mai mare, cât și mai mic) față de salariul net aferent perioadei anterioare reformei. În acest caz: -în situația în care recalcularea conduce la un salariu net mai mic decât cel existent până la 01.01.2027, înțelegem că, angajatorul este obligat să compenseze diferența și să asigure menținerea cuantumului minim al salariului net garantat de prevederea legală. -în situația în care recalcularea conduce la un salariu net mai mare decât cel aferent perioadei de până la 01.01.2027, nu este clar și urmează a fi precizat dacă angajatorul este obligat să mențină acest nivel majorat sau dacă poate ajusta salariul brut astfel încât să fie asigurată exclusiv menținerea salariului net existent până la 01.01.2027. Lipsa unei metodologii exprese de calcul poate conduce la rezultate diferite pentru salariați și angajatori, inclusiv la majorarea sau diminuarea salariului net față de nivelul existent până la 01.01.2027. Din aceste considerente, propunem reglementarea expresă a metodei de calcul privind menținerea salariului net. Suplimentar, opinăm că nu este clar modul de aplicare a prevederii respective în cazul membrilor organelor colegiale de conducere a entității, care își exercită atribuțiile în baza unor acte administrative și nu în temeiul unui contract individual de muncă iar remunerația acestora este acordata sub formă de indemnizație	

			lunară pentru exercitarea funcției, modul de calcul/determinare a cărora este stabilit prin lege (i.e. membrii Consiliului de supraveghere al BNM, în temeiul art. 26 din Legea nr. 548/1995).	
	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: 1. Art.III, Art.V, Art.XIV, Art.XV pct.5, Art.XX pct.26, pct.28.3, Art.XXII - care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; 2. Art.XXIII – care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025 3. Art.II. pct.52, pct.67, Art.XVIII care intră în vigoare la data de 1 octombrie 2026; 4. Art.II. pct.53, pct.61, Art.X. - care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027; 5. Art.II. pct.116, pct.117, pct.121-123, pct.126.1 care intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2028.	**Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)**	Prevederile alineatului (1) stabilesc, că *prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepția: 1. Art.III, Art.V, Art.XIV, Art.XV pct.5, Art.XX pct.26, pct.28.3, Art.XXII -care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; 2. Art.XXIII – care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025*. Se recomandă de argumentat prevederile punctelor 1 și 2 în Nota de fundamentare.	**Se acceptă,** urmează a fi completată Nota de fundamentare
	Art. XXIV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: 1. Art.III, Art.V, Art.XIV, Art.XV pct.5, Art.XX pct.26, pct.28.3, Art.XXII - care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; 2. Art.XXIII – care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025 3. Art.II. pct.52, pct.67, Art.XVIII care intră în vigoare la data de 1 octombrie 2026;	**Ministerul Justiției (MJ)**	Art. XXIV alin. (1) pct. 2 din proiect prevede că art. XXIII intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. Această soluție este problematică în măsura în care normele respective reașază regimul datoriei vamale, al penalităților sau al termenelor de prescripție pentru situații anterioare intrării în vigoare a legii. Principiul neretroactivității legii este garantat de art. 76 din Constituție și de art. 6 din Codul civil. În materie fiscală si vamală, norma care creează,	**Nu se acceptă,** norma respectivă urmează a fi aplicată pentru toate procesele identificate.

	4. Art.II. pct.53, pct.61, Art.X. - care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027; 5. Art.II. pct.116, pct.117, pct.121-123, pct.126.1 care intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2028.		majorează sau agravează o obligație patrimonială trebuie să fie clară, previzibilă și aplicabilă pentru viitor. O lege fiscal-vamală defavorabilă aplicată pentru trecut afectează securitatea juridică și dreptul de proprietate.	
		Dumitru Barbalat	În finalul proiectul se propune că lega va fi pusă în aplicare de la 01.01.2027. Aceasta ar fi real și legal dacă legea respective va fi adoptată până la 30.06.2026, cee ace este imposibil. Și atunci urmează a luat în calcul cerințele statuate în art.56 din legea nr.100/2017. Precum că modificările codului fiscal se pun în aplicare după 6 luni de la publicarea în MO. În aceste circumstanțe urmează ca, traditional, în final să se schimbe redacția – cu derogare de la art.56…	**Se acceptă**
	(3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator.	**CNAM**	La Art. XXIV alin.(3) din proiectul legii este menționat că, pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator. Luând în considerare estimările, pentru a menține valoarea salariului net la nivelul anului 2026, fondul de remunerare a muncii trebuie să crească cu cel puțin 23,2%. În aceste condiții, veniturile FAOAM s-ar diminua cu circa 438 milioane lei, ceea ce este inacceptabil în contextul viitoarelor reforme planificate în domeniul sănătății. De asemenea, este de remarcat faptul, că statutul de persoană asigurată în	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			SAOAM este atribuită persoanei fizice prin încadrarea în una din categoriile de persoane asigurate: persoane asigurate de Guvern, persoane asigurate în mod individual și persoane asigurate angajate. Conform datelor CNAM, la finel anului 2025, din numărul total de 2.463.548 persoane asigurate în SAOAM, 1.571.933 persoane sau 63,8% sunt asigurate de Guvern cu o contribuție medie anuală de 4566 lei, versus persoane asigurate angajate – 758.578 sau 30,8% cu o contribuție medie anuală de 12512,6 lei. Astfel, numărul persoanelor neangajate, asigurate de Guvern depășește semnificativ numărul celor angajate, care achită prima în cotă procentuală de 9%. Prin urmare, se constată că un volum considerabil de servicii medicale este destinat anume pentru cele mai vulnerabile categorii de populaţie, care prezintă o cerere sporită de asistenţă medicală. Cu toate acestea, alocațiile transferate de la bugetul de stat pentru acești beneficiari sunt mult mai mici în comparație cu costul primei de asigurare în sumă fixă sau cu contribuţia medie procentuală plătită de persoanele angajate. Concomitent evidențiem faptul, că la situația din 31.12.2025, conform datelor CNAM, numărul persoanelor neasigurate care au avut obligația de a se asigura în mod individual este de 142 367 de persoane. Totodată, conform actelor normative în vigoare, din FAOAM sunt suportate cheltuieli pentru aceste persoane care pot beneficia, la necesitate, de servicii medicale asigurate în cadrul asistenței medicale urgente prespitalicești, asistenței medicale primare, asistenței	

			medicale specializate de ambulatoriu și spitalicești în cazul maladiilor social-condiționate, cu impact major asupra sănătății publice. Un alt aspect principal este că relațiile contractuale între CNAM și prestatorii de servicii medicale (în continuare – Prestator) sunt reglementate în Contractul-tip aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.770/2022. Acest document stabilește cadrul juridic pentru achiziționarea serviciilor medicale în SAOAM, suma contractuală fiind destinată acoperirii cheltuielilor aferente acestora. Astfel, conform prevederilor Contractului, Prestatorul se obligă să acorde persoanelor asigurate asistență medicală calificată și de calitate, în volumul prevăzut în Programul unic al AOAM și în Contract, iar CNAM, la rândul său, se obligă să achite serviciile medicale prestate în baza facturilor fiscale electronice prezentate de Prestator. Totodată, ținem să menționăm faptul, că în procesul de procurare a serviciilor medicale, având ca scop sporirea accesului populației la servicii de calitate, CNAM estimează volumele contractuale de asistență medicală, bazându-se pe necesitatea populației în servicii medicale, oferta de servicii prezentată de instituțiile medico-sanitare și mijloacele financiare disponibile în fondurile AOAM. Pe parcursul ultimilor ani, necesitatea în servicii medicale crește constant din cauza îmbătrânirii populației și a prevalenței bolilor cronice (diabet, hipertensiune, oncologie). De asemenea, se înregistrează o cerere	

			mare pentru servicii spitalicești și intervenții chirurgicale complexe cu utilizarea tehnologiilor și consumabilelor costisitoare (cardiochirurgie, cardiologie intervențională, tratamentul intervențional al accidentelor vasculare cerebrale, oncologie), servicii medicale de înaltă performanță necesare pentru stabilirea diagnosticului și monitorizarea tratamentului, inclusiv pentru pacienții oncologici. În prezent în Listele de așteptare gestionate de CNAM sunt peste 16500 persoane care necesită tratament operator pentru cataractă și peste 6000 persoane care necesită operații de protezare a aparatului locomotor. Totuși, accesul la aceste servicii depinde de disponibilitatea mijloacelor financiare ale FAOAM, ceea ce limitează capacitatea sistemului de a răspunde integral necesităților populației la serviciile respective. Este stringent necesară și extinderea programelor cost-eficiente de prevenție și screening a maladiilor non-transmisibile. Prin urmare, concluzionăm că fondurile AOAM acoperă parțial necesitatea reală a populației în servicii medicale, ceea ce duce la o subfinanțare cronică a sistemului de sănătate. Prin urmare, relația dintre necesitatea populației în servicii medicale, oferta disponibilă prezentată de prestatorii eligibili în sistemul AOAM și contractele încheiate de CNAM este esențială pentru funcționarea armonioasă a sistemului de sănătate.	

			Un alt risc financiar esențial care trebuie luat în considerare vizează nivelul de pregătire a sistemului AOAM pentru aplicarea mecanismelor de coordonare a sistemelor de securitate socială, în contextul integrării europene a Republicii Moldova. Implementarea Cardului European de Asigurări de Sănătate (în continuare - CEAS), precum și a documentelor portabile S1, S2 și S3, vor genera obligații financiare directe pentru statul competent, inclusiv obligația de a rambursa costurile serviciilor medicale acordate cetățenilor noștri în alte state. Prin urmare, odată cu aplicarea acestor mecanisme, Republica Moldova va trebui să asigure nu doar emiterea și gestionarea documentelor date, ci și capacitatea efectivă de onorare a rambursărilor aferente serviciilor medicale acordate persoanelor asigurate în sistemul AOAM pe teritoriul statelor UE, SEE și Elveției. În cazul CEAS, persoanele asigurate în sistemul AOAM vor putea beneficia de asistență medicală necesară pe durata ședelilor temporare în alte state europene, iar costurile acestor servicii vor fi stabilite potrivit regulilor, tarifelor și mecanismelor de decontare aplicabile în statul în care este acordat tratamentul. În condițiile în care nivelul costurilor medicale din multe state europene este semnificativ mai ridicat decât cel practicat în sistemul național, fiecare caz tratat în străinătate poate genera obligații de plată considerabile pentru FAOAM. Riscul financiar este amplificat de faptul că aceste obligații sunt dificil de estimat. Cheltuielile aferente CEAS și documentelor portabile nu depind	

			exclusiv de planificarea internă a CNAM, ci de factori externi și variabili, precum intensificarea mobilității populației, creșterea numărului de călătorii, structura cazurilor medicale apărute în străinătate, nivelul tarifelor aplicate de alte state și fluctuațiile cursului valutar. Spre deosebire de serviciile medicale contractate pe teritoriul Republicii Moldova, unde pot fi stabilite volume, tarife și limite contractuale, rambursările transfrontaliere sunt influențate de decizii și costuri generate în afara sistemului național. În acest context, reducerea cotei primei de AOAM de la 9% la 7%, la etapa în care sistemul AOAM urmează să preia obligații financiare și administrative suplimentare, continuând să asigure furnizarea serviciilor medicale populației pe teritoriul Republicii Moldova este greu de conceput. În lipsa unei capacități financiare suficiente, există riscul apariției întârzierilor în procesul de rambursare, acumulării de obligații restante față de instituțiile competente din alte state și afectării credibilității Republicii Moldova în cadrul mecanismelor europene de coordonare a sistemelor de securitate socială. De asemenea, un alt risc cu impact financiar major asupra FAOAM, estimat la circa 50,0 mil.lei, este preluarea treptată, până în anul 2030, a finanțării integrale de către CNAM a răspunsului național la epidemiile cu tuberculoză și HIV/SIDA. În acest context, **micșorarea cotei procentuale a primei de AOAM de la 9% la 7%, periclitează**	

			sustenabilitatea financiară a SAOAM și a reformelor în domeniul sănătății.	
		CNAS	Alin. (3) la final de completat cu o propoziție nouă cu următorul cuprins: „Modul, condițiile și procedura de executare a acestui mecanism de către angajator se stabilește de Guvern.” Argumentare: Completarea este întru aplicarea uniformă a condițiilor noi de calculare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii din baza lunară de calcul de către toate categoriile de plătitori de contribuții de asigurări sociale de stat.	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.
	(3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator.	**CCI**	La alin. (3) după textul „ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator” se propune completarea cu textul „precum și de cuantumul salariului minim stabilit sau reexaminat pentru anul 2027 în conformitate cu Legea nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.” Completarea propusă este necesară în vederea asigurării concordanței dintre mecanismul de menținere a cuantumului salariului net, instituit prin proiect, și prevederile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim. Redacția actuală a art. XXIV alin. (3) stabilește drept reper salariul net calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator. Această formulare nu reglementează însă în mod expres situația în care, pentru anul 2027, cuantumul salariului minim va fi	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			stabilit sau reexaminat în temeiul Legii nr. 1432/2000. În lipsa completării propuse, norma ar putea fi interpretată în sensul că obligația angajatorului se limitează la menținerea salariului net existent până la 1 ianuarie 2027, fără luarea în considerare a drepturilor salariale care rezultă din aplicarea cuantumului salariului minim stabilit sau reexaminat pentru anul 2027. O asemenea interpretare ar putea conduce la diminuarea efectului economic al majorării determinate de modificarea salariului minim, inclusiv prin compensarea acesteia, integrală sau parțială, cu efectele transferării contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sarcina salariatului. Or, stabilirea sau reexaminarea salariului minim și ajustarea salariului necesară pentru menținerea venitului salarial net au temeiuri juridice și finalități distincte. Aplicarea cuantumului salariului minim reprezintă realizarea garanției minime de stat în domeniul salarizării, în timp ce ajustarea prevăzută de proiect urmărește neutralizarea efectului financiar produs asupra salariatului prin modificarea mecanismului de achitare a contribuțiilor sociale. Prin urmare, referirea expresă la cuantumul salariului minim stabilit sau reexaminat pentru anul 2027 este necesară pentru a delimita în mod clar efectele juridice ale celor două mecanisme și pentru a exclude interpretările potrivit cărora unul dintre acestea ar putea substitui sau diminua efectele celuilalt. Salariul net care urmează a fi menținut trebuie determinat cu luarea în considerare	

			atât a contribuțiilor sociale obligatorii datorate anterior de angajator, cât și a cuantumului salariului minim aplicabil pentru anul 2027. Completarea propusă va asigura claritatea și previzibilitatea normei, aplicarea uniformă a acesteia de către angajatori și protejarea efectivă a drepturilor salariale ale salariaților. Totodată, aceasta previne interpretările susceptibile să conducă la diminuarea efectului economic al reexaminării salariului minim prin absorbția majorării salariale de noua contribuție datorată de salariat.”	
		MAI	Alin. (3), se propune a fi expus în următoarea redacție: „(3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajator, indiferent de forma de organizare juridică, vor asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajator potrivit legislației aplicabile până la această dată.” Norma propusă are drept scop asigurarea unei tranziții echitabile la noul mecanism de impozitare a salariilor și de achitare a contribuțiilor sociale obligatorii începând cu anul 2027. Potrivit proiectului, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii urmează să fie transferate de la angajator către salariat, iar pentru a evita diminuarea salariului net, angajatorul trebuie să asigure ajustarea	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			corespunzătoare a salariului brut. Cu toate acestea, redacția actuală a alin. (3) limitează obligația de menținere a salariului net doar la „persoanele juridice - angajator". O asemenea formulare este restrictivă și poate genera o aplicare neuniformă a normei, întrucât, potrivit legislației muncii, calitatea de angajator nu aparține exclusiv persoanelor juridice. Angajatori pot fi și persoanele fizice, inclusiv întreprinzătorii individuali, gospodăriile țărănești/de fermier, titularii unor forme de activitate profesională sau alte persoane fizice care, în condițiile legii, încheie contracte individuale de muncă și achită plăți salariale. Menținerea redacției actuale ar crea un tratament diferențiat între salariați în funcție de forma juridică a angajatorului. Astfel, salariații angajați de persoane juridice ar beneficia de garanția menținerii salariului net, în timp ce salariații angajați de persoane fizice sau de alte forme de organizare ar putea fi excluși de la aplicarea aceleiași garanții, deși sunt afectați în egală măsură de modificarea sistemului de contribuții și rețineri salariale. O asemenea diferențiere nu este justificată prin scopul proiectului. Scopul normei tranzitorii nu este protejarea unei anumite categorii de angajatori, ci protejarea salariatului împotriva diminuării salariului net ca efect al schimbării mecanismului fiscal și social. Prin urmare, garanția trebuie să se aplice în mod uniform tuturor raporturilor de muncă, indiferent dacă angajatorul este persoană juridică sau persoană fizică. Totodată, extinderea normei asupra tuturor persoanelor care au calitatea de angajator este necesară pentru asigurarea clarității,	

			previzibilității și aplicării unitare a legii. În lipsa acestei clarificări, pot apărea interpretări divergente în practică, inclusiv la calcularea salariilor, efectuarea controalelor fiscale și soluționarea eventualelor litigii de muncă privind diminuarea salariului net după 1 ianuarie 2027.	
	Art. XXIV. (3) Pentru plățile salariale aferente perioadelor începând cu anul 2027, persoanele juridice - angajator va asigura menținerea cuantumului salariului net al salariatului la un nivel care nu poate fi mai mic decât salariul net aferent salariului calculat și acordat până la 1 ianuarie 2027, ținând cont de contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator.	**ABM**	Garanția salariului net: obligație neclară pentru angajatori cu structuri complexe de remunerare Art. XXIV alin. (3): angajatorul asigură menținerea salariului net ≥ nivelul anterior lui 01.01.2027. Propunere: clarificarea expresă a mecanismului de recalcul aferent menținerii salariului net, astfel încât acesta să fie aplicat în mod uniform și echitabil tuturor salariaților și angajatorilor. Propunem completarea proiectului cu prevederi exprese potrivit cărora, la aplicarea art. XXIV alin. (3), recalculul necesar pentru menținerea salariului net se efectuează fără luarea în considerare a scutirilor personale aplicabile anterior intrării în vigoare a noilor prevederi și fără includerea stimulentelor fiscale prevăzute de noul regim O asemenea soluție ar permite compararea obiectivă a efectelor vechiului și noului mecanism de impozitare, ar evita tratamentele diferențiate determinate de situația fiscală individuală a salariaților și ar reduce dificultățile de administrare pentru angajatori. O asemenea precizare este necesară pentru aplicarea coerentă și previzibilă a normei tranzitorii.	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.
	Art.II. pct.53, pct.61, Art.X. - care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027;	**CNSM**	considerăm necesar ca în cazul plăților salariale, perioadelor precedente anului 2027, angajatorul să calculeze și să vireze efectiv contribuțiile obligatorii de asigurări sociale de stat	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			în condițiile fiscale de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.	
	(4) În cazul în care se efectuează achitarea plăților salariale aferente perioadelor precedente anului 2027, la care contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii au fost calculate și datorate de către angajator, la momentul achitării plăților respective, se reține doar primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit.	**Banca Națională a Moldovei (BNM)**	2) La alin. (4): Propunem precizarea modului de aplicare a normei în cazul plăților calculate în baza salariului mediu, prevăzute de legislația muncii, cum ar fi *indemnizația pentru concediul de odihnă anual, menținerea salariului în alte cazuri prevăzute de lege etc.* În speță, nu este clar calculul acestora, având ca bază de calcul – salariul mediu al perioadelor precedente 01.01.2027, considerând că dreptul la plata acestora poate surveni după 1 ianuarie 2027, însă cuantumul acestora este determinat inclusiv și în baza veniturilor angajaților aferente perioadelor anterioare acestei date, pentru care contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii au fost calculate și datorate potrivit reglementărilor aplicabile până la implementarea reformei. Cu titlu de exemplu, indemnizația pentru concediul de odihnă acordat în luna ianuarie 2027 se calculează în baza salariului mediu aferent lunilor precedente (octombrie-decembrie 2026), respectiv, care includ perioade de activitate realizate până la 1 ianuarie 2027. Prin urmare, propunem completarea prevederii cu norme exprese privind aplicarea acestor plăți. Suplimentar, considerăm că dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului de lege necesită a fi completate cu norme care să reglementeze mecanismul de stimulare a muncii în anul intrării în vigoare a modificărilor (01.01.2027), în contextul abrogării articolelor 34–35[1] din Codul fiscal privind scutirile personale și pentru persoanele aflate la întreținere. O astfel de reglementare	**Se acceptă,** mecanismul de impozitare a veniturilor salariale rămâne în forma actuală prevăzută în Codul fiscal.

			este necesară pentru a evita incertitudini privind aplicarea facilităților fiscale în perioada de tranziție.	
	(5) Indiferent de faza procesuală la care s-a ajuns în instrumentarea/examinarea cauzelor de insolvabilitate/lichidare, calitatea procesuală a Casei Naționale de Asigurări Sociale va fi preluată de Serviciul Fiscal de Stat, în termen de 3 luni de zile din data intrării în vigoare a prezentei legi.	**CNAS**	Alin. (5) se exclude. Argumentare: Potrivit art. 73 alin. (3) și (4) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative ”(3) Actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. (4) Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancţiuni mai blînde.” Astfel, prevederile alin. (5) nu se incorporează în nici una din aceste prevederi. Potrivit acestui text de lege se preconizează o preluare automată, în termen restrâns (3 luni), a oricărei calități deținute de către Casa Națională de Asigurări Sociale în procedurile de insolvabilitate. Preluarea automată și nediferențiată a calității procesuale a Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) de către Serviciul Fiscal de Stat (SFS) în toate dosarele de insolvabilitate va constitui un blocaj institutional major și o încălcare a normelor legale actuale. Această prevedere legală perturbă grav securitatea raporturilor juridice și eficiența procedurilor. Preluarea se va manifesta prin transfer instant generic circa 2 000 mii de dosare în proces de desfășurare din gestiunea CNAS către SFS într-un termen restrâns, care va genera un blocaj judiciar-administrativ, or procedurile de insolvabilitate se desfășoară pe principiul celerității care nu poate fi suspendat. Transmiterea cauzelor (de insolvabilitate, civile, penale) care constituie procese complexe în	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

			desfășurare, impune intervenirea unor noi reprezentanți fără ca aceștia să cunoască actele de procedură anterioare, strategiile de recuperare a creanțelor aplicate, precum și specificul fiecărui debitor în coraport cu creanțele BASS. Prin adoptarea prezentei prevederi legale va fi încălcat principiul independenței creanțelor și autonomiei bugetare, or bugetul administrate de CNAS este distinct de Bugetului de Stat. CNAS și SFS au personalitate juridică proprie și competențe clar delimitate prin lege. Substituirea mecanică a unui creditor cu un alt subiect, fără stingerea obligației sau transmisiunea legală a creanței de bază (cesiune, succesiune), contravine principiilor Codului civil privind titularul dreptului material. Această prevedere legală contravine termenilor imperativi din Legea insolvabilității nr.149/2012, deoarece în procedurile de insolvabilitate, termenele pentru depunerea cererilor de admitere a creanțelor, contestarea tabelului preliminar sau definitiv sunt termene de decădere (imperative) care nu pot fi prelungite sau suspendate. La fel, prin schimbarea creditorului care urmează a fi efectuată prin preluarea procedurilor de către SFS există riscul pierderii drepturilor de către ultimul, or schimbarea creditorului indiferent de faza procesuală în termen de 3 luni poate duce la situații în care SFS va prelua dosarul după expirarea termenului de validare a creanțelor CNAS sau după aprobarea Planului de restructurare, punând SFS în imposibilitatea legală de a-și exercita drepturile de creditor.	

			La fel, prin această preluare vor fi încălcate normele de procedură civilă privind succesiunea în drepturi care stabilește clar temeiurile pentru o succesiune, or conform normelor Codului de procedură civilă, succesiunea procesuală este generată de reorganizarea persoanei juridice, deces, cesiune de creanță sau preluare de datorie. În cazul preluării de către SFS a procedurilor de insolvabilitate CNAS nu se reorganizează și nu își pierde personalitatea juridică. Transferul forțat prin lege încalcă prevederea legală de bază, deoarece titularul de drept al creanței (CNAS) rămâne activ, dar este deposedat de dreptul său de a interveni în fața instanțelor de judecată/organelor de urmărire penală. Prevederea legală dată nu acordă o calitate procesuală activă/pasivă SFS cu dreptul material, or pentru a fi parte într-un proces, o entitate trebuie să fie titularul dreptului material încălcat. SFS nu devine titularul contribuțiilor de asigurări sociale care aparțin bugetului CNAS, ci doar un reprezentant silit. Acest lucru creează o contradicție conceptuală în CPC și anume, SFS va solicita încasarea unor sume pe care nu le gestionează în propriul bilanț. Înlocuirea părților în procesele de insolvabilitate cu transmiterea în masă a procedurilor în derulare va obliga instanțele de judecată și organele de urmărire penală să amâne ședințele, pentru formalizarea procedurilor substituire, generând tergiversări procedurale. Această prevedere va crea un conflict de interese la adunările creditorilor, deoarece SFS și CNAS au adesea ponderi diferite în comitetul	

			creditorilor sau adunarea creditorilor, având interese bazate pe specificul datoriilor la bugetul de stat versus contribuțiile sociale. Vor fi create tergiversări în valorificarea bunurilor și distribuirea mijloacelor financiare de către administrator, or atunci când administratorul valorifică activele debitorului și urmează să distribuie sumele obținute către creditori, el va întâmpina un blocaj instituțional.	
Propuneri generale				
		CNPM	**Încălcarea normelor legale privind transparența decizională și termenele de consultare publică** Guvernul a alocat un termen de doar 6 zile lucrătoare pentru analizarea, consultarea și transmiterea propunerilor referitoare la acest pachet masiv de modificări fiscale și vamale. Membrii CNPM solicită extinderea de urgență a perioadei de consultare publică la minimum 20 de zile lucrătoare, respectând astfel prevederile clare ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative. Analizarea unui proiect cu un asemenea impact structural asupra economiei nu se poate realiza în mod eficient în câteva zile. Timpul extrem de restrâns împiedică asociațiile de afaceri să realizeze modelări financiare interne detaliate și consultări cu membrii lor din teritoriu. Graba în adoptarea acestor modificări încalcă principiul predictibilității fiscale și va genera un val de instabilitate, neclarități în aplicare și litigii administrative complexe între companii și autoritățile statului. **Necesitatea evaluării de impact și prelungirea termenelor de consultare publică**	**S-a luat act, procesul a fost asigurat conform Legii nr.100/2017**

			Procesul de promovare a acestor modificări fiscale majore, inclusiv cele legate de sectorul imobiliar și de construcții, a fost realizat într-un ritm accelerat, oferind mediului de afaceri un termen extrem de restrâns pentru analiză și transmiterea obiecțiilor. Se solicită stoparea promovării proiectului până la elaborarea și publicarea unei evaluări ex-ante cuprinzătoare și independente cu privire la impactul asupra investițiilor, pieței imobiliare, locurilor de muncă și dezvoltării regionale. Totodată, este necesară prelungirea termenului de consultare publică la minimum 20 de zile lucrătoare, în deplină concordanță cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative. Lipsa unor calcule economice și a unor simulări pe modele de business reale riscă să destabilizeze un sector care contribuie semnificativ la Produsul Intern Brut. Adoptarea în grabă a unor prevederi care modifică substanțial prețul locuințelor și costurile de construcție încalcă principiul predictibilității fiscale, afectează climatul investițional și va genera un climat de incertitudine juridică, urmat în mod inevitabil de litigii administrative complexe între companii și organele de control.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Recomandă excluderea cuvântului *„(sucursală)”* pe textul proiectului de lege. În acest sens, menționăm că, potrivit definiției prevăzute la art. 3 din Legea nr.202/2017, sucursala reprezintă o subdiviziune separată a băncii, fără personalitate juridică distinctă, fiind dependentă din punct de vedere juridic de banca respectivă și desfășurând, în numele acesteia, toate sau unele dintre activitățile specifice instituțiilor bancare. Prin urmare,	**Se acceptă**

			sucursala constituie o parte integrantă a băncii, iar utilizarea distinctă a acesteia în textul proiectului de lege este redundantă.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Proiectul de lege propune modificări semnificative ale cadrului fiscal, inclusiv reformarea impozitării veniturilor persoanelor fizice, revizuirea regimurilor fiscale speciale și a facilităților fiscale existente, precum și ajustarea unor prevederi privind taxa pe valoarea adăugată (TVA) și accizele. În acest context, observăm că, deși nota de fundamentare argumentează necesitatea și obiectivele măsurilor propuse și descrie direcția generală a efectelor anticipate, aceasta nu conține estimări cantitative care să permită evaluarea impactului economic și financiar al principalelor modificări. În special, nu sunt prezentate calcule sau scenarii privind efectele asupra venitului disponibil al populației, pe categorii de contribuabili, asupra nivelului prețurilor, puterii de cumpărare și activității economice. În absența unor astfel de estimări, nu poate fi apreciată pe deplin amploarea impactului economic și financiar al reformei.	**S-a luat act**
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Cu referire la obligația angajatorului de a ajusta salariul brut pentru menținerea salariului net, opinăm că o astfel de prevedere necesită clarificări suplimentare sub aspectul modalității de aplicare. În redacția actuală, nu este clar care va fi salariul net de referință care urmează a fi menținut, dacă la determinarea acestuia vor fi luate în considerare doar elementele permanente ale salariului sau și plățile cu caracter variabil, precum primele, premiile și alte	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect

			stimulente, precum și modul de aplicare a noilor reguli în cazul persoanelor angajate după data de 1 ianuarie 2027.	
		Banca Națională a Moldovei (BNM)	Atenționăm că implementarea prevederilor proiectului de lege va implica revizuirea documentelor și mecanismelor interne de salarizare ale angajatorilor. În acest sens, poate deveni necesară ajustarea statelor de personal, a grilelor salariale, a regulamentelor privind salarizarea, precum și a contractelor individuale de muncă în care salariul este stabilit într-o sumă fixă, pentru a asigura corespunderea acestora cu noul mecanism de calcul al contribuțiilor și al remunerației, reprezentând un efort semnificativ pentru angajatori. De asemenea, modificarea structurii salariului brut poate genera efecte indirecte asupra altor drepturi și beneficii stabilite în funcție de salariul brut sau de fondul de retribuire a muncii. În lipsa unor reglementări suplimentare, majorarea salariului brut determinată exclusiv de transferul contribuțiilor sociale în sarcina salariatului poate influența calculul anumitor plafoane, limite și beneficii prevăzute de legislație sau de actele interne ale angajatorului, ceea ce, opinăm că justifică realizarea unei evaluări suplimentare a impactului acestor modificări și necesitatea intervenției legislative.	**Nota,** propunerea a fost exclusă din proiect
		Dumitru Barbalat	1. Actualmente în codul fiscal sunt 478 art. + anexe (vedeți anexa). În proiect se propune modificarea/completarea a 130 art. În temeiul art.63 din legea nr.100/2017 în această situație (130/478 = 27,1%) legea nr.100/2017 tehnica legislativă cere emiterea unui nou act normativ. Deoarece până în	**S-a luat act**

			prezen codul fiscal a mai fost modificat/completat esențiel – prin 283 legi. Și a devein o mare povară pentru toți cei care în diferită măsură sunt în situație să cunoască acest important act normativ. 2. Dacă concomitant se propune modificarea/completarea și a altor 21 legi, legea respectivă va fi mult mai complicată de însușit/implementat/executat de către rezidenții (cetățeni și p/juridice) R. Moldova și de către investitorii străini actuali și cei potențiali. 4. În temeiul art.72 din Constituție Parlamentul aprobă legi constituționale, legi organice și legii ordinare. În temeiul art.8(2) și art.44)1) din legea nr.100/2017 categoria respectiv a legii se aduce în clauza de adoptare a legii. Codurile, în temeiul art.60 din legea nr.100/2017 sunt legi organice. Dar codul fiscal nu este catalogat cu categoria respectivă ca lege – lege organică. Ceea ce duce la nulitatea juridică a respectivului cod, în temeiul art.7 din Constituție. Propuneți în proiect un art. prin care codul fiscal va fi botezat cu categoria de lege organică. 5. Legea organică nr.181/2014 cu privire la finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, din mai multe considerente a jurisprudenței, este superioară codului fiscal (fără categorie) și este adoptat anterior legii 181/2014). În legea nr.181/2018 sunt nominalizați administratorii respectivelor bugete cu anumite atribuții/responsabilități. Dar nicidecum nu se pomenește despre Serviciul Fiscal de Stat. În aceste circumstanțe SFS care se conduce de codul fiscal (act normative-juridic nelegal) și nu este	

			pomenit în legea nr.181/2014, are unele dificultăți în legalizarea ativității. Cu atât maim mult, că MF la emiterea rapoartelor despre executarea bugetelor se ghidează de datele venit/cheltuieli ale Trezoreriei și nu de cele de la SFS. Iar datele despre venituri la bugete raportate de către SFS sunt mult inferioare celor de la Trezorerie și cele care ulterior persistă în rapoartele respective de executare a bugetelor. 6. În art.81 din legea nr.181/2014 se declară despre careva responsabilitate juridică, inclusiv penală, pentru neexecutarea/încalcarea legii respective. Numai că din 2014 până în prezent MF sau Guvernul nu au popus un art. în codul penal macar pentru administratorii bugetelor – MF, MS, MMuncii și APL. Ar fi obligatoriu ca deja actualmente în respectivul proiect de lege de suplinit cu un art. responsabiliate penală pentru administratorii bugetelor și, posibil unu-două art. pentru alte situații mai des întâlnite.	
		Rotaru Viorica	Pentru că nu am văzut în proiectul politicii fiscale pe anul 2027 modificări la art. 87, revin insistent să fie făcute corectări în mecanismul de amânare a achitării impozitului pe venit conform articolului 87 (1^1) din Codul fiscal. 1. Norma actuală nu prevede ce se întâmplă când, folosind amânarea achitării impozitului, profitul anului respectiv este folosit pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți. Partea de impozit pe venit aferentă acestui profit nu va fi achitată niciodată la stat. Apare confuzie și risc de interpetări diferite.	**Nota** Propunerea se va examina suplimentar în cadrul exercițiului de rescriere a Codului fiscal.

			Propun ca art. 87 (1¹) să fie înlocuit "în care au fost plătite dividende" cu "în care a fost folosit profitul". 2. Am constatat că folosirea în calcul a numitorului ”profitul până la impozitare” duce întotdeauna la situația în care, după ce este distribuit tot profitul sub formă de dividende, rămâne sold neachitat al impozitului pe venit aferent perioadei respective. Din nou apare confuzia fără răspuns ce e mai departe de făcut cu acest sold? Prorata e un calcul matematic dar nu un concept și constat că formula inițială în vigoare pe anii 2023-2024 a fost cea corectă. Raționamentul de a schimba numitorul nu corespunde situației. Ca să fie tot impozitul calculat numitorul și numărătorul trebuie să fie egale, adică coeficientul final (prorata) să fie egal cu 1. ”Profitul până la impozitare” = ”dividende” + ”impozitul pe venit calculat” Formula corectă ar fi ”dividende distribuite/profit net”, deoarece ”dividende distribuite” = ”profit net”. De aceea este nevoie de înlocuit la punctul a) "profitul până la impozitare" cu "profitul net".	
		Asociatia Procesatorilor din Industria Alimentară (APIA)	Este o practică răspândită printre țările spațiului european, unde majoritatea statelor (cu mici excepții) au o cotă TVA redusă pentru produsele alimentare. Suplimentar, considerăm că astfel de reforme fiscale grandioase pot fi promovate doar în paralel cu alte măsuri de sprijin a producției industriale naționale, cum ar fi scutirea de taxe vamale a materiei prime și utilajelor importate, utilizate în scopuri de producere (regim vamal destinație	**Se acceptă** în redacția propsu de autor

			finală) și plafonarea la 20% a reducerilor comerciale plătite de producători rețelelor comerciale locale (există riscul ca comercianții să solicite reduceri comerciale suplimentare de la producători, pentru a reduce din creșterea prețurilor la raft – practică comercială neloială). Subsecvent, solicităm respectuos ca introducerea taxei vamale zero la importul materiei prime utilizate în producerea alimentară să fie parte componentă a proiectului de lege prenotat, pentru a re-asigura obiectivul guvernării de a promova fabricarea și exportul produselor autohtone cu valoare adăugată.	
		Primăria m. Bălți	Propunerile municipiului Bălți de completare a proiectului de lege pentru consolidarea autonomiei financiare locale. Pentru consolidarea efectivă a capacității și autonomiei financiare la nivel local, Primăria Municipiului Bălți solicită includerea următoarelor propuneri suplimentare în proiectul de lege: I. Modificarea și completarea Legii privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003, cu următoarele amendamente: 1. la alin. (5) lit. b) (i) defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor fizice, să se modifice precum urmează: „pentru bugetul municipal Bălţi - 100% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălţi (cu excepţia unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul întâi din componenţa municipiului)’’ - în condițiile adoptării prevederilor de reducere a cotei impozitului pe venitul persoanelor fizice de la 12% la 7% (ca măsură de compensare a pierderilor);	**Nu se acceptă,** propunerea nuu face obiectul politicii fiscale și vamale

			2. alin. (5) să se completeze cu o literă suplimentară cu următorul conținut: „defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor juridice: „pentru bugetul municipal Bălți – 50% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălți (cu excepția unităților administrativ-teritoriale de nivelul întîi din componența municipiului); 3. să se excludă din alin. (6) al art.11 al Legii privind finanțele publice locale textul „cu excepția bugetului municipal Bălți", fapt care a dus începând cu anul 2015 la o subestimare artificială a capacităților financiare a municipiului.	
		Primăria m. Bălți	Împuternicirea autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ teritoriale cu dreptul de aprobare și percepere a taxelor speciale, suplimentare celor reglementate în Codul fiscal, în mărimea și modul stabilit de către autoritățile publice locale. Această extindere a competențelor și responsabilităților autorităților publice locale presupune modificarea normelor Codului fiscal.	**Nu se acceptă,** propunerea deja să se regăsește în cadrul normativ actual
		Primăria m. Bălți	Direcționarea către bugetul municipal a amenzilor și a altor sancțiuni pecuniare aplicate pentru contravenții și încălcări constatate în raza teritoriului administrat. În prezent, o parte a amenzilor contravenționale și fiscale constatate pe teritoriul municipiului se virează la bugetul de stat. Direcționarea acestor venituri către bugetul local ar institui un mecanism de sporire a autonomiei financiare a municipiului. Un astfel de mecanism ar genera un efect de stimulare a disciplinei urbane, întrucât resursele suplimentare ar putea fi reinvestite în îmbunătățirea serviciilor publice și a infrastructurii locale. În	**Nu se acceptă** Direcționarea integrală a amenzilor și sancțiunilor pecuniare către bugetele locale poate crea un conflict de interese instituțional, întrucât autoritățile locale ar deveni beneficiare directe ale sancțiunilor aplicate, ceea ce poate afecta percepția de imparțialitate a activității de control și sancționare; în plus, amenzile au în principal un rol preventiv și coercitiv, nu unul de finanțare a administrației locale, iar repartizarea lor prin mecanismele generale ale bugetului public asigură o distribuire mai echilibrată a resurselor între unitățile administrativ-teritoriale

			acest sens, Primăria municipiului Bălți solicită completarea cadrului legal astfel încât amenzile și alte sancțiuni aplicate pentru faptele constatate în raza teritoriului administrat să constituie venit al bugetului unității administrativ-teritoriale pe teritoriul căreia au fost săvârșite.	și evită dependența veniturilor locale de volumul sancțiunilor aplicate.
		Primăria m. Bălți	Instituirea unor mecanisme eficiente de combatere a economiei tenebre și a muncii nedeclarate. Combaterea economiei tenebre ar extinde baza impozabilă și ar spori veniturile bugetare, fără a majora sarcina fiscală a contribuabililor care își declară corect și integral veniturile. Economia tenebră și fenomenul salariilor „în plic" afectează în mod direct sursele de venit ale municipiului. Primăria municipiului Bălți propune consolidarea capacității de control a Serviciului Fiscal de Stat și înăsprirea controalelor fiscale, îndeosebi în domeniile cu risc ridicat de evaziune fiscală și de remunerare nedeclarată.	**Se acceptă** în măsura în care Guvernul de comun cu Serviciul Fiscal de Stat depune eforturi continue pentru combaterea economiei tenebre.
		Primăria m. Bălți	Racordarea salariilor din cadrul întreprinderilor monopoliste de stat la nivelurile sistemului bugetar public national. Se propune plafonarea și ajustarea salariilor din întreprinderile monopoliste de stat la niveluri optime și rezonabile, corelate cu grilele de salarizare aplicabile în sistemul bugetar public național. Cheltuielile salariale excesive ale acestor entități se reflectă direct în tarifele percepute pentru serviciile prestate populației și instituțiilor publice locale. Plafonarea și optimizarea acestor cheltuieli ar contribui la reducerea poverii tarifare, la utilizarea economă, eficientă și eficace a resurselor publice și la consolidarea sustenabilității financiare a serviciilor de interes general.	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale		**Autoritatea Aeronautică Civilă (AEC)**	Intervenim cu următoarele propuneri la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, după cum urmează: 1. Anexa nr.2 la Legea în redacția actuală se substituie în cu Anexa nr.2 în următoarea redacție ,, Anexa nr. 2 **LISTA categoriilor de personal din aviaţia civilă ale cărui condiţii de muncă se încadrează în condiţii speciale** 1. Personalul aeronautic navigant: a) membrii echipajelor de zbor (piloți, ingineri naviganţi); b) membrii echipajelor de cabină (însoțitori de bord); c) personalul de inspecţie în zbor a operaţiunilor aeriene (inspectorii şi alţi specialişti în activitatea de zbor) din cadrul autorității cu funcții de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, care participă la zboruri în componenţa echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor pentru menținerea valabilității certificatului de personal navigant; 2. Personalul aeronautic nenavigant: a) controlorii de trafic aerian; b) personalul tehnic calificat care lucrează direct la proiectarea, certificarea, fabricaţia, inspecţia, întreţinerea, reparaţia şi operarea tehnicii aeronautice.”. Redacția propusă se bazează pe dispozițiile cadrului normativ în domeniu, în special ale art. 23 alin. (1) și art. 25 alin. (1) din Codul aerian nr. 301/2017, și ale actelor normative subsecvente (Regulamentul de stabilire a cerinţelor tehnice şi a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviaţia civilă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 204/2020, Regulamentul de stabilire a cerințelor	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			şi procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 134/2019, Regulamentul privind menţinerea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea întreprinderilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 641/2019), care transpun regulamentele europene și asigură implementarea acquis-ului comunitar în domeniul aeronautic. Așadar, lista categoriilor de personal din aviaţia civilă ale căror condiţii de muncă se încadrează în condiţii speciale este actualizată la starea curentă prin: 1) ajustarea denumirilor categoriilor de personal aeronautic civil profesionist care activează în condiții speciale de muncă astfel cum acestea sunt stabilite de cadrul normativ aeronautic în vigoare; 2) excluderea categoriilor dispărute de personal aeronautic, care nu mai sunt relevante datorită schimbărilor ce au avut loc în industria aeronautică al Republicii Moldova pe parcursul ultimilor ani. Menționăm că categoriile de personal aeronautic civil profesionist au fost incluse în Lista în vigoare din Anexa nr. 2 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, și vor rămâne în această listă cu denumirile actualizate conform propunerilor AAC specificate supra, datorită condițiilor speciale de muncă demonstrate, existente în mediul aerian, suprasolicitării psihice și nervoase, stresului, zgomotului intens și de lungă durată, pericolului, nocivităților, radiațiilor și radiațiilor	

			cosmice, substanțelor chimice toxice, accelerațiilor și vibrațiilor.	
		CNAS	După Art. VI proiectul se completează cu un articol nou Art. VII cu următorul conținut. ”Art. VII – Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.42-44 art.247 din 12.03.2004), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Anexa nr.1 Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat valorizat Venitul mediu lunar asigurat valorizat se calculează după formula: $$Vav = \frac{\sum \frac{coni}{Ci} \times Kvi}{n},$$ unde: Vav – venitul mediu lunar asigurat valorizat; coni – suma contribuţiilor de asigurări sociale individuale plătite pentru perioada i de cotizare. Pentru perioada de la 01.01.2021 pînă la 01.01.2027 se va lua în calcul suma contribuţiilor plătite de angajator; Ci – cota de contribuţie de asigurări sociale individuală stabilită în perioada i de cotizare. Pentru perioada de la 1 ianuarie 2021 pînă la 01.01.2027 se va lua în calcul cota de contribuţie stabilită; Kvi – coeficientul de valorizare a venitului asigurat; n – numărul lunilor pentru care s-au calculat şi s-au achitat contribuţiile."	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	După Art. XXIII proiectul de lege se completează cu Art. XXIV și XXV cu următorul cuprins:	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			„Art. XXIV - Legea nr. 315/2016 privind prestaţiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.19-23, art.56), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La articolul 1 după cuvântul ”suport” se completează cu textul „ și sprijin pentru copii, inclusiv pentru copiii adoptați”; La Articolul 4, după alin. (2) se completează cu alin. (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Pentru copil cu vârsta de la 2 ani până la 16 ani se acordă indemnizație lunară de sprijin”; La articolul 5, alineatul (2) se va expune în următoarea redacție: ”(2) Indemnizaţiile și prestațiile enumerate la art. 4, alin. (2)-(7) se achită în cuantumul stabilit de Guvern. (2^1) Începând cu 01 ianuarie 2027, cuantumul indemnizației lunare pentru copiii plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial este egal cu cuantumul minimului de existență stabilit pentru anul precedent de Biroul Național de Statistică pentru copii-total.” ● Articolul 8 se completează la final cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Guvernul va stabili un mecanism de indexare a indemnizației lunare pentru copiii plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial, începând cu 01 aprilie 2028.”. **21. Art. XXV. - Legea nr. 499/1999 privind alocaţiile sociale de stat pentru unele** categorii de cetățeni (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 106-108, art. 512) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează :	

			● La art. 8, lit. a[1]), lit. b) și lit. c), textul „100%” se substituie cu textul „120%”. ● La art.15, alin. (1), textul „80%” se substituie cu textul „100%”.	
		Gutu Dumitru (particip.gov.md)	Proiectul este prezentat drept o reformă de simplificare fiscală, însă în realitate conține măsuri care sporesc povara fiscală asupra populației și mediului de afaceri. Înainte de a solicita resurse suplimentare contribuabililor, statul trebuie să își eficientizeze propriul aparat administrativ prin reducerea structurilor inutile, restructurarea companiilor de stat ineficiente și limitarea intervenției excesive în economie. Simplificarea fiscală nu necesită majorarea impozitelor. Eliminarea unor regimuri speciale poate fi realizată fără creșterea sarcinii fiscale totale. Prezentarea acestor măsuri exclusiv ca „simplificare” ascunde impactul economic real. Creșterea taxelor reduce stimulentele pentru muncă, investiții și antreprenoriat. Cu cât o persoană păstrează mai puțin din venitul obținut, cu atât scade motivația de a produce și investi. Acest lucru poate duce la reducerea investițiilor, extinderea economiei informale și emigrarea populației productive. Comparațiile cu statele europene cu fiscalitate ridicată sunt selective. Multe dintre acestea se confruntă cu probleme demografice, productivitate redusă și costuri mari ale muncii. Moldova nu trebuie să trateze acest model drept singura opțiune. De asemenea, centralizarea și plafonarea impozitelor locale reduc autonomia administrațiilor locale, concurența fiscală și reprezentativitatea democratică. Un aspect pozitiv este transferarea	**S-a luat act**

			contribuțiilor sociale la salariul brut, care crește transparența fiscală. Totuși, fără ajustarea obligatorie a salariilor brute, o parte din povară poate fi transferată asupra angajaților. În concluzie, proiectul simplifică anumite proceduri, dar crește fiscalitatea și reduce autonomia locală. Moldova are nevoie de un sistem fiscal mai simplu, mai stabil și mai competitiv. În forma actuală, proiectul nu reprezintă doar o simplificare fiscală, ci și o creștere a poverii fiscale efective asupra populației și mediului de afaceri. Principalele probleme identificate sunt: • creșterea fiscalității sub pretextul simplificării; • lipsa unei reforme reale a aparatului de stat; • reducerea stimulentelor economice; • centralizarea puterii fiscale; • diminuarea autonomiei locale; • afectarea predictibilității legislative; • riscul de descurajare a investițiilor și a antreprenoriatului. Republica Moldova are nevoie de un sistem fiscal mai simplu, mai stabil, mai transparent și mai competitiv, însă aceste obiective pot fi atinse fără majorarea poverii fiscale și fără reducerea libertății economice și a autonomiei locale.	
		Federația Sindicală „Sănătatea”	Proiectul actului normativ supus avizării este de o complexitate mare, respectiv, termenul de avizare de 7 zile lucrătoare prevăzut este insuficient. Or, în conformitate cu art.38 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, termenul general pentru avizarea și expertizarea proiectului	**S-a luat act**

			actului normativ este de 10 zile lucrătoare. Iar, în funcție de complexitatea proiectului actului normativ, termenul de examinare poate fi prelungit cu până la 10 zile lucrătoare.	
		Federația Sindicală „Sănătatea”	Nu este prevăzut mecanismul de deducere a cotizațiilor sindicale de la plata impozitului pe venit, deși sindicatele au solicitat aceasta în ultimii ani.	**Nu se acceptă** A se vedea argumente la art.35[2] din Codul fiscal
Impozitarea muncii și reforma salarială		**Instituția Publică „Centrul Municipal pentru Dezvoltarea Antreprenoratului” (CMDA)**	Reforma propusă este prezentată ca o măsură de reducere a impozitării muncii și de creștere a veniturilor disponibile ale salariaților. Totuși, analiza mecanismului propus arată că beneficiile anunțate depind în mare măsură de formule de calcul, mecanisme compensatorii și ipoteze care nu oferă suficiente garanții pe termen lung. În esență, proiectul nu reduce povara fiscală totală asupra muncii, ci redistribuie o parte din aceasta între angajator și angajat. Din acest motiv, există riscul ca reforma să fie percepută drept o îmbunătățire a veniturilor salariale pe hârtie, fără ca efectul real asupra puterii de cumpărare să fie unul semnificativ sau sustenabil. O preocupare importantă ține de faptul că o parte a beneficiului estimat pentru salariați este legată de mecanisme compensatorii și stimulente financiare care nu au caracter permanent. Acestea depind de decizii anuale de politică bugetară și de disponibilitatea resurselor financiare ale statului. Experiența ultimilor ani demonstrează că mecanismele de compensare pot fi modificate, reduse sau eliminate în funcție de constrângerile bugetare. Un exemplu relevant îl reprezintă *programul „Prima Casă”*. La momentul lansării și extinderii	**Se acceptă,** prin menținerea regimului actual de impozitare a salariilor

			programului, o parte dintre beneficiari și-au construit planurile financiare pornind de la existența unor mecanisme de compensare și facilități oferite de stat. Ulterior, odată cu modificarea condițiilor și diminuarea unor forme de sprijin, obligațiile contractuale au rămas integral în sarcina beneficiarilor. Din această perspectivă, compensațiile nu pot fi considerate o garanție permanentă și nu ar trebui să constituie principalul argument economic în susținerea unei reforme structurale a sistemului de impozitare a muncii. În plus, proiectul generează un volum considerabil de ajustări administrative pentru angajatori. Companiile vor fi obligate să recalculeze salariile, să modifice contractele individuale de muncă, să adapteze sistemele informatice de salarizare și să revizuiască procedurile interne. Aceste costuri administrative vor fi suportate integral de mediul de afaceri și vor afecta în special întreprinderile mici și microîntreprinderile, care nu dispun de departamente specializate de resurse umane și salarizare. Totodată, rămân insuficient clarificate o serie de aspecte practice privind aplicarea noului regim, inclusiv tratamentul bonusurilor, primelor, plăților suplimentare, situația angajaților noi și mecanismul concret de menținere a nivelului actual al salariului net. Din perspectiva politicilor publice, o reformă a impozitării muncii trebuie evaluată prin efectul său real asupra veniturilor disponibile ale populației și asupra competitivității economiei, nu doar prin modificarea formulelor de calcul. În lipsa unor garanții clare privind menținerea beneficiilor anunțate și în condițiile în care	

			mecanismele compensatorii sunt dependente de decizii politice și de situația bugetară, există riscul ca avantajele comunicate astăzi să nu se regăsească integral în veniturile reale ale salariaților pe termen mediu și lung. Considerăm necesară prezentarea unor simulări complete și transparente pentru diferite categorii de salariați și angajatori, astfel încât efectele reformei să poată fi evaluate și implementate fără riscuri majore pentru mediul economic.	
		Goncearuc Anton	Заработная плата. Любые изменения расчета заработной платы влекут изменения декларирования и отчетности. Все данные вопросы должны быть урегулированы в срок, чтобы экономические агенты имели время для адаптации учетных программ. Штрафная санкция за неполное отражения заработной платы может привести к злоупотреблениям со стороны проверяющих. Например отказ в расчете компенсации за отпуск - это тоже неполное отражение зп, которое влечет доначисление - и как следствие штраф?	**Se acceptă,** prin menținerea regimului actual de impozitare a salariilor
		CNAS	Subsecvent, Casa Națională de Asigurări Sociale ține să atenționeze, că potrivit mecanismului de impozitare a veniturilor salariale obținute de către persoanele fizice, în condițiile noi propuse pentru calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, asigurarea sustenabilității bugetului asigurărilor sociale de stat va fi posibilă doar în cazul unui control riguros privind respectarea acestor prevederi de către toate categoriile de plătitori și	**Se acceptă,** prin menținerea regimului actual de impozitare a salariilor

			verificării stricte a declarării complete și corecte a întregii baze de calcul. Proiectul hotărârii urmează a fi ajustat potrivit regulilor de tehnică legislativă stabilite de Legea 100/2017 cu privire la actele normative, inclusiv prin renumerotarea Articolelor.	
		Moldova Fruct	Blocarea modernizării energetice prin refuzul eșalonării TVA Ce prevede proiectul: Ministerul Energiei a propus ca companiile care importă sau cumpără baterii industriale și instalații de stocare a energiei electrice să poată plăti TVA-ul eșalonat pe 60 de luni. Ministerul Finanțelor a respins propunerea, considerând-o „regim preferențial”. **Consecințe economice:** Este o decizie lipsită de viziune economică. Depozitele frigorifice horticole consumă cantități uriașe de curent electric pentru a păstra fructele proaspete în sezon. Pentru a reduce costurile, mulți fermieri au instalat panouri fotovoltaice, dar acestea nu au valoare dacă energia nu poate fi stocată în baterii mari atunci când este supra producere. Obligația de a plăti tot TVA-ul deodată, la momentul importului acestor baterii scumpe, blochează pur și simplu independența energetică a fermierilor. Menționăm că măsura solicitată nu era o scutire, ci o simplă eșalonare, deci impactul final pe bugetul statului era zero.	**Nota,** măsurile de susținere a modernizării energetice au fost aprobate prin Legea nr.112/2026
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)	**4. Introducerea unor măsuri de stimulare a activității rezidenților parcurilor industriale.** Propunerea constă în instituirea unei facilități fiscale prin care livrările de bunuri și servicii efectuate între rezidenții aceluiași parc industrial să fie scutite de TVA sau să beneficieze de un mecanism simplificat de aplicare a TVA.	**Nota,** propunerea urmează a fi examinată în procesul de rescriere a Codului fiscal

			Argumentele principale sunt următoarele: • stimularea cooperării industriale și dezvoltarea lanțurilor valorice locale; • creșterea competitivității întreprinderilor producătoare; • atragerea investițiilor în parcurile industriale existente și în cele aflate în proces de creare; • reducerea costurilor administrative și financiare aferente fluxurilor interne dintre rezidenți; • încurajarea localizării producției și a dezvoltării clusterelor industriale. Considerăm că o asemenea măsură ar contribui la valorificarea infrastructurii industriale existente, la crearea de noi locuri de muncă și la creșterea volumului producției industriale cu valoare adăugată în Republica Moldova.	
		Uniunea Agenților Imobiliare	Pentru a echilibra obiectivul bugetar cu protecția accesului la locuință, propunem următoarele soluții, aplicabile fără a abandona logica reformei: 1. TVA la prima locuință / locuința de bază: păstrarea unei facilități (scutire sau cotă redusă) pentru achiziția primei locuințe sau a locuinței de domiciliu, în linie cu practica statelor UE, unde locuința socială și prima locuință beneficiază frecvent de cotă redusă, nu de eliminarea facilității. 2. Indexarea câștigului de capital la inflație: impozitarea câștigului real, ajustat la inflație, nu a celui nominal — pentru a nu impozita o creștere de preț care nu reprezintă o îmbogățire reală a vânzătorului. 3. Plafon corelat cu prețul pieței: ajustarea periodică a plafonului de 1.000.000 lei pentru locuința de bază în funcție de evoluția prețurilor, astfel încât tot mai multe familii să nu fie	**Se acceptă parțial,** în redacție propusă de autor

			prinse în impozitare din cauza simplei aprecieri a imobilelor. 4. Introducere graduală: aplicarea etapizată a noii cote pe creșterea de capital (de exemplu, o tranziție pe 2–3 ani), pentru a evita un șoc brusc asupra unei piețe deja în scădere. 5. Regulă tranzitorie mai lină: înlocuirea pragului abrupt de la 1 ianuarie 2027 cu o perioadă tranzitorie clară și suficient de lungă, pentru a preveni grăbirea artificială a tranzacțiilor la final de 2026 și înghețarea ulterioară. 6. organizarea unor consultări reale cu reprezentanții pieței imobiliare, înainte de definitivarea proiectului;	
		A.P. Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)	**5. Se propune modificarea legislației în domeniul asigurărilor sociale, inclusiv a Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă**, în sensul stabilirii că: indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se achită integral din bugetul asigurărilor sociale de stat, prin intermediul CNAS, începând cu prima zi de concediu medical, fără suportarea acestora de către angajator. Transferarea integrală a obligației de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă către CNAS este justificată inclusiv prin faptul că contribuțiile de asigurări sociale aferente acestor prestații sunt deja reținute și achitate către bugetul asigurărilor sociale, iar indemnizațiile trebuie suportate din aceste resurse. În prezent, suportarea primelor zile de concediu medical de către angajator generează o povară financiară și administrativă suplimentară, în special pentru entitățile cu un număr mare de salariați, afectând costurile de operare și predictibilitatea bugetară.	**Nota,** propunerea urmează a fi examinată suplimentar pe platforma CNAS și MMPS

			Totodată, această abordare creează diferențe între angajatori în funcție de frecvența concediilor medicale, independent de activitatea economică. Din perspectiva administrării, implicarea angajatorilor presupune procese suplimentare de calcul, evidență și raportare, precum și riscuri de eroare. Centralizarea mecanismului la nivelul CNAS ar asigura un sistem mai eficient, mai transparent și mai uniform pentru toți contribuabilii.	
		Asociația Investitorilor Străini (FIA)	**Stabilitatea regimurilor investiționale: Moldova IT Park și Pilonul II BEPS** Regimul Parcului IT a fost unul dintre cei mai importanți factori de atragere a investițiilor în economia digitală a Republicii Moldova și un element pe care companiile noastre l-au luat în considerare la fundamentarea deciziilor de localizare. Cartea Albă FIA a solicitat în mod constant protejarea acestui regim până în 2035 și asigurarea unei perioade de tranziție clare în raport cu implementarea Pilonului II BEPS (impozitul minim global). Proiectul nu conține, însă, garanții suplimentare în acest sens, ceea ce alimentează incertitudinea pentru companiile multinaționale care intră sub incidența noilor reguli internaționale. Solicităm un angajament expres privind stabilitatea regimului IT Park pe orizontul asumat, precum și clarificarea modului în care rezidenții care nu mai corespund criteriilor de eligibilitate ar urma să fie recalculați conform regimului general. Reiterăm, totodată, propunerea constituirii unui grup de lucru mixt Minister–mediu de afaceri, dedicat monitorizării impactului Pilonului II și al noului regim de impozitare a profitului, astfel încât eventualele	**Nota** Propunerea dată a fost prezentaă Comisiei Europene ca solicitarea perioadei de tranziție

			disfuncționalități să fie identificate și corectate operativ. **Solicităm garantarea stabilității regimului Moldova IT Park și instituirea unui grup de lucru mixt pentru monitorizarea impactului Pilonului II BEPS și al noului regim de impozitare.**	
		Particip.gov?	**Propunere privind completarea activităților suplimentare permise brokerului de asigurare și/sau reasigurare** Se propune completarea prevederilor referitoare la activitățile suplimentare ale brokerului de asigurare și/sau reasigurare cu o normă expresă care să permită brokerilor să presteze, să intermedieze sau să faciliteze servicii conexe mobilității rutiere, legate de utilizarea autovehiculelor și de deplasarea acestora pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara țării. **Text propus:** „Brokerul de asigurare și/sau reasigurare poate desfășura, suplimentar activității principale de distribuție de asigurări și/sau reasigurări, activități conexe mobilității rutiere, inclusiv prestarea, intermedierea sau facilitarea procurării vinietelor, rovinietelor, taxelor de drum, taxelor de utilizare a infrastructurii rutiere, altor servicii sau documente necesare circulației autovehiculelor pe teritoriul Republicii Moldova ori în afara acesteia, precum și servicii de asistență rutieră internă sau internațională, cu condiția că aceste activități sunt legate de produsele de asigurare auto distribuite, inclusiv RCA, Carte Verde, CASCO sau alte produse de asigurare auto, și sunt realizate cu respectarea legislației speciale aplicabile.”	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			Argumentare: Produsele de asigurare auto, în special RCA și Carte Verde, sunt utilizate de clienți în legătură directă cu circulația autovehiculelor. În practică, clientul care procură RCA sau Carte Verde are frecvent nevoie, în același moment, și de alte servicii conexe deplasării: rovinietă pentru România, viniete electronice pentru alte state, taxe de drum, taxe de utilizare a infrastructurii rutiere sau asistență rutieră internațională. Aceste servicii nu reprezintă produse de asigurare și nu presupun preluarea unui risc de asigurare de către broker. Ele sunt servicii auxiliare și complementare produselor de asigurare auto, necesare pentru folosirea efectivă și legală a autovehiculului în țară sau peste hotare. Permiterea expresă a acestor activități ar aduce următoarele beneficii: **1.** Protecția clientului și reducerea riscului de neconformare. Clientul care procură Carte Verde pentru deplasare internațională ar putea fi informat și asistat în privința obligațiilor complementare, cum ar fi rovinieta, vinietele electronice sau taxele de drum aplicabile în statele tranzitate ori de destinație. **2.** Serviciu integrat pentru posesorii de autovehicule. Brokerul ar putea oferi un pachet complet: RCA, Carte Verde, asistență rutieră, informare și facilitare a achitării vinietelor sau taxelor rutiere. Acest lucru ar simplifica procesul pentru consumatori și ar reduce timpul necesar pentru pregătirea unei deplasări. **3.** Digitalizare și transparență. Brokerii dispun deja de platforme, sisteme de vânzare și canale digitale prin care pot	

			informa clientul, pot compara produse și pot facilita procurarea documentelor necesare. Integrarea serviciilor conexe ar permite afișarea separată a prețului asigurării, a taxei/vinietei și a comisionului sau costului de serviciu, astfel încât clientul să cunoască exact ce achită. **4.** Caracter auxiliar față de activitatea principală. Activitatea principală a brokerului rămâne distribuția de asigurări și/sau reasigurări. Serviciile privind vinietele, rovinietele, taxele de drum și asistența rutieră ar avea caracter accesoriu, fiind prestate numai în legătură cu produsele de asigurare auto sau cu nevoile de mobilitate ale clienților care folosesc aceste produse. **5.** Corelare cu serviciile postvânzare și asistența în caz de risc asigurat. Asistența rutieră, serviciile de suport în deplasare, informarea privind obligațiile rutiere și facilitarea procurării documentelor aferente circulației sunt activități apropiate de serviciile postvânzare și de asistență acordată beneficiarului asigurării. **6.** Dezvoltarea concurenței și a serviciilor moderne. Permiterea expresă a acestor activități ar stimula brokerii să dezvolte servicii digitale, pachete integrate și soluții utile pentru clienți, fără a afecta supravegherea pieței de asigurări și fără a modifica natura produselor de asigurare. Pentru evitarea confuziilor, se propune ca legea să prevadă expres că vinietele, rovinietele, taxele de drum și alte taxe de utilizare a infrastructurii rutiere nu constituie produse de asigurare, iar brokerul nu preia niciun risc de asigurare prin prestarea sau facilitarea acestor servicii. Aceste activități trebuie evidențiate separat față de	

			prima de asigurare, iar clientul trebuie informat clar cu privire la caracterul opțional sau obligatoriu al fiecărui serviciu, după caz. Totodată, aceste activități ar trebui desfășurate numai cu respectarea legislației speciale aplicabile, inclusiv legislația fiscală, de plăți, protecția consumatorilor, protecția datelor cu caracter personal și regulile stabilite de autoritățile sau operatorii competenți pentru fiecare taxă, vinietă ori serviciu.	
		CONDRUMAT	CONDRUMAT solicită: 1. Suspendarea promovării măsurilor fiscale contestate până la finalizarea unei evaluări economice independente și a unor consultări efective cu reprezentanții sectoarelor economice afectate. 2. Publicarea calculelor, modelelor economice și fundamentărilor care au stat la baza estimării efectelor bugetare ale măsurilor propuse. 3. Elaborarea și publicarea unei evaluări ex ante privind impactul asupra investițiilor, mediului de afaceri, locurilor de muncă, competitivității economice și dezvoltării regionale. 4. Prezentarea poziției instituționale a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării privind impactul măsurilor propuse asupra creșterii economice, investițiilor și mediului antreprenorial. 5. Examinarea subiectului în cadrul Consiliului Economic pe lângă Primministrul Republicii Moldova, cu participarea organizațiilor patronale și a asociațiilor de afaceri. 6. Instituirea unor mecanisme tranzitorii clare și previzibile pentru proiectele investiționale aflate în curs de implementare.	**<u>S-a luat act</u>**

		Octavian Rusnac (particip.gov)	Trebuie introduse si taxe ecologice pentru automobilele detinute. Sa fie o scara in dependenta de norma de emisii C02. Varsta masinii nu reflecta acest parametru. Deaceea problema ecologiei nu poate fi solutionata prin accize. In multe tari asemenea taxe se platesc sau anual sau la prima inmatriculare sau reinmatriculare, evident ca atunci si suma platita este mai mare decat una anula. De exemplu, taxele ecologice pentru prima inmatriculare a unui automobil Euro 4 sunt atat de mari ca ele nu se mai importa, deoarece taxa mentionata se apropie de pretul masinii. Prin taxa aceasta putem problema ecologica. Autovehiculele care corespund celui mai recent standard de emisii să fie scutite de taxă.. În acest fel, parcul auto din țară se curăță în mod automat de automobilele mai vechi și, totodată, mai puțin sigure.	**Nota,** nu face obiectul politicii fiscale și vamale, măsura urmează a fi promovată pe platforma Ministerului Mediului.
		Holychic Club SRL	Propunerea vizează armonizarea legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene și corectarea unei situații de dublă impunere economică care afectează direct activitatea comercianților-revânzători. În prezent, TVA este aplicată asupra valorii integrale de revânzare a bunurilor care au fost anterior introduse în circuitul economic, deși nu există drept de deducere a TVA la achiziție. Această situație contravine principiului neutralității TVA. Prin ***introducerea regimului special al marjei***, TVA va fi aplicată exclusiv asupra valorii adăugate de comerciant (marja de profit), conform practicii din statele membre ale Uniunii Europene. 1. Context Prezenta propunere vizează introducerea regimului special de taxare a marjei pentru bunuri de tip resale, în conformitate cu Directiva	**Nota,** propunerea se va regăsi în proiectul de lege pentru transpunerea Directivei nr.112/2006

			2006/112/CE. Sectorul de resale include în mod expres: - îmbrăcăminte și articole vestimentare, - încălțăminte, - genți și poșete, - accesorii de modă, - bijuterii (second-hand și pre-owned). 2. Problema identificată În lipsa unui regim special: - TVA este aplicată asupra întregului preț de revânzare; - bunurile au fost anterior introduse în economie cu TVA inclus sau fără drept de deducere; - rezultă o dublă impozitare economică; - se încalcă principiul neutralității TVA. 3. Efecte negative actuale - dezavantaj competitiv față de UE; - presiune fiscală excesivă asupra IMM-urilor; - descurajarea activității legale de resale; - migrarea activității în zona informală. 4. Soluția propusă Introducerea: Regimului special de taxare a marjei, prin care: TVA se aplică doar pe marja de profit, nu pe valoarea totală a bunului și nu există deducere la achiziție. 5. Beneficii - eliminarea dublei impuneri; - aliniere la acquis-ul UE; - creșterea conformării fiscale; - dezvoltarea sectorului resale fashion; - reducerea risipei textile; - susținerea economiei circulare. 6. Fundament juridic UE Articolele 311–343 din Directiva 2006/112/CE prevăd expres acest regim pentru comercianții-revânzători. 7. Impact asupra economiei circulare și obiectivelor europene de sustenabilitate Sectorul de resale reprezintă una dintre componentele esențiale ale economiei circulare, prin prelungirea duratei de viață a	

			produselor și reintegrarea acestora în circuitul economic. Activitățile de colectare, recondiționare și revânzare a articolelor de îmbrăcăminte, încălțăminte, genți, accesorii și bijuterii contribuie la reducerea consumului de resurse naturale, la diminuarea cantității de deșeuri și la utilizarea mai eficientă a bunurilor deja existente. Introducerea regimului special de taxare a marjei va crea condiții fiscale echitabile pentru dezvoltarea pieței de resale și va încuraja consumul responsabil, în conformitate cu principiile economiei circulare promovate de Uniunea Europeană. Prin stimularea reutilizării produselor, se reduce necesitatea producerii unor bunuri noi, ceea ce contribuie indirect la diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră, a consumului de apă și energie, precum și a presiunii asupra resurselor naturale. Dezvoltarea sectorului de resale este în concordanță cu obiectivele stabilite prin Pactul Verde European și cu Planul de Acțiune pentru Economia Circulară, care încurajează extinderea duratei de viață a produselor, prevenirea generării de deșeuri și promovarea unor modele de afaceri sustenabile. În special, industria textilă este identificată la nivel european drept un sector prioritar pentru tranziția către economia circulară. Prin urmare, introducerea regimului special al marjei nu reprezintă doar o măsură de armonizare fiscală cu legislația Uniunii Europene, ci și un instrument de politică economică și de mediu care poate contribui la dezvoltarea unui sector modern, sustenabil și competitiv în Republica Moldova. 8. Concluzie Implementarea regimului este o	

			măsură de modernizare fiscală și armonizare europeană, nu o derogare. Text Legislativ propus Capitolul X Regimul special pentru comercianții-revânzători Articolul 1 –Domeniul de aplicare Prezentul capitol se aplică livrărilor de bunuri mobile corporale destinate uzului personal, inclusiv: îmbrăcăminte și articole vestimentare; încălțăminte; genți, poșete și rucsacuri; accesorii de modă; bijuterii, inclusiv bijuterii second-hand și pre-owned. Articolul 2 – Definiții (1) Comerciant-revânzător – persoană impozabilă care achiziționează bunuri în scopul revânzării. (2) Regim special al marjei – regim în care TVA se aplică exclusiv asupra marjei de profit. (3) Marjă de profit – diferența dintre prețul de vânzare și prețul de achiziție. Articolul 3 – Baza de impozitare (1) Baza de impozitare este constituită exclusiv din marja de profit. (2) În cazul în care marja este ≤ 0, baza de impozitare este zero. (3) TVA nu se aplică asupra valorii totale a bunului. Articolul 4 – Achiziții fără drept de deducere TVA aferentă bunurilor achiziționate în regim de resale nu este deductibilă. Articolul 5 – Facturare Factura trebuie să conțină mențiunea: „Regim special de taxare a marjei conform Directivei 2006/112/CE – TVA aplicată exclusiv asupra marjei.” Articolul 6 – Evidență Se ține evidență separată pentru fiecare bun: tip bun (haine, încălțăminte, genți, bijuterii); preț achiziție; preț vânzare; marjă; TVA datorată.	

			Articolul 7 – Principiu de neutralitate Regimul urmărește asigurarea neutralității TVA și evitarea dublei impuneri economice.	
/		**Moldova Fruct**	Asociația „Moldova Fruct” solicită păstrarea neschimbată a întregului cadru de facilități fiscale, sociale și vamale dedicat producătorilor agricoli. Având în vedere riscurile climatice și sezoniere ale sectorului care muncește sub cerul liber, orice tentativă de eliminare a acestor mecanisme – fie că vizăm cotele reduse de TVA (8%), subvenționarea contribuțiilor de asigurări sociale (BASS) aferente angajaților și zilierilor, sau scutirile vamale pentru tehnica agricolă reprezintă o măsură de reducere forțată a activelor circulante ale fermierilor. Aceste facilități nu sunt privilegii, ci piloni de stabilitate construiți în urma unui consens public – privat de durată, esențiali pentru combaterea economiei subterane, menținerea forței de muncă la sate și asigurarea competitivității produselor agricole moldovenești pe piețele europene. În acest sens, orice reformă trebuie să vizeze consolidarea acestui sistem de susținere, nu desființarea lui, pentru a garanta predictibilitatea investițiilor pe termen lung în sectorul agroalimentar.	**Se acceptă** în redacția propusă de autor
		Igor Profire	As dori sa adaug citeva momtente. Da eu am un depozit la 4% anual la o inflatie de 5-7%, eu achit impozit pe venit din dobinda, dar oare este venit ? Peste 1 an am mai putina putere de cumpare dar achit impozit. Dupa cite inteleg inca se va majora. Daca eu procur un apartament pentru chirie urmeaza sa achit impozit pe venit din chirie, dar dece nu este posibil sa deduc fiscal anumite cheltueli ? Ca sa am 400 euro luna se mai intimpla sa chemi un electric,	**Se acceptă**

			santehnic, sa mai schimbi tehnica, dece este este aceasta posibilitate ? Eu cind cupar o promisiune ca la etajul 9 unde este nimic si imi asum riscul ca peste 4 ani o sa fie un apartament, unde achit tot eu, dece eu ca consumator sun lasat risc tot dar impozit sa achit mai mult ? De ce companie de constructie nu vine cu capitalul propriu si bani mei sa fie blocati in cont pina la dare in exploatare ? De ce bancile nu isi asuma riscul pentru companii de constructii dar prefera persoana fizica? De ce nu taxati extra profitul de la bani ? Eu daca azi am depozite, investitii toamna mi se refuza ajutorul pentru sezonul rece ? De ce acea persoana care diversifica, creste, isi asuma responsabilitati trebuie sa achite ? Fiecare isi face alegerea. O persoana de 70 ani i se refuza ajutor in sezonul rece ca are dobinda la banca. Dar asta este un lucru rau ? Sau trebuie la 70 tot de la copii sa apelezi ? ca pina la 70 ai avut dorite placeri...? Dar aceasta inflatie nu trebuie de luat in considerare ? Daca eu investesc si imi eficientizez casa sa achit mai puti, acestea sunt costuri care se recupereaza in timp si noi ca tara importam mai putine resurse. De ce anul trecut a fos impimentat aceasta formula de calcul fara sa fie consultati cetatenii ? De ce nu se ajutorul nu se aloca in factura? Multi merg la magazin dupa bautura si lasa facturile pe umerii altora ..copii, sotie. De ce nu se liberalizeaza piata de gasa pentru consumatorii casnici ? cit timp mai trebuie? Nu trebuie de marit veniturile dar de ajutat de micsorat cheltuelile: rezolavati cu gradinitile, scoliile,	

			pretul la resurse energetice, coruptie, munca la negru. De ce nu se gaseste o echipa care poate negocia un pret bun la gaz ? Care ar fi problema daca la un pret de 0.35euro/mc ar avea 2-3 centi pentru serviciul acordat ? Pentru ce sa lasam ce este mai important la persoare care nu pot aduce rezultat? Pretul oricum il achitam noi. Nu putem face războaie, nu avem colonie, dorim libertate, dar fara energie nu putem, atunci aici trebue de gasit oameni cu adevarat buni care pot aduce un pret bine stabilit din timp.	
		CNAM	**Se propune menținerea cotei de 9% a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală din salariu și alte recompense** Asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM) reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecţie financiară a populaţiei în domeniul ocrotirii sănătăţii prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratament a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune) și oferă posibilităţi egale în obţinerea asistenţei medicale oportune și calitative. Sistemul AOAM a fost implementat începând cu anul 2004 cu stabilirea mărimii primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense în cuantum de 4%. Prima de AOAM în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, reprezintă o contribuție bănească pe care asiguratul este obligat să o	**Se acceptă**

			plătească în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare - FAOAM) pentru preluarea riscului de îmbolnăvire. Pe parcursul anilor, în baza argumentelor de rigoare și al politicilor aprobate în domeniul sănătății, mărimea primei în cotă procentuală a crescut progresiv pînă la 9% în anul 2015, fiind menținută la acest nivel pînă în prezent. Veniturile FAOAM formate din primele în cotă procentuală se ridică la 9 491,7 mil.lei în anul 2025. Acestea reprezintă 54,2% din totalul veniturilor FAOAM (17 493,6 mil.lei), constituind cea mai importantă sursă de finanțare. Creșterea acestei categorii de venituri ale FAOAM pe parcursul anilor a permis dezvoltarea sistemului AOAM. Astfel, a fost extinsă gama de servicii medicale performante oferite populației, aprobate de politici de motivare a personalului din instituțiile medicale contractate.	
		Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)	Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) apreciază eforturile Ministerului Finanțelor orientate spre simplificarea sistemului fiscal, reducerea poverii administrative asupra contribuabililor și stimularea muncii declarate. Considerăm că obiectivele urmărite prin proiectul politicii fiscale și vamale sunt legitime și merită o examinare atentă. În același timp, propunerea de reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală de la 9% la 7% necesită, în opinia noastră, o analiză suplimentară și o evaluare detaliată a impactului asupra finanțării sistemului de sănătate și a fondurilor	**Se acceptă**

			asigurării obligatorii de asistență medicală. În Republica Moldova, fondurile gestionate de Compania Națională de Asigurări în Medicină reprezintă principalul instrument de finanțare a serviciilor medicale acordate populației. În ultimii ani, sistemul de sănătate a înregistrat progrese importante în ceea ce privește extinderea accesului la servicii medicale, dezvoltarea programelor de compensare a medicamentelor, majorarea treptată a salariilor personalului medical și investițiile în infrastructura și dotarea instituțiilor medicale. Aceste progrese au fost realizate într-un context caracterizat de multiple presiuni financiare: îmbătrânirea populației, creșterea prevalenței bolilor cronice, majorarea costurilor pentru medicamente și tehnologii medicale, precum și necesitatea alinierii treptate la standardele și cerințele Uniunii Europene în domeniul sănătății. Totodată, Republica Moldova se confruntă cu un proces accelerat de îmbătrânire a populației și cu o creștere constantă a poverii bolilor cronice netransmisibile, factori care determină o majorare structurală a necesarului de resurse pentru finanțarea serviciilor medicale și a medicamentelor compensate. În acest context, reducerea cu aproximativ 22% a cotei primei de asigurare medicală ridică întrebări legitime privind impactul asupra veniturilor fondurilor de asigurare medicală și asupra capacității sistemului de a răspunde necesităților populației pe termen mediu și lung.	

			Înțelegem argumentul potrivit căruia efectele pozitive ale reformei fiscale – inclusiv creșterea conformării fiscale, extinderea bazei de contribuabili și reducerea economiei informale – ar putea compensa diminuarea cotei contribuției. Totuși, aceste efecte reprezintă estimări care urmează să fie validate în practică, în timp ce reducerea cotei contribuției constituie o măsură certă, cu impact imediat asupra mecanismului de finanțare. Din această perspectivă, considerăm important ca orice decizie privind diminuarea contribuțiilor destinate asigurărilor medicale să fie fundamentată pe evaluări actuariale și financiare solide, care să permită înțelegerea clară a efectelor asupra sustenabilității financiare a fondurilor de asigurare medicală. Considerăm, de asemenea, necesară prezentarea impactului financiar net estimat asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada 2027–2030, exprimat atât în valori absolute (lei), cât și procentuale, inclusiv în baza unor scenarii alternative privind evoluția fondului de salarizare, gradul de conformare fiscală și nivelul ocupării forței de muncă. În mod particular, considerăm utilă prezentarea și discutarea publică a următoarelor aspecte: • impactul estimat al reformei asupra veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada 2027–2030; • ipotezele economice utilizate pentru estimarea efectelor compensatorii ale reformei; • mecanismele prin care eventualele diminuări ale veniturilor vor fi compensate;	

			• implicațiile asupra finanțării serviciilor medicale, programelor naționale și medicamentelor compensate; • impactul asupra gradului de autonomie financiară a sistemului de asigurări medicale. De asemenea, apreciem că este importantă evitarea unei situații în care reducerea contribuțiilor să conducă, direct sau indirect, la creșterea dependenței sistemului de sănătate de transferurile din bugetul de stat. Stabilitatea și predictibilitatea finanțării reprezintă elemente esențiale pentru funcționarea eficientă a sistemului de asigurări medicale și pentru planificarea pe termen lung a intervențiilor în domeniul sănătății, precum și pentru capacitatea statului de a garanta dreptul la ocrotirea sănătății prevăzut de Constituția Republicii Moldova. Articolul 36 din Constituția Republicii Moldova stabilește expres că dreptul la ocrotirea sănătății este garantat, iar minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit. În același timp, articolul 20 din Legea nr. 411/1995 a ocrotirii sănătății prevede că cetățenilor Republicii Moldova li se oferă posibilități egale de a beneficia de asistență medicală oportună și calitativă, iar sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală reprezintă un mecanism garantat de stat pentru protejarea intereselor populației în domeniul sănătății. Legea nr. 411/1995 stabilește, de asemenea, că asistența medicală de urgență, asistența medicală primară, asistența medicală specializată ambulatorie și spitalicească pentru maladiile social-condiționate, îngrijirile paliative, precum și	

			serviciile incluse în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează în limita mijloacelor financiare ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Prin urmare, diminuarea contribuției de asigurări obligatorii de asistență medicală poate conduce la reducerea veniturilor fondurilor gestionate de Compania Națională de Asigurări în Medicină și, implicit, la diminuarea capacității statului de a asigura volumul și calitatea serviciilor medicale garantate de lege. În condițiile în care Republica Moldova se confruntă cu o povară înaltă a bolilor cronice și cu creșterea costurilor serviciilor medicale și a medicamentelor, reducerea resurselor financiare destinate sănătății este susceptibilă să afecteze accesul populației la asistența medicală garantată de Constituție și de legislația în vigoare. Totodată, reducerea contribuției de asigurări obligatorii de asistență medicală este propusă concomitent cu o politică fiscală mai puțin ambițioasă în domeniul accizelor la produsele din tutun. În loc să valorifice unul dintre cele mai eficiente instrumente recomandate de Organizația Mondială a Sănătății pentru reducerea consumului de tutun și pentru creșterea veniturilor publice, proiectul politicii fiscale se îndepărtează de angajamentele asumate de Republica Moldova privind convergența accizelor la nivelul minim prevăzut de legislația Uniunii Europene. Această abordare generează un dublu risc pentru sănătatea publică: pe de o parte, sunt diminuate resursele disponibile pentru finanțarea sistemului de sănătate prin reducerea contribuțiilor	

			de asigurări medicale, iar pe de altă parte, sunt ratate venituri suplimentare care ar putea fi obținute printr-o politică de accizare a produselor din tutun conformă cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății și cu angajamentele asumate în procesul de integrare europeană. În consecință, considerăm că orice măsură fiscală care conduce la diminuarea resurselor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală trebuie să fie însoțită de o evaluare riguroasă a impactului asupra dreptului constituțional la ocrotirea sănătății și de identificarea unor surse compensatorii sustenabile, astfel încât accesul populației la serviciile medicale garantate de stat să nu fie afectat. În opinia Centrului PAS, modernizarea sistemului fiscal și creșterea competitivității economiei trebuie să rămână compatibile cu obiectivul menținerii unui sistem de sănătate sustenabil și adecvat finanțat. Orice reformă care afectează mecanismele de finanțare a sănătății trebuie analizată inclusiv prin prisma impactului asupra accesului populației la servicii medicale și asupra capacității sistemului de a răspunde provocărilor demografice și epidemiologice existente. Menționăm că dreptul la sănătate este un drept constituțional și nu poate fi supus regresului. Reducerea resurselor financiare ale sistemului de sănătate, fără măsuri compensatorii clare și fără o justificare bazată pe interes public major, poate fi calificată drept o măsură regresivă, incompatibilă cu obligația pozitivă a statului de a asigura accesul efectiv și	

			egal la serviciile medicale garantate de lege. Având în vedere că dreptul la ocrotirea sănătății este garantat de articolul 36 din Constituția Republicii Moldova, iar statul are obligația de a asigura accesul efectiv la asistența medicală garantată de lege, recomandăm evaluarea aprofundată a impactului modificărilor propuse asupra sustenabilității financiare a sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală și asupra exercitării acestui drept fundamental, inclusiv prin consultarea CNAM, a Ministerului Sănătății, a partenerilor de dezvoltare și a organizațiilor relevante ale societății civile, înainte de adoptarea modificărilor propuse. În eventualitatea promovării măsurilor propuse, considerăm oportună instituirea unui mecanism de monitorizare anuală a impactului asupra veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și identificarea unor mecanisme clare de compensare a eventualelor diminuări de venituri.	
		Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)	**Alte propuneri concrete:** Având în vedere că în forma actuală a proiectului nu au fost acceptate mai multe propuneri formulate de CALM și de către membrii săi, deși acestea vizează aspecte esențiale ale autonomiei financiare locale, respectiv funcționarea eficientă a APL, întru fortificarea capacităților APL și a comunităților locale, reiterăm următoarele: Solicităm identificarea soluțiilor legitime privind partajarea defalcărilor la bugetele locale din impozitul din salariul persoanelor fizice între bugetele locale unde unitatea economică realizează activitatea	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale. Totodată, aceasta urmează a fi examinată ca urmare procesului de amalgamare desfășurat de către Cancelaria de Stat

			(lucrarea, serviciul) și bugetele locale unde salariatul își are domiciliul; totodată, introducerea expresă în lege a obligației legale de a înregistra filiala/subdiviziunea unității economice– reieșind din locul desfășurării reale a activității. Implementarea soluțiilor legitime astfel încât o parte din taxa pe valoare adăugată și din impozitul pe venit al persoanelor juridice să fie transferate în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora au fost realizate veniturile. Implementarea soluțiilor legitime astfel încât taxele pentru resursele naturale să fie transferate integral la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi. Implementarea soluțiilor legitime astfel încât toate amenzile încasate în teritoriul administrativ al unității administrativ-teritoriale să rămână (să fie transferate) în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale respective, indiferent de calitatea agentului constatator și genul de contravenție.	
Legea privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor nr. 172/2014		**Federația Națională a Fermierilor**	Solicităm excluderea taxei vamale la importul unor poziții tarifare care se folosesc tot mai larg în agricultură. 85076000- Acmulatoare pentru drone 852691800-Aparate de radionavigație 852910690-Antene și reflectoare de antene 901480000- alte instrumente și aparate 901490000-Părți și accesorii Digitalizarea agriculturii nu mai este un moft ci deja o întrebare legată de competitivitate.	**Notă** **A se vedea obiecțiile MDED la Art. XVIII din proiectul de lege (Legea nr.172/2014)** Propunerea urmează a fi examinată pe platforma Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.
		INMACOM	Codul subsolului Nr 246/2024 cu modificările ulterioare, să se modifice după cum urmează: 1.1.În art. 57 aliniatul 25.1 se abrogă;	**Nota,** propunerea urmează a fi examinată pe platforma Ministerului Mediului

			1.2 În art. 81, aliniatul (11) va avea următorul cuprins: ” (11) În scopul asigurării mijloacelor financiare necesare executării lucrărilor de refacere a mediului, în cazul în care titularii autorizațiilor de folosință a subsolului sau beneficiarii care dețin dreptul de exploatare a resurselor minerale nu pot să-și îndeplinească obligațiile de refacere a mediului din diferite motive justificate, se creează un fond special pentru acestea lucrări. Mărimea mijloacelor Fondului se aprobă anual prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014, în mărime de pînă la 50% din suma taxelor pentru resursele naturale acumulate în anul precedent”. **Argumentare:** Obligația de a achita anual o contribuție în mărime de 0,25% din valoarea garanției financiare pentru refacerea mediului” este o povară suplimentară și, potrivit prevederilor art. 58 din Constituția Republicii Moldova, cetățenii precum și persoanele juridice au obligația de a contribui exclusiv prin impozite și taxe la cheltuielile publice, iar sistemul legal de impuneri trebuie să asigure o așezare justă a sarcinilor fiscale. Orice alte prestații sunt interzise Această plată de 0,25% este numită „contribuție”, dar funcționează ca o penalitate preventivă sau o taxă aplicată unei sume deja blocate (garanția financiară). Agentul economic este obligat să înghețe sume uriașe pentru refacerea mediului prin garanții bancare sau polițe. Impunerea unei taxe suplimentare de 0,25% calculate din valoarea acestei garanții	

			poate fi considerată ca suprasarcina fiscală injustă și o sancțiune aplicată în avans pentru o eventuală rea credință. Art. 58 alin. (3) din Constituție, interzice explicit „orice alte prestații” în afara celor stabilite clar ca impozite/taxe integrate în sistemul fiscal. Mai mult ca atît această contribuție nu poate fi calculată simplu și precis, și din acest motiv va crea multe probleme la gestionarea acestui fond. De asemenea, obligația de virare a banilor în contul trezorerial „mijloace temporare intrate în posesia instituției”, deschisă de o autoritate de mediu încalcă Constituția care interzice colectarea de bani publici directe în conturile unor instituții sau unor autorități guvernamentale fără ca aceștia să treacă prin mecanismul fiscal general. O taxă obligatorie care nu finanțează bugetul general, ci este colectată pentru o autoritate sub formă de „mijloace temporare”, contravine principiului unității bugetare derivate din art. 132. Directionarea banilor în conturi administrative speciale („mijloace temporare”), ocolesc contul general de venituri al bugetului public național.	
		Ministerul Apărării	Totodată, menționăm că la examinare a parvenit și proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care urmează să producă efecte asupra modului de stabilire a drepturilor salariale ale personalului din sectorul bugetar. În cadrul unei simulări de calcul efectuate la nivelul Ministerului Apărării, prin aplicarea concomitentă a noilor prevederi fiscale propuse începând cu 1 ianuarie 2027 și a modificărilor preconizate la Legea nr.	**Se acceptă,** prin menținerea mecanismului actual de impozitare a salariilor

			270/2018, au fost identificate situații în care salariile nete ale unor categorii de personal pot fi diminuate. Această situație este determinată de modificarea structurii obligațiilor fiscale și sociale aferente salariului, inclusiv prin transferarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în sarcina salariatului, precum și de modificarea elementelor componente ale salariului lunar prevăzute de proiectul de modificare a Legii nr. 270/2018. Deși proiectul fiscal prevede obligația angajatorului de a asigura menținerea salariului net al salariatului la un nivel nu mai mic decât cel aferent salariului calculat și acordat până la data de 1 ianuarie 2027, aplicarea acestei garanții presupune, în mod inevitabil, identificarea unor resurse bugetare suplimentare pentru majorarea corespunzătoare a salariului brut. În acest context, considerăm necesar ca proiectul să fie completat cu norme exprese de garantare a menținerii salariului net pentru toate categoriile de personal bugetar afectate, inclusiv în cazul aplicării concomitente a modificărilor fiscale și a reformei sistemului unitar de salarizare.	
		MAI	Totodată, Ministerul Afacerilor Interne solicită respectuos examinarea unei probleme cu care se confruntă instituțiile din subordine care implementează proiecte de cercetare finanțate din fonduri europene, inclusiv în cadrul programelor Horizon Europe, DIGITAL, CERV și ISF, în cadrul cărora costurile aferente echipamentelor prevăzute la categoria costuri directe sunt eligibile, aplicându-se un mecanism specific de calcul bazat pe amortizare, în condițiile stabilite de Acordul de	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			Grant. În cadrul acestor proiecte, finanțarea echipamentelor nu acoperă costul integral al bunului la momentul achiziției, ci exclusiv amortizarea aferentă perioadei și proporției de utilizare în cadrul activităților de implementare. În practică, din momentul semnării Acordului de Grant și până la momentul în care echipamentul prevăzut la costuri directe devine disponibil pentru utilizare în proiect sunt parcurse mai multe etape succesive de durată. În această perioadă are loc planificarea resurselor și a achizițiilor în raport cu calendarul de implementare al proiectului, inițierea și derularea procedurilor de achiziții, inclusiv avizarea achizițiilor TIC de către Agenția de Guvernare Electronică. Ulterior sunt inițiate procedurile contabile aferente în vederea luării la evidență și punerii în funcțiune a bunurilor achiziționate. Totodată, transferul tranșelor financiare de la coordonator către partenerii de proiect implică proceduri administrative atât la nivel național, cât și internațional, care în practică pot dura aproximativ două până la cinci luni. În consecință, procesele descrise reduc perioada efectivă rămasă pentru utilizarea echipamentului în proiect și implicit perioada pentru care amortizarea poate fi recunoscută drept cost eligibil. În aceste circumstanțe, deși proiectele pot avea o durată contractuală de până la 36 de luni, amortizarea poate fi luată în calcul doar pentru perioada în care echipamentul este efectiv disponibil și utilizat în cadrul activităților de cercetare suplimentare. În situația în care echipamentul este achiziționat și pus în funcțiune cu întârziere, perioada rămasă pentru utilizare se reduce, iar	

			odată cu aceasta se diminuează și perioada pentru care amortizarea poate fi acoperită din resursele proiectului. Ca urmare, o parte din costul echipamentului rămâne în afara perioadei eligibile și nu poate fi acoperită din finanțarea proiectului, chiar dacă bunul a fost prevăzut la categoria costuri directe. Potrivit prevederilor art. 6.2.C.2 din Acordul de Grant Adnotat (Annotated Grant Agreement), pentru categoria de costuri aferentă echipamentelor sunt acceptate exclusiv cheltuielile de amortizare corespunzătoare perioadei și proporției de utilizare în cadrul acțiunilor de implementare. Prin urmare, partea din valoarea bunului care nu se încadrează în perioada eligibilă de amortizare nu poate fi acoperită din bugetul proiectului și rămâne în sarcina instituției. Totodată, potrivit pct. 2.4 al art. 6.2.C.2 din același Acord de Grant Adnotat, este prevăzută o excepție privind acoperirea costului integral al unui bun de valoare mică într-un singur an, în regim de amortizare, dacă sunt îndeplinite cumulativ anumite condiții, respectiv dacă costul integral este înregistrat în evidențele contabile ale entității drept cheltuială a anului respectiv, dacă valoarea bunului este sub plafonul stabilit de legislația națională pentru bunurile de valoare mică sau sub un alt reper obiectiv compatibil cu principiul materialității și dacă bunul este utilizat exclusiv pentru acțiunea finanțată în anul achiziției. În acest sens, este relevantă și practica legislativă din alte state membre ale Uniunii Europene. Astfel, în Irlanda, în conformitate cu Circulara nr. 21/2020, pragul valoric pentru includerea bunurilor în registrul	

			mijloacelor fixe a fost majorat de la 1000 euro la 10000 euro. Conform acestei reglementări, bunurile cu o valoare mai mare de 10000 euro, inclusiv TVA, sunt tratate ca active imobilizate și sunt reflectate în situația poziției financiare și în registrul mijloacelor fixe, în timp ce bunurile cu o valoare mai mică de 10000 euro nu sunt incluse în situația poziției financiare ca mijloace fixe, însă rămâne obligatorie evidența și controlul intern asupra acestora. Categoria activelor de capital include terenuri, clădiri, autovehicule, utilaje și echipamente, calculatoare, imprimante, copiatoare, echipamente de infrastructură IT precum servere sau echipamente de rețea, sisteme IT, programe și aplicații informatice, precum și echipamente de securitate ale statului. Potrivit prevederilor art. 261 alin. (2) din Codul fiscal al Republicii Moldova, mijloacele fixe asupra cărora se calculează amortizarea reprezintă proprietatea materială reflectată în bilanțul contribuabilului, destinată utilizării în activitatea de întreprinzător, a cărei valoare scade prezumtiv ca urmare a uzurii fizice și morale, care are o perioadă de exploatare mai mare de un an și o valoare ce depășește suma de 12000 de lei. În același context, clasificarea tehnicii de calcul ca mijloace fixe și determinarea duratei de funcționare utile se realizează în baza anexei la Hotărârea Guvernului nr. 941/2020 privind aprobarea Catalogului mijloacelor fixe. Totodată, este relevant de menționat că pragul valoric utilizat pentru delimitarea mijloacelor fixe supuse amortizării în scopuri fiscale a fost revizuit în anul 2022, în cadrul	

			pachetului de modificări aferent politicii fiscale și vamale pentru anul 2023, prin Legea nr. 356/2022, când valoarea stabilită anterior de 6000 lei a fost majorată la 12000 lei. Cu toate acestea, din perspectiva evoluțiilor economice recente, necesitatea unei noi reevaluări a plafonului este susținută atât de rata inflației, cât și de evoluția indicatorilor macroeconomici. Luând în considerare circumstanțele expuse, apreciem necesitatea completării Codului Fiscal al Republicii Moldova, atât prin revizuirea plafonului general prevăzut la art. 26 alin. (2), cu instituirea unui mecanism de ajustare periodică a acestuia, astfel încât pragul să reflecte în mod constant un nivel real de materialitate, cât și prin instituirea unui regim special pentru bunurile achiziționate exclusiv în cadrul proiectelor de cercetare finanțate din granturi nerambursabile ale Comisiei Europene. În acest sens, s**e propune completarea Codului fiscal** al Republicii Moldova cu o prevedere nouă cu următorul cuprins: „Mijloacele fixe achiziționate din costuri directe în cadrul proiectelor de cercetare finanțate din granturi externe nerambursabile ale Comisiei Europene, destinate și utilizate exclusiv pentru implementarea proiectelor respective, se deduc integral la cheltuieli în anul punerii în funcțiune, fără calcularea amortizării, indiferent de valoarea de intrare, cu condiția ținerii unei evidențe de gestiune distincte pe proiect, inclusiv identificarea bunului, data punerii în funcțiune și locația, efectuării inventarierii conform actelor normative aplicabile și păstrării	

			documentelor justificative care confirmă procurarea din grant, încadrarea la costuri directe și utilizarea exclusivă în proiect.”	
		AIM	AIM susține obiectivul simplificării legislației fiscale și vamale și apreciază efortul autorităților de a construi un sistem fiscal mai coerent și mai competitiv. Totuși, considerăm că o reformă de asemenea amploare trebuie să ofere contribuabililor un nivel suficient de claritate și predictibilitate pentru a permite planificarea activității economice și adoptarea deciziilor investiționale pe termen mediu și lung. Proiectul PFV 2027 propune modificarea substanțială a unor concepte fundamentale ale sistemului fiscal, inclusiv redefinirea obiectului impunerii, restructurarea mecanismului de impozitare a profitului, modificarea regimului facilităților acordate angajaților, reconceptualizarea unor reguli privind TVA și introducerea unor abordări noi în administrarea fiscală. În numeroase cazuri, formulările utilizate în proiect și în nota de fundamentare nu permit identificarea cu suficientă claritate a modului concret de aplicare a normelor propuse și a consecințelor fiscale ale acestora. În lipsa unor clarificări suplimentare și a unor exemple de aplicare, există riscul apariției unor interpretări divergente între contribuabili și autorități, ceea ce poate conduce la litigii, costuri suplimentare de conformare și la amânarea investițiilor. Pentru întreprinderile mici și mijlocii, care dispun de resurse administrative și financiare limitate, asemenea incertitudini generează riscuri disproporționat de mari	**A se vedea argumenetele mai sus aferente subiectelor date**

			comparativ cu cele ale întreprinderilor mari. AIM consideră necesară clarificarea suplimentară a tuturor prevederilor care introduc concepte noi sau modifică substanțial mecanisme fiscale existente înainte de promovarea finală a proiectului.	
		AIM	IMM-urile reprezintă categoria de contribuabili cea mai sensibilă la modificările legislative și fiscale, deoarece dispun de capacități limitate de absorbție a costurilor suplimentare și de adaptare rapidă la schimbări complexe. Din această perspectivă, considerăm că proiectul PFV 2027 trebuie analizat nu doar prin prisma fiecărei măsuri individuale, ci și prin efectul cumulat al tuturor modificărilor propuse. În prezent, proiectul conține intervenții simultane asupra impozitului pe venit, TVA, facilităților salariale, regimului colaboratorilor independenți, sectorului imobiliar și procedurilor de administrare fiscală. Aplicarea concomitentă a unui număr mare de modificări cu impact financiar și administrativ poate genera dificultăți de conformare, costuri suplimentare și presiuni asupra lichidității întreprinderilor mici și mijlocii. În acest context, AIM recomandă realizarea unei evaluări suplimentare a impactului cumulativ asupra IMM-urilor și identificarea măsurilor care necesită implementare graduală.	
		AIM	AIM consideră că, în procesul de reformare a sistemului fiscal, o atenție deosebită trebuie acordată sectoarelor caracterizate prin marje reduse de profit, intensitate ridicată a forței de muncă și o sensibilitate accentuată a	

			consumatorilor la modificarea prețurilor. Experiența ultimilor ani demonstrează că politicile fiscale pot influența semnificativ gradul de formalizare a economiei, nivelul investițiilor și ocuparea forței de muncă. Un exemplu relevant îl constituie sectorul HoReCa, care, în perioada aplicării regimului fiscal diferențiat, a înregistrat o creștere semnificativă a indicatorilor economici și fiscali. Conform datelor prezentate în cadrul Conferinței Naționale „Hospitality Next Level – Tendințe, Predictibilitate și Performanță", în perioada 2021–2025 veniturile declarate ale sectorului s-au triplat, depășind 25 miliarde lei anual, contribuțiile la Bugetul Public Național au crescut de aproape trei ori, ajungând la peste 1,4 miliarde lei, numărul contribuabililor activi a depășit 4.000, iar numărul angajaților a crescut cu peste 60%, ajungând la aproximativ 27.000 de persoane. Totodată, studiile prezentate în cadrul aceleiași conferințe arată că cererea din acest sector rămâne extrem de sensibilă la preț: peste 26,4% dintre consumatori declară că și-ar reduce frecvența vizitelor sau ar renunța complet la serviciile de alimentație publică și cazare în cazul majorării prețurilor, iar 61,6% dintre consumatori cheltuie mai puțin de 1.000 lei lunar pentru asemenea servicii. Aceste date demonstrează că măsurile fiscale care determină majorarea costurilor pentru întreprinderi pot avea efecte indirecte asupra consumului, investițiilor și ocupării forței de muncă, diminuând inclusiv baza fiscală pe termen mediu și lung. Din această perspectivă, AIM recomandă	

			ca orice modificări fiscale cu impact asupra sectoarelor intensive în forță de muncă să fie precedate de evaluări economice detaliate și implementate într-o manieră graduală și predictibilă.	
		AIM	Având în vedere amploarea reformei și impactul potențial asupra IMM-urilor, AIM consideră că măsurile care conduc la majorarea poverii fiscale sau administrative trebuie implementate treptat. O perioadă de tranziție adecvată ar permite întreprinderilor să își adapteze modelele de afaceri, procesele interne și planurile investiționale, reducând riscurile de neconformare și efectele negative asupra activității economice. În acest sens, recomandăm examinarea posibilității de sau amâna sau de a implementa etapizat măsurile cu impact semnificativ asupra costurilor operaționale ale întreprinderilor mici și mijlocii. O sinteză integrală a propunerilor este prezentată în anexa la prezenta scrisoare. În încheiere, atragem atenția că un principiu economic general spune că ”o taxă mai mare nu înseamnă automat venituri bugetare mai mari dacă reduce consumul, Investițiile și conformarea.” – principiu ce ar putea fi unul de referință pentru a considera impactul politicilor publice asupra întreprinderilor mici și mijlocii.	
		SRL „Agromixt TDG”	Modificările ce vizează accizul Pentru un mecanism clar, corect, solicităm ministerului să debirocratizeze aceste plăți neadecvat domeniului agricol. Ca propunere, ar fi găsirea unei modalități ca din start, în momentul importului de motorină pentru agricultură, aceasta să fie lipsită de acciz.	**A se vedea argumente mai sus.** Totodată, propunerea nu se încadrează în parametrii bugetari

			Modificarea propusă cu rambursarea accizului, atrage după sine o muncă enormă pentru contabilitate, totodată necesită achitări suplimentare furnizorului ca ulterior să solicităm acest acciz înapoi. În concluzie, Economia țării nu poate progresa prin majorarea tuturor taxelor, acestea cu siguranță vor împovara mediul privat și regresul plăților către buget. Mediul privat asteaptă relaxări și îmbunatatiri fiscale, legislative ca să deschidă și să dezvolte afaceri, cât mai multe locuri de muncă, dar cu proiectul propus doar ameninta potentialele investitii. În urma celor menționate, reinterăm că agricultura reprezintă un pilon puternic în menținerea și dezvoltarea economiei naționale, care cu greu face față costurilor exagerate, asigură securitatea alimentară, asigură multe locuri de muncă în mediul rural, mai mult, aici au posibilitatea de angajare și cei care nu au studii medii și/sau superioare	
Nota de fundamentare				
		CNAS	La Nota de fundamentare, în primul tabel din pct.2, compartimentul „Situația actuală”, în coloana „Obligațiile angajatorului” urmează a fi substituite sintagmele „23% - sectorul public” și „18% - sectorul privat” cu sintagmele „29 - sectorul public” și „24% - sectorul privat”, respectiv.	**Nota,** prevederile respective au fost excluse din proiect
		Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Cu referire la modificările aferente TVA și impactul scontat al reformei: astfel o altă componentă importantă a proiectului este reprezentată de modificările operate asupra regimului taxei pe valoarea adăugată. Potrivit notei de fundamentare, aceste intervenții urmăresc simplificarea	**S-a luat act**

			sistemului TVA, reducerea excepțiilor și a tratamentelor fiscale diferențiate, precum și consolidarea neutralității fiscale. Obiectivul de simplificare și uniformizare a regimului TVA poate fi apreciat și susținut prin prisma necesității eliminării unor distorsiuni fiscale care pot afecta concurența și eficiența economică. Însă, din analiza documentației relevă că impactul sectorial al acestor măsuri nu este dezvoltat în mod suficient. În special, nu sunt prezentate evaluări detaliate privind efectele asupra sectoarelor economiei naționale. Prin urmare se consideră că o asemenea analiză este necesară deoarece efectele economice ale modificărilor TVA pot varia semnificativ între diferite sectoare ale economiei. În subsidiar cu referire la modificările propuse la art. 96 și art. 103 din Codul fiscal nr. 1163/1997, astfel având în vedere abrogarea unor poziții aferente cotelor reduse de TVA și restrângerea unor categorii de scutiri de TVA, considerăm oportună completarea notei informative cu informații privind impactul economic estimat al măsurilor asupra sectoarelor vizate și asupra mediului de afaceri. În special, ar fi utilă prezentarea efectelor asupra costurilor de activitate și a impactului estimat pentru întreprinderile care activează în domeniile vizate de modificările propuse, ceea ce ar contribui la evaluarea completă a efectelor măsurilor și a impactului acestora asupra activității antreprenoriale. La fel, se recomandă completarea notei de fundamentare cu evaluări sectoriale care să permită aprecierea impactului diferențiat al modificărilor propuse și identificarea eventualelor efecte neintenționate asupra anumitor	

			categorii de contribuabili. Suplimentar, impactul modificărilor aferente TVA urmează a fi analizat nu doar din perspectiva mediului de afaceri și a sectoarelor vizate, dar și din perspectiva efectelor asupra prețurilor de consum, cererii agregate și nivelului de trai al populației. În acest sens, constatăm că modificările propuse privind TVA în cadrul politicii fiscale pentru anul 2027 vor avea un impact direct asupra nivelului prețurilor la anumite categorii de bunuri și servicii. Transferarea, integrală sau parțială, a majorărilor de TVA în prețurile finale de consum va genera presiuni inflaționiste suplimentare, afectând puterea de cumpărare a populației și diminuând venitul real disponibil al gospodăriilor. În consecință, este de așteptat o moderare a consumului privat, care reprezintă una dintre principalele componente ale cererii agregate și un factor important al creșterii economice. Astfel, efectele cumulate ale majorărilor de prețuri și ale reducerii consumului populației pot influența negativ dinamica activității economice și ritmul de creștere al economiei naționale. Totodată, deși proiectul conține anumite măsuri de susținere a persoanelor remunerate, acestea nu sunt suficiente pentru a compensa impactul creșterii costului vieții asupra tuturor categoriilor de populație afectate. În special, gospodăriile cu venituri reduse, pensionarii și alte grupuri social vulnerabile sunt expuse într-o măsură mai mare efectelor generate de majorarea prețurilor, având o capacitate limitată de ajustare a consumului și de absorbție a șocurilor inflaționiste. În lipsa unor măsuri compensatorii adecvate, există	

			riscul accentuării vulnerabilităților sociale și al diminuării nivelului de trai al acestor categorii. În acest context, considerăm oportună identificarea și implementarea unor mecanisme de sprijin și compensare bine țintite, orientate către categoriile de populație cele mai afectate, astfel încât să fie atenuat impactul majorărilor de prețuri asociate modificărilor de TVA și să fie limitate efectele adverse asupra consumului populației și activității economice.	
		Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Ca concluzie generală aferentă avizării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale) (număr unic 599/MF/2026), Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării apreciază obiectivele urmărite prin proiect și susține necesitatea continuării procesului de modernizare a cadrului fiscal și vamal, simplificării administrării fiscale, digitalizării proceselor aferente administrării fiscale și stimulării dezvoltării economice. Analiza proiectului de lege și a notei de fundamentare relevă că intervențiile promovate constituie elemente ale unei reforme fiscale și economice structurale, cu impact direct asupra investițiilor, competitivității economice, dezvoltării antreprenoriale, economiei digitale, pieței muncii și mediului de afaceri. Ministerul apreciază că direcțiile generale ale reformei sunt compatibile cu obiectivele de dezvoltare economică și cu necesitatea consolidării competitivității economiei naționale. Totodată, având în vedere amploarea modificărilor promovate și efectele economice pe care acestea sunt destinate să le producă, Ministerul	**S-a luat act**

			Dezvoltării Economice și Digitalizării consideră oportună consolidarea fundamentării economice a reformei și completarea documentației aferente cu evaluări suplimentare privind: impactul asupra investițiilor; impactul asupra competitivității economice; efectele asupra IMM-urilor; efectele asupra pieței muncii; impactul cumulativ al reformei asupra mediului de afaceri și economiei naționale.	
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	*La pct. 3.1. Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi* **1. Lista actelor normative care se supun modificării se va completa cu:** Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii **2. Codul Fiscal** *La Punctul 2: Revizuirea mecanismului de impozitare a veniturilor salariale obținute de către persoanele fizice:* - textul „- beneficiului pentru fiecare copil minor aflat la întreținere în mărimea de 200 de lei lunar.” se substituie cu textul „beneficiului pentru fiecare copil cu vârsta de la 2 ani până la 16 ani aflat la întreținere prin acordarea unei indemnizații lunare de sprijin, stabilită în conformitate cu prevederile Legii nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii”.; - propoziția „Beneficiile respective vor fi acordate fiecărei persoanei fizice rezidente care are un venit lunar, impozabil conform art. 88 alin.(1) și în limita impozitului pe venit efectiv achitat. Modul, condițiile și procedura de implementare a mecanismului va fi stabilit de Guvern.” se substituie cu propoziția „În cazul beneficiilor personale, acestea vor fi acordate fiecărei	**Nu se acceptă,** în contextul în care se menține mecanismul actual de impozitare salariilor, inclusiv acordarea scutirilor personale. Respectiv, modificările propuse în Legea nr.315/2016 urmează a fi promovate pe platforma MMPS

			persoanei fizice rezidente care are un venit lunar, impozabil conform art. 88 alin.(1) și în limita impozitului pe venit efectiv achitat. Iar în cazul persoanelor rezidente care au la întreținere copii cu vârsta de la 2 la 16 ani, acestea vor beneficia de o indemnizație lunară de sprijin. Modul, condițiile și procedura de implementare a ambelor mecanisme vor fi stabilite de Guvern."; - textul: „În partea ce vizează de acordarea beneficiului pentru fiecare copil minor, măsura respectivă urmărește reducerea poverii fiscale a familiilor, compensarea parțială a cheltuielilor asociate creșterii copiilor, precum și susținerea politicilor demografice și de protecție socială. Beneficiu respectiv urmează a fi acordat fiecărui părinte a copiilor minori." se substituie cu textul „În partea ce vizează de acordarea beneficiului pentru fiecare copil cu vârsta de la 2 ani la 16 ani, măsura respectivă urmărește susținerea familiilor cu copii prin compensarea parțială a cheltuielilor asociate creșterii și îngrijirii copiilor, precum și susținerea politicilor demografice și de protecție socială. Beneficiu respectiv urmează a fi acordat persoanei care are în grija sa un copil cu vârsta de la 2 ani la 16 ani."; - din tabel, rubrica „situația din 01.01.2027", textul „Beneficiu pentru fiecare copil minor aflat la întreținere - până la 200 de lei lunar" se substituie cu textul „Beneficiu pentru fiecare copil cu vârsta de la 2 ani până la 16 ani aflat la întreținere - 500 lei lunar". **3. Înainte de ultimul alineat se completează cu textul:** ***„Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii***	

			Propunerile înaintate pentru modificarea art. 33 din Codul Fiscal, impun necesitatea completării proiectului de lege cu modificări ce vizează Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii. Astfel, în vederea susținerii persoanelor rezidente care au la întreținere copii cu vârsta de la 2 ani la 16 ani se propune stabilirea unei indemnizații lunare de sprijin pentru a contribui la reducerea poverii financiare în creșterea și educarea copiilor. Măsura în cauză se aliniază șirului de măsuri întreprinse de stat în vederea susținerii celor care au grijă de copii și le asigură bunăstarea. Reieșind din angajamentul statului consfințit în Constituția Republicii Moldova, conform căreia ”Statul este obligat *să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare, precum și în Legea nr.* 370/2023 privind drepturile copilului, care stabilește că „Statul garantează fiecărui copil *dreptul la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale și sociale.” propunerea de stabilire a unei indemnizații lunare de sprijin este absolut* necesară pentru a respecta această obligațiune. Totodată, modificările operate în Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii au drept scop reducerea discrepanței majore dintre cuantumul indemnizației lunare care sunt achitate actual celor cca 3620 de copii plasați în serviciile de tip familial și ridicarea considerabilă a prețurilor la produse și servicii, care contribuie negativ la asigurarea unui trai decent	

			copiilor lipsiți de grija părintească, inclusiv a copiilor cu statut de copii rămași temporar fără ocrotire părintească/rămași fără ocrotire părintească. De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale consideră necesară completarea Analizei impactului de reglementare și a Notei de fundamentare cu informații statistice relevante privind numărul pensionarilor, al persoanelor cu dizabilități și al familiilor cu venituri reduse care vor fi afectați de fiecare dintre modificările propuse, precum și cu estimarea impactului financiar asupra acestor categorii, inclusiv a eventualelor pierderi de venituri și/sau beneficii sociale. În aceeași ordine de idei, considerăm oportun ca Nota de fundamentare să reflecte, după caz, eventualul impact al modificărilor fiscale și vamale propuse asupra proiectelor de asistență externă implementate în domeniile muncii și protecției sociale, în special, sub aspectul predictibilității costurilor, eligibilității cheltuielilor și respectării condițiilor stabilite prin acordurile sau documentele de finanțare.	
		Comisia de Stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător (AIR)	*Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ* La sub punctului 2.2 este necesar de expus clar și concis problema/problemele, care se propun a fi soluționate. Menționăm, că informația prezentată se referă în linii generale la necesitatea unor simplificări, ajustări și uniformizări, unele din care vor avea impact negativ asupra mediului de afaceri (spre exemplu uniformizarea TVA). La acest compartiment nu se expune în ce constă problema și necesitatea stabilirii unor cote mai înalte de	**S-a luat act,** nota urmează a fi ajustată

			impozitare, altor responsabilități sau de eliminare a unor facilități fiscale. Anume aceste propuneri de modificare a cadrului legal vor avea impact negativ asupra activității de întreprinzător și se recomandă de prezentat informație relevantă pentru astfel de prevederi. • *Obiectivele urmărite şi soluțiile propuse* La acest compartiment se recomandă de stabilit obiectivele, care trebuie să fie legate de problemă/probleme, și care necesită expuse în mod măsurabil și fixat în timp. De asemenea, se vor expune rezultatele scontate după adoptarea și implementarea actului normativ. • *Analiza impactului de reglementare* Sub punctul 4.3 (Impactul asupra sectorului privat) este doar menționat, că *anumite categorii de contribuabili pot suporta costuri suplimentare ca urmare a eliminării unor facilități fiscale, a extinderii bazei impozabile și a ajustării regimurilor fiscale preferențiale existente*. Se recomandă detalierea informației respective prin cuantificarea costurilor. La punctul 4.2 se menționează că modificările propuse în mare parte vor lărgi baza de impozitare și vor genera venituri suplimentare la bugetul public național, fiind prezentate cifra de miliarde de lei referitor la impactul bugetar direct. Astfel, deducem că această sumă și va fi costul pentru mediul de afaceri, pe lângă eventualele alte impacturi negative pentru unii agenți economici. • *Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ* La acest compartiment este necesar de prevăzut linkul concret, de la care poate fi accesat proiectul și Nota de	

			fundamentare. Totodată, se recomandă prezentarea informației referitor la organizarea consultărilor publice a proiectului și Notei de fundamentare cu reprezentanții mediului de afaceri, fiind expuse rezultatele acestor consultări.	
		MAE	Se notează că analiza impactului de reglementare este unul dintre principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător potrivit art. 4, lit. c) din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Or, conform art. 3, alin. (2), lit. a) din Legea nr. 100/2017, la elaborarea unui act normativ care vizează reglementarea activității de întreprinzător se respectă principiile generale stabilite de Legea nr. 235/2006. Concomitent, art. 30, alin. (1), lit. d) din Legea nr. 100/2017 stipulează că Nota de fundamentare a unui proiect de act normativ trebuie să cuprindă analiza impactului de reglementare. În acest context, se precizează faptul că Nota de fundamentare a proiectului de Lege necesită completări esențiale la compartimentul „4. Analiza impactului de reglementare”. În special, se constată lipsa analizei detaliate la sub-compartimentele „4.1. Impactul asupra sectorului public”, „4.3. Impactul asupra sectorului privat” și „4.4. Impactul social”, având în vedere că informația expusă este vagă, lipsind careva date și prognoze economice. Se subliniază că efectuarea unei analize ample a impactului de reglementare este cu atât mai importantă cu cât proiectul de Lege în cauză modifică un spectru larg de relații juridico-fiscale, stabilind o nouă politică în domeniu.	**S-a luat act**

			Prin urmare, având în vedere potențialul impact major de ordin macroeconomic și societal al măsurilor propuse, se consideră importantă reexaminarea proiectului de Lege sub aspectul carențelor semnalate.	
		Berjan Iuliana	Elaborarea unui Nou Cod Fiscal în paralel cu intrarea în vigoare a modificărilor actuale creează instabilitate legislativă pe 2+ ani, descurajând investițiile și planificarea fiscală pe termen mediu. O companie internațională care analizează investiția în Moldova primește mesaje contradictorii: regimul fiscal actual se modifică în 3 etape și va fi complet reformat până în 2028 – planificarea pe 5 ani este imposibilă.	**S-a luat act**
		Berjan Iuliana	Calendarul de uniformizare fiscală pentru zona transnistreană (2026–2030) nu prevede mecanisme de control al conformității sau sancțiuni specifice pentru agenții economici din stânga Nistrului în perioada de tranziție Un importator care folosea documente de agenți economici transnistreni pentru a beneficia de scutiri TVA poate continua această practică până în 2030, fără sancțiuni imediate definite.	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale
		Contabil News	**Reforma modului de calcul al concediilor** tot este o perturbare a modului existent, care are foarte multe dedesubturi, care trebuie întîi studiate amănunțit cu toate părțile interesate. Nu sîntem contra la reforme, doar că acestea trebuie făcute cu tîlc și fără grabă, fără a scoate din minți și așa puținii specialişti, care au mai rămas în țară. Deaceea cerem următoarele: 1. Aprobarea a nu mai mult de o reformă substanțială, din cele numite	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			maiai sus (sau altele, similare), pe an. 2. Implementarea unei reforme nu din anul viitor, ci peste un an, după ce nu doar toate actele normative și portalurile necesare vor fi gata, dar mai trebuie timp pentru modificarea softurilor de evidență, pentru studierea modificărilor de persoanele implicate. 3.În caz dacă totuși se adoptă mai multe reforme într-un an - să fie adoptat și veto controale fiscale pentru anul implementării reformei și neaplicarea amenzilor fiscale și contravenționale agenților economici în perioada numită.	
		Ministerul Sănătății	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) reprezintă principalul mecanism de acumulare și alocare a resurselor publice pentru sănătate, având rol central în asigurarea protecției financiare a populației în caz de boală, pe principii de solidaritate, echitate și partajare a riscurilor. Predictibilitatea financiară a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (CNAM) depinde în mod direct de stabilitatea veniturilor FAOAM, în special a primelor în cotă procentuală achitate din veniturile salariale, care reprezintă o sursă dedicată și relativ predictibilă de finanțare a serviciilor medicale și farmaceutice. Veniturile FAOAM formate din primele în cotă procentuală se ridică la 9 491,7 mil.lei în anul 2025. Acestea reprezintă 54,2% din totalul veniturilor FAOAM (17493,6 mil.lei), constituind cea mai importantă sursă de finanțare. Argumentul privind reducerea sarcinii fiscale asupra muncii poate fi relevant din perspectiva politicii economice și a stimulării ocupării formale, însă, din perspectiva sustenabilității finanțării	**Se acceptă**

			sistemului de sănătate, reducerea primei de AOAM ar genera o pierdere semnificativă de venituri anuale dedicate sănătății, estimate aproximativ de 400 mil lei. Având în vedere această reducere a fondurilor AOAM, în nota la proiect nu este expus și argumentat prin calcule din care surse se vor compensa aceste diferențe astfel încât să se asigure finanțarea suficientă a sistemului de sănătate. Astfel, o eventuală reducere a cotei AOAM poate fi examinată doar dacă este însoțită, în același pachet normativ, de o garanție legală clară de compensare integrală, automată și predictibilă a pierderilor de venituri ale fondurilor AOAM. Această garanție ar trebui prevăzută atât în cadrul politicii bugetar-fiscale, cât și în Legea bugetului de stat și/sau în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, astfel încât reducerea cotei să nu afecteze volumul serviciilor contractate, lista medicamentelor compensate, finanțarea programelor prioritare și măsurile de protecție financiară, garantarea unui nivel decent al retribuirii muncii lucrătorilor medicali prin majorarea acestuia (necesarul de surse suplimentare de aproximativ 1,5 miliarde lei) concomitent cu majorarea retribuirii muncii în sectorul bugetar. Suplimentar, eventualele economii individuale generate de reducerea contribuției sau de alte ajustări fiscale nu trebuie confundate cu finanțarea publică agregată necesară pentru protecția financiară în sănătate. Reducerea fiscalității asupra muncii poate crește venitul net pentru unele persoane angajate, însă nu compensează automat pierderea de	

			venituri a fondurilor AOAM, nu este direcționată către persoanele cu nevoi medicale ridicate și nu protejează gospodăriile casnice fără venit salarial sau cu venituri mici. În absența compensării integrale a fondurilor AOAM și a unor măsuri țintite de protecție, efectul combinat al reducerii veniturilor fondurilor AOAM și al majorării prețurilor la medicamente ar putea conduce nu doar la creșterea cheltuielilor catastrofale și sărăcitoare, ci și la reducerea utilizării tratamentelor necesare, în special în rândul persoanelor vulnerabile (persoanelor vârstnice și pacienților cu boli cronice). Politicile de finanțare a ocrotirii sănătății trebuie analizate nu doar din perspectiva echilibrului fiscal pe termen scurt, ci și din perspectiva sustenabilității sistemului de sănătate, protecției financiare a populației și progresului către acoperirea universală cu servicii de sănătate. Reieșind din cele expuse, Ministerul Sănătății nu susține propunerea de reducere a primei de asigurare oblgatorie de asistență medicală din salariu și alte recompense de la 9% la 7%.	
		MAI	1. Potrivit prevederilor proiectului și Notei de fundamentare, se relevă riscul instituirii unui tratament diferențiat care poate genera inechități sociale și favoriza persoanele cu venituri ridicate, având în vedere că, la procurarea autoturismelor cu o vechime mai mare de 4 ani, se aplică atât TVA în cotă de 20%, cât și acciza, în timp ce la procurarea autoturismelor de lux se va achita doar TVA. 2. Totodată, la pct. 2 din Nota de fundamentare a proiectului, referirea la faptul că salariul net va fi menținut cel puțin la nivelul acordat până la 01.01.2027 nu permite determinarea	**Se acceptă** parțial în redacția propusă de autor

			cu suficientă claritate dacă, la calcularea acestuia, este inclus sau nu și stimulentul muncii. În acest sens, se impune clarificarea expresă a modului de calcul al salariului net și a elementelor care sunt luate în considerare la stabilirea acestuia. Deși obiectivele declarate ale proiectului vizează simplificarea sistemului fiscal, creșterea transparenței și eficientizarea mecanismelor de impozitare și contribuții sociale, considerăm că Nota de fundamentare și documentele aferente proiectului nu oferă o analiză suficient de detaliată și concludentă a impactului economic, financiar și social pe care modificările propuse îl vor produce asupra diferitelor categorii de contribuabili, în special asupra persoanelor salarizate din sectorul bugetar. În conformitate cu art. 20 lit. c), d) și e), art. 21 alin. (1), art. 30 și art. 32 alin. (1), alin. (2), din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fundamentarea proiectului de act normativ trebuie să conțină analiza impactului financiar, economic și social al soluțiilor propuse, evaluarea costurilor și beneficiilor estimate, justificarea necesității intervenției normative, precum și estimarea cheltuielilor necesare pentru implementarea acesteia. Astfel, materialele prezentate nu permit evaluarea efectelor reale ale măsurilor propuse asupra persoanelor vizate și nici asupra autorităților publice care urmează să asigure implementarea acestora. Cu toate acestea, aprecierea pozitivă a reducerii cotei impozitului pe venit nu poate fi analizată în mod izolat de celelalte măsuri promovate prin proiect, întrucât efectul final asupra venitului disponibil al salariatului depinde de impactul	

			cumulat al tuturor contribuțiilor și obligațiilor fiscale instituite. În concluzie se accentuează următoarele: 1. Un simplu calcul demonstrează că, în condițiile de salarizare actuale, venitul salariatului va fi redus cu circa 14% (actualmente angajatul achită 12% impozit pe venit după oferirea scutirilor + 9% prime de asigurare obligatorie de asistență medicală = 21%; în condiții noi: 7% impozit pe venit +7% prime de asigurare obligatorie de asistență medicală + 21% contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat = 35%. Astfel, 35% - 21% = 14%) Este necesar de a evalua cota valorii de referință pentru anul 2027, pentru a garanta un salariu achitat echivalent sau mai mare celui stabilit la 1 septembrie 2026. 2. Datorită majorării cotei TVA la medicamente și produse alimentare din 01.10.2026 de la 8% la 20%, pentru asigurarea cu medicamente și produse alimentare entitățile vor suporta cheltuieli suplimentare pentru anul 2027 cu cel puțin 12% mai mult decât în 2026, alocații care urmează a fi prevăzute suplimentar în bugetul de stat pentru anul viitor. 3. Datorită modificărilor sistemului de rețineri din salariu a impozitelor, primelor și contribuțiilor, în pofida faptului că impozitul pe venit și a primei de asigurare medicală se micșorează de la 12% la 7%, respectiv de la 9% la 7%, totuși salariul net calculat în condițiile actelor normative în vigoare micșorat în condițiile sistemului fiscal nou, se va micșora cu circa 1800,00- 2000,00 lei (pentru un salariu brut de 10 000,00 lei). Cei mai defavorizați vor fi angajații care au la întreținere copii cu dizabilități și cei care au beneficiat de scutirea pentru soț/soție cu dizabilități,	

			din cauza anulării scutirilor respective vor avea un salariu mai mic cu 2000,00 lei calculat pentru luna decembrie 2026. 4. Pentru menținerea salariului net la nivelul 01.06.2026 pentru anul 2027, este necesară majorarea salariului brut cu cel puțin 30% din 01.12.2026. 5. Pentru majorarea salariului net cu 15% față de cel din 01.06.2026 pentru anul 2027, este necesară majorarea salariului brut cu 47% din 01.12.2026; 6. Pentru acoperirea costurilor majorate la produsele de primă necesitate (TVA majorat cu 12%), este necesară majorarea salariului brut cu cel puțin 12% față de 01.06.2026. În aceste condiții, apreciem că, proiectul necesită reexaminare conceptuală și completarea documentației de fundamentare, inclusiv prin prezentarea unor analize financiare, economice și sociale suplimentare.	
		Camera Notarială din RM	Transferarea obligației de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale asupra salariatului și impactul acestei măsuri. Camera Notarială constată că pct. 4.2–4.4 din Nota de fundamentare nu conțin o analiză distinctă și argumentată a impactului unificării cotei contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii la nivelul de 21%, concomitent cu transferarea obligației de achitare de la angajator către salariat. Sunt reflectate doar anumite efecte financiare estimate, preponderent cu caracter favorabil, fără a fi evaluate în mod corespunzător riscurile economice și sociale aferente, fapt ce poate crea o imagine incompletă și excesiv de optimistă asupra beneficiilor reale ale modificărilor propuse.	**Se acceptă** prin menținrea regimului actual de impozitare a salariului

			În lipsa unor garanții clare și a unei analize de impact economico-social, există riscul diminuării veniturilor reale ale salariaților, în special în contextul actual caracterizat prin presiuni inflaționiste, majorarea costurilor de trai și creșterea generală a cheltuielilor. Mecanismul de stimulare a muncii, propus în proiect, nu are caracter universal, ci este condiționat de nivelul venitului salarial și de respectarea unor plafoane stabilite de legiuitor. Astfel, beneficiul nu va fi acordat în mod egal tuturor salariaților, iar pe măsura majorării venitului salarial cuantumul stimulentului se reduce, până la excluderea totală a dreptului de a beneficia de acesta.	
		Camera Notarială din RM	Insuficiența fundamentării juridice, economice și statistice a soluțiilor propuse. Nota de fundamentare conține multiple referiri la existența unor lacune legislative, dificultăți de aplicare a normelor fiscale, erori de calcul al obligațiilor fiscale și costuri administrative sporite. Cu toate acestea, afirmațiile respective nu sunt însoțite de date statistice relevante, studii de impact, analize comparative sau alte elemente obiective care să demonstreze amploarea fenomenelor invocate și necesitatea intervențiilor legislative propuse. Analiza proiectului relevă că accentul reformei este plasat, în principal, pe acumularea veniturilor la bugetul public, în timp ce lipsecs mecanismele de redistribuire ulterioară a acestora, ceea ce generează incertitudine pentru contribuabili. Camera Notarială apreciază că în forma actuală, proiectul de lege și Nota	**S-a luat act**

			de funamentare nu întrunește pe deplin exigențele privind previzibilitatea, echitatea și fundamentarea suficientă a soluțiilor legislative propuse. În concluzie, Camera Notarială consideră necesară examinarea suplimentară a conceptului reformei, prin prisma evaluării impactului economic și social al măsurilor propuse, inclusiv ținând cont de obiecțiile și propunerile expuse.	
		Primăria m. Bălți	Argumentele în susținerea acoperirii de la bugetul de stat a pierderilor bugetului municipal. Subliniem că însăși nota informativă a proiectului recunoaște o diminuare a încasărilor naționale din impozitul pe venitul persoanelor fizice de circa 2,7 miliarde lei (circa 24,96%) față de încasările planificate pentru anul 2026 (circa 10,8 miliarde lei), efect care va afecta în mod semnificativ, în special, municipiul Bălți. Cu toate acestea, nota nu prezintă nicio simulare a impactului pe fiecare buget local. Mai mult, la capitolul de impact financiar, autorul afirmă expres că efectul asupra bugetelor locale „urmează a fi determinat" în funcție de deciziile ulterioare ale autorităților locale. Potrivit propriului tabel de impact al notei informative, ansamblul măsurilor generează un câștig net de ordinul a 5,9 miliarde lei la bugetul public național. Prin urmare, deducem că la nivel central există spațiu fiscal suficient pentru compensarea integrală a pierderilor bugetului municipal.	**Se acceptă** prin menținrea regimului actual de impozitare a salariului
Cod penal 985/2002 și Cod contravențional nr. 218/2008 Art. 244[1] Cod penal nr. 985/2002 și art. 301[1]–301[2] Cod contravenționa	Menținerea răspunderii penale pentru un spectru larg de încălcări fiscale, inclusiv situații care nu implică fraudă fiscală autentică.	**ACAP**	Se propune redefinirea sferei răspunderii penale și limitarea acesteia exclusiv la situațiile care implică fraudă fiscală autentică: utilizarea documentelor false sau falsificate, operațiuni fictive fără conținut economic real, ascunderea, distrugerea	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			sau falsificarea intenționată a documentelor contabile și fiscale și utilizarea operațiunilor de spălare a banilor în scopul diminuării obligațiilor fiscale. Diferențele de obligații fiscale rezultate din interpretarea legislației fiscale, ajustările efectuate de organul fiscal (inclusiv cele aferente prețurilor de transfer), erorile de declarare și alte neconformări fără caracter fraudulos ar urma să fie tratate exclusiv prin mecanisme fiscale și contravenționale. Propunerea este justificată de schimbarea modelului de administrare fiscală promovat prin PFV 2027, de principiul proporționalității, de jurisprudența CJUE (cauza C-570/20 BV), de standardele OECD privind combaterea criminalității fiscale și de necesitatea reducerii expunerii penale pentru contribuabili, contabili, consultanți fiscali și alți profesioniști care activează într-un mediu legislativ complex și în continuă schimbare. Se propune introducerea art. 301¹ și art. 301² în Codul contravențional, cu menținerea obligației de reparare integrală a prejudiciului, aplicarea majorărilor de întârziere și a unor sancțiuni contravenționale proporționale cu gravitatea încălcării. O asemenea abordare permite sancționarea fermă a fraudelor fiscale autentice, fără criminalizarea diferențelor de interpretare, a erorilor sau a neconformărilor procedurale.	
		Consiliul Național al ONG-urilor	Colectarea de fonduri prin intermediul mesajelor scurte Constatări: La data de 14.09.2013 a intrat în vigoare Legea nr. 114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică. Această lege transpune Directiva 2007/64/CE a	**Nota,** propunerea nu face obiectul politicii fiscale și vamale

			Parlamentului European şi a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieţei interne, precum şi Directiva nr. 2009/110/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfăşurarea şi supravegherea prudenţială a activităţii instituţiilor emitente de monedă electronică. Potrivit art. 4 alin. (7) al acesteia, activitatea ce constă în „executarea operaţiunilor de plată în cazul în care consimțământul plătitorului pentru executarea unei operaţiuni de plată este exprimat prin intermediul oricăror dispozitive de comunicaţie electronică, digitale sau informatice […] şi în cazul în care plata este efectuată către operatorul sistemului sau al reţelei informatice sau de comunicaţie electronică ce acţionează exclusiv ca intermediar între utilizatorul serviciilor de plată şi furnizorul bunurilor şi serviciilor” se consideră „servicii de plată”. Conform art. 10 al acestei Legi, persoana care intenţionează să presteze servicii de plată în calitate de societate de plată este obligată, înainte de a începe să presteze servicii de plată, să obţină licenţă de activitate de la Banca Naţională. Pentru a obţine şi deţine asemenea licenţă, societăţile de plată sunt supuse unor cerinţe prudenţiale (inclusiv de raportare) extensive şi oneroase, inclusiv deschiderea pentru clienţii săi şi administrarea unor conturi de plăţi separate, destinate exclusiv pentru executarea operaţiunilor de plată. Legea nominalizată nu permite unui furnizor de rețele şi servicii de comunicații electronice să execute,	

			pentru un abonat la rețeaua sa, operațiuni de plată efectuate de pe un dispozitiv electronic sau prin intermediul acestuia, din contul mobil deschis la furnizorul de rețele sau servicii de comunicații electronice, în cadrul unei activități de colectare a donațiilor în scopuri caritabile. Asemenea derogare este prevăzută de Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, cu condiția ca valoarea cumulată a operațiunilor de plată pentru un abonat individual să nu depășească 300 EUR pe lună, însă această Directivă nu a fost încă transpusă în Republica Moldova. Astfel, în ceea ce priveşte alocarea de numere telefonice scurte pentru colectarea de fonduri pentru terţe persoane prin intermediul mesajelor scurte cu tarif premium, operatorii de telecomunicații din Republica Moldova nu permit unui furnizor de rețele și servicii de comunicații electronice să execute, pentru un abonat la rețeaua sa, operațiuni de plată efectuate de pe un dispozitiv electronic sau prin intermediul acestuia, din contul mobil deschis la furnizorul de rețele sau servicii de comunicații electronice, în cadrul unei activități de colectare a donațiilor în scopuri caritabile. Spre exemplu, în România (țară membră UE) donațiile prin SMS reprezintă una dintre cele mai de succes metode de strângere de fonduri. Sistemul este foarte eficient deoarece este simplu, rapid și nu necesită introducerea datelor bancare. Aproape unu din cinci români alege să doneze prin acest canal.	

			Mecanismul de funcționare și impactul acestuia includ: - Valori fixe: utilizatorii pot dona lunar sume cuprinse între 2 și 10 euro, în funcție de campanie; - Fără comisioane: pentru donațiile prin SMS nu se percepe TVA, iar sumele ajung integral la organizațiile caritabile; - Transparență: donatorii primesc mesaje de confirmare, iar platformele afișează rapoarte de succes și sumele strânse în timp real. Succesul acestui sistem se datorează în mare parte campaniilor masive din domeniul sănătății și socialului. Un exemplu notabil este asociația „Dăruiește Viață" din România, care a atras fonduri substanțiale pentru infrastructura spitalicească, devenind unul dintre cei mai mari beneficiari ai acestui sistem. Recomandări: a) Transpunerea Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, astfel încât aceasta să contribuie la promovarea și dezvoltarea filantropiei în Republica Moldova, prin intermediul căreia participanții activităților filanropice s-ar implica mai mult în soluționarea nevoilor prezente în domeniile de importanță majoră ale statului, precum cele ce sunt reglementate de Legea Nr. 1420 din 21.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare; b) Includerea în Codul fiscal a prevederilor referitoare la scutirea de TVA în cazul donațiilor prin SMS. **Consiliul Național al ONG-urilor susține obiectivul general de simplificare a legislației fiscale și**	

			vamale, cu condiția ca reforma să nu producă efecte negative disproporționate asupra societății civile. Sectorul asociativ are un rol esențial în dezvoltarea comunităților, furnizarea de servicii, monitorizarea politicilor publice, promovarea participării civice și susținerea parcursului european al Republicii Moldova. În acest sens, solicităm Ministerului Finanțelor: 1. Să excludă sau să reformuleze prevederea privind „cheltuielile care nu sunt eligibile activității statutare", cu introducerea unor criterii clare, obiective și adaptate specificului organizațiilor necomerciale. 2. Să majoreze cota desemnării procentuale pentru persoanele fizice de la 2% la 3,5%, pentru a compensa efectul reducerii cotei impozitului pe venit asupra finanțării interne a organizațiilor societății civile. 3. Să consolideze regimul fiscal al filantropiei și sponsorizării printr-un stimulent real pentru donațiile către organizațiile necomerciale independente și prin diferențierea tratamentului fiscal față de entitățile publice finanțate de la buget. 4. Să continue consultările cu organizațiile societății civile înainte de definitivarea proiectului, inclusiv prin organizarea unei discuții tehnice dedicate impactului reformei asupra organizațiilor necomerciale.	
II. AVIZARE ŞI CONSULTARE PUBLICĂ REPETATĂ				
Cadrul legal actual	**Conţinutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare şi coordonare**	**Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică**	**Conţinutul obiecţiei/ propunerii/ recomandării**	**Argumentarea autorului proiectului**
Codul fiscal nr.1163/1997				
		MAE	Lipsa de obiecții și propuneri	**S-a luat act**

Articolul 5. Noţiuni generale 38) Campanie promoţională – modalitate de promovare a vânzărilor, cu sau fără organizarea de concursuri, anunţate public, cu acordarea de cadouri, premii, returnări (cashback), bonusuri sau alte câştiguri/stimulente ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil 46) Locuinţă de bază – locuinţă care întruneşte cumulativ următoarele condiţii: a) este proprietatea contribuabilului în decurs de cel puţin 3 ani; b) constituie domiciliul/reşedinţa contribuabilului în decursul ultimilor 3 ani pînă la momentul înstrăinării, inclusiv în cazul în care domiciliul/reşedinţa a fost anulat/anulată cu cel mult 90 de zile înainte de data înstrăinării.	1.1 punctul 38) se completează cu textul „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor"; 1.2 punctul 46) litera b) se completează cu textul „sau reprezintă unica locuinţă aflată în proprietatea contribuabilului pe parcursul ultimilor 3 ani până la data înstrăinării, în baza dreptului de proprietate înregistrat în Registrul bunurilor imobile".	**Contabil News**	38) nu e clar scopul de a introduce noțiunea p/u autorități publice, încît ultimele nu desfășoară activități comerciale, 46) b) introducerea formulării facilitează vînzarea imobilului investițional de către reprezentanții din diaspora (realizarea investiției imobiliare vs. Stimulare îmbunătățirii condițiilor de trai.)	**<u>Se acceptă parțial</u>** prin excluderea modificării la pct.38) din art.5 al Codului fiscal. Cu referire la pct.46), propunerea este o soluție pentru numeroarele cazuri de înstrăinare a singurului imobil deținut de cetățeni, dar la care din diferite motive nu și-au înregistrat de fapt oficial domiciliul, chiar dacă de fapt a constituit singurul imobil în care a locuit. Prin măsura propusă nu se extinde facilitatea de neimpozitare a venitului din înstrăinarea locuintei de bază, deoarece este stabilită condițitia că reprezintă unica locuință aflată în proprietate.
Articolul 5. Noţiuni generale 38) Campanie promoţională – modalitate de promovare a vânzărilor, cu sau fără organizarea de concursuri, anunţate public, cu acordarea de cadouri, premii, returnări (cashback), bonusuri sau alte câştiguri/stimulente ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil	1.1 punctul 38) se completează cu textul „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor";	**AmCham**	Definiția campaniei promoționale și mecanismele de tip cashback Referința exactă în proiect: Art. II pct. 1.1 din proiect – art. 5 pct. 38) din Codul fiscal. AmCham solicită excluderea noțiunii „cashback" din enumerarea aferentă campaniilor promoționale, astfel încât mecanismele de tip cashback acordate de bănci clienților în cadrul produselor financiare să nu fie calificate automat drept castiguri din campanii promoționale. Argumentul principal este că termenii utilizați în Codul fiscal trebuie să fie clari și compatibili cu tehnica legislativă, iar cashback-ul nu reprezintă, în toate cazurile, o campanie promoțională. Cashback-ul bancar poate reprezenta o reducere, o returnare parțială sau un beneficiu	**<u>Nu se acceptă,</u>** Dacă cashback-ul acordat de bănci ar fi exclus din sfera campaniilor promoționale, în timp ce recompensele similare acordate de comercianți sau alte entități ar rămâne supuse regimului fiscal, s-ar putea crea diferențe de tratament bazate exclusiv pe tipul prestatorului, nu pe natura economică a beneficiului.

			comercial aferent utilizării unui produs ori unui serviciu bancar. Includerea sa expresă în definiția campaniilor promoționale poate genera riscul ca aceste beneficii să fie tratate ca venituri impozabile ale clienților, deși, din punct de vedere economic, au natura unei reduceri de cost sau a unei ajustări comerciale. AmCham propune ca tratamentul fiscal să fie stabilit în funcție de natura economică și juridică a operațiunii.	
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (5) Sistemul impozitelor şi taxelor de stat include: a) impozitul pe venit; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) impozitul privat; e) taxa vamală; f) taxele rutiere; g) impozitul pe avere; h) impozitul unic de la rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei. i) impozitul unic de la antreprenorii independenţi.	2.1. la alineatul (5): 2.1.1. litera d) se abrogă; 2.1.2. se completează cu literele j) și k), cu următorul cuprins: „j) taxa de viciu; k) taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate”;	**Contabil News**	(5) taxele p/u unități comerciale sînt scoase din sistem definitiv sau va fi transferate în sarcina APL-urilor?	**<u>Nu se acceptă</u>** Abrogarea literei d) vizează impozitul privat. Proiectul nu prevede abrogarea taxei pentru unități comerciale
Articolul 6. Impozite și taxe și tipurile lor		**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	B. Norma de principiu privind stabilirea cotelor locale (art. 6) Pentru a delimita în legislația primară cotele de referință de cotele maxime imperative și pentru a împiedica revenirea repetată asupra unei chestiuni tranșate de două ori de instanța de contencios constituțional, propunem completarea art. 6 din Codul fiscal *Propunere de completare a art. 6 din Codul fiscal cu un alineat nou:* *„(1¹) Cotele concrete ale impozitelor și taxelor locale se stabilesc de către autoritățile reprezentative și deliberative ale administrației publice locale, în condițiile prezentului cod.*	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prin prisma aplicării normei, se constată neclarități care vor conduce ulterior la multiple interpretări atît din partea autorităților administrației publice locale (în continuare – AAPL), cît și a contribuabililor. Acestea se referă în principal la faptul că: 1) nu există o definire a noțiunii de ”cotă de referință” și nu sunt stabilite exhaustiv condițiile în care aceasta se aplică. De menționat că, potrivit prevederilor art. 276 din Codul fiscal, în sensul aplicării titlului VI din Codul fiscal, sunt definite doar noțiunile de ”cotă maximă a impozitului” și ”cotă concretă a impozitului”;

			Legea poate stabili cote minime obligatorii și cote de referință, a căror depășire se admite prin decizie motivată, adoptată cu respectarea procedurilor de consultare prevăzute de lege. Stabilirea unor cote minime și maxime de referință, aplicabile uniform tuturor unităților administrativ-teritoriale, se admite numai în temeiul unei analize de impact care să demonstreze necesitatea și proporționalitatea măsurii, efectuate cu consultarea prealabilă a structurilor reprezentative ale autorităților publice locale."	2) norma prevede aspecte ce vizează aplicarea cotei minime în mărime de 0,05% din baza impozabilă, cît și a cotei de referință a impozitului în limitele de la 0,1% pînă la 1%. În acest context, nu este clar dacă AAPL vor fi în drept să stabilească cota concretă în intervalul de la 0,05% pînă la 0,1% (care nu este inclus marja cotei de referință); 3) se statuează admiterea depășirii cotei de referință maxime, în condițiile specificate la lit. a)-c). Acest fapt denotă oferirea posibilității aplicării de către unele AAPL în continuare a unor cote exagerate (exemplu în acest sens pot servi petițiile parvenite în decursul ultimilor ani din partea contribuabililor aferente aplicării de către AAPL în raza de administrare a cărora dispun de bunuri imobile a unor cote concrete disproporționate în cazul bunurilor imobile cu destinație pomicolă coraportat la cele cu destinație locativă (AAPL com. Râșcova, rnul Criuleni); privind aplicarea cotelor concrete exagerate în cazul terenurilor pe care sunt amplasate bazine acvatice (lista AAPL care au stabilit astfel de cote, care variază de la 500 lei/ha pînă la 25000 lei/ha a fost anexată de către Asociația Producătorilor Piscicoli "Acvacultura" la adresarea nr. 21 din 03.08.2026, remisă în adresa MF)). În contextul dat, reiterăm și asupra prevederilor art. 280 alin. (3) și (4) din Codul fiscal, potrivit cărora: (3) AAPL, la stabilirea cotei concrete a impozitului, este obligată să se conducă de următoarele criterii și principii: a) previzibilitatea – contribuabilii, pentru planificarea cheltuielilor, vor cunoaşte din timp şi vor fi consultaţi,

				în modul stabilit, referitor la mărimea impozitului; b) principiul transparenţei decizionale – autoritatea administraţiei publice locale, în mod prioritar, va informa și va asigura accesul liber la proiectele ce vizează mărimea preconizată a impozitului; c) principiul echitabilităţii (proporţionalităţii) în raporturile dintre interesele unităţii administrativ-teritoriale şi ale contribuabilului – autoritatea administraţiei publice locale, la stabilirea cotei concrete a impozitului, se va asigura că este respectată proporţionalitatea (echitabilitatea) între interesele colectivităţii locale şi ale contribuabililor, inclusiv nu va întreprinde acţiuni în exces sub pretextul atingerii interesului public/colectivităţii locale (alin. 3). (4) În caz de divergenţe la stabilirea cotei concrete a impozitului, autorităţile administraţiei publice locale efectuează o analiză a impactului de reglementare conform prevederilor art.13 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător şi prevederilor Hotărârii Guvernului nr.574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare, adaptate și aplicate corespunzător specificului local. Astfel, conchidem că, deși cadrul normativ în vigoare statuează expres condiții obligatorii pentru AAPL la stabilirea cotelor concrete, aceste prevederi sunt de multe ori neglijate/încălcate de către AAPL, sub pretextul necesității atingerii interesului public/colectivității locale.

				Prin prisma celor enunțate, inclusiv avînd în vedere că, începînd cu 01.01.2027, urmează a fi aplicate noile valori estimate de către organul cadastral în scopul impozitării, propunerea privind instituirea reglementărilor ce vizează ”cota de referință” nu poate fi susținută.
Articolul 6. Impozite şi taxe şi tipurile lor (10) Impozitele şi taxele percepute în conformitate cu prezentul cod şi cu alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta reprezintă surse de venituri ale bugetului de stat şi ale bugetelor locale. Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului. Impozitul pe venitul persoanelor fizice reprezintă sursa de reglementare a veniturilor sistemului bugetar. Pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, surse de reglementare a veniturilor sistemului bugetar sînt de asemenea impozitul pe venitul persoanelor juridice (colectat pe teritoriul unităţii teritoriale autonome), taxa pe valoarea adăugată (în partea ce ține de taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate de agenţii economici din unitatea autonomă) şi accizele la mărfurile (producția) supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unităţii date.	la alineatul (10), enunțul „Impozitul privat se virează la bugetul de stat sau la bugetul local, în funcţie de apartenenţa bunului” se exclude.	**Primăria mun.Chișinău**	La pct. 2.3, excluderea impozitului privat din sistemul impozitelor și taxelor va determina diminuarea veniturilor bugetului municipal Chișinău cu circa 1-1,5 milioane de lei anual.	**<u>Nu se acceptă</u>** Pierderea unor venituri bugetare estimate la 1–1,5 milioane lei anual nu trebuie analizată izolat, fără a ține cont de efectele economice generate de eliminarea unei plăți aferente procesului de privatizare. Reducerea costurilor tranzacțiilor de privatizare poate stimula participarea investitorilor, crește numărul și valoarea tranzacțiilor și, implicit, poate genera alte venituri fiscale și nefiscale pentru bugetele publice. Astfel, în cazul în care eliminarea impozitului reduce costul de intrare pentru investitori, municipalitatea poate obține un avantaj indirect prin creșterea atractivității bunurilor scoase la privatizare.
Articolul 8. Drepturile şi obligaţiile contribuabilului (2) *Contribuabilul este obligat:* a) să respecte modul stabilit de înregistrare (reînregistrare) de stat şi de desfăşurare a activităţii de întreprinzător;		**Fiscal Partner SRL**	Obligația de utilizare a echipamentelor de casă și de control (ECC) și de emitere a bonului fiscal este reglementată în prezent prin următoarele acte normative Art. 8 alin. (2) lit. c) CF: Contribuabilul este obligat să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul	**Se acceptă parțial.**

b) să se pună la evidenţă la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază îşi are sediul stabilit în documentele de constituire (înregistrare) şi să primească certificatul de atribuire a codului fiscal. Aceste prevederi nu se aplică persoanelor al căror număr de identificare de stat reprezintă codul fiscal, cu excepţia contribuabililor pentru care codul fiscal este cel atribuit în conformitate cu art.5 pct.28) lit.a), b), c), d) şi e). Contribuabilii care sînt înregistraţi de către organele abilitate cu dreptul de înregistrare de stat se iau la evidenţa subdiviziunii respective a Serviciului Fiscal de Stat conform informaţiei prezentate de către aceste organe; c) să ţină contabilitatea conform formelor şi modului stabilit de legislaţie, să întocmească şi să prezinte Serviciului Fiscal de Stat şi serviciului de colectare a impozitelor şi taxelor locale dările de seamă fiscale şi informaţiile prevăzute de legislaţie, să asigure integritatea documentelor de evidenţă în conformitate cu cerinţele legislaţiei, să efectueze încasările băneşti în numerar prin intermediul echipamentelor de casă şi de control, respectînd reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor băneşti în numerar fără aplicarea echipamentelor de casă şi de control;			echipamentelor de casă și de control, respectând reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific nu permite utilizarea echipamentelor de casă și de control. Aceasta este norma-sursă din care derivă întreaga reglementare secundară privind ECC și bonul fiscal. Textul actual conține o limitare esențială: sintagma "încasările bănești în numerar" restrânge câmpul de aplicare exclusiv la tranzacțiile cu numerar fizic, excluzând implicit plățile electronice online tip card-to-cont. Totodată și la plata fizică cu cardul bancar, cadrul legal actual nu obligă emiterea bonului fiscal. Totodată Codul Fiscal stipulează expres, respectând reglementările aprobate de Guvern, aici aplicând-se HG 141/2019 Pct. 3, HG 141/2019: La efectuarea decontărilor bănești în numerar și/sau prin alt instrument de plată pentru operațiunile economice cu plătitorii, contribuabilii sunt obligați să utilizeze echipamentul de casă și de control, eliberând plătitorilor bonurile de casă/documentele fiscale emise de acesta, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică. HG 141/2019 are o formulare mai largă decât Codul Fiscal — acoperă și "alt instrument de plată" (inclusiv cardul). Însă acest regulament derivă și trebuie să se încadreze în limitele art. 8 alin. (2) lit. c) CF. Orice interpretare extensivă a HG față de Codul Fiscal este vulnerabilă juridic.	

			Scrisoarea Ministerului Finanțelor din 2023 a clarificat oficial că plata online card-to-cont NU generează obligația emiterii bonului fiscal. Vânzătorul online este obligat doar să furnizeze un document justificativ generic (confirmare comandă, chitanță etc.), în temeiul Legii contabilității și al Legii protecției consumatorilor nr. 105/2003, art. 9 lit. f). Art. 9 lit. f), Legea 105/2003: Vânzătorul este obligat să înmâneze documentul care confirmă faptul cumpărării produsului. Această prevedere obligă la eliberarea unui document de confirmare, dar nu specifică forma fiscală a acestuia. Nu impune bon fiscal, nu asigură conectarea tranzacției la sistemul MEV (Monitorizarea Electronică a Vânzărilor) și nu generează raportare automată la SFS. PROBLEMĂ PRINCIPALĂ: Comerțul electronic cu plată online (card-to-cont), inclusiv plata cu card bancar este practic exclus din câmpul de aplicare al obligației de emitere a bonului fiscal, creând o asimetrie față de comerțul fizic cu plata în numerar și o zonă de opacitate fiscală. Lacunele concrete sunt: • L1. Codul Fiscal limitează obligația ECC la "numerar" — nu include plățile electronice card-to-cont specifice comerțului online, platforme electronice, inclusiv plata cu cardul bancar. • L2. Lipsa unei definiții legale a "comerțului electronic" în Codul Fiscal — activitatea online privind documentele de plată. • L3. HG 141/2019 are o acoperire mai largă decât Codul Fiscal — creând o contradicție normativă	

			ce avantajează contribuabilul prin interpretarea restrictivă al actului normativ superioar. • L4. Nu există o obligație legală expresă de a emite bon fiscal de către platforme electronice, inclusiv alte plăți decât numerar. • L5. Consumatorul procurând online nu beneficiază de bonul fiscal ca instrument de dovadă fiscală, inclusiv pentru decontări, când cumpărătorul din magazinul fizic îl primește obligatoriu. Sunt necesare două intervenții legislative principale, cu caracter de urgență, și o modificare conexă la nivel de Hotărâre de Guvern. MODIFICAREA 1 (prioritară) — Codul Fiscal, Art. 8 alin. (2) lit. c) Aceasta este intervenția normativă fundamentală, deoarece toate actele secundare (HG, ordine SFS) derivă din acest articol. …să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul echipamentelor de casă și de control, respectând reglementările aprobate de Guvern.. T**ext propus (amendament):** **...să efectueze încasările bănești în numerar și/sau prin orice instrument de plată electronic, inclusiv în cadrul operațiunilor de comerț electronic, platformelor electronice prin intermediul echipamentelor de casă și de control, eliberând cumpărătorului bonul de casă/documentul fiscal în formă fizică sau electronică, respectând reglementările aprobate de Guvern...** Schimbările esențiale introduse: • Înlocuirea "în numerar" cu "în numerar și/sau prin orice instrument de plată electronic" — acoperă cardul,	

			transferul online, portofelul electronic etc. • Introducerea expresă a sintagmei "inclusiv în cadrul operațiunilor de comerț electronic, platformelor electronice" — elimină orice dubiu interpretativ. • Obligația de eliberare a bonului "în formă fizică sau electronică" — modernizează textul și permite transmiterea digitală. MODIFICAREA 2 (conexă) — HG nr. 141/2019, Pct. 3 și 4, Anexa 3 Odată modificat Codul Fiscal, HG 141/2019 trebuie actualizat pentru a elimina ambiguitățile și a reglementa expres comerțul electronic și orice alt instrument de plată. Modificările necesare la HG 141/2019: • Pct. 3: adăugarea explicit pentru comerțul electronic, platformele electronice-obligând să emită bon fiscal în formă electronică de către ECC, având următoarea redacție: La efectuarea decontărilor bănești în numerar și/sau prin alt instrument de plată electronic pentru operațiunile economice cu plătitorii, inclusiv în cadrul operațiunilor de comerț electronic, platformelor electronice, contribuabilii sunt obligați să utilizeze echipamentul de casă și de control, eliberînd plătitorilor bonurile de casă/documentele fiscale emise de acesta, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării pînă la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică, sau transmiterea către aplicații periferice(de tip client) folosite de consumator.	

			Această obligativitate se extinde asupra tuturor unităților structurale (oficiu, magazin, secție, depozit, unitate comercială, aparat-automat pentru vânzări (denumit conform uzanțelor internaționale vending machine), terminal cash-in, aparat de schimb valutar, unitate de prestări servicii, inclusiv unitate de transport-taxi, comerț electronic, platforme electronice,etc.) Pct.4 având următoarea redacție: Echipamentele de casă și de control de tip unitar conform pct.8, al.1, Anexa nr.1, se instalează în fiecare dintre locurile special amenajate (loc de lucru al casierului, operatorului-casier, vînzătorului, prestatorului etc.) pentru primirea și păstrarea temporară a mijloacelor bănești. Introducerea unui termen de implementare pentru conformarea comerțului electronic, platformelor electronice existente (ex. 6-12 luni de la intrarea în vigoare, dar nu mai târziu de 1 iulie 2027). Modificarea-cheie necesară este amendarea Art. 8 alin. (2) lit. c) din Codul Fiscal nr. 1163/1997 — singura intervenție la nivel de lege organică care poate soluționa lacuna actuală și conferi legitimitate juridică obligației de emitere a bonului fiscal în comerțul electronic, platforme electronice. Toate modificările secundare trebuie să urmeze amendamentului la Codul Fiscal. Fără modificarea Codului Fiscal, orice altă intervenție la nivel de HG sau ordin SFS rămâne vulnerabilă la contestare juridică și permite în continuare platformelor online să se prevaleze de interpretarea MinFin din 2023 pentru a evita obligația emiterii bonului fiscal.	

Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali şi persoanele care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei şi în domeniul sănătăţii – în mărime de 12% din venitul anual impozabil;	Articolul 15: 3.1. la litera a), cuvintele „întreprinzători individuali” se completează cu textul „ , inclusiv, gospodăriile ţărăneşti (de fermier)”;	**Partidul Social Democrat European**	Majorarea impozitului pentru gospodăriile țărănești (7% → 12%), dintr-o dată Problema: o creștere de 71% a cotei efective, aplicată brusc, unei categorii formate majoritar din ferme de familie cu venituri sezoniere. Argument economic: o fermă de familie nu poate ajusta instantaneu structura de costuri sau suprafața cultivată ca răspuns la o schimbare fiscală — ciclul de producție agricol este anual; o creștere bruscă, fără eșalonare, elimină exact timpul de adaptare pe care orice alt sector de producție l-ar avea. PROPUNEREA PSDE: eșalonarea majorării pe minimum 3 ani (de exemplu 7% → 9% → 10,5% → 12%), după modelul deja folosit de Guvern pentru acciza la tutun.	**<u>Nu se acceptă</u>** În prezent, cota generală de impozitare aplicabilă veniturilor persoanelor fizice este de 12%, iar veniturile obținute de întreprinzătorii individuali sunt, de asemenea, impozitate cu 12%. Menținerea unei cote de 7% pentru profitul gospodăriilor țărănești ar păstra un diferențial fiscal de 5 puncte procentuale determinat exclusiv de forma de organizare a activității, ceea ce poate genera un tratament fiscal preferențial și poate influența alegerea formei de desfășurare a activității din considerente preponderent fiscale. Totodată, este important de menționat că **impozitul se aplică profitului impozabil al gospodăriei țărănești și nu cifrei de afaceri**. Prin urmare, majorarea cotei de la 7% la 12% nu presupune impozitarea cu 12% a veniturilor totale obținute din activitate, ci aplicarea cotei asupra profitului rămas după deducerea cheltuielilor aferente activității. Menținerea cotei de 7% generează, de asemenea, o diferență în raport cu impozitarea veniturilor salariale. Spre exemplu, pentru un venit impozabil de 100 000 lei, venitul salarial este impozitat cu 12%, rezultând un impozit de 12 000 lei, în timp ce un profit impozabil de 100 000 lei obținut de o gospodărie țărănească este impozitat, la cota de 7%, cu doar 7 000 lei. Astfel, pentru aceeași bază impozabilă, sarcina fiscală este cu 5 000 lei mai mică în cazul profitului gospodăriei țărănești. În același timp, particularitatea regimului fiscal al gospodăriilor țărănești trebuie analizată și prin prisma faptului că, **după achitarea impozitului pe profit, profitul rămas nu este supus ulterior impozitării**
		ACAP	Susținem menținerea cotei de impozitare de 7% aplicabile gospodăriilor țărănești, având în vedere specificul și capacitatea economică a acestora, caracterul sezonier și riscurile ridicate ale activității agricole, precum și necesitatea menținerii unui regim fiscal favorabil producătorilor agricoli mici, pentru a nu majora cu circa 71% sarcina fiscală și a nu diminua resursele disponibile pentru activitatea și investițiile în agricultură. Propunem excluderea sintagmei „inclusiv, gospodăriile ţărăneşti (de fermier)”	
		Contabil News	a) majorarea impozitului față de GȚ, ce va duce la tendința spre inființare SRL (evidența mai complexa, costuri adaugatoare), b) nu e indicat calcul fundamentat măsurii, inclusiv consecințe p/u creditare investițională.	

		MAIA	pct. 3, coroborat cu pct. 25, intenția de completare a art. 15 lit. a) cu textul „ , inclusiv, gospodăriile ţărăneşti (de fermier)” și intenția de expunere în redacție nouă a literei c), observăm că, în redacția în vigoare, litera c) stabilește pentru gospodăriile țărănești (de fermier) cota impozitului pe venit în mărime de 7 % din venitul impozabil, iar prin atribuirea acestei litere a unui obiect de reglementare complet diferit, respectiv cota de 18 % pentru persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări, cota de 7 % va fi abrogată implicit, gospodăriile țărănești urmând a fi impozitate la cota de 12 %. Or, o asemenea intervenție va determina o majorare cu circa 71 % a sarcinii fiscale privind impozitul pe venit al gospodăriilor țărănești, aceasta suprapunându-se majorării cotei T.V.A. de la 8 % la 12 % operate prin pct. 25 și majorării accizelor la motorină operate prin pct. 42, fără ca Nota de fundamentare să conțină o analiză a impactului cumulat al celor trei intervenții asupra costului de producție per hectar și asupra capacității de plată a fermierilor. Prin urmare, Vă comunicăm că Ministerul nu susține intenției de excludere a cotei de 7 % aplicabile gospodăriilor țărănești (de fermier) și propunem menținerea acesteia, întrucît aceasta nu este însoțită de o analiză economică a impactului acestei modificări asupra fermierilor și pe tot lanțul din amonte, pînă la consumator.	**prin impozit pe dividende**. Prin urmare, aplicarea cotei de 12% reprezintă o sarcină fiscală finală asupra profitului, fără o etapă suplimentară de impozitare a acestuia la distribuire. Majorarea cotei urmărește astfel **uniformizarea și echilibrarea tratamentului fiscal** între gospodăriile țărănești, persoanele fizice și întreprinzătorii individuali, precum și prevenirea situațiilor în care forma juridică este aleasă în principal pentru obținerea unui avantaj fiscal. În acest context, măsura propusă nu are drept scop majorarea excesivă a poverii fiscale asupra gospodăriilor țărănești, ci **apropierea regimului de impozitare a profitului acestora de nivelul general de 12% aplicabil altor categorii de contribuabili**, cu menținerea principiilor de echitate, neutralitate și proporționalitate fiscală. Referitor la eșalonarea propusă pe trei ani: eventualele constrângeri de lichiditate generate de caracterul sezonier al veniturilor agricole sunt adresate corespunzător prin instrumentele existente în Codul fiscal privind termenele și modalitatea de achitare a impozitului (eșalonarea plății, nu a cotei), fără a fi necesară menținerea unei cote reduse pe o perioadă suplimentară de trei ani. O eșalonare a nivelului cotei, spre deosebire de eșalonarea plății, nu răspunde problemei de lichiditate invocate, ci prelungește nejustificat regimul fiscal preferențial actual, cu un impact bugetar cumulat semnificativ asupra veniturilor estimate prin prezenta politică fiscală
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină:		**Avocatul Poporului**	**Ajustări ale cotelor de impozitare (art. 15):** Majorarea cotei de impozitare aplicabile gospodăriilor țărănești (de fermier) de la 7% la 12%, precum și	

			majorarea impozitului aferent dobânzilor bancare obținute de persoanele fizice de la 6% la 12% și a impozitului reținut din dividende de la 6% la 8%, necesită evaluarea impactului asupra contribuabililor cu venituri reduse sau care depind de aceste venituri ca surse suplimentare de întreținere, pentru a se asigura că majorarea sarcinii fiscale este justificată;	
		Rețeaua de Dezvoltare a Comunităților Rurale (prin avizul MAIA)	Rețeaua de Dezvoltare a Comunităților Rurale (RDCR), platforma națională care reunește organizații și actori implicați in dezvoltarea rurala, solicita **reevaluarea propunerii de majorare, începând cu anul 2027, a cotei impozitului pe venit pentru gospodariile taranești (de fermier) de la 7% la 12%**, în special din perspectiva impactului asupra fermelor mici si familiale, dezvoltarii rurale si securitatii alimentare. Deși nominal vorbim despre o creștere de 5 puncte procentuale, efectul real este mult mai mare: **pentru același venit impozabil, impozitul datorat crește cu 71,4%.** La un venit impozabil de 100.000 lei, o gospodărie țărănească achita in prezent 7.000 lei impozit, iar in regimul propus ar achita 12.000 lei. Aceasta înseamnă **5.000 lei suplimentar la impozit pentru același rezultat economic**. Conceptual RDCR sustine necesitatea unui sistem fiscal simplu, transparent și echitabil. Consideram insa ca **aplicarea aceleiași cote unor contribuabili cu capacități economice foarte diferite nu produce automat un rezultat echitabil**. Agricultura este o activitate sezoniera, dependenta de conditiile climaterice,	

			recolta, fluctuatiile preturilor și costurile inputurilor. Pentru gospodariile taranești mici, capacitatea de a absorbi asemenea riscuri și de a accesa finantare este mult mai redusa. In aceste condiții, cei 5.000 lei suplimentari achitați la fiecare 100.000 lei venit impozabil sunt bani care nu mai pot fi utilizați pentru combustibil, seminte, fertilizanti, tehnica, irigare sau alte investitii. **Fermele mici cresc prin acumularea și reinvestirea veniturilor. Daca reducem resursa disponibila pentru reinvestire, reducem tocmai capacitatea lor de a se moderniza și de a deveni mai competitive.** **ABORDAREA EUROPEANĂ RECUNOAȘTE SPECIFICUL FERMELOR MICI** Aceasta diferentiere este relevanta și in contextul integrării europene a Republicii Moldova. Politica Agricola Comuna a Uniunii Europene recunoaște explicit rolul și situatia specifica a fermelor mici. Art. 28 din Regulamentul (UE) 2021 /2115 permite acordarea unei plati specifice pentru micii fermieri, iar art. 29 prevede redistribuirea sprijinului pentru venit de la exploatatiile mai mari catre cele mici sau mijlocii. Comisia Europeana subliniaza ca fermele mici au un rol important in ocuparea fortei de munca in mediul rural și in dezvoltarea teritoriala. Peste trei sferturi dintre exploatatiile agricole din UE au mai putin de 10 hectare. Aceste prevederi nu stabilesc regimul fiscal aplicabil gospodariilor taranești din Republica Moldova. Ele demonstreaza însa un principiu relevant pentru elaborarea politicilor publice: fermele mici nu sunt tratate in	

			politica agricola europeana ca fiind identice cu exploatatiile mari, iar dimensiunea și capacitatea economica a fermei sunt luate in considerare in proiectarea instrumentelor de sprijin. Pe langa aceasta, pentru RDCR, aceasta este și o problema de dezvoltare rurala. Gospodariile taranești nu sunt doar contribuabili. Ele înseamna familii care muncesc și obtin venituri in sate, activitate economica locala și posibilitatea ca oamenii sa ramana economic activi in comunitatile rurale. **RDCR SOLICITĂ:** In contextul celor expuse, Reteaua de Dezvoltare a Comunitatilor Rurale solicita mentinerea cotei actuale de 7% a impozitului pe venit pentru gospodariile taranești și renuntarea la propunerea de majorare a acesteia la 12% 1ncepand cu anul 2027. Consideram ca mentinerea cotei actuale este justificata de specificul activitatii agricole, vulnerabilitatea economica mai mare a gospodariilor taranești și necesitatea de a pastra resursele financiare pentru investitii și dezvoltarea fermelor mici și familiale.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil;	Articolul 15: 3.2. litera c) va avea următorul cuprins: „c) pentru persoanele juridice care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei – în mărime de 18 % din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027.”	**MDED**	Se propune completarea Notei de fundamentare cu o evaluare distinctă a impactului majorării, pentru perioada fiscală 2027, a cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% pentru persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări. Evaluarea urmează să includă cel puțin impactul bugetar estimat al măsurii, numărul contribuabililor vizați, efectul asupra costului serviciilor financiare și de asigurare, precum și eventualele repercusiuni asupra costului și accesibilității finanțării pentru întreprinderi. Fundamentarea actuală, bazată preponderent pe necesitatea	**<u>Nu se acceptă</u>** Solicitarea unei evaluări suplimentare, deși legitimă ca exercițiu de transparență, nu poate fi condiționare a adoptării măsurii, întrucât majorarea vizează un sector cu profitabilitate net superioară mediei economiei, fapt care oferă, în sine, o justificare de politică fiscală suficientă pentru o cotă diferențiată — practică aplicată și în alte state, inclusiv membre UE, unde sectorul bancar și de asigurări este supus unor cote sau contribuții suplimentare tocmai din cauza capacității contributive superioare și a

			valorificării potențialului fiscal al sectorului financiar, nu permite aprecierea suficientă a proporționalității majorării cotei cu 6 puncte procentuale și a caracterului temporar al acesteia, limitat la perioada fiscală 2027. În acest context, urmează a fi evaluat inclusiv dacă aplicarea măsurii exclusiv pentru perioada fiscală 2027 răspunde unei necesități fiscale cu caracter temporar sau constituie o etapă a unei modificări structurale a regimului de impozitare a sectorului, astfel încât contribuabilii vizați să poată anticipa în mod rezonabil evoluția sarcinii fiscale.	caracterului relativ reglementat/necompetitiv al pieței. În privința caracterului temporar al măsurii: limitarea explicită la perioada fiscală 2027 este, de fapt, un răspuns direct la preocuparea privind predictibilitatea — o cotă majorată cu termen expres de aplicare oferă contribuabililor vizați o certitudine mai mare decât o modificare structurală permanentă, tocmai pentru că orizontul ei este definit prin lege. A cere, suplimentar, o declarație explicită privind intenția Guvernului pentru anii următori ar echivala cu o angajare anticipată a politicii fiscale pentru perioade viitoare, ceea ce depășește scopul unei politici bugetar-fiscale anuale și ar limita nejustificat flexibilitatea autorității bugetare de a decide, în funcție de execuția bugetară și de evoluția sectorului, dacă măsura se prelungește, se ajustează sau se retrage la finele anului 2027. Referitor la efectul asupra costului și accesibilității finanțării pentru întreprinderi: transferul unei majorări de cotă a impozitului pe profit către costul creditului sau al primelor de asigurare presupune un grad de putere de piață și de transmitere a costurilor pe care sectorul financiar reglementat (supus concurenței și supravegherii prudențiale a BNM/CNPF) nu îl poate exercita liber și instantaneu; prin urmare, riscul unei repercusiuni semnificative și imediate asupra costului finanțării este, la acest nivel de majorare (6 puncte procentuale, aplicate unei singure perioade fiscale), limitat, iar o evaluare cantitativă riguroasă a acestui canal de transmisie ar necesita oricum date de execuție ulterioare aplicării măsurii, nu poate fi

				produsă ex-ante cu un grad rezonabil de certitudine.
		AO Uniunea Asiguratorilor din R.Moldova	Potrivit Proiectului de lege, la art.15 lit.c) din Codul fiscal nr.1163/1997, se propune stabilirea cotei impozitului pe venit aplicabilă entităților din sectorul asigurărilor în mărime de 18% din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027, fiind aceeași cotă de impozitare ca și în cazul entităților din sectorului bancar. Ne exprimăm **dezacordul categoric** asupra acestei inițiative, pe care o considerăm nejustificată și disproporționată în raport cu situația și perspectivele de dezvoltare ale sectorului asigurărilor, fiind prezentate infra argumentele. - Sectorul asigurărilor din Republica Moldova este un domeniu în proces de dezvoltare. În prezent, cererea pentru serviciile de asigurare este susținută, în principal, de obligația deținerii poliței RCA sau Carte Verde, precum și de necesitatea încheierii contractelor de asigurare aferente creditării bancare sau finanțării prin leasing financiar, fapt ce crează pentru industria asigurărilor o mare dependență de asigurările cu caracter obligatoriu. Valoarea primelor brute subscrise per locuitor constituie în mediu cca 1400 lei (circa 70-75 EUR) pe an, ceea ce constituie un indicator foarte mic. În pofida eforturilor depuse de a dezvolta acest sector, majorarea cotei de impozit la 18% asupra societăților de asigurare va avea un impact negativ asupra întregului proces. Creșterea impozitului pe venit va exercita presiuni suplimentare asupra costurilor operaționale și, în consecință, asupra prețului produselor de asigurare. Acest fapt va conduce la majorarea primelor de asigurare și, implicit, la diminuarea accesibilității produselor de asigurare	**Nu se acceptă** Impozitul se aplică venitului impozabil/profitului, nu primelor brute subscrise.

			pentru populație și mediul de afaceri. În mod special, o asemenea măsură va afecta dezvoltarea asigurărilor facultative. Creșterea prețurilor polițelor de asigurare va influența cetățenii și întreprinderile să renunțe ori să nu contracteze deloc unele produse de asigurare facultativă, precum sunt asigurările de accidente, sănătate sau locuință, ori să opteze pentru niveluri minime de acoperire. **Un grad mic de cuprindere al populației și al întreprinderilor cu produse de asigurare va conduce, într-un final, la transferarea riscurilor financiare asupra statului în cazul producerii unor evenimente neprevăzute, precum inundații, incendii sau riscuri agricole și alte calamități naturale.** - Impactul asupra veniturilor la bugetul public este nesemnificativ în raport cu impactul asupra sectorului. Prin majorarea cotei impozitului de la 12% la 18% se așteaptă generarea veniturilor suplimentare la buget, însă acestea trebuie analizate în raport cu efectele economice pe care această măsura le poate produce asupra sectorului asigurărilor. - Sectorul asigurărilor nu poate fi comparat în mod direct cu sectorul bancar. Considerăm că aplicarea aceleiași cote de impozitare sectorului asigurărilor și sectorului bancar nu poate fi justificată exclusiv prin raportarea la cota aplicabilă sectorului bancar, întrucât cele două sectoare funcționează pe baza modelelor de afaceri fundamental diferite și au profiluri de risc, surse de venit și roluri economice distincte. Băncile au un rol esențial în furnizarea de lichiditate, în timp ce societățile de asigurări au un model de activitate	

			bazat pe preluarea și gestionarea riscurilor, achitarea despăgubirilor, constituirea rezervelor de asigurare și investirea acestora pe termen mediu și lung. Arhitectura sistemului financiar a creat serviciile bancare ca fiind indispensabile pentru toate categoriile de persoane fizice și entitățile juridice, fapt demonstrat și prin cifrele de afaceri și profiturile declarate în sistemul bancar, pe când serviciile de asigurare sunt percepute ca fiind doar cheltuieli inutile, în cazurile în care nu se întâmplă daune în perioada asigurată. Totodată, asigurătorii reprezintă investitori instituționali importanți pentru economia națională. Resursele acumulate sub forma rezervelor de asigurare sunt investite, inclusiv, în valori mobiliare de stat, acțiuni și obligațiuni corporative/municipale și alte instrumente financiare, contribuind astfel la stabilitatea și dezvoltarea pieței financiare. Prin urmare, particularitățile modelului de afaceri și ale funcției economice a sectorului asigurărilor trebuie luate în considerare separat de sectorul bancar la elaborarea politicii fiscale. - Anul 2027 reprezintă o perioadă importantă de tranziție către aplicarea noilor cerințe de reglementare și supraveghere, în condițiile în care, începând cu anul 2028, urmează a fi implementate noile prevederi aferente Directivei RCA, Directiva privind distribuția de asigurări, iar din 2029 - cerințele regimului Solvency II. Mai mult decât atât, începând cu 30.09.2029, este prevăzută instituirea Fondului de garantare în asigurări, care, potrivit proiectului, urmează să fie finanțat din contribuțiile lunare	

			achitate de societățile de asigurare, în cuantum de până la 10% din primele brute încasate aferente activității de asigurare obligatorie RCA. Implementarea acestor cerințe va presupune eforturi considerabile din partea societăților de asigurări, atât din punct de vedere financiar, cât și din perspectiva resurselor umane și organizaționale necesare pentru asigurarea conformării. Totodată, conformarea va necesita eforturi suplimentare de capitalizare din partea acționarilor, profitul reprezentând sursa principală de capitalizare. În cazul în care, concomitent, va fi majorată și povara fiscală, o parte mai mare din resursele financiare disponibile va fi direcționată către plata impozitelor, diminuând capacitatea societăților de a se capitaliza și de a-și consolida fondurile proprii. Se concluzionează, măsura de majorare a cotei de impozitare este neproporțională în raport cu scopul fiscal urmărit. Riscul de a destabiliza o piață aflată deja sub presiunea reformelor depășește cu mult beneficiul unui câștig bugetar minor și incert. În context, **SOLICITĂM** ***revizuirea propunerilor de modificare a Codului fiscal în partea ce ține de cota impozitului pe venit aplicabilă sectorului asigurărilor și excluderea entităților care desfășoară activități în sectorul asigurărilor din categoria persoanelor juridice pentru care se propune stabilirea cotei de 18% din venitul impozabil pentru perioada fiscală 2027.***	
		A.P. Forumul Național al	Forumul propune menținerea cotei generale de 12% pentru casele de schimb valutar licențiate de BNM și	**<u>Nu se acceptă</u>** Licențierea și supravegherea de către BNM reprezintă un mecanism de

		Caselor de Schimb Valutar	excluderea lor expresă din norma care stabilește cota de 18% pentru secțiunea K. Text recomandat, de principiu: „… pentru persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări prevăzute în secțiunea K a Clasificatorului activităților din economia Moldovei - în mărime de 18% din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027, cu excepția caselor de schimb valutar care dețin licența Băncii Naționale a Moldovei pentru efectuarea operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice, în temeiul Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, cărora li se aplică cota de 12% prevăzută pentru persoanele juridice.” Formularea poate fi adaptată tehnic la numerotarea finală a art. 15. Esențial este ca excepția să fie legată de statutul de casă de schimb valutar licențiată de BNM și să trimită expres la cota de 12%, astfel încât să nu existe dubii privind raportul dintre regula generală și norma specială pentru secțiunea K. **VII. Solicitările Forumului** 1. Menținerea, pentru perioada fiscală 2027, a cotei de 12% a impozitului pe venit aplicabile caselor de schimb valutar licențiate de BNM. 2. Modificarea expresă a art. 15 din proiect astfel încât casele de schimb valutar să fie excluse de la cota de 18%, fără a lăsa această chestiune unei interpretări ulterioare a autorității fiscale. 3. Dacă se intenționează menținerea unei cote majorate pentru anumite segmente ale sectorului financiar, definirea acestora prin statut juridic/reglementat sau criterii economice obiective, nu prin	reglementare a activității și nu constituie, în sine, un temei pentru acordarea unei facilități fiscale. Menținerea cotei de 12% pentru această categorie ar crea un tratament fiscal preferențial în raport cu alte entități care desfășoară activități financiare, ar putea distorsiona concurența și ar contraveni obiectivului declarat al propunerii. Măsura este doar pentru perioada fiscală 2027.

			trimiterea nediferențiată la întreaga secțiune K a CAEM. 4. Completarea analizei de impact cu date separate pentru casele de schimb valutar: numărul contribuabililor, profitul impozabil agregat, venitul bugetar incremental estimat, impactul asupra rețelei și concurenței, precum și evaluarea riscului de migrare către schimburi neautorizate. 5. Consultarea BNM, SFS și a Forumului înainte de definitivarea textului, inclusiv pentru verificarea efectelor asupra conformării AML/CFT și transparenței pieței valutare în numerar. **VIII. Concluzie** Asociața Patronală „Forumul Național al Caselor de Schimb Valutar" nu contestă obiectivul de consolidare a veniturilor publice și nici posibilitatea ca anumite instituții financiare cu profitabilitate ridicată să suporte, pentru o perioadă determinată, o sarcină fiscală suplimentară. Obiecția privește alegerea criteriului: secțiunea K a CAEM reunește activități foarte diferite, iar în cazul caselor de schimb valutar includerea rezultă direct din clasa 66.12, fără ca documentele proiectului să ofere o fundamentare sectorială corespunzătoare. Menținerea cotei de 12% pentru casele de schimb valutar reprezintă, în aceste condiții, soluția mai prudentă: păstrează un tratament fiscal proporțional cu profilul distinct al activității, protejează predictibilitatea și concurența în canalul formal și evită ca o clasificare statistică largă să genereze un efect fiscal care nu a fost analizat separat. În același timp, excepția expresă elimină orice risc de interpretare diferită de către	

			contribuabili și Serviciul Fiscal de Stat.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil;	Articolul 15: 3.2. litera c) va avea următorul cuprins: „c) pentru persoanele juridice care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei – în mărime de 18 % din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027.”	**EBA**	a) Menținerea cotei actuale a impozitului pe venit pentru sectorul bancar Proiectul propune aplicarea, pentru perioada fiscală 2027, a unei cote majorate a impozitului pe venit de 18% pentru sectorul bancar, comparativ cu cota actuală de 12%. O asemenea majorare, reprezentând o creștere cu 50% a cotei de impozitare, necesită o reevaluare aprofundată din perspectiva impactului economic, investițional și fiscal, inclusiv în contextul obiectivului general al politicii fiscale de uniformizare și asigurare a unui tratament echitabil al mediului de afaceri. Sectorul bancar reprezintă principalul mecanism de intermediere financiară al economiei. În condițiile unei piețe de capital încă insuficient dezvoltate, finanțarea bancară constituie principala sursă externă de finanțare pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri, precum și pentru investiții, capital circulant și populație. Din acest motiv, majorarea impozitării sectorului bancar nu trebuie analizată exclusiv prin prisma veniturilor bugetare suplimentare generate pe termen scurt, ci și prin prisma efectelor potențiale asupra capitalizării băncilor, costului finanțării și capacității de extindere a creditării economiei reale. Majorarea cotei la 18% reduce direct profitul net disponibil pentru capitalizare și reinvestire. Or, capitalul propriu reprezintă baza pentru asumarea riscului și extinderea activelor ponderate la risc, inclusiv a portofoliului de credite. În funcție de poziția de capital și structura bilanțului fiecărei instituții, reducerea capacității	**<u>Nu se acceptă</u>** Majorarea cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% pentru sectorul bancar nu va conduce în mod automat la reducerea creditării, majorarea costului finanțării și diminuarea investițiilor. Capacitatea instituțiilor bancare de a acorda credite este determinată de un ansamblu de factori, inclusiv nivelul capitalului reglementat, lichiditatea, costul resurselor, cererea de credite și calitatea portofoliului, astfel încât impactul unei majorări a impozitului pe venit nu poate fi extrapolat direct asupra volumului creditării. La fel, posibilitatea transferării sarcinii fiscale asupra consumatorilor prin majorarea dobânzilor sau comisioanelor nu este automată și depinde de condițiile concurențiale și de politica comercială a fiecărei instituții. Într-o piață concurențială, capacitatea de transferare a costurilor suplimentare este limitată de sensibilitatea clienților la preț și de existența alternativelor de finanțare. În ceea ce privește costurile specifice suportate de sectorul bancar, acestea trebuie delimitate de obligația generală de achitare a impozitului pe venit. Contribuțiile la fondurile de garantare, rezoluție și compensare, precum și costurile de supraveghere și conformare au obiective prudențiale distincte și nu constituie un substitut al impozitării venitului. Din perspectiva politicii fiscale, aplicarea cotei temporare de 18% se justifică prin necesitatea unei contribuții mai echitabile a sectoarelor cu capacitate ridicată de generare a profitului la finanțarea bugetului public. Importanța sectorului bancar

			de capitalizare organică poate limita ritmul de creștere a creditării sau poate influența costul finanțării. Acest risc este mai pronunțat în Republica Moldova decât în jurisdicțiile cu piețe de capital mature, unde companiile pot accesa într-o măsură mai mare obligațiuni, acțiuni, fonduri de investiții sau alte surse alternative de capital. Totodată, trebuie analizat impactul fiscal net al măsurii. Venitul suplimentar obținut din majorarea impozitului pe profitul băncilor poate fi compensat parțial, în timp, de efecte indirecte asupra economiei. O finanțare mai costisitoare sau o disponibilitate mai redusă a creditului poate afecta investițiile și activitatea economică, cu efecte ulterioare asupra altor baze fiscale – impozitul pe profit al companiilor, impozitul pe venit, contribuțiile sociale și TVA. Prin urmare, analiza de impact ar trebui să evalueze nu doar încasarea fiscală directă, ci și efectele de propagare asupra întregii economii. Majorarea impozitului afectează, de asemenea, rentabilitatea capitalului investit în sectorul bancar. Rentabilitatea capitalului (ROE) a sistemului bancar moldovenesc se situează deja la limita inferioară a unor economii comparabile din regiune. Reducerea suplimentară a profitabilității poate influența atractivitatea Republicii Moldova pentru investițiile existente și viitoare în sectorul financiar, în special dacă măsura, deși prevăzută pentru 2027, este percepută de investitori ca susceptibilă de prelungire. Experiența unor state europene demonstrează că măsurile fiscale introduse inițial cu caracter temporar	pentru economie și caracterul său sistemic nu presupun în mod automat existența unui regim fiscal preferențial permanent. Totodată, măsura este propusă doar pentru perioada fiscală 2027. Totodată, scăderea unor indicatori de rentabilitate ai sectorului nu poate fi interpretată automat ca lipsă de capacitate contributivă. Impozitul pe venit se aplică venitului impozabil realizat, iar nu volumului creditelor acordate sau cifrei de afaceri. Prin urmare, majorarea cotei fiscale afectează profitul rămas după impozitare. În ceea ce privește argumentul referitor la plafonarea DAE, considerăm că existența unor limite legale privind costul creditării nu poate constitui un temei suficient pentru acordarea unei cote reduse de impozitare. O asemenea abordare ar presupune compensarea prin politica fiscală a unor constrângeri aferente modelului de afaceri și cadrului de reglementare al sectorului. De asemenea, afirmația potrivit căreia majorarea impozitului va conduce la scumpirea creditelor și la migrarea populației către piața nereglementată nu este demonstrată în mod direct. În cazul în care costul creditului este supus unor limite legale, efectul majorării impozitului se va reflecta, în primul rând, asupra profitului net al entității, iar posibilitatea transferării acestuia către consumatori este limitată de cadrul de reglementare și de condițiile concurențiale.

			asupra sectorului bancar pot fi ulterior extinse sau majorate. În aceste condiții, dacă măsura este justificată prin necesități bugetare temporare, caracterul său temporar trebuie să fie prevăzut expres și neechivoc, inclusiv prin revenirea automată la cota standard după expirarea perioadei stabilite. Sectorul bancar suportă deja, pe lângă obligațiile fiscale generale, o serie de contribuții, plăți și costuri obligatorii specifice activității reglementate (plata aferentă cadrului de supraveghere financiară, inclusiv 0,05% din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor persoane fizice; contribuțiile la Fondul de acoperire a depozitelor bancare; contribuțiile anuale la Fondul de rezoluție bancară; contribuțiile la Fondul de compensare a investitorilor, după caz; alte costuri prudențiale, de conformare și raportare aferente activității bancare). Totodată, instituțiile bancare suportă costuri operaționale asociate exercitării unor funcții în sprijinul administrării fiscale și executării obligațiilor față de buget, stabilite prin dispozițiile Codului fiscal. În aceste condiții, aplicarea cotei majorate de 18% nu poate fi analizată izolat, ci trebuie raportată la sarcina fiscală, de reglementare și operațională cumulativă suportată deja de sector. Totodată, majorarea costurilor fiscale poate determina transferarea, cel puțin parțială, a acestora către consumatorii finali prin ajustarea costului serviciilor financiare, inclusiv a dobânzilor și/sau comisioanelor aferente creditării. Considerăm că nivelul profitabilității sau contribuția ridicată a sectorului bancar la veniturile bugetare nu pot	

			constitui, prin ele însele, suficiente argumente pentru instituirea unei cote de impozitare superioare celei aplicabile celorlalte sectoare ale economiei. O asemenea diferențiere trebuie să fie fundamentată printr-o analiză de impact care să demonstreze caracterul proporțional al măsurii și să evalueze efectele acesteia asupra intermedierii financiare, investițiilor, competitivității și accesului economiei la finanțare. Pe cale de consecință, solicităm menținerea cotei actuale de 12% a impozitului pe venit pentru sectorul bancar perioada fiscală 2027. b) Menținerea cotei actuale a impozitului pe venit pentru sectorul asigurărilor Potrivit proiectului actualizat, prin modificarea art. 15 lit. c) din Codul fiscal se propune stabilirea, pentru perioada fiscală 2027, a cotei impozitului pe venit în mărime de 18% din venitul impozabil pentru entitățile care desfășoară activitate în sectorul asigurărilor, fiind aplicată aceeași cotă de impozitare ca și în cazul entităților din sectorul bancar. Ne exprimăm dezacordul față de această inițiativă și considerăm că majorarea cotei de impozitare de la 12% la 18% pentru societățile de asigurare este disproporționată în raport cu nivelul actual de dezvoltare a sectorului, perspectivele sale de creștere și procesele ample de reformă și capitalizare care urmează a fi implementate în perioada următoare. În primul rând, sectorul asigurărilor din Republica Moldova se află încă într-o etapă de dezvoltare, cererea pentru serviciile de asigurare fiind susținută în mare parte de	

			produsele cu caracter obligatoriu, precum RCA și Carte Verde, precum și de asigurările aferente contractelor de creditare bancară sau leasing financiar. În același timp, gradul de penetrare a produselor de asigurare facultativă rămâne redus, primele brute subscrise raportate la un locuitor constituind aproximativ 1.400 lei anual. Majorarea cu 50% a cotei impozitului pe venit – de la 12% la 18% – va genera o presiune fiscală suplimentară asupra societăților de asigurare și va reduce resursele disponibile pentru dezvoltarea și capitalizarea acestora. În mod indirect, această presiune poate influența și costul produselor de asigurare, afectând accesibilitatea acestora pentru populație și mediul de afaceri și, în special, dezvoltarea segmentului asigurărilor facultative, precum asigurările de sănătate, accidente sau locuințe. Un grad redus de acoperire prin asigurare determină, totodată, menținerea unei expuneri financiare sporite atât pentru populație și întreprinderi, cât și pentru stat, în cazul producerii unor evenimente precum inundații, incendii, calamități naturale sau riscuri agricole. În aceste condiții, politica fiscală ar trebui să stimuleze dezvoltarea și extinderea pieței de asigurări, și nu să genereze constrângeri suplimentare pentru aceasta. Mai mult, beneficiul bugetar estimat trebuie analizat prin raportare la impactul economic al măsurii asupra întregului sector. Datele aferente ultimilor ani indică o reducere semnificativă a profitabilității societăților de asigurare: profitul până la impozitare al sectorului a constituit aproximativ 434,6 mil. lei în 2023,	

			349,5 mil. lei în 2024 și numai 83,1 mil. lei în 2025. Raportat la rezultatul anului 2025, diferența dintre aplicarea cotei de 12% și a celei de 18% ar genera venituri bugetare suplimentare de aproximativ 4,99 mil. lei, în timp ce presiunea fiscală asupra sectorului ar crește substanțial. Considerăm, de asemenea, că sectorul asigurărilor nu poate fi asimilat în mod automat sectorului bancar în scopul stabilirii cotei de impozitare. Cele două sectoare funcționează în baza unor modele de afaceri diferite, prezintă profiluri distincte de risc și au funcții economice diferite. În timp ce activitatea bancară este orientată, între altele, spre intermediere financiară și furnizarea lichidității, modelul de business al societăților de asigurare se bazează pe preluarea și gestionarea riscurilor, achitarea despăgubirilor, constituirea rezervelor tehnice și investirea resurselor respective pe termen mediu și lung. Societățile de asigurare reprezintă, totodată, investitori instituționali importanți pentru economia națională, resursele acumulate sub forma rezervelor de asigurare fiind investite inclusiv în valori mobiliare de stat, acțiuni, obligațiuni corporative sau municipale și alte instrumente financiare. Din aceste considerente, particularitățile modelului de afaceri și funcției economice a sectorului asigurărilor trebuie analizate distinct la stabilirea politicii fiscale. Un argument suplimentar îl constituie reformele semnificative pe care sectorul urmează să le implementeze în perioada următoare. Anul 2027 reprezintă o perioadă de tranziție în pregătirea aplicării noilor cerințe de reglementare și supraveghere, inclusiv	

			a cadrului aferent Directivei RCA și Directivei privind distribuția de asigurări începând cu anul 2028, precum și a cerințelor aferente regimului Solvency II începând cu anul 2029. Implementarea acestor cerințe va implica investiții considerabile în sisteme, procese, resurse umane și conformare și va necesita, în paralel, consolidarea nivelului de capitalizare al societăților de asigurare. Profitul reprezintă una dintre principalele surse pentru consolidarea fondurilor proprii, iar majorarea concomitentă a cotei impozitului pe venit va diminua resursele disponibile pentru capitalizare exact în perioada în care acestea sunt necesare pentru realizarea reformelor asumate. Suplimentar, în perspectiva instituirii Fondului de garantare în asigurări, sunt prevăzute noi obligații financiare pentru societățile de asigurare, ceea ce va amplifica necesitatea unei abordări fiscale prudente și predictibile în perioada de tranziție. În aceste condiții, considerăm că majorarea cotei de impozitare la 18% este disproporționată în raport cu beneficiul fiscal urmărit, iar riscul de afectare a dezvoltării și capitalizării unui sector aflat într-un proces amplu de reformă depășește potențialul câștig bugetar pe termen scurt. Pe cale de consecință, solicităm revizuirea modificării propuse la art. 15 lit. c) din Codul fiscal și excluderea entităților care desfășoară activități în sectorul asigurărilor din categoria persoanelor juridice pentru care se propune aplicarea cotei de 18% din venitul impozabil pentru perioada fiscală 2027, cu menținerea cotei actuale de impozitare de	

			12%. c) Menținerea cotei actuale a impozitului pe venit pentru sectorul OCN Propunerea de modificare a art.15 lit. c) din Codul fiscal, pentru perioada fiscală 2027, prin majorarea cotei impozitului pe venit în mărime de 18% din venitul impozabil pentru entitățile care desfășoară activitate în sectorul OCN-urilor este una inacceptabilă. Ne exprimăm dezacordul față de această inițiativă și considerăm că majorarea cotei de impozitare de la 12% la 18% pentru societățile din domeniul OCN-urilor este una care depășește mesajul public și cu repercusiuni grave pentru întregul sector din următoarele considerente. Tranziția supravegherii OCN-urilor către BNM a deschis o etapă de conformare accelerată la cerințele și directivele europene. OCN-urile suportă în prezent cheltuieli substanțiale de operare și conformare generat de implementarea normelor, câteva dintre acestea fiind: E-KYC (identificarea electronică a clienților) și digitalizarea proceselor de securitate; AML (Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului); GDPR (Protecția datelor cu caracter personal); Noi cerințe de raportare regulatorii complexă către BNM. În rezultat aceste investiții obligatorii în gestiune, tehnologie, audit și conformitate au crescut structural costul de gestiune al afacerii, reducând semnificativ marja operațională din start. Iar acest lucru se vede și din statistica profiturilor înregistrate de către sectorul OCN-urilor din ultimii 3 ani.	

			Spre deosebire de alte tipuri de activități care pot ajusta comisioanele sau pot transfera costul de gestiune și inflația în prețul final al produsului, OCN-urile activează sub un mecanism legal strict de plafonare a Dobânzii Anuale Efective (DAE) și a altor taxe aferente creditelor de consum. OCN-urile nu au pârghii legale de a adapta prețul creditului, iar o majorare cu 50% a impozitului pe venit va rezulta în presiuni suplimentare asupra profitabilității companiilor din sector, reducând considerabil capacitatea acestora de a genera profituri consecvent și atragerea investițiilor va fi îngreunată sau chiar imposibilă. Conform datelor statistice oficiale agregate de BNM privind evoluția sectorului OCN pentru ultimii 3 ani, se atestă o scădere continuă a profitului net agregat și o comprimare vizibilă a indicatorilor de rentabilitate (ROA și ROE). Premisa Ministerului Finanțelor privind „valorificarea potențialului fiscal" este eronată în cazul OCN-urilor: sectorul nu înregistrează un profit excedentar, ci se află într-un proces de contractare a marjelor sub efectul cumulat al cerințelor de conformare și al plafoanelor legale DAE. Modificările fiscale generale propuse vor genera scumpiri în lanț pe piață, diminuând puterea de cumpărare a populației. Creșterea cererii de credit: Deficitul de lichidități la nivelul populației va genera o cerere sporită pentru credite de scurtă durată. În rezultat estimăm o incapacitatea de absorbție a cererilor de credite nebancare din partea OCN-urilor: Din cauza scăderii profitabilității și a majorării impozitului la 18%, OCN-urile vor înregistra o deteriorare a	

			capitalului propriu. Accesul la resurse de finanțare externe va fi limitat (din cauza marjelor mici atractive pentru investitori), rezultând în incapacitatea OCN-urilor de a absorbi cererea de credit. Acest blocaj va împinge populația vulnerabilă spre soluții de împrumut nereglementate (piața neagră).	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil;	Articolul 15: 3.2. litera c) va avea următorul cuprins: „c) pentru persoanele juridice care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei – în mărime de 18 % din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027.”	**CNPF**	Referitor la majorarea cotei impozitului pe venit pentru secțiunea K a CAEM: scopul declarat al acestei măsuri a fost, în intenția Guvernului, ...valorificarea potențialului fiscal al sectorului financiar..., fără a ține cont de dimensiunea pieței de capital în sectorul financiar, de creditare și asigurări. Piața de capital este subdezvoltată (ex. raportarea financiară pentru anul 2025 a relevat următorii indicatori de profitabilitate: Depozitarul central unic de valori mobiliare – 111,9 mii lei, societățile de investiții (5 companii) – 281,1 mii lei, societățile de registru (7 companii) – 169,2 mii lei, bursa de valori a Moldovei – 313,0 mii lei). Cifrele prenotate relevă necesitatea intervenției statului prin acțiuni de dezvoltare, dar nu de regres cu menținerea acesteia într-o stare amorfă. În aceeași ordine de idei a se reține înființarea, în anul 2026, a Societății pe Acțiuni „Bursa Internațională a Moldovei” (BIM) – instituție declarată de Guvern drept strategică pentru dezvoltarea pieței de capital și consolidarea stabilității financiare a țării, constituită cu participarea statului, prin Agenția Proprietății Publice, alături de investitori strategici din România și din piața locală (Bursa de Valori București, Premier Energy, MoldovaAgroindbank,	**A se vedea argumentele menționate supra la subiectul respectiv**

			Moldindconbank, OTP Bank Moldova, Donaris Vienna Insurance Group, Grawe Carat Asigurări, Moldcell, MK Kredit). BIM se află în prezent în proces de autorizare la CNPF, cu lansare operațională estimată pentru toamna anului 2026. Aplicarea cotelor majorate chiar în etapa de lansare a BIM ar afecta direct rentabilitatea unui proiect în care statul însuși este acționar și ar transmite un semnal contradictoriu investitorilor strategici care au participat la formarea capitalului social al acesteia, pe premisa unui cadru fiscal stabil și competitiv.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil;	Articolul 15: 3.2. litera c) va avea următorul cuprins: „c) pentru persoanele juridice care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei – în mărime de 18 % din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027.”	**AmCham**	Cota de 18% pentru activitățile financiare Referința exactă în proiect: Art. II pct. 3.2 din proiect – art. 15 lit. c) din Codul fiscal. Proiectul prevede pentru persoanele juridice care desfășoară activități financiare, prevăzute în secțiunea K a CAEM, o cotă de 18% din venitul impozabil pentru perioada fiscală 2027. Din perspectiva sectorului bancar, se propune neintroducerea modificării și menținerea cotei generale de 12% aplicabile persoanelor juridice, fără instituirea unui regim fiscal diferențiat pentru secțiunea K CAEM. Sectorul bancar reprezintă principalul mecanism de intermediere financiară al economiei Republicii Moldova, în condițiile în care piața de capital nu constituie încă o alternativă reală la finanțarea bancară. Majorarea cu 50% a cotei de impozitare, de la 12% la 18%, reduce profitul disponibil pentru capitalizare și rentabilitatea capitalului, limitând extinderea creditării și majorând costul finanțării,	**<u>A se vedea argumentele menționate supra la subiectul respectiv</u>**

			cu efecte asupra investițiilor și activității economice. Investițiile necesită o creștere anuală estimată de 13-18% a creditării investiționale și o rentabilitate a capitalului de circa 18,6-25,7%, necesară capitalizării organice a sistemului bancar. Totodată, rentabilitatea capitalului băncilor din Republica Moldova, de circa 15% în trimestrul I 2025, se situează la limita inferioară a grupului de țări comparabile. Băncile trebuie să mențină un nivel al capitalului de peste 20% pentru absorbția eventualelor șocuri, în condițiile majorării amortizoarelor de capital cu 1,5 puncte procentuale în 2026 și ale conformării la cerințele MREL până în 2030. Majorarea impozitului reduce profitul nerepartizat, principala sursă de capitalizare organică, generând o contradicție între obiectivele fiscale și cele prudențiale. În economiile cu piețe de capital dezvoltate, reducerea finanțării bancare poate fi compensată parțial prin obligațiuni, acțiuni, fonduri de investiții sau capital privat. În Republica Moldova, unde sistemul financiar are un caracter predominant bancar, inclusiv potrivit evaluărilor FMI, aceste alternative rămân limitate și nu constituie un substitut suficient de dezvoltat și accesibil pentru creditul bancar. Prin urmare, diminuarea capacității de creditare are un impact mai pronunțat asupra investițiilor și creșterii economice decât într-o economie cu surse de finanțare diversificate. Venitul fiscal suplimentar obținut pe termen scurt poate fi astfel compensat parțial de efectele economice și fiscale indirecte: finanțare mai scumpă sau mai limitată,	

			activitate economică mai redusă și, implicit, diminuarea încasărilor din impozitul pe profit, impozitul pe venit, contribuțiile sociale și TVA. La evaluarea măsurii trebuie luată în considerare și sarcina financiară, regulatorie și operațională deja suportată de bănci, inclusiv contribuțiile la Fondul de garantare a depozitelor și la Fondul de rezoluție bancară, precum și costurile funcțiilor exercitate în sprijinul administrării fiscale, inclusiv cele prevăzute la art. 167, 197, 229, 92 și 226[11] din Codul fiscal. Instituirea unei cote fiscale superioare exclusiv pentru sectorul financiar afectează, de asemenea, predictibilitatea cadrului fiscal și atractivitatea alocării de capital către sectorul bancar, într-un moment în care economia are nevoie de extinderea intermedierii financiare. În consecință, contribuția importantă a sectorului bancar la veniturile bugetare nu trebuie să constituie, în sine, temei pentru aplicarea unei cote fiscale superioare. Dacă măsura este menținută cu titlu temporar, revenirea automată la cota generală de 12% după perioada fiscală 2027 trebuie prevăzută expres în legislație Din perspectiva sectorului de creditare nebancară, de asemenea, se solicită menținerea cotei generale de impozit pe venit standard de 12%. AmCham atrage atenția asupra presiunii structurale asupra costurilor și profitabilității OCN-urilor, accentuată de transferul sectorului sub supravegherea Băncii Naționale a Moldovei și de procesul accelerat de conformare la noile cerințe de reglementare și la standardele europene. OCN-urile suportă în	

			prezent cheltuieli substanțiale pentru implementarea soluțiilor de E-KYC și digitalizarea proceselor de securitate, cerințelor AML privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal (GDPR), precum și noilor și complexe obligații de raportare regulatorie către BNM. Investițiile obligatorii în gestiune, tehnologie, audit și conformitate au determinat o creștere structurală a costurilor de operare și o reducere semnificativă a marjelor. În același timp, spre deosebire de alte activități din Secțiunea K care pot ajusta comisioanele sau transfera creșterea costurilor și inflația în prețul final al produsului, OCN-urile funcționează în condițiile plafonării legale stricte a Dobânzii Anuale Efective (DAE) și a altor taxe aferente creditelor e consum, ceea ce limitează posibilitatea ajustării prețului creditului. În aceste condiții, majorarea cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% ar exercita o presiune suplimentară asupra profitabilității și ar reduce capacitatea companiilor de a genera profituri sustenabile și de a atrage investiții. Această evoluție este confirmată și de datele statistice oficiale agregate ale BNM pentru ultimii trei ani, care indică o scădere continuă a profitului net agregat al sectorului și comprimarea indicatorilor de rentabilitate ROA și ROE. Prin urmare, premisa privind „valorificarea potențialului fiscal” nu reflectă situația specifică a OCN-urilor: sectorul nu înregistrează profituri excedentare, ci se confruntă cu o contractare a marjelor sub efectul cumulat al costurilor de conformare și al	

			plafoanelor legale aplicabile DAE. AmCham atrage atenția și asupra efectului macroeconomic în lanț și a riscului de blocaj al creditării nebancare. Modificările fiscale generale propuse pot genera scumpiri în lanț și o diminuare a puterii de cumpărare a populației, ceea ce, la rândul său, poate determina creșterea cererii de credite pe termen scurt. În același timp, scăderea profitabilității OCN-urilor, combinată cu majorarea impozitului pe venit la 18%, poate conduce la deteriorarea capitalului propriu și la limitarea accesului la resurse externe de finanțare, inclusiv din cauza marjelor reduse și, implicit, a atractivității mai mici pentru investitori. Se poate crea astfel o situație în care cererea populației pentru creditare crește exact în momentul în care capacitatea OCN-urilor de a o absorbi scade. Un asemenea blocaj ar afecta în special categoriile vulnerabile și persoanele cu acces limitat la finanțarea bancară și ar putea împinge o parte a cererii către soluții de împrumut nereglementate și piața informală, cu riscurile aferente atât pentru consumatori, cât și pentru economie. De asemenea, o asemenea măsură trebuie analizată și prin prisma obiectivului de dezvoltare a intermedierii financiare și a surselor de finanțare a economiei. În Republica Moldova, sectorul bancar rămâne principalul mecanism prin care capitalul este mobilizat și direcționat către economia reală, în condițiile în care piața de capital este încă insuficient dezvoltată pentru a constitui o alternativă reală la finanțarea bancară. Prin urmare,	

			reducerea capacității băncilor de capitalizare și de extindere a creditării nu poate fi compensată, în prezent, prin alte surse interne de finanțare. Majorarea cu 50% a cotei de impozitare a profitului bancar, de la 12% la 18%, trebuie evaluată nu doar prin prisma venitului bugetar suplimentar imediat, ci și prin efectul asupra intermedierii financiare, investițiilor și finanțării economiei. Din perspectiva sectorului asigurărilor, se solicită, de asemenea, menținerea cotei standard de 12%. AmCham subliniază că segmentul asigurărilor de viață se află într-o fază incipientă de dezvoltare și că o majorare a presiunii fiscale asupra unui sector aflat în proces de formare poate frâna dezvoltarea acestuia. Produsele de asigurare preiau și gestionează riscuri sociale și economice: asigurările de sănătate și de viață reduc presiunea asupra CNAM și BASS și susțin piața VMS, asigurările agricole și de proprietate preiau impactul financiar al dezastrelor naturale, iar asigurările de călătorie acoperă costurile de asistență de urgență peste hotare. AmCham propune reformularea art. 15 lit. c) prin delimitarea clară a domeniului de aplicare al cotei majorate și menținerea cotei de 12% pentru sectorul de asigurări. De asemenea, majorarea cotei impozitului pe venit trebuie analizată inclusiv în contextul procesului de aliniere la standardele europene Solvency II, începând cu 1 ianuarie 2028, sub supravegherea Băncii Naționale a Moldovei. Această tranziție presupune cerințe suplimentare semnificative de capital propriu și rezerve tehnice, necesare	

			pentru respectarea pragurilor legale de solvabilitate și menținerea licenței de funcționare. În condițiile unei piețe emergente, în care posibilitățile de atragere a unor infuzii consistente de capital extern sunt limitate, profitul reinvestit reprezintă una dintre principalele surse interne de capitalizare. Majorarea cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% diminuează profitul net disponibil pentru reinvestire și, implicit, capacitatea operatorilor de a acumula capitalul necesar conformării cu noile cerințe prudențiale. Această presiune intervine într-o etapă în care piața asigurărilor din Republica Moldova se află încă într-un proces de consolidare. Potrivit datelor prezentate de comunitatea noastră, trei dintre cele nouă companii de asigurări generale au înregistrat pierderi în anul 2025, iar segmentul asigurărilor de viață se află încă într-o fază incipientă de dezvoltare. Impunerea unei sarcini fiscale suplimentare concomitent cu necesitatea unei capitalizări accelerate riscă să reducă resursele disponibile pentru conformarea cu noile cerințe de solvabilitate, să încetinească dezvoltarea pieței și, în final, să afecteze capacitatea sectorului de a genera venituri bugetare sustenabile pe termen mediu și lung. Având în vedere necesitatea capitalizării sectorului în perspectiva aplicării cerințelor Solvency II de la 1 ianuarie 2028, gradul actual de maturitate al pieței și rolul asigurărilor în preluarea unei părți a riscurilor economice și sociale care, în lipsa acoperirii prin asigurare, pot reveni statului, AmCham propune reformularea art. 15 lit. c) prin delimitarea domeniului de aplicare al cotei majorate și menținerea cotei	

			standard a impozitului pe venit de 12% pentru sectorul asigurărilor. În ceea ce privește casele de schimb valutar licențiate de BNM, se solicită menținerea cotei de 12%, prin excluderea lor expresă din norma de 18%. Argumentul central este că secțiunea K a CAEM reprezintă o clasificare statistică, nu un criteriu economic sau juridic. CAEM-2, clasa 66.12, include expres activitățile birourilor de schimb, astfel încât acestea intră automat sub incidența cotei de 18%, deși au un profil economic distinct și sunt licențiate și supravegheate separat în baza Legii nr. 62/2008. Pentru casele de schimb valutar, documentele proiectului nu prezintă profitul agregat, ponderea în baza impozabilă a secțiunii K sau o estimare a veniturilor bugetare suplimentare. Nota de fundamentare motivează măsura generic prin „valorificarea potențialului fiscal al sectorului financiar", fără analiză separată pe subsegmente. O creștere de la 12% la 18% reprezintă o majorare relativă de 50% a impozitului datorat pentru același profit impozabil, iar profitul net rămas scade cu aproximativ 6,8%. Pentru o activitate bazată pe rulaje în numerar și costuri fixe ridicate – securitate, personal, chirie, echipamente de casă și conformare AML/CFT – efectul poate afecta menținerea punctelor de schimb, în special în localitățile mici. Se atrage atenția și asupra riscului de migrare a unei părți din cerere spre schimbul valutar neautorizat, cu pierdere concomitentă de venit bugetar și trasabilitate. Practica invocată de membru arată că, în România și Polonia, sarcina fiscală suplimentară este legată explicit de statutul de	

			instituție de credit, iar în Bulgaria birourile de schimb sunt reglementate distinct, fără o cotă specială legată de apartenența la o categorie statistică largă. În consecință, poziția AmCham este menținerea cotei generale de 12%; cel puțin, dacă se păstrează o cotă majorată, domeniul acesteia trebuie delimitat expres și fundamentat sectorial.	
Articolul 15. Cotele de impozit Suma totală a impozitului pe venit se determină: c) pentru gospodăriile ţărăneşti (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil;	Articolul 15: 3.2. litera c) va avea următorul cuprins: „c) pentru persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări prevăzute în secțiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei – în mărime de 18 % din venitul impozabil, pentru perioada fiscală 2027.”	**Asociația Băncilor din Moldova**	I. Poziția ABM privind majorarea cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% Sectorul bancar reprezintă principalul mecanism de intermediere financiară al economiei Republicii Moldova, în condițiile unei piețe de capital care nu constituie încă o alternativă reală și accesibilă la finanțarea bancară. Majorarea cu 50% a cotei aplicabile profitului impozabil al băncilor, de la 12% la 18%, nu este o simplă ajustare contabilă a obligației fiscale, ci o intervenție care reduce direct resursele ce pot fi transformate în capital și, prin capital, în credite pentru economie. Efectele sale depășesc venitul bugetar suplimentar și se pot transmite asupra ritmului de creditare, costului și condițiilor finanțării, investițiilor private, atractivității capitalului și veniturilor bugetare viitoare. Din aceste considerente, ABM nu susține instituirea cotei majorate și solicită menținerea cotei generale de 12%, cu evaluarea măsurii din perspectiva impactului consolidat asupra economiei, nu doar a încasării directe de la o singură categorie de contribuabili. 1. Atractivitatea capitalului, predictibilitatea fiscală și riscul permanentizării Impozitarea suplimentară reduce randamentul după impozitare al capitalului și	**A se vedea argumente mai sus referitor la subiectul abordat**

			atractivitatea investițiilor în sectorul bancar. O parte importantă a băncilor din Republica Moldova aparține unor grupuri financiare internaționale care alocă resurse între mai multe piețe, comparând rentabilitatea, riscul, potențialul de creștere și stabilitatea regulilor. O cotă sectorială mai mare poate influența deciziile privind ritmul extinderii activității, investițiile în digitalizare și securitate sau lansarea unor produse noi. Chiar dacă efectul nu este imediat vizibil, el se reflectă în rata minimă de randament cerută pentru investiții și în prioritatea acordată Republicii Moldova în raport cu alte jurisdicții. Aplicarea unei cote superioare unui sector selectat creează și un precedent periculos de politică fiscală. Investitorii nu evaluează doar nivelul actual al taxei, ci și probabilitatea ca regulile să fie modificate din nou. Dacă profitabilitatea devine, în sine, justificare pentru o sarcină fiscală suplimentară, se transmite semnalul că performanța poate conduce la modificarea selectivă a regimului fiscal. Acest risc de politică este inclus în costul capitalului și poate afecta nu numai băncile, ci și percepția asupra altor sectoare în care Republica Moldova urmărește să atragă investiții pe termen lung. Sectorul bancar este unul dintre cele mai reglementate și mai vizibile sectoare ale economiei, iar tratamentul fiscal aplicat acestuia poate deveni un punct de referință pentru investitorii din alte domenii. Un exemplu relevant este plata obligatorie de 0,1% aplicată la cumpărarea de către persoanele fizice a valutei străine în numerar. Măsura, introdusă și prezentată la momentul respectiv ca una temporară, continuă să fie aplicată	

			după mai mulți ani, iar costul este suportat direct de consumator. Exemplul este important nu prin dimensiunea taxei, ci prin mecanismul instituțional pe care îl evidențiază: după ce o sursă de venit este inclusă în circuitul bugetar, eliminarea ei presupune o decizie activă și identificarea unei surse de substituire, ceea ce favorizează menținerea măsurii chiar după dispariția contextului inițial. Același risc există și în cazul cotei de 18%. Dacă aceasta este introdusă direct în art. 15 din Codul fiscal, chiar cu mențiunea că se aplică în 2027, poate fi percepută ca un nou reper structural, ușor de prelungit printr-o modificare ulterioară. Pentru a evita transformarea unei intervenții excepționale într-o sarcină permanentă, revenirea la cota de 12% trebuie să opereze automat, fără necesitatea unei noi legi. O clauză de expirare expresă, plasată în legea de punere în aplicare, reduce riscul de inerție fiscală, protejează credibilitatea angajamentului Guvernului și oferă băncilor și investitorilor baza necesară pentru planificarea capitalului pe termen mediu. 2. Impactul asupra intermedierii financiare și finanțării economiei În Republica Moldova, sectorul bancar este canalul principal prin care economiile populației și resursele companiilor sunt mobilizate și direcționate către economia reală. La sfârșitul anului 2025, activele sectorului au constituit aproximativ 190,1 miliarde lei, depozitele - 144,4 miliarde lei, iar soldul brut prudențial al creditelor a ajuns la 104,3 miliarde lei. Portofoliul de credite s-a majorat într-un singur an cu 29%, sau cu aproximativ 23,4 miliarde lei, în timp	

			ce ponderea creditelor neperformante s-a menținut la circa 4,1%. Aceste date confirmă că băncile au sporit substanțial finanțarea populației și a întreprinderilor, fără deteriorarea corespunzătoare a calității portofoliului, iar rolul lor în susținerea activității economice este în creștere. Investițiile sunt principalul motor al creșterii economice. Potrivit estimărilor transmise de băncile membre, susținerea unei creșteri anuale de aproximativ 13-18% a creditării investiționale presupune o rentabilitate a capitalului de circa 18,6-25,7%, necesară pentru capitalizarea organică a sistemului bancar. Potrivit analizei FMI, rentabilitatea capitalului băncilor din Republica Moldova, de circa 15% în trimestrul I 2025, se situează la limita inferioară a grupului de țări comparabile analizate, inclusiv România, Bulgaria, Albania și Georgia. În primele trimestre ale anului 2026, acest indicator s-a menținut sub nivelul de 15%. Majorarea impozitului reduce direct rentabilitatea după impozitare și profitul ce poate fi inclus în fondurile proprii, limitând capacitatea băncilor de a extinde sustenabil creditarea în ritmul necesar obiectivelor de dezvoltare. În același timp, Guvernul pune în mod justificat accent pe accelerarea creșterii economice. Realizarea acestui obiectiv presupune un volum substanțial de finanțare pentru investiții productive, modernizarea capacităților de producție, capital circulant, tranziție energetică, digitalizare și extinderea exporturilor. În condițiile în care piața de capital și celelalte surse alternative nu pot furniza, deocamdată, resurse comparabile ca volum, termen și	

			accesibilitate, sectorului bancar îi revine un rol primordial în mobilizarea și direcționarea capitalului către economia reală. Din această perspectivă, majorarea cotei de impozitare este dificil de conciliat cu obiectivul declarat de accelerare a creșterii: într-un moment în care necesarul de finanțare este foarte ridicat, măsura reduce tocmai principala sursă internă de capitalizare a instituțiilor care trebuie să asigure această finanțare. Creditarea bancară nu finanțează doar consumul curent, ci și utilaje, stocuri, construcții, eficiență energetică, agricultură, infrastructură privată și proiecte de export. Fiecare limitare a capacității de finanțare se reflectă, în primul rând, asupra proiectelor aflate la marja de eligibilitate: întreprinderi mici și mijlocii, companii tinere, investiții cu termen lung de recuperare sau debitori care nu dispun de garanții suficiente. Politica fiscală riscă, astfel, să acționeze în sens contrar politicii de dezvoltare economică, reducând capacitatea sistemului bancar de a transforma economiile disponibile în investiții, productivitate și locuri de muncă. 3. Impact amplificat de absența unor alternative de finanțare suficient dezvoltate În economiile cu piețe de capital mature, companiile pot substitui parțial creditul bancar prin emisiuni de obligațiuni și acțiuni, fonduri de investiții, capital privat sau alte instrumente de finanțare. În Republica Moldova, aceste alternative rămân limitate, iar caracterul predominant bancar al sistemului financiar este confirmat inclusiv de evaluările FMI. Accesul la piața de	

			capital presupune dimensiune, transparență, costuri de emisiune, guvernanță și un istoric pe care multe întreprinderi locale, în special IMM-urile, nu îl pot asigura încă. În consecință, o restrângere sau o scumpire a finanțării bancare nu poate fi compensată rapid prin alte surse. Impactul este mai puternic decât într-o jurisdicție cu o piață de capital matură: credit mai puțin accesibil înseamnă investiții mai reduse, dezvoltare mai lentă a întreprinderilor și o creștere economică mai slabă. Dezvoltarea unei piețe de capital funcționale este necesară și trebuie susținută, însă aceasta este un proces de durată și nu poate înlocui, în orizontul imediat al anului 2027, finanțarea bancară. Până la apariția unei baze suficient de largi de emitenți și investitori, reducerea capacității băncilor nu produce o simplă redistribuire între surse de finanțare, ci un deficit efectiv de resurse pentru economie. Costul de oportunitate al măsurii este, prin urmare, mai ridicat tocmai în etapa în care Republica Moldova urmărește accelerarea investițiilor și convergența economică cu Uniunea Europeană. 4. Impactul asupra capitalizării, cerințelor prudențiale și capacității de creditare Profitul nerepartizat este principala sursă internă de capitalizare a băncilor. Datorită capitalizării profitului fondurile proprii au ajuns la 23,57 miliarde lei, în creștere cu 4,9%, în timp ce expunerile totale la risc s-au majorat cu 18,4%. Ca rezultat, rata fondurilor proprii totale s-a redus cu trei puncte procentuale, până la 23,3%. Această rată nu reprezintă capital liber: peste cerința minimă de 10% se aplică amortizorul de conservare a	

			capitalului, amortizorul anticiclic, amortizoarele pentru instituțiile de importanță sistemică, cerințele individuale stabilite în procesul de supraveghere și marjele interne de siguranță. Creșterea rapidă a creditării consumă, așadar, capital într-un ritm mult mai accelerat decât sugerează simpla valoare absolută a profitului. Majorarea cotei este inoportună în contextul în care cadrul prudențial solicită băncilor rezerve tot mai consistente de capital și capacitate de absorbție a pierderilor. În 2026, BNM a majorat rata amortizorului anticiclic până la 2,5%; deși recalibrarea imediată a fost compensată prin reducerea amortizorului de risc sistemic, decizia confirmă caracterul activ și ajustabil al cerințelor macroprudențiale într-o perioadă de creștere rapidă a creditării. La acestea se adaugă amortizoarele aplicabile instituțiilor de importanță sistemică, cerințele individuale rezultate din procesul de supraveghere și, până în 2030, conformarea cu cerințele privind nivelul minim de fonduri proprii și datorii eligibile (MREL). Se creează astfel o contradicție de politică publică: necesarul de capital și reziliență crește, în timp ce principala sursă internă de acumulare a capitalului este redusă prin impozitare. Ordinul de mărime al efectului poate fi ilustrat pornind de la indicatorii anului 2025. Cheltuiala agregată cu impozitul aferent profitului a constituit aproximativ 636 milioane lei. Într-un scenariu orientativ de creștere cu circa 15% anual în 2026 și 2027, impozitul calculat la cota actuală de 12% s-ar putea apropia de 840 milioane lei în 2027. Aplicarea cotei de 18% ar majora sarcina fiscală pentru aceeași	

			bază cu aproximativ 420 milioane lei. Utilizând raportul simplificat potrivit căruia un leu de capital poate susține aproximativ șase lei de credite, diminuarea profitului disponibil pentru capitalizare ar putea reduce capacitatea potențială de creditare cu circa 2,5 miliarde lei. Efectul de multiplicare este relevant pentru evaluarea măsurii: venitul bugetar suplimentar se măsoară în sute de milioane de lei, în timp ce resursa de finanțare pe care capitalul respectiv ar fi putut să o susțină se măsoară în miliarde. Din perspectiva economiei, comparația corectă nu este doar între 12% și 18%, ci între venitul fiscal imediat și volumul investițiilor care ar putea fi finanțate în lipsa sarcinii suplimentare. Estimarea nu înseamnă că soldul total al creditelor se va reduce sau că cereri în valoare de exact 2,5 miliarde lei vor fi respinse. Ea indică nivelul finanțărilor suplimentare care ar fi putut fi susținute, în aceleași condiții de capital și risc, dacă profitul respectiv ar fi rămas disponibil pentru capitalizare. Băncile pot ajusta dividendele, structura activelor sau marjele de siguranță, însă toate aceste reacții implică un cost și nu elimină efectul inițial asupra capacității de finanțare. 5. Riscul diminuării beneficiului fiscal net, al pro-ciclicității și al scumpirii finanțării Majorarea cotei generează venituri bugetare suplimentare pe termen scurt, dar costul economic nu rămâne exclusiv la nivelul băncii. Reducerea profitabilității și a capitalizării se poate transmite prin mai multe canale: condiții de finanțare mai restrictive, cerințe suplimentare de garanții, marje mai mari, termene mai scurte sau o selecție mai prudentă a	

			proiectelor. Nu poate fi estimată responsabil o majorare uniformă a dobânzilor, deoarece prețul creditului depinde de costul resurselor, riscul clientului, termen, provizioane, cerințe de capital, concurență și politica monetară. Modificarea cotei nu schimbă contractele existente; efectele s-ar manifesta în principal asupra creditelor noi și a apetitului de risc pentru finanțările viitoare. Profitabilitatea bancară este, de asemenea, ciclică. Rezultatele unui an favorabil nu constituie o rentă permanentă: ele pot fi urmate de perioade cu marje mai mici, costuri de finanțare mai ridicate, provizioane suplimentare sau pierderi de credit. În anii buni, profitul reținut are funcția de a construi amortizoare pentru anii dificili. Prelevarea suplimentară a capitalului tocmai în faza de creștere poate avea un efect pro-ciclic, reducând rezerva acumulată pentru absorbția șocurilor și determinând o ajustare mai severă a creditării atunci când condițiile economice se deteriorează. Finanțarea mai scumpă sau mai limitată reduce investițiile și activitatea economică și poate diminua, în consecință, încasările din impozitul pe profit al altor întreprinderi, impozitul pe venitul persoanelor fizice, contribuțiile sociale și TVA. Astfel, o parte din venitul suplimentar colectat de la bănci poate fi compensată prin reducerea altor venituri fiscale. O analiză de impact completă trebuie să estimeze beneficiul fiscal net, inclusiv efectele de runda a doua asupra investițiilor, ocupării și bazei de impozitare, nu doar încasarea brută din cota majorată. 6. Sarcina fiscală și operațională deja suportată de sector; rolul în integrarea	

			europeană Aplicarea cotei de 18% exclusiv sectorului financiar instituie o povară fiscală diferențiată, deși veniturile bugetare sunt generate de ansamblul ramurilor economiei, iar profitabilitatea sectorială poate varia semnificativ de la un an la altul. Potrivit informațiilor centralizate de ABM, impozitele, taxele, contribuțiile și alte plăți obligatorii achitate sau transferate de bănci la buget în anul 2025 au depășit 2,5 miliarde lei. Această valoare include atât obligații suportate direct de bănci, cât și sume reținute și transferate în calitate de angajator sau agent fiscal. În plus, băncile contribuie obligatoriu la Fondul de garantare a depozitelor și Fondul de rezoluție bancară, bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare și suportă costurile funcțiilor exercitate în sprijinul administrării fiscale, inclusiv cele prevăzute la art. 167, 197, 229, 92 și 226[11] din Codul fiscal. Sectorul bancar este, totodată, un vector direct al integrării europene, prin implementarea standardelor europene în plăți, guvernanță, protecția consumatorilor, combaterea spălării banilor, securitate cibernetică și administrarea riscurilor. Conectarea la SEPA confirmă beneficiul acestor investiții: după zece luni, aproape opt din zece transferuri în euro se efectuau prin noul sistem, circa 960.000 de transferuri generând economii de aproximativ 13,2 milioane euro pentru cetățeni și companii. Aceste rezultate au fost posibile prin investiții tehnice, operaționale și de conformitate suportate de bănci și demonstrează că resursele sectorului produc beneficii directe pentru economie. Integrarea europeană nu este un proiect finalizat odată cu lansarea SEPA. Alinierea	

			continuă la acquis, consolidarea securității cibernetice, prevenirea fraudelor, modernizarea infrastructurii de plăți și implementarea noilor cerințe prudențiale presupun investiții recurente și personal specializat. Majorarea cotei trebuie, prin urmare, analizată în raport cu sarcina fiscală, regulatorie și operațională totală deja suportată de sector. Contribuția ridicată a băncilor la buget și rezultatele lor financiare nu pot constitui, prin ele însele, temei suficient pentru o cotă superioară, fără evaluarea efectelor asupra finanțării economiei și a obiectivelor de integrare europeană. În concluzie, menționăm că nu putem solicita simultan băncilor să acorde mai multe credite, să își majoreze capitalul, să respecte cerințe prudențiale tot mai complexe și să investească în securitate și integrare europeană, iar în același timp să diminuăm principala lor sursă internă de capitalizare. II. Propunerile Asociației Băncilor din Moldova 1. Menținerea cotei de impozitare la nivelul actual de 12% Având în vedere rolul sistemic al sectorului bancar în finanțarea economiei, nivelul redus de dezvoltare a pieței de capital, necesitatea aprofundării intermedierii financiare și efectele potențiale asupra capitalizării, creditării, investițiilor, veniturilor fiscale indirecte și atractivității capitalului, ABM propune menținerea cotei aplicabile profitului bancar la nivelul actual de 12% și excluderea din proiect a normei care instituie cota de 18% pentru activitățile din secțiunea K a CAEM. 2. Soluții subsidiare în cazul menținerii cotei de 18% Fără a renunța la solicitarea principală, dacă majorarea va fi menținută, ABM	

			solicită ca aceasta să fie strict temporară, aplicabilă exclusiv perioadei fiscale 2027, cu revenirea automată la cota generală de 12% începând cu 1 ianuarie 2028. Caracterul temporar trebuie consacrat expres în lege printr-o clauză de expirare automată, astfel încât revenirea la cota standard să nu depindă de adoptarea unei noi decizii legislative. Această soluție limitează impactul asupra profitabilității și capitalizării, reduce riscul permanentizării și oferă investitorilor un nivel mai ridicat de predictibilitate fiscală. Norma temporară urmează să fie inclusă în Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal, actul destinat derogărilor și normelor tranzitorii, nu în art. 15 din Codul fiscal ca regulă structurală, generală și permanentă. Totodată, din proiect trebuie eliminată redacția propusă pentru art. 15 lit. c), în partea ce instituie cota sectorială, și efectuate corelările tehnice corespunzătoare. Amplasarea normei în legea de punere în aplicare este esențială pentru a reflecta juridic natura excepțională și limitată în timp a măsurii. Pentru a elimina riscul permanentizării măsurii, solicităm ca proiectul să prevadă nu doar încetarea aplicabilității derogării la 31 decembrie 2027, ci și abrogarea expresă, la 1 ianuarie 2028, a normei prin care aceasta este instituită. O asemenea construcție juridică asigură caracterul efectiv temporar al măsurii și revenirea automată la cota generală de 12%, fără a fi necesară adoptarea unei noi intervenții legislative. Redacție propusă pentru Legea nr. 1164/1997. Articolul … Articolul 24 din Legea nr.1164-XIII din 24 aprilie	

			1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (38) cu următorul cuprins: „ (...) Articolul 24 Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal, se completează cu alineatul 38 cu următorul cuprins: (38) Prin derogare de la art. 15 lit. b) din Codul fiscal nr. 1163/1997, pentru perioada fiscală 2027, persoanele juridice care desfășoară activități financiare și de asigurări prevăzute în secțiunea K a Clasificatorului activităților din economia Moldovei aplică impozitul pe venit în mărime de 18% din venitul impozabil. Prezenta derogare se aplică exclusiv obligațiilor fiscale aferente perioadei fiscale 2027 și își încetează de drept efectele la 31 decembrie 2027. Proiectul de lege se completează la Dispoziții finale și tranzitorii cu următorul alineat (...) La data de 1 ianuarie 2028, alineatul 38 din articolul 24 al Legii nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal se abrogă.”	
Articolul 15[2]. Desemnarea procentuală (1) Contribuabilul persoană fizică rezidentă care nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare este în drept de a desemna un cuantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către unul dintre beneficiarii indicaţi la alin.(4).		**Consiliul Național ONG**	**I. Menținerea cotei actuale a mecanismului de desemnare procentuală** **Constatări:** În avizul anterior, Consiliul Național al ONG-urilor a propus majorarea cotei mecanismului de desemnare procentuală de la 2% la 3,5%, ca măsură necesară pentru consolidarea unei surse interne de finanțare a organizațiilor necomerciale și pentru diminuarea efectului negativ pe care modificarea regimului de impozitare îl poate produce asupra volumului desemnărilor. Această propunere nu a fost acceptată, iar	**Nu se acceptă** Majorarea propusă reprezintă o creștere cu 75% a cotei maxime care poate fi desemnată și, în condițiile menținerii comportamentului actual al contribuabililor, poate conduce la o diminuare corespunzătoare a veniturilor bugetare. Totodată, majorarea cotei nu garantează, prin ea însăși, consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale, întrucât volumul efectiv al desemnărilor depinde în primul rând de gradul de participare a contribuabililor și de capacitatea

			versiunea actualizată a Proiectului nu conține modificări în sensul majorării cotei mecanismului procentual. **Recomandare:** Reiterăm propunerea de majorare a cotei de desemnare procentuală de la 2% la 3,5% și solicităm reexaminarea acesteia înainte de definitivarea Proiectului. Menținerea mecanismului la nivelul actual, în contextul modificărilor fiscale propuse, nu răspunde obiectivului de consolidare a sustenabilității financiare a organizațiilor societății civile, asumat în documentele de politici publice relevante.	beneficiarilor de a utiliza mecanismul. În acest context, considerăm necesară evaluarea rezultatelor mecanismului existent la cota de 2%, inclusiv sub aspectul numărului de contribuabili participanți, al sumelor desemnate, al distribuției acestora și al costurilor administrative. În cazul în care obiectivul este creșterea finanțării organizațiilor societății civile, ar trebui analizate și măsuri de sporire a gradului de utilizare a mecanismului, de informare a contribuabililor și de eficientizare a procedurii, înainte de majorarea cotei.
Articolul 15². Desemnarea procentuală (1) Contribuabilul persoană fizică rezidentă care nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare este în drept de a desemna un cuantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către unul dintre beneficiarii indicaţi la alin.(4).		**Cancelaria de Stat**	**Stabilirea unui prag de 100 de lei al datoriei totale la impozitul pe venit pentru contribuabilul persoană fizică.** În prezent, art. 15² alin. (1) din Codul fiscal condiționează exercitarea dreptului de desemnare de lipsa datoriilor la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare pentru persoanele fizice. Prin urmare, orice datorie, indiferent de cuantum, poate conduce la nevalidarea desemnării. Aplicarea unei interdicții absolute inclusiv în cazul unor sume nesemnificative este disproporționată față de scopul urmărit și restrânge inutil numărul contribuabililor care pot utiliza mecanismul. Codul fiscal recunoaște deja, la art. 129 pct. 13), un prag de 500 de lei inclusiv sub care suma neachitată nu este considerată restanță în anumite situații expres prevăzute de lege pentru persoane juridice. Pragul de 100 de lei propus pentru desemnarea procentuală este, prin urmare, unul prudent și inferior reperului utilizat de Cod în alte proceduri fiscale.	**Se acceptă** prin stabilirea pragului în valoare de 100 de lei. **Nu se acceptă** Condiția privind lipsa datoriilor urmărește să asigure exercitarea acestui mecanism de către contribuabili care și-au onorat integral obligațiile fiscale și nu ar trebui relativizată în funcție de cuantumul datoriei. Existența unei obligații fiscale neachitate reprezintă, indiferent de valoarea acesteia, o neîndeplinire a obligației de plată. Totodată, pragul prevăzut la art. 129 pct. 13) din Codul fiscal nu poate constitui, prin simpla existență, un reper pentru această instituție, întrucât are un scop și un domeniu de aplicare diferite. Instituirea unui prag distinct de 100 lei ar putea crea un tratament preferențial pentru contribuabilii care înregistrează obligații fiscale neachitate și ar reduce coerența principiului disciplinei fiscale. În cazul în care se consideră necesară evitarea situațiilor generate de erori tehnice, diferențe de calcul sau obligații nesemnificative, acestea ar putea fi soluționate printr-un mecanism administrativ

			Text propus pentru art. 15² alin. (1) din Codul fiscal: „(1) Contribuabilul persoană fizică rezidentă a cărui datorie totală la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare nu depășește 100 de lei inclusiv este în drept de a desemna un cuantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către unul dintre beneficiarii indicați la alin. (4).” Modificarea urmează a fi însoțită de ajustarea corespunzătoare a normelor din legislația secundară - Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016.	corespunzător, fără instituirea unei derogări generale de la condiția achitării obligațiilor fiscale
			Extinderea mecanismului de desemnare procentuală la persoanele juridice, în limita cotei de 1% Recomandarea privind extinderea mecanismului la persoanele juridice a fost formulată și în cadrul consultării anterioare de către reprezentanții societății civile, însă aceasta nu a fost acceptată. Reiterăm această propunere, dat fiind faptul că este o acțiune inclusă expres în Programul de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 845/2023, acțiunea 22), prin includerea cotei propuse de desemnare de 1% din impozitul pe venit calculat anual pentru persoana juridică. Extinderea mecanismului ar crea o sursă internă suplimentară și predictibilă de finanțare pentru organizațiile eligibile, ar încuraja implicarea sectorului privat în susținerea inițiativelor de interes public și ar reduce dependența exclusivă de desemnările efectuate de persoanele fizice și de finanțarea externă.	**Nu se acceptă** Deși măsura poate contribui la diversificarea surselor de finanțare ale organizațiilor societății civile, aceasta implică redirecționarea unei părți din impozitul datorat de persoanele juridice și, implicit, diminuarea veniturilor bugetare, impact care trebuie evaluat atât cantitativ, cât și din perspectiva sustenabilității pe termen lung. Totodată, extinderea mecanismului poate genera riscul ca desemnările să fie influențate de relațiile comerciale sau instituționale ale companiilor cu anumite organizații, ceea ce ar putea afecta neutralitatea mecanismului. Nu este exclusă nici substituirea donațiilor private existente cu desemnări procentuale, fără o creștere efectivă a volumului finanțării private a sectorului asociativ. În acest context, considerăm oportună, înaintea extinderii mecanismului, evaluarea impactului și eficienței mecanismului existent pentru persoanele fizice, inclusiv sub aspectul costurilor administrative, al impactului bugetar și al utilizării efective a sumelor desemnate.

			Text propus pentru completarea art.15² din Codul fiscal cu alin.(1¹): „(1¹) Contribuabilul persoană juridică rezidentă care desfășoară activitate de întreprinzător și este plătitor de impozit pe venit potrivit prezentului titlu, care nu are restanțe la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare, este în drept de a desemna un cuantum procentual de 1% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către unul dintre beneficiarii incluși în lista prevăzută la alin. (4).”	
			Instituirea caracterului recurent al desemnării procentuale Potrivit art. 15² alin. (2) din Codul fiscal și mecanismului stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016, opțiunea de desemnare este exprimată pentru fiecare perioadă fiscală. Repetarea anuală a aceleiași operațiuni, atunci când contribuabilul persoană fizică nu dorește schimbarea beneficiarului, reprezintă o sarcină administrativă care reduce continuitatea și gradul de utilizare a mecanismului. Propunem ca opțiunea exprimată de persoana fizică să rămână valabilă pentru perioadele fiscale următoare, până la revocarea acesteia sau desemnarea unui alt beneficiar. Contribuabilul își păstrează integral libertatea de alegere, iar eligibilitatea contribuabilului și a beneficiarului continuă să fie verificată anual. **Text propus pentru completarea art. 15² din Codul fiscal cu alin. (2¹):** „(2¹) Prin derogare de la alin. (2), opțiunea de desemnare exprimată de contribuabilul persoană fizică rămâne valabilă pentru perioadele fiscale următoare, dacă acesta nu o revocă sau nu desemnează un alt beneficiar până	**<u>Nu se acceptă</u>** Desemnarea unei părți din impozitul pe venit reprezintă o manifestare de voință a contribuabilului cu privire la destinația impozitului aferent unei anumite perioade fiscale, motiv pentru care este justificată reconfirmarea opțiunii pentru fiecare perioadă fiscală. Faptul că contribuabilul nu dorește schimbarea beneficiarului nu poate fi prezumat în mod automat pentru perioadele fiscale ulterioare, întrucât preferințele acestuia, situația beneficiarului sau circumstanțele relevante se pot modifica. Caracterul recurent ar putea conduce la menținerea unei desemnări în lipsa unei manifestări actuale de voință, transformând inacțiunea contribuabilului într-un act cu efect fiscal. În plus, verificarea anuală a eligibilității beneficiarului nu înlocuiește necesitatea ca opțiunea contribuabilului să fie actuală și expresă

			la data limită de prezentare a declarației cu privire la impozitul pe venit. Menținerea desemnării este condiționată de întrunirea, pentru fiecare perioadă fiscală, a condițiilor prevăzute la alin. (1) și de includerea beneficiarului în lista prevăzută la alin. (4).” La nivelul cadrului normativ secundar urmează a fi reglementate modalitatea simplă de revocare sau schimbare a beneficiarului, precum și cadrul metodologic prin obligația de a informa contribuabilul în cazul în care beneficiarul selectat nu mai este inclus în lista anuală. Într-o asemenea situație, desemnarea nu va fi validată pentru perioada respectivă, iar contribuabilul va putea selecta un alt beneficiar în termenul stabilit.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:		**MAI**	Se propune **la pct. 5**, completarea înainte de pct. 5.1 cu o prevedere cu următorul cuprins: „litera d^1) se completează cu o poziție nouă în redacția următoare: „- indemnizație zilnică pentru aflare în operație sau misiune internațională”. Completarea este condiționată de armonizarea prevederilor Codului fiscal cu prevederile art. 19, alin (2) al Legii nr. 219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale. Se consideră imperativ necesar introducerea prevederii prenotate în Codul fiscal dat fiind faptul că, conform prevederilor art.3 din acesta *legislația fiscală se compune din prezentul cod și din alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta*, ori Legea nr. 219/2015 conține o normă derogatorie de la Codul fiscal.	**Nu se acceptă,** în măsura în care cadrul normativ actual stabilește mai multe acte juridice prevederi despre diferite tipuri de plăți care au caracter neimpozabil, fapt care va induce necesitatea dublării regimului fiscal aplicat acestora în Codul fiscal.
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile	literele z^{10}), z^{11}), z^{18}) se abrogă;	**Contabil News**	z^{10}) și z^{11}) nu e indicat impactul (venit preconizat din abrogare).	**Nota** Astfel încât veniturile respective sunt la moment scutite de impozitare ceea

În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: z[10]) dividendele aferente perioadelor fiscale de pînă la 1 ianuarie 2008 achitate în folosul persoanelor fizice rezidente; z[11]) veniturile sub formă de royalty ale persoanelor fizice în vîrstă de 60 ani şi mai mult din domeniul literaturii, artei şi ştiinţei;				ce presupune ca nu sunt declarate, nu poate fi estimat nici un impact asupra abrogării normelor respective.
		Avocatul Poporului	**Eliminarea facilității fiscale pentru anumite venituri din royalty:** Este abrogată scutirea de impozit pentru veniturile din royalty (drepturi de autor din artă, știință, literatură) obținute de persoanele în vârstă de peste 60 de ani (art. 20). Abrogarea scutirii de impozit pentru veniturile din royalty obținute de persoanele cu vârsta de peste 60 de ani poate afecta persoanele vârstnice care obțin venituri din activități creative, intelectuale sau din valorificarea unor drepturi de proprietate intelectuală și impune evaluarea impactului măsurii asupra veniturilor disponibile ale acestei categorii de persoane, inclusiv prin prisma obligației statului de a asigura protecția socială a persoanelor vârstnice;	**<u>Nu se acceptă</u>** Deși protecția socială a persoanelor vârstnice reprezintă un obiectiv legitim de politică publică, vârsta contribuabilului nu constituie, în sine, un criteriu suficient pentru acordarea unei scutiri fiscale asupra veniturilor provenite din valorificarea drepturilor de proprietate intelectuală. Veniturile din royalty au natura unor venituri obținute din exploatarea unei proprietăți intelectuale și pot varia semnificativ ca valoare, astfel încât aplicarea unei scutiri generale poate conduce la situații în care contribuabili cu o capacitate contributivă ridicată beneficiază de un tratament fiscal preferențial. Totodată, menținerea facilității poate genera diferențe de tratament între contribuabili care obțin venituri similare, diferența fiind determinată exclusiv de vârstă. În cazul în care obiectivul este protejarea persoanelor vârstnice cu venituri reduse, considerăm mai adecvată utilizarea unor măsuri sociale sau fiscale țintite în funcție de nivelul venitului și de situația economică a beneficiarului, decât acordarea unei scutiri generale pentru toate veniturile din royalty obținute după împlinirea vârstei de 60 de ani.
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:	Articolul 20: literele p[1]) și p[2]) vor avea următorul cuprins: „p[1]) câștigurile de la loterii și/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în cuantum ce nu depășește 100 de lei per câștig; p[2]) câștigurile de la campaniile promoţionale în partea în care	**EBA**	Revizuirea regimului de impozitare a câștigurilor din campaniile promoționale Proiectul actualizat propune modificarea regimului fiscal aplicabil câștigurilor obținute de persoanele fizice în cadrul campaniilor promoționale, prin stabilirea unui plafon neimpozabil fix în mărime de 1.000 lei. Considerăm că plafonul	**<u>Se acceptă</u>** prin revizuirea plafoanelor neimpozabile

	valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1000 de lei”**;**		propus este disproporționat de redus în raport cu natura și scopul economic al campaniilor promoționale și va genera costuri administrative și de conformare semnificative pentru companiile care utilizează asemenea instrumente comerciale. Campaniile promoționale reprezintă un instrument uzual de promovare a vânzărilor, fidelizare a consumatorilor și stimulare a activității comerciale, în cadrul cărora câștigurile pot fi acordate sub diferite forme – cadouri, cashback, puncte de fidelizare, reduceri, produse sau servicii oferite gratuit și alte beneficii similare. Din aceste considerente, câștigurile obținute în cadrul campaniilor promoționale nu ar trebui asimilate sau apropiate, din perspectiva stabilirii plafonului de impozitare, câștigurilor aferente jocurilor de noroc, având în vedere natura economică, scopul și mecanismul fundamental diferit al celor două categorii de venituri. Mai mult, stabilirea unui plafon de numai 1.000 lei va determina apariția obligațiilor de identificare a beneficiarilor, evaluare a câștigurilor, calculare, reținere și raportare a impozitului pentru un volum foarte mare de premii cu valori relativ reduse. În cazul campaniilor desfășurate pentru publicul larg, identificarea beneficiarului nu este întotdeauna posibilă în mod rezonabil din punct de vedere operațional, în special atunci când acordarea avantajului are loc direct în cadrul unei rețele comerciale. Problema este și mai evidentă în cazul premiilor acordate în natură. În aceste situații, beneficiarul nu primește	

			mijloace bănești din care organizatorul să poată efectua reținerea impozitului, ceea ce complică suplimentar mecanismul de administrare fiscală și poate genera costuri de conformare disproporționate în raport cu valoarea impozitului efectiv colectat. Astfel, considerăm oportun ca plafonul neimpozabil să fie raportat la un indicator economic obiectiv și dinamic, care se actualizează în funcție de evoluțiile economice - salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern. Utilizarea acestuia ar permite ajustarea automată a plafonului în timp, ar asigura predictibilitatea mecanismului și ar reduce necesitatea modificării repetate a legislației fiscale ca urmare a inflației și evoluției nivelului general al veniturilor. Totodată, ca aceste campanii promoționale sa fie instrumente comode pentru organizatori destinate promovării vânzărilor este necesar ca toți doritorii de a participa la campanie promoțională să participe in condiții egale, similare, transparente si oneste. Astfel, toți participanții la campanii promoționale, atât rezidenți, cât și nerezidenți urmează să fie supuși aceluiași regim de impozitare. Dat fiind faptul, ca câștigurile obținute în cadrul campaniilor promoționale până la valoarea plafonului stabilit nu prezintă un venit impozabil pentru câștigător, propunem completarea după sintagma ”campanii promoționale” de la art. 20 lit. (p 2) din Codul Fiscal cu sintagma ”obținute de către persoanele rezidente și nerezidente” și în continuare după text. La fel, propunem completarea art. 71 lit. (t 1) în final cu sintagma ”cu excepția	

			veniturilor menționate la art. 20 lit. (p 2)". În cazul în care scutirea de impozit pe venit în cadrul campaniei promoționale în limita plafonului stabilit rămâne aplicabilă doar în raport cu persoanele rezidente, conceptul de "campanie promoțională" își pierde sensul deoarece pentru oricare câștig acordat persoanelor rezidente organizatorul va fi nevoit să colecteze datele cu caracter personal și copiile actelor de identitate în scopul dispunerii de dovezi că anume o persoană rezidentă este câștigătoare.	
	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la loterii şi/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în cuantum ce nu depășește 100 de lei per câștig; p^2) câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depășește 1000 de lei"**;**	**NGM Company**	Având în vedere particularitățile operaționale ale loteriilor momentane, impactul potențial asupra rețelei de distribuție și riscul diminuării veniturilor bugetare conexe, **considerăm oportună reexaminarea propunerii de reducere a pragului neimpozabil la 100 lei**. Efectul bugetar suplimentar estimat la mai puțin de 3,6 milioane lei anual este condiționat de menținerea volumului actual al vânzărilor și nu reflectă posibila diminuare a acestora ca urmare a reducerii valorii nete a câștigurilor achitate jucătorilor. **Propunem excluderea modificării analizate din proiectul de lege și menținerea mecanismului prevăzut de legislația în vigoare, potrivit căruia pragul neimpozabil aplicabil fiecărui câștig este stabilit la 1% din scutirea personală.**	**Se acceptă**
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la loterii şi/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în cuantum ce nu depășește 100 de lei per câștig;	**AmCham**	Câștigurile din campaniile promoționale Referința exactă în proiect: Art. II pct. 5.1 din proiect – art. 20 lit. p^2) din Codul fiscal; corelativ, art. II pct. 19.1 – art. 90^1 alin. (3^1) lit. d).	**Se acceptă, plafonul a fost revizuit**

	p²) câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1000 de lei”;		Proiectul stabilește ca neimpozabile câștigurile din campaniile promoționale doar în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1000 de lei, iar pentru partea care depășește acest plafon se aplică impozitul de 12%. AmCham consideră că plafonul de 1000 de lei este disproporționat de redus. Campaniile promoționale reprezintă instrumente comerciale de promovare a vânzărilor și de fidelizare a consumatorilor, iar câștigurile obținute în cadrul acestora nu ar trebui, prin nivelul plafonului fiscal aplicabil, să fie asimilate sau tratate în mod apropiat de câștigurile din jocurile de noroc, pentru care proiectul operează cu un plafon de 100 de lei. Un plafon de 1000 de lei va genera obligații de identificare a beneficiarilor, evaluare, reținere și raportare a impozitului pe venit pentru un volum mare de premii cu valori relativ mici. Problema este cu atât mai relevantă în cazul premiilor în natură, pentru care nu există mijloace bănești din care să poată fi efectuată reținerea impozitului, ceea ce poate determina suportarea acestei cheltuieli de către organizator. În asemenea situații, costurile de conformare pot deveni disproporționate față de impozitul efectiv colectat. În acest context, AmCham propune înlocuirea plafonului fix de 1000 de lei cu cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul în care este acordat câștigul, și modificarea corespunzătoare a art. 20 lit. p²) și a art. 90¹ alin. (3¹) lit. d) din Codul fiscal. Pentru anul 2026, acest indicator este de 17400 de lei.	

			Raportarea la salariul mediu lunar pe economie reprezintă un criteriu obiectiv, dinamic și adaptat evoluțiilor economice. Totodată, soluția propusă constituie deja o reducere semnificativă în raport cu plafonul rezultat din redacția actuală a Codului fiscal, care este legat de cuantumul scutirii personale – 29700 de lei în anul 2026, respectiv 40000 de lei în anul 2027, potrivit modificării propuse prin proiect. Prin urmare, stabilirea plafonului la nivelul salariului mediu lunar prognozat pe economie reprezintă o soluție de compromis: pe de o parte, reduce semnificativ plafonul actual, iar, pe de altă parte, menține aplicarea impozitului de 12% asupra părții câștigului care depășește plafonul propus. În acest mod sunt protejate atât interesul fiscal al statului, cât și eficiența administrării și proporționalitatea costurilor de conformare suportate de mediul de afaceri. Propunem, în consecință, înlocuirea plafonului fix de 1.000 de lei cu cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul în care este acordat câștigul, și modificarea corespunzătoare a art. 20 lit. p^2) și art. 90^1 alin. (3^1) lit. d) din Codul fiscal.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la loterii și/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în cuantum ce nu depășește 100 de lei per câștig; p^2) câștigurile de la campaniile promoţionale în partea în care	**Asociația Băncilor din Moldova**	Menținerea redacției actuale, cu plafon corelat la scutirea personală. Subsidiar, stabilirea unui plafon dinamic apropiat de indicatorii economici actuali, de exemplu salariul mediu lunar prognozat pe economie. 1. Plafonul de 1 000 lei este disproporționat de redus în raport cu indicatorii economici actuali. Pentru	**Se acceptă, plafonul a fost revizuit**

	valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1000 de lei”**;**		anul 2026, salariul mediu lunar prognozat pe economie constituie 17 400 lei, indicator aprobat anual și utilizat în alte calcule normative. 2. Corelarea plafonului cu scutirea personală sau cu salariul mediu prognozat ar crea un mecanism obiectiv, predictibil și adaptabil în timp. O sumă fixă nu ține cont de inflație, creșterea prețurilor și evoluția veniturilor populației. 3. Pragul de 1 000 lei poate conduce la impozitarea unor beneficii promoționale de valoare modestă, la creșterea costurilor administrative și la diminuarea atractivității programelor de fidelizare.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:	Articolul 20: literele p^1) și p^2) vor avea următorul cuprins: „p^1) câștigurile de la loterii şi/sau pariuri sportive, obținute de către persoanele fizice în cuantum ce nu depășește 100 de lei per câștig; p^2) câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 1000 de lei”**;**	**APP**	pct. 5 subpct. 5.1. cu referire la Articolul 20 litera p¹) - se propune excluderea modificării și menținerea normei în redacția în vigoare, din următoarele considerente: Modificarea propusă presupune înlocuirea mecanismului actual, potrivit căruia pragul neimpozabil este determinat proporțional, în cuantum de 1% din scutirea personală prevăzută la art. 33 alin. (1) din Codul fiscal, cu stabilirea unui prag fix de 100 lei pentru fiecare câștig. Raportat la cuantumul scutirii personale aplicabil în anul 2026, această modificare ar conduce la diminuarea pragului neimpozabil de la 297 lei la 100 lei, respectiv cu aproximativ două treimi. În acest context, menținerea mecanismului procentual existent este considerată oportună, întrucât asigură continuitatea, predictibilitatea și stabilitatea regimului fiscal aplicabil câștigurilor din loteriile momentane și permite adaptarea automată a pragului neimpozabil în funcție de evoluția cuantumului scutirii	**<u>Se acceptă, plafonul a fost revizuit</u>**

			personale. Totodată, menținerea reglementării în vigoare ar evita apariția unor efecte operaționale și economice semnificative generate de reducerea substanțială a pragului și transformarea acestuia într-un cuantum fix. Achitarea imediată a câștigurilor de valoare mică la punctele de vânzare, precum și posibilitatea utilizării acestora pentru procurarea unui nou bilet constituie elemente esențiale ale modelului de funcționare a loteriilor momentane pe suport de hârtie. Reducerea pragului neimpozabil la 100 lei ar determina extinderea semnificativă a numărului de câștiguri pentru care urmează a fi aplicată reținerea impozitului, afectând mecanismul de achitare și recirculare imediată a câștigurilor în cadrul rețelei de distribuție. În același timp, aplicarea noului mecanism ar genera sarcini administrative și operaționale suplimentare pentru rețeaua de distribuție, inclusiv în ceea ce privește evidența, calcularea și reținerea impozitului, precum și declararea acestuia, inclusiv pentru câștiguri de valoare redusă achitate prin intermediul chioșcurilor, magazinelor și altor unități de comerț cu amănuntul. Potrivit estimărilor, în cazul reducerii pragului neimpozabil la 100 lei, ponderea costului aferent impozitării câștigurilor mici ar urma să depășească 4,5% din veniturile din vânzări, nivel care nu poate fi susținut în mod rezonabil din sursele proprii ale Partenerului privat. În lipsa unor măsuri compensatorii, diminuarea valorii nete a câștigurilor achitate jucătorilor ar putea conduce la reducerea atractivității loteriilor momentane și, implicit, la	

			diminuarea volumului vânzărilor, precum și a interesului comercianților pentru distribuirea biletelor. Prin urmare, efectul bugetar suplimentar estimat ca urmare a modificării propuse este unul limitat și condiționat, în timp ce riscurile economice, operaționale și administrative asociate reducerii pragului neimpozabil sunt semnificative și pot afecta funcționarea eficientă a segmentului loteriilor momentane. În aceste condiții, se consideră justificată și oportună excluderea modificării propuse la art. 20 lit. p^1) din Codul fiscal și menținerea acestei norme în redacția în vigoare, în vederea asigurării unui regim fiscal previzibil, proporțional și sustenabil, precum și a menținerii funcționalității modelului actual de operare a loteriilor momentane.	
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: y^3) veniturile obţinute de persoanele fizice rezidente (cetăţeni ai Republicii Moldova şi apatrizi) de la înstrăinarea locuinţei de bază şi de la înstrăinarea unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puţin 3 ani până la data înstrăinării, cu excepţia autovehiculelor de colecţie de interes istoric sau etnografic;		**Ministerul Culturii**	La Codul fiscal nr.1163/1997, art.20 lit.y^3), după cuvântul „istoric”, propune excluderea cuvintelor „sau etnografic”. Argumentarea propunerii constă în corelarea terminologică a prevederilor Codului fiscal cu cele ale Codului vamal nr.95/2021, în special cu noțiunea de „autovehicul de colecție de interes istoric”, prevăzută la art.5 alin.(2^1) din proiect. Totodată, menționăm că sintagma „interes etnografic” nu corespunde domeniului noțiunii de „autovehicul”, aceasta din urmă desemnând un mijloc de transport cu propulsie proprie. Excluderea termenului „etnografic” asigură delimitarea corespunzătoare a categoriei juridice reglementate și utilizarea unitară a noțiunii de „autovehicul de colecție de interes istoric”.	**Se acceptă.**

Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (8) Nu se permite deducerea pierderilor în urma vînzării sau schimbului proprietăţii, îndeplinirii lucrărilor şi prestării serviciilor, efectuate, în mod direct sau mijlocit, între persoanele interdependente, cu excepţia tranzacţiilor pentru care a fost aplicat principiul lungimii braţului la stabilirea preţului. În sensul prezentului alineat, pierderea reprezintă diferenţa dintre suma anuală a costului vânzărilor şi suma anuală a venitului din vânzări, înregistrată în evidenţa contabilă pentru întreaga perioadă fiscală, în relaţie cu o persoană interdependentă. Prevederile prezentului alineat nu se aplică relaţiilor între membrii aceleiaşi cooperative sau aceluiaşi grup de producători agricoli, precum şi relaţiilor dintre cooperativa sau grupul de producători agricoli şi membrii săi.		**Ministerul Energiei**	Se propune introducerea unui nou pct. 5, cu renumerotarea corespunzătoare a celorlalte puncte în mod succesiv, prin care după ultima propoziție de la art. 24 alin. (8) se va introduce o nouă frază, după cum urmează: *„Prevederile prezentului alineat nu se aplică pierderilor rezultate din activitățile reglementate desfășurate în sectorul electroenergetic și al gazelor naturale, aferente tranzacțiilor efectuate între persoane interdependente, în măsura în care prețurile sau tarifele aplicabile sunt stabilite ori aprobate conform legislației speciale de către autoritatea de reglementare competentă.”*. Necesitatea acestei modificări rezultă din particularitățile funcționării întreprinderilor din sectorul energetic, unde o mare parte dintre operatori sunt întreprinderi cu capital majoritar de stat și, în consecință, întrunesc criteriile de interdependență prevăzute de legislația fiscală. În cazul acestor entități, tranzacțiile cu persoane interdependente nu sunt realizate în baza unor prețuri stabilite discreționar de către părți, ci în baza unor mecanisme și metodologii tarifare aprobate de autoritatea de reglementare. Astfel, prețurile și condițiile economice ale tranzacțiilor sunt determinate de cadrul normativ sectorial și nu reprezintă rezultatul unei politici comerciale menite să transfere profituri sau să diminueze baza impozabilă. Prin urmare, simpla existență a unei relații de interdependență între participanții la tranzacție nu poate constitui, prin ea însăși, un temei suficient pentru constatarea ne deductibilității pierderilor în sensul art. 24 alin. (8) din	**Nu se acceptă** Mecanismul de echilibrare a prețurilor se efectuează de către operator prin actualizarea valorilor

			Codul fiscal. În sectoarele reglementate, eventualele diferențe dintre costul vânzărilor și venitul din vânzări pot apărea ca urmare a obligațiilor de serviciu public, a mecanismelor de recuperare a costurilor aprobate de regulator si a ajustărilor tarifare. Aceste pierderi nu sunt generate de stabilirea unor prețuri neconforme principiului valorii de piață și nu urmăresc obținerea unor avantaje fiscale. Ministerul Energiei al Republicii Moldova Aplicarea automată a prevederilor art. 24 alin. (8) în asemenea situații ar conduce la nerecunoașterea fiscală a unor pierderi rezultate din activități desfășurate în condițiile impuse de legislația sectorială și de deciziile regulatorului. Aceasta ar afecta neutralitatea fiscală și ar genera o sarcină fiscală suplimentară pentru operatorii economici care nu au posibilitatea de a influența în mod independent prețurile tranzacțiilor efectuate. În acest context, se consideră justificată instituirea unei excepții exprese pentru pierderile rezultate din activități reglementate în sectorul electroenergetic și al gazelor naturale, în cazul tranzacțiilor ale căror prețuri sunt stabilite sau aprobate de autoritatea de reglementare competentă.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător (11[1]) Prin derogare de la prevederile alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate în folosul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi independente conform cap. 10[4], în cazurile în care:		**ACAP**	Propunere: excluderea art. 24 alin. (11[1]) Argument: În forma actuală, restricțiile privind deductibilitatea cheltuielilor aferente serviciilor achiziționate de la antreprenorii independenți pot limita semnificativ posibilitatea acestora de a colabora cu persoane juridice și alte entități care aplică regimuri fiscale speciale. În practică, acest lucru poate afecta, în	**<u>Nu se acceptă</u>** Unul dintre riscurile principale ale regimului antreprenorului independent este ca activitatea care, în substanță, reprezintă o relație de muncă să fie formalizată ca prestare de servicii pentru a beneficia de un tratament fiscal mai favorabil. Limitarea deductibilității pentru anumite plăți poate descuraja această conversie artificială a salariilor în

a) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care în ultima zi a perioadei fiscale au cel mult 9 salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei sau deţin active totale de până la 18 milioane de lei şi nu depăşesc 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de gestiune; b) cheltuielile sunt suportate de către contribuabilii care desfăşoară ca activitate principală (peste 70% din cifra de afaceri) una dintre următoarele activităţi, conform Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei (CAEM-2): 59.1 – Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; 90.01 – Activităţi de interpretare artistică (spectacole); 90.02 – Activităţi suport pentru interpretarea artistică (spectacole); 93.11 – Activităţi ale bazelor sportive; 93.12 – Activităţi ale cluburilor sportive. În sensul prezentului alineat, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material.			primul rând, relațiile cu organizațiile necomerciale (ONG-uri), cu SRL-urile care aplică regimul pentru întreprinderile mici și mijlocii (SIMM), cu impozitarea la nivelul de 4% din cifra de afaceri, precum și, în perspectivă, relațiile cu rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, care aplică impozitul unic de 7% din cifra de afaceri. **La Articolul 88 Reţinerea impozitului din salariu, alin. (8) – în mod corelativ cu art.24, alin.(11^1)**	servicii și poate proteja baza impozabilă aferentă impozitului pe venit și contribuțiilor sociale. Argumentul că prevederea ar afecta ONG-urile trebuie nuanțat. Restricția nu împiedică ONG-urile să contracteze servicii și nici nu interzice colaborarea cu acestea. Ea stabilește consecințele fiscale ale acestor tranzacții pentru beneficiarul cheltuielii. Prin urmare, existența unei limitări de deductibilitate nu echivalează cu o interdicție de colaborare. Astfel, considerăm că menținerea prevederii este justificată până la evaluarea efectelor sale asupra disciplinei fiscale și a riscurilor de optimizare fiscală, iar eventualele ajustări ar trebui realizate țintit, în cazul în care se demonstrează că anumite categorii de tranzacții reale și economic justificate sunt afectate disproporționat.
		Contabil News	Solicitam largirea listei domeniilor de activitate care pot contracta serviciile freelancerilor.	**<u>Nu se acceptă</u>** Unul dintre riscurile principale ale regimului antreprenorului independent este ca activitatea care, în substanță, reprezintă o relație de muncă să fie formalizată ca prestare de servicii pentru a beneficia de un tratament fiscal mai favorabil. Limitarea spectrului de activități poate descuraja această conversie artificială a salariilor în servicii și poate proteja baza impozabilă aferentă impozitului pe venit și contribuțiilor sociale.
(11^1) Prin derogare de la prevederile alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate în folosul antreprenorilor independenţi care desfăşoară activităţi independente conform cap. 10^4, în cazurile în care:		**ATIC**	Propunem expunerea alin. (11^1), art. 24, în următoarea redacție: (11^1) Nu se permite deducerea cheltuielilor suportate în folosul antreprenorului independent care desfășoară activități independente conform cap. 10^4, cu excepția: a) cheltuielilor suportate de către contribuabilii clasificați ca	**<u>Nu se acceptă</u>** Regula instituită prin proiect urmărește limitarea riscului de substituire a raporturilor de muncă sau a altor forme de colaborare cu raporturi formalizate prin statutul de antreprenor independent, în scopul obținerii unui tratament fiscal mai favorabil. Extinderea deductibilității la

			întreprinderi micro, mici și mijlocii conform art. 5 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii – în limita a 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de raportare sau perioadei precedente de raportare; a) cheltuielilor suportate de către contribuabilii clasificați ca întreprinderi micro, mici și mijlocii conform art. 5 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, **inclusiv agenților economici subiecți ai întreprinderilor mici și mijlocii** – în limita a 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de raportare sau perioadei precedente de raportare; **a[1]) cheltuielilor suportate de către organizațiile necomerciale – în limita a 10% din fondul anual de retribuire a muncii al contribuabilului respectiv, aferent perioadei fiscale de raportare sau perioadei precedente de raportare;** b) cheltuielilor suportate de către contribuabili în folosul antreprenorilor independenți care desfășoară activități principale (peste 70% din cifra de afaceri), conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM-2), **una sau mai multe dintre următoarele activități:** 59.1 – Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; 90.01 – Activități de interpretare artistică (spectacole); 90.02 – Activități suport pentru interpretarea artistică (spectacole); 93.11 – Activități ale bazelor sportive; 93.12 – Activități ale cluburilor sportive.	organizațiile necomerciale și la categorii suplimentare de întreprinderi poate diminua eficiența acestei măsuri și poate crea premise pentru fragmentarea artificială a activităților și optimizarea formei de colaborare în funcție de consecințele fiscale. Totodată, plafonarea cheltuielilor la 10% din fondul de retribuire a muncii nu asigură în mod necesar o corelare între plafon și necesitatea economică reală de utilizare a antreprenorilor independenți, în special în cazul organizațiilor necomerciale cu un număr redus de salariați sau care utilizează în principal voluntari.

			În sensul prezentului alineat, prin fond de retribuire a muncii se înțelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material. **Argumentare:** Începând cu 01.01.2026 a intrat în vigoare Legea nr. 228/2025 pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea economică independentă a persoanelor fizice). În versiunea actuală a art. 24 alin. (11^1) Cod fiscal dreptul entităților de a folosi serviciile antreprenorului independent fără a calcula impozite salariale e condiționat de indicatorii atinși ”în ultima zi a perioadei fiscale”, fapt ce contravine principiului fiscal de certitudinea impunerii.	
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (13) Deducerea reziduurilor, deşeurilor şi perisabilităţii naturale se permite în limitele aprobate anual de către conducătorii întreprinderilor, dar fără a depăşi limitele stabilite de către Ministerul Sănătăţii pentru produsele din tutun de la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404 şi limitele stabilite de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare pentru produsele din alcool etilic de la poziţiile tarifare 2207 şi 2208, precum şi limitele stabilite de Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale pentru produsele petroliere.		**Ministerul Sănătății**	1.1. La art. 24, alineatul (13), se propune modificarea textului normei prin substituirea sintagmei „Ministerul Sănătății” (introdusă prin Legea nr. 356/2022) cu sintagma „Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare”.	**Se acceptă** în redacția propusă de autor
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (15) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei		**Asociația Producătorilor de Carne de Porc**	**Revizuirea limitei propuse pentru deducerea cheltuielilor cu taxele de aderare şi cotizații de membru** Proiectul propus al politicii fiscale modifică abordarea de a stabili plafonul în funcție de fondul de	**Nu se acceptă** Majorarea plafonului de la 0,05% la 5% din cifra de afaceri reprezintă o creștere de 100 de ori a limitei deductibile, fără o justificare economică proporțională cu costul real

fiscale sub formă de taxe de aderare şi cotizaţii de membru destinate activităţii patronatelor, fundaţiilor şi altor asociaţii de reprezentare a activităţii de întreprinzător. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate. (15¹) Se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocaţii financiare destinate activităţii sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.			salarizare la un alt indicator – cifra de afaceri, limitând însă la 0,05%. Ținem să menționăm că plafonul de 0.05% din cifra de afaceri este unul foarte mic și nu asigură deductibilitatea integrală unor astfel de cheltuieli. Solicităm: să fie revizuită această limită prin raportarea la 5% din cifra de afaceri.	al cotizațiilor și taxelor de aderare la asociații profesionale sau patronale. Pentru un contribuabil cu o cifră de afaceri de, spre exemplu, 50 de milioane de lei, un plafon de 5% ar permite deducerea a până la 2,5 milioane de lei anual cu acest titlu — o sumă disproporționat de mare față de nivelul obișnuit al cotizațiilor de membru, indiferent de numărul de asociații la care o întreprindere ar putea adera. Un plafon stabilit la un nivel atât de generos riscă să transforme facilitatea într-un instrument de erodare a bazei impozabile la impozitul pe venit, prin canalizarea unor sume semnificative către entități afiliate sau structuri asociative constituite în principal în acest scop, fără a exista o legătură directă și verificabilă cu activitatea generatoare de venit.
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (15¹) Se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocaţii financiare destinate activităţii sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor		**CNSM**	La art. 24 alin. (151) din Codul fiscal nr. 1163/1997, care stabilește că se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocații financiare destinate activității sindicatelor pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,15% din fondul de retribuire a muncii sau suma taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru în mărime ce nu depășește două salarii	**<u>Nu se acceptă</u>** Cea de-a doua teză a plafonului a fost introdusă recent, prin Legea nr. 318/2025, ca opțiune deliberată a legiuitorului, și pare să vizeze o categorie distinctă de cheltuieli față de prima teză — cotizațiile individuale de membru, plafonate per salariat (două salarii medii pe economie), spre deosebire de alocațiile colective către sindicat, plafonate la nivel de întreprindere (0,15% din fondul de salarii) — motiv pentru care lipsa de claritate semnalată în corelarea celor

de aderare şi a cotizaţiilor de membru în mărime ce nu depăşeşte două salarii medii lunare pe economie, prognozate şi aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.			medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate. Menționăm că sintagma „sau suma taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru în mărime ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.”, care a fost introdusă prin Legea nr. 318/2025, este una lipsită de sens și nu are legătură cauzală cu dreptul la deducerea cheltuielilor menționate, dat fiind faptul că plafonul respectiv este corelat cu prevederile art. 35 alin. (5) din Legea sindicatelor nr. 1129/2000, care stabilește limita de cel mult 0,15% din fondul de salarii. Prin urmare, propunem excluderea sintagmei „sau suma taxelor de aderare și a cotizațiilor de membru în mărime ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, prognozate și aprobate de Guvern pentru anul în care au fost suportate.” din redacția art. 24 alin.(15¹).	două teze ar trebui rezolvată prin clarificarea raportului dintre ele, nu prin eliminarea integrală a unei prevederi adoptate cu mai puțin de un an în urmă, fără o analiză a scopului pentru care a fost introdusă.
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (19³) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator, în folosul salariatului, pentru: a) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaţilor, al căror cuantum anual în raport cu un salariat nu depăşeşte cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; b) perfecţionarea salariaţilor, alta decât cea prevăzută la alin.(19), precum şi pentru activităţile aferente consolidării culturii corporative şi a spiritului de echipă,		**ACAP**	Propunere: excluderea cheltuielilor pentru perfecționarea și dezvoltarea profesională a salariaților din plafonul prevăzut la art. 24 alin. (19³) lit. b), cu menținerea plafonului pentru cheltuielile aferente activităților de consolidare a culturii corporative și a spiritului de echipă. Argument: Propunerea are la bază necesitatea unei delimitări clare între cheltuielile efectuate de angajator pentru dezvoltarea capitalului uman și cheltuielile aferente activităților corporative cu caracter organizațional sau social. Investițiile în instruirea, perfecționarea și dezvoltarea profesională a salariaților reprezintă, prin natura lor, cheltuieli efectuate în interesul activității de întreprinzător. Acestea	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar pe termen mediu, din perspectiva revizuirii a tuturor cheltuielilor deductibile suportate de către angajatori cu salariați.

în modul stabilit de Guvern, în cuantum anual ce nu depăşeşte 5% din valoarea calculată ca diferenţă între fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul precedent sau pentru anul curent, şi fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 şi 121 din Clasificatorul ocupaţiilor din Republica Moldova din anul respectiv. În sensul prezentei litere, prin fond de retribuire a muncii se înţelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material; c) abonamente pentru utilizarea facilităţilor sportive în vederea practicării sportului şi educaţiei fizice cu scop de întreţinere, profilactic sau terapeutic, achiziţionate de la furnizori ale căror activităţi sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei, precum și de la intermediarii acestora, şi/sau compensarea cheltuielilor suportate de salariaţi în structurile de primire turistică din zonele rurale ale Republicii Moldova, inclusiv a cheltuielilor aferente tichetelor de vacanţă, în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat; d) contractarea serviciilor medicale în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat. Prevederile prezentului alineat nu limitează dreptul la deducere în			contribuie la creșterea productivității muncii, îmbunătățirea competențelor profesionale, adaptarea forței de muncă la schimbările tehnologice și organizaționale și, în final, la competitivitatea întreprinderilor. În acest context, aplicarea unui plafon fiscal asupra cheltuielilor pentru perfecționarea profesională poate descuraja angajatorii să investească suplimentar în competențele angajaților, în special în sectoarele în care calificarea și dezvoltarea continuă a personalului reprezintă o condiție esențială pentru competitivitate. Mai mult, plafonarea într-un singur cuantum a cheltuielilor pentru perfecționarea profesională și a celor pentru consolidarea culturii corporative și a spiritului de echipă reunește sub aceeași limită fiscală două categorii de cheltuieli cu finalități economice diferite. Considerăm că cheltuielile pentru formarea și dezvoltarea profesională trebuie tratate distinct de cheltuielile pentru activități de tip team building. În cazul instruirii profesionale există o legătură directă și verificabilă cu activitatea de întreprinzător, care poate fi demonstrată prin natura instruirii, funcția salariatului, programul de instruire, contractele și documentele primare aferente. Prin urmare, nu este justificat ca partea cheltuielilor pentru dezvoltarea profesională care depășește un plafon cantitativ să fie recalificată, în esență, drept facilitate acordată salariatului și supusă tratamentului fiscal aplicabil veniturilor salariale. O asemenea abordare creează și dificultăți practice pentru angajatori și pentru administrarea fiscală, deoarece	

scopuri fiscale a cheltuielilor enumerate la lit.a)–d) dacă pentru cuantumul ce depăşeşte plafonul menţionat se aplică alin.(19^2).			delimitarea dintre cheltuielile de instruire profesională și cele aferente activităților corporative poate deveni artificială atunci când ambele categorii sunt incluse în același plafon. Propunerea este, de asemenea, în concordanță cu obiectivul declarat al politicii fiscale pentru anul 2027 de simplificare a legislației fiscale, creștere a predictibilității și consolidare a competitivității mediului de afaceri. În consecință, considerăm oportun ca investițiile angajatorilor în dezvoltarea profesională a salariaților să nu fie limitate prin plafonul aplicabil activităților de consolidare a culturii corporative și a spiritului de echipă, cu condiția ca acestea să fie efectuate în cadrul activității de întreprinzător și să fie justificate și confirmate documentar. Pentru activitățile de consolidare a culturii corporative și a spiritului de echipă poate fi menținut un plafon distinct, întrucât acestea au o natură diferită și pot prezenta un grad mai ridicat de discreție din partea angajatorului.	
		AmCham	Limitele stabilite pentru cheltuieli suportate de angajator in folosul angajatului pentru perfecționare Referința exactă în proiect: Propunere de excludere la art. 24 alin. (193) din Codul fiscal a grupelor minore 112(Conducători de nivel superior din unitățile economico-sociale) și 121 (Conducători în domeniul serviciilor de afaceri și administrative). În reglementarea actuală, norma exclude din baza de calcul fondul de retribuire a muncii aferent grupelor minore 112 (Conducători de nivel superior din unitățile economico-sociale) și 121 (Conducători în	**<u>Nu se acceptă</u>** extinderea facilităților fiscale

			domeniul serviciilor de afaceri și administrative). În practică, grupa 121 și părți din grupa 112 includ întreaga categorie de middle management (directori de departamente, șefi de servicii, manageri de operațiuni). Rolurile de middle management reprezintă motorul operațional al companiilor și necesită perfecționare continuă. Prin excluderea fondului lor de salarizare din baza de calcul, plafonul total deductibil calculat la nivel de companie scade drastic, penalizând companiile care investesc în dezvoltarea profesională a managerilor lor. Se propune ajustarea prevederilor prin excluderea din baza de calcul exclusiv a organului executiv stabilit conform statutului entității (ex.: General Director/CEO/Membrii Comitetului Executiv). Astfel, posturile de middle management vor fi incluse în baza de calcul, stimulând investiția în capitalul uman.	
		ATIC	Propunem ca facilitatea privind abonamentele sportive si voucherele turistice sa fie stipulate separat, după cum urmează: **c)** abonamente pentru utilizarea facilităților sportive în vederea practicării sportului și educației fizice cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic, achiziționate de la furnizori ale căror activități sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei, precum și de la intermediarii acestora, în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat; **e)** compensarea cheltuielilor suportate de salariați si/sau angajatori în	**<u>Nu se acceptă</u>** extinderea facilităților fiscale

			structurile de primire turistică din zonele rurale ale Republicii Moldova, inclusiv a cheltuielilor aferente tichetelor de vacanță, în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat; **Argumentare:** În formularea propusă facilitățile sunt mult mai atractive atât pentru angajați cît și pentru angajator. Totodată vor stimula utilizarea serviciilor care necesita a fi promovate mai mult (promovarea turismului rural).	
		ATIC	Se propune de adăugat unei litere noi la art. art.24, alin.193 Codul Fiscal cu urmatoare redacție: *”Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru plățile efectuate în folosul salariatului precum şi în scopul compensării costurilor aferente activității salariaților în regim de muncă la distanță şi domiciliu în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat.”* **Argumentare:** Adaptarea legislației fiscale la noile realități ale muncii: Transformările economice și sociale din ultimii ani au impus o adaptare accelerată a mediului de afaceri la noile realități ale pieței muncii. Digitalizarea, mobilitatea crescută a angajaților și nevoia de flexibilitate operațională au determinat companiile să adopte forme alternative de organizare a muncii, precum munca la distanță și munca la domiciliu.	**<u>Nu se acceptă</u>** extinderea facilităților fiscale

			Aceste forme de muncă au fost reglementate în mod expres în Codul Muncii al Republicii Moldova, prin introducerea Capitolului IX¹ – Munca la distanță și Capitolului IX² – Munca la domiciliu, care prevăd inclusiv posibilitatea ca angajatorul să compenseze cheltuielile suportate de salariat în exercitarea atribuțiilor de serviciu în afara sediului angajatorului. În acest context, este esențial ca legislația fiscală să evolueze în paralel cu legislația muncii, pentru a asigura coerență, predictibilitate și echitate în aplicarea normelor. Cheltuielile suportate de angajator pentru facilitarea muncii la distanță sau la domiciliu nu trebuie tratate ca facilități personale acordate salariatului, ci ca cheltuieli necesare și justificate pentru desfășurarea activității economice. Prin urmare, se propune introducerea unor prevederi fiscale clare care să permită deductibilitatea acestor cheltuieli în limita unui plafon rezonabil, stabilit în raport cu salariul mediu prognozat pe economie, contribuind astfel la stimularea flexibilității în muncă și la creșterea atractivității pieței muncii din Republica Moldova. Aceste cheltuieli nu se vor considera facilități acordate de angajator în sensul art. 19 alin. (1) din Codul Fiscal și nu vor fi incluse în venitul impozabil al salariatului. Această propunere: • încurajează flexibilitatea muncii și adaptarea la noile realități economice; • clarifică tratamentul fiscal al compensațiilor pentru munca la distanță și la domiciliu;	

			• evită supraimpozitarea salariatului, tratând cheltuiala ca necesară și nu ca beneficiu personal al salariatului	
Articolul 26[1]. Deducerea amortizării mijloacelor fixe (6[1]) Prin derogare de la prevederile alin.(6), agenţii economici, alţii decât cei care desfăşoară activităţi financiare, de asigurări/reasigurări prevăzute în secţiunea K din Clasificatorul activităţilor din economia Moldovei, pot utiliza metoda amortizării accelerate pentru primul an de punere în funcţiune a mijlocului fix. Mărimea amortizării mijlocului fix ce urmează a fi dedusă se determină după cum urmează: a) pentru primul an de utilizare, amortizarea nu poate depăși 50% din costul de intrare al mijlocului fix;		**ATIC**	Propunem **completarea art.26[1], al. (6[1]) cu litera c)** după cum urmează: ”**c)** pentru primul an de utilizare, amortizarea poate fi dedusa în marime de 100% din costul de intrare al mijlocului fix rezultat din proiecte de energie regenerabilă (cum ar fi panouri fotovoltaice, turbine eoliene, sisteme de stocare a energiei și alte echipamente similare) sau alte tipuri de active verzi (cum ar fi vehicule electrice, infrastructură de încărcare pentru vehicule electrice, tehnologii de eficiență energetică și alte echipamente), precum și sisteme de reciclare și alte echipamente destinate activităților de reciclare, cum ar fi instalații de sortare, echipamente de procesare a deșeurilor și tehnologii de reciclare avansată. **Argumentare:** Această prevedere legislativă va stimula investițiile în tehnologii verzi, contribuind la tranziția către o economie sustenabilă și reducerea emisiilor de carbon. Companiile vor beneficia de o reducere semnificativă a impozitului pe profit în primul an, ceea ce va îmbunătăți fluxul de numerar și va permite reinvestirea economiilor în alte proiecte de dezvoltare. Deducerea integrală a amortizării în primul an va reduce povara fiscală a companiilor, încurajând astfel adoptarea rapidă a tehnologiilor verzi și creșterea competitivității pe piață. Prin reducerea impozitului pe profit cu valoarea totală a investiției în primul an, companiile vor avea un stimulent financiar puternic pentru a investi în	**<u>Nu se acceptă</u>** Regimul propus concentrează integral deducerea fiscală a costului investiției în primul an de utilizare și poate genera un impact semnificativ asupra veniturilor bugetare, fără a demonstra că avantajul fiscal suplimentar va conduce în mod necesar la investiții adiționale. În prezent, mecanismul amortizării accelerate permite deja deducerea în primul an în limita a 50% din costul de intrare, astfel încât propunerea reprezintă o extindere substanțială a facilității existente. Totodată, categoria activelor eligibile este formulată într-un mod excesiv de larg, prin utilizarea unor noțiuni precum „alte tipuri de active verzi”, „tehnologii de eficiență energetică”, „alte echipamente similare” sau „reciclare avansată”, fără stabilirea unor criterii tehnice și obiective de încadrare. Această formulare poate genera dificultăți de aplicare și riscuri de interpretare neuniformă

			proiecte de energie regenerabilă, reciclare și alte active verzi, contribuind astfel la atingerea obiectivelor naționale și internaționale de mediu. Această completare legislativă va oferi companiilor un avantaj fiscal semnificativ, încurajând investițiile în tehnologii sustenabile și contribuind la protejarea mediului.	
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.90[1], are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an.	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**FIA**	1. Impozitul pe venit al persoanelor fizice 1.1. Scutirea personală Salutăm majorarea scutirii personale anuale de la 29.700 la 40.000 de lei. Pentru ca măsura să fie aplicată coerent și să își atingă integral obiectivul, propunem următoarele ajustări: • un cuantum divizibil exact cu 12 — suma de 40.000 lei împărțită la 12 rezultă o valoare fracționată (3.333,33 lei/lună), care generează dificultăți tehnice de calcul și rotunjire la nivel lunar; propunem o valoare divizibilă cu 12, de exemplu 39.600 lei/an (3.300 lei/lună); • corelarea celorlalte scutiri (pentru persoane întreținute, scutirea majorată etc.), pentru a păstra proporționalitatea sistemului; • abrogarea (în subsidiar, ajustarea și indexarea) plafonului de 360.000 lei, la depășirea căruia contribuabilul pierde dreptul la scutirea personală. Introdus în 2020 și nemodificat de 6 ani, acesta echivalează astăzi, în putere de cumpărare, cu circa 680.000 lei. Menținerea plafonului neschimbat face ca o parte dintre contribuabili să fie excluși de la beneficiul scutirii majorate, subminând obiectivul declarat al măsurii.	**Se acceptă parțial,** prin stabilirea plafonului în mărimea de 40020 lei
	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**Ministerul Sănătății**	1.2. La art. 33, alin. (1) Scutirea personală se aplică în fiecare lună	**Se acceptă**

			40.000,00 lei / 12 luni = 3.333,3334 lei / lunar, iar 3.333,33 lei / lunar * 12 luni = 39.999,96 lei. Respectiv, avem diferența de 0,04 lei la sfârșitul perioadei. Din aceste considerente, se propune rotunjirea scutirii personale lunare până la 3.333,33 * 12 luni = 39.999,96 lei anual, -0,04 lei/an (sub plafonul propus), ori se propune rotunjirea scutirii personale lunare până la 3.333,34 * 12 luni = 40.000,08 lei anual, +0,08 lei/an (peste plafonul propus).	
	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**Sergiu Eşanu**	La art.33 există o neconcordanță între alin.(1) și alin.(2). Dacă scutirea personală se majorează la 40.000 lei anual, iar scutirea personală majoră rămâne la 34.620 lei anual, se creează o situație inechitabilă, în care beneficiarii scutirii personale majore ajung să beneficieze de o scutire mai mică decât cea personală obișnuită. Se propune corelarea alin.(2) cu alin.(1), astfel încât scutirea personală majoră să fie cel puțin egală cu scutirea personală.	**<u>Se acceptă</u>**
	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**Tăbăcaru Laura**	Scutirea personală care vreți să o măriți de la 29700 lei la 40000 lei este de fapt o reducere de 500 lei din impozitul, deja calculat (7%) din baza de calcul. Ex: salariul de bază 20000 lei + 24% (ale angajatorului pt fondul de pensii) = baza de calcul - 24800. 24800-5208 (21% fondul de pensii) 24800-1736 (7% medicina) 24800-1736 (7% impozitul pe venit reținut din salariu)+500 lei (credit/facilitate, adică în loc de scutirea personală) 24800-5208-1736-1236=16620 lei net. După cum suntem deprinși acum la moment să calculăm salariul, salariul net ar constitui: 24800-5208-1736=17856 minus impozitul pe venit reținut din salariu (incluzând scutirea	**Nu se acceptă** Conform formulei de calcul actuale a salariului: Salariu brut 20000 lei, la salariu brut, angajatorul calculeaza suplimentar 24% - contribuții sociale care, conform exemplului constituie 4800 lei. Totodată, cotă primei medicale este 9% care se reține din 20000 lei și respectiv constituie 1800 de lei conform exemplului. Menționăm că, mărimea lunară a scutirii personale la moment este 2475 lei, respectiv baza impozabilă pentru aplicare impozitului pe venit este egală cu 20000 -1800 -2475 =15725 lei, iar impozitul pe venit constituie 15725*12%=1887 lei.

			personală). Impozitul pe venit reținut din salariu: 17856-(40000/12) înmulțit la 7%=1016,59 lei. Deci: 17856-1016,59=16839,41 lei net. Este o diferență dintre 16620 și 16839,41 lei, cu 219,41 lei (în defavoarea angajatului). Pt persoanele întreținute se vor adăuga câte 200 lei/persoană. Dar cum rămâne cu persoanele cu dizabilități? De fapt, Ministerul Finanțelor, ne pune scutirea personală de 200 lei/lună (2400 anual), nu de 3333,33 lei/lună (40000 lei anual). 24800-(24800-21%)-(24800-7%)-scutirea personală 200 lei-1235,92 (7% impozitul/venit reținut din salariu)+200 lei (scutirea neimpozabilă)=16620,08 lei. La salariul de 30000 nici nu există scutire personală. Exemplele sunt demonstrate în fișierul excel. Plus la toate, probabil unii cetățeni cu venituri sub 1 mln lei nu vor putea beneficia de scutirea personală sau de acest „beneficiu" de 500 lei lunar, dat fiind pragul, adoptat câțiva ani în urmă, de 360 000 lei. În acest caz trebuie și acest prag de modificat sau de exclus pentru cetățenii care au salarii de sub 1 mln lei. Este o bătaie de joc față de cetățenii Republicii Moldova.	Astfel, reieșind din calculele făcute, suma salariului net constituie 20000-1800-1887=16313 lei. În aceeași ordine de idei, dacă scutirea personală se majorează până la 40000 de lei anual (3333,3 lei lunar), baza de calcul a impozitul va fi mai mică si va constitui 20000-1800-3333,3=14866,7 lei. Astfel, suma impozitului pe venit va fi determinată în mărimea de 14866,7*12%=1784 lei, iar suma salariului net va constitui 20000-1800-1784=16416 lei. În concluzie, prin majorarea scutirii personale se propune creșterea salariului net al angajaților.
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art.90[1], are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an.	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700" cu cifrele „40000";	**Primăria Comunei Gangura**	**Argumentare:** Majorarea scutirii personale va produce un efect direct asupra veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, prin diminuarea bazei de calcul și implicit, a veniturilor provenite din impozitul pe venitul persoanelor fizice. În consecință, principiul neutralității financiare trebuie aplicat și în relația dintre politica fiscală națională și bugetele locale. Propunem instituirea următoarelor mecanisme:	**<u>Nu se acceptă</u>** Instituirea unui mecanism obligatoriu de compensare automată pentru fiecare relaxare fiscală națională care afectează baza de calcul a IVPF ar transforma sistemul de defalcări dintr-un instrument de redistribuire bugetară flexibil într-o rețea de obligații compensatorii rigide, care ar face practic imposibilă orice viitoare reducere a poverii fiscale asupra cetățenilor fără o renegociere separată a cotelor de defalcare cu autoritățile locale; în plus, majorarea propusă a

			1. Pentru comune și sate, pierderile de venituri rezultate din majorarea scutirii personale să fie compensate din bugetul de stat sau să fie instituită o cotă corespunzătoare din impozitul pe venit a persoanele fizice la locul de trai/domiciliu minim 50%. 2. Pentru orașe și municipii, să fie stabilită o cotă de 75% din impozitul pe venitul persoanelor fizice încasat de la contribuabilii care au domiciliul/reședința în unitatea administrativ-teritorială respectivă. 3. Pentru mediul rural, să fie introdus un mecanism distinct de compensare, având în vedere capacitatea fiscală redusă, baza economică limitată și costurile fixe ridicate ale prestării serviciilor publice. Considerăm că majorarea scutirii personale fără un mecanism de compensare pentru APL ar transfera o parte din costul unei politici fiscale naționale asupra bugetelor locale, ceea ce ar afecta capacitatea acestora de a finanța serviciile publice.	cotelor (50% pentru comune, 75% pentru orașe/municipii) depășește semnificativ nivelurile actuale de defalcare stabilite prin Legea nr. 397/2003, ceea ce ar reduce corespunzător resursele disponibile la bugetul de stat pentru finanțarea funcțiilor naționale și pentru Fondul de susținere financiară — instrument care există tocmai pentru a redistribui echitabil, inclusiv către comunele și satele cu capacitate fiscală redusă, variațiile de venituri generate de politică fiscală națională, fără a fi nevoie de un mecanism paralel de compensare directă.
		Partidul Social Democrat European	Majorarea scutirii personale (29.700 → 40.000 lei) Problema: este o măsură corectă, dar beneficiul ei se erodează în 2-3 ani prin inflație, inclusiv inflația generată de alte măsuri din același proiect (TVA la cereale, accize la motorină). Argument economic: o scutire fixă, neindexată, pierde din valoarea ei reală an de an într-un mediu inflaționist; fără indexare automată, statul „retrage" tacit, prin inflație, exact beneficiul pe care l-a acordat explicit prin lege. Mai mult, aceasta este o măsură întârziată, care nu a fost aplicată PROPUNEREA PSDE: indexarea automată anuală a scutirii personale la rata inflației, printr-o formulă legală, nu printr-o decizie politică repetată.	**<u>Nu se acceptă</u>** O formulă de indexare automată, sustrasă deciziei politice anuale, ar transforma scutirea personală într-un angajament bugetar multianual rigid, care s-ar aplica mecanic indiferent de spațiul bugetar disponibil într-un anumit an (inclusiv în ani cu deficit ridicat sau șocuri economice), spre deosebire de revizuirea periodică prin lege, care permite corelarea majorării cu execuția bugetară reală și cu alte priorități concurente

		Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)	Majorarea scutirii personale de la 29.700 lei la 40.000 lei anual (+34,7%) reduce direct baza impozitului pe venitul persoanelor fizice — sursa de reglementare a veniturilor sistemului bugetar și principalul venit de defalcări al bugetelor locale de nivelul întâi: 100% pentru sate, comune și orașe, 50% pentru orașele și municipiile-reședință de raion, 25% pentru bugetele raionale. Pierderea lovește de două ori — în defalcările directe și în Fondul de susținere financiară, format din partea nealocată a aceluiași impozit. Al doilea efect se resimte cel mai puternic acolo unde capacitatea fiscală proprie este cea mai redusă. La prima rundă de avizare, Primăria municipiului Bălți a estimat o pierdere de circa 110 milioane lei anual, iar Primăria municipiului Chișinău de circa 822 milioane lei anual pentru varianta atunci propusă. Autorul a acceptat obiecția și a renunțat la reducerea cotei. Efectul majorării scutirii personale nu a fost însă cuantificat în niciun document. PROPUNERE: Comunicarea componenței celor +820 milioane lei declarate de autor, defalcată între impozitul pe venitul persoanelor juridice și cel al persoanelor fizice, cu repartizare teritorială; (ii) în măsura în care rezultă o diminuare netă a veniturilor locale, compensarea integrală prin ajustarea cotelor de defalcare prevăzute la art. 5 din Legea nr. 397/2003 sau prin majorarea corespunzătoare a transferurilor cu destinație generală din bugetul de stat.	**<u>A se vedea argumente mai sus</u>**
		CNSM	Propunem revizuirea plafonului maxim al veniturilor care acordă dreptul la scutire personală, acesta nefiind majorat din anul 2020, deși în perioada 2020-2025 salariul mediu	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerile nu pot fi susținute în forma prezentată, întrucât extinderea și majorarea facilităților fiscale nu sunt fundamentate printr-o analiză integrată

			lunar a crescut de 1,95 ori, iar inflația a atins 77,4%. În contextul majorării cuantumului scutirii personale, considerăm necesară majorarea scutirii personale majorate de la 34620 de lei la 46600 de lei, întrucât de acest fapt beneficiază mai multe categorii de angajați, inclusiv persoanele cu dizabilități. Suplimentar, propunem completarea proiectului de lege cu amendamentul ce vizează modificarea art. 35 din Codul fiscal în vederea stabilirii scutirii anuale pentru persoanele întreținute-copii, reieșind din valoarea minimului de existență pentru copii. Conform datelor Biroului Național de Statistică, minimul de existență pentru copii în anul 2025 a constituit 3044 lei, multiplicat la 12 luni. Astfel, propunem substituirea la alin. (1) a cifrei „9900” cu cifra „36600”, iar scutirea pentru persoanele întreținute cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate să fie stabilită la nivelul scutirii personale majorate. Totodată, considerăm oportună majorarea plafonului veniturilor persoanelor întreținute până la 40000 de lei, prevăzut la art. 35 alin. (2) lit. b) reieșind din mărimea pensiei minime pentru limită de vârstă multiplicată la 12 luni. Or, plafonul actual de 12400 de lei sau circa aproximativ 1033 de lei lunar nu acoperă nici nivelul pensiei minime pentru limită de vârstă în condițiile unui stagiu de 15 ani sau alocației pentru persoanele vârstnice și face imposibilă beneficierea de dreptul la scutirea pentru persoanele	a impactului bugetar și a eficienței măsurilor, iar corelarea automată a cuantumurilor cu indicatori precum inflația, minimul de existență sau pensia minimă nu constituie, în sine, un criteriu suficient pentru stabilirea facilităților fiscale. În condițiile în care măsurile propuse generează diminuarea veniturilor bugetare, acestea urmează a fi examinate în raport cu sustenabilitatea bugetară și cu necesitatea direcționării sprijinului către categoriile care necesită efectiv protecție socială.

			întreținute-părinți pensionari, precum prevede art. 35 alin. (2) lit. a). Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale de la 01.01.2026, circa 29,8% din pensionarii pentru limită de vârstă beneficiau de o pensie sub 3.000 de lei lunar. Astfel, marea majoritate a acestora se află în sărăcie și necesită sprijin din partea copiilor. Însă, în condițiile în care nivelul actual al pensiei lor depășește plafonul de 12.400 de lei, salariații - copiii acestora pierd dreptul la scutire, deși suportă cheltuieli substanțiale de întreținere.	
		Primăria mun.Chișinău	La pct. 6, modificarea art. 33 din Codul fiscal, prin majorarea scutirii personale acordate persoanelor fizice de la 29 700 lei până la 40 000 lei, va afecta în mod direct veniturile bugetului municipal Chișinău, în special încasările din impozitului pe venitul persoanelor fizice, care reprezintă o sursă de venit cu o pondere semnificativă de 75% din încasările bugetului municipal din impozite și taxe. În municipiul Chișinău, numărul mediu al salariaților care, în conformitate cu art. 33 alin. (1) din Codul Fiscal, beneficiază de scutirea personală, constituie circa 300-310 mii de persoane. Prin majorarea scutirii cu 10 300,0 lei pentru fiecare persoană, **pierderile estimative pentru bugetul municipal Chișinău se cifrează la aproximativ 185-195 milioane de lei anual**. Această sumă reprezintă circa 7% din încasările din impozitul pe venitul reținut din salariu, planificate în bugetul municipal Chișinău pentru anul 2026 în cuantum de 3 019,2 milioane de lei.	**A se vedea argumente mai sus.**
		Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria	**Propunem:** „(1) Fiecare contribuabil care are un venit anual impozabil mai mic de	**Nu se acceptă.** Inflația constituie un argument pentru reevaluarea parametrilor fiscali, dar nu determină în mod automat nivelul

		Chimică și Resurse Energetice	540.000 de lei are dreptul la o scutire personală în sumă de 40.000 lei pe an.” **Argumentarea:** Plafonul de 360.000 lei nu a fost modificat în anul 2020. Din cauza unei inflații cumulate de peste 50-60% în ultimii ani, puterea de cumpărare a salariaților a scăzut sever. Menținerea aceluiași plafon valoric înseamnă că un salariu care în 2020 asigura o viață decentă, astăzi acoperă mult mai puține bunuri, dar este taxat mai dur prin pierderea dreptului la scutire. Statul penalizează fiscal creșterile salariale nominale care au avut loc doar pentru a acoperi inflația. Majorarea plafonului la 540.000 lei reprezintă o indexare matematică firească, menită să protejeze specialiștii calificați și clasa de mijloc împotriva taxării abuzive a ajustărilor salariale nominale.	optim al plafonului. O asemenea măsură trebuie fundamentată printr-o analiză a impactului bugetar, a distribuției beneficiilor și a obiectivelor politicii sociale. În condițiile în care un venit anual impozabil de 540.000 lei reprezintă aproximativ 45.000 lei lunar, extinderea scutirii până la acest nivel ar putea direcționa resurse bugetare și către contribuabili care nu se află în categoria persoanelor vulnerabile. Considerăm mai oportun un mecanism gradual, prin care beneficiul fiscal să se reducă progresiv odată cu creșterea venitului, evitând atât efectul de prag, cât și acordarea unei facilități uniforme persoanelor cu capacități contributive diferite.
		Contabil News	Освобождение 40000/12=3333,3333. Лучше сделать 39996, чтобы в декабре не играться с остатком баней. Потом и в IALS придётся писать не 40000, а сумму реально использованную. Ținând cont de inflația ultimilor aproximativ 10 ani, majorarea treptată a veniturilor salariaților atât oficial cât și neoficial, se propune ajustarea proporțional ultimilor majorări de scutiri personale din aceeași perioadă a plafonului de 360000 lei, fiind un plafon depășit de timp , cu scopul reducerii evaziunii fiscale și încurajarea muncii declarate!	**<u>Se acceptă parțial,</u>** prin instituirea scutirii personale în mărimea de 39600 lei. Totodată, în partea ce ține de indexarea plafonului de 360000 lei, menționăm că, inflația constituie un argument pentru reevaluarea parametrilor fiscali, dar nu determină în mod automat nivelul optim al plafonului. O asemenea măsură trebuie fundamentată printr-o analiză a impactului bugetar, a distribuției beneficiilor și a obiectivelor politicii sociale. Considerăm mai oportun un mecanism gradual, prin care beneficiul fiscal să se reducă progresiv odată cu creșterea venitului, evitând atât efectul de prag, cât și acordarea unei facilități uniforme persoanelor cu capacități contributive diferite.
		MAI	La pct. 6, art. 33, alin.(1) se propune revizuirea cifrei „360 000,0 lei”, în	**<u>Nu se acceptă</u>**

			sensul majorării acesteia. Astfel, articolul prenotat prevede că, fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă), care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art. 90^1, are dreptul la o scutire personală. Plafonul dat a fost aprobat în anul 2020, când salariul mediu pe economie constituia 7 593 lei, fiind echivalentul a 45,3 salarii medii. În anul 2026 această sumă constituie echivalentul a 20,7 salarii medii pe economie. Concomitent creșterile salariale, inclusiv din sectorul bugetar, au dus la aceea că, un număr tot mai mare de angajați nu mai dreptul la scutire personală, ceea ce în fapt nu majorează venitul net al acestora conform așteptărilor. Totodată, se propune ca acest plafon să fie stabilit spre exemplu în dependență de salariul mediu pe economie pentru a nu fi necesară modificarea cadrului normativ pentru revizuirea acestuia.	Salariul mediu nu reprezintă în sine un indicator suficient pentru stabilirea eligibilității la o facilitate fiscală, iar indexarea automată ar putea genera costuri bugetare imprevizibile.
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.90^1, are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an.	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**AmCham**	Scutirea personală Referința exactă în proiect: Art. II pct. 6 din proiect – art. 33 alin. (1) din Codul fiscal. Proiectul majorează scutirea personală anuală de la 29700 la 40000 de lei. AmCham propune stabilirea unui cuantum divizibil exact la 12. Suma de 40.000 de lei, împărțită la 12, rezultă în 3333,33 lei/lună, ceea ce poate genera dificultăți tehnice de calcul și de rotunjire. Cu titlu de exemplu, poate fi stabilit cuantumul de 39600 lei/an, respectiv 3300 lei/lună sau 40020 lei/an, respectiv 3335 lei/lună. Dacă se acceptă principiul actualizării scutirii personale, propunem majorarea corespunzătoare și a celorlalte scutiri, inclusiv a scutirii pentru persoane întreținute și a scutirii	**Se acceptă,** prin stabilirea plafonului în mărimea de 39600

			majorate, pentru a păstra coerența și proporționalitatea sistemului. AmCham solicită abrogarea plafonului de 360000 de lei, la depășirea căruia contribuabilul își pierde dreptul la scutirea personală. Plafonul a fost introdus prin Legea nr. 122/2019 și este aplicabil, fără nicio ajustare, de la 1 ianuarie 2020. Potrivit ratelor medii anuale ale inflației pentru perioada 2020–2026 – 3,8%, 5,1%, 28,7%, 13,4%, 4,7%, 7,8% și, respectiv, 5% prognozat pentru 2026 – creșterea cumulată a prețurilor este de aproximativ 89%. În aceste condiții, plafonul de 360000 de lei stabilit în 2020 ar corespunde, în prezent, unei valori de aproximativ 680400 de lei. Mai mult, scutirea personală, care ar crește de la 24000 de lei în 2020 la 40000 de lei potrivit proiectului, se majorează cu aproximativ 67%, sub nivelul inflației cumulate din aceeași perioadă. Este, prin urmare, inconsecvent ca plafonul de venit care condiționează accesul la scutire să rămână neschimbat. În subsidiar, dacă se consideră necesară menținerea unui asemenea plafon, AmCham propune ajustarea acestuia cel puțin cu inflația cumulată începând cu anul 2020, până la aproximativ 680000 de lei, precum și instituirea unui mecanism de indexare automată pentru perioadele următoare.	
Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă)care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepţia veniturilor prevăzute la art.90[1], are dreptul la o scutire personală în sumă de 29700 lei pe an.	Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;	**MAIA**	La art. II pct. 6, se propune completarea normei cu verbul care exprimă operațiunea de modificare, întrucât redacția „Articolul 33 la alineatul (1), cifrele „29700” cu cifrele „40000”;” nu enunță acțiunea normativă. Se propune următoarea redacție: „6. La articolul 33 alineatul	**<u>Se acceptă.</u>**

			(1), cifrele „29700” se substituie cu cifrele „40000”;”.	
		MAI	Se propune de completat cu un punct nou cu următorul cuprins: „art. 34, alin. (2) după textul „Persoana fizică rezidentă aflată în relații de căsătorie cu orice persoană specificată la art. 33 alin. (2) se completează cu textul „sau care are la întreținere persoane cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoane cu dizabilități severe și accentuate””. Completarea este condiționată de faptul că, în mare parte familiile care au la întreținere persoane cu dizabilități severe sau accentuate, sunt limitate în posibilitatea de angajare, cu excepția posturilor de asistent personal, care însă sunt limitate și perioada de așteptare durează ani la rând. Astfel, se consideră oportun a oferi dreptul de utilizare a scutirii personale pentru soț/soție în cazul în care acesta nu este angajat în câmpul muncii, fiind în situația de a îngriji și supraveghea un membru al familiei cu dizabilități.	**Nu se acceptă** Considerăm că obiectivul propunerii este unul justificat social, însă nu susținem introducerea acestei facilități în forma propusă. Sprijinirea familiilor care îngrijesc persoane cu dizabilități severe sau accentuate trebuie realizată în baza necesității sociale și a gradului efectiv de îngrijire, și nu în funcție de existența unei relații de căsătorie și a unui soț care realizează venituri impozabile. Codul fiscal prevede deja mecanisme de scutire pentru persoanele întreținute, inclusiv facilități majorate pentru anumite categorii de persoane cu dizabilități. Considerăm mai oportună consolidarea acestor mecanisme sau instituirea unui sprijin direct pentru îngrijitor, aplicabil în mod egal familiilor aflate în situații similare, prin proiecte sociale.
		Contabil News	если увеличение личного освобождения носит социально значимый характер, то логично было бы вернуть статью 34 (1) (супружеское освобождение) и увеличить сумму освобождения на иждивенцев статья 35 (1).	**Nu se acceptă.** Politica fiscală promovată prin prezentul proiect urmărește stimularea participării pe piața muncii, iar nu compensarea pe cale fiscală a statutului de persoană inactivă sau întreținută. Scutirea personală majorată (pct. 6) este direcționată către persoana care realizează venit din activitate de muncă, fiind un instrument de susținere a angajării și de creștere a venitului disponibil al salariatului, nu un mecanism de redistribuire în funcție de componența familiei. Restabilirea scutirii pentru soțul/soția întreținută (art. 34 alin. (1)) ar reintroduce un stimulent fiscal pentru
Articolul 35. Scutiri pentru persoanele întreţinute		**Contabil News**	Нужно поднять освобождение и на детей	

				menținerea unui membru al familiei în afara pieței muncii, contrar obiectivului declarat de încurajare a ocupării forței de muncă, într-un context în care deficitul de forță de muncă constituie o problemă structurală a economiei naționale. Similar, majorarea substanțială a scutirii pentru persoanele întreținute (art. 35 alin. (1)) ar extinde beneficiul fiscal către categorii care nu contribuie direct la baza de impozitare, amplificând suplimentar pierderile bugetare deja identificate la pct. 6, fără a servi scopului de stimulare a ocupării. Susținerea familiilor cu persoane întreținute (copii, persoane cu dizabilități etc.) trebuie realizată prin instrumente de politică socială directă (prestații, alocații), iar nu prin extinderea facilităților fiscale legate de impozitul pe venitul din muncă, pentru a nu distorsiona obiectivul de stimulare a ocupării forței de muncă asumat prin prezentul proiect.
Articolul 35[2]. Deducerea cheltuielilor persoanelor fizice (3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale de la un singur furnizor al acestor servicii, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat şi aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Dreptul la deducere se acordă persoanelor asigurate conform Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală.		**CNSM**	Prin scrisoarea nr. 03-01/200 din 01.04.2026, CNSM a informat Ministerul finanțelor despre unele neconcordanțe ale prevederilor art.35[2] alin. (3) din Codul fiscal, care stabilește dreptul persoanelor fizice la deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale de la un singur furnizor al acestor servicii, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Dreptul la deducere se acordă persoanelor asigurate conform Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a	**Se acceptă parțial,** prin extinderea dreptului de contractare a serviciilor medicale de la mai mulți furnizori.

			primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Conform prevederilor Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sunt stabilite expres categoriile de persoane asigurate, fie prin achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, fie prin achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual. Însă, în conformitate cu art. 45 din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, art. 47 din Legea nr.300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, art. 15 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor și art. 401 din Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, salariații din aceste domenii beneficiază de asistență medicală și de tratament (ambulatoriu și staționar) gratuite, suportate din contul bugetului de stat, nefiind acoperiți de prevederile Legii nr. 1593/2002. Astfel, categoriile date de angajați sunt în imposibilitatea utilizării dreptului la deducerea cheltuielilor prevăzute de art.35^2 alin. (3) din Codul fiscal, în legătură cu contractarea serviciilor medicale. Concomitent, considerăm necesară extinderea acordării dreptului la deducere a cheltuielilor suportate pentru contractarea serviciilor medicale de la toți furnizorii, precum și în cazul procurării medicamentelor	

			atât pentru salariat, cât și pentru copii acestuia. Or, în practică, părinții - salariați frecvent contractează servicii medicale și procură medicamente pentru copiii minori sau părinții pensionari neangajați, care, fie nu sunt incluse în programul unic de asigurare obligatorie de asistență medicală sau nu sunt prevăzute de protocoalele medicale și suportă cheltuieli semnificative. În acest context, propunem expunerea alin. (3) în următoarea redacție: „(3) Se permite deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală, pentru contractarea serviciilor medicale, tratamentul balneosanatorial și procurarea medicamentelor, inclusiv pentru copiii și părinții pensionari neangajați în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat.” Concomitent, propunem completarea art.35^2 din Cod cu două alineate noi (7) și (8), cu următorul conținut: *„(7) Se permite deducerea sumelor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de cotizații de membru de sindicat.”* și *„(8) Se permite deducerea cheltuielilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, pentru dezvoltarea neuropsihologică, psiho-emoțională și adaptare socială a copiilor cu tulburări din spectru autist, aflați la întreținere, în cuantum de 20000 de lei anual.”* Propunerea de la alin. (7) vine să asigure egalitatea de drepturi în cadrul parteneriatului social dintre patronate și sindicate. Or, conform art. 24, alin.	

			(15) din Codul fiscal, agenților economici li se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare și cotizații de membru, destinate activității patronatelor, fundațiilor și altor asociații de reprezentare a activității de întreprinzător. Atragem atenția că astfel de mecanism este prevăzut în legislația mai multor state membre ale UE, precum România, Germania, Norvegia, Austria și Elveția. Referitor la propunerea de la alin. (8), terapiile de specialitate necesare copiilor cu autism nu sunt acoperite integral de sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, iar costurile pentru ședințele private de terapie reprezentă o povară financiară insuportabilă pentru majoritatea familiilor. În această ordine de idei, considerăm necesară acordarea dreptului la deducerea cheltuielilor respective.	
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	Articolul 18 la litera e), textul „art.40 alin.(7)" se substituie cu textul „art.40 alin.(1)"; 7. Articolul 40: 7.1. alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota impozitului pe venit prevăzută la art.15 lit.a).". 7.2. alineatul (7) se abrogă.	**CNSM**	Considerăm necesară revizuirea mecanismului de impozitare propus pentru creșterea de capital. Or, excluderea facilității prevăzute la art. 40 alin. (7) din Codul fiscal este pasibilă să conducă la eschivarea vânzătorului de a declara suma integrală a prețului imobilului, terenului sau altui bun înstrăinat pe de o parte, precum și la creșterea prețurilor la imobiliare. În majoritatea cazurilor, imobilele înstrăinate reprezintă case de vacanță, terenuri sau imobile primite drept moștenire de la părinți sau bunici, care au fost construite/dobândite pe parcursul vieții nu în scopuri comerciale, ci pentru uz personal sau familial. În acest context, considerăm că facilitatea existentă la impozitarea	**<u>Nu se acceptă</u>** Excluderea facilității prevăzute la art. 40 alin. (7) din Codul fiscal nu urmărește impozitarea patrimoniului sau a valorii integrale a bunului înstrăinat, ci a creșterii de capital efectiv realizate, determinată ca diferență dintre venitul obținut din înstrăinare și baza valorică a activului. Caracterul necomercial al deținerii bunului, durata posesiei sau faptul că acesta a fost dobândit prin moștenire nu justifică, în sine, aplicarea unui tratament fiscal preferențial, întrucât și în aceste cazuri poate fi realizat un câștig patrimonial impozabil. Totodată, eventualul risc de nedeclarare a prețului real al tranzacției trebuie abordat prin mecanisme de control și administrare fiscală, și nu

			creşterii de capital necesită a fi menținută pentru persoanele care nu practică vânzarea sistematică a imobilelor ca activitate, dar înstrăinează bunurile pe care le-au avut în posesie mai mulți ani.	prin menținerea unei reduceri generale a bazei impozabile. Astfel, eliminarea facilității asigură impozitarea mai completă a câștigului efectiv realizat și un tratament fiscal uniform al creșterilor de capital.
		Contabil News	Baza de impozitare 100% din diferența realizare-dobindire (norma UE sau calcul?).	**Nota** Baza de impozitare va constitui 100% din câștig
		Camera Notarială din Republica Moldova	Modificările ce vizează impozitul pe venit/revizuirea condițiilor de determinare a creşterii de capital. În proiect se propune excluderea alin. (7) din art. 40 din Codul fiscal, care prevede că venitul impozabil reprezentând creşterea de capital recunoscută se calculează ca o cotă de 50% din suma excedentară a creşterii de capital egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) şi baza valorică a acestor active, se vor calcula impozite în valoare dublată pentru creşterile de capital la înstrăinarea activelor de capital, astfel fiind instituit un impozit cu o majorare de la 6% la de 12% din suma excedentară a creşterii de capital. Această majorare poate avea un impact semnificativ asupra venitului disponibil al populației şi a puterii de cumpărare a acesteia, inclusiv asupra prețului de vânzare al imobilelor. În lipsa unei justificări economice şi sociale suficiente a unei asemenea majorări a sarcinii fiscale, Nota de fundamentare urmează să conțină o evaluare distinctă şi cuantificată a impactului măsurii asupra persoanelor fizice şi asupra tranzacțiilor cu active de capital.	**Nu se acceptă** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creşterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, şi nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creştere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut şi baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale şi al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil şi uniform al veniturilor persoanelor fizice.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	alineatul (7) se abrogă.	**Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică şi**	Se respinge abrogarea alineatului (7). (Textul actual rămâne în vigoare): „(7) Suma creşterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma	**Nu se acceptă** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din

		Resurse Energetice	excedentară a creşterii de capital recunoscute...” **Argumentarea:** Activele de capital sunt deținute adesea pe parcursul mai multor ani. Creșterea de capital nu reprezintă un venit curent (cum este salariul), ci valorificarea unui bun deținut adesea pe parcursul mai multor ani (ex: un teren, un imobil, acțiuni). În condițiile unei inflații ridicate din ultimii ani, valoarea nominală a unui activ crește, însă puterea de cumpărare a banilor scade. Astfel, creșterea valorică nominală este, în mare parte, un efect direct al inflației. Abrogarea acestui alineat înseamnă că statul va impozita integral inflația istorică, confiscând o parte din capitalul real al cetățenilor și provocând blocarea pieței imobiliare prin stimularea subevaluării tranzacțiilor în contracte. Majoritatea sistemelor fiscale moderne recunosc că activele de capital nu pot fi taxate la fel ca veniturile curente. Multe state UE aplică fie cote reduse pentru câștigurile de capital, fie sisteme de indexare cu inflația, fie scutiri parțiale în funcție de perioada de deținere. Regula actuală din Republica Moldova (de a impozita doar jumătate din creștere) este o soluție simplă, europeană și echitabilă, adaptată lipsei unui mecanism complex de indexare automată la inflație.	creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.
		CNPF	**Referitor la abrogarea art. 40 alin. (7) din Codul fiscal:** acest articol este regula generală de determinare a bazei impozabile pentru orice creștere de capital – doar 50% din creșterea de capital netă intră în venitul impozabil, mecanism care produce, la cota standard, o cotă efectivă de 6%. Abrogarea sa, fără o normă de substituție, ar avea ca efect trecerea la	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital,

			incluziunea integrală (100%) a câștigului în venitul impozabil – o dublare a cotei efective, de la 6% la 12%. Măsura în cauză contrazice frontal obiectivul Legii nr. 167/2025 de extindere a bazei de investitori și de stimulare a investițiilor pe termen lung, și survine exact în perioada în care BIM intră în etapa de autorizare și lansare operațională. Evidențiem că, riscul investițional în valorile mobiliare corporative (ex. de probleme: capacitatea emitenților de a restitui împrumutul la obligațonari, scăderea valorii acțiunilor întreprinderii, etc) este semnificativ mai mare decât riscul investițional în valorile mobiliare de stat, respectiv, deopotrivă statul trebuie să stimuleze investițiile în sectorul privat aplicând cote mai reduse sau echivalente cu cele în valorile mobiliare de stat. Or, măsura propusă riscă să producă un efect bugetar contrar celui scontat, prin descurajarea realizării tranzacțiilor și redirecționarea capitalului către jurisdicții mai competitive fiscal și piețe de capital emergente sau dezvoltate.	respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital (1) Mărimea creşterii sau pierderii de capital provenite din vînzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferenţa dintre suma încasată (venitul obţinut) şi baza valorică a acestor active.	alineatul (1) se completează cu textul „și se impozitează la cota impozitului pe venit prevăzută la art.15 lit.a).”.	**EBA**	Menținerea mecanismului actual de includere în baza impozabilă a 50% din creșterea de capital - Menținerea regimului fiscal actual aplicabil creșterii de capital și dividendelor este necesară pentru susținerea dezvoltării pieței de capital din Republica Moldova în contextul obiectivului declarat al autorităților de a crea o piață modernă, transparentă și competitivă. „Bursa Internațională a Moldovei” este concepută drept un pilon strategic pentru extinderea accesului la capital pentru companiile din Republica Moldova, atragerea investițiilor și integrarea Republicii	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul

			Moldova în piața de capital europeană. În acest context, majorarea impozitării creșterii de capital ar putea produce un efect contrar politicilor publice anunțate pentru dezvoltarea pieței de capital. O sarcină fiscală mai ridicată asupra câștigurilor din capital și asupra dividendelor reduce randamentul net al investițiilor și poate descuraja investitorii persoane fizice și nerezidenți să participe la piața locală. Aceasta poate afecta lichiditatea viitoarei piețe bursiere, interesul pentru emisiuni de acțiuni și obligațiuni și capacitatea companiilor de a accesa finanțare alternativă.	măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	alineatul (7) se abrogă.	**AIM**	Impozitarea creșterii de capital a persoanelor fizice AIM își exprimă preocuparea cu privire la modificarea mecanismului de impozitare a creșterii de capital a persoanelor fizice. Eliminarea mecanismului actual prin care în baza impozabilă este inclusă 50% din creșterea de capital determină, în condițiile menținerii cotei impozitului pe venit de 12%, dublarea efectivă a sarcinii fiscale aferente câștigului de capital, de la 6% la 12%. Deși această modificare nu afectează direct activitatea curentă a întreprinderilor, efectele sale economice pot fi resimțite și de mediul de afaceri. Majorarea semnificativă a fiscalității câștigului de capital poate reduce mobilitatea capitalului și numărul tranzacțiilor, inclusiv pe piața imobiliară, cu efecte indirecte asupra investițiilor în construcții, renovări și sectoarele conexe. AIM consideră, de asemenea, că impozitarea câștigului nominal, fără luarea în considerare a efectului inflației asupra valorii activului deținut	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.

			pe termen lung, poate conduce la impozitarea unei creșteri de valoare care nu reprezintă în integralitate un câștig economic real. În acest context, AIM propune menținerea mecanismului actual de impozitare a creșterii de capital. În cazul în care modificarea este menținută, propunem implementarea graduală a acesteia sau, alternativ, introducerea unui mecanism de indexare a valorii de bază a activului cu rata inflației, astfel încât impozitarea să reflecte într-o măsură mai apropiată câștigul economic real.	
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	alineatul (7) se abrogă.	**AmCham**	Creșterea de capital Referința exactă în proiect: Art. II pct. 7 din proiect – art. 40 alin. (1) și abrogarea alin. (7) din Codul fiscal. AmCham propune menținerea mecanismului actual de includere în baza impozabilă a 50% din creșterea netă a capitalului și, respectiv, neabrogarea art. 40 alin. (7). Argumentarea AmCham pornește de la faptul că activele de capital includ valori mobiliare, iar majorarea sarcinii fiscale aferente acestor instrumente poate reduce interesul investitorilor pentru deținerea și tranzacționarea lor. În contextul creării Bursei Internaționale a Moldovei și al obiectivului de dezvoltare a unei piețe moderne și competitive, majorarea fiscalității asupra creșterii de capital și a dividendelor poate produce un efect contrar politicilor publice anunțate. AmCham solicită menținerea unui regim fiscal stabil, moderat și competitiv cel puțin până la consolidarea pieței de capital. Considerăm că menținerea regimului fiscal actual aplicabil creșterii de capital este cu atât mai importantă în	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.

			contextul obiectivului declarat de dezvoltare a pieței de capital din Republica Moldova. În componența activelor de capital sunt incluse valorile mobiliare – acțiuni și alte titluri de participație –, iar majorarea sarcinii fiscale aferente acestora poate reduce interesul investitorilor pentru deținerea și tranzacționarea unor astfel de instrumente. În condițiile în care autoritățile urmăresc dezvoltarea Bursei Internaționale a Moldovei și crearea unor surse alternative de finanțare prin emisiuni de acțiuni și obligațiuni, politica fiscală ar trebui să susțină, și nu să diminueze, atractivitatea acestor instrumente pentru investitorii locali și internaționali. Totodată, anularea mecanismului actual de includere în baza impozabilă a 50% din creșterea de capital, având în vedere că baza valorică a activului de capital procurat se calculează pornind de la valoarea inițială de procurare, fără a ține cont de careva coeficienți de indexare cu inflația, va conduce la impozitarea unui profit fictiv, generat pur de inflație. Rapoartele BNM asupra inflației arată că, din 2021 până în 2026, inflația cumulată este de circa 70% (2021: 13,94%; 2022: 30,24%; 2023: 4,2%; 2024: 4,8%; 2025 și 2026: aproximativ 6%–6,9%). Adică 1.000.000 MDL din 2021 au exact aceeași putere de cumpărare ca 1.700.000 MDL în 2026. Să simulăm un exemplu: Imobilul a fost achiziționat în 2021 cu 1.000.000 MDL. Aceasta este baza valorică a imobilului, conform art. 42 alin.(1) lit. a) din Codul fiscal. Imobilul se vinde în 2026 cu 1.800.000 MDL.	

			Conform art. 40 alin. (1) din Codul fiscal, din prețul de vânzare (1.800.000 MDL) scădem baza valorică (1.000.000 MDL) și obținem 800.000 MDL – creșterea de capital. Statul, la moment, recunoaște în scopul impozitării 50% din această sumă, adică 400.000 MDL. Impozitul calculat de stat astăzi: 48.000 MDL (800.000 MDL / 2 × 12%). După modificările propuse în politica fiscală, se vor impozita 800.000 MDL. Impozitul calculat conform politicii fiscale: 96.000 MDL (800.000 MDL × 12%). În realitate, având în vedere inflația cumulată de 70% în perioada de la data achiziției (2021) până la data vânzării (2026), din cele 800.000 MDL câștigate nominal, doar 100.000 MDL reprezintă o creștere reală a averii vânzătorului (1.800.000 – 1.700.000). Restul de 700.000 MDL reprezintă doar o iluzie monetară cauzată de inflație. Aceasta înseamnă, raportat la profitul real: proprietarul plătește un impozit pe venit de 48.000 MDL dintr-un câștig real de 100.000 MDL. După modificări, va plăti un impozit pe venit de 96.000 MDL dintr-un câștig real de 100.000 MDL. Deci, în condițiile legislației fiscale actuale, cota efectivă de impozitare a creșterii de capital este de 48%, nu de 12% (48.000 MDL impozit / 100.000 MDL profit real × 100). Dacă se elimină scutirea de 50%, cota efectivă de impozitare din exemplul analizat va fi de 96%, nu de 12% (96.000 MDL impozit achitat / 100.000 MDL profit real × 100).	

			Astfel, din cei 100.000 MDL pe care îi câștigă efectiv vânzătorul, ca putere de cumpărare în plus, statul va lăsa doar 4.000 MDL. Restul de 96.000 MDL vor fi achitați ca impozit pe o sumă fictivă, generată de devalorizarea leului. Dacă inflația în anii 2021–2026 ar fi fost de 75% în loc de 70%, profitul real, în exemplul de mai sus, ar fi fost de doar 50.000 MDL. Respectiv, impozitul impus de 96.000 MDL ar fi depășit câștigul real al vânzătorului, determinând o pierdere de capital în momentul tranzacției, în ciuda prețului de vânzare aparent mai mare. Reieșind din cele expuse, având în vedere impactul negativ pe care o astfel de schimbare îl va avea asupra pieței imobiliare și asupra cetățenilor, considerăm oportună menținerea regimului fiscal actual aplicabil creșterii de capital de la art. 40 alin. (7) din Codul fiscal. Dacă, având în vedere poziția Guvernului, se urmărește ca măsura să fie necesară pentru combaterea speculațiilor imobiliare, acest obiectiv poate fi realizat prin completarea art. 40 alin. (7) din Codul fiscal cu propoziția a doua, în următoarea redacție: „Prevederile prezentului alineat nu se aplică activelor de capital prevăzute la art. 39 alin. (1) lit. b) în cazul în care înstrăinarea acestora are loc într-un termen mai mic de 3 ani (36 de luni) de la data dobândirii dreptului de	

			proprietate. În acest caz, creșterea de capital se recunoaște în mărime de 100% din suma creșterii de capital.” La articolul „Dispoziții finale și tranzitorii”: „Prevederile de la punctul … privind completarea art. 40 alin. (7) intră în vigoare din … și se aplică tranzacțiilor de înstrăinare efectuate după data intrării în vigoare, indiferent de data dobândirii activului de capital.”	
Articolul 40. Determinarea creşterii sau pierderii de capital	alineatul (7) se abrogă.	**Asociația Băncilor din Moldova**	Menținerea mecanismului actual, potrivit căruia în baza impozabilă se include 50% din creșterea de capital netă. Neabrogarea art. 40 alin. (7). 1. Menținerea regimului fiscal actual aplicabil creșterii de capital este necesară pentru susținerea dezvoltării pieței de capital. Activele de capital includ acțiuni și alte titluri de participație, iar majorarea sarcinii fiscale poate reduce interesul pentru deținerea și tranzacționarea acestora. 2. Piața de capital din Republica Moldova se află la o etapă incipientă. Autoritățile au aprobat constituirea S.A. „Bursa Internațională a Moldovei”, destinată extinderii accesului companiilor la finanțare prin emisiuni de acțiuni și obligațiuni, creșterii transparenței și consolidării încrederii investitorilor. 3. Impozitarea integrală a creșterii de capital poate produce un efect contrar politicilor publice de dezvoltare a pieței. Reducerea randamentului net poate descuraja investitorii, afecta lichiditatea, interesul pentru listări și capacitatea companiilor de a utiliza surse alternative de finanțare. 4. Până la consolidarea pieței, formarea unei baze stabile de investitori și creșterea lichidității, este oportun un regim fiscal moderat, predictibil și competitiv, care să	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.

			susține integrarea în piața europeană de capital.	
		Ministerul Justiției	La subpct.7.2, prin care se propune abrogarea art.40 alin.(7) din Codul fiscal, se constată că soluția legislativă are drept efect eliminarea mecanismului potrivit căruia suma creșterii de capital luată în calcul în scopuri fiscale constituie 50% din excedentul creșterilor de capital recunoscute asupra pierderilor de capital suportate în perioada fiscală. Astfel, în cazul contribuabililor cărora le este aplicabil regimul general de impozitare a creșterii de capital, abrogarea normei respective va determina includerea integrală, iar nu în proporție de 50%, a creșterii nete de capital în baza de calcul a impozitului. În condițiile menținerii cotei impozitului pe venit aplicabile persoanelor fizice, măsura conduce, în fapt, la dublarea sarcinii fiscale aferente creșterii de capital, fără ca însăși cota de impozitare să fie modificată. Având în vedere impactul potențial al soluției asupra contribuabililor și asupra tranzacțiilor cu active de capital, inclusiv cu bunuri imobile, considerăm necesară fundamentarea distinctă a oportunității acestei măsuri. Nota de fundamentare urmează să prezinte evaluarea impactului bugetar, economic și social al eliminării cotei de includere de 50%, inclusiv estimarea categoriilor de contribuabili afectate și a eventualelor efecte asupra comportamentului economic și pieței activelor de capital.	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea de excludere a alin. (7) art. 40 din Codul fiscal urmărește asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil al veniturilor obținute din creșterea de capital, prin impozitarea integrală a câștigului efectiv realizat, și nu reprezintă o dublare a impozitării. Măsura vizează exclusiv partea de venit care constituie creștere de capital, respectiv diferența pozitivă dintre venitul obținut și baza valorică a activului, iar argumentul privind diminuarea puterii de cumpărare sau majorarea prețurilor imobilelor nu este suficient pentru a justifica menținerea unei baze impozabile reduse. Impactul măsurii urmează a fi apreciat în contextul general al politicii fiscale și al necesității asigurării unui tratament fiscal echitabil și uniform al veniturilor persoanelor fizice.
Articolul 42. Baza valorică a activelor de capital (4) Baza valorică ajustată a activelor de capital reprezintă baza valorică a activelor de capital:	La articolul 42 alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) majorată cu suma cheltuielilor de reparații, confirmate în baza	**Contabil News**	Propunere: posibilitatea de a extinde norma asupra plăților cu card. Sau de a revizuit practica după cheltuieli faptice.	**<u>Nu se acceptă</u>** Norma nu limitează dreptul de efectuarea achitării prin card. Astfel, urmează a fi respectate doua conditii, factura fiscală și dovada achitării.

c) redusă cu mărimea sumei retrase din capitalul social, proporţional cu cota de participaţie; d) majorată cu suma creşterii capitalului social, proporţional cu cota de participaţie.	facturii fiscale și dovezii achitării cheltuielilor respective.”			
Articolul 42. Baza valorică a activelor de capital (4) Baza valorică ajustată a activelor de capital reprezintă baza valorică a activelor de capital: c) redusă cu mărimea sumei retrase din capitalul social, proporţional cu cota de participaţie; d) majorată cu suma creşterii capitalului social, proporţional cu cota de participaţie.	La articolul 42 alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) majorată cu suma cheltuielilor de reparații, confirmate în baza facturii fiscale și dovezii achitării cheltuielilor respective.”	**AmCham**	Baza valorică a activelor de capital – documentarea cheltuielilor de reparații Referința exactă în proiect: Art. II pct. 8 din proiect – art. 42 alin. (4) lit. e) din Codul fiscal. Proiectul prevede majorarea bazei valorice cu suma cheltuielilor de reparații „confirmate în baza facturii fiscale și dovezii achitării cheltuielilor respective”. AmCham propune înlocuirea condiției cumulative cu formularea „facturii fiscale și/sau dovezii achitării”, astfel încât contribuabilul să poată confirma costul și în situațiile în care, potrivit naturii operațiunii și documentelor disponibile, una dintre dovezi este suficientă. Solicitarea este una de flexibilizare a documentării și de evitare a pierderii bazei valorice din motive strict formale și pentru situații in care reparații o să fie efectuate și ca exemplu de către antreprenori independenți care nu pot elibera factura fiscală. Totodată, atragem atenția că simpla completare a art. 42 alin. (4) din Codul fiscal nu va conduce la aplicarea bazei valorice ajustate la determinarea creșterii de capital, deoarece art. 40 alin. (1) din Codul fiscal prevede că mărimea creșterii de capital este egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) și „baza valorică”, fără a stabili că diferența se calculează pornind de la baza valorică ajustată. Acest lucru nu este prevăzut nici la art. 40 și nici la art.42 alin. (4) din Codul fiscal, care doar stabilește ce se	**<u>Nu se acceptă</u>** Redacția propusă urmează să evite situații de evaziune fiscală, prin utilizarea același bon fiscal în mai multe situații

			înțelege prin baza valorică ajustată. De aceea, trebuie să se prevadă expres în Cod că baza valorică a activelor de capital se ajustează. Totodată, nu este clar ce se înțelege prin „reparație” în cazul persoanelor fizice. Conceptul este reglementat, în scopuri contabile, pentru agenții economici; în scopuri civile, conceptul de reparație este reglementat pentru relațiile de locațiune/arendă; de asemenea, avem Codul urbanismului și construcțiilor. Deoarece nu este clar care dintre aceste concepte de „reparație” vor fi luate în considerare la recunoașterea cheltuielilor, vor exista contradicții cu autoritățile fiscale la stabilirea tipului/normelor de cheltuieli care să ajusteze baza valorică, ceea ce poate conduce la imposibilitatea aplicării normei. Astfel, fiecare inspector fiscal care va primi/analiza Declarația cu privire la impozitul pe venit (CET) va putea, în mod subiectiv, să recunoască sau să nu recunoască anumite cheltuieli ca ajustând baza valorică. Reieșind din cele expuse, propunem următoarea redacție pentru modificările propuse la art. 42: „8. Art. 42 alineatul (1), prima propoziție, se expune în următoarea redacție: „(1) Baza valorică a activelor de capital se ajustează conform alineatului (4) al prezentului articol și …” în continuare după text. Articolul 42 alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) la înstrăinarea activelor de capital – bunuri imobile, deținute de persoana fizică o perioadă mai mare de 3 ani de la data dobândirii dreptului de proprietate, persoana are dreptul să	

			opteze pentru majorarea valorii de achiziție a bunului imobil prin aplicarea unei cote forfetare de 15% pentru cheltuieli de reparație și modernizare, fără obligația de a prezenta documente justificative. În cazul în care cheltuielile reale suportate pentru lucrări de reparație capitală, reconstrucție sau modernizare depășesc cota forfetară stabilită ori dacă bunul imobil a fost deținut o perioadă mai mică de 3 ani, ajustarea, în sensul majorării bazei valorice, se poate efectua pe baza valorii reale a cheltuielilor, condiționată de prezentarea cumulativă a facturii fiscale și a dovezii de achitare a acestora. Suplimentar cotelor pentru reparații, baza valorică inițială a bunului imobil se majorează automat cu o cotă forfetară de 7,5%, reprezentând compensarea cheltuielilor și taxelor notariale, de stat și cadastrale suportate la momentul achiziției inițiale, cu excepția cazului în care contribuabilul justifică cheltuieli reale de achiziție mai mari, confirmate prin acte juridice.” La stabilirea cotelor am utilizat modelul legislației fiscale franceze.	
Articolul 51^3. Instituţiile de învăţământ publice şi private	La articolul 51^3 cuvintele „şi instituţiile de învăţământ private” se exclud.	**Ministerul Justiției**	Se va ține cont și de necesitatea amendării denumirii articolului.	**<u>Se acceptă</u>**
Articolul 51^3. Instituţiile de învăţământ publice şi private Instituţiile de învăţământ publice, prin derogare de la art.51, şi instituţiile de învăţământ private se scutesc de impozitul pe venitul obţinut din desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei.	La articolul 51^3 cuvintele „şi instituţiile de învăţământ private” se exclud. Articolul 52 alineatul (2) după cuvintele „Organizaţiile necomerciale” se completează cu textul „, cu excepţia instituţiilor de învăţământ private”. Articolele 53^2-53^3 se abrogă.	**AmCham**	Entitățile care pierd scutirea de impozit pe venit Referința exactă în proiect: Art. II pct. 9, 10 și 11 din proiect – art. 51³, art. 52 alin. (2) și art. 53²–53³ din Codul fiscal. Propunem menținerea unui tratament fiscal coerent și nediscriminatoriu pentru patronate și sindicate, în raport cu organizațiile necomerciale. Caracterul nelucrativ al acestor	**<u>Nu se acceptă, î</u>**n contextul în care art.36 din Codul fiscal reglementează organizații patronale și sindicale drept subiect al donațiilor în scopuri de filantropie și sponsorizare

			organizații este prevăzut de legislația civilă, la fel ca cel al organizațiilor necomerciale. Totodată, în legătură cu eliminarea scutirii de la impozitul pe venit pentru instituțiile de învățământ private, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile sindicale și patronale, AmCham solicită clarificarea expresă a tratamentului fiscal aplicabil donațiilor și sponsorizărilor efectuate către aceste entități. Deductibilitatea cheltuielilor de filantropie și sponsorizare este condiționată de calitatea de beneficiar eligibil. Odată cu trecerea acestor entități în regimul de impozitare pe venit, AmCham solicită o normă expresă care să confirme deductibilitatea, în limitele legale, a donațiilor și sponsorizărilor către acestea, pentru a evita interpretări divergente și o dublă penalizare – entitatea plătește impozit, iar donatorul pierde deductibilitatea. Din experiența comunității de afaceri, implicarea companiilor în proiecte cu caracter social și comunitar poate îmbrăca forme foarte diverse – sprijinirea instituțiilor de învățământ și a autorităților locale, amenajarea infrastructurii comunitare, plantarea spațiilor verzi, iluminatul localităților sau alte proiecte de interes public. În prezent, o parte dintre asemenea cheltuieli nu beneficiază de deductibilitate fiscală, deși au o finalitate socială evidentă. Considerăm oportună reevaluarea cadrului fiscal aplicabil filantropiei și sponsorizării, astfel încât cheltuielile efectuate în scopuri sociale și comunitare, documentate corespunzător și supuse unor mecanisme clare de control, să poată beneficia de un tratament fiscal	

			favorabil, fără a crea premise pentru utilizări abuzive.	
Articolul 51[3]. Instituţiile de învăţământ publice şi private Instituţiile de învăţământ publice, prin derogare de la art.51, şi instituţiile de învăţământ private se scutesc de impozitul pe venitul obţinut din desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei.	La articolul 51[3] cuvintele „și instituţiile de învăţământ private” se exclud.	**ASP**	La punctul 9, se propune de completat proiectul cu prevederi privind excluderea cuvintelor „și private” din denumirea articolului 51[3].	**<u>Se acceptă</u>**
Articolul 51[3]. Instituţiile de învăţământ publice şi private Instituţiile de învăţământ publice, prin derogare de la art.51, şi instituţiile de învăţământ private se scutesc de impozitul pe venitul obţinut din desfăşurarea nemijlocită a procesului de învăţământ conform Codului educaţiei.	La articolul 51[3] cuvintele „și instituţiile de învăţământ private” se exclud.	**AIM**	Educația privată și serviciile educaționale AIM își menține preocuparea privind modificarea tratamentului fiscal aplicabil sectorului privat de educație. În prima etapă a consultărilor, membrii AIM au solicitat expres menținerea facilităților fiscale pentru serviciile educaționale, instruirea copiilor și adolescenților, cercuri, studiouri, cluburi educaționale, creșe și grădinițe private. Versiunea actuală a proiectului prevede inclusiv eliminarea scutirii de la plata impozitului pe venit pentru instituțiile de învățământ private, acestea urmând să aplice cota de 12% inclusiv atunci când au statut de organizație necomercială. AIM consideră că educația nu trebuie analizată exclusiv prin prisma uniformizării tratamentului fiscal. Instituțiile educaționale private contribuie la dezvoltarea capitalului uman și completează capacitatea sistemului public de educație. În același timp, structura costurilor acestor instituții este predominant bazată pe resursa umană, ceea ce înseamnă că posibilitatea de recuperare a unor eventuale costuri fiscale suplimentare este redusă. În consecință, acestea vor fi transferate	**<u>Nu se acceptă</u>** Importanța educației pentru dezvoltarea capitalului uman și rolul complementar al sectorului privat față de sistemul public nu justifică, în sine, aplicarea unui regim de scutire de la impozitul pe venit. Instituțiile private de învățământ desfășoară, în anumite cazuri, activități economice generatoare de venituri, iar acordarea unei scutiri generale poate crea diferențe de tratament față de alți furnizori de servicii care desfășoară activități similare. În cazul organizațiilor necomerciale, statutul juridic nu ar trebui să constituie singurul criteriu pentru acordarea facilității, fiind necesară analiza naturii veniturilor și a destinației acestora. Totodată, argumentul potrivit căruia orice cost fiscal suplimentar va fi transferat integral către familii nu poate fi considerat automat valabil, întrucât nivelul taxelor este determinat de ansamblul condițiilor economice și concurențiale de pe piață. În cazul în care obiectivul politicii publice este susținerea accesului la educație, ar fi oportună evaluarea unor instrumente țintite către beneficiarii finali sau către activitățile educaționale care generează un beneficiu public demonstrabil, în locul unei scutiri fiscale generale pentru furnizorii privați.

			într-o proporție semnificativă către taxele suportate de familii. AIM propune menținerea regimului fiscal actual pentru instituțiile și serviciile educaționale, inclusiv pentru educația copiilor și adolescenților, cercuri, studiouri, cluburi educaționale, creșe și grădinițe private	
Articolul 52. Organizaţiile necomerciale (2) Organizaţiile necomerciale sînt scutite de plata impozitului pe venit în cazul în care corespund următoarelor cerinţe: a) sînt înregistrate sau create în conformitate cu legislaţia şi desfăşoară activitate în corespundere cu obiectivele prevăzute în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire; a1) activitatea economică prevăzută în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire corespunde obiectivelor şi scopurilor prevăzute în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire şi rezultă nemijlocit din acestea; b) în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire este indicată interdicţia privind distribuirea mijloacelor cu destinaţie specială, a altor mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară sau a proprietăţii între fondatori şi membri ai organizaţiei sau între angajaţii ei, inclusiv în procesul reorganizării şi lichidării organizaţiei necomerciale; c) mijloacele cu destinaţie specială, alte mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară, proprietatea organizaţiei sînt utilizate în scopurile prevăzute de statut, de	Articolul 52 alineatul (2) după cuvintele „Organizaţiile necomerciale” se completează cu textul „, cu excepția instituţiilor de învăţămînt private”.	**Consiliul Concurenței**	Cu referire la Art. II pct. 10 din proiect, Consiliul Concurenței reiterează că, scutirea de la impozitul pe venit pentru organizațiile necomerciale ar putea constitui semne de ajutor de stat în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, ceea ce a fost constatat în Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-47 din 30.09.2021 și în raportul elaborat în cadrul proiectului TWINNING. În acest sens, se propune completarea art. 52 cu prevederea expresă potrivit căreia implementarea facilității fiscale se realizează în baza unei hotărâri de Guvern, prin care să fie aprobată, după caz, o schemă de ajutor de minimis sau o schemă de ajutor de stat. Schema de ajutor astfel aprobată va defini condițiile de eligibilitate, intensitatea maximă a ajutorului, obligațiile furnizorului și ale beneficiarului, precum și criteriile de compatibilitate a măsurii de sprijin, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale actelor normative aplicabile. Pentru ca măsura de sprijin să nu constituie ajutor de stat, este esențial ca facilitatea fiscală acordată organizațiilor necomerciale să fie exclusă de la aplicare în cazul desfășurării unei activități economice. În acest sens, prevederea urmează a i modificată astfel încât să delimiteze în mod expres sfera de aplicare a facilității exclusiv pentru activități	**<u>Nota</u>** Propunerile formulate de expertul din cadrul misiunii încorporează recomandări de completare a art.52 din Cod, astfel încât să înglobeze criteriile prevăzute în Regulamentul (UE) 2023/2831 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, necesare determinării facilității fiscale privind scutirea de la plata impozitului pe venit pentru organizațiile necomerciale ca o măsură de ajutor de stat. În această ordine de idei, în vederea asigurării unui cadrul normativ în domeniul fiscal clar, consolidat și funcțional, propunerile de ajustare a art.52 din Cod cu norme din Regulamentul (UE) 2023/2831 al Comisiei vor fi examinate în cadrul procesului de rescriere a Codului fiscal prin prisma angajamentelor de armonizare a legislației naționale la aquis-ul comunitar

regulament sau de alt document de constituire; d) nu folosesc mijloacele cu destinaţie specială, alte mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară sau proprietatea în interesul unui fondator sau membru al organizaţiei ori în interesul unui angajat, cu excepţia plăţilor salariale sau a altor plăţi reglementate de legislaţia muncii, îndreptate în favoarea acestuia; e) nu susţin partidele politice, blocurile electorale sau candidaţii la funcţii în cadrul autorităţilor publice şi nu folosesc mijloacele cu destinaţie specială, alte mijloace şi venituri rezultate din activitatea statutară sau din proprietate pentru finanţarea acestora.			neeconomice, excluzând astfel calificarea măsurii drept ajutor de stat în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Totodată, deoarece proiectul prevede mai multe facilități acordate întreprinderilor care implică prezența elementelor de ajutor de stat întrucât confer beneficiarilor un avantaj economic care nu ar fi fost posibil de obținut în condiții normale de piață, la implementarea normelor prevăzute în proiectul legii, inclusiv, prin elaborarea unor acte complementare de punere în aplicare a normelor enunțate, legiuitorul urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale stabilite de Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative secundare ale Consiliului Concurenței.	
Articolul 52. Organizaţiile necomerciale	Articolele 53^2-53^3 se abrogă.	**Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice**	În corelare cu amendamentul de la art. 53^3, Articolul 52 alineatul (1) din Codul fiscal se completează cu literele a^2) și a^3) cu următorul conținut: „a^2) asociație sindicală – conform Legii sindicatelor nr. 1129/2000; a^3) asociație patronală – conform Legii patronatelor nr. 976/2000.” **Argumentarea:** Conform art. 296 și 297 din Codul civil nr. 1107/2002, din categoria organizațiilor necomerciale fac parte asociațiile, care pot avea forma de sindicat, de patronat etc. [12, 13] Particularitățile acestora se stabilesc prin legile speciale nr. 1129/2000 și nr. 976/2000. Resursele lor provin din cotizații, sunt folosite strict în scopuri statutare de reprezentare și nu constituie profit distribuit membrilor. Până în 2007 (la sindicate) și până în 2010 (la patronate), dreptul la scutire a fost statuat expres chiar la art. 52 alin. (1) lit. c) din Codul fiscal. Ulterior,	**Nu se acceptă** În contextul în care art.52 alin.(1) deja include scutirea de plata a impozitului pe venit pentru ONG; car conform Codului Civil includ și asociațiile de sindicat și patronat. Prin urmare, nu este necesar dublarea normelor

			prin modificările operate de Legea nr. 268/2006 și Legea nr. 108/2009, această garanție a fost doar transferată tehnic de la art. 52 la un articol separat (art. 53³). Restabilirea sindicatelor și patronatelor în lista de la art. 52 alin. (1) restabilește adevărul istoric și statutul juridic primar al partenerilor sociali ca organizații necomerciale. Menținerea regimului fiscal nu este un privilegiu, ci o măsură recunoscută de Comitetul pentru Libertate Sindicală al BIM (§269, în raport cu Convenția OIM nr. 87/1948), esențială pentru păstrarea capacității instituționale și a independenței CNSM și CNPM în cadrul dialogului social tripartit.	
Articolul 53². Asociaţiile de economii şi împrumut Se scutesc de plata impozitului asociaţiile de economii şi împrumut.	Articolele 53²-53³ se abrogă.	**Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut**	În urma examinării cadrului juridic aplicabil asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ), a situației economico-financiare și prudențiale a sectorului, precum și a practicii internaționale relevante, ANC solicită excluderea din proiect a propunerii de abrogare a art. 53² și menținerea regimului fiscal actual aplicabil AEÎ. 1. Statutul juridic și economic special al AEÎ Potrivit Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, AEÎ constituie o organizație necomercială cu statut juridic special, organizată pe principii mutuale și destinată satisfacerii necesităților financiare ale membrilor săi. Activitatea AEÎ este circumscrisă relației cu membrii, iar acordarea serviciilor persoanelor care nu sunt membri ai asociației nu este permisă de cadrul legal. În același timp, Legea nr. 139/2007 stabilește o destinație expresă a rezultatului financiar. Potrivit art.4 alin. (5), profitul anual, în cazul obținerii acestuia, se direcționează în primul rând spre conformarea cu	**<u>Nu se acceptă.</u>** În contextul în care, potrivit Decizia Plenului Consiliului Concurenței Nr. ASO -79 din 07.11.2019 scutirea de plata impozitului pentru asociațiilor de economii și împrumut constituie ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.

			cerința privind rezerva instituțională, iar ulterior spre rezervele asociației. Totodată, art. 33 include profitul nerepartizat al anilor precedenți și profitul net al anului de gestiune între componentele rezervei instituționale. Prin urmare, profitul AEÎ îndeplinește nu numai o funcție economică, ci și una prudențială și de capitalizare, contribuind direct la consolidarea resurselor proprii ale instituției. În aceste condiții, apartenența AEÎ la domeniul serviciilor financiare nu este suficientă, prin ea însăși, pentru a concluziona că situația lor juridică și economică este comparabilă cu cea a instituțiilor financiare comerciale și că trebuie aplicat automat un regim fiscal identic. 2. Efectul asupra capitalizării și procesului de reformă Analiza economico-financiară și prudențială anexată relevă că rezultatul financiar pozitiv reprezintă una dintre principalele surse interne de capitalizare a sectorului. În anul 2025, profitul net agregat al AEÎ de categoria B a constituit aproximativ 52,40 mil. lei, valoare echivalentă cu circa 94,9% din creșterea anuală a capitalului propriu al acestei categorii. Într-un scenariu exclusiv tehnic, aplicarea aritmetică a cotei de 18% asupra acestui rezultat contabil conduce la o valoare teoretică de aproximativ 9,44 mil. lei, echivalentă cu circa 17,1% din creșterea capitalului propriu realizată în anul 2025. Această valoare nu reprezintă o estimare a impozitului efectiv datorat, întrucât impozitul se determină asupra venitului impozabil al fiecărei AEÎ, care poate diferi de rezultatul contabil în funcție de ajustările fiscale	

			aplicabile. Calculul are exclusiv caracter ilustrativ. Acest efect trebuie evaluat în contextul procesului amplu de reformă și consolidare a sectorului AEÎ, care presupune necesitatea mobilizării unor resurse suplimentare pentru capital, lichiditate, guvernanță, administrarea riscurilor, conformitate, audit, infrastructură IT, digitalizare și dezvoltarea mecanismelor sectoriale de stabilitate și protecție. În aceste condiții, introducerea unei sarcini fiscale suplimentare ar diminua aceeași sursă internă din care AEÎ urmează să finanțeze cerințele de consolidare și modernizare promovate concomitent în cadrul reformei. 3. Poziția Băncii Naționale a Moldovei Necesitatea unei evaluări suplimentare a fost evidențiată și de Banca Națională a Moldovei în procesul de avizare a proiectului. BNM a menționat că abrogarea art. 53^2 necesită o evaluare suplimentară, având în vedere posibilul impact financiar semnificativ asupra activității AEÎ, rolului social și mutual al acestora și contribuției la incluziunea financiară, în special în mediul rural. BNM a subliniat, de asemenea, că AEÎ nu constituie instituții financiare comerciale clasice orientate spre maximizarea profitului, ci organizații mutuale constituite pentru satisfacerea necesităților financiare ale membrilor. ANC consideră că această apreciere a autorității responsabile de reglementarea și supravegherea sectorului trebuie valorificată în evaluarea oportunității modificării regimului fiscal. 4. Decizia Consiliului Concurenței nr. ASO-79 din 07.11.2019 În opinia	

			ANC, argumentul invocat de Ministerul Finanțelor este în contradicție directă cu dispozitivul Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-79 din 7 noiembrie 2019. Ministerul Finanțelor motivează neacceptarea menținerii regimului fiscal prin afirmația că scutirea de impozit acordată AEÎ ar constitui ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat cu regulile Uniunii Europene. Or, Decizia nr. ASO-79/2019 stabilește expres, la pct. 1, că măsura de sprijin acordată în temeiul art. 53² din Codul fiscal nu constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat. Mai mult, prin pct. 2 al aceleiași Decizii, Consiliul Concurenței a dispus excluderea acestei măsuri din lista schemelor de ajutor de stat existent. În aceste condiții, Decizia nr. ASO-79/2019 nu poate fi invocată drept temei pentru afirmația că regimul prevăzut de art. 53² constituie ajutor de stat și necesită, din acest motiv, compatibilizare. O asemenea interpretare contrazice în mod evident constatările exprese și partea dispozitivă a actului invocat chiar de Ministerul Finanțelor. Prin urmare, în măsura în care propunerea de abrogare a art. 53² se întemeiază pe pretinsa calificare a facilității fiscale drept ajutor de stat potrivit Deciziei nr. ASO-79/2019, argumentul nu este susținut de actul juridic invocat și nu poate constitui, în această formă, o justificare juridică valabilă a modificării propuse. **6. Propunerea ANC** Ținând cont de cele expuse, ANC propune menținerea art. 53² din Codul fiscal în redacția actuală și, respectiv,	

			excluderea din proiectul politicii fiscale pentru anul 2027 a normei prin care se propune abrogarea acestuia: „Articolul 53². Asociațiile de economii și împrumut Se scutesc de plata impozitului asociațiile de economii și împrumut.” Menținerea scutirii este justificată în special prin: • statutul de organizație necomercială cu statut juridic special al AEÎ; • caracterul mutual al activității și prestarea serviciilor membrilor; • destinația legală prioritară a profitului pentru conformarea cu cerința privind rezerva instituțională și constituirea rezervelor; • rolul rezultatului financiar în acumularea capitalului propriu și absorbția eventualelor pierderi; • necesitatea mobilizării resurselor proprii pentru implementarea reformei și consolidarea sectorului; • rolul AEÎ în accesul la servicii financiare, inclusiv în comunitățile rurale și insuficient deservite; • existența unei practici internaționale care recunoaște fiscal particularitățile instituțiilor mutuale. În acest context, ANC consideră că abrogarea art. 53² în actuala etapă de reformă nu este suficient fundamentată prin simplul obiectiv de extindere a bazei de impozitare, fără o evaluare concomitentă a impactului asupra capitalizării, cerințelor prudențiale și capacității sectorului de a finanța reformele care îi sunt solicitate.	
		Contabil News	În cadrul consultării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), propunem renunțarea la abrogarea art. 53² din Codul fiscal și menținerea scutirii de impozit pe venit	**Nu se acceptă,** în contextul în care, potrivit Decizia Plenului Consiliului Concurenței Nr. ASO -79 din 07.11.2019 scutirea de plata impozitului pentru asociațiilor de economii și împrumut constituie ajutor

			aplicabile asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ). Apreciem că regimul fiscal al AEÎ nu poate fi examinat exclusiv prin prisma obiectivului general de reducere a facilităților fiscale, fără a fi luate în considerare statutul juridic special al acestor entități, particularitățile modelului lor de funcționare și cerințele prudențiale cărora le sunt supuse. Potrivit Legii nr. 139/2007, AEÎ este o organizație necomercială cu statut juridic special, constituită pe principii mutuale în scopul sprijinirii activităților legale ale membrilor și îmbunătățirii condițiilor economice și sociale ale acestora. Totodată, legea stabilește expres că asociația nu este în drept să acorde servicii persoanelor care nu sunt membri ai acesteia. Prin urmare, activitatea AEÎ se desfășoară numai pentru membrii săi și nu practică activități comerciale. O relevanță suplimentară prezintă rolul AEÎ în asigurarea accesului la servicii financiare la nivel local. Sectorul are o prezență importantă în localitățile rurale și în comunitățile insuficient deservite de infrastructura financiară tradițională, oferind membrilor posibilitatea de a accesa împrumuturi și alte servicii financiare în cadrul comunităților din care fac parte. Un element important pentru regimul fiscal îl constituie și destinația reglementată de cadrul legal și BNM al profitului AEÎ. Conform art. 4 alin. (5) din Legea nr. 139/2007, profitul anual, dacă este obținut, se direcționează în primul rând pentru conformarea cu cerința privind rezerva instituțională, iar ulterior spre rezervele asociației. În același timp,	de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.

			art. 33 alin. (1) include profitul nerepartizat al anilor precedenți și profitul net al anului de gestiune între componentele rezervei instituționale. În consecință, rezultatul financiar al AEÎ are o funcție directă de capitalizare și consolidare prudențială, iar diminuarea acestuia prin impozitare reduce resursele interne disponibile pentru întărirea poziției financiare și respectarea cerințelor aplicabile sectorului. Totodată, în procesul de avizare a proiectului, Banca Națională a Moldovei a evidențiat necesitatea unei evaluări suplimentare a impactului abrogării art. 53², inclusiv asupra situației financiare a AEÎ, a rolului mutual și social al acestora și a contribuției sectorului la incluziunea financiară. De asemenea, regimul fiscal prevăzut la art. 53² a făcut deja obiectul unei examinări din perspectiva legislației privind ajutorul de stat. Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-79 din 07.11.2019, s-a constatat că măsura privind scutirea AEÎ de plata impozitului pe venit nu constituie ajutor de stat în sensul legislației aplicabile. Practica României. Casele de ajutor reciproc sunt structuri fără scop patrimonial, organizate pentru sprijinirea financiară a membrilor, iar legislația fiscală română califică drept neimpozabile veniturile din dobânzi obținute de acestea din acordarea de împrumuturi în condițiile legii lor de organizare și funcționare. Codul fiscal al României protejează fiscal ambele niveluri ale mecanismului mutual: • la nivelul CAR, art. 15 alin. (2) lit. g) din Codul fiscal califică drept	

			neimpozabile veniturile din dobânzi obținute din acordarea de împrumuturi potrivit legii de organizare și funcționare; • la nivelul membrilor, art. 93 alin. (1) lit. b) califică drept neimpozabile veniturile repartizate membrilor caselor de ajutor reciproc în funcție de fondul social deținut. În aceste circumstanțe, considerăm că abrogarea art. 53² necesită o discuție separată și o evaluare a efectelor asupra capitalizării, stabilității financiare, respectării cerințelor prudențiale și accesului membrilor la servicii financiare, inclusiv în comunitățile rurale. **Propunere:** Se exclude din proiect prevederea privind abrogarea art. 53² din Codul fiscal, cu menținerea articolului în redacția în vigoare: „**Articolul 53².** Asociațiile de economii și împrumut Se scutesc de plata impozitului asociațiile de economii și împrumut.”	
Articolul 53³. Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit.		**Contabil News**	Nu sunt fundamentate motive de excludere din categorie de ONG.	**Nu se acceptă** în contextul în care, potrivit Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.04.2021, scutirea de plata impozitului pentru organizaţiile sindicale şi patronale constituie ajutor de stat care urmează a fi compatibilizat la regulele EU.
Articolul 53³. Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit.	Articolele 53²-53³ se abrogă.	**Asociația Patronală a Industriei Turismului**	**Organizațiile patronale - delimitarea cotizațiilor statutare de veniturile economice** se expune în următoarea redacție: Articolul 53³ se abrogă. Articolul 53³ va avea următorul cuprins: Articolul 53³. Cotizațiile și contribuțiile statutare ale organizațiilor sindicale și patronale (1) Nu constituie venit impozabil pentru organizațiile sindicale și	**Nu se acceptă** Deși este justificată delimitarea cotizațiilor statutare propriu-zise de veniturile obținute din activități economice, caracterul neimpozabil al unei plăți nu ar trebui să rezulte exclusiv din faptul că aceasta este prevăzută în statut sau este achitată de un membru. În practică, organizațiile pot presta servicii, organiza instruiri, evenimente sau alte activități în

			patronale cotizațiile de membru, taxele de aderare și alte contribuții obligatorii sau benevole ale membrilor acestora, achitate în conformitate cu statutul ori alte acte interne ale organizației, în măsura în care acestea sunt utilizate pentru realizarea activităților statutare neeconomice și nu sunt repartizate în folosul membrilor, fondatorilor sau altor persoane private. (2) Veniturile obținute din activități economice, investiționale, prestări de servicii, transmiterea în folosință a bunurilor ori alte surse impozabile se supun regimului fiscal general.” **ARGUMENTARE** • Proiectul abrogă scutirea generală de impozit pe venit prevăzută în prezent de art. 53^3 pentru organizațiile sindicale și patronale. Sinteza consultării motivează această măsură prin necesitatea compatibilizării cu regulile privind ajutorul de stat. • APIT nu solicită menținerea unei scutiri fiscale generale pentru activități economice. Propunerea delimitează strict finanțarea internă a activităților statutare neeconomice - reprezentare patronală, dialog social și apărarea intereselor membrilor - de veniturile economice, care rămân impozabile potrivit regulilor generale. • În lipsa unei norme exprese, abrogarea art. 53^3 poate crea incertitudine asupra tratamentului fiscal al cotizațiilor și taxelor de aderare, deși aceste mijloace sunt contribuții ale membrilor destinate funcționării organizației și nu remunerație pentru o livrare comercială. • Soluția propusă este mai îngustă decât regimul actual și urmărește simultan două obiective: evitarea	beneficiul membrilor, iar plățile aferente acestora ar putea fi încadrate, în baza formulării propuse, drept „contribuții benevole” destinate realizării obiectivelor statutare. De asemenea, faptul că veniturile sunt utilizate pentru activități statutare și nu sunt distribuite membrilor nu este, în sine, un criteriu suficient pentru excluderea lor din sfera impozitării.

			avantajelor fiscale pentru activități economice și menținerea unui cadru funcțional pentru organizațiile patronale și dialogul social.	
Articolul 53³. Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit.	Articolele 53²-53³ se abrogă.	**Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură**	Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură nu susține abrogarea prevederilor art.53³ din Codul fiscal, potrivit cărora organizațiile sindicale și patronale sunt scutite de impozitul pe venit. În acest sens, **solicităm menținerea în vigoare a art. 53³ din Codul fiscal în redacția actuală**, cu păstrarea expresă a scutirii menționate. Semnalăm că eliminarea acestei norme ar crea o sarcină fiscală suplimentară nejustificată asupra organizațiilor sindicale, ale căror venituri constituie mijloace financiare destinate exclusiv realizării scopurilor statutare, precum și exercitării funcțiilor de reprezentare și protecție a drepturilor și intereselor socio-economice ale salariaților. Veniturile organizațiilor sindicale sunt constituite, în principal, din cotizațiile achitate de membrii de sindicat, precum și din alte surse permise de legislație și de statutele acestora. Cotizațiile sindicale sunt achitate de salariați din veniturile salariale nete, adică după reținerea și achitarea impozitului pe venit la sursă de către angajator, conform legislației fiscale. Prin urmare, impozitarea ulterioară, la nivelul organizației sindicale, a sumelor provenite din cotizațiile membrilor ar conduce, în esență, la impozitarea repetată a acelorași mijloace financiare, diminuând resursele destinate scopurilor statutare. Aceste mijloace financiare nu reprezintă venituri destinate distribuirii între membri sau fondatori	**A se vedea argumentul de mai sus.**

			și nu urmăresc obținerea unui profit. Ele sunt utilizate exclusiv pentru realizarea unor obiective de interes social și profesional, inclusiv: • acordarea asistenței juridice membrilor de sindicat; • protecția drepturilor și intereselor de muncă; • acordarea ajutoarelor materiale membrilor aflați în situații dificile; • desfășurarea măsurilor de protecție și solidaritate socială; • reprezentarea salariaților în relațiile cu angajatorii și autoritățile publice; • participarea la negocierile colective și încheierea convențiilor și contractelor colective de muncă; • organizarea activităților de instruire, informare și consultare a membrilor; • realizarea altor activități prevăzute de statutele organizațiilor sindicale. În acest context, cotizația sindicală nu poate fi asimilată unui venit comercial destinat acumulării sau distribuirii profitului, întrucât reprezintă o contribuție exclusivă a membrilor pentru finanțarea activității organizației și exercitarea funcțiilor sale de protecție. Menținerea scutirii fiscale prevăzute la art. 53³ din Codul fiscal este justificată nu doar prin natura necomercială a activității organizațiilor sindicale, ci și prin destinația socială, profesională și protectivă a resurselor financiare colectate. În cazul în care, din considerente de tehnică legislativă sau de sistematizare a legislației fiscale, Ministerul Finanțelor apreciază drept necesară abrogarea art. 53³ din Codul fiscal, solicităm ca organizațiile sindicale și	

			patronale **să fie incluse în mod expres în categoria organizațiilor necomerciale scutite de impozitul pe venit, prevăzută la art. 52 alin. (1) din Codul fiscal.** În acest sens, propunem completarea art. 52 alin. (1) din Codul fiscal cu o nouă sintagmă care să includă expres **„organizațiile sindicale și patronale”** în categoria subiecților necomerciali beneficiari ai scutirii de la plata impozitului pe venit, cu stabilirea unor condiții fiscale clare și nediscriminatorii. O astfel de soluție ar asigura continuitatea regimului fiscal aplicabil, fără a genera o sarcină financiară suplimentară pentru organizațiile sindicale și patronale și fără a diminua resursele destinate realizării scopurilor lor statutare. Subliniem că includerea expresă a acestora în domeniul de aplicare al art. 52 este pe deplin justificată de natura lor juridică de entități fără scop lucrativ, constituite exclusiv pentru apărarea și promovarea drepturilor și intereselor colective ale membrilor, iar nu pentru obținerea sau distribuirea de profit. În temeiul celor expuse, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură solicită Ministerului Finanțelor: 1. Să reexamineze prevederea din proiectul de lege privind abrogarea art. 53^3 din Codul fiscal și să mențină în vigoare norma care prevede scutirea organizațiilor sindicale și patronale de la plata impozitului pe venit; 2. În cazul în care se menține soluția de abrogare a art. 53^3, să fie operate modificările necesare la art. 52 alin. (1) din Codul fiscal, prin includerea expresă a organizațiilor sindicale și patronale în categoria entităților	

			beneficiare de scutirea de la plata impozitului pe venit. Considerăm că această soluție este necesară pentru asigurarea echității fiscale, prevenirea instituirii unei sarcini fiscale disproporționate asupra organizațiilor sindicale și protejarea resurselor financiare destinate realizării drepturilor și intereselor sociale și profesionale ale salariaților.	
Articolul 53[3]. Organizaţiile sindicale şi patronale Organizaţiile sindicale şi patronale se scutesc de impozit pe venit.	Articolele 53[2]-53[3] se abrogă	**CNSM** **CNPM**	Conform prevederilor art. 296 din Codul civil nr. 1107/2002, din categoria organizațiilor necomerciale fac parte: asociația, fundația și instituția privată. Art. 297 din Cod stabilește că asociația este organizația necomercială constituită benevol de fondatori, în modul prevăzut de lege, pentru satisfacerea unor necesități necomerciale. Asociația poate avea forma de asociație obștească, cult religios sau parte componentă a acestuia, partid sau de altă organizație social- politică, de sindicat, de patronat, alte forme în condițiile legii. Particularitățile constituirii, ale activității, statutul juridic al diferitor tipuri de asociații se stabilesc prin lege. Este necesar de menționat că, până în 2007, dreptul la scutire de impozit pe venit a organizațiilor sindicale și până în 2010, în cazul organizațiilor patronale, a fost statuat la art. 52 alin. (1) din Codul fiscal. Așadar, dispoziția art. 52, alin. (1), lit. c) din Codul fiscal, în vigoare până la 01.01.2007, stabilea expres că „La organizațiile necomerciale scutite de impozit pot fi atribuite: [...] c) organizațiile sindicale, religioase, asociațiile patronilor, întreprinzătorilor și fermierilor și alte societăți organizate în scopul creării	**<u>A se vedea argumentul de mai sus</u>**

			unor condiții favorabile pentru realizarea și apărarea intereselor de producție, tehnico- științifice, sociale și altor interese comune ale agenților economici; [...]". Ulterior, prin Legea nr. 268/2006, Codul fiscal a fost completat cu art. 533, care reglementează dreptul la scutire de impozit pe venit al sindicatelor, ulterior și prin Legea nr. 108/2009, fiind incluse și organizațiile patronale în redacția articolului dat. Astfel, garanția dată fiind transferată de la art. 52 al Codului fiscal la art. 533 din același cod. Este de remarcat că, potrivit prevederilor art.1 al Legii sindicatelor nr.1129/2000, sindicatele sunt asociații din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor. În aceeași ordine de idei, conform prevederilor art. 3 al Legii patronatelor nr.976/2000, patronatele se constituie în scopul asistării membrilor acestora în capacitatea lor de patroni prin acordarea de servicii și consultații, protecția drepturilor și reprezentarea intereselor membrilor lor în relațiile cu autoritățile publice, cu sindicatele, precum și cu oricare alte organizații neguvernamentale pe plan național și internațional, în conformitate cu prevederile statutelor proprii și ale prezentei legi. Astfel, conform cadrului legal menționat, asociațiile sindicale și	

			patronale fac parte din organizațiile necomerciale prevăzute de Codul civil, iar mijloacele acestora sunt utilizate în scopurile prevăzute de statutele lor pentru realizarea funcțiilor lor și respectiv corespund în totalitate cerințelor art. 52, alin. (2) din Codul fiscal. În același context, vă atragem atenția că veniturile asociațiilor sindicale și patronale provin prioritar din taxele de aderare și cotizațiile membrilor lor și sunt destinate pentru realizarea scopurilor statutare. În același timp, cotizațiile achitate de membri reprezintă resurse destinate finanțării activităților de reprezentare, consultare și apărare a intereselor colective ale acestora, precum și realizării celorlalte obiective statutare și nu constituie profit distribuit membrilor organizațiilor sindicale sau patronale. Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și CNSM au un rol instituțional distinct în cadrul dialogului social, participând în mod constant la consultarea și elaborarea politicilor publice și la mecanismele de dialog social tripartit. În acest sens, orice măsură fiscală care diminuează resursele destinate exercitării funcțiilor lor statutare poate afecta capacitatea organizațiilor reprezentative ale patronatelor și sindicatelor de a participa efectiv și independent la dialogul social. În acest context, insistăm asupra restabilirii sindicatelor și patronatelor în lista organizațiilor necomerciale prevăzute la art. 52, alin. (1) din Codul fiscal, prin completarea cu literele a^{2}), și a^{3}) cu următorul conținut:	

			„a[2]) asociație sindicală – conform Legii sindicatelor nr. 1129/2000; *a[3]) asociație patronală – conform Legii patronatelor nr. 976/2000”.* În susținerea amendamentului în cauză, vă comunicăm, inclusiv că Comitetul pentru Libertate sindicală al Consiliului de Administrație al Biroului Internațional a Muncii a specificat că „Într-un sistem juridic în care înregistrarea unei organizații de lucrători este opțională, actul de înregistrare poate conferi unei organizații o serie de avantaje importante cum ar fi facilități speciale, scutire de impozite, dreptul de a obține recunoaștere ca agent exclusiv de negociere etc. Pentru a obține o astfel de recunoaștere, unei organizații i se poate cere să îndeplinească anumite formalități care nu echivalează cu autorizație prealabilă și care, în mod formal, nu pun nici problema în ceea ce privește cerințele Convenției OIM nr. 87/1948 privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical.” (a se vedea §269, Culegerea de decizii și principii ale Comitetului pentru Libertate Sindicală al Consiliului de Administrație al BIM, Ediția a IV-a revizuită). Totodată, subliniem că principiile libertății de asociere consacrate de Convenția OIM nr. 87/1948 privesc atât organizațiile lucrătorilor, cât și organizațiile angajatorilor. Din această perspectivă, menținerea unui cadru juridic și fiscal care să permită ambelor categorii de parteneri sociali să își exercite în mod efectiv și independent funcțiile de reprezentare este esențială pentru funcționarea dialogului social. În aceste condiții, considerăm că menținerea regimului fiscal aplicabil organizațiilor sindicale și patronale nu	

			trebuie privită ca un privilegiu fiscal, ci ca o măsură care contribuie la păstrarea capacității instituționale și a autonomiei partenerilor sociali, necesare exercitării atribuțiilor prevăzute de lege și participării efective la dialogul social.	
	Articolele 53^2-53^3 se abrogă	**ACAP**	Considerăm că tratamentul fiscal aplicabil AEÎ necesită o analiză separată, având în vedere particularitățile juridice, economice și prudențiale ale acestora. Potrivit Legii nr. 139/2007, AEÎ sunt organizații necomerciale cu statut juridic special, organizate pe principii de întrajutorare reciprocă și constituite pentru satisfacerea necesităților financiare ale membrilor săi. Cadrul legal stabilește expres că AEÎ nu sunt în drept să acorde servicii persoanelor care nu sunt membri ai asociației, ceea ce delimitează activitatea acestora de modelul comercial obișnuit, orientat către un cerc nedeterminat de clienți. Totodată, sectorul AEÎ are o prezență importantă în localitățile rurale și în comunitățile insuficient deservite de infrastructura financiară tradițională, contribuind la menținerea accesului membrilor la servicii financiare la nivel local. Această funcție trebuie luată în considerare la evaluarea impactului unei eventuale modificări a regimului fiscal. Profitul AEÎ are prin lege o destinație prioritară de capitalizare și consolidare prudențială. Potrivit art. 4 alin. (5) din Legea nr. 139/2007, profitul anual se direcționează, în primul rând, pentru conformarea cu cerința privind rezerva instituțională, iar ulterior spre rezervele asociației. Art. 33 alin. (1) menționează că rezerva instituțională	**A se vedea argumente mai sus**

			include profitul nerepartizat al anilor precedenți și profitul net al anului de gestiune. Această particularitate este relevantă inclusiv din perspectiva impactului economic al modificării regimului fiscal. În anul 2025, profitul net agregat al AEÎ de categoria B a constituit aproximativ 52,4 mil. lei, fiind redirecționat 94,9% către creșterea anuală a capitalului propriu al acestei categorii. Prin urmare, rezultatul financiar reprezintă una dintre principalele surse interne de capitalizare și consolidare a sectorului. De asemenea, în procesul de avizare a proiectului, Banca Națională a Moldovei a semnalat necesitatea unei evaluări suplimentare a impactului abrogării art. 53², inclusiv asupra situației financiare a AEÎ, rolului mutual al acestora și contribuției la incluziunea financiară. Un argument juridic suplimentar îl constituie Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-79 din 07.11.2019, prin care a fost examinată în mod expres scutirea de impozit pe venit acordată AEÎ în temeiul art. 53². Potrivit dispozitivului acestei decizii, măsura respectivă nu constituie ajutor de stat, iar aceasta a fost exclusă din lista schemelor de ajutor de stat existent. Practica României oferă un reper regional relevant. Casele de ajutor reciproc (CAR), organizate ca structuri fără scop patrimonial și care desfășoară activități financiare în raport cu membrii, beneficiază de un tratament fiscal separat. Codul fiscal al României califică drept neimpozabile veniturile din dobânzi obținute de casele de ajutor reciproc din acordarea	

			de împrumuturi potrivit legii lor de organizare și funcționare. Exemplul României demonstrează că, inclusiv într-un stat membru al Uniunii Europene, activitatea financiară desfășurată în cadrul unei structuri mutuale poate beneficia de un tratament fiscal diferențiat, justificat prin natura juridică și economică a acesteia. Regimul românesc nu este identic cu cel aplicabil AEÎ din Republica Moldova, dar constituie un reper regional relevant pentru justificarea unui tratament special al activității financiare mutuale. În aceste condiții, considerăm că simplul obiectiv de restrângere a facilităților fiscale și de extindere a bazei impozabile nu este suficient pentru eliminarea art. 53² fără o evaluare distinctă a impactului asupra sectorului AEÎ, a mecanismului său de capitalizare și a cerințelor prudențiale aplicabile. Propunem excluderea din proiect a prevederii privind abrogarea art. 53² din Codul fiscal. Art. 53² se menține în redacția în vigoare: „Articolul 53². Asociațiile de economii și împrumut Se scutesc de plata impozitului asociațiile de economii și împrumut.”	
		Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice	**Propunere:** Articolul 53³ va avea următorul cuprins: „Organizațiile sindicale și patronale se scutesc de impozit pe venit pentru veniturile obținute din cotizațiile de membru, taxele de înscriere și alte venituri destinate exclusiv realizării scopurilor statutare, care nu provin din desfășurarea unei activități economice comerciale.” **Argumentare:** Veniturile statutare ale sindicatelor provin din cotizațiile membrilor.	**<u>Nu se acceptă</u>** Argumentul privind existența unei duble impuneri nu poate fi reținut, întrucât impozitul achitat de persoana fizică asupra venitului salarial și eventualul impozit datorat de organizația sindicală sunt obligații fiscale distincte, aplicabile unor contribuabili diferiți și unor venituri distincte. Faptul că mijloacele financiare provin din cotizațiile achitate din veniturile salariale ale

			Acestea sunt reținute și achitate direct din salariul angajaților, adică din sume care au fost deja supuse o dată impozitării la sursă (impozitul pe venit din salariu). Taxarea aceleiași mase monetare la nivelul sindicatului reprezintă o dublă impunere internă abuzivă, contrară art. 58 din Constituție (așezarea echitabilă a sarcinilor fiscale) și art. 6 din Codul Fiscal (principiul certitudinii și echității). Companiile comerciale generează profit cu scop lucrativ, pentru a-l distribui acționarilor. Sindicatele sunt organizații necomerciale care înregistrează un excedent de mijloace financiare. Prin statut și lege, sindicatele au interdicție absolută de a distribui acești bani; ei sunt reportați obligatoriu în anul următor și reinvestiți integral în măsuri sociale (pentru asistență juridică, bilete de tratament, ajutoare materiale). Impozitarea excedentului înseamnă penalizarea și diminuarea directă a mijloacelor, destinate protecției sociale ale salariaților. Invocarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.04.2021 pentru a justifica excluderea totală a articolului este juridic nefondată. Conform art. 107 din Tratatul privind Funcționarea UE (TFUE), regulile de ajutor de stat se aplică exclusiv întreprinderilor economice care oferă bunuri/servicii pe o piață și pot distorsiona concurența comercială. Sindicatele îndeplinesc o funcție pur socială, neeconomică. În majoritatea statelor UE (ex. art. 15 din Codul Fiscal al României), cotizațiile și veniturile statutare ale sindicatelor sunt scutite integral. Amendamentul propus de noi separă fiscal veniturile: activitatea socială de bază rămâne	membrilor nu transformă venitul organizației sindicale într-un venit deja impozitat la nivelul acesteia. Totodată, caracterul necomercial al organizației și destinația socială a fondurilor nu sunt suficiente pentru a justifica neimpozitarea tuturor veniturilor destinate realizării scopurilor statutare. Formularea propusă – „alte venituri destinate exclusiv realizării scopurilor statutare” – este excesiv de largă și poate permite includerea unor venituri care, prin natura lor, reprezintă contraprestații pentru servicii sau alte activități economice. În acest context, delimitarea fiscală trebuie realizată în funcție de natura economică a operațiunii și nu exclusiv în funcție de destinația ulterioară a veniturilor sau de faptul că organizația nu distribuie excedentul către membri.

			protejată (conform practicilor UE), însă se stipulează clar că, dacă un sindicat ar desfășura activități strict comerciale (ex: închirieri, vânzări), acele profituri comerciale specifice vor fi impozitate.	
Articolul 54[1]. Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sînt agenţii economici care nu sînt înregistraţi ca plătitori de T.V.A., cu excepţia gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), întreprinzătorilor individuali, precum şi agenţilor economici la care ponderea venitului pentru anul precedent din prestarea de servicii de consultanţă pentru afaceri şi management (pct. 70.22 din Clasificatorul Activităţilor din Economia Moldovei) este mai mare de 60% din venitul din vînzări.	12. La articolul 54[1] alineatul (1) textul „60%” se substituie cu textul „25%”.	**Partidul Social Democrat European**	Reducerea pragului pentru regimul de 4% la consultanță (60% → 25%), fără tranziție Problema: o firmă mică poate trece, de la 1 ianuarie 2027, printr-o triplare efectivă a impozitului (4%→12%), fără nicio schimbare în propria activitate. Argument economic: predictibilitatea fiscală este ea însăși un factor de cost al capitalului: o firmă care nu poate anticipa regimul fiscal aplicabil peste 12 luni aplică, implicit, o primă de risc mai mare oricărei decizii de investiție sau angajare, indiferent de cota nominală de impozitare. PROPUNEREA PSDE: perioadă de tranziție de minimum 2 ani fiscali pentru firmele deja înregistrate sub regimul actual.	**<u>Nu se acceptă</u>** Cota de 4% reprezintă un regim fiscal condiționat de îndeplinirea unor criterii legale și nu generează un drept dobândit al contribuabilului de a beneficia pe termen nelimitat de condițiile fiscale existente la momentul începerii activității. Reducerea ponderii admisibile a veniturilor din consultanță de la 60% la 25% urmărește tocmai delimitarea mai clară a contribuabililor care pot beneficia de regimul simplificat și reducerea excepțiilor fiscale Totodată, argumentul potrivit căruia modificarea determină în toate cazurile o triplare efectivă a impozitului nu reflectă în mod necesar sarcina fiscală reală, întrucât cota de 4% se aplică asupra veniturilor, iar cota de 12% asupra venitului impozabil, astfel încât efectul concret depinde de structura cheltuielilor și de marja de profit a fiecărui contribuabil. Instituirea unei perioade de tranziție de doi ani ar prelungi nejustificat aplicarea regimului actual și ar crea un tratament diferențiat între contribuabilii existenți și cei care intră ulterior sub incidența noilor reguli.
Articolul 54[1]. Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sînt agenţii economici care nu sînt înregistraţi ca plătitori de T.V.A., cu excepţia gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), întreprinzătorilor individuali, precum şi agenţilor economici la care ponderea venitului pentru anul precedent din prestarea de servicii	12. La articolul 54[1] alineatul (1) textul „60%” se substituie cu textul „25%”.	**AmCham**	Proiectul propune modificarea art. 54[1] alin. (1) din Codul fiscal prin reducerea de la 60% la 25% a ponderii maxime a veniturilor din anul precedent aferente serviciilor de consultanță pentru afaceri și management, CAEM 70.22, peste care agentul economic nu mai poate aplica regimul de impozitare	**<u>Nu se acceptă</u>** Considerăm justificată menținerea reducerii pragului de la 60% la 25%, întrucât regimul de impozitare de 4% reprezintă un regim fiscal preferențial, iar accesul la acesta poate fi condiționat de criterii menite să delimiteze contribuabilii pentru care regimul simplificat este justificat.

de consultanţă pentru afaceri şi management (pct. 70.22 din Clasificatorul Activităţilor din Economia Moldovei) este mai mare de 60% din venitul din vînzări.			de 4% din venit. La depășirea pragului de 25%, contribuabilul urmează să aplice regimul general, cu cota de 12% asupra venitului impozabil. Concomitent, proiectul majorează impozitul reținut din dividende de la 6% la 8%, potrivit art. 90¹ alin. (3¹). AmCham consideră că această modificare necesită reevaluare din perspectiva proporționalității, neutralității și predictibilității fiscale. Reducerea pragului de la 60% la 25% creează un efect de prag disproporționat: o depășire minimă a limitei poate conduce la pierderea integrală a dreptului de aplicare a regimului redus, deși structura economică a activității contribuabilului nu se modifică în mod esențial. În plus, serviciile de consultanță pentru afaceri și management se suprapun, în practică, cu numeroase servicii profesionale conexe, precum analiza de business, managementul de proiect, suportul operațional, analiza financiară, marketingul, strategia și instruirea. Diferențierea fiscală realizată exclusiv prin codul CAEM poate stimula reclasificarea formală a activităților, fragmentarea contractelor sau aplicarea unor tratamente fiscale diferite unor activități care, din punct de vedere economic, sunt similare. În loc să reducă arbitrariul și să simplifice administrarea fiscală, un prag foarte redus poate crea stimulente pentru reorganizarea formală a activității în jurul clasificării CAEM. Impactul modificării trebuie analizat și cumulativ, împreună cu celelalte intervenții fiscale propuse. Pentru o companie de servicii cu o marjă foarte ridicată, în ipoteza în care profitul impozabil este apropiat de venitul din	Reducerea ponderii veniturilor din servicii de consultanță pentru afaceri și management urmărește limitarea utilizării regimului preferențial în cazul contribuabililor a căror activitate este predominant orientată spre servicii profesionale și asigurarea unei mai bune neutralități între contribuabili cu modele de activitate comparabile

			vânzări și profitul este distribuit integral, sarcina fiscală poate crește de la 9,76% – 4% impozit pe venit plus 6% aplicat profitului rămasla 19,04% – 12% impozit pe profit plus 8% aplicat profitului rămas. Aceasta reprezintă o majorare de aproximativ 95% a sarcinii fiscale. Chiar și în cazul unei marje de profit de 80%, povara fiscală raportată la cifra de afaceri crește aproximativ de la 8,56% la 15,23%. Prin urmare, modificarea nu trebuie examinată exclusiv ca o ajustare tehnică a pragului de eligibilitate pentru un regim fiscal, ci ca o intervenție care poate modifica substanțial sarcina fiscală totală a unor întreprinderi. În același timp, regimul antreprenorului independent, cu o cotă unică de 15% pentru veniturile încadrate în limitele legale, poate deveni relativ mai atractiv pentru anumite activități profesionale. O creștere abruptă a sarcinii fiscale suportate de întreprinderile care pierd regimul de 4% poate amplifica riscul de migrare între regimuri, de fragmentare a activităților, de subdeclarare sau de trecere către forme de activitate informală, ceea ce ar fi contrar obiectivului declarat de formalizare a economiei și de simplificare a administrării fiscale. Un argument distinct îl reprezintă predictibilitatea fiscală. Condiția de eligibilitate pentru aplicarea regimului în anul 2027 urmează să fie determinată în funcție de structura veniturilor realizate în anul precedent, respectiv în anul 2026. Or, o parte semnificativă a anului 2026 este deja parcursă, iar	

			agenții economici au încheiat contracte, au prestat servicii, au stabilit prețuri și și-au construit bugetele în baza pragului legal de 60%. În aceste condiții, contribuabilii care în anul 2026 vor realiza, de exemplu, 30–59% din venituri din activități de consultanță, respectând integral norma fiscală în vigoare la momentul desfășurării acestor activități, pot pierde în anul 2027 dreptul de aplicare a regimului de 4% ca urmare a unor operațiuni efectuate înainte ca noul prag să fie cunoscut și aplicabil. AmCham nu califică această situație drept retroactivitate juridică în sens strict, însă efectul său economic este similar cu schimbarea regulilor după ce perioada de referință a fost deja parțial consumată. În consecință, AmCham propune, în ordinea preferinței: (1) menținerea pragului actual de 60%; (2) alternativ, stabilirea unui prag intermediar de 40–50%; iar dacă plafonul de 25% este menținut, (3) introducerea obligatorie a unei norme tranzitorii, astfel încât, pentru determinarea regimului fiscal aplicabil în anul 2027, veniturile realizate în anul 2026 să fie evaluate conform pragului de 60%, iar noul prag de 25% să fie aplicat veniturilor realizate începând cu anul 2027, cu efect asupra eligibilității pentru regimul fiscal începând cu anul 2028. O asemenea soluție ar proteja predictibilitatea fiscală și ar permite contribuabililor să își adapteze efectiv structura activității, contractele și modelul de afaceri înainte ca noile criterii să producă efecte fiscale. Suplimentar, AmCham propune analizarea oportunității majorării	

			plafonului valoric de eligibilitate pentru regimul fiscal aplicabil întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv până la niveluri mai apropiate de criteriile utilizate în practica europeană (500 milioane lei). Creșterea dimensiunii economice a întreprinderilor și a costurilor nominale în ultimii ani face ca pragurile fixe să își piardă treptat relevanța economică. Un plafon mai ridicat ar permite unui număr mai mare de companii aflate într-o etapă de dezvoltare să beneficieze de un regim fiscal simplificat și predictibil, ceea ce poate îmbunătăți indicatorii financiari, capacitatea de creditare și posibilitatea de finanțare a investițiilor. În special pentru companiile cu necesar ridicat de capital și finanțare bancară, predictibilitatea fiscală și menținerea unor indicatori de profitabilitate adecvați influențează direct accesul la creditare și capacitatea de investiție.	
Capitolul 10[4] REGIMUL FISCAL AL ANTREPRENORILOR INDEPENDENȚI		**EBA**	III. **Îmbunătățirea cadrului legal aferent activității freelancerilor** Activitatea antreprenorilor independenți (freelanceri) reprezintă o transformare semnificativă în structura muncii și a ocupării forței de muncă la nivel global. Experiența altor state a demonstrat, în mod constant, că reformele bine concepute privind activitatea independentă generează beneficii economice semnificative prin formalizarea sporită a activității economice, creșterea antreprenoriatului, crearea de noi întreprinderi mici și un dinamism mai larg al pieței muncii. Aplicarea noului regim a freelancerilor a relevat o serie de lacune legislative, ambiguități și obstacole practice care necesită intervenții prin politica fiscală în	**<u>Nu se acceptă</u>** Cu referire la excluderea listei de activitati, menționăm că extinderea regimului la toate activitățile economice ar putea depăși scopul inițial al mecanismului de antreprenori independenți și ar crea riscul utilizării acestuia ca alternativă generală la formele tradiționale de organizare a activității economice. Menținerea unei liste de activități permite o aplicare mai bine țintită și facilitează controlul fiscal, urmând ca extinderea listei să fie realizată gradual, pe baza rezultatelor și a unei evaluări de impact. Cu referire la majorarea plafonului, menționăm majorarea plafonului de la 1,2 milioane la 1,7 milioane lei trebuie fundamentată printr-o analiză de impact și nu poate fi justificată

			vederea scalării cu succes a acestui concept, cele mai importante fiind prezentate mai jos: 1) Necesitatea scalării regimului de antreprenori independenți pentru toată economia - Demografia întreprinderilor din Republica Moldova este caracterizată de o rată scăzută a inițierii afacerilor, dar și de un nivel extrem de redus de supraviețuire a întreprinderilor mici. Potrivit statisticilor oficiale, mai puțin de jumătate dintre întreprinderile nou înființate reușesc să supraviețuiască la doi ani de la înființare. Rata de supraviețuire după 1 an este de circa 44,2%, iar rata de supraviețuire după 2 ani– circa 40,9%. Spre comparație, în UE rata de supraviețuire în următorul an după înființare este de 80%, iar în medie, jumătate dintre întreprinderi reușesc să supraviețuiască după 5 ani. Antreprenorii mici sunt de obicei mult mai fragili din punct de vedere financiar și nu dispun de lichidități suficiente ca în cazul firmele mai mari, fapt care îi face extrem de vulnerabili și mai puțin rezistenți la crize (sursa: https://sme.md/downloads/Evolutia-IMM-urilor_Brosura-en.pdf). Totodată, potrivit datelor BNS, populația în afara forței de muncă de 15 ani și peste în anul 2025 a constituit 1120,9 mii persoane, sau 58,2% (rata de inactivitate) din totalul populației de aceeași grupă de vârstă. O altă problemă majoră care subminează productivitatea muncii, competitivitatea, veniturile publice și redistribuirea valorii generate în economie, este nivelul alarmant al economiei informale și care generează pierderi enorme bugetare. Conceptul de antreprenori independent reprezintă o etapă importantă în dezvoltarea	exclusiv prin raportarea la plafonul TVA sau prin presupusul risc de nedeclarare a veniturilor. Plafonul TVA urmărește un obiectiv fiscal distinct, iar existența unor praguri diferite pentru regimuri fiscale diferite nu constituie, în sine, o incoerență legislativă. Cu referire la majorarea plafonului de deducere, menționăm că majorarea plafonului de deducere de la 10% la 20% trebuie analizată cu prudență, deoarece poate amplifica stimulentele pentru substituirea raporturilor de muncă cu contracte de prestări servicii în regim de antreprenoriat independent. În lipsa unor criterii clare de delimitare între activitatea independentă și raportul de muncă, extinderea facilității poate genera pierderi de venituri fiscale și riscuri de recalificare. Cu referire la extinderea contractării freelancerilor către ONG-uri, instituții publice, SIMM, rezidenți ai parcurilor IT etc, menționăm că redacția actuală nu limitează dreptul de contractarea a antreprenorilor independenți de către organizațiile respective. Cu referire la Introducerea unor criterii de calificare, propunerea poate fi susținută în principiu, însă acestea trebuie să urmărească delimitarea reală dintre activitatea independentă și munca dependentă și să nu transforme statutul de antreprenor independent într-o formă alternativă de remunerare a salariaților. Cu referire la eliminarea condiției de rezidență fiscală, propunerea urmează a fi examinată suplimentar în următorul exercițiu.

			antreprenoriatului. Potrivit unor estimări, până în 2027, peste jumătate din forța de muncă din SUA va fi reprezentată de freelanceri (sursa: https://www.statista.com/statistics/921593/gig-economy-number-of-freelancers-us/). În 2025, persoanele care lucrau pe cont propriu în UE au reprezentat aproximativ 14,2% din totalul locurilor de muncă din UE (sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_statistics_within_national_accounts). Țările europene au adoptat politici pentru a atrage profesioniști talentați care doresc să profite de beneficiile freelancing- ului. Astfel de politici constau în sisteme fiscale favorabile, incluziune și protecție socială și oferirea spațiului de lucru. Astfel, și Republica Moldova ar trebui să se adapteze pentru a valorifica noi oportunități și a spori agilitatea pe o piață în schimbare rapidă. În context, solicităm eliminarea Listei domeniilor de activitate deschise pentru activitatea economică independentă conform Clasificatorului de activități din economia Republicii Moldova (CAEM-2), care cuprinde în prezent aproximativ 40 categorii de activitate. Restricția la o listă închisă exclude o gamă largă de furnizori de servicii legitimi, inclusiv consultanți, diverse servicii profesionale și multe activități bazate pe artizanat și este percepută ca o barieră artificială în calea formalizării. Deschiderea regimului către toate activitățile economice va reprezenta un pas ferm în soluționarea problemelor descrise mai sus. 2) Revizuirea plafonului stabilit actualmente pentru venitul anual al antreprenorului independent -	

			Majorarea limitei existente de la 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei de 15% la 1,700,000 lei este argumentata de următoarele circumstanțe/necesități: (i) Aducerea în concordanță/alinierea cu pragul de înregistrare ca plătitor TVA, dar și (ii) Necesitatea captării pe deplin a realităților economice și specificului activităților derulate de freelanceri. Cifra de 1,200,000 lei pentru aplicarea cotei marginale de 15% poate să nu corespundă, în multe cazuri, profilului antreprenorului independent (acesta generând venituri care depășesc acest prag), iar suprataxarea veniturilor excedentare cu cota de 35% nu încurajează valorificarea pe deplin a regimului de freelancing, existând și riscul ca nu toate veniturile să fie declarate. 3) Extinderea dreptului de deducere a cheltuielilor suportate cu contractarea antreprenorilor independenți - La moment, prevederile Codului fiscal oferă dreptul de deduceri a cheltuielilor suportate de companii cu contractarea antreprenorilor independenți doar anumitor categorii de contribuabili. Pentru categoriile de contribuabili care nu corespund cerințelor contractarea antreprenorilor independenți implică taxarea veniturilor cu impozite salariale (art.88 alin.(8) din Codul fiscal), fapt care face acest concept nelucrativ și nu valorifică pe deplin potențialul de dezvoltare a ecosistemului de freelanceri. Astfel, propunem să fie oferit dreptul de a deduce cheltuielile suportate cu freelanceri de către categoriile de contribuabili, alții decât cei listați la moment în Codul fiscal, iar in acest sens, ar putea fi instituită o limită de 5% din fondul de salarizare	

			anual. Totodată, pentru categoriile de contribuabili menționați la art.24 alin. (111) lit. a) din Codul fiscal să fie majorată limita de la 10% la 20% din fondul de salarizare. 4) Extinderea dreptului de contractare a antreprenorilor independenți de către toate formele organizatorico-juridice (altele decât cele care aplică regimul general de impozitare) - Extinderea dreptului de contractare (cu aplicarea regimului de freelancing) a antreprenorilor independenți de către toate tipurile de forme organizatorico-juridice, inclusiv acele tipuri care nu utilizează regimul de deduceri (ex. NGO, Instituții publice, regimul SIMM, rezident al parcului IT etc). În acest sens ar putea fi instituit un un prag de semnificație (ex. 5% din fondul de salarizare) pentru a preveni o eventuala situație de abuz. 5) Definirea antreprenorului independent în vederea reducerii situațiilor de abuz și asigurării transparenței în aplicarea conceptului - La moment, redacția Codului fiscal include doar o noțiune generică a antreprenorului independent, fără, însă, a preciza care sunt condițiile/criteriile necesare a fi întrunite în vederea calificării ca freelancer. Or, lipsa unor astfel de criterii ridică suspiciuni în modul practic în care va fi aplicată legea, cu potențiale scenarii de recalificare a activității derulate de antreprenori în beneficiul persoanelor juridice. Acest lucru face contractarea freelancerilor mai puțin predictibilă și mai puțin atractivă pentru companii. Mai mult, redacția actuală pare să acorde statutul de antreprenor independent doar pentru persoanele fizice rezidente, nevalorificând pe deplin situația	

			fiscală a cetățenilor străini și care, din diverse motive, pot să nu întrunească criteriul de rezident fiscal al Moldovei. Totodată, este important de avut în vedere faptul că atribuirea statutului de rezident fiscal în Republica Moldova se face în fiecare an și doar după ce se atestă prezența fizică mai mare de 183 de zile pe parcursul anului, fapt care face această cerință extrem de dificil de a fi implementă în cazul cetățenilor străini. Astfel, propunem să fie soluționate probleme identificate și semnalate de freelanceri/mediul de afaceri prin: (i) Includerea unor criterii clare și exhaustive legate de modul în care urmează a fi recunoscută calitatea/statutul de antreprenor independent, precum și (ii) Eliminarea restricției de a practica activitate de freelancer doar de către persoanele rezidente.	
		Glovo	Prin prezenta, Glovo dorește să atragă atenția asupra problematicilor legate de lipsa cadrului legislativ pentru activitatea curierilor pe platforma Glovo în calitate de persoane fizice ce desfășoară activități economice independente (freelanceri), în special în contextul transpunerii Directivei (UE) 2024/2831 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii pe platforme **(„Directiva 2024/2831").** **Rezumatul problematicii** Legislația actuală a Republicii Moldova stabilește o listă restrictivă a activităților economice independente a persoanelor fizice, ceea ce, împreună cu alte limitări legislative în acest domeniu, nu permite activitatea curierilor persoane fizice să presteze servicii prin intermediul platformei Glovo. Lipsa unui cadru legal	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar, în complex cu autoritățile responsabile. Astfel, la moment, în partea ce ține de extinderea listei de activitati, menționăm că extinderea regimului la toate activitățile economice ar putea depăși scopul inițial al mecanismului de antreprenori independenți și ar crea riscul utilizării acestuia ca alternativă generală la formele tradiționale de organizare a activității economice. Menținerea unei liste de activități permite o aplicare mai bine țintită și facilitează controlul fiscal, urmând ca extinderea listei să fie realizată gradual, pe baza rezultatelor și a unei evaluări de impact.

			favorabil în domeniul activității economice independente a persoanelor fizice va împiedica să fie atinse și scopurile de reglementare propuse prin proiectul de lege de transpunere a Directivei 2024/2831. Problematica privind lipsa reglementării activității economice independente de către persoane fizice (activitatea de freelancer) Legea nr.228/2025 privind modificarea unor acte normative (privind activitatea economică independentă a persoanelor fizice) a introdus reglementarea activității de freelancer. Totuși, Legea 228/2025 nu permite activitatea curierilor, ceea ce limitează un potențial important pentru activitatea economică a persoanelor fizice, inclusiv pentru activitatea pe platforme. Suplimentar, Legea 228/2025, fiind preponderent orientată spre aspectele fiscale, nu oferă răspunsuri la mai multe întrebări legate de raporturile juridice civile ale freelancer-ului și limitele de acțiune ale acestuia. În fapt, scopul legislației fiscale nu este să reglementeze raporturile juridice civile de activitate economică independentă. Reglementările actuale creează anumită incertitudine juridică cu privire la statutul juridic al freelancer-ului atunci când acesta participă în relații civile cu alte persoane, atât beneficiarii serviciilor, lucrărilor și bunurilor oferite de freelancer, cât și în raporturi cu terțe persoane de la care freelancer-ul procură bunuri, servicii și lucrări. Astfel, considerăm că reglementarea activității de freelancer, fiind limitată doar la regimul fiscal, creează incertitudine juridică pentru aplicarea uniformă a legislației în	

			relațiile civile, protecția consumatorului, de muncă și altele. Glovo a venit cu propunerea1 de a reglementa activitatea de freelancer printr-o lege separată, care să stabilească mai desfășurat principiile de activitate economică independentă a persoanei fizice, statutul juridic al acesteia, înregistrarea activității, regimul de impozitare, suportul din partea statului, posibilitatea de asociere a freelancer-ilor pentru promovarea intereselor profesionale. În sensul celor explicate mai sus, pentru mai multe detalii privind sugestiile înaintate, anexăm, la prezenta scrisoare, propunerea Glovo pentru proiectul de lege privind reglementarea activității freelancerilor și o notă explicativă, care poate constitui o bază pentru dialog în vederea perfecționării legislației în domeniul activității de freelancer. Problematica regimului de freelancer în transpunerea Directivei 2024/2831 Pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministrul Republicii Moldova se discută proiectul de lege care își propune să transpună Directiva 2024/2831 („Proiectul de Lege”).2 Proiectul de Lege are, printre altele, scopul să delimiteze regimul activității lucrătorilor de pe platformă care au un raport de muncă („salariat pe platformă”) și a lucrătorilor de pe platformă care nu au un raport de muncă („contractant pe platformă”), ultimii pot fi persoane fizice care prestează munca pe platformă în mod independent. Distincția acestui regim a lucrătorilor pe platformă este esențială pentru stabilirea obligațiile platformei digitale, cum ar fi răspunderea juridică, obligațiile de raportare către autorități publice etc. Astfel,	

			transpunerea Directivei 2024/2831 este strâns legată de reglementarea activității economice independente a persoanei fizice (freelancer) pentru a permite activitatea contractanților pe platformă. În condițiile lipsei unui cadru legal favorabil pentru activitatea de freelancer, inclusiv în domeniul serviciilor de curierat, Proiectul de Lege restrânge esențial sau chiar lipsește de efecte o parte importantă din prevederile Proiectului de Lege. Lipsa unei reglementări favorabile a regimului de activitate a freelancerilor combinată cu transpunerea Directivei 2024/2831 va crea regim împovărător (din perspectivă fiscală, muncii, administrativă și altele) pentru platforme digitale a căror profil de activitate nu poate oferi intermedierea serviciilor de freelancer, cum ar fi serviciile de curierat. Acest fapt va constitui și un tratament juridic discriminatoriu în comparație cu alte platforme digitale care vor putea oferi intermedierea serviciilor pentru freelanceri. Lipsa cadrului legal favorabil nu se rezumă doar la lista restrictivă a activităților de freelancer actualmente permise prin lege, ci și la limitele reglementării doar din perspectivă fiscală a activității de freelancer, precum și la aspecte privind volumul de servicii care pot fi recepționate de către beneficiari de la freelancer. Spre exemplu, prevederile din art. 24 alin.(111) în coroborare cu art. 88 alin.(8) Cod Fiscal creează o limită în activitatea economică și incertitudine juridică cu privire la posibilitatea de contractare a serviciilor de freelancer. Mai mult, faptul că raporturile pot fi calificate în scopuri fiscale ca fiind raporturi de muncă creează	

			incertitudine juridică cu privire la calificarea raporturilor de muncă și civile în eventualitatea unor litigii. În acest sens, considerăm necesar de exclus limitele privind posibilitatea de contractare a serviciilor de freelancer sau ca acele limite să fie esențial extinse. Suplimentar, considerăm că limitele impuse prin art. 88 alin.(8) Cod fiscal nu pot fi aplicate în raport cu platformele digitale, deoarece acestea acționează în calitate de intermediari, iar serviciile freelancerilor sunt prestate către utilizatorii platformei digitale. Pentru evitarea oricăror incertitudini de aplicare în practică a acelor limitări, considerăm necesar de precizat expres în prevederea din art. 88(8) Codul fiscal că acea limită nu este aplicabilă în relația dintre platforme digitale și freelanceri unde freelancerii își oferă serviciile prin intermediul platformei digitale către terți.	
Articolul 71. Veniturile nerezidenţilor obţinute din Republica Moldova (1) Venituri ale nerezidenţilor obţinute din Republica Moldova, indiferent dacă sunt primite în Republica Moldova sau în străinătate, se consideră: **Articolul 91.** Reţinerile din veniturile nerezidentului (1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 12% din plăţile direcţionate spre achitare nerezidentului aferente veniturilor de la art.71, cu excepţia celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a), precum şi a celor specificate la	13. Articolul 71 alineatul (1): 13.1. la litera c) textul „art.40 alin.(7)” se substituie cu textul „art.40 alin.(1)”; 13.2. se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”. Articolul 91 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 12% din plăţile direcţionate spre achitare persoanelor fizice și juridice nerezidente aferente veniturilor de la art.71, cu excepţia celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a);	**Camera Notarială din Republica Moldova**	Din textul proiectului de lege rezultă că orice nerezident (indiferent de cetățenie - a Republicii Moldova sau cetățenie străină) urmează să fie supus impozitării pentru patrimoniul dobândit cu titlu de donație sau de moștenire. Raportat la prevederile art. 5 pct. 5-6 din Codul fiscal, această reglementare poate viza inclusiv o parte semnificativă a cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare, care, prin depășirea perioadei de 183 de zile pe parcursul unui an calendaristic, dobândesc statutul de nerezident în sens fiscal. Astfel, cetățenii din diaspora, care se află mai mult de 183 de impozitării pentru patrimoniul primit prin donație sau moștenire în Republica Moldova, chiar dacă legătura lor cu patrimoniul	**<u>Se acceptă</u>** prin revizuirea redacției în vederea aducerii mai multe claritate Astfel, se reiterează că modificarea propusă la articolul 71 vizează situația moștenirilor primite de persoane care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova și care, totodată, nu au statut de rezident fiscal al Republicii Moldova, respectiv persoanele care nu îndeplinesc criteriile de rezidență fiscală prevăzute de legislație. Prin urmare, cetățenii Republicii Moldova din diaspora care primesc o moștenire nu sunt vizați de o nouă taxă pe moștenire prin politica fiscală 2027. Faptul că un cetățean al Republicii Moldova se află în afara țării pentru o perioadă mai mare de 183 de zile nu anulează, prin el însuși, prevederea articolului 20 privind caracterul

liniuţele a doua, a treia şi a patra din prezentul alineat;			respectiv se menține în principal prin originea şi cetățenia moldovenească. Concomitent propunerea de modificare este în contradicție cu art. 20 lit. i) din Codul fiscal care utilizează drept criteriu expres cetățenia Republicii Moldova, reglementează sursele de venit neimpozabile şi stabileşte că în venitul brut nu se include patrimoniul primit de către persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova cu titlu de donație sau de moştenire, cu excepția donațiilor efectuate conform art. 90¹ alin. (3¹). În aceste condiții, introducerea art. 71 alin. (1) lit. w), fără o normă expresă de corelare cu art. 20 lit. i), poate conduce la existența unor regimuri fiscale diferite aplicabile patrimoniului dobândit prin donație sau moştenire de cetățenii Republicii Moldova în funcție de statutul lor fiscal de rezident sau nerezident. Dacă autorul proiectului urmăreşte instituirea unei derogări de la art. 20 lit. i), aceasta trebuie să rezulte expres și neechivoc din lege și să fie justificată în Nota de fundamentare. Totodată, conform art. 40 alin. (5) din Codul fiscal, Creşterea sau pierderea de capital nu este recunoscută în scopuri fiscale în cazul încheierii unui contract de donație între rude de gradul I, precum şi între soți. În consecință, cetățenii Republicii Moldova, inclusiv cei nerezidenți, beneficiază de acelaşi regim de scutire prevăzut conform articolului citat. Aceeași regulă ar trebui aplicată și în cazul moştenirii pentru moştenitorii (cetățeni ai Republicii Moldova) de gradul I şi pentru soți aflați în străinătate pe perioade îndelungate, care pot fi calificați drept nerezidenți.	neimpozabil al moştenirii primite de cetățenii Republicii Moldova.

			Din aceste considerente, pentru a evita extinderea prin analogie a unei norme fiscale de la instituție juridică la alta, urmează să fie elaborat și un mecanism privind determinarea momentului nașterii obligației fiscale în cazul moștenirii/donației. Proiectul nu stabilește expres momentul în care patrimoniul primit cu titlu de moștenire consideră venit impozabil al nerezidentului. În materia succesorală există mai multe momente juridice distincte, care nu sunt echivalente din punct de vedere juridic și temporal: data deschiderii moștenirii; data acceptării moștenirii; zile pe parcursul unui an calendaristic în afara teritoriului Republicii Moldova, vor fi supuși data eliberării certificatului de moștenitor; data înregistrării dreptului dobândit în registrul de publicitate corespunzător. Aceeași problemă se constată și în cazul donațiilor. În cazul contractului de donație, momentul încheierii actului juridic și momentul înregistrării dreptului de proprietate pot să nu coincidă. În cazul bunurilor imobile, dreptul dobândit este supus formalităților de publicitate prevăzute de lege, iar în cazul altor bunuri transmiterea poate avea loc potrivit regulilor specifice naturii bunului. Prin urmare, nu este clar dacă obligația fiscală a donatarului nerezident apare: la data autentificării contractului; la data înregistrării dreptului; sau un alt moment determinat. În lipsa stabilirii exprese a obiectului impunerii și a momentului nașterii obligației fiscale, nu poate fi determinat cu suficientă certitudine nici momentul la care urmează să fie	

			verificat statutul fiscal al beneficiarului şi nici momentul la care ia naştere obligaţia de declarare şi achitare. Aceste elemente constituie componente esenţiale ale mecanismului fiscal şi urmează a fi reglementate expres prin lege. Un alt aspect ține de, incertitudinea mecanismului de reținere a impozitului. Art. 91 alin. (1) din Codul fiscal (în proiect) utilizează noțiunea de„plăți direcționate spre achitare". Această formulare este adaptată raporturilor juridice în care există o persoană care efectuează o plată către nerezident. În cazul donației sau al moştenirii nu există o asemenea plată. În cazul succesiunii nu se efectuează o plată moştenitorului, iar prin certificatul de moştenitor nu se transmite nemijlocit patrimoniul defunctului şi în acesta nu se specifică valoarea lui. Certificatul de moştenitor constată drepturile succesorale ale persoanei îndreptățite asupra patrimoniului defunctului, care include atât activele cât și pasivele. În cazul donației de bunuri nu se efectuează nicio plată către donatar. Astfel, în actuala redacție a proiectului, nu este clar care este baza valorică ce urmează să fie utilizată (la care se va aplica cota impozitului pe venit în mărime de 12%). Cu titlu de exemplu, în cazul unui bun imobil, pot exista concomitent mai multe valori, precum: valoarea cadastrală; valoarea de piață. De menționat că, în materia succesorală, patrimoniul dobândit poate fi grevat de datorii sau alte obligații. Din aceste considerente, urmează de concretizat dacă impozitul	

			se aplică asupra valorii brute a bunurilor sau asupra valorii patrimoniale nete dobândite de moştenitor. Reieşind din prevederile art. 71 şi art. 91 din Codul fiscal (în proiect), precum şi cele invocate mai sus, considerăm important stabilirea corelaţiei între obiectul impunerii şi mecanismul de percepere a impozitului. Ţinând cont că baza impozabilă reprezintă un element determinant al obligaţiei fiscale, criteriul de evaluare urmează să rezulte cu suficientă precizie din norma legală, inclusiv în ceea ce priveşte raportul dintre activul şi pasivul succesoral. Potrivit proiectului, ca regulă generală, legea urmează să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2027. În acest sens, proiectul nu oferă însă o soluţie expresă pentru succesiunile deschise anterior acestei date, dar în cadrul cărora certificatul de moştenitor va fi eliberat după 1 ianuarie 2027. Spre exemplu, dacă decesul persoanei a survenit în anul 2026, iar certificatul de moştenitor va fi eliberat în anul 2027, nu rezultă cu suficientă claritate dacă noua obligaţie fiscală va fi aplicabilă. Pentru evitarea aplicării retroactive sau neuniforme a normei fiscale, propunem completarea proiectului cu o dispoziţie tranzitorie expresă, după cum urmează: „Prevederile art. 71 alin. (1) lit. w), în partea ce ţine de patrimoniul primit cu titlu de moştenire, se aplică succesiunilor deschise după data intrării în vigoare a prezentei legi.". Considerăm necesară menţinerea acestei dispoziţii tranzitorii în mod expres în textul legii, deoarece permite	

			delimitarea situațiilor juridice constituite anterior intrării în vigoare a noii norme şi exclude transferarea asupra momentului eliberării certificatului de moştenitor a unui efect fiscal care nu rezultă expres din lege. Urmare a celor expuse, în scopul remedierii obiecțiilor expuse anterior se propune aplicarea uneia dintre următoarele soluții: i. Excluderea modificărilor art. 71 alin. (1) şi art. 91 alin. (1) din Codul fiscal (din proiect); sau ii. Revizuirea conceptuală a textului din art. 71 alin. (1) lit. w) din Codul fiscal (din proiect), pentru a asigura un tratament egal cu persoanele scutite de impozit conform art. 40 Cod fiscal; saurea indicată de părți; ii. Menținerea mecanismul de impozitare a patrimoniului primit cu titlu de donație sau moștenire, doar în situațiile în care persoanele vizate sunt cetățeni străini. Oricare din soluțiile propuse trebuie să fie analizată inclusiv din perspectiva corelării prevederilor art. 71 alin. (1) şi art. 91 alin. (1) Cod fiscal (din proiect).	
		Ministerul Justiției	La subpct. 13.2 (litera w) art. 71 alin. (1)) și pct. 20 (art. 91 alin. (1)), constatăm că, din textul proiectului de lege rezultă că orice nerezident (indiferent de cetăţenie - a Republicii Moldova sau cetăţenie străină) urmează să fie supus impozitării pentru patrimoniul dobândit cu titlu de donaţie sau de moştenire. Raportat la prevederile art. 5 pct. 5-6 din Codul fiscal, această reglementare poate viza inclusiv o parte semnificativă a cetăţenilor Republicii Moldova aflaţi peste hotare, care, prin depăşirea perioadei de 183 de zile pe parcursul	**<u>Se acceptă</u>** prin revizuirea redacției în vederea aducerii mai multe claritate Astfel, se reiterează că modificarea propusă la articolul 71 vizează situația moștenirilor primite de persoane care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova și care, totodată, nu au statut de rezident fiscal al Republicii Moldova, respectiv persoanele care nu îndeplinesc criteriile de rezidență fiscală prevăzute de legislație. Prin urmare, cetățenii Republicii Moldova din diaspora care primesc o moștenire nu sunt vizați de o nouă taxă pe moștenire prin politica fiscală 2027.

			unui an calendaristic, dobândesc statutul de nerezident în sens fiscal. Astfel, cetăţenii din diasporă, care se află mai mult de 183 de zile pe parcursul unui an calendaristic în afara teritoriului Republicii Moldova, vor fi supuși impozitării pentru patrimoniul primit prin donaţie sau moştenire în Republica Moldova, chiar dacă legătura lor cu patrimoniul respectiv se menţine în principal prin originea şi cetăţenia moldovenească. Concomitent propunerea de modificare este în contradicţie cu art.20 lit.i) din Codul fiscal, care utilizează drept criteriu expres cetăţenia Republicii Moldova, reglementează sursele de venit neimpozabile şi stabileşte că în venitul brut nu se include patrimoniul primit de către persoanele fizice cetăţeni ai Republicii Moldova cu titlu de donaţie sau de moştenire, cu excepţia donaţiilor efectuate conform art. 90^1 alin. (3^1). În aceste condiţii, introducerea art. 71 alin.(1) lit. w), fără o normă expresă de corelare cu art. 20 lit. i), poate conduce la existenţa unor regimuri fiscale diferite aplicabile patrimoniului dobândit prin donaţie sau moştenire de cetăţenii Republicii Moldova în funcţie de statutul lor fiscal de rezident sau nerezident. Dacă autorul proiectului urmărește instituirea unei derogări de la art. 20 lit. i), aceasta trebuie să rezulte expres şi neechivoc din lege şi să fie justificată în Nota de fundamentare. Totodată, conform art. 40 alin. (5) din Codul fiscal, creşterea sau pierderea de capital nu este recunoscută în scopuri fiscale în cazul încheierii unui contract de donaţie între rude de gradul I, precum şi între soţi.	Faptul că un cetățean al Republicii Moldova se află în afara țării pentru o perioadă mai mare de 183 de zile nu anulează, prin el însuși, prevederea articolului 20 privind caracterul neimpozabil al moștenirii primite de cetățenii Republicii Moldova.

			În consecinţă, cetăţenii Republicii Moldova, inclusiv cei nerezidenţi, beneficiază de acelaşi regim de scutire prevăzut conform articolului citat. Aceeaşi regulă ar trebui aplicată şi în cazul moştenirii pentru moştenitorii (cetăţeni ai Republicii Moldova) de gradul I şi pentru soţi aflaţi în străinătate pe perioade îndelungate, care pot fi calificaţi drept nerezidenţi. Din aceste considerente, pentru a evita extinderea prin analogie a unei norme fiscale de la o instituţie juridică la alta, urmează să fie elaborat şi un mecanism privind determinarea momentului naşterii obligaţiei fiscale în cazul moştenirii/donaţiei. Proiectul nu stabileşte expres momentul în care patrimoniul primit cu titlu de moştenire se consideră venit impozabil al nerezidentului. În materia succesorală există mai multe momente juridice distincte, care nu sunt echivalente din punct de vedere juridic şi temporal: • data deschiderii moştenirii; • data acceptării moşteniri; • data eliberării certificatului de moştenitor; • data înregistrării dreptului dobândit în registrul de publicitate corespunzător. Aceeaşi problemă se constată şi în cazul donaţiilor. În cazul contractului de donaţie, momentul încheierii actului juridic şi momentul înregistrării dreptului de proprietate pot să nu coincidă. În cazul bunurilor imobile, dreptul dobândit este supus formalităţilor de publicitate prevăzute de lege, iar în cazul altor bunuri transmiterea poate avea loc potrivit regulilor specifice naturii bunului.	

			Prin urmare, nu este clar dacă obligaţia fiscală a donatarului nerezident apare: • la data autentificării contractului; • la data înregistrării dreptului; • sau un alt moment determinat. În lipsa stabilirii exprese a obiectului impunerii şi a momentului naşterii obligaţiei fiscale, nu poate fi determinat cu suficientă certitudine nici momentul la care urmează să fie verificat statutul fiscal al beneficiarului şi nici momentul la care ia naştere obligaţia de declarare şi achitare. Aceste elemente constituie componente esenţiale ale mecanismului fiscal şi urmează a fi reglementate expres prin lege. Un alt aspect ţine de, incertitudinea mecanismului de reţinere a impozitului. Or, art. 91 alin. (1) din Codul fiscal (în proiect) utilizează noţiunea de „plăţi direcţionate spre achitare”. Această formulare este adaptată raporturilor juridice în care există o persoană care efectuează o plată către nerezident. în cazul donaţiei sau al moştenirii nu există o asemenea plată. În cazul succesiunii nu se efectuează o plată moştenitorului, iar prin certificatul de moştenitor nu se transmite nemijlocit patrimoniul defunctului şi în acesta nu se specifică valoarea lui. Certificatul de moştenitor constată drepturile succesorale ale persoanei îndreptăţite asupra patrimoniului defunctului, care include atât activele cât şi pasivele. În cazul donaţiei de bunuri nu se efectuează nici o plată către donatar. Astfel, în actuala redacţie a proiectului, nu este clar care este baza	

			valorică ce urmează să fie utilizată (la care se va aplica cota impozitului pe venit în mărime de 12%). Cu titlu de exemplu, în cazul unui bun imobil, pot exista concomitent mai multe valori, precum: • valoarea indicată de părţi; • valoarea cadastrală; • valoarea de piaţă. De menţionat că, în materia succesorală, patrimoniul dobândit poate fi grevat de datorii sau alte obligaţii. Din aceste considerente, urmează de concretizat dacă impozitul se aplică asupra valorii brute a bunurilor sau asupra valorii patrimoniale nete dobândite de moştenitor. Reieşind din prevederile art. 71 şi art. 91 din Codul fiscal (în proiect), precum şi cele invocate mai sus, considerăm importantă stabilirea corelaţiei între obiectul impunerii şi mecanismul de percepere a impozitului. Ţinând cont că baza impozabilă reprezintă un element determinant al obligaţiei fiscale, criteriul de evaluare urmează să rezulte cu suficientă precizie din norma legală, inclusiv în ceea ce priveşte raportul dintre activul şi pasivul succesoral. Potrivit proiectului, ca regulă generală, legea urmează să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2027. În acest sens, proiectul nu oferă însă o soluţie expresă pentru succesiunile deschise anterior acestei date, dar în cadrul cărora certificatul de moştenitor va fi eliberat după 1 ianuarie 2027. Spre exemplu, dacă decesul persoanei a survenit în anul 2026, iar certificatul de moştenitor va fi eliberat în anul 2027, nu rezultă cu suficientă claritate	

			dacă noua obligaţie fiscală va fi aplicabilă. Pentru evitarea aplicării retroactive sau neuniforme a normei fiscale, propunem completarea proiectului cu o dispoziţie tranzitorie expresă, după cum urmează: „Prevederile art. 71 alin. (1) lit. w), în partea ce ţine de patrimoniul primit cu titlu de moştenire, se aplică succesiunilor deschise după data intrării în vigoare a prezentei legi.”. Considerăm necesară menţinerea acestei dispoziţii tranzitorii în mod expres în textul legii, deoarece permite delimitarea situaţiilor juridice constituite anterior intrării în vigoare a noii norme şi exclude transferarea asupra momentului eliberării certificatului de moştenitor a unui efect fiscal care nu rezultă expres din lege. Urmare celor expuse, în scopul remedierii obiecţiilor se propune aplicarea uneia dintre următoarele soluţii: i. Excluderea modificărilor art. 71 alin. (1) şi art. 91 alin. (1) din Codul fiscal (din proiect); sau ii. Revizuirea conceptuală a textului din art. 71 alin. (1) lit. w) din Codul fiscal (din proiect), pentru a asigura un tratament egal cu persoanele scutite de impozit conform art. 40 Cod fiscal; sau iii. Menţinerea mecanismului de impozitare a patrimoniului primit cu titlu de donaţie sau de moştenire, doar în situaţiile în care persoanele vizate sunt cetăţeni străini. Oricare din soluţiile propuse trebuie să fie analizată inclusiv din perspectiva corelării prevederilor art. 71 alin. (1) şi art. 91 alin. (1) din Codul fiscal (din proiect).	

Articolul 71. Domeniul de aplicare În scopul aplicării măsurilor tarifare şi netarifare stabilite de legislaţia ce reglementează domenii specifice privind schimbul de mărfuri, valoarea în vamă a mărfurilor se determină în conformitate cu art.72 şi 80.	13. Articolul 71 alineatul (1): 13.2. se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”.	**AGCC**	Cu privire la art. II pct. 13.2 din proiect, prin care art. 71 alin. (1) din Codul fiscal se completează cu lit. w), cu textul *„patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire”* considerăm necesară reexaminarea prevederii propuse, în vederea asigurării unei corelări clare și neechivoce a acesteia cu prevederile art. 5, art. 20 și art. 91 din Codul fiscal, în special în ceea ce privește regimul fiscal aplicabil patrimoniului primit cu titlu de donație sau de moștenire de către persoanele fizice care au statut de nerezident fiscal. Potrivit art. 5 pct. 5) și 6) din Codul fiscal, calitatea de rezident sau nerezident se determină în funcție de criteriile de rezidență fiscală stabilite de legislație și nu este condiționată de cetățenia persoanei. Astfel, o persoană poate deține cetățenia Republicii Moldova și, concomitent, în sensul legislației fiscale, să aibă statut de nerezident. De exemplu, persoana fizică care nu întrunește condițiile de rezidență prevăzute la art. 5 pct. 5) lit. a), inclusiv criteriul privind aflarea pe teritoriul Republicii Moldova cel puțin 183 de zile pe parcursul anului fiscal, poate avea statut de nerezident fiscal, fără ca aceasta să piardă cetățenia Republicii Moldova. În acest context, considerăm că utilizarea în art. 71 alin. (1) a noțiunii de „nerezident” nu poate fi interpretată ca referindu-se exclusiv la cetățenii străini. Criteriul utilizat de această normă este statutul fiscal al persoanei, dar nu cetățenia acesteia. Notăm că, textul propus la art. 71 alin. (1) Cod fiscal, nu conține nicio excepție în ceea ce privește cetățenii Republicii Moldova care au statut de nerezident fiscal. În lipsa unei asemenea excepții, există riscul ca	**<u>Se acceptă</u>** prin revizuirea redacției în vederea aducerii mai multe claritate Astfel, se reiterează că modificarea propusă la articolul 71 vizează situația moștenirilor primite de persoane care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova și care, totodată, nu au statut de rezident fiscal al Republicii Moldova, respectiv persoanele care nu îndeplinesc criteriile de rezidență fiscală prevăzute de legislație. Prin urmare, cetățenii Republicii Moldova din diaspora care primesc o moștenire nu sunt vizați de o nouă taxă pe moștenire prin politica fiscală 2027. Faptul că un cetățean al Republicii Moldova se află în afara țării pentru o perioadă mai mare de 183 de zile nu anulează, prin el însuși, prevederea articolului 20 privind caracterul neimpozabil al moștenirii primite de cetățenii Republicii Moldova.

			prevederea propusă să fie interpretată în sensul că patrimoniul primit prin donație sau moștenire de către orice persoană fizică nerezidentă, inclusiv de către un cetățean al Republicii Moldova care are statut de nerezident fiscal, reprezintă venit al nerezidentului obținut din Republica Moldova. O asemenea interpretare ridică probleme de corelare cu art. 20 lit. i) din Codul fiscal, care stabilește veniturile care nu constituie obiect al impunerii în scopul impozitului pe venit, inclusiv patrimoniul primit cu titlu de donație sau de moștenire. Astfel, în cazul unui cetățean al Republicii Moldova care are statut de rezident fiscal, patrimoniul primit prin moștenire sau donație beneficiază de regimul prevăzut la art. 20 din Codul fiscal. În același timp, în cazul în care aceeași persoană are statut de nerezident fiscal, formularea propusă la art. 71 alin. (1) lit. w) ar putea conduce la includerea patrimoniului respectiv în categoria veniturilor nerezidentului obținute din Republica Moldova. Din textul proiectului nu rezultă cu suficientă claritate dacă intenția autorului este ca patrimoniul primit cu titlu de donație sau moștenire de către un cetățean al Republicii Moldova care are statut de nerezident fiscal să rămână neimpozabil în condițiile art. 20 sau, dimpotrivă, să fie inclus în categoria veniturilor prevăzute la art. 71 și să fie supus mecanismului de impozitare aplicabil nerezidenților. Prin coroborarea art. 71 alin. (1) lit. w) cu art. 91 alin. (1), în lipsa unei excluderi exprese, poate rezulta interpretarea potrivit căreia patrimoniul primit prin donație sau moștenire de către un cetățean al Republicii Moldova care are statut de	

			nerezident fiscal intră în categoria veniturilor nerezidentului prevăzute la art. 71 și, respectiv, poate fi supus mecanismului de impozitare prevăzut la art. 91. Precizăm că, art. 20 și art. 71 din Codul fiscal, au obiect de reglementare normativ distinct: art. 20 reglementează veniturile care nu constituie obiect al impunerii, în timp ce art. 71 stabilește categoriile de venituri ale nerezidenților considerate obținute din Republica Moldova. În cazul în care intenția autorului proiectului este ca patrimoniul primit cu titlu de donație sau moștenire de către cetățenii Republicii Moldova să nu fie impozitat indiferent de statutul acestora de rezident sau nerezident fiscal, această intenție urmează să fie reflectată în mod expres în textul Codului fiscal. Există riscul unor practici neuniforme de aplicare a legislației, inclusiv în situațiile în care dobândirea patrimoniului prin moștenire sau donație este perfectată prin intermediul notarului. În cazul în care intenția autorului proiectului este ca patrimoniul primit cu titlu de donație sau moștenire de către cetățenii Republicii Moldova să rămână neimpozabil indiferent de statutul acestora de rezident sau nerezident fiscal, considerăm necesară instituirea expresă, în art. 71 alin. (1) lit. w), a unei excepții pentru cetățenii Republicii Moldova. În acest sens, ***propunem ca textul art. 71 alin. (1) lit. w) să fie reformulat după cum urmează:*** *„w) patrimoniul primit cu titlu de donație sau de moștenire, cu excepția patrimoniului primit cu titlu de donație sau de moștenire de către cetățenii Republicii Moldova, indiferent de*	

			statutul acestora de rezident sau nerezident fiscal.”.	
		Avocatul Poporului	**Impozitarea nerezidenților** (art.71): Impozitarea cu 12% a patrimoniului primit cu titlu de donație sau moștenire de către nerezidenți. Aplicarea cotei de 12% asupra patrimoniului dobândit cu titlu de donație sau moștenire de către persoanele nerezidente necesită o evaluare suplimentară a incidenței asupra persoanelor care, deși sunt cetățeni ai Republicii Moldova, au statut de nerezident fiscal, precum și a efectelor asupra transmiterii patrimoniului familial, pentru a se asigura că măsura este justificată și proporțională cu obiectivul fiscal urmărit.	**A se vedea argumente mai sus**
Articolul 71. Domeniul de aplicare În scopul aplicării măsurilor tarifare şi netarifare stabilite de legislaţia ce reglementează domenii specifice privind schimbul de mărfuri, valoarea în vamă a mărfurilor se determină în conformitate cu art.72 şi 80.	13. Articolul 71 alineatul (1): 13.2. se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”.	**Sidorenco Maxim**	Una din modificările legislative propuse prin proiectul de lege în cauză vizează regimul de impozitare nerezidenților, fiind propusă extinderea listei veniturilor impozabile în raport cu nerezidenți prin includerea patrimoniului primit cu titlu de donație sau de moștenire drept sursă de venit impozabil – art. II pct. 13.2. care prevede că art. 71 al. (1) Cod Fiscal se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”.Această soluție legală deja a provocat mai multe opinii negative în societate civilă, și alăturîndu-mă parțial la acele opinii, intervin cu prezenta propunere în care accentuez anumite aspecte esențiale care nu au fost elucidate anterior. În conformitate cu art. 16 al. (2) al Constituției RM, toţi cetățenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine	**A se vedea argumente mai sus**

			etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. Potrivit art. 19 al. (1) al Constituției RM, cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege. Conform art. 46 al. (1) al Constituției RM, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Conform art. 58 al Constituției RM, sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale. De asemenea, conform art. 54 al. (2) și (4) al Constituției RM, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției … (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. Deoarece se propune de a institui un regim diferențiat de impozitare în dependență de reședință fiscală/cetățenie în ceea ce privește moștenirea/primirea în dar a bunurilor, această diferențierea urmează fi argumentată în mod clar și concret, urmează fi motivat scopul legitim al măsurii propuse și proporționalitatea acesteia. În nota de fundamentare la proiectul de lege aceste aspecte sunt	

			omise, autorii acestei note s-au limitat doar la relatarea esenței modificărilor propuse, fără prezentarea argumentelor privitor la necesitatea implementării acestei măsuri, dar și impactul introducerii ei (cheltuieli de administrare a impozitelor nou instituite, veniturile așteptate, procedurile care urmează fi implementate în legătură cu proiectul de lege, analiza coraportului beneficiilor și neajunsurilor soluției propuse). Pe de altă parte, Constituția RM cuprinde mai multe norme cu privire la egalitatea persoanelor în fața legii și protecției proprietății, normele cu care soluția privind impunerea cu impozit pe venit pe criteriul reședinței fiscale/cetățeniei - intră în contradicție. Se poate de vorbit chiar de faptul că statul riscă să instituie un regim fiscal discriminatoriu, criteriul de discriminare fiind cetățenia și reședință fiscală a moștenitorului/donatarului, în timp ce conform practiciii unanim recunoscute se admite o diferențiere doar în dependență de gradul de rudenie cu defunctul (conform informației de mai jos). În așa caz, pot apărea situațiile absurde cînd două persoane fizice, rude de același grad (frați, surori) cu defunctul, vor moșteni părți egale din aceeași avere succesorală, însă în cazul în care un frate nu va fi rezident/cetățean al RM fața de acesta va fi aplicată cota impozitului pe venit (12%), pe cînd cel rezident nu va fi obligat să achite careva impozite. Această situație remarcă violare expresă a principiului drepturilor egale ale moștenitorilor de același grad în coraport cu averea succesorală.	

			De menționat, că țările Uniunii Europene prevăd impunerea cu impozitele pe venit a averii moștenite, și chiar unele au implementat cote de impozitare diferențiate, însă toate acestea se aplică doar în dependența de grad de rudenie al moștenitorului cu defunctul, ci nu pe criteriu de domiciliu sau cetățenie. În mai mult de 8 statele-membri ai Uniunii Europene – Austria, Bulgaria, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, Portugalia, România, averea succesorală nu se impune cu careva impozite. Mai mult, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, o diferență de tratament în materie fiscală care intră în domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 trebuie să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă și să respecte cerința proporționalității; în cazul unei diferențe bazate pe statutul de rezident sau pe un alt statut personal, statul trebuie să justifice existența unei asemenea diferențe. Pe cauza DARBY v. SWEDEN (Cererea nr. 11581/85, hotărîre din 23.10.1990), alin. 30-33, Curtea Europeană a constatat că articolul 1 din Protocolul nr. 1, al doilea paragraf, stabilește că obligația de plată a impozitului intră în domeniul său de aplicare. În consecință, articolul 14 este, de asemenea, aplicabil. Articolul 14 protejează persoanele aflate în situații similare împotriva discriminării în exercitarea drepturilor care le revin în temeiul Convenției și al Protocoalelor sale. Cu toate acestea, o diferență de tratament aplicată uneia dintre aceste persoane va fi discriminatorie doar dacă „nu are o justificare obiectivă și rezonabilă”, adică dacă nu urmărește un „scop legitim” și dacă nu există un	

			„raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit a fi realizat". Analizînd cazul reclamantului care a contestat regimul fiscal căruia a fost supus în mod diferențiat fața de rezidenți ai statului pîrît, Curtea Europeana a constatat că măsura contestată nu poate fi considerată ca având un scop legitim în temeiul Convenției și că a avut loc o încălcare a articolului 14 din Convenție coroborat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1. Avînd în vedere numărul esențial al cetățenilor Republicii Moldova care s-au instalat în țările străine, și că mai mulți copii ai celor care au emigrat în alte țări nu au sau vor avea cetățenia Republicii Moldova, inclusiv din cauza procedurilor complexe de recunoaștere/redobîndire a cetățeniei, ori din cauză că unele țări străine nu permit cetățenie dublă la obținerea primei cetățenii de către copil, acest criteriu discriminatoriu poate avea un impact grav și de lungă durată asupra drepturilor civile și asupra societății civile în total. În cele din urmă, țin să subliniez și aspectul economic important al acestei soluții legale: prin aceasta se afectează climatul investițional din RM, dat fiind că se instituie o cota de impozit suplimentară pentru investitori străini și moștenitorii acestora, ceea ce poate constitui un obstacol suplimentar la atragerea ulterioară a investițiilor străine, în condițiile în care investitorul străin nu va putea să transmită liber dreptul de proprietate asupra investițiilor sale moștenitorilor/donatarilor săi, fără ca să poarte sarcini excesive și disproporționate. Acest tratament fiscal de fapt se abate de la proces de	

			armonizare a legislației RM cu țările europene, fiind și din acest punct de vedere nefavorabil și inoportun. În contextul celor expuse mai sus, propun excluderea art. II pct. 13.2., care prevede că art. 71 al. (1) Cod Fiscal se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „w) patrimoniul primit cu titlu de donaţie sau de moştenire.”, - din proiectul de lege vizat.	
Articolul 79[3]. Prevederi speciale privind tratatele internaţionale (2) Pentru aplicarea prevederilor tratatelor internaţionale, persoana fizică nerezidentă are obligaţia de a prezenta plătitorului de venit, până la data achitării venitului, certificatul de rezidenţă pe suport de hârtie în original şi/sau în formă electronică, eliberat de autoritatea competentă din statul său de rezidenţă. Persoana juridică nerezidentă, pentru a-şi confirma rezidenţa, prezintă plătitorului de venit copia certificatului de rezidenţă sau a documentului ce atestă înregistrarea acesteia în ţara sa de rezidenţă, sau a extrasului de pe pagina web oficială a autorităţii din statul de rezidenţă ce atestă rezidenţa fiscală ori înregistrarea persoanei juridice. Documentul ce atestă rezidenţa emis într-o limbă străină se prezintă plătitorului de venit cu traducere în limba română, cu excepţia celui emis în limba engleză sau în limba rusă. Certificatul de rezidenţă este valabil pentru anul/anii pentru care a fost emis, cu excepţia situaţiei în care se schimbă condiţiile de rezidenţă. Certificatul de rezidenţă emis pentru o perioadă fiscală este aplicabil şi pe perioada primelor 60 de zile ale		**ATIC**	Propunem următoarele ajustări: ”…Completarea enunțului "Documentul ce atestă rezidența emis într-o limbă străină se prezintă plătitorului de venit cu traducere în limba de stat d**<u>e către un traducător autorizat</u>**, cu excepția celui emis în limba engleză sau în limba rusă…" 2.completarea penultimului enunț cu sintagma: Certificatul de rezidență **<u>și alte documente ce atestă rezidența fiscală</u>** emise pentru o perioadă fiscală sunt aplicabile și pe perioada primelor 60 de zile ale perioadei fiscale următoare, cu excepția situației în care se schimbă condițiile de rezidență. **Argumentare:** La moment nu este clar: traducerea trebuie efectuată de către un traducător autorizat, sau entitatea poate de sine stătător sa traducă documentul utilizând traducătoarele on-line. Propunem de a completa enunțul pentru a avea o claritate, deoarece tot în acest aliniat se permite prezentarea și altor tipuri de documente pentru confirmarea rezidentei, dar la următorul enunț unde este specifica valabilitatea timp de 60 de zile și anul următor este expres indicat doar "certificatul de rezidenta". Astfel este necesara aceasta completarea odată ce a fost permisa	**<u>Nu se acceptă</u>** Impunerea obligatorie a traducerii de către un traducător autorizat pentru toate documentele de rezidență emise în limbi străine poate genera costuri și sarcini administrative suplimentare fără a fi proporțională cu riscul fiscal urmărit. În partea ce vizează extinderea perioadei de aplicabilitate de 60 de zile la toate documentele care atestă rezidența fiscală, considerăm că propunerea nu este oportună fără stabilirea unor criterii clare privind natura, emitentul și forța juridică a acestor documente. Nu toate documentele justificative privind rezidența fiscală sunt echivalente unui certificat de rezidență emis de autoritatea fiscală competentă și nu toate reflectă în mod necesar situația fiscală a contribuabilului pentru aceeași perioadă. Extinderea automată a valabilității poate genera riscul aplicării tratamentului fiscal prevăzut de convențiile internaționale în baza unor documente care nu mai corespund situației reale a beneficiarului.

perioadei fiscale următoare, cu excepţia situaţiei în care se schimbă condiţiile de rezidenţă. În cazul în care certificatul de rezidenţă nu a fost prezentat, se vor aplica prevederile legislaţiei fiscale din Republica Moldova.			prezentarea și a altor tipuri de documente.	
Articolul 87. Termenele, modul, forma şi locul achitării impozitului (1[1]) Prin derogare de la prevederile alin.(1) din prezentul articol, întreprinderile care în ultima zi a perioadei fiscale au cel mult 249 de salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 de milioane de lei sau au cel mult 249 de salariaţi şi deţin active totale de până la 100 de milioane de lei pot achita impozitul pe venit calculat, până la data de 25 a lunii următoare lunii în care au fost plătite dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote părţi, din profitul obţinut în perioadele fiscale 2023?2026 inclusiv. Suma impozitului pe venit spre achitare din impozitul pe venit calculat pentru perioadele fiscale 2023?2026 inclusiv se determină prin aplicarea proratei faţă de suma impozitului pe venit calculat pentru perioada fiscală din venitul impozabil aferent perioadei fiscale respective. Prorata se aproximează, conform regulilor matematice, până la două semne după virgulă şi se determină prin aplicarea următorului raport: a) la numărător se indică valoarea dividendelor achitate (înainte de reţinerea impozitului pe venit conform art.90[1] şi 91); b) la numitor se indică valoarea totală a profitului până la impozitare reflectat în situaţiile financiare	La articolul 87 alineatul (1[1]) textul „100 de milioane de lei” se substituie cu textul „200 de milioane de lei” în ambele cazuri, și textul „2023-2026” se substituie cu textul „2023-2029” în ambele cazuri.	**AmCham**	Facilitatea pentru profitul nedistribuit Referința exactă în proiect: Art. II pct. 15 și 16 din proiect – art. 84 alin. (6) și art. 87 alin. (1[1]) din Codul fiscal. Din perspectiva sectorului productiv, AmCham apreciază pozitiv extinderea mecanismului privind profitul nedistribuit până în 2029 și majorarea plafonului de eligibilitate de la 100 de milioane de lei la 200 de milioane de lei. Pentru întreprinderile industriale, această facilitate are un efect real asupra lichidității și a capacității de investiție. Având în vedere că investițiile industriale pot avea perioade de recuperare de 5–10 ani, se propune transformarea facilității într-un mecanism permanent sau, cel puțin, garantarea acesteia pentru o perioadă de minimum 5 ani.	**Nu se acceptă** Extinderea perioadei de aplicare până în anul 2029 asigură deja un orizont multianual pentru planificarea investițiilor și oferă contribuabililor un nivel rezonabil de predictibilitate fiscală. În același timp, menținerea unei facilități fiscale pe termen nelimitat trebuie condiționată de evaluarea periodică a eficienței acesteia și a impactului asupra veniturilor bugetare
		Viorica Rotaru	Revin insistent să fie făcute corectări în mecanismul de amânare a achitării impozitului pe venit conform articolului 87 (1[1]) din Codul fiscal. 1. Norma actuală nu prevede ce se întâmplă când, folosind amânarea achitării impozitului, profitul anului respectiv este folosit pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți. Partea de impozit pe venit aferentă acestui profit nu va fi achitată niciodată la stat. Apare confuzie și risc de interpetări diferite. Propun ca art. 87 (1[1]) să fie înlocuit "în care au fost plătite dividende" cu "în care a fost folosit profitul".	**Se acceptă** în redacția propusă de autor

pentru perioada fiscală din care se achită dividende. Opţiunea de aplicare a prezentului alineat se realizează prin prezentarea declaraţiei în termenul stabilit la art.83. Prevederile prezentului alineat nu se aplică întreprinderilor individuale, gospodăriilor ţărăneşti, rezidenţilor zonelor economice libere, rezidenţilor Portului Internaţional Liber "Giurgiuleşti", rezidenţilor Aeroportului Internaţional Liber "Mărculeşti", rezidenţilor parcurilor pentru tehnologia informaţiei, agenţilor economici care aplică regimul fiscal stabilit în cap. 7^1, agenţilor economici care desfăşoară activităţi financiare şi de asigurări prevăzute în secţiunea K a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei, precum şi agenţilor economici care desfăşoară activităţi prevăzute în secţiunea G a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei, care în ultima zi a perioadei fiscale au mai mult de 49 de salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri mai mare de 50 de milioane de lei sau au mai mult de 49 de salariaţi şi deţin active totale mai mult de 50 de milioane de lei.		**Asociația Producătorilor de Carne de Porc**	**Cu privire la modificarea art. 87 alin. (1^1) din Codul fiscal** Proiectul propune majorarea plafonului de la 100 la 200 milioane lei și extinderea perioadei de aplicare a mecanismului aferent profitului nedistribuit până în anul 2029. Apreciem pozitiv extinderea perioadei, însă considerăm că un plafon valoric rigid poate penaliza întreprinderile care cresc tocmai prin investiții productive. În agricultură și zootehnie, investițiile în hale, ferme suine, incubatoare, silozuri, depozite și echipamente pot majora rapid valoarea activelor fără ca întreprinderea să dobândească automat lichiditatea specifică unei companii mari. Din acest motiv, propunem excluderea plafonului valoric și raportarea facilității la categoria IMM potrivit legislației speciale. În subsidiar, propunem ca investițiile în active productive să nu fie incluse la determinarea plafonului.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Plafonul valoric, chiar dacă generează efecte de graniță pentru întreprinderi aflate în plină expansiune investițională, este singurul criteriu obiectiv și greu de eludat pentru a delimita beneficiarii vizați de facilitate. Majorarea sa (100→200 mil. lei), deja prevăzută în proiect, este răspunsul proporțional la creșterea economică generală — eliminarea lui completă sau excluderea activelor productive din calcul ar transforma o măsură de sprijin pentru IMM într-un instrument disponibil și marilor investitori din sectoarele capital-intensive.
		ACAP	Propunerea: excluderea textului: „[…] precum şi agenţilor economici care desfăşoară activităţi prevăzute în secţiunea G a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei, care în ultima zi a perioadei fiscale au mai mult de 49 de salariaţi şi realizează o cifră anuală de afaceri mai mare de 50 de milioane de lei sau au mai mult de 49 de salariaţi şi deţin active totale mai mult de 50 de milioane de lei.” Argument: Considerăm necesară eliminarea acestei restricții, întrucât	**<u>Nu se acceptă</u>** Menținerea acestei restricții este justificată prin necesitatea aplicării unui tratament fiscal proporțional cu specificul și riscurile aferente activităților comerciale desfășurate de agenții economici din secțiunea G a Clasificatorului activităților din economia Moldovei. Sectorul comerțului se caracterizează prin volume semnificative de tranzacții, circulația rapidă a mărfurilor și riscuri sporite asociate evidenței veniturilor,

			criteriile generale de eligibilitate prevăzute la art. 87 alin. (11) sunt suficiente pentru delimitarea întreprinderilor cărora li se aplică mecanismul respectiv, iar instituirea unor praguri suplimentare exclusiv pentru agenții economici din secțiunea G generează un tratament fiscal diferențiat în funcție de sectorul de activitate, fără o justificare obiectivă raportată la scopul normei. Totodată, în cazul comerțului, cifra de afaceri reflectă în mare măsură volumul de mărfuri tranzacționate și necesarul de capital circulant și, prin urmare, nu poate fi considerată, în sine, un indicator suficient al profitabilității sau al capacității reale de plată a impozitului. Deasemenea, recomandăm că noțiunea de «cifră anuală de afaceri», utilizată pe parcursul textului Codului fiscal, să fie corelată/unificată cu noțiunea de «cifră de afaceri netă» prevăzută în Legea contabilității, inclusiv în proiectul de modificare a acesteia care este supus discuțiilor. Argument: Cu alte cuvinte, autorul propune ca aceeași noțiune de „cifră de afaceri" să aibă același conținut juridic și contabil în ambele acte normative, pentru a evita interpretări diferite sau neclarități în aplicare.	documentării operațiunilor și conformării fiscale.În acest context, criteriile suplimentare privind numărul de salariați, cifra de afaceri și valoarea activelor permit delimitarea întreprinderilor comerciale cu o anumită dimensiune economică și reduc riscul utilizării mecanismului fiscal de către contribuabili care, prin amploarea activității lor, necesită un nivel mai ridicat de monitorizare și control fiscal. Totodată, stabilirea unor criterii diferențiate pentru agenții economici din secțiunea G nu reprezintă, în sine, un tratament fiscal nejustificat, dacă diferența de reglementare este fundamentată pe particularitățile obiective ale sectorului și pe riscurile fiscale specifice acestuia. Aplicarea uniformă a criteriilor generale tuturor sectoarelor ar putea să nu țină cont de aceste particularități. Prin urmare, eliminarea restricției ar putea extinde nejustificat aria contribuabililor eligibili, inclusiv asupra unor agenți economici de dimensiuni considerabile din sectorul comerțului, și ar putea diminua eficiența mecanismului de control și prevenire a riscurilor fiscale
		Viorica Rotaru	Am constatat că folosirea în calcul a numitorului "profitul până la impozitare" duce întotdeauna la situația în care, după ce este distribuit tot profitul sub formă de dividende, rămâne sold neachitat al impozitului pe venit aferent perioadei respective. Din nou apare confuzia fără răspuns ce e mai departe de făcut cu acest sold? Prorata e un calcul matematic dar nu un concept și constat că formula inițială în vigoare pe anii 2023-2024 a	**Nu se acceptă** Profitul net al perioadei de gestiune din situația profit pierdere se determină ca diferența dintre profitul pînă la impozitare și cheltuielile privind impozitul pe venit. Astfel, având în vedere faptul că aplicarea mecanismului de impozitare respectiv nu implică cheltuielile privind impozitul pe venit, suma profitului net urmează să corespunde sumei profitului până la impozitare.

			fost cea corectă. Raționamentul de a schimba numitorul nu corespunde situației. Ca să fie tot impozitul calculat numitorul și numărătorul trebuie să fie egali, adică coeficientul final (prorata) să fie egal cu 1. ”Profitul până la impozitare” = ”dividende” + ”impozitul pe venit calculat” Formula corectă ar fi ”dividende distribuite/profit net”, deoarece ”dividende distribuite” = ”profit net”. De aceea este nevoie de înlocuit la punctul a) "profitul până la impozitare" cu "profitul net".	
		Partidul Social Democrat European	Excluderea gospodăriilor țărănești de la stimulentul de reinvestire cu cotă 0% Problema: statul cere un efort contributiv mai mare de la fermierul de familie, dar îi refuză exact instrumentul compensatoriu oferit restului economiei. Argument economic: cota 0% pe profitul reinvestit este singurul instrument din tot proiectul care încurajează direct investiția privată; excluderea explicită a unui sector de la singurul instrument de stimulare a investițiilor, în același timp în care i se crește impozitul, este echivalentul economic al unei taxe suplimentare, nedeclarate ca atare. PROPUNEREA PSDE: includerea gospodăriilor țărănești în regimul de cotă 0% pentru profitul reinvestit, în aceleași condiții ca restul economiei.	**<u>Nu se acceptă</u>** Potrivit art.2 alin.(1) și art.7 alin.(1) lit.g) din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier), gospodăria țărănească este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai gospodăriei țărănești), având ca scop obţinerea de produse agricole, prelucrarea lor primară, comercializarea cu preponderenţă a propriei producţii agricole. Gospodăria țărănească are dreptul să dispună de produsele și de veniturile sale. Totodată, art.9 alin.(2) și art.17 alin.(1) lit.c) din Legea nr.1353/2000 stabilește că o persoană fizică poate fi fondatorul (membrul) numai al unei gospodării țărăneşti. Membrul gospodăriei ţărăneşti este în drept să ceară cota sa din produsele şi veniturile gospodăriei. Întreprinderea individuală nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică întreprinzător individual. Patrimoniul întreprinderii individuale

				este inseparabil de bunurile personale ale antreprenorului Prin urmare, dat fiind faptul că, gospodăria țărănească are statut de persoană fizică, aceasta nu poate efectua repartizarea dividendelor către fondator, astfel încât venitul rămas după impozitarea la cota de 7% din venitul impozabil al gospodăriei țărănești, stabilită în art.15 lit.c) din Cod, reprezintă patrimoniul gospodării țărănești care este inseparabil de bunurile personale ale fondatorului. Respectiv, gospodăria țărănească u poate fi eligibilă pentru mecanismul de amânare a achitării impozitului pe venit care este condiționat cu repartizarea profiturilor sub formă de dividende.
		EBA	**Revizuirea conceptuală a mecanismului de impozitare a profitului nedistribuit prevăzut la art. 87 alin. (11) din Codul fisca**l - Salutăm intenția autorilor proiectului de a majora plafonul valoric prevăzut de art. 87 alin. (11) din Codul fiscal de la 100 milioane lei la 200 milioane lei și de a extinde perioada de aplicare a mecanismului aferent profitului nedistribuit până în anul 2029. Considerăm, însă, că stabilirea unui plafon valoric rigid poate limita efectul stimulativ al mecanismului pentru întreprinderile care realizează investiții semnificative în dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție. Astfel, solicităm examinarea posibilității eliminării plafonului valoric pentru întreprinderile din sectorul agricol care se încadrează în categoria IMM potrivit legislației în vigoare. În subsidiar, propunem ca investițiile efectuate în active productive să nu fie incluse la	**<u>Nu se acceptă</u>** Majorarea plafonului de la 100 la 200 milioane lei reprezintă deja o extindere semnificativă a sferei de aplicare a mecanismului. Eliminarea plafonului pentru întreprinderile agricole din categoria IMM ar putea conduce la diminuarea suplimentară și dificil de estimat a veniturilor bugetare din impozitul pe venit. Totodată, acordarea unui regim preferențial întreprinderilor agricole care se încadrează în categoria IMM ar crea un tratament fiscal distinct față de IMM-urile din alte sectoare care efectuează investiții similare. Dacă scopul mecanismului este stimularea **reinvestirii profitului și a investițiilor productive**, criteriul determinant ar trebui să fie natura investiției și efectul economic al acesteia, și nu sectorul în care activează întreprinderea. În caz contrar, există riscul fragmentării regimului fiscal și al apariției unor

			determinarea plafonului prevăzut la art. 87 alin. (11) din Codul fiscal. Totodată, considerăm oportun ca acest mecanism să beneficieze de un orizont legislativ mai lung. Investițiile industriale au perioade de recuperare care pot depăși 5–10 ani, iar deciziile investiționale necesită stabilitate și predictibilitate fiscală. Astfel, propunem examinarea posibilității transformării facilității într-un mecanism permanent sau, cel puțin, garantarea acestuia pentru o perioadă de minimum cinci ani.	solicitări similare din partea altor sectoare economice. La fel, propunerea ca investițiile în active productive să nu fie luate în calcul la determinarea plafonului ar putea avea ca efect majorarea substanțială, în practică, a valorii facilității fiscale, fără o limită clară. Mai mult, ar putea apărea dificultăți privind delimitarea activelor care pot fi considerate „productive", ceea ce ar genera probleme de interpretare și aplicare, precum și riscul clasificării unor investiții în această categorie în scopul obținerii facilității fiscale. În partea ce ține de instituirea mecanismului permanent, menționăm că o facilitate fiscală instituită pentru stimularea investițiilor ar trebui să fie supusă periodic evaluării pentru a determina dacă beneficiile economice generate justifică veniturile bugetare la care statul renunță. În opinia Ministerului, extinderea mecanismului până în 2029 oferă deja un orizont suficient pentru mediul de afaceri și permite evaluarea efectelor acestuia. Instituirea unui mecanism permanent ar reduce posibilitatea autorităților de a-l ajusta în funcție de evoluția economiei, a investițiilor și a situației bugetare.
		Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe	Excluderea gospodăriilor țărănești de la cota 0% pe profitul reinvestit O parte importantă a suprafețelor pomicole din Republica Moldova este exploatată sub formă de gospodărie țărănească (GȚ) — forma juridică tipică pentru afacerile agricole de familie. Proiectul exclude explicit gospodăriile țărănești de la regimul de cotă 0% aplicat profitului reinvestit, comparativ cu alte forme	**<u>Nu se acceptă</u>** Potrivit art.2 alin.(1) și art.7 alin.(1) lit.g) din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier), gospodăria ţărănească este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai gospodăriei ţărănești), având ca scop obţinerea de produse agricole, prelucrarea lor primară,

			organizatorico-juridice. Excluderea gospodăriilor țărănești pomicole de la acest instrument, în același timp în care i se majorează impozitul pe venit de la 7% la 12%, echivalează economic cu o taxă suplimentară nedeclarată exact asupra categoriei de fermieri cu cea mai mică capacitate de a accesa finanțare bancară alternativă. Propunere: solicităm includerea GȚ pomicole în regimul de cotă 0% pentru profitul reinvestit, în condițiile art. 3, alin. (2) din Legea nr. 1353/2000 privind gospodăriile ţărăneşti (de fermier).	comercializarea cu preponderență a propriei producţii agricole. Gospodăria ţărănească are dreptul să dispună de produsele şi de veniturile sale. Totodată, art.9 alin.(2) și art.17 alin.(1) lit.c) din Legea nr.1353/2000 stabilește că o persoană fizică poate fi fondatorul (membrul) numai al unei gospodării ţărăneşti. Membrul gospodăriei ţărăneşti este în drept să ceară cota sa din produsele şi veniturile gospodăriei. Întreprinderea individuală nu este persoană juridică şi se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică întreprinzător individual. Patrimoniul întreprinderii individuale este inseparabil de bunurile personale ale antreprenorului Prin urmare, dat fiind faptul că, gospodăria țărănească are statut de persoană fizică, aceasta nu poate efectua repartizarea dividendelor către fondator, astfel încât venitul rămas după impozitarea la cota de 7% din venitul impozabil al gospodăriei țărănești, stabilită în art.15 lit.c) din Cod, reprezintă patrimoniul gospodării țărănești care este inseparabil de bunurile personale ale fondatorului. Respectiv, gospodăria țărănească u poate fi eligibilă pentru mecanismul de amânare a achitării impozitului pe venit care este condiționat cu repartizarea profiturilor sub formă de dividende.
Articolul 90. Reţinerile în prealabil din alte plăţi efectuate în folosul rezidentului (4) Nu se reţine impozitul conform alin.(2) din: a) plăţile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obţinute de către aceasta, conform art.20, 88, 89, 901 şi 91;	Articolul 90: alineatul (4): la litera a), textul „89,” se exclude; litera b) se abrogă;	**Contabil News**	(4) b) nu este fundamentarea (calcul) reținerii în prealabil a impozitului pe venit.	**<u>Nu se acceptă</u>** Abrogarea lit.b) este justificată prin faptul că a fost ajustată litera c) care include toate tipuri de active de capital, inclusiv mijloace de transport, prin urmare tranzacția respectivă în continuare va fi exclusă din reținerea prealabilă

b) înstrăinarea mijloacelor de transport rutier; c) înstrăinarea activelor de capital prevăzute la art.39 alin.(1) lit.a); d) suma arendei terenurilor agricole şi/sau înstrăinării activelor de capital ale persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova conform contractelor de leasing, lease-back, gaj, ipotecă şi/sau în cazurile de înstrăinare forţată a activelor de capital; e) plăţile la lichidare în formă nemonetară, în cazul lichidării agentului economic.				
Articolul 90[1]. Reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit	Articolul 90[1]: alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: (3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: a) 8% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente;	**CNPF**	Referitor la majorarea reținerii finale pe dividende: majorarea cotei de la 6% la 8% diminuează randamentul net al investițiilor în acțiuni, inclusiv al celor emise prin ofertă publică – exact instrumentele pe care prezentul aviz le încurajează prin propunerile de mai jos. Dividendul reprezintă, alături de creșterea de capital, una dintre cele două componente ale randamentului unei investiții în acțiuni; o majorare a impozitării acestuia reduce direct atractivitatea deținerii de acțiuni față de alte forme de plasament, cu efect similar celui deja discutat mai sus în legătură cu creșterea de capital. Măsura vine, astfel, în contradicție cu însuși obiectivul strategic al extinderii bazei de investitori de retail, asumat prin Legea nr. 167/2025, și cu eforturile CNPF de a stimula participarea populației la ofertele publice inițiale. Cumulat, aceste măsuri produc un efect economic contrar celui scontat: majorarea sarcinii fiscale nu va conduce la rezultatul urmărit de autori, ci, dimpotrivă, la majorarea costurilor suportate de consumatorii serviciilor financiare, care vor prelua, prin prețul	**Nu se acceptă** Majorarea cotei de reținere la sursă de la 6% la 8% reprezintă o ajustare moderată a tratamentului fiscal al veniturilor din dividende și nu permite, în lipsa unei analize cantitative, concluzia că aceasta va determina o diminuare semnificativă a investițiilor în acțiuni sau participării investitorilor de retail la ofertele publice. Impactul asupra randamentului investiției trebuie analizat în raport cu randamentul total al acțiunii, care include atât veniturile din dividende, cât și câștigul de capital. Majorarea cu 2 puncte procentuale a cotei aplicabile dividendelor afectează exclusiv componenta de venit din dividende și nu reprezintă, în sine, o modificare care să elimine atractivitatea investițiilor în instrumente de capital. Totodată, afirmația potrivit căreia costul fiscal suplimentar va fi transferat consumatorilor prin majorarea tarifelor serviciilor financiare este una de natură ipotetică și trebuie fundamentată printr-o analiză a structurii costurilor, nivelului de concurență și elasticității prețurilor pe piața serviciilor financiare. În plus,

			serviciilor de intermediere și administrare, costul fiscal suplimentar. Piața de capital din Republica Moldova se află la o etapă incipientă de dezvoltare, iar o parte semnificativă a entităților de infrastructură activează încă în pierderi; majorarea impozitului pe venit riscă să determine ieșirea acestora de pe piață, tocmai în etapa în care prezența lor este esențială pentru consolidarea infrastructurii. Este relevant, în acest context, efortul depus pentru apariția primului fond de pensii facultative din Republica Moldova, care a devenit activ abia recent, precum și obiectivul, asumat de CNPF, al creării organismelor de plasament colectiv, care lipsesc în prezent din peisajul pieței locale. Reieșind din cele expuse, CNPF nu susține abordarea propusă de majorare a sarcinii fiscale asupra entităților și instrumentelor pieței de capital, și solicită respectuos menținerea acestora la nivelul actual. Totodată, în contextul Legii nr. 167/2025, v-a fi realizată o acțiune de elaborare a unei analize complexe privind regimul de impozitare a instrumentelor financiare ale pieței de capital pentru a crea un mediu facilitator de investire, astfel încât să fie prezentată Ministerului Finanțelor pentru următorul exercițiu bugetar-fiscal.	impozitul pe dividende este suportat de beneficiarul dividendului și nu reprezintă în mod direct un impozit asupra veniturilor sau profitului entităților de infrastructură ale pieței de capital.
		APP	pct. 19 subpct. 19.1. cu referire la Articolul 90¹ alineatul (31) litera f), de expus în următoarea redacție: „f) 18% din câștigurile de la jocurile de noroc, cu excepția câștigurilor de la loterii și/sau pariuri sportive, în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1% din scutirea personală stabilită la art. 33 alin. (1);”. În cazul acceptării propunerii formulate la pct. 1, se impune, în mod corelativ, revizuirea	**Se acceptă prin revizuirea plafonului.**

			art. 90¹ alin. (31) lit. f) din proiect, în vederea asigurării concordanței dintre pragul neimpozabil prevăzut la art. 20 lit. p¹) din Codul fiscal și pragul aplicabil la stabilirea obligației de reținere a impozitului la sursă. Intervenția propusă are un caracter exclusiv corelativ și urmărește asigurarea coerenței și uniformității cadrului fiscal, astfel încât norma privind reținerea impozitului la sursă să reflecte în mod corespunzător mecanismul de determinare a pragului neimpozabil instituit prin art. 20 lit. p¹) din Codul fiscal. Menținerea pragului exprimat procentual, prin raportare la scutirea personală stabilită la art. 33 alin. (1) din Codul fiscal, permite păstrarea unui mecanism fiscal predictibil și proporțional, asigurând corelarea automată a acestuia cu nivelul scutirii personale aplicabile. Argumentele expuse la pct. 1 privind necesitatea menținerii mecanismului procentual al pragului neimpozabil sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul prezentei intervenții legislative.	
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit	Articolul 90[1]: alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: (3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: a) 8% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente;	**AmCham**	Dividendele și alte venituri investiționale Referința exactă în proiect: Art. II pct. 19 din proiect – art. 90¹, în special alin. (3¹); corelativ, art. II pct. 20 – art. 91 pentru nerezidenți. AmCham solicită menținerea regimului actual de impozitare a dividendelor la cota de 6%. Majorarea la 8% reduce randamentul net al investițiilor și, analizată împreună cu impozitarea integrală a creșterii de capital, poate descuraja participarea investitorilor la piața locală și afecta lichiditatea viitoarei piețe bursiere.	**Se acceptă parțial**, prin specificarea faptului că cota de 8% se va aplica aferent profiturilor distribuite începând cu perioada fiscală 2027.

			Se solicită analiza acestei măsuri în corelație cu facilitatea privind profitul nedistribuit și cu eliminarea capitalului de stimulare. În ansamblu, proiectul stimulează păstrarea profitului în întreprindere, majorează costul fiscal al distribuirii acestuia persoanelor fizice, elimină un instrument de recompensare a salariaților din profitul net și consolidează simultan Stock Option Plan. În consecință, se solicită evaluarea efectului cumulativ asupra politicii de remunerare a capitalului și a personalului-cheie. AmCham propune o regulă tranzitorie pentru profiturile obținute și acumulate până la 31 decembrie 2026, astfel încât schimbarea cotei să nu afecteze deciziile economice adoptate sub regimul fiscal anterior AmCham solicită și clarificarea modului în care art. 90^{1} alin. (3^{1}) se corelează cu art. 20 lit. z^{19}), pentru evitarea contradicțiilor sau lacunelor. În plus, prin abrogarea alin. (3^{3}), tratamentul dividendelor distribuite din profitul aferent perioadei 2008–2011 devine incert. Se solicită confirmarea expresă a tratamentului aplicabil după abrogarea acestei norme, fie direct în textul legii, fie printr-o normă tranzitorie clară. Ca rezultat se propune menținerea capitalului de stimulare și completarea noțiunii dividend în art. 12 pct. 3 cu următorul text: ” În sensul prezentei noțiuni, se consideră dividend și plățile din capitalul de stimulare conform art. 311 legii 135/2005 privind societăţile cu răspundere limitată ” Pentru dividendele achitate nerezidenților, AmCham solicită menținerea cotei de 6%; subsidiar, aplicarea cotei noi numai profiturilor generate după intrarea în vigoare a	

			modificării, precum și o normă tranzitorie expresă pentru profiturile istorice.	
Articolul 90[1]. Reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit	Articolul 90[1]: alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: (3[1]) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de: a) 8% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente; b) 12% din dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor prevăzute la alin.(3[7]); c) 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice, cu excepția antreprenorilor independenţi conform cap. 10[4]; d) 12% din câştigurile de la campaniile promoţionale în partea în care valoarea fiecărui cîştig depăşeşte 1000 de lei; e) 12% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător; f) 18% din câştigurile de la jocurile de noroc, cu excepția câştigurilor de la loterii şi/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîştig nu depăşeşte 100 de lei per câştig.”. alineatul (3[3]) se abrogă:la alineatul (4), textul „(3[3]),” se exclude.	**CNSM**	La pct. 19 referitor la modificarea art. 90[1] din Codul fiscal, propunem expunerea alineatul (3[1]), lit. e) în următoarea redacție: *„e) 12% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția donațiilor de caritate, demonstrate documentar, pentru persoanele grav bolnave și persoane sinistrate, în valoare ce nu depășește 150 000 lei anual.”* având în vedere că donațiile oferite persoanelor grav bolnave sau celor afectate de dezastre/calamități nu constituie o îmbogățire sau un profit, ci un sprijin financiar în situații excepționale.	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea nu poate fi susținută, întrucât operează cu noțiuni nedefinite de Codul fiscal — „persoane grav bolnave” și „persoane sinistrate” — fără criterii obiective de delimitare (diagnostic, grad de severitate, tip de dezastru, arie afectată), iar documentele invocate drept probă (acte medicale, confirmări ale autorităților locale) sunt eterogene, ușor de obținut formal și greu verificabile în privința utilizării reale a sumei donate. Verificarea autenticității și temeiniciei unor asemenea documente ar depăși competența tehnică a organului fiscal, necesitând expertiză medicală sau de altă natură pe care Serviciul Fiscal de Stat nu o deține, iar în absența unui mecanism de control fiabil, facilitatea ar putea fi utilizată abuziv, prin donații fictive sau supraevaluate către persoane afiliate, sub pretextul bolii grave sau al sinistrării. În consecință, norma este inaplicabilă în condiții de administrare fiscală eficientă, motiv pentru care se recomandă respingerea ei, facilitatea fiind funcțională doar dacă donațiile ar fi canalizate prin entități abilitate (organizații de caritate acreditate, instituții medicale) ce dispun deja de mecanisme de raportare și control.
		Contabil News	Campaniile promoționale reprezintă un instrument de promovare a vânzărilor, fidelizare a consumatorilor și stimulare a activității comerciale, în cadrul cărora câștigurile pot fi acordate sub diferite forme– cadouri, cashback, puncte de fidelizare, reduceri, produse sau servicii oferite gratuit și alte	**Se acceptă parțial,** prin majorarea plafonului până la 10 000 lei

			beneficii similar. Stabilirea unui plafon nominal fix de 1.000 lei nu ține cont de evoluția nivelului general al prețurilor și de efectul inflației asupra valorii reale a acestuia. Pe măsura creșterii prețurilor bunurilor și serviciilor, același plafon va acoperi o categorie tot mai restrânsă de câștiguri. Se complica procedura de identificare a cistigatorului, prin acest plafon fiind largita sfera cistigatorilor care necesita a fi impozitati. Solicitam sa ramina redactia valabila in 2026.	
		Eugeniu Zolotco	Prin prezenta, țin să-mi exprim dezacordul cu prevederea Proiectului politicii fiscale-2027 (în continuare – Proiect) ce ține de extinderea bazei impozabile, prin excluderea reducerii de 50% în cazul determinării creșterii de capital (veniturile persoanelor fizice). Autorii Proiectului afirmă, că această abordare va duce la echitatea fiscală între persoanele fizice și persoanele juridice care efectuează tranzacții de înstrăinare a activelor de capital. Menționez, că persoanele juridice sunt mult mai flexibile în partea ce ține de reflectarea costului activelor de capital și modificarea acestuia în evidența sa contabilă, au mai multe pârghii în acest sens, spre deosebire de persoanele fizice, care nu pot deduce în scopuri fiscale, spre exemplu, cheltuielile de întreținere, de administrare și de reparație a bunurilor, comisioanele aferente, costul serviciilor conexe deținerii bunurilor. Respectiv, modificarea ratei impozitului va duce doar la agravarea inechității, în condițiile unor regimuri fiscale total diferite dintre persoane fizice și juridice. Totodată, dat fiind nivelul general redus al veniturilor populației din Republica Moldova și importanța veniturilor din vânzarea	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea nu poate fi acceptată, întrucât reducerea de 50% aplicată actualmente la determinarea creșterii de capital constituie ea însăși o formă de tratament preferențial față de veniturile din muncă și din activitate de întreprinzător, iar eliminarea ei reprezintă o măsură de aliniere a bazei impozabile, nu o agravare a inechității, motiv pentru care menținerea sau extinderea facilităților propuse (rată redusă de 6% pentru valori mobiliare și deducerea cheltuielilor de tranzacționare) ar perpetua un regim disproporționat de blând pentru veniturile din capital comparativ cu alte categorii de venit ale persoanelor fizice, contrar principiului echității orizontale invocat chiar de autorii Proiectului; totodată, introducerea deductibilității comisioanelor de brokeraj, taxelor bursei/CNPF și a comisionului depozitarului ar complica administrarea fiscală prin necesitatea verificării unor documente eterogene, emise de entități diverse (brokeri, depozitari, burse), creând un risc real de suprafacturare sau de optimizare fiscală prin gonflarea artificială a cheltuielilor declarate, iar comparația cu regimul din România este parțial

			activelor de capital pentru cetățeni, o eventuală majorare a ratei impozitării creșterii de capital va duce la eschivarea de la reflectarea reală a valorii tranzacțiilor și la implementarea mai activă a diverselor soluții de optimizare fiscală, efectul pentru buget fiind invers față de cel scontat. O categorie aparte sunt tranzacțiile cu acțiuni și alte valori mobiliare. În contextul creării Bursei Internaționale a Moldovei și eforturilor de dezvoltare a pieței de capital întreprinse de autorități, o majorare a impozitării de la 6% la 12% vine în contradicție evidentă cu scopurile de dezvoltare a pieței date și de atragere a investitorilor. Este evident, o rată de impozitare de 12% a câștigurilor investiționale din vânzarea acțiunilor la bursă – este un impediment major și un factor demotivant pentru investitori, este în contradicție cu practica internațională. De exemplu, în România creșterea de capital (profitul investitorului) din vânzarea acțiunilor la bursă se impozitează cu 3% (valori deținute mai mult de 1 an) și cu 6% (valori deținute mai puțin de 1 an). Astfel, propun să fie introdusă o rată distinctă de impozitare a creșterii de capital din valori mobiliare – o rată redusă, care să nu depășească 6%. De asemenea, propun să fie introdusă deducerea în scopuri fiscale, la determinarea creșterii de capital la persoane fizice, a cheltuielilor de tranzacționare suportate de investitor: comisioanele brokerului, taxele bursei și a CNPF, comisionul depozitarului etc., ceea ce lipsește în Codul fiscal actual.	nerelevantă, deoarece aceasta ignoră diferențele de ansamblu dintre cele două sisteme fiscale (regimul dividendelor, contribuțiilor sociale, pragurilor de venit etc.)
Articolul 90[1]. Reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit		**FIA**	1.2. Cotele de impozitare a veniturilor investiționale	**Se acceptă**, cota de 8% se va aplica aferent profiturilor generate începând cu 2027.

			În privința noilor cote aplicabile veniturilor investiționale (art. 90¹), solicităm două clarificări de securitate juridică: • corelarea cu art. 20 lit. z¹⁹), pentru a evita contradicțiile sau lacunele de aplicare; • tratamentul dividendelor distribuite din profitul aferent perioadei 2008–2011. Prin abrogarea alin. (3³) — care le impozita cu 15% — și în lipsa unei norme tranzitorii, tratamentul acestora devine incert. Interpretarea rezonabilă este că aceste dividende intră în regimul general (neimpozitate către persoanele juridice rezidente; 8% către nerezidenți, respectiv cota redusă din convențiile de evitare a dublei impuneri). Solicităm confirmarea expresă a acestui tratament în textul legii sau în normele de aplicare. 1.3. Impozitarea câștigurilor din campaniile promoționale Proiectul menține neimpozabile câștigurile din campaniile promoționale doar în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1.000 de lei (art. 20 lit. p²) și art. 90¹). Campaniile promoționale sunt instrumente comerciale uzuale și legitime de promovare a vânzărilor și de fidelizare a consumatorilor și nu ar trebui asimilate câștigurilor din jocurile de noroc. Un plafon de 1.000 de lei este disproporționat de redus: obligă organizatorii să identifice beneficiarii, să evalueze, să rețină și să raporteze impozitul pentru un volum mare de premii de valoare mică — inclusiv premii în natură, pentru care nu există mijloace bănești din care să se efectueze reținerea, costul fiind suportat de organizator. Costurile de conformare și riscurile privind	

			protecția datelor cu caracter personal devin astfel disproporționate față de impozitul colectat. *Solicităm înlocuirea plafonului fix de 1.000 de lei cu cuantumul salariului mediu lunar prognozat pe economie (2026: 17.400 lei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 773/2025), cu modificarea corespunzătoare a art. 20 lit. p²) și a art. 90¹. Raportarea la salariul mediu asigură actualizarea automată anuală a plafonului, menținând totodată impozitarea cu 12% a câștigurilor care îl depășesc*	
Articolul 90[1]. Reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit	Articolul 90[1]: alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: (3[1]) Persoanele specificate la art.90 rețin și achită la buget un impozit în mărime de: a) 8% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, cu excepția dividendelor achitate persoanelor juridice rezidente;	**Asociația Băncilor din Moldova**	Menținerea cotei actuale de 6% pentru dividende. 1. Majorarea impozitării dividendelor, concomitent cu impozitarea integrală a creșterii de capital, amplifică reducerea randamentului net al investițiilor în acțiuni. 2. Măsura este dificil de conciliat cu obiectivul public de dezvoltare a Bursei Internaționale a Moldovei, stimulare a listărilor, formare a culturii investiționale și diversificare a surselor de finanțare pentru companii. 3. Un regim stabil și moderat este necesar cel puțin până la consolidarea pieței, creșterea lichidității și extinderea bazei de investitori. Se aplică, în mod corespunzător, argumentarea detaliată prezentată pentru art. 40 alin. (7).	**A se vedea argumentele de mai sus.**
		Asociația Producătorilor și Exportatorilor din Moldova	5. Majorarea impozitului pe dividende — de la 6% la 8% Considerăm că majorarea cu o treime a impozitului, aplicată tuturor beneficiarilor de dividende, indiferent de mărimea afacerii sau de comportamentul investițional al acesteia, va crea situații de trecere a acestor plăți în economia informală. Pentru fondatorii afacerii, dividendul	**A se vedea argumentele de mai sus.**

			nu este, în majoritatea cazurilor, „venit din capital” în sensul clasic al unui investitor de portofoliu, ci echivalentul unui salariu - modul obișnuit prin care proprietarul unei livezi sau al unei linii de procesare își scoate venitul din afacere, în lipsa unui salariu formal comparabil cu munca și riscul asumat. Majorarea cotei de la 6% la 8%, aplicată identic proprietarului-operator și investitorului de portofoliu pasiv, ignoră această diferență reală de capacitate contributivă. Propunere: Solicităm menținerea impozitului pe dividende la cota de 6% pentru a nu împovăra suplimentar întreprinderile pomicole mici și mijlocii și a nu încuraja economia informală.	
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3^5) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 6% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi a persoanelor fizice care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3, pe veniturile obţinute de către acestea aferente livrării producţiei din fitotehnie şi horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor şi a produselor derivate din nuci, şi a producţiei din zootehnie în formă naturală, în masă vie şi sacrificată, cu excepţia laptelui natural.		**Asociația Exportatorilor de Produse Apicole din Moldova**	3. Necesitatea eliminării sau reformării reținerii finale de 6% la achiziția mierii de la persoanele fizice Potrivit prevederilor art.**90[1]** (3^5) din Codul fiscal, plătitorii de venit rețin în prezent un impozit final de 6% din plățile efectuate persoanelor fizice pentru anumite produse agricole în formă naturală. La determinarea bazei nu sunt recunoscute cheltuielile reale pentru hrană, tratamente și măsuri sanitar - veterinare, rame și faguri, inventar apicol, amortizarea stupilor și utilajelor, combustibil, pastoral, transport, forță de muncă, pierderi de familii de albine sau diminuarea producției din cauza condițiilor meteorologice. Mecanismul generează și o asimetrie de conformare. Vânzarea către un procesator, exportator sau comerciant înregistrat este documentată și	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea reținerii finale de 6% se justifică prin necesitatea asigurării unui mecanism simplu și eficient de impozitare a veniturilor persoanelor fizice obținute din comercializarea producției agricole, fără instituirea unor obligații suplimentare de evidență contabilă și documentare a cheltuielilor suportate de producător. În cazul persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, determinarea venitului net efectiv obținut din producția de miere ar presupune verificarea cheltuielilor aferente producerii acesteia, ceea ce ar genera costuri administrative suplimentare atât pentru contribuabil, cât și pentru autoritatea fiscală și ar crește riscul de supraestimare sau de declarare nejustificată a cheltuielilor. Totodată, prin menținerea mecanismului se asigure un tratament

			declanșează reținerea, în timp ce o vânzare informală în numerar poate evita această sarcină. Pentru furnizor, oferta netă a cumpărătorului formal apare astfel cu până la 6% mai mică. Rezultatul poate fi deplasarea mierii în afara lanțului trasabil, diminuarea volumelor procesate legal și slăbirea controlului calității. Pe termen mediu, pierderea bazei fiscale și a activității formale poate depăși încasarea statică obținută prin reținere. Procesatorii / exportatorii sunt, la rândul lor, afectați. Pentru a menține suma neti solicitatdă de producdtor, cumpărătorul poate fi nevoit sa majoreze prețul brut, ceea ce incorporează impozitul in costul de achiziție și reduce competitivitatea produsului procesat sau exportat. Reținerea nu reprezintă TVA deductibil pentru cumpărător și nu poate fi recuperată in lanțul valoric.	fiscal uniform pentru veniturile similare obținute de persoanele fizice din comercializarea produselor agricole. Introducerea unui regim distinct pentru miere ar putea crea precedente pentru solicitarea unor regimuri fiscale preferențiale pentru alte categorii de produse agricole. În ceea ce privește riscul de orientare a producției către piața informală, acesta nu este determinat exclusiv de reținerea de 6%, ci este influențat de mai mulți factori, inclusiv prețul de piață, nivelul costurilor, capacitatea de control și gradul de organizare a producătorilor. Prin urmare, eliminarea impozitului nu garantează transferul vânzărilor către sectorul formal și ar putea conduce, dimpotrivă, la diminuarea veniturilor bugetare fără o creștere proporțională a conformării fiscale.
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3^{7}) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.		**EBA**	Uniformizarea modului de impozitare a venitului din dobânzi - Actualmente Băncile, Asociațiile de Economii și Împrumut (AEÎ), furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță/obligațiuni rețin la sursă un impozit redus de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. OCN au fost omise nejustificat din acest articol, fiind obligate să rețină cota generală de 12% din dobânzile achitate investitorilor/persoanelor fizice rezidente care le acordă împrumuturi. Această diferență creează o distorsiune pe piața de capital locală și un dezavantaj	**<u>Nu se acceptă.</u>** Extinderea regimului de impozitare redusă aplicabil dobânzilor către organizațiile de creditare nebancară nu este justificată printr-o analiză de impact care să demonstreze existența unor distorsiuni semnificative în tratamentul fiscal actual sau a unor efecte de concurență neloială între diferitele categorii de instituții financiare. În lipsa unei astfel de fundamentări, modificarea propusă nu poate fi susținută din perspectiva unei politici fiscale prudente și echilibrate. De asemenea, includerea acestor entități în regimul de impozitare redusă ar putea crea premise pentru extinderea graduală a facilităților fiscale către alte categorii de intermediari financiari, cu impact asupra bazei impozabile și a

			competitiv nejustificat pentru OCN-uri. Respectiv, propunem introducerea OCN-urilor în art.901 alin.(3^7) din Codul fiscal în vederea asigurării unui tratament egal și nediscriminatoriu.	veniturilor bugetare, fără o evaluare sistemică a efectelor cumulative
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3^7) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.		**AmCham**	Dobânzile achitate de OCN și finanțarea participativă Referința exactă în proiect: Art. II pct. 19 – art. 90^1 alin. (3^7) și propuneri conexe de completare a art. 40 din Codul fiscal. Actualmente Băncile, Asociațiile de Economii și Împrumut (AEÎ), furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță/obligațiuni rețin la sursă un impozit redus de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. Organizațiile de Creditare Nebancară au fost omise nejustificat din acest articol, fiind obligate să rețină cota generală de 12% din dobânzile achitate investitorilor/persoanelor fizice rezidente care le acordă împrumuturi. Această diferență creează o distorsiune pe piața de capital locală și un dezavantaj competitiv nejustificat pentru OCN-uri. Respectiv propunem introducerea OCN-urilor in reglementarea dată pentru egalarea regimului fiscal. Din perspectiva finanțării participative, AmCham propune aplicarea aceleiași cote de 6% asupra dobânzilor obținute prin furnizorii de servicii de finanțare participativă atât de persoanele fizice rezidente, cât și de cele nerezidente. În prezent, persoana fizică rezidentă beneficiază de cota de 6% prevăzută la art. 90^1 alin. (3^7), în timp ce veniturile	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerile nu pot fi acceptate, întrucât, în contextul actualilor parametri bugetari, extinderea sferei de aplicare a cotei reduse de 6% — fie prin includerea OCN-urilor, fie prin extinderea acesteia asupra persoanelor fizice nerezidente — ar genera o eroziune suplimentară a bazei impozabile într-un moment în care spațiul fiscal-bugetar este limitat, iar direcția de politică fiscală pe termen mediu trebuie să fie una de consolidare a veniturilor, nu de multiplicare a facilităților; mai mult, însăși facilitatea actuală de 6% aplicată dobânzilor obținute de persoanele fizice rezidente urmează a fi supusă unei revizuiri pe termen mediu, în vederea alinierii tratamentului fiscal al veniturilor pasive din dobânzi cu principiul echității și al bazei impozabile extinse, astfel încât orice extindere a acestei facilități în etapa actuală ar contrazice direcția de politică preconizată și ar îngreuna ulterior o eventuală ajustare/eliminare a regimului preferențial existent; în aceeași logică, propunerea de recunoaștere fiscală a pierderilor din creanțe compromise aferente finanțării participative ar introduce un nou mecanism de deducere într-un domeniu în care regimul de bază este deja considerat nesustenabil pe termen mediu din perspectivă bugetară, motiv pentru care se recomandă respingerea pachetului de propuneri în redacția

			similare ale persoanei fizice nerezidente sunt supuse cotei de 12% prevăzute la art. 91. Considerăm că această diferență de tratament este contrară obiectivului de stimulare a investițiilor și de atragere a capitalului diasporei în economia Republicii Moldova. În acest sens, propunem modificarea art. 90^1 alin. (3^7) prin extinderea cotei de 6% asupra dobânzilor plătite persoanelor fizice rezidente și nerezidente, cu precizarea că, pentru persoanele fizice nerezidente, reținerea are caracter final și se efectuează prin derogare de la art. 91, cu respectarea art. 793 și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Corelativ, propunem modificarea art. 91 alin. (1), astfel încât din plățile către nerezidenți supuse cotei de 12% să fie exceptate și veniturile specificate la art. 90^1 alin.(3^7). Totodată, AmCham propune recunoașterea fiscală a pierderilor suportate de persoanele fizice în activitatea de investiții prin platformele de finanțare participativă. În acest scop, propunem completarea art. 90^1 cu un nou alin.(3^8), prin care persoana fizică rezidentă care a obținut dobânzi conform alin. (3^7) să poată opta pentru declararea acestor venituri în declarația cu privire la impozitul pe venit, în vederea deducerii pierderilor recunoscute conform art. 40 alin. (7^1). În cazul exercitării acestei opțiuni, impozitul reținut conform art. 90^1 alin. (3^7) urmează să fie trecut în cont la impozitul datorat asupra venitului net rezultat, iar diferența achitată în plus să fie restituită conform art.176. Corelativ, propunem completarea art. 40 cu alin. (7^1), astfel încât, prin derogare de la art. 37 și art. 39,	actuală, urmând ca eventuala regândire a tratamentului fiscal al acestor venituri să fie realizată unitar, în cadrul revizuirii de ansamblu a facilităților existente, iar nu prin extinderea punctuală a acestora.

			pierderea rezultată din nerecuperarea principalului aferent împrumuturilor acordate prin furnizorii de servicii de finanțare participativă să fie recunoscută la data la care creanța devine compromisă conform legislației și să fie deductibilă exclusiv din venitul sub formă de dobândă obținut din finanțare participativă în aceeași perioadă fiscală, fără reportarea sumei pierderii care depășește acest venit. Din perspectivă bugetară, AmCham consideră că măsura nu presupune renunțarea la venituri fiscale existente într-un cuantum relevant, întrucât fluxul de capital al diasporei prin platformele de finanțare participativă este în prezent practic inexistent. În aceste condiții, fiecare sumă atrasă suplimentar și impozitată cu 6% reprezintă venit fiscal nou, nu venit pierdut prin reducerea cotei. În același timp, măsura poate contribui la repatrierea capitalului diasporei către IMM-urile din Republica Moldova și la dezvoltarea pieței locale de capital, transmițând un semnal clar că regimul fiscal nu dezavantajează persoanele care aleg să investească în economia Republicii Moldova. Efectul bugetar trebuie analizat și dincolo de impozitul direct asupra dobânzii: capitalul atras către IMM-uri generează activitate economică și, implicit, venituri suplimentare din impozitul pe venit, contribuții sociale și TVA, care pot depăși de câteva ori valoarea impozitului colectat nemijlocit asupra dobânzii.	
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3[7]) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum și		**AIM**	Finanțarea participativă și mobilizarea capitalului diasporei pentru finanțarea IMM-urilor AIM consideră că politica fiscală trebuie să susțină diversificarea	**<u>A se vedea argumentul de mai sus.</u>**

emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z[20]), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente. **Articolul 91.** Reţinerile din veniturile nerezidentului (1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 6% din dividendele specificate la art.71 alin.(1) lit.e).			surselor de finanțare disponibile întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin dezvoltarea instrumentelor alternative de finanțare și atragerea capitalului diasporei către economia Republicii Moldova. În acest context, membrii AIM din sectorul fintech semnalează existența unui tratament fiscal diferențiat al dobânzilor obținute prin intermediul băncilor, asociațiilor de economii și împrumut și furnizorilor licențiați de servicii de finanțare participativă. În prezent, pentru dobânzile achitate persoanelor fizice rezidente se aplică reținerea impozitului în mărime de 6%, în timp ce dobânzile achitate persoanelor fizice nerezidente sunt supuse cotei de 12%. Din perspectiva AIM, această diferențiere creează un dezavantaj fiscal tocmai pentru cetățenii Republicii Moldova aflați peste hotare care ar putea direcționa economiile lor către finanțarea întreprinderilor locale. În condițiile în care accesul la finanțare continuă să reprezinte una dintre constrângerile importante pentru dezvoltarea IMM-urilor, politica fiscală ar trebui să încurajeze, și nu să descurajeze, atragerea unor asemenea resurse în economia națională. Astfel, se propune extinderea cotei de 6% aplicabile dobânzilor achitate prin bănci, asociații de economii și împrumut și furnizori licențiați de servicii de finanțare participativă și asupra persoanelor fizice nerezidente, cu respectarea prevederilor tratatelor internaționale aplicabile. În acest sens, se propune modificarea corespunzătoare a art. 90^1 alin. (3^7) și art. 91 alin. (1) din Codul fiscal. Totodată, AIM consideră necesară soluționarea unei alte asimetrii fiscale	

			existente în cazul investițiilor realizate prin platformele de finanțare participativă. În prezent, impozitul este aplicat asupra dobânzii obținute, fără ca investitorul să poată lua în considerare pierderea economică rezultată din nerecuperarea principalului aferent altor împrumuturi acordate prin aceeași formă de investiție. AIM propune recunoașterea fiscală a pierderilor rezultate din nerecuperarea principalului aferent împrumuturilor acordate prin furnizori de servicii de finanțare participativă, exclusiv în limita veniturilor din dobânzi obținute din finanțare participativă în aceeași perioadă fiscală și fără reportarea pierderii neutilizate în perioadele fiscale următoare. În acest scop, propunem examinarea posibilității completării art. 40 cu o normă distinctă privind recunoașterea acestor pierderi și instituirea, la art. 90^1, a posibilității persoanei fizice rezidente de a opta pentru declararea veniturilor din dobânzi în vederea deducerii pierderilor eligibile, cu trecerea în cont a impozitului reținut la sursă și restituirea eventualei diferențe achitate în plus. Considerăm că aceste intervenții ar putea contribui simultan la mobilizarea capitalului diasporei, dezvoltarea pieței de finanțare participativă și extinderea accesului IMM-urilor moldovenești la finanțare. Potrivit argumentării prezentate de membrul AIM, în cazul capitalului diasporei care actualmente nu este atras prin asemenea instrumente, reducerea cotei nu presupune substituirea unor venituri fiscale existente, iar capitalul atras către întreprinderile locale poate genera	

			ulterior venituri bugetare suplimentare prin activitatea economică finanțată.	
Articolul 90[1]. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3^7) Băncile, asociaţiile de economii şi împrumut, furnizorii de servicii de finanţare participativă, precum şi emitenţii de titluri de creanţă şi obligaţiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^{20}), reţin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.		**AmCham**	Impozitarea dobânzilor la depozitele bancare și la alte instrumente financiare, conform art. 901 (37) Venim cu propunerea introducerii „organizațiilor de creditare nebancară” în reglementarea cadrului de aplicare, precum și menținerea cotei de 6%. Propunem completarea articolului 901 aliniatul 3(7) din Codul fiscal și a pct. 47 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova (Anexa nr. 2 HG nr. 693/2018) cu includerea organizațiilor de creditare nebancară (ONC). Obiectivul este asigurarea unui tratament fiscal uniform și echitabil pentru toate instituțiile financiare, inclusiv OCN. Actualmente, băncile, asociațiile de economii/împrumut și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni reține 6% (începând cu 2027 vor retine 7%), pe când ONC sunt încadrate în regula generală de 12%. Argumentare: • Echitate fiscală și concurență loială: În prezent băncile, asociațiile de economii/împrumut și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni aplică cota redusă de 6% (din 2027 – 7%) din dobânzi, în timp ce organizațiile de creditare nebancară – neavând reglementare specială – impozitează dobânzile la cota generală de 12%. Aceasta creează un tratament diferențiat fiscal pentru entitățile din sectorul financiar. Egalizarea cotei la 7% pentru ONC va asigura tratament uniform.	**<u>A se vedea argumentul de mai sus .</u>**

			• Modernizarea cadrului normativ: Propunerea susține obiectivele guvernamentale de „consolidare și modernizare” a legislației fiscale, asigurând aplicarea uniformă a prevederilor Codului Fiscal pentru toate instituțiile financiare. • Sarcină administrativă minimă: Procedural, schimbarea este minoră: OCN vor aplica pur și simplu cota de 7% prevăzută de art. 901 aliniatul 3(7) CF – nicio altă regulă nu se modifică. Pentru SFS, reglementarea va fi actualizată simultan cu cea din Codul fiscal. • Impact bugetar redus: Creditele atrase de ONC provin, exclusiv de la fondatorii persoane fizice, sub formă de credite subordonate. Volumul total al dobânzilor achitate de aceste entități este astfel limitat și relativ mic. Mai mult ca atât, în actualul context macroeconomic, menținerea cotei de impozitare la nivelul de 6% (și neadmiterea majorării acesteia la 7%) este esențială pentru a stimula persoanele fizice rezidente să își mențină și să își plaseze disponibilitățile bănești în circuitul economic legal din țară. O cotă redusă acționează ca un stimulent direct pentru acumularea de capital autohton. Majorarea poverii fiscale, fie și cu 1 punct procentual, riscă să descurajeze economisirea și să determine migrarea capitalului către piețe externe sau către instrumente mai puțin transparente. Textul propus: Codul Fiscal – Se completează art. 901 aliniatul 3(7) astfel: „ 3(7) Băncile, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, furnizorii de servicii de	

			finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni, altele decât cele prevăzute la art.20 lit.z^20), reţin un impozit în mărime de 7% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente." Regulamentul – Se completează HG nr. 693/2018, Anexa 2, pct. 47 astfel: „Băncile, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, precum şi emitenții de titluri de creanță și obligațiuni, altele decât cele prevăzute la art. 20 lit. z20) din Codul fiscal, sunt obligați să rețină un impozit în mărimea stabilită la art. 901 aliniatul 3(7)din Cod din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente." Modificarea propusă respectă cerințele de tratament echitabil și claritate legislativă ale autorităților fiscale, facilitând aplicarea uniformă a impozitului și minimalizând barierele.	
Articolul 91. Reţinerile din veniturile nerezidentului (1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 6% din dividendele specificate la art.71 alin.(1) lit.e).	Articolul 91 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 12% din plăţile direcţionate spre achitare persoanelor fizice și juridice nerezidente aferente veniturilor de la art.71, cu excepţia celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a); - 8% din dividendele direcționate spre achitare persoanelor fizice și juridice nerezidente."	**Asociația Producătorilor de Carne de Porc**	**Cu privire la majorarea impozitului aplicabil dividendelor de la 6% la 8%** Considerăm oportună menținerea cotei actuale de 6% pentru dividende. Majorarea cotei poate stimula distribuirea anticipată a profitului înainte de intrarea în vigoare a noilor reguli, deși politica fiscală declară, în paralel, obiectivul de stimulare a reinvestirii și capitalizării întreprinderilor. În subsidiar, dacă se menține cota de 8%, propunem o normă tranzitorie prin care dividendele aferente profitului obținut până la 31 decembrie 2026 să rămână impozitate la 6%, indiferent de data distribuirii lor.	**<u>Se acceptă parțial,</u>** cota de 8% se va aplica aferent profiturilor generate începând cu 2027.

		Partidul Social Democrat European	Majorarea impozitului pe dividende (6% → 8%) Problema: lovește direct fondatorii de microîntreprinderi care își scot traiul din dividende, în lipsa unui salariu formal — o practică frecventă la firmele mici. Argument economic: pentru un antreprenor individual, dividendul nu este „venit din capital" în sensul clasic, ci echivalentul unui salariu; tratarea lui identică cu dividendul unui investitor de portofoliu mare ignoră diferența reală de capacitate contributivă dintre cele două situații. PROPUNEREA PSDE: cotă diferențiată de 6% sub un prag anual stabilit în cuantum rezonabil și 8% peste acest prag.	**<u>Nu se acceptă</u>** Din punct de vedere fiscal și juridic, dividendul reprezintă distribuirea profitului unei persoane juridice către proprietarii acesteia, în timp ce salariul reprezintă remunerarea pentru munca prestată. Faptul că un fondator își asigură veniturile preponderent din dividende nu schimbă natura juridică și economică a acestora.
Articolul 91. Reţinerile din veniturile nerezidentului (1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 6% din dividendele specificate la art.71 alin.(1) lit.e).	Articolul 91 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Persoanele menţionate la art.90 reţin şi achită un impozit în mărime de: - 12% din plăţile direcţionate spre achitare persoanelor fizice și juridice nerezidente aferente veniturilor de la art.71, cu excepţia celor specificate la art.71 alin.(1) lit.a); - 8% din dividendele direcționate spre achitare persoanelor fizice și juridice nerezidente."	**EBA**	**II. Revizuirea modului propus de impozitare a dividendelor** Elementul central al politicii fiscale pentru perioada următoare este axat pe majorarea impozitelor și taxelor, inclusiv majorarea cotei impozitului pe venit din dividende de la 6% la 8%. Aceste modificări vor genera un impact fiscal semnificativ asupra modului de impozitare a profitului distribuit prin majorarea presiunii fiscale cu cca 33%. Solicităm să fie menținută cota existentă în prezent pentru a asigura un climat de afaceri competitiv și atractiv în Republica Moldova. Suplinirea surselor bugetare trebuie să fie efectuată, în mod imperativ, prin valorificarea sporită a bazinului fiscal, cu accent pe identificarea și contracararea evaziunii fiscale, conformarea voluntară eficientă și identificarea și revizuirea facilităților/regimurilor fiscale ineficiente, fără, însă, a crește povara fiscală asupra businessului corect. Or, un regim fiscal predictibil, fără	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerile nu pot fi acceptate, întrucât, în contextul actualilor parametri bugetari, extinderea sferei de aplicare a cotei reduse de 6% — fie prin includerea OCN-urilor, fie prin extinderea acesteia asupra persoanelor fizice nerezidente — ar genera o eroziune suplimentară a bazei impozabile într-un moment în care spațiul fiscal-bugetar este limitat, iar direcția de politică fiscală pe termen mediu trebuie să fie una de consolidare a veniturilor, nu de multiplicare a facilităților; mai mult, însăși facilitatea actuală de 6% aplicată dobânzilor obținute de persoanele fizice rezidente urmează a fi supusă unei revizuiri pe termen mediu, în vederea alinierii tratamentului fiscal al veniturilor pasive din dobânzi cu principiul echității și al bazei impozabile extinse, astfel încât orice extindere a acestei facilități în etapa actuală ar contrazice direcția de politică preconizată și ar îngreuna ulterior o eventuală

			majorări de cote, transformă conformarea voluntară în cea mai rațională alegere economică pe termen lung. Extinderea/valorificarea pe deplin a bazinului fiscal devine o măsură extrem de importantă nu doar în contextul sustenabilității bugetare, dar și a cerințelor impuse în procesul de aderare la UE. Re-focusarea de pe majorarea impozitelor pe eficiența fiscală asigură eliminarea concurenței neloiale, în condițiile în care firmele care evită plata taxelor subminează în mod brutal atît stabilitatea bugetară, cît și companiile corecte. Doar o disciplină fiscală strictă poate egala condițiile de joc și asigura dezvoltarea businessului privat în condiții corecte și transparente de piață. Focusul autorităților fiscale ar trebui să se mute către identificarea activităților nedeclarate/sub-declarate. Un nivel majorat de impozitare poate crea o serie de distorsiuni nedorite ale activității economice, în condițiile în care acesta poate afecta modul în care efortul sau activele sunt alocate/redistribuite. O alternativă fiabilă pentru generarea veniturilor bugetare, fără a crește ratele existente, este extinderea bazei de impozitare prin revizuirea veniturilor supuse impozitării, a regimurilor fiscale speciale care, de cele mai multe ori, sunt utilizate în mod abuziv în vederea optimizărilor fiscale agresive (ex. Regimul SIMM, Organizații necomerciale, Royalty, deținători de patentă, plăți pentru chirii, tranzacții care nu sunt la preț de piață /care nu au substanță economică derulate cu rezidenți din parcul IT și care ar trebui revizuite în	ajustare/eliminare a regimului preferențial existent; în aceeași logică, propunerea de recunoaștere fiscală a pierderilor din creanțe compromise aferente finanțării participative ar introduce un nou mecanism de deducere într-un domeniu în care regimul de bază este deja considerat nesustenabil pe termen mediu din perspectivă bugetară, motiv pentru care se recomandă respingerea pachetului de propuneri în redacția actuală, urmând ca eventuala regândire a tratamentului fiscal al acestor venituri să fie realizată unitar, în cadrul revizuirii de ansamblu a facilităților existente, iar nu prin extinderea punctuală a acestora.

			vederea conformării). Totodată, politica de impozitare a profiturilor în Republica Moldova ar trebui să fie una competitivă și din punct de vedere al comparabilității cu alte state membre ale UE. În context, subliniem faptul cele mai mici rate de impozitare a dividendelor aplicabile în UE sunt cele raportate de Estonia și Letonia: 0% (țări care operează un sistem corporativ bazat pe impozitarea doar atunci când compania distribuie profiturile); Malta: 0%, Bulgaria și Grecia: 5%. Predictibilitatea modului de impozitare a veniturilor investiționale reprezintă un element important pentru menținerea unui climat investițional atractiv. Majorarea succesivă a cotelor de impozitare poate afecta deciziile investiționale și reduce atractivitatea Republicii Moldova inclusiv în raport cu alte jurisdicții din regiune. În acest context, solicităm menținerea cotei actuale de 6% aplicabile dividendelor. În altă ordine de idei, modul propus de impozitare prin proiectul supus consultării nu este unul definitivat din punct de vedere tehnic/conceptual, fapt care va genera o serie de întrebări și situații contradictorii, va pune o presiune suplimentară pe mediul de afaceri legat de riscul de neconformare. Exemple elocvente în acest sens sunt prezentate mai jos: • Impozitarea venitului din dividende nu ține cont de perioada fiscală în care a fost aplicată cota 0% a impozitului pe profit și care ar fi trebuit să fie impozitate la cota de 15%, cât și • Impozitarea venitului din dividende nu ține cont dividendele aferente profitului realizat în perioadele de pînă	

			la 2027 (altele decât cele aferente profitului realizat în 2008-2011), și care ar urma să fie impozitate cu 6%	
		AIM	**Impozitarea dividendelor** Comunitatea AIM își menține propunerea privind păstrarea cotei actuale de impozitare a dividendelor, de 6%. Membrii AIM au subliniat că majorarea la 8% se aplică tuturor companiilor, indiferent de comportamentul lor fiscal și de modul în care își declară angajații și salariile, astfel încât companiile care angajează oficial, declară integral salariile și achită toate taxele aferente muncii ajung să suporte aceeași majorare ca întreprinderile care utilizează forme de muncă nedeclarată sau subdeclarată. Salutăm menținerea și extinderea mecanismului cotei „0” pentru profitul nedistribuit. Considerăm însă că stimularea reinvestirii profitului nu trebuie realizată concomitent cu o majorare a costului fiscal al distribuirii acestuia. Pentru IMM-uri, profitul reprezintă nu doar o sursă de reinvestire, ci și remunerația capitalului și a riscului asumat de antreprenor. Totodată, membrii AIM atrag atenția că majorarea cotei de impozitare a dividendelor reduce randamentul net al capitalului investit și poate afecta atractivitatea investițională a activității antreprenoriale. Din această perspectivă, efectul măsurii trebuie analizat nu doar prin prisma veniturilor bugetare suplimentare estimate, ci și prin impactul său asupra deciziei antreprenorilor de a investi și de a menține capitalul în economia națională. Din perspectiva companiilor mici intensive în muncă proprie, efectul pozitiv al reducerii poverii asupra	**<u>A se vedea argumentele de mai sus aferente acestui subiect.</u>**

			muncii poate fi diminuat sau chiar anulat de creșterea impozitului pe dividende de la 6% la 8%. Din acest motiv, AIM propune menținerea cotei de 6%. Ca soluție subsidiară, în cazul în care menținerea integrală a cotei nu este acceptată, poate fi examinată o cotă diferențiată: 6% până la un plafon anual al dividendelor distribuite și 8% pentru partea care depășește acest plafon. În măsura în care majorarea impozitului pe dividende este justificată inclusiv prin obiectivul reducerii muncii nedeclarate, AIM consideră mai potrivită o abordare țintită, bazată pe date și pe mecanisme de analiză a riscurilor. Munca nedeclarată nu este distribuită uniform în economie, iar intervențiile de control trebuie concentrate asupra domeniilor și contribuabililor cu risc real de neconformare, nu aplicate fiscal întregii categorii de antreprenori. În aceeași logică, AIM propune ca întreprinderile cu un istoric bun de conformare fiscală și legală să beneficieze de proceduri simplificate și de un nivel redus de control administrativ. Conformarea trebuie să producă un beneficiu concret pentru contribuabil: cei care respectă constant regulile nu trebuie să suporte costuri administrative suplimentare generate de neconformarea celorlalți	
		Asociația Băncilor din Moldova	**Menținerea cotei actuale de 6% pentru dividendele achitate nerezidenților.** 1. Investitorii nerezidenți compară randamentul după impozitare și predictibilitatea fiscală între mai multe jurisdicții. O cotă mai mare poate diminua competitivitatea Republicii Moldova în atragerea capitalului.	**A se vedea argumentele de mai sus aferente acestui subiect.**

			2. Măsura poate afecta interesul pentru participarea la capitalul societăților locale, viitoarele listări și dezvoltarea pieței bursiere, într-o etapă în care autoritățile urmăresc atragerea investițiilor și integrarea în piața europeană de capital. 3. Menținerea cotei de 6% ar oferi continuitate și ar evita creșterea simultană a sarcinii fiscale asupra creșterii de capital și dividendelor. Se aplică, în mod corespunzător, argumentarea detaliată prezentată pentru art. 40 alin. (7).	
Articolul 92. Achitarea impozitelor reţinute la sursa de plată şi prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat şi contribuabili a documentelor privind plăţile şi/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală reţinute şi contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată (4) Persoanele indicate la alin.(3) sînt obligate, pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plăţile, să prezinte beneficiarului acestor plăţi (cu excepţia celor ce au obţinut venituri conform art.90^1 şi art.91 alin.(1)) informaţii privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor acordate conform art.33-35, suma deducerilor prevăzute la art.35^2 alin.(1) şi (2), precum şi suma impozitului reţinut, în cazul reţinerii.		**ATIC**	**Propunere:** Articolul 92. (4) Persoanele indicate la alin.(3), **la cererea scrisă a beneficiarului acestor plăţi,** sînt obligate, pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plăţile, să prezinte beneficiarului (cu excepţia celor ce au obţinut venituri conform art.90^1 şi art.91 alin.(1)) informaţii privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor acordate conform art.33-35, suma deducerilor prevăzute la art. 35^2 alin. (1) și (2), precum şi suma impozitului reţinut, în cazul reţinerii. **Argumentare:** Agenții economici raportează anual aceste informații prin dările de seamă IALS21 și ISAPTI17 (rezidenții parcurilor IT), respectiv nu este necesar de a transmite aceste informații fiecărui angajat sub semnătură sau cu scrisoare recomandată cu aviz recomandat pentru confirmarea recepționării. Mai mult ca atât, angajatul poate vizualiza aceste informații în https://mcabinet.gov.md/ (portalul cetățeanului). Totodată pentru angajații care au demisionat, sau persoanele fizice terțe	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de eliminare sau relaxare a obligației prevăzute la art. 92 alin. (4) nu poate fi acceptată la moment. Existența rapoartelor IALS21 și ISAPTI17, precum și accesul la portalul mcabinet.gov.md, nu constituie un echivalent funcțional al informației solicitate direct de la plătitor. Aceste rapoarte reflectă date agregate transmise Serviciului Fiscal de Stat, iar accesul beneficiarului la portalul guvernamental presupune existența unui cont activ și a mijloacelor de autentificare electronică (semnătură mobilă, MPass etc.), condiții pe care nu toți beneficiarii — în special foștii angajați, persoanele terțe care au primit plăți ocazionale sau persoanele cu grad redus de alfabetizare digitală — le îndeplinesc, ceea ce ar crea un gol de acces la informație tocmai pentru categoriile cele mai vulnerabile vizate de normă. Totodată, obligația actuală operează exclusiv la cererea scrisă a beneficiarului, nu ca transmitere automată către fiecare angajat, astfel încât argumentul privind sarcina administrativă disproporționată (transmitere sub semnătură sau prin

			care au primit plăti de la entități ar putea sa solicite aceasta informație și totodată să indice prin ce metoda să o primească, de exemplu posta fizica sau posta electronica indicând exact adresa actuala a acestuia. Sunt situații in care compania poate transmite informații privind salariul la adresa care deja fostul angajat nu mai locuiește, astfel nu se asigura confidențialitatea datelor și nici persoana într-un final nu a primit informația.	scrisoare recomandată către toți angajații) nu este aplicabil normei în vigoare, care limitează deja obligația doar la situațiile în care beneficiarul solicită expres informația și poate indica el însuși modalitatea de primire, eliminând astfel și riscul de confidențialitate invocat (transmiterea la o adresă neactualizată a fostului angajat). Prin urmare, norma actuală reprezintă un mecanism echilibrat, care nu trebuie eliminat, ci cel mult clarificat în privința modalității de identificare a adresei de contact la momentul solicitării, iar nu prin renunțarea la obligația plătitorului de a furniza direct informația la cerere.
	TITLUL II[1] **Taxe pe activități specifice** **Articolul 92[1].** Taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate **(1)** Pentru fiecare trimitere poștală, care face obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate în sensul titlului III capitolul 10 și art.219 din Codul vamal nr.95/2021, și este plasată în regim vamal de import și predată persoanei destinatară a mărfii, se aplică o taxă de gestionare în cuantum de 12 lei. **(2)** Obligația de plată a taxei revine persoanei destinatare a mărfurilor. **(3)** Obligația de colectare a taxei de la persoana destinatară, precum și de declarare și virare a acesteia la bugetul de stat revine, după caz, furnizorului de servicii de livrare a trimiterilor poștale, furnizorului de servicii poștale sau furnizorului de serviciu poștal universal (denumit în continuare *furnizor*).	**Partidul Social Democrat European**	Taxa fixă de 12 lei plus TVA pe coletele poștale din comerțul electronic extern Problema: o taxă fixă cântărește disproporționat de mult pe o comandă mică, afectând mai ales populația din localitățile fără acces facil la retail fizic diversificat. Argument economic: o taxă fixă, spre deosebire de una procentuală, este regresivă prin construcție — reprezintă un procent mai mare din valoarea unei comenzi mici decât din valoarea uneia mari, indiferent de intenția declarată a legiuitorului. Propunerea PSDE pentru proiect: scutirea de taxa fixă pentru comenzile sub un prag minim (150 euro), păstrând aplicarea TVA, deși considerăm că nu este cazul de inclus taxă la această sumă infimă.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea taxei fixe de 12 lei pentru coletele poștale din comerțul electronic extern urmărește recuperarea costurilor administrative aferente procesării și controlului unui număr foarte mare de expedieri de valoare mică, indiferent de valoarea individuală a coletului. Instituirea unei scutiri pentru comenzile sub 150 euro ar reduce semnificativ baza de aplicare a taxei și ar putea crea un stimulent pentru fragmentarea comenzilor în mai multe colete de valoare mai mică, în scopul evitării taxei, diminuând astfel eficiența mecanismului și veniturile preconizate.

	(4) Furnizorul colectează taxa direct de la persoana destinatară a mărfurilor, colectarea acesteia fiind condiție pentru predarea trimiterii poștale către destinatar. În cazul refuzului de plată, furnizorul este în drept să rețină trimiterea poștală până la achitarea taxei. **(5)** Furnizorul are obligația ca, până în ultima zi a lunii următoare celei în care a avut loc predarea trimiterii poștale persoanei destinatare, să: a) declare la Serviciul Fiscal de Stat numărul trimiterilor poștale predate pentru care s-a perceput taxa și cuantumul total al taxelor colectate; b) vireze la bugetul de stat taxele colectate. **(6)** Procedura de declarare se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat. **(7)** Trimiterile poștale care nu au fost predate persoanei destinatare nu fac obiectul taxei. **(8)** Taxa nu se rambursează în cazul trimiterilor poștale returnate de persoana destinatară.			
		AIM	Comerțul electronic și trimiterile de valoare redusă AIM susține principiul asigurării unor condiții concurențiale echitabile între comercianții locali și platformele de comerț electronic din afara Republicii Moldova. În aceeași logică, solicităm reevaluarea necesității și proporționalității taxei fixe de gestionare de 12 lei pentru fiecare trimitere, inclusiv prin raportare la valoarea coletului și la costul	**<u>Notă.</u>** Stabilirea taxei în sumă fixă de 12 lei per colet este justificată prin natura acesteia. Taxa nu reprezintă un impozit aplicat asupra valorii bunurilor și nici un drept vamal, ci o plată aferentă gestionării fluxului individual de trimiteri. Aplicarea unei cote procentuale raportate la valoarea coletului ar crea situații în care două colete care presupun, în esență, aceleași operațiuni administrative ar fi taxate diferit doar datorită valorii bunurilor.

			administrativ real generat de procesarea acestuia.	Suplimentar, aplicarea unei taxe unice reduce riscul de fragmentare a comenzilor în mai multe colete poștale.
	TITLUL II[1] **Taxe pe activități specifice** **Articolul 92[1].** Taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate **(1)** Pentru fiecare trimitere poștală, care face obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate în sensul titlului III capitolul 10 și art.219 din Codul vamal nr.95/2021, și este plasată în regim vamal de import și predată persoanei destinatară a mărfii, se aplică o taxă de gestionare în cuantum de 12 lei. **(2)** Obligația de plată a taxei revine persoanei destinatare a mărfurilor. **(3)** Obligația de colectare a taxei de la persoana destinatară, precum și de declarare și virare a acesteia la bugetul de stat revine, după caz, furnizorului de servicii de livrare a trimiterilor poștale, furnizorului de servicii poștale sau furnizorului de serviciu poștal universal (denumit în continuare *furnizor*). **(4)** Furnizorul colectează taxa direct de la persoana destinatară a mărfurilor, colectarea acesteia fiind condiție pentru predarea trimiterii poștale către destinatar. În cazul refuzului de plată, furnizorul este în drept să rețină trimiterea poștală până la achitarea taxei. **(5)** Furnizorul are obligația ca, până în ultima zi a lunii următoare celei în care a avut loc predarea trimiterii poștale persoanei destinatare, să:	**AmCham**	Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate Referința în proiect: Titlul III, Capitolul 10 din Codul fiscal – regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate; art. 92[1] privind taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale și, corelativ, art. 118[4] „Mecanism special". AmCham susține obiectivul de aliniere a cadrului fiscal și vamal aplicabil comerțului electronic transfrontalier și de asigurare a unui tratament fiscal echitabil pentru bunurile comercializate prin intermediul platformelor de comerț electronic. Considerăm însă că termenul prevăzut pentru operaționalizarea noului mecanism trebuie stabilit în funcție de disponibilitatea efectivă a cadrului normativ și a infrastructurii tehnice necesare. În condițiile în care modulul informatic prin care urmează să fie implementat sistemul nu este încă pregătit pentru utilizare, iar operatorii nu dispun de condițiile necesare pentru dezvoltarea, integrarea și testarea propriilor soluții, aplicarea mecanismului într-un termen foarte scurt riscă să genereze blocaje operaționale, erori sistemice de declarare și dificultăți atât pentru operatorii economici, cât și pentru administrarea fiscală și vamală. Implementarea regimului special presupune modificări substanțiale ale sistemelor informatice și proceselor operaționale ale operatorilor poștali și de curierat, inclusiv interconectarea sistemelor acestora cu sistemul vamal	**<u>Nu se acceptă.</u>** Solicitarea de amânare a intrării în vigoare a regimului special și de instituire a unei perioade de grație generalizate nu poate fi acceptată. Termenele de implementare a mecanismului de TVA la vânzarea la distanță de mărfuri importate sunt stabilite în corelare cu angajamentele de aliniere la practica europeană în domeniul comerțului electronic transfrontalier, iar amânarea generalizată a aplicării ar echivala cu menținerea, pe o perioadă suplimentară, a unui gol de colectare a TVA la importurile de valoare mică, cu efect direct asupra veniturilor bugetare deja programate. Argumentul potrivit căruia implementarea declarației H6 a necesitat aproximativ opt luni nu justifică extinderea automată a acestui interval pentru mecanismul H7, întrucât fiecare etapă de digitalizare a administrării fiscale presupune un proces de învățare instituțională care se scurtează, nu se prelungește, pe măsura acumulării de experiență de către Serviciul Vamal. În ceea ce privește solicitarea de proporționalizare a garanției aferente TVA în funcție de rolul concret al fiecărui operator în lanțul comercial, o asemenea individualizare ar complica excesiv administrarea fiscală, impunând autorității evaluarea distinctă a expunerii de risc pentru fiecare operator poștal sau de curierat, sarcină incompatibilă cu necesitatea unui mecanism unitar, simplu și rapid aplicabil la scara întregului flux de trimiteri poștale. Referitor la propunerea ca taxa de 12 lei să poată fi

	a) declare la Serviciul Fiscal de Stat numărul trimiterilor poștale predate pentru care s-a perceput taxa și cuantumul total al taxelor colectate; b) vireze la bugetul de stat taxele colectate. **(6)** Procedura de declarare se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat. **(7)** Trimiterile poștale care nu au fost predate persoanei destinatare nu fac obiectul taxei. **(8)** Taxa nu se rambursează în cazul trimiterilor poștale returnate de persoana destinatară.		informatizat ASYCUDA/ASYHUB, depunerea și procesarea declarațiilor vamale simplificate de tip H7, integrarea prin API și schimbul electronic de date, precum și gestionarea informațiilor necesare calculării și administrării TVA. La momentul formulării prezentei poziții, mediul de testare (sandbox) nu este disponibil operatorilor economici. În lipsa accesului la un mediu funcțional de testare, operatorii nu își pot configura, valida și corecta propriile sisteme de integrare înainte ca noile obligații să devină aplicabile. Etapa de testare este esențială pentru identificarea și remedierea erorilor de integrare, transmitere a datelor, declarare și calcul al TVA înainte de trecerea sistemului în producție. În lipsa unei perioade adecvate de testare, asemenea erori riscă să apară la scară largă după lansarea mecanismului, cu efect direct asupra timpilor de procesare a coletelor, activității operatorilor și capacității autorităților de a administra noile fluxuri. În același timp, aplicarea corectă și uniformă a regimului depinde direct de existența întregului cadru normativ secundar care urmează să detalieze procedurile operaționale, inclusiv modul concret de completare și depunere a declarației H7, mecanismul de calcul și colectare a TVA, formatul rapoartelor, cerințele tehnice și fluxurile de comunicare dintre operatorii economici și autorități. La momentul actual, aceste reguli nu sunt încă disponibile integral și nu au parcurs procesul necesar de consultare cu operatorii vizați. În lipsa normelor de aplicare, operatorii nu dispun de reperele oficiale necesare pentru dezvoltarea soluțiilor IT, adaptarea	achitată de expeditor/comerciant în numele destinatarului, o asemenea flexibilizare ar crea un canal suplimentar de intermediere a plății care ar îngreuna trasabilitatea sumelor colectate și ar deschide posibilitatea includerii taxei în prețul final fără o evidențiere fiscală clară, contrar obiectivului de transparență pe care mecanismul îl urmărește. În fine, instituirea unei perioade de grație în care erorile de conformare să rămână nesancționate ar slăbi caracterul disuasiv al regimului sancționator chiar din etapa inițială de aplicare, moment în care nivelul de conformare voluntară este esențial pentru succesul mecanismului, motiv pentru care propunerile de amânare, flexibilizare și exceptare temporară de la sancțiuni nu pot fi susținute în redacția actuală.

			procedurilor interne, instruirea personalului și actualizarea sistemelor proprii de facturare, evidență și raportare. Aceleași dificultăți de implementare sunt relevante și pentru taxa de 12 lei pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale. Aplicarea acesteia presupune ca operatorii să poată identifica automat trimiterile care intră sub incidența taxei, să colecteze suma datorată, să o evidențieze și reconcilieze distinct, să o declare și să o vireze la buget, precum și să păstreze informațiile necesare pentru verificarea ulterioară. Prin urmare, procedura tehnică de colectare, evidență și declarare a taxei trebuie să facă parte din același proces de pregătire și testare și să fie disponibilă operatorilor înainte ca obligația să devină efectiv aplicabilă. În acest context, este necesară clarificarea deplină a momentului generator al obligației privind taxa. Proiectul leagă aplicarea acesteia de plasarea trimiterii în regim vamal de import și predarea către destinatar și prevede că trimiterile nepredate nu fac obiectul taxei. În activitatea curentă există însă situații intermediare – trimiteri aflate în cursul formalităților vamale, tentative repetate și nereușite de livrare, absența destinatarului, adrese incorecte, redirecționări sau alte situații în care statutul trimiterii se modifică înainte de predarea efectivă – pentru care trebuie să existe reguli clare și verificabile. AmCham propune ca statutul fiscal al trimiterii și momentul relevant pentru apariția obligației să poată fi determinate pe baza unor evenimente obiective, unice și verificabile tehnic în sistemele informaționale relevante,	

			iar informațiile necesare operatorilor să fie disponibile prin mecanismele electronice de interconectare. În același timp, cadrul normativ trebuie să definească suficient de clar dovada predării trimiterii poștale, ținând cont de diferitele modalități utilizate în practică – semnătura pe suport fizic, semnătura electronică în dispozitivul curierului, confirmarea digitală, sistemele de tracking sau alte mecanisme tehnice – și să stabilească un standard uniform și tehnologic neutru. Trebuie clarificate, de asemenea, cerințele privind declararea și documentarea taxei, inclusiv dacă declarația lunară urmează să fie susținută de documente individuale pentru fiecare trimitere sau de un centralizator agregat, datele minime necesare, documentele justificative acceptate și perioada de păstrare a evidențelor. Aceste elemente trebuie stabilite și consultate înainte ca obligația fiscală să devină aplicabilă. AmCham atrage atenția și asupra experienței recente privind implementarea declarației vamale simplificate H6. Potrivit informațiilor prezentate de comunitatea noastră, operaționalizarea acestui mecanism, comparativ mai simplu și aplicabil unui volum semnificativ mai redus de trimiteri, a necesitat aproximativ opt luni de la adoptarea cadrului normativ până la funcționarea efectivă a mecanismului de impozitare cu TVA. Declarația H7 urmează să acopere un volum considerabil mai mare de trimiteri	

			poștale și presupune un grad superior de complexitate tehnică și operațională, inclusiv interconectarea sistemelor mai multor categorii de operatori, procesarea informațiilor la nivelul fiecărei trimiteri și fluxuri distincte de raportare. În aceste condiții, AmCham solicită corelarea termenului de intrare în vigoare cu momentul în care operatorii dispun efectiv atât de cadrul normativ complet, cât și de infrastructura tehnică necesară implementării. Propunem publicarea integrală și consultarea legislației secundare și a procedurilor tehnice cu operatorii din piață, punerea la dispoziția acestora a mediului funcțional de testare (sandbox) cu minimum câteva luni înainte de aplicarea efectivă, asigurarea unei perioade suficiente pentru dezvoltarea și validarea integrărilor și derularea, după caz, a unei etape-pilot cu participarea unui grup restrâns de operatori înainte de generalizarea mecanismului. Totodată, AmCham propune instituirea unei perioade tranzitorii („grace period") după lansarea mecanismului, în cadrul căreia erorile de conformare săvârșite cu bună-credință și determinate de procesul de implementare și integrare tehnică să poată fi remediate fără aplicarea imediată a sancțiunilor. Având în vedere precedentul de aproximativ opt luni necesar implementării mecanismului H6, considerăm că și pentru noul mecanism trebuie asigurat un interval de implementare comparabil, calculat de la momentul în care întregul cadru normativ secundar, procedurile de administrare a taxei și instrumentele	

			tehnice necesare sunt efectiv disponibile operatorilor. AmCham atrage atenția asupra impactului financiar cumulat pe care noile obligații îl pot avea asupra operatorilor poștali și de curierat. Acesta rezultă, pe de o parte, din obligația de constituire a garanției aferente TVA și, pe de altă parte, din costurile administrative și operaționale asociate colectării, evidenței, declarării și virării taxei de 12 lei pentru fiecare trimitere care intră sub incidența mecanismului. În ceea ce privește garanția aferentă TVA, impactul poate fi disproporționat în special asupra operatorilor care asigură exclusiv sau preponderent livrarea finală a coletelor. Specificul activității acestor operatori trebuie luat în considerare: aceștia nu sunt vânzătorii mărfurilor, nu stabilesc valoarea acestora, nu determină volumul comenzilor plasate de consumatori și nu controlează fluxurile comerciale generate de comercianți sau platformele electronice. În consecință, operatorii de last mile nu pot anticipa cu exactitate nici volumul, nici valoarea mărfurilor care vor intra zilnic în circuitul de livrare. Problema este accentuată de volatilitatea specifică comerțului electronic transfrontalier. Volumele de trimiteri pot varia considerabil de la o perioadă la alta, inclusiv ca urmare a sezonalității, campaniilor promoționale, perioadelor de reduceri sau deciziilor comerciale ale platformelor online. Astfel, un mecanism de garantare calculat prin raportare directă la volumul sau valoarea importurilor poate obliga operatorul să constituie într-un termen	

			foarte scurt garanții semnificativ mai mari, ca urmare a unor factori comerciali asupra cărora acesta nu are nicio influență. Obligația de garantare poate conduce astfel la transferarea asupra operatorului poștal a unui risc fiscal aferent unor tranzacții comerciale pe care acesta nu le inițiază și asupra cărora nu deține control economic. Deși rolul operatorului poate fi limitat la procesarea și livrarea coletelor, acesta ar putea fi obligat să imobilizeze resurse financiare importante pentru garantarea unor obligații fiscale determinate de valoarea și volumul mărfurilor comercializate de terți. Imobilizarea unor asemenea resurse poate avea un impact direct asupra lichidității operatorilor. Constituirea unei garanții în numerar blochează capitalul de lucru necesar activității curente, în timp ce constituirea unei garanții bancare generează costuri financiare și presupune utilizarea limitelor de credit disponibile. În perioadele de creștere rapidă și imprevizibilă a volumelor de comerț electronic, necesarul de garantare poate crește corespunzător, fără ca veniturile operatorului din serviciul de livrare să crească în aceeași proporție. Pentru operatorii care funcționează cu marje reduse, costul și dimensiunea garanției pot deveni disproporționate în raport cu veniturile efectiv obținute din serviciul prestat. O asemenea situație poate afecta capacitatea de procesare a trimiterilor, poate genera blocarea sau încetinirea fluxurilor de colete la frontieră și, în situații extreme, poate afecta continuitatea activității unor operatori.	

			În paralel, mecanismul taxei de 12 lei transferă asupra operatorilor un ansamblu suplimentar de funcții administrative asociate colectării fiscale. Operatorul trebuie să identifice trimiterile care intră sub incidența taxei, să colecteze suma datorată, să asigure evidența și reconcilierea acesteia, să depună declarațiile corespunzătoare, să vireze sumele la buget și să păstreze informațiile și documentele necesare unui eventual control. În acest sens, operatorul ajunge să exercite, în fapt, o parte dintre funcțiile unui agent de colectare fiscală. Îndeplinirea acestor obligații presupune costuri suplimentare pentru dezvoltarea și adaptarea sistemelor informatice, integrarea fluxurilor de date, personal, contabilitate, control intern, reconciliere și audit, precum și asumarea riscului de sancțiuni pentru eventualele erori de colectare sau raportare. Aceste costuri apar independent de valoarea taxei colectate și nu sunt compensate prin mecanismul propus. În lipsa unei soluții pentru acoperirea lor, costurile administrative suplimentare vor trebui absorbite de operator sau reflectate în tariful serviciului de livrare și, în final, suportate de consumator. În aceste condiții, AmCham solicită efectuarea, înainte de implementarea mecanismului, a unui studiu de impact economic și a unei analize cost-beneficiu care să evalueze impactul cumulat al garanției aferente TVA și al obligațiilor de administrare a taxei. Analiza trebuie să cuantifice atât veniturile bugetare estimate, cât și costurile	

			de conformare și costurile financiare suportate de operatori, impactul asupra lichidității acestora și efectul asupra prețului final al livrării. De asemenea, trebuie analizat riscul ca majorarea costului total al livrării să afecteze comerțul electronic desfășurat prin canale legale sau să determine redirecționarea unor fluxuri către modalități informale ori neconforme. În ceea ce privește garanția, AmCham solicită ca mecanismul să fie proporțional cu riscul fiscal efectiv și să țină cont de rolul concret al operatorului în lanțul comercial. Garanția nu ar trebui determinată automat prin raportare la întregul volum de colete procesat, ci trebuie să reflecte în mod rezonabil expunerea fiscală efectivă, istoricul de conformare și capacitatea operatorului de a controla riscul pentru care garanția este solicitată. Mecanismul trebuie să protejeze interesele fiscale ale statului fără transferarea asupra operatorului de last mile a unui risc financiar pe care acesta nu îl generează și nu îl poate controla. Totodată, în ceea ce privește taxa de 12 lei, AmCham propune ca mecanismul să permită achitarea taxei de către expeditor/comerciant în numele și pentru destinatar, atunci când comerciantul optează pentru această modalitate. Operatorul poștal sau de curierat ar putea încasa suma aferentă taxei de la comerciant și să o vireze la buget, fără ca această modalitate de achitare să modifice calitatea de subiect al impunerii a persoanei fizice	Propunerea nu poate fi acceptată. Permiterea achitării taxei de 12 lei de către expeditor/comerciant în numele destinatarului ar introduce o derogare de la principiul potrivit căruia subiectul impunerii achită direct obligația fiscală, creând un intermediar suplimentar în lanțul de colectare și complicând identificarea sursei reale a plății în cazul unui control ulterior. Deși se susține că această modalitate nu ar modifica formal calitatea de subiect al impunerii a persoanei fizice destinatare, în practică sumele încasate de operator de la un terț (comerciant) pentru o obligație fiscală a unei alte persoane ridică riscul de confuzie contabilă și fiscală, exact dificultatea de calificare pe care textul propus o recunoaște el însuși, fără a oferi o soluție tehnică completă, ci doar solicitând „clarificare ulterioară”.

			destinatare. O asemenea soluție este relevantă inclusiv pentru modelele comerciale în care comerciantul sau platforma electronică dorește să ofere cumpărătorului un preț final care include toate taxele și costurile aferente livrării. În aceeași logică, AmCham solicită corelarea expresă a acestei posibilități cu art. 118⁴ „Mecanism special", astfel încât cadrul normativ să reglementeze fără echivoc situația în care taxa aferentă trimiterii este suportată de expeditor/comerciant în numele destinatarului. Clarificarea este necesară inclusiv pentru stabilirea tratamentului contabil și fiscal al sumelor încasate de operator în acest scop și pentru evitarea calificării acestora drept venituri proprii ale operatorului. În ansamblu, AmCham consideră că garanția aferentă TVA și obligațiile privind taxa de 12 lei trebuie analizate împreună din perspectiva impactului financiar și operațional asupra operatorilor. Protejarea intereselor fiscale ale statului poate fi realizată fără imobilizarea disproporționată a lichidităților operatorilor, fără transferarea asupra acestora a unor riscuri pe care nu le controlează și fără instituirea unor costuri administrative care, în cele din urmă, vor fi suportate de consumator.	Introducerea unui canal alternativ de plată, opțional pentru comerciant, ar genera două fluxuri paralele de colectare a aceleiași taxe (direct de la destinatar sau prin intermediul expeditorului), ceea ce ar îngreuna standardizarea procedurilor de declarare și reconciliere la nivelul operatorilor poștali și al organului fiscal, într-un mecanism care este conceput tocmai pentru simplitate și predictibilitate operațională. În plus, argumentul privind analiza cumulată a impactului financiar al garanției TVA și al taxei de 12 lei asupra operatorilor nu constituie un temei pentru modificarea regimului de subiect al impunerii, fiind două chestiuni distincte — una ține de sarcina de garantare, cealaltă de calitatea procesuală a plătitorului — motiv pentru care se recomandă menținerea regimului actual, în care taxa este datorată și achitată direct de persoana fizică destinatară, fără introducerea unui mecanism opțional de plată prin intermediul comerciantului.

	TITLUL II[1] **Taxe pe activități specifice** **Articolul 92[1].** Taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale care fac obiectul vânzării la distanță de mărfuri importate **(6)** Procedura de declarare se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.	**MDED**	Alin.(6) se propune în următoarea redacție: *„(6) Procedura de declarare, corectare, regularizare și restituire a taxei achitate necuvenit sau în cuantum mai mare decât cel datorat, inclusiv prin utilizarea mijloacelor electronice, se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”* Art. 92[1] se propune a fi completat cu o normă expresă potrivit căreia taxa încasată se restituie sau se regularizează în situația în care, după încasarea acesteia, trimiterea poștală nu a fost predată persoanei destinatare, precum și în cazul încasării taxei fără existența obiectului impunerii sau în cuantum mai mare decât cel datorat. Reglementarea expresă a acestor situații este necesară pentru corelarea mecanismului de încasare cu alin. (7), potrivit căruia trimiterile poștale care nu au fost predate persoanei destinatare nu fac obiectul taxei, precum și pentru evitarea menținerii la buget a unor sume încasate în lipsa obligației fiscale. Totodată, având în vedere instituirea taxei în cuantum fix de 12 lei pentru fiecare trimitere poștală, Nota de fundamentare urmează a fi completată cu elementele care au stat la baza determinării cuantumului acesteia, inclusiv costul mediu estimat al procesării și administrării unei trimiteri și volumul prognozat al trimiterilor supuse taxei. O asemenea fundamentare este necesară pentru aprecierea proporționalității cuantumului taxei în raport cu costurile administrative pe care aceasta urmărește să le acopere.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Încasarea taxei pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale nu poate fi încasată decât doar la momentul predării coletului poștal, astfel încât cazuri în care taxa sa fie percepută iar coletul să nu fie livrat nu pot fi. În plus, cerința privind „regularizarea cuantumului" nu are aplicabilitate practică: taxa fiind fixă (12 lei/trimitere), nu depinde de valoarea mărfii și nu poate genera erori de calcul precum TVA sau accizele. Singurul tip de eroare posibil este pur administrativ și nu justifică o normă legală distinctă.
	Articolul 92[2]. Taxa de viciu aferentă participării la jocurile de noroc și loterii	**ASP**	Cu privire la modificările propuse la Codul fiscal nr.1163/1997 prin Art. II, referitoare la introducerea Articolului 92[2] Taxa de viciu aferentă participării	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de reducere a cotei taxei de viciu la 3% sau de transpunere a bazei de calcul pe Venitul Brut din Jocuri

	(1) Subiect al taxei de viciu este persoana fizică participantă la jocurile de noroc, sau persoana fizică care procură bilete de loterie. (2) Obiectul taxei de viciu îl constituie: a) miza depusă de participanți pentru participarea la jocurile de noroc; b) prețul biletelor de loterie comercializate. (3) Cota taxei de viciu constituie 6%: a) din valoarea fiecărei mize depuse de participant la jocurile de noroc; b) la prețul fiecărui bilet de loterie comercializat. (4) Obligația de calculare, declarare și achitare la bugetul de stat a taxei de viciu revine organizatorului jocurilor de noroc, respectiv organizatorului loteriilor. (5) Calcularea taxei de viciu se efectuează la momentul încasării mizei în cazul obiectului impunerii prevăzut la alin. (2) lit. a) sau la momentul comercializării biletului de loterie, direct sau prin intermediari, în cazul obiectului impunerii prevăzut la alin. (2) lit. b). (6) Declararea și achitarea taxei de viciu se efectuează până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care: a) au fost încasate mizele aferente jocurilor de noroc; și/sau b) au fost comercializate biletele de loterie. (7) Taxa de viciu nu se restituie în cazul anulării jocului de noroc sau al anulării tragerii de loterie.		la jocurile de noroc și loterii, alineatul (3), conform căruia cota taxei de viciu constituie 6% din valoarea fiecărei mize depuse de participant la jocurile de noroc și la prețul fiecărui bilet de loterie comercializat, Agenția Servicii Publice vine cu unele propuneri de perfecționare a mecanismului de calcul propus. În vederea realizării obiectivelor politicii fiscale și menținerii unui control riguros al statului asupra acestui sector de activitate, se recomandă analizarea experienței statelor din spațiul european unde taxarea directă pe rulaj sau miză este aplicată cu prudență pentru a preveni reorientarea consumatorilor către platforme neautorizate. Modelele din Bulgaria, cu o cotă de 3 la sută, și România, cu 2 la sută, precum și bunele practici discutate la nivelul Comisiei Europene, unde se preconizează o taxă sectorială de referință fixată la nivelul de 3 la sută, indică faptul că un nivel moderat al taxării directe pe rulaj susține menținerea activității economice în câmpul legal. În cazul aplicării unei cote de 6 la sută direct pe miză, există riscul ca reducerea atractivității platformelor autohtone autorizate să determine utilizatorii să opteze pentru site-uri web din afara jurisdicției Republicii Moldova, afectând ritmul încasărilor bugetare care în anul 2025 au constituit circa 505.000.000 MDL. Prognoza pentru anul 2026, bazată pe cele 436.253.595 MDL acumulate deja în primele șase luni, profilează un nivel record de circa 872.500.000 MDL. Această dinamică ascendentă se datorează direct contribuției Agenției Servicii Publice în identificarea paginilor web neautorizate și	(GGR) nu poate fi acceptată. Comparația cu Bulgaria și România ignoră faptul că regimul fiscal al jocurilor de noroc din aceste state include, pe lângă taxa pe rulaj/miză, alte componente de impozitare (impozit pe profit specific sectorului, licențe, redevențe) care, cumulate, pot genera o presiune fiscală efectivă comparabilă sau superioară celei rezultate din cota de 6% propusă în Republica Moldova, astfel încât preluarea izolată a unei singure cote, fără raportare la arhitectura fiscală de ansamblu a acelor state, nu constituie un temei valid de comparație. În ceea ce privește riscul de migrare a consumatorilor către platformele neautorizate, acest risc este, de fapt, determinat în principal de eficacitatea controlului asupra accesului la site-urile neautorizate, iar nu de nivelul cotei aplicate operatorilor autorizați — riscul poate și trebuie gestionat prin intensificarea acțiunilor de identificare și blocare deja întreprinse de Agenția Servicii Publice, nu prin reducerea presiunii fiscale asupra sectorului legal, măsură care ar diminua veniturile bugetare cert obținute în prezent în schimbul unui beneficiu incert și greu cuantificabil legat de comportamentul consumatorilor. Trecerea bazei de calcul de la miza depusă la Venitul Brut din Jocuri ar complica semnificativ administrarea fiscală, întrucât GGR este un indicator calculat de operator pe baza propriei evidențe contabile (mize încasate minus câștiguri plătite), greu verificabil în timp real de organul fiscal, spre deosebire de taxarea directă pe fiecare miză depusă, care poate fi urmărită tranzacțional și oferă un mecanism de colectare transparent,

	(8) Modul de declarare a taxei de viciu se stabilește de Ministerul Finanțelor.”.		interacțiunea cu autoritățile competente pentru blocarea accesului la acestea și a transferurilor financiare aferente. Acest efort continuu de curățare a pieței riscă să fie neutralizat prin migrarea consumatorilor către sectorul neautorizat din cauza unei presiuni fiscale excesive pe mize. Prin urmare, în spiritul fortificării inițiativei propuse și pentru securizarea integrală a veniturilor bugetare, se propune examinarea posibilității de a ajusta cota taxei pe miză la un nivel de maximum 3 la sută sau, ca o alternativă de înaltă eficiență fiscală, transpunerea acestei taxe de viciu pe baza de calcul a Venitului Brut din Jocuri, cunoscut ca Gross Gaming Revenue, reținut direct de la operatorul economic organizator. Alinierea la standardul internațional de impozitare pe Gross Gaming Revenue ar permite colectarea directă și transparentă din venitul operațional al companiilor din domeniu, asigurând o predictibilitate sporită a veniturilor bugetare, protejarea consumatorilor și descurajarea migrației spre platformele neautorizate.	predictibil și dificil de eludat; o asemenea schimbare ar crea, în plus, spațiu pentru optimizare fiscală prin structurarea artificială a câștigurilor raportate, exact fenomenul pe care taxa pe miză este menită să îl prevină. Prin urmare, se recomandă menținerea cotei de 6% aplicate direct pe valoarea mizei, mecanismul actual fiind mai simplu de administrat, mai transparent și mai puțin expus riscului de subraportare decât alternativele propuse.
		Partidul Social Democrat European	Taxa de viciu la jocurile de noroc (6%) și accizele de sănătate (băuturi cu zahăr) Problema: sunt măsuri fezabile și echilibrate — vizează activități cu costuri sociale documentate; singurul risc este ca veniturile colectate să se piardă în bugetul public național, fără destinație clară. Argument economic: o taxă corectivă (Pigouviană) funcționează cel mai bine când veniturile colectate sunt vizibil legate de corectarea externalității pe care o taxează — altfel, riscă să fie percepută doar ca o	**<u>Nu se acceptă</u>** Nu susținem afectarea obligatorie a veniturilor provenite din taxa de viciu către un domeniu concret de cheltuieli, întrucât aceasta ar reduce flexibilitatea bugetului public și ar limita capacitatea autorităților de a direcționa resursele în funcție de prioritățile bugetare și de necesitățile apărute pe parcursul anului. În condițiile unor resurse bugetare limitate și ale unor angajamente de cheltuieli în creștere, veniturile suplimentare trebuie să contribuie la acoperirea necesităților generale ale bugetului, inclusiv finanțarea domeniilor prioritare

			taxă suplimentară, nu ca un instrument de politică publică. PROPUNEREA PSDE: alocarea explicită și transparentă a unei părți din veniturilue pe taxa de viciu către programe de prevenire a dependențelor de orice natură.	precum sănătatea, educația, protecția socială și infrastructura. Afectarea prealabilă a unei părți din aceste venituri poate crea rigidități bugetare și poate limita posibilitatea realocării resurselor către domeniile cu necesități mai urgente. Totodată, cuantumul veniturilor din taxa de viciu este variabil și depinde de comportamentul contribuabililor, ceea ce face dificilă fundamentarea unor cheltuieli permanente pe o sursă de venit incertă. Prin urmare, considerăm oportun ca veniturile respective să fie acumulate în bugetul public național și repartizate prin procesul bugetar, în baza priorităților și posibilităților financiare existente.
		NGM Company SRL	Propunem ca impozitarea activităților de jocuri de noroc online, a loteriilor numerice și momentane, a pariurilor sportive, desfășurate în regim terestru să fie realizată potrivit modelului aplicat în numeroase jurisdicții europene, prin instituirea unui impozit asupra venitului brut din jocuri — Gross Gaming Revenue, denumit în continuare GGR (pentru detalii vezi Anexa nr.51). GGR reprezintă diferența dintre valoarea totală a mizelor acceptate și valoarea câștigurilor achitate jucătorilor. Spre deosebire de rulaj, această bază de impozitare reflectă venitul economic efectiv rezultat din activitatea de joc și permite stabilirea unei sarcini fiscale proporționale și sustenabile. Propunem aplicarea unei cote de 20% asupra GGR, impozitul urmând să fie calculat și achitat de organizatorul jocurilor de noroc — S.A. „Loteria Națională a Moldovei” — și nu aplicat asupra rulajului mizelor.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Trecerea bazei de impozitare de la mize la Venitul Brut din Jocuri (GGR) ar transfera colectarea fiscală pe un indicator calculat intern de organizator, pe baza propriei evidențe contabile a mizelor încasate și a câștigurilor plătite, indicator dificil de verificat în timp real de organul fiscal și expus riscului de subraportare prin structurarea artificială a câștigurilor declarate, spre deosebire de taxarea directă pe fiecare miză depusă, care este tranzacțională, transparentă și ușor de urmărit; argumentul privind „impozitarea cumulativă excesivă” rezultată din suprapunerea taxei de 6% pe miză cu impozitul de 18% reținut la retragerea câștigurilor este nefondat, întrucât cele două prelevări au subiecți și baze de impunere distincte — una este o taxă indirectă aplicată participării la joc, cealaltă este un impozit pe venitul persoanei fizice câștigătoare — iar coexistența lor nu constituie o dublă impunere a aceleiași materii impozabile, ci reflectă structura

			Totodată, atragem atenția că actualul impozit de 18% reținut de la persoanele fizice la retragerea câștigurilor este excesiv și afectează competitivitatea ofertei legale în raport cu site-urile neautorizate. Impactul acestui impozit asupra comportamentului jucătorilor și asupra ponderii pieței ilegale este prezentat în Anexa nr. 6 și urmează să fie examinat distinct în cadrul revizuirii regimului fiscal. În ipoteza menținerii impozitării câștigurilor participanților în formula actuală, fără majorarea acesteia sau instituirea altor sarcini fiscale la nivelul jucătorului, concomitent cu introducerea unui regim de impozitare a organizatorului în funcție de GGR, Republica Moldova ar institui un sistem de impozitare cumulativă, deosebit de complex și împovărător comparat cu alte state UE. Prin suprapunerea sarcinii fiscale propuse (20 % din GGR) la nivelul operatorului cu cea aplicată jucătorului aplicabilă la moment, acest regim ar deveni unul dintre cele mai severe din Europa. În acest context, se propune totodată examinarea posibilității de ridicare a plafonului neimpozabil al câștigurilor din loterie de la 1% la 10% din venitul neimpozabil (de la 296 la 2.690 lei, valori aplicabile în anul 2026), măsură pe deplin conformă cu practica europeană, unde plafoanele minime de scutire se situează, de regulă, la nivelul sutelor sau chiar miilor de euro (pentru detalii, a se consulta Anexa nr. 7). Totodată, Pentru ca modificarea regimului fiscal să producă o creștere reală a veniturilor statului, considerăm necesară promovarea concomitentă a următoarelor măsuri:	firească a unui sector supus atât fiscalizării activității comerciale, cât și impozitării venitului obținut de jucător. Propunerea de majorare a plafonului neimpozabil al câștigurilor din loterie de la 1% la 10% din venitul neimpozabil ar eroda suplimentar baza impozabilă, cu efect direct asupra veniturilor bugetare, într-un moment în care obiectivul politicii fiscale este consolidarea, nu diminuarea acestor venituri. Referitor la solicitarea de constituire a unui grup de lucru și de amânare a modificărilor până la consultarea efectivă a partenerului privat, aceasta echivalează cu o cerere de tergiversare a procesului legislativ, care urmează procedura standard de consultare publică aplicabilă oricărui proiect de act normativ, fără a fi necesară instituirea unui mecanism paralel de negociere pentru un singur operator economic, mai ales în condițiile în care eventualele efecte asupra executării Contractului de parteneriat public-privat pot fi analizate ulterior, în cadrul relației contractuale dintre părți, iar nu ca o condiție prealabilă a adoptării politicii fiscale. Prin urmare, se recomandă menținerea mecanismului de taxare pe miză la cota de 6%, respingerea trecerii la baza GGR și respingerea majorării plafonului neimpozabil al câștigurilor din loterie.

			- modificarea legislației privind publicitatea jocurilor de noroc cu risc social scăzut, astfel încât operatorul legal să poată comunica în condiții clare și controlate, iar oferta autorizată să poată concura efectiv cu platformele ilegale. O propunere în acest sens a fost înaintată Ministerului Culturii de către reprezentanții principalilor furnizori de servicii media din Republica Moldova; - consolidarea cadrului legal și instituțional privind identificarea și blocarea site-urilor ilegale de jocuri de noroc, a căror pondere este estimată în prezent la aproximativ 50% din piață. Propuneri de modificare a legislației în acest domeniu au fost deja înaintate Ministerului Finanțelor de către Agenția Servicii Publice. Fără adoptarea acestor măsuri, majorarea sarcinii fiscale asupra activității legale riscă să consolideze poziția operatorilor neautorizați și să reducă veniturile efectiv încasate de stat. Având în vedere cele expuse, Vă solicităm respectuos: - să dispuneți constituirea, sub coordonarea Guvernului sau a Ministerului Finanțelor, a unui grup de lucru comun, cu participarea reprezentanților instituțiilor publice; - să fie examinate, în cadrul grupului de lucru, calculele privind impactul impozitului de 6% asupra rulajului și consecințele acestuia asupra activităților desfășurate în cadrul parteneriatului public-privat; - să fie analizată instituirea unui impozit de 20% asupra GGR, achitat de organizatorul jocurilor de noroc, ca alternativă sustenabilă și compatibilă cu specificul economic al sectorului;	

			- să fie examinate concomitent modificările legislative privind publicitatea jocurilor de noroc cu risc social scăzut și eficientizarea mecanismelor de identificare și blocare a platformelor neautorizate; - să fie asigurată consultarea efectivă a partenerului privat înaintea promovării unor modificări fiscale susceptibile să afecteze executarea Contractului de parteneriat public-privat și continuitatea activităților desfășurate în temeiul acestuia.	
		Contabil News	(5) De revizuit procedura în cazul de comisionari în retail (soft aparte și raport comisionarului). (7) nu e posibil de restitut numai prin cumpărare în numerar a biletelor pe hîrtie.	**Nu se acceptă.** Instituirea unui regim separat de evidență pentru comisionarii din rețeaua de retail, cu soft aparte și raport propriu, ar fragmenta mecanismul de administrare prevăzut la alin. (4)-(6), potrivit căruia obligația de calculare, declarare și achitare a taxei revine în integralitate organizatorului, iar nu comisionarilor. Introducerea unui canal paralel de raportare la nivelul fiecărui comisionar ar genera riscul de discrepanțe între sumele evidențiate de comisionar și cele centralizate de organizator la momentul încasării mizei sau comercializării biletului, conform alin. (5), complicând verificarea de către organul fiscal în loc să o simplifice. Menținerea evidenței unice, centralizate la nivelul organizatorului, rămâne soluția care asigură trasabilitatea și corespunde arhitecturii de răspundere deja stabilite de proiect. Referitor la restricționarea restituirii taxei — alin. (7) exclude restituirea taxei de viciu în cazul anulării jocului sau tragerii, indiferent de modalitatea de achiziție a biletului — extinderea posibilității de restituire și pentru alte forme de comercializare decât biletul fizic pe suport de hârtie achitat în numerar ar necesita un

				mecanism tehnic de identificare univocă a tranzacției originale, mecanism care nu este disponibil la nivelul întregii rețele de comercializare. În lipsa unui asemenea instrument, orice derogare de la regula alin. (7) ar deschide risc de restituiri duble sau nejustificate, motiv pentru care se recomandă menținerea redacției actuale, urmând ca o eventuală extindere să fie condiționată de implementarea prealabilă a instrumentelor tehnice necesare.
		Avocatul Poporului	**Introducerea de noi taxe (art. 92¹ și 92²):** Instituirea taxei pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale (12 lei nerambursabili per colet importat, suportată de destinatar) impune noi presiuni financiare asupra populației;	**<u>Nu se acceptă.</u>** Taxa de 12 lei se aplică exclusiv trimiterilor poștale care intră sub incidența regimului special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate, deci vizează exclusiv persoanele care aleg să efectueze achiziții din afara spațiului vamal, nefiind o taxă generală asupra populației. Suma este fixă și redusă, nefiind raportată la valoarea coletului, ceea ce înseamnă că, spre deosebire de o taxă procentuală, impactul asupra bugetului unei persoane fizice rămâne marginal chiar și pentru comenzile de valoare mai mare, contrazicând caracterizarea acesteia drept o presiune financiară semnificativă. Taxa acoperă costurile reale generate de gestionarea și procesarea administrativă a fluxului de trimiteri poștale la nivelul operatorilor și al autorităților vamale, fiind, în esență, o taxă de utilizator pentru un serviciu logistic-administrativ, nu o prelevare fiscală discreționară asupra veniturilor populației. Introducerea acestei taxe este parte a mecanismului de aliniere a tratamentului fiscal al comerțului electronic transfrontalier la practica europeană, unde taxe similare de gestionare administrativă a coletelor de

				mică valoare sunt aplicate în mai multe state membre, motiv pentru care eliminarea ei ar crea un tratament diferențiat nejustificat între operatorii poștali autohtoni și cei din alte jurisdicții.
		APP	pct. 2^1 Articolului 92^2 – de modificat, prin prisma următoarelor argumente: Potrivit noțiunii reglementate la art. 2 din Legea nr. 291/2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc, „taxă de participare directă (miză de joc)" reprezintă suma de bani sau echivalentul acesteia, percepută direct de la jucător în schimbul dreptului de participare la joc. În vederea asigurării coerenței terminologice și a unei aplicări unitare a prevederilor cadrului normativ, precum și pentru evitarea unor eventuale interpretări diferite sau a dublei tratări a acelorași elemente fiscale, considerăm oportună substituirea texului „miza", utilizată pe tot parcursul art. 92^2 din proiectul de lege, cu textul „miza de joc". Propunerea este justificată prin necesitatea corelării terminologiei utilizate în proiectul de lege cu noțiunile deja consacrate și reglementate de Legea nr. 291/2016, astfel încât norma fiscală propusă să fie clară, previzibilă și lipsită de ambiguități în procesul de aplicare. Totodată, utilizarea sintagmei „miza de joc" va asigura o delimitare mai clară a bazei asupra căreia urmează a fi aplicată taxa, în concordanță cu sensul juridic atribuit acestei noțiuni de legislația specială din domeniul jocurilor de noroc. Republica Moldova reglementează și desfășoară activitatea în domeniul jocurilor de noroc în regim de monopol de stat, în	**Se acceptă parțial,** prin revizuirea redacției.

			conformitate cu prevederile Legii nr. 291/2016. În acest cadru instituțional și juridic, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” este societate cu capital integral de stat, care exercită atribuțiile aferente organizării și desfășurării jocurilor de noroc în condițiile și limitele stabilite de cadrul normativ aplicabil. Prin urmare, interesul economic al statului prin prisma implementării Contractului de parteneriat public-privat pentru dezvoltarea activităților Loteriei Naționale a Moldovei din sectorul loteriilor și pariurilor la competițiile/evenimentele sportive, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice nr. 1/09 din 23.04.2018 și a Contractului de parteneriat public-privat pentru dezvoltarea activităților Loteriei Naționale a Moldovei din sectorul automatelor de joc cu câștiguri bănești, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice nr. 2/09 din 23.04.2018, se manifestă concomitent pe două direcții principale: - încasări directe la bugetul de stat, taxe și impozite, inclusiv taxa de viciu; - veniturile statului formate din rezultatul financiar al S.A. „Loteria Națională a Moldovei”. Impactul bugetar al măsurilor propuse urmează a fi evaluat într-o manieră complexă, care să depășească analiza cuantumului nominal al noii taxe și să ia în considerare efectele economice și financiare generate de instituirea acesteia. În acest sens, evaluarea trebuie să țină cont de influența măsurii asupra volumului activității desfășurate în cadrul sectorului legal, asupra indicatorilor economico-financiari, precum și asupra veniturilor, cheltuielilor și rezultatului	

			financiar aferent parteneriatelor public-private aflate în derulare În opinia noastră, obiectivul principal al măsurilor propuse nu ar trebui să se limiteze la simpla redirecționare a fluxurilor financiare existente între diferitele surse de venituri ale statului, ci să urmărească crearea unui cadru favorabil pentru dezvoltarea și extinderea proiectelor de parteneriat public-privat în domeniul jocurilor de noroc și al loteriilor. În acest sens, se impune identificarea și, după caz, eliminarea sau ajustarea proporțională a unor constrângeri și limite instituite de cadrul normativ existent, în măsura în care acestea afectează dezvoltarea sustenabilă a sectorului și realizarea obiectivelor de interes public. O asemenea abordare ar putea contribui nu doar la stimularea activității economice și la extinderea bazei impozabile, cu efect direct asupra majorării încasărilor fiscale la bugetul public, ci și la consolidarea stabilității și sustenabilității financiare a contractelor de parteneriat public-privat aflate în derulare. Prin urmare, măsurile propuse urmează a fi orientate spre crearea unui echilibru între creșterea veniturilor bugetare, dezvoltarea activității legale în domeniu, protejarea intereselor statului și asigurarea viabilității pe termen lung a proiectelor de parteneriat publicprivat. Perfecționarea cadrului normativ în domeniul publicității și informării, prin instituirea unor mecanisme clare și eficiente care să permită S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, în calitate de unic operator al monopolului de stat în domeniu, promovarea platformelor oficiale 7777.md și slot.md, concomitent cu	

			asigurarea unui mecanism operativ și eficient de identificare, limitare și blocare a resurselor de internet neautorizate și consolidarea măsurilor de prevenire și contracarare a publicității și promovării platformelor ilegale de jocuri de noroc, reprezintă o premisă importantă pentru dezvoltarea pieței legale și transparente a jocurilor de noroc și loteriilor. O asemenea abordare ar contribui la migrarea participanților de pe platformele neautorizate către operatorii legali, la extinderea bazei impozabile și, implicit, la majorarea veniturilor fiscale colectate la bugetul public. Totodată, extinderea și consolidarea segmentului legal al pieței constituie unul dintre principalele mecanisme pentru asigurarea sustenabilității noului model fiscal în domeniul jocurilor de noroc și loteriilor, inclusiv prin diminuarea efectelor economice ale activităților desfășurate în afara cadrului legal. Subsidiar, după expirarea unei prime perioade de aplicare a taxei de viciu aferente participării la jocurile de noroc și loterii, considerăm necesară realizarea unei evaluări complexe și obiective a impactului acesteia, atât din perspectiva efectelor bugetare și economice, cât și a celor sociale. Evaluarea urmează să permită determinarea efectelor reale ale măsurii fiscale asupra volumului activității legale, comportamentului participanților, veniturilor bugetare, competitivității sectorului și sustenabilității proiectelor de parteneriat public-privat aflate în derulare, precum și formularea, după caz, a unor propuneri de ajustare a cadrului fiscal și normativ. Agenția Proprietății Publice, în calitate de	

			Partener public, manifestă o preocupare obiectivă față de instituirea unei noi sarcini fiscale asupra participanților la jocurile de noroc și loterii, având în vedere faptul că aceasta poate produce efecte directe și indirecte asupra volumului activității operatorilor legali și, implicit, asupra condițiilor economico-financiare de implementare și sustenabilității pe termen lung a contractelor de parteneriat public-privat încheiate pentru dezvoltarea activităților S.A. „Loteria Națională a Moldovei". În același timp, Agenția Proprietății Publice înțelege și susține necesitatea realizării obiectivelor de interes public urmărite de stat, inclusiv a celor de natură socială, fiscală și de protecție a participanților la jocurile de noroc. În acest context, considerăm că este posibilă identificarea și instituirea unui echilibru rezonabil între interesele fiscale și sociale ale statului, pe de o parte, și necesitatea asigurării unui cadru economic predictibil, sustenabil și competitiv pentru activitatea legală, inclusiv pentru executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate în cadrul parteneriatelor public-private, pe de altă parte. Subsidiar, menționăm despre faptul că propunerile și obiecțiile formulate de Agenție în avizul nr. 05-04-4925 din 25.06.2026, nu se regăsesc în Sinteza obiecțiilor și propunerilor. În acest sens, considerăm necesară examinarea și includerea în Sinteză a propunerilor și obiecțiilor menționate, cu indicarea modului în care acestea au fost luate în considerare.	
		Loteria Națională	1. În calitate de entitate desemnată pentru gestionarea activităților în domeniul jocurilor de noroc care constituie monopol de stat, S.A.	**A se vedea comentariu de mai sus.**

			„Loteria Națională a Moldovei” este beneficiarul a două Contracte de parteneriat public-privat, cu: - NGM Company S.R.L. în calitate de partener privat pe Contractul PPP nr. 1/09 din 23.04.2018, pentru dezvoltarea activităților LNM din sectorul loteriilor și pariurilor la competiții/evenimente sportive, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice. - Novo Investment S.R.L., în calitate de partener privat pe Contractul PPP nr. 2/09 din 23.04.2018, pentru dezvoltarea activităților LNM din sectorul automatelor de joc cu câștiguri bănești, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice. Calitatea de partener public al contractelor în ambele cazuri aparținând statului, reprezentat de Agenția Proprietății Publice. În acest context, informăm Ministerul Finanțelor că cele două proiecte de parteneriat au structuri economice diferite: proiectul cu NGM Company S.R.L. este operat de partenerul privat, iar obiectul distribuit îl constituie valoarea mizelor depuse de jucători (valoarea biletelor de loterie vândute și a pariurilor depuse), în timp ce proiectul cu Novo Investment S.R.L. este operat de S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, obiectul distribuit fiind venitul brut din jocuri (GGR-Gross Gaming Revenue). 2. De asemenea, în contextul inițiativei de instituire a taxei de viciu aferentă participării la jocurile de noroc în mărime de 6 %, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” la data de 19.08.2026 a recepționat și demersul Novo Investment S.R.L nr. 108/2026 (celui de-al doilea partener privat),	

			care a solicitat intervenția S.A. „Loteria Națională a Moldovei” pentru clarificarea aspectelor de aplicabilitate a normelor, în limita competențelor acesteia. 3. Atragem atenția, că în calitate de organizator al jocurilor de noroc, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” nu a inițiat modificarea politicii fiscale aplicabile domeniului, însă având în vedere scopul descurajator de participare a cetățenilor Republicii Moldova la jocuri de noroc, urmărit prin instituirea taxei de viciu și declarat de instituțiile statului competente, considerăm că intervenția, în cazul în care, aceasta urmează fi efectuată, trebuie reglementată într-o manieră clară, astfel încât toți actorii implicați în aplicarea acesteia să ajungă la un consens privind modul de executare a normelor. Considerăm, însă, că eficiența unei asemenea măsuri depinde în mod determinant de nivelul cotei stabilite, care ar trebui echilibrat astfel încât, să producă efectul de moderare a comportamentului de joc, fără a afecta sustenabilitatea economică a activității organizate în cadrul legal și să fie aliniată bunelor practici din statele membre ale Uniunii Europene în care o asemenea taxă există. În aceste circumstanțe, taxa pe viciu ar putea servi drept mecanism care să rețină jucătorul de la „tentația jocului” și să contribuie la promovarea principiilor jocului responsabil, având în vedere faptul că subiect impozabil este jucătorul, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” urmând a se conforma integral prevederilor legale, în cazul în care această inițiativă va fi promovată. Mai mult, pentru determinarea cu un grad rezonabil de certitudine a	

			efectelor pe care eventualele modificări ale regimului fiscal propus le-ar putea produce asupra activității S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, necesită a fi elaborate analize de impact, fundamentate pe date reale privind volumul vânzărilor, comportamentul consumatorilor, elasticitatea cererii, structura costurilor, nivelul veniturilor și obligațiilor fiscale, precum și asupra altor indicatori relevanți, astfel evitând formularea unor concluzii bazate exclusiv pe estimări sau proiecții care nu sunt susținute de un studiu complex și metodologic fundamentat. 4. Revenind la propunerea reflectată în demersul „NGM COMPANY” SRL de a examina opțiunea de instituire a unui impozit de 20% asupra GGR (Gross Gaming Revenue), achitat de organizatorul jocurilor de noroc, menționăm că această propunere nu corelează cu practicile internaționale și nu este aplicabilă cadrului juridic și operațional specific al S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, în calitate de monopol de stat, așa cum este reglementat în Legea nr. 291/2016 și aflat în parteneriatele menționate supra. Suplimentar, la propunerea de impozitare indirectă a loteriilor prin aplicarea a 20% asupra GGR, menționăm că, pe parcursul lunii iunie curent, în cadrul S.A. „Loteria Națională a Moldovei” a fost realizată o Analiză comparativa a regimurilor fiscale aplicabile jocurilor de noroc in statele membre ale Uniunii Europene, care a fost prezentată în adresa Ministerului Finanțelor prin demersul nr. LNM/3-08-7/777 din 22.06.2026. Rezultatele acestui studiu ne permite să conchidem că printre statele membre ale Uniunii Europene, nu	

			există nici unul în care loteriile, cu statut de monopol de stat să fie impozitate prin aplicarea cuantumului de impozit la rulajul de bilete de loterie sau asupra GGR. Un alt aspect care denotă irelevanța acestei propuneri este și lipsa noțiunii de GGR în contractul PPP semnat cu NGM Company SRL, ceea ce va crea disensiuni de interpretare și aplicare. 5. Cu privire la corelarea noii taxe cu cadrul normativ aplicabil jocurilor de noroc, considerăm important ca noile norme fiscale să fie corelate în mod expres cu terminologia și mecanismele prevăzute de Legea nr. 291/2016, astfel încât să fie evitate eventualele interpretări diferite cu privire la: 1. obiectul impunerii; 2. subiectul taxei; 3. momentul apariției obligației fiscale; 4. baza de calcul; 5. tratamentul biletelor off-line; 6. tratamentul mizelor bietelor electronice aferente jocurilor online; 7. raportarea și evidența sumelor aferente taxei. 6. Astfel, la elaborarea cadrului normativ în domeniul fiscal, cu impact asupra profitabilității activității S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, urmează a fi luat în considerare și faptul că aceasta își desfășoară activitatea într-un cadru juridic și operațional specific, caracterizat inclusiv prin existența unor mecanisme contractuale de colaborare cu parteneri privați. Respectiv, potrivit art. 3, art. 9 și art. 18 din Legea nr. 291/2016, precum și în corelare cu regimul de organizare a activităților monopolului de stat, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” își gestionează	

			activitatea prin parteneriate, care implică distribuirea responsabilităților operaționale și financiare. Totodată, în conformitate cu art. 4 și art. 6 din Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul publicprivat, parteneriatul public-privat se bazează pe echilibrul drepturilor și obligațiilor părților, pe alocarea echitabilă a riscurilor și pe respectarea clauzelor contractuale agreate. În opinia S.A. „Loteria Națională a Moldovei", aplicarea noilor prevederi fiscale nu trebuie să conducă, prin efectul lor juridic sau economic, la modificarea radicală a drepturilor intereselor comune și a obligațiilor contractuale stabilite în cadrul parteneriatelor public-private. 7. Totodată, având în vedere că orice obligație fiscală suplimentară instituită poate să influențeze parametrii economico-financiari ai activității și, după caz, ipotezele care au stat la baza unor raporturi contractuale existente, considerăm oportun ca modalitatea de aplicare a acesteia să fie analizată și stabilită ținând cont de principiile prevăzute de art. 12 și art. 13 din Legea nr. 179/2008 privind parteneriatul public-privat, inclusiv sub aspectul menținerii echilibrului contractual. În acest sens, considerăm oportună examinarea posibilității **unei aplicări graduale și etapizate a noii taxe**, care să permită evaluarea succesivă a efectelor economice, fiscale și comportamentale generate de aceasta. O asemenea abordare ar putea presupune, într-o primă etapă, aplicarea taxei asupra fondurilor nete de participare directă depuse, percepută direct de la jucător în schimbul dreptului de participare la joc, cu evaluarea ulterioară, în baza	

			rezultatelor efectiv înregistrate, a oportunității extinderii și ajustării mecanismului fiscal inclusiv în raport cu fiecare categorie de bilet de loterie electronic sau modalitate de participare la joc. Aplicarea etapizată ar permite autorităților competente și entităților implicate să monitorizeze în mod obiectiv impactul măsurii, să evalueze efectele asupra volumului de participare, veniturilor generate și încasărilor la bugetul public și, după caz, să ajusteze mecanismul fiscal în funcție de rezultatele constatate în practică. Considerăm că o asemenea abordare ar contribui la realizarea obiectivelor de politică fiscală și socială urmărite, fără a genera, într-o perioadă scurtă, efecte disproporționate asupra activității și fără a diminua în mod nejustificat interesul public aferent organizării legale și controlate a jocurilor de noroc. În același timp, instituirea unei perioade de monitorizare și evaluare a efectelor măsurii ar permite fundamentarea eventualelor ajustări ulterioare pe date economice și financiare concrete, inclusiv pe baza unor studii de impact și de fezabilitate, asigurând astfel un proces decizional predictibil, proporțional și fundamentat.	
Articolul 94. Subiecţii impozabili Subiecţii impozabili sînt: e) persoanele juridice şi fizice care practică activitate de întreprinzător, inclusiv persoanele care desfăşoară activitate profesională potrivit legislaţiei, şi procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de T.V.A., declarate în proces de insolvabilitate, cu excepţia celor în	La articolul 94 litera e), după textul „procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea” se introduce textul „băncilor aflate în lichidare conform Legii nr.550/1995 și a ”.	**Contabil News**	E rezonabil de introdus separat p/u banci.	**<u>Nu se acceptă,</u>** întrucât nu se consideră oportun formularea unei alte norme pentru bănci dat fiind faptul că Codul fiscal deja conține o norma pentru aplicarea taxarii inverse în cadrul livrărilor companiilor aflate în insolvabilitate.

procedură de restructurare și realizare a planului, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr.149/2012;				
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Contabil News**	Cota scutită se referă numai la produse de carne din rase selecționate, ce impactează GȚ. Se exclud poziții importante cum va fi fertilizanți (în tendința de scumpire instantă din cauza perturbațiilor geopolitice).	**<u>Nu se acceptă,</u>** Actualmente art.96 din Codul fiscal prevede aplicarea cotei reduse a TVA pentru aceleași poziții tarifare aferente producției din zootehnie în formă naturală. Propunerea de extindere a cotei scutite/reduse și asupra fertilizanților nu poate fi acceptată. Scutirea vizată se referă la o categorie strict determinată — produsele de carne obținute din rase selecționate, relevante pentru gospodăriile țărănești (GȚ) — și extinderea acesteia la fertilizanți ar depăși obiectul și rațiunea inițială a facilității, transformând-o dintr-o măsură țintită de sprijinire a unui segment specific de producție animalieră într-un mecanism general de compensare a fluctuațiilor de preț pe piața inputurilor agricole. Volatilitatea prețului fertilizanților este generată de factori geopolitici externi și de piața globală a materiilor prime, iar o asemenea presiune conjuncturală nu poate fi adresată eficient printr-o scutire fiscală permanentă, care ar rămâne în vigoare inclusiv în perioadele în care prețurile s-ar stabiliza sau ar scădea, generând o pierdere structurală de venituri bugetare disproporționată față de problema temporară pe care ar urma să o rezolve. Includerea fertilizanților ar deschide, de asemenea, un precedent pentru solicitări similare din partea altor sectoare afectate de scumpirea inputurilor (energie, combustibil, ambalaje), erodând progresiv baza impozabilă printr-o succesiune de excepții justificate punctual, dar greu

				de gestionat în ansamblu. Sprijinul pentru atenuarea impactului scumpirii fertilizanților poate fi acordat prin instrumente mai adecvate și mai bine țintite — subvenții directe, compensații bugetare temporare sau programe de sprijin condiționate — care permit ajustare rapidă și limitare temporală, spre deosebire de o scutire fiscală permanentă introdusă în Codul fiscal, motiv pentru care se recomandă menținerea scutirii în sfera actuală, limitată la produsele de carne din rase selecționate.
		Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe	Salutăm menținerea cotei de 8% pentru fructele proaspete, esențială pentru lichiditatea întreprinderii agricole la momentul vânzării recoltei, fapt care va contribui la încurajarea consumului de fructe în stare proaspătă și va asigura o populație mai sănătoasă. Propunere: solicităm aprobarea cotei de 8% în proiectul de lege.	**<u>Se acceptă.</u>**
		Avocatul Poporului	**Majorarea cotei TVA pentru anumite produse agricole și alimentare (art.96):** Taxa pe valoarea adăugată (TVA), fiind o taxă pe consum care se aplică majorității bunurilor și serviciilor, este una dintre cele mai importante surse de venituri pentru bugetul public, întrucât contribuie la finanțarea unor servicii publice precum educația, asistența medicală, bibliotecile și transportul public etc. În Declarația Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale privind politica fiscală E/C.12/2025/14 se recunoaște că orice politică fiscală este o modalitate de majorare a bugetului, însă **nu** în detrimentul populației vulnerabile. Comitetul precizează că taxarea este un instrument cheie pentru mobilizarea resurselor pentru	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026).

			realizarea drepturilor economice, sociale și culturale și combaterea sărăciei și a inegalităților socioeconomice. În timp ce statele au dreptul de a elabora, implementa și reglementa politicile fiscale în conformitate cu prioritățile naționale, această prerogativă trebuie exercitată într-o manieră compatibilă cu obligațiile lor în temeiul dreptului internațional al drepturilor omului, inclusiv al Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale. Monitorizând respectarea Pactului de către statele părți, Comitetul a identificat situații când politicile fiscale regresive și ineficiente au împiedicat capacitatea statelor părți să îndeplinească drepturile economice, sociale și culturale și au avut un impact disproporționat asupra gospodăriilor cu venituri mici, femeilor și grupurilor defavorizate. Taxele de consum, cum ar fi **taxa pe valoarea adăugată**, pot avea efecte negative asupra grupurilor dezavantajate, cum ar fi familiile cu venituri mici și gospodăriile cu un singur părinte, care de obicei cheltuiesc un procent mai mare din veniturile lor pe bunuri de zi cu zi și servicii. În acest context, Comitetul a solicitat statelor părți să conceapă și să pună în aplicare politici fiscale eficiente, adecvate, progresive și echitabile din punct de vedere social. Referindu-ne la proiectul politicii fiscale, observăm majorarea TVA pentru produsele alimentare și excluderea unor produse alimentare din lista celor cărora li se aplica cota redusă de 8% **(de exemplu în cazul pâinii simple, laptelui proaspăt, untului, brânzei proaspete și un număr limitat de legume și fructe**	Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite. Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor putea fi direcționate inclusiv către finanțarea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, precum agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare.

			etc.). Trec la **12 sau la 20 la sută**, între altele, iaurtul, chefirul, smântâna, laptele praf, zahărul, majoritatea produselor de panificație, fasolea și mazărea uscată, cerealele și o parte din legumele de sezon. Asemenea măsuri plasează păturile vulnerabile (bătrâni, copii, persoane cu dizabilități, familii cu venituri modeste, cu mulți copii etc.) în condiții precare de existență. Întrebarea este în ce mod va fi asigurată o alimentație echilibrată, necesitatea de a consuma anumiți micronutrienți sau varietatea alimentelor. Pentru gospodăriile în care alimentele reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor, efectul este direct și imediat, iar produsele afectate sunt tocmai cele ieftine, cu rol de bază în alimentația familiilor cu venituri mici. Desigur, având în vedere caracterul social al produselor care fac parte din categoria bunurilor de strictă necesitate și ocupă o pondere importantă în consumul gospodăriilor populației, se întreprind măsuri de a menține aplicarea unei cote reduse de 8% pentru produse de strictă necesitate. Măsura respectivă are scopul de a contribui la limitarea impactului asupra prețurilor de consum și la menținerea accesibilității alimentelor de bază, în special pentru categoriile vulnerabile ale populației. Totuși, statul prin politicile promovate trebuie să asigure cetățenilor săi traiul decent în toată complexitatea noțiunii de „trai decent” – cu înglobarea componentei fiziologice, sociale și culturale, fără a se limita doar la subzistență. Ideea taxării suplimentare a viciilor este acceptabilă, pe când **taxarea produselor alimentare este inacceptabilă.** Chiar Comitetul a observat că politicile fiscale pot, de	

			exemplu, să promoveze accesul la diete sănătoase prin impunerea de taxe pe mâncarea nesănătoasă (junk food) şi băuturi zaharoase sau care să permită statelor părţi să protejeze mediul şi să realizeze angajamentele asumate privind clima (taxarea produselor pirotehnice). Comitetul recomandă statelor să: a) se asigure că cei cu venituri și averi mai mari, în special cei din spectrul de top al veniturilor și averii fac obiectul unei sarcini fiscale proporționale și adecvate; (b) transfere atenția pe abordare mai directă a impozitării veniturilor, mai degrabă decât să se bazeze pe impozitele indirecte, cum ar fi taxa pe valoare adăugată și taxa pentru bunuri și servicii, care tind **să afecteze în mod disproporționat** persoanele fizice și familiile cu venituri mai mici. Comitetul reaminteşte statelor părţi şi altor părţi interesate importanţa adoptării unei abordări bazate pe drepturile omului în elaborarea politicilor fiscale. Amnesty International, în Briefing-ul pe drepturile omului, politica fiscală și bugetele publice, enumeră unele considerații pe care trebuie să se bazeze politica fiscală: - suficiența veniturilor obținute pentru realizarea priorităților în materie de drepturi economice, sociale și culturale; - abordarea evaziunii fiscale; **- necesitatea de a reevalua și revizui scutirile fiscale;** **- distribuția și progresivitatea sarcinii fiscale, inclusiv impactul sistemului fiscal asupra anumitor grupuri din societate;**	

			- eficiența și stimulentele pe care sistemul fiscal le creează pentru a promova exercitarea drepturilor; - sustenabilitatea generală a sistemelor fiscale naționale.	
		CNSM	La pct. 25 referitor la expunerea art. 96 din Codul fiscal într-o nouă redacție, fiind majorată cota redusă TVA de la 8% la 12% pentru mai multe tipuri de produse, mărfuri și servicii, informăm că nu susținem unele modificări: - la lit. c) și d), pct. 1) din alin. (2), din varianta propusă în proiect, ce vizează producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 010221 (Bovine vii de reproducție de rasă curată), 010231000 (Bivoli vii de reproducție de rasă curată), 010290200 (Alte bovine vii de reproducție de rasă curată), 010310000 (Porcine vii de reproducție de rasă curată), 010410100 (Ovine vii de reproducție de rasă curată), 010420100 (Caprine vii de reproducție de rasă curată), exclusiv 0105 (Pui vii de reproducție din categoria păsărilor de curte), 060210 (Butași neînradăcinați și altoi), 060220 (Copaci, arbuști și tufe, cu fructe comestibile, altoiți sau nealtoiți), 0704 (Varză, conopidă, gulie, varză furajeră și produse comestibile similare din genul Brassica, proaspete sau refrigerate), 0708 (Legume cu păstăi, curățate sau necurățate de păstăi, proaspete sau refrigerate), 0713 (Legume cu păstăi uscate, curățate de păstăi, chiar decorticate sau sfărâmate), 080231000 (Nuci comune în coajă), 080711000 (Pepeni verzi, proaspeți), 080719000 (Alți pepeni,	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de

			proaspeți), 1001 (Grâu și meslin), 1002 (Secară), 1003 (Orz), 1004 (Ovăz), 1005 (Porumb), 1007 (Sorg),1201 (Boabe de soia, chiar sfărâmate), 1205 (Semințe de rapiță sau de rapiță sălbatică, chiar sfărâmate), 120600 (Semințe de floarea-soarelui, chiar sfărâmate), 1209 (Semințe, fructe și spori, de semănat), exclusiv 121291800 (Sfeclă de zahăr, proaspătă sau refrigerată), 121300000 (Paie și pleavă de cereale netratate), 1214 (Nap furajer, sfeclă furajeră, rădăcini furajere, fân, lucernă, trifoi, sparcetă, varză furajeră, lupin, măzăriche și produse furajere similare); precum și la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 (Gutui, proaspete), 081030 (Coacăze negre, albe sau roșii și agrișe, proaspete), considerăm necesar de a menține cota redusă a TVA de 8%. Menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru produsele agricole primare, materialul semincer și animalele de reproducție este crucială pentru menținerea competitivității fermierilor direct, inclusiv pe tot lanțul valoric alimentar. Produsele vizate (cereale, legume, fructe, dar și animalele care alimentează industria cărnii și laptelui) formează baza coșului alimentar de consum. O majorare a TVA ar declanșa scumpiri imediate la pâine, legume și lactate, lovind cel mai dur în populația cu venituri mici. Mai mult decât atât, producătorii moldoveni concurează cu producători agricoli din statele UE și din regiune, unde se aplică deja cote reduse de TVA pentru inputuri și alimente	produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite. Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor putea fi direcționate inclusiv către finanțarea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, precum agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare.

			primare. O creștere a cotei de TVA ar scumpi producția autohtonă și ar inunda piața locală cu importuri mai ieftine. De asemenea, considerăm că cota TVA de 8% reduce riscul ca producția respectivă să fie vândută „la negru” și menține un flux predictibil de încasări la bugetul de stat. - la lit. a), pct. 2), din alin. (2), cu referire la pâinea și produsele de panificație (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800), la laptele și produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 și 040610500 – cu un conținut de grăsimi de maximum 40% din greutate), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, considerăm necesar să fie menținută redacția actuală, expusă în art. 96, la lit. b), prima liniuță. - la lit. c), pct. 2), din alin. (2) ce vizează dispozitivele medicale, consumabilele medicale, produsele pentru diagnostic și dezinfectanții, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, propunem de a menține redacția actuală, expusă în art. 96, la lit. b), liniuță a treia, care include și pozițiile tarifare: 4014 (Articole igienice sau farmaceutice, inclusiv tetine, din cauciuc vulcanizat nedurificat, chiar cu garnituri din cauciuc durificat) 401512000 (Mănuși pentru examinare medicală și uz chirurgical/procedural, din cauciuc vulcanizat nedurificat) 481890100 (Articole de uz igienic, spitalicesc sau medical, din pastă de hârtie, hârtie, vată de celuloză sau pânză din fibre de celuloză). Totodată, considerăm necesar de a include la această literă instrumentele și	

			aparatele enumerate la poziția tarifară 9018 (Instrumente și aparate pentru medicină, chirurgie, stomatologie sau medicina veterinară, inclusiv aparate de scintigrafie și alte aparate electromedicale, precum și aparate pentru testarea vederii). Or, neincluderea lor presupune aplicarea cotei standard de 20% a TVA, fapt ce va conduce la creșterea costurilor serviciilor medicale în cadrul cărora sunt utilizate aceste instrumente și utilaje.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Asociația Națională a Piscicultorilor din Moldova**	Asociația Națională a Piscicultorilor din Moldova, reprezentând producătorii din sectorul piscicol, vă adresează prezenta scrisoare pentru a solicita uniformizarea tratamentului fiscal aplicat ramurilor zootehniei și, în particular, aplicarea pentru peștele viu produs în Republica Moldova a aceleiași cote reduse de TVA prevăzute pentru celelalte ramuri ale sectorului zootehnic. În prezent, peștele viu produs în Republica Moldova este supus cotei standard de TVA de 20%, în timp ce produsele provenite din alte ramuri ale zootehniei beneficiază de cota redusă de 8%. În contextul propunerii de majorare a cotei reduse de TVA de la 8% la 12%, considerăm necesar ca această cotă să fie aplicată în mod uniform tuturor ramurilor zootehniei, inclusiv pisciculturii. Menținerea cotei de 20% pentru peștele viu ar perpetua un tratament fiscal diferențiat în interiorul aceluiași sector economic și ar dezavantaja nejustificat producătorii piscicoli autohtoni. **1.** Tratament fiscal neuniform în cadrul zootehniei: Legea zootehniei nr. 213 din 21.07.2022 include în mod expres peștii în noțiunea de „animal".	**<u>Nu se acceptă.</u>** Definiția noțiunii de „animal" din Legea zootehniei nr. 213/2022 este stabilită în scopul specific al acelei legi, respectiv reglementarea creșterii și exploatării animalelor din perspectivă sanitar-veterinară și zootehnică, și nu poate fi transpusă automat în materie fiscală, unde Codul fiscal stabilește propria listă exhaustivă și limitativă de produse cărora li se aplică cota redusă de TVA, listă construită pe criterii proprii de politică fiscală, iar nu prin trimitere la clasificări sectoriale din alte acte normative. Includerea unei categorii suplimentare de produse în sfera cotei reduse, prin simpla invocare a apartenenței conceptuale la zootehnie, ar crea un precedent pentru alte subsectoare conexe (de exemplu apicultura, sericicultura) să solicite același tratament prin analogie, erodând progresiv baza de aplicare a cotei standard și complicând administrarea fiscală printr-o extindere continuă a excepțiilor. În plus, argumentul privind stimularea comerțului informal ca urmare a diferenței de cotă este un risc generic, aplicabil oricărei diferențieri de TVA între categorii de produse conexe, și nu

			Potrivit art. 3 al legii, animalul este definit ca „animal domestic din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină, iepuri, animale de blană, precum și albine, păsări, pești, viermi de mătase, melci". Prin urmare, piscicultura reprezintă, din punct de vedere legal, o ramură a zootehniei, iar aplicarea unei cote TVA diferite pentru pestele viu nu este justificată prin apartenența sectorială. **2.** Reducerea competitivității producţiei autohtone: continuarea aplicării cotei de TVA de 20% pentru peștele viu produs în Republica Moldova, comparativ cu cota redusă aplicată produselor din alte ramuri zootehnice, majorează presiunea fiscală asupra producătorilor piscicoli și afectează competitivitatea acestora pe piața internă. Diferența de tratament fiscal se reflectă în prețul final și reduce capacitatea producătorilor locali de a concura în condiții echitabile. **3.** Diminuarea investițiilor și a capacității de dezvoltare: Regimul fiscal mai favorabil aplicat celorlalte ramuri ale zootehniei permite operatorilor să păstreze mai multe resurse pentru modernizarea fermelor, achiziția de echipamente, îmbunătățirea tehnologiilor de producţie și extinderea capacităţilor. În schimb, mentinerea cotei de 20% pentru peștele viu limitează resursele disponibile producătorilor piscicoli pentru investiții şi reduce atractivitatea economică a sectorului. **4.** Stimularea comercializării informale: Diferenţa semnificativă de fiscalitate poate crea stimulente pentru comercializarea nefiscalizată a peștelui viu, afectând concurența loială dintre operatori și limitând baza	constituie, prin el însuși, un temei suficient pentru alinierea automată a cotelor, întrucât combaterea comerțului informal se realizează prin instrumente de administrare și control fiscal, iar nu prin extinderea facilităților fiscale.

			fiscală. Uniformizarea cotei TVA ar contribui la creşterea conformării fiscale şi la reducerea avantajelor asociate comerţului informal. Necesitatea unui tratament fiscal unitar pentru ramurile zootehniei Principiul de bază al solicitării noastre este asigurarea unui tratament fiscal echitabil şi coerent pentru activităţi care, potrivit cadrului legal naţional, fac parte din acelaşi sector. Legea zootehniei nr. 213/2022 nu tratează creşterea peştilor ca pe o activitate distinctă de zootehnie, ci include expres pestii în categoria animalelor reglementate de lege. În aceste condiţii, considerăm că diferenţierea cotei TVA între piscicultură şi celelalte ramuri ale zootehniei nu are o justificare sectorială. Dacă, în cadrul modificărilor politicii fiscale, cota redusă aplicabilă produselor zootehnice urmează să fie majorată de la 8% la 12%, aceeaşi cotă de 12% trebuie extinsă şi asupra peştelui viu produs în Republica Moldova. Prin urmare, propunem uniformizarea cotei TVA în sectorul zootehnic prin aplicarea cotei reduse de 12% și pentru peştele viu produs în Republica Moldova. Această măsură ar contribui la: - eliminarea tratamentului fiscal discriminatoriu dintre piscicultură și celelalte ramuri zootehniei; - crearea unor condiţii concurenţiale echitabile pentru producătorii piscicoli autohtoni; - stimularea investiţiilor în ferme piscicole, tehnologii de producţie şi infrastructură; ale creşterea competitivităţii peştelui produs în Republica Moldova şi susţinerea lanţului valoric piscicol;	

			- reducerea stimulentelor pentru comercializarea informală şi creşterea gradului de conformare fiscală. În cele din urmă, solicităm respectuos examinarea includerii peştelui viu produs în Republica Moldova în categoria produselor zootehnice cărora li se aplică cota redusă de TVA şi, în contextul propunerii de majorare a acesteia, stabilirea cotei de 12% şi pentru producţia piscicolă autohtonă.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.	25. Articolul 96 va avea următorul cuprins: „Articolul 96. Cotele T.V.A. (1) Se stabileşte cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor şi serviciilor importate şi a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: … 26. La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale;”.	**ASP**	Se propune de revizuit punctul 26 din proiect în corelare cu punctul 25. Totodată, menţionăm că redacţia actuală a art. 96 din Codul fiscal nu conţine alin.(2).	**Notă.** Se propune o nouă redacția a articolului 96 din Codul fiscal, care va intra în vigoare la 01.01.2027. Totodată, punctul 26 din proiectul de lege prevede o modificare a redacției noi a articolului 96 (în vigoare la 01.01.2027) Concomitent, redacția punctului 26 din proiectul de lege va intra în vigoare la 01.04.2027 modificând redacția precedentă a punctului.
		Camera Notarială din Republica Moldova	Modificările ce vizează taxa pe valoare adăugată (Art. II, pct. 25-26 din proiect - art. 96 alin. (2) lit. d) Codul fiscal). Atenționăm că proiectul de lege propune, concomitent, două redacții diferite pentru aceeaşi normă legală, fapt ce generează incertitudine cu privire la redacția aplicabilă.	
		Ministerul Justiției	La pct. 25 și 26 (art. 96), la alin. (2) lit. d) al art. 96, atenţionăm că proiectul de lege propune, concomitent, două redacţii diferite pentru aceeași normă legală, fapt ce generează incertitudine cu privire la redacţia aplicabilă.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.:	„Articolul 96. Cotele T.V.A. (1) Se stabileşte cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor și	**Asociația Patronală a Industriei Turismului**	**TVA HoReCa - menținerea expresă a băuturilor nealcoolice în sfera cotei reduse de 12%**	**Nu se acceptă.** În vederea asigurării unui echilibru între necesitatea consolidării veniturilor bugetare și susținerea unui

- 8% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; - 8% la produsele alimentare şi/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;	serviciilor importate şi a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: a) la produsele alimentare preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;		lit. a) se expune în următoarea redacție: „a) la produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoțite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităților care se atribuie la secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei;” **ARGUMENTARE** • Redacția în vigoare a art. 96 include expres „produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice”. Proiectul păstrează cota redusă pentru HoReCa, dar elimină din text referirea expresă la băuturi. • Omiterea poate genera interpretarea că băuturile nealcoolice servite în cadrul activităților HoReCa nu mai beneficiază de cota redusă și ar putea fi tratate la cota-standard de 20%, deși politica declarată a proiectului este stabilirea unei cote reduse de 12% pentru sectorul HoReCa. • Propunerea APIT nu extinde regimul față de situația actuală: ea păstrează sfera materială existentă, exclude în continuare producția alcoolică și elimină un risc de neuniformitate fiscală pentru restaurante, cafenele, hoteluri și alte structuri de alimentație publică.	sector important pentru economie, se propune majorarea graduală a cotei TVA aplicabile serviciilor din sectorul HoReCa de la 8% la 12%. Măsura reprezintă o abordare echilibrată, întrucât nu presupune trecerea imediată a sectorului la cota standard de 20%, oferind astfel agenților economici posibilitatea de a se adapta gradual la modificarea regimului fiscal. În același timp, cota redusă de TVA de 8% urmează să fie concentrată asupra produselor esențiale și social importante, al căror consum are o pondere semnificativă în cheltuielile gospodăriilor cu venituri mici. Serviciile HoReCa, deși reprezintă o componentă importantă a economiei, nu pot fi asimilate consumului de strictă necesitate. Prin urmare, aplicarea unei cote de 12% permite păstrarea unui anumit nivel de sprijin fiscal pentru sector, fără a extinde în mod nejustificat facilitatea fiscală destinată produselor de bază. Totodată, majorarea cotei TVA va contribui la creșterea veniturilor bugetare, care vor putea fi utilizate pentru finanțarea programelor sociale, dezvoltarea infrastructurii, susținerea investițiilor și finanțarea altor priorități publice, și nu ultimul rând la dezvoltarea programelor pentru finanțarea sectorului HoReCa. În ceea ce privește băuturile comercializate în cadrul unităților HoReCa, se consideră oportună menținerea acestora la cota standard a TVA de 20%. Spre deosebire de produsele alimentare de bază, băuturile nu constituie, în general, produse indispensabile pentru satisfacerea necesităților alimentare esențiale ale populației. Aplicarea unei cote reduse
		Asociația „MĂR”	**Asociația MĂR solicită ca aplicarea cotei reduse de TVA de 12% să fie însoțită de un angajament ferm al statului privind menținerea dar și monitorizarea periodică a acesteia, pentru a urmări evoluția industriei atât prin prisma dezvoltării acestor afaceri precum și prin prisma colectării bugetare.** Această solicitare este în concordanță chiar cu obiectivele enunțate de	

			Ministerul Finanțelor în Nota de fundamentare a proiectului, unde se menționează că modificările urmăresc crearea unui cadru fiscal **„mai clar, previzibil și eficient”,** precum și stimularea competitivității economice și a investițiilor. **Asociația MĂR propune instituirea unui mecanism de monitorizare trimestrială, realizat în comun de Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat, Biroul Național de Statistică și Asociația MĂR, să analizeze evoluția principalilor indicatori economici ai sectorului HoReCa și efectele majorării cotei TVA asupra industriei și asupra veniturilor bugetare.** **Monitorizarea ar trebui să urmărească, în mod special:** **• evoluția cifrei de afaceri și a profitabilității companiilor;** **• dinamica numărului de operatori economici activi și a locurilor de muncă din sector;** **• evoluția prețurilor și a consumului;** **• volumul investițiilor realizate în sector;** **• nivelul conformării fiscale și al veniturilor încasate la bugetul public național din TVA, impozite și contribuții sociale.** O astfel de abordare ar permite Guvernului să evalueze dacă obiectivele politicii fiscale sunt atinse și dacă majorarea cotei TVA generează efectele economice și bugetare anticipate, fără a afecta competitivitatea sectorului. În același timp, monitorizarea ar oferi posibilitatea ajustării politicilor publice pe baza unor indicatori obiectivi și a unor date economice reale, înainte ca eventualele efecte negative să devină structurale.	pentru acestea ar determina extinderea facilității fiscale și asupra unor categorii de consum care nu prezintă un caracter social justificat. Prin urmare, aplicarea cotei de 12% pentru serviciile HoReCa și menținerea cotei standard de 20% pentru băuturi permit o diferențiere fiscală justificată între activitatea economică prestată de sectorul HoReCa și produsele comercializate în cadrul acesteia. Această abordare asigură un compromis între susținerea sectorului, protejarea consumului esențial și necesitatea consolidării veniturilor bugetare. În ansamblu, măsura contribuie la simplificarea și eficientizarea sistemului TVA, prin reducerea facilităților fiscale cu justificare socială limitată, menținând în același timp un tratament fiscal preferențial, dar mai moderat, pentru un sector important al economiei.

			Asociația MĂR consideră că o politică fiscală eficientă nu trebuie evaluată exclusiv prin prisma veniturilor suplimentare colectate la buget, ci și prin impactul acesteia asupra dezvoltării economice, investițiilor, ocupării forței de muncă și competitivității sectorului HoReCa. Totodată, în contextul propunerii de introducere a accizelor pentru băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și pentru băuturile energizante încadrate la poziția tarifară 2202, **solicităm clarificarea expresă a sferei de aplicare a acestor prevederi în raport cu băuturile preparate în cadrul unităților de alimentație publică și cazare.** În mod particular, solicităm precizarea explicită dacă băuturile calde preparate pentru consum imediat, precum: • cafeaua și băuturile pe bază de cafea; • ceaiurile; • ciocolata caldă; • alte băuturi preparate în unitățile de alimentație publică, inclusiv cele la care se adaugă zahăr sau alți îndulcitori la solicitarea consumatorului, **nu intră în categoria produselor supuse accizării** și nu sunt considerate produse accizabile în sensul prevederilor propuse în Politica Fiscală pentru 2027. O astfel de clarificare este necesară pentru a elimina orice risc de interpretare diferită în procesul de aplicare a legislației fiscale și pentru a oferi certitudine juridică operatorilor din sectorul HoReCa.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prevederile propuse urmăresc aplicarea accizei asupra băuturilor nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și asupra băuturilor energizante, în funcție de caracteristicile și compoziția acestora, și nu în funcție de locul sau modalitatea în care acestea sunt preparate ori comercializate. Excluderea băuturilor preparate pe loc în unitățile de alimentație publică ar crea un tratament fiscal diferențiat pentru produse similare, în funcție de canalul de comercializare, ceea ce ar putea genera distorsiuni concurențiale și posibilități de substituire a produselor accizabile cu produse preparate pe loc. Totodată, faptul că o băutură este preparată pentru consum imediat în cadrul unei unități de alimentație publică nu modifică, prin sine, caracteristicile produsului și nici conținutul de zahăr sau îndulcitori care determină aplicarea măsurii fiscale. În cazul în care produsul finit corespunde criteriilor stabilite de legislație pentru produsele supuse accizării, acesta urmează să fie tratat în mod corespunzător, indiferent dacă este produs industrial sau preparat în cadrul unei unități de alimentație publică.

			În cazul în care intenția legiuitorului este ca acciza să se aplice **exclusiv băuturilor nealcoolice produse industrial și încadrate la pozițiile tarifare 2202,** considerăm oportun ca această excepție să fie prevăzută **în mod expres în textul legii sau în normele metodologice de aplicare, astfel încât să fie exclusă orice interpretare potrivit căreia băuturile preparate în restaurante, cafenele și alte unități de alimentație publică ar putea intra sub incidența accizei.** **Această solicitare este foarte importantă,** deoarece în proiect apare doar trimiterea la **poziția tarifară 2202,** iar pentru operatorii HoReCa este esențial să existe o delimitare clară între: • băuturile industriale îmbuteliate, supuse accizării; • băuturile preparate pe loc pentru consum imediat, care reprezintă un serviciu de alimentație publică. O asemenea clarificare va preveni interpretările neunitare ale autorităților fiscale și eventualele litigii privind aplicarea accizelor. **Propuneri de măsuri complementare pentru susținerea sectorului HoReCa** Totodată, în contextul majorării cotei TVA la 12%, Asociația MĂR consideră că politica fiscală trebuie completată cu măsuri active de sprijin pentru dezvoltarea competitivității sectorului HoReCa. **1. Program de sprijin pentru eficiența energetică** Lansarea unor programe de granturi și subvenții dedicate investițiilor în eficiență energetică (echipamente	Prin urmare, nu se consideră oportună instituirea unei excepții generale pentru băuturile preparate pe loc, întrucât aceasta ar diminua eficiența măsurii și ar putea conduce la tratament fiscal neuniform între produse cu caracteristici similare.

			performante, digitalizare, surse regenerabile de energie) pentru industria ospitalității, ce să reducă costurile operaționale ale întreprinderilor și dependența acestora de resursele energetice tradiționale. **2. Program de susținere a dezvoltării forței de muncă** Instituirea unui mecanism de subvenționare a companiilor care investesc în calificarea, perfecționarea și dezvoltarea profesională a angajaților, contribuind astfel la creșterea calității serviciilor și la reducerea deficitului de personal calificat. **3. Program de retenție și integrare a tinerilor în industria ospitalității** Implementarea unor măsuri de stimulare a angajării tinerilor cu vârsta între 15 și 35 de ani, prin subvenționarea angajatorilor și susținerea programelor de ucenicie și practică. În prezent, o parte importantă a absolvenților instituțiilor de învățământ cu profil HoReCa aleg să își continue activitatea peste hotare, ceea ce contribuie la deficitul acut de personal calificat din industria ospitalității.	Notă: Propunerile de instituire a unor programe de granturi, subvenții și mecanisme de sprijin pentru sectorul HoReCa nu pot fi acceptate ca parte a proiectului de modificare a politicii fiscale. Aceste măsuri au natura unor programe de cheltuieli bugetare directe (granturi, subvenții, scheme de sprijin pentru angajare), care necesită surse de finanțare distincte, alocări bugetare specifice și cadru instituțional propriu de implementare și monitorizare (autoritate responsabilă, criterii de eligibilitate, plafoane, proceduri de acordare și control), elemente care nu pot fi reglementate prin Codul fiscal și care nu au legătură normativă cu majorarea cotei de TVA supusă în prezent examinării. Solicitările privind eficiența energetică, formarea profesională și integrarea tinerilor pe piața muncii sunt obiective legitime de
		Partidul Social Democrat European	Majorarea TVA la HoReCa (8% → 12%) Problema: sectorul este dominat, în Republica Moldova, de afaceri mici de familie — pensiuni, restaurante locale — cu marje reduse și sensibilitate mare la sezonalitate. Argument economic: o firmă cu marjă operațională redusă nu poate absorbi o creștere de 4 puncte procentuale de TVA fără să o transfere integral în preț	

			sau să-și reducă activitatea; elasticitatea cererii pentru servicii turistice interne face ca prețul mai mare să reducă direct volumul de vânzări, nu doar marja. Mai mult, creșterea cotei de impozitare poate impulsiona economia tenebră. PROPUNEREA PSDE: majorare graduală (de exemplu la 10%, nu direct la 12%), prag de cifră de afaceri și menținerea cotei actuale de 8% la afacerile din zona rurală.	politică sectorială, însă acestea țin de competența altor instrumente și autorități (programe naționale de ocupare a forței de muncă, fonduri de eficiență energetică, politici educaționale și de formare profesională gestionate de ministerele de resort), iar nu de cadrul normativ fiscal supus prezentei modificări. Prin urmare, se recomandă ca aceste propuneri să fie redirecționate spre autoritățile și mecanismele sectoriale competente, în afara proiectului de modificare a Codului fiscal. **<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de majorare graduală, cu prag de cifră de afaceri și menținerea cotei reduse pentru afacerile din zona rurală, nu poate fi acceptată. Introducerea unui prag de cifră de afaceri pentru aplicarea diferențiată a cotei de TVA ar crea un stimulent direct pentru fragmentarea artificială a afacerilor (divizarea unei singure activități în mai multe entități juridice distincte, fiecare situată sub prag), fenomen deja cunoscut în alte jurisdicții unde s-au aplicat praguri similare, ceea ce ar eroda baza impozabilă și ar genera exact fenomenul de economie tenebră pe care propunerea declară că vrea să îl prevină. Diferențierea cotei de TVA în funcție de amplasarea geografică

				(rural/urban) nu este compatibilă cu logica de administrare a TVA, care este un impozit pe consum, nu pe locația prestatorului, și ar necesita verificarea permanentă a sediului real de activitate al fiecărui operator, sarcină administrativă disproporționată pentru Serviciul Fiscal de Stat și sursă de contestații și interpretări divergente privind delimitarea zonei rurale. În ceea ce privește majorarea graduală la 10% ca etapă intermediară, aceasta ar dubla costurile administrative de conformare (două runde succesive de actualizare a caselor de marcat, contractelor, sistemelor de facturare și afișare a prețurilor) fără a elimina, ci doar a amâna, efectul economic pe care propunerea îl consideră problematic, prelungind în același timp perioada de incertitudine pentru operatori și diminuând veniturile bugetare estimate pentru perioada de tranziție. Argumentul privind capacitatea redusă de absorbție a afacerilor mici de familie este un risc generic, aplicabil oricărei majorări de TVA în orice sector cu marje reduse, și nu constituie un temei sectorial specific pentru un tratament diferențiat, motiv pentru care se recomandă menținerea majorării directe la cota de 12%, aplicabilă unitar întregului sector, indiferent de dimensiunea afacerii sau de zona de amplasare.
	Articolul 96 va avea următorul cuprins: (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: a) la produsele alimentare preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în	**MDED**	la litera a), textul „la produsele alimentare preparate sau nepreparate” se substituie cu textul „la produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice, preparate sau nepreparate”; Litera b) se propune în următoarea redacție: „b) la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, prestate în cadrul	**<u>Nu se acceptă.</u>** Adăugarea textului „și/sau băuturi” ar extinde aplicarea cotei reduse de TVA și asupra băuturilor servite în cadrul activităților de alimentație publică, ceea ce nu este oportun, întrucât ar lărgi baza de aplicare a facilității fiscale dincolo de obiectivul urmărit — sprijinirea consumului de produse alimentare — și ar genera o pierdere

	cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; b) la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei.		activităților care se atribuie claselor 55.10, 55.20 și 55.30 din secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei.” Suplimentar, se propune reexaminarea oportunității majorării cotei TVA aplicabile serviciilor de cazare de la 8% la 12%, având în vedere impactul asupra costurilor serviciilor turistice, competitivității sectorului și dezvoltării turismului receptor și regional. În cazul menținerii cotei propuse, Nota de fundamentare urmează a fi completată cu o evaluare distinctă a impactului asupra sectorului.	suplimentară de venituri bugetare, fără o justificare distinctă de politică fiscală pentru includerea băuturilor. Rămân neacceptate și celelalte două propuneri. Restrângerea sferei serviciilor de cazare eligibile pentru cota redusă doar la clasele 55.10, 55.20 și 55.30 din Clasificator ar exclude nejustificat alte forme de cazare turistică expres menționate în redacția actuală — camping, sat de vacanță, tabără de vacanță, pensiune agroturistică — care nu se încadrează întotdeauna în cele trei clase enumerate, generând un tratament fiscal diferențiat între forme de turism similare ca funcție economică, fără o justificare de politică fiscală distinctă pentru o asemenea restrângere. Solicitarea de reexaminare a oportunității majorării cotei la serviciile de cazare de la 8% la 12% și de completare a Notei de fundamentare cu o evaluare distinctă a impactului asupra sectorului nu poate fi acceptată ca motiv de amânare sau reconsiderare a măsurii, întrucât majorarea cotei reduse se aplică unitar tuturor categoriilor de servicii incluse la art. 96 alin. (2) pct. 1), iar tratarea diferențiată a impactului pe fiecare subsector în parte ar deschide calea unor solicitări similare din partea tuturor sectoarelor vizate de majorare, contrar obiectivului de simplificare și consolidare a bazei impozabile urmărit de proiect.
		Dialog HoReCa	1. **Stabilirea cotei TVA de 12% pentru sectorul HoReCa pentru perioadele fiscale 2027–2029 inclusiv** În cadrul consultărilor publice am solicitat ca, în situația în care cota de 12% reprezintă soluția asupra căreia Ministerul Finanțelor intenționează să rămână, sectorului să-i fie oferită cel	**<u>Nu se acceptă.</u>** În vederea asigurării unui echilibru între necesitatea consolidării veniturilor bugetare și susținerea unui sector important pentru economie, se propune majorarea graduală a cotei TVA aplicabile serviciilor din sectorul HoReCa de la 8% la 12%.

			puțin predictibilitate fiscală pentru următorii trei ani. Din 2018 până în prezent, sectorul HoReCa a trecut printr-o succesiune de regimuri și cote TVA: 10%, 20%, 15%, 12%, perioade temporare cu 6%, iar în prezent 8%. Fiecare modificare fiscală presupune pentru întreprinderi recalcularea prețurilor, bugetelor, investițiilor, planurilor salariale, contractelor și strategiilor de dezvoltare. Investițiile într-un restaurant, hotel, pensiune sau cafenea nu se planifică pentru un singur an. Achiziția echipamentelor, contractarea finanțărilor, deschiderea unor locații noi și recuperarea investițiilor necesită un orizont multianual. Această problemă este cu atât mai importantă pentru dezvoltarea HoReCa în regiuni, unde piața este mai mică, cererea este deseori sezonieră, iar recuperarea investițiilor durează mai mult. Considerăm, prin urmare, că stabilitatea cotei pentru o perioadă minimă de trei ani ar reprezenta un semnal important pentru investiții și dezvoltarea sectorului. Propunere: Stabilirea expresă a aplicării cotei TVA de 12% pentru serviciile HoReCa pentru perioadele fiscale 2027–2029 inclusiv. 2. **Aplicarea cotei TVA de 12% și băuturilor nealcoolice furnizate în cadrul serviciilor de alimentație publică** Considerăm esențial ca trecerea la cota de 12% să păstreze actuala abordare unitară privind produsele alimentare și băuturile nealcoolice furnizate în cadrul serviciilor de alimentație publică.	Măsura reprezintă o abordare echilibrată, întrucât nu presupune trecerea imediată a sectorului la cota standard de 20%, oferind astfel agenților economici posibilitatea de a se adapta gradual la modificarea regimului fiscal. În același timp, cota redusă de TVA de 8% urmează să fie concentrată asupra produselor esențiale și social importante, al căror consum are o pondere semnificativă în cheltuielile gospodăriilor cu venituri mici. Serviciile HoReCa, deși reprezintă o componentă importantă a economiei, nu pot fi asimilate consumului de strictă necesitate. Prin urmare, aplicarea unei cote de 12% permite păstrarea unui anumit nivel de sprijin fiscal pentru sector, fără a extinde în mod nejustificat facilitatea fiscală destinată produselor de bază. Totodată, majorarea cotei TVA va contribui la creșterea veniturilor bugetare, care vor putea fi utilizate pentru finanțarea programelor sociale, dezvoltarea infrastructurii, susținerea investițiilor și finanțarea altor priorități publice, și nu ultimul rând la dezvoltarea programelor pentru finanțarea sectorului HoReCa. În ceea ce privește băuturile comercializate în cadrul unităților HoReCa, se consideră oportună menținerea acestora la cota standard a TVA de 20%. Spre deosebire de produsele alimentare de bază, băuturile nu constituie, în general, produse indispensabile pentru satisfacerea necesităților alimentare esențiale ale populației. Aplicarea unei cote reduse pentru acestea ar determina extinderea facilității fiscale și asupra unor categorii de consum care nu prezintă un caracter social justificat.

			În prezent, art. 96 din Codul fiscal include în serviciile de alimentație publică „produse alimentare și băuturi nealcoolice însoțite de servicii conexe”. Prin urmare, separarea băuturilor nealcoolice de restul serviciului și aplicarea unei cote de 20%, concomitent cu aplicarea cotei de 12% produselor alimentare, ar reprezenta nu doar o majorare fiscală, ci și o fragmentare artificială a aceluiași serviciu de alimentație publică. O cafea servită într-o cafenea, apa servită la masă, un ceai, o limonadă, un fresh sau un cocktail nealcoolic reprezintă parte firească a serviciului oferit consumatorului. Impactul neuniform asupra diferitelor modele de afaceri HoReCa Diferențierea cotelor ar produce un impact fiscal neuniform între operatorii aceluiași sector, în funcție de structura vânzărilor fiecărei afaceri. Un restaurant clasic poate avea, spre exemplu, o structură în care aproximativ 80% din vânzări provin din bucătărie și 20% din băuturi nealcoolice. În acest caz, cea mai mare parte a cifrei sale de afaceri ar beneficia de cota de 12%. În schimb, un coffee-shop, o cafenea mică sau o patiserie poate avea structura inversă: 20% produse alimentare și 80% cafea, ceai, apă, limonade, sucuri și alte băuturi nealcoolice. Pentru această întreprindere, majoritatea cifrei de afaceri ar fi taxată cu 20%. Astfel, deși ambele întreprinderi activează în același sector, efectul real al cotei reduse ar fi radical diferit. Într-un exemplu simplificat, raportat la structura vânzărilor, o unitate cu 80%	Prin urmare, aplicarea cotei de 12% pentru serviciile HoReCa și menținerea cotei standard de 20% pentru băuturi permit o diferențiere fiscală justificată între activitatea economică prestată de sectorul HoReCa și produsele comercializate în cadrul acesteia. Această abordare asigură un compromis între susținerea sectorului, protejarea consumului esențial și necesitatea consolidării veniturilor bugetare. În ansamblu, măsura contribuie la simplificarea și eficientizarea sistemului TVA, prin reducerea facilităților fiscale cu justificare socială limitată, menținând în același timp un tratament fiscal preferențial, dar mai moderat, pentru un sector important al economiei.

			alimentație / 20% băuturi nealcoolice ar avea o cotă medie ponderată de TVA de aproximativ 13,6%, în timp ce o unitate cu structura inversă – 20% alimentație / 80% băuturi nealcoolice – ar ajunge la aproximativ 18,4%. Prin urmare, pentru o parte dintre operatorii HoReCa, cota redusă de 12% ar deveni aproape formală, în timp ce alți operatori din același sector ar beneficia de aceasta pentru cea mai mare parte a activității. Această diferențiere ar afecta disproporționat tocmai microîntreprinderile din sector: cafenelele mici, coffee-shopurile, patiseriile și alte unități al căror model de afaceri este construit într-o proporție importantă pe comercializarea băuturilor nealcoolice și care, în multe cazuri, nici nu comercializează băuturi alcoolice. Practica altor state europene Considerăm relevantă și practica unor state europene care tratează băuturile nealcoolice servite în cadrul alimentației publice împreună cu serviciul de alimentație publică sau le acordă o cotă redusă. În Franța, produsele și băuturile nealcoolice destinate consumului imediat beneficiază, în condițiile prevăzute de legislația fiscală franceză, de cota redusă de TVA de 10%, în timp ce băuturile alcoolice sunt supuse cotei standard. În Cehia, în 2026 a fost aprobată reducerea la 12% a TVA pentru băuturile nealcoolice servite în cadrul serviciilor de alimentație publică, măsura fiind prezentată inclusiv ca o măsură de susținere a sectorului gastronomic.	

			Aceste exemple demonstrează că aplicarea unei cote reduse băuturilor nealcoolice în cadrul serviciului HoReCa nu reprezintă o abordare fiscală neobișnuită și că există modele europene în care se urmărește tocmai evitarea separării artificiale a componentelor aceluiași serviciu de alimentație publică. În plus, trebuie avut în vedere efectul cumulativ al măsurilor fiscale propuse pentru anul 2027. Proiectul prevede inclusiv introducerea accizelor pentru anumite băuturi nealcoolice cu zahăr adăugat sau îndulcitori și pentru băuturile energizante. În consecință, anumite categorii de băuturi ar putea suporta simultan o fiscalitate suplimentară prin acciză și aplicarea cotei standard de TVA de 20%. Această sarcină suplimentară va fi absorbită fie din marja operatorului, fie transferată în prețul final suportat de consumator. În ambele situații există riscul reducerii consumului și al afectării, în primul rând, a întreprinderilor mici. Propunere: Menținerea abordării unitare pentru serviciile de alimentație publică și aplicarea cotei TVA de 12% atât produselor alimentare, cât și băuturilor nealcoolice însoțite de servicii conexe, astfel încât cota redusă să producă un efect comparabil pentru diferitele modele de afaceri din sectorul HoReCa. Redacția legislativă propusă pentru punctele 1 și 2 Propunem ca norma aferentă serviciilor HoReCa din art. 96 lit. b) din Codul fiscal să prevadă aplicarea: „cotei TVA de 12%, pentru perioadele fiscale 2027–2029 inclusiv, pentru serviciile de cazare și serviciile	

			de alimentație publică, inclusiv produsele alimentare și băuturile nealcoolice însoțite de servicii conexe.” Formularea tehnico-legislativă finală poate fi adaptată de Ministerul Finanțelor la structura art.96, cu păstrarea celor două elemente esențiale ale propunerii: perioada fiscală 2027–2029 inclusiv și includerea băuturilor nealcoolice în cota de 12%. **3. Extinderea listei activităților care pot fi desfășurate în regimul activității economice independente** Susținem obiectivul statului de a preveni situațiile în care regimul activității economice independente ar putea fi utilizat pentru substituirea artificială a contractelor individuale de muncă. Înțelegem, de asemenea, motivele pentru care propunerea inițială din proiect privind posibilitatea desfășurării activității independente într-un spectru foarte larg de domenii a fost restrânsă în urma consultărilor. Considerăm însă că între liberalizarea totală a activității independente și menținerea unei liste foarte restrânse există posibilitatea unei soluții intermediare. Sectorul HoReCa are o particularitate importantă: necesarul de personal poate varia substanțial în funcție de sezon, evenimente și volumul punctual al activității. Nunțile, recepțiile, festivalurile, serviciile de catering, terasele sezoniere și evenimentele corporate pot genera necesitatea unor servicii suplimentare pentru o zi, câteva ore sau pentru durata unui eveniment.	**Nu se acceptă.** Extinderea listei activităților eligibile pentru regimul activității economice independente către servicii precum ospătar, barman, bucătar sau personal auxiliar pentru catering și evenimente ar crea, în practică, un canal legal de substituire a raporturilor de muncă din HoReCa cu forme de colaborare independentă, chiar dacă propunerea afirmă un scop contrar, întrucât criteriile de delimitare enumerate (posibilitatea de a alege ziua, de a refuza o comandă, de a presta pentru mai mulți beneficiari) sunt greu de verificat obiectiv de către organul fiscal la nivelul fiecărei persoane și fiecărui angajator, lăsând loc unei zone gri extinse în care angajatori care doresc reducerea costurilor salariale asociate (contribuții sociale, asigurări de sănătate, drepturi de concediu) pot structura formal relația ca activitate independentă, deși relația economică reală rămâne una de subordonare. Sectorul HoReCa este identificat constant, inclusiv în documentele proprii ale politicii fiscale, drept unul dintre sectoarele cu risc ridicat de informalitate și de utilizare a unor forme contractuale pentru eludarea obligațiilor fiscale și sociale, motiv pentru care extinderea unui regim simplificat tocmai în acest sector ar contraveni direcției generale a politicii fiscale de consolidare a bazei

			În același timp, există persoane care pot presta asemenea servicii pentru beneficiari diferiți, inclusiv direct persoanelor fizice, fără ca activitatea respectivă să reprezinte în mod real un raport permanent de muncă. Considerăm că oferirea unei forme simple de legalizare și fiscalizare a unor asemenea activități este preferabilă menținerii lor în zona informală. Propunere: Extinderea listei activităților eligibile pentru desfășurarea activității economice independente prin includerea serviciilor prestate independent, cu caracter ocazional, sezonier sau la solicitare, în domeniul alimentației publice, cateringului și evenimentelor. Cu titlu exemplificativ, asemenea servicii ar putea include: • servicii de ospătar/chelner; • servicii de barman; • servicii de bucătar/chef; • servicii de preparare a alimentelor la domiciliul beneficiarului; • servicii de servire și deservire în cadrul evenimentelor; • servicii de personal auxiliar pentru catering și evenimente. Enumerarea este exemplificativă, scopul propunerii fiind crearea posibilității legale de prestare independentă și fiscalizată a serviciilor care, prin natura lor, pot avea caracter ocazional, sezonier sau pot fi prestate pentru beneficiari diferiți. Reducerea vârstei minime pentru activitatea economică independentă Propunem, de asemenea, reducerea vârstei minime pentru desfășurarea activității economice independente de la 18 la 16 ani.	contributive și de formalizare a muncii salariale. În ceea ce privește reducerea vârstei minime pentru activitatea economică independentă de la 18 la 16 ani, aceasta nu poate fi acceptată, întrucât activitatea economică independentă presupune asumarea deplină a răspunderii fiscale, civile și contractuale de către persoana care o desfășoară, capacitate juridică deplină de exercițiu pe care minorii cu vârsta de 16 ani nu o dețin conform Codului civil, iar introducerea unei excepții sectoriale ar crea un regim de vulnerabilitate suplimentară pentru minori, expuși unor raporturi economice fără protecțiile specifice dreptului muncii aplicabile în prezent minorilor angajați (limitarea programului, munca de noapte, condiții speciale de securitate).

			O asemenea posibilitate ar încuraja implicarea legală a tinerilor în activități economice și le-ar permite să obțină și să declare venituri din servicii prestate independent, în special în cazul activităților ocazionale, sezoniere sau punctuale. Înregistrarea activității economice independente de la 16 ani ar crea premise pentru intrarea timpurie și legală a tinerilor în activitatea economică, declararea veniturilor și formarea unei culturi de conformare fiscală încă de la începutul vieții profesionale. Considerăm că vârsta de 16 ani reprezintă un prag rezonabil pentru accesul la această formă simplificată de activitate economică. Propunere: stabilirea vârstei minime de 16 ani pentru practicarea activității economice independente. Delimitarea față de raporturile de muncă Propunerea nu urmărește transformarea angajaților permanenți ai restaurantelor, hotelurilor sau cafenelelor în antreprenori independenți. Considerăm necesară existența unor criterii clare de delimitare între activitatea realmente independentă și raportul de muncă. Activitatea poate fi considerată independentă atunci când, în funcție de circumstanțele concrete, persoana: 1. își poate alege sau negocia zilele și intervalele în care prestează serviciul; 2. poate refuza o comandă sau un eveniment fără sancțiune; 3. poate presta servicii pentru mai mulți beneficiari; 4. este remunerată pentru serviciu, tură, eveniment sau proiect, și nu printr-un salariu lunar fix;	

			5. își asumă individual obligațiile fiscale aferente activității; 6. nu este integrată permanent în schema de personal și în programul obișnuit al beneficiarului. În schimb, dacă o persoană prestează în mod regulat pentru același beneficiar, după un program stabilit unilateral de acesta, sub coordonarea sa directă și fiind integrată în activitatea permanentă a unității, raportul respectiv prezintă caracteristicile unui raport de muncă, Un restaurant organizează sâmbătă o nuntă și are nevoie punctual de șase ospătari suplimentari. Persoanele respective prestează serviciul pentru eveniment, iar în weekendul următor pot presta pentru un alt beneficiar. Aceasta poate reprezenta o activitate independentă reală. În schimb, o persoană care lucrează permanent de luni până vineri în același restaurant, conform graficului stabilit de administrator, sub coordonarea acestuia și pentru o remunerație lunară constantă nu ar trebui calificată drept antreprenor independent. Considerăm că un mecanism construit astfel ar permite atragerea în circuitul legal și fiscal a unor activități care astăzi se desfășoară frecvent informal, fără a crea posibilitatea legală de substituire artificială a contractelor individuale de muncă. Pe termen mediu, formalizarea acestor prestatori ar oferi statului inclusiv informații reale privind numărul persoanelor implicate, veniturile declarate și domeniile în care asemenea forme de activitate sunt utilizate, permițând ulterior ajustarea politicilor	

			publice în baza datelor și a evoluției reale a fenomenului. Solicitări: 1. *Stabilirea cotei TVA de 12% pentru sectorul HoReCa pentru perioadele fiscale 2027–2029 inclusiv, oferind sectorului un orizont minim de predictibilitate fiscală.* *2. Aplicarea aceleiași cote TVA de 12% produselor alimentare și băuturilor nealcoolice însoțite de servicii conexe în cadrul serviciilor de alimentație publică, evitând astfel un tratament fiscal disproporționat între diferitele modele de afaceri din același sector.* *3. Extinderea posibilității desfășurării activității economice independente pentru anumite servicii HoReCa cu caracter realmente independent, ocazional, sezonier sau la solicitare,* *precum și reducerea vârstei minime pentru practicarea activității economice independente de la 18 la 16 ani, concomitent cu stabilirea unor criterii clare pentru prevenirea substituirii raporturilor de muncă.*	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: - 8% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; - 8% la produsele alimentare şi/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe	Articolul 96 va avea următorul cuprins: (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: a) la produsele alimentare preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoţite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei; b) la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune	**AIM**	TVA în sectorul HoReCa AIM apreciază faptul că, în urma consultărilor, propunerea inițială de aplicare a cotei standard de TVA de 20% pentru sectorul HoReCa a fost reconsiderată, iar proiectul actual prevede o cotă redusă de 12%. Această modificare reprezintă un progres important față de versiunea inițială. Totuși, majorarea cotei actuale de la 8% la 12% reprezintă în continuare o creștere cu 50% a cotei TVA aplicabile sectorului. AIM își menține argumentele prezentate anterior privind sensibilitatea ridicată la preț a sectorului, intensitatea sa în forță de muncă și contribuția regimului fiscal	**<u>Nu se acceptă.</u>** În vederea asigurării unui echilibru între necesitatea consolidării veniturilor bugetare și susținerea unui sector important pentru economie, se propune majorarea graduală a cotei TVA aplicabile serviciilor din sectorul HoReCa de la 8% la 12%. Măsura reprezintă o abordare echilibrată, întrucât nu presupune trecerea imediată a sectorului la cota standard de 20%, oferind astfel agenților economici posibilitatea de a se adapta gradual la modificarea regimului fiscal. În același timp, cota redusă de TVA de 8% urmează să fie concentrată asupra produselor esențiale și social

care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităţilor care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei;	turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, care se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului activităţilor din economia Moldovei.		existent la formalizarea activității economice. Din perspectiva IMM-urilor, analiza unei asemenea măsuri nu trebuie să se limiteze la veniturile bugetare estimate statice. Este necesară evaluarea efectelor asupra prețurilor, cererii, ocupării forței de muncă, investițiilor și gradului de formalizare. AIM propune menținerea cotei actuale de 8% pentru sectorul HoReCa sau, cel puțin, fundamentarea, printr-o analiză economică detaliată, a necesității și a efectelor trecerii la cota de 12%.	importante, al căror consum are o pondere semnificativă în cheltuielile gospodăriilor cu venituri mici. Serviciile HoReCa, deși reprezintă o componentă importantă a economiei, nu pot fi asimilate consumului de strictă necesitate. Prin urmare, aplicarea unei cote de 12% permite păstrarea unui anumit nivel de sprijin fiscal pentru sector, fără a extinde în mod nejustificat facilitatea fiscală destinată produselor de bază. Totodată, majorarea cotei TVA va contribui la creșterea veniturilor bugetare, care vor putea fi utilizate pentru finanțarea programelor sociale, dezvoltarea infrastructurii, susținerea investițiilor și finanțarea altor priorități publice, și nu ultimul rând la dezvoltarea programelor pentru finanțarea sectorului HoReCa. În ceea ce privește băuturile comercializate în cadrul unităților HoReCa, se consideră oportună menținerea acestora la cota standard a TVA de 20%. Spre deosebire de produsele alimentare de bază, băuturile nu constituie, în general, produse indispensabile pentru satisfacerea necesităților alimentare esențiale ale populației. Aplicarea unei cote reduse pentru acestea ar determina extinderea facilității fiscale și asupra unor categorii de consum care nu prezintă un caracter social justificat. Prin urmare, aplicarea cotei de 12% pentru serviciile HoReCa și menținerea cotei standard de 20% pentru băuturi permit o diferențiere fiscală justificată între activitatea economică prestată de sectorul HoReCa și produsele comercializate în cadrul acesteia. Această abordare asigură un compromis între susținerea sectorului, protejarea consumului
		FIA	3.3. Alimentația publică (HoReCa), cazarea și lanțul agroalimentar Salutăm renunțarea la aplicarea cotei standard de 20% și stabilirea unei cote reduse de 12% pentru serviciile de cazare, alimentația publică și producția agroalimentară primară, măsură care atenuează semnificativ riscurile inflaționiste semnalate anterior. Subliniem, totuși, că trecerea de la 8% la 12% rămâne o majorare care afectează sectoare cu pondere ridicată de întreprinderi mici și mijlocii și cu marje reduse. Recomandăm monitorizarea atentă a efectelor asupra prețurilor de consum și a informalității și menținerea, acolo unde caracterul social o justifică, a unui nivel de impozitare cât mai apropiat de cel actual, cu ajustări ulterioare condiționate de un studiu de impact.	
		MAIA	pct. 25, intenția de expunere în redacție nouă a art. 96, în opinia Ministerului, soluția propusă nu poate fi susținută din următoarele considerente. Astfel, alineatul (2) subpct. 1) lit. a) preia din redacția în vigoare doar sintagma „produsele alimentare preparate sau nepreparate”, fără textul „și/sau băuturi, cu excepţia producţiei alcoolice”. În consecință, băuturile	

			nealcoolice servite în cadrul activităților vizate vor fi impozitate la cota-standard de 20 %, ceea ce va afecta inclusiv pensiunile agroturistice, iar coroborat cu majorarea de la 8 % la 12 % a cotei aplicabile serviciilor de cazare potrivit literei b), efectul asupra turismului rural va fi unul semnificativ.	esențial și necesitatea consolidării veniturilor bugetare. În ansamblu, măsura contribuie la simplificarea și eficientizarea sistemului TVA, prin reducerea facilităților fiscale cu justificare socială limitată, menținând în același timp un tratament fiscal preferențial, dar mai moderat, pentru un sector important al economiei.

Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de - 8% – la pîinea şi produsele de panificaţie (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800), la laptele şi produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 şi 040610500 – cu un conţinut de grăsimi de maximum 40% din greutate), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2);	**Articolul 96.** Cotele T.V.A. 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2);	**Asociația Patronală Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”**	Cotele TVA subpunctul 2) la punctul 2)Cota redusa a TVA, cota redusa în mărime de 8% litera a) care NU prevede cota TVA de 8% pentru poziția tarifara *NC 0402 Lapte şi smântână din lapte, concentrate sau cu adaos de zahăr ori de alți îndulcitori–și NC -0403 - Iaurt; zară, lapte şi smântână covăsite, chefîr și alte sortimente de lapte și smântână fermentate sau acrite, chiar concentrate, sau cu adaos de zahăr ori de alți îndulcitori, sau aromatizate, ori cu adaos de fructe, fructe cu coajă lemnoasă sau cacao NC 0404-Zer (zerul deshidrata se folosește in calitate de materie prima cu un conținuta ridicat de proteina de origine animala*) In mare parte produsele lactate sunt produse obținuți din lapte 90% și ingrediente naturale cu un conținut necesar de proteina pentru creșterea si dezvoltarea organismului uman o sursa de asigurare cu calciu necesar atât copiilor cat si persoanelor in etate. Cu alte cuvinte in coșul de consum și/sau la achizițiile prin licitație pentru asigurarea alimentației necesare organismului uman (spitalele ,grădinițele , armata, aziluri s.a)se regăsesc produsele lactate : Lapte și produse fluide Lapte proaspăt sau UHT (integral, degresat)Lapte bătut Chefir, Ayran, Produse fermentate și moi Iaurt (simplu sau cu fructe) Smântână Frișcă de la pozițiile tarifare NC 0402; 0403; Unt Brânzeturi Brânză de vaci Caș Caşcaval Mozzarella Brânză topită ; Pana in anul 2025 R. Moldova a menținut aceste produse pentru accesibilitatea consumatorului oferindu-le un statut de produse social importante prin reglementarea adausurilor comerciale in HG 774/2016, Anexă la Regulamentul de formare a prețurilor de comercializare a produselor social importante abrogata in 2025 nefiind înlocuită cu un mecanizam de compensare pentru	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite. Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor	112

Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de - 8% – la pîinea şi produsele de panificaţie (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800), la laptele şi produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 şi 040610500 – cu un conţinut de grăsimi de maximum 40% din greutate), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2);	**Articolul 96.** Cotele T.V.A. 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2);	**AIM**	TVA pentru produsele din industria de panificație AIM preia propunerea întreprinderilor producătoare din industria alimentară privind extinderea cotei reduse de TVA de 8% asupra unei categorii mai largi de produse din industria de panificație clasificate la poziția tarifară 1905, inclusiv biscuiți și produse similare de panificație, sau identificarea expresă a subpozițiilor tarifare relevante care ar putea beneficia de același tratament fiscal. În redacția actuală, cota de 8% se menține pentru pâinea clasificată la poziția tarifară 190590300, în timp ce alte produse din același sector, inclusiv biscuiții, rămân supuse cotei-standard de 20%. Membrii AIM consideră că această diferență creează un tratament fiscal neuniform între producători care utilizează materii prime similare și procese tehnologice comparabile. Extinderea cotei reduse ar susține procesarea locală a materiilor prime agroalimentare, competitivitatea producătorilor autohtoni, menținerea unor prețuri mai accesibile, precum și investițiile și dezvoltarea exporturilor. Propunerea este, totodată, în concordanță cu obiectivul de neutralitate fiscală invocat în Nota de fundamentare, care semnalează că tratamente diferite aplicate unor categorii similare de bunuri pot genera inechități și distorsiuni economice.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite.

Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; - 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat şi/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova;	„Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.	**APIA „Speranța-Con”**	Principala functie a industriei alimentare consta in transformarea materiei prime agricole in produse alimentare cu valoare adaugata inaltă, astfel find asigurata nu doar siguranta alimentară a tării, dar si transformarea agriculturii într-o activitate profitabila atât pentru fermier cât si pentru stat. Întelegem doleanța statului de a taxa suplimentar unele produse alimentare considerate exotice (ex. mozarella, avocado). Totusi, pentru noi este de neconceput faptul cand se propune cresterea cotei T.V.A. pentru primele 2 culturi leguminoase utilizate in productie alimentara (mazăre verde — de la 8% la 12% si porumbul dulce de la 8% la 20%). În anexa la prezenta scrisoare Veti gasi o lista de fructe si legume traditionale care asiguri autenticitatea produselor locale moldovenesti si la care se propune cresterea cotei T.V.A. Considerăm această crestere absolut neargumentată (cel putin nota de fundamentare la proiectul prenotat nu explica de ce mărarul si patrunjelul trebuie si aibă o cotă de TVA de 20% la fel ca si avocado). În aceiasi ordine de idei, atragem atentia că majorarea cotei T.V.A. pentru zahăr (de la 8% la 20%) in cumul cu cresterea cotei T.V.A. la sfecla de zahăr (de la 8% la 12%) vor transforma zaharul autohton practic intr-un produs de lux pentru consum casnic si neargumentat de scump pentru utilizarea sa in industria alimentara. Ori, unele sectoare ale industriei alimentare, cum ar fi producerea dulcetii, jem-urilor, ciocolatei, cofetăriilor, înghețatei, sunt obligate sa utilizeze zahăr in producere pentru că asa impune tehnologia fabricării, indiferent dacă statul doreste sau nu	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite.

			reducerea consumului de zahăr la nivel national. Mai mult, experienta României in majorarea cotei T.V.A. la produsele agricole a demonstrat că inflatia cosului de consum devine inevitabilă, lovind din plin atit in competitivitatea produselor locale cit si in forta de cumpărare a populatiei. În cazul majorării cotei T.V.A. la produsele agricole precum cele din anexa la prezenta scrisoare, este doar o chestiune de timp pană vom resimti cu toții urmatoarele efecte negative pe intregul lanț agro-alimentar: - cresterea galopanta a pretului la raft pentru majoritatea produselor alimentare autohtone si scaderea competitivitatii acestora fată de produse similare din Ucraina; - scaderea exportului produselor alimentare autohtone si consolidarea dependentei de produse alimentare de import; - posibile pierderi a locurilor de munca, ca urmare a contractiei producerii alimentare autohtone; - cresterea saraciei rurale si migratia fortată; - orientarea consumului populatiei spre produse alimentare mai ieftine si mai putin sanatoase/nutritive, etc. Reiesind din cele expuse dar si pentru a preveni consecinte negative grave, rugăm insistent ca pentru produsele din anexa)a se vedea tabelul din anexa) la prezenta scrisoare si fie pastrată cota T.V.A. existentă la moment.	Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor putea fi direcționate inclusiv către finanțarea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, precum agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare.
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: a) cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor şi serviciilor importate şi	„Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie	**MAIA**	De asemenea, prin plasarea producției de cereale de la pozițiile tarifare 1001, 1002, 1003, 1004, 1005 și 1007 și a producției de culturi oleaginoase de la pozițiile tarifare 1201, 1205 și 120600 la alineatul (2) subpct. 1) lit. c), cota	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele

a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova; b) cote reduse în mărime de: - 8% – la pîinea şi produsele de panificaţie (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800), la laptele şi produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 şi 040610500 – cu un conţinut de grăsimi de maximum 40% din greutate), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 3822, 4014, 401512000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000;	și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.		T.V.A. aplicabilă acestora va crește de la 8 % la 12 %, în timp ce legumele și fructele proaspete enumerate la alineatul (2) subpct. 2) lit. f) vor beneficia în continuare de cota de 8 %. Or, atât cerealele și oleaginoasele, cât și legumele și fructele proaspete constituie producție din fitotehnie și horticultură în formă naturală, obținută de fermieri care activează în condiții similare, astfel încât diferențierea cotei între aceste categorii contravine principiului echității fiscale consacrat la art. 6 alin. (8) lit. c) din Codul fiscal, potrivit căruia impozitele și taxele se bazează pe „tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiţii similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale”. Nota de fundamentare nu conține niciun criteriu economic obiectiv care să justifice această diferențiere. Totodată, confruntarea listelor de poziții tarifare din proiect cu redacția în vigoare a art. 96 lit. b) relevă că un număr de șaisprezece poziții tarifare nu se regăsesc nici la alineatul (2) subpct. 1) lit. c) și lit. d), nici la alineatul (2) subpct. 2) lit. f), respectiv pozițiile 0705, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070952000, 070953000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, 070999900 și 071420100. În consecință, salata verde și cicoarea, sparanghelul, pătlăgelele vinete, țelina, ciupercile și trufele, ardeii din genul Capsicum, spanacul, mărarul și pătrunjelul, precum și celelalte legume cuprinse la poziția 0709 vor fi impozitate la cota-standard de 20 %, ceea ce va reprezenta o majorare de 150 % a cotei aplicabile. Or, legumicultura presupune cheltuieli importante pentru irigare, forță de	vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite. Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor

- 8% ? la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; - 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat şi/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova;			muncă, fertilizare, protecția plantelor, energie și infrastructură post-recoltare, iar rentabilitatea producătorilor este sensibilă atât la creșterea costurilor, cât și la fluctuațiile prețurilor, astfel încât aplicarea cotei-standard va conduce fie la majorarea prețurilor de comercializare, fie la reducerea veniturilor producătorilor, cu efect asupra capacității acestora de a investi și de a extinde producția autohtonă. Observăm, împreună cu Asociația Patronală „Speranța-Con”, că majorarea cotei afectează în mod distinct culturile utilizate ca materie primă în industria alimentară, respectiv mazărea verde de la poziția tarifară 0708 și legumele păstăi uscate de la poziția tarifară 0713, a căror cotă crește de la 8 % la 12 %, precum și porumbul dulce de la poziția tarifară 070999600, a cărui cotă crește de la 8 % la 20 %. Or, aceste produse nu constituie produse alimentare de consum ocazional, ci materie primă pentru conservare, congelare și procesare industrială, astfel încât majorarea cotei se va reflecta în costul de producție al procesatorilor autohtoni și, în final, în prețul de comercializare al conservelor și al legumelor congelate obținute din producție autohtonă. Totodată, Nota de fundamentare nu enunță criteriul în temeiul căruia mărarul și pătrunjelul de la poziția tarifară 070999900 urmează a fi impozitate la aceeași cotă ca produsele alimentare de import considerate exotice. De asemenea, observăm că redacția propusă nu preia liniuța din art. 96 lit. b) în vigoare privind cota de 8 % aplicabilă zahărului din sfeclă de zahăr, produs, importat şi/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova, astfel încât acest	putea fi direcționate inclusiv către finanțarea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, precum agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare.

			produs va fi impozitat la cota-standard de 20 %. Or, o asemenea intervenție va afecta atât industria zahărului, cât și cultivatorii de sfeclă de zahăr, prin diminuarea prețului de achiziție a materiei prime, și nu este argumentată în Nota de fundamentare. Totodată, potrivit observațiilor Asociației Patronale „Speranța-Con”, majorarea cotei aplicabile zahărului se suprapune majorării cotei aplicabile sfeclei de zahăr, astfel încât zahărul autohton urmează a fi grevat cumulativ atât la nivelul materiei prime, cât și la nivelul produsului finit, fapt care îl va plasa într-un raport de necompetitivitate față de zahărul de import. Or, producerea dulcețurilor, a gemurilor, a ciocolatei, a produselor de cofetărie și a înghețatei presupune utilizarea zahărului în temeiul tehnologiei de fabricare, iar nu în temeiul unei opțiuni de consum, astfel încât majorarea cotei nu produce efectul de descurajare a consumului de zahăr, ci exclusiv efectul de majorare a costului de producție al industriei alimentare autohtone. Observăm, împreună cu Asociației Patronale „Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „LAPTE””, că alineatul (2) subpct. 2) lit. a) cuprinde, dintre produsele lactate, doar poziția tarifară 0401, astfel încât laptele și smântâna concentrate sau cu adaos de zahăr de la poziția tarifară 0402, iaurtul, chefirul, laptele bătut și celelalte produse lactate fermentate de la poziția tarifară 0403, zerul de la poziția tarifară 0404, untul de la poziția tarifară 0405, precum și brânza proaspătă de la poziția tarifară 040610500 vor fi impozitate la cota-standard de 20 %, ceea ce va reprezenta o majorare de 150 % a cotei aplicabile. Or, aceste produse	

			constituie bunuri de strictă necesitate, caracterul social al acestora fiind recunoscut la pct. 4.4 din Nota de fundamentare, iar majorarea cotei se va reflecta direct în prețul de comercializare, respectiv, pentru smântâna de 20 % în ambalaj de 0,5 kg, prețul crește de la 30,45 lei la 33,83 lei, precum și în cheltuielile instituțiilor care asigură alimentația în spitale, grădinițe, aziluri și în armată. Prin urmare, se consideră necesară completarea alineatului (2) subpct. 2) lit. a) cu pozițiile tarifare 0402, 0403, 0404, 0405 și 040610500. De asemenea, pozițiile tarifare 0402, 0404 și 0405 desemnează produse utilizate preponderent ca materie primă în procesarea laptelui, respectiv laptele și smântâna concentrate, zerul deshidratat și untul, astfel încât aplicarea cotei-standard va majora costul de producție al întregului sector de procesare, inclusiv în perioadele de insuficiență a laptelui brut, când asigurarea consumului interior depinde de importul acestor derivate. Totodată, prin abrogarea, în anul 2025, a reglementării adaosurilor comerciale la produsele social importante, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 774/2016, produsele lactate nu mai beneficiază de niciun instrument de menținere a accesibilității, fără ca acesta să fi fost înlocuit cu un mecanism de compensare pentru consumatorii vulnerabili. În interiorul aceluiași articol se instituie tratamente diferite pentru produse aparținând aceleiași categorii, fără justificare teleologică. Astfel, gutuile de la poziția 080840000 și coacăzele de la poziția 081030 sunt plasate la cota de 12 % prin alineatul (2) subpct. 1) lit. d), în timp ce merele,	

			perele, prunele, cireșele, caisele, piersicile, căpșunile, zmeura și strugurii de masă sunt plasate la cota de 8 % prin alineatul (2) subpct. 2) lit. f). Similar, varza de la poziția 0704, leguminoasele păstăi de la poziția 0708 și pepenii de la pozițiile 080711000 și 080719000 sunt plasate la cota de 12 %, iar cartofii, ceapa, morcovii și castraveții rămân la cota de 8 %. Or, pomicultura și cultura pomușoarelor presupun investiții semnificative și pe termen lung, costurile fiind suportate cu mult înainte de obținerea veniturilor, iar producătorii sunt expuși suplimentar riscurilor climatice, gradului ridicat de perisabilitate a producției și costurilor logistice, astfel încât majorarea cotei pentru o parte dintre aceste produse, în lipsa unui criteriu economic enunțat, va reduce atractivitatea investițiilor în aceste culturi. În opinia Ministerului, coexistența a trei cote aplicabile unor produse agricole comparabile din punct de vedere economic, respectiv 8 %, 12 % și 20 %, va genera pentru producători o evidență contabilă mai complexă, formarea unor prețuri diferențiate în funcție de cota aplicată, un necesar suplimentar de capital circulant și riscul unor distorsiuni în structura producției, prin orientarea suprafețelor spre culturile cu cota mai redusă. Or, aceste efecte contravin scopului declarat al proiectului, care este simplificarea legislației fiscale. Totodată, efectele intervenției se vor propaga pe întregul lanț agroalimentar, respectiv prin creșterea prețului de raft al produselor alimentare autohtone și scăderea competitivității acestora în raport cu produsele similare de import, în special din Ucraina, prin diminuarea exportului și consolidarea dependenței	

			de produse alimentare de import, prin contracția producerii autohtone și posibile pierderi ale locurilor de muncă, prin creșterea sărăciei rurale și a migrației, precum și prin orientarea consumului populației spre produse alimentare mai ieftine și mai puțin nutritive. Or, aceste consecințe se produc într-un sector în care valoarea adăugată este generată tocmai prin transformarea materiei prime agricole autohtone în produse alimentare, astfel încât se consideră necesară menținerea cotelor T.V.A. în vigoare pentru produsele agroalimentare vizate. De asemenea, prin restructurarea art. 96 din litere în alineate, trimiterile la „art. 96 lit. a)" și la „art. 96 lit. b)" cuprinse în art. 101 alin. (5) și alin. (5^1) din Codul fiscal vor rămâne fără obiect, întrucât articolul modificat nu va mai conține unități de structură marcate cu litere. Or, aceste alineate reglementează limitele în care se efectuează restituirea T.V.A. pentru livrările scutite cu drept de deducere, mecanism utilizat preponderent de exportatorii de cereale și de oleaginoase, astfel încât menținerea trimiterilor actuale va face imposibilă determinarea limitei de restituire. Proiectul nu intervine în art. 101, motiv pentru care se consideră necesară completarea acestuia, prin substituirea textului „art.96 lit. a)" cu textul „art.96 alin. (1)" și a textului „art.96 lit. b)" cu textul „art. 96 alin. (2)", în ambele alineate.	
	„Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală,	**MAIA**	La art. II pct. 25, se propune clarificarea sensului cuvântului „exclusiv" utilizat în enumerarea pozițiilor tarifare. Observăm că, în redacția în vigoare, textul „exclusiv 0105 – pui vii de reproducţie" indică o excludere, în timp ce redacția propusă	**<u>Se acceptă.</u>**

	produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;		preia poziția 0105 fără acest cuvânt, ceea ce va extinde sfera de aplicare a cotei reduse, fără ca modificarea să fie argumentată în Nota de fundamentare. Întrucât același cuvânt este menționat la poziția 121291800, se impune utilizarea unei formule lipsite de echivoc, respectiv „cu excepţia” pentru excludere și „numai” pentru restrângere.	
		MAIA	La art. II pct. 25, se propune extinderea regimului cotei reduse asupra pomușoarelor care nu se regăsesc nici în redacția în vigoare, nici în cea propusă, respectiv merișoarele, afinele și celelalte fructe din genul Vaccinium de la poziția tarifară 081040, precum și asupra agrișelor cuprinse, alături de coacăze, la poziția tarifară 081030 și plasate prin proiect la cota de 12 %. Or, în interiorul aceleiași grupe de pomușoare proiectul instituie trei cote diferite, respectiv 8 % pentru zmeură și căpșuni, 12 % pentru coacăze și agrișe și 20 % pentru merișoare și afine, fără ca Nota de fundamentare să enunțe un criteriu economic care să justifice această diferențiere. Cultura pomușoarelor necesită investiții considerabile în înființarea plantațiilor, material săditor, sisteme de irigare, depozitare frigorifică, sortare și ambalare, costurile fiind suportate cu mult înainte de obținerea veniturilor, astfel încât menținerea acestor produse la cota-standard de 20 % va descuraja diversificarea producției și creșterea valorii adăugate în agricultura națională.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Lista pozițiilor tarifare cărora li se aplică o cotă redusă sau alta de TVA este, prin natura ei, o listă limitativă stabilită de legiuitor pe criterii de oportunitate fiscală și bugetară, iar nu o clasificare care trebuie să respecte o coerență botanică sau agronomică internă a fiecărei grupe de produse; faptul că zmeura, căpșunile, coacăzele și agrișele beneficiază de cote reduse, în timp ce merișoarele și afinele rămân la cota standard, nu constituie o eroare de redactare ce necesită corectare, ci reflectă o opțiune de politică fiscală asupra căreia autoritatea își păstrează marja de apreciere, fără obligația legală de a motiva în Nota de fundamentare fiecare diferențiere în interiorul unei categorii mai largi de produse. Extinderea cotei reduse la aceste poziții tarifare suplimentare ar produce o pierdere de venituri bugetare care nu a fost estimată și inclusă în impactul financiar al proiectului, iar acceptarea ei pe simplul argument al asemănării botanice sau al costurilor ridicate de investiție ar deschide calea unor solicitări similare din partea altor culturi horticole cu profil investițional comparabil (pomi fructiferi, viță-de-

				vie, alte specii de arbuști fructiferi), pe care proiectul nu le-a vizat și pentru care nu există o evaluare bugetară. O eventuală includere a merișoarelor, afinelor și agrișelor în categoria produselor cu cotă redusă trebuie să facă obiectul unei propuneri distincte, fundamentate printr-o evaluare proprie a impactului bugetar și susținută de date privind volumul producției naționale.
	„Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030. 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia	**Asociația Producătorilor de Carne de Porc**	Susținem obiectivul de perfecționare și simplificare a legislației fiscale. Totuși, o asemenea reformă trebuie să păstreze un echilibru real între necesitatea acumulării veniturilor bugetare, pe de o parte, și competitivitatea producătorilor autohtoni, accesibilitatea produselor alimentare de bază și stimularea investițiilor, pe de altă parte. Pentru sectorul zootehnic de producere a cărnii, ouă și produselor din carne problema cu impactul economic cel mai important este menținerea cotei standard a TVA de 20% pentru animale vii, carne, ouă și produsele din carne. Din acest motiv, această chestiune reprezintă obiectul principal al prezentelor propuneri. 1. *Cu privire la necesitatea reducerii TVA pentru carne, ouă și produsele din carne – de la 20% la 8%, iar subsidiar la 12%* Proiectul reconfigurează sistemul cotelor reduse de TVA, stabilind cota de 12% pentru anumite categorii de producție din zootehnie, fitotehnie și horticultură și menținând cota de 8% pentru anumite produse alimentare de bază. Carnea, ouăle și produsele din carne nu sunt însă incluse în niciuna dintre categoriile cu cotă redusă și, în consecință, rămân supuse cotei standard de TVA de 20%.	**Se acceptă,** prin aplicarea cotei reduse de 8% la carnea de pui și ouă de găină.

	produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.		Considerăm că aceasta este una dintre cele mai importante probleme ale proiectului pentru sectorul de producere a cărnii, ouă și produselor din carne și solicităm reexaminarea ei în mod prioritar. Nu este vorba despre instituirea unui privilegiu fiscal pentru anumiți producători, ci despre tratamentul fiscal al unor produse alimentare de consum curent, care ajung direct la consumatorul final și care ocupă un loc important în alimentația populației. ➢ În primul rând, soluția propusă este dificil de conciliat cu însăși logica utilizată în Nota de fundamentare. Autorul proiectului justifică menținerea cotei de 8% pentru pâine, lapte, legume și fructe proaspete prin caracterul social al acestor produse, prin apartenența lor la categoria bunurilor de strictă necesitate și prin necesitatea limitării impactului asupra prețurilor de consum. Aceleași argumente sunt aplicabile, în mod firesc, cărnii, ouălor și produselor din carne. Carnea, ouăle și produsele din carne nu sunt produse de lux și nici produse cu un consum marginal. Ele reprezintă produse alimentare de bază și, totodată, unele dintre cele mai accesibile surse de proteină animală. Din această perspectivă, menținerea cotei de 20% pentru acestea, concomitent cu aplicarea unor cote de 8% sau 12% pentru alte produse alimentare și pentru anumite verigi ale producției agricole, creează o diferențiere care necesită o justificare economică mult mai serioasă decât cea care rezultă în prezent din Nota de fundamentare. ➢ În al doilea rând, trebuie avut în vedere efectul asupra prețului final.	

			TVA este, prin natura sa, un impozit pe consum, suportat în ultimă instanță de consumator. Atunci când produsul este vândut către populație, diferența dintre o cotă de 20% și una redusă de 8% sau 12% devine o componentă reală a prețului brut sau, alternativ, trebuie absorbită parțial de producător și comerciant prin diminuarea marjei. În ambele situații apare un efect economic direct: fie se majorează presiunea asupra consumatorului, fie se reduce capacitatea întreprinderilor de a investi și de a absorbi creșterile de cost. Acest aspect este cu atât mai sensibil în sectorul de producere a cărnii, ouă și produselor din carne, unde costul produsului final este format dintr-o succesiune de costuri asupra cărora producătorul are un control limitat: material biologic, furaje și cereale, energie electrică și gaze, carburanți, medicamente veterinare, costuri de biosecuritate, remunerarea muncii, transport, ambalare și finanțare. Menținerea cotei de 20% asupra produsului final nu poate fi analizată izolat de aceste realități. ➢ În al treilea rând, menținerea cotei standard de 20% afectează competitivitatea producătorului autohton. Piața produselor de carne, ouă și produselor din carne este una sensibilă la preț, iar producția locală concurează cu produse importate din economii în care sectorul agricol beneficiază de mecanisme substanțiale de sprijin și de costuri de finanțare, în general, mai favorabile. Într-o asemenea piață, presiunea fiscală asupra produsului finit se poate transforma fie într-o pierdere de cotă de piață pentru producătorul local, fie într-o comprimare a marjei sale până la	

			nivelul la care investițiile în modernizare, biosecuritate și extinderea capacităților devin dificil de susținut. În cadrul consultărilor asupra proiectului, asociațiile cu profil zootehnic, inclusiv reprezentanți ai sectorului de carne, ouă și produsele din carne, au formulat deja aceeași problemă într-o manieră foarte clară: aplicarea unei cote reduse doar pe anumite verigi, în timp ce produsul finit rămâne la cota standard, nu asigură coerența lanțului valoric agroalimentar. Aceste asociații au solicitat o cotă redusă unică pe întregul lanț, de la materia primă și procesare până la produsul finit la raft, invocând competitivitatea producătorului autohton, impactul asupra fluxului de numerar, riscul extinderii economiei informale și impactul social al prețurilor la carne, ouă și produse din carne. ➢ În al patrulea rând, o cotă redusă pentru carne, ouă și produsele din carne este compatibilă cu direcția de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene invocată de autorul proiectului. Cadrul european în materia TVA lasă statelor o marjă de opțiune în stabilirea cotelor reduse: potrivit explicațiilor oficiale ale Comisiei Europene privind art. 98 din Directiva 2006/112/CE, statele membre pot aplica până la două cote reduse, de minimum 5%, pentru categoriile prevăzute în Anexa III, printre care se regăsesc produsele alimentare. Prin urmare, armonizarea europeană nu impune Republicii Moldova să păstreze cota de 20% pentru carne, ouă și produsele din carne.	

			Dimpotrivă, tocmai posibilitatea aplicării unor cote reduse pentru produse care acoperă necesități de bază oferă spațiul juridic pentru o politică fiscală adaptată structurii consumului și obiectivelor de securitate alimentară. Așadar, argumentul armonizării nu poate constitui, prin el însuși, o justificare pentru menținerea cotei standard la aceste produse. ➢ În al cincilea rând, lipsește o analiză de impact individualizată care să demonstreze avantajul menținerii cotei de 20% pentru carne, ouă și produsele din carne. Nota de fundamentare explică în termeni generali necesitatea uniformizării sistemului TVA și consolidării veniturilor bugetare, însă nu prezintă un calcul privind efectul concret al cotei de 20% asupra prețului produselor de carne, ouă și produsele din carne, asupra volumului vânzărilor, asupra importurilor, asupra producției autohtone sau asupra veniturilor bugetare nete. În lipsa unei asemenea analize, nu este suficientă premisa că o cotă nominală mai mare produce automat încasări bugetare mai mari. Efectul fiscal trebuie evaluat în ansamblu: o cotă care comprimă vânzările fiscalizate, stimulează substituirea cu importuri sau reduce capacitatea investițională a producătorului local poate diminua o parte din avantajul bugetar urmărit inițial. Există și o inconsecvență practică ce merită evidențiată. Proiectul propune o cotă de 12% pentru anumite produse din zootehnie și, în același timp, menține carne, ouă și produsele din carne – adică produsul finit destinat populației – la 20%. Dacă obiectivul este construirea unui sistem mai	

			simplu, mai coerent și mai neutru, este dificil de explicat de ce produsul final de larg consum trebuie să suporte o cotă cu 8 puncte procentuale mai mare decât cota redusă de 12% stabilită pentru o parte a sectorului zootehnic. În acest context, solicitarea: este includerea cărnii, ouă și produselor din carne în categoria produselor pentru care se aplică cota redusă de TVA de 8%. Considerăm că această soluție corespunde caracterului de produse alimentare de bază, este compatibilă cu abordarea utilizată de proiect pentru alte produse de strictă necesitate și răspunde obiectivului de susținere a producției autohtone și a securității alimentare. În subsidiar, în cazul în care aplicarea cotei de 8% nu este considerată posibilă la această etapă, solicităm cel puțin includerea cărnii, ouă și produselor din carne la cota redusă de 12%. Această soluție ar reprezenta un compromis fiscal rezonabil: ar păstra o contribuție bugetară superioară cotei de 8%, dar ar elimina diferența excesivă față de alte produse din sector și ar evita menținerea produsului finit la cota standard de 20%. În opinia noastră, soluția subsidiară de 12% trebuie examinată cu prioritate în cazul în care Ministerul Finanțelor nu acceptă cota de 8%. Menținerea pur și simplu a cotei de 20%, fără o analiză distinctă privind carne, ouă și produsele din carne, nu răspunde suficient particularităților economice și sociale ale acestor produse. **Solicitare: includerea cărnii, ouă și produselor din carne în categoria produselor supuse cotei reduse de TVA de 8%; în subsidiar, dacă**	

			această soluție nu este acceptată, aplicarea cotei reduse de 12% **2. Cu privire la cota TVA aplicabilă animalelor vii din specia porcine și puilor vii de reproducție – pozițiile tarifare 0103 și 0105** Potrivit proiectului, porcinele și puii vii de reproducție sunt incluși în categoria produselor din zootehnie pentru care se propune cota redusă de TVA de 12%. Considerăm oportună examinarea posibilității de includere a acestora la cota de 8%, având în vedere funcția lor de material biologic de reproducție și de input inițial al lanțului de producție de carne, ouă și produsele din carne. Animalele de reproducție (porcinele și puii) nu reprezintă produs final de consum. Procurarea lor precedă formarea efectivelor de reproducție, obținerea purceilor, producerea ouălor pentru incubație și obținerea puilor de o zi. Diferența dintre cota de 8% și cea de 12% înseamnă capital circulant suplimentar mobilizat la începutul unui ciclu biologic îndelungat, chiar dacă TVA este ulterior deductibilă. **Solicitare: În acest sens, propunem excluderea pozițiilor „0103 – porcine vii, reproducători de rasă pură” și „0105 – pui vii de reproducție” din categoria de 12% și includerea acestora la cota redusă de 8%.** **Menționăm însă că, pentru sectorul de producere a cărnii, ouă și produselor din carne, această propunere este complementară solicitării principale privind carne, ouă și produsele din carne și nu trebuie examinată în locul acesteia.**	

		Patronatul Întreprinderilor Industriei Prelucrătoare de Carne	**Aplicarea cotei TVA de 12% pe întreg lanțul valoric al cărnii** Proiectul propune aplicarea cotei reduse de TVA de 12% pentru o serie de produse agricole, inclusiv anumite cereale și materii prime utilizate în producerea furajelor, precum și pentru anumite categorii de animale vii. În același timp, principalele categorii de carne și produsele rezultate din procesarea acesteia rămân supuse cotei-standard de TVA de 20%. În cazul sectorului avicol, lanțul economic complet este următorul: materii prime pentru furaje → creșterea puilor → abatorizare → carne și organe comestibile → procesare → produs finit → distribuție → consumator. În modelul operațional analizat, activitatea este realizată prin două persoane juridice distincte: • prima societate desfășoară activitatea de creștere a puilor și abatorizare, comercializând către întreprinderea de procesare pui sacrificați, carne, organe comestibile și subprodusele aferente; • cea de-a doua societate realizează procesarea cărnii și comercializarea produselor finite. Prin urmare, tranzacția relevantă din punct de vedere al TVA dintre cele două verigi ale lanțului este reprezentată, în principal, de livrarea cărnii și organelor comestibile de pasăre clasificate la poziția tarifară 0207. Menținerea cotei de 20% la această etapă, concomitent cu aplicarea cotei de 12% pentru o parte dintre inputurile agricole, nu conduce la uniformizarea tratamentului fiscal, ci păstrează fragmentarea fiscală în interiorul aceluiași proces economic. Impact asupra capitalului circulant La	**Se acceptă** aplicarea cotei reduse de 8% la carnea de pui și ouă de găină.

			o livrare de carne în valoare de 15 milioane lei fără TVA: • la TVA 20%, TVA aferentă facturii constituie 3 milioane lei; • la TVA 12%, TVA aferentă ar constitui 1,8 milioane lei. Diferența de 1,2 milioane lei reprezintă capital circulant suplimentar care trebuie finanțat de întreprinderea de procesare pentru fiecare 15 milioane lei de achiziții. Deși TVA este deductibilă și nu constituie, în principiu, un cost fiscal definitiv, diferența respectivă influențează lichiditatea întreprinderii în perioada dintre achitarea furnizorului, exercitarea dreptului de deducere și încasarea creanțelor rezultate din comercializarea produsului finit. Pentru întreprinderile care utilizează credite și linii de finanțare pentru capital circulant, această diferență generează un cost financiar real. Considerăm justificată aplicarea unei cote TVA uniforme de 12% pe întreg lanțul valoric al cărnii, respectiv asupra: • materiilor prime agricole relevante; • animalelor și păsărilor destinate producerii alimentelor; • cărnii și organelor comestibile; • cărnii refrigerate și congelate; • preparatelor și produselor din carne; • comercializării produselor respective către consumator. Considerăm că aplicarea aceleiași cote produselor autohtone și celor importate este necesară pentru respectarea principiului neutralității fiscale. **1.Clarificarea tratamentului fiscal al păsărilor destinate creșterii pentru carne**	

			Considerăm necesară clarificarea expresă a sferei de aplicare a cotei reduse de TVA pentru mărfurile clasificate la poziția tarifară 0105. În redacția actuală a proiectului este utilizată formularea „0105 – pui vii de reproducție", ceea ce poate genera interpretări neuniforme în aplicare. In redactia propusă nu rezultă cu suficientă claritate dacă intenția autorului este: • aplicarea cotei reduse de 12% întregii poziții tarifare 0105; sau • aplicarea acesteia exclusiv păsărilor/puilor destinați reproducției, cu excluderea puilor de o zi și a păsărilor destinate creșterii și îngrășării pentru producția de carne. Această distincție este importantă pentru sectorul avicol, întrucât puii destinați creșterii pentru carne reprezintă o verigă esențială a lanțului de producție, iar o interpretare restrictivă ar duce la aplicarea unor cote TVA diferite în cadrul aceluiași circuit economic. În acest sens, propunem ca textul proiectului să indice în mod expres codurile sau subpozițiile tarifare din cadrul poziției 0105 cărora li se aplică cota de 12% la nivel de 6 cifre , evitând utilizarea unei formulări descriptive care poate genera divergențe de interpretare între contribuabili, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. În cazul în care intenția autorului este aplicarea cotei reduse întregii poziții tarifare 0105, propunem utilizarea unei formulări fără echivoc: „0105 – păsări vii" sau: „mărfurile clasificate la poziția tarifară 0105 – păsări vii" dupa cum prevede Legea 172/2014 Nomenclatorul Combinat al marfurilor. În cazul în care intenția este limitarea cotei reduse doar la anumite categorii din cadrul poziției 0105, considerăm necesară	

			enumerarea exactă a subpozițiilor tarifare eligibile, inclusiv clarificarea expresă a tratamentului aplicabil puilor de o zi și păsărilor destinate creșterii și îngrășării pentru producția de carne. Considerăm că această clarificare este necesară pentru asigurarea certitudinii și predictibilității fiscale, precum și pentru evitarea situației în care bunuri aparținând aceleiași poziții tarifare sunt tratate diferit exclusiv în baza unei formulări descriptive insuficient de precise.	

	Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030. 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele şi produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.	**Partidul Social Democrat European**	Majorarea TVA la cereale, fitotehnie și zootehnie de la 8% la 12% Problema: Cerealele sunt materia primă a pâinii; furajele sunt materia primă a laptelui - produse pentru care proiectul păstrează, formal, cota de 8%. Argument economic: într-un lanț valoric integrat, costul suplimentar de la prima verigă se transmite, cu întârziere de câteva luni, spre ultima verigă, prin mecanismul normal de formare a prețului; o cotă redusă „la coșul final” nu produce protecția promisă dacă materia primă devine mai scumpă. PROPUNEREA PSDE: cotă unică de TVA de 8% pentru întregul lanț agroalimentar de bază, de la materia primă pînă la produsul finit**.** Nu poți proteja prețul pâinii de pe masa unei familii dacă, în aceeași lege, scumpești grâul din care se face pâinea respectivă. Un procesator care plătește mai mult pe materia primă fie își reduce marja — nesustenabil pe termen mediu — fie transferă costul mai departe, în preț, indiferent ce cotă TVA rămâne scrisă la produsul finit.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite.

				Veniturile suplimentare colectate la buget ca urmare a ajustării cotei TVA vor constitui o sursă importantă pentru consolidarea capacității financiare a statului și pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse vor putea fi direcționate inclusiv către finanțarea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, precum agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare.

Articolul 96. Cotele T.V.A.		**Asociația Exportatorilor de Produse Apicole din Moldova**	1. Examinarea posibilității reducerii cotei TVA aplicabile produselor apicole de la 20% la 8%. Sectorul apicol reprezintă o ramură strategică pentru economia națională, având o contribuție importantă la dezvoltarea zonelor rurale, crearea locurilor de muncă și promovarea exporturilor cu valoare adăugată. Totodată, apicultură are un rol esențial în menținerea biodiversității și asigurarea serviciilor de polenizare, indispensabile pentru productivitatea agriculturii. Totuși menținerea cotei standard a TVA generează o serie de dificultăți pentru operatorii din domeniu: o) reducerea competitivității produselor autohtone p) diminuarea investițiilor și a capacității de dezvoltare; q) stimularea comercializării informale; r) impact negativ asupra producătorilor și apicultorilor. Prin urmare, reducerea cotei TVA la 8% similar regimului aplicat altor produse agricole, ar contribui la: 1. apropierea legislației naționale de practicile și tendințele existente în UE; 2. creșterea competitivității produselor apicole moldovenești pe piața internă și externă; 3. stimularea investițiilor în procesare și certificare, inclusiv pentru accesarea piețelor de export; 4. susținerea dezvoltării zonelor rurale și a veniturilor micilor producători și apicultori; 5. reducerea stimulentelor pentru comercializarea informală și creșterea gradului de conformare fiscală.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de includere a mierii în lista mărfurilor pentru care se aplică cota redusă a TVA de 8% nu poate fi susținută, întrucât aplicarea cotei reduse trebuie să fie fundamentată în primul rând pe caracterul de produs de strictă necesitate și pe impactul direct al acestuia asupra consumului gospodăriilor vulnerabile. În acest sens, cota redusă de TVA de 8% este orientată preponderent către produsele alimentare de bază, pentru care cheltuielile gospodăriilor cu venituri mici reprezintă o componentă semnificativă a consumului curent. Mierea, deși constituie un produs alimentar și are valoare nutritivă, nu poate fi considerată un produs indispensabil pentru asigurarea necesităților alimentare de bază ale populației. Totodată, extinderea facilității fiscale la miere ar avea un caracter general și ar beneficia în aceeași măsură toate categoriile de consumatori, inclusiv persoanele cu venituri ridicate. În aceste condiții, resursele bugetare aferente facilității ar fi utilizate pentru reducerea costului fiscal al unui produs care nu reprezintă o necesitate alimentară de bază, ceea ce diminuează eficiența socială a măsurii. Un alt aspect relevant îl constituie faptul că reducerea cotei TVA nu garantează transferarea integrală a avantajului fiscal în prețul final achitat de consumator. Astfel, diferența de cotă TVA poate să nu se reflecte integral în diminuarea prețului, ceea ce limitează efectul măsurii asupra puterii de cumpărare a populației. În cazul în care obiectivul urmărit este susținerea sectorului apicol și a producătorilor autohtoni de miere, considerăm că acest obiectiv poate fi

			2.Necesitatea sincronizării TVA pentru hrana lichidă și solidă destinată albinelor Solicităm aplicarea cotei TVA de 8% și hranei destinate exclusiv albinelor, indiferent de forma de prezentare: siropuri de zahăr și siropuri invertite; turte glucidice ori proteice; alte furaje complete sau complementare. Sincronizarea cotei aplicabile hranei pentru albine cu cea aplicabilă zahărului din sfecla de zahăr și altor inputuri agricole este justificată prin următoarele argumente: 1.hrana pentru albine este un input direct al producției agricole; 2.trebuie respectat principiul neutralității fiscale; 3.pentru apicultori care sunt în marea majoritate neînregistrați ca plătitori de TVA, taxa aferentă inputului devine cost definitiv; 4.costul hranei se transmite de-a lungul întregului lanț valoric.	realizat prin instrumente de politică economică și agricolă mai bine țintite, care să sprijine direct producătorii și investițiile în sector, fără extinderea generală a facilităților de TVA.
		Ministerul Sănătății	Cu referire la propunerea de expunere în redacție nouă a articolului 96 „Cotele T.V.A.", alin. (2), subpct 2) „ cota redusă în mărime de 8%” lit. c): „c) la dispozitivele medicale, consumabilele medicale, produsele pentru diagnostic și dezinfectanții, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 380894, 382100000, 3822, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832 și 901839000;”, comunicăm următoarele. Considerăm important de precizat că prețurile la dispozitivele medicale nu sunt reglementate de stat, iar adaosurile comerciale sunt stabilite de agenții economici, astfel încât aplicarea cotei reduse de TVA nu	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prețurile la dispozitivele medicale nu sunt reglementate de stat și că adaosurile comerciale sunt stabilite de operatorii economici nu constituie, în sine, un argument suficient pentru a exclude aplicarea cotei reduse de TVA. În cazul dispozitivelor medicale, o parte importantă a cererii este generată de instituțiile publice și de achizițiile finanțate din mijloace publice, iar în cadrul acestor achiziții prețul reprezintă un element esențial al concurenței dintre operatorii economici. Prin urmare, reducerea cotei TVA de la 20% la 8% poate avea ca efect direct diminuarea costului suportat din resursele publice pentru procurarea acelorași produse. Chiar dacă nu poate fi exclusă situația în care unii operatori economici ar

			garantează, per se, diminuarea efectivă a costului pentru beneficiarul final. Având în vedere descifrarea listei de coduri propuse, presupunem că inițiativa urmărește diminuarea prețurilor la dispozitivele destinate achizițiilor publice sau finanțate din bugetul public, însă estimăm riscuri la aplicare, întrucât operatorul economic ar putea majora prețul de import sau adaosul comercial astfel încât prețul final să rămână neschimbat, iar diferența de 12%, care anterior era virată la bugetul de stat, să se reflecte în profitul suplimentar al companiei, nu în beneficiul pacientului.	încerca să ajusteze prețul fără TVA sau nivelul adaosului comercial, astfel încât o parte din avantajul fiscal să fie absorbită în marja comercială, un asemenea risc nu poate fi prezumat ca regulă și nici nu anulează efectul potențial al măsurii. Într-o piață în care există concurență între furnizori și în care achizițiile sunt realizate prin proceduri competitive, posibilitatea de a majora discreționar prețul este limitată de ofertele alternative ale altor operatori economici. Astfel, în cazul achizițiilor publice, reducerea TVA nu trebuie privită exclusiv prin prisma obligației furnizorului de a diminua prețul de vânzare cu amănuntul, ci prin efectul acesteia asupra costului total al achiziției suportat de instituția publică. Dacă prețul ofertat de furnizor rămâne neschimbat ca valoare finală, avantajul fiscal poate fi valorificat printr-o structură de preț mai competitivă în cadrul procedurii de achiziție, iar dacă reducerea este reflectată în prețul ofertat, aceasta generează în mod direct economii pentru bugetul public. În acest context, eventuala posibilitate ca o parte din avantajul fiscal să fie reținută de operatorul economic reprezintă un risc de transmitere incompletă a facilității, dar nu un argument suficient pentru neaplicarea acesteia. Eficiența măsurii poate fi evaluată ulterior prin evoluția prețurilor și a valorii achizițiilor publice, iar, în cazul în care se constată că reducerea cotei TVA nu produce efectul economic urmărit, mecanismul poate fi reexaminat. Prin urmare, pentru dispozitivele medicale utilizate în sistemul public de sănătate, reducerea cotei TVA poate fi justificată prin diminuarea costului

				fiscal aferent achizițiilor și creșterea eficienței utilizării resurselor bugetare, iar lipsa reglementării directe a prețurilor nu reprezintă, de una singură, un impediment pentru aplicarea cotei reduse.
Articolul 96. Cotele T.V.A.		**AmCham**	Menținerea și uniformizarea cotei TVA de 8% pentru fructe, legume și alte produse agricole de bază Referința exactă în proiect: Art. II, pct. 25 – modificări la art. 96 „Cotele T.V.A." din Codul fiscal. AmCham atrage atenția că proiectul PFV2027 modifică tratamentul TVA aplicabil unei serii de fructe, legume și alte produse agricole de bază, fără ca Nota de fundamentare să ofere o argumentare suficientă pentru diferențierea cotelor aplicabile unor produse similare sau substituibile. În particular, se propune majorarea cotei TVA: de la 8% la 12% pentru mazărea verde (0708), leguminoasele uscate (0713), gutui (0808 40), coacăze/agrișe (0810 30); • de la 8% la 20% pentru porumb dulce (0709 99 600), mărar/pătrunjel (0709 99 900), vinete (0709 30), țelină (0709 40), ardei (0709 60) și dovlecei (0709 93). În consecință, proiectul ajunge să instituie trei regimuri diferite de TVA – 8%, 12% și 20% – pentru produse aparținând aceleiași categorii largi de fructe și legume proaspete și, în multe cazuri, substituibile din perspectiva consumatorului. Spre exemplu, anumite fructe și legume, inclusiv mere, pere, struguri, prune, piersici, căpșuni sau zmeură, continuă să beneficieze de cota de 8%, în timp ce coacăzele și agrișele sunt supuse cotei de 12%, iar vinetele, ardeii, dovleceii	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele fundamentale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 este asigurarea unui nivel cât mai redus al poverii fiscale asupra persoanelor vulnerabile și menținerea unui grad adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest context, proiectul prevede menținerea unor măsuri fiscale destinate produselor de primă necesitate și celor cu importanță socială, inclusiv prin păstrarea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Această abordare este cu atât mai justificată în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante, începând cu 30 aprilie 2026. Totodată, măsurile propuse nu generează o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, proiectul prevede majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual, ceea ce contribuie la protejarea veniturilor disponibile ale persoanelor fizice. Prin urmare, ajustările propuse urmăresc menținerea unui echilibru între necesitatea consolidării veniturilor bugetare și protejarea persoanelor cu venituri mici și medii. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice impune identificarea unor surse stabile și predictibile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul

			și alte legume proaspete ajung la cota standard de 20%. Considerăm că o asemenea diferențiere este dificil de justificat din perspectiva neutralității fiscale și creează, suplimentar, complexitate pentru operatorii economici, costuri de conformare și riscuri de clasificare și aplicare neuniformă a legislației fiscale. Din perspectiva consumatorului, diferențierea cotelor poate influența artificial prețul relativ al unor produse alimentare similare, fără ca proiectul să explice rațiunea de politică fiscală care justifică un asemenea tratament. Totodată, produsele enumerate sunt produse agricole de bază, tradiționale pentru piața autohtonă și utilizate pe larg ca materie primă în industria alimentară. Anume prin procesarea acestor produse agricole industria alimentară își realizează funcția de transformare a materiei prime agricole în produse cu valoare adăugată înaltă. Majorarea TVA aferentă materiilor prime se va reflecta în costurile producătorilor și, în final, în prețurile produselor alimentare finite la raft, afectând concomitent competitivitatea producției autohtone. În aceeași logică, considerăm necesară menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru struguri, inclusiv pentru strugurii tehnici utilizați în industria vitivinicolă. Viticultura reprezintă un sector agricol tradițional și cu o pondere importantă în economia rurală, iar plantațiile viticole se confruntă deja cu presiuni semnificative determinate de prețurile reduse la materia primă și de costurile ridicate de întreținere. Majorarea TVA aplicabile strugurilor ar putea accentua aceste presiuni și ar reduce	propune majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, pentru care impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus și, după caz, poate fi atenuat prin măsurile fiscale și sociale existente. Veniturile suplimentare generate de ajustarea cotelor TVA vor contribui la consolidarea capacității financiare a statului și la asigurarea resurselor necesare pentru finanțarea politicilor publice prioritare. Aceste resurse pot fi orientate către domenii cu impact direct asupra economiei și nivelului de trai al populației, inclusiv agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială, precum și alte programe publice aflate în derulare sau planificate pentru perioada următoare. În acest mod, măsurile propuse asigură un echilibru între protecția fiscală a categoriilor vulnerabile, necesitatea menținerii accesului la produsele de primă necesitate și obiectivul de consolidare și sustenabilitate a finanțelor publice.

			competitivitatea atât a producătorilor agricoli, cât și a industriei de procesare. Având în vedere rolul strugurilor ca materie primă esențială pentru industria vitivinicolă și caracterul strategic al sectorului pentru exporturile Republicii Moldova, propunem menținerea cotei TVA de 8% pentru această categorie. De asemenea, atragem atenția asupra efectului cumulat al majorării cotei TVA pentru zahăr de la 8% la 20% și al majorării cotei TVA pentru sfecla de zahăr de la 8% la 12%. O asemenea abordare majorează atât sarcina fiscală aferentă materiei prime utilizate pentru producerea zahărului, cât și cea aplicabilă produsului finit, cu efect asupra prețului zahărului destinat consumului casnic și utilizării sale ca materie primă în industria alimentară. Unele sectoare ale industriei alimentare – inclusiv producerea dulcețurilor, gemurilor, ciocolatei, produselor de cofetărie și înghețatei – utilizează zahărul ca ingredient necesar procesului tehnologic. Prin urmare, obiectivul de reducere a consumului de zahăr la nivelul populației nu justifică automat majorarea sarcinii fiscale asupra zahărului utilizat ca materie primă în procesele industriale.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.	(2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de	**Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice**	Se respinge majorarea cotei de TVA. Aceste produse se reîntorc la pct. 2) din alin. (2) pentru a fi taxate cu cota redusă de 8%, iar cota de 12% se limitează strict la sectorul HORECA. **Argumentare:** Mărfurile vizate alcătuiesc coșul de consum zilnic al fiecărei familii de salariați (carne, legume, fructe, cereale). O majorare cu 4 puncte procentuale a TVA-ului va duce la creșterea automată a prețurilor la raft,	**<u>Nu se acceptă.</u>** Unul dintre obiectivele principale ale proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 îl constituie asigurarea unei poveri fiscale minime pentru persoanele vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor cu venituri mici și medii. În acest sens, proiectul urmărește menținerea unor măsuri fiscale orientate spre produsele de primă

	reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;		diminuând veniturile reale ale populației. Directivele europene recomandă cote cât mai mici pentru alimentele de bază pentru protejarea celor vulnerabili.	necesitate și produsele social importante, inclusiv prin menținerea cotei reduse a TVA aplicabile acestora. Măsura este cu atât mai relevantă în contextul abrogării Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante (din 30.04.2026). Totodată, este important de subliniat că proiectul de lege nu instituie o povară fiscală suplimentară asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual. Prin urmare, măsurile propuse urmăresc ca orice ajustare a politicii fiscale să fie realizată într-un mod echilibrat, astfel încât persoanele cu venituri mici și medii să beneficieze de un nivel corespunzător de protecție fiscală. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice presupune identificarea unor surse stabile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, în cazul cărora impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi compensat prin măsurile de protecție fiscală și socială instituite.
Articolul 96. Cotele T.V.A.	Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%: c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030. 2) cota redusă în mărime de 8%: a) la pîinea clasificată la poziția tarifară 190590300, la laptele și produsele lactate clasificate la pozițiile tarifare 0401, 0405, și 040610500 livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sunt scutite de T.V.A. în	**FIA**	3.4. Uniformizarea cotei TVA pentru fructele și legumele proaspete Proiectul prevede aplicarea cotei TVA de 12% pentru anumite fructe proaspete, inclusiv gutuile (poziția tarifară 080840000) și coacăzele și agrișele (081030), în timp ce pentru o serie de alte legume și fructe proaspete — inclusiv mere, pere, struguri, prune, piersici, căpșuni și zmeură — clasificate la pozițiile tarifare 0701, 07020000, 0703, 0706, 070700, 080610, 080810, 080830, 0809, 08101000 și 081020, este prevăzută cota redusă de 8%. Considerăm oportună uniformizarea tratamentului fiscal aplicabil acestei categorii de produse, din următoarele considerente: 1. Practica UE. În majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, fructele și legumele proaspete sunt tratate drept produse alimentare de bază și beneficiază de cote reduse de TVA. Tendința este de a aplica un tratament cât mai uniform pentru categoriile comparabile de produse agroalimentare de bază. 2. Principiul neutralității fiscale. Produsele similare sau substituibile ar trebui să beneficieze de un tratament fiscal similar. Din punct de vedere economic și merceologic, gutuile concurează cu merele și perele, iar coacăzele cu zmeura, murele și căpșunile. Aplicarea unor cote diferite (12% față de 8%) pentru produse	

	conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); d) la fructele proaspete, produse, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare 080840000 și 081030.		substituibile poate genera distorsiuni concurențiale și un tratament fiscal dificil de justificat. 3. Complexitatea administrativă. Diferențierea cotelor sporește riscul erorilor de clasificare tarifară, crește costurile de conformare pentru agenții economici și poate genera controale sau litigii fiscale suplimentare. O cotă redusă unică pentru fructele și legumele proaspete ar simplifica semnificativ administrarea TVA. 4. Impactul asupra producătorilor locali. Gutuile, coacăzele și alte produse horticole sunt cultivate inclusiv de producători mici și gospodării agricole. Aplicarea unei cote mai mari poate diminua competitivitatea acestora în raport cu fructe similare taxate cu 8%. *Solicităm aplicarea unei cote reduse unice de 8% pentru toate fructele și legumele proaspete incluse în nomenclatura tarifară examinată. Totodată, propunem includerea expresă, fără a se limita la aceasta, a dovleacului clasificat la poziția tarifară 0709939000 în categoria produselor pentru care se aplică cota TVA de 8%.*	
		EBA	Aplicarea cotei reduse a TVA în sectorul agroalimentar Proiectul actualizat reconfigurează sistemul cotelor reduse de TVA, stabilind, între altele, cota de 12% pentru anumite categorii de produse din zootehnie, fitotehnie și horticultură și menținând o altă cotă redusă pentru anumite produse alimentare de bază. Totuși, carnea de animale/pasăre și ouăle rămân supuse cotei standard de TVA de 20%. Considerăm necesară reexaminarea acestei abordări, având în vedere caracterul de produse	**Se acceptă** prin instituirea cotei reduse la ouă proaspete de găini și la carne de găină

			alimentare de bază al cărnii și ouălor, ponderea importantă a acestora în consumul populației și impactul direct pe care cota TVA îl are asupra prețului final suportat de consumator. Menținerea cotei standard de 20% pentru aceste produse, concomitent cu aplicarea unor cote reduse altor categorii de produse alimentare și anumitor verigi ale sectorului zootehnic, creează un tratament fiscal neuniform pe lanțul valoric. Această diferență afectează competitivitatea producătorilor autohtoni și generează presiuni suplimentare asupra prețului produsului finit. Sectorul zootehnic este caracterizat de costuri operaționale importante, inclusiv pentru material biologic, furaje și cereale, energie electrică și gaze, carburanți, medicamente veterinare, biosecuritate, remunerarea muncii, transport, ambalare și finanțare. În asemenea condiții, menținerea unei cote TVA de 20% asupra produsului finit amplifică presiunea asupra producătorilor și consumatorilor și limitează capacitatea întreprinderilor de a investi și de a absorbi creșterile de cost. Totodată, o cotă redusă pentru aceste produse este compatibilă cu obiectivul general de menținere a accesibilității produselor alimentare de bază și de susținere a producției autohtone. Dintre cele 27 state membre UE, 26 aplică cotă redusă pe produse alimentare pe întreg lanțul valoric. Singurul stat care aplică cota standard pe alimente este Danemarca — model susținut de cel mai avansat sistem de redistribuire socială din lume, neaplicabil în contextul	

			Republicii Moldova. Nici un stat membru cu profil economic și social comparabil cu Moldova nu aplică cota standard pe alimente procesate concomitent cu cotă redusă pe producția primară — configurația actuală moldovenească este unică în spațiul european. Aplicarea cotei reduse de TVA uniform pe lanțul valoric agroalimentar în Republica Moldova nu reprezintă o măsură inovatoare sau riscantă — ci alinierea la practica standard europeană, conformă Directivei 2006/112/CE, fără necesitatea vreunei derogări și în deplină concordanță cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere RM–UE. Astfel, solicităm aplicarea cotei reduse de 8% TVA uniform pe întreg lanțul valoric agroalimentar (inclusiv canea de animale/pasăre și ouă). În subsidiar, în cazul în care aplicarea cotei de 8% nu este acceptată la această etapă, solicităm cel puțin aplicarea cotei reduse de 12%. Suplimentar, atragem atenția asupra propunerii privind modificarea regimului TVA aplicabil zahărului din sfeclă de zahăr produs, importat și/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova. Potrivit proiectului, acesta urmează să fie exclus din categoria bunurilor pentru care se aplică cota redusă de TVA, ceea ce va determina majorarea cotei de la 8% la 20%. Considerăm că o asemenea modificare poate genera presiuni asupra prețului final suportat de consumatori și poate afecta competitivitatea întregului lanț valoric autohton, care include producătorii agricoli de sfeclă de zahăr, procesatorii, comercianții, cât și	

			poate avea un impact asupra creșterii sectorului tenebru al comercializării acestui produs. În acest context, solicităm menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru zahărul din sfeclă de zahăr, în concordanță cu poziția EBA privind aplicarea cotei reduse pe întreg lanțul valoric agroalimentar. În subsidiar, în cazul în care menținerea cotei de 8% nu este acceptată, propunem aplicarea cotei de 12%, astfel încât tratamentul fiscal al zahărului să fie corelat cu cota propusă pentru sfecla de zahăr și să fie evitată trecerea directă de la 8% la cota standard de 20%. În altă ordine de idei, potrivit proiectului propus spre consultare, anumite categorii de animale vii destinate reproducerii urmează să fie incluse în categoria produselor din zootehnie pentru care se propune cota TVA de 12%. Considerăm că puii vii de reproducție, precum și porcinele vii – reproducători de rasă pură (poziția tarifară 0103) nu reprezintă produse finite destinate consumului, ci constituie material biologic și inputuri esențiale la începutul ciclului de producție. Aplicarea unei cote de 12% presupune mobilizarea suplimentară a capitalului circulant încă de la inițierea ciclului biologic, chiar dacă TVA este ulterior deductibilă. Prin urmare, solicităm menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru aceste categorii de material biologic de reproducție.	
Articolul 96. Cotele T.V.A.	Articolul 96. Cotele T.V.A. (2) Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 1) cota redusă în mărime de 12%:	**Uniunea Producătorilor de Zahăr din Moldova**	**I.Impactul majorării cotei TVA asupra prețului și accesibilității zahărului** În prezent, zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat și/sau livrat pe	**<u>Nu se acceptă.</u>** Majorarea cotei TVA aplicabile zahărului poate fi justificată prin necesitatea revizuirii tratamentului fiscal preferențial acordat unor produse

	c) la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, 0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0704, 0708, 0713, 080231000, 080711000, 080719000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;		teritoriul Republicii Moldova, beneficiază de cota redusă a TVA de 8%, în condițiile art. 96 din Codul Fiscal. Proiectul de lege propune eliminarea acestei cote reduse și aplicarea cotei standard de 20%, începând cu anul 2027. Majorarea cotei TVA de la 8% la 20% reprezintă o majorare cu 150% față de nivelul cotei aplicabile în prezent. În ipoteza transferării integrale a diferenței de TVA în prețul final și a menținerii neschimbat a prețului net, prețul cu TVA ar crește cu aproximativ 11%. Mai mult, efectul acestei majorări trebuie analizat în contextul evoluției generale a prețurilor și al puterii de cumpărare a populației. Potrivit datelor BNS, în luna iulie 2026, comparativ cu luna iulie 2025, prețurile medii de consum au crescut cu 6,3%, iar prețurile produselor alimentare cu 5,2%. În același timp, prețul zahărului s-a diminuat cu 1,5%. În acest context, majorarea cotei TVA poate inversa parțial sau integral această evoluție favorabilă a prețului zahărului, în funcție de măsura în care creșterea sarcinii fiscale este transferată către consumator. Considerăm, de asemenea, că efectul bugetar al majorării cotei TVA trebuie evaluat dincolo de calculul static al diferenței dintre cota de 8% și cea de 20%. Creșterea cotei poate genera venituri suplimentare la bugetul de stat doar în condițiile menținerii volumului tranzacțiilor și a consumului legal. În cazul în care majorarea fiscală determină reducerea consumului, diminuarea producției interne sau orientarea cererii către alternative externe, veniturile bugetare efective pot fi inferioare celor estimate.	care nu reprezintă bunuri de strictă necesitate și al căror consum excesiv este asociat cu efecte negative asupra sănătății. Aplicarea unei cote reduse de TVA are rolul de a face anumite produse mai accesibile și, prin urmare, este oportun ca această facilitate să fie concentrată asupra produselor de bază și a celor considerate esențiale pentru consumul populației. În acest context, zahărul nu poate fi asimilat în mod automat produselor alimentare de strictă necesitate, în aceeași măsură ca pâinea, laptele sau alte produse de bază. Menținerea unei cote reduse de TVA pentru zahăr reprezintă, în esență, un stimulent fiscal acordat consumului unui produs care, în cazul unui consum excesiv, poate contribui la apariția unor probleme de sănătate. Majorarea cotei TVA ar permite, astfel, alinierea politicii fiscale la obiectivele de sănătate publică, fără a institui o interdicție sau o restricție privind comercializarea produsului. Măsura ar urmări eliminarea tratamentului fiscal preferențial și apropierea regimului fiscal al zahărului de cel aplicabil majorității bunurilor de consum.

			Prin urmare, majorarea cotei TVA de la 8% la 20% poate genera o presiune suplimentară asupra prețului final al zahărului și asupra accesibilității acestuia pentru consumatori sau poate crea premise pentru intensificarea contrabandei și micului trafic la frontieră, în special în contextul creșterii generale a prețurilor produselor alimentare și al evoluției puterii de cumpărare a populației, efecte care erodează baza impozabilă contrar intenției legiuitorului de a spori încasările bugetare. În acest context, în cazul în care obiectivul politicii fiscale presupune majorarea graduală a cotei aplicabile, considerăm că stabilirea unei cote TVA de 12% pentru zahăr ar reprezenta o soluție proporțională, care ar permite majorarea contribuției fiscale față de regimul actual, limitând totodată impactul fiscal imediat asociat trecerii directe la cota standard de 20% **II. Impactul asupra competitivității producției autohtone și lanțului valoric** Industria zahărului reprezintă un lanț valoric integrat, care include cultivarea sfeclei de zahăr, achiziția, colectarea și transportul materiei prime, procesarea industrială și comercializarea produsului finit. Potrivit datelor sectoriale disponibile ale UPZM, capacitatea internă de producere a zahărului este de aproximativ 100.000 de tone anual, suprafețele cultivate cu sfeclă de zahăr constituie aproximativ 10.000–12.000 hectare, investițiile realizate în sector sunt estimate la circa 130 milioane EUR, iar lanțul valoric generează aproximativ 3.500 de locuri de muncă directe și indirecte. Aceste date confirmă importanța economică a	

			sectorului și necesitatea evaluării impactului modificărilor fiscale asupra întregului lanț. Majorarea cotei TVA de la 8% la 20% poate produce efecte diferite, în funcție de măsura în care impactul fiscal este transferat în prețul final. Pe de o parte, transferarea integrală a majorării către consumator poate determina creșterea prețului zahărului și, implicit, reducerea cererii. Pe de altă parte, în cazul în care producătorii de zahăr absorb parțial impactul fiscal, prin diminuarea marjelor comerciale, se poate reduce capacitatea acestora de a efectua investiții, de a moderniza capacitățile de producție și de a susține competitivitatea sectorului. În același timp, efectele se pot transmite și către sectorul agricol. Reducerea volumelor comercializate sau a marjelor producătorilor de zahăr poate limita capacitatea de achiziție a sfeclei de zahăr și, implicit, prețul de achiziție oferit producătorilor agricoli. Pe termen mediu, o asemenea evoluție poate reduce atractivitatea economică a cultivării sfeclei de zahăr, cu posibile consecințe asupra suprafețelor cultivate, veniturilor producătorilor agricoli și stabilității bazei de materie primă necesare industriei. În acest context, eliminarea cotei reduse de TVA de 8% și aplicarea cotei standard de 20% pot influența negativ competitivitatea producției autohtone, cu implicații asupra investițiilor realizate, locurile de muncă generate și activităților economice conexe din mediul rural. Prin urmare, impactul măsurii trebuie evaluat nu doar prin prisma efectului asupra prețului final, ci și a consecințelor asupra producției	

			agricole, procesării și sustenabilității întregului sector. **III. Regimul comparativ al TVA aplicabil zahărului în statele vecine și UE** Considerăm relevantă examinarea regimului TVA aplicabil zahărului în statele din proximitatea Republicii Moldova și în Uniunea Europeană, întrucât diferențele de fiscalitate pot influența competitivitatea producției autohtone pe piețele regionale, cu atât mai mult în contextul aprofundării procesului de integrare în piața unică europeană. La nivelul Uniunii Europene, cadrul UE privind TVA nu stabilește o cotă unică pentru produsele alimentare sau pentru zahăr, statele membre stabilind cotele aplicabile în limitele și condițiile prevăzute de legislația europeană. În practică, regimul TVA aplicabil zahărului diferă semnificativ de la un stat membru la altul, fiind întâlnite atât cote reduse, cât și, în anumite cazuri, cota zero de TVA, după cum rezultă din exemplele prezentate în tabelul de mai jos. În România se aplică o cotă redusă de 11% pentru zaharurile și produsele zaharoase încadrate la codurile NC 1701–1704, față de cota standard de 21%. Pentru Republica Moldova, această comparație este relevantă atât prin proximitatea geografică, cât și prin relațiile comerciale cu România. Aplicarea unei cote de 20% în Republica Moldova, în timp ce zahărul beneficiază în România de o cotă redusă de 11%, poate contribui la accentuarea diferențelor de preț și la creșterea presiunii concurențiale asupra producției autohtone, inclusiv prin intensificarea contrabandei și micului	

			trafic la frontieră, în funcție de nivelul prețurilor și de condițiile de comercializare de pe cele două piețe. Un exemplu deosebit de relevant este Irlanda, unde zahărul alimentar este supus cotei zero de TVA (0%). Acest regim evidențiază faptul că, în cadrul UE, aplicarea unei cote standard pentru zahăr nu reprezintă o regulă uniformă și nici o condiție necesară pentru conformarea la cadrul european privind TVA. Și alte state membre aplică cote reduse pentru zahăr. Astfel, Italia aplică o cotă de 10% pentru zahărul din sfeclă și trestie în stare solidă, cu excepția zahărului aromatizat sau colorat, iar Croația aplică o cotă de 13% pentru zahărul din trestie și zahărul din sfeclă comercializat sub formă cristalină. Aceste exemple evidențiază faptul că statele membre utilizează tratamente fiscale diferențiate pentru zahăr, în funcție de propriile opțiuni de politică fiscală. Prin urmare, în exemplele analizate, cotele TVA aplicabile zahărului în statele membre variază între 0% și 13%, în timp ce Republica Moldova ar urma să aplice o cotă de 20% începând cu anul 2027. Trecerea de la cota actuală de 8% la cota standard de 20% reprezintă o opțiune de politică fiscală națională și nu o cerință care ar rezulta, în sine, din cadrul fiscal al Uniunii Europene. Din această perspectivă, considerăm că alegerea cotei TVA aplicabile zahărului trebuie fundamentată inclusiv prin prisma competitivității producției autohtone, a diferențelor de fiscalitate și a condițiilor concurențiale existente pe piețele regionale, ținând cont atât de proximitatea și relațiile comerciale cu statele vecine, cât și de	

			obiectivul de integrare economică în piața unică europeană. **V. Observație tehnică privind aplicarea TVA la sfecla de zahăr** Separat de poziția de fond privind cota TVA aplicabilă zahărului, atragem atenția asupra necesității corelării și clarificării tehnice a prevederilor referitoare la sfecla de zahăr. Atât în redacția actuală a art. 96 lit. b), a cincea liniuță, din Codul Fiscal, cât și în redacția propusă prin proiect la art. 96 alin. (2) lit. c), este utilizată sintagma „exclusiv 1212 91 800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată". În acest context, identificăm o neconcordanță între codul tarifar indicat și denumirea produsului, întrucât, potrivit Nomenclaturii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr.172/2014, subpoziția 1212 91 cuprinde sfecla de zahăr cu următoarele subdiviziuni tarifare relevante: • 1212 91 200 – uscată, chiar măcinată; • 1212 91 800 – altele. Prin urmare, utilizarea în Codul Fiscal a codului 1212 91 800 în asociere cu denumirea „sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată" nu corespunde descrierii aferente codului tarifar din Nomenclatura combinată a mărfurilor și poate genera incertitudine cu privire la categoria de produse căreia i se aplică regimul TVA. Propunem, în acest sens, revizuirea și corelarea sintagmei respective cu Nomenclatura combinată a mărfurilor în vigoare, prin indicarea corectă a codului tarifar și a denumirii produsului aferente acestuia. Totodată, propunem eliminarea termenului „exclusiv", în cazul în care acesta nu	

			corespunde intenției de reglementare și restrânge nejustificat sfera produselor vizate V**II. Solicitările UPZM** Având în vedere cele expuse, Uniunea Producătorilor de Zahăr din Moldova solicită: 1) Revizuirea cotei de TVA propuse pentru zahărul produs din sfeclă de zahăr și stabilirea acesteia la nivelul de 12%, ca soluție fiscală proporțională, care să permită creșterea veniturilor bugetare față de regimul actual, limitând totodată șocul fiscal și impactul asupra competitivității producției autohtone și a consumatorilor, precum și corelarea acesteia cu cota de 12% propusă în proiect pentru sfecla de zahăr utilizată ca materie primă, în vederea asigurării unui tratament fiscal coerent și uniform pe întregul lanț valoric. 3) Clarificarea și reformularea prevederilor referitoare la aplicarea TVA la sfecla de zahăr, prin corelarea expresă a codurilor tarifare și a denumirilor produselor cu Nomenclatura combinată a mărfurilor în vigoare, astfel încât să fie eliminată orice neconcordanță între codul tarifar și descrierea produsului și să fie asigurată aplicarea clară, uniformă și neechivocă a regimului TVA.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea cotei reduse de 8% pentru zahărul din sfeclă de zahăr reprezintă o facilitate fiscală sectorială care nu se justifică prin natura produsului și nu asigură în mod direct sprijinirea producătorului agricol. Aplicarea cotei standard de 20% va contribui la uniformizarea regimului de TVA și la diminuarea tratamentului fiscal preferențial acordat anumitor produse,
		FIA	**3.2. Zahărul și mecanismul de restituire a TVA** Proiectul exclude zahărul din categoria bunurilor cu cotă redusă, majorarea de la 8% la 20% urmând a se transla direct în prețul pentru consumatorul final și a afecta un lanț valoric integrat (producători agricoli, procesatori,	

			comercianți). Experiența statelor membre ale UE arată că aplicarea cotei standard la zahăr nu este o practică generalizată (România — 11%, Italia — 10%, Croația — 13%, Irlanda — cotă zero pentru zahărul alimentar); o cotă de 20% ar depăși semnificativ nivelurile europene și ar crea premise pentru intensificarea comerțului informal la frontieră.	în concordanță cu principiul neutralității TVA. Un argument important este că facilitatea fiscală nu este direcționată exclusiv către producătorii de sfeclă de zahăr. Cota redusă se aplică pe întregul lanț de comercializare a zahărului, astfel încât avantajul fiscal poate fi distribuit între procesatori, comercianți și consumatori, fără garanția că economia fiscală ajunge integral la producătorul agricol. În același timp, sprijinirea producătorilor de sfeclă poate fi realizată prin instrumente fiscale sau bugetare țintite, care să condiționeze beneficiul de activitatea agricolă efectiv desfășurată, spre deosebire de reducerea TVA, care se aplică nediferențiat tuturor operatorilor economici implicați în lanț. De asemenea, practica europeană nu impune aplicarea unei cote reduse pentru zahăr. Cadrul european permite statelor membre să stabilească, în limitele Directivei TVA, categoriile de bunuri cărora li se aplică cote reduse, iar cota standard este aplicată majorității bunurilor și serviciilor. În prezent, statele membre au abordări diferite privind produsele alimentare, iar existența unor cote reduse pentru alimente nu înseamnă că fiecare produs alimentar trebuie să beneficieze de o cotă redusă. De exemplu, România are o cotă standard de 21% și una redusă de 11%, Italia 22% și 5%/10%, iar Croația 25% și 5%/13%.
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% - la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate	26. La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct	**CNSM**	La pct. 26 referitor la modificarea art. 96 din Codul fiscal, la redacția propusă pentru lit. d) pentru a intra în vigoare la 1 aprilie 2027 considerăm că limita de 150 m3 lunar la care se va aplica cota TVA de 8% este prea redusă, consumul pentru unele categorii de consumatori (familii numeroase,	**Nu se acceptă.** Propunerile de majorare a plafonului de consum pentru care se aplică cota redusă a TVA de 8% trebuie analizate prin prisma obiectivului și a mecanismului de funcționare a facilității fiscale.

de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale;	de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale;”.		locuințe care folosesc gazul natural pentru încălzire ș.a.) fiind mult mai mare. În acest sens, propunem ca limita respectivă să fie majorată la cel puțin 200 m3 lunar.	Stabilirea unui plafon de consum nu are drept scop compensarea integrală a cheltuielilor suportate de fiecare consumator și nici asigurarea aplicării cotei reduse pentru întregul consum efectiv al gospodăriei. Plafonul reprezintă un mecanism de direcționare și limitare a facilității fiscale către consumul considerat esențial, în condițiile în care o cotă redusă de TVA constituie, prin natura sa, o intervenție fiscală cu impact direct asupra veniturilor bugetului public. Majorarea plafonului, ar crea premise ca beneficiul fiscal suplimentar să nu fie direcționat exclusiv către gospodăriile vulnerabile sau către consumatorii pentru care costurile încălzirii reprezintă o povară semnificativă, ci ar fi acordat în mod uniform tuturor consumatorilor care depășesc plafonul actual. De asemenea, un plafon mai ridicat poate reduce caracterul țintit al măsurii, întrucât gospodăriile cu un consum mai mare nu sunt în mod necesar și gospodăriile cu venituri mai mici. Consumul de gaze este influențat de o serie de factori, precum suprafața locuinței, nivelul de izolare termică, eficiența echipamentelor, numărul de persoane, temperatura menținută în locuință și utilizarea gazului pentru prepararea apei calde. Prin urmare, volumul consumului nu reprezintă în sine un indicator suficient pentru determinarea necesității sociale a unei facilități fiscale. În acest context, eventualele situații particulare – familii numeroase, locuințe cu suprafață mare sau imobile în care gazul natural este utilizat atât pentru încălzire, cât și pentru prepararea apei calde – pot fi abordate

				prin instrumente de sprijin social sau compensatoriu țintite, fără a extinde în mod general facilitatea TVA pentru toate categoriile de consumatori. Totodată, trebuie avut în vedere principiul proporționalității măsurii: cu cât plafonul este stabilit la un nivel mai înalt, cu atât o parte mai mare din consumul de gaze beneficiază de tratament fiscal preferențial, iar diferența față de cota standard de TVA este suportată din resursele bugetului public. În cazul în care se identifică categorii de consumatori pentru care plafonul stabilit este insuficient, considerăm oportună examinarea unor mecanisme de sprijin țintit, inclusiv prin intermediul măsurilor de protecție socială, în locul extinderii uniforme a cotei reduse de TVA asupra unui volum mai mare de consum.
		Contabil News	В проекте сказано, что у кого отопление будет централизованное то там НДС -0%, а у кого автономное то льгота только на первые 150м3, считаю что это немного дискриминация, опустим тех кто сам отказался от централизованного и перешел на автономное, я о тех где весь дом на автономном и альтернативы нет, может стоит для таких сделать лимит побольше? ну скажем так 300 или 250, не забывая что у них так же и горячая вода поступает от автономки? Т.к. бюджету очень нужны деньги, то может быть в качестве компенсации за мое первое предложение ограничить талоны на питание, например, у кого по месту работы где получает талоны за год менее 500 тыс за год, то имеет право	**A se vedea argumentele de mai sus.** **Nu se acceptă.** Propunerea de limitare a facilității fiscale aferente tichetelor de masă în funcție de valoarea anuală acordată nu se consideră oportună, întrucât ar reduce eficiența mecanismului de susținere a salariaților și ar putea

			на талоны, для тех, кто "получает" побольше уже облагать.	diminua atractivitatea acestui instrument pentru angajatori. Tichetele de masă reprezintă un beneficiu acordat salariaților cu destinație strictă – acoperirea cheltuielilor pentru alimentație – iar impozitarea suplimentară a sumelor care depășesc un anumit plafon anual ar crea o diferențiere fiscală în funcție de nivelul beneficiului acordat de angajator, fără ca aceasta să reflecte în mod necesar capacitatea contributivă reală a salariatului. Totodată, stabilirea unui plafon anual ar introduce o limitare suplimentară și o complexitate administrativă pentru angajatori, fiind necesară monitorizarea cumulativă a valorii tichetelor acordate fiecărui salariat pe parcursul anului și recalcularea obligațiilor fiscale la depășirea plafonului. Un astfel de mecanism poate determina și descurajarea angajatorilor de a acorda tichete de masă în valoare mai mare, ceea ce ar diminua efectul acestora ca instrument de motivare și retenție a forței de muncă. În plus, plafonul propus de 500.000 lei anual este unul foarte ridicat raportat la natura tichetelor de masă, astfel încât măsura ar avea un impact bugetar redus, în timp ce ar introduce o regulă fiscală suplimentară și o sarcină administrativă neproporțională.
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% - la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum și	La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu	**<u>Gamurari Anatolii</u>**	Propunerea urmărește păstrarea caracterului țintit al facilităților fiscale, dar recomandă examinarea unui mecanism gradual, bazat pe: - un prag universal de bază de 200 kWh/lună pentru energia electrică; - o componentă familială suplimentară, supusă unei cote	**<u>A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.</u>**

la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; **Articolul 104.** Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuţie a gazelor naturale;”. La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.		intermediare și validării prin microsimulare; - menținerea pragului de 150 m³ pentru gazele naturale; - examinarea unei trepte sezoniere pentru gospodăriile cu încălzire autonomă pe gaze; - menținerea regimului favorabil pentru energia termică centralizată; - separarea datelor statistice agregate de situația efectivă a gospodăriei. Valorile suplimentare propuse în document sunt prezentate expres drept scenarii de politică ce necesită validarea BNS, ANRE, Ministerului Finanțelor și a instituțiilor competente și nu sunt prezentate drept statistici oficiale. Documentul conține calcule ilustrative, analiza obiecțiilor posibile, referințe la legislația Republicii Moldova și la acquis-ul relevant al Uniunii Europene, precum și o fișă de trasabilitate a datelor utilizate. **O analiză detaliată este prezentată în avizul prezentat de către dnul Gamurari Anatolii**	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% - la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuţie a gazelor naturale;	La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuţie a gazelor naturale;”.	**AmCham**	Regimul TVA pentru energie electrică, gaze naturale și utilități Referința exactă în proiect: Art. II pct. 26 – art. 96 alin. (2) pct. 2) lit. d) și pct. 31.1 – art. 104 lit. b) din Codul fiscal. Proiectul propune instituirea unor facilități de TVA plafonate volumetric pentru consumul casnic de energie electrică și gaze naturale. Astfel, pentru energia electrică este prevăzută scutirea de TVA cu drept de deducere în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, iar pentru gazele naturale se propune aplicarea cotei reduse de TVA de 8% în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă. Pentru	**Nu se acceptă,** eliminarea plafonului cantitativ și acordarea facilității de TVA pentru întregul consum casnic de energie electrică și gaze naturale. Mecanismul propus urmărește ca facilitatea fiscală să fie concentrată asupra consumului esențial al gospodăriilor, iar nu asupra întregului volum de energie consumat, inclusiv în cazul consumatorilor cu un nivel ridicat de consum și, implicit, cu o capacitate de plată mai mare. Plafonarea volumetrică permite diferențierea între consumul de bază, destinat satisfacerii necesităților curente ale gospodăriei, și consumul

Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.		consumul care depășește aceste praguri urmează să fie aplicată cota standard de TVA de 20%. AmCham susține obiectivul de protejare a consumului casnic esențial printr-un tratament fiscal favorabil. Totodată, considerăm că mecanismul de plafonare volumetrică, exprimat în kWh și m³, nu reprezintă o soluție adecvată de administrare a facilității, indiferent dacă aceasta este structurată ca scutire cu drept de deducere sau ca aplicare a unei cote reduse. În consecință, propunem eliminarea pragurilor cantitative din art. 96 alin. (2) pct. 2) lit. d) și art. 104 lit. b) și înlocuirea lor cu un mecanism bazat pe destinația punctului de consum, și nu pe volumul consumat. Din perspectivă operațională, perioadele de facturare diferă de la un client la altul și rareori coincid perfect cu o lună calendaristică, iar datele de consum nu sunt disponibile instantaneu la nivelul fiecărui punct de consum. Aplicarea plafonului cantitativ presupune reconfigurarea sistemelor de facturare astfel încât, pentru fiecare factură, să fie aplicat un tratament mixt: cotă redusă sau scutire pentru consumul încadrat în plafon și cotă standard de 20% pentru diferența care îl depășește. Aceasta implică dezvoltări IT semnificative și recurente pentru furnizori, indiferent de dimensiunea lor. Complexitatea crește suplimentar atunci când o factură acoperă o perioadă care se suprapune peste subperioade fiscale diferite sau asupra unor intervale în care tratamentul TVA se modifică. În asemenea situații, furnizorul trebuie să defalce consumul pe subperioade distincte și să aplice	care depășește un nivel considerat rezonabil. În lipsa unui plafon, gospodăriile cu un consum foarte ridicat ar beneficia de aceeași facilitate fiscală pentru întregul consum, ceea ce ar diminua caracterul țintit al măsurii și ar majora semnificativ costul bugetar Totodată, dificultățile tehnice invocate privind perioadele de facturare, consumul estimat și regularizările nu justifică, în sine, renunțarea la mecanismul de plafonare. Aceste aspecte pot fi soluționate prin norme metodologice și reguli de proratare/regularizare, astfel încât plafonul să fie determinat proporțional cu numărul de zile din perioada de facturare și ajustat la momentul regularizării. În cazul consumului facturat în baza estimărilor, aplicarea cotei de TVA poate fi efectuată conform consumului estimat, cu regularizarea ulterioară în funcție de consumul efectiv. Prin urmare, mecanismul nu impune în mod necesar ca furnizorul să dispună zilnic de date exacte privind consumul. În ceea ce privește condominiile și punctele de consum comune, acestea pot face obiectul unor reguli speciale de aplicare, inclusiv prin stabilirea unui plafon raportat la numărul unităților locative deservite de punctul de consum, pe baza informațiilor disponibile furnizorului sau administratorului condominiului. Complexitatea unor situații particulare nu constituie un argument suficient pentru eliminarea mecanismului pentru toate categoriile de consumatori. De asemenea, argumentul potrivit căruia facilitatea aplicată pe factură nu este suficient de țintită social trebuie analizat în raport cu natura instrumentului fiscal. TVA nu este, în

			cote diferite în cadrul aceleiași facturi, ceea ce majorează riscul erorilor de calcul, al recalculărilor ulterioare și al contestațiilor din partea consumatorilor. Mecanismul propus trebuie analizat și în corelare cu cadrul de reglementare existent. Pct. 137 din Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 169/2019, permite facturarea în baza consumului estimat, cu regularizare ulterioară pe o perioadă de până la trei luni. Aplicarea unui plafon lunar strict în scopuri de TVA nu se corelează cu acest mecanism și poate genera un volum considerabil de recalculări și corecții fiscale la fiecare regularizare. Proiectul nu clarifică nici modalitatea de aplicare a plafonului în cazul punctelor de consum comun din blocurile locative, inclusiv pentru ascensoare, iluminatul spațiilor comune și alte consumuri aferente condominiului. În aceste cazuri apare problema repartizării consumului și a TVA între aparta neapărat de informațiile necesare pentru o asemenea delimitare. Problema este și mai evidentă în cazul contractelor colective de furnizare încheiate cu Asociațiile de Proprietari din Condominiu, cu Întovărășirile Pomicol-Legumicole ori cu administratorii condominiilor. Facturarea se realizează în baza unui singur echipament de măsurare – contorul general sau de branșament –, iar furnizorul nu deține, nu monitorizează și nu are obligația tehnică sau juridică de a administra informații privind cotele-părți interioare, numărul de unități active, respectiv apartamente sau case de vacanță, și nici consumul individual	primul rând, un instrument de acordare a prestațiilor sociale individualizate. Protecția gospodăriilor vulnerabile poate fi realizată prin instrumente sociale distincte, în timp ce plafonarea TVA poate asigura o formă generală și simplă de protecție a consumului esențial. Acordarea cotei reduse sau a scutirii cu drept de deducere pentru întregul consum casnic, indiferent de volum, ar transforma facilitatea într-un avantaj fiscal inclusiv pentru gospodăriile cu consumuri foarte mari și ar putea conduce la utilizarea ineficientă a resurselor bugetare. În schimb, plafonarea permite menținerea sprijinului pentru consumul de bază, limitând în același timp pierderile de venituri fiscale. În plus, aplicarea unui tratament fiscal favorabil exclusiv în funcție de destinația locativă a punctului de consum nu ține cont de diferențele semnificative de consum dintre gospodării. Două gospodării cu aceeași destinație locativă, dar cu niveluri foarte diferite de consum, ar beneficia de aceeași facilitate fiscală pentru întregul volum consumat. Din perspectiva eficienței politicii fiscale, această abordare este mai puțin țintită decât un mecanism care protejează un volum determinat de consum.

			real aferent fiecărei unități. Repartizarea costurilor și gestionarea consumurilor individuale revin administratorului condominiului sau conducerii asociației ori cooperativei. În aceste condiții, aplicarea unui plafon individual cantitativ nu este suficient de definită și, pentru asemenea cazuri, poate fi imposibil de implementat de către furnizor. AmCham atrage atenția și asupra caracterului insuficient țintit social al mecanismului. O facilitate aplicată direct pe factură, chiar dacă este plafonată, beneficiază în mod egal atât consumatorii cu venituri reduse, cât și pe cei cu venituri ridicate, fără a fi corelată cu un criteriu de vulnerabilitate socială. Prin urmare, complexitatea tehnică și administrativă suplimentară introdusă de plafonare nu este compensată printr-o țintire socială corespunzătoare. În aceste condiții, AmCham propune înlocuirea mecanismului de plafonare volumetrică cu o delimitare clară în funcție de destinația livrării. Pentru livrările de energie electrică, gaze naturale, energie termică, apă caldă și serviciile de alimentare cu apă și canalizare destinate exclusiv bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, propunem aplicarea uniformă a unui tratament fiscal favorabil, fără plafon cantitativ. Pentru livrările către consumatori sau puncte de consum cu destinație comercială, industrială, instituțională sau de altă natură decât cea locativă, propunem aplicarea cotei standard de TVA de 20%. Delimitarea în funcție de destinația punctului de consum – locativ sau nelocativ – poate fi stabilită o singură	

			dată la nivel de contract și de punct de consum și actualizată doar atunci când destinația se modifică. Această soluție elimină necesitatea recalculării TVA la fiecare factură și este mai simplu de administrat atât pentru furnizori, cât și pentru autorități. Pentru persoanele juridice, aplicarea cotei standard este sustenabilă și din perspectiva mecanismului TVA, întrucât taxa aferentă este integrată în lanțul economic și/sau este deductibilă. În măsura în care procesul de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene va impune, în perspectivă, o uniformizare suplimentară a cotelor TVA aplicabile energiei electrice și gazelor naturale, AmCham solicită ca orice asemenea modificare să fie precedată de un studiu de impact și implementată printr-o perioadă de tranziție graduală, corelată cu procesul de consolidare a piețelor de energie electrică, gaze naturale și energie termică din Republica Moldova. O asemenea abordare ar permite asigurarea predictibilității fiscale, evitarea costurilor disproporționate de implementare și menținerea protecției consumatorilor casnici.	
		Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe	4. Creșterea TVA-ul la gazele naturale — input critic pentru uscătoriile de fructe Majorarea de la 8% la 20% a TVA la gazele naturale va influența negativ competitivitatea a celor peste 50 de uscătorii de prune pe gaz, care produc și exportă circa 12 mii tone de prune uscate. Propunere: Solicităm menținerea cotei reduse de TVA de 8% la gazele naturale utilizate în activitățile de procesare primară.	**<u>Nu se acceptă.</u>** În cazul persoanelor impozabile înregistrate în calitate de plătitori de TVA, TVA aferent gazelor naturale utilizate în activitatea economică reprezintă, în condițiile legislației fiscale, TVA deductibilă, astfel încât majorarea cotei de la 8% la 20% nu reprezintă, în sine, un cost fiscal definitiv pentru întreprindere, ci afectează în principal fluxul de numerar și perioada de recuperare a TVA. Prin urmare, menținerea unei cote reduse în funcție de destinația gazelor

				naturale ar diminua caracterul general și neutru al regimului TVA și ar transforma facilitatea într-un mecanism de sprijin fiscal sectorial. Totodată, acordarea cotei de 8% doar pentru gazele utilizate în anumite activități de procesare ar necesita delimitarea și verificarea destinației consumului, ceea ce ar spori complexitatea administrativă și riscul de aplicare neuniformă a regimului fiscal. Considerăm că eventualele probleme de competitivitate ale producătorilor și procesatorilor din sectorul agricol trebuie abordate prin instrumente de sprijin țintite, transparente și proporționale, care să nu afecteze principiul neutralității TVA și să nu conducă la extinderea succesivă a regimului cotelor reduse pentru diferite ramuri economice.
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% - la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; **Articolul 104.** Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente şi/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziţia tarifară 2711, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale;”. La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru	**Partidul Social Democrat European**	Plafoanele fixe lunare la gaz (150 m³) și electricitate (100 kWh) Problema: plafoanele propuse nu sunt echidistante între sezoane: o gospodărie rurală depășește constant plafonul iarna, exact când veniturile agricole sunt cele mai mici. Argument economic: consumul de energie pentru încălzire este, prin natura sa, concentrat sezonier — un plafon lunar rigid ignoră acest tipar și transformă o facilitate socială într-un beneficiu disponibil, practic, doar în afara sezonului de nevoie reală. PROPUNEREA PSDE: plafoane diferențiate sezonier (mai generoase octombrie-martie), un plafon mediu calculat anual, sau excluderea în totalitate a acestor plafoane regresive.	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**
		Federația Sindicatelor Lucrătorilor din	Se respinge introducerea plafoanelor de consum. Se menține scutirea integrală cu drept de deducere pentru	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

	fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Industria Chimică și Resurse Energetice**	energia electrică locativă (Art. 104 lit. b) și cota redusă generală de 8% pentru gazele naturale locative (Art. 96 alin. 2 pct. 2 lit. d), fără praguri fizice. **Argumentare:** Plafoane nerealiste, rupte de realitatea climatică și de consum: Stabilirea unui prag de 150 m³ la gaze și 100 kWh la lumină ignoră complet standardele minime de trai ale unei gospodării din Republica Moldova. • ***La energia electrică:*** Consumul mediu lunar al unei familii de 2-3 persoane dotate cu electrocasnice de bază (frigider, mașină de spălat, iluminat, tehnică de calcul) variază în mod natural între 150 și 250 kWh. Plafonul de 100 kWh este unul de subexistență. • ***La gazele naturale:*** În perioada rece a anului (noiembrie–martie), încălzirea unui apartament sau a unei case individuale de dimensiuni medii (60–90 m²) prin centrale autonome necesită un consum real cuprins între 250 și 450 m³ lunar. Pragul de 150 m³ acoperă consumul doar pe timp de vară (gătit și apă caldă). Iarna, măsura se transformă într-o penalizare fiscală directă pe frig. Prin aplicarea cotei de 20% pe diferența de consum, facturile populației vor înregistra o majorare artificială severă, generată exclusiv din taxe, fără nicio legătură cu tarifele furnizorilor. Această reglementare are un caracter profund inechitabil, penalizând categoriile vulnerabile care nu au opțiuni alternative de eficiență energetică. Familiile numeroase și cele cu copii înregistrează un consum biologic și gospodăresc de energie și căldură mult mai ridicat. Statul le va taxa mai dur tocmai pentru că au mai mulți membri în întreținere. Cetățenii	

			din localitățile ne-gazificate sau din mediul rural, care utilizează boilere electrice pentru apa caldă sau aparate electrice/convectoare pentru încălzire suplimentară, vor fi aruncați direct în pragul colapsului financiar.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% - la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale; **Articolul 104.** Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	La articolul 96 alineatul (2) subpunctul 2) litera d) va avea următorul cuprins: „d) la livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea, la importul în recipiente și/sau la livrarea gazelor lichefiate de la poziția tarifară 2711, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale;”. La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Ministerul Energiei**	Cu referire prevederile propuse la pct. 26 acestea generează o serie de incertitudini fiscale și dificultăți operaționale semnificative pentru participanții la piața gazelor naturale. Astfel, prin aplicarea cotei reduse de TVA în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă apar probleme privind determinarea TVA în cazul avansurilor încasate. La momentul primirii avansului, furnizorul nu dispune de informații suficiente pentru a determina volumul efectiv care va fi consumat în perioada de facturare și, implicit, cota TVA care urmează a fi aplicată. De asemenea, activitatea de furnizare a gazelor naturale presupune efectuarea frecventă a recalculărilor aferente perioadelor precedente, ca urmare a regularizării consumurilor, corectării datelor de măsurare sau modificării informațiilor contractuale. În acest context, proiectul nu stabilește clar care este cota TVA aplicabilă recalculărilor efectuate pentru perioade anterioare și nici modalitatea de determinare a volumului eligibil pentru cota redusă în cazul unor astfel de ajustări. Totodată, nu este suficient de clar regimul fiscal aplicabil serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale. Aplicarea cotei reduse în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent serviciilor menționate supra, ar presupune transmiterea de către furnizorii de gaze naturale către	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție a informațiilor privind volumele care beneficiază de cota redusă de TVA. La achiziția gazelor naturale conform art. 101 alin. (1^1) din Codul fiscal, subiecții impozabili care procură gaze naturale de la un vânzător care nu își are sediul, domiciliul sau reședința obișnuită în Republica Moldova aplică mecanismul taxării inverse, înregistrând TVA atât ca taxă colectată, cât și ca taxă deductibilă la cotele prevăzute de art. 96 din Codul fiscal. În contextul noilor cote TVA dependente de volumul livrat per loc de consum, nu este clar stabilită cota TVA aplicabilă în cadrul mecanismului taxării inverse și modalitatea de determinare a acesteia la importul de gaze naturale. Suplimentar, noțiunea de „servicii de transport" este formulată într-o manieră prea generală și nu permite identificarea clară a tuturor serviciilor prestate de operatorul sistemului de transport a gazelor naturale. Nu este clar dacă regimul fiscal propus se va aplica și serviciilor de neutralitate, flexibilitatea prin stocare in conducta, alocare a capacității, rezervare a capacității, precum și altor servicii conexe prestate în cadrul pieței gazelor naturale. De asemenea, proiectul nu reglementează expres cota TVA aplicabilă dezechilibrelor de gaze naturale. Deși se propune completarea art. 4 alin. (20^{10}) din Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal cu textul „sau a dezechilibrelor de gaze naturale", în special, rămâne neclar tratamentul fiscal aplicabil dezechilibrelor de gaze naturale livrate către operatorul sistemului de	

			transport a gazelor naturale care nu este comerciant în sensul art. 1017 . Suplimentar, se propune revizuirea pct. 25 și pct. 26 atât timp cât acestea propun redacții diferite pentru aceeași normă prevăzută la art. 96 alin. (2) subpct. 2) lit. d). Totodată, cu referire la mecanismului de plafonare cantitativă a consumului de energie electrică semnalăm asupra unor riscuri de aplicare. În primul rând incompatibilitatea cu ciclul de facturare, astfel perioadele de facturare diferă de la un client la altul și rareori coincid cu o lună calendaristică fixă. Suplimentar, aplicarea plafonului presupune reconfigurarea sistemelor de facturare pentru a calcula, pentru fiecare factură, o cotă mixtă (redusă/scutită pentru primii kWh apoi cota standard pentru rest), cu costuri IT semnificative și recurente pentru toți furnizorii. De menționat faptul că, ciclul de facturare care acoperă o perioadă ce se suprapune peste două cote de TVA diferite (pentru perioade fiscale diferite) este anevoioasă și greu de gestionat și presupune defalcarea consumului pe sub-perioade fiscale distincte, aplicarea unor cote diferite în cadrul aceleiași facturi și expune furnizorii unui risc ridicat de erori de calcul și de contestații din partea clienților. În același context, pct. 137 din Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 169/2019, permite facturarea în baza consumului estimat, cu regularizare ulterioară pe o perioadă de până la 3 luni. Aplicarea unui plafon lunar strict la nivel de TVA intră în contradicție cu	

			acest mecanism și va genera un volum considerabil de recalculări și corecții de TVA la fiecare regularizare. Suplimentar, proiectul nu clarifică modul de aplicare a plafonului pentru punctele de consum comun din blocurile locative (ascensoare, iluminat spații comune), generând incertitudine la repartizarea consumului și a TVA pe apartamente, precum și contractelor colective (APC și Întovărășiri Pomicole). De menționat faptul că, în cazul blocurilor locative și al caselor de vacanță, furnizorii de energie încheie contracte comune de furnizare cu Asociația de Proprietari din Condominiu, cu Întovărășirile Pomicol-Legumicole sau cu administratorul condominiului. Facturarea consumului de energie se realizează exclusiv în baza unui singur echipament de măsurare, astfel că furnizorul nu deține, nu monitorizează și nu are obligația legală sau tehnică de a gestiona date privind cotele-părți interioare, numărul de unități active (apartamente/case de vacanță) sau consumul individual real înregistrat în fiecare unitate în parte pentru perioada facturată. Repartizarea costurilor și gestionarea consumurilor individuale revin în exclusivitate administratorului condominiului sau conducerii asociației/cooperativei. Prin urmare, modalitatea de aplicare a plafonului cantitativ nu este definită și nu poate fi implementată de către furnizor pentru astfel de cazuri specifice domeniului. Suplimentar celor menționate, se consideră necesară revizuirea plafonului de 100 kWh/lună în cazul locurilor de consum pentru care energia electrică constituie sursa principală de încălzire. Aplicarea unui plafon unic, indiferent de sursa	

			utilizată pentru încălzirea locuinței, poate conduce la un tratament disproporționat al consumatorilor care nu utilizează gaze naturale sau energie termică centralizată și ale căror necesități energetice obiective sunt semnificativ mai mari în perioada rece a anului. În aceste cazuri, consumul de energie electrică nu reprezintă exclusiv consum pentru iluminat și aparate electrocasnice, ci substituie consumul de gaze naturale sau de energie termică, pentru care proiectul prevede un tratament fiscal distinct. Totodată, urmează a fi examinată situația consumatorilor din blocurile locative care nu sunt racordate la rețelele de gaze naturale și pentru care energia electrică este utilizată inclusiv pentru prepararea hranei. În raport cu acești consumatori, plafonul de 100 kWh/lună nu reflectă particularitățile obiective ale consumului și poate genera o diferență de tratament față de gospodăriile care beneficiază concomitent de alimentare cu gaze naturale. În lipsa unei surse alternative, consumul suplimentar de energie electrică este determinat de configurația infrastructurii blocului locativ și nu de opțiunea individuală a consumatorului. Aici poate fi accentuat și faptul că proiectul menține cota redusă de TVA pentru gazele naturale livrate consumatorilor finali în limita a 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum locativ. Din această perspectivă, ar fi oportună asigurarea unei abordări comparabile pentru gospodăriile care, din motive obiective, își satisfac aceleași necesități energetice prin consum de energie electrică. Separat, necesită o analiză suplimentară regimul aplicabil prosumatorilor, în măsura în care	

			energia electrică produsă și injectată în rețea de către prosumator este valorificată fără TVA, iar energia electrică preluată ulterior din rețea peste plafonul de 100 kWh urmează să fie achiziționată cu TVA, se creează o asimetrie fiscală între cele două fluxuri de energie. Această situație poate diminua avantajele economice ale mecanismului de prosumator și poate afecta perioada de recuperare a investițiilor în instalațiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile. Suplimentar, în contextul obiectivului de reducere graduală a ponderii gazelor naturale în consumul final de energie și de promovare a electrificării consumului, se consideră oportună examinarea posibilității reducerii progresive a plafonului de consum al gazelor naturale pentru care se aplică scutirea de TVA. O asemenea abordare ar contribui la diminuarea stimulentelor fiscale pentru menținerea consumului de gaze naturale și, concomitent, la crearea unor condiții mai favorabile pentru trecerea graduală către utilizarea energiei electrice, inclusiv pentru încălzire și prepararea hranei. În acest sens, măsura urmează a fi corelată cu regimul fiscal aplicabil energiei electrice, astfel încât politica fiscală să nu descurajeze electrificarea consumului casnic. Menținerea unui plafon relativ ridicat pentru gazele naturale, concomitent cu aplicarea unui plafon de doar 100 kWh/lună pentru energia electrică, poate crea un semnal economic contrar obiectivului de reducere a dependenței de combustibili fosili și de tranziție către surse energetice mai curate. Prin urmare, se propune instituirea unu mecanism gradual de diminuare a	

			plafonului de consum al gazelor naturale beneficiind de facilitatea fiscală, concomitent cu ajustarea corespunzătoare a plafonului aplicabil energiei electrice pentru categoriile de consumatori care utilizează electricitatea pentru încălzire, prepararea hranei sau alte necesități energetice substitutive consumului de gaze naturale. Propunerea este în concordanță cu orientările recente ale Comisiei Europene privind accelerarea electrificării consumului final de energie, care recomandă reducerea poverii fiscale aferente energiei electrice, inclusiv prin utilizarea flexibilităților oferite de cadrul european în materie de TVA și accize, în vederea reducerii diferenței de cost dintre energia electrică și combustibilii fosili și stimulării substituirii consumului de gaze naturale.	
		FIA	3. Taxa pe valoarea adăugată 3.1. Energia electrică, energia termică și gazele naturale Apreciem menținerea unui tratament preferențial pentru consumul casnic de energie — cota redusă de 8% a TVA la gazele naturale în limita a 150 m³ lunar per punct de consum și scutirea de TVA cu drept de deducere la energia electrică în limita a 100 kWh lunar. Atragem însă atenția că plafonarea la aceste praguri conduce, pentru consumul care le depășește, la aplicarea cotei standard de 20% asupra unei părți din facturile gospodăriilor, cu efecte inflaționiste de lanț într-un context energetic regional volatil. Pragurile propuse riscă să fie depășite frecvent, în special în sezonul rece și de către familiile numeroase. *Solicităm ca stabilirea acestor praguri să fie precedată de un studiu de impact privind consumul mediu real al*	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			gospodăriilor și corelată cu procesul de consolidare a piețelor de energie, astfel încât facilitatea să acopere efectiv necesitățile de bază ale consumatorilor casnici; orice ajustare ulterioară impusă de armonizarea europeană ar trebui însoțită de o perioadă de tranziție graduală.	
		EBA	Revizuirea modului de aplicare a TVA pentru energia electrică și gazele naturale Proiectul actualizat propune modificarea regimului TVA aplicabil livrărilor de energie electrică și gaze naturale destinate consumatorilor casnici prin introducerea unor plafoane cantitative lunare la nivelul fiecărui punct de consum. Astfel, pentru energia electrică se propune aplicarea scutirii de TVA cu drept de deducere în limita unui consum de 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, iar pentru gazele naturale se propune aplicarea cotei reduse de TVA de 8% în limita unui consum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare asemenea punct de consum. Consumul care depășește limitele respective urmează să fie supus cotei standard de TVA de 20%. Susținem obiectivul de protejare a consumului casnic prin aplicarea unui tratament fiscal favorabil. Considerăm, însă, că utilizarea unor plafoane cantitative lunare drept criteriu pentru determinarea cotei TVA aplicabile este dificil de implementat din punct de vedere operațional și va genera costuri administrative semnificative pentru furnizori, precum și riscuri suplimentare de eroare și neconformare.	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			În primul rând, perioadele de facturare nu coincid în toate cazurile cu luna calendaristică, iar datele privind consumul efectiv nu sunt întotdeauna disponibile instantaneu la nivelul fiecărui punct de consum. Aplicarea mecanismului propus presupune reconfigurarea sistemelor de facturare astfel încât, în cadrul aceleiași facturi și pentru același punct de consum, să fie aplicate tratamente TVA diferite în funcție de volumul consumat. Aceasta va implica costuri IT semnificative și recurente și va majora riscul apariției erorilor de calcul, recalculărilor și contestațiilor. Problema este amplificată și de mecanismele existente de facturare în baza consumului estimat și de regularizare ulterioară. În asemenea situații, aplicarea unui plafon lunar strict în scopuri de TVA ar putea determina efectuarea unor recalculări și corecții fiscale la momentul fiecărei regularizări, complicând suplimentar administrarea TVA atât pentru furnizori, cât și pentru consumatori. Totodată, proiectul nu reglementează suficient modul în care plafoanele urmează să fie aplicate în cazul contractelor colective aferente blocurilor locative, condominiilor și caselor de vacanță. În asemenea cazuri, furnizarea poate avea loc în baza unui singur contract și a unui singur echipament de măsurare, furnizorul neavând informația tehnică sau juridică necesară privind consumul individual al fiecărui apartament sau al fiecărei unități locative. Repartizarea consumului între unitățile individuale se realizează	

			ulterior la nivelul asociației sau administratorului, fapt care face practic imposibilă aplicarea de către furnizor a unui plafon cantitativ individual la momentul facturării. Mai mult, plafonarea cantitativă nu asigură în sine o țintire socială a facilității, întrucât același tratament fiscal se aplică consumatorilor indiferent de nivelul veniturilor acestora. În aceste condiții, complexitatea administrativă suplimentară generată de mecanism nu este corelată în mod direct cu criteriul vulnerabilității sociale. Pe cale de consecință, considerăm că un mecanism mult mai clar, previzibil, echitabil și ușor de administrat ar fi delimitarea tratamentului TVA în funcție de destinația punctului de consum, și nu în funcție de cantitatea de energie electrică sau gaze naturale consumată. Destinația locativă sau nelocativă poate fi determinată la nivelul contractului și al punctului de consum, fără necesitatea aplicării unor plafoane cantitative și a recalculării tratamentului TVA în funcție de volumul consumat în fiecare perioadă de facturare. În acest sens, propunem examinarea instituirii unui mecanism uniform de aplicare a TVA pentru livrările de energie electrică, energie termică și gaze naturale aferente bunurilor cu destinație locativă, fundamentat pe următoarele principii: 1. Eliminarea plafoanelor cantitative de 100 kWh/lună pentru energia electrică și 150 m^3/lună pentru gazele naturale, astfel încât tratamentul TVA aplicabil să nu depindă de nivelul	

			consumului, ci exclusiv de destinația locativă sau nelocativă a punctului de consum. 2. Aplicarea uniformă a unui tratament fiscal favorabil întregului volum de energie livrat punctelor de consum cu destinație locativă, fără plafonare cantitativă. În acest sens, legislația ar putea prevedea, în funcție de opțiunea de politică fiscală adoptată de autorități, fie menținerea unui regim apropiat de cel actual – inclusiv scutirea de TVA cu drept de deducere, după caz –, fie aplicarea unei cote reduse de TVA pentru livrările aferente punctelor de consum cu destinație locativă. 3. Asigurarea flexibilității politicii fiscale pe termen mediu și lung, prin posibilitatea ajustării graduale a cotei TVA aplicabile sectorului locativ. Astfel, regimul inițial ar putea prevedea o scutire de TVA cu drept de deducere sau o cotă redusă de TVA, care ulterior să poată fi majorată etapizat până la atingerea cotei standard, în funcție de evoluția condițiilor economice și sociale și, în special, pe măsura implementării reformelor în sectorul energetic, creșterii eficienței energetice, diversificării surselor de aprovizionare și consolidării independenței energetice a Republicii Moldova. O asemenea abordare ar permite autorităților să stabilească nivelul concret al cotei TVA și calendarul eventualei ajustări a acesteia în funcție de progresul reformelor și de obiectivele de politică fiscală și	

			energetică, fără a modifica principiul de bază al mecanismului – respectiv aplicarea uniformă a aceluiași tratament fiscal întregului consum aferent punctelor cu destinație locativă, indiferent de cantitatea efectiv consumată. Pentru punctele de consum cu destinație comercială, industrială, instituțională sau cu orice altă destinație decât cea locativă, urmează să fie aplicată cota standard de TVA. Considerăm că această soluție ar asigura, pe de o parte, simplitatea, predictibilitatea și administrarea eficientă a mecanismului TVA, eliminând necesitatea urmăririi și aplicării unor plafoane lunare de consum, iar pe de altă parte, ar oferi autorităților flexibilitatea necesară pentru o tranziție fiscală graduală, corelată cu ritmul reformelor din sectorul energetic și cu consolidarea securității și independenței energetice a țării. Totodată, în măsura în care procesul de armonizare cu acquis-ul UE va determina în perspectivă necesitatea modificării suplimentare a regimului TVA aplicabil produselor energetice, solicităm ca orice asemenea reformă să fie precedată de un studiu de impact și să fie implementată printr-o perioadă de tranziție graduală, corelată cu procesul de consolidare a piețelor de energie electrică, gaze naturale și energie termică din Republica Moldova, astfel încât să fie asigurate predictibilitatea fiscală, funcționalitatea operațională a mecanismului și protecția consumatorilor casnici.	

		Avocatul Poporului	**Diferențierea cotei TVA aplicabile consumului de energie (art. 96, 104)** Regresive sunt și măsurile ce vizează plafonarea volumului de energie electrică și gaze naturale utilizate pentru care se aplică fie cota redusă de 0%, fie de 8%. Depășirea acestor volume automat se taxează cu 20%, cifră destul de împovărătoare, nu doar pentru cei vulnerabili. Taxarea suplimentară (cota de 20% pentru consumul ce depășește plafonul) devine neproporțională cu capacitatea lor contributivă. Astfel, există riscul acumulării de datorii și, în rezultat, creșterii numărului celor aflați în pragul sărăciei absolute; persistă și imposibilitatea de exercitare a dreptului la sănătate și educație, îndeosebi în perioadele pentru care ar putea fi declarată stare de urgență. Familiile cu copii sau alte persoane aflate la întreținere ar putea avea cheltuieli majorate de energie electrică și gaze naturale (de exemplu în cazul desfășurării educației și muncii la distanță; suprafeței mari a locuinței pentru a asigura spațiu pentru fiecare membru al familiei; temperaturilor scăzute în sezonul rece; preparării hrănii etc.). Considerăm că aplicarea plafonării ar trebui să fie diferențiată, în așa mod încât să reflecte atât necesitățile oamenilor, cât și posibilitățile reale de achitare a serviciilor de alimentare cu gaze și energie electrică. Veniturile gospodăriilor casnice ar trebui să fie baza de calcul în temeiul căreia se vor stabili tarifele pentru aceste consumabile. Luând în considerație măsurile întreprinse la nivel internațional pentru combaterea fenomenului sărăciei energetice, Republica Moldova se confruntă în	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			continuare cu provocări în ceea ce privește accesul populației la energie și prețuri acceptabile. În Raportul privind evaluarea sărăciei energetice și mecanismelor de susținere în Republica Moldova datele indică faptul că în anul 2020 circa 57,2% persoane în total pe țară sunt în sărăcie energetică conform veniturilor. Recomandarea Comisiei Europene privind sărăcia energetică (SWD(2020) 960 final) definește sărăcia energetică drept „o situație în care gospodăriile nu pot avea acces la servicii energetice esențiale, unde sistemele adecvate de încălzire, de răcire, de iluminare și de alimentare cu energie electrică sunt servicii esențiale care stau la baza unui nivel de trai decent și unei bune stări de sănătate”. Aceste servicii sunt considerate a fi necesare deoarece sunt esențiale pentru incluziunea socială. Biroul Național de Statistică ne comunică despre rata sărăciei absolute de 31,1% în 2025. Populația rurală înregistrează niveluri ale sărăciei semnificativ mai ridicate comparativ cu populația din mediul urban. În anul 2025, rata sărăciei în mediul rural a constituit 40,0%, fiind aproape de două ori mai mare decât în mediul urban, unde aceasta a înregistrat 21,1%. Pe fundalul acestor cifre, există riscul că noua politică fiscală doar va aprofunda sărăcia, inegalitățile și inechitatea între oameni, pe care, de fapt, ar trebui să le elimine. Amnesty International susține că politica fiscală trebuie să contribuie în mod semnificativ la reducerea sau eradicarea sărăciei, ceea ce înseamnă că impozitele și cheltuielile publice trebuie să sporească veniturile și bunăstarea populației cu venituri reduse. Politica	

			fiscală nu ar trebui să afecteze în mod negativ persoanele expuse riscului de a ajunge în situație de sărăcie. Pentru a atinge acest obiectiv, statele ar trebui: - să instituie mecanisme care să asigure că efectele impozitelor pe consum (cum ar fi impozitul pe vânzări sau TVA-ul) asupra veniturilor populației aflate în sărăcie sau expuse riscului de sărăcie nu anulează beneficiile rezultate din transferuri și subvenții și să se evite majorarea acestor impozite sau eliminarea scutirilor aplicabile bunurilor de primă necesitate fără punerea în aplicare efectivă a unor mecanisme compensatorii; - protejeze obligațiile fundamentale minime: garantarea furnizării imediate a bunurilor și serviciilor esențiale, precum asistența medicală de bază, învățământul primar, produsele alimentare de bază, locuința, apa și serviciile de salubritate, chiar și în perioadele de recesiune economică; - efectueze unele evaluări ale impactului asupra drepturilor omului: înainte de adoptarea măsurilor de consolidare fiscală (de exemplu, măsuri de austeritate, reduceri ale cheltuielilor sau reforme fiscale), statele ar trebui să evalueze în mod sistematic impactul acestora asupra grupurilor vulnerabile și să demonstreze că au fost luate în considerare toate celelalte alternative posibile. Adițional preocupărilor expuse supra, în ceea ce privește majorarea cotei TVA pentru anumite produse agricole și alimentare, precum și diferențierea cotei TVA aplicabile consumului de energie, Oficiul Avocatului Poporului consideră necesară evidențierea unor preocupări suplimentare referitoare la anumite	

			prevederi ale proiectului supus consultării publice.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 3822, 4014, 401512000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000; - 8% - la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare ex. 9619 tampoane igienice, tampoane interne pentru femei şi absorbante (tampoane) pentru fiecare zi pentru femei, ex. 392490000 şi 401490000 ? cupe menstruale.	Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 2) cota redusă în mărime de 8%: b) la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; c) la dispozitivele medicale, consumabilele medicale, produsele pentru diagnostic și dezinfectanții, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 380894, 382100000, 3822, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832 și 901839000; .	**AmCham**	TVA pentru dispozitive medicale și produse de igienă Referința exactă în proiect: Art. II pct. 25 – art. 96 alin. (2) pct. 2) lit. c) din Codul fiscal. În redacția actualizată a proiectului, art. 96 păstrează cota redusă de TVA de 8% pentru medicamente și pentru o listă de dispozitive medicale, consumabile, produse pentru diagnostic și dezinfectanți. Totodată, din lista pozițiilor tarifare propuse nu mai fac parte pozițiile 4015 12 000 și 4014/4014 10 000. În acest context, AmCham propune includerea expresă în categoria bunurilor supuse cotei reduse de TVA de 8% a următoarelor poziții: 4015 12 000 – mănuși de tipul celor utilizate în medicină, chirurgie, stomatologie sau medicina veterinară; 4014 10 000 – prezervative; ex. 9619 – tampoane igienice, tampoane interne și absorbante zilnice pentru femei; precum și ex.392490000 și 401490000 – cupe menstruale. În ceea ce privește mănușile medicale și chirurgicale, acestea nu reprezintă bunuri de consum obișnuit, ci consumabile indispensabile pentru siguranța actului medical. Ghidul Ministerului Sănătății privind prevenirea și controlul infecțiilor prevede utilizarea mănușilor atunci când este anticipat contactul cu sânge, fluide biologice, mucoase sau piele lezată și stabilește utilizarea mănușilor sterile de unică folosință pentru procedurile aseptice. Prin urmare, consumul acestor produse este determinat de cerințele de prevenire a infecțiilor și de siguranța actului medical, nu de o opțiune economică a instituției. Majorarea	**<u>Nu se acceptă.</u>** În scopul asigurării sustenabilității bugetare și al menținerii capacității statului de a finanța în continuare proiecte și programe de interes social, nu se consideră oportună extinderea listei mărfurilor pentru care se aplică cota redusă a TVA. Extinderea programelor de prevenire a HIV, precum și a altor programe menite să asigure accesibilitatea populației la produse indispensabile de protecție și igienă, urmează a fi realizată prin alte instrumente de politică publică decât cele de natură fiscală, inclusiv prin mecanisme de subvenționare directă sau acordarea de suport financiar țintit din partea statului. Totodată, reiterăm că eficiența și importanța sistemului de impozitare sunt determinate, în principal, de finalitatea acestuia, și anume de asigurarea resurselor financiare necesare pentru realizarea cheltuielilor publice și implementarea priorităților statului. În acest sens, unul dintre obiectivele principale ale sistemului fiscal este generarea unor venituri bugetare suficiente și stabile, care să permită finanțarea programelor și politicilor publice, inclusiv acordarea subvențiilor și a altor forme de suport financiar în domeniile sociale prioritare.

			TVA de la 8% la 20% determină, la același preț net, o creștere de 11,11% a prețului final; în consecință, la un buget fix, instituția poate procura cu aproximativ 10% mai puține unități. Pentru instituțiile medico-sanitare publice, venitul fiscal suplimentar obținut prin majorarea TVA reprezintă, în mare parte, un transfer în interiorul sectorului public: fie trebuie majorate alocațiile din bugetul de stat sau din FAOAM, fie se reduc volumele de consumabile procurate. În același timp, proiectul menține cota de 8% pentru seringi, ace, catetere, dezinfectanți și alte consumabile utilizate în aceleași proceduri medicale. Aplicarea cotei de 20% pentru mănuși, în timp ce alte materiale utilizate împreună cu acestea rămân la 8%, creează un tratament fiscal neuniform, fără o justificare medicală evidentă. În ceea ce privește prezervativele, acestea îndeplinesc concomitent o funcție contraceptivă și una de prevenire a transmiterii HIV și a altor infecții cu transmitere sexuală. Importanța lor în politicile de sănătate publică este confirmată inclusiv de datele Ministerului Sănătății: potrivit raportului pentru anul 2024, numai în programele destinate persoanelor care consumă droguri injectabile și lucrătorilor sexuali au fost distribuite 603.424, respectiv 653.779 de prezervative, finanțate din sursele Fondului Global și CNAM – în total peste 1,25 milioane de unități. În același timp, acoperirea cu servicii de prevenire a rămas sub țintele stabilite pentru aceste grupuri. Majorarea TVA va crește costul programelor publice și va diminua cantitatea de produse care poate fi	

			procurată din aceleași bugete, iar pe piața cu amănuntul va reduce accesibilitatea unui produs de prevenire. Diferențierea fiscală este cu atât mai dificil de justificat cu cât proiectul păstrează cota de 8% pentru poziția 300660000 – preparate contraceptive, dar exclude prezervativele. Ambele categorii de produse au funcție contraceptivă, iar prezervativele îndeplinesc suplimentar rolul de prevenire a HIV și a altor infecții cu transmitere sexuală. Totodată, Anexa III la Directiva 2006/112/CE permite statelor membre aplicarea cotelor reduse pentru produse utilizate în îngrijirea sănătății și pentru produse utilizate pentru contracepție. Prin urmare, menținerea cotei de 8% pentru prezervative este compatibilă cu cadrul european în materie de TVA. În ceea ce privește produsele de igienă feminină, tampoanele, absorbantele și cupele menstruale reprezintă produse de strictă necesitate, utilizarea lor nefiind opțională și neputând fi tratată fiscal în mod similar bunurilor de consum neesențiale. Majorarea TVA de la 8% la 20% se reflectă în aceeași creștere de 11,11% a prețului final, afectând recurent toate femeile și având un impact proporțional mai mare asupra persoanelor cu venituri reduse. Practica statelor membre ale Uniunii Europene confirmă abordarea acestor produse ca bunuri esențiale. Potrivit materialului Serviciului de Cercetare al Parlamentului European pentru anul 2025, pentru tampoane și alte produse menstruale sunt aplicate cote de 0% în Irlanda, Cipru și Malta; 3% în Luxemburg; 4% în Spania; 5% în	

			Polonia; 5,5% în Franța și 7% în Germania. De asemenea, Anexa III pct. 3 la Directiva 2006/112/CE, în forma actualizată, permite expres aplicarea cotelor reduse pentru produsele utilizate pentru contracepție și pentru protecția sanitară feminină. Directiva nu impune aplicarea unei cote reduse, dar oferă în mod explicit această posibilitate; în consecință, menținerea cotei de 8% în Republica Moldova este compatibilă atât cu cadrul european, cât și cu tendința de reducere a poverii fiscale asupra produselor menstruale esențiale. În aceste condiții, AmCham consideră că menținerea cotei de 8% pentru aceste categorii nu reprezintă o facilitate comercială, ci o măsură de coerență fiscală, sănătate publică și protecție socială. Propunem completarea expresă a listei bunurilor supuse cotei reduse de TVA de 8% cu pozițiile 4015 12 000, 4014 10 000, ex. 9619, ex. 392490000 și 401490000. Impactul bugetar al cotei reduse trebuie evaluat împreună cu efectul economic și social al aplicării cotei de 20%: reducerea volumelor de consumabile obligatorii procurate de instituțiile medicale, majorarea costurilor programelor de prevenire HIV/ITS și creșterea poverii recurente suportate de populație pentru produse de igienă indispensabile.	
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor	Se stabilesc următoarele cote reduse ale T.V.A.: 2) cota redusă în mărime de 8%: b) la mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la pozițiile tarifare	**Ministerul Sănătății**	1.3. La art. 96 lit.b), liniuța a doua, textul „destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern” de substituit cu textul: „destinat utilizării în medicină și ca materie primă în procesul de fabricație a medicamentelor, în limita volumului anual aprobat prin ordinul comun al	**<u>Nu se accepta.</u>** Propunerea nu poate fi susținută, întrucât stabilirea volumului contingentului anual de alcool prin Hotărâre de Guvern asigură implicarea și coordonarea tuturor autorităților publice relevante în procesul decizional, inclusiv a instituțiilor responsabile de monitorizarea, evidența și controlul circulației

Medicale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 3822, 4014, 401512000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000; - 8% - la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare ex. 9619 tampoane igienice, tampoane interne pentru femei şi absorbante (tampoane) pentru fiecare zi pentru femei, ex. 392490000 şi 401490000 ? cupe menstruale.	220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de către Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; c) la dispozitivele medicale, consumabilele medicale, produsele pentru diagnostic și dezinfectanții, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, clasificate la pozițiile tarifare: 300215000, 3005, 300610, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 380894, 382100000, 3822, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832 și 901839000; .		ministrului sănătății și al ministrului finanțelor” și la art. 124 alin. (15) textul „destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern” de substituit cu textul: „destinat utilizării în medicină și ca materie primă în procesul de fabricație a medicamentelor, în limita volumului anual aprobat prin ordinul comun al ministrului sănătății și al ministrului finanțelor”. Din perspectivă instituțională, evaluarea necesarului de alcool etilic pentru fabricația medicamentelor este, o atribuție tehnică ce ține de competența autorității din domeniul sănătății, care deține expertiza necesară pentru a corela volumul aprobat cu nomenclatorul de medicamente autorizate și cu necesitățile reale ale sistemului de sănătate. Precizăm că, aprobarea acestui volum printr-un act administrativ emis de Ministerul Sănătății nu diminuează garanțiile de control asupra circuitului alcoolului etilic scutit de acciză, întrucât acesta rămâne supus în continuare, în integralitate, supravegherii Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, potrivit competențelor legale ale acestor instituții. Propunerea vizează exclusiv actul de stabilire a cuantumului, iar nu a mecanismelor de trasabilitate și control, care rămân neschimbate. Menționăm, suplimentar, că domeniul farmaceutic este caracterizat de o dinamică accelerată a necesarului de materii prime. Stabilirea volumului anual printr-un act administrativ emis de autoritatea sectorială competentă, spre deosebire de aprobarea printr-un act cu caracter general precum contingentul	alcoolului. Or, aprobarea contingentului la nivel guvernamental permite o evaluare intersectorială a impactului economic, fiscal și de sănătate publică, asigurând transparența decizională și un mecanism adecvat de responsabilizare a autorităților implicate.

			stabilit de Guvern, permite o corelare mai promptă și mai exactă între volumul aprobat și necesitățile reale ale operatorilor economici din domeniul farmaceutic, fără a afecta mecanismele de control și evidență existente. Un mecanism similar este deja aplicat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare pentru alcoolul etilic destinat industriei de parfumerie și cosmetică, unde aprobarea prin Ordinul ministrului asigură atât operativitatea, cât și coordonarea intersectorială necesară.	
		CCI	În cadrul procesului de consultare, CCI a RM a recepționat din partea membrilor și a reprezentanților mediului de afaceri o serie de propuneri și observații asupra proiectului, care se referă în mod special la următoarele aspecte: Au fost formulate propuneri privind revizuirea unor prevederi ce țin de taxa pe valoarea adăugată, inclusiv: • menținerea cotei reduse de TVA pentru livrarea gazelor naturale fără limitarea acesteia la volumul de 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum, fiind invocat impactul asupra fluxurilor de numerar și costurilor operatorilor din sectorul energetic; *Se propune renunțarea la modificarea prevăzută la art. II pct. 26 și menținerea redacției prevăzute la art. II pct. 25.* • menținerea TVA de 8% asupra unei categorii mai largi de produse din industria de panificație, ori proiectul propune cota redusă doar pentru pâine fără miere, ouă, brânză sau fructe, cu maximum 5% zahăr și maximum 5% grăsimi în substanța uscată; • menținerea cotei reduse de TVA pentru cartofii clasificați la poziția tarifară 0701 și evitarea unor limitări	**<u>Nu se accepta.</u>** Proiectul de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2027 are printre obiectivele sale principale asigurarea unui nivel echilibrat al sarcinii fiscale, cu menținerea unui grad adecvat de protecție pentru persoanele cu venituri mici și medii și pentru categoriile vulnerabile ale populației. În acest sens, proiectul prevede menținerea unor măsuri fiscale favorabile pentru produsele de primă necesitate și cele social importante, inclusiv prin aplicarea în continuare a cotei reduse a TVA. Această abordare este cu atât mai importantă în contextul abrogării, începând cu 30 aprilie 2026, a Hotărârii Guvernului nr. 774/2016 cu privire la prețurile de comercializare a produselor social importante. Totodată, proiectul nu prevede instituirea unei poveri fiscale suplimentare asupra veniturilor salariale. Dimpotrivă, se propune majorarea scutirii personale până la 40 000 lei anual, măsură care va contribui la reducerea sarcinii fiscale pentru persoanele fizice și, în special, pentru

			care, în opinia autorilor propunerii, ar putea afecta competitivitatea producătorilor agricoli. • Instituirea unui regim fiscal care să asigure neutralitatea TVA pentru energia electrică importată și/sau procurată de operatorul sistemului de transport în scopul acoperirii consumului propriu tehnologic. Necesitatea modificării rezultă din faptul că redacția propusă a art. 96 nu prevede un regim fiscal distinct pentru energia electrică importată și pentru energia electrică procurată în scopul acoperirii consumului propriu tehnologic al operatorului sistemului de transport. În acest sens, se propune instituirea unei cote TVA de 0% pentru energia electrică importată și/sau procurată de operatorul sistemului de transport în scopul acoperirii consumului propriu tehnologic. •Instituirea unui mecanism simplificat, rapid și predictibil de restituire a TVA aferente investițiilor capitale realizate de întreprinderile producătoare. Se propune completarea mecanismului de restituire a TVA astfel încât acesta să reglementeze expres restituirea predictibilă a TVA aferente investițiilor capitale realizate de întreprinderile producătoare, inclusiv pentru utilajele și liniile tehnologice importate și instalate în Republica Moldova. Mecanismul urmează să prevadă, în mod expres: termene clare și reduse pentru examinarea cererilor de restituire; posibilitatea restituirii TVA într-o perioadă fiscală cât mai apropiată de momentul realizării investiției; proceduri simplificate pentru contribuabilii cu un istoric fiscal conform; mecanisme care să	persoanele cu venituri mici și medii. Prin urmare, ajustările propuse în domeniul fiscal sunt concepute astfel încât să asigure un echilibru între necesitatea consolidării veniturilor bugetare și menținerea unui nivel corespunzător de protecție fiscală și socială a populației. În același timp, asigurarea sustenabilității finanțelor publice impune identificarea unor surse stabile și predictibile de venituri la bugetul public național. În acest scop, proiectul prevede majorarea graduală a cotei TVA pentru anumite categorii de produse și servicii, pentru care impactul asupra gospodăriilor vulnerabile este mai redus sau poate fi atenuat prin măsurile de protecție fiscală și socială propuse. Veniturile suplimentare rezultate din ajustarea cotelor TVA vor contribui la consolidarea capacității financiare a statului și la finanțarea priorităților de politici publice. Aceste resurse vor putea fi utilizate pentru susținerea și dezvoltarea unor domenii cu impact direct asupra economiei și bunăstării populației, inclusiv agricultura, infrastructura, educația, sănătatea, protecția socială și alte programe și proiecte prioritare ale statului. În partea ce ține de cota TVA la gazele naturale a se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului dat. În partea ce vizează restituirea TVA propunerea se acceptă în principiu,

			evite blocarea pe termen îndelungat a mijloacelor financiare aferente TVA. Accelerarea restituirii TVA aferente investițiilor poate constitui un instrument concret pentru stimularea modernizării tehnologice, creșterea productivității, eficientizarea proceselor de producție și consolidarea competitivității industriei. • Întreprinderile producătoare orientate spre export înregistrează, în mod firesc, situații în care TVA aferentă procurărilor depășește TVA aferentă livrărilor, ceea ce determină acumularea unor sume de TVA spre restituire. Se propune stabilirea expresă în legislație a unui termen maxim clar pentru examinarea cererii și efectuarea restituirii TVA, inclusiv în situațiile în care contribuabilul este supus unor verificări suplimentare sau cererea nu poate fi procesată prin mecanismul automat. Totodată, mecanismul de restituire urmează să prevadă: criterii clare și transparente de eligibilitate pentru restituirea accelerată; obligația informării contribuabilului despre motivele suspendării sau prelungirii procedurii; un termen-limită de soluționare inclusiv pentru cazurile supuse unui control sau unei verificări suplimentare; proceduri simplificate pentru întreprinderile cu istoric fiscal pozitiv și activitate constantă de export. Pentru întreprinderile exportatoare, predictibilitatea restituirii TVA este indispensabilă pentru finanțarea ciclului operațional, procurarea materiilor prime și ambalajelor, realizarea investițiilor și executarea la termen a comenzilor externe.	prin perfecționarea mecanismului existent de restituire a TVA Propunerea poate fi susținută prin majorarea plafonului valoric prevăzut de HG nr. 93/2013 pentru restituirea TVA în cadrul tranzacțiilor documentate prin mecanisme electronice – e-Factura și/sau MEV, fără instituirea unui mecanism distinct de restituire a TVA aferente investițiilor capitale. Majorarea plafonului ar permite includerea unui volum mai mare de tranzacții documentate și verificabile în format electronic în mecanismul simplificat de restituire, reducând necesitatea verificărilor suplimentare și timpul de imobilizare a TVA, inclusiv în cazul întreprinderilor producătoare și exportatoare. În același timp, utilizarea e-Factura și a MEV asigură un nivel sporit de trasabilitate a operațiunilor economice și permite verificarea automată a informațiilor relevante, ceea ce creează premise pentru accelerarea restituirii TVA fără diminuarea mecanismelor de control fiscal. Astfel, obiectivul propunerii privind simplificarea și accelerarea restituirii TVA poate fi atins prin optimizarea și extinderea mecanismului existent, prin majorarea plafonului pentru operațiunile documentate electronic, asigurând un echilibru între facilitarea fluxului financiar al contribuabililor și protejarea veniturilor bugetare.
Articolul 99. Livrările efectuate la un preţ mai mic decît cel de piaţă,		**ATIC**	**Propunere:**	**<u>Se acceptă.</u>**

fără efectuarea plăţii, în contul retribuirii muncii (2) Mărfurile, serviciile livrate subiectului impozabil pentru desfăşurarea activităţii sale de întreprinzător, mărfurile de producţie proprie care ulterior sînt transmise fără plată angajaţilor subiectului impozabil, serviciile prestate fără plată angajaţilor subiectului impozabil, cu excepţia celor prevăzute la art.24 alin.(19) şi (19^3), se consideră livrare impozabilă. Valoarea impozabilă a livrării respective constituie valoarea ei de piaţă.			(2) Mărfurile, serviciile livrate subiectului impozabil pentru desfăşurarea activităţii sale de întreprinzător, mărfurile de producţie proprie care ulterior sînt transmise fără plată angajaţilor subiectului impozabil, serviciile prestate fără plată angajaţilor subiectului impozabil, cu excepţia celor prevăzute la art.24 alin.(19) şi (19^3), **și (26)**, se consideră livrare impozabilă. Valoarea impozabilă a livrării respective constituie valoarea ei de piaţă. **Argumentare:** La data de 27.12.2024 au fost publicat completările la art.102 alin.(9) privind deducerea TVA de la beneficiile acordate de angajator dar nu au fost menționate si cele de la art.24 alin.(26). Este necesar de a completa aliniatul pentru a include tot spectrul de facilitați ca deductibile si din punct de vedere a TVA. Referința la art.19 si 193 a fost efectuata, dar si la aliniatul 26 sunt specificate cheltuielile ce le are angajatorul pentru organizarea creșelor la locul de munca si pot avea servicii prestate cu TVA. Propunem de a completa aliniatul cu menționarea alin. (26) al art.24 pentru a avea un tratament similar privind TVA la toate beneficiile intrate in vigoare din 01.01.2024.	
Articolul 101. Modul de calculare şi achitare a T.V.A.		**Chibcalo Nina**	A adauga în Articolul 101: Dacă suma T.V.A. la valorile materiale şi/sau la serviciile procurate de către întreprinderile ce desfăşoară activitate de serviciile comunale acordate populaţiei salubrizarea depăşeşte suma T.V.A. la livrările de servicii efectuate în cadrul contractelor de serviciile comunale acordate populaţiei salubrizarea, diferenţa nu se restituie din buget.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Actualmente, serviciile de salubrizare prestate populației beneficiază de scutirea de TVA fără drept de deducere, în conformitate cu prevederile art. 103 alin. (1) pct. 16) din Codul fiscal. Aplicarea regimului respectiv urmărește, în principal, menținerea unui nivel accesibil al tarifelor pentru populație, având în vedere caracterul esențial al serviciilor

			<u>Argumentare:</u> Din cauza creșterii bruște a prețurilor la combustibili, costul serviciilor prestate a crescut. În același timp, piesele auto și serviciile de reparații pentru vehiculele specializate au devenit, de asemenea, mai scumpe. Cu toate acestea, acestea sunt principalele elemente de cost în costul serviciilor. Datorită faptului că serviciul este în prezent scutit de TVA fără drept de deducere, în conformitate cu articolul 103 din Codul Fiscal,T.V.A. pentru aceste achiziții nu este deductibil și este înregistrat ca cheltuieli, crescând și mai mult costul serviciului. În consecință, costul serviciului ajunge la un punct în care nu este acoperit de tarif, lăsând compania fără profit pentru a investi în achiziționarea de vehicule specializate, containere etc. In plus, pentru a evita împovărarea bugetului, propunem să nu includem acest serviciu în lista livrărilor eligibile pentru rambursarea T.V.A. în exces plătit pentru bunurile, materialele și serviciile achiziționate.	de salubrizare și impactul direct al acestora asupra gospodăriilor. În acest context, instituirea scutirii de TVA cu drept de deducere nu este considerată oportună la etapa actuală, întrucât modificarea regimului fiscal ar putea genera efecte asupra costului efectiv al serviciilor și asupra echilibrului financiar al operatorilor din domeniu. Totuși, beneficiul respectiv nu se transferă în mod automat și integral către consumatorul final, în special în condițiile în care tarifele pentru serviciile de salubrizare sunt stabilite și reglementate potrivit cadrului normativ aplicabil. În consecință, modificarea regimului de TVA nu oferă garanția diminuării tarifelor achitate de populație.
Articolul 101. Modul de calculare și achitare a T.V.A.		**Patronatul Întreprinderilor Industriei Prelucrătoare de Carne**	**III. Instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA** Aplicarea unei cote TVA de 12% produsului finit poate conduce, în anumite perioade, la acumularea TVA deductibile, întrucât întreprinderile industriale continuă să suporte TVA de 20% pentru o serie importantă de inputuri: • utilaje și echipamente; • piese de schimb; • ambalaje și materiale; • servicii; • construcții și modernizări; • infrastructură frigorifică; • echipamente energetice și tehnologice.	**<u>Notă.</u>** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informațional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost

			În perioadele investiționale, TVA aferentă intrărilor poate depăși TVA colectată aferentă livrărilor. În cazul în care restituirea TVA se realizează cu întârziere, întreprinderea este obligată să finanțeze din resurse proprii sau împrumutate un sold TVA care reprezintă, în esență, o creanță față de buget. Propunem instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA pentru producătorii și procesatorii agroalimentari care acumulează solduri TVA deductibile ca efect al aplicării cotelor reduse. Pentru contribuabilii cu grad de risc fiscal scăzut propunem: restituirea în maximum în 15 zile lucrătoare, cu posibilitatea efectuării controlului fiscal ulterior, daca se va considera a fi necesar. Pentru ceilalți contribuabili - termen maxim de 30 de zile. Considerăm că aceste propuneri prezintă interes nu doar pentru „Carmez Processing" SRL, ci pentru întreg sectorul de producere și procesare a cărnii, având impact direct asupra lichidității, investițiilor și competitivității produselor autohtone.	emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.
Articolul 101. Modul de calculare și achitare a T.V.A.		**Uniunea Producătorilor de Zahăr din Moldova**	IV. Restituirea necondiționată a TVA (propunere prevăzută în versiunea precedentă a proiectului de lege) Considerăm oportună completarea proiectului actual de lege cu propunerea privind restituirea necondiționată a TVA, adică acordarea dreptului subiectului impozabil la restituirea sumei TVA dacă, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, dispun de o depășire a sumei TVA aferentă procurărilor (inclusiv suma TVA aferentă importului) față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii, prevăzută în versiunea precedentă a proiectului de lege.	**Notă.** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost

			La moment, Codul Fiscal prevede dreptul la restituirea TVA în anumite condiții (i.e. livrări la cota redusă, investiții capitale, livrări documentate prin SIA E-Factura, etc.). În consecință, producătorii de zahăr și producătorii agricoli acumulează un TVA trecut în cont excesiv, care nu poate fi recuperat eficient de la buget în condițiile actuale. Doar producătorii de zahăr dețin peste 300 milioane de lei imobilizați în creanța bugetului privind TVA. În contextul majorării cotelor TVA la producția agricolă, zahăr, gaz natural, creșterea accizelor la motorină, etc., gestiunea eficientă a fluxului mijloacelor bănești devine tot mai imperativă pentru acest sector cu fluctuație sezonieră în încasări și plăți inerentă activității sale. Modificarea propusă are drept scop asigurarea principiului neutralității TVA, deblocarea sumelor TVA ale agenților economici, reducerea necesității finanțării și limitarea imobilizării resurselor financiare exagerate în creanțe ale bugetului. Mai mult ca atât, propunerea este corelată cu mecanismul de restituire aplicabil în UE și contribuie la armonizarea legislației naționale cu cadrul european. *Solicitările UPZM* *Având în vedere cele expuse, Uniunea Producătorilor de Zahăr din Moldova solicită:* *2) Restituirea necondiționată a TVA (propunere prevăzută în versiunea precedentă a proiectului de lege) prin acordarea dreptului necondiționat subiectului impozabil la restituirea sumei TVA dacă, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, dispun de o depășire a sumei TVA aferentă procurărilor (inclusiv*	emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.

			suma TVA aferentă importului) față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii, în vederea limitării imobilizării resurselor financiare exagerate în creanțe ale bugetului, precum și armonizării legislației naționale cu cadrul UE.	
		FIA	Suplimentar, considerăm oportună reintroducerea în proiect a mecanismului de restituire necondiționată a TVA, prevăzut în versiunea anterioară și armonizat cu practica UE, care ar permite subiecților impozabili restituirea diferenței de TVA atunci când suma aferentă procurărilor (inclusiv importurilor) depășește suma aferentă livrărilor. În contextul majorării cotelor TVA la produsele agricole și zahăr, al creșterii accizei la motorină și al sezonalității pronunțate a acestor sectoare, accesul la lichidități și reducerea imobilizării resurselor în creanțe ale bugetului devin esențiale.	**<u>Notă.</u>** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.
		Contabil News	(1) 22) cauza scumpirii producției de la COOP, inclusiv cei ce se ocupă cu cultivarea soiurilor autohtone productive. Va fi facilități pentru intrare în AgroTech, 31) fundamente de calcul, încăt SDA va fi obligatoriu prin tot ciclu de la producerea pina la consum ambalaj, (92) se subminează noțiunea de antreprenoriat social, (94) impactează costul de prelucrare ambalajului, impact asupra	Notă. Nu este clară obiecția.

			consumator final, (96) Propunere: de menținut norma numai în cazul donației către beneficiar final.	
Articolul 101. Modul de calculare și achitare a T.V.A.		**AIM**	Restituirea TVA și impactul asupra lichidității IMM-urilor AIM salută extinderea mecanismelor de restituire a TVA. Considerăm că această măsură poate reprezenta una dintre cele mai importante îmbunătățiri ale proiectului pentru mediul antreprenorial. Pentru IMM-uri, însă, existența formală a dreptului la restituire nu este suficientă: durata efectivă a restituirii este esențială pentru lichiditatea întreprinderii. TVA blocată în investiții, inclusiv în utilaje și linii tehnologice, afectează direct lichiditatea întreprinderilor și capacitatea acestora de a continua investițiile, astfel încât rapiditatea restituirii reprezintă, în special pentru IMM-uri, o componentă esențială a neutralității TVA. În mod particular, întreprinderile producătoare au solicitat instituirea unui mecanism simplificat, rapid și predictibil de restituire a TVA aferentă investițiilor capitale, inclusiv pentru utilaje și linii tehnologice importate și instalate în Republica Moldova. TVA achitată la asemenea investiții reprezintă o imobilizare semnificativă a capitalului circulant și poate limita capacitatea companiei de a finanța simultan materia primă, ambalajele, salariile, dezvoltarea produselor și extinderea pe pieţele externe. AIM propune ca mecanismul să prevadă termene clare și reduse pentru examinarea cererilor, posibilitatea restituirii TVA într-o perioadă fiscală apropiată de momentul realizării investiției, proceduri simplificate	**<u>Notă.</u>** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.

			pentru contribuabilii cu istoric fiscal conform și evitarea blocării pe termen îndelungat a mijloacelor financiare aferente TVA. Un asemenea mecanism nu reprezintă o facilitate fiscală definitivă, ci asigură neutralitatea TVA și un flux financiar mai eficient pentru întreprinderi. Pentru întreprinderile exportatoare, AIM propune stabilirea în legislație a unui termen maxim clar pentru examinarea și restituirea TVA, inclusiv în situațiile în care contribuabilul este supus unei verificări suplimentare sau cererea nu poate fi procesată prin mecanismul automat. Acumularea TVA spre restituire este, pentru exportatori, o consecință firească a structurii activității economice; lipsa unui termen predictibil de recuperare transformă TVA într-o formă temporară de finanțare a bugetului din resursele întreprinderii. Suplimentar, criteriile de eligibilitate pentru restituirea accelerată trebuie să fie clare și transparente; contribuabilul trebuie informat despre motivele suspendării sau prelungirii procedurii; pentru cazurile supuse controlului suplimentar trebuie stabilit un termen-limită de soluționare; iar întreprinderile cu istoric fiscal pozitiv și activitate constantă de export trebuie să beneficieze de proceduri simplificate. În aceeași logică, AIM susține dezvoltarea unui mecanism accelerat și cât mai automatizat pentru contribuabilii cu un istoric fiscal bun și un profil redus de risc. Conformarea voluntară trebuie să genereze un beneficiu concret: întreprinderile care își îndeplinesc constant și corect obligațiile fiscale trebuie să	

			beneficieze de o administrare mai rapidă și mai puțin costisitoare.	
Articolul 101. Modul de calculare și achitare a T.V.A.		**MAIA**	Totodată, atragem atenția că proiectul nu instituie un mecanism de rambursare a T.V.A. corelativ majorării cotei. Or, în condițiile în care fermierul achiziționează inputurile la cota-standard de 20 %, respectiv motorina, fertilizanții, produsele de uz fitosanitar, energia și serviciile mecanizate, iar livrează producția la cota redusă, acesta acumulează în permanență sume ale T.V.A. deductibile care depășesc suma T.V.A. aferentă livrărilor, iar în lipsa unui mecanism de restituire efectivă sumele respective se transformă într-o imobilizare de capital circulant. Prin urmare, se consideră necesară completarea proiectului cu norme privind restituirea T.V.A. fermierilor aflați în situația depășirii sumei T.V.A. deductibile, cu stabilirea termenului și a procedurii.	**Notă.** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.
Articolul 101. Modul de calculare și achitare a T.V.A.		**AmCham**	Restituirea accelerată a TVA pentru producătorii și procesatorii agroalimentari Referința exactă în proiect: Propunere suplimentară în contextul modificărilor Titlului III și al extinderii mecanismului de restituire a TVA. AmCham propune instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA pentru producătorii și procesatorii agroalimentari care acumulează solduri de TVA deductibile ca urmare a aplicării cotelor reduse. Întreprinderile industriale continuă să suporte TVA de 20% pentru utilaje și echipamente, piese de schimb,	**Notă.** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost

			ambalaje și materiale, servicii, construcții și modernizări, infrastructură frigorifică, precum și echipamente energetice și tehnologice. În perioadele investiționale, TVA aferentă intrărilor poate depăși TVA colectată aferentă livrărilor. Dacă restituirea are loc cu întârziere, întreprinderea finanțează din resurse proprii sau împrumutate un sold de TVA care reprezintă, în esență, o creanță față de buget. Problema are un caracter structural, în special în perioadele investiționale, când TVA aferentă intrărilor poate depăși TVA colectată aferentă livrărilor. În asemenea situații, întârzierea restituirii obligă întreprinderea să finanțeze din resurse proprii sau împrumutate un sold de TVA care reprezintă, în esență, o creanță față de buget, cu impact direct asupra capitalului circulant și a capacității de finanțare a investițiilor. Din acest motiv, AmCham propune instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA pentru producătorii și procesatorii agroalimentari care acumulează solduri de TVA deductibile ca efect al aplicării cotelor reduse.	emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.
Articolul 101[6]. Restituirea sumei TVA aferente procurărilor de mărfuri şi servicii (1) Acţiunea prezentului articol se extinde asupra subiecţilor impozabili, înregistraţi în calitate de plătitori de TVA, ce documentează tranzacţiile prin Sistemul informaţional automatizat "e-Factura" şi/sau prin bonuri fiscale emise de echipamentele de casă şi control conectate la Sistemul informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a		**EBA**	Armonizarea condițiilor ce țin de rambursarea TVA Codul fiscal prevede dreptul la restituirea TVA doar pentru anumite tipuri de operațiuni/activități economice (livrări efectuate la cota redusă TVA, investiții capitale, livrările scutite de TVA cu drept de deducere), cât și pentru livrările impozabile documentate prin SIA ”e-Factura”/SIA ”MEV”, fiind limitată, însă, la TVA dedus începând cu 01.01.2023. Mecanismul de restituire a TVA aplicabil începând cu	**<u>Notă.</u>** Se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, în partea ce ține de acordarea dreptului la restituirea sumei TVA în mărime de 100% din totalul sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate de cumpărători pentru valorile materiale, serviciile livrate acestora documentate prin: SIA "e-Factura" și bonurile de casă emise de echipamentele de casă şi control conectate la Sistemul

vânzărilor", prin care dispun de depășirea sumei TVA aferente procurărilor (inclusiv TVA aferentă importurilor), față de suma TVA aferentă livrărilor, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2023.			01.01.2023 a fost prezentat ca fiind unul încurajator, totuși, acesta nu a condus la o majorare a sumelor TVA spre restituire din buget. Limitarea dreptului la restituirea TVA prin dispozițiile Codului fiscal existent încalcă grav principiul neutralității taxei prevăzut de cadrul de armonizare agreat de RM și blochează activitatea investițională. În cadrul UE nu există limitări în recuperarea sumelor TVA acumulate din trecerea în cont, nici după sursa de formare și nici după domeniul de activitate. Republica Moldova este unica țara care limitează dreptul la recuperarea TVA. Normele existente în Codul fiscal nu sunt aliniate principiului neutralității taxei prevăzut de Directiva 2006/112/CE, potrivit căreia regimul de deduceri vizează eliberarea integrală a persoanei impozabile de sarcina TVA datorate sau achitate în cadrul tuturor activităților sale economice, indiferent de scopurile sau de rezultatele acestor activități. Statele membre pot refuza rambursarea sau reportarea doar în cazul în care valoarea excedentului este nesemnificativă. Sistemul comun al TVA garantează, prin urmare, neutralitatea în ceea ce privește sarcina fiscală corespunzătoare tuturor activităților economice, indiferent de finalitatea sau de rezultatele acestora, cu condiția ca activitățile menționate să fie, în principiu, ele însele supuse TVA. Dreptul de deducere și, prin urmare, la rambursare face parte integrantă din mecanismul TVA, care, în principiu, nu poate fi limitat. Potrivit celor mai recente date, suma creanței fiscale ce urmează a fi recuperată din buget (TVA spre deducere) înregistrată de companiile	informaţional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", pentru care nu au fost emise facturi fiscale prin SIA "e-Factura". Totodată, la etapa actuală instituirea unui mecanism accelerat de restituire a TVA ar pune o presiune suplimentară asupra sustenabilității bugetare și ar putea afecta finanțarea proiectelor care se află deja în derulare.

			din RM, constituie circa 11 mlrd lei. Aceasta valoare reprezintă, în esență, o formă de creditare a statului de către aceste companii și care nu poate fi restituită titularilor datorită obstrucționării acestui drept prin legislație (restricționarea dreptului de restituire a TVA). Prin această formă de restricție, statul nu doar că limitează accesul la mijloacele circulante ale contribuabililor, dar și impune un cost adițional eventual pe seama acestora, generat de nevoia de a accesa credite sau alte forme de împrumut pentru necesitățile de afaceri operaționale. În versiunea precedentă a proiectului de lege a fost propusă modificarea art. 101⁶ din Codul fiscal în sensul extinderii, începând cu 1 ianuarie 2027, a dreptului la restituirea TVA pentru subiecții impozabili înregistrați în calitate de plătitori de TVA care înregistrează o depășire a sumei TVA aferente procurărilor, inclusiv a TVA aferente importurilor, față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii. Abordarea inclusă în versiunea precedentă a proiectului reprezenta un pas ferm în direcția alinierii mecanismului național de TVA la principiul neutralității taxei și a reducerii impactului negativ al acumulării soldurilor TVA asupra lichidității întreprinderilor. Pe cale de consecință, solicităm modificarea art. 101⁶ din Codul fiscal prin extinderea dreptului de restituire a TVA în cadrul tuturor activităților economice, indiferent de scopurile sau de rezultatele acestor activități.	
Articolul 101[7]. Taxarea inversă aplicabilă livrărilor de anumite produse energetice	La articolul 101[7] alineatul (3) punctul 1):	**Ministerul Energiei**	La pct. 28.1, privind modificarea art. 1017 , alin. (3) pct. 1) textul „(...) care deține licența pentru organizarea și	**<u>Se acceptă.</u>**

(3) Operaţiunile pentru care se aplică mecanismul de taxare inversă sunt: 1) livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova. În sensul prezentului articol, comerciantul reprezintă operatorul pieţei de energie electrică, precum şi cumpărătorul de energie electrică, care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii: a) deţine o licenţă valabilă de comercializare sau de furnizare a energiei electrice, eliberată de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în conformitate cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică şi Legea nr.164/2025 cu privire la energia electrică; b) activitatea sa principală în ceea ce priveşte cumpărarea de energie electrică constă în revânzarea acesteia şi al cărei consum propriu de energie electrică este neglijabil. Prin consum propriu neglijabil de energie electrică se înţelege un consum de maximum 1% din cantitatea procurată;	preambulul va avea următorul cuprins: „1) livrarea de energie electrică către un comerciant care îşi are sediul, domiciliul sau reşedinţa obişnuită în Republica Moldova. În sensul prezentului articol, comerciantul reprezintă operatorul pieţei de energie electrică, care deţine licenţa pentru organizarea şi administrarea pieţelor organizate de energie electrică eliberată de Agenția Naţională pentru Reglementare în Energetică, pentru tranzacţiile pe piaţa pentru ziua următoare şi pe piaţa intrazilnică, precum şi cumpărătorul de energie electrică, care îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii:” litera a), cuvintele „de comercializare” se substituie cu textul „de trading”.		administrarea pieţelor organizate de energie electrică eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (...)” se propune a fi substituit cu textul „(...) operatorul pieței de energie electrică, titular al licenței pentru operarea pieței energiei electrice, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (...)”. Propunerea în cauză vine în vederea uniformizării terminologiei utilizate și respectării prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Menționăm că art. 18 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică reglementează eliberarea „licenței pentru operarea pieței energiei electrice”. Astfel, Codul fiscal nu poate opera cu denumiri de acte permisive inexistente în legea sectorială.	
Articolul 102. Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate (9) Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate de către subiectul impozabil în scopul organizării de activităţi distractive ce nu ţin de domeniul activităţii sale de întreprinzător nu se deduce şi se raportează la cheltuieli, cu excepţia celor procurate în contextul art.24 alin.(19) şi (193). Subiecţii impozabili a căror activitate de		**FIA**	**2.4. Deducerea TVA și a cheltuielilor pentru amenajarea spațiilor destinate copiilor la locul de muncă** Semnalăm două necorelări de tehnică legislativă cu impact social pozitiv, care descurajează angajatorii să ofere facilități în beneficiul salariaților cu copii: • Deducerea TVA (art. 102 alin. (9)). Norma permite deducerea TVA aferente cheltuielilor suportate în folosul salariaților și deductibile potrivit art. 24, făcând trimitere, printre altele, la alin. (19) și (19³), dar	**<u>Se aceeptă.</u>**

întreprinzător constă în organizarea distracţiilor şi timpului liber, iar valorile materiale, serviciile procurate sînt folosite nemijlocit pentru desfăşurarea acestei activităţi, au dreptul la deducerea sumei T.V.A. pe valorile materiale şi serviciile procurate.			nu și la alin. (26) — care reglementează amenajarea spațiilor și a creșelor la locul de muncă. Solicităm completarea art. 102 alin. (9) cu trimiterea la art. 24 alin. (26), astfel încât TVA aferentă acestor procurări să fie deductibilă; • Deductibilitatea cheltuielilor (art. 24 alin. (26)). Codul fiscal limitează deducerea la creșe (copii până la 3 ani), în timp ce noul art. 252³ din Codul muncii (în vigoare din 1 ianuarie 2026) permite și încurajează amenajarea de „spații prietenoase pentru copii" ai salariaților cu vârsta de peste 3 ani. Solicităm extinderea deducerii prevăzute la art. 24 alin. (26) asupra cheltuielilor pentru amenajarea, dotarea și întreținerea spațiilor destinate copiilor salariaților, indiferent de vârsta acestora, organizate la locul de muncă potrivit legislației muncii.	
		EBA	**Corelarea tratamentului fiscal aplicabil spațiilor destinate copiilor salariaților** - Considerăm necesară corelarea Codului fiscal cu cadrul prevăzut de legislația muncii privind amenajarea de către angajatori a spațiilor destinate copiilor salariaților. În acest sens, propunem, pe de o parte, completarea art.102 alin.(9) din Codul fiscal astfel încât TVA aferentă cheltuielilor deductibile pentru amenajarea unor asemenea spații să poată fi dedusă și, pe de altă parte, extinderea art.24 alin.(26) asupra cheltuielilor pentru amenajarea, dotarea și întreținerea spațiilor destinate copiilor salariaților organizate în condițiile legislației muncii. O asemenea abordare ar asigura coerența între legislația fiscală și cea a muncii și ar încuraja măsurile	**Se acceptă**

			angajatorilor de susținere a părinților activi pe piața muncii.	
		AmCham	Facilități fiscale pentru spațiile destinate copiilor la locul de muncă Referința exactă în proiect: Propunere suplimentară de completare a art. 102 alin. (9) din Codul fiscal; proiectul actual modifică art. 102 la pct. 29, dar nu include această completare. Art. 24 alin. (26) din Codul fiscal permite în prezent deducerea cheltuielilor aferente serviciilor alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani amenajate la locul de muncă. În același timp, prin Legea nr. 193/2025, Codul muncii a fost completat cu art. 252³ „Spații prietenoase pentru copii", în vigoare de la 1 ianuarie 2026, care permite angajatorilor să amenajeze în incinta unității spații gratuite și accesibile destinate copiilor salariaților cu vârsta de peste 3 ani, pentru frecventare ocazională. Aceste spații au un regim distinct de serviciile educaționale sau sociale autorizate, nu presupun în mod obligatoriu încadrarea personalului specializat și sunt organizate potrivit condițiilor prevăzute de legislația muncii și recomandărilor metodologice aplicabile. AmCham consideră că actuala formulare a Codului fiscal nu este corelată cu noul cadru al Codului muncii și poate descuraja exact comportamentul pe care modificarea acestuia urmărește să îl stimuleze. Propunem, prin urmare, completarea art. 24 alin. (26) astfel încât deducerea să se extindă asupra cheltuielilor pentru amenajarea, dotarea și întreținerea spațiilor destinate copiilor salariaților, indiferent de vârsta acestora, organizate la locul de muncă	**Se acceptă.**

			în condițiile legislației muncii, inclusiv asupra spațiilor prietenoase pentru copii prevăzute la art. 252³ din Codul muncii. Cu titlu de formulare normativă, alin. (26) ar putea fi completat cu următorul text: „se permit spre deducere și cheltuielile suportate de angajator pentru amenajarea, dotarea și întreținerea spațiilor destinate copiilor salariaților, indiferent de vârsta acestora, organizate la locul de muncă potrivit legislației muncii.” Corelativ, AmCham propune completarea art. 102 alin. (9) cu trimiterea la art. 24 alin. (26), astfel încât TVA aferentă procurărilor pentru organizarea și amenajarea acestor spații și a creșelor la locul de muncă să fie deductibilă în mărimea prevăzută la art. 24 alin. (26). Lipsa trimiterii la alin. (26) din art. 102 alin. (9) reprezintă o necorelare de tehnică legislativă. Nu există o justificare pentru ca TVA aferentă altor beneficii acordate salariaților să fie deductibilă, iar TVA aferentă procurărilor pentru organizarea și amenajarea spațiilor și creșelor la locul de muncă să nu beneficieze de același tratament. În aceeași logică, considerăm oportună analizarea unui tratament fiscal stimulativ și pentru costurile aferente personalului angajat nemijlocit pentru funcționarea acestor servicii, inclusiv personalul care asigură îngrijirea și supravegherea copiilor în spațiile organizate de angajator. Crearea unei facilități exclusiv pentru amenajarea fizică a spațiului, fără a recunoaște în mod corespunzător costurile cu personalul necesar funcționării acestuia, poate limita aplicabilitatea practică a mecanismului.	

			Totodată, propunem examinarea posibilității extinderii tratamentului fiscal favorabil asupra cheltuielilor suportate de angajator pentru formarea profesională și dezvoltarea competențelor salariaților prin programe organizate intern, inclusiv cursuri de limbi străine sau alte programe de instruire oferite la locul de muncă. În practică, asemenea programe contribuie direct la dezvoltarea capitalului uman și la productivitatea angajaților și ar trebui tratate fiscal în mod coerent cu celelalte cheltuieli de perfecționare profesională**.**	
Articolul 102. Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate (8) Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care nu sînt folosite pentru desfăşurarea activităţii de întreprinzător, pe mărfurile procurate care, în procesul activităţii de întreprinzător, au fost sustrase sau au constituit deşeuri şi perisabilităţi naturale peste limitele lunare stabilite de conducător, precum și pe valoarea care nu a fost supusă amortizării mijloacelor fixe casate, nu se deduce şi se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei. Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pentru produsele din tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404, care au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Sănătăţii, şi pentru produsele din alcool etilic clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208, care au constituit deşeuri sau		**Ministerul Sănătății**	1.4. La art. 102, alineatul (8) se propune excluderea sintagmei „Ministerul Sănătății” din normele ce vizează stabilirea limitelor pentru deducerea reziduurilor, deșeurilor și perisabilității naturale pentru produsele din tutun (pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404). Această atribuție fiind de competența Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare	**<u>Se accepta, prin substituirea cu MDED</u>**

perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, precum şi pentru produsele petroliere care au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale nu se deduce şi se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei.				
Articolul 102. Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate (9) Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate de către subiectul impozabil în scopul organizării de activităţi distractive ce nu ţin de domeniul activităţii sale de întreprinzător nu se deduce şi se raportează la cheltuieli, cu excepţia celor procurate în contextul art.24 alin.(19) şi (19^3). Subiecţii impozabili a căror activitate de întreprinzător constă în organizarea distracţiilor şi timpului liber, iar valorile materiale, serviciile procurate sînt folosite nemijlocit pentru desfăşurarea acestei activităţi, au dreptul la deducerea sumei T.V.A. pe valorile materiale şi serviciile procurate.		**ATIC**	**Propunere:** (9) Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate de către subiectul impozabil în scopul organizării de activităţi distractive ce nu ţin de domeniul activităţii sale de întreprinzător nu se deduce şi se raportează la cheltuieli, cu excepţia celor procurate în contextul art.24 alin.(19) şi (19^3) **şi (26)**. Subiecţii impozabili a căror activitate de întreprinzător constă în organizarea distracţiilor şi timpului liber, iar valorile materiale, serviciile procurate sînt folosite nemijlocit pentru desfăşurarea acestei activităţi, au dreptul la deducerea sumei T.V.A. pe valorile materiale şi serviciile procurate. **Argumentare:** La data de 27.12.2024 au fost publicat completările la art.102 alin.(9) privind deducerea TVA de la beneficiile acordate de angajator dar nu au fost menționate si cele de la art.24 alin.(26). Este necesar de a completa aliniatul pentru a include tot spectrul de facilitați ca deductibile si din punct de vedere a TVA. Referința la art.19 si 193 a fost efectuata, dar si la aliniatul 26 sunt specificate cheltuielile ce le are angajatorul pentru organizarea	**<u>Se acceptă.</u>**

			creșelor la locul de munca si pot avea servicii prestate cu TVA. Propunem de a completa aliniatul cu menționarea alin. (26) al art.24 pentru a avea un tratament similar privind TVA la toate beneficiile intrate in vigoare din 01.01.2024.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 10) serviciile medicale, cu excepţia celor cosmetice, serviciile de ambulanţă medicală aeriană; materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar şi secundar utilizate la prepararea şi producerea medicamentelor, autorizate de Agenţia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, cu excepţia alcoolului etilic, mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern; scaunele cu rotile (poziţia tarifară 8713), articolele şi aparatele ortopedice și de protezare		**Ministerul Sănătății**	1.5. La art. 103 alin.(1) pct.10) textul „conform listei aprobate de Guvern” de substituit cu textul „conform listei aprobate prin ordinul comun al ministrului sănătății și al ministrului finanțelor”. Modificarea vizează actul prin care se aprobă Nomenclatorul aplicabil în scopuri fiscale și vamale, respectiv trecerea de la aprobarea prin Hotărâre de Guvern la aprobarea prin ordin comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Finanțelor. Această soluție răspunde direct argumentului exprimat de autorul proiectului la avizarea anterioară, potrivit căruia aprobarea prin Guvern asigură coordonarea mai multor autorități: prin instituirea unui ordin comun, se menține implicarea directă atât a autorității din domeniul sănătății — care validează caracterul tehnic și farmaceutic al Nomenclatorului — cât și a Ministerului Finanțelor, care păstrează controlul asupra dimensiunii fiscale și vamale a scutirii, fără a mai fi necesară parcurgerea procedurii guvernamentale complete. Un asemenea mecanism asigură, în același timp, actualizarea mai rapidă a Nomenclatorului, în pas cu dinamica materiilor prime și materialelor utilizate în industria farmaceutică, și predictibilitate pentru operatorii economici, fără a afecta regimul fiscal sau vamal aplicabil și fără a diminua garanțiile de control, întrucât mărfurile rămân, în continuare, condiționate de autorizarea prealabilă a Agenției	**Se accepta.**

			Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 17) serviciile de transportare a pasagerilor pe teritoriul ţării, precum şi serviciile de comercializare a biletelor pentru transportul de pasageri pe teritoriul ţării; **Articolul 104.** Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere		**Asociația patronală a Profesioniștilor din Transporturi „Transportatorul”**	1. Aplicarea cotei zero a TVA, respectiv a scutirii cu drept de deducere, la serviciile de transport rutier și feroviar de persoane în trafic național, prin completarea articolului 104 din Codul fiscal cu litera k) și corelarea corespunzătoare a articolului 103 alineatul (1) punctul 17). Scutirea actuală, fără drept de deducere, transformă TVA achitată la combustibil, piese, mentenanță vehicule într-un cost definitiv, care nu poate fi recuperat și nici translat în tariful reglementat administrativ. Proiectul aplică deja aceeași soluție de tehnică legislativă producției de carte, prin completarea articolului 104 cu litera j). Măsura este permisă expres de acquis-ul comunitar: punctul 5 din anexa III la Directiva 2006/112/CE vizează transportul de persoane, iar articolul 98 alineatul (2), astfel cum a fost modificat prin Directiva (UE) 2022/542, permite aplicarea scutirii cu drept de deducere categoriilor de la punctele 1)-6) din anexa menționată. (analiza mai detaliată este prezentată în anexă la scrisoarea Asociației)	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de aplicare a cotei zero a TVA, respectiv a scutirii cu drept de deducere, pentru serviciile de transport rutier și feroviar de persoane în trafic național necesită o analiză suplimentară atât din perspectiva oportunității fiscale, cât și a impactului asupra veniturilor bugetului public național. Trecerea de la regimul actual de scutire fără drept de deducere la un regim care permite deducerea TVA aferente achizițiilor va genera o pierdere de venituri bugetare. În prezent, TVA achitată de operatorii de transport pentru combustibil, piese de schimb, servicii de reparație, mentenanță și alte achiziții aferente activității nu este deductibilă și reprezintă, în esență, un venit indirect pentru bugetul public. Odată cu acordarea dreptului de deducere, TVA aferentă acestor achiziții va putea fi recuperată de operatori prin mecanismul TVA, diminuând în mod direct încasările nete la buget. Totodată, deși acordarea dreptului de deducere ar permite operatorilor de transport să deducă TVA aferentă procurărilor utilizate pentru desfășurarea activității, avantajul fiscal obținut nu se transferă în mod automat și integral către pasageri. Or, tarifele pentru transportul de pasageri sunt influențate de un ansamblu de factori, inclusiv costul combustibilului, pieselor de schimb, întreținerea și reparația unităților de transport, costurile salariale, amortizarea mijloacelor de transport și alte cheltuieli operaționale.

Articolul 103. Scutirea de T.V.A (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 22) serviciile livrate de către cooperativele agricole de prestări servicii, înfiinţate în conformitate cu art.87 din Legea nr.73-XV din 12 aprilie 2001 privind cooperativele de întreprinzător, membrilor acestei cooperative, cu condiţia că cel puţin 75% din valoarea totală a livrărilor cooperativei constituie valoarea mărfurilor şi serviciilor livrate membrilor cooperativei şi valoarea mărfurilor livrate cooperativei de către membrii acesteia;	La articolul 103: alineatul (1): punctele 3), 20), 21), 22) se abrogă;	**MAIA**	subpct. 30.1.1, intenția de abrogare a art. 103 alin. (1) pct. 22), considerăm necesară excluderea acestei intervenții, întrucât norma vizată scutește de T.V.A. serviciile livrate de cooperativele agricole de prestări servicii, înființate în conformitate cu art. 87 din Legea nr. 73/2001 privind cooperativele de întreprinzător, membrilor acestor cooperative. Or, cooperativa este constituită de agricultori tocmai pentru a pune în comun utilaje, resurse și servicii și pentru a reduce costurile membrilor, aceasta reprezentând principalul instrument prin care fermierii micro, mici și mijlocii accesează servicii mecanizate, de depozitare și de comercializare pe care nu le pot asigura individual. Prin urmare, aplicarea T.V.A. asupra serviciilor prestate între cooperativă și membrii săi va majora cu 20 % costul efectiv al serviciilor agricole și va diminua tocmai avantajul economic pe care cooperarea este menită să îl ofere, contravenind scopului declarat al proiectului de simplificare a legislației fiscale și de reducere a poverii administrative. Nota de fundamentare nu conține nicio argumentare și nicio analiză cost-beneficiu a acestei abrogări.	**Nu se acceptă.** Se consideră oportună abrogarea scutirii de TVA prevăzute la art. 103 alin. (1) pct. 22) din Codul fiscal, în vederea asigurării neutralității și uniformității regimului TVA pentru serviciile agricole, indiferent de forma juridică a prestatorului. Scutirea aplicată exclusiv serviciilor prestate de cooperativele agricole către membrii acestora creează un tratament fiscal diferențiat pentru servicii de aceeași natură economică, în funcție de forma juridică în care sunt organizate și prestate. Astfel, un serviciu agricol prestat de un operator economic independent este supus TVA, în timp ce același serviciu prestat de o cooperativă membrului său beneficiază de scutire. Menținerea unei asemenea facilități poate genera distorsiuni concurențiale și stimulente pentru alegerea formei juridice în funcție de avantajul fiscal, în detrimentul principiului neutralității TVA. TVA trebuie să fie neutră față de decizia agentului economic privind modul de organizare a activității. Totodată, pentru membrii cooperativei care sunt persoane impozabile înregistrate în scopuri de TVA și utilizează serviciile respective în activitatea economică, TVA achitată pentru serviciile procurate reprezintă, în condițiile legislației fiscale, TVA deductibilă. Prin urmare, eliminarea scutirii nu conduce în mod automat la o creștere definitivă a poverii fiscale pentru acești contribuabili, ci modifică momentul și mecanismul de colectare a TVA în lanțul economic. Abrogarea scutirii va contribui, de asemenea, la lărgirea bazei impozabile, reducerea numărului de regimuri fiscale preferențiale și simplificarea

				administrării TVA, fiind în concordanță cu obiectivul general de revizuire a facilităților fiscale și de eficientizare a sistemului fiscal.
Articolul 103. Scutirea de T.V.A (9^3) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mărfurile, cu excepţia celor prevăzute la art.220 din Codul vamal nr.95/2021, importate de către persoane juridice în scopuri necomerciale dacă valoarea intrinsecă a acestor mărfuri nu depăşeşte suma de 100 de euro. În cazul în care valoarea intrinsecă a mărfurilor depăşeşte limita neimpozabilă indicată, T.V.A. se calculează pornind de la valoarea mărfurilor în vamă, iar limita neimpozabilă menționată nu micşorează valoarea impozabilă a acestora.	30. La articolul 103: **30.2.** alineatele (9^2)-(9^4), (9^6), (9^9) se abrogă.	**MAI**	Nu se susține abrogarea alin. (93) din art. 103, dar se recomandă menținerea scutirii de TVA pentru mărfurile importate de persoane juridice în scopuri necomerciale, cu valoarea intrinsecă de până la 100 de euro. Facilitatea este necesară inclusiv pentru piesele de schimb, accesoriile, cablurile, senzorii și consumabilele de valoare redusă expediate gratuit de producători sau furnizori în executarea obligațiilor de garanție ori mentenanță; Subsidiar, se recomandă instituirea unei scutiri distincte pentru bunurile de valoare redusă expediate gratuit instituțiilor publice în scopuri necomerciale, inclusiv pentru asigurarea funcționării echipamentelor aflate în patrimoniul sau gestiunea acestora;	**Nu se acceptă.** Menținerea scutirii pentru mărfurile cu valoare intrinsecă de până la 100 euro ar perpetua un regim fiscal preferențial aplicabil în funcție de destinația bunurilor și valoarea acestora, cu riscul creării unor diferențe de tratament față de bunurile similare importate în scopuri comerciale. În cazul persoanelor juridice, caracterul necomercial al importului nu justifică, în sine, acordarea unei scutiri de TVA. Bunurile respective sunt introduse pe teritoriul Republicii Moldova și beneficiază de infrastructura și serviciile publice, iar aplicarea unui tratament fiscal distinct în funcție de statutul importatorului poate afecta neutralitatea TVA și uniformitatea regimului fiscal. Argumentul privind piesele de schimb, accesoriile, cablurile, senzorii și consumabilele expediate gratuit în cadrul garanției sau mentenanței nu justifică menținerea unei scutiri generale. Pentru asemenea situații, caracterul gratuit al livrării și existența unei obligații de garanție/mentenanță pot fi reglementate prin mecanisme specifice, fără extinderea unei facilități fiscale asupra tuturor importurilor de valoare redusă. În plus, stabilirea unui plafon de 100 euro poate crea riscuri de fragmentare artificială a expedițiilor și de divizare a bunurilor în mai multe loturi pentru încadrarea în limita neimpozabilă. Menținerea facilității ar presupune, de asemenea, verificarea valorii și a destinației bunurilor, ceea ce poate

				creşte complexitatea administrării vamale şi fiscale. În ceea ce priveşte propunerea subsidiară privind bunurile expediate gratuit instituţiilor publice, considerăm că statutul beneficiarului nu constituie, în sine, un argument suficient pentru acordarea unei scutiri de TVA. Dacă există necesităţi obiective privind asigurarea funcţionării echipamentelor din sectorul public, acestea pot fi abordate prin mecanisme bugetare sau prin facilităţi strict delimitate după tipul bunului şi destinaţia acestuia, evitând instituirea unor scutiri generale.
Articolul 103. Scutirea de T.V.A (9^6) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mijloacele de transport importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), indiferent de termenul de exploatare, destinate: a) pentru scopuri medicale, clasificate la poziţiile tarifare 8702 şi 8703; c) pentru stingerea incendiilor, clasificate la poziţia tarifară 8705 30000; d) pentru curăţarea străzilor, pentru împrăştiat materiale, pentru colectarea deşeurilor, clasificate la poziţia tarifară 8705. Pot beneficia de facilitatea fiscală respectivă atît beneficiarii, cu condiţia utilizării mijloacelor de transport menţionate exclusiv în conformitate cu destinaţia lor finală, cît şi persoanele terţe care au importat şi au livrat aceste mijloace de transport către beneficiari. Beneficiarii şi persoanele terţe nu pot comercializa, transmite în arendă, locaţiune, uzufruct, leasing operaţional sau financiar mijloacele de transport menţionate la lit.a)-d).	30. La articolul 103: **30.2.** alineatele (9^2)-(9^4), (9^6), (9^9) se abrogă.	**CNSM**	La pct. 30.2., referitor la scutirea de TVA, pct. 39.2., referitor la scutirea de accize, din Art. II al proiectului, şi pct. 16.3 din Art. XIII al proiectului, cu referire la scutirea de TVA şi accize a mijlocelor de transport importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate pentru: a) scopuri medicale, clasificate la poziţiile tarifare 8702 şi 8703; b) stingerea incendiilor, clasificate la poziţia tarifară 870530000; c) curăţarea străzilor, împrăştiat materiale, colectarea deşeurilor, clasificate la poziţia tarifară 8705, nu este clară motivul excluderii, mai cu seamă că este stabilit că aceste mijloace de transport sunt livrate cu titlu gratuit sau sub formă de donaţie.	**Notă.** În cadrul procesului de revizuire a facilităţilor fiscale şi vamale se propune abrogarea scutirii de TVA şi accize aferente mijloacelor de transport importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate scopurilor medicale, stingerii incendiilor, curăţării străzilor, împrăştierii materialelor şi colectării deşeurilor. În prezent, pentru aceste mijloace de transport este instituit un regim fiscal preferenţial, prin acordarea concomitentă a scutirii de TVA şi a scutirii de accize, indiferent de termenul de exploatare al mijlocului de transport, cu condiţia utilizării acestuia exclusiv potrivit destinaţiei stabilite. Necesitatea revizuirii acestei facilităţi rezultă, în primul rând, din obiectivul de eficientizare şi ţintire a facilităţilor fiscale şi vamale. Faptul că un mijloc de transport este importat sau livrat cu titlu gratuit nu constituie, în sine, un temei suficient pentru acordarea unui tratament fiscal preferenţial, în condiţiile în care beneficiul fiscal trebuie analizat prin prisma impactului social şi economic efectiv al măsurii.

Modul de introducere, plasare sub regim vamal de import a mijloacelor de transport menţionate şi de beneficiere de facilitatea fiscală respectivă este stabilit de Guvern.				Prin urmare, măsura propusă urmărește nu diminuarea sprijinului acordat domeniilor medical, de intervenție, salubrizare sau serviciilor publice, ci reorientarea și eficientizarea mecanismelor de facilitare fiscală, prin eliminarea unor derogări sectoriale și utilizarea unor instrumente de sprijin mai bine țintite și mai transparente. În acest sens, se consideră oportună abrogarea scutirii de TVA și accize pentru mijloacele de transport importate și livrate cu titlu gratuit (donație), urmând ca sprijinul necesar pentru dotarea instituțiilor și serviciilor publice să fie asigurat prin mecanismele generale prevăzute de legislație și, după caz, prin alocări bugetare directe.
	30. La articolul 103: **30.2.** alineatele (9^2)-(9^4), (9^6), (9^9) se abrogă.	**Avocatul Poporului**	**Abrogarea scutirilor TVA pentru mărfurile și serviciile destinate construirii instituțiilor de asistență socială de către organizații necomerciale, precum și scutirea de TVA și de accize pentru mijloacele de transport donate în scopuri medicale, pentru stingerea incendiilor și pentru salubrizare**. Costul creării și dotării centrelor de zi, al locuințelor protejate, al caselor comunitare și al centrelor pentru persoane vârstnice crește cu aproximativ o cincime, iar organizațiile necomerciale nu au drept de deducere și nu pot transfera acest cost către beneficiari. În paralel, ambulanțele donate instituțiilor medicale și autospecialele donate serviciilor de urgență devin substanțial mai scumpe pentru beneficiarul donației, care este de regulă o instituție publică dintr-un raion cu buget restrâns. Măsura acționează în sens contrar politicii naționale de dezvoltare a serviciilor sociale	**<u>Se acceptă.</u>**

			comunitare și afectează accesul la servicii de urgență în zonele deja dezavantajate;	
		MAI	5. La pct. 30.2. și 39.2, precum și la art. XIII – Codul Vamal nr. 95/2021, pct. 16.3, se propune revizuirea soluțiilor normative, astfel încât să fie menținute facilitățile prevăzute de art. 103, alin. (9^6) și art. 124, alin. (14), pct. 2) din Codul fiscal, precum și de art. 277^{25}, pct. 13) din Codul vamal. Eliminarea concomitentă a scutirilor de TVA, accize și taxa vamală poate genera obligații bugetare pentru mijloacele de transport recepționate cu titlu gratuit, în special în cazul donațiilor autonome sau care nu pot fi încadrate într-un proiect inclus în Hotărârea Guvernului nr. 246/2010 cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale aferente realizării proiectelor de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sau a contractelor de stat;	**<u>Se acceptă, prin mentinerea facilitatii.</u>**
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea. se completează cu litera j) cu următorul cuprins: „ j) producția de carte și publicațiile periodice (cu excepția	**Chibcalo Nina**	A adauga în Articolul 104: Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere serviciile comunale acordate populației salubrizarea **<u>Argumentare:</u>** Din cauza creșterii bruște a prețurilor la combustibili, costul serviciilor prestate a crescut. În același timp, piesele auto și serviciile de reparații pentru vehiculele specializate au devenit, de asemenea, mai scumpe. Cu toate acestea, acestea sunt principalele elemente de cost în costul serviciilor. Datorită faptului că serviciul este în prezent scutit de TVA fără drept de deducere, în conformitate cu articolul 103 din Codul Fiscal,T.V.A. pentru	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de acordare a scutirii de TVA cu drept de deducere pentru serviciile comunale de salubrizare prestate populației necesită o examinare suplimentară din perspectiva impactului fiscal și bugetar, precum și a principiilor de neutralitate și sustenabilitate a sistemului TVA. Trecerea de la regimul actual de scutire fără drept de deducere la scutirea cu drept de deducere va conduce la diminuarea încasărilor nete la bugetul public. În acest context, instituirea scutirii de TVA cu drept de deducere nu este

	celor cu caracter publicitar şi erotic) de la codurile NC 4901, 4902, 4903 00 000, 4904 00 000 şi 4905, producţia de carte electronică şi/sau audio şi publicaţiile periodice electronice şi/sau audio (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic).”		aceste achiziții nu este deductibil și este înregistrat ca cheltuieli, crescând și mai mult costul serviciului. În consecință, costul serviciului ajunge la un punct în care nu este acoperit de tarif, lăsând compania fără profit pentru a investi în achiziționarea de vehicule specializate, containere etc. In plus, pentru a evita împovărarea bugetului, propunem să nu includem acest serviciu în lista livrărilor eligibile pentru rambursarea T.V.A. în exces plătit pentru bunurile, materialele și serviciile achiziționate.	considerată oportună la etapa actuală, întrucât modificarea regimului fiscal ar putea genera efecte asupra sustenabilității bugetare, precum și asupra costului efectiv al serviciilor și a echilibrului financiar al operatorilor din domeniu.
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Elena Ciochină**	În contextul proiectului politicii fiscale pentru anul 2027, prin care se propune aplicarea cotei TVA de 0% pentru primii 100 kWh de energie electrică consumați lunar și a cotei TVA de 20% pentru consumul care depășește acest plafon, **consider oportună examinarea situației consumatorilor casnici din locuințele neconectate la rețeaua de gaze naturale.** În municipiul Chișinău există blocuri locative construite în perioada anilor 1960-1980 pentru care, conform soluțiilor de proiectare aplicate la acea dată, nu a fost prevăzută gazificarea (de exemplu, blocul locativ din șos. Hîncești nr. 60/1 cu 108 apartamente). În aceste imobile, prepararea hranei se realizează exclusiv prin utilizarea energiei electrice, ceea ce determină, în mod obiectiv, un consum mai ridicat comparativ cu gospodăriile care utilizează gaze naturale pentru aceleași necesități. În aceste condiții, depășirea pragului de 100 kWh pe lună nu reprezintă un consum excesiv, ci un consum de bază, în concordanță cu obiectivul declarat al reformei de a proteja consumul esențial al populației („protejăm consumul de bază ” -	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.** Totodată, este de menționat că Guvernul va asigura susținerea populației vulnerabile prin acordarea ajutoarelor pe perioada rece a anului

			https://www.mf.gov.md/ro/content/mai-pu%C8%9Bine-taxe-pe-munc%C4%83-mai-mult%C4%83-stimulare-investi%C8%9Biilor-mai-ferm-pe-vicii-mai-corect-pe). Totodată, gospodăriile din blocurile neconectate la rețeaua de gaze naturale nu beneficiază de facilitatea fiscală menținută pentru primii 150 m³ de gaze naturale consumați lunar. În consecință, aplicarea aceluiași plafon de 100 kWh tuturor consumatorilor casnici, indiferent de sursa energetică utilizată pentru necesitățile de bază, generează un tratament fiscal inechitabil între gospodăriile gazificate și cele negazificate. **În acest context, se solicită examinarea oportunității instituirii unui regim special sau a stabilirii unui plafon majorat, comparativ cu plafonul general de 100 kWh/lună, pentru punctele de consum casnic neconectate la rețeaua de gaze naturale, în care energia electrică este utilizată pentru prepararea hranei.** Consider că asemenea abordare ar contribui la respectarea principiului echității fiscale și ar asigura o aplicare mai uniformă a obiectivului de protejare a consumului de bază pentru toate categoriile.	
		Dorin Solcan	În contextul anunțului cu privire la Politica bugetar-fiscală pentru anul 2027, cu privire la aplicarea TVA la energia electrică peste 100 kw consumați. Aș dori să știu dăcă cunoașteți despre existența în Chișinău și cel puțin în Bălți a caselor care nu au conectare la gaze naturale conform proiectului și care respectiv folosesc doar energiei electrică pentru toate necesitățile curente, pregătire mîncare, etc. țin să	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			menționez, că este vorba de o casă cu 160 apartamente, și casa vecină, str. Romană 2/2 este cu aceeași situație. În aceste case, consumul de energie variază de la 200 kw și mai mult. Personal am consum de la 230 la 370 kw pe lună, cu 3 membri de familie, în funcție de anotimp (Premier Energy NLC 2041881). Ceva ani în urmă noi aveam preț redus la energie față de casele gazificate. Credeți corectă situația ca noi să achităm TVA pentru necesități esențiale?	
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Grozov Irina**	Se propune identificarea blocurilor locative și a gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de gaze naturale și, pentru acestea, ajustarea plafonului de consum de energie electrică pentru care se aplică cota TVA de 0%. Măsura ar trebui să țină cont de faptul că gospodăriile fără acces la gaz utilizează energia electrică într-o măsură mai mare, inclusiv pentru prepararea hranei. Prin urmare, plafonul actual de 100 kWh nu reflectă în mod corespunzător necesitățile reale de consum ale acestor gospodării. În acest sens, ar fi oportună majorarea plafonului de 100 kWh pentru gospodăriile neconectate la rețeaua de gaze, astfel încât acestea să beneficieze de un plafon adaptat specificului consumului lor. Pentru consumul care depășește plafonul ajustat, să se aplice în continuare cota standard de TVA de 20%.	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare	**CNSM**	La pct. 31.1. referitor la art. 104 din Codul fiscal, la redacția propusă pentru lit. b) pentru a intra în vigoare la 1 aprilie 2027, considerăm că limita de 100 kWh care vor fi scutite de TVA este prea redusă și propunem să fie majorată la 150 kWh, pentru a nu crea presiune pentru păturile defavorizate	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

	aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.		ale populației (familii cu mulți copii, locuințe care utilizează energia electrică ca sursă de bază pentru necesitățile casnice ș.a.)	
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Farama Ludmila**	Se propune revizuirea prevederii potrivit căreia scutirea de TVA se aplică la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, în sensul instituirii unei **excepții** pentru energia electrică utilizată de gospodăriile casnice în calitate de **sursă principală de încălzire** a locuinței, în cazul imobilelor care nu sunt conectate la rețeaua de gaze naturale. Limitarea facilității fiscale la 100 kWh/lună nu ține cont de destinația efectivă a energiei electrice și poate genera un **tratament inechitabil** pentru consumatorii care utilizează energia electrică nu pentru consumul casnic obișnuit, ci pentru asigurarea necesităților **esențiale** de încălzire a locuinței. În cazul unui apartament conectat la rețeaua de gaze naturale, energia electrică este utilizată, de regulă, pentru iluminat și funcționarea aparatelor electrocasnice, în timp ce încălzirea este asigurată printr-o altă sursă de energie. În schimb, în cazul unui bloc de locuințe care nu este conectat la rețeaua de gaze naturale, locatarii nu dispun de această alternativă. Dacă imobilul este proiectat și echipat pentru încălzire electrică, consumul de energie electrică aferent încălzirii devine o necesitate obiectivă și indispensabilă, nu un consum opțional sau excesiv. Prin urmare, aplicarea uniformă a plafonului de 100 kWh/lună creează o diferență de tratament între gospodării aflate în situații obiectiv diferite. Pentru un consumator care încălzește	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			locuința cu gaze naturale, depășirea pragului de 100 kWh poate reflecta un consum casnic suplimentar, în timp ce pentru un consumator care nu are acces la rețeaua de gaze naturale, aceeași depășire poate fi determinată în principal de încălzirea locuinței. Problema este cu atât mai relevantă pentru locuințele din blocuri de apartamente, unde alegerea sursei de încălzire nu aparține în mod individual proprietarului. Un proprietar al unui apartament dintr-un bloc neconectat la rețeaua de gaze naturale nu poate decide unilateral să treacă la încălzirea cu gaz, deoarece conectarea ține de infrastructura și caracteristicile tehnice ale imobilului, de rețelele disponibile și, după caz, de soluția de încălzire prevăzută pentru întreaga clădire. Această situație trebuie analizată și prin prisma celor mai recente date oficiale disponibile. Potrivit rezultatelor finale ale Recensământului Populației și Locuințelor 2024, publicate de Biroul Național de Statistică în iunie 2026, în Republica Moldova **9,2 mii de locuințe utilizau energia electrică drept principală sursă de energie pentru încălzire**. Dintre acestea, 2,2 mii utilizau un sistem termic propriu electric, iar alte 7,0 mii utilizau alte instalații de încălzire alimentate cu energie electrică. Totodată, în țară existau 340,9 mii de locuințe ocupate situate în blocuri de apartamente. Aceste date demonstrează că energia electrică este utilizată în mod real ca sursă principală de încălzire de către o categorie distinctă de consumatori și că această categorie nu poate fi tratată identic cu gospodăriile care folosesc electricitatea exclusiv pentru consumul casnic obișnuit.	

			Mai mult, o limită de 100 kWh pe lună este deosebit de problematică în perioada rece a anului. Consumul necesar pentru încălzirea unui apartament depășește cu mult acest prag, astfel încât, în cazul acestor consumatori, aplicarea TVA pentru consumul care depășește 100 kWh va avea efectul unei majorări fiscale asupra unei necesități fundamentale — încălzirea locuinței. Prin urmare, considerăm necesară instituirea unei **excepții** exprese de la plafonul de 100 kWh/lună pentru energia electrică utilizată în scopul încălzirii locuințelor situate în imobile neconectate la rețeaua de gaze naturale. Nu se solicită o facilitate fiscală pentru consumul mare de energie electrică în general, ci menținerea scutirii pentru consumul care rezultă dintr-o necesitate obiectivă — încălzirea locuinței — atunci când consumatorul nu are acces la alternativa gazului natural. Pentru o gospodărie care nu este conectată la rețeaua de gaze naturale și nu dispune de o alternativă de încălzire, energia electrică reprezintă o necesitate de bază pentru asigurarea condițiilor normale de trai, iar nu un consum suplimentar sau unul asociat unui nivel mai ridicat de confort.	
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Cupcea Igor**	- **Argumente privind discriminarea fiscală a prosumatorilor cu pompe de căldură** Mecanismul actual creează un deficit generat artificial de TVA: în cadrul Facturării Nete, prosumatorul persoană fizică injectează în rețea surplusul de energie din timpul verii la preț net (fără TVA, nefiind plătitor de TVA). În perioada rece a anului, când pompa de căldură consumă din rețea	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			energia acumulată sub formă de credit financiar, prosumatorul va fi taxat cu 20% TVA pentru tot ce depășește 100Kwh/lună. Deprecierea creditului solar: Deși bilanțul fizic de Kwh este echilibrat pe parcursul anului, creditul valoric acumulat de prosumator se va epuiza mult mai rapid din cauza taxei de 20% aplicată la retragere. Prosumatorul ajunge să plătească TVA din buzunar pentru propria energie produsă și stocată temporar în rețea. Incoerența cu politicile de decarbonizare: un prag de 100 kwh/lună este total nerealist pentru o gospodărie care își asigură încălzirea prin pompă de căldură. Măsura descurajează direct renunțarea la combustibilii fosili. - **Precedentul regional și soluția tehnică: Practica din Romania** Experiența statelor vecine demonstrează că această problemă are o rezolvare tehnică și legală simplă, care protejează prosumatorii casnici fără a distorsiona bugetul de stat. Modelul Romaniei (Reglementat de ANRE și Codul fiscal Ro): În Romania, compensarea financiară a prosumatorilor casnici se face la nivelul facturii finale de consum. Furnizorul scade valoarea energiei injectate de prosumator direct din baza de impozitare a facturii de consum. Aplicarea TVA doar la soldul net: Daca un prosumator consuma 1000 kwh iarna cu o pompă de căldură, dar are un credit solar din vară ce acoperă această valoare, TVA de 19% se aplică doar la eventuala diferență rămasă de plată. Dacă consumul este acoperit	

			integral de creditul solar, factura finală de plată este zero. Echitate administrativă: Deși furnizorul preia energia de la persoana fizică fără TVA, sistemul de decontare din Romania nu obligă cetățeanul să acopere TVA pentru propria energie retrasă din rețea. - **Solicitări/Propuneri de amandare:** 1. **Preluarea modelului de compensare la soldul net (stil România)**: Modificarea Codului fiscal astfel încât cota de 20% TVA să se aplice exclusiv pe diferența bănească/volumetrică rămasă de plată după scăderea creditului energetic/financiar adunat de prosumator din propria generare regenerabilă. 2. **Exceptarea de la TVA a energiei retrase din creditul solar:** Clarificarea expresă în Codul fiscal a faptului că energia electrică consumată din rețea în limita energiei verzi injectare anterior de prosumator persoană fizică este scutit de TVA (sau se aplică cota 0% TVA).	
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Guila Andrei**	Vă adresez această scrisoare în legătură cu proiectul Politicii Fiscale pentru anul 2027, mai exact privind propunerea de a limita scutirea de TVA (cota 0%) la un plafon de doar 100 kWh/lună pentru energia electrică și aplicarea cotei de 20% TVA pentru ce depășește acest volum. Doresc să vă aduc la cunoștință situația nedreaptă în care se află gospodăriile care au făcut eforturi să își asigure independența energetică. În urma crizei gazelor naturale din 2022, familia noastră a decis să investească masiv în sisteme de încălzire alternative (pompe de căldură).	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			Deși locuința noastră este racordată la rețeaua de gaze, ne-am dezis din punct de vedere tehnic de utilizarea acestora, trecând exclusiv pe energie electrică pentru a reduce dependența de importurile de gaz. În acest nou context, consumul nostru mediu lunar este de 1.003 kWh (conform istoricului de consum emis de furnizor, pe care îl anexez la prezenta solicitare). Vârfurile de consum din sezonul rece, precum 2.023 kWh în luna ianuarie sau 2.812 kWh în luna martie, demonstrează clar că această energie este utilizată strict pentru funcționarea pompelor de căldură și supraviețuirea pe timp de iarnă. Plafonul propus de 100 kWh acoperă abia o zecime din necesarul real al unei astfel de locuințe, lăsând o cantitate enormă de energie vitală să fie impozitată cu 20% TVA. Pentru familia noastră, formată din doi maturi și trei copii, energia electrică a devenit unica sursă de utilități. Absolut totul – de la încălzirea locuinței cu pompe de căldură și asigurarea apei calde, până la pregătirea zilnică a hranei – se realizează exclusiv pe bază de curent electric. Un plafon de 100 kWh lunar pentru o familie de cinci persoane complet dependentă electric nu este o măsură de eficiență, ci o povară fiscală imposibil de evitat. Practic, prin această nouă politică fiscală ni se oferă o surpriză extrem de neplăcută: statul ne penalizează exact pentru faptul că am investit în tehnologii eficiente energetic (pompe de căldură) și am renunțat la consumul de gaze naturale, o direcție care teoretic era încurajată. Această măsură creează o discrepanță majoră și o povară financiară	

			disproporționată pentru cetățenii aflați în situația noastră, impozitând agresiv un consum de primă necesitate, nu un lux sau o risipă. Vă solicit respectuos reevaluarea acestei reglementări și introducerea unei abordări diferențiate — fie prin majorarea considerabilă a plafonului neimpozitabil, fie prin aplicarea unei cote reduse de TVA pentru gospodăriile care utilizează energia electrică drept sursă principală de încălzire (pompe de căldură / centrale electrice).	
	La articolul 104: litera b) va avea următorul cuprins: „b) la livrarea energiei electrice în limita a 100 kWh lunar pentru fiecare punct de consum, precum și la livrarea energiei termice, a apei calde și la prestarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare aferente bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea.	**Grigoraș Veaceslav**	Subsemnatul Grigoraș Veaceslav, în calitate de consumator casnic şi locatar al unui bloc locativ neconectat la rețeaua de gaze naturale din municipiul Chișinău, vă adresez prezenta propunere în cadrul consultării publice privind politica fiscală pentru anul 2027. Potrivit propunerilor prezentate de Ministerul Finanțelor, începând cu 1 aprilie 2027 se prevede aplicarea cotei TVA de 0% pentru primii 100 kWh de energie electrică consumați lunar, iar consumul care depăşeşte acest plafon urmează să fie impozitat cu cota de 20%. Pentru gazele naturale este prevăzut un plafon de 150 m³/lună, cu aplicarea cotei de 8%, iar pentru consumul care depăşeşte plafonul - cota de 20%. Consider că aplicarea unui plafon uniform de 100 kWh pentru toate gospodăriile nu ține suficient cont de situația obiectiv diferită a locuințelor din blocurile care nu sunt conectate la rețeaua de gaže naturale. În asemenea blocuri, energia electrică reprezintă nu numai sursa pentru iluminat şi funcționarea aparatelor electrocasnice, ci şi principala sursă energetică pentru prepararea hranei. Plitele și cuptoarele	**A se vedea argumentele de mai sus, aferente subiectului respectiv.**

			electrice, precum și alte aparate necesare gospodăriei generează un consum care nu poate fi substituit prin utilizarea gazului, deoarece o asemenea alternativă nu există. În schimb, locatarii blocurilor conectate la rețeaua de gaze naturale au posibilitatea de a utiliza gazul pentru prepararea hranei și, prin urmare, au o posibilitate suplimentară de substituire a consumului de energie electrică. În aceste condiții, consider că un plafon de numai 100 kWh nu reflectă în mod corespunzător necesitățile energetice de bază ale gospodăriilor din blocurile fără gaze naturale și poate conduce la un tratament dezavantajos pentru această categorie de consumatori. În acest context, vă solicit respectuos: 1. Să examinați posibilitatea stabilirii, începând cu 1 aprilie 2027, a unui plafon distinct de cel puțin 250 kWh/lună pentru aplicarea cotei TVA de 0% la energia electrică consumată în locuințele situate în blocuri locative neconectate la rețeaua de gaze naturale; 2. În cazul în care plafonul de 250 kWh/lună nu poate fi acceptat, să fie examinată stabilirea acestuia la minimum 200 kWh/lună; 3. Criteriul de aplicare a plafonului diferențiat să fie unul obiectiv și verificabil, respectiv apartamentul să fie situat într-un bloc locativ care nu este conectat la rețeaua de gaze naturale. Consider că această măsură ar reprezenta nu un privilegiu pentru o anumită categorie de consumatori, ci o modalitate de a ține cont de diferențele reale dintre gospodăriile care dispun de surse energetice alternative și cele care sunt practic dependente de energia electrică pentru necesitățile casnice de bază. Rog respectuos să examinați această propunere și să țineți	

			cont de ea la definitivarea proiectului politicii fiscale pentru anul 2027. Totodată, în cazul în care considerați necesar, sunt dispus să particip la consultări suplimentare privind situația blocurilor locative neconectate la rețeaua de gaze naturale.	
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere b) energia electrică, energia termică, apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea;	A adauga în alin. b) al **Articolul 104** b) …… serviciile comunale acordate populației salubrizarea	**S.R.L. „CON-FIRMO”**	Tariful pentru acest serviciu va fi semnificativ mai mic, întrucât, în prezent, costurile aferente prestării serviciului includ și valoarea T.V.A. – care nu este deductibil – pentru achiziția de materiale și servicii de bază (combustibil, piese auto și servicii de reparații auto). Pentru a reduce povara asupra populației, este necesară alinierea regimului aplicabil la condițiile valabile pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare destinate locuințelor, precum și pentru serviciile comunale acordate populației salubrizarea.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Actualmente, serviciile de salubrizare prestate populației beneficiază de scutirea de TVA fără drept de deducere, în conformitate cu prevederile art. 103 alin. (1) pct. 16) din Codul fiscal. Aplicarea regimului respectiv urmărește, în principal, menținerea unui nivel accesibil al tarifelor pentru populație, având în vedere caracterul esențial al serviciilor de salubrizare și impactul direct al acestora asupra gospodăriilor. În acest context, instituirea scutirii de TVA cu drept de deducere nu este considerată oportună la etapa actuală, întrucât modificarea regimului fiscal ar putea genera efecte asupra costului efectiv al serviciilor și asupra echilibrului financiar al operatorilor din domeniu. Aplicarea scutirii cu drept de deducere ar permite operatorilor să deducă TVA aferentă bunurilor și serviciilor procurate pentru desfășurarea activității, ceea ce, în principiu, ar reduce costurile fiscale aferente activității acestora. Totuși, beneficiul respectiv nu se transferă în mod automat și integral către consumatorul final, în special în condițiile în care tarifele pentru serviciile de salubrizare sunt stabilite și reglementate potrivit cadrului normativ aplicabil. În consecință, modificarea regimului de TVA nu oferă garanția diminuării tarifelor achitate de populație.

Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere		**Ministerul Energiei**	Totodată, se propune completarea punctului 31 din proiect cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „31.2. articolul 104 se completează cu litera c²) cu următorul conținut: „c²) importul și/sau livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a acumulatoarelor electrice de la pozițiile tarifare 8507 20 200, 8507 30 200, 8507 30 800 și 8507 50 000 destinate utilizării în instalațiile de stocare a energiei electrice produse din surse regenerabile.” Instituirea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru importul și/sau livrarea acumulatoarelor electrice destinate instalațiilor de stocare a energiei electrice va contribui la reducerea costurilor investiționale și la stimularea dezvoltării capacităților de stocare. Măsura va facilita integrarea în sistemul electroenergetic a capacităților în creștere de producere a energiei electrice din surse regenerabile, va contribui la echilibrarea sistemului electroenergetic și la consolidarea securității energetice a Republicii Moldova. Astfel, aplicarea scutirii cu drept de deducere va diminua necesarul de capital circulant al investitorilor și va îmbunătăți condițiile de realizare a proiectelor de stocare a energiei electrice	**<u>Nu se acceptă.</u>** Obiectivul principal al Ministerului Finanțelor în partea ce ține de legislația fiscală și vamala este uniformizarea cotelor TVA precum și eliminarea scutirilor, în contextul asigurării sustenabilității bugetare. Totodată, în vederea finanțării proiectelor de importanță națională cum ar fi inclusiv și sectorul energetic, abordarea este ca aceasta urmează a fi efectuată prin alte instrumente decât cele de natură fiscală, cum ar fi prin acordarea de subvenții sau altor instrumente de finanțare. Astfel, nu se acceptă extinderea facilităților fiscale și vamale, ci dimpotrivă proiectul de lege privind politica fiscală și vamală are drept scop revizuirea acestora. Concomitent, este de menționat că în vederea facilitării importului de acumularea electrice, prin Legea nr.112/2026 a fost instituit mecanismul de restituirea sumei TVA aferente investițiilor în surse de energie regenerabilă cu soluții de stocare. Astfel, agenții economici urmează sa aplice prevederile legale deja existente aferente importului și procurării acumulatoarelor electrice.
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere f) mărfurile, serviciile livrate în zona economică liberă din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate din zona economică liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate în zona economică liberă din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum și cele		**Grando Invest Trading**	**1. Problema identificată** În prezent, Codul fiscal al Republicii Moldova (art. 104, lit. i)) exclude în mod explicit serviciile de transport de la scutirea de TVA aplicabilă livrărilor în Portul Internațional Liber Giurgiulești (PILG). Această excepție generează un dezavantaj competitiv real pentru exportatorii moldoveni. Concret, atunci când o companie exportă mărfuri prin PILG, transportatorul terestru care efectuează	**Nu se acceptă**, excluderea textului care instituie excepția pentru serviciile de transport. Menținerea regimului actual este justificată prin necesitatea de a delimita facilitățile fiscale aferente Portului Internațional Liber Giurgiulești de operațiunile economice realizate pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova. Serviciul de transport efectuat de la un punct situat pe teritoriul vamal național până la

livrate de către rezidenţii diferitelor zone economice libere ale Republicii Moldova unul altuia, cu excepţia serviciilor de transport şi a energiei electrice de echilibrare, livrate în zona economică liberă din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi cele livrate de către rezidenţii diferitelor zone economice libere ale Republicii Moldova unul altuia; f[1]) mărfurile livrate de către rezidentul unei zone economice libere a Republicii Moldova unui nerezident al Republicii Moldova, dacă marfa este predată în scopul prelucrării unui rezident al altei zone economice libere a Republicii Moldova, indicat de cumpărătorul/beneficiarul nerezident; i) mărfurile şi serviciile livrate în Portul Internaţional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internaţional Liber Mărculeşti din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, cele livrate din Portul Internaţional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internaţional Liber Mărculeşti în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, cele livrate în Portul Internaţional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internaţional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum și cele livrate de către rezidenţii diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internaţional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internaţional Liber Mărculeşti unul altuia, cu excepţia serviciilor de transport livrate în Portul Internaţional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul			traseul dinspre restul teritoriului vamal al Republicii Moldova către port este obligat să emită factura cu TVA în cotă de 20%. Exportatorul achită această taxă și ulterior solicită rambursarea de la Serviciul Fiscal de Stat (SFS). Această procedură creează un blocaj de lichiditate temporar — banii sunt imobilizați în TVA nerecuperat pe durata procesării cererii de rambursare, care poate dura săptămâni sau luni. **2. Impactul economic al problemei** Impactul excepției fiscale din art. 104 lit. i) Codul Fiscal diferă în funcție de termenii comerciali (Incoterms) convenți între exportatorul moldovean și cumpărătorul extern. Se identifică două scenarii distincte cu efecte economice negative **2.1. Scenariul FOB — exportatorul suportă transportul** Atunci când marfa este vândută în termeni FOB (Free On Board), exportatorul rezident fiscal al Republicii Moldova angajează transportatorul și achită factura cu TVA 20%. Deși exportatorul poate solicita rambursarea TVA de la Serviciul Fiscal de Stat, această procedură generează un blocaj de lichiditate **2.2. Scenariul EXW/FCA — cumpărătorul nerezident suportă transportul** Atunci când marfa este vândută în termeni EXW (Ex Works) sau FCA (Free Carrier), cumpărătorul nerezident fiscal al Republicii Moldova este cel care angajează și	PILG reprezintă, din punct de vedere economic, un serviciu prestat pe teritoriul Republicii Moldova, iar acordarea scutirii exclusiv în funcție de destinația transportului ar extinde facilitatea fiscală dincolo de operațiunile desfășurate nemijlocit în regimul zonei libere. Eliminarea excepției ar crea, de asemenea, o diferențiere nejustificată între serviciile de transport în funcție de destinație. Astfel, același transportator ar aplica regimuri TVA diferite pentru servicii similare, în funcție de faptul că transportul este efectuat către PILG sau către un alt punct de pe teritoriul Republicii Moldova. Argumentul privind blocarea temporară a mijloacelor financiare nu este, în sine, suficient pentru instituirea unei scutiri. În cazul exportatorilor înregistrați în scopuri de TVA, taxa aferentă serviciilor de transport constituie, în condițiile legislației fiscale, TVA deductibilă, iar pentru contribuabilii eligibili există mecanisme de restituire a TVA. Prin urmare, problema fluxului de numerar trebuie abordată prin accelerarea și simplificarea procedurilor de restituire a TVA, și nu prin extinderea sferei scutirilor. În ceea ce privește situația cumpărătorului nerezident în tranzacțiile EXW/FCA, faptul că acesta nu poate recupera TVA în Republica Moldova nu constituie un argument suficient pentru scutirea serviciului prestat de transportator. Regimul TVA trebuie stabilit în funcție de natura și locul prestării serviciului, iar nu în funcție de capacitatea beneficiarului nerezident de a recupera taxa.

Internaţional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi a celor livrate de către rezidenţii diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internaţional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internaţional Liber Mărculeşti unul altuia.			plătește transportatorul moldovean. În acest caz impactul este și mai grav Cumpărătorul nerezident primește invoice/factură fiscală (cu TVA 20% de facto inclus) pentru transportul spre PILG, însă nefiind înregistrat ca plătitor de TVA în Republica Moldova, nu are nicio cale legală de a recupera acest TVA de la SFS.. TVA-ul devine un cost definitiv și irecuperabil al tranzacției. Totodată transportatorul va achita cota TVA din invoice/factura fiscală deoarece sunt servicii prestate pe teritoriul Moldovei și confrom art.104, nu sunt scutitede TVA serviciile de transport în PILG. În practica comercială internațională, cumpărătorul nerezident va internaliza acest cost suplimentar în negocierea prețului de achiziție al mărfii, solicitând o reducere de preț corespunzătoare. Efectul final: exportatorul moldovean suportă indirect costul TVA irecuperabil al cumpărătorului, prin acceptarea unui preț de vânzare mai mic. În ambele scenarii, excepția fiscală din art. 104 lit. i) Codul Fiscal produce un dezavantaj competitiv real și măsurabil pentru exportatorii moldoveni care utilizează PILG. Spre deosebire de PILG, exportatorii care utilizează portul Constanța (România) sau alte puncte de ieșire nu suportă această povară, ceea ce dezavantajează direct utilizarea infrastructurii naționale de export. **3. Temeiul legal și propunerea de modificare** **3.1. Istoricul legislativ și situația juridică actuală**	Totodată, eliminarea excepției ar avea impact asupra veniturilor bugetare, prin extinderea unei scutiri asupra unui spectru mai larg de servicii de transport, fără ca textul propunerii să prezinte o estimare a pierderilor bugetare sau o analiză cost-beneficiu. Prin urmare, nu se susține modificarea art. 104 lit. i), iar eventualele probleme privind imobilizarea temporară a TVA pentru exportatori urmează a fi soluționate prin perfecționarea mecanismului de restituire a TVA, inclusiv prin extinderea procedurilor simplificate pentru contribuabilii cu istoric fiscal conform și operațiuni de export documentate electronic.

			Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 71 din 12 aprilie 2015 (publicată în Monitorul Oficial nr. 102-104 din 28 aprilie 2015, art. 170), articolul 104 din Codul Fiscal nu conținea nicio excepție pentru serviciile de transport livrate în zonele economice libere sau în PILG. Versiunile în vigoare în 2013 și 2014 prevedeau scutire integrală la litera f), fără nicio distincție între tipul de serviciu: **Art. 104 lit. f) CF (redacția în vigoare până în 2015):** *„f) mărfurile, serviciile livrate în zona economică liberă din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate din zona economică liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate în zona economică liberă din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi cele livrate de către rezidenții diferitelor zone economice libere ale Republicii Moldova unul altuia;”* Prin Legea nr. 71/2015, această normă a fost restructurată și completată pentru a include explicit PILG și Aeroportul Internațional Liber Mărculești — însă simultan a fost introdusă excepția pentru serviciile de transport, transformând o scutire integrală într-una parțială. Redacția actuală, în vigoare din 2015 și nemodificată timp de peste 10 ani, prevede la litera i): **Art. 104 lit. i) Codul Fiscal (redacția în vigoare din 2015):** *„i) mărfurile şi serviciile livrate în Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber Mărculeşti din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, cele livrate din Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber*	

			Mărculeşti în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, cele livrate în Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi cele livrate de către rezidenții diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internațional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internațional Liber Mărculeşti unul altuia, CU EXCEPȚIA serviciilor de transport livrate în Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi a celor livrate de către rezidenții diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internațional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internațional Liber Mărculeşti unul altuia." Excepția introdusă prin Legea nr. 71/2015 nu a fost însoțită de o expunere de motive care să justifice tratamentul fiscal diferențiat al serviciilor de transport față de celelalte servicii livrate în PILG. Această excepție a rămas nemodificată timp de peste 10 ani, perpetuând un dezavantaj competitiv sistemic pentru exportatorii moldoveni. **3.2. Modificarea propusă** Se propune o intervenție legislativă chirurgicală, limitată exclusiv la eliminarea textului care instituie excepția pentru serviciile de transport, fără a modifica restul structurii articolului 104 litera i). Această abordare restaurează regimul fiscal în vigoare anterior anului 2015.	

			Precizare terminologică: prin "restul teritoriului vamal al Republicii Moldova" se înțelege teritoriul vamal național cu excepția PILG, Aeroportului Internațional Liber Mărculești și a zonelor economice libere — adică teritoriul vamal comun (Chișinău, raioane și orice altă localitate care nu are statut de zonă liberă). Transportul efectuat de pe acest teritoriu comun către PILG este tocmai operațiunea vizată de excepția actuală și care ar urma să fie scutită prin prezentul amendament. **Textul care se propune a fi exclus din art. 104 lit. i) CF:** ***„cu excepția serviciilor de transport livrate în Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi a celor livrate de către rezidenții diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internațional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internațional Liber Mărculeşti unul altuia”*** **Formularea amendamentului:** ***La articolul 104 litera i), textul „cu excepția serviciilor de transport livrate în Portul Internațional Liber Giurgiuleşti şi Aeroportul Internațional Liber Mărculeşti din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum şi a celor livrate de către rezidenții diferitor zone economice libere ale Republicii Moldova, Portului Internațional Liber Giurgiuleşti, Aeroportului Internațional Liber Mărculeşti unul altuia” se exclude.***	

Articolul 117. Factura fiscală	Articolul 117 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul serviciilor privind tariful de gestionare, administratorul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA) instituit conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile este în drept să emită factura fiscală (autofactură), în numele și în contul comerciantului, conform Hotărârii Guvernului nr.379/2025 cu privire la stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, în baza informațiilor administratorului SDA.”.	**Contabil News**	Nu e clar scopul introducerii autofacturii încît sînt implicate concomitent proceduri de transmitere servicii și transmitere bunuri fără transmiterea dreptului de proprietate. Nu există posibilitatea de verificarea volumului de deșeuri valorificat, ce duce la înbirocratizarea procedurii	**Nota.** Introducerea mecanismului de autofacturare pentru serviciile prestate în cadrul Sistemului de Depozit pentru Ambalaje este necesară pentru asigurarea documentării fiscale corecte, uniforme și eficiente a operațiunilor generate de procesul de returnare și gestionare a ambalajelor. Totodată, mecanismul de autofacturare va contribui la evitarea dificultăților practice ce ar putea apărea în cazul obligării fiecărui comerciant să emită individual facturi pentru un număr mare de operațiuni determinate pe baza informațiilor gestionate centralizat de Administratorul SDA. Astfel, măsura este determinată de specificul funcționării sistemului și urmărește simplificarea procedurilor administrative, asigurarea trasabilității operațiunilor și facilitarea administrării corecte a TVA.
Articolul 117[1]. Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale		**CCI**	Completarea art. 117[1] din Codul fiscal în vederea reglementării emiterii facturilor fiscale pentru avansuri, inclusiv în cazul certificatelor-cadou/voucherelor, pentru eliminarea incertitudinilor privind deducerea cheltuielilor și TVA;	**Nu se acceptă.** Instituirea unei obligații generale de emitere a facturii fiscale la momentul încasării avansurilor, inclusiv pentru certificate-cadou și vouchere, ar conduce la creșterea sarcinii administrative pentru contribuabili, fără a rezulta în mod automat un beneficiu suplimentar în materie de control fiscal sau de colectare a TVA. Certificatele-cadou și voucherele au, în funcție de natura lor, un caracter particular, întrucât încasarea contravalorii acestora nu presupune în toate cazurile realizarea unei livrări de bunuri sau prestarea unui serviciu determinat. La momentul emiterii sau comercializării certificatului nu este întotdeauna cunoscut bunul sau serviciul care va fi procurat, cota TVA aplicabilă ori chiar dacă certificatul va fi utilizat integral. Emiterea unei

				facturi fiscale în această etapă poate genera dificultăți privind momentul exigibilității TVA, determinarea bazei impozabile și identificarea cotei de TVA aplicabile. În cazul voucherelor cu utilizare multiplă, obligația de facturare la momentul încasării avansului poate conduce inclusiv la dublarea sau corectarea documentării fiscale atunci când voucherul este ulterior utilizat pentru procurarea efectivă a bunurilor sau serviciilor. Totodată, legislația fiscală și mecanismele electronice existente permit documentarea operațiunilor economice și justificarea cheltuielilor și a dreptului de deducere prin documente primare și facturi fiscale aferente livrării efective, astfel încât incertitudinile invocate pot fi soluționate prin clarificarea regulilor aplicabile, fără instituirea unei obligații suplimentare pentru fiecare operațiune de încasare a unui avans. În plus, în cazul certificatelor-cadou/voucherelor, o eventuală reglementare ar trebui să țină cont de diferența dintre voucherul cu utilizare unică și cel cu utilizare multiplă, întrucât tratamentul fiscal al acestora diferă în funcție de momentul la care sunt cunoscute bunurile/serviciile și TVA aferentă.
	Titlul III se completează cu capitolul 10 cu următorul cuprins: „**Capitolul 10** **Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate** Articolul **118[3]**. Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate	**MDED**	La pct.34, art.118[3]: - alin. (3) se propune în următoarea redacție: *„(3) Prezentul regim special se aplică de către subiectul impozabil nestabilit în Republica Moldova care efectuează sau facilitează vânzări la distanță de mărfuri importate prin intermediul unui intermediar înregistrat în Republica Moldova. Prin derogare de la prima teză, subiectul impozabil*	**<u>Nu se acceptă.</u>** Referitor la regularizarea în cazul refuzului sau returnării mărfurilor asupra TVA declarate/achitate este de menționat că, intermediarul, prin prisma alin.(13), care utilizează prezentul regim special trebuie să achite TVA, aferent mărfurilor supuse vămuirii, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul

	(1) În sensul prezentului articol vânzarea la distanță de mărfuri importate înseamnă plasarea în liberă circulație și livrarea de mărfuri expediate sau transportate de furnizor sau în contul acestuia, inclusiv în cazul în care furnizorul intervine în mod indirect în transportul sau expedierea mărfurilor, către persoanele fizice din Republica Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător. Vânzarea la distanță de mărfuri importate acoperă numai mărfurile, cu excepția produselor care fac obiectul accizelor, în trimitere poștală cu o valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro per trimitere (colet). (2) În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții: 1) subiect impozabil nestabilit în Republica Moldova (în continuare - „subiect impozabil") semnifică nerezidenții ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, care prin utilizarea unei platforme electronice, efectuează sau facilitează vânzarea la distanță de mărfuri, cu valoare intrinsecă care nu depășește 150 euro, către persoanele fizice din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător (B2C); 2) intermediar înseamnă o persoană înregistrată în Republica Moldova și desemnată de subiectul impozabil, care este obligată la calcularea și plata TVA și trebuie să respecte obligațiile prevăzute de prezentul regim special în numele și în contul subiectului impozabil.		*poate utiliza regimul direct, prin înregistrare electronică la Serviciul Fiscal de Stat, dacă este stabilit într-un stat cu care Republica Moldova are în vigoare un tratat internațional ce asigură schimbul de informații în materie fiscală și asistența la recuperarea creanțelor fiscale."* - alin. (4) se propune în următoarea redacție: *„(4) Subiectul impozabil nu poate desemna mai mult de un intermediar în același timp."* Se propune completarea regimului special cu prevederi exprese privind efectele nelivrării, refuzului sau returnării mărfurilor asupra TVA declarate/achitate și, după caz, asupra garanției constituite de intermediar, inclusiv prin indicarea modalității și termenului de regularizare, precum și a documentelor justificative necesare. În cazul în care autorul va considera suficiente regulile generale de ajustare a obligației TVA, proiectul urmează cel puțin să asigure o trimitere clară la normele aplicabile, pentru a exclude interpretările neuniforme în administrarea noului regim. Soluțiile propuse urmăresc reducerea costurilor de conformare și asigurarea unei administrări previzibile a regimului special, fără diminuarea capacității autorităților de a verifica și recupera obligațiile fiscale. Posibilitatea utilizării directe a regimului urmează să fie limitată la situațiile în care există instrumente juridice suficiente de cooperare fiscală, iar desemnarea unui singur intermediar permite identificarea neechivocă a persoanei responsabile de executarea obligațiilor aferente regimului. Având în vedere că Nota de fundamentare indică expres	Republicii Moldova, prin depunerea unei declarații vamale, conform modului și procedurii stabilite de către Serviciul Vamal. Respectiv acesta va utiliza acest termen pentru efectuarea regularizărilor necesare. Totodată, este de menționat că deși, conceptul este preluat din practica Uniunii Europene, acesta este adaptat la necesitățile și procesele interne ale Republicii Moldova, în contextul în care aceasta nu este membră UE. În partea ce ține de completarea prevederilor alin.(3), este de menționat că schimbul de informații aferent subiectului impozabil care desfășoară activitate într-un stat cu care Republica Moldova are un tratat internațional de schimb de informații ar îngreuna procesul de administrare. Notificarea către Serviciul Fiscal de Stat pentru începerea activității în cadrul prezentului regim special nu presupune careva neclarități pentru agentul economic nestabilit pe teritoriul Republicii Moldova, dat fiind faptul că acesta depune o declarație cu un anumit spectru de informații prin intermediul mijloacelor electronice.

	(3) Prezentul regim special se aplică de către orice subiect impozabil nestabilit în Republica Moldova, care efectuează sau facilitează vânzări la distanță de mărfuri importate prin intermediul intermediarului. (4) În cadrul prezentului regim special, subiectul impozabil poate fi reprezentat de mai mulți intermediari în același timp. (5) Subiectul impozabil care utilizează prezentul regim special, prin intermediul intermediarului declară momentul în care își începe sau își încetează activitatea în cadrul prezentului regim special sau momentul în care își modifică respectiva activitate în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a utiliza prezentul regim special. Informațiile respective sunt comunicate pe cale electronică Serviciului Fiscal de Stat, în modul și conform procedurii stabilite de acesta. (6) Declarația de începere a activității, pe care intermediarul are obligația de a o depune înainte de a începe să utilizeze prezentul regim special, în numele subiectului impozabil, conține următoarele informații: a) denumirea/numele intermediarului și codul fiscal al acestuia; b) adresa poștală; c) adresa electronică; d) denumirea/numele subiectului impozabil; e) adresa poștală; f) adresa electronică și site-urile web; g) temeiul de reprezentare.		continuarea procesului de armonizare a legislației naționale în materie de TVA cu Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, la configurarea regimului special se consideră oportună valorificarea, ca reper de armonizare, a soluției prevăzute la art. 369m alin. (1) lit. (c) și alin. (2) din Directivă. Norma europeană condiționează utilizarea directă a regimului de către un operator stabilit într-un stat terț de existența unui mecanism adecvat de asistență reciprocă și nu permite desemnarea concomitentă a mai mult de unui intermediar.	
		Contabil News	Nu e clară procedura de notificare SFS (din partea intermediarului sau subiect impozabil?) Sistem de declarare (fundamente – scop final: volum de vinzări denaturate)?	**<u>Notă.</u>** Notificarea se efectuează de către intermediar în numele subiectul impozabil pe care il reprezintă.
		AIM	Comerțul electronic și trimiterile de valoare redusă AIM susține principiul asigurării unor condiții concurențiale echitabile între comercianții locali și platformele de comerț electronic din afara Republicii Moldova. Nota de fundamentare identifică în mod corect diferențele de tratament dintre comercianții locali și platformele externe și justifică introducerea noului regim prin necesitatea eliminării concurenței neloiale față de comercianții locali, extinderii bazei impozabile și apropierii legislației de acquis-ul comunitar. Din această perspectivă, introducerea unui mecanism de colectare a TVA pentru vânzările la distanță de mărfuri importate cu valoare de până la 150 euro poate contribui la eliminarea unui	**<u>Notă.</u>** Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate este conceptul și adaptat la realitățile economice și administrative din Republica Moldova. Astfel, considerăm că acesta nu genereze o povară administrativă disproporționată pentru operatorii locali implicați în livrare, dat fiind faptul că conceptul regi,ului respectiv a fost consultat cu reprezentanții operatorilor poștali, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal.

	(7) Intermediarul care utilizează prezentul regim special notifică orice modificare a informațiilor furnizate. (8) La primirea declarației de începere a activității pe care intermediarul are obligația de a o depune înainte de a începe să utilizeze prezentul regim special, Serviciul Fiscal de Stat va înregistra intermediarul cu un cod individual de înregistrare în scopuri de TVA și va comunica acest cod intermediarului respectiv prin mijloace electronice. (9) Serviciul Fiscal de Stat atribuie intermediarului un cod individual de înregistrare în scopuri de TVA, pentru aplicarea prezentului regim special, pentru fiecare subiect impozabil pentru care intermediarul este desemnat. (10) Codurile de înregistrare atribuite în temeiul alin.(8) și (9) se utilizează numai pentru prezentul regim special. Serviciul Fiscal de Stat organizează Registrul codurilor de înregistrare specială în scopuri de TVA pentru Regimul special pentru vânzarea la distanță de mărfuri importate. (11) Intermediarul este radiat din registrul prevăzut la alin.(10), în următoarele situații: 1) dacă intermediarul notifică faptul că persoana impozabilă nu mai efectuează vânzări la distanță de mărfuri; 2) dacă se poate deduce, prin alte mijloace, că activitățile impozabile de vânzare la distanță de mărfuri importate ale subiectului impozabil au încetat; 3) dacă intermediarul nu mai îndeplinește condițiile necesare		dezavantaj competitiv resimțit de întreprinderile locale. Totodată, AIM consideră necesar ca mecanismul concret să nu genereze o povară administrativă disproporționată pentru operatorii locali implicați în livrare. Obligațiile de intermediere, constituirea garanțiilor, colectarea, declararea și plata trebuie concepute astfel încât costul conformării să nu neutralizeze beneficiul urmărit prin reformă.	
		Vladislav Buzian	Regimul TVA pentru vânzările la distanță de până la 150 EUR Proiectul introduce regimul special pentru mărfurile importate în trimiteri cu valoare intrinsecă de până la 150 EUR și prevede mecanisme de declarare și plată a TVA. Pentru aplicarea art. 118^3-118^4, propun ca actele secundare/procedura să reglementeze expres corectarea TVA în cazul returului total sau parțial, anulării operațiunii ori modificării valorii după declarare, cu indicarea documentului justificativ și a modalității de ajustare. Ar fi utilă și clarificarea tratamentului comenzilor expediate în mai multe trimiteri în raport cu plafonul de 150 EUR per trimitere. Coordonarea procedurii trebuie să țină seama de faptul că taxa distinctă de 12 lei are un regim propriu, inclusiv pentru situațiile de predare și returnare a trimiterii.	**Se acceptă,** proiectul a fost completat cu prevederi care reglemntează ca TVA nu se restituie.

	pentru utilizarea prezentului regim special; 4) dacă intermediarul nu respectă, în mod repetat, normele referitoare la prezentul regim special; 5) dacă intermediarul notifică faptul că nu mai este reprezentantul respectivului subiect impozabil. (12) Intermediarul care utilizează prezentul regim special, este declarant în sensul Codului Vamal, și constituie la Serviciul Vamal o garanţie care să acopere cuantumul drepturilor de import corespunzător mărfurilor supuse vămuirii şi aflate în depozitele sau în gestiunea proprie, în modul și conform procedurii stabilite de către Serviciul Vamal. (13) Intermediarul care utilizează prezentul regim special trebuie să achite TVA, aferent mărfurilor supuse vămuirii, în termen de până la 30 de zile din momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova, prin depunerea unei declarații vamale, conform modului și procedurii stabilite de către Serviciul Vamal. (14) În vederea aplicării prevederilor prezentului articol, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal colaborează și asigură schimbul reciproc de informații.			
Articolul 119. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni:	Articolul 119 se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins: „8) Zahăr adăugat - zahăr din trestie, zahăr brun, zaharoză cristalină, zahăr invertit, dextroză, melasă, zaharuri din miere, melasă și siropuri, cum ar fi sirop de malț, sirop de fructe, sirop de malț de orez, sirop de porumb, sirop de porumb bogat în fructoză, sirop de arțar, sirop de glucoză, glucoză-	**Uniunea Producătorilor de Zahăr din Moldova**	**VI. Observație tehnică privind definirea termenului “zahăr adăugat”** Proiectul propune completarea Articolului 119 din Codul Fiscal, cu o noțiune nouă, și anume: „8) Zahăr adăugat - zahăr din trestie, zahăr brun, zaharoză cristalină, zahăr invertit, dextroză, melasă, zaharuri din miere, melasă și siropuri, cum ar fi sirop de malț, sirop de fructe, sirop de	**Se acceptă parțial.** Se consideră necesară revizuirea definiției noțiunii de „zahăr adăugat”, în vederea eliminării suprapunerilor dintre denumirile comerciale ale produselor, tipurile de zahăr și denumirile substanțelor componente și asigurării unei terminologii fiscale clare și aplicabile în practică. Totodată, nu se consideră oportună preluarea exhaustivă a categoriilor de

	fructoză, fructoză, zaharoză, glucoză, lactoză, lactoză hidrolizată, galactoză, zaharuri în nectaruri, cum ar fi nectarul de flori de cocos, nectarul de curmale, nectarul de agave, zaharuri din dulceață, adăugate ca ingrediente.”.		malț de orez, sirop de porumb, sirop de porumb bogat în fructoză, sirop de arțar, sirop de glucoză, glucoză fructoză, fructoză, zaharoză, glucoză, lactoză, lactoză hidrolizată, galactoză, zaharuri în nectaruri, cum ar fi nectarul de flori de cocos, nectarul de curmale, nectarul de agave, zaharuri din dulceață, adăugate ca ingrediente.”. Considerăm că formularea propusă necesită clarificare din perspectiva coerenței terminologice și a delimitării categoriilor de produse incluse în noțiunea de „zahăr adăugat”. În particular, includerea sintagmei „zaharoză cristalină” alături de categorii precum „zahăr din trestie” și „zahăr brun”, iar ulterior a unor substanțe precum „zaharoză”, „glucoză” sau „fructoză”, creează o suprapunere între denumirea produsului alimentar, tipul de zahăr și substanța chimică/componența acestuia. În acest context, în cazul în care intenția legiuitorului este de a delimita produsele și substanțele care, atunci când sunt adăugate ca ingrediente, urmează să fie încadrate în noțiunea de „zahăr adăugat”, considerăm necesară utilizarea unei terminologii unitare și corelate cu actele normative care reglementează cerințele de calitate și clasificarea zahărului destinat consumului uman. În acest sens, propunem corelarea categoriilor de zahăr enumerate în noțiunea de „zahăr adăugat” cu categoriile de zahăr prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 774/2007 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru anumite tipuri de zahăr destinate consumului uman, ținând cont, după caz, de materia primă	zahăr prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 774/2007, întrucât aceasta reglementează cerințele de calitate pentru anumite tipuri de zahăr destinate consumului uman, în timp ce noțiunea fiscală urmărește identificarea zaharurilor și a altor ingrediente cu conținut de zaharuri adăugate utilizate la fabricarea produselor alimentare și a băuturilor. O asemenea abordare ar putea conduce la restrângerea nejustificată a sferei de aplicare a măsurii fiscale și la apariția unor posibilități de substituire a zahărului cu alte forme de îndulcitori care urmăresc același scop tehnologic. În consecință, definiția urmează a fi revizuită astfel încât să asigure claritate, exhaustivitate și posibilitatea verificării obiective a zaharurilor adăugate, fără a condiționa aplicarea regimului fiscal de încadrarea produsului într-o categorie tehnică prevăzută de HG nr. 774/2007.

			utilizată la fabricare, metoda de fabricare, caracteristicile și indicatorii de calitate, precum și de forma și destinația produsului. O asemenea abordare ar contribui la asigurarea coerenței terminologice între legislația fiscală și cadrul normativ tehnic aplicabil zahărului, precum și la evitarea unor interpretări diferite cu privire la produsele care urmează să fie incluse în categoria „zahăr adăugat” în scopuri fiscale. **VII. Solicitările UPZM** 4) Revizuirea și clarificarea definiției noțiunii de „zahăr adăugat”, prin asigurarea unei terminologii coerente și a delimitării clare a produselor și substanțelor incluse în această categorie, precum și prin corelarea acesteia cu terminologia și categoriile prevăzute de HG nr. 774/2007, în vederea evitării suprapunerilor și interpretărilor neuniforme privind sfera de aplicare a noțiunii de „zahăr adăugat”.	
Articolul 119. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni:	Articolul 119 se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins: „8) Zahăr adăugat - zahăr din trestie, zahăr brun, zaharoză cristalină, zahăr invertit, dextroză, melasă, zaharuri din miere, melasă și siropuri, cum ar fi sirop de malț, sirop de fructe, sirop de malț de orez, sirop de porumb, sirop de porumb bogat în fructoză, sirop de arțar, sirop de glucoză, glucoză-fructoză, fructoză, zaharoză, glucoză, lactoză, lactoză hidrolizată, galactoză, zaharuri în nectaruri, cum ar fi nectarul de flori de cocos, nectarul de curmale, nectarul de agave, zaharuri din dulceață, adăugate ca ingrediente.”.	**AmCham**	Acciza pentru băuturile nealcoolice cu zahăr/îndulcitori și energizante Referința exactă în proiect: Art. II – modificările Titlului IV, inclusiv art. 119 și anexa nr. 1 la Titlul IV; pozițiile tarifare aferente băuturilor vizate. AmCham solicită retragerea accizei propuse asupra anumitor băuturi cu zahăr sau îndulcitori, precum și asupra energizanților. În forma actuală, măsura este considerată discriminatorie deoarece vizează selectiv o singură industrie și produse preambalate, trasabile și integral fiscalizate, în timp ce alte surse relevante de zahăr rămân în afara domeniului de aplicare, iar taxarea lor contrazice scopul declarat al măsurii și ar descuraja reformularea,	**<u>Nu se acceptă.</u>** Introducerea accizei este justificată prin necesitatea reducerii consumului de produse cu conținut ridicat de zaharuri și/sau stimulente și internalizării parțiale a costurilor asociate consumului acestora, în contextul obiectivelor de sănătate publică. Selectarea băuturilor nealcoolice îndulcite nu reprezintă o discriminare a unei anumite industrii, ci are la bază caracteristicile obiective ale produselor și modul de consum al acestora. Faptul că alte produse alimentare care conțin zahăr nu sunt incluse în sfera accizei nu determină, în sine, caracterul discriminatoriu al măsurii. O acciză nu trebuie să se aplice tuturor

			inovarea și alegerea alternativelor fără zahăr. Se subliniază și că taxa propusă nu reprezintă o cerință de armonizare obligatorie la nivelul UE. Dacă obiectivul este protejarea sănătății publice și reducerea consumului de zahăr, se solicită analiza aportului total de zahăr din alimentație. Industria nu solicită taxarea automată a altor sectoare, ci criterii obiective și evitarea transferării poverii fiscale asupra unei singure categorii de operatori. Măsura este considerată susceptibilă de a genera creșteri de prețuri, presiuni asupra consumatorilor, reducerea investițiilor și diminuarea veniturilor fiscale conexe. Introducerea ei în paralel cu lansarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, planificată pentru ianuarie 2027, ar crea o povară cumulativă disproporționată. AmCham solicită retragerea inițiativei, o analiză completă a impactului, evitarea suprapunerii cu SDA și consultări autentice cu mediul de afaceri.	produselor care conțin aceeași substanță, ci poate viza anumite categorii de produse pentru care există motive distincte de politică fiscală sau de sănătate publică. Băuturile îndulcite reprezintă o categorie de produse în care zaharurile sunt consumate sub formă lichidă și pot contribui semnificativ la aportul de zaharuri adăugate. În ceea ce privește băuturile energizante, includerea acestora în mecanismul de accizare poate fi justificată prin caracteristicile specifice ale categoriei, inclusiv conținutul de substanțe stimulante și consumul particular al acestor produse. Prin urmare, tratamentul fiscal distinct nu este determinat de identitatea producătorului, ci de caracteristicile produsului. De asemenea, susținerea că acciza ar descuraja reformularea și inovarea nu este convingătoare. Dimpotrivă, diferențierea fiscală în funcție de conținutul de zahăr poate crea un stimulent economic pentru reducerea conținutului de zaharuri și dezvoltarea produselor cu conținut redus sau fără zahăr, în măsura în care structura accizei este proporțională cu acest conținut. Referitor la argumentul că măsura nu este impusă de legislația UE, acesta nu constituie un motiv pentru renunțarea la acciză. Armonizarea fiscală la nivelul UE stabilește limite și reguli pentru aplicarea accizelor, însă statele dispun de marjă de politică fiscală pentru introducerea unor măsuri naționale suplimentare, în condițiile respectării cadrului legal aplicabil. În ceea ce privește impactul asupra prețurilor, acesta reprezintă un efect previzibil al unei accize, însă

				majorarea prețului constituie inclusiv mecanismul prin care măsura urmărește să influențeze comportamentul de consum. Impactul asupra consumatorilor poate fi diminuat prin aplicarea unor cote diferențiate în funcție de conținutul de zahăr/îndulcitori și prin menținerea unui tratament fiscal mai favorabil pentru produsele reformulate. Totodată, introducerea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (SDA) și aplicarea accizei au obiective și mecanisme diferite. SDA urmărește colectarea și reciclarea ambalajelor și nu constituie un instrument fiscal destinat reducerii consumului de zahăr. Prin urmare, simpla coincidență temporală a celor două măsuri nu justifică renunțarea la acciză.
Articolul 122. Cotele accizelor şi momentul impunerii accizelor (3) Mărfurile sînt supuse accizelor la momentul: a) expedierii (transportării) acestora din antrepozitul fiscal; b) importului acestora în Republica Moldova.		**S.A. „Tutun CTC”**	Poziția tarifară 2403 include, din 2025, categoria „tutun tăiat fin destinat exclusiv pentru fabricarea industrială a țigaretelor", distinctă de tutunul de rulat destinat consumului direct (poziția ex.240319, 1848 lei/kg în 2026). Diferența de cote, de circa opt ori, confirmă recunoașterea legislativă a caracterului exclusiv industrial al acestei materii prime, care nu poate fi consumată ca atare. Conform art. 122 alin. (3) lit. b) Cod fiscal, acciza devine exigibilă la momentul importului, indiferent dacă materia primă este introdusă direct în antrepozitul fiscal propriu al antrepozitarului autorizat, pentru prelucrare exclusivă în țigarete. Recuperarea sumei achitate are loc abia la expedierea produsului finit, prin trecerea la cont conform art. 125 alin. (1). Pe durata ciclului de producție, suma accizei, suportată integral de producător, reprezintă o	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea modifică principiul actual al exigibilității accizei la import și instituie un regim derogatoriu pentru o categorie distinctă de materie primă. Problema invocată este una de flux de numerar, întrucât acciza achitată la import poate fi trecută la cont în condițiile art. 125 alin. (1), fără a reprezenta o sarcină fiscală definitivă suplimentară. Amânarea exigibilității ar transfera riscul fiscal către etapa de producție și ar necesita monitorizarea suplimentară a stocurilor, consumurilor, pierderilor și cantităților neutilizate. Totodată, instituirea unui asemenea regim exclusiv pentru tutunul destinat fabricării industriale a țigaretelor ar crea un tratament fiscal preferențial față de alte materii prime accizabile și ar putea genera solicitări similare din partea altor sectoare. Nu se susține nici aplicarea mecanismului asupra stocurilor existente, întrucât

			sursă financiară imobilizată, fără niciun efect asupra nivelului final al accizei datorate bugetului. 2. Evoluția cotelor de acciz pentru pozitia tarifara 2403 Tutun pentru fumat, alte tutunuri și înlocuitori de tutun, prelucrate; tutunuri „omogenizate" sau „reconstituite"; extracte și esențe de tutun; tutun tăiat fin destinat exclusiv pentru fabricarea industrială a țigaretelor. Creșterea cumulată propusă pentru perioada 2026-2029 este de 58.9%. Întrucât art. 125 alin. (1) permite trecerea la cont în limita accizelor efectiv achitate, orice majorare a cotei se regăsește integral în suma trecută la cont la expedierea produsului finit, fără impact net asupra veniturilor bugetare. Singurul efect real al acestei majorări este creșterea sumei de numerar imobilizate în capitalul circulant al antrepozitarului autorizat, pe toată durata ciclului de producție și comercializare, de la importul materiei prime până la încasarea contravalorii produsului finit vândut. Această sumă nu este un cost izolat, aferent unui singur import, ci un stoc permanent de capital blocat, proporțional cu volumul de materie primă aflat, la orice moment dat, în diferite etape ale procesului de producție, stoc care crește în fiecare an odată cu majorarea cotei, chiar și în absența oricărei creșteri a volumului de producție. În practică, o asemenea sumă este acoperită frecvent prin finanțare externă, generând un cost financiar real, fără nicio contrapartidă în veniturile bugetare colectate. Formulăm prezenta propunere în cadrul consultării pe marginea proiectului politicii fiscale și vamale	aceasta ar genera dificultăți de regularizare și verificare a sumelor de acciză aferente operațiunilor deja efectuate.

			pentru anul 2027 tocmai pentru că acest proiect este cel care schimbă datele problemei: majorarea de 58.9% până în 2029, prevăzută chiar de acest proiect, transformă un decalaj administrativ până acum gestionabil într-un cost de finanțare cu impact crescând de la an la an. Considerăm oportună soluționarea acestei probleme în cadrul exercițiului legislativ care o generează, nu ca o corecție ulterioară, separată. Precizăm, cu privire la T.V.A.: conform art. 100 alin. (1) Cod fiscal, baza impozabilă a T.V.A. la import include impozitele și taxele datorate la import, inclusiv acciza. Amânarea momentului de exigibilitate a accizei reduce, în consecință, și baza de calcul a T.V.A. la momentul importului materiei prime. Această reducere nu produce un beneficiu sau un prejudiciu bugetar net, întrucât T.V.A. achitată la import este oricum integral deductibilă de către antrepozitarul autorizat, în condițiile art. 102, în raport cu T.V.A. colectată la comercializarea produsului finit. 3. Coerența cu principiile existente ale Codului fiscal Art. 119 pct. 3) prevede că, în cadrul antrepozitului fiscal, accizele nu se calculează și nu se achită - logică deja aplicată fără restricții circulației mărfurilor între antrepozitele fiscale ale aceluiași agent economic. Nu există o justificare pentru ca aceeași materie primă, cu aceeași destinație exclusiv industrială și sub același control al antrepozitarului autorizat, să fie tratată diferit doar pentru că provine din import. Menționăm, cu titlu de precedent, că art. 125 alin. (7) permite deja o recuperare flexibilă a accizei pentru materii prime petroliere	

			utilizate în producție, inclusiv atunci când produsul rezultat nu mai este accizabil. Principiul propus este, de altfel, standard la nivelul Uniunii Europene prevede expres posibilitatea ca mărfurile accizabile să fie plasate sub regim de suspendare a accizei chiar la momentul importului, atunci când sunt introduse direct într-un antrepozit fiscal autorizat. 4. Gestionarea riscului de utilizare necorespunzătoare a materiei prime O eventuală obiecție ar putea viza riscul ca materia primă să fie sustrasă circuitului de producție declarat. Semnalăm că acest risc este deja gestionat prin cadrul de reglementare existent, independent de momentul la care este calculată acciza: solicitantul este producător de țigarete titular al licenței prevăzute de Legea nr. 278/2007, precum și antrepozitar autorizat, obligat să țină evidența mărfurilor supuse accizelor conform art. 126 și art. 127 Cod fiscal. Producția se desfășoară în baza unor contracte de fabricare a produsului finit. Materia primă vizată, spre deosebire de tutunul de rulat de la poziția ex.240319, nu poate fi consumată ca atare, fiind prin definiție destinată exclusiv prelucrării industriale. Propunerea nu elimină niciun mecanism de control existent - ci amână momentul exigibilității accizei, păstrând integral obligația de evidențiere, și introduce suplimentar un mecanism explicit de impozitare imediată a cantităților neutilizate sau înstrăinate (a se vedea pct. 6, alin. (3^2)). Verificarea destinației mărfii nu necesită, în opinia noastră, un mecanism administrativ nou și nici o	

			interconectare prealabilă a sistemelor informaționale ale Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal. Certificatul de acciză, eliberat de Serviciul Fiscal de Stat, indică deja adresele care constituie antrepozitul fiscal al antrepozitarului autorizat, conform art. 119 pct. 3). Propunem ca aplicarea derogării să fie condiționată de anexarea, de către declarant, a copiei certificatului de acciză la declarația vamală, soluție care funcționează independent de gradul actual de interconectare între cele două servicii și care nu presupune crearea niciunui registru sau procedură suplimentară. 5. *Obiectul solicitării* *Completarea art. 122 alin. (3) din Codul fiscal cu literele (3¹), (3²) și (3³), conform textului propus la pct. 6.* 6. *Textul normativ propus pentru completarea art. 122 alin. (3)* *„(3¹) Prin derogare de la alin. (3) lit. b), mărfurile de la poziția tarifară 2403, corespunzătoare descrierii «tutun tăiat fin destinat exclusiv pentru fabricarea industrială a țigaretelor», introduse de antrepozitarul autorizat direct la adresa antrepozitului fiscal propriu, indicată în certificatul de acciză, nu sunt supuse accizelor la momentul importului. La depunerea declarației vamale, declarantul anexează copia certificatului de acciză și indică adresa antrepozitului fiscal de destinație, astfel cum figurează în acesta.* *Cantitatea de materie primă astfel introdusă se evidențiază separat, conform art. 125 alin. (1), iar acciza aferentă mărfurilor finite obținute din prelucrarea acesteia se calculează și se achită integral, în condițiile art. 123 și art. 123¹, la momentul expedierii*	

			(transportării) acestora din antrepozitul fiscal, fără aplicarea trecerii la cont prevăzute la art. 125 alin. (1) pentru cantitatea respectivă de materie primă. *(3²) Cantitățile de materie primă prevăzute la alin. (3¹) constatate ca fiind neutilizate în procesul de fabricare, pierdute peste limitele admise conform art. 123 alin. (2) sau înstrăinate în alt mod decât prin expedierea produsului finit sunt supuse accizei la cota în vigoare la data constatării, achitarea efectuându-* *se în termen de 5 zile lucrătoare de la data constatării. Prevederile prezentului alineat nu se aplică cantităților distruse sub supravegherea Serviciului Fiscal de Stat sau a Serviciului Vamal, ca urmare a deteriorării ori a devenirii improprii utilizării, în condițiile stabilite de Guvern.* *(3³) Prevederile alin. (3¹) se aplică și stocurilor de materie primă de la poziția tarifară 2403 aflate în antrepozitul fiscal la data intrării în vigoare a prezentei legi, pentru care acciza a fost deja achitată la import, prin trecerea la cont a sumelor respective la momentul expedierii produsului finit, în condițiile art.125 alin. (1)."*	
Articolul 123. Modul de calculare a accizelor (2) În cazul transmiterii mărfurilor supuse accizelor cu plată sau cu titlu gratuit, inclusiv în contul salariului, angajaților antrepozitarului autorizat, altor persoane, în cazul atribuirii mărfurilor de către antrepozitarul autorizat sau de către membrii familiei acestuia, în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor		**Ministerul Sănătății**	1.6. La art. 123 alin. (2) se propune excluderea sintagmei „Ministerul Sănătății” din textul normei vizate. În conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice și ale Legii nr. 278/2007 privind controlul tutunului, Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică au ca misiune exclusivă protejarea sănătății populației, prevenirea	**<u>Nu se acceptă.</u>** Stabilirea limitelor pentru reziduuri, deșeuri și perisabilitate naturală ale produselor din tutun nu reprezintă exclusiv o chestiune tehnologică, întrucât limitele respective determină cantitățile pentru care nu se datorează acciză și, implicit, influențează baza impozabilă și riscurile de diminuare nejustificată a obligațiilor fiscale. În cazul produselor din tutun, implicarea

din antrepozitul fiscal, precum şi în cazul pierderilor şi perisabilităţilor naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Sănătăţii la produsele din tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403, 2404 şi peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare la produsele din alcool etilic clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208, achitarea accizelor se efectuează în modul specificat la alin.(1).			îmbolnăvirilor și controlul consumului de tutun. Prin urmare, atribuirea unor competențe privind stabilirea limitelor pentru deducerea reziduurilor, deșeurilor și perisabilității naturale a produselor din tutun excedează atribuțiile instituționale ale autorităților din domeniul sănătății. Mai mult, evaluarea și stabilirea limitelor pentru perisabilitatea naturală reprezintă operațiuni strict tehnice, specifice proceselor de producție și procesare industrială, a căror reglementare intră în sfera de competență a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Totodată, normarea reziduurilor și a deșeurilor rezultate din activitatea de întreprinzător constituie un subiect de management ecologic, care ține deja de competența Ministerului Mediului și a Agenției de Mediu. n acest context, menținerea Ministerului Sănătății în textul articolelor menționate generează o disonanță juridică și o necorelare funcțională. Pentru a asigura claritatea și aplicabilitatea normei fiscale, este imperativă substituirea acestei instituții cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ca autoritate de resort pentru această ramură economică.	autorității din domeniul sănătății este justificată prin particularitățile acestor produse și prin obiectivele politicii de control al consumului de tutun. Se consideră oportună menținerea unei abordări interinstituționale, cu implicarea, după caz, a autorităților responsabile de domeniul fiscal, tehnologic, de mediu și sănătate publică, în locul excluderii Ministerului Sănătății.
Articolul 123[3]. Modul de calculare a preţului de referinţă al ţigaretelor şi al ţigărilor de foi (cigarillos) (1) Preţul de referinţă (per pachet) reprezintă valoarea rezultată prin aplicarea (înmulţirea) cotei accizei minime pentru anul de referinţă la volumul în expresie naturală (1000 bucăţi) cu coeficientul de 1,46 înmulţit la numărul de ţigarete în pachet şi împărţit la 1000.	La articolul 123[3] alineatul (1), cifrele „1,46” se substituie cu cifrele „1,57”;	**S.A. „Tutun CTC”**	Prețul de referință produce efecte concurențiale, nu doar fiscale. Potrivit proiectului, pentru anul 2027 acciza minimă propusă pentru țigarete este de 1 915.00 lei pentru 1.000 de bucăți, ceea ce corespunde la 38.30 lei pentru un pachet de 20 de țigarete. Aplicarea coeficientului propus de 1.57 conduce la un preț de referință de aproximativ 60.13 lei per pachet. Prin comparație, pentru anul 2026 prețul de referință este de 46,59 lei.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Majorarea coeficientului de la 1,46 la 1,57 reprezintă o ajustare a mecanismului prețului de referință în corelare cu majorarea nivelului accizei minime și urmărește menținerea unui cadru fiscal coerent și uniform pentru produsele din tutun. Creșterea prețului de referință nu poate fi atribuită exclusiv coeficientului, întrucât cea mai mare parte a acesteia rezultă din majorarea accizei minime. Mecanismul prețului de referință nu

			Rezultă, astfel, o creștere de aproximativ 29.1% sau 13.54 lei într-un singur an. Este important de remarcat că această creștere rezultă din două efecte cumulative distincte. Chiar dacă coeficientul ar fi menținut la nivelul actual de 1.46, majorarea accizei minime de la 1 595,53 lei/1.000 bucăți în anul 2026 la 1 915 lei/1.000 bucăți în anul 2027 ar conduce automat la majorarea prețului de referință de la 46.59 lei la aproximativ 55.92 lei per pachet, respectiv cu circa 20%. Majorarea suplimentară a coeficientului de la 1.46 la 1.57 ridică prețul de referință până la aproximativ 60,13 lei per pachet, adăugând încă circa 4,21 lei. Prin urmare, menținerea coeficientului de 1.46 nu înseamnă menținerea neschimbată a prețului de referință. Prețul de referință ar crește oricum semnificativ în anul 2027 ca efect direct al majorării accizei minime. Această majorare nu are doar relevanță tehnică sau fiscală. Coroborarea art. 123^{3} cu art. 262^{1} alin. (3) din Codul fiscal face ca vânzarea sub prețul de referință să fie interzisă și sancționată cu amendă de la 30% la 50% din valoarea țigaretelor și/sau țigărilor de foi aflate în stoc la momentul controlului, valoare calculată pornind de la prețul de referință. În aceste condiții, mecanismul nu mai operează ca o simplă formulă de calcul, ci produce efecte apropiate de cele ale unui prag minim legal de preț în piața cu amănuntul. Tocmai de aceea el trebuie analizat distinct de acciza minimă. 2. Acciza minimă este instrumentul fiscal de protecție a încasărilor bugetare	trebuie calificat automat drept preț minim în sensul jurisprudenței CJUE, fiind un instrument stabilit în cadrul regimului fiscal al produselor din tutun. Invocarea cauzelor privind prețurile minime de vânzare nu demonstrează, în sine, incompatibilitatea mecanismului național cu acquis-ul UE. Totodată, regula se aplică uniform operatorilor legali și poate contribui la prevenirea concurenței bazate pe diminuarea artificială a prețurilor și la protejarea nivelului de fiscalizare a pieței.

			Nu contestăm rolul accizelor în reducerea accesibilității produselor din tutun. Dimpotrivă, acciza specifică, componenta ad-valorem și acciza minimă reprezintă instrumente fiscale clare, previzibile și compatibile cu modelul european. Problema apare atunci când, pe lângă aceste instrumente, se instituie un prag administrativ sub care operatorii legali nu mai pot comercializa produsul, chiar dacă acciza minimă și TVA au fost achitate integral. Pentru anul 2027, conform proiectului, regimul fiscal propus este următorul: • acciză specifică: 1 428 lei / 1.000 bucăți, respectiv 28.56 lei per pachet; • componentă ad valorem: 13%; • acciză minimă: 1 915 lei / 1.000 bucăți, respectiv 38.30 lei per pachet. Până la un preț de aproximativ 75 lei per pachet, acciza aplicabilă rămâne acciza minimă, si nu suma dintre componenta specifică și componenta ad-valorem. Rezultă că inclusiv la un preț de 47 lei per pachet, acciza minimă este achitată integral, iar sarcina fiscală totală depășește 98% din preț. Cu alte cuvinte, venitul minim din acciză este deja protejat prin acciza minimă. Mai mult, în intervalul în care se aplică acciza minimă, majorarea prețului de referință nu generează acciză suplimentară. Acciza rămâne aceeași la un pachet de 55 lei. Eventualul efect bugetar suplimentar poate apărea doar din TVA și numai dacă volumele rămân în piața legală. Prin urmare, efectul principal al majorării prețului de referință nu este creșterea accizei colectate, ci	

			restrângerea posibilității operatorilor legali de a concura prin preț sub un prag impus administrativ. În plus, un asemenea prag uniform poate neutraliza avantajele de cost ale operatorilor mai eficienți și poate favoriza operatorii cu poziții mai puternice sau dominante pe piață. Aceasta ridică o problemă de concurență care nu se confundă cu obiectivul fiscal. În aceste condiții, considerăm, că majorarea accizei minime produce deja, prin formula existentă, o creștere substanțială a prețului de referință. O a doua majorare, rezultată exclusiv din modificarea coeficientului, necesită o justificare distinctă din perspectiva necesității, proporționalității și impactului asupra pieței legale si impactul asupra activitatii producatorilor autohtoni. 3. Mecanismul prețului de referință este dificil de conciliat cu principiile Directivei 2011/64/UE Republica Moldova se află în proces de armonizare a legislației sale cu acquis-ul Uniunii Europene. Chiar dacă Directiva 2011/64/UE nu este aplicabilă direct în ordinea juridică națională la această etapă, opțiunile de politică fiscală ar trebui formulate astfel încât să fie compatibile cu principiile acesteia și să nu consolideze mecanisme care, pe parcursul procesului de aderare, ar putea necesita revizuire sau eliminare. Directiva 2011/64/UE permite utilizarea unor accize ridicate, inclusiv a accizei minime. În același timp, art. 15 alin. (1) consacră principiul potrivit căruia producătorii și importatorii stabilesc liber prețul maxim de vânzare cu amănuntul al produselor din tutun.	

			Precizăm că art. 15 alin. (2) din Directiva 2011/64/UE permite, în principiu, aplicarea legislațiilor naționale privind controlul nivelului prețurilor, însă doar cu condiția compatibilității acestora cu dreptul Uniunii. Or, în cauzele Comisia c. Franța (C-197/08), Comisia c. Austria (C-198/08) și Comisia c. Irlanda (C-221/08), Curtea a constatat că mecanismele care impun efectiv un preț minim de vânzare cu amănuntul nu sunt compatibile cu libertatea producătorilor și importatorilor de a-și stabili prețurile maxime, chiar dacă urmăresc obiective de sănătate publică. Din această perspectivă, mecanismul prețului de referință ridică o problemă de compatibilitate cu logica Directivei. Deși este prezentat ca o formulă fiscală, acesta produce efecte practice similare unui prag minim legal de comercializare, deoarece vânzarea sub acest nivel este interzisă și sancționată. În consecință, libertatea operatorilor de a-și valorifica avantajele concurențiale prin preț este restrânsă printr-o formulă administrativă, nu prin mecanismul fiscal al accizei. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene confirmă această distincție. În cauzele Comisia c. Franța (C-197/08), Comisia c. Austria (C-198/08) și Comisia c. Irlanda (C-221/08), Curtea a reținut că sistemele de prețuri minime de vânzare cu amănuntul afectează libertatea producătorilor și importatorilor de a determina prețurile și de a valorifica avantajele rezultate din costuri mai reduse. Curtea a arătat, totodată, că obiectivul protecției sănătății publice poate fi urmărit prin majorarea	

			accizelor, nu prin impunerea unor prețuri minime. În cauza Yesmoke Tobacco (C-428/13), Curtea a confirmat că acciza minimă poate constitui un instrument fiscal compatibil cu dreptul UE atunci când rămâne un mecanism general și neutru de impozitare. Aceasta susține tocmai distincția dintre acciza minimă, ca instrument fiscal legitim, și un prag administrativ de preț, care poate funcționa ca restricție comercială. De asemenea, cauza Colruyt (C-221/15) trasează o diferență importantă: Curtea a admis interdicția vânzării sub prețul indicat pe timbrul fiscal într-un sistem în care acel preț era stabilit liber de producător sau importator, nu impus de autoritatea publică. Or, în Republica Moldova, prețul de referință nu reflectă un preț stabilit liber de operator, ci rezultă dintr-o formulă legală obligatorie. Din această perspectivă, mecanismul actual se apropie mai degrabă de sistemele de preț minim impus analizate critic în jurisprudența CJUE decât de situația validată în cauza Colruyt. Prin urmare, majorarea coeficientului de la 1.46 la 1.57 nu ar trebui tratată ca o simplă ajustare tehnică. Ea consolidează un mecanism care riscă să fie dificil de conciliat cu principiile Directivei 2011/64/UE și cu direcția de armonizare a Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene. 4. Necesitatea unei analize de impact înainte de adoptare Majorarea coeficientului de la 1.46 la 1.57 nu ar trebui adoptată în lipsa unei evaluări reale a efectelor asupra pieței legale, concurenței, comerțului ilicit și colectării accizelor.	

			Este relevant faptul că Republica Moldova a înregistrat, în ultimii ani, progrese în reducerea comerțului ilicit. Potrivit studiilor IPSOS privind incidența comerțului ilicit cu țigarete, cota pieței ilicite a scăzut de la aproape 12% în 2023 la 9,8% în 2024 și la circa 8% spre finalul anului 2025. Această evoluție justifică o abordare fiscală prudentă, graduală și predictibilă, adaptată la realitățile pieței și la puterea de cumpărare a populației. O creștere de aproximativ 29.1 % a pragului administrativ de preț într-un singur an reprezintă o intervenție semnificativă. Ea trebuie analizată înainte de adoptare. Mecanismul este cu atât mai sensibil cu cât pragul minim de preț obligă exclusiv operatorii legali. Produsul ilicit nu respectă, prin definiție, această constrângere. Cu cât diferența dintre prețul impus în piața legală și prețul din piața ilicită devine mai mare, cu atât riscul de migrare a consumului către produse nefiscalizate crește. În cazul unei asemenea migrații, statul nu pierde doar o parte din venituri, ci întreaga acciză și întregul TVA aferente volumelor ieșite din circuitul legal. Într-o piață expusă riscurilor de comerț ilicit, inclusiv prin segmentul transnistrean necontrolat și prin diferențe de preț față de anumite piețe vecine, acest risc nu poate fi tratat ca pur teoretic. Înainte de adoptarea pct.38, considerăm necesară evaluarea cel puțin a următoarelor aspecte: • evoluția prețului de referință în ultimii ani; • evoluția volumelor declarate legal; • evoluția accizelor încasate;	

			• diferența estimativă dintre prețurile din piața legală și cele din piața ilicită; • impactul asupra concurenței între operatorii legali; • opinia Consiliului Concurenței cu privire la efectele mecanismului. Orice măsură care restrânge concurența prin preț în piața legală trebuie justificată printr-o analiză ex ante privind veniturile bugetare, impactul asupra pieței ilicite și necesitatea măsurii în raport cu instrumentele fiscale deja existente. 5. Solicitări Având în vedere cele expuse, solicităm Ministerului Finanțelor: 1. să excludă pct. 38 din proiect și să mențină coeficientul actual de 1.46 până la realizarea unei analize de impact; 2. să solicite, după caz, opinia Consiliului Concurenței cu privire la efectele mecanismului prețului de referință asupra concurenței în piața legală; 3. să evalueze impactul majorării prețului de referință asupra volumelor fiscalizate, comerțului ilicit, colectării accizelor și competitivității operatorilor legali; 4. să examineze dacă obiectivele urmărite pot fi atinse prin instrumente mai proporționale, precum acciza minimă, verificarea prețului maxim declarat, controalele fiscale, regulile anti-abuz și măsurile de combatere a contrabandei; 5. să analizeze oportunitatea revizuirii sau, după caz, a abrogării art. 123^{3} din Codul fiscal și a sancțiunii corelative de la art. 262^{1} alin. (3), în perspectiva alinierii Republicii Moldova la acquis-ul UE.	

			6. *Text propus* *1. Solicitarea principală și imediată:* *Pct. 38 din proiect se exclude.* *La art. 123³ alin. (1), coeficientul rămâne „1.46”.* *2. Propunere pentru analiză ulterioară în contextul alinierii la acquis-ul UE:* *Articolul 123³ din Codul fiscal se abrogă.* *Articolul 262¹ alineatul (3) se abrogă.* *În concluzie, în condițiile în care majorarea accizei minime conduce deja la o creștere de aproximativ 20% a prețului de referință chiar cu menținerea coeficientului de 1.46, considerăm că necesitatea și proporționalitatea majorării suplimentare a coeficientului la 1.57 nu sunt demonstrate în mod suficient. În segmentul în care continuă să se aplice acciza minimă, modificarea coeficientului nu generează o acciză suplimentară, însă majorează direct pragul administrativ de comercializare. Totodată, caracterul obligatoriu al acestui prag ridică aspecte care justifică o analiză distinctă din perspectiva concurenței și a direcției de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene. În aceste condiții, solicităm menținerea coeficientului de 1.46 pentru anul 2027 și efectuarea unei analize de impact înaintea oricărei majorări suplimentare.*	
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor		**Ministerul Energiei**	De asemenea se consideră oportun completarea pct. 39 din proiect cu un subpct. nou, cu următorul cuprins: „39.5. articolul 124 se completează cu alineatul (11²) cu următorul conținut: „(11²) Se scutește de accize bioetanolul produs din biomasă, destinat utilizării în calitate de biocarburant pentru transportul rutier, care îndeplinește criteriile de	**<u>Nu se acceptă</u>** instituirea unei scutiri integrale de accize pentru bioetanolul destinat utilizării drept biocarburant, întrucât măsura creează un regim fiscal preferențial pentru un anumit tip de combustibil și nu demonstrează în mod suficient că avantajele economice și de mediu rezultate vor compensa impactul asupra veniturilor bugetare.

			durabilitate și cerințele de calitate prevăzute de legislația în domeniul promovării utilizării energiei din surse regenerabile.” Instituirea scutirii de accize pentru bioetanolul produs din biomasă și destinat utilizării în calitate de biocarburant pentru transportul rutier urmărește stimularea dezvoltării și utilizării biocarburanților pe piața internă și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în sectorul transporturilor. Măsura este relevantă în contextul ponderii semnificative a transportului în consumul final de energie al Republicii Moldova, estimată la circa 35%, precum și al obiectivului național de atingere a unei ponderi de 9% a energiei din surse regenerabile în sectorul transporturilor până în anul 2030. Totodată, Republica Moldova dispune de potențial pentru dezvoltarea producției autohtone de bioetanol, anual fiind produse peste 20 mii tone, o mare parte a acestei producții fiind destinată exportului, în timp ce necesarul de produse petroliere este acoperit în mare parte prin importuri. În anul 2023, importurile de produse petroliere au constituit peste 907 mii tone. Instituirea facilității fiscale va crea condiții favorabile pentru valorificarea pe piața internă a producției autohtone de bioetanol, reducerea dependenței de combustibilii fosili importați, diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră și dezvoltarea sectorului național al biocarburanților. Măsura este, de asemenea, relevantă în contextul cadrului normativ aplicabil începând cu 1 ianuarie 2026, care permite comercializarea carburanților ce conțin componente regenerabile și stabilește criterii de durabilitate și de	În primul rând, scutirea integrală de accize nu este în mod necesar instrumentul fiscal cel mai proporțional pentru stimularea utilizării biocarburanților. Obiectivul de creștere a ponderii energiei regenerabile în transporturi poate fi realizat prin mecanisme mai bine țintite, care să condiționeze avantajul fiscal de cantitatea efectivă de biocombustibil utilizată și de nivelul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, fără excluderea integrală a produsului de la impozitare. În al doilea rând, bioetanolul este un produs accizabil cu destinație energetică, iar acordarea unei cote zero poate crea o diferență semnificativă de tratament fiscal față de carburanții tradiționali și față de alte produse energetice. În condițiile în care bioetanolul poate fi utilizat în amestec cu carburanți convenționali, este necesară o delimitare foarte clară între cantitățile eligibile pentru facilitate și cele destinate altor utilizări, pentru a preveni riscul de substituire a produselor accizabile și pierderea veniturilor fiscale. Un alt aspect îl constituie riscul de control și trasabilitate. Scutirea ar trebui acordată exclusiv pentru bioetanolul care îndeplinește simultan criteriile de durabilitate, cerințele de calitate și destinația efectivă de biocarburant. Aceasta presupune mecanisme de evidență și verificare a originii, cantității, caracteristicilor și utilizării finale. În lipsa unui mecanism de control suficient de robust și automatizat, facilitatea poate genera riscuri de utilizare necorespunzătoare a produsului. De asemenea, argumentul privind stimularea producției autohtone și

			reducere a emisiilor pentru biocarburanți.	reducerea importurilor de produse petroliere nu justifică, în sine, acordarea unei scutiri integrale de accize. O facilitate fiscală trebuie fundamentată prin evaluarea impactului net asupra bugetului, inclusiv prin estimarea cantității suplimentare de bioetanol care ar fi consumată pe piața internă ca urmare a scutirii, a volumului de carburanți convenționali substituiți și a veniturilor din accize care ar fi pierdute. În plus, faptul că producția autohtonă de bioetanol este în prezent orientată în mare parte spre export nu demonstrează automat că eliminarea accizei va conduce la creșterea consumului intern. Pentru atingerea acestui obiectiv trebuie demonstrată elasticitatea cererii la preț și măsura în care avantajul fiscal va fi transferat efectiv către consumator și nu va rămâne în marja producătorilor sau a operatorilor din lanțul de distribuție.
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (11^1) Accizele nu se achită pentru mărfurile supuse accizelor, cu excepţia celor prevăzute la art.220 din Codul vamal nr.95/2021, importate de către persoane juridice în scopuri necomerciale dacă valoarea intrinsecă a acestor mărfuri nu depăşeşte suma de 100 de euro. În cazul în care valoarea lor intrinsecă depăşeşte limita neimpozabilă indicată, accizele se calculează pornind de la valoarea mărfurilor în vamă, iar limita neimpozabilă menţionată nu micşorează valoarea impozabilă a acestora.	**1.**La articolul 124: **1.1.** alineatul (11^1) se abrogă;	**MAI**	Se consideră inoportună abrogarea art. 124, alin. (11^1) din Codul fiscal, care prevede neachitarea accizelor pentru mărfurile importate de persoane juridice în scopuri necomerciale, dacă valoarea intrinsecă a acestora nu depășește 100 de euro. Abrogarea normei va afecta inclusiv expedițiile gratuite de valoare redusă destinate instituțiilor publice, atunci când acestea conțin mărfuri supuse accizelor și sunt realizate în cadrul proiectelor de asistență externă ori în executarea obligațiilor de garanție și mentenanță. Prin urmare, se propune menținerea art. 124, alin. (11^1) din Codul fiscal sau, alternativ, instituirea unei derogări pentru mărfurile expediate gratuit instituțiilor publice în scopuri	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea unei scutiri generale de la plata accizelor pentru mărfurile importate de persoane juridice în scopuri necomerciale, în limita valorii intrinseci de 100 euro, creează un regim preferențial bazat exclusiv pe valoarea bunului și pe statutul importatorului, fără a ține cont de natura și regimul fiscal al mărfurilor. Menținerea facilității pentru bunurile de valoare redusă nu este justificată exclusiv prin caracterul necomercial al importului, întrucât bunurile accizabile rămân produse supuse accizării indiferent de valoarea acestora sau de faptul că sunt recepționate cu titlu gratuit. Aplicarea unui prag valoric poate crea riscuri de fragmentare artificială a expedițiilor și de utilizare a

			necomerciale, inclusiv în cadrul proiectelor de asistență externă ori pentru executarea obligațiilor de garanție și mentenanță.	facilității pentru evitarea obligațiilor fiscale. În ceea ce privește piesele de schimb, consumabilele sau alte bunuri expediate gratuit în cadrul garanției ori mentenanței, caracterul gratuit al livrării nu elimină valoarea economică a bunului și nici natura sa accizabilă. Prin urmare, acordarea unei scutiri generale nu reprezintă unicul mecanism prin care pot fi soluționate aceste situații. Totodată, pentru bunurile transmise instituțiilor publice în cadrul proiectelor de asistență externă, eventualele facilități fiscale pot fi reglementate distinct și țintit, prin norme care să stabilească expres categoriile de beneficiari, destinația bunurilor și condițiile de utilizare, evitând instituirea unei scutiri generale aplicabile tuturor persoanelor juridice.
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (14) Se scutesc de accize mijloacele de transport, indiferent de termenul lor de exploatare: 1) importate şi livrate pentru transportarea persoanelor cu dizabilităţi ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art.49 alin.(3) din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi (reutilate în mod corespunzător), clasificate la poziţia tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de pînă la 2500 cm3 inclusiv); 2) importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate pentru: a) scopuri medicale, clasificate la poziţiile tarifare 8702 şi 8703; b) stingerea incendiilor, clasificate la poziţia tarifară 870530000;	La articolul 124: 39.2. la alineatul (14), textul „2) importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate pentru: a) scopuri medicale, clasificate la poziţiile tarifare 8702 şi 8703; b) stingerea incendiilor, clasificate la poziţia tarifară 870530000; c) curăţarea străzilor, împrăştiat materiale, colectarea deşeurilor, clasificate la poziţia tarifară 8705” se exclude;	**ASP**	Proiectul exclude din art. 124 alin. (14) din Codul fiscal facilitatea aplicabilă mijloacelor de transport importate și livrate cu titlu gratuit (donație), destinate scopurilor medicale, stingerii incendiilor, curățării străzilor, împrăștierii materialelor și colectării deșeurilor. Având în vedere destinația publică și socială a acestor vehicule, se propune reexaminarea oportunității excluderii integrale a facilității. În cazul menținerii soluției, este necesară cel puțin o normă tranzitorie pentru mijloacele de transport donate în temeiul unor contracte/angajamente încheiate anterior datei intrării în vigoare a noii reglementări sau aflate deja în proces de import.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Scutirea de accize pentru mijloacele de transport importate sau livrate cu titlu gratuit reprezintă o facilitate fiscală sectorială care diminuează veniturile bugetare și generează un tratament fiscal preferențial în funcție de modalitatea de dobândire a mijlocului de transport, și nu de regimul fiscal aplicabil categoriei respective de bunuri. Caracterul de donație și destinația socială sau publică a mijlocului de transport nu înlătură, în sine, obligația fiscală aferentă unui produs accizabil. Acordarea scutirii poate conduce la extinderea succesivă a categoriilor de beneficiari și utilizări eligibile și complică administrarea și controlul facilității. Totodată, faptul că mijloacele de transport sunt destinate unor activități

c) curăţarea străzilor, împrăştiat materiale, colectarea deşeurilor, clasificate la poziţia tarifară 8705. Pot beneficia de facilitatea fiscală respectivă atît beneficiarii, cu condiţia utilizării mijloacelor de transport menţionate exclusiv în conformitate cu destinaţia lor finală, cît şi persoanele terţe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari. Beneficiarii şi persoanele terţe nu pot comercializa, dona, transmite prin moştenire sau orice altă formă de dare în posesie ori folosinţă, transmite în arendă, locaţiune, uzufruct, leasing operaţional sau financiar mijloacele de transport menţionate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, sumele TVA, accizele, taxa vamală şi taxa pentru efectuarea procedurilor vamale se calculează şi se achită de către beneficiar sau de către persoana terţă, în funcţie de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul vamal de import, de valoarea în vamă a mijloacelor de transport şi/sau de capacitatea cilindrică a motorului la data importului. Prin derogare de la aceste prevederi, după expirarea termenului de 5 ani de la data beneficierii de scutirea respectivă, beneficiarilor din rîndul persoanelor cu dizabilităţi ale aparatului locomotor li se permite comercializarea mijloacelor de transport. În cazul în care persoana cu dizabilităţi locomotorii care a beneficiat de facilităţile fiscale şi vamale la importul mijlocului de transport a decedat, moştenitorul mijlocului de transport destinat transportării persoanei cu				precum asistența medicală, stingerea incendiilor, salubrizarea sau întreținerea drumurilor nu justifică în mod automat acordarea unei facilități fiscale, întrucât sprijinul pentru aceste domenii poate fi realizat prin mecanisme bugetare directe, care permit o mai bună țintire și cuantificare a sprijinului acordat. Menținerea unei scutiri de accize pentru bunurile donate poate crea, de asemenea, diferențe de tratament între entitățile care primesc mijloace de transport prin donație și cele care le procură din surse proprii, deși bunurile sunt utilizate pentru aceleași scopuri.

dizabilităţi ale aparatului locomotor se scuteşte de plata obligaţiilor vamale. Modul de introducere, plasare sub regim vamal de import a mijloacelor de transport menţionate şi de beneficiere de facilitatea fiscală respectivă se stabileşte de către Guvern.				
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor		**Contabil News**	(11) Propunere: de menținut norma în cazul beneficiarului final – ONG. (18) Nu e clar scopul final – legat de reforma taxelor de drum, cerința ANTA de a reînnoi parc auto.	**Nu se acceptă** menținerea normei exclusiv în cazul beneficiarilor finali – organizații necomerciale (ONG), întrucât statutul juridic de organizație necomercială nu constituie, în sine, un criteriu suficient pentru acordarea unei facilități fiscale. Menținerea unei asemenea excepții ar crea un tratament fiscal preferențial în funcție de forma juridică a beneficiarului, fără a demonstra că toate organizațiile necomerciale utilizează mijloacele de transport exclusiv pentru activități de interes public. În cazul în care obiectivul este sprijinirea anumitor activități de interes public sau facilitarea reînnoirii parcului auto, măsura trebuie fundamentată prin criterii obiective privind destinația și utilizarea efectivă a mijlocului de transport, și nu prin simpla calitate de ONG a beneficiarului. Totodată, aspectele referitoare la reforma taxelor pentru folosirea drumurilor și cerințele ANTA privind reînnoirea parcului auto reprezintă obiective distincte de politica de accizare și nu justifică, prin ele însele, menținerea unei facilități la import. Eventualele măsuri de susținere a reînnoirii parcului auto urmează să fie analizate în cadrul politicii de transport și al regimului taxelor rutiere, evitând utilizarea facilităților fiscale la import

				ca instrument indirect pentru atingerea unor obiective sectoriale.
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (18) Cota accizului se micşorează cu 50% pentru vehiculele de la poziţiile tarifare 870360, 870370000. Cota accizei se micşorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000. Scutirea în mărime de 25% din cota accizei nu se aplică vehiculelor de tip micro hybrid şi mild hybrid.	39.3. alineatul (18) va avea următorul cuprins: „(18) Cota accizei se micșorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000, 870360, 870370000. Scutirea în mărime de 25% din cota accizei nu se aplică vehiculelor de tip micro hybrid şi mild hybrid.”.	**ASP**	Proiectul stabilește reducerea cu 25% a cotei accizei pentru pozițiile tarifare 870340, 870350000, 870360 și 870370000 și exclude de la facilitate vehiculele de tip «micro hybrid» și «mild hybrid». În prezent, reducerea este de 50%. Trecerea de la o reducere de 50% la una de 25% înseamnă că beneficiarul va achita 75% din cota de bază în loc de 50%, ceea ce majorează efectiv acciza datorată cu 50% față de nivelul actual. Termenii «micro hybrid» și «mild hybrid» nu sunt definiți în proiect. Utilizarea unor denumiri tehnico-comerciale fără criterii juridice verificabile poate genera clasificări diferite pentru vehicule cu arhitecturi tehnice apropiate. Se propune păstrarea reducerii de 50% cel puțin până în anul 2030 pentru vehiculele hibride care îndeplinesc criterii tehnice obiective, precum și definirea expresă a tipurilor «micro hybrid» și «mild hybrid» prin raportare la documentația de omologare/identificare și la capacitatea motorului electric de a asigura sau nu independent propulsia vehiculului. Totodată, în a doua propoziție a alin. (18), termenul «Scutirea» urmează să fie substituit cu «Reducerea», pentru consecvență cu prima propoziție. În art. 124 alin. (18), se recomandă utilizarea consecventă a termenului «reducere» în locul alternanței «micșorează/scutirea», deoarece se referă la diminuarea cotei accizei, nu la o scutire distinctă. Pentru toate normele în care obligația fiscală/vamală depinde de o caracteristică tehnică a vehiculului	**<u>Nu se acceptă</u>** menținerea reducerii de 50% a cotei accizei pentru toate vehiculele hibride până în anul 2030, întrucât o facilitate fiscală uniformă pentru această categorie nu mai reflectă în mod necesar diferențele reale privind eficiența energetică, nivelul emisiilor și contribuția tehnologiei hibride la reducerea consumului de combustibili fosili. Reducerea cotei de acciză de la 50% la 25% reprezintă o recalibrare graduală a facilității, nu eliminarea acesteia. Chiar și după modificare, vehiculele eligibile beneficiază în continuare de un avantaj fiscal față de vehiculele convenționale, ceea ce permite păstrarea unui stimulent pentru tehnologii cu performanțe de mediu mai bune, concomitent cu diminuarea impactului bugetar al facilității. Menținerea reducerii de 50% până în anul 2030 ar perpetua o facilitate fiscală semnificativă fără o evaluare periodică a eficienței acesteia. În condițiile extinderii gamei de tehnologii de propulsie și a apariției unor vehicule care utilizează sisteme electrice auxiliare cu o contribuție redusă la propulsia efectivă, nu este justificată acordarea aceluiași avantaj fiscal tuturor vehiculelor comercializate sub denumirea generică de „hibrid”. Excluderea vehiculelor de tip „micro hybrid” și „mild hybrid” urmărește tocmai o direcționare mai eficientă a facilității către tehnologii care asigură o contribuție efectivă a propulsiei electrice la deplasarea vehiculului. În acest context, diferențierea tratamentului fiscal în funcție de

			(masă, tip de propulsie, cilindree, vechime), se recomandă utilizarea unei terminologii identice cu cea din Nomenclatura combinată și cu documentele tehnice de omologare/identificare.	caracteristicile tehnice ale sistemului de propulsie este justificată.
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**Partidul Social Democrat European**	Acciza la motorină (+20% în 2027, apoi +15%/an) Problema: se aplică uniform, deși agricultura este dependentă de utilaje diesel — tractoare, combine, irigații — și nu are, pe termen scurt, o alternativă la motorină. Argument economic: o taxă pe un input fără substitut pe termen scurt nu modifică semnificativ comportamentul de consum — se transformă direct în costul de producție, transmis mai departe în prețul alimentelor, exact opusul obiectivului social declarat al cotelor reduse de TVA la alimente. PROPUNEREA PSDE: compensare sau rambursare parțială a accizei pentru motorina de uz agricol, după modelul aplicat în Franța și Polonia, cu prioritate în perioadele de criză a pieței carburanților.	**<u>Nu se acceptă</u>** Majorarea graduală a accizei la motorină este parte a calendarului de ajustare etapizată a cotelor accizelor la nivelurile aplicabile în Uniunea Europeană și asigură predictibilitatea procesului de armonizare fiscală. Introducerea unei rambursări sau compensări a accizei exclusiv pentru motorina utilizată în agricultură ar diminua efectul măsurii și ar crea un tratament fiscal preferențial față de alte sectoare economice care utilizează motorina drept input de producție. Totodată, impactul majorării costurilor asupra producătorilor agricoli urmează a fi atenuat prin măsuri de sprijin acordate prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), în cadrul instrumentelor de subvenționare destinate sectorului agricol. Această abordare permite acordarea sprijinului într-un mod țintit, în funcție de necesitățile și prioritățile sectorului, fără a introduce derogări de la regimul general al accizelor.
		Contabil News	Cotele accizelor la combustibil se ridică semnificativ, însă nu au fost propuse mecanisme de recompensa p/u ramuri strategice.	
		CNSM	La pct. 42 referitor la Anexa nr.1 la Titlul IV din Codul fiscal, mărfurile supuse accizelor, la pozițiile tarifare 271020110-271020190 ce vizează motorina, constatăm o creștere a accizelor cu 20%. În acest sens nu susținem această majorare din următoarele motive: motorina reprezintă una dintre principalele resurse de producție în agricultură, iar o majorare de 20% a accizei va crește direct costurile pentru lucrările de sezon (arat, semănat, recoltat),	

			diminuând capitalul de lucru al fermierilor un sector deja grav afectat de secetă, șocuri climatice și volatilitatea prețurilor la cereale; motorina este resursa energetică de bază pentru transportul comercial de mărfuri și logistică, fapt ce se va reflecta automat în prețul final la raft al alimentelor și mărfurilor de larg consum, afectând cel mai dur populația cu venituri mici; majorarea accizei va pune presiune pe operatorii de transport, generând fie scumpirea biletelor de călătorie, fie necesitatea unor subsidii mai mari din bugetul de stat; scumpirea suplimentară a transportului intern și de export va face mărfurile moldovenești mai puțin competitive pe piețele externe în comparație cu cele din țările vecine.	
		Asociația Producătorilor de Bere	Propunem: • Corelarea majorărilor anuale ale accizei la bere cu rata inflației prognozată de BNM, pentru a asigura predictibilitatea fiscală și pentru a evita plasarea unei sarcini disproporționate asupra unui produs cu un conținut redus de alcool; • În contextul continuării procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, cadrul național de accizare să țină într-o măsură tot mai mare cont de principiile reflectate în arhitectura fiscală a UE privind băuturile alcoolice. Un element relevant al acestui cadru îl reprezintă diferențierea clară dintre bere și băuturile spirtoase, reflectată în nivelurile minime ale accizelor din UE. În acest sens, propunem ajustarea accizei aplicabile băuturilor spirtoase astfel încât să fie menținut un nivel adecvat de diferențiere față de bere, utilizând raportul de aproximativ 2,9:1, reflectat de cadrul UE privind nivelurile	**<u>Nu se acceptă.</u>** Raportul de 2,9:1 din Directiva 92/84/CEE reprezintă un nivel minim armonizat, nu o formulă obligatorie de calibrare internă, iar statele membre UE aplică în practică rapoarte foarte diferite, multe dintre ele mai mici decât cel invocat de Asociație, ceea ce arată că alegerea Republicii Moldova de a păstra un raport de 2,14 se încadrează în marja de discreție fiscală acceptată la nivel european. Compararea produselor exclusiv pe baza gradului alcoolic ignoră faptul că berea este un produs de consum curent, cu o piață de masă și o sensibilitate ridicată la preț, motiv pentru care majorările accizei trebuie corelate cu capacitatea reală de absorbție a pieței și cu obiectivul de a nu împinge consumatorii spre alcool nedeclarat sau ilicit. Argumentul privind scutirea vinului nu ține cont de faptul că sectorul vitivinicol este un pilon strategic al economiei și exporturilor Republicii Moldova,

			minime ale accizelor, drept reper relevant, cu majorări anuale ulterioare corelate cu rata inflației; • Evaluarea oportunității introducerii unei accize la vin, în vederea asigurării unei abordări mai coerente între diferitele categorii de băuturi alcoolice și a extinderii bazei de impozitare; • Fundamentarea politicii generale de accizare pe două obiective complementare: reducerea consumului nociv de alcool printr-o taxare care să reflecte conținutul și concentrația alcoolică a produselor, concomitent cu extinderea bazei de impozitare și asigurarea unor contribuții sustenabile la Bugetul de Stat. Considerăm că o asemenea abordare ar permite instituirea unui cadru fiscal mai echitabil și mai coerent, care să îmbine obiectivele de sănătate publică cu sustenabilitatea fiscală, predictibilitatea pentru mediul de afaceri și principiile reflectate în recomandările OMS și în practica europeană. **Argumentare** Practica internațională susține această logică. Nivelurile minime ale accizelor stabilite prin Directiva Consiliului 92/84/CEE implică un raport de aproximativ 2,9 între sarcina fiscală aplicată băuturilor spirtoase și cea aplicată berii, raport care este, în linii generale, compatibil cu media aplicată în statele membre ale Uniunii Europene. În Republica Moldova, la nivelurile de accizare propuse, un litru de alcool pur este taxat de aproximativ 2,14 ori mai mult atunci când este consumat sub formă de băuturi spirtoase decât atunci când este consumat sub formă de bere cu o concentrație alcoolică de 5% vol.	susținut istoric prin politici dedicate, astfel încât tratamentul său fiscal diferențiat reflectă o prioritate economică și structurală, nu o eroare de coerență a politicii de sănătate publică. Propunerea de a introduce un sistem unic bazat pe alcoolul pur, deși pare neutră, ar avea efecte disproporționate asupra berii ca produs cu concentrație redusă dar volum mare de consum, favorizând de fapt băuturile spirtoase și vinul în termeni relativi, ceea ce contrazice chiar obiectivul declarat al Asociației de reducere a consumului nociv. În plus, extinderea bazei de impozitare și predictibilitatea bugetară invocate de autori pot fi atinse și prin ajustări graduale, fără a fi necesară o realiniere bruscă la un raport extern care nu reflectă particularitățile pieței și structurii de consum din Republica Moldova.

			Acest raport de 2,14 este inferior reperului de aproximativ 2,9 rezultat din nivelurile minime ale accizelor din UE, atunci când acestea sunt calculate în funcție de concentrația alcoolică. Directiva 92/84/CEE stabilește niveluri minime de 1,87 EUR/hl/grad de alcool pentru bere și de 550 EUR/hl de alcool pur pentru băuturile spirtoase. Raportate la aceeași cantitate de alcool pur, aceste niveluri generează un raport de aproximativ 2,94. Structura actuală a accizelor din Republica Moldova urmează deja principiul taxării diferențiate a băuturilor alcoolice. Cu toate acestea, gradul de diferențiere dintre bere și băuturile spirtoase este mai redus decât cel implicit în nivelurile minime ale accizelor stabilite la nivelul UE. Dacă raportul de 2,9 ar fi aplicat accizei propuse pentru bere, de 3,4 MDL/litru, acciza pentru băuturile spirtoase în anul 2027 ar trebui să fie de aproximativ 197,2 MDL/litru de alcool pur, și nu de 145,5 MDL. În sens invers, dacă s-ar menține nivelul de 145,5 MDL/litru de alcool pur pentru băuturile spirtoase, un raport de 2,9 ar corespunde unei accize de aproximativ 2,51 MDL/litru pentru berea cu 5% alcool, și nu de 3,4 MDL/litru. În aceste condiții, considerăm legitimă întrebarea dacă structura propusă este pe deplin compatibilă cu obiectivul declarat de reducere a consumului de alcool, în special având în vedere tratamentul fiscal diferit aplicat diverselor categorii de băuturi alcoolice. Asociația consideră că o politică fiscală fundamentată pe obiective de sănătate publică trebuie aplicată în	

			mod coerent tuturor băuturilor alcoolice, indiferent de tradițiile de producție asociate acestora sau de sectorul economic din care provin. Menținerea unui regim în care un produs slab alcoolic este supus accizei și unei creșteri progresive a sarcinii fiscale, în timp ce alte categorii de băuturi alcoolice rămân integral scutite de acciză, ridică întrebări din perspectiva respectării principiilor neutralității fiscale și concurenței loiale. În plus, o asemenea diferențiere poate genera efecte economice nedorite: distorsionarea concurenței pe piața băuturilor alcoolice, modificarea artificială a preferințelor consumatorilor în favoarea băuturilor cu un conținut mai ridicat de alcool și descurajarea investițiilor într-un sector care contribuie anual cu sume semnificative la Bugetul de Stat. În opinia Asociației, dacă autoritățile consideră acciza un instrument adecvat pentru reducerea consumului de alcool, există o abordare mai coerentă și mai neutră din punct de vedere economic: introducerea unui sistem de accizare care să acopere toate băuturile alcoolice și să fie fundamentat pe conținutul efectiv de alcool (alcool pur). Un asemenea model ar elimina tratamentul inegal între categoriile de produse și ar stabili o legătură logică între obiectivul declarat al politicii și instrumentul fiscal utilizat. Produsele cu un conținut mai ridicat de alcool ar suporta o sarcină fiscală proporțional mai mare, în timp ce produsele cu un conținut mai redus de alcool ar beneficia de un tratament proporțional cu riscul pe care îl prezintă,	

			contribuind, totodată, în mod echitabil la Bugetul de Stat. În cadrul politicii propuse apare însă o situație paradoxală: produsul cu cel mai redus conținut de alcool dintre principalele categorii de băuturi alcoolice este supus celei mai semnificative majorări fiscale, în timp ce vinul — care conține, de regulă, aproximativ de trei ori mai mult alcool decât berea — continuă să fie scutit de acciză. Inclusiv faptul că vinul beneficiază de un tratament preferențial la regimul de comercializare, vânzarea acestuia fiind acceptată și după ora 22.00, spre deosebire de toate celelalte băuturi, ceea ce, iarăși, contravine logicii combaterii consumului neresponsabil de alcool și combatere a viciilor.	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**MDED**	**La pct. 35–42, cu referire la accizarea băuturilor nealcoolice:** Se propune reexaminarea aplicării unei cote unitare de acciză băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat, băuturilor cu îndulcitori, precum și băuturilor energizante. În măsura în care unul dintre obiectivele declarate ale intervenției îl constituie descurajarea consumului excesiv de zahăr și stimularea reformulării produselor, se propune examinarea unui mecanism de diferențiere a sarcinii fiscale în funcție de conținutul de zahăr adăugat, pe baza unor praguri obiective și verificabile. Totodată, includerea în aceeași categorie fiscală a băuturilor cu îndulcitori și a băuturilor energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana urmează a fi fundamentată distinct, în raport cu obiectivul urmărit pentru fiecare categorie de produse. În cazul menținerii soluției propuse, Nota de fundamentare urmează a fi completată	**Nu se acceptă.** Cota unitară de acciză aplicată băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat, îndulcitori și băuturilor energizante rămâne soluția adecvată din perspectiva simplității administrative și a predictibilității fiscale. Introducerea unor praguri diferențiate în funcție de conținutul de zahăr ar genera costuri suplimentare de conformare și control pentru autoritatea fiscală, fără o garanție că beneficiile în materie de sănătate publică ar depăși aceste costuri. Gruparea băuturilor cu îndulcitori și a celor energizante în aceeași categorie fiscală este justificată prin faptul că toate constituie produse de consum discreționar, iar tratamentul unitar evită crearea unor portițe de optimizare fiscală prin reformularea minimă a produselor pentru a se încadra în praguri mai favorabile. Evaluarea impactului asupra producătorilor,

			cu evaluarea impactului asupra producătorilor autohtoni și importatorilor, asupra prețurilor de comercializare, precum și cu estimarea costurilor administrative de conformare.	importatorilor și prețurilor poate fi realizată eficient după implementare.
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**MAIA**	pct. 42, intenția de expunere în redacție nouă a anexei nr. 1 la titlul IV: observăm că, pentru pozițiile tarifare 271019310, 271019480, 271020110 și 271020190, respectiv pentru motorină, inclusiv combustibil diesel și combustibil pentru cuptoare, cota accizelor se stabilește în mărime de 4.774,7 lei per tonă pentru anul 2027, de 5.729,7 lei per tonă pentru anul 2028 și de 6.875,6 lei per tonă pentru anul 2029, în raport cu 3.978,95 lei per tonă stabiliți pentru anul 2026 prin redacția în vigoare, ceea ce va determina o majorare cumulată de circa 73 % pe parcursul a trei perioade fiscale. Or, motorina reprezintă principalul input energetic al producției agricole vegetale. Prin urmare, considerăm necesar revizuirea intervenției normative.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Majorarea cumulată care se situează la circa 20% pe an, un ritm comparabil cu ajustările istorice ale accizei la motorină aplicate anterior în Republica Moldova în perioade de corecție a decalajului față de nivelurile minime europene. Calibrarea graduală pe trei ani, în locul unei majorări dintr-o singură etapă, oferă tocmai predictibilitatea necesară sectorului agricol pentru a-și planifica investițiile și structura costurilor, iar amânarea sau reducerea intervenției ar muta doar în timp o ajustare fiscală pe care Republica Moldova trebuie oricum să o realizeze în procesul de convergență cu acquis-ul UE privind accizele la produse energetice. Impactul asupra producției agricole vegetale poate fi atenuat prin mecanisme dedicate, precum compensații directe, scheme de sprijin sau facilități pentru motorina utilizată în scop agricol, soluții mai eficiente și mai bine țintite decât renunțarea la majorarea accizei, care ar afecta întreaga structură de venituri bugetare planificată pe orizontul 2027–2029.
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**EBA**	**Anularea intenției de a acciza băuturile nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori** Ne exprimăm îngrijorarea față de această inițiativă. Or, în forma actuală, măsura are un caracter discriminatoriu, deoarece vizează selectiv o singură industrie și produse preambalate, trasabile și integral fiscalizate, în timp	**<u>Nu se acceptă.</u>** Faptul că măsura vizează inițial băuturile carbogazoase preambalate nu constituie o discriminare, ci reflectă o abordare graduală firească a oricărei politici fiscale noi, care începe cu o categorie de produse ușor de identificat, măsurat și fiscalizat prin poziții tarifare clare, urmând ca extinderea la alte surse de zahăr din

			ce alte surse relevante de zahăr rămân în afara domeniului de aplicare. Dacă obiectivul urmărit este protejarea sănătății publice și reducerea consumului de zahăr, autoritățile ar trebui să analizeze aportul total de zahăr din alimentație, inclusiv cel provenit din sucuri, dulciuri, produse de cofetărie, compoturi, limonade și băuturi preparate în sectorul HoReCa. Industria nu solicită taxarea automată a altor sectoare, ci aplicarea unor criterii obiective și evitarea unei măsuri care transferă povara fiscală asupra unei singure categorii de operatori. În aceeași logică, băuturile fără zahăr ar trebui excluse din proiect. Taxarea acestora contrazice scopul declarat al măsurii și ar descuraja reformularea, inovarea și alegerea de către consumatori a unor alternative fără zahăr. Taxa propusă nu reprezintă o cerință de aliniere la legislația UE, deoarece la nivelul UE nu există un regim armonizat obligatoriu de accizare a băuturilor cu zahăr sau îndulcitori. În schimb, vinurile fac parte din categoria produselor alcoolice reglementate de cadrul armonizat european privind structura accizelor. Pentru precizie, includerea vinurilor în acest cadru nu presupune aplicarea obligatorie a unei cote exacte în toate statele membre, legislația UE permițând o cotă minimă de zero pentru anumite categorii de vin. În calitate de stat candidat la aderarea la UE, Republica Moldova trebuie să promoveze reforme fiscale predictibile, proporționale, nediscriminatorii și fundamentate pe evaluări de impact. Solicităm autorităților	alimentație, mult mai eterogene și greu de cuantificat, precum dulciurile sau produsele HoReCa, să fie evaluată separat, într-o etapă ulterioară, fără ca aceasta să invalideze etapa inițială. Trasabilitatea și fiscalizarea integrală a acestor produse, invocate de industrie ca argument împotriva măsurii, reprezintă de fapt exact motivul pentru care ele constituie punctul de plecare logic al oricărei politici de acest tip, întrucât permit o administrare fiscală eficientă și greu de eludat, spre deosebire de sursele difuze de zahăr din alimentația preparată. Absența unui regim armonizat obligatoriu la nivelul UE pentru băuturile cu zahăr nu împiedică Republica Moldova să adopte o asemenea măsură din proprie inițiativă, mai multe state membre UE aplicând deja taxe similare tocmai în lipsa unei obligații de armonizare, ceea ce arată că o astfel de reformă este compatibilă cu direcția europeană, chiar dacă nu este impusă de aceasta. Compararea cu regimul flexibil al accizei la vin, unde UE permite o cotă minimă de zero, nu sprijină argumentul industriei, ci mai degrabă evidențiază o inconsecvență inversă în sistemul fiscal moldovenesc, unde vinul beneficiază de scutire totală, în timp ce alte produse de consum discreționar ar urma să fie taxate, ceea ce constituie un motiv suplimentar pentru extinderea bazei de impozitare, nu pentru renunțarea la taxarea băuturilor cu zahăr.

			să asigure coerență între mesajele privind integrarea europeană și reformele fiscale promovate, nu doar la nivel declarativ. Măsura riscă să genereze creșteri de prețuri, presiuni suplimentare asupra consumatorilor, reducerea investițiilor și diminuarea veniturilor fiscale conexe. În plus, introducerea sa în paralel cu lansarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, planificată pentru ianuarie 2027, ar crea o povară cumulativă disproporționată asupra industriei și ar putea afecta implementarea cu succes a acestei importante reforme de mediu. În acest context, solicităm autorităților retragerea inițiativei, realizarea unei analize complete de impact, evitarea suprapunerii cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje și organizarea unor consultări autentice cu mediul de afaceri.	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**EBA**	**Revizuirea nivelului și mecanismului de majorare a accizei aplicabile berii** Proiectul propune o majorare progresivă a accizei aplicabile berii, cu un efect cumulat de aproximativ 34,4% în perioada următorilor trei ani. Considerăm că ritmul unei asemenea majorări necesită o reevaluare din perspectiva principiilor proporționalității, neutralității fiscale și predictibilității pentru mediul de afaceri, în special în condițiile în care berea reprezintă un produs cu un conținut alcoolic semnificativ mai redus comparativ cu băuturile spirtoase.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Rata cumulată de 34,4% pe trei ani corespunde unei rate anuale medii de aproximativ 10,4%, care nu depășește semnificativ o traiectorie de ajustare rezonabilă atunci când este comparată cu evoluția istorică a prețurilor și veniturilor din regiune, iar eșalonarea pe trei ani, în locul unei majorări dintr-o singură etapă, oferă exact predictibilitatea pe care industria o solicită. Raportul de 2,9:1 din Directiva 92/84/CEE rămâne un nivel minim armonizat la nivel european, nu o formulă de calibrare obligatorie, iar statele membre aplică în practică rapoarte foarte variate, unele mai

			În măsura în care unul dintre obiectivele declarate ale politicii de accizare îl reprezintă reducerea consumului nociv de alcool și protejarea sănătății publice, considerăm oportun ca nivelul sarcinii fiscale să reflecte într-o măsură mai mare conținutul efectiv și concentrația alcoolică a produselor, evitând diferențe disproporționate între categoriile de băuturi alcoolice. Potrivit calculelor prezentate de industrie, la nivelurile propuse pentru anul 2027, diferența dintre sarcina fiscală aplicată băuturilor spirtoase și cea aferentă berii, raportată la aceeași cantitate de alcool pur, ar fi de aproximativ 2,14:1, comparativ cu reperul de circa 2,9:1 rezultat din nivelurile minime de accizare prevăzute de cadrul european. Totodată, o creștere accelerată și prestabilită a accizei pentru o perioadă de mai mulți ani poate afecta predictibilitatea costurilor, competitivitatea producătorilor și capacitatea acestora de a planifica investițiile. Din aceste considerente, considerăm mai echilibrată corelarea majorărilor anuale ale accizei la bere cu rata inflației prognozate de BNM, astfel încât ajustarea sarcinii fiscale să reflecte evoluțiile economice și să evite creșteri disproporționate într-un interval scurt de timp. În contextul procesului de integrare europeană, considerăm necesară și o analiză mai amplă a structurii naționale de accizare a băuturilor alcoolice, astfel încât diferențierea dintre bere, băuturi spirtoase și alte categorii de produse să fie bazată pe criterii obiective, coerente cu	apropiate de cel din Republica Moldova decât de reperul invocat, astfel încât alegerea unui raport de 2,14:1 se încadrează în marja de discreție fiscală acceptată și nu constituie, prin ea însăși, o încălcare a proporționalității. Argumentul privind reechilibrarea accizelor între categorii, deși coerent în aparență, ar trebui aplicat simetric tuturor băuturilor alcoolice, inclusiv vinului, iar solicitarea industriei berii de a corela doar propria acciză cu inflația, fără a propune concomitent introducerea unei accize la vin, nu rezolvă dezechilibrul semnalat, ci doar mută presiunea fiscală exclusiv asupra ritmului de creștere pentru bere. În privința băuturilor nealcoolice cu zahăr, riscul migrării consumului către produse neaccizate este limitat de faptul că măsura vizează produse preambalate și trasabile, iar caracterul regresiv invocat poate fi atenuat prin mecanisme sociale țintite, nu prin renunțarea la o taxă cu beneficii clare de sănătate publică.

			conținutul de alcool și cu obiectivele declarate de sănătate publică. În acest sens, poate fi examinată inclusiv oportunitatea revizuirii tratamentului fiscal aplicabil diferitelor categorii de băuturi alcoolice, inclusiv vinuri, pentru a evita distorsiunile concurențiale și concentrarea disproporționată a sarcinii fiscale asupra unei singure categorii de produse. Pe cale de consecință, solicităm revizuirea abordării propuse de majorare a accizei la bere, corelarea ajustărilor anuale cu rata inflației prognozate de BNM și evaluarea structurii generale de accizare a băuturilor alcoolice prin prisma conținutului de alcool, a proporționalității și a neutralității fiscale. Totodată, propunem ca diferențierea dintre nivelul de accizare al berii și cel al băuturilor spirtoase să țină cont de reperele relevante ale cadrului european.	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**FIA**	**4. Accizele** **4.1. Acciza la bere** Calendarul de majorare a accizei la bere — cu un efect cumulat de aproximativ 34,4% în următorii trei ani — ridică întrebări privind fundamentarea economică, cu atât mai mult cu cât berea este clasificată de legislația Republicii Moldova drept produs slab alcoolic. O politică de accizare fundamentată pe obiective de sănătate publică ar trebui să reflecte conținutul și concentrația alcoolică a produselor: potrivit recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății, diferențierea taxării alcoolului în funcție de tipul produsului și de conținutul de alcool încurajează consumatorii să opteze	

			pentru alternative cu un conținut mai redus. Supunerea unui produs cu concentrație alcoolică redusă celei mai accelerate creșteri a sarcinii fiscale nu este coerentă cu această logică și amplifică o povară fiscală deja ridicată comparativ cu statele din regiune. Considerăm că politica fiscală ar trebui să urmărească reechilibrarea accizelor între categoriile de băuturi alcoolice în funcție de conținutul de alcool, și nu majorarea disproporționată a accizei la bere. Această abordare corespunde recomandărilor OMS și practicii europene. Raportate la aceeași cantitate de alcool pur, nivelurile minime stabilite prin Directiva 92/84/CEE generează un raport de aproximativ 2,9:1 între accizarea băuturilor spirtoase și a berii, față de numai 2,14:1 conform nivelurilor propuse în Republica Moldova. *Solicităm prezentarea analizei economice care fundamentează această traiectorie și corelarea majorărilor anuale ale accizei la bere cu rata inflației prognozată de BNM, pentru a asigura predictibilitatea fiscală și a evita plasarea unei sarcini disproporționate asupra unui produs cu conținut redus de alcool. De asemenea, solicităm corectarea dezechilibrului, printr-o structură a accizelor mai coerentă și proporțională cu conținutul de alcool, nu prin creșterea accelerată a fiscalității aplicate berii.* **4.2. Băuturile nealcoolice cu zahăr adăugat și băuturile energizante** Ne exprimăm în continuare rezerva față de introducerea accizei pe băuturile nealcoolice gazeificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau îndulcitori și pe băuturile	

			energizante. Măsura nu este fundamentată pe o analiză completă de impact economic, fiscal, social și administrativ, vizează o categorie restrânsă de produse și riscă să genereze scumpiri, reducerea volumelor comercializate legal și migrarea consumului către produse neaccizate sau informale — cu efect contrar atât asupra veniturilor bugetare, cât și asupra obiectivelor de sănătate publică. Caracterul regresiv al măsurii afectează disproporționat gospodăriile cu venituri mici, iar suprapunerea cu implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje (ianuarie 2027) ar crea o povară cumulativă. *Solicităm amânarea acestei componente până la asigurarea unui proces real de consultare, însoțită de o analiză de impact sectorială și de criterii transparente de selectare a produselor accizabile, precum și aplicarea graduală a oricăror majorări, corelată cu inflația prognozată.*	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**AmCham**	Acciza la bere și coerența accizării băuturilor alcoolice Referința exactă în proiect: Art. II pct. 42 din proiect – anexa nr. 1 la Titlul IV al Codului fiscal, inclusiv poziția tarifară 220300. Pentru berea fabricată din malț, proiectul stabilește acciza la 3,40 lei/litru în 2027, 3,70 lei/litru în 2028 și 4,10 lei/litru în 2029. Raportat la 3,05 lei/litru în 2026, aceasta înseamnă +11,5% în 2027, +8,8% în 2028, +10,8% în 2029 și +34,4% cumulat. AmCham propune menținerea, în 2027, a cotei aplicabile în 2026 sau indexarea exclusivă cu inflația prognozată, urmată de o traiectorie graduală și predictibilă. Cel puțin,	**A se vedea argumentul de mai sus.**

			majorarea pentru 2027 nu ar trebui să depășească parametrul general de aproximativ 10% indicat în Nota de fundamentare. Astfel, se cere o analiză sectorială privind elasticitatea cererii, transferul în preț, efectul asupra producției locale și a investițiilor, precum și o comparație metodologică adecvată cu cele ale altor state. De altfel, ar fi binevenită examinarea problemei coerenței tratamentului diferitelor băuturi alcoolice. Se recunoaște locul aparte al vinului în identitatea națională, dar se subliniază că și berea este produsă local și face parte din lanțul valoric național. În măsura în care politica fiscală este fundamentată pe considerente de sănătate publică și contribuție echitabilă la buget, se solicită evaluarea obiectivă a diferențierii fiscale dintre categorii. AmCham indică, cu titlu ilustrativ, că o majorare de 11,5% a accizei la bere ar genera circa 45,6 milioane lei suplimentar, în timp ce o acciză aplicată unui volum de aproximativ 30 milioane litri de vin, extrapolată după conținutul de alcool, ar putea genera circa 244,8 milioane lei.	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**AIM**	Noile accize și costurile cumulative pentru IMM-uri Proiectul introduce sau majorează accize pentru o serie de categorii de produse, inclusiv băuturi nealcoolice cu zahăr adăugat sau îndulcitori, produse energetice și alte categorii de bunuri. AIM nu contestă obiectivele de sănătate publică sau necesitatea armonizării graduale cu legislația europeană. Considerăm însă că asemenea intervenții trebuie însoțite de o analiză suficientă a impactului	**<u>Nu se acceptă.</u>** Solicitarea unei analize de impact cumulativ, nu poate deveni o condiție prealabilă pentru orice ajustare fiscală, întrucât autoritățile aplică deja o eșalonare pe mai mulți ani tocmai pentru a permite operatorilor economici, inclusiv IMM-urilor, să se adapteze gradual la noile costuri, ceea ce reprezintă în sine un răspuns practic la preocuparea privind impactul cumulativ. Efectul transversal al accizelor la produsele energetice asupra costurilor de transport este o

			asupra producătorilor locali, inclusiv asupra întreprinderilor mici și mijlocii. În particular, pentru produsele alimentare și băuturile, trebuie analizate efectele asupra costului de producție, prețului final, competitivității producătorilor locali și comportamentului consumatorilor. În cazul carburanților și produselor energetice, efectul este transversal, fiind transmis prin costurile de transport și distribuție către aproape toate sectoarele economiei. Din acest motiv, solicităm ca impactul acestor măsuri să fie analizat și în mod cumulativ, și nu doar exclusiv pentru fiecare acciză separat, inclusiv din perspectiva efectului indirect asupra IMM-urilor care nu sunt ele însele producători sau importatori de produse accizabile.	caracteristică inerentă oricărei politici de accizare la carburanți, prezentă în toate statele UE, iar amânarea intervenției pe acest motiv ar întârzia nedefinit convergența fiscală necesară procesului de integrare europeană. În plus, efectele indirecte asupra IMM-urilor neproducătoare de produse accizabile sunt, prin natura lor, difuze și greu de izolat metodologic de alți factori economici concurenți, precum inflația generală sau evoluția prețurilor internaționale la energie, ceea ce face ca o cuantificare exhaustivă cerută drept condiție prealabilă să fie mai degrabă un instrument de amânare decât un standard analitic realist aplicat de altfel niciunui alt stat membru UE la adoptarea unor măsuri similare. Impactul cumulativ real asupra IMM-urilor poate fi monitorizat eficient după implementare.
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**		**Industria băuturilor nealcoolice (Coca-Cola, Kaufland, etc.)**	**Poziția noastră principală este retragerea inițiativei de a introduce taxa în forma propusă.** Măsura vizează în mod discriminatoriu o singură industrie și o categorie restrânsă de produse, fără o analiză completă a impactului economic, fiscal, social, concurențial, administrativ și asupra sănătății publice. Dacă obiectivul real este protejarea sănătății publice și reducerea consumului de zahăr, politica trebuie construită în jurul conținutului de zahăr și al aportului total din alimentație, nu în jurul apartenenței produsului la o anumită industrie. În aceeași logică, băuturile fără zahăr nu trebuie incluse într-o taxă justificată prin combaterea consumului de zahăr. **1. O taxă selectivă asupra unei singure industrii este discriminatorie**	**<u>Nu se acceptă.</u>** Faptul că măsura vizează inițial produsele preambalate, trasabile și integral fiscalizate nu constituie o discriminare, ci reprezintă exact punctul de plecare logic al oricărei politici fiscale noi, deoarece aceste produse permit o administrare simplă, verificabilă și greu de eludat, spre deosebire de sursele difuze de zahăr precum dulciurile, produsele de cofetărie sau băuturile preparate în HoReCa, a căror includere ar necesita mecanisme de control mult mai complexe și greu de implementat pe termen scurt. Riscul de substituire către produse netaxate cu conținut similar de zahăr este real, dar nu justifică renunțarea la măsură, ci mai degrabă argumentează pentru extinderea graduală a bazei de impozitare într-o etapă ulterioară, exact așa cum solicită industria însăși,

			În forma propusă, taxa tratează diferit produse care pot fi comparabile din perspectiva consumului și a aportului de zahăr. Sunt vizate anumite băuturi preambalate, trasabile și integral fiscalizate, în timp ce alte surse relevante de zahăr rămân în afara domeniului de aplicare. Această delimitare nu este justificată prin criterii obiective și riscă să penalizeze operatorii conformi, care dispun de sisteme de etichetare, trasabilitate, raportare și control, fără a aborda în mod coerent consumul total de zahăr. • creează tratament fiscal inegal între produse cu profiluri de consum sau conținut de zahăr comparabile; • încurajează substituirea produselor taxate cu alternative netaxate, posibil cu un conținut similar ori mai ridicat de zahăr; • distorsionează concurența între producători, importatori, retail, HoReCa și operatorii din economia informală; • limitează eficiența fiscală și impactul urmărit asupra sănătății publice. **2. Dacă esența este sănătatea publică, analiza trebuie extinsă la toate produsele cu zahăr** O politică justificată prin reducerea consumului de zahăr trebuie să pornească de la o analiză a aportului total de zahăr din alimentație. Selectarea unei singure categorii comerciale nu oferă o bază coerentă pentru atingerea obiectivului declarat. Riscul principal al unei abordări selective este substituirea. În cazul în care consumatorul renunță la un produs taxat, dar îl înlocuiește cu un alt produs care nu intră în sfera taxei și care conține o cantitate comparabilă sau chiar mai mare de zahăr, reducerea	fără ca aceasta să invalideze etapa inițială aplicată produselor propuse. Excluderea băuturilor fără zahăr din domeniul de aplicare, ignoră faptul că îndulcitorii artificiali și băuturile energizante cu taurină sau cofeină ridică propriile riscuri de sănătate publică, distincte de cele ale zahărului, astfel încât includerea lor într-un cadru fiscal comun pentru produse de consum discreționar rămâne justificată. Absența unui regim armonizat obligatoriu la nivel UE pentru taxarea zahărului nu reprezintă un argument împotriva măsurii, ci confirmă doar că aceasta este o opțiune de politică națională legitimă, pe care mai multe state membre au adoptat-o independent tocmai în lipsa unei obligații europene, ceea ce arată compatibilitatea deplină a inițiativei cu parcursul de aderare al Republicii Moldova.

			vânzărilor produselor taxate nu va conduce în mod necesar la reducerea consumului total de zahăr. În consecință, înainte de orice măsură fiscală, autoritățile trebuie să evalueze în mod nediscriminatoriu toate categoriile relevante, inclusiv: • sucuri, nectaruri, băuturi pe bază de suc, concentrate, siropuri și pulberi pentru prepararea băuturilor; • bomboane, ciocolată, produse de cofetărie, patiserie, dulciuri și deserturi; • compoturi, gemuri, conserve dulci și alte produse cu adaos de zahăr; • lemonade, ceaiuri reci, băuturi mixate și alte băuturi îndulcite preparate în HoReCa; • alte produse alimentare cu un aport semnificativ de zahăr adăugat. Industria nu solicită extinderea automată a taxării asupra altor sectoare. Solicitarea este ca Guvernul să evite o intervenție selectivă și să demonstreze, printr-o analiză bazată pe date, că instrumentul ales este proporțional, eficient și aplicat după criterii obiective. **3. Băuturile fără zahăr trebuie excluse din proiect** Includerea băuturilor fără zahăr sau a produselor care utilizează îndulcitori autorizați contrazice rațiunea declarată a unei măsuri orientate spre reducerea consumului de zahăr. Aceste produse reprezintă alternative la produsele cu zahăr și reflectă investițiile industriei în reformulare, inovare și diversificarea opțiunilor oferite consumatorilor. • Băuturile fără zahăr nu contribuie la aportul de zahăr pe care măsura declară că îl combate.	

			• Taxarea lor ar descuraja alegerea alternativelor fără zahăr și investițiile în reformulare. • Criteriile de excludere trebuie să fie clare, măsurabile și verificabile tehnic, inclusiv prin stabilirea unor praguri și metode de analiză adecvate. **4. Coerența cu parcursul european al Republicii Moldova** Republica Moldova este stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană. În acest context, reformele fiscale trebuie prezentate cu acuratețe și dezvoltate în spiritul principiilor de proporționalitate, predictibilitate, tratament egal și consultare efectivă. La nivelul Uniunii Europene nu există un regim armonizat obligatoriu de accizare a băuturilor cu zahăr sau îndulcitori. Cadrul armonizat al accizelor vizează alcoolul și băuturile alcoolice, produsele din tutun, produsele energetice și electricitatea. Statele membre pot adopta taxe naționale suplimentare, însă o asemenea alegere este o opțiune de politică națională și nu trebuie prezentată drept o cerință a acquis-ului UE. În schimb, vinul face parte din categoria produselor alcoolice reglementate de cadrul armonizat european privind structura accizelor. Menționăm, pentru precizie juridică, faptul că includerea vinului în cadrul armonizat nu înseamnă că fiecare stat membru aplică în mod obligatoriu o cotă pozitivă, deoarece legislația UE permite cote minime de zero pentru anumite categorii de vin. **Prin urmare, solicităm Guvernului** să fie consecvent între mesajele privind integrarea europeană și reformele fiscale promovate, iar alinierea la standardele europene să se	

			reflecte în politici argumentate, proporționale și nediscriminatorii, nu doar la nivel declarativ. **5. Impactul economic, fiscal și social** Industria băuturilor nealcoolice susține un lanț valoric extins, care include producție, import, distribuție, retail, HoReCa, logistică, transport, ambalaje și servicii locale. O taxă suplimentară aplicată selectiv poate produce efecte dincolo de companiile direct vizate. • creșteri ale prețurilor la raft și presiuni inflaționiste; • impact regresiv asupra gospodăriilor cu venituri mici și medii; • reducerea volumelor comercializate prin canale legale; • diminuarea investițiilor, comenzilor către furnizori și capacității de inovare; • presiuni asupra locurilor de muncă din întregul lanț valoric; • reducerea veniturilor fiscale conexe, inclusiv TVA, impozite salariale și contribuții sociale; • orientarea cererii spre categorii netaxate, produse mai ieftine sau comerț informal. Orice estimare a veniturilor din noua taxă trebuie analizată împreună cu eventualele pierderi din alte impozite și cu efectele asupra activității economice formale. În absența unei evaluări complete, nu există garanția că măsura va genera venituri bugetare stabile sau rezultate durabile în domeniul sănătății publice. **6. Suprapunerea cu Sistemul de Depozit pentru Ambalaje** Industria se pregătește pentru implementarea Sistemului de Depozit pentru Ambalaje, planificată pentru ianuarie 2027. Reforma necesită investiții importante în adaptarea ambalajelor, coduri de bare, trasabilitate, sisteme informatice,	

			colectare, sortare, reciclare, raportare, logistică și comunicarea cu consumatorii. Introducerea simultană a unei taxe pe produs ar crea o povară cumulativă disproporționată asupra aceleiași industrii și asupra consumatorilor, ar limita resursele disponibile pentru implementarea corectă a sistemului și ar amplifica impactul asupra prețurilor. Prioritatea imediată trebuie să fie lansarea eficientă și credibilă a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje. **7. Solicitările industriei** • Retragerea inițiativei de taxare selectivă din proiectul politicii fiscale pentru anul 2027. • Realizarea, înainte de orice intervenție similară, a unei analize complete de impact economic, fiscal, social, inflaționist, concurențial, administrativ și asupra sănătății publice. • Evaluarea tuturor surselor relevante de zahăr din alimentație și evitarea tratamentului discriminatoriu al unei singure industrii. • Evitarea suprapunerii noilor poveri fiscale cu perioada de pregătire și lansare a Sistemului de Depozit pentru Ambalaje. • Organizarea unei consultări transparente și autentice cu producători, importatori, distribuitori, retaileri, HoReCa, experți și reprezentanți ai consumatorilor. • Prioritizarea măsurilor integrate bazate pe educație, informare, etichetare clară, reformulare voluntară și parteneriat public-privat. **Concluzie** Industria băuturilor nealcoolice susține obiectivele de sănătate publică, protecția mediului și parcursul	

			european al Republicii Moldova. Totuși, aceste obiective trebuie urmărite prin măsuri coerente, bazate pe date, proporționale și aplicate fără discriminarea unei singure industrii. În forma propusă, taxa riscă să penalizeze operatorii economici responsabili și fiscalizați, să majoreze prețurile, să afecteze investițiile și locurile de muncă și să încurajeze substituirea cu produse netaxate, fără garanția reducerii consumului total de zahăr. **Reiterăm solicitarea de retragere a inițiativei** și disponibilitatea industriei de a contribui constructiv la identificarea unor soluții echilibrate, eficiente și compatibile cu principiile unei politici fiscale moderne și predictibile.	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**Ministerul Sănătății**	1.7. La pct. 42 din proiect, la Anexa nr.1 la Titlul IV: Reiterăm necesitatea uniformizării accizelor pentru toate tipurile produselor din tutun. În acest scop se propune la revenirea nivelului accizelor la poziția 2404 – Rezerve din tutun, rezerve din tutun reconstituit sau rezerve din înlocuitori de tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului la nivelul accizelor de la poziția 240220 – Țigarete cu sau fără filtru, deoarece sunt în esență produse din tutun similare, iar menținerea unor accize reduse pentru produsele din tutun încălzit nu face decât să încurajeze consumul unor produse la fel de nocive cu un mesaj fals de ”produs cu risc mai scăzut”. Având în vedere că consumul acestor produse este în creștere în rândul tinerilor, nivelarea acestor accize va crește veniturile la buget pe de o parte, iar pe de altă parte va reduce promovarea ace**st**or produse în rândul tinerilor	**<u>Nu se acceptă.</u>** Uniformizarea accizelor între produsele din tutun încălzit și țigaretele clasice ignoră diferențele obiective de profil de risc confirmate de multiple autorități de sănătate, care recunosc că produsele de încălzire a tutunului generează un nivel semnificativ mai redus de substanțe nocive prin absența combustiei, iar alinierea forțată a fiscalității ar elimina orice stimulent pentru fumătorii adulți de a trece la o alternativă cu risc redus. Creșterea consumului acestor produse în rândul tinerilor este o problemă de reglementare a accesului și marketingului, nu una care se rezolvă prin fiscalitate identică cu țigaretele, iar o taxare punitivă ar putea, dimpotrivă, să reorienteze fumătorii existenți către țigaretele convenționale, mai nocive, în loc să reducă prevalența fumatului. În privința pragurilor de zahăr propuse, un sistem cu două trepte, la 5 g și 8 g per 100 ml,

			<table><tr><th>NC</th><th>Unitatea de măsură</th><th colspan="3">Cota accizei</th></tr><tr><td></td><td></td><td>2027</td><td>2028</td><td>2029</td></tr><tr><td>ex.2404</td><td></td><td>41% dar nu mai puțin de 1915 lei</td><td>41% dar nu mai putin de 2202,25 lei</td><td>41% dar nu mai putin de 2535 lei</td></tr></table> Concomitent, reiterăm necesitatea introducerii accizelor diferențiate pe cantitatea de zahăr din compoziție, aplicate atât băuturilor nealcoolice carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, cât și băuturilor energizante – model de taxare pe care Organizația Mondială a Sănătății îl recomandă drept unul dintre cele mai eficiente instrumente fiscale disponibile pentru acest tip de produse. În acest sens, se propune introducerea pragului inferior de taxare de 5 g de zahăr/100 ml, în conformitate cu standardele internaționale de etichetare nutrițională care delimitează clar produsele cu un conținut redus de zahăr, stimulând industria să-și aducă produsele în această zonă. Cel de al doilea prag de taxare propus, de peste 8 g de zahăr/100 ml, separă băuturile cu o cantitate moderată de zahăr adăugat de cele bogate în zahăr, fiind un nivel cu risc sporit pentru apariția bolilor netransmisibile, recunoscut de Organizația Mondială a Sănătății. Taxarea eșalonată a băuturilor care conțin între 5 și 8 g de zahăr la 100 ml și a celor care conțin peste 8 g la 100 ml va genera un dublu efect dovedit: va stimula producătorii să reformuleze rețetele și să reducă zahărul adăugat sub 5 g/100 ml pentru a-și menține	introduce o complexitate administrativă și de conformare disproporționată pentru piața locală, comparativ cu o cotă unitară, fără o certitudine că micile diferențe de reformulare motivate fiscal se vor traduce într-o reducere reală a aportului total de zahăr la nivel populațional. Exemplele din Marea Britanie, Franța sau statele baltice provin din piețe cu o capacitate administrativă și un volum de reformulare a industriei semnificativ diferite de cele ale Republicii Moldova, astfel încât transpunerea directă a acestui model riscă să genereze costuri de conformare disproporționate pentru producătorii locali, fără beneficiile de sănătate publică observate în acele state. Alinierea băuturilor energizante la cel mai ridicat prag de taxare al băuturilor cu zahăr, fără a distinge riscurile specifice asociate cofeinei și taurinei de cele asociate zahărului, încalcă principiul proporționalității măsurii fiscale față de riscul real vizat de fiecare categorie de produs.

competitivitatea prețului, în timp ce consumatorii se vor orienta spre alternative cu zahăr redus, fapt ce va rezulta, la nivel populațional, într-o scădere reală și sustenabilă a consumului de zahăr, cu beneficii directe asupra prevenirii obezității, a diabetului zaharat tip 2 și a bolilor cardiovasculare. Modelul taxării diferențiate, în funcție de conținutul de zahăr din produs, este deja aplicat de un număr semnificativ de state europene: Marea Britanie, Portugalia, Franța și Irlanda au taxe etajate la nivel național, Spania aplică un model regional similar, iar Letonia, Lituania și Estonia au adoptat scheme similare, cu taxarea băuturilor care conțin peste 8 g de zahăr la 100 ml de 3 mai mult decât cele ce au un conținut de zahăr sub 5 g/l, ceea ce confirmă că abordarea propusă de ANSP nu este una izolată, ci aliniată tendinței dominante de politică fiscală în sănătate publică la nivelul Uniunii Europene. Se propune de asemenea, ca băuturile energizante să fie taxate la același nivel ca și băuturile carbogazoase cu zahăr adăugat ce conțin peste 8g/l zahăr la 100ml de produs. În baza argumentelor aduse supra, se propune redactarea tabelului nr. 1 „Mărfuri supuse accizelor” din anexa nr. 1 la Titlul IV, la poziția tarifară 2202 după cum urmează:

NC	Unitatea de masură	Cota accizei		
		2027	2028	2029
ex.2	litru	2,4	2,64	2,9

			202		3,6	3,96	4,35	
Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**	Anexa nr.1 la Titlul IV va avea următorul cuprins: „Anexa nr.1 Tabelul nr.1 Mărfuri supuse accizelor	**Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe**	1. Majorarea anuală cu câte 20% a accizei la motorină în perioada 2027- 2029. Pentru o livadă aflată pe rod, această majorare nu poate fi absorbită prin reducerea consumului ceea ce înseamnă că întregul cost suplimentar se transferă în prețul fructului. Accentuăm că motorina este utilizată în pomicultură pe parcursul întregului an la pregătirea terenului, plantare, tratamente fitosanitare repetate, irigare, recoltarea asistată de utilaje și transportul rapid al fructelor proaspete către depozitul frigorific sau punctul de export. Nu susținem majorarea accizei atâta timp cât Guvernul nu propune o formula de compensare pe bază permanentă, după modelul aplicat în state membre UE precum Franța, România sau Polonia, activabilă inclusiv automat în perioadele de criză a pieței carburanților. Propunere: solicităm aprobarea unei scheme de compensare sau rambursare totală a accizei pentru motorina utilizată în agricultură, după modelul aplicat în state membre UE precum Franța, România sau Polonia, activabilă inclusiv automat în perioadele de criză a pieței carburanților.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Majorarea de 20% anual pe trei ani reprezintă o traiectorie graduală, previzibilă cu mult timp înainte, care permite producătorilor din pomicultură să își ajusteze planificarea investițională și fluxul de numerar, spre deosebire de o majorare bruscă dintr-o singură etapă. Argumentul imposibilității reducerii consumului de motorină nu susține respingerea majorării, ci mai degrabă necesitatea unor măsuri conexe de eficientizare energetică în sector, întrucât aceeași rigiditate a consumului există și în alte state UE care aplică totuși accize la motorină fără scutire totală pentru agricultură. Modelele din Franța, România sau Polonia invocate ca reper nu constituie o cerință a acquis-ului UE, ci opțiuni naționale distincte, adoptate în contexte bugetare și structurale diferite de cele ale Republicii Moldova, iar introducerea unei rambursări totale, automate și declanșate în perioade de criză ar genera o presiune bugetară imprevizibilă și greu de planificat exact în momentele de instabilitate a pieței carburanților, când statul are cea mai mică marjă fiscală de manevră. Un mecanism de compensare parțială și țintită, calibrată pe baza suprafeței cultivate sau a consumului istoric normat, ar răspunde preocupării legitime privind competitivitatea pomicultorilor fără a compromite predictibilitatea veniturilor bugetare asumate prin calendarul de convergență fiscală pe orizontul 2027–2029.					

Anexa nr.1 **Mărfurile supuse accizelor**		**Avocatul Poporului**	**Cu referire la introducerea accizelor la diverse produse** Accizele reprezintă impozite indirecte, datorate bugetului de stat, care se percep asupra unor bunuri şi servicii de consum, provenite din ţară şi din import. Introducerea și majorarea accizelor la produse nocive (precum tutunul, alcoolul sau băuturile dulci) au rolul de a descuraja consumul nesănătos și de a crește veniturile statului. În mod tradițional, aceste instrumente sunt utilizate pentru a descuraja consumul unor produse asociate cu riscuri pentru sănătatea populației și pentru a susține politicile publice în domeniul sănătății. Proiectul în cauză introduce accize pe băuturile îndulcite, pe lichidele fără nicotină pentru țigări electronice și pe articolele pirotehnice, precum și o taxă pe participarea la jocurile de noroc, măsuri cu obiectiv declarat de sănătate publică. Oficiul Avocatului Poporului a remarcat că prin proiectul dat urmează a fi stabilite accize de **doar 25% pentru produsele pirotehnice.** În lumina celor expuse menționăm că la 1 decembrie 2025 Avocatul Poporului și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului au venit cu un apel public privind limitarea utilizării articolelor pirotehnice în perioada sărbătorilor de iarnă. Acestea fiind surse de disconfort, risc și afectare directă a drepturilor fundamentale. Drept rezultat, a fost realizată o analiză primară privind problematica utilizării focurilor de artificii și impactul prejudiciabil pe care îl prezintă. Avocații Poporului au atras atenția că, dincolo de impactul direct asupra dreptului la un mediu sănătos, curat și durabil, utilizarea produselor pirotehnice – mai ales în	**Nu se acceptă.** Instrumentul fiscal al accizei este prin natura sa unul indirect și insuficient calibrat pentru a răspunde riscurilor concrete semnalate în raportul Avocatului Poporului, precum traumatismele fizice, poluarea aerului sau stresul animalelor, întrucât o cotă de acciză, oricât de ridicată, nu împiedică utilizarea necorespunzătoare a produselor pirotehnice de către persoane neautorizate sau în spații nepermise, ci afectează în principal prețul pentru consumatorii care oricum respectă regulile de utilizare. Majorarea cotei la 50%, în absența unor măsuri complementare de reglementare directă, precum restricționarea vânzării către minori, limitarea locurilor și intervalelor orare de utilizare sau întărirea controlului asupra comerțului informal, riscă doar să împingă o parte a cererii către piața neagră, unde produsele sunt complet nereglementate și potențial mai periculoase din punct de vedere tehnic, agravând exact riscurile pe care raportul le semnalează. Comparația cu accizele la alcool sau tutun, unde legătura dintre nivelul fiscal și reducerea consumului nociv este documentată pe termen lung, nu se transpune direct la produsele pirotehnice, al căror consum este sezonier, ocazional și mai puțin sensibil la preț, fiind adesea asociat cu tradiții culturale de sărbători, ceea ce limitează eficacitatea unei simple majorări a cotei ca instrument de descurajare. Prin urmare, obligația pozitivă a statului de a proteja drepturile fundamentale invocate în raport se realizează mai eficient prin măsuri de reglementare directă a comercializării și utilizării, nu prin

			cantități mari – poate afecta și alte drepturi ale omului. În special, sunt vizate dreptul la sănătate și dreptul de a trăi într-o societate sigură și pașnică, având în vedere efectele pe care aceste produse le pot genera asupra populației. Totodată, utilizarea intensă a articolelor pirotehnice poate avea efecte negative asupra animalelor, atât domestice, cât și sălbatice. Zgomotele puternice și bruște pot provoca stres, panică și dezorientare, determinând reacții de fugă necontrolată, traumatisme sau tulburări de comportament, iar în unele cazuri pot genera și probleme fiziologice severe. Astfel, utilizarea acestor produse afectează în mod direct bunăstarea animalelor și echilibrul mediului înconjurător. De asemenea, instituția Avocatului Poporului a colectat date oficiale și a elaborat **Raportul special „Evaluarea impactului utilizării produselor pirotehnice și interferența cu drepturile fundamentale ale omului”**. Raportul evidențiază multiple riscuri pentru sănătatea publică, mediul înconjurător, ordinea publică, precum și pentru bunăstarea animalelor, generate de utilizarea articolelor pirotehnice. Datele analizate indică faptul că, în perioada sărbătorilor de iarnă, utilizarea articolelor pirotehnice a provocat traumatisme grave, inclusiv în rândul minorilor, unele cazuri necesitând spitalizare și intervenții medicale costisitoare. Pe lângă leziunile fizice, exploziile și zgomotele puternice pot avea efecte negative asupra sănătății mintale, în special asupra copiilor mici, persoanelor în vârstă, pacienților spitalizați sau persoanelor expuse experiențelor traumatice. Totodată, în	stabilirea unei cote de acciză simbolic mai ridicate, care ar putea crea impresia unei intervenții substanțiale fără a produce efectul real de protecție urmărit.

			raport au fost constatate depășiri semnificative ale concentrațiilor de particule în suspensie în municipiul Chișinău în perioada utilizării intensive a produselor pirotehnice, în special în noaptea de Revelion. Arderea acestora eliberează particule fine și compuși chimici care pot afecta sistemul respirator și cardiovascular, contribuind totodată la poluarea solului și a apei și la creșterea cantității de deșeuri urbane. Din perspectiva siguranței publice, numărul sesizărilor și intervențiilor poliției legate de utilizarea ilegală a articolelor pirotehnice a fost semnificativ, iar identificarea autorilor rămâne dificilă în practică, din cauza caracterului rapid al utilizării acestor produse. Raportul constată, de asemenea, impactul negativ al zgomotelor puternice asupra animalelor domestice și sălbatice, care pot suferi reacții acute de panică, traumatisme sau pierderi ale orientării. Ținând cont de cele constatate și reflectate în raportul special al Avocatului Poporului, precum și de riscurile pe care utilizarea necorespunzătoare a produselor pirotehnice le poate genera pentru viața, integritatea fizică și sănătatea persoanelor, precum și pentru siguranța și bunăstarea comunității, se consideră necesară evaluarea nivelului accizei propuse și din perspectiva obligației statului de a adopta măsuri efective pentru prevenirea și reducerea riscurilor care pot afecta exercitarea drepturilor fundamentale. În acest context, stabilirea unei cote de acciză de 25% poate fi apreciată ca insuficient justificată în absența unor date care să demonstreze că aceasta este de natură să producă un efect real de descurajare a consumului și să contribuie în mod	

			efectiv la protejarea sănătății, integrității fizice și siguranței persoanelor. Prin urmare, *se recomandă evaluarea oportunității stabilirii unei cote mai ridicate*, **inclusiv la nivelul de 50%,** precum și examinarea unor măsuri fiscale și de reglementare complementare, proporționale și efective. Întreprinderea unor asemenea măsuri s-ar ralia cu obligația pozitivă a statului de a preveni, în măsura posibilului, expunerea persoanelor la riscuri previzibile pentru viață, integritate și sănătate și de a asigura un echilibru adecvat între interesele economice și protecția drepturilor și libertăților fundamentale.	
Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins: ”**Cota accizei pentru mijloacele de transport** Tabelul nr.1	**MIDR**	Propunem excluderea poziției tarifare 870380. Introducerea accizelor pentru vehiculele dotate exclusiv cu motor electric este de natură să afecteze coerența politicilor statului în domeniul promovării mobilității electrice, al eficienței energetice și al reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. În acest sens, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr.315/2022, precum și Strategia de mobilitate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.589/2024, stabilesc obiectivul de majorare a ponderii autoturismelor electrice și hibride în totalul autoturismelor până la 15% în anul 2030. Totodată, promovarea vehiculelor electrice, în vederea sporirii eficienței energetice și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, constituie una dintre direcțiile urmărite prin Planul național integrat privind energia și clima, aprobat prin Hotărârea	**<u>Nu se acceptă.</u>** Introducerea unei accize pentru vehiculele electrice nu contrazice neapărat obiectivele strategiilor de mobilitate electrică, întrucât acciza la autovehicule în general nu este un instrument de politică de mediu, ci unul de bază fiscală și de contribuție la infrastructura rutieră, pe care vehiculele electrice o utilizează la fel ca cele cu ardere internă, fără a plăti taxe pe carburant care finanțează în mod tradițional o parte din aceste costuri. Nivelul de acciză aplicat vehiculelor electrice poate fi calibrat semnificativ sub cel al vehiculelor poluante, menținând astfel un avantaj comparativ relativ care continuă să stimuleze tranziția, fără a echivala cu o scutire totală permanentă, greu de susținut pe termen lung din perspectivă bugetară pe măsură ce ponderea acestor vehicule crește. Absența emisiilor la evacuare nu elimină alte externalități relevante fiscal, precum uzura infrastructurii rutiere sau congestia, care justifică o formă de

			Guvernului nr. 86/2025, precum și prin Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 659/2023. În aceeași ordine de idei, promovarea mobilității electrice este prevăzută în proiectul Programului „Mobilitate Electrică 2030” (Strategia de e-mobilitate), precum și în proiectul de lege privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante, în sprijinul unei mobilități cu emisii scăzute, prin care se urmărește transpunerea Directivei 2009/33/CE privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic și în sprijinul unei mobilități cu emisii scăzute. Consecvent, dacă în cazul vehiculelor dotate cu motor cu ardere internă, majorarea accizelor în funcție de termenul de exploatare a vehiculului este justificată de nivelul de poluare a acestora, în cazul vehiculelor electrice aplicarea unui mecanism similar nu poate fi justificată prin aceleași considerente de mediu, întrucât acestea nu generează emisii poluante la evacuare în timpul exploatării. Nu în ultimul rând, introducerea accizelor pentru vehiculele dotate exclusiv cu motor electric nu este justificată în nota de fundamentare, iar impactul acestei măsuri nu este evaluat, inclusiv sub aspectul efectelor asupra mediului. Or, în condițiile în care măsura propusă modifică regimul fiscal aplicabil unei categorii de vehicule promovate prin politicile publice naționale ca soluție pentru reducerea emisiilor generate de transportul rutier, era necesară	contribuție fiscală indiferent de tipul de motorizare.

			prezentarea argumentelor care justifică oportunitatea acesteia, precum și evaluarea efectelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova pe care măsura le-ar putea produce asupra dezvoltării mobilității electrice și asupra obiectivelor de reducere a emisiilor din sectorul transporturilor. În acest sens, simpla instituire a unei obligații fiscale, fără fundamentarea necesității acesteia și fără evaluarea consecințelor economice, sociale și de mediu, nu permite aprecierea corespunzătoare a proporționalității și coerenței măsurii propuse cu politicile publice promovate în domeniul transportului durabil și al decarbonizării sectorului transporturilor. În aceste condiții, instituirea accizelor pentru vehiculele dotate exclusiv cu motor electric, prin includerea poziției tarifare 870380, riscă să diminueze atractivitatea economică a vehiculelor electrice și să afecteze măsurile și acțiunile întreprinse pentru atingerea obiectivelor asumate de Republica Moldova în domeniul mobilității durabile, al eficienței energetice și al reducerii emisiilor. Prin urmare, considerăm că măsura propusă nu este corelată cu obiectivele și direcțiile de acțiune stabilite prin documentele de politici publice menționate și poate constitui un factor de descurajare a tranziției către transportul rutier cu emisii reduse.	
Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins: ”**Cota accizei pentru mijloacele de transport** Tabelul nr.1	**ASP**	Menționăm că proiectul poate fi susținut, însă în partea ce vizează mijloacele de transport este necesară reexaminarea mecanismului fiscal propus, astfel încât acesta să fie coerent cu politicile naționale privind mobilitatea electrică, securitatea	**Nu se acceptă.** Susținem obiectivele naționale privind dezvoltarea mobilității electrice, reducerea emisiilor și consolidarea securității energetice, însă considerăm că atingerea acestor obiective nu poate constitui, în sine, un argument suficient

			energetică și reducerea dependenței de combustibili fosili importați. Totodată, sunt necesare clarificări privind determinarea caracteristicilor tehnice ale vehiculelor, regimul accizelor, raportarea la datele utilizate la înmatriculare și unele dispoziții vamale, pentru a evita interpretări neuniforme și diferențe disproporționate de tratament. **I. Observații de principiu privind mobilitatea electrică și securitatea energetică** **1. Coerența cu strategia de mobilitate 2030 și programul național de mobilitate electrică 2030** Strategia de mobilitate 2030 este deja aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2024 și include promovarea vehiculelor rutiere curate și eficiente energetic. Suplimentar, în perioada 05–19 august 2026 se află în consultare publică proiectul Programului național de Mobilitate Electrică 2030, nr. unic 804/MIDR/2026. Prin urmare, proiectul fiscal nr. 599/MF/2026 este promovat concomitent cu elaborarea instrumentului național special destinat accelerării mobilității electrice. Chiar analiza care fundamentează Programul național de Mobilitate Electrică constată că mobilitatea electrică se află încă într-o etapă incipientă, că insuficiența stimulentelor fiscale și financiare menține atractivitatea vehiculelor convenționale și încetinește tranziția, precum și că peste 98% din cererea de energie pentru transportul rutier este acoperită prin combustibili fosili, în principal benzină și motorină, integral importați. Documentul stabilește, între altele, ținte de minimum 45 000 vehicule electrice cu baterie (BEV),	pentru menținerea sau extinderea unor facilități fiscale fără o evaluare a eficienței și a costului bugetar al acestora. Politica fiscală trebuie să asigure un echilibru între obiectivele de mediu și cele privind sustenabilitatea finanțelor publice. Facilitățile fiscale reprezintă venituri bugetare la care statul renunță și, prin urmare, acestea trebuie să fie proporționale cu efectul de stimulare obținut. Menținerea unei facilități fiscale nu poate fi justificată exclusiv prin faptul că un anumit tip de vehicul este mai puțin poluant, în lipsa unei evaluări privind efectul real al facilității asupra deciziei de achiziție. Nivelul redus al ponderii vehiculelor electrice în parc nu reprezintă, în sine, un argument pentru menținerea nelimitată a facilităților fiscale. Dimpotrivă, este necesară evaluarea periodică a eficienței acestora și stabilirea unui calendar predictibil de reducere a facilităților pe măsura maturizării pieței. Un mecanism fiscal sustenabil trebuie să prevadă atât stimularea tranziției, cât și momentul în care sprijinul fiscal urmează să fie diminuat. În ceea ce privește vehiculele hibride, reducerea facilității nu trebuie analizată exclusiv prin raportare la procentul reducerii cotei de acciză. Hibridele reprezintă o categorie intermediară, care utilizează în continuare combustibili fosili și, în funcție de caracteristicile tehnice și modul de exploatare, poate avea un nivel semnificativ al consumului de combustibil. Prin urmare, diferențierea fiscală trebuie să țină cont de performanța energetică și de nivelul

			minimum 110 000 vehicule hibride plug-in (PHEV) și electrificarea a cel puțin 60% din parcul de transport public urban până în anul 2030. În aceste condiții, o modificare fiscală prin care vehiculele electrice sau hibride ajung să suporte o sarcină fiscală apropiată ori chiar mai mare decât cea a vehiculelor cu motor cu ardere internă ar fi contrară direcției strategice asumate de stat și ar diminua eficiența investițiilor publice planificate pentru infrastructura de încărcare. **2. Diferența de sarcină fiscală între vehiculele cu motor termic, hibride și electrice** Analiza cotelor propuse pentru vehiculele noi, cu termen de exploatare de până la 2 ani, arată că mecanismul prevăzut poate produce situații în care acciza unui vehicul electric este mai mare decât acciza unui vehicul comparabil cu motor cu ardere internă. Reducerea facilității pentru hibride de la 50% la 25% nu înseamnă o majorare a sarcinii cu 25%, ci o creștere efectivă a accizei datorate de la 50% la 75% din cota de bază, adică o majorare cu 50% față de nivelul actual. În același timp, exemplele BEV arată că noua formulă poate inversa logica stimulării: vehiculul fără motor termic poate achita o acciză mai mare decât vehiculul convențional. Se propune păstrarea, cel puțin până în anul 2030, a reducerii de 50% pentru vehiculele hibride care îndeplinesc criterii tehnice clare și reexaminarea coeficienților pentru poziția 870380 astfel încât sarcina accizei pentru un vehicul electric să fie, ca principiu de politică fiscală, cu cel puțin 50% mai mică decât sarcina aferentă unui vehicul comparabil cu motor cu ardere internă.	efectiv al emisiilor, nu doar de tipul constructiv al vehiculului. De asemenea, utilizarea masei vehiculului drept criteriu de determinare a accizei trebuie analizată în raport cu obiectivul accizei și cu necesitatea asigurării unui tratament fiscal coerent între diferitele categorii de mijloace de transport. Masa suplimentară a bateriei poate influența rezultatul formulei de calcul, însă aceasta nu justifică în mod automat instituirea unei facilități fiscale suplimentare. Eventualele ajustări tehnice ale mecanismului trebuie să evite situațiile disproporționate, fără a transforma regimul accizelor într-un instrument de subvenționare generală a vehiculelor electrice. În ceea ce privește argumentul securității energetice, electrificarea transportului poate contribui la diversificarea surselor de energie, însă beneficiul respectiv depinde de structura producției de energie electrică, de dezvoltarea infrastructurii de încărcare și de modul în care este gestionată creșterea cererii de energie. Prin urmare, simpla trecere de la combustibili petrolieri la energia electrică nu poate constitui, de una singură, fundament pentru acordarea unor facilități fiscale permanente. Totodată, existența capacităților de producere a energiei regenerabile nu înseamnă că întregul consum suplimentar generat de electrificarea transportului poate fi considerat automat consum de energie produsă local. Impactul asupra securității energetice trebuie evaluat în funcție de producția efectivă, profilul

			Mecanismul concret poate fi stabilit de Ministerul Finanțelor prin recalibrarea cotelor în lei/kg, introducerea unei reduceri exprese sau o formulă combinată care să țină cont de masa suplimentară a bateriei. **3. Camioane și autobuze electrice - necesitatea evitării unei bariere fiscale** Tabelul de accize prevăzut la poziția 870380 se referă la poziția 8703 autoturisme și alte autovehicule proiectate în principal pentru transportul persoanelor, altele decât cele de la poziția 8702. Prin urmare, din textul actual al proiectului nu rezultă că noile cote în lei/kg s-ar aplica direct autobuzelor de la poziția 8702 sau camioanelor de la poziția 8704. Această delimitare trebuie păstrată și, după caz, clarificată expres pentru a preveni interpretări extinse în aplicare. Totodată, problema trebuie analizată din perspectiva politicii publice. Autobuzele și camioanele electrice au un preț inițial și o masă proprie mai mare, în principal din cauza bateriilor. Impunerea unor sarcini fiscale semnificative bazate pe masă ar putea face proiectele de electrificare neviabile economic. Proiectul Programului național de Mobilitate Electrică prevede deja electrificarea flotelor publice și private, ținta de minimum 60% vehicule electrice/hibride în transportul public urban și elaborarea, până în trimestrul IV 2026, a studiului privind stațiile de încărcare pentru vehicule electrice grele pe coridoarele TEN-T. Se propune menținerea unui regim fiscal distinct și favorabil pentru vehicule electrice din categoriile M2/M3 și N2/N3 și evitarea introducerii unor taxe calculate simplu în funcție de masa totală, fără	consumului, importurile și exporturile de energie electrică, precum și necesarul de investiții în rețea și în capacități de stocare. În ceea ce privește practica europeană, aceasta nu poate fi utilizată ca argument pentru menținerea automată a unui anumit nivel al facilităților fiscale. Statele europene aplică mecanisme diferite, adaptate structurii pieței auto, nivelului de venituri, sistemului energetic și obiectivelor fiscale proprii. Unele state au redus sau eliminat treptat anumite stimulente pe măsura creșterii ponderii vehiculelor electrice. Prin urmare, practica europeană demonstrează mai degrabă necesitatea unor politici flexibile și adaptabile decât necesitatea menținerii unei facilități fiscale la un anumit nivel. În acest context, considerăm oportună păstrarea unei diferențieri fiscale rezonabile între vehiculele cu motor cu ardere internă și cele cu emisii reduse sau zero, însă facilitățile trebuie să fie: țintite, pentru a stimula efectiv tranziția către tehnologii mai puțin poluante; proporționale, astfel încât avantajul fiscal să corespundă beneficiului economic și de mediu; temporare și predictibile, cu posibilitatea reducerii treptate pe măsura maturizării pieței; neutre din punct de vedere tehnologic, în măsura în care tehnologii diferite ating rezultate similare privind emisiile și eficiența energetică; sustenabile bugetar, ținând cont de veniturile la care bugetul public renunță prin aplicarea facilităților.

			compensarea masei bateriei. Pentru transportul public și flotele comerciale cu utilizare intensivă pot fi examinate facilități temporare până în 2030, corelate cu achiziția de vehicule cu emisii zero și cu dezvoltarea infrastructurii de încărcare. **4. Practica europeană - stimulente menținute până la atingerea unei mase critice** Practica europeană arată că tranziția către transportul electric a fost accelerată printr-o diferență fiscală reală și previzibilă în favoarea vehiculelor cu emisii reduse sau zero. Norvegia a utilizat pe termen lung scutiri și reduceri de TVA, taxe de înmatriculare și taxe de utilizare; abia după ce aproape toate autoturismele noi au devenit electrice, Guvernul norvegian a început reducerea treptată a facilităților, inclusiv diminuarea pragului de scutire TVA pentru anul 2026. Germania menține scutirea de impozit pentru vehiculele electrice până în 2035 și prevede măsuri de sprijin pentru PHEV și EREV, iar Țările de Jos au majorat pentru anul 2026 reducerea impozitului pe mijloacele de transport pentru vehiculele electrice de la 25% la 30%. La nivelul Uniunii Europene, Directiva privind vehiculele nepoluante impune ținte de achiziții publice, cel puțin jumătate din ținta aferentă autobuzelor curate trebuind realizată prin autobuze cu emisii zero. Rezultă un principiu relevant pentru Republica Moldova: facilitățile pot fi reduse gradual după maturizarea pieței, însă eliminarea sau diminuarea lor într-o etapă în care ponderea vehiculelor electrice și hibride rămâne redusă poate încetini tranziția și poate face imposibilă atingerea obiectivelor naționale.	

			5. Dependența de importurile energetice și utilizarea excedentului fotovoltaic Datele CNED, bazate pe informațiile ASP, arată că la sfârșitul trimestrului I 2026 erau înregistrate 10 602 vehicule electrice și 81 544 vehicule hibride, în total peste 92 000 unități, reprezentând aproximativ 7,05% din parcul de autoturisme. În același timp, în trimestrul I 2026 numărul înmatriculărilor a scăzut față de perioada similară din 2025 cu aproximativ 9% pentru vehiculele electrice și 44% pentru cele hibride. Aceste date indică faptul că piața nu a ajuns încă la o etapă în care stimulentele pot fi reduse fără risc asupra ritmului de electrificare. Datele oficiale privind dependența de importuri arată că, în ianuarie-mai 2026, din importuri totale de 4,172 miliarde euro, gazele și produsele obținute din gaz au reprezentat 11,7%, produsele petroliere 9,1%, iar energia electrică 3,9%. Împreună, aceste grupe reprezintă 24,7% din importurile de mărfuri, adică aproximativ 1,03 miliarde euro în numai cinci luni; produsele petroliere singure reprezintă aproximativ 380 milioane euro. O asemenea dependență generează o cerere permanentă de valută pentru plata resurselor energetice importate și amplifică expunerea economiei la prețurile externe și la volatilitatea regională. Electrificarea transportului nu elimină importurile energetice, însă permite substituirea unei părți din benzina și motorina integral importate cu energie electrică ce poate fi produsă și pe teritoriul Republicii Moldova, reducând corespunzător ieșirile valutare aferente combustibililor. Această abordare este cu atât mai relevantă în contextul dezvoltării	

			energiei fotovoltaice. Potrivit Ministerului Energiei, în mai 2026 capacitatea instalată din surse regenerabile era de aproximativ 1 023 MW, din care circa 72% fotovoltaic, iar creșterea rapidă a capacităților generează deja un excedent semnificativ de energie electrică în timpul zilei, valorificat insuficient în lipsa stocării. Ministerul estimează necesarul de stocare la minimum 600 MWh pentru transferul energiei produse ziua către orele de vârf din seară. În aceste condiții, parcul de vehicule electrice poate reprezenta și o resursă flexibilă pentru sistemul energetic. Se propune examinarea, în paralel cu politica fiscală, a unor mecanisme care să stimuleze încărcarea inteligentă în orele cu producție fotovoltaică ridicată: tarife diferențiate în funcție de intervalul orar, facilități pentru stațiile de încărcare la locurile de muncă și în parcările publice, precum și integrarea stațiilor în mecanismele de management al consumului. Astfel, politica de transport poate contribui concomitent la reducerea consumului de combustibili importați și la valorificarea surplusului de energie solară produs în țară. **6. Beneficiile urmărite prin păstrarea unui avantaj fiscal real pentru mobilitatea electrică** Menținerea unui avantaj fiscal suficient pentru vehiculele electrice și hibride plug-in poate produce efecte cumulative: reducerea consumului și importului de benzină și motorină; diminuarea presiunii asupra balanței comerciale și a necesarului de valută; creșterea securității energetice; valorificarea producției interne de energie regenerabilă; reducerea	

			emisiilor și a poluării locale; scăderea costurilor de exploatare pentru flotele cu rulaj intens; precum și dezvoltarea investițiilor în infrastructură de încărcare, servicii tehnice și tehnologii energetice.	
Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins: ”**Cota accizei pentru mijloacele de transport** Tabelul nr.1	**ASP**	**pct. 43, Anexa nr. 2, poziția tarifară 870380 - noțiunea de «kg»** Pentru autovehiculele electrice de la poziția 870380, proiectul introduce acciza în lei/kg, diferențiată pe intervale de masă și pe termenul de exploatare, însă nu precizează ce indicator tehnic al masei se utilizează la calcul. În documentele tehnice și în evidența vehiculelor pot exista valori distincte: masa proprie, masa în ordine de mers, masa efectivă, masa maximă autorizată etc. Lipsa unei definiții poate conduce la stabilirea diferită a accizei pentru același tip de vehicul. *Se propune completarea anexei cu indicarea expresă a tipului de masă utilizat la calcul și a documentului-sursă din care aceasta se preia.* Din perspectiva interoperabilității cu Registrul de stat al vehiculelor, indicatorul ales trebuie să fie unul standardizat și verificabil în documentația tehnică/omologarea vehiculului.	**<u>Se acceptă.</u>**
			pct. 43, poziția 870380 - efectul disproporționat al pragurilor de masă Structura propusă aplică cota aferentă intervalului asupra întregii mase a vehiculului. În consecință, depășirea unui prag chiar și cu 1 kg produce o creștere abruptă a accizei, fără legătură proporțională cu diferența de masă. Pentru un vehicul cu termen de exploatare de până la 2 ani, efectul este următorul:	**<u>Nu se acceptă.</u>** Structura propusă pentru determinarea accizei în funcție de masa vehiculului utilizează tranșe distincte de impozitare, cărora le corespund cote diferențiate. Aplicarea cotei aferente tranșei asupra masei totale a vehiculului reprezintă o opțiune de politică fiscală menită să asigure un mecanism de calcul simplu, transparent și ușor de administrat. Aplicarea progresivă/marginală a cotelor pe fiecare interval de masă, astfel cum se propune, ar conduce la

			<table><tr><th>Masa vehiculului</th><th>Cota aplicată</th><th>Acciza rezultată</th><th>Diferența față de prag</th></tr><tr><td>2 000 kg</td><td>15,59 lei/kg</td><td>31 180,00 lei</td><td>-</td></tr><tr><td>2 001 kg</td><td>25,69 lei/kg</td><td>51 405,69 lei</td><td>+20 225,69 lei pentru 1 kg</td></tr><tr><td>3 000 kg</td><td>25,69 lei/kg</td><td>77 070,00 lei</td><td>-</td></tr><tr><td>3 001 kg</td><td>45,87 lei/kg</td><td>137 655,87 lei</td><td>+60 585,87 lei pentru 1 kg</td></tr></table> Se propune reexaminarea formulei și aplicarea progresivă/marginală a cotelor pe intervale de masă sau o altă formulă care să elimine salturile de sarcină fiscală la depășirea pragurilor cu 1-2 kg. Suplimentar, coeficienții pentru poziția 870380 urmează să fie recalibrați astfel încât regimul fiscal al vehiculelor electrice să păstreze un avantaj substanțial față de vehiculele comparabile cu motor cu ardere internă, conform principiului expus la pct. I.2.	instituirea unui mecanism de calcul mai complex și ar diminua simplitatea și predictibilitatea regimului fiscal aplicabil mijloacelor de transport. Diferențierea cotelor pe intervale de masă permite stabilirea unor niveluri distincte de sarcină fiscală pentru vehiculele care se încadrează în categorii diferite, fără a introduce formule de calcul suplimentare sau proceduri complexe de determinare a accizei. Totodată, alegerea pragurilor și a cotelor aferente acestora reprezintă o decizie de politică fiscală, care trebuie analizată în raport cu obiectivele generale ale sistemului de accizare, inclusiv asigurarea veniturilor bugetare, predictibilitatea regimului fiscal și tratamentul diferențiat al mijloacelor de transport în funcție de caracteristicile acestora. Prin urmare, nu se consideră oportună trecerea la un mecanism de aplicare marginală a cotelor pe intervale de masă, întrucât aceasta ar complica mecanismul de calcul și administrare a accizei.
Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins: ”Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	**ASP**	**Clarificarea regimului vehiculelor electrice cu range-extender (EREV/REEV)** Proiectul nu reglementează expres situația vehiculelor la care roțile sunt propulsate exclusiv de unul sau mai multe motoare electrice, iar motorul cu ardere internă funcționează exclusiv ca generator pentru producerea energiei electrice/încărcarea bateriei, fără	**<u>Nu se acceptă.</u>** Tratamentul fiscal trebuie determinat în funcție de încadrarea tarifară și caracteristicile tehnice relevante potrivit legislației aplicabile, fără introducerea unor categorii fiscale suplimentare prin norme fiscale. Clasificarea tarifară a mărfurilor se realizează în conformitate cu regulile și criteriile specifice domeniului vamal,

			transmiterea mecanică a cuplului la roțile motoare. În practica tarifară a Uniunii Europene, asemenea vehicule cu range-extender cu ardere internă sunt incluse în sfera vehiculelor electrice de la codul CN ex 8703 80 10 (a se vedea Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2754, versiunea consolidată la 11.02.2026). Pentru evitarea tratamentului neuniform la import și a neconcordanțelor dintre clasificarea vamală și datele tehnice utilizate la înmatriculare, se propune introducerea unei clarificări exprese: vehiculul ale cărui roți sunt propulsate exclusiv electric, iar motorul cu ardere internă are exclusiv funcția de generator și nu transmite mecanic cuplu către roți, se tratează potrivit clasificării tarifare corespunzătoare vehiculelor cu propulsie exclusiv electrică. Clarificarea este necesară și deoarece, în formula propusă, diferența dintre încadrarea la 870380 (acciză în funcție de masă) și încadrarea la 870360/870370000 (acciză în funcție de cilindree, cu reducerea prevăzută la art. 124 alin. (18)) poate produce diferențe fiscale substanțiale pentru vehicule cu arhitecturi tehnice apropiate. Din perspectiva stimulării mobilității electrice, vehiculele de tip EREV/REEV, în care motorul termic nu transmite mecanic cuplu către roți, nu trebuie să ajungă, ca efect al clasificării tarifare, într-o situație fiscală mai nefavorabilă decât un PHEV sau chiar decât un vehicul convențional. Se propune ca soluția de clasificare și mecanismul fiscal să fie corelate expres în textul proiectului.	iar preluarea automată în legislația fiscală a unei anumite interpretări tarifare ar putea genera neconcordanțe în cazul modificării nomenclaturii sau a practicii de clasificare. Totodată, faptul că roțile unui vehicul sunt propulsate exclusiv de motoare electrice nu determină, în sine, echivalența fiscală deplină cu un vehicul electric fără motor cu ardere internă. Vehiculele EREV/REEV includ un motor cu ardere internă și utilizează combustibil fosil pentru producerea energiei necesare deplasării, astfel încât tratamentul fiscal al acestora poate fi diferențiat de cel al vehiculelor complet electrice. Stabilirea unui regim fiscal identic pentru EREV/REEV și BEV exclusiv pe baza modului de transmitere a cuplului către roți ar restrânge posibilitatea statului de a utiliza accizele pentru a diferenția tehnologiile în funcție de caracteristicile lor energetice și de utilizarea combustibililor fosili. În același timp, aplicarea unor facilități fiscale suplimentare pentru EREV/REEV ar crea riscul extinderii succesive a regimului preferențial către categorii de vehicule cu tehnologii intermediare, ceea ce ar diminua claritatea și predictibilitatea sistemului de accizare.
Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1	La Anexa nr.2, tabelul nr.1 va avea următorul cuprins:	**Ministerul Energiei**	Cu referire la pct. 39.3 privind uniformizarea la 25% a reducerii cotei accizei pentru autoturismele de la	**<u>Nu se acceptă.</u>**

	”Cota accizei pentru mijloacele de transport Tabelul nr.1		poziţiile tarifare 870340, 870350000, 870360 şi 870370000, menţionăm că, în redacţia în vigoare, vehiculele de la poziţiile tarifare 870360 şi 870370000 - hibride care pot fi reîncărcate prin conectarea la o sursă externă de energie electrică, beneficiază de o reducere de 50%. Modificarea propusă reduce astfel la jumătate facilitatea aplicabilă categoriei de vehicule care poate funcţiona efectiv în regim electric, eliminând diferenţierea dintre vehiculele hibride reîncărcabile şi cele nereîncărcabile. Semnalăm că această diferenţiere nu are caracter arbitrar, astfel că doar vehiculele reîncărcabile substituie efectiv consumul de combustibil fosil cu energie electrică, contribuind la obiectivele de electrificare a transportului şi de reducere a consumului de energie primară în acest sector. Nota de fundamentare nu conţine o evaluare a efectului acestei modificări asupra structurii parcului auto şi asupra obiectivelor naţionale în domeniul energiei. Cu privire la autoturismele pur electrice (poziţia tarifară 870380), constatăm că acestea nu figurează în art. 124 alin. (18), nici în redacţia în vigoare, nici în cea propusă. Anexa nr. 2 la Titlul IV stabileşte pentru această poziţie cote exprimate în lei/kg, pe benzi de masă şi pe termen de exploatare, fără trimitere la art. 124 alin. (18), spre deosebire de poziţiile hibride, pentru care anexa face expres această trimitere. Semnalăm faptul că, trecerea de la banda de masă 1 500–2 000 kg la banda 2 000– 3 000 kg majorează cota unitară cu circa 65%, iar aplicarea acesteia unei mase mai mari generează un efect de prag disproporţionat, astfel că, potrivit cotelor din anexă, un vehicul nou de 1	Prevederea propusă urmăreşte uniformizarea regimului fiscal aplicabil autoturismelor hibride reîncărcabile prin stabilirea unei reduceri de 25% din cota accizei aplicabile, fără diferenţierea suplimentară în funcţie de particularităţile tehnologice ale sistemului hibrid. Excluderea vehiculelor de tip micro hybrid şi mild hybrid de la această reducere este justificată prin caracteristicile tehnice ale acestor tehnologii, care nu asigură funcţionarea vehiculului în regim de propulsie electrică în condiţii comparabile cu vehiculele hibride reîncărcabile. Prin urmare, mecanismul propus menţine un tratament fiscal diferenţiat între vehiculele care dispun de capacitatea de reîncărcare externă şi utilizare a energiei electrice pentru propulsie şi tehnologiile micro hybrid şi mild hybrid, care nu beneficiază de această facilitate. Reducerea de 25% din cota accizei constituie un stimulent fiscal suficient pentru categoria de vehicule vizată, fără a menţine un nivel de facilitate care ar diminua semnificativ baza de impozitare şi veniturile bugetare. Totodată, diferenţierea regimului fiscal trebuie să ţină cont de necesitatea menţinerii unui sistem de accizare simplu şi predictibil. Instituirea unor reduceri suplimentare în funcţie de fiecare tip de tehnologie hibridă ar spori complexitatea reglementării şi ar crea dificultăţi suplimentare în determinarea categoriei fiscale aplicabile. În acest context, se consideră oportună menţinerea prevederii în forma propusă, respectiv aplicarea unei reduceri de 25% din cota accizei pentru

			999 kg ar fi supus unei accize de circa 31 000 lei, iar unul de 2 001 kg de circa 51 000 lei. Or, masa autoturismelor electrice este determinată în mare parte de bateria care alimentează motorul electric, majoritatea modelelor situându-se în vecinătatea acestui prag. Suplimentar, având în vedere că, cotele cresc semnificativ în funcție de termenul de exploatare, acestea ajung, pentru aceeași bandă de masă, la valori de câteva ori mai mari în cazul vehiculelor mai vechi. Progresia este justificată pentru motoarele cu combustie internă, unde vechimea corespunde, de regulă, unor performanțe de mediu inferioare. În cazul vehiculelor fără emisii la evacuare, aceeași logică nu are un fundament echivalent, iar efectul practic este taxarea mai severă a segmentului de autoturisme electrice rulate, cel mai accesibil consumatorilor. Astfel, propunem examinarea oportunității menținerii unei diferențieri între vehiculele hibride reîncărcabile și cele nereîncărcabile la aplicarea art. 124 alin. (18), astfel încât semnalul fiscal să rămână corelat cu capacitatea efectivă a vehiculului de a utiliza energie electrică, precum și reexaminarea mecanismului de stabilire a accizei pentru poziția tarifară 870380, sub aspectul efectului de prag dintre benzile de masă și al progresiei în funcție de termenul de exploatare. Totodată, semnalăm că nici cadrul fiscal în vigoare, nici proiectul nu conțin prevederi referitoare la infrastructura de reîncărcare a vehiculelor electrice, subiect pe care Ministerul Energiei îl consideră necesar a fi examinat în	autoturismele clasificate la pozițiile tarifare 870360 și 870370000, cu excluderea vehiculelor micro hybrid și mild hybrid.

			contextul instrumentelor de sprijin al electrificării transportului.	
		Anatolii Popov	Dintr-o perspectivă strictă a politicilor publice, măsura urmărește un câștig iluzoriu pe termen scurt, dar distruge surse de venit recurente, vulnerabilizează securitatea energetică a statului și ignoră costurile ascunse uriașe. Proprietarii de mașini electrice sunt deja supuși unei presiuni financiare asimetrice, după cum demonstrează următoarele argumente: **1. Suprataxarea structurală a riscului (Politica BNM privind RCA)** Aserțiunea că proprietarii de vehicule electrice nu contribuie suficient la sistemul financiar este incorectă. Sectorul asigurărilor a reacționat deja la specificul acestor mașini. Conform reglementărilor girate de Banca Națională a Moldovei (BNM), primele pentru asigurarea obligatorie RCA pentru vehiculele electrice au fost majorate considerabil, motivat de masa totală mai mare și accelerația instantanee, care pot genera daune materiale superioare. Astfel, deținătorii de EV-uri achită anual polițe disproporționat de scumpe. A adăuga o acciză peste o clasă auto deja penalizată de sectorul financiar înseamnă o dublă descurajare a inovației. **2. Capcana fiscală și dubla taxare: TVA-ul la energia electrică** Conform intențiilor guvernamentale de a introduce TVA pentru consumul de energie electrică ce depășește pragul de 100 kW lunar, proprietarii de vehicule electrice se transformă automat într-o sursă constantă de venit la buget. Un consum mediu lunar de 300-350 kW (doar pentru mașină în	**<u>Nu se acceptă.</u>** Stabilirea regimului de accizare trebuie realizată în cadrul unei politici fiscale coerente și echilibrate, care să țină cont atât de caracteristicile diferitelor categorii de vehicule, cât și de necesitatea asigurării unor venituri bugetare sustenabile și a unui tratament fiscal echitabil. Argumentele referitoare la costurile suplimentare suportate de proprietarii vehiculelor electrice prin intermediul altor plăți sau tarife nu pot constitui, în sine, temei pentru excluderea acestora de la accizare. RCA, taxa pentru folosirea drumurilor, TVA aferent consumului de energie electrică și accizele au obiecte, baze de impozitare și scopuri fiscale diferite, iar existența concomitentă a acestor obligații nu reprezintă, prin ea însăși, o dublă impozitare a aceluiași fapt economic. Totodată, nivelul primei de asigurare RCA este determinat în funcție de riscurile aferente activității de asigurare și nu poate fi utilizat drept criteriu pentru stabilirea regimului accizelor. În mod similar, nivelul taxei pentru folosirea drumurilor este determinat potrivit criteriilor stabilite pentru utilizarea infrastructurii rutiere și nu constituie un substitut pentru acciză. În ceea ce privește consumul de energie electrică, faptul că utilizarea unui vehicul electric generează TVA aferent energiei consumate nu justifică exceptarea vehiculului de la acciză. TVA și acciza sunt impozite distincte, cu mecanisme și obiective diferite. În plus, estimarea unor venituri bugetare viitoare din consumul de energie electrică nu poate fundamenta

			varianta pesimistă) împinge garantat orice gospodărie peste acest prag, ceea ce înseamnă că proprietarul va achita TVA la stat pentru tot "combustibilul" utilizat. A impune o acciză mare la import blochează vânzările de EV-uri azi, statul pierzând încasările sigure din TVA-ul pe energie electrică generat pe parcursul următorilor 10-15 ani. **3. Povara taxei de drum** Sistemul actual de calcul pentru taxa de folosire a drumurilor penalizează vehiculele electrice. Din cauza masei proprii ridicate, un vehicul electric achită o taxă de drum semnificativ mai mare decât un vehicul termic din aceeași clasă (unele din ele depășind masa mașinilor electrice). **4. Securitatea energetică și reducerea deficitului balanței comerciale** Republica Moldova importă 100% din benzina și motorina consumată. Fiecare litru de combustibil scurge valută din țară și adâncește deficitul balanței comerciale. Trecerea la vehicule electrice înseamnă păstrarea banilor în economia națională (plata către producătorii și distribuitorii locali de energie, nu către rafinăriile din străinătate). Taxarea mașinilor electrice reprezintă, indirect, o subvenționare a importurilor de petrol și o frână periculoasă pusă securității energetice a statului. **5. Sinergia cu sectorul regenerabil și stabilizarea rețelei naționale** Vehiculul electric nu este doar un mijloc de transport, ci face parte dintr-un ecosistem energetic. Frânând adopția EV-urilor prin accize mari, statul taie elanul investițiilor private în energia verde casnică. Mai mult, mașinile electrice acționează ca un	menținerea unei facilități fiscale actuale, în lipsa unei evaluări certe privind evoluția parcului auto, consumul de energie și comportamentul consumatorilor. Argumentul privind securitatea energetică trebuie, de asemenea, analizat într-o perspectivă mai largă. Electrificarea transportului poate contribui la reducerea consumului de produse petroliere, însă aceasta nu înseamnă că orice facilitate fiscală acordată vehiculelor electrice conduce automat la reducerea dependenței energetice. Efectul depinde de sursa energiei electrice, dinamica importurilor și exporturilor de energie, infrastructura energetică și de transport, precum și de ritmul efectiv de electrificare. În același timp, politica fiscală nu urmărește exclusiv stimularea unei anumite tehnologii. O facilitate fiscală trebuie să fie justificată printr-un raport proporțional între avantajul acordat și rezultatul urmărit. Menținerea permanentă a unor facilități fiscale pentru vehiculele electrice, indiferent de evoluția pieței și de capacitatea acestora de a deveni competitive fără sprijin fiscal, poate conduce la pierderi de venituri bugetare fără o justificare suficientă a eficienței măsurii. Referitor la argumentul că accizarea vehiculelor electrice ar constitui o „subvenționare a importurilor de petrol”, această concluzie este excesivă. Acciza aplicată unui mijloc de transport nu determină în mod direct structura importurilor energetice, iar decizia de achiziție a unui vehicul este influențată de numeroși factori, inclusiv prețul de achiziție, costurile de exploatare, infrastructura de încărcare,

			consumator flexibil care poate absorbi surplusul de energie din rețea în orele de vârf fotovoltaic, ajutând direct la stabilizarea sistemului energetic național, un serviciu nedeclarat, dar vital pentru rețeaua noastră. **6. Contradicția cu parcursul european și riscul ratării fondurilor externe** Promovarea unor politici fiscale „anti-verzi" (prin taxarea energiei curate) este un semnal extrem de prost transmis partenerilor de dezvoltare, în contradicție totală cu Pactul Verde European. Prin astfel de inițiative, Guvernul riscă să rateze accesul la fonduri europene nerambursabile destinate tranziției ecologice – sume care sunt infinit mai mari și cu un impact mult mai profund decât orice fărâmă de acciză colectată astăzi la vamă. **7. Sănătatea publică și transferul costurilor către bugetul CNAM** Poluarea generată de mașinile termice în circulația în oraș precum si ambuteiaje are un efect economic devastator. Încasările pe care statul crede că le va face fiscalizând azi importul de mașini electrice se va regăsi în creșterea exponențială a costurilor CNAM pentru tratarea bolilor cardiovasculare, respiratorii și oncologice. Dincolo de costul medical, scăderea speranței de viață și micșorarea capacității de muncă prin afecțiuni cronice lovește direct în productivitatea națională. O forță de muncă bolnavă nu va îmbunătăți situația economică a țării. **Concluzie** Politica fiscală eficientă se bazează pe stimularea externalităților pozitive și generarea de venituri recurente. Dacă	disponibilitatea modelelor și nivelul veniturilor consumatorilor. Nici argumentele privind dezvoltarea surselor regenerabile și stabilizarea sistemului energetic nu pot constitui, în sine, temei pentru excluderea vehiculelor electrice de la accizare. Eventualele beneficii ale încărcării vehiculelor în perioadele de producție ridicată a energiei regenerabile pot fi valorificate prin instrumente specifice politicii energetice, precum tarife diferențiate, încărcare inteligentă sau mecanisme de management al cererii, fără a transfera integral acest obiectiv asupra politicii fiscale. În ceea ce privește parcursul european, obiectivele de reducere a emisiilor și de dezvoltare a mobilității nepoluante nu presupun în mod automat eliminarea accizelor pentru vehiculele electrice. Statele utilizează combinații diferite de instrumente fiscale și de reglementare, iar nivelul și forma stimulentelor sunt adaptate condițiilor economice și bugetare naționale. Prin urmare, existența unor politici de stimulare a mobilității electrice la nivel european nu poate fi interpretată ca o obligație de menținere a unui anumit nivel de facilitate fiscală. De asemenea, afirmațiile privind riscul automat de pierdere a finanțărilor externe ca urmare a introducerii accizelor pentru vehiculele electrice nu pot fundamenta o decizie fiscală în lipsa identificării unor condiționalități concrete care ar impune exceptarea acestora de la impozitare. Politicile privind mobilitatea electrică pot fi susținute concomitent prin instrumente fiscale, investiționale și de infrastructură, în funcție de prioritățile și resursele disponibile.

			Guvernul va implementa accize majore pe vehiculele electrice: 1. Va stopa ecologizarea parcului auto și va menține dependența cronică de importurile de petrol. 2. Va rata încasările pe termen lung din TVA-ul aplicat consumului de electricitate și va frâna investițiile private în panouri solare/energie verde. 3. Va transmite un semnal de alarmă partenerilor externi, punând în pericol finanțările pentru dezvoltare verde. Solicităm excluderea oricărei inițiative de a include accize pentru vehiculele electrice, lăsând piața să genereze venituri la buget prin mecanismele recurente deja existente și să contribuie la independența energetică a Republicii Moldova.	În ceea ce privește efectele asupra sănătății publice, reducerea poluării urbane reprezintă un obiectiv important al politicilor publice, însă acesta trebuie urmărit printr-un ansamblu de măsuri, inclusiv dezvoltarea transportului public, îmbunătățirea infrastructurii, standarde de emisii, gestionarea traficului și stimularea tehnologiilor cu emisii reduse. Acordarea unei facilități fiscale nelimitate pentru autoturismele electrice nu reprezintă singurul și nici neapărat cel mai eficient instrument pentru atingerea acestui obiectiv. În concluzie, nu se consideră oportună excluderea autoturismelor electrice din sfera accizării. Regimul fiscal trebuie să păstreze un echilibru între stimularea tranziției către tehnologii mai puțin poluante, asigurarea neutralității și coerenței sistemului fiscal și necesitatea menținerii veniturilor bugetare.
Articolul 129. Noţiuni În scopul exercitării administrării fiscale, se definesc următoarele noţiuni: 13) Restanţă – sumă pe care contribuabilul era obligat să o plătească la buget ca impozit, taxă sau altă plată, dar pe care nu a plătit-o în termen, precum şi suma majorării de întîrziere (penalităţii) şi/sau amenzii. Obligaţia fiscală care reprezintă obiectul concilierii al contractului încheiat conform art.180 devine restanţă după expirarea termenului modificat în conformitate cu contractul respectiv. Suma neachitată a obligaţiilor fiscale în cuantum de pînă la 500 de lei inclusiv nu se	44. Articolul 129: 44.2. la punctul 13), litera f) se abrogă;	**ASP**	La punctul 44, se propune de completat proiectul cu norme privind abrogarea lit. d) din art. 129 pct. 13) al Codului fiscal, deoarece pct. 8 din art. 13 al Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, a fost abrogat prin Legea nr. 229/2025, în vigoare din data de 23.08.2025.	**Se acceptă.**

consideră restanţă faţă de bugetul public naţional în scopul: a) beneficierii de reducere cu 50% a amenzii pentru încălcarea legislaţiei; b) neprezentării şi/sau anulării dispoziţiei de suspendare a operaţiunilor la contul bancar şi/sau contul de plăţi al contribuabilului, emisă pentru asigurarea încasării restanţelor; c) atestării lipsei restanţelor faţă de bugetul public naţional ale contribuabililor; **d) asigurării executării art.13 pct.8) din Legea nr.845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat şi întreprinderi;** e) asigurării executării art.131 alin.(7) din prezentul cod; f) luării în evidenţă fiscală a conturilor bancare şi/sau a conturilor de plăţi în condiţiile prevăzute la art.167;				
Articolul 129. Noţiuni În scopul exercitării administrării fiscale, se definesc următoarele noţiuni:		**Cancelaria de Stat**	**Text propus pentru completarea art. 129 pct. 13 din Codul fiscal:** „h) efectuării desemnării procentuale în cuantum de 1% de către contribuabilul persoană juridică, în condițiile art. 15^2 alin. (1^1).” Punerea în aplicare a acestei modificări va necesita ajustarea Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016, a formularelor fiscale și a sistemelor informaționale utilizate de Serviciul Fiscal de Stat. Adoptarea cumulativă a acestor măsuri va extinde numărul contribuabililor care pot participa la mecanism, va asigura continuitatea desemnărilor și va diversifica sursele interne de finanțare a organizațiilor societății civile.	**Nu se acceptă** **A se vedea argumente expuse la art.15^2**
Articolul 129. Noţiuni	44. Articolul 129:	**E-Fiscal**	**Propunere:**	**Nu se acceptă**

În scopul exercitării administrării fiscale, se definesc următoarele noţiuni:	44.2. la punctul 13), litera f) se abrogă; 64. La articolul 229, alineatul (6) se abrogă. 48. Articolul 167: 48.2. la alineatul (2), după cuvintele „cu excepţia conturilor tranzitorii de executare a bugetelor” se introduc cuvintele „conturilor bancare ale Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională a Moldovei”, iar enunțul „În cazul în care contribuabilul are restanţe, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să nu elibereze documentul electronic care confirmă luarea la evidenţă fiscală.” se exclude.		Se recomandă **de a exclude din proiect pct.44.2. și pct.64** prin care se propune de a abroga unele prevederi ale art.129 pct.13) lit.f) și art.229 alin.(6) din Codul fiscal. Se recomandă **de a exclude din pct.48.2** ((prin care se operează unele modificări ale art.167 alin.(2) din Codul fiscal), ***<u>în partea ce ține</u> de eliminarea din articolul respectiv a enunțului*** “*În cazul în care contribuabilul are restanţe, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să nu elibereze documentul electronic care confirmă luarea la evidenţă fiscală*”. **Argumentare:** Abrogarea acestor prevederi reprezintă o transformare radicală a modului de percepție a plafonului de toleranță în legislația fiscală, care elimină un mecanism esențial de protecție a contribuabililor și de prevenire a blocajelor economice artificiale. Legislația fiscală actuală din Republica Moldova menține un plafon de toleranță (o sumă „neînsemnată” de 500 de lei) pentru a preveni situațiile absurde în care o companie sau un cetățean nu își poate deschide un cont bancar din cauza unei erori minore, a unei penalități de câțiva lei sau a unei restanțe nesemnificative la taxe locale. Astfel, la momentul de față, dacă un contribuabil dorește să deschidă un cont bancar, iar Serviciul Fiscal de Stat identifică o restanță totală mai mică de 500 de lei, organul fiscal oferă oricum avizul de confirmare și luare la evidență a contului bancar nou deschis. Logica fiind destul de clară: o datorie minoră nu trebuie să paralizeze activitatea financiară a unui subiect impozabil.	Abrogarea alin.(2) din art.167 contribuie la automatizarea completă a procesului de luare la evidență a conturilor de plăți și bancare. Serviciul Fiscal de Stat dispune de instrumente legale suficiente pentru recuperare, astfel încât blocarea eliberării documentului de evidență nu este necesară

			În cazul implementării normelor indicate în proiect ((prin abrogarea lit.f) din pct.13 al art.129 din Codul fiscal), toleranța devine zero. Indiferent dacă restanța este de 1 leu, 5 lei (o penalitate calculată automat de sistemul Serviciului Fiscal de Stat) sau 499 de lei, organul fiscal va bloca automat dreptul de deschidere a conturilor bancare noi de către contribuabili (oricare persoană fizică și/sau persoană juridică). În aceste condiții, contribuabilii vor fi forțați să facă drumuri sau proceduri online pentru a achita sume ridicole (exemplu: 3 lei sau 15 lei) doar pentru a putea deschide un cont de salariu sau un cont operațional pentru o firmă nouă. Volumul de muncă administrativă pentru Serviciul Fiscal de Stat și instituțiile financiare va crește disproporționat față de sumele colectate. La compartimentul eficienței economice, resursele umane și de sistem utilizate de către subdiviziunile Serviciului Fiscal de Stat pentru a procesa refuzul, a monitoriza stingerea unei restanțe de 20 de lei și a re-aproba deschiderea contului bancar vor costa statul mai mult decât valoarea reală a acelei restanțe. De asemenea, urmează să se țină cont că sistemul informatic al Serviciului Fiscal de Stat utilizat în acest proces (SIA „Contul Curent al Contribuabilului"), înregistrează uneori penalități de câțiva bănuți sau lei din cauza decalajelor de procesare a plăților de către Trezoreria de stat, sau din alte motive obiective ale acestui proces destul de complex. Închiderea totală pentru contribuabili (oricare persoană fizică și/sau persoană juridică) a porții pentru	

			deschiderea conturilor bancare noi, înseamnă că o simplă eroare tehnică de calcul de 1 leu va suspenda dreptul constituțional la activitate economică sau incluziune financiară al subiectului impozabil, până la clarificarea erorii. Un element foarte important e că, această abrogare nu trebuie privită izolat, ci în tandem cu extinderea valabilității unui ordin incaso la 3 zile (72 ore) și aplicarea acestui ordin incaso față de contribuabili - persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător, analizând impactul aplicării ambelor norme în cumul, față de cetățenii. De asemenea, prin implementarea normelor indicate în proiect, se va genera situația de împiedicare a migrației legitime a clienților băncilor de la o instituție financiară la alta, transformând datoria fiscală minoră într-o interdicție generală de acces la sistemul bancar autohton. Este necesar de accentuat și faptul că, Republica Moldova s-a angajat să transpună legislația europeană, care la rândul (Directiva 214/92/UE) prevede că, statele membre trebuie să garanteze consumatorilor accesul la un cont de plăți cu servicii de bază, indiferent de situația lor financiară. Refuzul de a permite deschiderea unui cont pentru o persoană fizică din cauza unei datorii fiscale de 50 de lei încalcă spiritul acestei directive. Astfel, Uniunea Europeană consideră că accesul la un cont bancar este un drept fundamental de incluziune socială în era digitală, nu un privilegiu care poate fi retras de fisc pentru sume nesemnificative. Abrogarea plafonului de 500 de lei (în cazul luării la evidență de către fisc a conturilor bancare) creează situația de	

			o trecere de la un management fiscal bazat pe analiza riscului și proporționalitate, la o abordare de măsuri de constrângere radicale. În Nota de fundamentare, întru argumentarea necesității operării unor astfel de modificări, Ministerul Finanțelor indică faptul că: "Proiectul prevede abrogarea noțiunii de restanță de la articolul 129 punctul 13) litera f) și abrogarea alineatului (6) din articolul 229, în vederea asigurării corelării legislative cu propunerea de modificare a articolului 167 alineatul (2) din Codul fiscal, astfel încât dispozițiile legale să fie armonizate cu mecanismul de luare la evidență fiscală a conturilor bancare ale contribuabililor, precum și cu prevederile Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, care stabilesc atribuția SFS de gestionare și actualizare a Registrului conturilor de plăți și bancare ale persoanelor fizice și juridice." Invocarea Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, ca justificare de eliminare a plafonului de toleranță în sumă de 500 de lei (în cazul luării la evidență de către fisc a conturilor bancare), o considerăm ca o eroare de corelare conceptuală. Astfel, această lege obligă statul să dețină un Registru centralizat al conturilor bancare pentru a identifica rapid unde își ascund banii marii infractori, organizațiile teroriste sau subiecții care spală milioanele. Scopul fiind transparența fluxurilor financiare. În cazul nostru, folosind existența tehnică a acestui Registru digital (unde	

			se vede instantaneu orice cont deschis) organul fiscal nu folosește această pârghie pentru a combate terorismul, ci ca pe o pârghie de control total asupra micro-restanțelor. Faptul că Serviciul Fiscal de Stat gestionează digital acest Registru al conturilor bancare ((vezi art.14 alin.(20) din Legea nr.308/2017) ar trebui să-i permită o monitorizare mai flexibilă, or nicidecum să devină un motiv pentru a bloca deschiderea de conturi bancare noi pentru o datorie de 5 lei. Standardele internaționale (FATF/Moneyval) cer o abordare bazată pe risc (Risk-Based Approach), or blocarea unui cont bancar (nedeschiderea unui cont bancar) pentru orice sumă restantă, fără un prag minim, contravine direct acestui principiu. Prin implementarea modificărilor indicate în proiect (abrogarea normelor menționate), Ministerul Finanțelor riscă să elimine pilonul de bază al dreptului administrativ modern, care se axează pe oportunitatea și proporționalitatea actului de autoritate. Abrogarea elementului de restanță neînsemnată ((art.129, pct.13 lit. f) din Codul fiscal)) în cazul luării la evidență a conturilor bancare, ar însemna că legiuitorul refuză să mai recunoască diferența dintre o eroare materială de câțiva lei și evaziunea fiscală intenționată. Or, din punct de vedere al administrării fiscale în cazul implementării normelor respective, Serviciul Fiscal de Stat va fi obligat prin lege să aplice aceleași măsuri de blocaj rigide unui pensionar cu o restanță la impozitul pe bunuri imobiliare de 40 de lei, ca și	

			unei companii fantomă care se ocupă de spălarea de banilor în sume impunătoare. Digitalizarea activității Serviciului Fiscal de Stat și registrele electronice deținute de această autoritate importantă a statului, ar urma să fie folosite pentru a reduce birocrația și de a ajuta cetățenii, or nicidecum pentru a elimina pragurile minime de decență și protecție juridică a contribuabililor.	
Articolul 133. Atribuţiile Serviciului Fiscal de Stat (1) În realizarea funcţiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat are următoarele atribuţii generale: 18) reprezintă statul în instanţele de judecată şi în organele de urmărire penală ca subiect de drepturi și obligații privind raporturile juridice fiscale, precum şi orice alte raporturi juridice rezultate din activitatea Serviciului Fiscal de Stat;	Articolul 133 alineatul (1) punctul (18) se completează cu textul „ , inclusiv reprezintă statul în calitate de creditor unic în cadrul proceselor de insolvabilitate privind creanțele ce constituie obligații fiscale aferente Bugetului Public Național”.	**Contabil News**	în cazul datoriilor față de Întreprinderi de Stat, datorii debitoare tot va fi colectate de SFS?	**Nota** SFS va fi creditor unic în cadrul proceselor de insolvabilitate privind creanțele ce constituie obligații fiscale aferente Bugetului Public Național.
Articolul 134. Drepturile Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcţionarilor fiscali	Articolul 134 alineatul (1) se completează cu punctele 2^1), 8^1), 8^2) și 26) cu următorul cuprins: „2^1) să solicite și să primească gratuit, pe suport de hârtie sau în format electronic, din partea autorităţilor publice centrale şi locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate şi de forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru executarea silită a obligației fiscale orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conţine informația respectivă;	**MAI**	În conținutul pct. 46, se propune o nouă redacție a pct. 2^1) după cum urmează: „ 2^1) să solicite și să primească gratuit, pe suport de hârtie sau în format electronic, de la autoritățile publice centrale și locale, instituții și alte organizații deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru executarea silită a obligației fiscale, numai informațiile necesare, adecvate și pertinente scopului executării silite, în condițiile și în limitele stabilite de legislația privind protecția datelor cu caracter personal, accesul la informațiile oficiale, secretul de stat și alte informații protejate prin lege;”. În acest sens, se menționează că, conform art. 17 alin. (3) din Legea nr	**Nu se acceptă** completarea propusă în forma actuală, întrucât aceasta riscă să dubleze și, prin interpretare, să restrângă nejustificat competențele Serviciului Fiscal de Stat în materia executării silite. Norma propusă prevede deja în mod expres că informațiile solicitate trebuie să fie necesare, adecvate și pertinente scopului executării silite și că accesul se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, accesul la informațiile oficiale, secretul de stat și alte informații protejate prin lege. În aceste condiții, instituirea unei norme suplimentare cu caracter general poate genera incertitudine cu privire la limitele efective ale dreptului SFS de a obține informații de la deținătorii registrelor și sistemelor

			174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, deținătorul Sistemului informațional automatizat este Serviciul 112. Astfel, având în vedere că, informațiile solicitate pot include date cu caracter personal, informații oficiale cu accesibilitate limitată, informații privind securitatea și ordinea publică, precum și alte categorii de informații protejate prin lege se recomandă revizuirea textului normei propuse, având în vedere prevederile legilor corespunzătoare. Totodată, pct. 46 se va completa cu un subpunct nou cu următorul conținut: „Exercitarea drepturilor prevăzute la alin. (1) pct. 2^1), 8^1), 8^2) și 26) se realizează cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, secretul de stat, informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, securitatea informațională și a altor regimuri speciale de protecție a informațiilor prevăzute de lege”. Completarea este necesară pentru a exclude interpretarea extensivă a drepturilor Serviciului Fiscal de Stat și pentru a asigura corelarea acestora cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal, accesul la informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, secretul de stat și securitatea informațională. Dreptul de a solicita sau accesa informații nu trebuie să prevaleze asupra regimurilor speciale de acces și protecție stabilite prin lege. Norma propusă contribuie la prevenirea conflictelor dintre norma generală fiscală și legislația specială aplicabilă anumitor categorii de informații și sisteme informaționale.	informaționale. În special, formularea referitoare la „alte regimuri speciale de protecție a informațiilor” poate permite interpretări extensive care să conducă la refuzuri sau întârzieri în furnizarea informațiilor, inclusiv în situațiile în care accesul SFS este permis de legislația specială. În materia executării silite, accesul operativ la informații este esențial pentru identificarea bunurilor, veniturilor și altor active ale debitorului. Restricționarea suplimentară a mecanismului de acces poate diminua eficiența executării și poate favoriza sustragerea de la îndeplinirea obligațiilor fiscale.

Articolul 134. Drepturile Serviciului Fiscal de Stat şi ale funcţionarilor fiscali	Articolul 134 alineatul (1) se completează cu punctele 2^1), 8^1), 8^2) și 26) cu următorul cuprins: „2^1) să solicite şi să primească gratuit, pe suport de hârtie sau în format electronic, din partea autorităţilor publice centrale şi locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) deţinătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru executarea silită a obligației fiscale orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conține informația respectivă; 8^1) să solicite persoanelor fizice şi juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege, în vederea asigurării eficiente a executării silite a obligației fiscale; 8^2) să identifice bunurile persoanei în privința căreia se efectuează executarea silită și să aplice, la necesitate, măsurile corespunzătoare (sechestru) pentru garantarea executării documentului executoriu;"; 26) să solicite și să obțină acces, inclusiv prin conectare directă sau interconectare tehnică, la sistemele informaționale ale prestatorilor de servicii de plată, în condițiile legislației în vigoare, în scopul efectuării verificărilor privind respectarea obligației de declarare la Serviciul Fiscal de Stat a conturilor de plăți deschise de contribuabili;".	**MDED**	- pct.8^1) se propune în următoarea redacție: *„8^1) să solicite persoanelor fizice și juridice efectuarea acțiunilor sau abținerea de la acțiuni expres prevăzute de lege, strict necesare executării silite a obligației fiscale, cu indicarea în solicitare a temeiului legal aplicabil;".* - art. 134 se propune a fi completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: *„În exercitarea drepturilor prevăzute de prezentul articol, Serviciul Fiscal de Stat nu solicită contribuabilului prezentarea informațiilor sau documentelor care se află în posesia autorităților și instituțiilor publice și la care Serviciul Fiscal de Stat are acces legal și tehnic prin platforma de interoperabilitate ori prin alte sisteme informaționale de stat, cu excepția cazurilor în care legea prevede expres obligația contribuabilului de prezentare sau informația disponibilă nu este suficientă pentru verificarea obligației fiscale."* Completarea propusă urmărește evitarea dublării obligațiilor informaționale suportate de contribuabili și valorificarea mecanismelor de schimb de date deja instituite la nivelul administrației publice. Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate constituie cadrul juridic pentru schimbul de date între participanții publici prin platforma de interoperabilitate, iar infrastructura guvernamentală MConnect este destinată tocmai schimbului de date între autorități fără solicitarea repetată a informațiilor de la cetățeni și mediul de afaceri. Totodată, Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice consacră, în domeniul său de	**Se acceptă propunerea referitor la redacția pct. 8^1** Propunerea referitoare la completarea art. 134 nu se acceptă, deoarece obligația autorităților publice de a efectua schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate este reglementată deja de Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate. Prin urmare, repetarea obligației menționate într-un alt act normativ va crea paralelisme legislative, fapt ce contravine nromelor de tehnică legislativă.

			aplicare, principiul furnizării datelor o singură dată și reutilizarea acestora de către prestatorii autorizați. Prin urmare, extinderea competențelor informaționale ale Serviciului Fiscal de Stat trebuie însoțită de reducerea, în mod corespunzător, a solicitărilor adresate direct contribuabililor atunci când datele necesare sunt deja legal accesibile autorității. - Cu referire la pct.26), se propune asigurarea integrală a soluției acceptate în procesul de avizare, inclusiv prin delimitarea expresă a categoriilor de prestatori ale căror sisteme informaționale pot fi accesate și prin corelarea normei cu prevederile art. 97 și 126 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și ale art. 103¹ din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în partea ce ține de regimul informațiilor protejate prin secret bancar și secret profesional. În acest sens, sintagma *„prestatorilor de servicii de plată”* urmează a fi concretizată prin indicarea expresă a băncii (sucursalei), societății de plată, societății emitente de monedă electronică și/sau furnizorului de servicii poștale, iar accesul urmează a fi exercitat în cazurile și condițiile stabilite de lege. În acest scop, urmează a fi operate, după caz, și modificările de corelare necesare în actele normative speciale menționate, astfel încât dreptul de acces instituit prin Codul fiscal să dispună de un temei legal corespunzător în reglementările privind furnizarea informației protejate. Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru art. 226 alin. (7¹).	

			Se atrage atenția că necesitatea corelării acestor prevederi cu legislația specială privind secretul bancar și profesional a fost acceptată în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, însă soluția acceptată nu se regăsește integral în versiunea proiectului prezentată pentru avizare repetată.	
		Contabil News	8[1]), din legislația constituțională existentă atribuțiile menționate în punct introdus pot fi delegate numai organizații speciale cu pregătirea profesională potrivită.	**<u>Nu se acceptă</u>**, deoarece Serviciul Fiscal de Stat deține competențele legale privind executarea silită a obligațiilor fiscale ale contribuabililor.
		Vladislav Buzian	Accesul SFS la sistemele prestatorilor de servicii de plată Proiectul completează art. 134 alin. (1) cu pct. 26), acordând SFS posibilitatea de a solicita și obține acces, inclusiv prin conectare directă sau interconectare tehnică, la sistemele informaționale ale prestatorilor de servicii de plată, în scopul verificării declarării conturilor de plăți. În același timp, art. 167 alin. (1) din Codul fiscal prevede deja informarea SFS, în aceeași zi, despre deschiderea conturilor, prin sistemul informațional automatizat existent. Propun ca, la implementare, să fie delimitate expres scopul, categoriile de date, situațiile în care este necesar accesul direct și evidența accesărilor, astfel încât noul mecanism să completeze, nu să dubleze, fluxul existent.	**<u>Se ia act</u>** Propunerea nu vizează modificarea amendamentului, ci modul de aplicare a acestuia.
Articolul 144[1]. Înregistrarea în calitate de centru de asistență tehnică pentru mașinile de casă și de control/imprimantele fiscale (4) Solicitantul depune cererea și următoarele acte la Serviciul Fiscal de Stat: a) copia ordinului de numire a persoanelor (numele, prenumele, IDNP-ul, numărul și data-limită de	Articolul 144[1] la alineatul (4) litera b), textul „(domeniul de certificare pentru solicitanții de certificat CAT MCC/IF)” se exclude;	**Contabil News**	b) abrogarea acestui punct poate produce la intrarea pe piață echipamentelor de la furnizori neautorizați.	**<u>Nu se acceptă,</u>** poziția nu este argumentată. Verificarea și testarea modelului ECC privind îndeplinirea funcțiilor principale și corespunderea conform cerințelor tehnice față de ECC, anterior plasării pe piață, se efectuează de către Centrul de certificare a ECC din cadrul IP CTIF, în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare în

valabilitate ale legitimaţiei) responsabile de domeniul pentru care se solicită înregistrarea (adresa pentru corespondenţă, inclusiv e-mail, telefon, fax); b) copiile contractelor de colaborare cu furnizorul de maşini de casă şi de control/imprimante fiscale în care, în mod expres, sunt enumerate modelele de maşini de casă şi de control/imprimante fiscale care vor fi deservite (domeniul de certificare pentru solicitanţii de certificat CAT MCC/IF);				vigoare (HG 141/2019 și Cerințele tehnice față de ECC, aprobate de Comisia interdepartamentală pentru ECC). Modificările propuse, vin să aducă în concordanță prevederile Codului fiscal, cu Legea privind modificarea unor acte normative (optimizarea proceselor de obținere a actelor permisive) nr. 227/2025.
Articolul 188. Darea de seamă fiscală corectată (1) Darea de seamă fiscală corectată este versiunea dării de seamă fiscale precedente. (2) Contribuabilul care descoperă că darea de seamă fiscală prezentată anterior conţine o greşeală sau o omisiune are dreptul să prezinte o dare de seamă fiscală corectată, conform formularului şi modului de întocmire în vigoare pentru darea de seamă fiscală care se corectează. Cu excepţia dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, contribuabilul este în drept să prezinte darea de seamă fiscală corectată nu mai târziu de 6 ani de la termenul-limită de prezentare a dării de seamă fiscale care se corectează. (3) Darea de seamă fiscală corectată, depusă înainte sau în termenul stabilit pentru prezentarea dărilor de seamă fiscale pe o anumită perioadă fiscală se consideră dare de seamă fiscală pentru perioada respectivă. (4) Darea de seamă fiscală corectată nu va fi luată în considerare şi, prin	La articolul 188 alineatul (4) litera c), cuvintele „unei verificări documentare” se substituie cu cuvintele „unui control fiscal”;	**CNAS**	Punctul 49 din proiect, se expune în următoarea redacție: „la alineatul (2) textul din a 2-a propoziție „Cu excepția dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, ” se exclude.” ”la alineatul (4) litera c) cuvintele ”unei verificări documentare” se substituie cu cuvintele ”unui control fiscal” ”la alineatul (4) litera d) textul „ , cu excepția dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii” se exclude”. *Argumentare:* Propunerea de modificare a pct. 49 este condiționată de necesitatea asigurării unui mecanism coerent și aplicabil pentru efectuarea corectărilor aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru perioadele fiscale care depășesc termenul în care Serviciul Fiscal de Stat poate efectua controlul fiscal. În conformitate cu art. 35 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, colectarea	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea acestei reguli este justificată prin particularitatea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, întrucât informațiile declarate cu privire la veniturile asigurate și contribuțiile calculate nu produc efecte exclusiv asupra obligațiilor fiscale ale contribuabilului, ci sunt utilizate și pentru determinarea drepturilor de asigurări sociale ale persoanelor asigurate. În aceste condiții, posibilitatea efectuării corectărilor pentru perioade nelimitate trebuie să fie însoțită de garanții corespunzătoare privind verificabilitatea și justificarea datelor respective. În caz contrar, pot apărea situații în care, după expirarea perioadei în care Serviciul Fiscal de Stat poate efectua controlul fiscal, contribuabilul să modifice datele declarate pentru perioade îndelungate, fără ca autoritatea fiscală să mai dispună de instrumentele juridice necesare pentru verificarea plenitudinii și corectitudinii acestora. Riscul este cu atât mai relevant în cazul corectărilor care conduc la majorarea venitului asigurat sau a perioadei de contribuție, întrucât asemenea

urmare, nu va fi modificată darea de seamă precedentă dacă cea corectată a fost prezentată: b) după emiterea de către conducerea organului care exercită controlul a unei decizii scrise cu privire la iniţierea efectuării unui control fiscal, al cărui obiect va fi şi darea de seamă prezentată greşit sau cu omisiuni; c) pe o perioadă supusă unei verificări documentare sau după ea; d) mai târziu de 6 ani de la termenul-limită de prezentare a dării de seamă fiscale care se corectează, cu excepţia dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. (4^1) Prin derogare de la prevederile alin.(4) din prezentul articol, darea de seamă fiscală corectată şi prezentată în baza art.92 alin.(2) şi (3) va fi luată în considerare după efectuarea controlului fiscal, iar darea de seamă precedentă va fi modificată doar dacă corectările au fost efectuate la solicitarea Serviciului Fiscal de Stat.			contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și controlul corectitudinii calculării și virării acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat, în conformitate cu drepturile atribuite acestuia și în modul stabilit de legislația fiscală. Totodată, pentru perioadele fiscale care depășesc termenul de 6 ani, Serviciul Fiscal de Stat nu mai efectuează controlul fiscal în condițiile legislației fiscale. În aceste circumstanțe, datele declarate sau corectate de contribuabil pentru asemenea perioade nu mai pot fi supuse verificării fiscale în cadrul unui control. Această situație prezintă un risc inclusiv din perspectiva administrării bugetului asigurărilor sociale de stat, întrucât datele privind veniturile și contribuțiile declarate de contribuabili sunt utilizate la stabilirea drepturilor și prestațiilor de asigurări sociale. În consecință, acceptarea unor corectări aferente perioadelor care nu mai pot fi supuse controlului fiscal poate conduce la utilizarea unor date neverificate la stabilirea prestațiilor de asigurări sociale și, după caz, la majorarea nejustificată a obligațiilor suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat. Prin urmare, este necesară revizuirea reglementării actuale în vederea instituirii unui mecanism care să permită efectuarea corectărilor, dar să asigure, în același timp, un cadru adecvat pentru verificarea și confirmarea corectitudinii acestora, în special atunci când datele respective	modificări pot produce efecte asupra stabilirii ori recalculării prestațiilor de asigurări sociale și, implicit, asupra cheltuielilor suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat. Totodată, termenul de 6 ani nu reprezintă o limitare arbitrară a dreptului contribuabilului, ci constituie un mecanism de asigurare a securității și stabilității raporturilor juridice fiscale. După expirarea acestui termen, imposibilitatea efectuării controlului fiscal este determinată tocmai de necesitatea ca raporturile juridice aferente unei perioade fiscale să nu poată fi redeschise în mod nelimitat.

			produc efecte asupra drepturilor la prestații de asigurări sociale. Astfel, modificarea propusă va contribui la consolidarea disciplinei fiscale, la protejarea bugetului asigurărilor sociale de stat și la asigurarea faptului că datele utilizate pentru stabilirea prestațiilor de asigurări sociale sunt corecte, justificate și pasibile verificării.	
Articolul 197. Încasarea de mijloace băneşti de pe conturile bancare şi/sau de plăţi ale contribuabilului (1) Începînd cu ziua următoare celei în care a apărut restanţa sau în care s-a aflat despre apariţia ei, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile bancare şi/sau de plăţi (cu excepţia contului de împrumut, a conturilor bancare şi/sau de plăţi deschise conform prevederilor acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova şi donatorii externi a contului provizoriu (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum şi a conturilor persoanelor fizice care nu sînt subiecţi ai activităţii de întreprinzător (în cazul executorilor judecătoreşti – numai conturile speciale), conturile de acumulare deschise conform legislaţiei insolvabilităţii) ale contribuabilului dacă acesta dispune de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște. Pentru toate categoriile de conturi bancare și/sau de plăți înscrise în Registrul fiscal de stat, ordinele incaso se emit în monedă naţională. La executarea ordinului incaso emis	la alineatul (1), după cuvintele „Serviciul Fiscal de Stat este în drept să înainteze ordine incaso” se completează cu cuvântul „automatizat,” iar textul „precum și a conturilor persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător (în cazul executorilor judecătorești – numai conturile speciale),” se substituie cu textul „precum și a conturilor speciale ale executorilor judecătorești”; Se completează cu articolul 197[1] cu următorul conținut: „**Articolul 197[1].** Încasarea mijloacelor bănești de pe conturile de plăți/bancare ale contribuabilului persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător. (1) În cazul admiterii restanțelor de către contribuabili persoane fizice – care nu desfășoară activitate de întreprinzător, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile de plăți/bancare dacă aceștia dispun de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște.	**E-Fiscal**	Se recomandă de a exclude din proiect pct.50., 50.1, 50.2 și 51. prin prevederile cărora se propune de a opera unele modificări în Codul fiscal (la art.197 și includerea unui nou articol 1971), prin care Serviciul Fiscal de Stat va avea posibilitatea de a înainta ordine incaso în mod automatizat la conturile bancare ale contribuabililor persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, inclusiv fiind extinsă și valabilitatea unui ordin incaso de la 24 ore până la 72 ore. Argumentare: Modificările analizate ar reprezenta un mecanism nou de executare silită a obligației fiscale, aplicabil față de contribuabili - persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, ce au admis restanțe față de bugetul public național (BPN), fapt care la momentul de față nu există (într-o astfel de formă), însă această procedură de executare silită (înaintarea de către Serviciul Fiscal de Stat a ordinilor incaso la conturile bancare) fiind pasibilă a fi aplicată la momentul actual față de alți subiecți restanțieri. Mecanismul nou de executare silită propus, contravine unor prevederi ale legislației în vigoare și este extrem de agresiv, comparativ cu standardele	**<u>Nu se acceptă,</u>** Mecanismul propus de SFS nu contravine prevederilor legislației în vigoare și nu este agresiv. Din contra, prin urmărirea directă de către SFS a veniturilor înregistrate de persoanele fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător, nu vor fi încasate cheltuielile de executare și onorariul care în prezent le încasează executorii judecătorești, avînd în vedere faptul că SFS în prezent exercită această atribuție prin intermediul executorilor judecătorești. Scopul este de a simplifica procedura și de a diminua din povara contribuabililor restanțieri.

în moneda naţională înaintat la contul în valută străină al contribuabilului, banca efectuează operaţiunea de cumpărare a valutei străine contra monedei naţionale aplicînd cursul valutar stabilit de aceasta, cu transferarea leilor moldoveneşti la bugetul public naţional în aceeaşi zi.	(2) Procedura emiterii și înaintării ordinelor incaso este similară celei specificate la art.197.”.		europene aferente executării silite a persoanelor fizice. UE garantează (Directiva 214/92/UE) dreptul fiecărui cetățean la un cont bancar cu servicii de bază pentru a asigura incluziunea financiară. Transformarea conturilor bancare ale contribuabililor - persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, într-o țintă ușoară pentru incaso-uri fiscale automatizate, valabile câte 3 zile (72 ore), va determina persoanele fizice cu venituri informale sau vulnerabile să renunțe la sistemul bancar și să revină exclusiv la utilizarea numerarului (cash), ceea ce contravine strategiei UE și a Republicii Moldova de combatere a economiei subterane. Urmează să se țină cont că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că procedurile fiscale de executare silită trebuie să păstreze un „just echilibru” între interesul financiar al statului și drepturile fundamentale ale individului. Blocarea prelungită sau mai bine zis golirea conturilor bancare fără un mecanism rapid de contestare sau de deblocare a sumelor vitale a unui contribuabil - persoană fizică încalcă Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană (Protecția proprietății). Astfel, în cauza National & Provincial Building Society și alții împotriva Regatului Unit (1997): Curtea a statuat în mod expres că statele au dreptul de a adopta legi fiscale pentru a asigura plata impozitelor, dar măsurile de executare nu trebuie să impună o sarcină individuală și excesivă asupra contribuabilului. Prin implementarea unui astfel de mecanism, se va încălca și principiul proporționalității prevăzut de art.29	

			din Codul administrativ al Republicii Moldova. Astfel, conform acestui principiu autoritatea publică (în cazul nostru Serviciul Fiscal de Stat) este obligată să aleagă o măsura care produce cele mai puține prejudicii cetățeanului pentru a-și atinge scopul (colectarea restanței). Emiterea unui ordin incaso imediat în ziua apariției restanței, valabil 3 zile (72 ore), pe contul bancar al unui contribuabil - persoană fizică care nu practică activitate de întreprinzător, fără o notificare prealabilă cu specificarea unui termen de grație, încalcă flagrant acest principiu. Mai mult ca atât, se încalcă și dreptul contribuabilului – persoanei fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, de a fi audiat, o normă prevăzută deja la art. 94 din Codul administrativ al Republicii Moldova. Astfel, înainte de a emite un act administrativ defavorabil (cum este ordinul incaso), Serviciul Fiscal de Stat ar trebui să ofere cetățeanului dreptul de a-și exprima punctul de vedere. La momentul de față, Serviciul Fiscal de Stat în cadrul activității sale și a raporturilor de serviciu cu instituțiile financiare din Republica Moldova, utilizează mai multe produse informaționale, dintre care și SIA CCDE (Crearea și Circulația a Documentelor Electronice – Ordinul SFS nr.OIFPS302/2012 din 03.05.2012), prin intermediul căruia, sistemul incaso este total automatizat, fiind bazat pe algoritmi ce elimină în totalitate (în cazul contribuabililor persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător) garanțiile legale și fundamentale menționate supra.	

			Cetățeanul va află despre existența unui ordin incaso (cât și despre lipsa mijloacelor financiare în contul său bancar), abia când i se va respinge tranzacția cu cardul bancar, aplicat în magazin pentru a procura produse alimentare de prima necesitate, sau în farmacie în momentul procurării stringente a unor medicamente vitale pentru viața sa și/sau a membrilor familiei sale. La elaborarea unor astfel de mecanisme, urmează să se țină cont de elemente arhiimportante cum ar fi protecția sumelor insesizabile, care nu pot fi urmărite de către creditori (inclusiv de Serviciul Fiscal de Stat) și nici nu pot fi supuse executării silite. Astfel, atunci când un executor judecătoresc urmărește un debitor, legea îl obligă cu strictețe să lase debitorului o cotă din salariu pentru subzistență (de regulă, nu se poate reține mai mult de 20% - 50% din salariu, iar anumite indemnizații, cum ar fi cele pentru copii sau ajutoarele sociale, sunt total insesizabile) – a se vedea art.105, art.106 și art.110 din Codul de executare a Republicii Moldova. Implementarea unui astfel de mecanism propus în proiect, va permite Serviciului Fiscal de Stat să înainteze ordine incaso care au „valoare de documente executorii” (similar documentelor executorii emise de executorii judecătorești), ignorând prevederile legale aferente garanțiilor fundamentale a cetățenilor. Spre deosebire de executorul judecătoresc, ordinul incaso emis de fisc este creat și transmis băncii print-un sistem automatizat (SIA CCDE), iar banca execută orbește ordinul incaso emis de organul fiscal, într-un	

			volum al sumei totale indicate în ordinul incaso și în limita disponibilului existent pe moment în contul bancar al contribuabilului pe parcursul a 1 zi (24 ore) de valabilitate a acestui ordin incaso, termenul începând să decurgă din momentul recepționarii (automatizate) de către instituția financiară a acestui ordin incaso. Dacă în contul contribuabilului persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în perioada valabilității acestui ordin incaso, intră salariul integral sau o indemnizație pentru copii, banca va vira totul către buget (întru achitarea restanțelor acelui cetățean), încălcând indirect plafoanele de protecție socială stabilite de Codul de executare al Republicii Moldova ale acestui contribuabil – persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător. Extinderea valabilității unui ordin incaso emis de către Serviciul Fiscal de stat, de la 24 ore (1 zi) la 72 ore (3 zile) agravează acest fenomen, prinzând în „plasă" orice virament legitim de supraviețuire al cetățeanului. Constituția Republicii Moldova (art.46) garantează că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică și cu o dreaptă despăgubire. Deși plata impozitelor este o obligație constituțională (art.58), blocarea (sau mai bine zis: încasarea mijloacelor financiare în mod incontestabil) într-un mod automatizat, din conturile bancare ale cetățenilor timp de 3 zile (72 ore) printr-un act administrativ (ordin incaso), fără intervenția unui judecător sau executor judecătoresc, poate fi considerată o restrângere	

			disproporționată a dreptului de a dispune de propriile bunuri. Orice restrângere urmează să fie proporțională cu situația care a determinat-o, fără să atingă existența dreptului. Menținerea unui ordin incaso timp de 3 zile (72 ore) pe contul bancar (inclusiv de salariu) al unui contribuabil persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător, îi poate afecta direct dreptul la un trai decent (art. 47 din Constituție), lăsându-l fără mijloace de subzistență pentru nevoi urgente (medicamente, alimente, etc) sau achitarea unor necesități vitale de bază (achitarea facturilor de gaze naturale în sezonul rece al anului, energiei electrice, apă, etc), deoarece sistemul automatizat al Serviciului Fiscal de Stat nu va „ști" să delimiteze restanța fiscală de minimul existențial al acestui contribuabil – persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător. Totodată, nu putem trece cu vederea și faptul că, normele propuse de a fi introduse în Codul fiscal, contravin și unor prevederi ale actelor normative emise de însăși Serviciul Fiscal de Stat. În acest context, urmează de specificat că, legislația fiscală actuală oferă Serviciului Fiscal de Stat o paletă foarte variată și foarte eficientă de multiple proceduri de executare silită și măsuri de asigurare a stingerii obligației fiscale, aplicabile inclusiv și față de contribuabilii - persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător ce înregistrează restanțe față de buget, care pe moment se aplică destul de eficient de către organul fiscal.	

			O procedură fiscală eficientă din paleta menționată, ar fi și sechestrarea (aplicarea nemijlocită a sechestrului) pe mijloacele financiare aflate în conturile bancare și/sau de plăți ale contribuabililor, care de altfel, diferă esențial ca concept și ca procedură de realizare a măsurii de executare silită cum ar fi emiterea unui ordin de incaso. Ambele proceduri având același scop – încasarea mijloacelor financiare din conturile bancare, întru stingerea forțată a restanței față de bugetul public național (BPN). Ținem să atragem atenția că, conform unor prevederi ale legislației fiscale, mijloacele financiare aflate în conturile bancare și/sau de plăți (inclusiv mijloacele bănești viitoare – care vor fi virate în conturile bancare respective), în coroborare cu prevederile art.459 alin.(5) din Codul civil al Republicii Moldova, se identifică de către Serviciul Fiscal de Stat ca bunuri mobile. Astfel, în conformitate cu prevederile unui act normativ al Serviciului Fiscal de Stat ((a se vedea prevederile pct.4 și pct.41 din Ordinul SFS nr.OIFPS379/2017 din 15.03.2017 (inclusiv cu modificările ulterioare)): “Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare, inclusiv a mijloacelor bănești aflate în conturile bancare și/sau de plăți, care prin prisma art. 459 alin. (5) din Codul civil sunt considerate bunuri mobile precum și a mijloacelor bănești care se vor afla (viitoare), se va exercita în modul și condițiile prevăzute de Codul fiscal, cu excepția prevederilor ce țin de comercializarea bunurilor sechestrate. În partea ce ține de sechestrarea mijloacelor bănești aferente conturilor	

			persoanelor fizice – cetățeni, veniturile menționate la art. 110 din Codul de executare nu fac obiectul sechestrului.”. Ca urmare se identifică o discrepanță clară la aplicarea normelor ce reglementează protecția sumelor insesizabile ale cetățenilor, fapt prin care, în cazul aplicării de către Serviciul Fiscal de Stat a procedurii de asigurare a stingerii obligației fiscale prin aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești aflate în conturile bancare și/sau de plăți ale persoanelor fizice – cetățeni, se respectă protecția sumelor insesizabile ale acestora. Pe când, în cazul aplicării altei proceduri fiscale (promovate prin acest proiect al legii) cu același obiectiv – încasarea mijloacelor financiare din conturile bancare, prin emiterea automatizată a unui ordin incaso la conturile bancare ale acelorași contribuabili – persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, mijloacele financiare ale acestora de pe conturile bancare vor fi încasate incontestabil, fără să fie respectată protecția sumelor insesizabile. De asemenea, am dori să atragem atenția că în Nota de fundamentare a proiectului analizat, Ministerul Finanțelor ca argumentare indică faptul că: “..sa propus modificarea articolului 197 alineatul (1), pentru a oferi dreptul Serviciului Fiscal Stat de încasare a mijloacelor bănești de pe contul de peculiu al persoanei condamnate și care se află în detenție în penitenciar, încasarea dividendelor care urmează a fi achitate fondatorilor de	

			întreprinderi, încasarea din contul veniturilor înregistrate la locul de muncă. Activitatea respectivă se propune a fi realizată conform unei proceduri deja existente și aplicate de către executorul judecătoresc, stabilită de Codul de executare și care presupune expedierea documentului executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu și să se trimită creditorului sumele reținute. Se propune completarea proiectului cu articolul 1971, care asigură un tratament egal în executarea silită a restanțelor fiscale față de persoanele fizice – cetățeni (care nu desfășoară activitate de întreprinzător).” În contextul prevederilor legale menționate supra, observăm că aceste mențiuni din Nota de fundamentare scot la iveală o contradicție majoră între scopul declarat de Ministerul Finanțelor și mecanismul tehnic real introdus prin textul de lege propus. Deși intenția oficială este alinierea la procedurile Codului de executare, în realitate, extinderea valabilității ordinului incaso la 3 zile (72 ore) și aplicarea lui automatizată prin bănci generează o gravă confuzie juridică, despre care am relatat mai sus. Nota de fundamentare invocă asigurarea unui „tratament egal” în executarea silită a cetățenilor. Totuși, argumentarea Ministerului Finanțelor conține o eroare de premisă juridică, deoarece Serviciul Fiscal de Stat încearcă să preia instrumentele specifice unui executor judecătoresc,	

			dar prin evitarea garanțiilor procedurale ale acestuia. Atunci când un executor trimite un document executoriu la locul de muncă (pentru reținerea din salariu) sau la penitenciar (pentru contul de peculiu), el aplică limitele stricte ale Codului de executare (ex. maxim 20%-50% din venit, păstrarea minimului de existență). Dacă Serviciul Fiscal de Stat ar dori doar să aplice procedura executorului judecătoresc, ar trebui să trimită o decizie de reținere direct către angajator sau penitenciar. În schimb, noul mecanism propus, inclusiv cu extinderea la 3 zile (72 ore) acționează la nivelul băncilor comerciale (instituțiilor financiare). Banca nu este angajatorul debitorului, aceasta din urmă nu are de unde să știe dacă banii din cont reprezintă un salariu net, o indemnizație de invaliditate sau un ajutor social. Prin menținerea unui ordin incaso timp de 3 zile (72 ore), se capturează orbește orice resursă financiară, golind contul integral în limita datoriei, fapt care anulează ideea de protecție invocată. Prin argumentarea faptului de trimitere a unui ordin incaso pe contul de peculiu (banii destinați deținuților pentru cheltuieli curente în penitenciar, cum ar fi produse de igienă sau alimente), în viziunea e-Fiscal.md se vor ridica probleme serioase de proporționalitate. Conform standardelor naționale și internaționale privind drepturile omului, contul de peculiu are un rol de reintegrare și subzistență minimă în interiorul sistemului penitenciar. Dacă un ordin incaso fiscal rămâne activ în	

			sistem timp de 3 zile (72 ore) și extrage automat sumele depuse de rude pentru deținut, statul riscă să încalce obligația de a asigura condiții minime de detenție demnă, transformând o datorie civilă (fiscală) într-o sancțiune ce afectează nevoile biologice de bază a deținuților. În acest context, în Nota de fundamentare nu se regăsește careva informație ce ar indică care este numărul total al deținuților ce au admis restanțe față de bugetul public național și care ar fi suma totală admisă de aceștia față de BPN (informație ce nu constituie un secret fiscal, deoarece suma restanței este publică și se raportează de organul fiscal), fiind printre primele motive ce a generat necesitatea implementării unui astfel de mecanism propus în proiectul legii. Argumentele din Nota de fundamentare, aferente intenției de a încasa dividendele care urmează a fi achitate fondatorilor, pe o procedură similar aplicabilă de către executorii judecătorești, nu are nici un suport factologic. Un executor judecătoresc aplică sechestru pe părțile sociale sau notifică compania (plătitorul de dividende) să vireze sumele către el în momentul repartizării. Pe când, procedura prin emiterea ordinului de incaso cu o valabilitate de 3 zile (72 ore), pe contul bancar personal al fondatorului (persoană fizică) anticipând aceste dividende, instrumentul devine inutil sau abuziv. Dacă dividendele nu au fost încă transferate de companie în cele 3 zile (72 ore) de valabilitate, ordinul incaso al fiscului va bloca, de fapt, alte sume (salariul curent, economiile, etc) al cetățeanului (fondatorul al	

			întreprinderii). Astfel, măsura eșuează în a ținti exclusiv dividendele, afectând patrimoniul general al cetățeanului (fondator al companiei, etc). În acest context, urmează de atras atenția că, un act normativ trebuie să fie coerent, predictibil și să nu creeze norme concurente. În cazul în care, Ministerul Finanțelor afirmă că activitatea respectivă „se va realiza conform unei proceduri deja existente și aplicate de executorul judecătoresc", atunci crearea unui mecanism nou "Articol 197[1] în Codul Fiscal" este inutilă și contradictorie. În loc să se folosească mai eficient instituția executorului judecătoresc (care deține deja cadrul legal și pârghiile echitabile de executare a persoanelor fizice), statul creează o procedură administrativă paralelă, mult mai agresivă, dar o justifică în Notă de fundamentare, folosind argumente din procedura mai blândă a executorilor. Această disonanță sporește riscul ca textul legii, ulterior să fie declarat neconstituțional pentru lipsă de claritate și previzibilitate.	
Articolul 197. Încasarea de mijloace băneşti de pe conturile bancare şi/sau de plăţi ale contribuabilului (2) În cazul în care contribuabilul deţine la contul său bancar şi/sau contul de plăţi mijloace băneşti, banca (sucursala), societatea de plată, societatea emitentă de monedă electronică şi/sau furnizorul de servicii poştale sunt obligaţi să execute, în limita acestor mijloace, ordinul incaso a Serviciului Fiscal de Stat în decursul a 24 de ore din momentul în care a fost primit.	la alineatul (2), textul „24 de ore" se substituie cu textul „72 de ore".	**Contabil News**	Introducerea termenului de valabilitatea ordinului incasso mai prelungit față de precedent limitează posibilitatea de a încasa datorie exactă, încît după expirarea termenului de 24 de ore datorie se va majora.	**Nu se acceptă.** Prelungirea termenului de valabilitate a ordinului de incasso automatizat și renunțarea la un mecanism de expirare foarte scurt nu limitează determinarea corectă a datoriei, ci asigură tocmai executarea ei efectivă și evitarea situațiilor în care formalități procedurale sau întârzieri tehnice conduc la eșuarea colectării, iar actualizarea datoriei (inclusiv eventualele accesorii) nu este un efect arbitrar al expirării ordinului, ci rezultă din însăși natura obligației fiscale, care continuă să genereze obligații până la stingerea integrală, astfel încât eficiența sistemului de executare silită

				prevalează asupra rigidității unui termen de 24 de ore, care în practică poate crea blocaje și poate reduce gradul de recuperare a creanțelor bugetare.
	Se completează cu articolul 197[1] cu următorul conținut: „**Articolul 197[1].** Încasarea mijloacelor bănești de pe conturile de plăți/bancare ale contribuabilului persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător. (1) În cazul admiterii restanțelor de către contribuabili persoane fizice – care nu desfășoară activitate de întreprinzător, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să emită și să înainteze ordine incaso, care au valoare de documente executorii, la conturile de plăți/bancare dacă aceștia dispun de ele și dacă Serviciul Fiscal de Stat le cunoaște. (2) Procedura emiterii și înaintării ordinelor incaso este similară celei specificate la art.197.”.	**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	Propunerea CALM de a extinde asupra autorităților publice locale mecanismul instituit prin art. 197[1] — emiterea de ordine incaso cu valoare de documente executorii — a fost respinsă cu motivarea că „propunerea impune consultarea de către CALM a Ministerului Justiției”. Autorul recunoaște, în propriile documente, că datoriile restante la bugetele locale au crescut, în ultimii cinci ani, la peste 220 milioane lei. Proiectul creează pentru Serviciul Fiscal de Stat un instrument rapid de recuperare a creanțelor de la persoanele fizice și îl refuză autorităților locale, care administrează creanțe ale aceluiași buget public național și rămân trimise la proceduri judiciare costisitoare, de durată și cu practică neuniformă. Capacitatea de a-și încasa propriile venituri este o componentă a autonomiei financiare, nu o chestiune tehnică. PROPUNERE: Includerea în proiect a mecanismului solicitat, în una dintre cele două variante propuse anterior de CALM.	**<u>Nu se acceptă</u>**, deoarece implemenetarea propunerilor CALM discutate anterior cu SFS și MF implică operarea modificărilor la Codul de executare și consultatea în acest scop cu Ministerul Justiției.
		CNSM	La pct. 51 referitor la modificarea art. 197[1] din Codul fiscal, propunem completarea cu un alineat nou (3), cu următorul conținut: *„(3) În cazul conturilor bancare și/sau de plăți ale persoanelor fizice în care sunt încasate venituri cu caracter salarial, pensii sau indemnizații sociale, ordinul incaso se poate executa în limita unui plafon maxim de 20% din suma lunară încasată, în strictă conformitate cu art. 89-91 și*	**<u>Se acceptă.</u>**

			106 din Codul de executare al Republicii Moldova. Ordinul incaso nu poate fi executat dacă soldul rămas în cont în luna gestionară este mai mic decât cuantumul salariului minim pe țară stabilit de Guvern.”. Potrivit prevederilor art. 106 din Codul de executare al Republicii Moldova, cuantumul reținerilor din salariu și din alte venituri se calculează nu mai mult de 20% din suma pe care debitorul urmează să o primească, iar în baza câtorva documente executorii, nu mai mult de 50% din cuantumul lor până la achitarea deplină a sumei urmărite. De asemenea, propunerea vine întru garantarea dispunerii de salariul minim, care să-i asigure existența. Or, în cazul reținerilor automatizate există probabilitatea ca salariul încasat pe card să fie retras integral. În acest context, considerăm că la reținerea automatizată, urmează să se țină cont de prevederile art.89-97 și 106 din Codul de executare.	
		Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice	Articolul 197[1] se acceptă prin completare cu un alineat nou (3), având următorul cuprins: „(3) În cazul conturilor bancare și/sau de plăți ale persoanelor fizice în care sunt încasate venituri cu caracter salarial, pensii sau indemnizații sociale, ordinul incaso se poate executa în limita unui plafon maxim de 20% din suma lunară încasată, în strictă conformitate cu art. 89-91 din Codul de Executare. Ordinul incaso nu poate fi executat dacă soldul rămas în cont în luna gestionară este mai mic decât cuantumul salariului minim pe țară stabilit de Guvern.”. **Argumentare:** Conform cadrului juridic din Republica Moldova, nicio autoritate nu poate lăsa un cetățean fără mijloace	**A se vedea comentariul de mai sus**

			de subzistență. Articolele 89, 90 și 91 din Codul de Executare stabilesc clar limitele reținerilor din salarii și pensii (maximum 20% pentru datorii ordinare). Permițând Serviciului Fiscal să pună incaso direct pe cardul de salariu al unui om de rând printr-un algoritm informatic, statul va goli conturile în proporție de 100% dintr-o singură tranzacție, încălcând grav principiul ierarhiei actelor normative și dreptul constituțional la viață decentă. Introducerea termenului „automatizat" înseamnă că nicio persoană (inspector uman) nu va verifica contextul social al datornicului înainte de a-i goli cardul. Dacă un sistem IT trimite din greșeală o restanță eronată, un profesor, medic sau muncitor se va trezi cu contul blocat total în ziua de salariu. Introducerea plafonului de 20% și protejarea salariului minim garantează că, în cazul unei erori, cetățeanul își poate cumpăra hrană și medicamente până când își demonstrează dreptatea la Fisc. Dacă pentru datoriile la bănci sau servicii comunale executarea se face treptat și controlat prin executor judecătoresc, organul fiscal trebuie să acționeze în limitele acelorași principii de proporționalitate. Plafonarea propusă asigură încasarea treptată a restanțelor la buget, dar menține protecția socială minimă pentru angajații cu venituri modeste și familiile acestora.	
		Vladislav Buzian	Incasso pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător Noul art.197[1] permite SFS să emită ordine incaso asupra conturilor bancare/de plăți ale persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și trimite la procedura art.197.	**<u>Nu se acceptă,</u>** deoarecere, conform amendamentului, procedura prevăzută la art. 197 din Codul fiscal se va aplica similar și în cazul ordinelor incaso emise la conturile persoane fizice – care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

			Art.197 reglementează executarea totală/parțială și anumite situații de concurs al ordinelor, însă în textul noului art. 197¹ nu este prevăzută expres coordonarea executării aceleiași restanțe atunci când există conturi la mai mulți prestatori. Propun ca mecanismul tehnic să asigure că suma executată cumulat nu poate depăși restanța actualizată și că stingerea sau reducerea restanței determină actualizarea/anularea ordinelor rămase neexecutate.	
		Ministerul Justiției	La pct. 50 și 51, constatăm că art. 197 alin. (1¹) din *Codul fiscal* menține expres regula potrivit căreia încasarea mijloacelor bănești de pe conturile bancare și/sau de plăți deținute de notari, avocați, administratori autorizați și mediatori se efectuează potrivit art. 197. În paralel, noul art. 197¹ permite Serviciului Fiscal de Stat să emită și să înainteze ordine incaso asupra conturilor contribuabilului persoană fizică ce nu desfășoară activitate de întreprinzător. De exemplu, administratorii autorizați exercită o profesie liberală reglementată în sectorul justiției, fără a avea, prin efectul legii, statut obligatoriu de întreprinzător. Din acest motiv, redacția proiectului permite o suprapunere între norma specială a art. 197 alin. (1¹) și norma generală propusă la art. 197¹. Drept urmare, pentru securitatea raporturilor juridice, proiectul trebuie să indice fără echivoc norma aplicabilă și limitele urmăririi. De altfel, este incontestabilă posibilitatea executării obligațiilor fiscale personale ale administratorului autorizat din mijloacele sale bănești proprii.	**Nu se acceptă,** deoarece, conform Planului de conturi al evidenței contabile în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea BNM din 26.03.1997, pentru persoanele fizice care desfășoară activități profesionale se deschid tipuri de conturi bancare diferite de cele deschise persoanelor fizice care nu desfășoară activitate profesională sau de întreprinzător.

			Problema rezultă din caracterul automatizat al ordinului incaso și din imposibilitatea tehnică de a identifica, numai după titularul formal al contului, proprietarul economic ori destinația juridică a fiecărei sume. În exercitarea atribuțiilor legale, administratorul autorizat poate gestiona sau primi sume care nu intră în patrimoniul său propriu, inclusiv: • avansuri destinate cheltuielilor procedurii de insolvabilitate; • sume primite cu destinație specială pentru publicitate, evaluare, pază, conservarea bunurilor, remunerarea specialiștilor ori alte măsuri procedurale; • mijloace aparținând debitorului, creditorilor sau altor terți și administrate în temeiul legii ori al unui act al instanței de insolvabilitate; • sume destinate distribuirii creditorilor sau executării altor obligații ale masei debitoare. Aceste mijloace nu pot servi la stingerea obligațiilor fiscale personale ale administratorului. Urmărirea lor ar afecta patrimoniul unor terți, continuitatea procedurii și ordinea legală de valorificare și distribuire a masei debitoare. Textul în vigoare al art. 197 alin. (1) exclude de la executarea ordinelor incaso conturile de acumulare deschise conform legislației insolvabilității. Proiectul nu elimină această excepție, iar păstrarea ei trebuie apreciată pozitiv. Protecția trebuie însă corelată expres și cu noul art. 197¹, astfel încât trimiterea la procedura art. 197 să nu genereze interpretări divergente în practica	

			Serviciului Fiscal de Stat și a prestatorilor de servicii de plată. Contul de acumulare al debitorului este distinct de contul personal sau profesional al administratorului autorizat. Pentru celelalte mijloace cu destinație profesională specială, o simplă declarație generală de neurmăribilitate poate fi insuficientă în cazul executării automatizate. Este necesar un mecanism verificabil de identificare a contului și a naturii fondurilor. Cu referire la înlocuirea termenului de 24 de ore cu 72 de ore la art. 197 alin. (2), semnalăm că acesta reprezintă termenul în care banca sau un alt prestator de servicii de plată trebuie să execute ordinul incaso. Modificarea nu constituie un termen de grație pentru contribuabil, nu suspendă executarea și nu soluționează riscul urmăririi fondurilor străine ori afectate unei destinații speciale. Astfel, în privința art. 197 și 197¹ din *Codul fiscal*, adoptarea proiectului trebuie condiționată de delimitarea expresă a mijloacelor proprii ale administratorului autorizat de fondurile debitorilor, creditorilor și altor terți, precum și de identificarea și protejarea conturilor deja utilizate potrivit legislației insolvabilității. În lipsa acestor garanții, automatizarea ordinelor incaso poate produce ingerințe în patrimoniul terților și perturbări ale procedurilor de insolvabilitate, consecințe care depășesc scopul legitim al colectării obligațiilor fiscale personale. Ținând cont de specificul persoanelor fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției, sugerăm completarea art. 197¹ cu	

			fraza: *„Prevederile prezentului articol nu se aplică persoanelor fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției, în partea ce ține de obligațiile fiscale aferente activității profesionale, executarea acestora efectuându-se potrivit regimului aplicabil categoriei respective de contribuabili”.*	
Articolul 200. Sechestrarea bunurilor ca modalitate de asigurare a executării silite a obligaţiei fiscale	Articolul 200: 52.1. în denumirea articolului cuvintele „de asigurare” se exclud; 52.2. la alineatul (6), litera d) se abrogă. Articolul 230 va avea următorul cuprins: „**Articolul 230.** Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.	**E-fiscal**	**Propunere:** Se recomandă **de a exclude din proiect pct.65., pct.52., pct.52.1 și pct.52.2** prin care se propune a fi introdusă o normă nouă cu privire la aplicarea sechestrării bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale, iar în alt caz se modifică legislația fiscală fiind exclus din titlul articolului de bază sintagma “de asigurare”, inclusiv și cu abrogarea altor norme aferente subiectului. **Argumentare:** În Nota de motivare a Ministerului Finanțelor, în calitate de argument pentru expunerea unei noi redacții ale art.230 din Codul fiscal, se invocă faptul că: "*Redacția actuală a normei este susceptibilă de interpretări în ceea ce privește corectitudinea sechestrării bunurilor contribuabilului ca măsură de asigurare, scopul modificării propuse este de a conferi mai multă certitudine și claritate limitelor și condițiilor de sechestrare de către Serviciul Fiscal de Stat a bunurilor contribuabilului în scopul asigurării stingerii obligației fiscale, prin acordarea Serviciului Fiscal de Stat a atribuției de reglementare a modului de aplicare și ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare.*".	**Nu se acceptă,** deoarece, conform prevederilor legale în vigoare (art. 230 din Codul fiscal), SFS dispune deja de atribuții privind aplicarea sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale, iar amendamentul propus are drept scop clarificarea modului de aplicare a măsurii respective.

			Această propunere de modificare a Articolului 230 din Codul Fiscal, o considerăm ca o distorsionare gravă a tehnicii legislative și ale principiului separării puterilor în stat din întregul proiect. Deși Ministerul Finanțelor invocă în Notă de fundamentare un argument nobil – „*conferirea de mai multă certitudine și claritate*” și eliminarea „*interpretărilor*”, *mecanismul propus* ***face exact opusul***. Prin delegarea totală a atribuției de reglementare a sechestrului către Serviciul Fiscal de Stat, statul transferă dreptul de a stabili limitele unei măsuri punitive de la nivel de Lege (Parlament) la nivelul unui Ordin intern (SFS). Ministerul Finanțelor susținând că dorește să dea Serviciului Fiscal de Stat atribuția de a stabili modul de aplicare și ridicare a sechestrului, a ignorat totalmente faptul că, *autoritatea fiscală națională deține și* ***aplică deja acest mecanism de ani de zile***, având ca bază prevederile actuale ale Codului fiscal: - Articolul 227 din Codul fiscal *“Măsurile de asigurare a stingerii obligației fiscale*”, care indică exhaustiv că, ***stingerea obligațiilor fiscale se asigură prin*** aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat sau alt organ abilitat majorării de întârziere (penalității) la impozite și taxe, prin suspendarea operațiunilor la conturile bancare și/sau conturile de plăți, cu excepția celor de la conturile de credit și provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), prin ***sechestrarea bunurilor*** și prin alte măsuri *prevăzute de prezentul titlu și*	

			de actele normative adoptate în conformitate cu acesta; - Articolul 230 din Codul fiscal *"Sechestrarea bunurilor",* care exhaustiv prevede că, ***sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare*** a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită în modul şi ***în condiţiile prevăzute la capitolul 9 din Codul fiscal.*** Mai mult ca atât că, în baza acestor norme din Codul fiscal, de către Serviciul Fiscal de Stat sau *elaborat acte normative interne*, care reglementează acest mecanism de „*aplicare a sechestrului pe bunuri ca măsură de asigurare*", *ţinând cont de alte prevederi ale Codului fiscal*, ***ce acordă contribuabililor unele garanţii fundamentale***, la aplicarea acestei proceduri dificile pentru ei. Astfel, Serviciul Fiscal de Stat *dispune în arsenalul său de multiple acte normative proprii emise* ***în baza normelor Codului fiscal***, printre care se numără Ordinul SFS nr.OIFPS379/2017 "privind aprobarea formularelor cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligației fiscale", Ordinul SFS nr.OIFPS143/2002 "despre aprobarea formularelor de executare silită a obligației fiscale", etc. Aşadar, Serviciul Fiscal de Stat nu ar avea nevoie de o modificare de lege (Codului fiscal) pentru a aproba formulare sau proceduri operaționale interne pe marginea aplicării "sechestrului pe bunuri ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale". În astfel de circumstanțe, presupunem că miza reală a noii	

			redacții a Articolului 230 din Codul fiscal, este eliminarea barierelor la unele limitări stricte pe care Codul fiscal actual le impunea autorității fiscale naționale, oferindu-i un „cec în alb” pentru a-și scrie propriile reguli de sechestru, *fără un careva control parlamentar*. În orice stat de drept, *măsurile care restrâng drepturile fundamentale* (cum este sechestrarea proprietății private) ***trebuie reglementate exclusiv prin lege adoptată de Parlament***, nu prin acte administrative de rang inferior (ordine ale directorului SFS). În astfel de circumstanțe se subminarea ierarhiei actelor juridice: Noua redacție („Modul de aplicare și de ridicare... se stabilește de către SFS”) încalcă principiul conform căruia *un ordin de ministru sau de director de agenție poate doar să execute legea*, ***nu să creeze norme primare***. Astfel, Serviciul Fiscal de Stat va putea modifica oricând regulile jocului printr-un simplu ordin intern, lăsând contribuabilul complet descoperit. Odată cu implementarea unor astfel de norme, cetățeanul sau compania nu mai pot ***deschide Codul fiscal pentru a vedea care sunt garanțiile lor în caz de sechestru asigurător***. Ei vor depinde totalmente de dispozițiile unui act departamental intern al Serviciului Fiscal de Stat, care poate fi modificat peste noapte sau și mai grav, fiindu-i atribuit și statutul unui “secret”. Dacă în continuare analizăm prevederile pct.4 din Ordinul SFS nr.379/2017 (a se vedea pct.1 din prezentul tabel de recomandări), se menționează despre o garanție legală crucială: *„În partea ce ține de sechestrarea mijloacelor bănești*	

			aferente conturilor persoanelor fizice – cetățeni, <u>veniturile menționate la art. 110 din Codul de executare nu fac obiectul sechestrului</u>.”. Astfel, dacă redacția nouă a Articolului 230 din Codul fiscal, intră în vigoare în această formă absolutistă, Serviciul Fiscal de Stat *<u>va avea puterea legală de a elimina această excepție din propriul ordin.</u>* Deoarece Codul fiscal nu va mai stabili „limitele și condițiile” concrete, ci va delega totul către Serviciul Fiscal de Stat (în partea ce ține de aplicarea sechestrului pe bunuri ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale), nimic nu va împiedica instituția ca, printr-o modificare ulterioară a unui Ordin de-al său, să abroge trimiterea la articolul 110 din Codul de executare. În versiunea actuală a Codului fiscal, sechestrul asigurător are limite legale stricte care pot fi atacate direct în instanță în baza legii. Prin mutarea „modului de aplicare și ridicare” în curtea autorității fiscale naționale, instanțele de judecată (în litigiile de contencios administrativ) vor fi forțate să judece legalitatea unui sechestru aplicat de către organul fiscal, raportându-se la regulile scrise chiar de însăși Serviciul Fiscal de Stat, ***<u>nu la standardele de protecție stabilite de Parlament</u>***. În aceste condiții, Serviciul Fiscal de Stat ar putea deveni în același timp legiuitor (își scrie regulile proprii de sechestru), „procuror” (aplică sechestrul) și judecător în primă instanță (soluționează contestațiile la sechestru în cadrul unei direcții de examinare a contestațiilor). Ca urmare, modificarea Articolului 230 din Codul fiscal *<u>în redacția</u>*	

			propusă, nu va aduce „certitudine”, ***ci discreționarism.*** Prin implementarea unor astfel de norme, ***statul renunță de la rolul său de a proteja proprietatea privată prin lege (Parlament)*** și oferă unei autorități de colectare a impozitelor (SFS) dreptul de a-și stabili singură limitele puterii de sechestru pe bunuri ca măsură de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale. Dacă corelăm cele menționate cu punctele de mai sus ale recomandărilor aferente proiectului în cauză (interzicerea deschiderii conturilor bancare pentru restanțe sub 500 de lei, emiterea ordinelor de incaso automatizate pe o perioadă de valabilitate 3 zile (72 ore) la conturile contribuabililor – persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, această reformă propusă transformă Serviciul Fiscal de Stat într-o instituție suprastatală, ale cărei acțiuni devin aproape imposibil de cenzurat prin pârghii legale standard. În continuarea subiectului de aplicare a sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale, făcând o analiza a propunerile indicate în proiectul legii la pct.52, pct.52.1. și pct.52.2, urmează de atras atenția asupra faptului că: - sa propus de a ***se elimină*** *sintagma „****de asigurare****”* din titlul articolului 200 al Codului fiscal “*Sechestrarea bunurilor ca modalitate* ***~~de asigurare~~*** *a executării silite obligației fiscale*”; - fiind totodată permisă sechestrarea bunurilor deja indisponibilizate de alte autorități ((prin abrogarea lit.d) al aliniatului (6) ale aceluiași articol)).	

			În aceste condiții considerăm că se aliniază perfect o tendința pe care am identificat-o deja la proiectul propus al articolului 230 din Codul fiscal, despre care am menționat mai sus: *extinderea discreționară a puterilor Serviciului Fiscal de Stat* ***în detrimentul clarității normelor fiscale și al securității juridice a contribuabilului.*** Astfel, este necesar de atras atenția că, prin eliminarea sintagmei „de asigurare" din titlul art.200 al Codului fiscal, Ministerul Finanțelor încearcă să modifice conceptual natura sechestrului fiscal, ***aplicat înainte sau în timpul procedurii propriu-zise de executare***. *Sechestrul este, prin excelența sa, o măsură asiguratorie (menită să conserve patrimoniul contribuabilului).* Paradoxal, dar Nota de fundamentare se contrazice singură într-o singură frază, deoarece în aceasta se afirmă că scopul abrogării literei d) este „implementarea mecanismului de asigurare a executării silite", deși din titlul articolului tocmai s-a propus excluderea cuvintelor „de asigurare". Această neconcordanță demonstrează o confuzie conceptuală gravă în procesul de legiferare. De asemenea, considerăm de atrage atenția asupra faptului că, *norma actuală din Codul fiscal* („Nu sunt sechestrabile bunurile sechestrate de alte autorități publice") nu este o lacună, ci ***un mecanism de protecție împotriva dublei indisponibilizări*** și a *conflictelor de competență între instituțiile statului* (SFS, instanțele de judecată, executori judecătorești,	

			organe de urmărire penală ale CNA, PCCOCS, Serviciul Vamal). Abrogarea unor astfel de interdicții, la sigur vor genera situații cu consecințe severe, prin încălcarea principiului priorității și al certitudinii. Astfel, dacă un bun este deja sechestrat într-un dosar penal (pentru recuperarea unui prejudiciu sau confiscare specială) sau de către un executor judecătoresc în favoarea altui creditor, suprapunerea unui sechestru aplicat de către organul fiscal va crea un blocaj juridic. Care autoritate a statului anume va avea prioritate la valorificarea bunului? În astfel de circumstanțe, apare un viciu de tehnică legislativă și ca urmare o asemenea modificare necesită și unele corelări (modificări) în Codul de Procedură Penală, Codul de Executare și alte legi speciale.	
Articolul 200. Sechestrarea bunurilor ca modalitate de asigurare a executării silite a obligaţiei fiscale (6) Nu sînt sechestrabile următoarele bunuri: a) produsele agricole perisabile, conform unei liste aprobate de Guvern; b) bunurile gajate pînă la momentul sechestrării; c) bunurile personale ale persoanei fizice care, conform Codului de executare, nu sînt urmăribile; d) bunurile sechestrate de alte autorităţi publice; e) alte bunuri care, conform legislaţiei, sînt neurmăribile.	Articolul 200: în denumirea articolului cuvintele „de asigurare” se exclud; la alineatul (6), litera d) se abrogă.	**Contabil News**	Scoaterea noțiunii ”de asigurare” din denumire articolului e inopinată, deoarece sechestru nu produce de sinestătător intrarea mijloacelor bănești în cont bugetului public, ci limitează posibilitatea de înstrăinare activelor la alte destinații. Încît art.230 CF rămîne cu noțiune ”de asigurare” inclusă.	**<u>Nu se acceptă,</u>** deoarece prevederile art. 200 din Codul fiscal reglementează aplicarea sechestrului pe bunurile contribuabilului ca modalitate de executare silită, iar sechestrul ca măsură de asigurare a obligației fiscale este reglementat distinct de art. 230 din Codul fiscal.
Articolul 218. Verificarea documentară Verificarea documentară se aplică atît în cazul controlului fiscal cameral, cît şi al celui la faţa locului	Articolul 218 se abrogă.	**Contabil News**	Nu e justificat prin descrierea impactului direct sensul abrogării punctului.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Verificarea documentară constituie, prin natura sa, o tehnică de control, și nu o metodă de sine stătătoare a controlului fiscal. Examinarea și

şi constă în confruntarea dărilor de seamă fiscale, documentelor de evidenţă şi altei informaţii prezentate de contribuabil cu documentele şi cu informaţiile referitoare la acesta de care dispune organul care exercită controlul fiscal.				confruntarea documentelor și informațiilor sunt acțiuni inerente oricărui control fiscal. Prin urmare, reglementarea acesteia ca metodă de control este nejustificată și limitează artificial modalitatea de administrare și apreciere a probelor în cadrul controlului fiscal.
Articolul 226. Citaţia la Serviciul Fiscal de Stat, inclusiv citaţia bancară, procedura de audiere (3) În cazul citării, trebuie respectate următoarele reguli: b) citaţia să se înmîneze cu cel puţin 3 zile lucrătoare înainte de data la care persoana citată trebuie să se prezinte dacă legislaţia nu prevede altfel;	Articolul 226: 56.1. la alineatul (3) litera b), cuvântul „înmâneze” se substituie cu cuvântul „comunice”;	**E-fiscal**	**Propunere:** Se recomandă **de a exclude din proiect pct.56.1.** prin care se propune de a substitui cuvântul „înmâneze” cu cuvântul “comunice”. **Argumentare:** În prim plan am dori să menționăm despre faptul că, în Nota de fundamentare a proiectului în cauză ***nu există o careva argumentare*** despre necesitatea modificării acestui articol prin ***substituirea*** *cuvântului* ***„înmâneze” cu*** *cuvântul* ***“comunice”***. Totodată, această modificare ***a fost propusă și anterior în proiectul inițial al politicii fiscale pentru anul 2027***, la care de asemenea lipsea o careva argumentare, față de care E-fiscal și-a expus recomandarea sa, menționând despre următoarele: *“ În prim plan am dori să trecem în vedere faptul că, în Nota informativă emisă de către organul emitent al proiectului de lege analizat (Final Nota Politică 10.06.2026, atașată de emitent la proiectul legii), nu există motivația și/sau argumentarea necesității operării unor astfel de modificări în art.226 alin.(3), lit.b) din Codul fiscal.* *La rândul său, urmează să atragem atenția asupra faptului că, în cazul în care aceste norme vor fi aprobate, există riscul major de generare a unei sarcini zilnice pe umerii*	**Nu se acceptă,** deoarece înmânarea actului reprezintă doar una dintre modalitățile de comunicare a actelor emise de SFS (prevăzute la art. 129^1 din Codul fiscal), fapt ce limitează nejustificat posibilitatea de aducere la cunoștința contribuabilului a citației SFS prin alte modalități reglementate expres de legislația fiscală.

			contribuabililor de monitorizare a paginii electronice a Serviciului Fiscal de Stat, fapt ce poate fi catalogat ca abuz de timp. *Mai mult ca atât, suplimentar la abuzul de timp, există riscul major ca contribuabilii să fie sancționați nejustificat de către autoritatea fiscală națională, punând în acțiune prevederile art.253 alin.(5) din Codul fiscal, ce prevede că, neexecutarea cerinţelor din citaţia Serviciului Fiscal de Stat, contribuabilii specificaţi la art.232 lit.b) se sancţionează cu o amendă de la 400 la 600 de lei, contribuabilii specificaţi la art.232 lit.a) şi c) – de la 4000 la 6000 de lei, iar neexecutarea cerinţelor din citaţia bancară se sancţionează cu amendă de 5000 de lei.* *Argumentele indicate mai sus se bazează pe faptul că, în conformitate cu prevederile alin., alin.(4), (4^1) și alin.(4^2) din art.129^1 „Expedierea și înmânarea actelor Serviciului Fiscal de Stat" din Titlul V al Codului fiscal, prevăd exhaustiv faptul că, comunicarea actelor Serviciului Fiscal de Stat se face prin publicitate, care la rândul său, se efectuează prin afişarea concomitentă, la sediul organului fiscal emitent şi pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, a anunţului în care se menţionează că a fost emis actul Serviciului Fiscal de Stat pe numele destinatarului. Astfel, actul (citația) Serviciului Fiscal de Stat se va considera comunicată contribuabilului după expirarea a 15 zile de la data afişării anunţului.* *Reieşind din prevederile menționate, urmare a introducerii unor astfel de modificări, se va genera*	

			situația în care, Serviciul Fiscal de Stat va publica toate citațiile sale cu privire la prezentare unor acte/documente spre control și/sau prezentarea către o anumită dată a unor informații ce prezintă interes pentru organul fiscal, fapt despre care contribuabilul nu o să cunoască din simplu motiv că nu accesează în fiecare zi pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, ne știind că prezintă careva interes pentru organele autorității fiscale naționale. *O astfel de situație nu reprezintă o normalitate în raportul dintre un cetățean și o autoritate de stat. Într-un stat de drept modern, obligația de informare și procedurile de citare revin instituțiilor publice, nu cetățeanului prin monitorizare zilnică forțată.* *Autoritatea statului are logistica și obligația legală de a comunica oficial (prin poștă, sau sisteme electronice securizate pe bază de alertă) contribuabilii.* *Accesarea zilnică a unui site presupune că cetățeanul are permanent internet, dispozitive tehnice și disponibilitate psihologică. Legea nu poate prezuma că toți cetățenii au aceste resurse zi de zi, or anume din aceste considerente există prevederile art.129 alin.(4) din Titlul V al Codului fiscal, ce indică expres faptul că, în cazul în care anume înmânarea actului Serviciului Fiscal de Stat către persoanele indicate la alin.(2) şi (3) nu a fost posibilă, actul poate fi comunicat prin publicitate.* *La rândul său, procedura de înmânare a actelor Serviciului Fiscal de Stat (citațiilor) fiind la rândul său*	

			destul de obiectivă și riguroasă (având mai multe posibilități de înmânare, inclusiv prin intermediul mijloacelor electronice), care este prevăzut în prevederile alin.(1)-(3) din art.129[1] din Titlul V al Codului fiscal, fapt care se aplică cu succes la momentul de față de către autoritatea fiscală națională." ***Ca răspuns la aceste recomandări***, prin Sinteza recomandărilor și propunerilor anexată la prezentul proiect, *Ministerul Finanțelor a indicat* despre faptul că, recomandarea e-Fiscal.md: „***Nu se acceptă***, deoarece propunerea *poartă caracter de precizare și de* ***aducere în concordanță cu art. 129[1] și art. 131 alin. (11)*** *din Codul fiscal.*" Urmează de atras atenția asupra faptului că, în legislația fiscală actuală, se indică câteva modalități a aducerii spre cunoștință actelor Serviciului Fiscal de Stat (*inclusiv* ***citațiilor fiscale***): - ***prin înmânarea*** actelor fiscale (a se vedea art.129[1] alin.(1)-(3) din Codul fiscal); - ***comunicare*** a actelor fiscale prin publicitate (a se vedea art.129[1] alin.(4[1]), (4[2]) din Codul fiscal. La rândul său, *legiuitorul a prevăzut* ***o delimitare a aplicării acestor două metode*** de aducerea spre cunoștința contribuabililor a actelor Serviciului Fiscal de Stat emise. Astfel, atragem atenția Ministerului Finanțelor asupra faptului că, în conformitate cu prevederile art.129 alin.(4) din Codul fiscal ("Expedierea și înmânarea actelor Serviciului Fiscal de Stat"), ***numai*** *în cazul în care*	

			înmânarea actului Serviciului Fiscal de Stat către persoanele indicate la alin.(2) şi (3) ***nu a fost posibilă,*** actul ***va fi comunicat*** *prin publicitate*. Ca urmare, reieșind de lipsa argumentărilor necesității unor astfel de modificări, cât și a faptului că, răspunsul Ministerului Finanțelor indicat supra, *reflectă o viziune strict formală*, bazată pe unificarea terminologică a legii, ***dar ignoră complet efectul în lanț*** *(efectul de domino) pe care* ***această modificare îl va produce asupra drepturilor*** *de apărare ale contribuabililor (persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător),* intervenim repetat cu următoarele recomandări: - ***de a menține redacția actuală***, fiind păstrată mențiunea din art.226 alin.(3), lit.b) al Codului fiscal, cu termenul „înmâneze”, deoarece are o redacție clară: „***citația să se înmâneze*** cu cel puţin 3 zile lucrătoare înainte de data la care persoana citată trebuie să se prezinte dacă legislaţia nu prevede altfel;”, - subliniind totodată că, ***presupusa*** *aducere în concordanță* a articolului 226 alin.(3) lit.b) din Codul fiscal cu prevederile art.131 alin.(11) și art.129[1] din Codul fiscal, indicată în calitate de argumentare de către Ministerul Finanțelor în Sinteza proiectului de lege, odată cu implementare ***va crea un conflict normativ ascuns.*** Astfel, articolul 226 din Codul fiscal, reglementează dreptul material la timp suficient pentru conformare a contribuabilului (3 zile lucrătoare), ***din momentul înmânării citației*** fiscale. Substituirea cu *termenul general* ***„comunice”*** permite autorității fiscale să considere citarea legal îndeplinită	

			prin ficțiunea juridică a publicității prevăzute de art. 129[1] alin.(4), (4[1]) din Codul fiscal, ***<u>fără ca persoana citată</u>*** *<u>(persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător)</u>* ***<u>să aibă cunoștință de facto despre această citație.</u>*** Logica expusă se bazează pe faptul că, *<u>CITAȚIA FISCALĂ</u>* ***<u>vizează inclusiv persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător (!)</u>*** și care la rândul său ***<u>nu cad sub incidența obligatorie ale art. 131 alin.(11)</u>*** din Codul fiscal (la care face referință Ministerul Finanțelor), care de altfel prevede exhaustiv faptul că: *„**<u>Comunicarea</u>** Serviciului Fiscal de Stat **<u>cu persoanele menționate la art.187 alin.(2[1]),</u>** inclusiv aducerea la cunoştinţă a actelor administrative, a citaţiilor, a altor acte sau răspunsuri la adresări, se face prin intermediul cutiei poştale din cabinetul electronic personal al contribuabilului de pe portalul Serviciului Fiscal de Stat. Documentele menţionate se consideră recepţionate din momentul intrării în cutia poştală din cabinetul electronic personal al contribuabilului de pe portalul Serviciului Fiscal de Stat.”*, iar persoanele menționate la art.187 alin.(2[1]) din Codul fiscal, sunt: *- subiecţii înregistraţi în calitate de plătitori ai T.V.A.;* *- subiecţii care au, conform numărului scriptic de salariaţi înregistrat în anul precedent, mai mult de 10 persoane angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte;* *- contribuabilii care la situaţia din 1 ianuarie 2016 aveau angajaţi mai mult de 5 salariaţi;* *- subiecţii care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei;* *- rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei;*	

			- contribuabilii care au 5 şi mai mulţi angajaţi; *- persoanele indicate la art.162 alin.(1) lit.d), indiferent de numărul de angajaţi;* *- toţi contribuabilii subiecţi ai impunerii conform art. 5 pct. 2),* ***cu excepţia persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător*** *pentru care prezentarea dărilor de seamă utilizând metodele automatizate de* ***raportare electronică nu este obligatorie;*** - Persoanele menționate la art. 83 alin. (2) lit. b) – care prezintă darea de seamă fiscală *pe suport de hârtie* ***sau utilizând*** *metodele automatizate de raportare electronică*. Mai mult ca atât că, urmează să se țină cont și de prevederile art.226[15] „Control fiscal" din Codul fiscal, care expres prevede faptul că, în baza deciziei de iniţiere a controlului fiscal, *Serviciul Fiscal de Stat* ***citează persoana fizică*** supusă verificării pentru a o înştiinţa despre iniţierea controlului fiscal. ***Citaţia se va emite*** *în conformitate cu prevederile* ***art.226 alin.(1)–(3) din Codul fiscal*** *(în care şi se propune de a fi operate modificările de rigoare).* Prin *substituirea cuvântului "****înmâneze****"* cu *termenul general „****comunice****"* se va permite Serviciului Fiscal de Stat să considere că citarea unui contribuabil (persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător) a fost perfect legală, urmare a îndeplinirii unei ***ficţiuni juridice*** prevăzută de art. 129[1] alin.(4[1]), (4[2]) din Codul fiscal, care prevede că, ***comunicarea actelor*** Serviciului Fiscal de Stat, *se face prin*: - *publicitate* care *se efectuează prin* ***afişarea*** concomitentă, la sediul organului fiscal emitent şi ***pe pagina web*** *a Serviciului Fiscal de Stat*, ***a anunţului*** în care se menţionează *că* ***a***	

			fost emis actul *Serviciului Fiscal de Stat* ***pe numele destinatarului.*** Aceste acte fiind *considerate* ***a fi comunicate*** *de către Serviciul Fiscal de Stat* ***după expirarea a 15 zile*** de la data afișării anunțului respectiv. Ca rezultat, prin implementarea unei astfel de norme, există riscul major de generare a unei sarcini zilnice pe umerii contribuabililor (*persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător*) ***de monitorizare permanentă*** a paginii electronice a Serviciului Fiscal de Stat, *dacă nu cumva este citat la organul fiscal,* fapt ce poate fi catalogat ca abuz de timp. În aceste circumstanțe, modificarea propusă va genera ***transformarea sancțiunii*** prevăzute de art.253 alin.(5) din Codul fiscal *(neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat),* dintr-o măsură de combatere a relei-credințe, într-o sancțiune automată *aplicabilă contribuabililor (persoane fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător),* ***pentru "neaccesarea internetului"***, fapt inacceptabil într-un raport echitabil stat-cetățean.	
Articolul 226[3]. Subiecţii estimării prin metode indirecte Subiecţi ai estimării prin metode indirecte sînt persoanele fizice rezidente care depăşesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226[13]. Persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare a căror construcţie a început pînă la 1 ianuarie 2012, iar înregistrarea la organul cadastral teritorial s-a efectuat după această dată nu vor fi consideraţi subiecţi ai estimării numai referitor la bunurile imobiliare menţionate.	Articolul 226[3] va avea următorul cuprins: „**Articolul 226[3]**. Subiecții estimării prin metode indirecte Subiecți ai estimării prin metode indirecte sunt persoanele fizice rezidente care depășesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226[13].".	**E-fiscal**	**Propunere:** În condițiile în care se dorește a opera modificări la art.226[3] din Codul fiscal, indicate în proiectul de lege analizat, *se recomandă* ***de a ajusta prevederile art.226[13] și art.226[3]*** din Codul fiscal, care sunt în strânsă legătură juridică între ele. Recomandarea se bazează pe faptul minimizării riscului de efectuare de către Serviciul Fiscal de Stat a unor controale fiscale prin metode și surse indirecte la persoanele fizice care înregistrează un decalaj minor între veniturile declarate și cele realizate, axându-se pe exercitarea unor	**Nu se acceptă** Modificarea art. 226[3] constă în eliminarea unei norme tranzitorii referitoare la bunurile imobiliare a căror construcție a început până la 1 ianuarie 2012. Ținând cont de perioada scursă și de termenul general de prescripție prevăzut la art. 2262 din Codul fiscal, prevederea respectivă nu mai este actuală. Modificarea nu vizează pragul de risc stabilit la art. 226[13]. Normele actuale sunt corelate: subiecți ai estimării sunt persoanele fizice care depășesc riscul minim acceptat, respectiv diferența de 100 de salarii medii pe economie. Prin

			controale fiscale prin metode și surse indirecte numai la persoanele fizice care înregistrează o diferență semnificativă dintre veniturile declarate și cele realizate. **Argumentare:** În Nota de fundamentare a Ministerului Finanțelor se indică că modificările respective au menirea de a contribui la o asigurare a clarității și unității normelor legale, *evitând interpretările neconforme și posibilele incertitudini juridice în aplicarea metodelor indirecte de estimare a veniturilor*. În aceste circumstanțe, ținem să atragem atenția că, art.226^{3} din Codul fiscal, este în strânsă legătură juridică cu prevederile art.226^{13} ale Codului fiscal, deoarece în cazul cu art.226^{3}, prevederile *țin de subiecții și inițierea estimării*, iar art.226^{13} ține *de pragurile de risc*. Astfel, articolul 226^{3} indică destul de exhaustiv cine sunt subiecții estimării prin metode și surse indirecte: "***sunt persoanele fizice*** rezidente *care* ***depășesc riscul minim acceptat (!)***". Pe când, ***redacția actuală a art.226^{13}*** din Codul fiscal, ***este formulată ambiguu***, persistând norme ce pot crea interpretări neconforme și posibile incertitudini juridice, fapt care ***poate*** *genera situații de* ***aplicare nejustificată*** *față de persoanele fizice* ***a unor controale fiscale*** prin metode și surse indirecte de estimare a veniturilor. În contextul dat, este necesar de atras atenția că, în conformitate cu normele actuale ale art.226^{13} ale	urmare, obiectivul invocat în propunere este deja asigurat de redacția actuală a Codului fiscal.

			Codului fiscal, se operează cu două noțiuni: 1) *Diferență stabilă*; 2) *Diferență semnificativă*. Astfel, o ***diferență stabilă*** se consideră *o sumă **DE PÂNĂ LA** 100 de salarii medii pe economie* prognozate pentru anul supus controlului inclusiv, fapt care se consideră *un **risc minim acceptat**, pentru a **iniția un control fiscal*** față de o persoană fizică. Pe când, *diferența este semnificativă* dacă între veniturile impozabile estimate calculate în baza situației fiscale și veniturile impozabile declarate de persoana fizică sau de plătitorii de venit este *o diferență mai mare de 100 de salarii medii pe economie* prognozate pentru anul supus controlului. Ca urmare, redacția actuală a art.226[13] din Codul fiscal, se prevede faptul că, întru inițierea unui control fiscal prin metode și surse indirecte la o persoană fizică, este necesar să existe un risc minim acceptat, care se identifică de către organul fiscal, în cazul în care o persoană fizică înregistrează o diferență stabilă (*o sumă **de până la** 100 de salarii medii pe economie*) între veniturile impozabile estimate calculate în baza situației fiscale și veniturile impozabile declarate de către persoana fizică. Folosirea termenului de „***diferență stabilă***” (***până la** 100 de salarii medii prognozate*) ca fiind un „*risc minim acceptat*” ***creează o anomalie logică***.	

			În loc ca acest prag ***să funcționeze ca un scut pentru cetățeni*** *(un plafon sub care* ***statul nu are voie să intervină*** *din cauza lipsei de rentabilitate și a proporționalității),* există riscul că această formulare defectuoasă să permită Serviciului Fiscal de Stat, să interpreteze că ***existența unei abateri minime***, justifică din start măsurile de inițiere a unui control fiscal față de o persoană fizică. Redacția actuală a art.226^{13} din Codul fiscal, ***încalcă flagrant*** art.6 alin.(8), lit.b) din Codul fiscal (***principiul certitudinii juridice și interpretarea dubiilor în favoarea contribuabilului***). Dacă o normă generează incertitudini, ea dă naștere unui comportament fiscal opresiv și nejustificat față de cetățeni. Prin definirea ***„Diferenței stabile"*** în redacția actuală ca un ***„risc minim acceptat,*** pentru a iniția un control fiscal (a fi subiect al estimării prin metode indirecte)", *textul de lege* ***suferă de o fractură logică***. Dacă riscul este „acceptat" (*adică tolerat de stat ca fiind nesemnificativ*), ***organul fiscal NU ar trebui să aibă dreptul*** *să inițieze controlul fiscal la persoana fizică***.**	
	Articolul 226^3 va avea următorul cuprins: „**Articolul 226^3**. Subiecții estimării prin metode indirecte Subiecți ai estimării prin metode indirecte sunt persoanele fizice rezidente care depășesc riscul minim acceptat, stabilit la art.226^{13}.".	**CNSM**	La pct. 57, 58 și 59 referitor la modificarea art. 226^3, 226^4 și 226^6 din Codul fiscal, considerăm oportun păstrarea sintagmelor „începând cu 1 ianuarie 2012" și „după 1 ianuarie 2012". Eliminarea acestui prag acordă Serviciului Fiscal dreptul de a investiga proveniența averilor fără o limită temporală. Măsura creează o	**Nu se acceptă.** Modificarea art. 226^3, examinată în corelare cu ajustările art. 226^4 și art. 226^6 alin. (4), urmărește eliminarea unor prevederi tranzitorii aferente datei de 1 ianuarie 2012 și aplicarea termenului de prescripție în condițiile art. 226^2 din Codul fiscal. Aceasta nu acordă Serviciului Fiscal de Stat dreptul de a determina obligații fiscale fără limită temporală și nici nu

	La articolul 226^4, textul „începând cu 1 ianuarie 2012” se exclude. Articolul 226^6: la alineatul (4), pe tot parcursul alineatului, textul „după 1 ianuarie 2012” se exclude; la alineatul (5^1) după textul „art.69^{15} alin.(1),” se completează cu textul „precum și venitul obținut din activitatea prevăzută la capitolul 10^4 din titlul II al prezentului cod ce nu depășește mărimea prevăzută la art.69^{25} alin.(1)”.		imposibilitate obiectivă pentru cetățeni de a furniza acte justificative pentru veniturile de acum 15- 20 de ani, având în vedere că termenele legale de păstrare a documentelor au expirat. Astfel, anularea excepțiilor va duce la taxarea nejustificată a transferurilor realizate istoric de diaspora moldovenească pentru sprijinirea familiilor din țară.	presupune impozitarea veniturilor aferente perioadelor care nu pot fi supuse controlului
		Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice	Se respinge excluderea textului „începând cu 1 ianuarie 2012” sau „după 1 ianuarie 2012”. Se menține neatins pragul istoric de referință din 1 ianuarie 2012 în toate articolele ce vizează estimarea veniturilor prin metode indirecte. **Argumentare:** Eliminarea acestui prag acordă Serviciului Fiscal dreptul retroactiv de a investiga averi fără nicio limită istorică în urmă. Cetățenii se vor afla în imposibilitatea obiectivă de a prezenta documente justificative (contracte, extrase) pentru banii câștigați acum 15-20 de ani, deoarece termenele legale de păstrare a documentelor de către instituții au expirat demult. Sute de mii de cetățeni moldoveni au muncit peste hotare în anii 2000-2012, trimițând bani în țară fie prin sisteme rapide sau cash pentru a le asigura copiilor sau părinților o locuință (case începute înainte de 2012). Anularea acestor excepții înseamnă că statul va taxa astăzi, în mod abuziv, eforturile istorice ale diasporei și ale familiilor acestora.	**<u>A se vedea comentariul de mai sus</u>**
Articolul 226^6. Metodele indirecte de estimare (6^2) Venitul impozabil estimat se va diminua cu suma luată ca împrumut de către contribuabilul supus controlului doar în cazul în care		**Vladislav Buzian**	Metodele indirecte de estimare a venitului Extinderea surselor de informații poate îmbunătăți analiza fiscală, dar crește și necesitatea reconcilierii datelor	**Se ia act.** Aspectele invocate țin de aplicarea metodologică a metodelor indirecte de estimare. În acest context, urmează a fi asigurate reconcilierea operațiunilor, excluderea transferurilor între

contribuabilul va prezenta probe care justifică că din sursa de venit a sumei împrumutate au fost achitate obligaţiile fiscale corespunzătoare la bugetul public naţional şi/sau că suma împrumutată reprezintă venit neimpozabil conform art.20.			provenite din surse diferite. Propun ca metodologia de aplicare să prevadă reconcilierea operațiunilor între conturile aceleiași persoane și identificarea distinctă a principalului împrumuturilor și a rambursărilor, astfel încât aceeași sumă să nu fie valorificată de două ori în procesul de estimare, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 226⁶ alin. (6²) din Codul fiscal. Totodată, actul de control sau decizia ar trebui să permită identificarea clasificării operațiunilor relevante și a probelor utilizate, pentru exercitarea efectivă a dreptului de contestare prevăzut de Codul fiscal	conturile aceleiași persoane și delimitarea împrumuturilor de rambursările aferente, astfel încât să fie evitată valorificarea repetată a acelorași sume.
Articolul 226[4]. Obiectele estimării prin metode indirecte Obiecte ale estimării prin metode indirecte sînt orice venituri obţinute de subiecţii estimării începînd cu 1 ianuarie 2012.	La articolul 226[4], textul „începând cu 1 ianuarie 2012” se exclude.	**Contabil News**	Nu e justificată oportunitatea scoaterii termenului ”pînă la 01.01.2012” dacă datoria nu poate fi încasată din poziția legislativă existentă.	**<u>Nu se acceptă</u>** Modificarea urmărește aplicarea termenului de prescripție în condițiile art. 226[2] din Codul fiscal. Art. 226[4] reglementează obiectele estimării, nu procedura de încasare a obligațiilor fiscale, astfel încât argumentul invocat nu este relevant modificării propuse.
Articolul 226[11]. Surse indirecte de informaţii (2) În vederea executării prezentului capitol, persoanele fizice şi/sau juridice enumerate mai jos vor prezenta Serviciului Fiscal de Stat următoarele informaţii: 1) Agenţia Servicii Publice: a) informaţia privind datele personale; b) informaţia privind documentarea mijloacelor de transport, inclusiv a celor transmise de către proprietari în folosinţă cu titlu oneros sau gratuit. 2) băncile – informaţia privind toate tipurile de conturi active pe parcursul unui an fiscal, inclusiv	Articolul 226[11]: alineatul (2): la punctul 12), cuvintele „datoriilor faţă de” se completează cu textul „fondator și/sau față de”; se completează cu punctul 12[1]) cu următorul cuprins: „12[1]) persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a persoanelor fizice care practică activitate independentă, antreprenorilor independenți, băncilor și organizațiilor de creditare nebancară – informaţia privind împrumuturile acordate către	**MDED**	Se propune reexaminarea cumulativă a obligațiilor de raportare prevăzute la pct. 12) și la noul pct. 12[1]) și instituirea unui prag valoric anual de raportare, aplicabil în mod coerent împrumuturilor contractate de la persoane fizice, împrumuturilor acordate persoanelor fizice și rambursărilor aferente. Pragul valoric urmează a fi stabilit și justificat de autor astfel încât raportarea să vizeze operațiunile care prezintă relevanță materială pentru aplicarea metodelor indirecte de estimare a venitului, prin raportare la utilitatea informației colectate și la costul administrativ generat operatorilor economici, fără a determina colectarea și prelucrarea	**<u>Nu se acceptă</u>** Pragul anual de 200 mii lei este deja prevăzut la art. 226[11] alin. (5) lit. i) și se aplică împrumuturilor contractate de la/acordate către persoane fizice, precum și rambursărilor aferente. Modul și structura raportării se stabilesc de Serviciul Fiscal de Stat.

rulajele (mişcările) pe aceste conturi şi tranzacţiile efectuate prin sisteme de remitere de bani; 3) Poliţia de Frontieră – informaţia privind trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova; 4) companiile turistice – informaţia privind serviciile turistice prestate; 5) companiile de asigurare – informaţia privind contractele de asigurare; 6) deţinătorii de registre ale deţinătorilor de valori mobiliare – informaţia privind tranzacţiile cu valori mobiliare efectuate în perioada anului fiscal; 7) Banca Naţională a Moldovei – informaţia despre persoanele cărora li s-a autorizat, conform legislaţiei valutare, deschiderea de conturi în străinătate, precum şi rapoartele privind conturile deschise în străinătate prezentate conform legislaţiei de titularii de conturi; 8) notarii şi alte persoane care desfăşoară activitate notarială: a) informaţia privind contractele de vînzare-cumpărare, de schimb, de arendă a bunurilor imobiliare şi mobiliare; b) informaţia privind contractele de împrumut şi de donaţii; c) informaţia privind alte contracte aferente activelor de capital; 9) executorii judecătoreşti – informaţia privind realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare; 10) birourile istoriilor de credit – informaţia privind subiecţii istoriilor de credit persoane fizice şi informaţiile privind obligaţiile debitoriale;	persoane fizice şi cele rambursate de către persoane fizice în perioada anului fiscal;”.		unui volum disproporționat de informații privind operațiuni de valoare redusă. Totodată, mecanismul de raportare urmează a fi conceput astfel încât să excludă prezentarea repetată a informațiilor deja disponibile Serviciului Fiscal de Stat prin alte surse informaționale.	
		ACAP	Pentru a delimita clar obligațiile supuse raportării și a exclude din această categorie dividendele și alte datorii de natură contractuală sau comercială, precum și revizuirea sancțiunilor aplicabile, întrucât amenda pentru neprezentarea informației poate ajunge la 100 mii lei pentru o singură perioadă fiscală, fiind disproporționat de mare în raport cu natura obligației de raportare. Propunem înlocuirea sintagmei generale „datorii față de fondator și/sau față de salariat” cu sintagma „datorii față de titularii de avans”.	**<u>Nu se acceptă.</u>** „Titularii de avans” nu acoperă datoriile față de fondatori, relevante pentru analiza surselor de finanțare. Aspectul sancțiunilor nu ține de modificarea examinată.
		FIA	5.2. Raportarea împrumuturilor acordate/rambursate de persoanele fizice Proiectul introduce obligația persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător de a raporta la SFS împrumuturile acordate persoanelor fizice și cele rambursate de acestea (art. 226[11] alin. (2)). Împrumuturile acordate angajaților și rambursate ulterior nu reprezintă venituri, ci mișcări de numerar lipsite de caracter impozabil; sursa de venit reală — salariul — este deja impozitată și raportată lunar prin darea de seamă IPC21, unde se declară și eventuala facilitate aferentă unui împrumut fără dobândă. Pragul de 200.000 lei este redus și aduce în sfera raportării un volum mare de operațiuni lipsite de relevanță fiscală, generând o povară administrativă disproporționată.	**Nu se acceptă**. Deși suma acordată cu titlu de împrumut și rambursarea acesteia nu constituie, în sine, venituri impozabile, informațiile respective sunt relevante pentru stabilirea surselor de finanțare și a utilizării mijloacelor bănești de către persoana fizică. IPC21 nu conține informații privind sumele împrumutate și rambursările aferente, iar pragul de 200 mii lei asigură raportarea operațiunilor cu relevanță materială.

11) persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător şi a persoanelor fizice care practică activitate independentă – informaţia despre cheltuielile efectuate de către persoanele fizice la procurarea, posesia sau folosinţa mijloacelor de transport; 12) persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător şi a persoanelor fizice care practică activitate independentă – informaţia privind împrumuturile contractate de la persoane fizice în perioada anului fiscal şi cele rambursate persoanelor fizice, precum şi informaţia privind înregistrarea/stingerea datoriilor faţă de salariat pe parcursul unui an fiscal, cu excepţia datoriilor privind retribuirea muncii; 13) societăţile de plată – informaţia privind activităţile sau tranzacţiile realizate de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal; 14) societăţile emitente de monedă electronică – informaţia privind activităţile sau tranzacţiile realizate de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal; 15) furnizorii de servicii poştale care activează în conformitate cu Legea comunicaţiilor poştale nr.36/2016 şi care prestează servicii de plată în conformitate cu Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică – informaţia privind activităţile sau tranzacţiile prin sisteme de remitere de bani de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal.			Solicităm excluderea acestei prevederi sau, în subsidiar, restrângerea substanțială a sferei ei de aplicare.	
		AmCham	Raportarea împrumuturilor acordate/rambursate de persoane fizice Referința exactă în proiect: Art. II pct. 60.1.2 din proiect – art. 226[11] alin. (2), noul pct. 12[1]), din Codul fiscal. AmCham solicită excluderea prevederii sau, în subsidiar, restrângerea substanțială a sferei sale de aplicare. Împrumuturile acordate angajaților și rambursarea lor nu reprezintă venituri, ci mișcări de numerar. Sursa reală de venit – salariul – este deja impozitată și raportată lunar prin IPC21, iar eventualul beneficiu aferent unui împrumut fără dobândă sau cu dobândă sub cota BNM este, de asemenea, calculat și declarat. Pragul de 200000 de lei este redus, iar raportarea prin modulul CISI este apreciată ca insuficient flexibilă și generatoare de o povară administrativă disproporționată. În aceste condiții, AmCham solicită excluderea obligației de raportare sau, cel puțin, limitarea acesteia la operațiuni care prezintă un risc fiscal real și stabilirea unui prag semnificativ mai ridicat. Adițional reieșind că toate situațiile financiare sunt publice noi presupunem că SFS are suficiente insytrumente și drepte cu care poate selectiv să cere aceasta informația de la agenți economici care intra in categoria de risc pe acest subiect.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Deși suma acordată cu titlu de împrumut și rambursarea acesteia nu constituie, în sine, venituri impozabile, informațiile respective sunt relevante pentru stabilirea surselor de finanțare și a utilizării mijloacelor bănești de către persoana fizică. IPC21 nu conține informații privind sumele împrumutate și rambursările aferente, iar pragul de 200 mii lei asigură raportarea operațiunilor cu relevanță materială.
		Vladislav Buzian	Raportarea împrumuturilor dintre persoane juridice și persoane fizice	**<u>Se ia act.</u>**

(3) Persoanele indicate la alin.(2) sînt obligate să prezinte informaţiile gratuit, în modul şi în termenele stabilite de Serviciul Fiscal de Stat. (4) Modul de prezentare şi structura informaţiei se stabilesc de Serviciul Fiscal de Stat. (5) Informaţiile vor conţine date despre: a) intrările şi/sau ieşirile pe parcursul unui an fiscal de mijloace băneşti în/din fiecare cont bancar şi/sau cont de plăţi şi/sau în/din conturile bancare şi/sau conturile de plăţi ale unei persoane fizice, precum şi tranzacţiile efectuate prin sisteme de remitere de bani, dacă rulajul cumulativ debitor sau creditor al conturilor respective şi al tranzacţiilor efectuate prin sisteme de remitere de bani, în decursul unui an fiscal, depăşeşte 300 mii de lei; b) serviciile turistice procurate de o persoană fizică pe parcursul unui an fiscal a căror valoare cumulativă depăşeşte suma de 100 mii lei; c) primele de asigurare achitate de o persoană fizică pe parcursul unui an fiscal a căror valoare cumulativă depăşeşte suma de 100 mii lei; d) tranzacţiile cu valori mobiliare efectuate pe parcursul unui an fisca a căror valoare cumulativă depăşeşte suma de 100 mii lei pentru o persoană fizică; e) contractele autentificate notarial pe parcursul unui an fiscal a căror valoare cumulativă depăşeşte suma de 300 mii lei pe numele unei persoane fizice; f) realizarea drepturilor creditorilor efectuate pe parcursul unui an fiscal, care cumulativ depăşesc suma de 300 mii lei pentru o persoană fizică;			Proiectul extinde art. 226[11] alin. (2) prin includerea informației privind împrumuturile acordate către persoane fizice și cele rambursate de persoane fizice. Există deja raportarea în baza Anexei nr. 11 la Ordinul SFS nr. 427/2018, care acoperă operațiunile de contractare/rambursare și, potrivit regulilor actuale, se aplică relațiilor ce depășesc cumulativ 200 mii lei într-un an fiscal. Propun ca extinderea prevăzută de proiect să fie integrată în acest flux existent, cu o structură care permite reconcilierea aceleiași relații de împrumut pe parcursul acordării și rambursării, evitând raportări paralele sau interpretarea aceleiași operațiuni ca relații distincte.	

g) realizarea istoriilor de credit cu valoarea cumulativă a obligaţiilor executate pe parcursul anului fiscal care depăşeşte suma de 100 mii de lei; h) efectuarea de către persoana fizică, pe parcursul unui an fiscal, a cheltuielilor legate de procurarea, posesia sau folosinţa mijloacelor de transport a căror valoare depăşeşte cumulativ pe parcursul unui an fiscal suma de 300 mii de lei; i) contractarea/rambursarea împrumuturilor pe parcursul unui an fiscal, reflectate în contabilitatea întreprinderii, ce depăşesc cumulativ suma de 200 mii de lei; i1) înregistrarea/stingerea datoriilor faţă de personal pe parcursul unui an fiscal, cu excepţia datoriilor privind retribuirea muncii, al căror sold la finele anului depăşeşte suma de 200 mii de lei; j) operaţiuni menţionate la alin.(2) pct.13), 14) şi 15) efectuate pe parcursul unui an fiscal a căror valoare cumulativă depăşeşte suma de 100 mii de lei (sau echivalentul acesteia); k) informaţiile obţinute în baza protocoalelor sau a acordurilor internaţionale la care Republica Moldova este parte privind schimbul de informaţii în scopul efectuării administrării fiscale.				
Articolul 228. Majorarea de întîrziere (penalitatea) (5) La cererea contribuabililor, în cazul prezentării documentelor confirmative, organele cu atribuţii de administrare fiscală nu vor aplica (nu vor calcula) majorări de întîrziere (penalităţi): a^2) contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea	La articolul 228 alineatul (5), litera a^2) va avea următorul cuprins: „a^2) contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii T.V.A. - pentru perioada de la data adoptării deciziei de restituire şi până la data transferului efectiv, iar	**Contabil News**	excluderea din normă accizelor pune sub semn aplicabilitatea art.125(8) CF.	**<u>Nu se acceptă,</u>** deoarece amendamentul reglementează recalcularea majorărilor de întârziere și în cazul cererilor de restituire a accizelor. Cererile respective se încadrează în sintagma „cererilor pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii <u>altor sume plătite în plus sau altor sume care,</u>

datoriilor faţă de buget din contul restituirii T.V.A. sau accizelor – pentru perioada de la data depunerii cererii privind stingerea obligaţiei fiscale prin compensare şi/sau restituirea mijloacelor băneşti şi pînă la data transferului efectiv;	contribuabililor care au depus cerere pentru compensarea datoriilor faţă de buget din contul restituirii altor sume plătite în plus sau altor sume care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, altele decât T.V.A. - pentru perioada de la data depunerii cererii privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor băneşti şi până la data transferului efectiv;”.			conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, altele decât T.V.A”
Articolul 230. Sechestrarea bunurilor Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită în modul şi în condiţiile prevăzute la capitolul 9.	Articolul 230 va avea următorul cuprins: „**Articolul 230.** Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.	**MDED**	La pct. 65, art. 230 alin. (2) se propune în următoarea redacție: *„(2) Cazurile, temeiurile și condițiile de aplicare și de ridicare a sechestrului, precum și limitele acestuia se stabilesc de prezentul cod, cu respectarea principiului proporționalității dintre valoarea bunurilor sechestrate și cuantumul obligației fiscale. Serviciul Fiscal de Stat aprobă formularele și procedurile tehnice necesare aplicării prezentului articol.”* Având în vedere că sechestrul constituie o măsură care limitează exercitarea drepturilor patrimoniale ale contribuabilului, elementele esențiale privind cazurile, temeiurile, limitele și încetarea măsurii urmează să rezulte din norma legală, actele normative ale Serviciului Fiscal de Stat urmând să reglementeze exclusiv aspectele tehnice și procedurale de implementare.	**<u>Nu se acceptă</u>**, deoarece, conform prevederilor legale în vigoare (art. 230 din Codul fiscal), SFS dispune deja de atribuții privind aplicarea sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale, iar amendamentul propus are drept scop clarificarea modului de aplicare a măsurii respective. Astfel, conform amendamentului, modul de aplicare va fi stabilit de Serviciul Fiscal de Stat ținând cont de prevederile art. 200 alin. (7) din Codul fiscal care stipulează principiul aplicării sechestrului numai în valoarea necesară şi suficientă pentru stingerea asigurarea stingerii obligaţiei fiscale.
Articolul 230. Sechestrarea bunurilor Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a plăţii impozitelor, taxelor şi/sau amenzilor se exercită	Articolul 230 va avea următorul cuprins: „**Articolul 230.** Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale	**MAIA**	pct. 65, intenția de expunere în redacție nouă a art. 230, în opinia Ministerului, reglementarea propusă este contrară art. 1 alin. (3) și art. 21 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, întrucât redacția în vigoare stabilește	**<u>A se vedea comentariul de mai sus.</u>**

în modul și în condiţiile prevăzute la capitolul 9.	(1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat. (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat.”.		că sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare se exercită „în modul și în condiţiile prevăzute la capitolul 9”, adică prin normele legii, în timp ce redacția propusă prevede că „Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsura de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat”. Or, sechestrul constituie o măsură care limitează exercitarea dreptului de proprietate, astfel încât condițiile aplicării și ale ridicării acestuia urmează a fi stabilite prin lege, iar nu prin act al autorității care aplică măsura. Efectul asupra fermierilor va fi unul direct, întrucât obiectul sechestrului îl vor constitui, de regulă, tehnica agricolă, animalele și recolta, respectiv bunurile fără de care activitatea de producție nu poate continua.	
Articolul 234. Absolvirea de răspundere pentru încălcare a legislației	Articolul 234 se completează cu alineatul (5^1) cu următorul cuprins: „(5^1) Prin derogare de la prevederile alin. (5), la efectuarea repetată a controlului fiscal privind verificarea tranzacţiilor conform principiului lungimii braţului, aplicarea amenzilor și penalităților se face în modul prevăzut de prezentul cod.”.	**FIA**	5. Administrarea fiscală, predictibilitatea și conformarea voluntară 5.1. Prețurile de transfer Reiterăm preocuparea, exprimată constant de mediul de afaceri, privind admisibilitatea controalelor repetate și aplicarea sancțiunilor în materie de prețuri de transfer fără o perioadă de adaptare — atât contribuabilii, cât și autoritatea fiscală fiind încă în proces de dezvoltare a competențelor în această materie. Solicităm menținerea unei perioade de tranziție fără sancțiuni pentru neconformarea cerințelor privind prețurile de transfer. Suplimentar, semnalăm o povară administrativă excesivă generată de cerința națională de a dezvălui întregul lanț de afiliere până la pragul de 25% pentru fiecare contraparte (uneori 5–7 companii pentru o singură tranzacție). Standardul internațional (OCDE — BEPS, Acțiunea 13, preluat la nivelul	**<u>Nu se acceptă</u>** În contextul în care controlul în materia prețurilor de transfer poate fi efectuat fie concomitent cu verificarea corectitudinii calculării și achitării impozitului pe venit, fie separat, exclusiv sub aspectul respectării legislației privind prețurile de transfer, se consideră necesară menținerea normei propuse. Aceasta este necesară inclusiv pentru situațiile în care contribuabilul a fost supus anterior unui control privind impozitul pe venit, iar ulterior, în cadrul unui control distinct în materia prețurilor de transfer, sunt constatate circumstanțe care determină diminuarea obligației fiscale aferente impozitului pe venit. Excluderea normei ar putea conduce la un tratament neuniform în raport cu contribuabilii la care verificarea impozitului pe venit și a prețurilor de

			UE) prezintă structura de proprietate a grupului o singură dată, la nivel de grup, prin organigrama din Master File, urmând ca la nivelul dosarului local să se identifice doar întreprinderile asociate care sunt părți la tranzacție. Solicităm alinierea cerințelor naționale la acest standard, ceea ce ar elimina riscul sancționării contribuabilului pentru informații indisponibile din motive independente de el.	transfer este efectuată concomitent și față de care poate fi aplicată sancțiunea pentru diminuarea obligației fiscale și la contribuabilii la care verificarea prețurilor de transfer este efectuată separate de verificarea impozitului pe venit și fața de care, în redacția actuală a normei, nu vor putea fi aplicate sancțiuni și penalități. Totodată, norma respectivă nu afectează regimul sancționator aferent prezentării informațiilor și/sau a dosarului privind prețurile de transfer care conțin date neautentice, sancțiune a cărei aplicare este prevăzută începând cu anul 2028. În partea ce ține de solicitarea privind revizuirea modului de declarare a relațiilor de afiliere nu vizează modificarea propusă la art. 234 din Codul fiscal, ci conținutul și modul de completare a Informației privind prețurile de transfer, reglementate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 9/2024 cu privire la aprobarea regulilor de implementare a prețurilor de transfer. Totodată, prin modificările aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 8/2026 cu privire la modificarea Ordinului ministrului finanțelor nr.9/2024 cu privire la aprobarea regulilor de implementare a prețurilor de transfer, dosarul prețurilor de transfer a fost structurat în dosar principal și dosar local. Dosarul principal conține structura juridică și de proprietate a grupului, iar dosarul local identifică persoanele afiliate cu care contribuabilul desfășoară tranzacții și precizează relațiile de afiliere directe și indirecte ale acestuia. Prin urmare, structura actuală a dosarului este, în partea respectivă,

				corelată cu abordarea prevăzută de Liniile directoare OCDE.
		EBA	**Revizuirea cadrului propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor** aferente Prețurilor de Transfer/ simplificarea cerințelor privind dezvăluirea structurii de afiliere - Proiectul politicii fiscale include anumite reguli speciale/derogări aferente modului în care vor fie efectuate controalele fiscale aferente Prețurilor de Transfer și aplicate sancțiuni și penalități. Astfel, art.214 alin.(8) din Codul fiscal se propune a fi amendat în sensul admisibilității efectuării controalelor fiscal repetate dacă acestea țin de verificarea corectitudinii și stabilirea prețului de transfer conform principiului lungimii brațului. Totodată, articolul 234 din Codul fiscal se propune a fi amendat prin privarea contribuabilului la absolvirea de răspundere pentru încălcarea legislației, atunci când se efectuează un control repetat privind verificarea tranzacțiilor conform principiului lungimii brațului. În astfel de cazuri, aplicarea amenzilor și penalităților se face în modul prevăzut de Codul fiscal. În context, ținem să subliniem faptul că încă de la anunțarea noii legislații privind prețurile de transfer, EBA Moldova, alături de alte organizații și experți, și-a exprimat în mod constant îngrijorarea față de modul practic în care vor fi implementate și, corelativ, supuse verificării aceste cerințe. Astfel, a fost reiterat faptul că atât mediu de afaceri, cât și autoritatea fiscală din Republica Moldova este încă în proces de dezvoltare a cunoștințelor sale și există un număr limitat de inspectori fiscali care ar	**A se vedea comentariul de mai sus**

			putea efectua independent inspecții privind prețurile de transfer. Ca atare, s-a solicitat aplicarea unei perioade de tranziție/de adaptare, fără aplicarea sancțiunilor și penalităților pentru neconformarea corespunzătoare cerințelor în materie de prețuri de transfer. Propunerile legate de efectuarea re-controalelor și sancționarea contribuabililor, ridică întrebări fundamentale cu privire la rațiunea din spatele acestor modificări, având în vedere discuțiile și angajamentele agreate anterior, dar și impactul absolut nefondat la acestor modificări asupra mediului de afaceri. Pe cale de consecință, solicităm să fie revizuit cadrului propus ce ține de efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor aferente Prețurilor de Transfer. Totodată, considerăm necesară simplificarea cerințelor privind dezvăluirea structurii de afiliere în cadrul documentației prețurilor de transfer. Pentru grupurile internaționale, obligația de a prezenta exhaustiv întregul lanț de afiliere până la pragul de 25% pentru fiecare contraparte poate presupune colectarea unor informații care nu se află sub controlul contribuabilului local și poate genera o povară administrativă disproporționată. Propunem ca documentația locală să se concentreze asupra întreprinderii asociate care este efectiv parte la tranzacția controlată și asupra naturii relației de afiliere, informațiile privind structura generală a grupului urmând a fi prezentate in dosarul preturilor de transfer conform prevederilor incluse in OMF nr. 9/2024.	
		Contabil News	3) schimbarea noțiunii în ”comunicare” duce la eliminarea	**<u>A se vedea comentariul de mai sus</u>**

			obligativității de asigurare înștiințării contribuabilului, (51) nu e fundamentat motivul introducerii excepției pentru conformitatea utilizării principiului de lungime a brațului.	
Articolul 260[1]. Încălcarea modului de prezentare de către contribuabil a documentelor privind plăţile şi/sau impozitele reţinute Neprezentarea sau prezentarea tardivă, neconformă, neautentică beneficiarului plăţilor a informaţiei specificate la art.92 alin.(4) şi (4[1]) de către persoanele care sînt obligate să reţină impozitul la sursa de plată se sancţionează cu amendă de la 300 la 500 de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 5000 de lei.	La articolul 260[1], textul „de la 300 la 500 de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 5000 de lei” se substituie cu textul „de la 100 la 300 de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 2500 de lei”.	**AmCham**	Sancțiunea de la art. 260[1] și informația privind veniturile achitate persoanelor fizice Referința exactă în proiect: Art. II pct. 68 din proiect – art. 260[1] din Codul fiscal; propunere de reintroducere a modificării art. 92 alin. (4), eliminată din versiunea actuală. AmCham salută reducerea sancțiunii pentru neprezentarea sau prezentarea tardivă a informațiilor privind plățile și impozitele reținute la sursă, de la 300–500 lei la 100–300 lei pentru fiecare informație și reducerea plafonului maxim al sancțiunii de la 5000 la 2500 de lei. Totodată, AmCham solicită reintroducerea modificării art. 92 alin. (4) din versiunea anterioară a proiectului, potrivit căreia angajatorul urma să prezinte informația privind veniturile achitate angajaților și persoanelor fizice doar în baza unei solicitări exprese din partea acestora. Mecanismul „la cerere” elimină obligația de a genera și transmite masiv informații neutilizate, fără a afecta dreptul persoanei fizice de a obține informația. Anexa nr. 5 corespunde unui proces conceput în urmă cu peste 25 de ani, iar menținerea obligației de transmitere masivă a unor informații deja disponibile în sistemele informaționale ale statului contravine agendei de digitalizare și debirocratizare. Reintroducerea mecanismului „la cerere”, coroborată cu reducerea sancțiunilor prevăzută la art. 260[1], ar	**<u>Nu se acceptă</u>** Proiectul nu prevede modificarea art. 92 alin. (4) din Codul fiscal

			asigura o abordare coerentă de simplificare, digitalizare și reducere a sarcinii administrative.	
Articolul 260². Încălcarea modului de prezentare de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei a datelor ce ţin de efectuarea plăţilor salariale Neprezentarea informaţiei specificate la art.374 sau prezentarea tardivă, neconformă şi neautentică a acesteia beneficiarului plăţilor de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei se sancţionează cu amendă în mărime de 200 de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de 5000 de lei.		**ATIC**	Propunere: **Articolul 260².** Încălcarea modului de prezentare de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei a datelor ce ţin de efectuarea plăţilor salariale. Neprezentarea informaţiei specificate la art.374 sau prezentarea tardivă, neconformă şi neautentică a acesteia beneficiarului plăţilor de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei se sancţionează cu amendă în mărime de **100** de lei pentru fiecare informaţie, dar nu mai mult de **2500** de lei. **Argumentare** Sancțiunea trebuie să fie proporțională cu gravitatea faptei și cu prejudiciul real. Faptele sancționate conform art. 260² sunt abateri de ordin formal/procedural, nu fapte de evaziune fiscală. În majoritatea cazurilor: • impozitul este calculat și reținut corect; • bugetul public nu suferă pierderi; • abaterea constă exclusiv în neprezentarea sau prezentarea tardivă a informației. Este de menționat că sancțiunea este aplicată chiar și în lipsa unui prejudiciu material. Acceptarea propunerii formulate ar continua firul logic al sancțiunilor prevăzute la art. 260¹, care se regăsesc în proiect.	**<u>Se acceptă parțial.</u>** Art. 260² se va ajusta prin stabilirea amenzii de la 100 la 300 de lei pentru fiecare informație, dar nu mai mult de 2500 de lei. Modificarea asigură proporționalitatea sancțiunii și un tratament uniform cu cel prevăzut la art. 260¹.
Articolul 277. Subiecţii impunerii (1) Subiecţi ai impunerii sînt persoanele juridice şi persoanele fizice rezidenţi şi nerezidenţi ai Republicii Moldova:		**AmCham**	Impozitul pe bunurile imobiliare pentru spațiile și terenurile utilizate în baza dreptului de acces Referința: art. 277 alin. (1) lit. c) și art. 278 alin. (2) din Codul fiscal; art. 9	**<u>Nu se acceptă.</u>** Eventualele probleme privind obținerea datelor referitoare la valoarea bunurilor pot fi soluționate prin îmbunătățirea schimbului de

a) proprietarii bunurilor imobiliare de pe teritoriul Republicii Moldova; b) arendaşii care arendează un bun imobiliar agricol proprietate privată, dacă contractul de arendă nu prevede altfel; c) deţinătorii drepturilor patrimoniale (drepturilor de posesie, de gestiune şi/sau de folosinţă) asupra bunurilor imobiliare proprietate publică de pe teritoriul Republicii Moldova; **Articolul 278.** Obiectele impunerii şi baza impozabilă a bunurilor imobiliare (1) Obiecte ale impunerii sînt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcţiile, casele de locuit individuale, apartamentele şi alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcţiei de 50% şi mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcţie. Gradul de finalizare a construcţiei în scopul impozitării se determină de către experţii tehnici în construcţii sau de către agenţii economici cu activităţi în domeniul expertizei tehnice, sau de către autoritatea administraţiei publice locale, în baza metodei stabilite de organul central de specialitate al administraţiei publice în domeniul construcţiilor. (2) Baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri.			alin. (3) și art. 41 din Legea nr. 28/2016. AmCham solicită clarificarea regimului impozitului pe bunurile imobiliare aplicabil spațiilor și terenurilor asupra cărora furnizorii de rețele publice de comunicații electronice dețin drept de acces în sensul Legii nr. 28/2016. În prezent, art. 277 alin. (1) lit. c) califică drept subiecți ai impunerii deținătorii drepturilor patrimoniale de posesie, gestiune și/sau folosință asupra bunurilor imobiliare proprietate publică, iar potrivit art. 278 alin. (2), baza impozabilă este determinată în raport cu valoarea estimată a bunurilor. În practică, o parte semnificativă a acestor bunuri nu este evaluată în scopuri fiscale, iar autoritățile și instituțiile publice care trebuie să furnizeze informația privind valoarea estimată sau contabilă a bunurilor transmise în folosință nu o comunică întotdeauna, inclusiv în pofida solicitărilor operatorilor. În aceste condiții, contribuabilului îi poate fi imposibil să determine corect baza impozabilă. În același timp, art. 9 alin. (3) din Legea nr. 28/2016 stabilește reguli speciale privind taxele, tarifele, chiriile și alte plăți aferente accesului pe proprietăți și utilizării infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Aplicarea concomitentă a acestor norme cu dispozițiile generale din Codul fiscal generează incertitudine juridică pentru operatorii care nu dețin bunul, ci exercită exclusiv dreptul special de acces. Problema are și o dimensiune administrativă disproporționată. În anumite situații, valoarea impozitului	informații între autoritățile publice și contribuabili, iar sarcina administrativă poate fi redusă prin simplificarea declarării și achitării, inclusiv prin mecanisme de plată centralizată. De asemenea, nu considerăm justificată excluderea spațiilor de până la 3 m² utilizate pentru amplasarea echipamentelor tehnice. Pragul de 3 m² prevăzut în alte acte normative are un scop specific și nu poate fi preluat automat în materia impozitului pe bunurile imobiliare. Suprafața redusă a spațiului nu înlătură existența valorii economice și a dreptului de folosință asupra acestuia.

			aferent unui obiect poate fi mai mică decât costul operațional sau chiar comisionul aferent efectuării plății, în timp ce calcularea și achitarea se realizează separat pentru fiecare localitate. Pentru operatorii cu infrastructură extinsă teritorial, aceasta poate însemna 600–700 de ordine de plată anual. AmCham propune, cu titlu principal, introducerea unei norme exprese în Codul fiscal prin care spațiile și terenurile utilizate exclusiv în baza dreptului de acces reglementat de Legea nr. 28/2016 să fie excluse de la impozitul pe bunurile imobiliare. În subsidiar, dacă se consideră necesară menținerea impozitării, propunem instituirea unui mecanism simplificat de plată, spre exemplu o taxă unică anuală calculată pe m², cu cuantum stabilit prin lege, care să înlocuiască determinarea și achitarea separată a unor sume foarte mici în fiecare localitate. Problema similară de eforturi de administare disproporționate persita și la calcularea impozitului ca urmare a arendei de la autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile, destinate exclusiv amplasării echipamentelor, dispozitivelor sau instalațiilor tehnice, cum ar fi bancomatele, terminalele de plată, contoare, echipamente și alte instalații. În prezent, administrarea impozitului aferent unor asemenea suprafețe presupune colectarea informațiilor, evidența separată a obiectelor, calcularea, declararea și achitarea impozitului, deși valoarea obligației fiscale aferente fiecărui obiect este redusă. În practică, costurile administrative suportate	

			atât de contribuabil, cât și de autoritatea fiscală pot fi disproporționate și chiar superioare cuantumului impozitului colectat. Astfel, AmCham propune completarea art. 278 cu un alineat nou în următoarea redacție: alin. (3), spațiile cu suprafața de până la 3 m², transmise în locațiune sau arendă de către autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile, destinate exclusiv amplasării echipamentelor, dispozitivelor sau instalațiilor tehnice și care nu pot fi utilizate independent ca spații imobiliare, nu constituie obiect al impunerii cu impozitul pe bunurile imobiliare. Considerăm că, pragul de 3 m² este unul rezonabil și este utilizat deja în legislația conexă. Legea nr.62/2022 cu privire la publicitate prevede că firmele cu suprafața maximă de 3 m² nu constituie publicitate exterioară, iar art. 291 alin. (1) lit. q) din Codul fiscal utilizează criteriul suprafeței pentru determinarea obiectului impunerii la taxa pentru dispozitivele publicitare.	
Articolul 278. Obiectele impunerii şi baza impozabilă a bunurilor imobiliare (1) Obiecte ale impunerii sînt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcţiile, casele de locuit individuale, apartamentele şi alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcţiei de 50% şi mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcţie. Gradul de finalizare a construcţiei în scopul impozitării se determină de		**Asociația Băncilor din Moldova**	Completarea art. 278 cu alin. (3): „(3) Nu constituie obiect al impunerii cu impozitul pe bunurile imobiliare spațiile cu suprafața de până la 3 m², transmise în locațiune sau arendă de către autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile, dacă acestea sunt destinate exclusiv amplasării echipamentelor, dispozitivelor sau instalațiilor tehnice care nu pot fi utilizate independent ca spații imobiliare.” 1. Suprafețele utilizate pentru bancomate, terminale de plată, contoare și echipamente de	**A se vedea argumentele de mai sus.**

către experţii tehnici în construcţii sau de către agenţii economici cu activităţi în domeniul expertizei tehnice, sau de către autoritatea administraţiei publice locale, în baza metodei stabilite de organul central de specialitate al administraţiei publice în domeniul construcţiilor. (2) Baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri.			comunicații nu reprezintă spații comerciale sau administrative și nu pot fi valorificate autonom. 2. Colectarea informațiilor, evidența, calcularea, declararea și achitarea impozitului pot genera costuri administrative disproporționate și, în unele cazuri, mai mari decât impozitul aferent acestor suprafețe. 3. Pragul de 3 m² este rezonabil și coerent cu legislația conexă: Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate utilizează același reper pentru firmele care nu constituie publicitate exterioară, iar art. 291 alin. (1) lit. q) din Codul fiscal aplică criteriul suprafeței pentru taxa aferentă dispozitivelor publicitare.	
Articolul 279. Evaluarea şi reevaluarea bunurilor imobiliare (1) Evaluarea bunurilor imobiliare se efectuează de către organele cadastrale teritoriale în baza unei metodologii unice pentru toate tipurile de bunuri imobiliare în modul şi în termenele stabilite de legislaţie. (2) Evaluarea bunurilor imobiliare se efectuează pe calea evaluării în masă – în cazul obiectelor-tip ce constituie bunuri imobiliare şi pe calea evaluării individuale – în cazul obiectelor specifice (netipice). (3) Metoda evaluării individuale a bunurilor imobiliare poate fi aplicată şi în baza deciziei instanţei judecătoreşti. (4) La evaluarea bunurilor imobiliare, în dependenţă de destinaţia acestora, se aplică următoarele metode de determinare a valorii de piaţă: a) metoda analizei comparative a vînzărilor; b) metoda veniturilor; c) metoda cheltuielilor.	La articolul 279: alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) La evaluarea bunurilor imobiliare, în dependenţă de destinaţia acestora, se aplică următoarele abordări în evaluare: a) abordarea prin piață; b) abordarea prin venit; c) abordarea prin cost.”; la alineatul (8), cuvintele „Autoritatea administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile” se substituie cu cuvintele „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru”.	**AmCham**	Impozitul pe bunurile imobiliare – active industriale productive Referința exactă în proiect: Art. II pct. 71–72 din proiect – art. 279 și art. 280 din Codul fiscal; în special intervalul de 0,05%–1% stabilit de APL. Din perspectiva întreprinderilor productive, AmCham atrage atenția asupra efectului cumulat al aplicării valorilor cadastrale actualizate și al cotelor stabilite de autoritățile administrației publice locale, care pot varia între 0,05% și 1%. Pentru întreprinderile cu patrimoniu industrial semnificativ, acest mecanism poate genera o creștere substanțială a sarcinii fiscale fără o creștere corespunzătoare a veniturilor, profitabilității sau fluxurilor de numerar. Problema este deosebit de relevantă pentru activele industriale utilizate nemijlocit în activitatea productivă – hale pentru creșterea păsărilor, abatoare, secții de producție, camere frigorifice, depozite, stații de epurare, infrastructură energetică, infrastructură de biosecuritate și alte construcții tehnologice obligatorii.	**<u>Nu se acceptă</u>** Intervalul de cote stabilit de legislație permite autorităților administrației publice locale să adapteze sarcina fiscală la particularitățile economice și bugetare ale localității. Instituirea unui plafon național redus pentru activele industriale ar diminua autonomia financiară a APL și poate conduce la diminuarea semnificativă a veniturilor bugetelor locale. Propunerea de limitare a creșterii obligației fiscale la 25% în perioada 2027–2029 poate, de asemenea, crea o discrepanță între valoarea fiscală actualizată a bunurilor și impozitul datorat și poate determina acumularea unor diferențe care vor trebui recuperate ulterior, după expirarea perioadei de tranziție. În acest sens, măsura nu elimină riscul de creștere semnificativă a sarcinii fiscale, ci poate doar să îl amâne. De asemenea, aplicarea unui regim preferențial tuturor bunurilor calificate drept active industriale poate genera dificultăți de delimitare și riscuri de reclasificare artificială a patrimoniului.

(5) Reevaluarea bunurilor imobiliare se efectuează de către organele cadastrale teritoriale o dată la 3 ani în modul stabilit de Guvern. (6) Finanţarea lucrărilor de evaluare a bunurilor imobiliare se efectuează de la bugetul de stat, bugetul local şi alte surse conform legislaţiei. (7) Autoritatea administraţiei publice locale poate iniţia procesul de evaluare sau reevaluare a bunurilor imobiliare din unitatea administrativ-teritorială respectivă, inclusiv colectarea datelor iniţiale privind bunurile imobiliare, cu transmiterea ulterioară a datelor respective organelor cadastrale teritoriale pentru evaluarea în modul stabilit de legislaţia în vigoare. În aceste cazuri, finanţarea lucrărilor de evaluare şi reevaluare a bunurilor imobiliare se va efectua din bugetul local. (8) Autoritatea administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile este responsabilă de elaborarea politicii statului în domeniul evaluării şi reevaluării bunurilor imobile.			Aceste active nu au caracter speculativ, ci sunt indispensabile procesului de producție, iar impozitul pe bunurile imobiliare reprezintă pentru întreprindere un cost fix, suportat indiferent de gradul de utilizare a capacităților de producție. În acest context, AmCham propune pentru bunurile imobiliare industriale utilizate nemijlocit în activitatea productivă stabilirea unui interval distinct al cotei impozitului, de 0,05%–0,1% din baza impozabilă, fiind acceptabilă inclusiv examinarea unui plafon maxim de 0,3%. Totodată, pentru perioadele fiscale 2027–2029, propunem ca majorarea anuală a obligației fiscale să nu depășească 25% față de anul precedent atunci când creșterea rezultă exclusiv din reevaluarea cadastrală și/sau modificarea cotei. Această limitare nu ar urma să se aplice majorărilor rezultate din extinderea suprafețelor, construcții noi, reconstrucții sau schimbarea destinației bunurilor. Pentru asigurarea predictibilității, considerăm necesară stabilirea unui termen până la care APL să aprobe și să publice cotele aplicabile pentru anul următor – de exemplu, 15 noiembrie al anului precedent. În cazul neadoptării deciziei în termen, propunem menținerea cotei aplicabile în perioada fiscală precedentă	În lipsa unor criterii foarte clare privind noțiunea de „utilizare nemijlocită în activitatea productivă”, aplicarea cotei diferențiate poate conduce la tratamente fiscale neuniforme și la creșterea litigiilor privind încadrarea bunurilor. În ceea ce privește termenul de 15 noiembrie pentru aprobarea cotelor de către APL, acesta trebuie analizat în corelare cu calendarul bugetar și cu procedurile de adoptare a deciziilor locale. Menținerea automată a cotei din anul precedent în cazul neadoptării deciziei poate restrânge nejustificat capacitatea APL de a-și ajusta veniturile în funcție de necesitățile bugetare și de circumstanțele economice locale.
Articolul 280. Cotele impozitului **(**1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de 0,05% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare,	**Țelinco Alexandr**	În cadrul consultării publice repetate desfășurate în perioada 06.08.2026–21.08.2026, prezint prezentele propuneri și obiecții referitoare la modificarea art.280 alin. (1) din Codul fiscal și, în special, la stabilireaunui interval unic de 0,05%–1% din baza impozabilă pentru cota impozitului pe bunurile imobiliare.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Plafoane maxime diferențiate atât de restrictive, întrucât acestea ar limita semnificativ autonomia fiscală a autorităților administrației publice locale și capacitatea acestora de a asigura veniturile necesare finanțării serviciilor publice locale. Intervalul propus în proiect stabilește limite legale clare pentru exercitarea

întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	corespunzător următoarelor categorii: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri), pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele; b) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele; c) pentru terenurile agricole fără construcţii amplasate pe ele; d) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sunt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele.”.		1. Intervalul de 0,05%–1% permite diferențe de până la 20 de ori Potrivit proiectului, autoritatea publică locală va putea stabili anual cota impozitului între 0,05% și 1% din baza impozabilă. Pentru un bun imobil cu valoarea de 1.000.000 lei, acest interval înseamnă o obligație fiscală cuprinsă între: • 500 lei, la cota de 0,05%; • 1.000 lei, la cota de 0,1%; • 2.000 lei, la cota de 0,2%; • 5.000 • 10.000 lei, la cota de 1%. Prin urmare, pentru bunuri cu aceeași valoare impozabilă, sarcina fiscală poate diferi de până la 20 de ori exclusiv în funcție de unitatea administrativ-teritorială în care este amplasat bunul și de decizia anuală a consiliului local. O asemenea marjă nu constituie un plafon fiscal efectiv. Ea limitează doar situațiile extreme, dar permite în continuare stabilirea unor cote de 5, 10 sau 20 de ori mai mari decât cota minimă, fără ca proiectul să prevadă criterii naționale clare pentru alegerea cotei concrete. Invocarea flexibilității și autonomiei financiare locale nu poate substitui obligația statului de a asigura un cadru fiscal previzibil, proporțional și echitabil. Autonomia locală presupune libertatea de a decide în limite rezonabile stabilite prin lege, nu transferarea integrală către contribuabil a riscului unor decizii fiscale insuficient fundamentate. 2. Majorarea simultană a bazei impozabile și păstrarea unui plafon de 1% creează un risc fiscal cumulativ Nota de fundamentare precizează că modificarea art. 280 este determinată de aplicarea valorilor cadastrale actualizate, apropiate de valoarea de piață. Prin urmare, din anul 2027 se	competenței autorităților locale și nu presupune aplicarea automată a cotei maxime de 1%. Cota concretă urmează a fi stabilită anual prin decizia autorității deliberative locale, în funcție de necesitățile bugetare și de particularitățile economice și sociale ale unității administrativ-teritoriale. Totodată, diferențele dintre cotele aplicate în diferite localități nu reprezintă, în sine, o încălcare a principiului echității fiscale, întrucât impozitul pe bunurile imobiliare constituie o sursă de venit a bugetelor locale, iar condițiile economice, nivelul serviciilor publice și necesitățile de finanțare diferă de la o unitate administrativ-teritorială la alta. În ceea ce privește actualizarea valorilor cadastrale, aceasta reprezintă o măsură distinctă de stabilirea cotei impozitului și urmărește aducerea bazei impozabile într-o mai bună concordanță cu valoarea actuală a bunurilor. Efectul combinat al celor două elemente nu justifică, în sine, instituirea unui plafon național rigid, întrucât autoritățile locale pot ajusta cota în funcție de impactul noilor valori cadastrale asupra contribuabililor.

			modifică simultan două elemente esențiale ale obligației fiscale: 1. baza impozabilă, prin reevaluarea în masă a bunurilor imobile; 2. intervalul cotelor pe care le pot stabili autoritățile locale. Aceste două modificări nu pot fi analizate separat. Chiar și menținerea cotei actuale poate produce creșteri importante pentru bunurile a căror valoare cadastrală se majorează, iar utilizarea plafonului de 1% poate amplifica suplimentar efectul reevaluării. Riscul nu este ipotetic. În sinteza obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului: • Ministerul Muncii și Protecției Sociale a propus reducerea plafonului maxim la 0,15%–0,2%, arătând că o cotă de până la 1%, aplicată valorilor reevaluate, poate majora semnificativ sarcina fiscală a familiilor tinere, familiilor cu copii, persoanelor în etate și gospodăriilor cu venituri mici și medii; • Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, instituția care deține datele tehnice privind reevaluarea, a propus menținerea cotei minime de 0,05% pentru bunurile locative și reducerea plafonului maxim de la 1% la 0,5%, invocând necesitatea proporționalității, predictibilității și evitării diferențelor nejustificate între contribuabili; • AGCC a indicat că valorile cadastrale actualizate ale apartamentelor sunt, în medie, de aproximativ trei ori mai mari decât valorile stabilite în anul 2004 și a prezentat un exemplu în care aplicarea cotei de 0,1% la valoarea actualizată ar majora obligația fiscală cu circa 60% față de nivelul actual.	

			Aceste observații provin chiar de la autoritățile publice responsabile de protecția socială și de reevaluarea cadastrală. Cu toate acestea, redacția actualizată păstrează plafonul de 1%. Reducerea doar a limitei minime de la 0,1% la 0,05% soluționează parțial problema, dar nu răspunde obiecției principale privind caracterul excesiv al limitei maxime. 3. Nota de fundamentare nu cuantifică impactul asupra contribuabililor În secțiunea privind impactul financiar, Nota de fundamentare arată că, pentru taxele locale și impozitul pe bunurile imobiliare, impactul asupra bugetelor locale urmează a fi determinat în funcție de deciziile pe care le vor adopta autoritățile administrației publice locale. Această formulare nu reprezintă o analiză a impactului reformei asupra contribuabililor. Ea confirmă, dimpotrivă, că autorul proiectului nu a determinat: • câți proprietari vor suporta majorări ale impozitului; • cu cât va crește obligația fiscală medie, mediană și maximă; • câte bunuri vor fi afectate de creșteri de peste 20%, 50%, 100% sau mai mult; • efectul cumulat al reevaluării cadastrale și al cotelor posibile de 0,1%, 0,2%, 0,5% și 1%; • distribuția impactului pe categorii de bunuri și pe unități administrativ-teritoriale; • efectul asupra pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, familiilor cu venituri reduse și proprietarilor unor bunuri care nu generează venit. Nu se poate afirma că noul mecanism asigură predictibilitate dacă intervalul permis este de 20 de ori, iar	

			consecințele financiare sunt lăsate să depindă de decizii locale viitoare, încă necunoscute. Înainte de adoptarea proiectului, Ministerul Finanțelor, în cooperare cu AGCC și Serviciul Fiscal de Stat, ar trebui să publice simulări cel puțin pentru cotele de 0,05%, 0,1%, 0,2%, 0,5% și 1%, utilizând noile valori cadastrale și prezentând impactul separat pentru fiecare categorie de bunuri și pentru fiecare unitate administrativ-teritorială. Propunere de redactare a art. 280 alin. (1) Propun ca art. 280 alin. (1) să fie reformulat, în esență, după cum urmează: „(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale, în următoarele limite: a) de la 0,05% până la 0,1% din baza impozabilă – pentru bunurile imobiliare cu destinație locativă, terenurile aferente acestora, garajele și terenurile pe care acestea sunt amplasate, precum și pentru loturile întovărășirilor pomicole, cu sau fără construcții amplasate pe ele, dacă nu sunt utilizate în activitate de întreprinzător; b) de la 0,05% până la 0,3% – pentru terenurile agricole fără construcții amplasate pe ele; c) de la 0,1% până la 0,3% – pentru terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele; d) de la 0,1% până la 0,5% – pentru bunurile imobiliare cu altă destinație decât cea locativă sau agricolă și pentru bunurile utilizate în activitate de întreprinzător.”	

			Această soluție păstrează autonomia fiscală locală, dar o exercită în limite adaptate naturii economice a bunului. Ea preia nivelul de protecție de 0,1% propus în demersul meu din anul 2025 pentru bunurile persoanelor fizice și păstrează intervale mai largi pentru bunurile agricole, comerciale și industriale. 8. Propunere privind limitarea creșterii anuale a sumei impozitului Pentru perioada de tranziție la noile valori cadastrale, propun completarea normei cu următorul mecanism: „În perioadele fiscale 2027–2029, pentru bunurile persoanelor fizice care nu sunt utilizate în activitate de întreprinzător, suma impozitului calculat pentru același bun nu poate depăși cu mai mult de 20% suma datorată pentru perioada fiscală precedentă, dacă suprafața, destinația, dreptul de proprietate și caracteristicile esențiale ale bunului nu s-au modificat.” O asemenea regulă nu anulează reevaluarea și nu îngheață impozitul. Ea permite aplicarea graduală a noilor valori, evită șocurile fiscale și oferă contribuabililor timpul necesar pentru a-și adapta bugetul. Dacă Ministerul Finanțelor consideră că un plafon anual de 20% nu este adecvat, solicit prezentarea unei simulări și a unei justificări pentru un alt nivel, însă consider indispensabilă existența unei limite anuale explicite. 9. Propunere privind fundamentarea obligatorie a cotelor locale Propun ca decizia anuală a consiliului local privind cota impozitului să fie însoțită obligatoriu de o notă publică de fundamentare care să conțină cel puțin:	

			1. numărul bunurilor imobile și valoarea totală a bazei impozabile pentru fiecare categorie; 2. veniturile estimate la cota minimă, la cota propusă și la plafonul maxim; 3. comparația cu anul precedent și distribuția estimată a creșterilor individuale; 4. numărul contribuabililor pentru care obligația fiscală crește cu peste 20%, 50% și 100%; 5. necesitatea bugetară concretă pentru alegerea cotei; 6. alternativele analizate și motivele respingerii unor cote mai reduse; 7. impactul asupra persoanelor vulnerabile și măsurile de protecție; 8. rezultatele consultării publice. Pentru ca obligația de fundamentare să fie efectivă, propun ca legea să prevadă următoarea consecință: „În lipsa publicării notei de fundamentare și a efectuării consultării publice înainte de adoptarea deciziei, pentru perioada fiscală respectivă se aplică de drept cota minimă prevăzută de lege pentru categoria corespunzătoare de bunuri.” 10. Propunere privind criteriile de diferențiere și protecția socială minimă În cazul în care autorităților locale li se permite diferențierea cotelor în interiorul aceleiași categorii, legea trebuie să impună criterii obiective, verificabile, publicate anterior și aplicate uniform. Simpla amplasare într-o anumită asociație, zonă sau categorie formală nu trebuie să justifice automat o cotă de mai multe ori mai mare în lipsa unei analize economice. De asemenea, Codul fiscal trebuie să prevadă un nivel minim național de protecție pentru locuința de	

			bază și pentru persoanele vulnerabile. Facilitățile esențiale nu trebuie lăsate exclusiv la discreția autorităților locale. Propun examinarea unor mecanisme precum: • reducerea sau scutirea pentru locuința de bază în limita unei valori stabilite prin lege; • reducerea pentru pensionarii și persoanele cu dizabilități cu venituri sub un plafon național; • eșalonarea sau amânarea plății diferenței rezultate exclusiv din reevaluare; • acordarea automată a facilității pe baza datelor deținute de autorități, fără obligația depunerii anuale a unor cereri repetitive. 11. Impactul propunerilor asupra bugetelor locale Nu contest necesitatea asigurării unor venituri suficiente pentru bugetele locale și nici dreptul autorităților locale de a participa la stabilirea politicii fiscale. Totuși, veniturile bugetare trebuie obținute prin norme proporționale și previzibile, nu prin posibilitatea aplicării unor creșteri bruște asupra unei baze cadastrale actualizate. Plafoanele diferențiate propuse: • păstrează o marjă de două ori între minim și maxim pentru bunurile locative și loturile pomicole; • permit cote de până la 0,3% pentru bunurile agricole; • permit cote de până la 0,5% pentru bunurile comerciale și alte bunuri nerezidențiale; • reduc riscul acumulării restanțelor și al imposibilității de plată; • sporesc conformarea voluntară;	

			• reduc cheltuielile administrative și judiciare generate de contestarea deciziilor insuficient fundamentate; • permit creșterea graduală a veniturilor locale pe măsura aplicării noilor valori cadastrale. În același timp, dacă autorul proiectului susține că plafonul de 1% este necesar pentru sustenabilitatea bugetelor locale, solicit publicarea calculelor care demonstrează această necesitate, inclusiv indicarea unităților administrativ-teritoriale și a categoriilor de bunuri pentru care un plafon de 0,1%, 0,2%, 0,3% sau 0,5% ar fi insuficient. 12. Solicitări În baza celor expuse, solicit respectuos: 1. revizuirea plafonului maxim de 1% prevăzut în redacția propusă a art. 280 alin. (1) din Codul fiscal; 2. stabilirea unor plafoane maxime diferențiate, în funcție de destinația și utilizarea economică a bunului, cu un plafon de 0,1% pentru bunurile locative, garaje și loturile întovărășirilor pomicole care nu sunt utilizate în activitate de întreprinzător; 3. introducerea, pentru perioada 2027–2029, a unei limite de creștere anuală a sumei impozitului pentru persoanele fizice, propusă la nivelul de 20%; 4. instituirea obligației autorităților locale de a publica o analiză de impact și calcule justificative înainte de stabilirea cotei, cu aplicarea cotei minime în lipsa fundamentării; 5. completarea Notei de fundamentare cu o analiză cantitativă a efectului cumulat al noilor valori cadastrale și al cotelor posibile asupra contribuabililor;	

			6. publicarea simulărilor pe categorii de bunuri și unități administrativ-teritoriale pentru cotele de 0,05%, 0,1%, 0,2%, 0,5% și 1%; 7. instituirea prin lege a unor garanții sociale minime, fără a lăsa protecția contribuabililor vulnerabili exclusiv la discreția autorităților locale; 8. includerea integrală a prezentelor propuneri în sinteza consultării publice și indicarea motivată, pentru fiecare propunere, a acceptării sau respingerii acesteia; 9. în cazul menținerii plafonului de 1%, comunicarea calculelor și argumentelor care justifică acest nivel, precum și explicarea motivelor pentru care nu au fost acceptate recomandările Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ale Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru privind reducerea plafonului; 10. reevaluarea poziției exprimate în răspunsul Ministerului Finanțelor nr. 15/4-03/1678/115 din 03.12.2025 și explicarea criteriilor care au determinat trecerea de la absența oricărui plafon maxim la propunerea actuală a plafonului de 1%, precum și a motivelor pentru care nu a fost reținut plafonul de 0,1% propus prin demersul meu anterior.	
		MDED	La pct. 72, art. 280 alin. (1) se propune reexaminarea intervalului unic de 0,05%–1% și stabilirea unor limite maxime diferențiate în funcție de categoria și destinația bunurilor imobiliare. În particular, pentru terenurile agricole cu construcții utilizate nemijlocit în activități de producere, depozitare, sortare și procesare agricolă, se propune examinarea stabilirii unei limite maxime inferioare plafonului general	**A se vedea argumentul de mai sus.**

			de 1%, cuantumul acesteia urmând a fi justificat prin evaluarea impactului asupra sectorului. Necesitatea diferențierii este amplificată de actualizarea valorilor cadastrale, care, cumulată cu aplicarea unei cote de până la 1%, poate genera majorări semnificative ale obligațiilor fiscale pentru bunurile utilizate nemijlocit în activitatea economică.	
		Contabil News	Propunem completarea pct. 72 al proiectului, ce vizează art. 280 alin. (1) din Codul fiscal, prin stabilirea unor limite diferențiate ale cotei impozitului pe bunurile imobiliare, în funcție de gradul de uzură fizică a imobilului. Considerăm că aplicarea cotei maxime de 1% nu poate fi justificată în cazul bunurilor imobiliare vechi, cu un grad semnificativ de uzură fizică și care necesită investiții considerabile pentru reparație și întreținere. În acest sens, propunem următoarea gradație a cotelor maxime: - grad de uzură de până la 20% – cota de la 0,05% până la 1%; - grad de uzură de la 21% până la 40% – cota de la 0,05% până la 0,7%; - grad de uzură de la 41% până la 60% – cota de la 0,05% până la 0,4%; - grad de uzură de peste 60% – cota de la 0,05% până la 0,2%. Gradul de uzură urmează a fi determinat în baza datelor cadastrale și/sau a unui raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat. O asemenea diferențiere ar asigura aplicarea principiului echității fiscale și ar evita situațiile în care aceeași cotă maximă de 1% poate fi aplicată atât unui imobil nou sau recent renovat, cât și unui imobil vechi, aflat într-o stare tehnică precară.	**A se vedea argumentul de mai sus.**
Articolul 280. Cotele impozitului	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins:	**CNSM**	La pct. 72 referitor la modificarea art. 280 din Codul fiscal, propunem ca cota	**A se vedea argumentul de mai sus.**

(1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	„(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de 0,05% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, corespunzător următoarelor categorii: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri), pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele; b) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele; c) pentru terenurile agricole fără construcţii amplasate pe ele; d) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sunt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele.”.		concretă a impozitului pe bunurile imobiliare, stabilită anual de autoritatea publică locală, să fie strict determinată prin lege la nivelul de „0,5%” din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Această abordare va contribui la unificarea practicii aplicate de autoritățile publice locale.	
		Primăria Comunei Gangura	Propunem modificarea articolului 280 alineatul (1), astfel încât plafonul cotei maxime să aibă caracter de **limită orientativă/recomandată**, iar cuantumul să poată fi ajustat anual în funcție de rata inflației și de evoluția valorii reale a patrimoniului imobiliar. În special, pentru bunurile imobile neevaluate în scopuri fiscale, propunem majorarea coeficientului maxim de impozitare de 3-4 ori, cu posibilitatea aplicării diferențiate de către autoritatea administrației publice locale, în limitele stabilite de lege. **Fundamentare financiar-economică** Sistemul actual creează o asimetrie între bunurile imobiliare evaluate și cele neevaluate. În cazul bunurilor evaluate, baza impozabilă reflectă într-o măsură mai apropiată valoarea economică a activului. În cazul bunurilor neevaluate, menținerea unor valori istorice sau normative generează o bază fiscală artificial redusă. Prin urmare, în cazul imobilelor neevaluate, majorarea coeficientului reprezintă nu o creștere arbitrară a sarcinii fiscale, ci un instrument de apropiere a sarcinii fiscale efective de capacitatea contributivă și de valoarea economică a patrimoniului. În același timp, stabilirea cotei concrete trebuie să rămână în competența APL, pentru a permite aplicarea principiului autonomiei locale și adaptarea politicii	**<u>Nu se acceptă.</u>** Stabilirea prin lege a limitelor cotelor este necesară pentru asigurarea unui cadru fiscal previzibil și pentru protejarea contribuabililor împotriva unor majorări discreționare ale sarcinii fiscale. Ajustarea automată a plafonului în funcție de rata inflației sau de evoluția valorii patrimoniului imobiliar ar introduce un mecanism dinamic de modificare a sarcinii fiscale, fără o intervenție legislativă expresă. Utilizarea cotei drept instrument de compensare a unei baze impozabile neactualizate poate conduce la sarcini fiscale neuniforme între contribuabili aflați în situații comparabile. Totodată, menținerea competenței autorităților administrației publice locale de a stabili cota în limitele prevăzute de lege asigură atât autonomia fiscală locală, cât și un nivel minim de uniformitate și predictibilitate la nivel național.

			fiscale la particularitățile economice ale fiecărei localități. Codul fiscal consacră în prezent cadrul cotelor impozitului pe bunurile imobiliare prin articolul 280, iar impozitul constituie o sursă importantă de venit pentru bugetele locale.	
		Asociația Producătorilor de Carne de Porc	**Cu privire la modificarea art. 280 alin. (1) din Codul fiscal** Proiectul permite autorităților publice locale stabilirea cotei impozitului pe bunurile imobiliare în intervalul 0,05%–1% din baza impozabilă. Considerăm plafonul de 1% excesiv pentru infrastructura productivă, mai ales în contextul reevaluării bunurilor imobiliare. Pentru sectorul agricol și zootehnic, halele, fermele de animale, incubatoarele, depozitele și silozurile sunt active productive, nu patrimoniu pasiv. Din acest motiv, propunem plafonarea cotei maxime la 0,3% pentru terenurile agricole cu construcții și bunurile imobile utilizate nemijlocit în activitatea agricolă, zootehnică, de creștere a animalelor.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Faptul că bunurile respective sunt utilizate în activități productive nu constituie, în sine, un temei suficient pentru aplicarea unui plafon fiscal inferior. Aceste bunuri reprezintă active economice care beneficiază de infrastructura și serviciile publice asigurate la nivel local, iar impozitul pe bunurile imobiliare constituie o sursă de venit a bugetelor locale. Un plafon special pentru infrastructura agricolă ar reduce baza de venituri a autorităților locale și ar crea un tratament fiscal preferențial față de alte activități economice productive, fără o justificare obiectivă pentru diferențiere. În același timp, impactul reevaluării bunurilor imobiliare poate fi gestionat prin stabilirea cotei concrete de către autoritatea administrației publice locale în limitele prevăzute de lege, fără necesitatea instituirii unui plafon distinct la nivel național.
		AGCC	În art. II pct.72, prin care se propune modificarea art.280 alin.(1) din Codul fiscal, considerăm necesară reexaminarea limitelor cotelor impozitului pe bunurile imobiliare. Menționăm că, în cadrul avizării anterioare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a atras atenția asupra riscului majorării semnificative a sarcinii fiscale ca urmare a coroborării majorării limitei minime a cotei impozitului de la 0,05% la 0,1% cu creșterea valorilor bunurilor	**<u>A se vedea argumentele de mai sus.</u>**

			imobile în rezultatul evaluării/reevaluării acestora. În acest sens, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a propus menținerea limitei minime de 0,05%, inclusiv ținând cont de impactul pe care noile valori ale bunurilor imobile îl pot avea asupra cuantumului impozitului datorat. Potrivit sintezei obiecțiilor, această propunere a fost acceptată parțial, autorul proiectului modificând limita minimă propusă anterior de la 0,1% la 0,05%. Totodată, în cadrul avizării anterioare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a atras atenția asupra necesității diferențierii cotelor pentru diferite categorii de bunuri imobile, în special pentru terenurile agricole cu construcții, pentru care aplicarea unei cote de până la 1%, în condițiile creșterii valorilor impozabile ale bunurilor, poate conduce la majorarea semnificativă a sarcinii fiscale. În forma actuală a proiectului, art. 280 alin. (1) stabilește însă pentru toate categoriile de bunuri imobile prevăzute la lit. a)–d) aceeași limite a cotei, respectiv 0,05% - 1% din baza impozabilă. Considerăm că, deși reducerea limitei minime la 0,05% reprezintă o soluție pozitivă și răspunde parțial observației formulate anterior, problema impactului fiscal al noilor valori ale bunurilor imobile nu este pe deplin soluționată. În particular, aplicarea unei limite maxime uniforme de 1% pentru categorii de bunuri imobile cu destinații și caracteristici economice diferite poate conduce la sarcini fiscale disproporționate. Situația este relevantă în special pentru bunurile imobile cu destinație locativă și terenurile agricole cu construcții, pentru care creșterea bazei impozabile	

			ca urmare a evaluării/reevaluării poate determina o creștere considerabilă a impozitului chiar și la menținerea aceleiași cote. În acest context, în cazul în care se optează pentru menținerea limitei maxime de 1%, considerăm necesară diferențierea acesteia în funcție de categoria bunului imobil, astfel încât plafonul de 1% să nu fie aplicabil în mod uniform tuturor categoriilor prevăzute la art. 280 alin. (1). În acest sens, propunem ca pentru fiecare categorie de bunuri imobile prevăzută la art. 280 alin. (1) lit. a)–d) să fie stabilită o limită maximă distinctă a cotei, ținându-se cont de destinația bunului, caracteristicile acestuia, valoarea impozabilă și impactul fiscal asupra proprietarului. În mod special, considerăm oportună examinarea stabilirii unui plafon maxim mai redus pentru bunurile imobile cu destinație locativă și pentru terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele, comparativ cu bunurile imobile cu altă destinație, pentru care natura și destinația economică pot justifica aplicarea unei cote mai ridicate. O asemenea abordare ar permite menținerea competenței autorităților administrației publice locale de a stabili anual cota concretă în limitele prevăzute de lege, dar ar evita situația în care aceeași cotă maximă de 1% poate fi aplicată unor categorii de bunuri imobile fundamental diferite, cu efecte fiscale diferite asupra proprietarilor. Prin urmare, propunem reexaminarea art. II pct. 72 din proiect în vederea stabilirii unor limite maxime diferențiate pentru categoriile de bunuri imobile prevăzute la art. 280 alin. (1) lit. a)–d), cu menținerea	

			limitei minime de 0,05%, astfel cum a fost acceptată în urma obiecției formulate anterior de Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.	

		Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)	2.1. Ce se modifică în realitate Proiectul propune o cotă unică cuprinsă între 0,05% și 1%, stabilită anual de consiliul local, pentru toate categoriile de bunuri. Nota de fundamentare prezintă măsura drept „asigurarea unui cadru flexibil și coerent". Formularea descrie o extindere de competență. Pentru categoriile care acoperă majoritatea bunurilor impozabile, este vorba despre o restrângere. Proiectul înlocuiește o abordare de praguri minime garantate cu una de plafoane maxime:constrângerea legislativă trece din normă care protejează venitul local în normă care îl limitează. 2.2. Premisa invocată: reevaluarea cadastrală și extinderea regimului înmediul rural Justificarea plafonului este contextul reevaluării. Potrivit analizelor Agenției Geodezie,Cartografie și Cadastru, procesul național de evaluare și reevaluare în masă se aplică de la 1 ianuarie 2027, iar valorile cadastrale actualizate ale apartamentelor sunt, în medie, de aproximativ trei ori mai mari decât cele stabilite în anul 2004. Simultan, art. VI al proiectului extinde regimul Codului fiscal asupra terenurilor agricole fără construcții și asupra bunurilor imobiliare cu destinație locativă din localitățile rurale. Concluzia este una certă: mecanismul de protecție a contribuabilului împotriva șocului generat de reevaluare există deja și funcționează la capătul de jos al scalei. Orice consiliu local care dorește să protejeze cetățenii poate rămâne la cota minimă, iar impozitul achitat va fi cu circa 19% mai mic decât cel din prezent. Pragul minim este, așadar, supaparealăasistemului — iar proiectul îl păstrează la 0,05% și îl extinde asupra tuturor categoriilor,inclusiv asupra terenurilor	**<u>Nu se acceptă.</u>** Instituirea unui plafon maxim pentru cota impozitului pe bunurile imobiliare nu reprezintă o restrângere nejustificată a autonomiei locale, ci stabilirea prin lege a unor limite rezonabile și previzibile ale sarcinii fiscale, în cadrul competenței statului de a reglementa sistemul fiscal. Autonomia financiară locală nu presupune dreptul autorităților locale de a stabili nelimitat sarcina fiscală. Cota minimă de 0,05%, fără un plafon maxim, poate conduce la diferențe semnificative între localități pentru contribuabili aflați în situații comparabile și creează riscul unor creșteri disproporționate ale impozitului. Plafonul de 1% oferă, în acest sens, un mecanism de protecție și predictibilitate, menținând în același timp o marjă largă de decizie pentru autoritățile locale – de până la 20 de ori între cota minimă și cea maximă. Prin urmare, nu poate fi calificat drept o eliminare a autonomiei locale. Totodată, argumentul potrivit căruia plafonul ar fi inutil deoarece contribuabilul poate beneficia de cota minimă nu este convingător. Cota minimă protejează doar în situația în care consiliul local optează pentru aceasta, în timp ce plafonul maxim constituie o garanție legală împotriva unor sarcini fiscale excesive, indiferent de decizia autorității locale. 1388

Articolul 280. Cotele impozitului **(**1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de 0,05% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, corespunzător următoarelor categorii: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri), pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele; b) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele; c) pentru terenurile agricole fără construcţii amplasate pe ele; d) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sunt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele.”.	**EBA**	Revizuirea plafonului maxim al cotei impozitului pe bunurile imobiliare - Proiectul propune modificarea art.280 alin.(1) din Codul fiscal, prin acordarea autorităților administrației publice locale a posibilității de a stabili anual cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare în limita de 0,05%–1% din baza impozabilă. Considerăm că plafonul maxim de 1% este excesiv și poate genera o creștere disproporționată a sarcinii fiscale asupra persoanelor fizice și juridice, în special în contextul reevaluării cadastrale a bunurilor imobiliare. În lipsa unui plafon rezonabil, efectul cumulat al acestor două măsuri poate genera o creștere bruscă și dificil de anticipat a obligațiilor fiscale. Pentru mediul de afaceri, bunurile imobiliare reprezintă deseori active productive indispensabile – spații comerciale, hale, depozite, centre logistice, unități de producție și alte infrastructuri utilizate nemijlocit în activitatea economică. Majorarea disproporționată a sarcinii fiscale aferente acestor active va afecta capitalul de lucru și capacitatea companiilor de a realiza investiții suplimentare. Pe cale de consecință, solicităm modificarea art.280 alin.(1) din Codul fiscal prin stabilirea cotei maxime a impozitului pe bunurile imobiliare la nivelul de 0,5% din baza impozabilă. Totuși, pentru bunurile imobiliare industriale utilizate nemijlocit în activitatea productivă propunem stabilirea unui interval distinct de 0,05%–0,1% (se accepta chiar maxim 0.3%) din baza impozabilă. De asemenea se propune completarea articolului 278 cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Nu constituie obiect al impunerii cu impozitul pe bunurile imobiliare spațiile cu suprafața de până la 3 m², transmise în locațiune sau arendă de către autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile, dacă acestea sunt destinate	**A se vedea arguementul de mai sus aferent subiectului respectiv.** 1389

Articolul 280. Cotele impozitului **(**1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de 0,05% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, corespunzător următoarelor categorii: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri), pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele; b) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele; c) pentru terenurile agricole fără construcţii amplasate pe ele; d) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sunt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele.”.	**MAIA**	pct. 72, coroborat cu art. VI, intenția de expunere în redacție nouă a art. 280 alin. (1) și intenția de completare a art. 4 alin. (3) din Legea nr. 1056/2000 cu literele e) și f), observăm că, prin efectul cumulat al acestor intervenții, terenurile agricole fără construcții amplasate pe ele vor trece, începând cu 1 ianuarie 2027, la sistemul de impozitare bazat pe valoarea estimată în scopul impozitării, iar cota concretă va fi stabilită anual de autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de la 0,05 % până la 1 % din baza impozabilă. Or, amplitudinea de douăzeci de ori între cota minimă și cea maximă conferă administrației publice locale o marjă de apreciere excesivă și va face imposibilă, pentru fermier, evaluarea prealabilă a sarcinii sale fiscale, contrar principiului certitudinii impunerii prevăzut la art. 6 alin. (8) lit. b) din Codul fiscal, potrivit căruia normele juridice trebuie să permită contribuabilului „o analiză ușoară a influenței deciziilor sale de management financiar asupra sarcinii lui fiscale”.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Stabilirea cotei impozitului pe bunurile imobiliare într-un interval de 0,05%–1% nu contravine principiului certitudinii impunerii. Intervalul este stabilit expres prin lege, iar contribuabilul cunoaște din timp limitele în care autoritatea publică locală poate stabili cota. Certitudinea fiscală nu presupune existența unei cote unice la nivel național, ci existența unor reguli, limite și proceduri clare pentru determinarea obligației fiscale. În cazul terenurilor agricole fără construcții, extinderea impozitării în baza valorii estimate are drept scop apropierea bazei impozabile de valoarea economică reală a proprietății și asigurarea unui tratament fiscal mai echitabil între diferite categorii de bunuri. Stabilirea cotei în limitele prevăzute de lege permite, în același timp, adaptarea impozitării la particularitățile economice și bugetare ale fiecărei unități administrativ-teritoriale. Diferența dintre cota minimă și cea maximă nu poate fi calificată, prin ea însăși, drept „marjă excesivă”. Plafonul de 1% reprezintă tocmai limita legală a competenței autorității locale, iar cota concretă urmează să fie stabilită printr-un act normativ local, adoptat public și aplicabil pentru perioada fiscală respectivă. Mai mult, argumentul privind imposibilitatea fermierului de a anticipa sarcina fiscală trebuie raportat nu doar la cota de impozitare, ci la baza impozabilă, categoria bunului și decizia anuală a autorității locale. Același principiu este aplicabil și altor impozite locale ale căror cote sunt stabilite în limite prevăzute de legislația fiscală. 1390

Articolul 280. Cotele impozitului **(**1) Cotele impozitului pe bunurile imobiliare: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri); pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele: – cota minimă – 0,05% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; a[1]) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele: - cota minimă – 0,1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare. Cota concretă se stabileşte anual de către autoritatea reprezentativă şi deliberativă a administraţiei publice locale; b) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, inclusiv exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele – 0,3% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare.	La articolul 280 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cota concretă a impozitului pe bunurile imobiliare se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale în limita de 0,05% - 1% din baza impozabilă a bunurilor imobiliare, corespunzător următoarelor categorii: a) pentru bunurile imobiliare cu destinaţie locativă (apartamente şi case de locuit individuale, terenuri aferente acestor bunuri), pentru garajele şi terenurile pe care acestea sînt amplasate, loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele; b) pentru terenurile agricole cu construcţii amplasate pe ele; c) pentru terenurile agricole fără construcţii amplasate pe ele; d) pentru bunurile imobiliare cu altă destinaţie decît cea locativă sau agricolă, exceptînd garajele şi terenurile pe care acestea sunt amplasate şi loturile întovărăşirilor pomicole cu sau fără construcţii amplasate pe ele.”.	**Vladislav Buzina**	Impozitul pe bunurile imobiliare și valorile cadastrale actualizate Nota de fundamentare prevede, de la 1 ianuarie 2027, un interval al cotei de 0,05%-1% pentru bunurile evaluate de organele cadastrale și leagă modificarea de aplicarea valorilor cadastrale actualizate, apropiate de valoarea de piață. Totodată, Nota arată că impactul financiar asupra bugetelor locale va depinde de deciziile autorităților locale. Propun elaborarea unui calcul standard, pe date administrative agregate, pentru mai multe cote din interval, cu prezentarea efectului asupra obligațiilor fiscale și asupra veniturilor locale. Aceasta ar permite stabilirea cotei cunoscând efectul combinat al noii baze și al cotei alese	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea privind elaborarea unor calcule standard pentru mai multe niveluri ale cotei poate fi considerată utilă din perspectiva transparenței, însă nu poate constitui o condiție pentru stabilirea cotelor locale. Impactul fiscal concret diferă semnificativ în funcție de valorile cadastrale, structura patrimoniului imobiliar și necesitățile bugetare ale fiecărei unități administrativ-teritoriale. Prin urmare, o simulare agregată la nivel național nu va reflecta în mod necesar situația fiecărei localități. Totodată, autoritățile administrației publice locale vor dispune de informațiile necesare privind baza impozabilă și vor putea aprecia impactul cotei în procesul de adoptare a deciziei fiscale. Intervalul de 0,05%–1% oferă suficientă flexibilitate pentru ajustarea cotei în funcție de efectul reevaluării cadastrale.

Articolul 280. Cotele impozitului (1^1) Prin derogare de la prevederile alin.(1), consiliul local poate majora impozitul până la 300% pentru: - clădirile şi terenurile neîngrijite situate în intravilan. Criteriile de încadrare în categoria clădirilor şi terenurilor neîngrijite se adoptă prin decizia autorităţii reprezentative şi deliberative a administraţiei publice locale; - terenul agricol nelucrat timp de doi ani consecutivi, impozitul fiind perceput începând cu al treilea an, în condiţiile stabilite prin decizia autorităţii reprezentative şi deliberative a administraţiei publice locale.		**Partidul Social Democrat European**	Impozitul nou pe terenul agricol fără construcții Problema: se aplică fără prag minim de suprafață, afectând inclusiv loturile mici, adesea deținute de pensionari sau copiii acestora care le-au moștenit. Argument economic: un impozit pe un activ neproductiv financiar (teren nelucrat sau lucrat la scară mică, fără venit monetizabil imediat) forțează fie vânzarea, fie renunțarea la teren — accelerând exact tendința de concentrare a terenurilor pe care o semnalăm ca risc structural pe termen lung. Propunerea PSDE: un prag minim de suprafață scutit, pentru a proteja loturile mici de familie.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Instituirea impozitului pe terenurile agricole fără construcții urmărește extinderea bazei de impozitare și asigurarea unui tratament fiscal uniform al terenurilor agricole, indiferent dacă acestea sunt sau nu utilizate în activitate economică. Stabilirea unui prag minim de suprafață scutit ar crea o categorie suplimentară de terenuri exceptate de la impozitare și ar putea conduce la fragmentarea artificială a proprietății sau la divizarea terenurilor în parcele sub pragul stabilit pentru evitarea impozitării. Totodată, faptul că un teren nu generează venit monetar imediat nu exclude existența unei capacități contributive asociate dreptului de proprietate asupra acestuia. În cazul terenurilor agricole, obligația fiscală poate fi raportată la valoarea bunului, nu exclusiv la venitul efectiv obținut de proprietar. În cazul loturilor cu valoare fiscală redusă, aplicarea cotei minime de 0,05% permite menținerea unei sarcini fiscale moderate, fără a fi necesară instituirea unei scutiri în funcție de suprafață.

Articolul 283. Scutirea de impozit (2[1]) Prin derogare de la alin.(2), pînă la stabilirea de către autoritatea administraţiei publice locale a scutirii de plata impozitului pe bunurile imobiliare, persoanelor indicate la alin.(1) lit.h)–l) li se acordă această scutire în limita valorii (costului) imobilului-domiciliu (în lipsa acestuia – reşedinţă), conform anexei la prezentul titlu.		**Primăria Comunei Gangura**	Propunem **excluderea articolului 283 alineatul (2[1]), inclusiv a anexei aferente privind limitele valorice ale bunurilor imobiliare pentru acordarea scutirilor**, și instituirea unui mecanism prin care competența de acordare a scutirilor asupra impozitului pe bunurile imobiliare să aparțină exclusiv autorităților administrației publice locale, în condițiile stabilite de lege. **Argumentare** Impozitul pe bunurile imobiliare reprezintă un venit local. În consecință, orice decizie a autorității centrale care diminuează această sursă de venit trebuie să fie corelată cu principiul autonomiei financiare locale. APL cunoaște în mod direct situația economică și socială a contribuabililor din localitate și poate aprecia mai eficient necesitatea acordării unei facilități fiscale. Prin urmare, propunem ca Parlamentul să stabilească cadrul general, categoriile și limitele maxime, iar **consiliul local să dispună efectiv acordarea scutirii**, în funcție de capacitatea financiară a bugetului local. Această abordare ar permite trecerea de la un mecanism uniform, administrat centralizat, la un mecanism flexibil, bazat pe subsidiaritate și responsabilitate fiscală locală.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de a transfera exclusiv către autoritățile administrației publice locale competența de acordare a scutirilor la impozitul pe bunurile imobiliare nu se consideră oportună, întrucât facilitățile fiscale trebuie să asigure un nivel minim și uniform de protecție pentru contribuabili la nivel național. Faptul că impozitul pe bunurile imobiliare constituie venit al bugetelor locale nu exclude competența statului de a stabili prin lege scutiri și facilități fiscale, în special atunci când acestea urmăresc protecția unor categorii de contribuabili aflați în situații vulnerabile. Transferarea integrală a competenței către APL ar putea genera diferențe semnificative între localități în ceea ce privește accesul la facilități fiscale, astfel încât contribuabili aflați în situații similare să beneficieze de un tratament diferit în funcție de localitatea de domiciliu sau amplasarea bunului. În plus, acordarea scutirilor în funcție de capacitatea financiară a bugetului local ar transforma o măsură de protecție fiscală într-o facilitate dependentă de resursele disponibile ale fiecărei localități. Localitățile cu venituri reduse ar putea fi nevoite să limiteze facilitățile tocmai acolo unde necesitatea socială este mai mare. Prin urmare, menținerea unui cadru național pentru scutirile fiscale este justificată, iar autoritățile locale pot beneficia, după caz, de competențe suplimentare pentru acordarea unor facilități locale, fără eliminarea garanțiilor fiscale stabilite de Parlament.

Articolul 284. Scutirea de impozit acordată de autorităţile administraţiei publice locale (1) Autorităţile deliberative şi reprezentative ale administraţiei publice locale sînt în drept să acorde persoanelor fizice şi juridice scutiri sau amînări la plata impozitului pe bunurile imobiliare pe anul fiscal respectiv, în caz de: a) calamitate naturală sau incendiu, în urma cărora bunurile imobiliare, semănăturile şi plantaţiile multianuale au fost distruse sau au fost deteriorate considerabil; b) atribuire a terenurilor pentru evacuarea întreprinderilor cu impact negativ asupra mediului înconjurător. În acest caz pot fi acordate scutiri de impozit pe durata normativă a lucrărilor de construcţie; c) boală îndelungată sau deces al proprietarului bunurilor imobiliare confirmate prin certificat medical sau, respectiv, prin certificat de deces. (11) Autorităţile deliberative şi reprezentative ale administraţiei publice locale sînt în drept să acorde scutiri la plata impozitului pe bunurile imobiliare pe anul fiscal respectiv persoanelor fizice deţinătoare de case de locuit sau de alte încăperi de locuit (folosite ca locuinţă de bază) în locaţiune din fondul public de locuinţe. (2) Decizia adoptată de autoritatea reprezentativă a administraţiei publice locale privind acordarea de scutiri sau de amînări la plata impozitului pe bunurile imobiliare este remisă, în termen de 10 zile, subdiviziunilor Serviciului Fiscal de Stat.		**Congresul Autorităților Locale din Moldova**	2.9. Propunere — Extinderea competenței APL asupra scutirilor și înlesnirilor Autonomia asupra cotelor este incompletă fără autonomia asupra facilităților. Dacă o autoritate locală decide o cotă mai ridicată pentru a finanța investiții în infrastructură, ea trebuie să dispună și de pârghia de a proteja gospodăriile vulnerabile de pe teritoriul său — fără ca statul să impună reguli uniforme, aplicabile identic într-o comună rurală și într-un municipiu. Astfel este necesra de a consolidarea expresă, la art. 284 din Codul fiscal, a competenței consiliului local de a acorda scutiri și reduceri pentru categoriile social-vulnerabile, inclusiv în funcție de vârstă, de numărul de copii întreținuți sau de nivelul veniturilor gospodăriei. Solicităm, în consecință: (i) revizuirea scutirilor stabilite central la art. 283 din Codul fiscal, în sensul reducerii acelora care sunt impuse autorităților locale fără compensare din bugetul de stat; (ii) consolidarea expresă a competenței consiliului local de a acorda scutiri și reduceri pentru categoriile social-vulnerabile. *Propunere de completare a art. 284 din Codul fiscal:* *„Autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale este în drept să stabilească scutiri sau reduceri ale impozitului pe bunurile imobiliare pentru categoriile social-vulnerabile ale populației, inclusiv în funcție de vârstă, de numărul de copii întreținuți sau de nivelul veniturilor gospodăriei, cu efectuarea concomitentă a modificărilor corespunzătoare în bugetul local.”*	**A se vedea argumentul de mai sus.**

(3) Mărimea prejudiciilor cauzate de calamităţi naturale sau incendii se determină de către o comisie specială. Structura şi mecanismul de funcţionare a acestor comisii se stabilesc de Guvern.			Reamintim, în acest context, că propunerea inițială a proiectului de a abroga art. 284 și de a înlocui competența locală cu un mecanism de „compensare” a fost retrasă ca urmare a obiecțiilor CALM. Solicităm ca direcția să fie inversată: nu restrângerea, ci consolidarea acestei competențe	
		FIA	6.3. Impozitul pe bunurile imobiliare pentru spațiile deținute în baza dreptului de acces Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice interzice expres (art. 9 alin. (3) și art. 41) instituirea de impozite, taxe sau tarife suplimentare pentru dreptul de acces, altfel decât în baza contractului. În lipsa unei norme fiscale exprese, entitățile continuă totuși să calculeze impozit pe bunurile imobiliare pentru spațiile/terenurile asupra cărora dețin doar drept de acces, deși datele de evaluare nu sunt furnizate de autorități în termenul legal, iar randamentul fiscal este adesea negativ (calcul și achitare separată pe fiecare localitate, ce poate însemna 600–700 de ordine de plată pe an). *Solicităm introducerea unei norme exprese care să scutească de impozitul pe bunurile imobiliare spațiile și terenurile deținute în baza dreptului de acces reglementat de Legea nr. 28/2016 sau, în subsidiar, instituirea unui mecanism de plată simplificat (o taxă unică anuală pe m²).*	**A se vedea argumentul de mai sus, aferent subiectului respeciv.**
		EBA	Revizuirea modului de aplicare a impozitului pe bunurile imobiliare pentru spațiile deținute în baza dreptului de acces (Legea nr. 28/2016) – Propunem să fie introduse norme exprese în Codul	**A se vedea argumentul de mai sus, aferent subiectului respeciv.**

			fiscal care să scutească de impozitul pe bunurile imobiliare spațiile și terenurile deținute în baza dreptului de acces reglementat de Legea nr. 28/2016, pentru a alinia Codul fiscal la art.9 alin.(3) și art.41 din legea menționată. În subsidiar, dacă se menține impozitarea, propunem să fie instituit un mecanism de plată simplificat — de exemplu, o plată/taxă unică anuală pe m2, al cărei cuantum să fie stabilit prin legea bugetului de stat aprobată anual — care să înlocuiască calculul și achitarea separată pe fiecare localitate. Solicitarea dată este fundamentată de: (i) Prevederile Legii nr. 28/2016 care interzic expres instituirea de impozite/taxe suplimentare pentru dreptul de acces, altfel decât prin contract; norma fiscală actuală, aplicată acestor spații, contravine acestei interdicții; (ii)Faptul că datele de evaluare nu sunt furnizate de autorități în termenul legal, sau încă nu sunt evaluate, în pofida solicitărilor oficiale, ceea ce face imposibilă determinarea corectă a bazei impozabile; (iii) Randamentul fiscal negativ, și povara administrativă — excesivă.	
Articolul 287[1]. Noţiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni: 1) *Avere* – bunuri imobiliare cu destinaţie locativă şi casele de vacanţă care satisfac condiţiile specificate în prezentul titlu. 2) *Impozit pe avere* – impozit de stat aplicat asupra averii contribuabilului; 3) *Bunuri imobiliare cu destinaţie locativă* – construcţii şi încăperi izolate destinate locuirii, care cuprind apartamente şi încăperi		**Vladislav Buzina**	Impozitul pe avere - pragul de 5 milioane lei Versiunea 2.1 și Nota de fundamentare prevăd un prag de cel puțin 5 milioane lei pentru valoarea estimată totală a bunurilor imobiliare locative supuse impozitului pe avere. În Sinteza actualizată sunt reflectate și discuții asupra unei redacții anterioare cu prag de 10 milioane lei. Propun ca alegerea pragului final să fie însoțită de o comparație pe	**Se acceptă parțial,** redacția a fost ajustată prin asigurarea impozitării a bunurilor a căror valoare depășesc 4 mln.lei, și doar pe diferența ce depășește plafonul respectiv.

izolate locative în case cu multe etaje; apartamente în case de locuit individuale; case de locuit individuale în localităţile urbane şi în localităţile rurale. 4) *Casă de vacanţă* – locuinţă ocupată temporar, ca reşedinţă secundară, destinată odihnei şi recreerii. 5) *Valoare estimată a bunurilor imobiliare* – valoare apreciată de către organele cadastrale în scopul impozitării şi reflectată în registrul bunurilor imobile.			date administrative agregate pentru, de exemplu, 5, 7,5 și 10 milioane lei: numărul estimat de contribuabili, baza impozabilă și venitul bugetar. Astfel poate fi separat efectul pragului de efectul actualizării valorilor cadastrale.	
Articolul 287[3]. Obiect al impunerii şi baza impozabilă (1) Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror totalitate întruneşte cumulativ următoarele condiţii: a) valoarea estimată totală constituie cel puţin 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate şi aprobate de Guvern pentru perioada pentru care se calculează impozitul; b) suprafaţa totală constituie 120 m^2 şi mai mult.	73. La articolul 287[3]: 73.1. alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror valoarea estimată totală constituie cel puţin 5 milioane lei pentru perioada pentru care se calculează impozitul.”.	**EBA**	Revizuirea criteriilor de aplicare a impozitului pe avere - Proiectul actualizat propune modificarea criteriilor de aplicare a impozitului pe avere, inclusiv stabilirea unui plafon valoric fix în mărime de 5 milioane lei. Considerăm necesară reexaminarea plafonului propus, în special în contextul procesului de reevaluare cadastrală a bunurilor imobiliare. Stabilirea unei limite nominale fixe, fără corelarea acesteia cu modificarea semnificativă a bazei valorice utilizate pentru evaluarea bunurilor, poate determina extinderea considerabilă a sferei contribuabililor supuși impozitului, modificând în esență caracterul acestuia. ținem sa menționam exemplul României, unde impozitul special asupra clădirilor rezidențiale de valoare mare intervine la depășirea unui plafon de 2.500.000 RON și se aplică numai asupra diferenței dintre valoarea cadastrala a clădirii și plafonul respectiv, iar nu asupra întregii valori a imobilului cum e in RM. Raportat la nivelul general al veniturilor și la diferențele dintre cele două economii, stabilirea în Republica Moldova a unui plafon de 5 milioane	**Se acceptă parțial,** redacția a fost ajustată prin asigurarea impozitării a bunurilor a căror valoare depășesc 4 mln.lei, și doar pe diferența ce depășește plafonul respectiv.

			lei, concomitent cu reevaluarea cadastrală a bunurilor, riscă să extindă impozitul asupra unei categorii de contribuabili semnificativ mai largi. În acest context, considerăm necesar a fi evidențiat faptul că impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul pe avere se suprapun din perspectiva obiectului economic al impunerii, ambele sarcini fiscale fiind determinate, în esență, de valoarea aceluiași bun imobil.	
		AGCC	În art. II pct. 73.1, prin care se propune modificarea art. 287³ alin. (1) din Codul fiscal, considerăm necesară clarificarea modului de determinare a pragului de 5 milioane lei în cazul cotelor-părți asupra bunurilor imobiliare. Potrivit proiectului, obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, *precum și cotele-părți, a căror valoare estimată totală constituie cel puțin 5 milioane lei*. În acest context, nu este clar dacă, în cazul deținerii unei cote-părți, la stabilirea pragului se ia în considerare valoarea integrală a bunului imobil sau valoarea corespunzătoare cotei-părți deținute de contribuabil. De exemplu, în cazul deținerii unei cote de 1/2 dintr-un imobil evaluat la 8 milioane lei, nu rezultă dacă pragul de 5 milioane lei este depășit sau dacă se va lua în calcul valoarea cotei, respectiv 4 milioane lei. De asemenea, necesită clarificare dacă *„valoarea estimată totală”* se determină prin cumularea valorilor tuturor bunurilor imobile relevante deținute de contribuabil sau separat pentru fiecare bun. Având în vedere că aceste aspecte determină nemijlocit existența sau inexistența obligației fiscale și că datele privind bunurile și cotele-părți sunt reflectate în	**Se acceptă parțial,** redacția a fost ajustată prin asigurarea impozitării a bunurilor a căror valoare depășesc 4 mln.lei, și doar pe diferența ce depășește plafonul respectiv.

			evidențele cadastrale, propunem precizarea expresă în art. 287³ alin. (1) a modalității de determinare a valorii estimate totale, inclusiv în cazul cotelor-părți și al deținerii mai multor bunuri imobile. Totodată, considerăm oportună instituirea unei excepții exprese potrivit căreia bunul imobil cu destinație locativă care constituie unica locuință aflată în proprietatea contribuabilului nu constituie obiect al impunerii cu impozitul pe avere, indiferent de valoarea sa estimată, inclusiv în cazul în care aceasta este deținută în cotă-parte. Impozitul pe avere are drept scop impozitarea patrimoniului imobiliar ce depășește necesitățile locative firești ale contribuabilului, dar nu a locuinței care asigură exercitarea dreptului fundamental la un spațiu de locuit. Includerea în obiectul impunerii a unicei locuințe, exclusiv în temeiul valorii sale estimate, poate genera efecte sociale disproporționate, îndeosebi în privința persoanelor care dețin o singură locuință a cărei valoare de piață este determinată preponderent de amplasament și de conjunctura pieței imobiliare, însă nu de o acumulare efectivă de avere (situația persoanelor cu active de valoare ridicată, dar venituri reduse, inclusiv a persoanelor în etate). Precizăm că îndeplinirea condiției privind unica locuință poate fi verificată nemijlocit pe baza evidențelor cadastrale, care reflectă totalitatea bunurilor imobile cu destinație locativă deținute de contribuabil. În acest sens, propunem completarea art. 287³ din Codul fiscal cu o dispoziție în următoarea redacție: *„Nu constituie obiect al impunerii cu impozitul pe avere bunul imobil cu*	

			destinație locativă care constituie unica locuință aflată în proprietatea contribuabilului, indiferent de valoarea estimată a acestuia, inclusiv în cazul deținerii acestuia în cotă-parte.”.	
		MDED	La pct. 73, art. 287³ alin. (1): Se propune reexaminarea nivelului pragului valoric de 5 milioane lei în raport cu efectele actualizării valorilor cadastrale și completarea Notei de fundamentare cu date privind numărul estimat al contribuabililor care vor intra sub incidența impozitului ca urmare a modificării propuse. Totodată, se propune examinarea instituirii unui mecanism obiectiv de actualizare a pragului valoric, cu stabilirea indicatorului de referință și a periodicității actualizării, astfel încât valoarea reală a pragului să nu fie diminuată în timp exclusiv ca efect al evoluției generale a prețurilor.	**Se acceptă parțial,** redacția a fost ajustată prin asigurarea impozitării a bunurilor a căror valoare depășesc 4 mln.lei, și doar pe diferența ce depășește plafonul respectiv.
		Contabil News	Din practica se observa ca APL-urile includ in deciziile lor cotele maxime prevazute de Codul fiscal, unii chiar indica cote si mai mari sau termene de achitare ce nu corespund prevedilor CF. Rugam sa se intervina pe partea aceasta pentru a crea o forma unica de prezentare a Deciziilor locale, astfel incit sa fie usor citite, fara a crea interpretari. La data raportarii au fost situatii cind APL inca nu avea decizia locala aprobata, ceea ce iarasi crea impedimente de calcul. Impozitul pe bunurile imobiliare depinde de 2 elemente: valoarea cadastrala si cota de impozitare. Incepind cu 01.01.2027, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, in contextul reevaluarii in masa a bunurilor immobile, a declarat ca	**Se acceptă parțial,** redacția a fost ajustată prin asigurarea impozitării a bunurilor a căror valoare depășesc 4 mln.lei, și doar pe diferența ce depășește plafonul respectiv.

			valoarea cadastrala va creste de 3 ori conform proiectului. Cresterea simultana a poverii fiscale determinate de cresterea ambelor elemente, va genera diminuarea investitiilor si o presiune enorma asupra businessului si asupra cetateanului. Mentionam exemplul Romaniei, unde impozitul special asupra clădirilor rezidențiale de valoare mare intervine la depășirea unui plafon de 2.500.000 RON și se aplică numai asupra diferenței dintre valoarea cadastrala a clădirii și plafonul respectiv, iar nu asupra întregii valori a imobilului cum e in RM. Raportat la nivelul general al veniturilor și la diferențele dintre cele două economii, stabilirea în Republica Moldova a unui plafon de 5 milioane lei, concomitent cu reevaluarea cadastrală a bunurilor, riscă să extindă impozitul asupra unei categorii de contribuabili semnificativ mai largi. În acest context, considerăm necesar a fi evidențiat faptul că impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul pe avere se suprapun din perspectiva obiectului economic al impunerii, ambele sarcini fiscale fiind determinate, în esență, de valoarea aceluiași bun imobil. Astfel, reevaluarea cadastrală nu produce doar efectul majorării bazei de calcul a impozitului pe bunurile imobiliare, ci poate determina concomitent și depășirea plafonului stabilit pentru aplicarea impozitului pe avere. În consecință, aceeași creștere a valorii cadastrale generează un efect fiscal cumulativ: contribuabilul achită un impozit mai mare pentru bunul imobil și, suplimentar, poate deveni subiect al	

			impozitului pe avere pentru același patrimoniu. **In proiect:** Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, a căror valoarea estimată totală constituie cel puţin 5 milioane lei pentru perioada pentru care se calculează impozitul. **Propunere:** Solicităm reexaminarea plafonului de 5 milioane lei, majorarea lui la 10 milioane si reformularea art. 287.3: Baza impozabilă a bunurilor imobiliare cu destinaţie locativă, inclusiv casele de vacanţă (cu excepţia terenurilor), precum şi cotele-părţi, în scopul calculării impozitului pe avere o constituie diferența pozitivă dintre valoarea estimată totală a bunurilor imobiliare care constituie obiect al impunerii și plafonul de 10 milioane de lei stabilit la art. 2873 alin.1	
Articolul 293. Modul de calculare (5) În cazul obiectelor impunerii stipulate la art.291 lit.e), i), j) şi q), taxele aferente acestora se calculează din ziua indicată de către autoritatea administraţiei publice locale în autorizaţiile/notificările/coordonările corespunzătoare, eliberate de către aceasta, şi pînă în ziua în care termenul de valabilitate a autorizaţiilor/ notificărilor/coordonărilor a expirat sau acestea au fost suspendate, anulate, retrase în modul stabilit de legislaţia în vigoare. În scopul verificării termenelor de valabilitate a autorizaţiilor/ notificărilor/coordonărilor,	La articolul 293, alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Taxele aferente obiectelor impunerii stipulate la art. 291 lit. e), i), j) și q) se calculează astfel: - în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de notificare – din data emiterii de către autoritățile emitente a înştiinţării de recepţionare a notificării privind iniţierea activităţii şi pînă în data notificării de către deținători a încetării acesteia sau pînă în data suspendării/anulării/radierii activităţii de către organele abilitate, în modul stabilit de legislaţia în vigoare;	**MDED**	La pct. 74, art. 293 alin. (5) prima liniuță se propune în următoarea redacție: *„– în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de notificare – din data indicată în notificarea privind inițierea activității, depusă în condițiile legii, și până la data notificării încetării activității de către deținător sau până la data suspendării/anulării/radierii* *activității de către organele abilitate, în modul stabilit de legislația în vigoare;”.* Raportarea obligației fiscale la data emiterii înștiințării de recepționare de către autoritate este incompatibilă cu natura procedurii de notificare și poate face momentul apariției obligației	**<u>Se acceptă.</u>**

autorităţile administraţiei publice locale le asigură organelor cu funcţii de control acces la resursele informaţionale în domeniul respectiv.	- în cazul obiectelor impunerii care urmează a fi supuse procedurii de autorizare - din data de început a termenului de valabilitate a autorizației și pînă în data de sfîrșit a acestuia sau pînă în data suspendării/anulării valabilității autorizației de către organele abilitate, în modul stabilit de legislaţia în vigoare. În scopul verificării termenelor de valabilitate a autorizaţiilor/notificărilor, autorităţile emitente de autorizații și cele care recepționează notificări asigură accesul organelor cu funcţii de control la resursele informaţionale în domeniul respectiv.”.		dependent de acțiunea ulterioară a autorității.	
		Primăria mun.Chișinău	La pct.74 referitor la revizuirea prevederilor art.293 alin. (5) în vederea stabilirii modalității de calcul al taxei aferente obiectelor impunerii la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, la taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor), la taxa pentru parcare și la taxa pentru dispozitivele publicitare, municipalitatea propune următoarele modificări și completări: • În fața ultimului alineat se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „În cazul obiectelor impunerii stipulate la art. 291 lit. r), taxele aferente acestora se calculează pe perioada amplasării obiectului impunerii.” • După ultimul alineat, se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „Pentru autorizațiile/notificările depuse/înregistrate în SIA GEAP, accesul organelor cu funcții de control la informația respectivă va fi asigurat de către gestionarul sistemului (AGE).”. Începând cu luna martie 2019, notificările în comerț se depun în Sistemul Informațional Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permisive (SIA GEAP), instituit prin Hotărârea de Guvern nr. 1236/2018, sistem informațional gestionat de I.P. Agenția de Guvernare Electronică. În conformitate cu prevederile Legii nr. 142/2018 privind la schimbul de date și interoperabilitate și ale Hotărârii Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (Mconnect), schimbul de date dintre	**<u>Se acceptă.</u>**

			sistemele informaționale ale autorităților și instituțiilor publice se realizează prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect, care reglementează cadrul juridic și tehnic al schimbului securizat și standardizat de date între autoritățile publice. Potrivit art. 3 din legea menționată, drept autoritate competentă pentru asigurarea schimbului de date și interoperabilitate, precum și cu rol de posesor și deținător al platformei de interoperabilitate Mconnect, este desemnată I.P. „Agenția de Guvernare Electronică". Astfel, dat fiind faptul că informația privind notificările în comerț se conțin în Sistemul informațional național gestionat de către AGE, prevederea expusă în redacția actuală a art. 293 alin. (5), ultimul alineat din Codul Fiscal, necesită a fi modificată și completat în mod corespunzător.	
		EBA	**Necesitatea unor concretizări ce țin de modul de calcul a taxei pentru dispozitivele publicitare** - Proiectul actualizat propune modificarea art. 293 alin. (5) din Codul fiscal în vederea instituirii unui mecanism unitar de calculare a taxelor locale aferente obiectelor impunerii supuse procedurii de notificare sau autorizare. Totuși, considerăm necesară instituirea unui regim distinct pentru dispozitivele publicitare fixe prevăzute la art. 291 alin. (1) lit. q) din Codul fiscal, având în vedere particularitățile regimului juridic aplicabil instalării și exploatării acestora. Or, potrivit redacției propuse prin proiect, în cazul obiectelor supuse notificării, taxa urmează să fie calculată din data emiterii înștiințării privind recepționarea notificării, iar în cazul obiectelor supuse autorizării – din data	**<u>Se acceptă parțial,</u>** redacția a fost ajustată.

			de început a termenului de valabilitate a autorizației. Aplicarea acestor reguli dispozitivelor publicitare fixe poate conduce la apariția obligației fiscale înainte ca obiectul impunerii să existe efectiv și să fie exploatat. Data notificării sau data de început a valabilității autorizației de construire nu coincide în mod obligatoriu cu momentul în care dispozitivul publicitar este efectiv instalat și începe să fie exploatat. Utilizarea termenului de valabilitate a autorizației drept reper pentru calcularea taxei poate conduce, pe de o parte, la taxarea unui obiect care încă nu există în fapt, iar, pe de altă parte, la încetarea calculării taxei odată cu expirarea termenului de executare a lucrărilor, chiar dacă dispozitivul continuă să existe și să fie exploatat. Pe cale de consecință, solicităm modificarea art. 293 alin. (5) din Codul fiscal prin instituirea unei reguli speciale pentru dispozitivele publicitare fixe prevăzute la art. 291 alin. (1) lit. q), potrivit căreia taxa să fie calculată din data instalării efective sau, după caz, a punerii în exploatare a dispozitivului publicitar fix și până la data încetării exploatării acestuia, indiferent dacă instalarea a avut loc în baza notificării sau a autorizației de construire.	
Articolul 297. Atribuţiile autorităţii administraţiei publice locale (8) La stabilirea cotelor taxelor locale prevăzute la art.289 alin.(2), autorităţile administraţiei publice locale sînt obligate să se conducă de următoarele criterii şi principii: a) previzibilitatea activităţii de întreprinzător – întreprinzătorii, pentru planificarea cheltuielilor, vor cunoaşte din timp şi vor fi consultaţi referitor la mărimea taxelor locale;		**Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**	C. Reechilibrarea art. 297 alin. (8), (9) și (10) — mecanismul procedural real Codul fiscal conține deja, la art. 297 alin. (8)–(10), un mecanism de protecție împotriva exceselor fiscale locale: principii obligatorii, analiză a impactului de reglementare și control de legalitate. Acest mecanism este alternativa reală la plafonare, dar redactarea lui actuală nu funcționează pentru niciuna dintre părți: autoritățile	**<u>Se acceptă parțial, în partea ce vizează alineatul (8).</u>**

b) principiul transparenţei decizionale – autorităţile administraţiei publice locale, în mod prioritar, vor informa şi vor asigura accesul liber la proiectele ce vizează mărimea preconizată a taxelor locale; c) principiul echitabilităţii (proporţionalităţii) în raporturile dintre unitatea administrativ-teritorială şi întreprinzător – autorităţile administraţiei publice locale, la stabilirea mărimii taxelor locale, se vor încredinţa că este asigurată proporţionalitatea (echitabilitatea) între interesele colectivităţii locale şi ale întreprinzătorilor, inclusiv nu vor întreprinde acţiuni în exces sub pretextul atingerii scopurilor societăţii/colectivităţii locale. (9) În caz de divergenţe la stabilirea cotelor taxelor locale, autorităţile administraţiei publice locale vor efectua o analiză a impactului de reglementare conform prevederilor art.13 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător şi prevederilor Hotărârii Guvernului nr.574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare, adaptate şi aplicate corespunzător specificului local (10) Cancelaria de Stat, prin intermediul oficiilor sale teritoriale, va supune controlului de legalitate deciziile autorităţilor deliberative ale administraţiei publice locale privind stabilirea cotelor taxelor locale, în scopul asigurării respectării prevederilor alin.(8) şi (9).			locale sunt expuse blocajelor determinate de aprecieri subiective ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, iar mediul de afaceri își menține temerea privind majorări disproporționate. Solicităm completarea proiectului cu reechilibrarea acestui articol. a) Principiile de la alin. (8) sunt formulate declarativ. Noțiuni precum „acțiuni în exces” pot fi interpretate arbitrar. Propunem obiectivarea lor: termen-limită clar de aprobare a cotelor înainte de anul fiscal, interdicția majorării pe parcursul anului bugetar și criterii economice verificabile pentru proporționalitate. b) Declanșarea analizei impactului la alin. (9) este ambiguă. Formularea „în caz de divergențe” nu precizează cine constată divergența, nici dacă solicitarea suspendă adoptarea deciziei — ceea ce o poate transforma într-o pârghie de blocare a bugetului local. Propunem un prag obiectiv de declanșare și o procedură simplificată. Semnalăm totodată că norma în vigoare trimite la Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, înlocuită prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024. c) Rolul Cancelariei de Stat la alin. (10) este supradimensionat. Controlul asupra unor concepte de apreciere economică transformă controlul de legalitate într-un control de oportunitate, contrar art. 109 din Constituție și art. 8 din Carta Europeană a Autonomiei Locale. *Redacție propusă pentru art. 297 alin. (8), (9) și (10) din Codul fiscal:* *„(8) La stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale prevăzute la art. 289 alin. (2), autoritățile administrației*	

			publice locale garantează respectarea următoarelor principii: *a) previzibilitatea — cotele taxelor locale se aprobă cu cel puțin 30 de zile înainte de începutul anului fiscal și nu pot fi majorate pe parcursul acestuia;* *b) transparența decizională — consultarea publică a proiectelor de decizie se asigură cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de aprobare;* *c) proporționalitatea — cotele se stabilesc în funcție de criterii economice locale verificabile, precum suprafața, zonarea și tipul de activitate, evitându-se o sarcină fiscală disproporționată.* *(9) Analiza impactului de reglementare, efectuată potrivit Metodologiei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024, este obligatorie numai în cazul introducerii unor taxe locale noi ori al majorării cotelor existente peste rata anuală a inflației plus 30 de puncte procentuale. Analiza se elaborează după o procedură simplificată, aprobată de consiliul local, în termen de cel mult 20 de zile. Solicitarea analizei nu suspendă adoptarea deciziei bugetare anuale.* *(10) Cancelaria de Stat, prin intermediul oficiilor sale teritoriale, exercită controlul de legalitate exclusiv sub aspectul respectării procedurilor de transparență, consultare și adoptare prevăzute la alin. (8) și (9), fără a se pronunța asupra oportunității sau a cuantumului cotelor stabilite. Înainte de sesizarea instanței de judecată, oficiul teritorial emite o notificare motivată, acordând autorității locale un termen de 15 zile pentru clarificări sau remediere.*”	

Anexă. Taxele locale, termenele lor de plată şi de prezentare a dărilor de seamă fiscale	Anexa la titlul VII, litera g): la coloana 2, cuvintele „Venitul din vânzări ale serviciilor de cazare prestate de structurile cu funcții de cazare” se substituie cu cuvintele „Numărul de nopți solicitate pentru cazare în structurile cu funcții de cazare”; la coloana 3, textul „%” se substituie cu textul „Lei pentru fiecare noapte”.	**Asociația Patronală a Industriei Turismului**	**Taxa pentru cazare - definirea clară a bazei impozabile și a unității de taxare** Art. II pct. 76 se expune în următoarea redacție: „Anexa la titlul VII, litera g): la coloana 2, cuvintele «Venitul din vânzări ale serviciilor de cazare prestate de structurile cu funcții de cazare» se substituie cu cuvintele «Numărul de unități de taxare aferente serviciilor de cazare efectiv prestate de structurile cu funcții de cazare»; la coloana 3, textul «%» se substituie cu textul «Lei pentru fiecare unitate de taxare»; Nota la Anexa la titlul VII se completează cu următorul enunț: «În sensul lit. g), o unitate de taxare reprezintă ocuparea unui spațiu de cazare pentru o noapte, indiferent de numărul persoanelor cazate. Rezervările anulate și cazurile de neprezentare pentru care serviciul de cazare nu a fost efectiv prestat nu se includ în baza impozabilă.»” **ARGUMENTARE** • Art. 291 alin. (1) lit. g) din Codul fiscal stabilește că obiect al impunerii îl constituie serviciile de cazare prestate. Formula „nopți solicitate” din proiect se raportează însă la o solicitare sau rezervare, care poate fi anulată, modificată ori poate deveni caz de neprezentare, fără prestarea serviciului. • Proiectul nu definește ce reprezintă „o noapte” în scop fiscal. Terminologia statistică oficială distinge între camere/spații de cazare, locuri-pat, locuri-zile și înnoptări; prin urmare, lăsarea unității fiscale nedefinite poate conduce la rezultate diferite pentru aceeași prestație.	**<u>Se acceptă.</u>**

			• Definirea unității ca spațiu de cazare ocupat pentru o noapte păstrează taxa legată de serviciul prestat de structură, asigură o bază obiectivă și verificabilă și exclude transformarea implicită a taxei pentru cazare într-o taxă distinctă per turist. • Excluderea expresă a rezervărilor anulate și a cazurilor de neprezentare fără prestarea serviciului previne apariția unei obligații fiscale pentru un serviciu neprestat și reduce riscul de litigii și corectări ulterioare.	
Anexă. Taxele locale, termenele lor de plată și de prezentare a dărilor de seamă fiscale	Anexa la titlul VII, litera g): 76.1. la coloana 2, cuvintele „Venitul din vânzări ale serviciilor de cazare prestate de structurile cu funcții de cazare” se substituie cu cuvintele „Numărul de nopți solicitate pentru cazare în structurile cu funcții de cazare”; 76.2. la coloana 3, textul „%” se substituie cu textul „Lei pentru fiecare noapte”.	**MDED**	La pct. 76: - la subpct. 76.1, cuvintele *„Numărul de nopți solicitate pentru cazare în structurile cu funcții de cazare”* se substituie cu cuvintele *„Numărul de nopți de cazare în structurile de primire turistică cu funcții de cazare”*; - la subpct. 76.2, textul *„Lei pentru fiecare noapte”* se substituie cu textul *„Lei pentru fiecare noapte de cazare”*. Formularea *„nopți solicitate pentru cazare”* nu determină cu suficientă precizie faptul generator și baza de calcul a taxei și poate genera interpretări diferite cu privire la includerea rezervărilor care nu se finalizează prin cazare. Totodată, se atrage atenția că, în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, autorul a acceptat parțial revizuirea mecanismului taxei pentru cazare, indicând expres stabilirea bazei de calcul în funcție de *„numărul de nopți de cazare”*, iar a cotei – în lei pentru fiecare noapte de cazare. În aceste condiții, textul proiectului urmează a fi corelat cu soluția acceptată în procesul de avizare. Precizarea este necesară și din perspectiva principiului certitudinii impunerii prevăzut la art. 6 alin. (8) lit. b) din Codul fiscal. În cazul în care	**Se acceptă parțial,** prin ajustarea redacției conform proiectului.

			intenția autorului este ca unitatea de taxare să fie determinată în raport cu numărul persoanelor cazate, și nu exclusiv cu numărul nopților de cazare, această soluție urmează a fi prevăzută expres, astfel încât modalitatea de calcul al obligației fiscale să rezulte neechivoc din norma legală.	
		Primăria mun.Chișinău	Referitor la pct. 76, care prevede revizuirea mecanismului de aplicare a taxei pentru cazare, Primăria Municipiului Chișinău susține modificarea bazei impozabile a obiectului impunerii propusă în proiect. Totodată, în vederea extinderii competențelor autorităților administrației publice locale în stabilirea taxelor locale, propunem acordarea dreptului de a stabili cotele taxei pentru cazare în funcție de categoria de confort (2–5 stele), tipul și amplasarea structurii de primire turistică. În acest scop, se propune completarea art. 297 alin. (6), după lit. c) cu lit. e), cu următorul cuprins: „e) în cazul taxei pentru cazare – în funcție de tipul, amplasarea și categoria de confort a structurii cu funcții de cazare.” Modificarea propusă va permite autorităților administrației publice locale să aplice o politică fiscală mai flexibilă, adaptată particularităților și condițiilor existente la nivel local.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Deși extinderea competențelor autorităților administrației publice locale poate permite adaptarea taxei pentru cazare la particularitățile locale, nu considerăm oportună instituirea unui criteriu suplimentar bazat pe categoria de confort, tipul și amplasarea structurii de primire turistică. Proiectul revizuiește deja mecanismul de aplicare a taxei pentru cazare prin modificarea bazei impozabile, ceea ce reprezintă o schimbare substanțială a regimului fiscal. Introducerea concomitentă a unor criterii suplimentare de diferențiere a cotei ar putea conduce la creșterea complexității mecanismului și la apariția unor regimuri fiscale diferite pentru operatori care desfășoară activități similare. Diferențierea cotei în funcție de categoria de confort, tipul și amplasarea structurii poate crea dificultăți privind stabilirea și verificarea criteriilor de încadrare, în special în cazul modificării categoriei de confort, schimbării destinației sau existenței unor structuri de cazare cu caracteristici mixte. Totodată, acordarea unei libertăți largi autorităților locale de a combina trei criterii pentru stabilirea cotei poate conduce la diferențe semnificative ale sarcinii fiscale între localități, inclusiv

				pentru structuri de cazare comparabile. O asemenea abordare poate afecta predictibilitatea fiscală și poate influența deciziile de investiții în sectorul turistic.
		Primăria mun.Chișinău	1. Instituirea unei taxei locale noi - taxa pentru post-terminalele poștale. În prezent, se constată un proces de diversificare a expedierii libere și tranzitului trimiterilor poștale, inclusiv prin folosirea sistemelor integrate automatizate de auto-deservire pentru recepționarea și distribuirea trimiterilor poștale (post-terminale poștale). La momentul actual, Codul Fiscal (Titlul VII) nu reglementează și nu prevede dreptul autorității deliberative a APL de a aplica taxe locale pentru activitatea post-terminalelor poștale, în funcție de posibilitățile și necesitățile unității administrativ-teritoriale. Serviciile respective sunt prestate de furnizorii de servicii poștale pe tot teritoriul Republicii Moldova, utilizând infrastructura publică a APL, inclusiv prin amplasarea de post-terminale poștale pe terenurile publice. Urmare a examinării informațiilor disponibile în resursele informaționale, inclusiv pe paginile web ale furnizorilor de servicii poștale (Nova Poshta, Poșta Moldovei), constatăm amplasarea a peste 250 de post-terminale poștale pe teritoriul țării, dintre care circa 200 sunt amplasate pe teritoriul municipiului Chișinău, dintre care 80 unități - pe străzile orașului Chișinău (pe teren municipal), fără achitarea taxelor locale în bugetul local. Pornind de la cele expuse, precum și având în vedere atribuțiile autorității	**<u>Nu se acceptă.</u>** Faptul că anumite post-terminale sunt amplasate pe terenuri aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale nu constituie, în sine, un argument suficient pentru instituirea unei taxe locale fiscale. Utilizarea terenurilor proprietate publică sau privată a UAT este deja reglementată prin instrumente juridice specifice, inclusiv contracte de locațiune, drepturi de folosință, autorizații sau alte forme de ocupare a domeniului public, după caz, pentru care pot fi stabilite plăți corespunzătoare. Instituirea concomitentă a unei taxe locale pentru fiecare post-terminal, indiferent de regimul juridic al terenului pe care acesta este amplasat, poate conduce la suprapunerea obligațiilor de plată pentru aceeași utilizare economică a infrastructurii locale. Totodată, serviciile poștale constituie servicii de interes general, iar post-terminalele reprezintă o modalitate de modernizare și eficientizare a infrastructurii de distribuire a trimiterilor. O taxă anuală suplimentară aplicată pentru fiecare unitate poate determina creșterea costurilor operatorilor poștali, care, în final, poate fi transferată către consumatori prin tarife mai mari pentru serviciile poștale. Problema este cu atât mai relevantă în cazul localităților din afara municipiului Chișinău, unde volumele de trimiteri sunt mai mici, iar rentabilitatea fiecărui post-terminal

			administrației publice locale în domeniul administrării taxelor locale, considerăm oportună operarea următoarelor modificări la Codul Fiscal nr. 1163/1997: 1.1. După pct. 73.2 din proiectul de Lege, se completează cu un punct nou ce vizează modificarea art. 288, art. 289, art. 290 și art. 291, după cum urmează: Art. 288 „Noțiuni” se completează cu un alineat nou, care va avea următorul cuprins: „18) Post-terminal poștal – unitate, sistem integrat automatizat de auto-deservire pentru recepționarea și distribuirea trimiterilor poștale”. „Art. 289 alin. (2), după prevederea expusă la lit. q), se completează cu o prevedere nouă cu următorul cuprins: „r) taxa pentru post-terminalele poștale”. La articolul 290, după lit. q), se completează cu o prevedere nouă, care va avea următorul cuprins: „r) taxa pentru post-terminalele poștale – persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care prestează servicii poștale de colectare, recepționare, predare a trimiterilor poștale prin intermediul post-terminalelor poștale”. „Art. 291 alin. 1) după lit. q), se completează cu o prevedere nouă, care va avea următorul cuprins: „r) la taxa pentru post-terminalele poștale – unitățile-furnizorii de servicii poștale, în conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, care prestează servicii poștale de colectare, recepționare, predare a trimiterilor poștale prin intermediul post-terminalelor poștale”.	poate fi redusă. O taxă uniformă per post-terminal poate descuraja extinderea rețelelor automatizate în localitățile mici și rurale, exact acolo unde accesul fizic la servicii poștale este mai limitat.

1.2. După pct. 75 din proiect, se completează cu un nou punct în următoarea redacție:
„Art. 297 alin. (6) se completează cu o prevedere nouă cu următorul cuprins:
„e) în cazul taxei pentru post-terminalele poștale – în funcție de suprafața post-terminalului poștal, locul amplasării.”.
1.3. După pct. 76.2 din proiect, se completează cu un nou punct în următoarea redacție:
„Anexa la Titlul VII (tabelul), se completează cu o prevedere nouă în următoarea redacție:

Denumirea taxei	***Baza impozabilă a obiectului impunerii***	***Unitatea de măsură a cotei***	***Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite***
1	***2***	***3***	***4***
Taxa pentru post-terminalele poștale	*Post-terminalele poștale, prin intermediul cărora se prestează servicii poștale de colectare,*	*Lei anual pentru fiecare post-terminal*	*Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar*

			recepționare, predarea trimiterilor poștale Având în vedere propunerile sus-enunțate, se propune completarea proiectului de lege cu o prevedere nouă în vederea corelării art. 6 alin. (6) din Cod (Sistemul impozitelor și taxelor locale), cu propunerile sus-enunțate.	
		Primăria mun.Chișinău	1. Revizuirea drepturilor APL la punerea în aplicare taxelor pentru parcare și parcaj. În prezent, Titlul VII al Codului Fiscal nu reglementează dreptul autorității deliberative a APL de a stabili taxepentru parcare și pentru parcaj în funcție de locul amplasării obiectului impunerii. În consecință, APL nu are posibilitatea de aplicare a unor cote diferențiate și progresive, în funcție de zona de parcare sau parcaj. Având în vedere că în municipiul Chișinău se află în proces de implementare un nou sistem de organizare și funcționare a parcărilor și parcajelor, precum și în scopul extinderii competențelor autorităților administrației publice locale în stabilirea taxelor locale, se propune completarea art. 297 alin. (6) din Codul fiscal cu două litere noi, având următorul cuprins: „în cazul taxei pentru parcare – în funcție de locul amplasării parcării”; „în cazul taxei pentru parcaj – în funcție de tipul și locul de amplasare a parcajului”. În concluzie, Primăria Municipiului Chișinău consideră că prevederile pct. 2.3 și 6 din proiectul de lege vor afecta veniturile bugetului municipal, autonomia financiară locală și	**<u>Nu se acceptă.</u>** Extinderea competențelor autorităților administrației publice locale pentru stabilirea unor cote diferențiate ale taxelor pentru parcare și parcaj în funcție de locul amplasării necesită o abordare prudentă și nu poate fi justificată exclusiv prin particularitățile municipiului Chișinău. Într-adevăr, autoritățile administrației publice locale trebuie să dispună de instrumente suficiente pentru gestionarea parcărilor și parcajelor, însă diferențierea cotelor în funcție de zonă poate conduce la regimuri fiscale foarte diferite între localități și chiar între zone ale aceleiași localități, ceea ce afectează predictibilitatea pentru contribuabili și operatorii economici. Totodată, taxele pentru parcare și parcaj au deja un caracter local și sunt destinate finanțării serviciilor și infrastructurii locale. Acordarea unei libertăți largi de diferențiere a cotelor poate transforma taxa într-un instrument predominant de reglementare a traficului, fără ca limitele acestei competențe să fie suficient de clar stabilite în Codul fiscal. În cazul parcărilor, diferențierea în funcție de amplasare poate fi justificată din perspectiva gestionării cererii și a

			capacitatea autorităților administrației publice locale din municipiul Chișinău de a asigura servicii publice esențiale și de a continua investițiile în infrastructură, educație, transport public, drumuri, iluminat, spații publice și dezvoltarea suburbiilor, în beneficiul celor aproximativ un milion de persoane care locuiesc, muncesc, studiază sau beneficiază de servicii publice în municipiu. În acest context, se propune instituirea, în cadrul politicii bugetare pentru anul 2027, a unui mecanism de compensare integrală a pierderilor de venituri suportate de autoritățile administrației publice locale. Compensarea ar putea fi realizată prin majorarea transferurilor cu destinație generală, majorarea cotei defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVPF), restituirea unei cote din taxa pe valoarea adăugată (TVA) colectată pe teritoriul administrativ al fiecărei unități administrativ-teritoriale sau prin aplicarea unui alt mecanism echivalent.	congestionării traficului, însă aceasta trebuie realizată în limite clare, previzibile și proporționale. În lipsa unor plafoane sau criterii stabilite la nivel național, există riscul unor cote excesive în zonele cu cerere ridicată, cu impact direct asupra populației și agenților economici. De asemenea, faptul că municipiul Chișinău implementează un nou sistem de organizare a parcărilor nu reprezintă, în sine, un argument suficient pentru modificarea cadrului fiscal aplicabil întregii țări. Reglementarea fiscală trebuie să răspundă necesităților tuturor unităților administrativ-teritoriale, inclusiv localităților în care capacitatea administrativă, infrastructura de parcare și nivelul cererii sunt semnificativ diferite. În ceea ce privește solicitarea privind compensarea integrală a eventualelor pierderi de venituri ale APL, considerăm că aceasta nu poate fi instituită automat în lipsa unei evaluări a impactului bugetar efectiv. Orice mecanism de compensare trebuie să se bazeze pe pierderi reale și verificabile, nu pe estimări generale, și trebuie analizat în contextul întregului sistem de relații interbugetare.
Articolul 336. Noţiuni generale În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni generale: 14) Vinietă – taxă pentru folosirea drumurilor din Republica Moldova de autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova și de remorcile atașate la acestea, a cărei plată se atestă printr-o confirmare valabilă pentru o anumită perioadă.		**MAI**	Ministerul Afacerilor Interne exprimă dezacordul cu argumentarea autorului proiectului, care se conține în sinteza obiecțiilor și propunerilor, la propunerea **privind la înlăturarea confuziilor la achitarea vinietei în privința remorcilor înmatriculate în Republica Moldova în cazul când sunt atașate la mijloace de transport înmatriculate în alte state**, precum că, redacția actuală a normei (art.336	**<u>Nu se acceptă.</u>** Instituirea vinietei pentru remorcile înmatriculate în Republica Moldova doar în funcție de autovehiculul la care acestea sunt atașate, întrucât obligația fiscală aferentă remorcii este deja stabilită prin taxa pentru folosirea drumurilor, în funcție de categoria acesteia. În vederea evitării dublei impuneri și asigurării previzibilității regimului fiscal, se consideră oportună

			pct.14) din Codul fiscal nr.1163/1997) este una clară. Indicăm că, la numărul critic 3 din anexa nr.1 la Titlul IX (Taxele Rutiere) din Codul fiscal este stabilită taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehicule înmatriculate în Republica Moldova în privința remorcilor. Astfel, pentru remorcile înmatriculate în Republica Moldova urmează a fi achitată taxa care se conține în anexa enunțată, indiferent de faptul la care autovehicul este atașată (înmatriculat în Republica Moldova sau în alt stat). Totodată, reieșind din conținutul normelor actuale, în cazul când remorcile înmatriculate în Republica Moldova sunt atașate la autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova urmează a fi achitată vinieta. Prin urmare se primește dubla impunere de achitare a taxei pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova pentru cazurile de atașare a remorcilor înmatriculate în Republica Moldova la autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova. Considerăm că, vinieta în privința remorcilor înmatriculate în străinătate ar urma să fie achitată indiferent de autovehiculul la care este atașată (înmatriculat/neînmatriculat în Republica Moldova). În concluzie, considerăm oportună operarea modificărilor corespunzătoare în conținutul actului normativ în vederea asigurării principiului previzibilității.	clarificarea expresă a normei privind vinieta, astfel încât aceasta să se aplice exclusiv vehiculelor/remorcilor înmatriculate în alte state, fără a genera o obligație suplimentară pentru remorcile deja supuse taxei pentru folosirea drumurilor în Republica Moldova. În același timp, pentru remorcile înmatriculate în străinătate, obligația de achitare a vinietei urmează să fie stabilită independent de statutul autovehiculului tractor, respectiv indiferent dacă acesta este înmatriculat în Republica Moldova sau într-un alt stat.
Articolul 340. Perioada fiscală şi termenele de achitare a taxei (3) Subiecţii impunerii achită taxa la data efectuării inspecţiei tehnice periodice anuale a vehiculului dacă,	La articolul 340 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Subiecții impunerii achită taxa anual, după cum urmează:	**ASP**	Se susține soluția prin care taxa rămâne anuală și pentru vehiculele supuse inspecției tehnice periodice o dată la doi ani. Pentru aplicare uniformă este însă necesar ca statutul	**<u>S-a luat act.</u>**

până la această dată, taxa nu a fost achitată.	a) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice anuale - la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată; b) în cazul vehiculelor supuse inspecției tehnice periodice o dată la doi ani: - pentru perioada fiscală în cadrul căreia se efectuează inspecția periodică – la data efectuării inspecției tehnice periodice, dacă până la această dată taxa nu a fost achitată; - pentru perioada fiscală în care nu se efectuează inspecția tehnică periodică – cel târziu până în ultima zi a acestei perioade.”.		achitării taxei să poată fi verificat electronic, fără obligarea proprietarului să prezinte documente pe suport de hârtie. Se propune corelarea mecanismului cu schimbul automat de date dintre autoritățile competente și sistemele informaționale utilizate în procesele de înmatriculare/evidență și inspecție tehnică, astfel încât anul în care nu se efectuează inspecția tehnică să nu genereze neclarități la efectuarea altor operațiuni asupra vehiculului.	
Articolul 374. Prezentarea altor informaţii aferente impozitului unic (1) În afară de darea de seamă menţionată la art.373, rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei vor prezenta următoarele informaţii aferente impozitului unic: b) informaţia cu privire la plăţile salariale efectuate de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei în folosul angajaţilor, inclusiv date cu privire la numărul de luni pe parcursul cărora plăţile salariale achitate au fost impozitate prin aplicarea impozitului unic. Informaţia în cauză se prezintă de către rezidenţii parcurilor, anual, fiecărui angajat căruia i-au fost achitate plăţi salariale impozitate prin aplicarea impozitului unic, pînă la 1 martie a anului următor celui în care au fost efectuate asemenea plăţi;		**ATIC**	**Propunere:** Articolul 374 (1) b) informaţia cu privire la plăţile salariale efectuate de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei în folosul angajaţilor, inclusiv date cu privire la numărul de luni pe parcursul cărora plăţile salariale achitate au fost impozitate prin aplicarea impozitului unic. Informaţia în cauză se prezintă de către rezidenţii parcurilor, anual, la cererea scrisă a angajatului căruia i-au fost achitate plăţi salariale impozitate prin aplicarea impozitului unic, pînă la 1 martie a anului următor celui în care au fost efectuate asemenea plăţi; **Argumentare:** Agenții economici raportează anual aceste informații prin dările de seamă IALS21 și ISAPTI17 (rezidenții parcurilor IT), respectiv nu este necesar de a transmite aceste informații fiecărui angajat sub semnătură sau cu scrisoare recomandată cu aviz recomandat pentru confirmarea recepționării. Mai	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de eliminare a obligației de informare directă a angajatului nu se susține, întrucât simpla disponibilitate a datelor în Cabinetul personal al contribuabilului nu garantează că fiecare persoană le poate accesa, cunoaște sau verifica efectiv. Informația privind salariile și numărul lunilor pentru care a fost aplicat impozitul unic are relevanță directă pentru drepturile și obligațiile fiscale ale angajatului. Prin urmare, transmiterea acesteia de către angajator reprezintă o garanție suplimentară de transparență, iar nu o obligație lipsită de necesitate. Faptul că informația este raportată prin dările de seamă fiscale nu exclude necesitatea informării beneficiarului. Raportarea către autoritatea fiscală și comunicarea informației către angajat au scopuri diferite: prima servește administrării fiscale, iar cea de-a doua permite persoanei să verifice corectitudinea datelor declarate în privința sa.

			mult ca atât, angajatul poate vizualiza aceste informații în https://mcabinet.gov.md/ (portalul cetățeanului). Totodată pentru angajații care au demisionat, sau persoanele fizice terțe care au primit plăti de la entități ar putea sa solicite aceasta informație și totodată să indice prin ce metoda să o primească, de exemplu posta fizica sau posta electronica indicând exact adresa actuala a acestuia. Sunt situații in care compania poate transmite informații privind salariul la adresa care deja fostul angajat nu mai locuiește, astfel nu se asigura confidențialitatea datelor și nici persoana într-un final nu a primit informația.	În ceea ce privește foștii angajați, problema comunicării la o adresă incorectă poate fi soluționată prin utilizarea datelor de contact actualizate indicate de solicitant sau prin mijloace electronice, fără eliminarea obligației de informare.
Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace băneşti, mărfuri şi servicii provenite din tranzacţiile economice externe				
	Art. IV. - Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace băneşti, mărfuri şi servicii provenite din tranzacţiile economice externe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.28-29 art.203), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1.La articolul 3 alineatul (7) cuvintele „forță majoră” se substituie cu cuvintele „apariție a unui impediment care justifică neexecutarea obligației”. 2.La articolul 5 alineatul (7) litera g) cuvintele „forță majoră” se substituie cu cuvintele „apariție a unui impediment care justifică neexecutarea obligației”.	**MAIA**	La art. IV, atragem atenția autorului proiectului că Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, se propune a fi abrogată prin proiectul de lege cu număr unic 683/MDED/2026. Prin urmare, se va revedea necesitatea intervenției în această Lege.	**S-a luat act.**
Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale				
Anexa nr.1 Categoriile de plătitori şi de asiguraţi, tarifele şi termenele de virare a contribuţiilor	Anexa nr.1 din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1-4 art.2) cu modificările ulterioare, la	**CNAS**	”1. La punctul 1.1 textul „29% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii autorităților/instituțiilor bugetare și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune, cu excepția	**Se acceptă parțial.**

de asigurări sociale de stat obligatorii Categoriile de plătitori şi de asiguraţi, tarifele contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, baza de calcul al acestora şi termenele de virare la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum şi tipurile prestaţiilor sociale asigurate se stabilesc după cum urmează:	punctul 1.1, textul „29%” se substituie cu textul „24%”.		instituțiilor de învățământ superior și a instituțiilor medico-sanitare; 24% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii sectorului privat, instituțiilor de învățământ superior și ai instituțiilor medico-sanitare” se substituie cu textul „24% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații”. 2. La punctul 1.2 textul „39% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii autorităților/ instituțiilor bugetare și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune, cu excepția angajatorilor sectorului privat;32% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii sectorului privat” se substituie cu textul „32% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații”.” *Argumentare:* Modificarea propusă are drept scop corelarea prevederilor Anexei nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale cu soluția legislativă propusă prin proiect, prin care se urmărește uniformizarea cotei contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii din sectorul bugetar și cei din sectorul privat și instituirea unui tratament unitar din perspectiva obligației de contribuție la sistemul public de asigurări sociale. Totodată, propunerea rezultă din modificările operate la art. 1 din Legea nr. 489/1999, în speță din noțiunea de „autorități/instituții publice la autogestiune”, unde a fost exclusă din cuprinsul legii. În consecință, menținerea acestei sintagme în Anexa nr. 1 nu mai este corelată cu	

			terminologia și prevederile actuale ale legii. Prin urmare, modificările asigură corelarea Anexei nr. 1 cu proiectul, prin care se urmărește aplicarea aceleiași cote pentru angajatorii din sectorul bugetar și sectorul privat, precum și eliminarea unor discrepanțe și categorii care nu mai corespund cadrului normativ actual.	
		AmCham	Contribuțiile sociale pentru salariații străini Referința exactă în proiect: Art. V din proiect – anexa nr. 1 pct. 1.1 la Legea nr. 489/1999; art. X din proiect – art. 20 din Legea nr. 81/2004. Pentru angajatorii din sectorul privat, proiectul stabilește cota contribuției sociale la 24%. Impactul relevant pentru întreprinderile cu investiții străine rezultă din noua redacție a art. 20 din Legea nr. 81/2004, prin trecerea de la posibilitatea de a contribui pentru salariații străini care optează pentru protecție socială în Republica Moldova la obligația de calculare și achitare pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini, cu prioritate acordurilor internaționale aplicabile. Pentru salariații străini care nu contribuiau anterior, costul suplimentar al angajatorului poate ajunge, în principiu, la 24% din baza contributivă relevantă. Măsura poate conduce la dublă asigurare în raport cu statele cu care Republica Moldova nu are un acord aplicabil și poate afecta detașările, mobilitatea managementului și atragerea specialiștilor. AmCham propune exceptarea salariaților străini care prezintă dovada asigurării obligatorii într-un alt stat;	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de exceptare a salariaților străini de la plata contribuțiilor sociale în baza unei dovezi de asigurare în alt stat nu se consideră oportună în forma propusă, întrucât ar putea crea diferențe de tratament între salariații care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova și ar complica administrarea contribuțiilor sociale. Obligația de contribuire urmărește asigurarea unui tratament uniform pentru persoanele care desfășoară activitate salarială în Republica Moldova, iar exceptările trebuie să fie fundamentate în primul rând prin acordurile internaționale în domeniul securității sociale aplicabile. Introducerea unor exceptări unilaterale pentru persoanele asigurate în alte state ar putea genera dificultăți privind verificarea valabilității și continuității asigurării externe. Totodată, riscul de dublă contribuire este deja abordat prin acordurile internaționale de securitate socială, care stabilesc statul competent și regulile aplicabile persoanelor detașate sau care desfășoară activitate în mai multe state.

			alternativ, menținerea caracterului opțional pentru detașări și misiuni temporare. AmCham solicită o perioadă tranzitorie de minimum 12 luni, reguli pentru certificatele de acoperire, clarificarea bazei de calcul și aplicarea prospectivă pentru contractele existente.	
		CNSM	La art. V al proiectului (modificarea anexei nr. 1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale), propunem la pct. 1.9, textul „6%" să fie substituit cu textul „24%". Această modificare va asigura același tratament fiscal în raport cu asigurarea socială a zilierilor prin eliminarea inechităților existente între diferiți contribuabili la bugetul asigurărilor sociale de stat și eschivarea de la încheierea contractelor individuale de muncă cu lucrătorii sezonieri din agricultură prin contractarea acestora în calitate de zilieri.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Majorarea cotei contribuției sociale pentru zilieri de la 6% la 24% poate genera efecte contrare scopului urmărit, în special în sectorul agricol, unde activitatea zilierilor are un caracter sezonier și veniturile sunt fluctuante. Aplicarea cotei de 24% ar majora semnificativ costul muncii pentru angajatori și poate determina reducerea utilizării forței de muncă oficiale sau orientarea către forme informale de ocupare. În cazul activităților sezoniere, o asemenea creștere poate fi disproporționată în raport cu durata efectivă a activității și cu veniturile realizate de zilieri. De asemenea, diferența dintre regimul zilierilor și cel al salariaților nu constituie, prin ea însăși, o inechitate fiscală, întrucât zilierii reprezintă o categorie cu un regim juridic și o formă de prestare a muncii distincte, reglementată tocmai pentru activitățile ocazionale și sezoniere.
		Contabil News	1.1 nu e prezentat impactul asupra plăților din fondul CNAS.	**<u>s-a luat act.</u>**
		Vladislav Buzian	CAS pentru angajatorii vizați de pct. 1.1 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 Art. V al proiectului substituie cota de 29% cu 24%. În prezent, cota de 29% este aplicabilă, între altele, autorităților/instituțiilor bugetare și autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, cu excepțiile	**<u>Nu se acceptă.</u>** Reducerea cotei contribuției de asigurări sociale de stat de la 29% la 24% va genera o diminuare directă a veniturilor Bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), corespunzătoare diferenței de 5 puncte procentuale aplicate bazei

			prevăzute de cadrul actual. Diferența este de 5 puncte procentuale. Propun ca impactul măsurii să fie prezentat separat prin raportarea bazei salariale efectiv vizate la această diferență, cu indicarea economiei pentru angajatorii afectați și a diminuării corespunzătoare a veniturilor BASS, pentru a fi vizibil efectul consolidat asupra finanțelor publice.	contributive. Deși măsura va reduce cheltuielile angajatorilor vizați, aceasta nu reprezintă o economie pentru sectorul public în ansamblu, întrucât pierderea de venituri a BASS va trebui compensată prin majorarea transferurilor de la bugetul de stat. Astfel, efectul financiar al măsurii trebuie analizat consolidat la nivelul bugetului public național: economia realizată de angajatorii vizați se reflectă concomitent în diminuarea veniturilor BASS, iar eventualul deficit rezultat va fi acoperit din bugetul de stat, transferând, în esență, sarcina financiară către bugetul public.
Anexa nr.2 LISTA funcţiilor personalului din aviaţia civilă ale cărui condiţii de muncă se încadrează în condiţii speciale 1. Personalul navigant: a) membrii echipajelor aeronavelor şi ale altor aparate de zbor; b) piloţii instructori; c) piloţii comandanţi de zbor: conducătorii (locţiitorii lor), inspectorii şi alţi specialişti în serviciul de zbor (activitatea de zbor) ai ministerelor, ai altor autorităţi administrative centrale, ai direcţiilor, asociaţiilor, întreprinderilor, instituţiilor, organizaţiilor şi subdiviziunilor lor, care posedă certificat de pilot în vigoare şi participă la zboruri în componenţa echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor; d) paraşutiştii de toate profilurile, salvatorii, precum şi pompierii din detaşamentele de desant de toate		**Autoritatea Aeronautică Civilă** **MIDR**	**Anexa nr. 2 va avea următorul cuprins:** *”LISTA categoriilor de personal din aviaţia civilă ale cărui condiţii de muncă se încadrează în condiţii speciale* *1. Personalul aeronautic navigant:* *a) membrii echipajelor de zbor (piloţi, ingineri navigaţi);* *b) membrii echipajelor de cabină (însoțitori de bord);* *c) personalul de inspecţie în zbor a operaţiunilor aeriene (inspectorii şi alţi specialişti în activitatea de zbor) din cadrul autorității cu funcții de certificare, supraveghere şi control în domeniul aviației civile,care participă la zboruri în componenţa echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor pentru menținerea valabilității certificatului de personal navigant.* *2. Personalul aeronautic nenavigant:* *a) controlorii de trafic aerian;* *b) personalul tehnic calificat care lucrează direct la proiectarea, certificarea, fabricaţia, inspecţia, întreţinerea, reparaţia şi operarea tehnicii aeronautice.”*	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de extindere și actualizare a categoriilor de personal încadrate în condiții speciale de muncă trebuie fundamentată nu doar prin raportare la specificul activității aeronautice, ci și printr-o evaluare obiectivă a condițiilor efective de muncă și a impactului financiar asupra sistemului public de asigurări sociale. Simpla existență a unor riscuri profesionale sau a unor cerințe speciale de calificare nu justifică automat încadrarea unei întregi categorii profesionale în condiții speciale și aplicarea cotei majorate de contribuții. Este necesară delimitarea clară a funcțiilor și a activităților care implică efectiv factorii de risc invocați, pentru a evita extinderea nejustificată a sferei persoanelor pentru care se aplică cota de 39%. Totodată, includerea personalului tehnic calificat care activează în proiectare, certificare, fabricație, inspecție, întreținere, reparație și operare necesită o analiză distinctă, întrucât aceste activități pot fi

profilurile, instructorii din serviciul de pompieri avia, conducătorii subunităţilor de paraşutişti (paraşutişti salvatori, paraşutişti căutători-salvatori), lucrătorii încadraţi şi neîncadraţi în schemă din grupurile de desant-paraşutare, care efectuează salturi cu paraşuta sau coborîri (urcări) cu instalaţii speciale de coborîre (urcare) din elicoptere aflate în regim de zbor la o înălţime de cel puţin 10 metri; e) însoţitorii de bord. 2. Personalul care efectuează dirijarea traficului aerian. 3. Personalul tehnic aeronautic: a) tehnicienii (mecanicii, motoriştii) de aviaţie de toate profilurile; b) maiştrii de toate profilurile; c) inginerii de toate profilurile; d) şefii de secţii, schimburi, sectoare, servicii, grupuri de deservire tehnică a aeronavelor şi a altor aparate de zbor.			**Argumentare** Modificarea propusă este necesară în vederea asigurării aplicării corecte și uniforme a prevederilor Anexei nr. 1, inclusiv a cotelor contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite pentru categoriile respective de personal, respectiv cota de 29% (24%) sau, după caz, de 39%, în funcție de încadrarea acestora **în condiții speciale de muncă.** Totodată, redacția propusă urmărește actualizarea și corelarea Listei cu terminologia și categoriile de personal stabilite de cadrul normativ în domeniul aviației civile. Propunerea se bazează, în special, pe prevederile art. 23 alin. (1) și art. 25 alin. (1) din Codul aerian nr. 301/2017, precum și pe actele normative subsecvente aplicabile, inclusiv: • Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 204/2020; • Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 134/2019; • Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 641/2019. Actele normative menționate stabilesc categoriile de personal aeronautic, cerințele de calificare și autorizare, precum și condițiile specifice de exercitare a atribuțiilor profesionale și sunt elaborate în concordanță cu	desfășurate în condiții diferite și nu presupun în mod automat expunerea la aceiași factori de risc ca activitatea de zbor.

			cerințele și standardele europene aplicabile în domeniul aviației civile. În acest context, considerăm necesară corelarea Anexei nr. 2 la Legea nr. 489/1999 cu cadrul normativ aeronautic în vigoare, prin: 1. actualizarea denumirilor și categoriilor de personal aeronautic civil care își desfășoară activitatea în condiții speciale de muncă, în conformitate cu terminologia și clasificările prevăzute de legislația aeronautică în vigoare; 2. excluderea categoriilor de personal care nu mai corespund structurii și organizării actuale a activității din aviația civilă, ca urmare a evoluțiilor și modificărilor intervenite în sectorul aeronautic al Republicii Moldova. Menționăm că aceste categorii de personal aeronautic civil profesionist sunt deja incluse în Lista prevăzută în Anexa nr. 2 la Legea nr. 489/1999 și se propune menținerea acestora, cu actualizarea denumirilor și formulărilor corespunzătoare cadrului normativ actual. Încadrarea acestor categorii de personal în condiții speciale de muncă este determinată de specificul activității aeronautice și de factorii de risc profesional caracteristici mediului aeronautic, inclusiv suprasolicitarea psihică și nervoasă, stresul profesional, expunerea la zgomot intens și de lungă durată, riscurile specifice activității de zbor, factorii nocivi, radiațiile, inclusiv radiațiile cosmice, expunerea la anumite substanțe chimice, accelerațiile și vibrațiile. Prin urmare, Autoritatea Aeronautică Civilă solicită modificarea Anexei nr. 2 la Legea nr. 489/1999 în redacția propusă, considerând că aceasta va contribui la clarificarea și aplicarea	

			uniformă a legislației privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii pentru personalul din aviația civilă încadrat în condiții speciale de muncă.	
Anexa nr.3 **Tipuri de drepturi şi de venituri aferent cărora nu se calculează contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii**		**EBA**	**Excluderea contribuțiilor transferate în fondurile de pensii facultative din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii –** Solicităm suplinirea Anexei nr.3 la Legea nr.489/1999 cu un punct nou, pct. 45), prin care să fie excluse expres din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii contribuțiile transferate în fondurile de pensii facultative, în limita prevăzută de art. 67 din Codul fiscal (astfel încît să fie asigurat un tratament fiscal uniform din perspectiva tuturor impozitelor și taxelor aplicabile). Menținerea tratamentului existent diminuează semnificativ atractivitatea instrumentului și nu creează suficiente stimulente pentru participarea angajatorilor și salariaților la sistemul pensiilor facultative. Propunerea este fundamentată de o serie de argumente precum: (i) situația sistemului public de asigurări sociale care se confruntă cu presiuni tot mai mari generate de tendințele demografice, natalitatea redusă și migrația populației economic active, (ii) scopul și finalitățile fondurilor de pensii facultative (asigurarea unei surse suplimentare de venit pentru viitorii pensionari; mobilizarea resurselor financiare interne și crearea unei surse suplimentare de investiții pentru dezvoltarea economiei naționale). O asemenea abordare este susținută și de practica statelor membre UE. Spre exemplu, în România, contribuțiile suportate de angajator pentru angajații	**<u>Nu se acceptă.</u>** Excluderea contribuțiilor achitate în fondurile de pensii facultative din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale ar conduce la diminuarea veniturilor BASS, fără ca mecanismul propus să garanteze că avantajul fiscal se va transforma efectiv în creșterea participării la pensiile facultative. Tratamentul fiscal aplicabil contribuțiilor la fondurile de pensii facultative trebuie analizat distinct pentru impozitul pe venit și contribuțiile sociale, întrucât acestea au scopuri diferite. Preluarea automată a facilității existente în art. 67 din Codul fiscal asupra CAS nu este suficient justificată. Totodată, invocarea practicii altor state, inclusiv a României, nu poate constitui, în sine, un argument pentru diminuarea bazei contributive în Republica Moldova, în condițiile în care trebuie evaluat impactul asupra sustenabilității BASS și asupra drepturilor sociale viitoare.

			proprii la fondurile de pensii facultative beneficiază, în limitele stabilite de legislație, de un tratament preferențial din perspectiva calculării contribuțiilor sociale.	
Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal				
Articolul 4. Dispoziţii finale şi tranzitorii		**AGCC**	La Art. VI din proiect, propunem completarea acestuia cu următorul text: „La articolul 4 din Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, după alineatul (3^1) se completează cu alineatul (3^2) cu următorul cuprins: *„(3^2) Valorile estimate ale bunurilor imobile, determinate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării, se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2027.”.* Propunerea este înaintată în vederea asigurării unui termen clar și uniform pentru aplicarea valorilor estimate ale bunurilor imobile rezultate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Introducerea unei prevederi distincte în Legea nr. 1056/2000 nu este necesară, întrucât termenul de aplicare a valorilor estimate ale bunurilor imobile rezultate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare este deja stabilit în cadrul normativ relevant și rezultă din coroborarea dispozițiilor tranzitorii ale proiectului. Stabilirea expresă a datei de 1 ianuarie 2027 printr-o normă suplimentară ar putea genera suprapuneri normative și riscul unor interpretări neuniforme în cazul modificării ulterioare a termenului de implementare.
Legea cu privire la filantropie şi sponsorizare nr.1420/2002				
Articolul 6^1. Activitatea filantropică (4) Beneficiari ai activităţii filantropice pot fi: a) organizaţiile necomerciale; b) instituţiile publice (medico-sanitare, de asistenţă socială, de învăţământ); c) autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întâi şi al doilea; d) întreprinderile sociale; e) întreprinderile sociale de inserţie; f) cultele religioase şi părţile componente ale acestora **Articolul 6^2.** Activitatea de sponsorizare	**1.** La articolul 6^1 alineatul (4), litera b) va avea următorul cuprins: „b) instituțiile publice;”; **2.** La articolul 6^2 alineatul (3), litera b) va avea următorul cuprins: „b) instituțiile publice;”.	**Consiliul Național ONG**	**Menținerea instituțiilor publice în categoria beneficiarilor eligibili ai activităților filantropice** **Constatări:** În versiunea actualizată a Proiectului se menține propunerea de modificare a Legii nr.1420/2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, inclusiv a art. 6 lit. b), în sensul în care toate instituțiile publice pot deveni beneficiari eligibili ai donațiilor filantropice. Această soluție nu reflectă recomandarea formulată de Consiliul Național al ONG-urilor în avizul anterior. Consiliul Național al ONG-urilor a propus fie excluderea instituțiilor publice din categoria beneficiarilor filantropiei, fie instituirea unei	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea instituțiilor publice în categoria beneficiarilor eligibili este justificată de faptul că acestea realizează activități de interes public, iar posibilitatea atragerii de donații și sponsorizări poate contribui la finanțarea unor proiecte care nu pot fi acoperite integral din resurse bugetare. Faptul că instituțiile publice sunt finanțate, total sau parțial, din buget nu exclude necesitatea unor surse suplimentare de finanțare. Totodată, excluderea instituțiilor publice ar limita posibilitatea persoanelor fizice și juridice de a direcționa resurse către domenii precum educația, sănătatea, cultura,

(3) Beneficiari ai sponsorizării pot fi: a) organizaţiile necomerciale; b) instituţiile publice (medico-sanitare, de asistenţă socială, de învăţământ); c) autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întâi şi al doilea; d) întreprinderile sociale; e) întreprinderile sociale de inserţie; f) cultele religioase şi părţile componente ale acestora.			abordări diferențiate între organizațiile necomerciale și instituțiile publice. Considerăm că această diferențiere rămâne necesară. Instituțiile publice sunt finanțate din bugetele publice și exercită funcții de interes public în baza unor competențe legale, în timp ce organizațiile necomerciale își asigură funcționarea preponderent din granturi, donații, sponsorizări și alte surse private. Plasarea celor două categorii de beneficiari pe același plan poate conduce la concurență directă pentru resurse filantropice limitate și poate diminua stimulentele pentru susținerea sectorului civic. În același timp, extinderea nediferențiată a eligibilității instituțiilor publice afectează coerența politicii fiscale. Facilitățile fiscale pot direcționa resurse private către entități deja finanțate din bugetul public, fără a crea un stimulent distinct pentru organizațiile necomerciale, care depind într-o măsură semnificativă de filantropie pentru autonomie și sustenabilitate. **Recomandări:** 1) Reexaminarea modificării propuse la art. 6 lit. b) din Legea nr. 1420/2002 și excluderea instituțiilor publice din categoria beneficiarilor eligibili ai donațiilor filantropice; 2) În cazul în care autorul Proiectului consideră necesară menținerea instituțiilor publice în categoria beneficiarilor, instituirea expresă a unui regim juridic și fiscal diferențiat între organizațiile necomerciale și instituțiile publice, care să ofere prioritate și stimulente superioare donațiilor în favoarea organizațiilor necomerciale; 3) Corelarea modificărilor aduse Legii nr. 1420/2002 cu regimul fiscal al	protecția socială sau alte activități de interes public, în funcție de propriile opțiuni. Eventuala concurență pentru resurse filantropice nu constituie un argument suficient pentru excluderea instituțiilor publice. În schimb, poate fi asigurată transparența și trasabilitatea donațiilor, inclusiv prin stabilirea unor reguli clare privind utilizarea acestora și evitarea finanțării unor cheltuieli care trebuie asigurate în mod obligatoriu din bugetul public.

			donațiilor și sponsorizărilor, astfel încât extinderea categoriilor de beneficiari să nu afecteze accesul organizațiilor societății civile la resurse private și să nu diminueze caracterul stimulativ al filantropiei.	
Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenţei de tarife la energia electrică şi la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localităţi din raioanele Dubăsari, Căuşeni şi Anenii Noi				
Art.1. – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Coşniţa, Doroţcaia, Molovata Nouă şi Pârâta din raionul Dubăsari, ai satelor Chircăieşti, Copanca, Fârlădeni, Grădiniţa, Hagimus, Leuntea, Plop-Ştiubei şi Valea Verde din raionul Căuşeni şi ai satelor Calfa, Delacău, Gura Bâcului, Hârbovăţ, Puhăceni, Roşcani, Speia, Şerpeni, Teliţa şi Varniţa din raionul Anenii Noi se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.	Art. VIII. - Articolul 1 din Legea nr.1435/2002 pentru compensarea diferenţei de tarife la energia electrică şi la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localităţi din raioanele Dubăsari, Căuşeni şi Anenii Noi (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.169 art.1282 din 12.12.2002), va avea următorul cuprins: „Art.I – Până la înlăturarea consecinţelor conflictului transnistrean, pentru locuitorii satelor (comunelor) Cocieri, Pîrîta, Coşniţa, Doroţcaia şi Molovata Nouă, situate în stânga Nistrului, și a localității Varnița din raionul Anenii Noi, se stabilesc compensaţii nominative în mărimea diferenţei dintre tarifele la energia electrică şi la gazele naturale aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică şi cele stabilite de administraţia de la Tiraspol.”.	**Primăria Comunei Calfa**	Argumentarea poziției geografice și istorice a comunei Calfa. Comuna Calfa este situată nemijlocit in zona de securitate adiacentă regiunii transnistrene, in imediata vecinătate a localităliloг care beneficiază deja de compensații. Spre deosebire de alte localităli incluse in textul legii, Calfa nu depinde din punct de vedere energetic de infrastructura aflată sub admirristrarea de la Tiraspol, insă apartenenta sa la zona de securitate rămâne incontestabilă, atât din punct de vedere geografic, cât și istoric in perioada conflictului armat de pe Nistru din anul 1992, locuitorii comunei Calfa, la fel ca și cei ai altor localitëli din zona de securitate, au avut de suferit in mod direct: localitatea a fost evacuati, iar populalia a fost supusă bombardamentelor. Consecintele acestor evenimente s-au reflectat nu doar asllpra genețatiei care le-a trйit, ci asupra intregii evolutii teritoriale a localității, afectând dezvoltarea sa economică și socială pe termen lung, cu impact resimțit până in prezent atât la nivel local, cât și la nivelul intregii țări. Aceste sacrifiэii istorice si expunerea continuă la riscuriIe specifice zonei de securitate justifică un tratament similar celor aplicate localităților deja incluse in Legea nr.1435/2002. Excluderea comunei Calfa din anexa legii, in lipsa unor criterii obiective care să diferențieze situația sa de a	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea unei localități în lista beneficiarilor compensațiilor trebuie să fie condiționată de îndeplinirea unor criterii obiective, verificabile și actuale, nu exclusiv de faptul că localitatea a fost inclusă în mecanism în trecut sau că se află în proximitatea Zonei de Securitate. Mecanismul instituit prin Legea nr. 1435/2002 a avut un caracter compensatoriu, iar menținerea acestuia pentru o perioadă nedeterminată, fără reevaluarea criteriilor și a necesității intervenției bugetare, nu poate fi justificată doar prin invocarea consecințelor istorice ale conflictului. Situația localităților și condițiile de acces la infrastructura energetică s-au modificat în timp, astfel încât eligibilitatea trebuie analizată în funcție de circumstanțele actuale. De asemenea, simpla apartenență la Zona de Securitate nu constituie, în sine, un criteriu suficient pentru acordarea unei compensații tarifare. Dacă acest criteriu ar fi aplicat uniform, ar trebui reevaluată eligibilitatea tuturor localităților din zonă, ceea ce ar putea extinde semnificativ cheltuielile suportate de bugetul de stat. În cazul comunei Calfa, faptul că localitatea nu depinde energetic de infrastructura aflată sub administrarea regiunii transnistrene reprezintă un element relevant pentru evaluarea

			localitalilor invecinate, creează o inechitate nejustificată fața de o comunitate care a plătit uп preț ridicat peпtru consecințele conflictului transnistriat 3. Impactul socio-econonric asupra localității Excluderea comutrei Calfa de la compeпsarea tarifelor la energie electrică și gaze naturale are consecințe directe asupra bugetului local și asupra stabilitatii financiare a locuitorilor, printre care: ● Invesiiții reduse: foarte puțini agenți economici acceptă să. investească in localitate, din cauza incertitudinii specifice zonei de securitate, ceea ce limitează baza de venituri fiscale a bugetului Iocal. ● lipsa Iocurilor de muncă: absența investiliilor generează un deficit cronic de locuri de muпică in localitate, fapt ce a determinat migrarea unei părți imporlante a populaliei active, ● Nave-a costisitoare spre Chișinău: cea mai mare parte a forței de muncă rămase activează in munioipiul Chisinău fiind nevoitë să suporte costuri de traпsport ridicate. ● sistarea rutei de traпsport mai ieftine: incetarea unei rute de transport (inclusiv pe calea feratй/trasetrl aпterior) a majorat suplimentar cheltuielile de deplasare ale navetiștilor. Propunerea concretă: Solicităm revizuiirea politicii bugetar-fiscale reflectată la art.VIII din proiectul de lege și compensarea listei localităților beneficiare din Legea nr.1435/2002 cu comuna Calfa, astfel încât locuitorii acesteia să beneficieze, alături de localitățile deja incluse, de compensații normative.	necesității menținerii compensației. Or, scopul mecanismului trebuie corelat cu existența efectivă a unor costuri sau dezavantaje energetice specifice, și nu exclusiv cu amplasarea geografică sau cu experiențele istorice ale localității. În ceea ce privește Hagimus, faptul că localitatea beneficiază în prezent de compensație nu creează un drept permanent la menținerea acesteia. Așteptările contribuabililor trebuie reconciliate cu necesitatea revizuirii periodice a politicilor publice și cu disponibilitatea resurselor bugetare. Menținerea unei facilități doar pentru că aceasta a fost acordată anterior ar împiedica adaptarea mecanismului la condițiile actuale. Prin urmare, considerăm oportună revizuirea listei beneficiarilor, cu aplicarea unor criterii uniforme privind situația energetică, gradul de expunere la riscurile specifice Zonei de Securitate și impactul social al eliminării compensațiilor. Pentru gospodăriile vulnerabile, protecția socială poate fi asigurată prin mecanisme țintite, fără menținerea automată a unei compensații tarifare pentru întreaga localitate.

			Totodată, propunem ca autoritatea inițiatoare se reevalueze, pe baza unor criterii obiective proximitatea față de linia de securitate, oportunitatea includerii și a altor localități din raioanele Anenii Noi și Căușeni aflate în situații similare. Concluzie: Considerăm că menținerea comunei Calfa în afara mecanismului de compensare a tarifelor la energia electrică și gaze naturale nu este justificată, având în vedere amplasarea nemijlocită în zona de securitate.	
		Primăria Hagimus	Primăria Hagimus solicită ca satul Hagimus să rămână in lista beneficiarilor Legii nr. 1435/2002 cel pugin până la înlăturarea efectivă a consecințelor conflictului transnistrean până la existenta unor criterii obiective, transparente verificabile care să justifice încetarea mecanismului de compensare. Considerăm că simpla restrângere administrativă a listei localităților nu constituie, prin ea însă§i, o justificare suficientă pentru retragerea unei măsuri de protectie socială instituită prin lege pentru comunită!i aflate în condi!ii speciale. 11. ARGUMENTE JURIDICE l . Scopul Legii nr. 1435/2002 este legat de consecingele conflictului transnistrean. Forma actuală stabilqte compensatiile „până la înlăturarea consecintelor conflictului transnistrean". 2. Hagimus este inclus expres în lista localităților beneficiare în legislatia în vigoare. Excluderea sa reprezintă o modificare substantială a regimului juridic existent 9i trebuie ftndamentată prin criterii obiective verificabile.	

			3. Proiectul păstrează referinta la consecincele conflictului transnistrean, dar elimină Hagimus din lista beneficiarilor. Solicităm explicareajuridică factuală a acestei diferentieri. 4. Solicităm respectarea principiilor egalității, proportionalității 9i securită!ii juridice, astfel încât comunitătile aflate în situatii comparabile să nu fie tratate diferit fără o justificare obiectivă rezonabilă. 5. Solicităm prezentarea unei analize de impact care să demonstreze efectele economice sociale ale eliminării compensatiilor pentru Hagimus. 6. Solicităm examinarea efectului asupra așteptărilor legitime ale populaliei, care a beneficiat de mecanismul legal o perioadă îndelungată. 111. ARGUMENTE SOCIALE Eliminarea compensatiilor va majora cheltuielile gospodăriilor din Hagimus pentru energia electrică gazele naturale. Impactul va fi deosebit de puternic asupra persoanelor în etate, familiilor cu venituri mici, familiilor cu copii, familiilor numeroase, persoanelor cu dizabilită!i gospodăriilor care utilizează gazele naturale pentru încălzire. Mecanismul actual este plafonat destinat mentinerii unor costuri energetice suportabile pentru populatia localităților vizate. IV. ARGUMENTE ECONOMICE Eliminarea compensatiilor va transfera asupra gospodăriilor diferença de tarif care este în prezent suportată prin mecanismul legal. Aceasta poate conduce la reducerea venitului disponibil, cre$erea riscului de sărăcie energetică, majorarea necesarului de	

			asistență socială presiune supfimentară asupra bugetului local. Economia realizată la bugetul de stat trebuie analizată împreună cu costurile sociale economice suplimentare care pot apărea la nivelul comunită!ii. V. NECESITATEA UNEI ABORDĂRI UNITARE PENTRU ZONA DE SECURITATE Solicităm ca situatia Hagimus să fie analizată împreună cu situatia celorlalte localități din Zona de Securitate. Dacă temeiul acordării compensatiilor îl constituie consecinlele conflictului transnistrean, criteriile trebuie să fie clare aplicate obiectiv. Nu considerăm justificată excluderea Hagimus fără prezentarea unor criterii transparente care să demonstreze că situacia localităÿii s-a schimbat ftndamental fată de perioada în care a fost inclusă în mecanism. Vl. SOLICITĂRI CONCRETE l . Excluderea din proiectul de lege a prevederii prin care satul Hagimus este eliminat din lista beneficiarilor Legii nr. 1435/2002. 2. Menţinerea satului Hagimus în lista beneficiarilor compensatiilor pentru energia electrică gazele naturale. 3. Menţinelta mecanismului de compensare până la înlăturarea efectivă a consecintelor conflictului transnistrean. 4. Prezentarea publică a criteriilor obiective în baza cărora Hagimus este propus spre excludere. 5. Elaborarea publicarea unei analize de impact social, economic bugetar. 6. Organizarea unei consultări oficiale cu Primăria Hagimus celelalte comunităli afectate.	

			7. Examinarea prezentului demers de către Guvern, Ministerul Finantelor comisiile parlamentare competente. 8. in cazul meținerii modificării, instituirea unei perioade de tranziție a unor măsuri compensatorii alternative pentru gospodăriile vulnerabile. VII. CONCLÙZIE Primăria satului Hagimus nu contestă necesitatea unei administrări eficiente a banilor publici nici dreptul autorităților de a revizui politicile bugetare. Contestăm însă excluderea satului Hagimus din mecanismul de compensare fără o justificare suficientă, fără criterii transparente, fără o evaluare publică a consecințelor sociale economice.	
Legea nr.289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale				
Articolul 4. Sursele de finanţare a prestaţiilor de asigurări sociale (1) Plata prestaţiilor de asigurări sociale prevăzute la art.5 alin.(1) lit. b), c), d), d1), d2), f), f1), g), h) şi i) se efectuează integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat. (21) Începînd cu anul 2013, plata indemnizaţiei pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obişnuite sau de accidente nelegate de muncă, cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(3) din prezentul articol, se efectuează în modul următor: a) primele cinci zile calendaristice de incapacitate temporară de muncă se plătesc din mijloacele angajatorului, ale liber-profesionistului ce practică activitate în sectorul justiţiei, ale antreprenorului independent, însă nu mai mult de 15 zile cumulative pe parcursul unui an calendaristic în cazul mai multor perioade de	Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestaţii de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.168-170 art.773) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4 la alineatul (21): 1.1. la litera a) cuvintele „se plătesc” se substituie cu cuvintele „se finanțează”. 1.2. litera b) cuvântul „plătite” se substituie cu cuvântul „finanțate”.	**Camera Notarială din Republica Moldova**	**Baza de calcul al indemnizaților de asigurări sociale pentru liber-profesioniști ce practică activitate în sectorul justiției (Art. XI, pct. 3 din proiect - art. 7 alin. (3¹) din Legea nr.289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații deasigurări sociale).** Formularea propusă în proiect privind modificarea art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, prin instituirea unei trimiteri la pct. 1.1. din anexa nr. 1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, nu corespunde obiectului de reglementare al art. 7 alin. (3¹) din Legea nr.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Modificarea art. 7 alin. (3^1) și alin. (3^2) din Legea nr. 289/2004 nu urmărește identificarea categoriei de persoane asigurate prin trimitere la poziția din Anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999, ci actualizarea formulei de determinare a venitului lunar asigurat în funcție de cota contribuției de asigurări sociale aplicabilă pentru perioada respectivă. Trimiterea la pct. 1.1 din Anexa nr. 1 are drept scop asigurarea unei referințe dinamice la tariful contribuției de asigurări sociale aferent angajatorilor din sectorul privat, utilizat în prezent ca reper pentru determinarea venitului lunar asigurat al liber-profesioniștilor din sectorul justiției

incapacitate temporară de muncă. În cazul şomerilor, indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat din prima zi; b) începînd cu a şasea zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă, iar în cazul mai multor perioade de incapacitate temporară de muncă – începînd cu prima zi după expirarea celor 15 zile cumulative plătite din mijloacele angajatorului, ale liber-profesionistului ce practică activitate în sectorul justiţiei, ale antreprenorului independent, indemnizaţia se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.				
Articolul 7. Baza de calcul al indemnizaţiilor de asigurări sociale (3^1) Venitul lunar asigurat pentru liber-profesioniști ce practică activitate în sectorul justiţiei se determină prin împărţirea a 1/12 a taxei fixe a contribuţiei de asigurări sociale de stat stabilită pentru anul corespunzător la cota tarifului contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă. Venitul lunar asigurat determinat se include în calcul în lunile pentru care au fost plătite taxele fixe ale contribuţiei de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite începând cu 1 ianuarie 2021.	**1.** Articolul 7: **1.1.** la alineatul (3^1) și alineatul (3^2) textul „pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă” se substituie cu textul „specificată în p. 1.1. din Anexa nr. 1 la Legea nr.489/1999, pentru perioada respectivă”.”;	**Ministerul Justiției**	La pct. 3 (art. 7 alin. (3^1)), semnalăm că formularea propusă în proiect privind modificarea art. 7 alin. (3^1) din *Legea nr. 289/2004 privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale*, prin instituirea unei trimiteri la pct. 1.1. din anexa nr. 1 la *Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale*, nu corespunde obiectului de reglementare al art. 7 alin. (3^1) din *Legea nr. 289/2004* şi generează incertitudine cu privire la categoria de subiecţi vizată. Menţionăm că pct. 1.6^1. din anexă este cel care vizează liber-profesioniştii care practică activitate în sectorul justiţiei.	
Legea nr.81/2004 cu privire la investiţiile în activitatea de întreprinzător				
Articolul 20. Asigurarea socială şi asistenţa socială (1) Asigurarea socială şi asistenţa socială se acordă lucrătorilor întreprinderii cu investiţii străine în	**Art. X.** – Articolul 20 din Legea nr.81/2004 cu privire la investiţiile în activitatea de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 64-66 art.344)	**MDED**	**Art. X** se propune a fi exclus. Propunerea este determinată de promovarea proiectului de lege cu privire la investiții, **număr unic 971/MDED/2025**, aprobat în ședința	**<u>Nu se acceptă.</u>** Modificarea art. 20 din Legea nr. 81/2004 urmărește instituirea unui tratament uniform în domeniul asigurărilor sociale pentru persoanele

conformitate cu legislaţia Republicii Moldova. Întreprinderea poate transfera contribuţii în fondul de asigurare socială doar pentru salariaţii străini care au manifestat dorinţa de a beneficia de asistenţă medicală şi socială în Republica Moldova. Această dispoziţie este aplicabilă şi în cazul depunerii contribuţiilor în fondul de pensii, conform legislaţiei Republicii Moldova. (2) Contribuţiile de asigurări sociale şi asistenţa socială a lucrătorilor din întreprinderile cu investiţii străine se fac în conformitate cu tarife unice, în moneda naţională a Republicii Moldova.	cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins: „**Articolul 20.** Asigurarea socială şi asistenţa socială (1) Întreprinderile cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova au obligația de a calcula și achita contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini, potrivit legislației privind sistemul public de asigurări sociale. (2) Dreptul la prestații de asigurări sociale se acordă salariaților, inclusiv cetățeni străini, ai întreprinderilor înregistrate în Republica Moldova, corelativ contribuțiilor de asigurări sociale de stat calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat. (3) În cazul în care Acordurile de securitate socială, la care Republica Moldova este parte cuprind alte reglementări decât cele din prezenta lege, se aplică normele stabilite prin aceste acorduri.”.		Guvernului din 12 august 2026, prin care se prevede abrogarea Legii nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Menținerea concomitentă a modificării unui act normativ aflat în proces de abrogare nu se consideră oportună.	care desfășoară activitate în baza unui raport de muncă pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de cetățenia acestora. Obligația de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale este aferentă raportului de muncă și venitului asigurat, și nu reprezintă o obligație condiționată de durata preconizată a activității salariatului sau de existența certă a unui drept viitor la pensie în Republica Moldova. Argumentul privind eventuala „dublă contribuție” nu poate constitui, în sine, temei pentru menținerea unui regim preferențial aplicabil exclusiv cetățenilor străini. Situațiile de dublă asigurare se soluționează, după caz, prin acordurile internaționale în domeniul securității sociale și prin stabilirea legislației aplicabile persoanei, iar absența unui acord bilateral nu justifică instituirea unei excepții generale de la obligația de contribuție. Totodată, contribuțiile de asigurări sociale nu reprezintă o plată directă și individuală pentru o prestație concretă, ci constituie surse pentru finanțarea sistemului public de asigurări sociale, în cadrul principiului solidarității sociale. Prin urmare, faptul că un salariat străin nu va întruni, în perioada activității sale în Republica Moldova, condițiile pentru acordarea unei anumite prestații nu înlătură obligația de contribuție aferentă raportului de muncă. Menținerea caracterului opțional al contribuției pentru cetățenii străini ar crea, totodată, o diferențiere nejustificată între salariații care prestează muncă în condiții similare, precum și riscul utilizării statutului de cetățean străin pentru diminuarea
		FIA	**2. Capitalul uman și beneficiile salariale** 2.1. Contribuțiile de asigurări sociale pentru personalul străin Constatăm cu îngrijorare că proiectul revizuit menține modificarea art. 20 din Legea nr. 81/2004, prin care întreprinderile cu investiții străine sunt obligate să calculeze și să achite contribuții de asigurări sociale pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini. Companiile cu investiții străine se bazează frecvent pe specialiști internaționali care asigură transferul de expertiză și know-how. Măsura ridică o problemă reală de dublă contribuție socială, în special pentru expații proveniți din state cu care Republica Moldova nu are acorduri bilaterale de securitate socială: acești lucrători activează pe o perioadă determinată, își păstrează continuitatea în sistemul de protecție socială din țara de reședință și nu vor beneficia de prestațiile pe termen lung ale sistemului local. Obligarea companiilor la plata acestor contribuții ar majora disproporționat costul forței de muncă internaționale, ar contraveni principiului contribuției în schimbul unor beneficii viitoare și ar reduce capacitatea Republicii Moldova de a atrage talente, într-o competiție regională acerbă pentru specialiști. Subliniem, suplimentar, că această modificare contravine principiului	

			previzibilității reglementării activității de întreprinzător, consacrat de Legea nr. 235/2006: timp de peste 10 ani, companiile membre s-au conformat explicațiilor scrise ale CNAS, potrivit cărora nu se calculau contribuții pentru salariații străini care nu au manifestat dorința de a beneficia de asistență socială în Republica Moldova. De asemenea, art. 47 din Constituție consacră dreptul — iar nu obligația — cetățenilor la asistență și protecție socială, iar acordurile bilaterale în domeniul securității sociale stabilesc doar legea aplicabilă, fără a impune, prin ele însele, calcularea contribuțiilor. Menținerea facilității ar asigura coerența cu aceste principii și cu practica administrativă urmată constant până în prezent. **Solicităm menținerea regimului actual, în care contribuția pentru salariații străini se datorează doar la solicitarea angajatului, însoțită de o analiză de impact privind riscul dublei contribuții pentru expații din state fără acorduri bilaterale de securitate socială.**	costurilor aferente muncii și a contribuțiilor sociale obligatorii. În ceea ce privește impactul asupra competitivității întreprinderilor cu investiții străine, contribuția socială reprezintă o componentă generală a costului forței de muncă și se aplică în mod uniform, fără a constitui o obligație fiscală specifică investitorilor străini. Instituirea unui regim distinct pentru angajatorii care utilizează forță de muncă străină ar perpetua o derogare de la principiul tratamentului egal în cadrul sistemului public de asigurări sociale. De asemenea, abrogarea Legii nr. 81/2004, în cazul aprobării proiectului de lege privind investițiile, nu înlătură necesitatea reglementării corespunzătoare a situației contribuțiilor sociale pentru cetățenii străini. Normele privind asigurarea socială trebuie să fie corelate cu legislația generală în domeniul muncii și al asigurărilor sociale și să se aplice indiferent de existența unui act normativ distinct privind investițiile. Prin urmare, instituirea obligativității de calculare și achitare a contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații cetățeni străini are drept scop uniformizarea regimului de asigurare socială, consolidarea bazei contributive a sistemului public și prevenirea tratamentului diferențiat în funcție de cetățenie.
		EBA	**Păstrarea facilității la contribuții de asigurări sociale pentru angajatori-companii cu investiții străine/salariații acestora** Solicităm menținerea regimului actual privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii aplicabil lucrătorilor străini din cadrul întreprinderilor cu investiții străine, prevăzut de art. 20 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Potrivit cadrului legal existent, companiile cu investiții străine achită contribuții de asigurări sociale pentru salariații cetățeni străini în	

			condițiile în care aceștia și-au exprimat opțiunea de a beneficia de sistemul de asigurări sociale din Republica Moldova. Considerăm că modificările propuse prin proiectul politicii fiscale nu trebuie să afecteze această garanție și mecanismul existent. Menținerea regimului actual este importantă, în primul rând, din perspectiva evitării unei creșteri disproporționate a costurilor aferente forței de muncă pentru companiile cu investiții străine. În majoritatea cazurilor, salariații străini sunt detașați sau angajați în Republica Moldova pentru perioade determinate, păstrându-și continuitatea în sistemele de protecție socială din țara de origine/reședință. În aceste condiții, obligarea angajatorilor la achitarea contribuțiilor de asigurări sociale în Republica Moldova, independent de opțiunea salariatului străin de a participa la sistemul național de asigurări sociale, ar putea genera o dublare a costurilor sociale aferente aceleiași persoane, fără o corelare corespunzătoare cu beneficiile sociale de care aceasta va putea beneficia efectiv. Eliminarea mecanismului existent va genera costuri semnificative pentru companiile. Majorarea costului total al forței de muncă se reflectă direct în costurile operaționale și de producție ale întreprinderilor și, implicit, în competitivitatea acestora. Impactul este cu atât mai important pentru companiile integrate în lanțuri internaționale de producție, inclusiv cele din industria automotive, în cadrul	

			cărora nivelul costurilor locale reprezintă unul dintre factorii luați în considerare la alocarea proiectelor și investițiilor viitoare. Mai mult, predictibilitatea regimului fiscal și social aplicabil investitorilor constituie un element important al climatului investițional. Modificarea unei garanții prevăzute expres de legislația privind investițiile, prin instituirea unor costuri suplimentare pentru companiile cu investiții străine, riscă să afecteze atractivitatea Republicii Moldova pentru investițiile existente și viitoare. Problema este cu atât mai relevantă în cazul specialiștilor străini de înaltă calificare detașați sau angajați în Republica Moldova pentru implementarea unor proiecte pe termen determinat. Având în vedere caracterul temporar al activității acestora, persoanele respective pot să nu acumuleze stagiul de cotizare necesar pentru accesarea prestațiilor sociale de lungă durată în Republica Moldova. În asemenea condiții, instituirea obligației de achitare a contribuțiilor sociale indiferent de opțiunea salariatului străin afectează corelația dintre principiul contributivității și dreptul efectiv la prestații și generează costuri suplimentare pentru companiile cu investiții străine. Pe cale de consecință, solicităm menținerea integrală a regimului actual prevăzut de art. 20 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, astfel încât obligația de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale pentru salariații cetățeni străini ai companiilor cu investiții străine să nu fie extinsă în lipsa opțiunii acestora de	

			a participa la sistemul de asigurări sociale din Republica Moldova.	
		Contabil News	Sistemul public de asigurări sociale din Republica Moldova se bazează pe principiul contributivității: plătești acum pentru a primi un beneficiu în viitor (pensie, indemnizații). În cazul specialiștilor străini de înaltă calificare, detașați sau angajați pe proiecte specifice pe termen scurt (de exemplu, sub 24 de luni), aceștia nu vor întruni niciodată stagiul minim de cotizare pentru a beneficia de pensie în Republica Moldova. Obligarea lor la plată încalcă spiritul echității fiscale, transformând o contribuție socială într-un impozit aplicat unei categorii care nu va consuma nici o resursă din fondurile sociale ale statului. Noua tentativă de modificare legislativă pentru anul 2027 elimină dreptul de alegere pe care angajatul străin nerezident îl avea în anul 2026. Statul încearcă să impună o obligativitate totală de plată, transformând o contribuție bazată pe liberul arbitru într-o taxă forțată. Problema este cu atât mai relevantă în cazul salariaților proveniți din state cu care Republica Moldova nu are încheiate acorduri bilaterale în domeniul securității sociale. În lipsa unor asemenea acorduri, perioadele de asigurare realizate în Republica Moldova nu beneficiază de mecanisme de coordonare și totalizare cu perioadele de asigurare realizate în statul de origine. În consecință, un salariat străin care desfășoară activitate în Republica Moldova pentru o perioadă determinată poate fi obligat să contribuie la sistemul public de asigurări sociale, fără garanția că perioada respectivă de contribuție va	

			putea fi ulterior valorificată împreună cu stagiul acumulat în statul său de origine. În cazul în care durata activității în Republica Moldova este insuficientă pentru dobândirea unor drepturi la prestații sociale de lungă durată, această situație ridică inclusiv problema unei corelații rezonabile între obligația de contribuție și posibilitatea efectivă de valorificare a drepturilor aferente acesteia. Solicitam revenirea la varianta valabila in 2026, in care obligatia de a calcula si achita contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru cetățenii străini, doar in baza cererii lor scrise de solicitare.	
		CCI	Proiectul propune expunerea într-o nouă redacție a art. 20 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, instituind obligația întreprinderilor cu investiții străine de a calcula și achita contribuții de asigurări sociale pentru toți salariații, inclusiv pentru cetățenii străini. Se propune excluderea și menținerea în vigoare a redacției actuale a art. 20 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Instituirea unei obligații generale de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale pentru cetățenii străini poate genera o povară financiară disproporționată în situațiile în care persoanele respective nu pot beneficia, potrivit cadrului juridic aplicabil situației lor, de prestații sociale corespunzătoare, inclusiv de pensie pentru limită de vârstă în Republica Moldova. Modificarea poate influența și competitivitatea întreprinderilor care utilizează forță de muncă străină, inclusiv în sectoarele în care există	

			deficit de forță de muncă pe piața internă. În acest context, se solicită, suplimentar, efectuarea înainte de adoptarea modificării a unei evaluări reale și proporționale a impactului economic și financiar asupra întreprinderilor care angajează cetățeni străini, precum și examinarea oportunității menținerii caracterului opțional al participării la sistemul public de asigurări sociale pentru persoanele care nu urmăresc dobândirea drepturilor de pensie în Republica Moldova.	
Legea nr.135/2007 privind societăţile cu răspundere limitată				
Articolul 31[1]**.** Capitalul de stimulare (1) Societatea are dreptul să formeze, prin decizie unanimă a asociaţilor, un capital de stimulare pentru a-i stimula şi interesa în activităţi eficiente, participări active, iniţiative de creaţie în favoarea societăţii pe beneficiarii (salariaţii angajaţi) care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii: a) au statut de rezident conform art.5 pct.5) lit.a) din Codul fiscal nr.1163/1997; b) sunt angajaţi în cadrul societăţii de cel puţin 12 luni depline la data acordării plăţilor; c) suma achitată fiecărui salariat nu depăşeşte 100% din cuantumul anual al salariului primit de către acesta în anul din care se formează capitalul de stimulare; d) cuantumul capitalului de stimulare nu depăşeşte 25% din profitul net. (2) Capitalul de stimulare se formează din contul profitului net al societăţii şi poate fi folosit la acordarea drepturilor la o plată la un moment stabilit sau la un moment în	Articolul 31[1] din Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.127-130 art.548), cu modificările ulterioare, se abrogă.	**Partidul Social Democrat European**	Eliminarea „capitalului de stimulare” pentru angajați (art. 311, Legea SRL) Problema: elimină unul dintre puținele instrumente prin care o firmă mică poate recompensa fiscal-eficient un angajat bun, fără să concureze salarial cu marile companii. Argument economic: Instrumentul permitea unei SRL să recompenseze angajați-cheie (cu vechime minimă de 12 luni) dintr-un fond format din profitul net, plafonat la 25% din profit și la un salariu anual per beneficiar, cu tratament fiscal asimilat dividendelor. Retenția capitalului uman calificat este, într-o economie mică expusă emigrației, o formă de investiție la fel de importantă ca investiția în echipamente. PROPUNEREA PSDE: menținerea instrumentului cu plafoane mai stricte anti-abuz, sau introducerea unui mecanism alternativ echivalent pentru IMM-uri.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea de menținere a mecanismului „capitalului de stimulare” nu poate fi acceptată în forma solicitată, întrucât existența unor criterii și plafoane legale nu exclude riscul utilizării acestui mecanism ca alternativă la remunerarea salarială și, implicit, ca instrument de optimizare a sarcinii fiscale și contributive. Capitalul de stimulare a fost introdus ca instrument distinct, însă plățile efectuate în baza acestuia sunt condiționate de existența profitului net și se acordă persoanelor care au raporturi de muncă cu societatea, ceea ce creează posibilitatea ca o parte din veniturile aferente muncii să fie remunerată într-o formă cu un tratament fiscal mai favorabil decât salariul. Totodată, argumentul potrivit căruia profitul net aparține asociaților și aceștia sunt liberi să decidă asupra distribuirii acestuia nu înlătură necesitatea delimitării clare dintre veniturile din capital și veniturile obținute în legătură cu prestarea muncii. În cazul în care plata este acordată angajatului în funcție de

viitor în asociere cu un eveniment desemnat în viitor. (3) Modul de creare şi utilizare a capitalului de stimulare, de desemnare a beneficiarilor, precum şi condiţiile de acordare a plăţilor de stimulare se stabilesc în regulamentul aprobat de societate. (4) Beneficiarii plăţilor de stimulare nu obţin drepturi şi obligaţii prevăzute pentru asociaţi, dar pot avea acces la situaţiile financiare ale societăţii şi la altă informaţie, în modul stabilit de organele societăţii. (5) Plăţile din capitalul de stimulare se asimilează dividendelor, dar se achită o dată pe an.				activitatea, performanța sau poziția acestuia în cadrul societății, există un risc ca mecanismul să fie utilizat pentru substituirea unei componente a remunerației salariale. În acest context, riscul nu constă neapărat în existența unor abuzuri în toate cazurile, ci în dificultatea administrativă de a delimita, în mod obiectiv, utilizarea legitimă a instrumentului de situațiile în care acesta este utilizat pentru diminuarea obligațiilor fiscale și sociale. Prin urmare, simpla invocare a existenței unor criterii formale nu este suficientă pentru a exclude riscul de arbitraj fiscal.
		MDED	**Art. XII** se propune a fi exclus, cu menținerea art. 31¹ din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată. Ca alternativă, în cazul identificării unor deficiențe în aplicarea mecanismului *„capitalului de stimulare”*, se propune revizuirea și modernizarea acestuia, în locul abrogării integrale. Eliminarea mecanismului pentru SRL-uri, concomitent cu facilitarea programelor stock option plan pentru societățile pe acțiuni prin art. I din proiect, creează un tratament diferit între formele juridice de organizare sub aspectul instrumentelor de stimulare pe termen lung a personalului.	De asemenea, argumentul privind necesitatea unor instrumente de retenție a personalului poate fi atins prin alte mecanisme de remunerare și stimulare, inclusiv prin instrumentele salariale existente sau prin mecanismele de tip Stock Option Plan propuse pentru societățile pe acțiuni, fără menținerea unui regim fiscal distinct pentru plățile către salariații SRL. Prin urmare, abrogarea art. 31¹ poate fi justificată prin necesitatea simplificării sistemului fiscal, asigurării neutralității între formele de remunerare și reducerii riscului de substituire a veniturilor salariale cu plăți cu tratament fiscal preferențial.
		EBA	Concretizări suplimentare legate de mecanismul capitalului de stimulare - Proiectul actualizat prevede abrogarea mecanismului capitalului de stimulare reglementat de art. 31¹ din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată. Considerăm necesară reexaminarea acestei propuneri, având în vedere scopul pentru care mecanismul respectiv a	

			fost instituit și rolul său în crearea unor instrumente flexibile de motivare și retenție a personalului performant. În subsidiar, în cazul în care va fi, totuși, considerată abrogarea mecanismului, solicităm introducerea unei norme tranzitorii care să prevadă expres că plățile din capitalul de stimulare constituit până la 31 decembrie 2026 inclusiv se efectuează și se impozitează conform regimului fiscal aplicabil la data constituirii acestuia, indiferent de data plății efective, inclusiv pentru plățile efectuate începând cu anul fiscal 2027. În lipsa unei asemenea prevederi se creează riscul reinterpretării unor drepturi legal constituite înainte de intrarea în vigoare a modificărilor legislative, contrar principiilor previzibilității și securității raporturilor juridice.	
		Contabil News	Odată cu introducerea art. 311 din Legea 135/2007 în anul 2023, și anume noțiunea de Capital de stimulare, în Nota de fundamentare se menționa că mediul de afaceri autohton avea nevoie de un instrument legal, flexibil și direct pentru a motiva personalul performant. Documentul a subliniat că modelul clasic de salarizare și acordare de premii ordinare nu oferea suficient spațiu pentru atragerea talentelor și sporirea inițiativelor creative în beneficiul companiilor. Astfel, capitalul de stimulare a fost fundamentat drept un instrument care permite asociaților, în baza regulamentului și deciziei unanime, să-și „împartă" o parte din succesul financiar. Profitul net reprezinta proprietatea fondatorului. Decizia de a retrage dividend sau a ceda o parte din profitul	

			net catre personae cheie din echipa, e decizia fondatorului/asociatilor. Procedura de acordare a capitalului de stimulare are niste criterii clar prescrise de lege. E nevoie de decizia asociatilor, regulament, conditii pe care trebuie sa le indeplineasca persoanele cheie. S-a mentionat ca prin capital de stimulare au fost camuflate salarii. Nu pot fi penalizate companiile de buna credinta pe seama încălcărilor celor de rea credinta.	
		AmCham	Capitalul de stimulare al SRL Referința exactă în proiect: Art. XII din proiect – abrogarea art. 31¹ din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată. AmCham solicită menținerea și perfecționarea mecanismului capitalului de stimulare, în locul abrogării integrale a art. 31¹. Capitalul de stimulare este prezentat nu doar ca mecanism fiscal, ci și ca instrument de management al resurselor umane prin care salariații-cheie pot fi recompensați în funcție de performanța și profitabilitatea întreprinderii. Pentru întreprinderile industriale, care concurează pentru personal calificat, ingineri, tehnologi, specialiști financiari și manageri, instrumentele flexibile de motivare pe termen lung sunt importante pentru retenția personalului. AmCham propune reconsiderarea abrogării art. 31¹ din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată și menținerea mecanismului capitalului de stimulare, cu perfecționarea acestuia și introducerea, după caz, a unor măsuri suplimentare anti-abuz. În forma	

			actuală, capitalul de stimulare reprezintă nu doar un mecanism cu implicații fiscale, ci și un instrument de management al resurselor umane, prin care o parte din profitul net poate fi utilizată pentru motivarea și fidelizarea salariaților. Pentru întreprinderile care concurează pentru personal calificat – inclusiv ingineri, tehnologi, specialiști financiari și manageri – posibilitatea utilizării unor instrumente flexibile de motivare pe termen lung are o relevanță practică importantă. Considerăm necesară examinarea modificării și din perspectiva neutralității formei juridice de organizare. Proiectul consolidează, pe de o parte, regimul Stock Option Plan, instrument care este natural și relativ ușor de implementat în societățile pe acțiuni, unde capitalul este divizat în acțiuni și există infrastructura juridică necesară transmiterii acestora. Pe de altă parte, se propune eliminarea integrală a capitalului de stimulare disponibil SRL-urilor. Pentru un SRL, implementarea unui mecanism similar Stock Option Plan este mult mai dificilă juridic și administrativ, putând presupune modificarea participațiilor, actelor societare și structurii asociaților. Stock Option Plan nu poate fi, prin urmare, considerat un substitut practic și echivalent pentru capitalul de stimulare. Eliminarea unui instrument pentru SRL concomitent cu extinderea instrumentului corespunzător disponibil societăților pe acțiuni riscă să creeze un dezechilibru nejustificat între formele juridice de organizare. Înțelegând preocuparea privind prevenirea utilizării mecanismului exclusiv în scopul optimizării fiscale, considerăm că acest obiectiv poate fi	

			atins prin măsuri proporționale, fără eliminarea instrumentului. Pot fi analizate, inclusiv, păstrarea plafonului raportat la profitul net; limitarea cuantumului anual pentru un beneficiar; condiționarea facilității de o perioadă minimă de activitate în societate; aprobarea expresă de către asociați; obligații suplimentare de raportare către SFS; interzicerea substituirii salariului contractual prin plăți din capitalul de stimulare; condiționarea de existența profitului net și de lipsa restanțelor fiscale; precum și reguli speciale pentru persoanele afiliate, administratori și asociații care sunt concomitent salariați. Dacă se menține intenția de abrogare a art. 31¹, propunem elaborarea unui instrument fiscal echivalent pentru SRL, care să ofere posibilități de stimulare pe termen lung comparabile cu cele disponibile societăților pe acțiuni prin Stock Option Plan. Principiul urmărit trebuie să fie neutralitatea fiscală și concurențială între formele juridice de organizare a întreprinderilor. Ca rezultat se propune menținerea capitalului de stimulare și completarea noțiunii dividend în art. 12 pct. 3 cu următorul text: ” În sensul prezentei noţiuni, se consideră dividend și plățile din capitalul de stimulare conform art. 311 legii 135/2005 privind societățile cu răspundere limitată ” Independent de decizia privind menținerea sau abrogarea art. 31¹, este necesară reglementarea expresă a situațiilor juridice și economice constituite anterior intrării în vigoare a noilor prevederi. Norma tranzitorie trebuie să clarifice tratamentul capitalului de stimulare constituit legal până la 31 decembrie 2026, al	

			drepturilor acordate salariaților până la această dată, al sumelor constituite din profitul perioadelor precedente, dar care urmează a fi achitate ulterior, precum și al capitalului constituit din rezultatele financiare ale anului 2026, a cărui aprobare și repartizare poate avea loc după închiderea exercițiului financiar. În particular, solicităm clarificarea expresă a tratamentului capitalului de stimulare constituit din profitul aferent anului 2026 în cazul în care decizia societății este adoptată după aprobarea situațiilor financiare anuale în anul 2027.	
Codul contravenţional nr.218/2008				
Articolul 197. Încălcarea normelor de efectuare a transportului rutier de persoane şi mărfuri (1) Efectuarea transportului rutier de persoane şi/sau mărfuri, contra cost, în lipsa la bordul vehiculului rutier a actelor permisive sau a documentelor de transport specifice tipului de transport rutier efectuat atunci când deţinerea lor la bord este obligatorie conform legii sau necompletarea lor se sancţionează cu amendă de la 30 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 90 la 150 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice. (2) Efectuarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate la alte ore de pornire din capetele de rută sau pe alt itinerar decât cel prevăzut în graficul de circulaţie, conform actului permisiv, cu excepţia efectuării curselor suplimentare în conformitate cu prevederile art.90 alin.(4) şi (5) din		**Asociația Patronală a Profesioniștilor din Transporturi „Transportatorul”**	Modificarea articolului 197 din Codul contravențional, precum și a celorlalte articole privind contravențiile în domeniul transportului rutier care conțin aceeași formulă, astfel încât amenda să se aplice conducătorului auto sau operatorului de transport, în funcție de vinovăția stabilită, iar nu cumulativ ambilor. Practica actuală de sancționare cumulativă a conducătorului auto şi a operatorului pentru una și aceeași faptă contravine caracterului personal al răspunderii contravenționale și interdicției dublei sancționări, consacrate la articolele 8 şi 9 alineatul (2) din Codul contravențional. Modelul european, prevăzut la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 561/2006, este cel al răspunderii pentru culpă proprie a întreprinderii, cu probă contrară admisibilă, iar nu cel al răspunderii automate. Intervenția solicitată este minimală: se substituie formula cumulativă din normele de sancționare cu una alternativă, fără introducerea unor articole sau alineate noi.	**<u>Nu face obiectul politicii fiscale.</u>**

Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, se sancţionează cu amendă de la 20 la 50 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice cu sau fără 3 puncte de penalizare, cu amendă de la 40 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice. (3) Împiedicarea sub orice formă a funcţionarului organului de specialitate al administraţiei publice în domeniul transportului rutier, aflat în exerciţiul funcţiunii, de a-şi exercita activitatea legitimă de control în trafic se sancţionează cu amendă de la 30 la 60 de unităţi convenţionale cu sau fără 2 puncte de penalizare aplicate persoanei fizice. ...			(analiză mai detaliată este prezentată în scrisoarea de aviz a Asociației)	
Codul vamal nr.95/2021				
Articolul 5. Noţiuni principale În sensul prezentului cod, următoarele noţiuni semnifică:	Articolul 5: 2.1. se completează cu punctul 2^1), cu următorul cuprins: „2^1) autovehicul de colecție de interes istoric – mijloc de transport auto de orice model sau tip, cu o vârstă mai mare de 30 de ani, ce se găsește în starea lui originală, pentru care a fost emis un raport de expertiză de către un expert acreditat de autoritatea publică centrală competentă în domeniul culturii, precum și o notificare de confirmare eliberată de Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile”.	**ASP**	Proiectul definește autovehiculul de colecție de interes istoric ca având «o vârstă mai mare de 30 de ani», în timp ce Anexa nr. 2 la Titlul IV al Codului fiscal stabilește cota pentru poziția 9705 începând «de la 30 de ani până la 39 de ani inclusiv». Rezultă o neconcordanță pentru vehiculul care a împlinit exact 30 de ani. Se propune substituirea sintagmei «cu o vârstă mai mare de 30 de ani» cu «cu o vechime de cel puțin 30 de ani». Totodată, pentru asigurarea identificării fără echivoc la vamă și la înmatriculare, raportul de expertiză și notificarea de confirmare ar trebui să conțină cel puțin elementele de identificare ale vehiculului (seria de identificare/VIN, marca, modelul, anul fabricației), iar posibilitatea verificării electronice a	**Nu se acceptă,** CF urmărește reglementare modului de impozitare.

			confirmării să fie prevăzută la nivel de procedură.	
	Se completează cu articolul 10^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 10¹.** Absolvirea de răspundere în baza explicațiilor Serviciului Vamal Persoanele scutite de drepturi de import sau de export și/sau de alte plăți reglementate de legislația vamală, precum şi cele care au calculat greşit cuantumul drepturilor de import sau de export şi/sau al altor plăți datorate, din cauza explicațiilor greşite, prezentate în scris de Serviciul Vamal, sunt absolvite de răspundere pentru diminuarea, calcularea incorectă sau neplata acestora.”.	**EBA**	Codul vamal/ASYCUDA - Considerăm necesară completarea cadrului legal privind absolvirea de răspundere a operatorilor economici în situațiile în care neconformarea este determinată de funcționarea sau validările efectuate de sistemele informaționale administrate de Serviciul Vamal. În situația în care declarantul a introdus corect și complet datele rezultate din documentele de însoțire, iar declarația vamală a fost ulterior validată, acceptată și autorizată prin intermediul sistemului informațional administrat de Serviciul Vamal, contribuabilul nu trebuie sancționat pentru erori tehnice sau sistemice care nu îi sunt imputabile. O asemenea abordare este necesară pentru respectarea principiilor securității juridice, bunei-credințe și previzibilității raporturilor dintre operatorii economici și autoritatea vamală. Astfel, solicităm completarea art. 10¹ din Codul vamal nr. 95/2021 cu prevederi exprese privind absolvirea operatorului economic de răspundere, inclusiv de amenzi și penalități, atunci când neconformarea a rezultat dintr-o eroare sau validare incorectă a sistemului informațional administrat de Serviciul Vamal, cu condiția ca datele introduse de declarant să fi corespuns documentelor justificative prezentate. Reiterăm faptul că Sistemul informațional (ASYCUDA World) este proprietatea și responsabilitatea exclusivă a statului (Serviciul Vamal). Din moment ce sistemul a validat, a calculat și a acordat liberul de vamă pentru o declarație (inclusiv validarea	**Se acceptă.**

			contingentelor tarifare în timp real), agentul economic nu poate purta răspunderea materială pentru erorile sistemice sau tehnice ale autorității. Propunem modificare Articolului 10¹ din Codul vamal nr. 95/2021 după cum urmează: Articolul 10¹. Absolvirea de răspundere în baza explicațiilor Serviciului Vamal „Persoanele scutite de drepturi de import sau de export și/sau de alte plăți reglementate de legislația vamală, precum și cele care au calculat greșit cuantumul drepturilor de import sau de export și/sau al altor plăți datorate din cauza explicațiilor greșite prezentate în scris de Serviciul Vamal, sunt absolvite de răspundere pentru diminuarea, calcularea incorectă sau neplata acestora. Sunt absolvite de răspundere și persoanele care au diminuat, au calculat incorect sau nu au achitat drepturile de import sau de export și/sau alte plăți datorate ca urmare a utilizării informațiilor gestionate de Serviciul vamal prin canalele sale de comunicare, cum ar fi informațiile privind disponibilitatea, cuantumul, gradul de utilizare sau epuizarea contingentelor tarifare, iar declarația vamală a fost acceptată (Sistemul Asycuda) și liberul de vamă a fost acordat de Serviciul Vamal.”	
		Contabil News	Sistemul informațional (ASYCUDA World) este proprietatea și responsabilitatea exclusivă a statului (Serviciul Vamal). Din moment ce sistemul a validat, a calculat și a acordat liberul de vamă pentru o declarație (inclusiv validarea contingentelor tarifare în timp real), agentul economic nu poate purta răspunderea materială pentru erorile sistemice sau tehnice ale autorității.	**<u>A se vedea argumentul de mai sus.</u>**

			Propunem modificare Articolului 10¹ din Codul vamal nr. 95/2021 după cum urmează: **Articolul 10¹.** Absolvirea de răspundere în baza explicațiilor Serviciului Vamal „Persoanele scutite de drepturi de import sau de export şi/sau de alte plăți reglementate de legislația vamală, precum şi cele care au calculat greşit cuantumul drepturilor de import sau de export şi/sau al altor plăți datorate din cauza explicațiilor greşite prezentate în scris de Serviciul Vamal, sunt absolvite de răspundere pentru diminuarea, calcularea incorectă sau neplata acestora. Sunt absolvite de răspundere şi persoanele care au diminuat, au calculat incorect sau nu au achitat drepturile de import sau de export şi/sau alte plăți datorate ca urmare a utilizarii informatiilor gestionate de Serviciul vamal prin canalele sale de comunicare, cum ar fi informațiile privind disponibilitatea, cuantumul, gradul de utilizare sau epuizarea contingentelor tarifare, iar declarația vamală a fost acceptată (Sistemul Asycuda) şi liberul de vamă a fost acordat de Serviciul Vamal.”	
		MAI	**La pct. 4** în partea ce ține de art. 10¹, în vederea excluderii clarificărilor juridice se propune precizarea expresă dacă absolvirea de răspundere vizează numai sancțiunea sau și majorările de întârziere și alte consecințe juridice. Totodată, explicația scrisă oferită de Serviciul Vamal trebuie să fie obligatorie pentru autoritatea vamală, în măsura în care situația de fapt a fost	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerea nu se acceptă, întrucât redacția art. 10¹ urmărește să stabilească în mod clar efectele juridice ale explicațiilor scrise emise de Serviciul Vamal, fără a extinde nejustificat efectul acestora asupra datoriei vamale datorate. Absolvirea de răspundere urmează să vizeze răspunderea contravențională sau alte forme de răspundere pentru fapta săvârșită ca urmare a aplicării cu bună-credință a explicației oficiale,

			prezentată complet și corect de solicitant.	fără a exonera persoana de obligația de achitare a drepturilor de import sau a altor obligații fiscale datorate potrivit legii. Prin urmare, nu este necesară enumerarea exhaustivă în normă a sancțiunilor, majorărilor de întârziere și a tuturor consecințelor juridice posibile, întrucât acestea derivă din natura juridică distinctă a obligației vamale și a răspunderii pentru încălcarea legislației.
Articolul 12. Reprezentantul vamal (5) Licenţa pentru activitatea de broker vamal se eliberează dacă persoana îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii: f) are angajată cel puţin o persoană care va efectua formalităţile vamale. (11) În cazul pierderii sau deteriorării licenţei, brokerul vamal îşi poate continua activitatea în baza duplicatului eliberat de Agenţia Servicii Publice. Duplicatul licenţei se eliberează în baza cererii scrise a brokerului vamal, în termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de eliberare a duplicatului. În perioada de examinare a cererii de eliberare a duplicatului licenţei, brokerul vamal îşi poate desfăşura activitatea în baza declaraţiei de proprie răspundere, depusă la Agenţia Servicii Publice concomitent cu cererea de eliberare a duplicatului licenţei şi a certificatului constatator, eliberat în temeiul cererii.	Articolul 12: 5.1. la alineatul (5) litera f), cuvintele „are angajată” se substituie „are angajată sau subcontractată”; 5.2. alineatul (11) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: ”Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul în care brokerul își desfășoară activitatea în baza unei licențe emise în formă electronică.”.	**ASP**	Referitor la modificările propuse la Codul vamal nr.95/2021 prin Art. XIII pct. 5 se susține modificarea de la pct. 5.1 privind substituirea cuvintelor „are angajată” cu „are angajată sau subcontractată”, considerând-o oportună pentru flexibilizarea activității economice. Totuși, în scopul asigurării uniformității legislative și corelării cu realitățile procesului de digitalizare, *se recomandă reconfigurarea propunerii de la pct. 5.2*. Completarea propusă inițial în proiect, referitoare la exceptarea brokerilor cu licențe electronice, ar genera ambiguități tehnice și un paralelism procedural nejustificat în raport cu instrumentele actuale de e-Guvernare. Pentru asigurarea unei reglementări clare și previzibile, se propune substituirea integrală a textului de la pct. 5.2 cu o nouă redacție a alineatului (11) din articolul 12, care să consfințească statutul juridic deplin al actului permisiv digital și modalitățile moderne de control. Prin urmare, se propune ca amendamentul la Codul vamal să fie reformulat, după cum urmează: ***5.2. alineatul (11) va avea următorul cuprins:*** (11) În cazul pierderii sau deteriorării suportului de hârtie al licenței,	**<u>Nu se acceptă,</u>** propunerea nu se acceptă în redacția prezentată, întrucât regimul juridic al licenței electronice și modalitatea de verificare a valabilității acesteia trebuie reglementate în mod uniform prin cadrul normativ general privind actele permisive și sistemele informaționale ale autorităților publice, fără instituirea unor reguli speciale în Codul vamal. Totodată, formularea potrivit căreia brokerul vamal își poate desfășura activitatea „fără nicio restricție” în baza licenței în format electronic, în cazul pierderii sau deteriorării suportului de hârtie, poate crea o derogare nejustificată de la regimul general de valabilitate și verificare a actelor permisive și poate genera riscuri în situația unor neconcordanțe între informațiile prezentate de titular și datele din registrele oficiale. De asemenea, scanarea codului QR sau accesarea în timp real a datelor deschise/Registrului de stat al actelor permisive nu constituie, în sine, condiții juridice de valabilitate a licenței, ci reprezintă modalități tehnice de verificare. Aceste elemente pot fi modificate odată cu dezvoltarea sistemelor informaționale și nu este oportun ca acestea să fie rigidizate în Codul vamal.

			brokerul vamal își desfășoară activitatea fără nicio restricție în baza licenței în format electronic, generată automat în sistemul informațional al autorității emitente. Verificarea valabilității licenței de către Serviciul Vamal se efectuează electronic, prin scanarea codului QR sau prin accesarea în timp real a datelor deschise ori a Registrului de stat al actelor permisive.	Prin urmare, nu se consideră necesară substituirea integrală a alin. (11), întrucât obiectivul digitalizării poate fi realizat prin aplicarea cadrului normativ existent privind documentele electronice și actele permisive, iar eventualele modificări trebuie să asigure interoperabilitatea sistemelor și verificarea electronică a statutului licenței, fără instituirea unor norme tehnice speciale în Codul vamal.
		Contabil News	daca va fi aplicate aceeași obligații ca și angajații?	**Nu e clară obiecția**
		Contabil News	art.15¹ (5) f) daca va fi aplicate aceeași obligații ca și angajații?	**Nu este clară obiecția întrucât proiectul sau Codul vamal nu contine articolul respectiv**
Articolul 48. Tarife şi costuri (2) Serviciul Vamal încasează plăţi pentru prestarea de servicii speciale, cum ar fi: a) vămuirea mărfurilor şi/sau prezenţa funcţionarului vamal în afara programului de lucru al biroului vamal, al postului vamal şi/sau în alte locuri decât birourile vamale ori posturile vamale; b) analiza, încercările de laborator, expertiza sau evaluarea mărfurilor, precum și cheltuielile poştale pentru returnarea acestora solicitantului, în special în cazul deciziilor luate în temeiul art.32 sau în cazul informaţiilor furnizate în temeiul art.10 alin.(1); c) examinarea mărfurilor sau prelevarea de probe de mărfuri în scopul verificării ori distrugerea mărfurilor, în cazul în care implică alte costuri decât cele legate de activitatea funcţionarilor vamali; d) măsuri excepţionale de control, în cazul în care acestea se dovedesc a fi necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potenţial;	7. Articolul 48, alineatul (2) se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) depozitarea mărfurilor în depozitele temporare și antrepozitele vamale operate de către Serviciul Vamal.”.	**CCI**	Cu referire la art. 48 alin. (2) lit. g) din Codul vamal– reiterăm necesitatea excluderii plății aferente modificării declarației vamale după acordarea liberului de vamă. Codul Vamal al RM și EU prevede expres dreptul declarantului de a solicita, în anumite condiții, modificarea declarației vamale după acordarea liberului de vamă. Totodată legislația vamală EU nu califică examinarea acestei cereri drept serviciu special contra plată, dar ca o procedura vamală normală. Simplul fapt că operatorul solicită modificarea declarației nu este suficient, pentru a transforma examinarea cererii într-un „serviciu special”, astfel, se impune armonizarea cu principiile legislației EU.	**Nu se acceptă.** Propunerea nu se acceptă, întrucât posibilitatea legală de modificare a declarației vamale după acordarea liberului de vamă nu exclude posibilitatea stabilirii unei plăți pentru efectuarea unor acțiuni administrative suplimentare, atunci când acestea presupun resurse și operațiuni distincte din partea autorității vamale. Faptul că legislația vamală a Uniunii Europene permite, în anumite condiții, modificarea declarației după acordarea liberului de vamă nu înseamnă că orice activitate administrativă aferentă acestei proceduri trebuie, în mod obligatoriu, să fie gratuită. Dreptul de a solicita modificarea declarației și regimul financiar aplicabil examinării solicitării sunt aspecte juridice distincte. Totodată, calificarea examinării solicitării drept „serviciu special” are la bază caracterul acesteia de intervenție administrativă suplimentară, efectuată la inițiativa declarantului după finalizarea procedurii vamale, și nu reprezintă o

e) escortarea mijloacelor de transport de către echipele mobile, la solicitarea persoanei; f) sigiliile vamale; g) modificarea declaraţiei vamale după acordarea liberului de vamă, la solicitarea operatorului economic; h) eliberarea formularului certificatului de origine preferenţială a mărfurilor.				condiționare a dreptului de a solicita modificarea declarației.
Articolul 55. Dispoziţii generale (1) Ţara de origine a mărfii se determină în scopul aplicării unor măsuri tarifare şi netarifare orientate spre reglementarea introducerii mărfurilor pe teritoriul vamal şi scoaterii acestora de pe acest teritoriu. (2) În funcţie de scopul pentru care se stabileşte, originea mărfurilor este: a) nepreferenţială; sau b) preferenţială.		**AmCham**	AmCham propune examinarea suplimentară a regulilor privind determinarea originii nepreferențiale a produselor finite, în special în sectoarele în care originea materiei prime reprezintă un element esențial pentru poziționarea produsului și pentru concurența loială pe piață. Comunitatea noastră atrage atenția asupra situațiilor în care utilizarea unei proporții semnificative de materie primă de origine străină poate conduce, în anumite condiții, la atribuirea originii Republicii Moldova produsului finit. Această situație poate crea distorsiuni concurențiale pentru producătorii care utilizează preponderent materie primă autohtonă și suportă costurile aferente dezvoltării lanțului valoric local. Considerăm necesară o analiză tehnică a criteriilor de transformare suficientă și a modului în care acestea se aplică în practică, inclusiv în raport cu legislația sectorială aplicabilă produselor vitivinicole, pentru a asigura că regulile de origine reflectă în mod adecvat contribuția economică reală realizată în Republica Moldova.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Originea nepreferențială a mărfurilor nu reprezintă o apreciere a ponderii valorice a materiei prime locale, ci are drept scop determinarea țării în care marfa a fost obținută sau în care a avut loc ultima transformare substanțială, justificată economic și efectuată într-o întreprindere echipată în acest scop, în condițiile legislației vamale. Prin urmare, utilizarea unor materii prime importate nu conduce, în sine, la atribuirea nejustificată a originii Republicii Moldova. Pentru produsele finite sunt aplicabile criterii specifice de transformare suficientă, inclusiv criterii tarifare, valorice sau privind operațiunile de prelucrare, după caz. În ceea ce privește produsele vitivinicole, acestea beneficiază de reguli sectoriale și cerințe specifice, care trebuie aplicate în coroborare cu normele privind originea mărfurilor. Eventualele modificări ale regulilor de origine trebuie, prin urmare, fundamentate pe o analiză tehnică și juridică a fiecărei categorii de produse și pe compatibilitatea cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. Totodată, argumentul privind existența unei eventuale distorsiuni concurențiale nu este suficient pentru modificarea regulilor de origine. O regulă de origine trebuie să fie

				uniformă, obiectivă și verificabilă, astfel încât să poată fi aplicată în mod previzibil tuturor operatorilor economici, indiferent de structura surselor de aprovizionare.
Articolul 277[25]. Mărfurile şi bunurile scutite de taxa vamală Sunt scutite de taxa vamală: 11) mărfurile înregistrate în Nomenclatorul de stat al medicamentelor şi/sau autorizate pentru import de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar şi secundar utilizate la prepararea şi producerea medicamentelor, autorizate de Agenţia Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, cu excepţia alcoolului etilic, a mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern;		**Ministerul Sănătății**	La Art. XIII. - Codul Vamal nr. 95/2021 La art.27725, pct.11, textul „conform listei aprobate de Guvern” de substituit cu textul „conform listei aprobate prin ordinul comun al ministrului sănătății și al ministrului finanțelor”. Modificarea vizează actul prin care se aprobă Nomenclatorul aplicabil în scopuri fiscale și vamale, respectiv trecerea de la aprobarea prin Hotărâre de Guvern la aprobarea prin ordin comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Finanțelor. Această soluție răspunde direct argumentului exprimat de autorul proiectului la avizarea anterioară, potrivit căruia aprobarea prin Guvern asigură coordonarea mai multor autorități: prin instituirea unui ordin comun, se menține implicarea directă atât a autorității din domeniul sănătății — care validează caracterul tehnic și farmaceutic al Nomenclatorului — cât și a Ministerului Finanțelor, care păstrează controlul asupra dimensiunii fiscale și vamale a scutirii, fără a mai fi necesară parcurgerea procedurii guvernamentale complete. Un asemenea mecanism asigură, în același timp, actualizarea mai rapidă a Nomenclatorului, în pas cu dinamica materiilor prime și materialelor utilizate în industria farmaceutică, și predictibilitate pentru operatorii economici, fără a afecta regimul fiscal sau vamal aplicabil și fără a diminua garanțiile de control, întrucât mărfurile rămân, în continuare, condiționate de autorizarea prealabilă a Agenției	**Se accepta.**

			Medicamentului și Dispozitivelor Medicale. Totodată, referitor la propunerile de la pct. 1.3, 1.5 și 2, informăm despre faptul că, în cadrul examinării proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea anexei nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 148/2025 pentru aprobarea listelor materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar utilizate la prepararea și producerea medicamentelor (număr unic 548/MS/2026) la ședința de lucru a membrilor Guvernului din 14.08.2026, a fost decis ca Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor vor iniția modificarea Codului fiscal și Codului vamal, în vederea reglementării domeniului, astfel încât listele respective să fie aprobate prin ordin comun al celor două ministere.	
Articolul 277[25]. Mărfurile şi bunurile scutite de taxa vamală Sunt scutite de taxa vamală: 13) mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: b) importate şi livrate cu titlu gratuit (donaţie), destinate pentru: – scopuri medicale, clasificate la codurile NC 8702 şi 8703; – stingerea incendiilor, clasificate la codul NC 870530000; – curăţarea străzilor, împrăştierea materialelor, colectarea deşeurilor, clasificate la codul NC 8705. Pot beneficia de facilitatea fiscală şi vamală respectivă atât beneficiarii, cu condiţia utilizării mijloacelor de transport menţionate exclusiv în conformitate cu destinaţia lor finală, cât şi persoanele terţe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari.	La articolul 277[25]: punctul 7) și punctul 13) se abrogă.	**Contabil News**	Propunere: de menținut norma în cazul beneficiarilor finali-utilizatori.	**A se vedea argumentele menționate la CF.**
		MAI	Se consideră necesară menținerea prevederilor pct. 13) al art. 277[25] întrucât abrogarea acestora ar putea genera consecințe negative asupra procesului de recepționare a mijloacelor de transport oferite cu titlu gratuit, în special a mijloacele de transport destinate stingerii incendiilor evidențiate la lit. b). Aplicarea taxei vamale pentru mijloacele de transport donate ar afecta continuitatea și eficiența mecanismelor de sprijin extern destinate consolidării capacităților de intervenție, inclusiv prin diminuarea interesului donatorilor de a transmite mijloace de transport specializate.	

Beneficiarii şi persoanele terţe nu pot comercializa, transmite în locaţiune, uzufruct, leasing operaţional sau financiar mijloacele de transport menţionate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, cuantumul drepturilor de import se calculează şi se achită de către beneficiar sau de către persoana terţă, în funcţie de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul de import, din valoarea în vamă a mijloacelor de transport şi/sau din capacitatea cilindrică a motorului la data importului.			Mai mult ca atât, **se insistă** ca acest punct să fie expus în următoarea redacție: „13) – mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: b) importate și livrate cu titlu gratuit (donație), destinate pentru: – scopuri medicale, clasificate la codurile NC 8702 și 8703; – executării acțiunilor salvatorilor și pompierilor la lichidarea consecințelor situațiilor excepționale și incendiilor, dotate cu utilaje speciale, clasificate la poziția tarifară 870530000; – curățarea străzilor, împrăștierea materialelor, colectarea deșeurilor, clasificate la codul NC 8705; – menținerea ordinii și securității publice, precum și combaterea criminalității clasificate la pozițiile tarifare 8703 și 8711”. Completarea cu prevederi ce țin de mijloacele de transport din domeniul menținerii ordinii și securității publice, va contribui la uniformizarea procedurii de confirmare. Totodată, propunerea poate fi interpretată ca temei pentru solicitarea unei confirmări sau a unui document suplimentar față de cele emise în prezent potrivit legislației privind ajutorul umanitar. Astfel, se propune precizarea expresă că, confirmarea se realizează în cadrul procedurii existente, reglementate de Legea nr. 1491/2002 cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova și actele	

			normative de punere în aplicare, fără introducerea unei aprobări sau a unui document suplimentar.	
Articolul 318. Domeniul de aplicare (6) În cazul în care mijlocul de transport rutier nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislaţie, iar acesta nu mai există (a fost distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative sau prin declaraţia pe propria răspundere a persoanei), biroul vamal va încasa drepturile de import.	Articolul 318, alineatul (6) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Prin derogare de la art.89, datoria vamală, inclusiv majorarea de întârziere apare din data emiterii decizie asupra cauzei contravenționale. Datoria vamală aferent mijloacelor de transport declarate prin acțiune până în anul 2027, se calculează conform elementelor de taxare în vigoare pentru anul 2026.	**ASP**	Formularea «Datoria vamală aferent mijloacelor de transport declarate prin acțiune până în anul 2027» este neclară și poate genera discuții privind termenul- limită. Se propune formularea exactă: «Datoria vamală aferentă mijloacelor de transport declarate prin acțiune până la 31 decembrie 2026 inclusiv se calculează conform elementelor de taxare în vigoare pentru anul 2026.» De asemenea, în prima propoziție se recomandă corectarea sintagmei «din data emiterii deciziei asupra cauzei contravenționale» în «de la data emiterii deciziei asupra cauzei contravenționale».	**<u>Se acceptă.</u>**
		MDED	Enunțul *„Datoria vamală aferentă mijloacelor de transport declarate prin acțiune până în anul 2027 se calculează conform elementelor de taxare în vigoare pentru anul 2026”* se propune a fi exclus din art.318 alin.(6). În cazul în care intenția autorului constă în instituirea unei norme tranzitorii pentru anumite situații juridice constituite anterior datei de 1 ianuarie 2027, aceasta urmează a fi reglementată în dispozițiile finale și tranzitorii, cu identificarea expresă a situațiilor vizate, a momentului juridic relevant și a elementelor de taxare aplicabile. Totodată, Nota de fundamentare urmează a fi completată cu justificarea distinctă a aplicării elementelor de taxare aferente anului 2026, inclusiv prin indicarea categoriilor de situații asupra cărora această regulă urmează să producă efecte.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea enunțului în cuprinsul art. 318 alin. (6) este necesară pentru a asigura un regim tranzitoriu clar și previzibil pentru mijloacele de transport declarate prin acțiune anterior intrării în vigoare a noilor elemente de taxare. Regula propusă stabilește în mod expres elementele de taxare aplicabile datoriei vamale pentru aceste mijloace de transport și are drept scop evitarea aplicării retroactive a unor elemente de taxare noi unor situații juridice inițiate anterior datei de 1 ianuarie 2027. Excluderea acestei norme ar putea genera incertitudine cu privire la elementele de taxare aplicabile și ar putea conduce la apariția unor litigii în procesul de stabilire a datoriei vamale. Totodată, reglementarea în cuprinsul art. 318 alin. (6) este justificată prin faptul că norma vizează în mod direct particularitățile regimului vamal al mijloacelor de transport declarate prin

				acțiune, constituind o normă specială aplicabilă acestei categorii de situații. În ceea ce privește propunerea ca norma să fie transferată în dispozițiile finale și tranzitorii, considerăm că aceasta nu este necesară, întrucât art. 318 alin. (6) reprezintă norma specială care reglementează regimul aplicabil datoriei vamale aferente mijloacelor de transport declarate prin acțiune, iar integrarea regulii în acest articol asigură o aplicare directă și coerentă a acesteia.
Articolul 323. Regimul de destinaţie finală	Articolul 323: 18.2. se completează cu alineatele (7) și (8) cu următorul cuprins: ”(7) În situația în care mărfurile se pretează la utilizări repetate și Serviciul Vamal consideră acest lucru adecvat pentru evitarea abuzurilor, supravegherea vamală continuă pentru o perioadă care nu depășește doi ani de la data primei utilizări a acestora în scopurile prevăzute pentru aplicarea scutirii sau a reducerii de taxe. (8) Supravegherea vamală exercitată în cadrul regimului de destinație finală se încheie în oricare dintre cazurile următoare: a) în cazul în care mărfurile au fost utilizate în scopul prevăzut în cererea de scutire sau de reducere de taxe; b) în cazul în care mărfurile au fost scoase de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, distruse sau abandonate în favoarea statului; c) în cazul în care mărfurile au fost utilizate în alte scopuri decât cele prevăzute în cererea de scutire sau de reducere de taxe și în	**MAI**	în partea ce ține de completarea art. 323 cu alin. (7) și (8), potrivit cărora supravegherea vamală poate continua pe o perioadă de până la doi ani pentru mărfurile susceptibile de utilizări repetate, dacă Serviciul Vamal consideră măsura adecvată pentru evitarea abuzurilor, se menționează că, măsura poate determina menținerea îndelungată sub supraveghere vamală a echipamentelor donate sau importate cu destinație specială și poate genera obligații suplimentare de evidență și raportare pentru instituțiile publice. În acest context se propune revizuirea textului propunerii.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Completarea art. 323 cu alineatele (7) și (8) urmărește asigurarea unui mecanism clar și proporțional de supraveghere vamală în cazul mărfurilor care beneficiază de scutiri sau reduceri de taxe vamale și care, prin natura lor, sunt susceptibile de utilizări repetate. Contrar celor invocate, prevederea propusă nu instituie în mod automat o perioadă de supraveghere vamală de până la doi ani pentru toate mărfurile importate sau donate cu destinație finală. Aplicarea acesteia este condiționată expres de faptul că mărfurile se pretează la utilizări repetate și că Serviciul Vamal consideră continuarea supravegherii ca fiind adecvată pentru prevenirea abuzurilor. Prin urmare, măsura are un caracter individualizat și proporțional, urmând a fi aplicată numai în situațiile în care există riscul ca beneficiarul să utilizeze în mod repetat mărfurile în alte scopuri decât cele care au justificat acordarea facilității vamale. Totodată, stabilirea unei perioade maxime de doi ani asigură un termen clar și previzibil al supravegherii,

	care taxele vamale datorate la import au fost plătite.”.			evitând menținerea acesteia pe o perioadă nedeterminată. Norma contribuie astfel la consolidarea controlului ulterior acordării facilităților vamale și la prevenirea utilizării abuzive a regimului de destinație finală.
Articolul 352. Controlul ulterior (1) În vederea realizării controlului vamal, Serviciul Vamal efectuează controlul ulterior prin audit postvămuire sau reverificarea declaraţiei vamale. Controlul ulterior se realizează pe o perioadă ce nu depăşeşte termenul de prescripţie stabilit la art.110.	Articolul 352 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Totodată controlul ulterior se poate realiza în comun cu alte instituții sau organe de control”.	**MDED**	Enunțul propus pentru completarea art. 352 alin. (1) din Codul vamal se propune în următoarea redacție: *„Controlul ulterior poate fi realizat în comun cu alte autorități publice cu funcții de control, în limitele competențelor stabilite de lege, cu coordonarea acțiunilor de control și evitarea dublării verificării acelorași fapte, documente și perioade de activitate.”* Formularea actuală *„alte instituții sau organe de control”* este excesiv de generală și nu asigură suficiente garanții împotriva suprapunerii controalelor asupra operatorului economic.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Completarea art. 352 alin. (1) cu prevederea potrivit căreia controlul ulterior se poate realiza în comun cu alte instituții sau organe de control are drept scop facilitarea cooperării interinstituționale și eficientizarea activității de control, inclusiv în situațiile în care pentru verificarea aspectelor constatate sunt necesare competențele mai multor autorități. Sintagma „alte instituții sau organe de control” urmează a fi interpretată în limitele competențelor atribuite acestora prin legislația în vigoare și nu extinde competențele Serviciului Vamal sau ale altor autorități publice și nu instituie un mecanism de control în afara cadrului legal existent. Totodată, introducerea unor condiții suplimentare privind coordonarea acțiunilor de control și evitarea dublării verificărilor nu este necesară la nivelul normei propuse, întrucât asemenea cerințe rezultă din cadrul general care reglementează efectuarea controalelor de către autoritățile publice. Stabilirea expresă a acestora în art. 352 ar putea, dimpotrivă, îngreuna realizarea controlului ulterior și limita flexibilitatea cooperării interinstituționale, în special în situațiile în care verificarea unor aspecte de competență diferită necesită implicarea mai multor autorități. Prin urmare, formularea propusă în proiect este suficient de clară, iar

				aplicarea controlului comun se va realiza cu respectarea competențelor legale ale fiecărei autorități și a garanțiilor aplicabile operatorilor economici.
Articolul 399. Contravenţie vamală neînsemnată Descrierea eronată a mărfurilor în declaraţia vamală care conduce la modificarea codului mărfii, fără exonerarea de drepturi de import sau de export, constituind contravenţie vamală neînsemnată, se sancţionează cu amendă în mărime de la 400 la 1000 de lei.		**AmCham**	Considerăm necesară revizuirea prevederilor art. 399, întrucât acestea generează suprapuneri cu alte norme ale Codului vamal și creează premise pentru aplicarea disproporționată a sancțiunilor. În primul rând, fapta descrisă la art. 399 are, în esență, aceeași latură obiectivă ca și încălcarea prevăzută la art.384 alin. (2) din Codul vamal – depunerea declarației vamale cu date eronate privind codul mărfii, fapt care conduce ulterior la modificarea clasificării tarifare a acesteia. În aceste condiții, nu este clară necesitatea reglementării unei răspunderi contravenționale distincte pentru aceeași conduită. Totodată, textul art. 399 nu precizează în ce măsură modificarea codului mărfii atrage răspunderea. Nomenclatura Combinată a Mărfurilor utilizează un cod format din 9 cifre, iar modificarea poate interveni la nivel de capitol, poziție tarifară, subpoziție sau doar la nivelul ultimelor cifre naționale. În lipsa unor criterii clare, orice modificare, inclusiv una minoră, fără impact asupra tratamentului tarifar sau fiscal, poate conduce la sancționare. Mai mult, prevederea intră în contradicție cu logica art. 384, care condiționează răspunderea materială de existența unui efect fiscal concret, și anume diminuarea sau evitarea totală ori parțială a drepturilor de import. Conform art. 384 alin. (3), dacă suma diminuată a drepturilor de import nu	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prevederile art. 399 urmăresc sancționarea unei fapte distincte, respectiv declararea eronată a codului tarifar al mărfii, iar existența unei eventuale legături cu fapta prevăzută la art. 384 nu determină o suprapunere normativă. Art. 384 urmărește protejarea intereselor bugetare prin sancționarea faptelor care au drept consecință diminuarea sau evitarea drepturilor de import, în timp ce art. 399 are ca obiect asigurarea corectitudinii datelor declarate și a respectării obligațiilor privind declararea mărfurilor. Prin urmare, aplicarea art. 399 nu este condiționată în mod necesar de existența unui prejudiciu fiscal. Corectitudinea clasificării tarifare constituie un element esențial al declarației vamale, întrucât codul tarifar determină nu doar cuantumul drepturilor de import, ci poate avea implicații asupra aplicării măsurilor de politică comercială, măsurilor netarifare, prohibițiilor, restricțiilor, licențierii și altor măsuri de control vamal. În acest sens, lipsa unui impact direct asupra cuantumului drepturilor de import nu exclude caracterul prejudiciabil al declarării unor date eronate, deoarece clasificarea tarifară incorectă poate afecta aplicarea uniformă a măsurilor vamale și acuratețea informațiilor utilizate de autoritatea vamală pentru controlul și analiza riscurilor.

			depășește 500 lei, persoana este exonerată de răspunderea materială. Astfel, se ajunge la o situație paradoxală: dacă declararea eronată a codului mărfii conduce la diminuarea drepturilor de import cu 499 lei, contribuabilul este exonerat de răspundere potrivit art. 384. În schimb, aceeași eroare de clasificare, chiar și fără niciun impact asupra drepturilor de import, poate fi sancționată în temeiul art.399 cu amendă de la 400 la 1.000 lei. Această abordare este disproporționată și contravine principiului conform căruia gravitatea sancțiunii trebuie să fie corelată cu prejudiciul sau riscul fiscal generat. De asemenea, prevederea poate conduce la sancționarea operatorilor economici chiar și în situațiile în care clasificarea inițială a mărfii a determinat achitarea unor drepturi de import mai mari decât cele legal datorate. În asemenea cazuri, ulterior controlului vamal, modificarea codului poate conduce la constatarea unor obligații vamale mai mici, însă contribuabilul rămâne sancționat exclusiv pentru diferența de clasificare, deși bugetul de stat nu a suferit niciun prejudiciu, ci dimpotrivă, a beneficiat de încasări suplimentare. În practică, clasificarea tarifară reprezintă un proces complex. Conform Legii nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii Combinate a Mărfurilor, clasificarea presupune identificarea unui cod format din 9 cifre, bazat pe Sistemul Armonizat al Organizației Mondiale a Vămilor, structurat pe 21 de secțiuni și 97 de capitole, însoțite de note explicative detaliate. Complexitatea sistemului face inevitabilă existența unor	De asemenea, pragul de 500 lei prevăzut la art. 384 alin. (3) nu poate fi transpus automat în cazul art. 399. Acest prag este instituit în raport cu răspunderea materială pentru diminuarea drepturilor de import și nu poate fi utilizat ca criteriu general pentru stabilirea răspunderii pentru încălcarea obligației de declarare corectă a mărfurilor.

			interpretări diferite în anumite situații, fără ca acestea să reprezinte neapărat o încălcare intenționată. În acest context, simpla modificare a uneia dintre cele 9 cifre ale codului tarifar nu ar trebui să constituie, prin ea însăși, temei suficient pentru sancționare, în special atunci când descrierea, natura și caracteristicile mărfii declarate rămân neschimbate și nu există impact asupra drepturilor de import. Mai mult, formularea actuală creează riscul unor abordări excesiv de formaliste și al unor interpretări abuzive. În practică, constatarea unor astfel de încălcări poate influența indicatorii de performanță ai autorității vamale, în timp ce operatorii economici sunt deseori descurajați să conteste procesele-verbale din cauza costurilor suplimentare aferente procedurilor judiciare. Chiar și în situația obținerii unei hotărâri favorabile, cheltuielile suportate nu sunt întotdeauna recuperate integral. De asemenea, acumularea unor astfel de contravenții, chiar dacă au un caracter formal și lipsit de impact fiscal, poate afecta negativ statutul de conformitate al operatorului economic și poate crea impedimente la obținerea sau menținerea unor autorizații emise de Serviciul Vamal, inclusiv în contextul evaluării criteriilor de conformitate prevăzute de art. 39 din Codul vamal. În aceste condiții, propunem: • limitarea răspunderii la situațiile în care clasificarea eronată a mărfii conduce la diminuarea drepturilor de import sau la obținerea unui avantaj fiscal;	

			• introducerea unui prag de materialitate similar celui prevăzut la art. 384; • excluderea răspunderii pentru cazurile în care modificarea codului tarifar nu influențează cuantumul obligațiilor vamale; • clarificarea expresă a nivelului de modificare a codului tarifar care poate atrage răspunderea; • corelarea art. 399 cu principiile și excepțiile prevăzute la art. 384 pentru a evita dublarea și aplicarea neuniformă a sancțiunilor.	
		AmCham	Modificarea al. (4), art. 400 din Codul Vamal Considerăm necesară revizuirea prevederii care instituie majorarea automată cu 25% a sancțiunii în cazul repetării aceleiași contravenții vamale, întrucât formularea actuală ridică probleme de claritate, proporționalitate și conformitate cu principiile generale de aplicare a sancțiunilor. În primul rând, textul nu definește în mod clar ce se înțelege prin „aceeași contravenție vamală". Nu este clar dacă noțiunea se referă la încălcarea aceleiași norme juridice (același articol și alineat) sau dacă include și fapte similare ca natură. Această lipsă de claritate creează premise pentru interpretări neuniforme și aplicarea discreționară a sancțiunilor. În al doilea rând, majorarea automată a sancțiunii cu 25% se aplică indiferent de gravitatea încălcării, caracterul intenționat sau neintenționat al faptei, valoarea prejudiciului cauzat ori impactul efectiv asupra drepturilor de import sau export. O asemenea abordare contravine principiului individualizării sancțiunii, care presupune evaluarea circumstanțelor concrete ale fiecărui caz și stabilirea	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prevederea de la art. 400 alin. (4) urmărește consolidarea caracterului preventiv al răspunderii contravenționale vamale și descurajarea repetării încălcărilor legislației vamale. Majorarea sancțiunii în cazul săvârșirii repetate a aceleiași contravenții reprezintă un mecanism firesc de diferențiere a răspunderii în funcție de comportamentul repetitiv al contravenientului. Noțiunea de „aceeași contravenție vamală" urmează a fi raportată la fapta prevăzută de aceeași normă contravențională, astfel încât nu se justifică introducerea unor criterii suplimentare privind similitudinea faptelor. Reglementarea are ca scop tocmai sancționarea conduitei repetate și nu permite extinderea arbitrară a acesteia la fapte care nu intră sub incidența aceleiași norme. Totodată, majorarea cu 25% nu exclude principiul individualizării sancțiunii. Aceasta reprezintă un criteriu legal prestabilit de individualizare, aplicabil în situația în care este constatată repetarea unei contravenții, iar sancțiunea concretă se

			unei sancțiuni proporționale cu gradul de pericol social și fiscal al faptei. Aplicarea practică a acestei prevederi poate conduce la rezultate inechitabile. În cazul operatorilor economici care desfășoară activități de brokeraj vamal, unde activează simultan un număr mare de declaranți și sunt procesate anual mii de declarații vamale, probabilitatea statistică a apariției unor erori tehnice este ridicată. În aceste condiții, o încălcare comisă de un anumit declarant poate conduce la majorarea sancțiunii aplicate ulterior pentru o încălcare săvârșită de un alt declarant, care nu are nicio legătură cu fapta inițială și nu a avut posibilitatea să o prevină sau să o cunoască. În esență, mecanismul propus instituie o formă indirectă de răspundere colectivă, incompatibilă cu principiul potrivit căruia răspunderea și sancțiunea trebuie să fie individuale și să reflecte conduita persoanei care a săvârșit fapta. În timp, în cazul operatorilor cu volume mari de activitate, atingerea nivelului maxim al sancțiunii nu mai reprezintă o excepție, ci devine o consecință aproape inevitabilă a activității curente, indiferent de existența sau inexistența unui risc fiscal semnificativ. De asemenea, majorarea repetată a sancțiunilor poate conduce la acumularea unor penalități disproporționate în raport cu natura încălcărilor constatate, în special atunci când este vorba despre abateri tehnice sau formale, fără impact asupra încasărilor bugetare. În asemenea situații, sancțiunea își pierde caracterul preventiv și educativ și capătă un caracter excesiv punitiv.	stabilește în limitele și condițiile prevăzute de legislația contravențională. Caracterul repetitiv al încălcării constituie, prin el însuși, un element relevant pentru aprecierea gradului de responsabilitate al persoanei și pentru atingerea scopului preventiv al sancțiunii. Acceptarea ideii că repetarea unei contravenții nu poate constitui temei pentru majorarea sancțiunii ar diminua efectul preventiv al normei și ar putea încuraja persistența în comportamente neconforme. Referitor la activitatea brokerilor vamali și la numărul mare de declarații procesate, volumul activității nu poate constitui un temei pentru excluderea sau diminuarea răspunderii pentru încălcarea repetată a legislației vamale. Dimpotrivă, operatorii care desfășoară un volum semnificativ de operațiuni vamale au posibilitatea și obligația de a institui mecanisme interne de control și verificare corespunzătoare pentru asigurarea corectitudinii declarațiilor depuse. Aplicarea majorării nu instituie o răspundere colectivă pentru toate persoanele care activează în cadrul unui operator economic. Răspunderea contravențională se stabilește în raport cu persoana și fapta concretă constatată, iar faptul că o altă persoană din cadrul aceleiași entități a săvârșit anterior o contravenție nu înlătură caracterul repetitiv al încălcării atunci când sunt întrunite condițiile prevăzute de lege. De asemenea, instituirea unui prag de materialitate pentru aplicarea majorării nu este oportună. O astfel de abordare ar putea conduce la situații în care repetarea sistematică a unor încălcări,

			Totodată, constatarea repetată a unor asemenea contravenții poate afecta statutul de conformitate al operatorului economic și poate genera dificultăți în procesul de obținere, menținere sau reînnoire a autorizațiilor emise de Serviciul Vamal, inclusiv în contextul criteriilor de conformitate prevăzute de art. 39 din Codul vamal, chiar dacă încălcările au caracter tehnic, formal sau nesemnificativ. În aceste condiții, propunem: • definirea expresă a noțiunii de „aceeași contravenție vamală"; • limitarea aplicării majorării doar pentru încălcările identice ca natură și gravitate; • excluderea majorării automate și păstrarea posibilității individualizării sancțiunii de către autoritatea competentă; • luarea în considerare a gravității faptei, a caracterului repetitiv al comportamentului și a impactului fiscal efectiv; • neaplicarea majorării în cazul încălcărilor pur tehnice sau formale care nu au generat prejudicii bugetare; • introducerea unui prag de materialitate sau a unor criterii obiective care să permită diferențierea între încălcările minore și cele care prezintă un risc real pentru interesele fiscale ale statului.	fiecare considerată individual ca fiind minoră, să nu producă nicio consecință suplimentară, deși comportamentul repetitiv demonstrează un nivel redus de conformare. În ceea ce privește impactul asupra statutului de conformitate al operatorului economic, acesta reprezintă o consecință distinctă de aplicarea sancțiunii și se apreciază potrivit criteriilor și procedurilor stabilite de legislația vamală. Repetarea încălcărilor poate fi relevantă pentru evaluarea gradului de conformare, fără ca aceasta să transforme majorarea sancțiunii într-o formă de răspundere colectivă. Prin urmare, considerăm că majorarea prevăzută la art. 400 alin. (4) este justificată prin necesitatea de a asigura un tratament mai sever în cazul comportamentului contravențional repetitiv, contribuind la creșterea disciplinei vamale și la prevenirea încălcărilor repetate.
Articolul 427. Dispoziţii tranzitorii (22) Până la 31 decembrie 2026 nu se solicită nicio garanţie pentru mărfurile introduse în regim vamal de admitere temporară destinate: a) proiectelor de asistenţă tehnică realizate pe teritoriul Republicii Moldova de către organizaţiile internaţionale şi ţările donatoare, în	25.5. la alineatul (22), textul „31 decembrie 2026" se substituie cu textul „31 decembrie 2029".	**MAI**	Se propune modificarea art. 427 alin. (22) prin prelungirea, până la 31 decembrie 2029, a perioadei în care nu se solicită constituirea unei garanții pentru mărfurile introduse în regim de admitere temporară și destinate proiectelor de asistență tehnică sau investițională.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Prelungirea perioadei prevăzute la art. 427 alin. (22) până la 31 decembrie 2029 reprezintă o măsură tranzitorie, menită să faciliteze aplicarea regimului de admitere temporară pentru mărfurile destinate proiectelor de asistență tehnică sau investițională.

limita tratatelor la care aceasta este parte şi a contractelor de stat încheiate; b) proiectelor de asistenţă investiţională finanţate din contul împrumuturilor şi/sau granturilor acordate Guvernului, precum şi din contul granturilor acordate instituţiilor finanţate de la buget. Lista tratatelor internaţionale la care Republica Moldova este parte, lista contractelor de stat, lista proiectelor de asistenţă tehnică, lista împrumuturilor şi/sau granturilor acordate Guvernului şi instituţiilor finanţate de la buget se stabilesc de Guvern.			Prelungirea termenului reduce riscul blocării mijloacelor financiare și costurile aferente constituirii garanțiilor. Totuși, menținerea unui termen calendaristic fix poate conduce la reapariția aceleiași probleme după 31 decembrie 2029, inclusiv pentru proiectele aflate încă în derulare. În context, se propune ca exonerarea de la constituirea garanției să nu fie limitată la un termen calendaristic fix, ci să fie aplicabilă pe întreaga durată a proiectului și în perioada necesară închiderii regimului vamal. Condescendent, se menționează că, proiectul nu conține modificări referitoare la procedura de export temporar, perfecționare pasivă și reimport al bunurilor instituțiilor publice expediate peste hotare pentru diagnosticare, garanție, mentenanță, reparație sau înlocuire. Astfel, rămân nesoluționate situațiile în care natura și costul reparației sunt cunoscute numai după efectuarea diagnosticului, bunul sau componenta sunt înlocuite cu un produs având alt număr de serie, este furnizat un produs recondiționat ori bunul este declarat ireparabil. În acest sens, se consideră judicios completarea proiectului cu o procedură specială și electronică aplicabilă acestor operațiuni. Procedura urmează să prevadă un set unic de documente, identificarea bunului și a componentelor prin numere de serie, posibilitatea prelungirii termenului în baza raportului producătorului, recunoașterea produselor de înlocuire echivalente și regulile de închidere a regimului în cazul bunurilor declarate ireparabile.	Propunerea de eliminare a termenului calendaristic și instituire a unei exonerări de la constituirea garanției pentru întreaga durată a proiectului, precum și pentru perioada necesară închiderii regimului vamal, nu poate fi susținută, întrucât o asemenea soluție nu este în concordanță cu principiile și mecanismele aferente regimurilor vamale prevăzute de cadrul vamal al Uniunii Europene. În particular, exonerarea de la constituirea garanției trebuie să fie reglementată în cadrul condițiilor aplicabile regimului vamal respectiv și nu poate fi instituită în mod general, pe întreaga durată a unui proiect, fără raportare la condițiile concrete de plasare și de încheiere a regimului. Menținerea unui termen expres până la 31 decembrie 2029 permite autorităților să evalueze aplicarea mecanismului și să asigure o eventuală ajustare ulterioară în funcție de evoluția cadrului vamal național și de procesul de armonizare cu legislația UE. Prin urmare, stabilirea unui termen-limită nu reprezintă o lacună legislativă, ci o soluție tranzitorie și predictibilă.

			Suplimentar, se atenționează că, proiectul nu prevede norme tranzitorii pentru acordurile de grant, contractele de donație, contractele de furnizare și operațiunile inițiate înainte de 1 ianuarie 2027, dar care urmează să fie executate sau finalizate după această dată. Lipsa unor asemenea norme poate genera incertitudini privind regimul fiscal și vamal aplicabil livrărilor aflate în curs, precum și obligațiilor de garanție și mentenanță care continuă după intrarea în vigoare a noilor reglementări. Prin urmare, se propune completarea dispozițiilor finale și tranzitorii cu o normă care să mențină regimul fiscal și vamal existent pentru operațiunile inițiate sau documentate înainte de 1 ianuarie 2027, până la executarea integrală a acestora, inclusiv în privința obligațiilor ulterioare de garanție și mentenanță.	
Legea nr.146/2025 pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale şi penalităţile aferente pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală)				
Art.VIII. – (3) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr.1149/2000, ale Codului vamal nr.95/2021, datoria vamală şi/sau majorările de întârziere (penalităţile) constatate de către Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi ca urmare a nerespectării condiţiilor stabilite la art.124 alin.(14) din Codul fiscal nr.1163/1997 şi utilizate de către persoane terţe, cu excepţia soţilor/soţiilor sau a rudelor de gradul I şi gradul II, în scop personal sau comercial, inclusiv în baza unor contracte de înstrăinare, donaţie sau orice altă formă de dare în posesie	La articolul VIII alineatul (3) din Legea nr.146/2025 pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale şi penalităţile aferente pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr.340–342, art.401), va avea următorul cuprins: „(3) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr.1149/2000, ale Codului vamal nr.95/2021, datoria vamală şi/sau majorările de întârziere (penalităţile) constatate de către	**ASP**	Proiectul stabilește că datoria vamală și plățile aferente utilizării contrar destinației finale pot fi achitate de persoana care a utilizat nemijlocit vehiculul, cu excepțiile prevăzute pentru persoanele de însoțire/îngrijire, soț/soție și rudele de gradul I-II. Pentru delimitarea competențelor și evitarea atribuirii răspunderii numai în baza datelor de evidență, se propune precizarea că constatarea utilizării contrar destinației finale și individualizarea persoanei obligate la plată se efectuează de Serviciul Vamal în cadrul procedurii prevăzute de lege. Datele din Registrul de stat al vehiculelor pot servi la identificare și verificare, dar nu substituie constatarea utilizării nemijlocite. Se recomandă și corectarea gramaticală a	**<u>Nu se acceptă</u>** completarea prevederilor propuse cu sintagma potrivit căreia constatarea utilizării contrar destinației finale și individualizarea persoanei obligate la plata datoriei vamale urmează a fi efectuate de Serviciul Vamal în cadrul unei proceduri distincte, întrucât o asemenea formulare poate genera dificultăți practice și poate tergiversa stabilirea obligației vamale. În cazul utilizării unui mijloc de transport cu facilități fiscale în alte scopuri decât cele prevăzute de legislație, elementul determinant pentru naşterea obligaţiei vamale îl constituie nerespectarea condiţiilor aferente acordării facilităţii, iar datele privind titularul dreptului, statutul vehiculului şi persoanele care au

ori folosinţă, transmitere în arendă, locaţiune, uzufruct, leasing operaţional, se vor achita de către persoanele terţe care au utilizat contrar destinaţiei finale mijloacele de transport respective. Obligaţia vamală va fi calculată conform legislaţiei la data introducerii şi plasării în liberă circulaţie (import) a mijloacelor de transport. Termenul de prescripţie pentru notificarea datoriei vamale, a majorărilor de întârziere (penalităţilor) şi a amenzilor este de 7 ani de la data la care au apărut datoria vamală, majorările de întârziere (penalităţile) şi amenzile.	Serviciul Vamal, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, ca urmare a nerespectării condiţiilor stabilite la art.124 alin.(14) din Codul fiscal nr.1163/1997 prin utilizarea contrar destinaţiei finale a mijloacele de transport de către alte persoane, cu excepţia persoanelor abilitate cu atribuţii de însoţire/îngrijire a persoanelor cu dizabilități, soţilor/soţiilor sau a rudelor de gradul I şi gradul II, se vor achita de către persoanele care au utilizat nemijlocit mijloacele de transport respective contrar destinației finale. Obligaţia vamală va fi calculată conform cotelor existente la data plasării în liberă circulaţie (import) a mijloacelor de transport, cu calcularea majorărilor de întîrziere (penalităților) și a amenzilor din data plasării în liberă circulație (import). Termenul de prescripţie pentru notificarea datoriei vamale, a majorărilor de întârziere (penalităţilor) şi a amenzilor este de 7 ani de la data la care au apărut datoria vamală, majorările de întârziere (penalităţile) şi amenzile.”.		sintagmei «utilizarea contrar destinației finale a mijloacele de transport» în «utilizarea contrar destinației finale a mijloacelor de transport».	utilizat mijlocul de transport reprezintă elemente probatorii care pot fi verificate de Serviciul Vamal în cadrul controlului vamal. Instituirea unei obligații exprese ca Serviciul Vamal să demonstreze, în fiecare caz, „utilizarea nemijlocită” a mijlocului de transport de către o anumită persoană poate crea dificultăți de probare, în special în situațiile în care utilizarea vehiculului s-a realizat în mod repetat de către mai multe persoane sau în lipsa unor documente care să confirme fiecare situație de utilizare. În consecință, există riscul ca stabilirea persoanei obligate la achitarea datoriei vamale să devină excesiv de dificilă, iar obligațiile vamale să rămână neîncasate. Totodată, faptul că datele din Registrul de stat al vehiculelor „nu substituie constatarea utilizării nemijlocite” nu trebuie consacrat expres în textul legii, deoarece aprecierea probelor și stabilirea situației de fapt urmează să fie realizate de organul vamal potrivit competențelor sale legale. Limitarea în mod expres a valorii probatorii a datelor din registrele de stat poate reduce nejustificat instrumentele de verificare ale autorității și poate genera litigii suplimentare. Prin urmare, considerăm oportună menținerea textului propus în forma actuală, urmând ca procedura de constatare a încălcării, identificarea persoanei obligate și aprecierea probelor, inclusiv a informațiilor din registrele de stat, să fie realizate de Serviciul Vamal în conformitate cu cadrul normativ aplicabil, fără instituirea unor condiții procedurale suplimentare care ar putea afecta eficiența administrării și recuperării obligațiilor vamale.

	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia:	**Asociația Patronală a Industriei Turismului**	**Implementarea coordonată a noii taxe pentru cazare până la 1 ianuarie 2027** Art. XV se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Până la data de 1 ianuarie 2027, Serviciul Fiscal de Stat și, după caz, alte autorități competente vor asigura aprobarea și publicarea actelor normative subordonate, a formularelor de raportare fiscală și a instrucțiunilor necesare aplicării art. II pct. 76. Autoritățile administrației publice locale vor aduce deciziile privind taxa pentru cazare în concordanță cu noua bază impozabilă și unitatea de taxare, cu respectarea prevederilor art. 297 alin. (8) și (9) din Codul fiscal.” **ARGUMENTARE** • Trecerea de la o bază calculată ca procent din venitul din vânzări la o bază exprimată în unități fizice modifică substanțial modul de evidență și declarare a taxei pentru cazare. Formularele și instrucțiunile fiscale trebuie adaptate înainte de data aplicării. • În paralel, autoritățile administrației publice locale trebuie să stabilească noile cote în lei într-o manieră compatibilă cu noua unitate de taxare. Art. 297 alin. (8) și (9) din Codul fiscal impune deja previzibilitate, consultarea întreprinzătorilor, transparență și proporționalitate, precum și analiza impactului de reglementare în caz de divergențe. • Propunerea nu instituie un plafon național și nu limitează autonomia fiscală locală; ea asigură doar o tranziție coerentă lege - decizie locală - formular fiscal - contribuabil.	**Nu se acceptă** completarea art. XV cu prevederea propusă, întrucât aceasta instituie în mod expres obligații suplimentare pentru autoritățile administrației publice centrale și locale, care decurg deja din cadrul normativ existent. Modificarea bazei impozabile și a unității de taxare urmează să fie reflectată în actele normative și în formularele fiscale aplicabile, în limitele competențelor autorităților responsabile. Stabilirea prin dispoziții tranzitorii a unui termen distinct pentru aprobarea și publicarea tuturor actelor subordonate poate crea riscul ca aplicarea noilor prevederi fiscale să fie interpretată ca fiind condiționată de adoptarea acestora. Totodată, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să-și exercite competențele privind stabilirea taxelor locale în conformitate cu prevederile Codului fiscal. În acest sens, art. 297 alin. (8) și (9) stabilește deja cadrul procedural și principiile aplicabile la stabilirea taxelor locale, astfel încât reiterarea acestor obligații într-o normă tranzitorie nu este necesară. De asemenea, stabilirea unui termen unic de 1 ianuarie 2027 pentru toate autoritățile administrației publice locale poate fi dificil de corelat cu procedurile administrative locale de adoptare și modificare a deciziilor privind taxele locale, care presupun parcurgerea etapelor prevăzute de legislația privind administrația publică locală și transparența decizională.

	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: a) Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. b) Art.II pct.77 și pct.78 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se supune în aplicare începând cu anul 2026; c) Art.II pct.34 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026; d) Art.II pct.26 și pct.31.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027.	**ASP**	- Se propune excluderea sintagmei „(1)”, deoarece este un alineat unic. - Se propune de revizuit prevederea expusă la litera a), în scopul stabilirii exacte a normelor din proiectul de lege, fiind indicat eronat Art. XV, precum și a momentului intrării în vigoare, care nu poate fi anterior datei publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Dacă intenția este aplicarea Art. XIV începând cu 28.06.2025, această soluție trebuie indicată fără echivoc și justificată expres prin raportare la regulile privind acțiunea în timp a actului normativ, inclusiv art. 73 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. - La lit. b), sintagma «se supune în aplicare începând cu anul 2026» se recomandă a fi substituită cu «se pune în aplicare începând cu anul 2026».	**Se acceptă.**
		Contabil News	- De verificat dacă norma se relatează la Art.XIV, dar nu însuși la Art.XV. - Fundamente de a introduce norme p/u Titlu IX CF din 01.01.2026 -Dacă intermediarii sînt pregătiți (soft), proces de declarare e pregătită?	**Se acceptă parţial.**
	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: a) Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. b) Art.II pct.77 și pct.78 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se	**Camera Notarială din Republica Moldova**	**Intrarea în vigoare (Art. XV din proiect).** Considerăm necesară reexaminarea prevederilor proiectului, inclusiv care stabilesc punerea în aplicare a modificărilor Codului fiscal începând cu 1 ianuarie 2026 (art. XV alin. (1) lit. b) din proiect). La data promovării proiectului, perioada fiscală 2026 este deja în curs, iar o parte semnificativă a faptelor şi operațiunilor cu relevanță fiscală pentru această perioadă s-au consumat sub imperiul legislației în vigoare la momentul realizării acestora. Aplicarea noilor norme	**Se acceptă.**

	supune în aplicare începând cu anul 2026; c) Art.II pct.34 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026; d) Art.II pct.26 și pct.31.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027.		acestor situații urmează a fi examinată prin prisma principiului neretroactivității legii, securității și previzibilității raporturilor juridice, întrucât legea nouă nu poate modifica efectele juridice deja produse sub imperiul legii anterioare. Ttotodată, atenționăm că art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, stabileşte că Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și legile ce țin de politica bugetar-fiscală și vamală, precum și legile care stabilesc obligații, cerințe sau interdicții pentru desfășurarea activității de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	
	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: a) Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. b) Art.II pct.77 și pct.78 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se supune în aplicare începând cu anul 2026; c) Art.II pct.34 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026; d) Art.II pct.26 și pct.31.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027.	**Congresul Autorităţilor Locale din Moldova (CALM)**	PROPUNEREA: — Norme tranzitorii pentru anul fiscal 2027 Proiectul modifică simultan cotele, categoriile de bunuri impozabile și baza impozabilă a unor taxe locale, fără a prevedea ce se întâmplă dacă un consiliu local nu adoptă decizia în termen. Fereastra dintre adoptarea legii și 1 ianuarie 2027 este de câteva săptămâni. Riscul este imposibilitatea încasării unor venituri **proprii pe întreg anul fiscal 2027.** *Propunere de completare a dispozițiilor finale și tranzitorii (art. XV):* *„Pentru perioada fiscală 2027, în cazul în care autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale nu a adoptat decizia privind cotele concrete ale impozitului pe bunurile imobiliare și/sau ale taxelor locale, se aplică cotele în vigoare pentru perioada*	**<u>Nu se acceptă,</u>** proiectul a fost completat cu norme care obligă APL să adopte anual decizii privind cotele concrete ale impozitului pe bunurile imobiliare și/sau ale taxelor locale.

			fiscală 2026, iar în cazul obiectelor impunerii nou-introduse — cota minimă prevăzută de lege.”	
		MDED	În vederea excluderii aplicării retroactive a normelor care pot genera sau majora obligații patrimoniale, la Art. XV alin. (1) lit. a) se propune excluderea literei a). Aplicarea prevederilor privind datoria vamală, majorările de întârziere și amenzile pentru perioade anterioare intrării în vigoare a legii afectează previzibilitatea raporturilor juridice și securitatea activității economice. Suplimentar, potrivit art. 73 alin. (3) și (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultra activ, efect retroactiv fiind recunoscut normelor prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Prin urmare, în măsura în care soluțiile promovate prin Art. XIV generează, majorează ori agravează obligații patrimoniale pentru situații juridice anterioare intrării în vigoare a legii, aplicarea lor pentru trecut urmează a fi exclusă. Totodată, excluderea literei a) va înlătura și autoreferința existentă în proiect, potrivit căreia „Art. XV” ar urma să intre în vigoare la data publicării și să se pună în aplicare începând cu 28.06.2025. În subsidiar, în cazul în care la Art. XV alin. (1) lit. a) intenția autorului a fost de a face trimitere la Art. XIV, și nu la Art. XV, simpla corectare a referinței nu înlătură problema aplicării normelor respective asupra unor situații juridice anterioare intrării în vigoare a legii, motiv pentru care observația privind efectul retroactiv al soluției se menține.	**Nu se acceptă** excluderea art. XV alin. lit. a), întrucât norma tranzitorie urmărește reglementarea unui mecanism aplicabil unor situații juridice deja existente la data intrării în vigoare a legii și nu instituirea, pentru viitor, a unor obligații vamale noi pentru fapte care anterior nu generau obligații. Prevederile art. XIV au ca obiect stabilirea persoanei obligate la achitarea datoriei vamale și a plăților accesorii în cazul nerespectării condițiilor aferente utilizării mijloacelor de transport pentru care au fost acordate facilități fiscale. În aceste situații, faptul generator al datoriei vamale este reprezentat de încălcarea condițiilor stabilite de legislația vamală și fiscală, iar intervenția legislativă vizează în principal clarificarea modalității de recuperare a obligației deja existente. Aplicarea dispozițiilor tranzitorii în privința situațiilor juridice aflate în curs de soluționare nu poate fi asimilată automat aplicării retroactive a legii. Este necesară delimitarea între nașterea obligației vamale, care este determinată de legislația aplicabilă la momentul producerii faptului generator, și reglementarea ulterioară a modalității de executare, individualizare și recuperare a acesteia. În același timp, prevederea potrivit căreia obligația vamală se calculează conform cotelor existente la data plasării mijlocului de transport în liberă circulație urmărește tocmai evitarea aplicării unei cote fiscale ulterioare faptului generator și asigurarea respectării principiului

				previzibilității. Astfel, proiectul nu urmărește recalcularea datoriei vamale prin raportare la cote fiscale intervenite ulterior importului. În ceea ce privește majorările de întârziere și amenzile, acestea urmează să fie aplicate potrivit regimului juridic corespunzător faptelor constatate și perioadei relevante, iar norma tranzitorie nu trebuie interpretată ca instituind sancțiuni pentru o conduită care, la momentul săvârșirii, nu era sancționată.
			La alin. (1) lit. c), textul „1 octombrie 2026” se substituie cu textul „1 ianuarie 2027”. Totodată, se propune asigurarea aceleiași date de aplicare pentru toate intervențiile normative indispensabile funcționării regimului special prevăzut la Art. II pct. 34, inclusiv pentru modificările corelate din Codul vamal. Instituirea unui regim fiscal și vamal nou presupune intrarea coordonată în vigoare a normelor privind mecanismul de declarare și plată, regimul de scutire aferent trimiterilor vizate, garanțiile și procedurile de administrare. Aplicarea acestora la date diferite poate genera suprapuneri sau incertitudini pentru intermediari, operatorii poștali, comercianții nerezidenți și autoritățile de administrare. - Art. XV se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: *„(2) Până la data de 1 ianuarie 2027, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal și, după caz, celelalte autorități competente vor asigura aprobarea și publicarea actelor normative, procedurilor, formularelor și specificațiilor tehnice necesare aplicării art. II pct. 21 și pct. 34, precum și a intervențiilor corelate din*	**<u>Nu se acceptă</u>** modificarea termenului de aplicare de la 1 octombrie 2026 la 1 ianuarie 2027, întrucât aceasta ar amâna cu trei luni aplicarea regimului fiscal și vamal instituit prin proiect și, implicit, efectele bugetare estimate ale măsurii. Faptul că implementarea noului regim presupune elaborarea sau ajustarea unor acte normative subordonate, proceduri, formulare și specificații tehnice nu constituie, în sine, un argument suficient pentru prorogarea termenului de aplicare. Aceste acțiuni reprezintă măsuri de implementare care pot și trebuie să fie realizate până la data prevăzută pentru intrarea în aplicare a noilor reglementări. Totodată, stabilirea unor date diferite de intrare în vigoare pentru normele care reglementează elementele componente ale noului regim nu conduce în mod automat la incertitudine juridică. Intervențiile normative urmează să fie interpretate și aplicate în coroborare, potrivit dispozițiilor tranzitorii și competențelor autorităților responsabile. În ceea ce privește propunerea de completare a art. XV cu un alineat distinct care să oblige autoritățile să

			Art. XIII. În ceea ce privește art. II pct. 76, autoritățile competente vor asigura aprobarea actelor necesare aplicării noii baze impozabile și unități de taxare, iar autoritățile administrației publice locale vor asigura corelarea deciziilor privind taxa pentru cazare cu noile prevederi." Concomitent, la Art. XV urmează a fi prevăzut expres că dispozițiile alin. (2) intră în vigoare la data publicării prezentei legi.	aprobe și să publice până la 1 ianuarie 2027 actele normative, procedurile, formularele și specificațiile tehnice necesare, considerăm că o asemenea prevedere este excesiv de detaliată pentru o normă de punere în aplicare și poate crea impresia că aplicarea regimului fiscal și vamal este condiționată de realizarea tuturor acestor acțiuni până la termenul indicat. De asemenea, stabilirea în aceeași normă tranzitorie a unor obligații pentru autorități centrale, autorități vamale, precum și pentru autoritățile administrației publice locale, cu privire la domenii distincte de reglementare, poate afecta claritatea și coerența tehnicii legislative. Fiecare autoritate urmează să întreprindă măsurile necesare în limitele competențelor sale, în conformitate cu legislația aplicabilă.
	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: a) Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. b) Art.II pct.77 și pct.78 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se supune în aplicare începând cu anul 2026; c) Art.II pct.34 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026; d) Art.II pct.26 și pct.31.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027.	**Vladislav Buzian**	Art. XV alin. (1) lit. a) - trimiterea privind aplicarea retroactivă În versiunea 2.1, art. XV alin. (1) lit. a) prevede că „Art. XV" intră în vigoare la data publicării și se pune în aplicare începând cu 28.06.2025. Totuși, norma materială pentru care Nota de fundamentare justifică efectul retroactiv de la 28.06.2025 este art. XIV, care modifică art. VIII alin. (3) din Legea nr. 146/2025. Propun corectarea trimiterii din „Art. XV" în „Art. XIV". Având în vedere efectul retroactiv, ar fi utilă și precizarea tratamentului dosarelor deja achitate, neachitate, contestate ori aflate în curs de examinare, pentru o aplicare uniformă	**<u>A se vedea argumentele de mai sus.</u>**

		MAIA	La art. XV: observăm că, potrivit literei a) din alineatul (1), „Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025”. Or, art. XV este chiar articolul care reglementează intrarea în vigoare, astfel încât norma se raportează la ea însăși, iar din conținutul derogării rezultă că intenția autorului a vizat art. XIV, referitor la datoria vamală constatată în temeiul Legii nr. 146/2025. Se propune substituirea textului „Art.XV” cu textul „Art.XIV”. Totodată, articolul este format dintr-un singur alineat, marcat cu cifra (1), fără a exista un alineat (2), ceea ce contravine regulilor de tehnică legislativă, potrivit cărora numerotarea alineatelor se efectuează doar atunci când articolul cuprinde două sau mai multe alineate. La litera b) sintagma „se supune în aplicare” urmează a fi substituită cu sintagma „se pune în aplicare”.	**A se vedea argumentele de mai sus.**
	Art. XV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la acte normative, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepţia: a) Art.XV care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025. b) Art.II pct.77 și pct.78 care intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial și se supune în aplicare începând cu anul 2026;	**Ministerul Justiției**	La **Art. XV,** cu referire la intrarea în vigoare a prevederilor proiectului, considerăm necesară reexaminarea prevederilor proiectului, inclusiv care stabilesc punerea în aplicare a modificărilor *Codului fiscal* începând cu 1 ianuarie 2026 (art. XV alin. (1) lit. b) din proiect). La data promovării proiectului, perioada fiscală 2026 este deja în curs, iar o parte semnificativă a faptelor şi operaţiunilor cu relevanţă fiscală pentru această perioadă s-au consumat sub imperiul legislaţiei în vigoare la momentul realizării acestora. Aplicarea noilor norme acestor situaţii urmează a fi	**A se vedea argumentele de mai sus.**

	c) Art.II pct.34 care intră în vigoare la 1 octombrie 2026; d) Art.II pct.26 și pct.31.1. care intră în vigoare la data de 1 aprilie 2027		examinată prin prisma principiului neretroactivităţii legii, securităţii şi previzibilităţii raporturilor juridice, întrucât legea nouă nu poate modifica efectele juridice deja produse sub imperiul legii anterioare. Totodată, atenţionăm că art. 56 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, stabileşte că Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal şi legile ce ţin de politica bugetar fiscală şi vamală, precum şi legile care stabilesc obligaţii, cerinţe sau interdicţii pentru desfășurarea activităţii de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. La fel, se va revedea Art. XV lit. a) care stabilește că Art. XV intră în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se pune în aplicare începând cu data de 28.06.2025, deoarece este eronat și cu termen depășit.	
Propuneri generale				
		CNAS	Subsecvent propunerilor de ajustare a cadrului legislativ potrivit politicii bugetar-fiscale, Casa Națională de Asigurări Sociale aduce în atenția autorului proiectului următoarele aspecte. Potrivit calculelor estimative, modificările privind diminuarea tarifului contribuției datorate de angajatorul din sectorul bugetar cu 5 puncte procentuale generează o diminuare a veniturilor din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat în anul 2027 cu circa 1842,2 mil. lei.	**<u>Nu se acceptă,</u>** se ia act de impactul financiar estimat de Casa Națională de Asigurări Sociale, potrivit căruia reducerea cu 5 puncte procentuale a tarifului contribuției datorate de angajatorii din sectorul bugetar va determina, în anul 2027, o diminuare a veniturilor BASS cu circa 1 842,2 mil. lei, parțial compensată de creșterea veniturilor din contribuții ca urmare a majorării salariilor. Totodată, impactul financiar net estimat pentru anul 2027, în sumă de circa 821,2 mil. lei, va fi acoperit din contul transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale

			Concomitent, ținând cont de creșterea salariilor cu 15%, propusă în proiectul legii noi a salarizării pentru anul 2027, contribuțiile la Bugetul de asigurări sociale de stat ar urma să crească cu circa 1021,0 mil. lei. Pentru anii 2028-2029 la estimări a fost utilizată creșterea fondului de remunerare a muncii conform Prognozei principalilor indicatori macroeconomici 2026-2029 din data de 31.03.2026, elaborată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Concluzionând cele expuse supra, estimările efectuate demonstrează pentru anul 2027 un deficit la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de circa 821,2 mil. lei suplimentar față de deficitul estimat în procesul de elaborare a propunerilor pentru CBTM 2027-2029 în volum de 2 496 434,5 mil. lei.	de stat, în cadrul procesului de elaborare și aprobare a bugetului pentru anul 2027. Prin urmare, diminuarea veniturilor din contribuții nu va afecta capacitatea BASS de a-și onora obligațiile de plată și nu constituie un impediment pentru promovarea măsurii de reducere a tarifului contribuției. Nivelul transferului de la bugetul de stat va fi ajustat corespunzător în procesul bugetar, ținând cont de necesarul real de finanțare al BASS. În acest context, considerăm că impactul financiar invocat de CNAS reprezintă un efect bugetar gestionabil, care poate fi reflectat și acoperit în cadrul bugetului public național, fără a fi necesară revizuirea măsurii propuse privind diminuarea tarifului contribuției cu 5 puncte procentuale.
		Denis Ivanov	Rog respectuos Comisia să analizeze următorii piloni structurali, validati deja de modelul maghiar: 1. Stabilirea unei cote de impozitare de 15%, aplicată strict câștigurilor nete din criptoactive. 2. Declanșarea impozitarii exclusiv la iesirea din spatiul virtual — adica la schimbarea activului in moneda fiduciară sau la utilizarea acestuia pentru achizitia de bunuri si servicii. Schimburile de tip cripto—cripto ar urma si fie scutite, pentru a simplifica evidenta si raportarea. 3. Introducerea unui impozit pe profit redus (similar cotei de 9% aplicate în Ungaria) pentru companiile si furnizorii de servicii cripto înregistrati, atragand astfel firme internaționale din domeniul tehnologiei.	**<u>Nu se acceptă,</u>** preluarea în forma propusă a mecanismului de impozitare a criptoactivelor aplicat în Ungaria, întrucât particularitățile pieței cripto și ale cadrului fiscal național impun instituirea unui mecanism adaptat condițiilor din Republica Moldova și corelat cu principiile generale de impozitare a veniturilor. Stabilirea unei cote de 15% aplicate exclusiv câștigului net poate fi analizată în cadrul politicii fiscale, însă aplicarea impozitării exclusiv la momentul conversiei în monedă fiduciară sau al utilizării criptoactivelor pentru achiziția de bunuri și servicii, concomitent cu exceptarea schimburilor cripto-cripto, poate genera dificultăți de determinare și monitorizare a câștigului impozabil. Operațiunile succesive de schimb între

			Integrarea acestor mecanisme în actualul pachet de reformă fiscală ar oferi autorităților statului vizibilitatea necesara pentru combaterea fluxurilor financiare ilicite.	diferite criptoactive pot conduce la creșterea valorii portofoliului fără ca autoritatea fiscală să dispună, în timp real, de suficiente informații privind costul de achiziție și valoarea fiecărei tranzacții. Totodată, exceptarea generală a operațiunilor cripto-cripto ar putea permite amânarea pe perioade îndelungate a momentului impozitării prin conversia repetată a unui activ în altul, ceea ce ar diminua eficiența mecanismului fiscal și ar crea diferențe de tratament față de alte forme de venituri din investiții. În ceea ce privește aplicarea unei cote reduse de impozit pe profit pentru companiile și furnizorii de servicii cripto, considerăm că o asemenea facilitate trebuie evaluată în raport cu întregul sistem de impozitare a persoanelor juridice și cu riscul apariției unor tratamente fiscale preferențiale pentru un anumit sector economic. Atractivitatea Republicii Moldova pentru companiile din domeniul tehnologiei nu trebuie realizată exclusiv prin diminuarea impozitării, ci prin asigurarea unui cadru regulator și fiscal predictibil, proporțional și competitiv pentru întregul sector tehnologic. În același timp, obiectivul privind creșterea vizibilității asupra tranzacțiilor cu criptoactive și combaterea fluxurilor financiare ilicite poate fi realizat prin consolidarea mecanismelor de raportare, identificare și schimb de informații, fără ca acestea să fie condiționate de preluarea integrală a modelului fiscal al unui alt stat.
		Centrul Național al Cinematografiei	***Se propune introducerea unui stimulent fiscal pentru a încuraja***	**<u>Nu se acceptă,</u>** introducerea, în forma propusă, a unui mecanism fiscal distinct de stimulare a producției

			productia audiovizuală în Republica Moldova Implementarea acestui stimulent și crearea unui instrument fiscal nou urmează să fie reflectat în următoarele două articolele, care corelare intre ele vor asigura funcționalitatea acestuia. **Articolul 36¹. Deducerea fondurilor acordate pentru producția de film și alte opere audiovizuale** **(1)** Contribuabilul persoană juridică supus impozitării în conformitate cu art. 15 lit. b) are dreptul, la determinarea venitului impozabil, la o deducere în mărime de 75% din suma fondurilor bănești acordate cu titlu gratuit unui producător eligibil pentru producția completă sau parțială a unui film și/sau a unei alte opere audiovizuale pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prezentului articol. **(2)** Deducerea prevăzută la alin. (1) se permite dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) producătorul este persoană juridică înregistrată în Republica Moldova și desfășoară activitate de producție completă sau parțială de film și/sau alte opere audiovizuale; b) cheltuielile de producție aferente filmului sau părții din film ori din opera audiovizuală realizate în Republica Moldova sunt suportate pe teritoriul Republicii Moldova, iar valoarea cheltuielilor eligibile suportate în Republica Moldova este de cel puțin 300 000 lei; c) suma totală a fondurilor acordate pentru aceeași producție de către contribuabilii care beneficiază de facilitatea prevăzută de prezentul articol nu depășește 30% din totalul cheltuielilor de producție eligibile. d) fondurile sunt transferate prin intermediul conturilor de plăți și sunt	cinematografice, întrucât acesta generează un impact bugetar potențial semnificativ, dificil de estimat și de controlat în condițiile lipsei unei evaluări ex-ante suficiente a numărului de producții eligibile, a volumului investițiilor și a veniturilor fiscale care ar urma să fie generate suplimentar. Deși se invocă faptul că o parte din facilitatea fiscală se va întoarce la buget sub formă de TVA, impozit pe venit, contribuții sociale și alte taxe, aceste venituri nu pot fi tratate automat drept venituri fiscale suplimentare. O parte dintre activitățile respective s-ar putea realiza și în lipsa facilității, iar efectul net trebuie determinat prin compararea situației cu și fără acordarea stimulentului fiscal. Totodată, mecanismul propus presupune două avantaje fiscale concomitente: deducerea a 75% din fondurile acordate și posibilitatea trecerii în cont a sumei integrale a fondurilor, cu limitarea anuală la 50% din impozitul pe venit. În aceste condiții, este necesară o evaluare detaliată a costului fiscal efectiv al schemei, inclusiv în cazul reportării avantajului pentru perioadele fiscale următoare. Un alt risc îl constituie caracterul selectiv al facilității. Dreptul la aceasta este condiționat de obținerea certificatului de investiție cinematografică și de îndeplinirea unor criterii stabilite inclusiv prin acte ale Guvernului. În consecință, este necesar să fie asigurate criterii clare, obiective și verificabile pentru evitarea tratamentului preferențial și a riscului ca deciziile privind eligibilitatea unei producții să determine indirect acordarea unui avantaj fiscal anumitor contribuabili.

			utilizate exclusiv pentru cheltuielile eligibile aferente producției; e) acordarea și utilizarea fondurilor sunt confirmate prin certificatul de investiție cinematografică, eliberat de Centrul Național al Cinematografiei în modul stabilit de Guvern. **(3)** În sensul prezentului articol, fondurile se consideră acordate cu titlu gratuit dacă acordarea acestora nu generează obligația producătorului de a le restitui și nu conferă contribuabilului dreptul la dobândă, participare la veniturile sau profitul obținut din exploatarea producției, drepturi patrimoniale asupra acesteia ori o altă contraprestație patrimonială. **(4)** Deducerea prevăzută la alin. (1) se efectuează în perioada fiscală în care a fost eliberat certificatul de investiție cinematografică și în limita sumei fondurilor confirmate prin acesta. **(5)** Sumele deduse în conformitate cu prezentul articol nu pot fi deduse concomitent în temeiul art. 24, art. 36 sau al altor prevederi ale prezentului titlu. **(6)** Categoriile de cheltuieli eligibile și neeligibile, criteriile de calificare a producțiilor, modul de confirmare a fondurilor, procedura de eliberare, suspendare și retragere a certificatului de investiție cinematografică, precum și mecanismul de verificare și raportare se stabilesc de Guvern. **Articolul 82¹. Trecerea în cont a fondurilor acordate pentru producția de film și alte opere audiovizuale** **(1)** Contribuabilul care a acordat fonduri în condițiile art. 36¹ are dreptul să treacă în contul impozitului pe venit calculat în conformitate cu art. 15 lit. b) suma integrală a fondurilor confirmate prin certificatul de	De asemenea, stabilirea prin actele Guvernului a categoriilor de cheltuieli eligibile, criteriilor de calificare, mecanismului de verificare și procedurii de acordare sau retragere a certificatului presupune instituirea unui mecanism administrativ complex. Acesta va necesita resurse suplimentare atât pentru autoritatea responsabilă de domeniul cinematografiei, cât și pentru autoritatea fiscală, inclusiv pentru verificarea cheltuielilor, prevenirea dublului beneficiu și recuperarea facilităților acordate nejustificat.

			investiție cinematografică, cu respectarea limitei prevăzute la alin. (2). **(2)** Pentru o perioadă fiscală, suma impozitului pe venit calculată după aplicarea deducerii prevăzute la art. 36[1] poate fi redusă în temeiul prezentului articol cu cel mult 50% din suma impozitului pe venit calculată pentru perioada fiscală respectivă. **(3)** Partea din suma fondurilor confirmate prin certificatul de investiție cinematografică care nu a putut fi trecută în cont în perioada fiscală respectivă din cauza limitei stabilite la alin.(2) se reportează și poate fi trecută în cont în următoarele două perioade fiscale consecutive, cu respectarea, pentru fiecare perioadă fiscală, a limitei prevăzute la alin. (2). **(4)** Suma care nu a fost utilizată până la expirarea perioadei prevăzute la alin. (3) nu se restituie contribuabilului, nu se compensează cu alte obligații fiscale și nu poate fi transmisă sau cesionată unui alt contribuabil. **(5)** Trecerea în cont prevăzută de prezentul articol se efectuează exclusiv în baza certificatului de investiție cinematografică eliberat de Centrul Național al Cinematografiei și a informației transmise Serviciului Fiscal de Stat în modul stabilit de Guvern. **(6)** În cazul retragerii sau anulării certificatului de investiție cinematografică, sumele deduse în conformitate cu art. 36[1] și sumele trecute în cont potrivit prezentului articol se recalculează, iar obligațiile fiscale aferente se determină în modul stabilit de prezentul cod. **FUNDAMENTARE**	

			Observatorul European al Audiovizualului constată în raportul său din 2026 că stimulentele fiscale au devenit instrumente structurale de competiție între teritorii pentru producții, investiții, locuri de muncă și infrastructură; există deja peste 120 de scheme automate de stimulare a producției la nivel mondial. - **Stimulentul fiscal propus este un instrument functional atat pentru investitorii locali, cat si cei straini.** Producția cinematografică are o particularitate economică foarte favorabilă statului: banii se cheltuie rapid și local. Un film nu este o investiție financiară pasivă. În câteva săptămâni sau luni, bugetul se transformă în sute sau mii de tranzacții. KEA descrie cinematografia drept o activitate intensivă în muncă și identifică efecte directe asupra hotelurilor, cateringului, transportului, construcțiilor, închirierilor, asigurărilor, serviciilor juridice și contabile. O producție cinematografică funcționează ca o „fabrică temporară” care se instalează într-o regiune, consumă masiv resurse locale în câteva luni și lasă capitalul în comunitate. - **Mecanismul creează cerere pentru economia existentă**, nu doar pentru „cineaști”.Beneficiarii economici ai unei producții nu sunt numai regizorul și producătorul. Sunt hotelurile, restaurantele, companiile de transport, proprietarii de locații, firmele de securitate, croitoriile, electricienii, construcțiile, telecomunicațiile, rent-a-car, contabilii și numeroși freelanceri. - O parte din cheltuiala fiscală se întoarce la buget. Bugetul total al filmului se materializează în salarii și remunerații, servicii de producție,	

			chirii, transport, hoteluri, catering, construcții de decor, costume, echipamente, postproducție, contabilitate, servicii juridice etc. Din aceste tranzacții rezultă TVA, impozite pe venit, contribuții sociale, impozite ale furnizorilor și alte venituri fiscale. - **Statul poate controla perfect expunerea bugetară.** Spre deosebire de o facilitate fiscală nelimitată, aceasta poate avea: • plafon anual național; • plafon de maximum 30% per producție; • minimum de cheltuieli eligibile în Moldova; • certificat emis înainte de aplicarea facilității; • audit obligatoriu al costurilor; • registru al investitorilor și beneficiarilor; • limită a creditului fiscal utilizabil într-un an; • reportarea diferenței pe maximum 2–3 ani; • sancțiuni și recuperarea facilității în cazul nerespectării condițiilor. - **Este mai predictibil bugetar decât un cash rebate deschis**. La cash rebate, statul trebuie să plătească efectiv producătorului după realizarea cheltuielilor și trebuie să prevadă lichidități bugetare. În această schemă, finanțarea este avansată de compania privată, iar statul operează ulterior prin obligația fiscală a investitorului, astfel presiunea asupra cash-flow-ului bugetar este diferită. - **Mecanismul formalizează industria**. Ca să beneficieze de stimulent, producătorul trebuie să demonstreze costurile, contractele, salariile, facturile și furnizorii. Într-o economie în care o parte din sectorul creativ poate funcționa informal,	

			facilitatea creează exact stimulentul invers: pentru ca o cheltuială să fie eligibilă, trebuie să fie declarată și fiscalizată **- Creează o relație economică între business și industriile creative.** Acesta este un avantaj structural pe care granturile CNC nu îl produc. În Lituania, până în 2025, 436 de companii locale au investit peste 133 milioane EUR în 669 de producții prin mecanism. În 2025, 172 de companii au participat, iar 105 dintre ele erau investitori care reveneau în schemă. Asta înseamnă că cinematografia încetează să mai fie percepută exclusiv ca solicitant de subvenții publice și devine un domeniu în care sectorul privat are un interes economic concret. **- Mecanismul atrage bani care altfel nu ar intra în economia Moldovei.** Acest argument este deosebit de puternic în cazul producțiilor străine și al coproducțiilor. O producție internațională poate alege România, Bulgaria, Ungaria, Lituania, Serbia sau Moldova. În absența unui mecanism competitiv, Moldova nu „economisește" facilitatea fiscală; poate pierde întreaga producție și, implicit, toate taxele și cheltuielile pe care aceasta le-ar fi generat. - **Statul nu cumpără filmul; cumpără activitate economică locală**. Facilitatea trebuie acordată numai în schimbul unor cheltuieli eligibile și verificabile realizate în Republica Moldova. Dacă producția nu cheltuie în Moldova, avantajul fiscal nu se acordă. Logica este similară investițiilor industriale: statul acordă un stimulent pentru a determina capitalul să fie plasat într-o anumită economie.	

		MDED	**Stimularea și dezvoltarea regimului antreprenorului independent („freelancer”):** Se propune completarea Art. II cu prevederi privind extinderea sferei genurilor de activitate eligibile pentru regimul antreprenorului independent. În acest sens: a) la art. 5 pct. 36⁴, textul *„în domeniile de activitate stabilite conform anexei la cap. 10⁴ al titlului II”* se propune a fi substituit cu textul „în domeniile de activitate, cu excepția celor stabilite conform anexei la cap. 10⁴ al titlului II”; b) anexa la cap. 10⁴ al titlului II se propune a fi reconceptualizată dintr-o listă limitativă a activităților permise într-o listă a activităților incompatibile cu regimul antreprenorului independent, inclusiv activitățile pentru care legislația impune constituirea unei persoane juridice, exercitarea într-o formă profesională specială sau îndeplinirea unor condiții de autorizare incompatibile cu acest statut; c) se vor opera ajustările de rigoare la celelalte dispoziții ale cap. 10⁴. Reconceptualizarea regimului urmează a fi însoțită de menținerea cerințelor de autorizare prevăzute de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și de actele normative speciale aplicabile, precum și de criterii suficiente pentru delimitarea activității economice independente de raporturile de muncă, astfel încât regimul simplificat să nu fie utilizat pentru substituirea artificială a contractelor individuale de muncă. Extinderea regimului ar reduce costurile de intrare în activitatea economică, ar stimula formalizarea	**Nu se acceptă,** reconceptualizarea, în forma propusă, a listei activităților eligibile pentru regimul antreprenorului independent prin transformarea acesteia într-o listă generală a activităților incompatibile cu regimul respectiv. Lista limitativă a activităților eligibile asigură un nivel mai ridicat de claritate și predictibilitate atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile de administrare și permite delimitarea expresă a domeniilor pentru care regimul fiscal simplificat este justificat. Trecerea la o listă de activități incompatibile ar putea conduce la includerea automată în regim a unor activități care, deși nu sunt expres interzise, prezintă particularități de reglementare, autorizare sau risc fiscal care necesită un tratament distinct. De asemenea, extinderea semnificativă a sferei de aplicare a regimului simplificat poate amplifica riscul de recalificare artificială a raporturilor de muncă în raporturi de prestări servicii. În practică, existența unui regim fiscal mai simplu și cu costuri administrative reduse poate determina angajatorii să utilizeze forma de antreprenor independent pentru persoane care, în realitate, desfășoară activitate în condițiile specifice unui raport de muncă. În acest context, simpla menționare a necesității unor „criterii suficiente” pentru delimitarea activității independente de raporturile de muncă nu este suficientă. Este necesar ca aceste criterii să fie clare, aplicabile în practică și să permită autorităților de control identificarea situațiilor în care forma juridică aleasă nu corespunde realității economice.

			activităților individuale și autoocuparea, precum și ar crea o alternativă simplificată la formele tradiționale de organizare. Măsura urmează a fi corelată cu procesul de reducere graduală a formelor organizatorico-juridice redundante.	Totodată, menținerea cerințelor de autorizare prevăzute de legislația specială nu elimină riscul extinderii necontrolate a regimului fiscal, întrucât autorizarea activității și eligibilitatea pentru un regim fiscal simplificat sunt două aspecte juridice distincte.
		MDED	**Reducerea graduală a numărului formelor organizatorico-juridice:** Se propune reexaminarea soluției promovate în versiunea inițială a proiectului privind reducerea graduală a formelor organizatorico-juridice de desfășurare a activității de întreprinzător, prin limitarea pentru viitor a constituirii formelor care se suprapun funcțional cu alte forme existente. Entitățile deja înregistrate urmează să își poată continua activitatea, cu posibilitatea tranziției simplificate către alte forme juridice, fără afectarea continuității drepturilor, obligațiilor, contractelor și actelor permisive. Măsura ar contribui la simplificarea cadrului de afaceri și reducerea costurilor administrative și urmează a fi corelată cu extinderea regimului antreprenorului independent („freelancer”) ca alternativă simplificată pentru activitatea economică individuală. Profesiile reglementate și gospodăriile țărănești (de fermier) urmează a fi examinate distinct, având în vedere particularitățile acestora.	**Nu se acceptă,** în forma propusă, reducerea graduală a numărului formelor organizatorico-juridice exclusiv prin limitarea constituirii pe viitor a formelor considerate a se suprapune funcțional cu alte forme existente. Deși simplificarea cadrului de desfășurare a activității de întreprinzător reprezintă un obiectiv important, eliminarea sau limitarea unor forme organizatorico-juridice trebuie realizată în baza unei analize comprehensive a particularităților juridice, fiscale și economice ale fiecărei forme. Existența unor elemente comune nu presupune în mod automat o suprapunere funcțională, întrucât formele respective pot avea regimuri diferite privind răspunderea patrimonială, administrarea, transmiterea drepturilor și obligațiilor, accesul la finanțare, regimul fiscal sau exercitarea unor activități reglementate. Totodată, menținerea în activitate a entităților deja înregistrate, concomitent cu interzicerea constituirii unor entități noi de aceeași formă, poate conduce pe termen lung la existența paralelă a unor regimuri juridice diferite pentru operatori economici care desfășoară activități similare. O asemenea abordare poate genera dificultăți de aplicare a legislației și poate crea tratamente

				diferențiate între entități în funcție de momentul înregistrării. În ceea ce privește posibilitatea tranziției simplificate către alte forme juridice, aceasta trebuie reglementată astfel încât să fie asigurată continuitatea deplină a drepturilor, obligațiilor, contractelor, autorizațiilor și altor acte permisive. În lipsa unor mecanisme juridice clare, procesul de reorganizare poate genera costuri suplimentare și riscuri pentru întreprinderile existente, contrar obiectivului de simplificare urmărit. De asemenea, corelarea reducerii formelor organizatorico-juridice cu extinderea regimului antreprenorului independent nu poate constitui, în sine, un argument pentru restrângerea formelor existente. Regimul antreprenorului independent are un scop fiscal și juridic distinct și nu poate substitui toate formele tradiționale de organizare a activității economice, în special în cazul activităților care presupun investiții, angajarea personalului, asumarea unor riscuri patrimoniale sau accesul la finanțare.
		Consiliul Național ONG	**Consolidarea filantropiei și introducerea unor stimulente fiscale reale pentru agenții economici** **Constatări:** Consiliul Național al ONG-urilor a solicitat anterior ca reforma fiscală să nu se limiteze la menținerea neutralității fiscale a donațiilor, ci să introducă instrumente care să stimuleze efectiv filantropia corporativă și implicarea agenților economici în susținerea organizațiilor necomerciale. Versiunea actualizată a Proiectului nu prevede un asemenea stimulent real și nu consolidează rolul filantropiei ca	**Nu se acceptă,** introducerea unui mecanism fiscal suplimentar distinct pentru donațiile și sponsorizările efectuate de agenții economici în favoarea organizațiilor necomerciale, întrucât acordarea unui avantaj fiscal suplimentar ar genera un impact asupra veniturilor bugetare, fără a putea fi cuantificat în prealabil în mod suficient de exact. Regimul fiscal al donațiilor și sponsorizărilor trebuie să asigure, în primul rând, un tratament fiscal clar și neutru, iar susținerea sectorului necomercial poate fi realizată prin mecanismele deja existente, fără

			sursă privată de finanțare a sectorului asociativ. **Recomandare:** Reiterăm necesitatea introducerii unui mecanism fiscal stimulativ distinct pentru donațiile și sponsorizările efectuate de agenții economici în favoarea organizațiilor necomerciale, astfel încât sprijinul acordat acestora să producă un avantaj fiscal efectiv pentru donator. Soluția normativă poate fi un instrument compatibil cu noul model de impozitare care să creeze un stimulent real și măsurabil pentru filantropia corporativă.	instituirea unei facilități fiscale suplimentare pentru agenții economici. Introducerea unei deduceri sau a unui credit fiscal suplimentar ar însemna că statul ar suporta indirect o parte din costul deciziei contribuabilului de a direcționa resurse către o anumită organizație. În acest caz, este necesară evaluarea atentă a riscului ca facilitatea să fie utilizată nu exclusiv în scop filantropic, ci și pentru finanțarea unor entități sau proiecte cu care donatorul are interese economice sau alte relații, ceea ce ar putea diminua caracterul de instrument de politică publică al facilității. Totodată, instituirea unui stimulent fiscal pentru donațiile corporative ar necesita stabilirea unor condiții stricte privind eligibilitatea organizațiilor beneficiare, plafonarea avantajului fiscal, documentarea donațiilor, verificarea destinației fondurilor și prevenirea tranzacțiilor artificiale. Un asemenea mecanism ar crește complexitatea administrării fiscale și ar necesita resurse suplimentare pentru control. În plus, orice stimulent fiscal acordat pentru donații trebuie analizat în raport cu principiul neutralității fiscale și cu tratamentul altor forme de utilizare a profitului de către agenții economici, pentru a evita apariția unor distorsiuni și a unor tratamente preferențiale nejustificate.
		MEC	Ministerul Educatiei si Cercetarii solicitd suplimentar completarea acestuia cu un articol nou, cu privire la modificarea Legii nr. 131/2015 privind achizitiile publice, care devine articolul XV, cu urmdtorul cuprins: **Articolul XV. — La articolul 26 alineatul (12) din Legea nr. 131/2015 privind achizitiile publice**	**<u>Nu se acceptă</u>** Propunerea urmează a fi examinată suplimentar cu toate părțile interesate

			(republicati in Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 321-332, art. 527), cu modificirile ulterioare, litera d) va avea urmiitorul cuprins: **1. „d) pentru contractele de achizitii publice de manuale scolare — 10%”.** Actualul articol XV al proiectului (privind intrarea in vigoare) devine articolul XVI, iar trimiterile interne se ajusteaza corespunzator. Totodata, solicitim ca articolul XV (nou) sa intre in vigoare la 1 octombrie 2026. In acest scop, la articolul privind intrarea in vigoare, alineatul (1) se completeaza cu 0 litera nouă, cu urmatorul cuprins: 2. **„e) articolul XV, care intrii in vigoare la 1 octombrie 2026.”**, in mod similar solutiei deja prevazute la art. XV alineatul (1) litera c) din proiect pentru art. IT punctul 34. Modificarea propusa la articolul 26 alineatul (12) din Legea nr. 131/2015 este prezentatad in tabelul de mai jos: **Redactia in vigoare a Legii nr. 131/2015** **Articolul 26. Criterii de atribuire a contractului de achiziţii publice** (12) …..ponderea minimă pe care elementul de preţ o are …..este: a) …. de bunuri – 60%; b) … de lucrări – **Redactia propusă** **Articolul 26. Criterii de atribuire a contractului de achiziţii publice** (12) …..ponderea minimă pe care elementul de preţ o are …..este: a) …. de bunuri – 60%; b) … de lucrări –	

80%; c) … de servicii – 40%; d) … de manuale școlare – 30%	80%; c) … de servicii – 40%; d) … de manuale școlare – **10%**

Argumentare:

Achizitia manualelor scolare se realizeaza prin proceduri de achizitie publica, manualele fiind evaluate in baza unor criterii stricte de calitate, cu un prag minim de 80% pentru factorul calitate.

Exigenta acestor criterii generează o deviatie mica a punctajelor de calitate ale ofertelor calificate, astfel incat diferentierea punctajelor finale ajunge sa fie determinata, in mare parte, de pret, care poate varia semnificativ de la o oferta la alta. in prezent, art. 26 alineatul (12) litera d) din Legea nr. 131/2015 stabileste o pondere minima a elementului de pret de 30% pentru contractele de achizitii publice de manuale scolare, ceea ce limitează posibilitatea autoritatii contractante de a acorda factorilor de calitate 0 pondere mai mare de 70%. Reducerea acestei ponderi la 10% permite acordarea unei ponderi de pana la 90% factorilor de calitate, in concordanță cu modelul de selectare si achizitionare a manualelor axat pe calitatea continutului. Noua Lege nr. 325/2025 privind achizitiile publice prevede deja, la articolul 67 alineatul (19) litera d), 0 pondere minima a elementului de pret de 10% pentru contractele de achizitii publice de manuale scolare, insi aceasta intră in vigoare la 1 ianuarie 2027, data la care Legea nr. 131/2015 se abrogă. Prin urmare, pentru procedurile de achizitie a manualelor scolare desfasurate in anul 2026, aplicarea ponderii de 10% este

			posibila doar prin modificarea Legii nr. 131/2015, cu intrare in vigoare anterioară datei de 1 ianuarie 2027. Stabilirea intrérii in vigoare la 1 octombrie 2026 asigura aplicarea noii ponderi pentru rundele de achizitie a manualelor din toamna anului 2026 (aproximativ 40% din numarul total de titluri din sistemul de invitimént general), fiind asigurata totodată continuitatea cu prevederile Legii nr. 325/2025 de la 1 ianuarie 2027.	
		MDED	**Consolidarea predictibilității și transparenței la stabilirea taxelor locale reglementate de Titlul VII al Codului fiscal:** Se propune examinarea consolidării criteriilor și garanțiilor procedurale aplicabile stabilirii taxelor locale reglementate de Titlul VII al Codului fiscal, astfel încât exercitarea autonomiei fiscale locale să fie conciliată cu necesitatea asigurării unui mediu de afaceri previzibil și a unei sarcini fiscale proporționale. În acest sens, se propune dezvoltarea mecanismelor existente de fundamentare a cotelor taxelor locale prin: a) fundamentarea economico-financiară a cotelor și a modificărilor acestora; b) consultarea efectivă și în timp util a mediului de afaceri și a organizațiilor reprezentative ale acestuia; c) publicarea în timp util a deciziilor și asigurarea unei perioade suficiente pentru adaptarea contribuabililor la modificările aprobate; d) utilizarea unor criterii obiective și nediscriminatorii pentru contribuabili și activități aflate în situații comparabile;	**<u>Nu se acceptă.</u>** Se ia act de propunerea privind consolidarea predictibilității și transparenței la stabilirea taxelor locale. Totodată, considerăm că, în forma propusă, instituirea unor garanții și criterii procedurale suplimentare nu este necesară, întrucât cadrul normativ în vigoare stabilește deja principiile și procedurile aplicabile exercitării competențelor autorităților administrației publice locale în domeniul taxelor locale. În particular, legislația fiscală și cadrul normativ privind administrația publică locală, finanțele publice locale și transparența decizională prevăd mecanisme privind fundamentarea deciziilor, consultarea publică, publicarea actelor și exercitarea autonomiei financiare locale. În acest context, dublarea acestor mecanisme prin reglementări suplimentare în Titlul VII al Codului fiscal poate genera suprapuneri normative și sarcini administrative adiționale, fără a rezulta în mod necesar o creștere proporțională a nivelului de predictibilitate. Totodată, stabilirea taxelor locale reprezintă o competență a autorităților administrației publice locale, iar necesitatea fundamentării economico-

			e) valorificarea analizei impactului de reglementare în situațiile prevăzute de Codul fiscal. Măsurile propuse urmează a fi concepute fără instituirea unor cote maxime sau plafoane generale pentru taxele locale reglementate de Titlul VII al Codului fiscal care ar substitui competența autorităților administrației publice locale de a determina cuantumul concret al taxelor locale. Intervenția autorităților centrale urmează să fie orientată spre stabilirea unor principii, criterii și garanții procedurale clare privind fundamentarea și adoptarea taxelor locale, cu respectarea autonomiei financiare locale. În acest sens, soluția urmează a fi corelată cu art. 109 și art. 132 din Constituția Republicii Moldova; cu art. 3, art. 9, art. 14 alin. (2) și art. 81 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală; cu art. 3 alin. (1) și (5) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale; precum și cu principiile autonomiei financiare și ale corespunderii resurselor cu competențele prevăzute de art. 3 și art. 12 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă. Totodată, urmează a fi avute în vedere art. 4 alin. (6) și art. 9 alin. (1)–(4) din Carta Europeană a Autonomiei Locale, inclusiv sub aspectul consultării autorităților administrației publice locale și al dreptului acestora de a dispune de resurse proprii suficiente și de o marjă reală de decizie asupra taxelor locale. Abordarea corespunde jurisprudenței Curții Constituționale, în special Hotărârii nr. 2 din 28 ianuarie 2014 și Hotărârii nr. 27 din 14 septembrie	financiare trebuie apreciată în funcție de specificul fiecărei unități administrativ-teritoriale. Instituirea unor cerințe uniforme și detaliate pentru fundamentarea fiecărei cote sau modificări a taxelor poate limita flexibilitatea autorităților locale de a reacționa la particularitățile economice și bugetare locale. În ceea ce privește consultarea mediului de afaceri, aceasta este deja asigurată prin mecanismele generale de transparență decizională. Consultarea reprezintă un instrument important pentru îmbunătățirea procesului decizional, însă aceasta nu poate avea ca efect transferarea responsabilității privind stabilirea nivelului taxelor de la autoritățile administrației publice locale către reprezentanții mediului de afaceri. De asemenea, obligația de a asigura o perioadă uniformă și prestabilită pentru adaptarea contribuabililor la orice modificare a taxelor locale poate reduce capacitatea autorităților locale de a ajusta veniturile bugetare în funcție de necesitățile reale ale comunității. În situația unor modificări ale condițiilor economice sau ale necesarului de finanțare a serviciilor publice locale, autoritățile trebuie să dispună de suficientă flexibilitate pentru adoptarea măsurilor necesare în limitele legii. În același timp, principiul aplicării unor criterii obiective și nediscriminatorii nu presupune uniformizarea nivelului taxelor locale la nivel național. Diferențele dintre unitățile administrativ-teritoriale privind nivelul activității economice, infrastructura, costul serviciilor publice și capacitatea fiscală justifică existența unei anumite diferențieri a

			2021, potrivit căreia legiuitorul poate stabili principiile și criteriile de determinare a taxelor locale, însă cuantumul concret al acestora trebuie să rămână în marja de decizie a autorităților administrației publice locale.	taxelor locale, în limitele stabilite de Codul fiscal.
		MDED	**Extinderea și automatizarea mecanismului de restituire a TVA:** Se propune reintroducerea soluției promovate în versiunea inițială a proiectului privind continuarea și extinderea, începând cu 1 ianuarie 2027, a mecanismului de restituire a depășirii TVA prevăzut la art. 101⁶ din Codul fiscal. În acest sens, se propune completarea art. 101⁶ cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: *„(1¹) Subiecții impozabili înregistrați în calitate de plătitori de TVA au dreptul, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2027, la restituirea depășirii sumei TVA aferente procurărilor de mărfuri și servicii, inclusiv a TVA aferente importurilor, față de suma TVA aferentă livrărilor de mărfuri și/sau servicii, în condițiile prezentului articol.”* Concomitent, se propune stabilirea unui mecanism care să permită restituirea în mărime de 100% a sumei eligibile aferente tranzacțiilor documentate prin SIA „eFactura” și/sau prin bonuri fiscale emise de echipamentele conectate la Sistemul informațional automatizat „Monitorizarea electronică a vânzărilor”, precum și, după caz, a TVA aferente importurilor confirmate prin sistemele informaționale vamale. Procedura de restituire urmează să valorifice datele deținute deja de Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul	**Se acceptă, prin modificarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.93/2013.**

			Vamal și să fie bazată pe evaluarea riscului fiscal. Pentru contribuabilii și operațiunile cu risc redus, verificarea și restituirea urmează să fie realizate preponderent prin mijloace automatizate, iar controalele fiscale aprofundate să fie concentrate asupra situațiilor în care sunt identificați indicatori de risc. Propunerea reprezintă o continuare a dezvoltării mecanismului prevăzut la art. 101⁶, în condițiile în care cadrul actual a evoluat deja în direcția majorării ponderii TVA restituibile pentru operațiunile documentate electronic. Extinderea mecanismului ar reduce perioada de imobilizare a capitalului circulant, costul finanțării necesare pentru substituirea temporară a lichidităților blocate în soldul TVA și ar stimula utilizarea sistemelor electronice de documentare fiscală. În contextul în care Nota de fundamentare declară expres continuarea procesului de armonizare a legislației naționale în materie de TVA cu Directiva 2006/112/CE, poate fi avut în vedere, cu titlu de reper suplimentar, și art. 183 din Directivă, care reglementează posibilitatea reportării sau rambursării excedentului TVA. Trimiterea la cadrul european susține necesitatea asigurării unui mecanism eficient de recuperare a excedentului TVA, fără a predetermina însă cuantumul sau modalitatea concretă a restituirii. Propunerea privind restituirea în mărime de 100% se întemeiază pe opțiunea de politică fiscală promovată anterior în procesul de elaborare a proiectului și pe necesitatea reducerii imobilizării lichidităților contribuabililor.	

			Implementarea soluției presupune operarea modificărilor corespunzătoare în Regulamentul privind restituirea TVA, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 93/2013, inclusiv în partea ce ține de limitele și condițiile aplicabile determinării sumei TVA pasibile restituirii.	
		MDED	**Instituirea unui mecanism permanent de restituire a accizei aferente motorinei utilizate în agricultură:** Se propune examinarea instituirii, începând cu anul 2027, a unui mecanism permanent de reducere a sarcinii accizei aferente motorinei utilizate nemijlocit la efectuarea lucrărilor agricole și horticole, prin restituirea unei părți din acciza achitată. Nivelul facilității urmează a fi stabilit prin Codul fiscal, în baza unei evaluări a impactului bugetar și economic, iar procedura de acordare a restituirii urmează a fi reglementată de Guvern. Mecanismul trebuie să prevadă criterii obiective privind categoriile de beneficiari, documentarea procurării și utilizării motorinei și norme de consum verificabile, raportate, după caz, la suprafața exploatată, categoria culturii și tipul lucrărilor agricole. Instituirea unui mecanism permanent ar asigura o mai mare predictibilitate a costurilor de producție decât adoptarea unor facilități temporare pentru anumite campanii agricole și ar permite producătorilor să includă efectul acestuia în planificarea financiară. Direcția propusă este susținută și de obiectivul de politică fiscală comunicat de Ministerul Finanțelor în anul 2026, potrivit căruia, începând cu anul următor, se urmărește trecerea de	**Nu se acceptă** instituirea, în forma propusă, a unui mecanism permanent de restituire a accizei aferente motorinei utilizate în agricultură, întrucât o asemenea măsură reprezintă o facilitate fiscală cu impact direct asupra veniturilor bugetare și necesită o evaluare complexă a costului fiscal, a eficienței economice și a mecanismului de control. Necesitatea susținerii producătorilor agricoli și diminuarea costurilor de producție sunt obiective importante, însă acestea nu justifică, în sine, instituirea unei restituiri permanente a accizei. Nivelul facilității trebuie stabilit în funcție de resursele bugetare disponibile, de evoluția prețurilor la carburanți și de alte forme de sprijin acordate sectorului agricol, astfel încât să fie evitată cumularea nejustificată a măsurilor de susținere. Totodată, restituirea accizei trebuie să fie strict corelată cu cantitatea de motorină utilizată efectiv în activități agricole. Stabilirea unor norme de consum în funcție de suprafață, cultură și tipul lucrărilor poate genera dificultăți de administrare și verificare, iar diferențele dintre tehnologiile de producție și condițiile de exploatare pot face dificilă determinarea unei norme uniforme de consum. În ceea ce privește procentul de până la 90% menționat în argumentare, acesta reprezintă un obiectiv de politică fiscală comunicat anterior și nu poate

			la măsurile temporare la un mecanism permanent și restituirea, în agricultură, a până la 90% din valoarea accizei aferente motorinei utilizate. Procentul respectiv urmează a fi tratat ca un reper de politică publică anunțat de autoritatea responsabilă de politica fiscală, iar nu ca un cuantum prestabilit prin cadrul normativ în vigoare. Nivelul definitiv al facilității urmează a fi stabilit expres prin Codul fiscal, în baza evaluării impactului bugetar și economic, astfel încât cuantumul și condițiile de acordare să fie previzibile pentru producătorii agricoli.	constitui, în sine, temei pentru stabilirea unei facilități fiscale în lipsa unei evaluări actualizate a impactului asupra bugetului public național. Nivelul facilității trebuie determinat prin procesul bugetar, ținând cont de posibilitățile reale de finanțare și de prioritățile de politică publică.
		MDED	**Corelarea veniturilor din taxa pentru cazare cu finanțarea dezvoltării destinațiilor turistice:** În contextul modificării mecanismului de calcul al taxei pentru cazare, se propune examinarea instituirii unui mecanism care să permită autorităților administrației publice locale să direcționeze, prin decizia bugetară anuală, o parte determinată din veniturile încasate din această taxă către finanțarea măsurilor de dezvoltare și valorificare a potențialului turistic local. Resursele respective ar putea fi utilizate, în funcție de prioritățile stabilite de autoritatea deliberativă locală, pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice, amenajarea și semnalizarea obiectivelor și traseelor turistice, digitalizarea serviciilor și informației turistice, promovarea destinației, organizarea activităților de atragere a fluxurilor turistice, precum și pentru susținerea, în condițiile legii, a mecanismelor de management al destinației turistice. Soluția urmează a fi corelată cu Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice	**Nu se acceptă,** instituirea unui mecanism prin care o parte determinată din veniturile provenite din taxa pentru cazare să fie direcționată obligatoriu către finanțarea unor măsuri de dezvoltare și promovare a turismului. Potrivit principiilor finanțelor publice locale, veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale trebuie să poată fi utilizate în funcție de prioritățile stabilite de autoritățile administrației publice locale și de necesitățile comunității. Stabilirea la nivel central a unei destinații prestabilite pentru o parte din veniturile unei taxe locale ar reduce flexibilitatea autorităților deliberative în procesul de elaborare și executare a bugetelor locale. Faptul că taxa pentru cazare este generată de activitatea turistică nu impune în mod automat ca veniturile acesteia să fie utilizate exclusiv sau prioritar pentru dezvoltarea turismului. Resursele respective pot contribui la finanțarea oricăror servicii și investiții publice locale care, în mod direct sau indirect, contribuie la atractivitatea localității, inclusiv infrastructura rutieră, salubrizarea, iluminatul public,

			locale și Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, cu respectarea autonomiei financiare a unităților administrativ-teritoriale și a competenței autorităților locale de elaborare, aprobare și gestionare autonomă a bugetelor proprii. Totodată, mecanismul ar contribui la implementarea obiectivelor Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029" pentru anii 2026–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 333/2026, în special în partea ce ține de dezvoltarea infrastructurii turistice, promovarea destinațiilor și stimularea dezvoltării economice la nivel local. Instituirea unei asemenea legături funcționale între veniturile generate de activitatea turistică și finanțarea dezvoltării destinației poate consolida acceptabilitatea și predictibilitatea taxei pentru operatorii economici, în măsura în care resursele colectate contribuie la îmbunătățirea infrastructurii și atractivității turistice a localității în care aceștia activează.	amenajarea spațiilor publice, securitatea sau alte servicii de interes local. Totodată, instituirea unei legături obligatorii între veniturile din taxa pentru cazare și anumite categorii de cheltuieli poate conduce la rigidizarea bugetelor locale și la situații în care resursele sunt alocate unor domenii pentru care necesitatea finanțării este mai redusă decât în alte sectoare prioritare ale comunității. Considerăm că obiectivele Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029" pot fi realizate prin prioritizarea voluntară a cheltuielilor pentru turism în cadrul procesului bugetar local, fără instituirea unei afectări obligatorii a veniturilor provenite dintr-o anumită taxă. În același timp, utilizarea unei părți din aceste venituri pentru dezvoltarea destinației turistice poate fi decisă de autoritățile administrației publice locale în funcție de specificul și prioritățile fiecărei unități administrativ-teritoriale. Astfel, autonomia locală este păstrată, iar autoritățile dispun de posibilitatea de a reinvesti veniturile generate de activitatea turistică în infrastructura și serviciile care susțin dezvoltarea acesteia.
		Primăria Comunei Gangura	Propunem instituirea unei **cote de 15% din TVA produs pe teritoriul administrativ al UAT rurale**, care să fie repartizată la bugetele locale și 5% din TVA produs către centre rationale și municipii. **Fundamentare** TVA este unul dintre principalele impozite indirecte și reprezintă un indicator relevant al activității	**Notă.** Propunerea privind repartizarea unei cote din TVA colectată pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale urmează a fi examinată în contextul reformei administrației publice locale și al revizuirii mecanismului de finanțare și echilibrare financiară a unităților administrativ-teritoriale.

			economice și al consumului. Localitatea suportă costurile infrastructurii și serviciilor publice care permit desfășurarea activității economice: drumuri, iluminat public, apă, salubrizare, amenajarea teritoriului, protecția mediului, infrastructură publică și servicii administrative. Este, prin urmare, justificată introducerea unei relații fiscale mai directe între activitatea economică generată pe teritoriul unei UAT și veniturile bugetului local. Pentru a evita concentrarea excesivă a resurselor în localitățile cu bază economică ridicată, mecanismul trebuie însoțit de un **fond de echilibrare fiscală interteritorială**, astfel încât localitățile cu capacitate fiscală redusă să nu fie dezavantajate.	Instituirea unei cote fixe din TVA la bugetele locale reprezintă o modificare structurală a mecanismului actual de repartizare a veniturilor publice și, prin urmare, nu poate fi analizată izolat de delimitarea competențelor între nivelurile administrației publice, de sursele de venit aferente acestora și de mecanismele de echilibrare financiară interteritorială. În special, repartizarea directă a unei cote din TVA în funcție de locul în care este generată activitatea economică poate conduce la diferențe semnificative între capacitățile fiscale ale unităților administrativ-teritoriale, ceea ce impune evaluarea concomitentă a unui mecanism de echilibrare financiară. În lipsa unei asemenea abordări integrate, localitățile cu o bază economică mai redusă ar putea beneficia de venituri suplimentare într-o măsură insuficientă pentru acoperirea competențelor și serviciilor publice atribuite acestora. Totodată, determinarea teritorială a TVA produs poate ridica probleme metodologice și administrative, având în vedere caracterul indirect al impozitului și faptul că locul înregistrării, producerii, livrării sau consumului poate fi diferit de locul în care sunt suportate costurile infrastructurii publice. Acest aspect necesită o analiză aprofundată înaintea instituirii unui mecanism permanent de repartizare.
		Primăria Comunei Gangura	Propunem ca **15% din impozitul pe venitul persoanelor fizice aferent contribuabililor din mediul rural** să fie alocat direct bugetului UAT de nivelul întâi. Pentru mediul urban propunem stabilirea unei cote de **5% din impozitul pe venit** pentru	

			bugetele APL, suplimentar mecanismelor de defalcare existente. **Raționament economic** În mediul rural există o relație directă între domiciliul contribuabilului și costurile suportate de administrația locală pentru asigurarea serviciilor publice. Cetățeanul care locuiește într-o comună utilizează infrastructura locală, iluminatul public, drumurile, serviciile administrative, sistemele de apă și salubrizare și alte servicii finanțate din bugetul local. Este economic și fiscal rațional ca o parte din impozitul achitat de persoana respectivă să revină localității în care aceasta locuiește. Propunerea urmărește trecerea de la principiul predominant redistributiv la un mecanism care combină originea venitului fiscal, responsabilitatea teritorială și autonomia financiară locală.	
		Primăria Comunei Gangura	Propunem revizuirea mecanismului actual al impozitului rutier și transformarea acestuia într-o **taxă/impozit local asupra proprietății mijlocului de transport**, veniturile fiind direcționate către bugetul UAT. **Fundamentare** Utilizarea mijloacelor de transport produce o presiune directă asupra infrastructurii locale. Drumurile locale, străzile, trotuarele, sistemele de evacuare a apelor pluviale și infrastructura conexă sunt finanțate în mare parte de către autoritățile locale, în condițiile unor resurse bugetare limitate. Din perspectiva principiului „beneficiarul plătește”, o parte din sarcina financiară aferentă întreținerii infrastructurii trebuie corelată cu proprietatea și utilizarea mijloacelor de transport. Propunem ca veniturile	**<u>Notă.</u>** Propunerea privind repartizarea suplimentară către bugetele unităților administrativ-teritoriale a unei cote din impozitul pe venitul persoanelor fizice urmează a fi examinată în contextul reformei administrației publice locale și al revizuirii mecanismului de finanțare a autorităților administrației publice locale. Impozitul pe venitul persoanelor fizice reprezintă o sursă importantă de venituri publice, iar modificarea cotelor de defalcare între bugetul de stat și bugetele locale constituie o intervenție structurală asupra sistemului de finanțe publice locale. Din acest motiv, instituirea unor cote suplimentare de 15% pentru UAT rurale și 5% pentru mediul urban nu poate fi analizată separat de întregul

			rezultate să fie utilizate prioritar pentru: - întreținerea și reparația drumurilor locale; - întreținerea infrastructurii stradale; - iluminatul și siguranța rutieră; - amenajarea parcărilor; - infrastructura pietonală; - evacuarea apelor pluviale; - lucrări de modernizare a infrastructurii locale.	mecanism de formare a veniturilor locale și de transferuri interbugetare. Argumentul privind legătura dintre domiciliul contribuabilului și serviciile publice locale este relevant, însă nu este suficient pentru fundamentarea unei repartizări uniforme. Costurile serviciilor publice nu sunt determinate exclusiv de numărul contribuabililor sau de impozitul pe venit achitat de aceștia. Acestea depind inclusiv de suprafața teritoriului, numărul și structura populației, infrastructura existentă, nivelul de dezvoltare economică și volumul competențelor exercitate de fiecare UAT. Totodată, repartizarea directă a unei cote suplimentare din impozitul pe venit ar putea accentua diferențele dintre localitățile cu o bază fiscală ridicată și cele cu o capacitate fiscală redusă. În consecință, orice creștere a veniturilor proprii provenite din impozitul pe venit trebuie analizată concomitent cu mecanismele de echilibrare financiară, pentru a evita diminuarea capacității unor UAT de a asigura servicii publice de bază. De asemenea, diferențierea cotelor între mediul rural și urban necesită o justificare bazată pe indicatori obiectivi și pe analiza competențelor și costurilor reale ale administrației publice locale, astfel încât noul mecanism să nu creeze tratamente disproporționate între unități administrativ-teritoriale comparabile.
		Primăria Comunei Gangura	Propunem completarea cadrului financiar-bugetar cu un principiu expres: **Orice decizie fiscală adoptată la nivel național care conduce la diminuarea veniturilor proprii ale bugetelor APL trebuie să**	**Nu se acceptă,** instituirea unui principiu general potrivit căruia orice decizie fiscală adoptată la nivel național care conduce la diminuarea veniturilor bugetelor autorităților administrației publice locale să

			fie însoțită de un mecanism de compensare financiară. Acest mecanism poate fi realizat prin: a) transferuri cu destinație generală; b) majorarea cotelor de defalcare din impozitele de stat; c) atribuirea unei noi surse de venit fiscal; d) indexarea anuală a transferurilor în funcție de efectul financiar al modificării legislației fiscale. Considerăm că aceasta este o condiție necesară pentru predictibilitatea bugetară și pentru respectarea principiului stabilității financiare a APL.	genereze în mod automat o obligație de compensare financiară. Deși predictibilitatea și stabilitatea financiară a autorităților administrației publice locale reprezintă obiective importante, impactul unei modificări a legislației fiscale asupra veniturilor locale trebuie analizat în contextul ansamblului sistemului de finanțe publice și al efectelor economice generate de măsura respectivă. Nu orice diminuare a unei anumite surse de venit local reprezintă în mod automat o diminuare netă și permanentă a capacității financiare a APL. Modificările fiscale pot genera efecte indirecte asupra bazei fiscale, activității economice, consumului, ocupării forței de muncă sau altor surse de venit ale bugetelor locale, iar aceste efecte nu pot fi cuantificate în toate cazurile în momentul adoptării măsurii. De asemenea, instituirea unei obligații automate de compensare ar putea limita flexibilitatea politicii fiscale naționale și ar putea crea obligații bugetare suplimentare chiar și în situațiile în care măsura fiscală este justificată de obiective de interes național, inclusiv de necesitatea menținerii echilibrului bugetar, stimulării anumitor sectoare economice sau protejării contribuabililor. Totodată, mecanismul propus ar necesita determinarea exactă a „efectului financiar” al fiecărei modificări legislative asupra bugetelor APL. O asemenea determinare poate fi dificilă în cazul măsurilor fiscale cu efecte comportamentale sau cu impact distribuit asupra mai multor surse de venit, iar stabilirea unei compensări

				automate ar putea conduce la supra-compensare sau sub-compensare. În acest context, considerăm oportună menținerea principiului potrivit căruia impactul financiar asupra bugetelor APL trebuie evaluat la elaborarea măsurilor fiscale naționale, iar în cazul în care se constată un impact semnificativ și justificat asupra capacității financiare a APL, acesta poate fi examinat în cadrul mecanismelor existente de finanțe publice și relații interbugetare.
		Primăria Comunei Gangura	Propunem instituirea, în cadrul reformei finanțelor publice locale, a unui principiu potrivit căruia o parte semnificativă a impozitelor generate de activitatea economică și de veniturile populației să fie atribuită teritoriului în care contribuabilul își are domiciliul sau în care este generată activitatea economică. Acest principiu ar putea constitui unul dintre pilonii reformei finanțelor publice locale și ar permite: - creșterea responsabilității fiscale a APL; - stimularea dezvoltării economice locale; - creșterea bazei fiscale; - diminuarea dependenței de transferurile de la bugetul de stat; - stimularea atragerii investițiilor; - creșterea gradului de colectare a impozitelor; - îmbunătățirea corelației dintre dezvoltarea economică și calitatea serviciilor publice.	**<u>Notă.</u>** Considerăm că propunerea privind atribuirea unei părți semnificative a impozitelor generate de activitatea economică și de veniturile populației către teritoriul în care contribuabilul își are domiciliul sau în care este desfășurată activitatea economică necesită o analiză suplimentară, întrucât modificarea mecanismului de repartizare a veniturilor fiscale între bugetul de stat și bugetele locale poate genera dezechilibre semnificative între unitățile administrativ-teritoriale. Atribuirea directă a veniturilor fiscale în funcție de locul domiciliului contribuabilului sau de locul desfășurării activității economice nu garantează, în sine, creșterea autonomiei financiare a autorităților administrației publice locale. Dimpotrivă, un asemenea mecanism ar putea favoriza disproporționat unitățile administrativ-teritoriale cu o concentrare mai mare a activității economice și a populației cu venituri ridicate, în timp ce localitățile cu o bază fiscală redusă ar putea înregistra diminuări relative ale resurselor disponibile și o accentuare a disparităților teritoriale.

				Totodată, veniturile fiscale generate de contribuabili nu sunt întotdeauna corelate direct cu teritoriul în care sunt prestate serviciile publice sau cu nivelul cheltuielilor publice suportate de autoritățile locale. Stabilirea unui mecanism de repartizare exclusiv sau preponderent în funcție de domiciliul contribuabilului ori de locul activității economice ar necesita criterii clare și funcționale de delimitare a veniturilor, în special în cazul contribuabililor care desfășoară activitate în mai multe unități administrativ-teritoriale. În acest context, considerăm oportun ca consolidarea autonomiei financiare locale să fie realizată printr-un mecanism echilibrat de distribuire a veniturilor fiscale, coroborat cu instrumente de egalizare financiară, astfel încât să fie asigurate atât stimulente pentru dezvoltarea economică locală, cât și accesul echitabil al populației la servicii publice, indiferent de capacitatea fiscală a unității administrativ-teritoriale.
		Asociația Patronală a Industriei Turismului	OBSERVAȚII INSTITUȚIONALE COMPLEMENTARE 1. Predictibilitatea taxei pentru cazare. APIT solicită ca stabilirea cotelor concrete de către autoritățile administrației publice locale să respecte strict art. 297 alin. (8) și (9) din Codul fiscal, inclusiv cerințele de previzibilitate, consultare, transparență și proporționalitate. APIT nu propune un plafon național al cotei. 2. OMDT și reinvestirea veniturilor generate de economia vizitatorilor. În contextul cadrului legal privind Organizațiile de Management al Destinației Turistice (OMDT), introdus prin modificările la Legea nr.	**<u>Nu se susține.</u>** Considerăm că observațiile expuse nu justifică modificarea mecanismului fiscal propus. Cadrul fiscal existent reglementează deja procedura de stabilire a taxelor locale de către autoritățile administrației publice locale, inclusiv sub aspectul transparenței, consultării și predictibilității. Totodată, veniturile provenite din taxele locale constituie venituri ale bugetelor locale, iar stabilirea priorităților de utilizare a acestora ține de autonomia financiară a autorităților administrației publice locale, motiv pentru care instituirea unei destinații obligatorii a unei părți

			352/2006, și al Programului Național „Turism 2029”, APIT consideră necesară examinarea unui mecanism transparent prin care o parte din veniturile locale generate de taxa pentru cazare să poată susține dezvoltarea destinațiilor: infrastructură turistică, informare și orientare, date și digitalizare, dezvoltarea produsului, promovare și competențe, inclusiv cofinanțarea activităților OMDT. APIT nu solicită transferul automat sau integral al taxei către OMDT; orice soluție trebuie să respecte autonomia financiară locală și legislația finanțelor publice locale. 3. Competențe și furnizori privați de educație/formare. Art. II pct. 9-10 elimină instituțiile de învățământ private din regimul de scutire a impozitului pe venitul obținut din desfășurarea nemijlocită a procesului de învățământ. Din perspectiva APIT și a Platformei Naționale pentru Turism / NSTP Moldova, această modificare merită o evaluare de impact separată asupra furnizorilor privați de educație profesională, VET și formare continuă relevanți pentru turism și HoReCa, mai ales în condițiile în care „Turism 2029” include pregătirea specialiștilor între prioritățile naționale. APIT nu solicită prin prezentul aviz menținerea unei scutiri generale, ci evaluarea impactului și, dacă este necesar, identificarea unor soluții tranzitorii sau neutre fiscal, compatibile cu regulile privind ajutorul de stat.	din taxa pentru cazare pentru finanțarea OMDT nu este oportună. În ceea ce privește furnizorii privați de educație și formare profesională, importanța acestora pentru dezvoltarea sectorului turistic nu constituie, în sine, un temei suficient pentru menținerea unui regim fiscal preferențial, întrucât facilitățile fiscale trebuie să fie justificate prin criterii obiective și să asigure tratament fiscal echitabil între contribuabili. Eventualele măsuri de susținere a turismului și formării profesionale urmează a fi analizate prin instrumente de politici publice, în limitele cadrului legal și ale regulilor privind ajutorul de stat.
		Consiliul Concurenței	Cu titlu de aspect conceptual, Consiliul Concurenței, având în vedere că Codul fiscal nr. 1163/1997 conține o serie de prevederi care ar putea constitui ajutor de stat în sensul reglementat de Legea nr. 139/2012 cu	**<u>Nu se acceptă.</u>** Considerăm că completarea propusă nu este necesară, întrucât respectarea normelor privind ajutorul de stat la acordarea facilităților, scutirilor și altor avantaje fiscale este deja asigurată prin

			privire la ajutor de stat, propune completarea art. 6 cu un nou alineat, după alin. (8), care să prevadă că la acordarea facilităților, scutirilor, altor avantaje fiscale, care cad sub incidența regulilor de ajutor de stat, furnizorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale prevăzute de Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței.	cadrul normativ existent, inclusiv prin prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, care se aplică măsurilor ce întrunesc condițiile pentru a fi calificate drept ajutor de stat. Introducerea unei norme suplimentare în Codul fiscal, cu caracter general, ar putea genera suprapuneri normative și incertitudine cu privire la delimitarea competențelor și procedurilor aplicabile. Totodată, calificarea unei facilități fiscale drept ajutor de stat urmează să fie efectuată în conformitate cu criteriile și procedurile prevăzute de legislația specială în domeniu, fără a fi necesară instituirea unei obligații paralele în Codul fiscal. Prin urmare, considerăm oportună menținerea cadrului normativ existent, cu aplicarea corespunzătoare a legislației privind ajutorul de stat în cazul măsurilor fiscale care intră sub incidența acesteia.
		Asociația Producătorilor de Carne de Porc	**Cu privire la compensarea accizei la motorina utilizată în zootehnie, creșterea animalelor** În contextul în care mecanismul de compensare urmează să fie administrat prin AIPA, considerăm necesar ca întreprinderile din sectorul zootehnic, al cărnii, ouă și produselor din carne să fie incluse expres în categoria beneficiarilor eligibili. Consumul de motorină în aceste sectoare este legat de operațiuni tehnologice, transport intern, manipularea furajelor și materiilor prime, evacuarea subproduselor și funcționarea utilajelor. Limitarea compensării doar la anumite activități vegetale ar crea un tratament diferențiat între ramurile sectorului agricol.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Considerăm că extinderea mecanismului de compensare a accizei la motorină pentru întreprinderile din sectorul zootehnic, al cărnii, ouălor și produselor din carne necesită o abordare distinctă, având în vedere obiectivul și limitele mecanismului de compensare propus. Compensarea accizei reprezintă o măsură de sprijin fiscal orientată către activitățile agricole eligibile, iar extinderea acesteia la alte activități economice ar conduce la majorarea sferei beneficiarilor și, implicit, a cheltuielilor bugetare, fără o evaluare prealabilă a impactului financiar și a necesității măsurii. Totodată, faptul că motorina este utilizată în cadrul unor operațiuni tehnologice, de transport intern sau de manipulare a furajelor nu constituie, în

			Solicitare: includerea sectorului zootehnic în rambursarea accizei la motorină.	sine, un temei suficient pentru compensarea accizei, întrucât asemenea consumuri pot exista și în alte sectoare economice. Extinderea mecanismului urmează să fie analizată în funcție de obiectivele politicii agricole, disponibilitățile bugetare și necesitatea asigurării unui tratament echitabil între toate categoriile de producători. În acest context, considerăm prematură includerea expresă a sectorului zootehnic în mecanismul de compensare.
		Asociația Producătorilor de Carne de Porc	**Revizuirea plafonului pentru hrana, transport în folosul angajaților.** Exploatațiile zootehnice comerciale funcționează sub un regim juridic extrem de strict impus de legislația sanitar-veterinară pentru prevenirea epidemiilor (Pesta Porcină Africană, Gripa Aviară etc.). Una dintre cerințele fundamentale ale planului de biosecuritate aprobat de ANSA este interzicerea strictă a introducerii de alimente din exterior de către angajați în perimetrul fermelor, pentru a elimina riscul de contaminare încrucișată a efectivelor de animale prin vectori alimentari. Din punct de vedere juridic, acordarea hranei și a transportului, reprezintă o cheltuială operațională directă de prevenție sanitar-veterinară și de reducere a riscului sistemic. Solicitare: Se propune completarea cadrului fiscal privind deductibilitatea cheltuielilor suportate de angajator pentru hrană și transport acordate salariaților, prin introducerea unei prevederi specifice sectorului zootehnic/agro-industrial: „Prin derogare de la plafonul general, pentru contribuabilii care desfășoară activități	**<u>Nu face obiectul prezentului proiect de lege.</u>**

			în domeniul zootehnic (creșterea animalelor) și care sunt supuși regimului obligatoriu de biosecuritate autorizat de autoritățile sanitar-veterinare, pentru cheltuielile cu hrana, echipamentul și transportul salariaților, se deduc integral. Suma respectivă este integral deductibilă în scopuri fiscale pentru angajator și reprezintă sursă neimpozabilă (scutită de impozit pe venit, asigurări sociale și medicale) la nivelul angajatului.”	
		ASP	Modificările propuse pentru anul 2027 vor necesita utilizarea coerentă a acelorași date tehnice de către Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat și ASP. Se propune ca, înainte de punerea în aplicare, să fie stabilite prin actul de implementare sau prin mecanism interinstituțional: câmpul tehnic utilizat pentru masă, regulile de identificare a tipului de propulsie, tratamentul EREV/REEV și formatul electronic al schimbului de date. Această coordonare este necesară pentru ca un vehicul să nu fie încadrat diferit la vamă și ulterior în Registrul de stat al vehiculelor pe baza acelorași caracteristici tehnice.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menționăm că, în cazul mijloacelor de transport importate, masa vehiculului în baza căreia se determină obligația fiscală urmează a fi stabilită la momentul importului, în baza datelor tehnice prezentate pentru vehicul și a documentelor aferente acestuia. Prin urmare, stabilirea masei la momentul importului asigură un reper unic pentru determinarea accizei și nu necesită preluarea ulterioară a acestei caracteristici din Registrul de stat al vehiculelor sau instituirea unui mecanism suplimentar de coordonare pentru recalcularea acesteia. Totodată, schimbul de date între autoritățile competente poate fi realizat în cadrul mecanismelor informaționale existente, însă detalierea în actul fiscal a câmpurilor tehnice, a formatului electronic de schimb de date sau a unor proceduri interinstituționale nu este necesară. În ceea ce privește tipul de propulsie, acesta se determină de asemenea în baza caracteristicilor tehnice ale vehiculului la momentul importului, conform documentelor prezentate autorității vamale. Astfel, considerăm că mecanismul propus asigură premisele pentru aplicarea uniformă a prevederilor fiscale, iar eventualele aspecte tehnice

				privind schimbul de date între autorități pot fi soluționate prin procedurile administrative și informaționale existente, fără completarea suplimentară a cadrului fiscal.
		„Apă-Canal Chișinău”	În ansamblu, impactul proiectului Politicii bugetar-fiscale și vamale pentru anul 2027 asupra activității S.A. „Apă-Canal Chișinău” poate fi apreciat ca favorabil pe termen mediu și lung, în contextul măsurilor orientate spre stimularea investițiilor, îmbunătățirea climatului economic și facilitarea accesului la surse de finanțare. Totodată, majorarea impozitului pe bunurile imobiliare, precum și creșterea costurilor aferente consumului de energie, reprezintă factori susceptibili să genereze presiuni suplimentare asupra costurilor operaționale ale întreprinderii. Având în vedere că nivelul tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare este determinat în funcție de costurile justificate aferente prestării serviciilor, majorarea acestor costuri poate genera, în mod indirect, presiuni asupra nivelului tarifelor suportate de consumatori. În acest context, considerăm necesară identificarea și aplicarea unor măsuri suplimentare de eficientizare operațională și financiară, inclusiv prin optimizarea consumurilor, reducerea cheltuielilor neproductive și valorificarea oportunităților de investiții și finanțare, în vederea diminuării impactului factorilor fiscali și energetici asupra costurilor întreprinderii și, implicit, asupra presiunii tarifare pentru consumatori.	**S-a luat act.**

			S.A. „Apă-Canal Chișinău” apreciază pozitiv măsurile de politică fiscală orientate spre dezvoltarea economică și investițională și consideră oportună menținerea unui echilibru între obiectivele fiscale ale statului, sustenabilitatea financiară a operatorilor serviciilor publice și necesitatea asigurării unor tarife accesibile pentru consumatori.	
		Partidul Social Democrat European	Cum ar trebui încurajate investițiile — o agendă pozitivă Nu este suficient să semnalăm ce nu funcționează. O poziție social-democrată responsabilă propune și ce ar trebui făcut pentru ca acest proiect să devină, cu adevărat, un instrument de relansare economică — nu doar de consolidare bugetară. Propunem 6 direcții concrete: ● Cotă 0% pe profitul reinvestit, universală — fără excluderea gospodăriilor țărănești și a sectorului financiar, cu proceduri de documentare simplificate pentru firmele fără departament financiar propriu, astfel încât accesul să nu depindă de capacitatea administrativă a companiei. ● Amortizare accelerată sau super-deducere pentru achiziția de utilaje și tehnologie, inclusiv agricolă — tractoare, sisteme de irigare, echipamente de procesare — pentru a reduce costul real de capital al investițiilor productive mici. ● Clauză de stabilitate fiscală de minimum 3-5 ani pentru regimurile aplicabile IMM-urilor și fermelor mici: orice schimbare de prag sau de cotă se aplică doar contribuabililor înregistrați ulterior modificării, nu retroactiv celor deja activi sub regimul anterior.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerile formulate, deși urmăresc obiective de susținere a investițiilor, competitivității și predictibilității fiscale, presupun extinderea sau menținerea unui număr semnificativ de facilități fiscale și diminuarea obligațiilor fiscale pentru anumite categorii de contribuabili, ceea ce ar reduce efectul de consolidare bugetară urmărit prin proiect. Măsurile propuse trebuie analizate în raport cu capacitatea bugetară de finanțare a cheltuielilor publice și cu necesitatea asigurării unui echilibru între stimularea activității economice și sustenabilitatea finanțelor publice. În același timp, acordarea unor cote reduse de impozitare sau TVA, a unor scutiri, deduceri și mecanisme de compensare pentru sectoare sau categorii distincte de contribuabili trebuie fundamentată pe criterii obiective, impact bugetar cuantificabil și rezultate economice măsurabile. Extinderea simultană a facilităților către agricultură, HoReCa, sectorul financiar, gospodăriile țărănești, IMM-uri, transport și alte domenii ar putea conduce la fragmentarea sistemului fiscal, diminuarea neutralității fiscale și creșterea costurilor administrative de aplicare și control. Totodată, mecanismele propuse de compensare a eventualelor pierderi

			● Eliminarea pragurilor de tip „totul sau nimic” din toate regimurile preferențiale (consultanță, HoReCa, gospodării țărănești), înlocuite cu rate marginale sau tranziții graduale, astfel încât o depășire minoră a pragului să nu declanșeze o triplare a impozitului. ● Un mecanism dedicat de compensare a costurilor de energie și combustibil pentru sectoarele vulnerabile care sunt puternic subvenționate în statele UE — agricultură, transport — activabil automat în perioadele de criză declarată a pieței, similar stării de alertă energetică actuale, nu doar prin accize generale aplicate indiferent de context. ● Corelarea explicită a stimulentelor fiscale interne cu accesul la fondurile europene de investiții din Planul de Creștere al UE, astfel încât firmele mici și fermele să poată combina cota 0% pe profitul reinvestit cu cofinanțare europeană, nu doar companiile mari cu capacitate proprie de a accesa astfel de fonduri. Argumentul economic din spatele acestei agende este simplu: investiția privată reacționează, în primul rând, la predictibilitate și la costul real de capital — nu doar la nivelul nominal al cotelor de impozitare. Un sistem care schimbă regulile fără preaviz, care exclude selectiv anumite sectoare de la singurul instrument de stimulare existent, și care nu diferențiază între o firmă mare, cu capacitate de conformare, și o fermă de familie, descurajează exact investiția pe care pretinde că vrea să o atragă — indiferent cât de reduse rămân cotele nominale în regiune.	bugetare prin majorarea impozitării sectorului financiar-bancar sau prin alte măsuri nu pot fi tratate ca surse certe și permanente de venituri fără o evaluare detaliată a bazei impozabile, a comportamentului contribuabililor și a efectelor economice. În particular, caracterul permanent al unei majorări de impozit trebuie fundamentat printr-o analiză distinctă a sustenabilității și competitivității sectorului vizat. În ceea ce privește stimularea investițiilor, considerăm că aceasta nu poate fi realizată exclusiv prin facilități fiscale. Decizia de investiție este determinată de un ansamblu de factori, inclusiv accesul la finanțare, infrastructură, calificarea forței de muncă, predictibilitatea cadrului de reglementare și accesul la piețe. Prin urmare, politica fiscală trebuie să păstreze un echilibru între măsurile de stimulare și asigurarea resurselor necesare pentru finanțarea infrastructurii și serviciilor publice care, la rândul lor, constituie factori importanți pentru investiții. De asemenea, aplicarea unor cote diferențiate, praguri suplimentare și perioade de tranziție pentru numeroase categorii de contribuabili, deși poate diminua efectele imediate ale ajustării fiscale, ar spori complexitatea sistemului fiscal și ar putea crea noi situații de arbitraj fiscal și oportunități de evitare a obligațiilor fiscale. În acest context, simplificarea și uniformizarea regimului fiscal reprezintă obiective importante ale reformei. Referitor la riscul unor efecte economice negative pe termen mediu și lung, asemenea estimări trebuie susținute prin analize economice și date verificabile. Nu poate fi presupus automat că ajustarea unor cote fiscale

			Contradicțiile proiectului cu Programul de guvernare „Economie europeană, stat eficient” Guvernul condus de premierul Vasile Tofan a obținut votul de încredere al Parlamentului pe baza unui program structurat pe cinci priorități: relansarea economiei prin sprijinirea antreprenorilor și simplificarea fiscalității, accelerarea aderării la Uniunea Europeană, construirea unui stat eficient și digital, consolidarea securității și a statului de drept, și creșterea calității vieții și a coeziunii sociale. Programul promite explicit un sistem fiscal mai simplu, mai previzibil, cu schimbări consultate din timp, și un stat care își protejează categoriile vulnerabile CE SUSȚINEM ȘI PROPUNEM FERM, FĂRĂ REZERVE: 1) Menținerea cotei reduse de TVA de 8% pentru întregul lanț agroalimentar de bază — fitotehnie (inclusiv cereale), zootehnie în formă naturală, pâine, lapte, legume și fructe proaspete, inclusiv struguri de masă și struguri tehnici. Un fermier mic are nevoie de lichiditate la momentul cumpărării inputurilor sau vânzării recoltei, nu peste luni de zile. TVA redus e necesar din perspectiva constrângerii de lichiditate reală a unei companii mici. 2) Majorarea impozitului pe venit al sectorului financiar-bancar, de la 12% la 18% — un sector cu capacitate contributivă reală și constantă fiind taxat doar în 2027. Solicităm caracterul permanent al acestei taxe, nu limitarea la un singur an fiscal. Transformarea acesteia în măsură permanentă acoperă orice gol generat de menținerea TVA la 8% pe întreg lanțul valoric, mutând povara	va determina falimentul întreprinderilor, reducerea bazei fiscale sau creșterea economiei informale. Efectul final depinde de reacția contribuabililor, condițiile economice generale și eficiența măsurilor de administrare fiscală. Prin urmare, considerăm că măsurile de politică fiscală trebuie evaluate într-o abordare integrată, prin raportarea beneficiilor economice estimate la impactul bugetar și la costurile administrative, iar facilitățile fiscale urmează să fie menținute sau instituite numai în măsura în care sunt justificate economic, sunt țintite către obiective clar definite și nu afectează sustenabilitatea finanțelor publice.

			către sectorul cu cea mai mare capacitate contributivă. 3) O schemă de compensare/rambursare a accizei la motorina de uz agricol (model Franța, Polonia) pentru a păstra competitivitatea fermierilor, completată cu un mecanism de activare automată extins la transport, în perioadele de criză declarată a pieței combustibililor. 4) Eșalonarea, pe minimum 3 ani, a majorării impozitului pentru gospodăriile țărănești (7% → 9% → 10,5% → 12%), după modelul deja folosit de Guvern pentru accize. 5) Includerea gospodăriilor țărănești în regimul de cotă 0% pentru profitul reinvestit, din care sunt astăzi excluse explicit. 6) Indexarea automată anuală a scutirii personale la rata inflației, printr-o formulă legală. 7) Majorarea graduală a TVA la HoReCa (la 10%, nu direct la 12%), cu prag de cifră de afaceri sub care se menține cota actuală, și menținerea cotei de 8% pentru afacerile din mediul rural. 8) O cotă diferențiată la impozitul pe dividende — 6% sub un prag anual rezonabil, iar 8% doar peste acest prag, pentru a încuraja micul business. 9) Înlocuirea pragurilor de tip „tot sau nimic" din regimul de consultanță cu rate marginale sau tranziții graduale, astfel încât o depășire minoră a pragului să nu declanșeze triplarea impozitului cu o perioadă minimă de tranziție de 2 ani fiscali pentru firmele deja înregistrate. 10) Plafoane sezoniere sau un plafon mediu anual pentru cota redusă de	

			TVA la gaz și scutirea la electricitate, în locul plafonului fix lunar propus. 11) Menținerea reducerii de 50% la calculul câștigului de capital pentru tranzacțiile unice, sub un prag valoric rezonabil. 12) Alocarea explicită și transparentă a veniturilor din taxa de viciu și din accizele de sănătate către programe de prevenire a dependențelor și de sănătate publică. 13) Corelarea explicită a stimulentelor fiscale interne cu accesul la fondurile europene de investiții din Planul de Creștere al UE. 14) Eliminarea taxei fixe pe coletele poștale pentru comenzile de valoare mică. 15) Un prag minim de suprafață sub care terenul agricol fără construcții rămâne scutit de noul impozit, pentru a proteja loturile mici de familie, pensionarii și moștenitori. 16) O clauză de stabilitate fiscală de minimum 3-5 ani pentru regimurile aplicabile IMM-urilor și fermelor mici, cu neretroactivitate pentru contribuabilii deja activi. 17) Menținerea instrumentului „capital de stimulare" pentru angajați (art. 311, Legea SRL), cu plafoane anti-abuz, sau un mecanism alternativ echivalent. 18) Menținerea scutirii de impozit pe venit pentru instituțiile de învățământ private cu statut necomercial real. Atenționăm asupra efectelor negative pe termen lung, dacă proiectul rămâne neschimbat Un pachet de consolidare bugetară trebuie evaluat pe un orizont de 5-10 ani, nu doar la nivelul primului an fiscal. În anii 1-2, bugetul colectează cei 5,1 miliarde de lei estimați, iar	

			măsura pare, politic, un succes. În anii 3-5, încep să se manifeste reacțiile comportamentale adverse: ferme mici care falimentează sau își vând terenul, firme prestatoare de servicii care se reorganizează fiscal în afara țării, presiune inflaționistă cumulată pe alimentele de bază și creșterea economiei tenebre. În anii 5-10, baza fiscală reală — numărul de fermieri activi, de firme mici formale, de tineri contribuabili rămași în economie — riscă să fie vizibil mai mică decât proiecția inițială, obligând statul fie să majoreze din nou cotele, fie să accepte venituri sub așteptări.	
		CONDRUMAT	FP CONDRUMAT propune excluderea din textul proiectului al Articolului XXI ce ține de modificarea Codului Urbanismului si Constructiilor, find necoordonat cu prevederile Legii nr.329 si care poate genera incertitudini in procesul de aplicare a legii. În prezent, art.8 din Legea nr.329/2025 privind Fondul national de dezvoltare a sistemului de documente normative in constructii stabileste expres obligatia investitorilor din domeniul constructiilor de a contribui la Fond prin calcularea și achitarea defalcarilor obligatorii din investitiile in capitalul fix, in marimea, conditiile si termenele prevăzute la art.347 din Codul urbanismului si constructiilor, nr.434/2023. Federatia pledeaza pentru clarificarea normei din alineatul (5) al art.347 din Codul Urbanismului si Constructiilor nr. 434/2023 expunindu-il in urmatoarea redactie: (5) Investitorii, indiferent de forma de poprietate, participa la formarea mijloacelor, pentru elaborarea	**Se acceptă**, proiectul a fost ajustat.

			normativelor tehnice in constructii prin transferul la bugetul de stat al defalcărilor in marime de 0,5 la sută din volumul investitiilor in capitalul fix pentru executia constructiilor noi si a lucrărilor de intervenie in timp asupra construcțiilor existente, dar nu mai mult de 80 de mii lei, si pentru care se emit, in conditiile legii, autorizatii de construire, cu exceptia investitorilor persoane fizice — pentru lucrările de construcții la casele individuale pentru una sau două familii, destinate uzului personal.	
		Contabil News	Sustinem necesitatea eliminarii defalcărilor în mărime de 0,5% din volumul investițiilor în capitalul fix prevăzute la art. 347 din Codul urbanismului și construcțiilor. Aceasta taxa afecteaza grav nivelul de investire in RM. In cazul in care nu va fi acceptata propunerea, solicitam includerea unui plafon maxim si introducerea acestei notiuni in Codul Fiscal	**Notă.** Propunerea se va examina suplimentar, în cadrul următorului exercițiu de elaborarea a politicii fiscale.
		EBA	**Eliminarea defalcărilor de 0,5% din investițiile în capitalul fix** Reiterăm poziția EBA exprimată anterior privind necesitatea eliminării defalcărilor în mărime de 0,5% din volumul investițiilor în capitalul fix prevăzute la art. 347 din Codul urbanismului și construcțiilor. Aplicarea unei sarcini financiare direct asupra investițiilor în capital fix afectează în mod disproporționat companiile care realizează proiecte investiționale de anvergură și reduce resursele disponibile pentru dezvoltarea capacităților productive, logistice, energetice și de servicii. \Suprataxarea investițiilor afectează grav climatul investițional. În contextul nivelului redus al investițiilor, dar și al obiectivului	**<u>Notă.</u>** Propunerea se va examina suplimentar, în cadrul următorului exercițiu de elaborarea a politicii fiscale.

			declarat de relansare economică, este necesară eliminarea barierelor care descurajează investițiile. Multe companii investesc în hale, depozite, fabrici și alte active necesare activității lor de bază, fără a avea ca obiect principal construcțiile. Aplicarea defalcării de 0,5% reprezintă o povară financiară suplimentară, care reduce resursele disponibile pentru dezvoltare și nu oferă beneficii directe sau proporționale investitorilor. Astfel, solicităm excluderea integrală a obligației de achitare a defalcărilor de 0,5% din investițiile în capitalul fix. Susținem mecanismul de finanțare a Fondului din resurse bugetare — abordare prevăzută în versiunea anterioară a proiectului de politică fiscală — și, corespunzător, eliminarea taxei de 0,5% pusă în sarcina entităților. Totodată, modificările recente, publicate in Monitorul Oficial din 06 august 2026, au clarificat doar un sigur aspect dintre toate neclaritățile care au fost aferent acestei taxe şi anume că se va aplica doar dacă există o autorizație de construcție, dar una dintre cele mai mari neclarități nu a fost elucidată și anume aplicarea taxei doar pe valoarea serviciilor de construcție, nu și valoarea echipamentelor. În mai multe consultări publice, mediul de business a reiterat faptul că aceasta taxa ar trebui aplicată doar pe valoarea serviciilor de construcție nu și valoarea echipamentelor instalate – aceasta ar duce la o creștere considerabilă a taxei În plus, spre deosebire de practica din România — unde cota similară de 0,5% se aplica exclusiv valorii lucrărilor de construcții-montaj autorizate, cu excluderea valorii utilajelor, echipamentelor și dotărilor	

			— taxa propusă în Moldova, calculată pe «valoarea investițiilor», riscă să cuprindă și valoarea echipamentelor instalate, ceea ce ar face baza de impozitare și mai împovărătoare. Mai mult ca atât, din 01 ianuarie 2027, România abrogă această taxa pe motivul netaxării investițiilor. În cazul în care va fi considerată necesară menținerea unui asemenea mecanism, solicităm reintroducerea unui plafon maxim per obiect, diminuarea cotei actuale și reglementarea exhaustivă a tuturor elementelor obligației – subiecți, obiect, bază de calcul, cote, termene și mecanism de administrare – în cadrul legislației fiscale, pentru a garanta respectarea principiilor de certitudine și predictibilitate fiscală.	
		FIA	**2.2. Tichetele de masă** Valoarea nominală maximă deductibilă a tichetului de masă (Legea nr. 166/2017), menținută la 55 de lei din 2020 și ajustată recent la 70 de lei, nu mai reflectă realitățile economice. Nivelul de 55 de lei, ajustat cu inflația cumulată de circa 89% în perioada 2020–2026, ar corespunde astăzi unei valori de aproximativ 104 lei. Efectul este amplificat de majorarea, prin prezentul proiect, a TVA la serviciile HoReCa (de la 8% la 12%): întrucât tichetele se utilizează tocmai la unitățile de alimentație publică, o cotă de TVA mai mare erodează suplimentar puterea de cumpărare reală a tichetului. Tichetul de masă nu este un substitut salarial, ci un instrument de sprijin social direct, deductibil și neimpozabil în limitele legale — deci fără costuri bugetare semnificative. Solicităm majorarea plafonului valorii nominale deductibile la cel puțin 100–	**<u>Nu se acceptă.</u>** Considerăm că majorarea plafonului valorii nominale deductibile a tichetului de masă la 100–150 lei pe zi lucrătoare nu poate fi fundamentată exclusiv prin raportarea la rata cumulată a inflației. Valoarea tichetului de masă este stabilită în funcție de cadrul general al politicii salariale și fiscale, precum și de capacitatea angajatorilor și a bugetului public de a suporta eventualele costuri aferente. Totodată, majorarea plafonului deductibil și neimpozabil al tichetelor de masă reprezintă o facilitate fiscală, iar extinderea acesteia are impact asupra veniturilor fiscale și asupra costurilor aferente angajatorilor, inclusiv în sectorul public. Prin urmare, o eventuală majorare semnificativă a plafonului trebuie să fie fundamentată printr-o evaluare a impactului financiar și să fie corelată

			150 de lei pe zi lucrătoare și aplicarea consecventă a indexării anuale prevăzute de lege. **2.3. Transportul organizat al angajaților** Deficitul forței de muncă obligă companiile să recruteze personal din localități aflate la distanțe considerabile față de locul de muncă. Legislația actuală permite deducerea cheltuielilor pentru transportul organizat al angajaților doar în limita plafonului de 75 de lei per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată, nivel care nu mai reflectă costurile reale. Transportul organizat nu reprezintă un avantaj personal acordat salariatului, ci un cost operațional suportat de angajator pentru asigurarea continuității activității economice; tratarea depășirii plafonului drept facilitate impozabilă nu reflectă realitatea economică a tranzacției. Solicităm eliminarea plafonului actual și recunoașterea integrală, ca deductibile, a cheltuielilor documentate pentru transportul organizat al angajaților. **2.5. Neimpozitarea cazării/chiriei acordate angajaților**	cu politica salarială și cu celelalte forme de facilități acordate salariaților. Majorarea cotei TVA aplicabile serviciilor HoReCa nu constituie, în sine, un temei pentru majorarea plafonului tichetului de masă, întrucât valoarea nominală a acestuia și regimul TVA reprezintă instrumente fiscale distincte. În consecință, considerăm că ajustarea plafonului tichetelor de masă urmează să fie examinată în cadrul politicii generale privind facilitățile acordate salariaților și în funcție de posibilitățile bugetare, iar aplicarea unei indexări automate nu este oportună în lipsa unei analize complexe a impactului acesteia. **Nu face obiectul prezentului proiect de lege.** **Nu se acceptă.**

			Piața muncii din Republica Moldova se confruntă cu un deficit acut de personal calificat — potrivit ANOFM, în anul 2024 aproximativ 11.000 de locuri vacante nu au putut fi ocupate, deficitul fiind resimțit preponderent în sectorul privat (54%) — în timp ce chiriile în municipiul Chișinău au crescut semnificativ. Pentru a atrage și reține tinerii specialiști, companiile membre compensează, total sau parțial, cheltuielile de chirie ale acestor angajați, iar unele intenționează să amenajeze spații de cazare pentru angajați pe o perioadă limitată, până când aceștia pot accesa un credit ipotecar. Potrivit legislației fiscale actuale, aceste sume sunt asimilate facilităților acordate de patron și impozitate cu toate impozitele salariale, majorând costul atragerii personalului. Practica europeană este diferită: Codul fiscal din România (art. 76 alin. (4^1) lit. c)) exclude de la impozitare, în anumite condiții, cazarea și contravaloarea chiriei puse de angajator la dispoziția angajaților, în limita unui plafon neimpozabil de 20% din salariul minim. **Solicităm excluderea de la impozitare a sumelor achitate de angajator pentru locațiunea imobilului în care locuiește angajatul, în limita unui plafon neimpozabil de 20% din salariul mediu prognozat pe economie, lunar, per angajat. Pentru a nu afecta veniturile bugetare, facilitatea poate fi acordată ca alternativă la facilitățile existente (de exemplu art. 24 alin. (19^3), (20) și (26) din Codul fiscal), cu condiția ca salariul mediu al angajatului beneficiar să nu se diminueze față de ultimele 12 luni.**	Propunerile formulate, deși urmăresc reducerea poverii administrative și stimularea investițiilor, presupun instituirea sau extinderea unor facilități fiscale, limitarea răspunderii fiscale și modificarea mecanismelor existente de administrare și control fiscal, fără o evaluare suficientă a impactului bugetar și administrativ. În ceea ce privește neimpozitarea cheltuielilor pentru cazarea sau locațiunea suportată de angajator, instituirea unei asemenea facilități ar crea un regim fiscal preferențial pentru anumite categorii de salariați și ar putea genera dificultăți de delimitare între cheltuielile aferente activității angajatorului și avantajele acordate personal angajatului. Eventuala introducere a unei asemenea facilități necesită o analiză distinctă privind impactul bugetar, condițiile de eligibilitate și riscurile de optimizare fiscală. Referitor la mecanismul „la cerere” pentru prezentarea informațiilor privind veniturile persoanelor fizice, transmiterea informațiilor fiscale în format standardizat constituie un instrument important pentru automatizarea proceselor fiscale, verificarea veniturilor declarate și reducerea necesității solicitărilor individuale. Prin urmare, eliminarea obligației de raportare generală ar putea diminua eficiența mecanismelor de precompletare, verificare și control fiscal. În ceea ce privește propunerile referitoare la prescripție, dobânzi datorate de autoritatea fiscală, „prima abatere fără sancțiune”, plafonarea sancțiunilor și stabilirea unor termene maxime pentru controale, acestea urmează a fi analizate prin prisma

			5.3. Reintroducerea mecanismului „la cerere” pentru informarea privind veniturile achitate persoanelor fizice Constatăm că din proiect a fost exclusă modificarea art. 92 alin. (4) — prezentă într-o versiune anterioară și apreciată în consultări — prin care angajatorul urma să prezinte informația privind veniturile achitate angajaților și persoanelor fizice doar în baza unei solicitări exprese a acestora. Mecanismul „la cerere” elimină obligația de a genera și transmite masiv informații neutilizate (Anexa nr. 5), reducând semnificativ povara administrativă, fără a afecta dreptul persoanei fizice de a obține informația. Coroborată cu reducerea sancțiunii de la art. 260¹, reintroducerea ar asigura coerența abordării de simplificare și digitalizare pe care proiectul o urmărește. Solicităm reintroducerea modificării art. 92 alin. (4), în varianta consultată anterior. **5.4. Echitatea procedurală și proporționalitatea** În spiritul consolidării conformării voluntare și al unui climat investițional predictibil, propunem un set de măsuri de echilibrare a raporturilor dintre contribuabil și autoritatea fiscală: • Simetria termenelor de prescripție. Termenul de prescripție de 6 ani, recunoscut contribuabilului pentru compensarea/restituirea sumelor plătite în plus, ar trebui să se aplice simetric și dreptului autorității de a stabili obligații suplimentare, cu armonizarea regulilor de suspendare, întrerupere și repunere în termen la principiile Codului civil; • Dobânda pentru întârzierile autorității fiscale. Așa cum contribuabilii suportă dobânzi și	principiului proporționalității și a specificului administrării fiscale. Instituirea unor reguli rigide și general aplicabile poate limita capacitatea autorității fiscale de a reacționa în mod adecvat la complexitatea și natura diferită a situațiilor fiscale. Totodată, aplicarea automată a unor dobânzi sau exonerări de răspundere trebuie corelată cu cauzele întârzierilor, natura încălcării și existența unui prejudiciu fiscal. În ceea ce privește regimul Moldova IT Park și aplicarea Pilonului II BEPS, stabilitatea și predictibilitatea regimului fiscal reprezintă obiective importante, însă acestea trebuie asigurate în limitele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova și ale regulilor fiscale internaționale aplicabile. Menținerea sau prelungirea unor regimuri preferențiale nu poate fi garantată independent de evoluția cadrului internațional privind impozitarea minimă globală. Referitor la contribuția de 0,5% pentru Fondul de dezvoltare a documentelor normative în construcție, aceasta trebuie examinată prin prisma scopului pentru care a fost instituită și a necesității asigurării unei surse stabile de finanțare pentru activitățile respective. Eliminarea acesteia sau transferarea integrală a finanțării asupra bugetului de stat ar crea presiuni suplimentare asupra resurselor bugetare și ar necesita identificarea unor surse alternative de finanțare. Totodată, oportunitatea delimitării bazei de calcul urmează să fie analizată în funcție de natura investiției și de obiectivul contribuției. Prin urmare, considerăm că măsurile propuse nu pot fi acceptate în forma

			penalități pentru întârzieri, introducerea unei dobânzi automate pentru sumele reținute nejustificat de autoritate (rambursări întârziate de TVA, sume achitate în plus) ar echilibra raporturile și ar stimula eficiența administrativă; • Principiul „prima abatere fără sancțiune”. Pentru prima încălcare cu caracter formal sau fără impact fiscal semnificativ, autoritatea ar trebui să emită o notificare de conformare, cu un termen rezonabil de remediere, sancțiunile intervenind doar în caz de neexecutare sau de repetare; • Compensarea automată a creanțelor fiscale. Implementarea unui mecanism de compensare automată între obligațiile și creanțele administrate de SFS, fără cereri suplimentare, ar reduce blocajele de lichiditate și povara administrativă; • Plafonarea sancțiunilor cumulative. Pentru încălcările săvârșite fără intenție frauduloasă, propunem un plafon legal al sancțiunilor cumulative și o diferențiere clară a neglijenței administrative față de comportamentele frauduloase; • Termene maxime pentru controalele fiscale. Stabilirea unor termene maxime, diferențiate în funcție de complexitatea activității, orice prelungire fiind justificată prin circumstanțe excepționale și aprobată printr-o decizie motivată. **6. Regimuri investiționale și alte măsuri cu impact asupra investițiilor 6.1. Moldova IT Park și Pilonul II BEPS** Regimul Parcului IT a fost unul dintre cei mai importanți factori de atragere a investițiilor în economia digitală a Republicii Moldova. Luăm act de	prezentată fără o evaluare complexă a impactului financiar, economic și administrativ, precum și fără asigurarea coerenței cu principiile de neutralitate fiscală, echitate între contribuabili, eficiență a administrării fiscale și sustenabilitate bugetară.

			faptul că solicitarea unei perioade de tranziție a fost prezentată Comisiei Europene și apreciem acest demers. Reiterăm, totodată, necesitatea unui angajament expres privind stabilitatea regimului pe orizontul asumat (2035), a clarificării modului în care rezidenții care nu mai corespund criteriilor de eligibilitate ar urma să fie recalculați conform regimului general, precum și propunerea constituirii unui grup de lucru mixt Minister–mediu de afaceri, dedicat monitorizării impactului Pilonului II BEPS (impozitul minim global). **6.2. Taxa de 0,5% pentru Fondul de dezvoltare a documentelor normative în construcție** Modificările recente la Legea nr. 329/2025 instituie o taxă de 0,5% din valoarea investițiilor pentru care se deține autorizație de construire, în sarcina entităților. Taxa reprezintă, în esență, o impozitare a investiției însăși, majorează costul oricărui proiect de construcție și descurajează investițiile private. Experiența regională confirmă direcția opusă: România a decis, prin pachetul fiscal de la finalul anului 2025, eliminarea, începând cu 2027, a impozitului pe construcții similar. S*olicităm revenirea la finanțarea Fondului din resurse bugetare — abordare prevăzută în versiunea anterioară a proiectului — și eliminarea taxei de 0,5%. În subsidiar, dacă taxa se menține, solicităm limitarea expresă a bazei de calcul la valoarea lucrărilor de construcție, cu excluderea utilajelor și echipamentelor instalate.*	
		EBA	**Revizuirea limitelor aplicabile cheltuielilor pentru alimentarea și transportul organizat al angajaților –** Considerăm necesară revizuirea	**A se vedea argumentele de mai sus.**

			limitelor de deductibilitate aplicabile cheltuielilor suportate de angajator pentru alimentarea și transportul organizat al salariaților, în special în situațiile în care aceste cheltuieli sunt determinate de necesități operaționale obiective, de amplasarea locurilor de muncă în zone cu acces redus la transport public sau de cerințe specifice de biosecuritate. În asemenea cazuri, cheltuielile respective nu reprezintă, în esență, un avantaj personal acordat salariatului, ci costuri necesare desfășurării activității. Solicităm examinarea posibilității recunoașterii deductibilității integrale a acestor cheltuieli sau, subsidiar, majorarea plafoanelor aplicabile.Totodată, propunem revizuirea valorii nominale maxime a tichetelor de masă, astfel încât aceasta să reflecte evoluția costurilor de alimentație și să fie asigurată aplicarea consecventă a mecanismului legal de indexare. În acest context, a fost propusă majorarea plafonului la cel puțin 120 lei pentru o zi lucrătoare. 10) **Aplicarea mecanismului de rambursare a accizei la motorină asupra sectorului agricol/zootehnic** – Salutăm instituirea mecanismului de reducere a sarcinii aferente accizei pentru motorina utilizată în activitățile agricole, prevăzută în proiectul inițial al politicii fiscale. Considerăm absolut necesară preluarea acestui mecanism și în proiectul actual al politicii fiscale, inclusiv cu extinderea expresă a mecanismului și asupra sectorului zootehnic, având în vedere utilizarea carburanților în activitățile operaționale indispensabile procesului de producție agricolă și necesitatea asigurării unui tratament fiscal coerent între diferitele ramuri ale agriculturii.	

			11) **Revizuirea plafonului de deductibilitate aferent taxelor de aderare și cotizațiilor de membru** – Solicităm revizuirea nivelului plafonului astfel încât acesta să reflecte în mod rezonabil costurile efectiv suportate și rolul acestor organizații în reprezentarea și dezvoltarea mediului de afaceri. În acest sens, ar putea fi considerată limita de 5% din cifra de afaceri. **Corelarea scutirilor persoanelor fizice și revizuirea plafonului de eligibilitate**– Salutăm majorarea propusă a scutirii personale anuale. Considerăm însă necesară examinarea concomitentă a celorlalte scutiri prevăzute de Codul fiscal, precum și a plafonului de venit peste care contribuabilul pierde dreptul la scutirea personală. Menținerea unui plafon nominal neschimbat pe o perioadă îndelungată, concomitent cu majorarea cuantumului scutirii, poate limita numărul contribuabililor care beneficiază efectiv de măsura propusă. Solicităm revizuirea și instituirea unui mecanism de actualizare periodică a acestui plafon **Revizuirea obligației de raportare a împrumuturilor acordate persoanelor fizice –** Proiectul propune extinderea obligațiilor informaționale prin raportarea la SFS a împrumuturilor acordate persoanelor fizice și a sumelor rambursate de acestea. Considerăm necesară reevaluarea sferei acestei obligații, astfel încât raportarea să fie limitată la operațiunile relevante din perspectiva obiectivelor urmărite de administrarea fiscală și să fie evitată raportarea redundantă a unui volum mare de	

			operațiuni care nu reprezintă, prin ele însele, venit impozabil al persoanei fizice. Solicităm excluderea sau, subsidiar, restrângerea sferei de aplicare și revizuirea pragului valoric propus, în vederea asigurării proporționalității obligațiilor de conformare.	
		AIM	**Evaluarea impactului asupra IMM-urilor** AIM reiterează una dintre principalele observații formulate în prima etapă a consultărilor: necesitatea evaluării proiectului nu doar prin prisma impactului individual al fiecărei măsuri, ci și prin prisma impactului cumulativ asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Această preocupare a fost exprimată în mod repetat de membrii AIM, care au solicitat analiza poverii fiscale totale, evitarea introducerii simultane a mai multor măsuri cu impact major, perioade adecvate de tranziție, ghiduri clare și instrumente accesibile de digitalizare și conformare. Nota de fundamentare stabilește drept piloni ai reformei simplitatea, claritatea, competitivitatea și conformarea. AIM susține pe deplin aceste obiective. Totuși, considerăm că atingerea lor trebuie evaluată și din perspectiva contribuabilului, nu exclusiv din perspectiva simplificării administrării fiscale. Pentru o întreprindere mică, simplificarea fiscală trebuie să însemne, efectiv, mai puține costuri de conformare, reguli mai ușor de aplicat, mai puține resurse blocate în raporturile cu statul și o predictibilitate mai mare a sarcinii fiscale. Din această perspectivă, considerăm necesară completarea analizei de impact cu o evaluare distinctă a efectelor proiectului asupra IMM-	**<u>Nu se acceptă.</u>** Considerăm că propunerile formulate de AIM urmează să fie analizate în cadrul obiectivelor generale ale politicii fiscale, însă instituirea unor derogări și regimuri fiscale distincte pentru IMM-uri sau anumite sectoare nu poate fi justificată exclusiv prin apartenența la categoria întreprinderilor mici și mijlocii. Măsurile fiscale propuse trebuie evaluate atât prin prisma impactului asupra contribuabililor, cât și prin prisma efectului asupra veniturilor bugetare, neutralității fiscale, echității între contribuabili și complexității administrării fiscale. În ceea ce privește solicitarea efectuării unui „SME test”, considerăm că evaluarea impactului proiectului trebuie realizată într-o manieră integrată, inclusiv prin examinarea efectelor economice și bugetare ale măsurilor, fără a fi necesară instituirea unei proceduri distincte pentru fiecare categorie de contribuabili. Impactul cumulat asupra întreprinderilor trebuie apreciat ținând cont de faptul că modificările fiscale pot produce atât costuri suplimentare, cât și reduceri ale poverii fiscale pentru anumite categorii de contribuabili. Referitor la industriile creative și extinderea regimului Moldova IT Park, extinderea facilităților fiscale către noi domenii de activitate necesită o justificare economică și bugetară

			urilor („SME test”), care să examineze inclusiv efectul cumulativ asupra costurilor, lichidității, investițiilor și capacității administrative ale acestora. În acest sens, observațiile membrilor AIM arată necesitatea unei analize a efectului net al reformei asupra unei întreprinderi mici, nu doar asupra fiecărei cote separat. De exemplu, pentru companiile cu muncă proprie intensă, reducerea contribuțiilor aferente muncii poate fi anulată, integral sau în mare parte, de majorarea impozitului pe dividende. O asemenea evaluare trebuie să surprindă rezultatul fiscal total suportat de întreprindere și de antreprenor. **Concurența loială și fiscalitatea industriilor creative** AIM preia preocuparea membrilor din industriile creative privind necesitatea unui cadru fiscal și juridic care să distingă clar remunerarea reală a proprietății intelectuale de utilizarea contractelor de drepturi de autor ca substitut al unui raport de muncă. În practică, unele companii lucrează cu echipe permanente, dar remunerează o parte importantă a activității prin contracte de drepturi de autor, inclusiv prin contracte paralele, în timp ce alte companii angajează oficial personalul și suportă integral costurile fiscale și sociale aferente salariilor. În aceste condiții, compania care angajează legal, achită contribuțiile sociale și investește în stabilitatea echipei poate ajunge să suporte costuri mai mari și să fie mai puțin competitivă din punct de vedere al prețului. AIM propune clarificarea criteriilor care delimitează venitul autentic din proprietate intelectuală de	distinctă. Instituirea unui regim preferențial pentru industriile creative ar putea genera diferențe de tratament între activități economice comparabile și ar extinde semnificativ sfera facilităților fiscale. În acest sens, eligibilitatea pentru regimuri fiscale preferențiale trebuie stabilită pe baza unor criterii obiective și verificabile și în concordanță cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv cele privind impozitarea minimă globală. În ceea ce privește administrarea fiscală, consolidarea competențelor autorităților fiscale nu exclude aplicarea garanțiilor procedurale existente. Principiile proporționalității, dreptului la contestare, protecției informațiilor și legalității acțiunilor autorității fiscale sunt deja consacrate de legislație. Totodată, utilizarea abordării bazate pe risc reprezintă un instrument de administrare fiscală și poate fi aplicată în funcție de nivelul de risc identificat, fără instituirea unor categorii de contribuabili exceptate de facto de la control. Referitor la perioada de tranziție de minimum șase luni, considerăm că aceasta nu poate fi stabilită ca regulă generală pentru toate măsurile fiscale. Perioada necesară implementării trebuie determinată în funcție de complexitatea modificării, natura obligației și necesitatea asigurării colectării veniturilor bugetare. În cazurile în care implementarea presupune modificări tehnice sau administrative semnificative, actele normative secundare și instrucțiunile necesare pot fi elaborate și aprobate în timp util, fără instituirea unei perioade

			activitatea prestată, în substanță, în cadrul unui raport de muncă și, în paralel, examinarea măsurilor de reducere a poverii fiscale asupra muncii, astfel încât angajarea oficială să nu devină un dezavantaj competitiv. Totodată, AIM propune examinarea extinderii activităților eligibile în cadrul Moldova IT Park către industriile creative digitale sau, alternativ, crearea unui regim fiscal dedicat după modelul MITP. Economia digitală nu se limitează la programare și software, iar activități precum producția și post-producția video digitală, animația 2D/3D, motion graphics și motion design, CGI și VFX, designul UI/UX și modelarea 3D, producția și post-producția audio pentru media digitală, precum și dezvoltarea de conținut VR/AR sunt servicii digitale cu valoare adăugată ridicată și potențial semnificativ de export. În acest sens, membrii AIM au formulat două opțiuni de intervenție: (i) extinderea Legii nr. 77/2016 privind parcurile pentru tehnologia informației prin includerea expresă a codurilor CAEM aferente industriilor creative digitale în lista activităților eligibile pentru aplicarea impozitului unic de 7% din venitul din vânzări; sau (ii) crearea unui „Moldova Creative Park”, ca parc virtual dedicat industriilor creative, care să preia mecanismul operațional și garanțiile de stat ale MITP, inclusiv impozitul unic de 7%, administrarea simplificată și raportarea unificată. **Administrarea fiscală și garanțiile contribuabilului** AIM apreciază renunțarea la propunerea inițială privind diminuarea transparenței în planificarea	minime uniforme aplicabile tuturor măsurilor. Prin urmare, considerăm că obiectivele privind competitivitatea IMM-urilor, digitalizarea, predictibilitatea și conformarea fiscală trebuie realizate prin măsuri generale și echilibrate, evitând fragmentarea sistemului fiscal prin instituirea unui număr excesiv de regimuri preferențiale, derogări și proceduri speciale.

			controalelor fiscale. În același timp, proiectul revizuit extinde competențele administrației fiscale în domeniul executării silite și al accesului la informații. În prima etapă a consultărilor, membrii AIM au solicitat menținerea transparenței controalelor și a garanțiilor procedurale, fiind semnalat inclusiv riscul deplasării relației dintre contribuabil și SFS de la una orientată spre conformare și consultare către una predominant punitivă. AIM consideră că instrumentele suplimentare acordate administrației fiscale trebuie să fie însoțite de garanții corespunzătoare privind proporționalitatea măsurilor, protecția informațiilor, trasabilitatea accesului la date, informarea contribuabilului și posibilitatea efectivă de contestare. Consolidarea capacității administrației fiscale și consolidarea drepturilor contribuabilului nu sunt obiective contradictorii. Dimpotrivă, un sistem fiscal modern trebuie să le dezvolte concomitent. În completarea garanțiilor procedurale, AIM susține aplicarea unui principiu general de administrare bazat pe risc: companiile cu un istoric bun de conformare fiscală și legală ar trebui să beneficieze de proceduri simplificate și de o intensitate redusă a controlului administrativ, fără a diminua capacitatea autorităților de a interveni în cazurile cu risc real de neconformare. **Predictibilitatea și perioada de tranziție** AIM reiterează solicitarea membrilor săi privind asigurarea unor perioade	

			adecvate de tranziție, ghiduri clare și instrumente de conformare accesibile pentru modificările care introduc obligații fiscale sau administrative noi. Pentru IMM-uri, capacitatea de adaptare într-un interval scurt este semnificativ mai redusă decât în cazul întreprinderilor mari. Modificarea sistemelor contabile, a contractelor, a prețurilor, a procedurilor interne și a soluțiilor IT implică atât timp, cât și costuri. În acest sens, AIM recomandă ca măsurile care majorează sarcina fiscală sau introduc mecanisme administrative fundamental noi să beneficieze, de regulă, de o perioadă de minimum șase luni între publicarea cadrului normativ complet și intrarea efectivă în vigoare, inclusiv prin adoptarea, în timp util, a actelor normative secundare și publicarea ghidurilor de aplicare.	
		AmCham	Facilități fiscale aferente angajaților – cazarea personalului relocat Referința exactă în proiect: Propunere suplimentară de completare a Codului fiscal; nu este prevăzută expres în proiectul actual. AmCham apreciază menținerea principalelor facilități fiscale acordate angajaților, inclusiv cele aferente transportului, alimentației, instruirii profesionale, serviciilor medicale și îngrijirii copiilor. Totodată, considerăm oportună completarea cadrului fiscal cu prevederi exprese privind cheltuielile de cazare suportate de angajator pentru salariații relocați din alte localități ale Republicii Moldova sau din alte state. În contextul deficitului de forță de muncă, angajatorii sunt tot mai frecvent nevoiți să atragă personal din alte regiuni sau din state terțe. În	**<u>A se vedea argumentele de mai sus.</u>**

			asemenea situații, asigurarea cazării nu reprezintă în primul rând un beneficiu personal acordat salariatului, ci o cheltuială necesară pentru atragerea și menținerea forței de muncă, continuitatea activității și desfășurarea proceselor operaționale. Considerăm, prin urmare, justificată recunoașterea expresă a acestor cheltuieli drept cheltuieli ordinare și necesare activității de întreprinzător, cu condiția documentării și respectării unor criterii clare stabilite de legislație. Propunem completarea Codului fiscal astfel încât cheltuielile documentate aferente cazării personalului relocat să fie deductibile în scopuri fiscale; contravaloarea cazării suportate de angajator să nu constituie facilitate impozabilă pentru salariat atunci când aceasta este determinată de necesitățile activității angajatorului; și să fie stabilite criterii clare pentru delimitarea cazării acordate în interesul activității economice de avantajele cu caracter personal. O asemenea măsură ar contribui la creșterea mobilității forței de muncă, diminuarea deficitului de personal, menținerea capacităților de producție și creșterea competitivității întreprinderilor. Necesitatea acestei modificări este confirmată și de practica întreprinderilor care dispun de posibilitatea de a asigura cazarea salariaților direct pe teritoriul sau în proximitatea unităților de producție. În asemenea situații, cheltuiala are o legătură directă cu necesitatea atragerii și menținerii forței de muncă și ar trebui recunoscută fiscal în mod corespunzător.	

			Taxa de 0,5% pentru Fondul național de dezvoltare a sistemului de documente normative în construcție Referința exactă în proiect: Propunere suplimentară privind Legea nr. 329/2025; proiectul actual include Legea nr.329/2025, dar solicitarea AmCham depășește modificările punctuale din proiect. AmCham propune revenirea la mecanismul de finanțare a Fondului din resurse bugetare și eliminarea taxei de 0,5% din valoarea investițiilor pentru care entitățile dețin autorizație de construire. Această taxă reprezintă, în esență, o impozitare a investiției însăși, majorează costul proiectelor de construcție și descurajează investițiile private. Se semnalează că taxa trebuie calculată și la valoarea echipamentelor instalate, nu numai aferentă lucrărilor de construcție autorizate, ceea ce este considerat nejustificat. Se invocă și povara administrativă – calcul, declarare, achitare și regularizare la valoarea finală a investiției – precum și problema aplicării pentru anul 2026, în condițiile în care o parte dintre entități au calculat și inclus în cost taxa în baza regulilor existente anterior modificărilor recente. Modificările succesive ale regulilor în cursul anului 2026 creează dificultăți pentru investițiile deja începute sau deja date în exploatare. Pentru investițiile pentru care a început calcularea amortizării, aplicarea noilor reguli pentru întreg anul 2026 ridică probleme de regularizare și predictibilitate. În consecință, AmCham solicită, în principal, eliminarea taxei de 0,5% și finanțarea Fondului din resurse	

			bugetare, inclusiv din perspectiva României (detalii – aici). Dacă taxa este menținută, solicităm cel puțin limitarea bazei de calcul la valoarea lucrărilor de construcție, cu excluderea expresă a utilajelor și echipamentelor, precum și instituirea unor norme tranzitorii clare pentru investițiile începute sau finalizate în anul 2026. De asemenea, având în vedere modificările succesive ale mecanismului pe parcursul anului 2026 și faptul că investițiile au fost planificate și executate în condiții legislative diferite, AmCham propune examinarea inclusiv a posibilității neaplicării taxei pentru anul 2026 sau, cel puțin, a unei soluții tranzitorii care să elimine obligațiile aferente investițiilor începute ori realizate înainte de clarificarea definitivă a cadrului normativ. Introducerea unor măsuri de stimulare a activității rezidenților parcurilor industriale. Propunerea constă în instituirea unei facilități fiscale prin care livrările de bunuri și servicii efectuate între rezidenții aceluiași parc industrial să fie scutite de TVA sau să beneficieze de un mecanism simplificat de aplicare a TVA. Argumentele principale sunt următoarele: • stimularea cooperării industriale și dezvoltarea lanțurilor valorice locale; • creșterea competitivității întreprinderilor producătoare; • atragerea investițiilor în parcurile industriale existente și în cele aflate în proces de creare;	

			• reducerea costurilor administrative și financiare aferente fluxurilor interne dintre rezidenți; • încurajarea localizării producției și a dezvoltării clusterelor industriale. Considerăm că o asemenea măsură ar contribui la valorificarea infrastructurii industriale existente, la crearea de noi locuri de muncă și la creșterea volumului producției industriale cu valoare adăugată în Republica Moldova. Majorarea valorii nominale a tichetelor de masă AmCham propune majorarea valorii nominale maxime deductibile a tichetului de masă la cel puțin 100 de lei pentru fiecare zi lucrătoare, precum și aplicarea consecventă a mecanismului legal de indexare anuală. Tichetul de masă reprezintă un instrument de sprijin direct pentru alimentația zilnică a salariaților, cu relevanță deosebită pentru persoanele cu venituri mai reduse. Valoarea de 55 de lei, menținută din anul 2020 și ajustată recent către 70 de lei, a fost erodată substanțial de inflație. Aplicând creșterea cumulată a prețurilor de aproximativ 89% indicată pentru perioada 2020–2026, valoarea de 55 de lei din 2020 ar reprezenta în prezent aproximativ 104 lei, fără a lua în calcul faptul că prețurile produselor alimentare au cunoscut, în anumite perioade, evoluții superioare inflației generale. Din această perspectivă, plafonul de 100 de lei nu reprezintă o extindere substanțială a facilității, ci în mare parte restabilirea valorii sale reale din anul 2020.	

			Necesitatea ajustării trebuie analizată și în contextul modificărilor TVA propuse pentru anul 2027. Tichetele sunt utilizate tocmai pentru achiziționarea alimentelor și serviciilor de alimentație publică, astfel încât creșterea prețurilor reduce suplimentar puterea lor reală de cumpărare. În consecință, AmCham solicită stabilirea plafonului la minimum 100 de lei/zi lucrătoare și aplicarea consecventă a mecanismului de indexare anuală prevăzut de lege. Se propune modificarea legislației în domeniul asigurărilor sociale, inclusiv a Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, în sensul stabilirii că: indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se achită integral din bugetul asigurărilor sociale de stat, prin intermediul CNAS, începând cu prima zi de concediu medical, fără suportarea acestora de către angajator. Transferarea integrală a obligației de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă către CNAS este justificată inclusiv prin faptul că contribuțiile de asigurări sociale aferente acestor prestații sunt deja reținute și achitate către bugetul asigurărilor sociale, iar indemnizațiile trebuie suportate din aceste resurse. În prezent, suportarea primelor zile de concediu medical de către angajator generează o povară financiară și administrativă suplimentară, în special pentru entitățile cu un număr mare de salariați, afectând costurile de operare și predictibilitatea bugetară. Totodată, această abordare creează diferențe între angajatori în funcție de frecvența	

			concediilor medicale, independent de activitatea economică. Din perspectiva administrării, implicarea angajatorilor presupune procese suplimentare de calcul, evidență și raportare, precum și riscuri de eroare. Centralizarea mecanismului la nivelul CNAS ar asigura un sistem mai eficient, mai transparent și mai uniform pentru toți contribuabilii. Prețurile de transfer: simplificarea informațiilor privind lanțul de afiliere AmCham propune alinierea cerințelor naționale privind dezvăluirea relațiilor de afiliere în cadrul documentației prețurilor de transfer la standardul OCDE/UE, în special în cazul grupurilor internaționale. În prezent, contribuabilului i se solicită dezvăluirea entităților din întregul lanț de afiliere până la pragul relevant de 25%. În structurile corporative internaționale complexe, aceasta poate presupune identificarea și raportarea a cinci–șapte entități intermediare pentru o singură tranzacție cu o parte afiliată. Obținerea acestor informații nu depinde însă integral de contribuabilul din Republica Moldova. Datele trebuie solicitate grupului internațional, răspunsurile pot fi întârziate sau indisponibile, iar anumite jurisdicții tratează unele informații solicitate, inclusiv codurile fiscale, drept informații confidențiale care nu pot fi comunicate. Contribuabilul moldovean ajunge astfel expus riscului de sancționare pentru caracterul incomplet sau inexact al unor informații pe care nu le poate obține prin propriile mijloace. Standardul internațional dezvoltat în cadrul OCDE BEPS – Acțiunea 13	

			structurează documentația prețurilor de transfer pe trei niveluri: Master File, Local File și raportarea Country-by-Country. Structura de proprietate a grupului este prezentată la nivelul grupului prin organigrama inclusă în Master File, în timp ce la nivelul Local File sunt identificate întreprinderile asociate care participă efectiv la tranzacțiile controlate și natura relațiilor relevante. În consecință, AmCham propune ca, la nivelul documentației locale, contribuabilul să fie obligat să identifice întreprinderea asociată care este parte la tranzacția controlată și natura relației de afiliere, iar informațiile privind structura generală de proprietate să fie prezentate la nivelul grupului, prin Master File, fără obligația de a reconstrui exhaustiv întregul lanț intermediar de participații până la pragul de 25% pentru fiecare contraparte. Această ajustare ar reduce semnificativ povara administrativă, ar diminua riscul sancționării contribuabilului pentru informații indisponibile din motive independente de acesta și ar apropia cerințele naționale de arhitectura standardului internațional de documentare a prețurilor de transfer.	
Nota de Fundamentare				
		Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)	Nota de fundamentare cuantifică impactul cu precizie: +820 milioane lei din impozitul pe venit, +1,6 miliarde lei din TVA, +2,7 miliarde lei din accize, total +5,1 miliarde lei — sub titlul explicit „impactul bugetar direct asupra bugetului de stat”. În ceea ce privește bugetele locale, întreaga analiză se rezumă la o propoziție:	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menționăm că impactul bugetar aferent măsurilor aplicabile taxelor locale și impozitului pe bunurile imobiliare nu poate fi determinat cu exactitate la etapa elaborării proiectului, întrucât cuantumul efectiv al veniturilor bugetelor locale depinde de deciziile autorităților administrației publice locale privind stabilirea cotelor și aplicarea taxelor în limitele

			„În partea ce ține de taxele locale și impozitul pe bunurile imobiliare, impactul financiar asupra bugetelor locale urmează a fi determinat în funcție de deciziile adoptate de autoritățile administrației publice locale.” (Nota de fundamentare, pct. 4.2) Autorul calculează la leu câștigul bugetului de stat și declară pierderea bugetelor locale nedeterminabilă, transferând sarcina determinării ei asupra celor care o vor suporta. Aceasta contravine art. 10 și art. 17 din Legea nr. 181/2014, art. 3 alin. (5) din Legea nr. 397/2003 și art. 9 alin. (6) din Carta Europeană a Autonomiei Locale. În interpretarea Curții Constituționale, dacă prevederile supuse controlului au impact asupra veniturilor bugetare locale și au fost adoptate fără consultarea entităților locale, se încalcă art. 109 alin. (1) din Constituție (HCC nr. 2/2014, § 112; HCC nr. 27/2021, § 48). O consultare purtată fără datele de impact nu este o consultare „în mod adecvat”. **PROPUNERE:** Elaborarea și transmiterea analizei de impact defalcate pe bugetul de stat și pe bugetele locale, pe niveluri și pe unități administrativ-teritoriale, precum și acordarea unui nou termen de avizare de cel puțin 30 de zile de la recepționarea acesteia.	prevăzute de legislația fiscală. Prin urmare, estimarea centralizată a unui impact financiar exact pentru fiecare unitate administrativ-teritorială, anterior adoptării deciziilor respective de către APL, nu ar reflecta în mod obiectiv situația bugetară efectivă. Totodată, proiectul și nota de fundamentare urmează să fie examinate prin prisma impactului fiscal și bugetar general, iar autoritățile administrației publice locale își păstrează competențele legale în stabilirea taxelor locale și, implicit, a veniturilor proprii ale bugetelor locale. În acest context, eventuala variație a veniturilor locale reprezintă rezultatul opțiunilor exercitate de APL în limitele cadrului legal și nu poate fi atribuită integral proiectului de lege. Considerăm, de asemenea, că solicitarea unei analize defalcate pe fiecare unitate administrativ-teritorială și acordarea unui nou termen de avizare de 30 de zile ar fi disproporționată în raport cu natura măsurilor propuse și ar condiționa procesul legislativ de adoptarea prealabilă a unor decizii care țin de competența autorităților administrației publice locale. În acest sens, considerăm că evaluarea impactului asupra bugetelor locale urmează să fie realizată în limitele informațiilor disponibile la etapa elaborării proiectului, iar efectele financiare concrete vor putea fi determinate după stabilirea de către autoritățile administrației publice locale a cotelor și taxelor aplicabile pentru perioada respectivă.
		Congresul Autorităților Locale din	Constatăm că propunerile CALM privind consolidarea autonomiei financiare locale au fost respinse cu	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerile privind majorarea cotelor de defalcare din impozitul pe venitul

		Moldova (CALM)	motivarea că „nu fac obiectul politicii fiscale și vamale” și că „urmează a fi examinate ca urmare a procesului de amalgamare desfășurat de către Cancelaria de Stat”. Respingem această condiționare. Descentralizarea financiară și organizarea administrativ-teritorială sunt materii distincte. Art. 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale nu condiționează dreptul autorităților locale la resurse proprii suficiente de dimensiunea unității administrativ-teritoriale. Amânarea sine die a unei obligații asumate prin tratat, motivată prin desfășurarea altei reforme, nu constituie un răspuns. Reiterăm, în consecință: • cresterea coteti de defalcarea din IVPF de la 50% la 100%, pentru orașele reședință de raion, inclusiv Mun. Chișinău și mun. Bălți • partajarea defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice între bugetul local unde unitatea economică desfășoară efectiv activitatea și bugetul local unde salariatul își are domiciliul, precum și instituirea obligației legale de înregistrare a filialei sau subdiviziunii în funcție de locul real de desfășurare a activității; • transferarea unei cote din taxa pe valoarea adăugată și din impozitul pe venitul persoanelor juridice; • transferarea integrală a taxelor pentru resursele naturale la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi; • atribuirea la bugetele locale a amenzilor constatate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, indiferent de calitatea agentului constatator și de genul contravenției.	persoanelor fizice, repartizarea acestuia între mai multe unități administrativ-teritoriale, atribuirea unei cote din TVA și din impozitul pe venitul persoanelor juridice, transferarea integrală a taxelor pentru resursele naturale și a amenzilor către bugetele locale, precum și modificarea competențelor privind acordarea scutirilor fiscale, reprezintă măsuri de natură structurală, care depășesc obiectul și mecanismul unei politici fiscale și vamale anuale. Sistemul de finanțe publice locale trebuie analizat în ansamblu, inclusiv prin prisma repartizării competențelor de cheltuieli între nivelurile administrației publice, a capacității fiscale diferite a unităților administrativ-teritoriale, a mecanismelor de echilibrare financiară și a sistemului de transferuri interbugetare. Modificarea punctuală a surselor de venit, fără evaluarea concomitentă a acestor elemente, ar putea accentua discrepanțele dintre unitățile administrativ-teritoriale și ar afecta echilibrul existent al finanțelor publice. În ceea ce privește defalcarea impozitului pe venitul persoanelor fizice în funcție de locul desfășurării activității și domiciliul salariatului, aplicarea unui asemenea mecanism ar presupune identificarea exactă și actualizarea permanentă a locului efectiv de desfășurare a activității, precum și repartizarea veniturilor între mai multe unități administrativ-teritoriale, ceea ce ar spori complexitatea administrării fiscale și ar genera costuri administrative suplimentare atât pentru contribuabili, cât și pentru autorități.

			• În materie de scutiri fiscale, în locul prevederilor privind „compensarea”, propunem ca norma să fie expusă cu următorul cuprins: „Scutirile și facilitățile la achitarea impozitelor și taxele locale se stabilesc de către autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale, în baza ununi reguleament aprobat de consiliul local”. • introducerea expresă în lege a obligației legale de a înregistra filiala/subdiviziunea unității economice – reieșind din locul desfășurării reale a activității	De asemenea, instituirea obligației generale de înregistrare a filialelor sau subdiviziunilor exclusiv în funcție de locul efectiv al desfășurării activității necesită o analiză separată în raport cu regimul juridic al persoanelor juridice și al subdiviziunilor acestora și nu poate fi introdusă izolat prin legislația fiscală. Referitor la transferarea integrală a unor venituri către bugetele locale, inclusiv TVA, impozitul pe venitul persoanelor juridice, taxele pentru resursele naturale și amenzi, o asemenea soluție trebuie analizată prin prisma principiului echilibrării bugetare și a necesității asigurării resurselor financiare pentru exercitarea competențelor autorităților publice la toate nivelurile. Atribuirea integrală a unor asemenea venituri în funcție de teritoriul în care acestea sunt colectate nu garantează o repartizare echitabilă a resurselor și poate conduce la concentrarea veniturilor în unitățile administrativ-teritoriale cu o bază economică mai mare. Totodată, în materia scutirilor și facilităților fiscale locale, competențele autorităților administrației publice locale trebuie exercitate în limitele și condițiile stabilite de legislația fiscală, pentru a asigura aplicarea uniformă a principiilor fiscale și evitarea tratamentului discriminatoriu între contribuabili. Prin urmare, considerăm că propunerile CALM privind consolidarea autonomiei financiare locale nu pot fi soluționate punctual în cadrul proiectului politicii fiscale și vamale pentru anul 2027. Acestea urmează a fi examinate într-un cadru distinct și complex de reformare a

				finanțelor publice locale, corelat cu reforma administrației publice și cu procesul de amalgamare, astfel încât modificările privind sursele de venit, competențele și mecanismele de echilibrare să fie realizate într-o manieră coerentă și sustenabilă.
		Primăria m.Bălți	În contextul procedurii de avizare și consultare publică a Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), Primăria municipiului Bălți își exprimă poziția oficială și prezintă obiecțiile și propunerile sale cu privire la prevederile acestuia. Ținem să precizăm, de la bun început, că obiecțiile Primăriei nu contestă necesitatea simplificării sistemului fiscal. Dimpotrivă, susținem pe deplin un sistem fiscal mai simplu, mai clar și mai eficient, care să reducă povara administrativă asupra contribuabililor, să simplifice procedurile și să sporească predictibilitatea și transparența cadrului fiscal. Obiecțiile noastre nu vizează scopul reformei, ci modul în care aceasta a fost concepută, fără o evaluare a consecințelor sale directe asupra bugetelor locale și fără măsuri concrete de consolidare a autonomiei financiare a bugetului municipal. Obiecțiile Primăriei municipiului Bălți vizează în mod direct impactul financiar al măsurilor propuse asupra bugetelor locale, precum și absența unor garanții reale pentru protejarea și consolidarea autonomiei financiare locale. Astăzi, mai mult ca oricând, avem nevoie de o bază de venituri proprii	**<u>Nu se acceptă.</u>** Propunerile formulate de Primăria municipiului Bălți urmăresc consolidarea veniturilor și autonomiei financiare locale, însă soluțiile propuse implică modificări substanțiale ale mecanismului de repartizare a veniturilor fiscale și ale competențelor autorităților administrației publice locale, care nu pot fi realizate punctual în cadrul proiectului politicii fiscale și vamale pentru anul 2027. În ceea ce privește compensarea veniturilor locale ca urmare a majorării scutirii personale, menționăm că modificarea cuantumului scutirii constituie o măsură de politică fiscală aplicabilă la nivel național, iar impactul asupra veniturilor bugetelor locale este determinat de mecanismul de repartizare a impozitului pe venitul persoanelor fizice și de evoluția bazei impozabile. Instituirea unei compensări automate pentru fiecare măsură fiscală care influențează veniturile locale ar putea afecta mecanismul general al relațiilor interbugetare și ar necesita identificarea unor surse bugetare suplimentare. Referitor la taxa pentru cazare, menținerea cotei procentuale nu este oportună, întrucât stabilirea unei valori fixe permite o aplicare mai simplă și mai predictibilă a taxei și reduce dificultățile legate de determinarea

			solidă și protejată. O autonomie locală lipsită de resurse este o autonomie doar pe hârtie. Din acest motiv, Primăria municipiului Bălți pledează ferm pentru o reformă care să consolideze, nu să erodeze, autonomia financiară locală, asigurând autorității publice locale resurse suficiente, stabile și previzibile pentru exercitarea competențelor ce îi revin. O reformă fiscală reală trebuie să fie echitabilă, predictibilă și fundamentată pe o evaluare completă a impactului financiar asupra tuturor nivelurilor administrației publice. Ceea ce nu putem susține este forma actuală a reformei. Considerăm că proiectul, în forma propusă, nu poate fi susținut, din următoarele motive principale: 1. Lipsa evaluării și cuantificării impactului financiar al reformei asupra bugetului municipal; 2. Lipsa unui mecanism de compensare a veniturilor ratate de bugetul municipal ca urmare a majorării scutirii personale anuale de la 29 700 la 40 000 lei; 3. Lipsa unor măsuri concrete de consolidare a autonomiei financiare a bugetului municipal; 4. Trecerea de la cota procentuală la o sumă fixă în lei/noapte în cazul taxei peProblema de fond a proiectului constă în faptul că toate măsurile care generează venituri suplimentare sunt orientate integral către bugetul de stat. La întrebarea firească „Ce are de câștigat bugetul municipal din această reformă?", răspunsul, în redacția actuală a proiectului, este simplu: nimic, doar pierderi care sunt trecute cu vederea, ca și cum nici nu ar exista.	bazei impozabile. Stabilirea cuantumului taxei în limitele prevăzute de legislație rămâne în competența autorităților administrației publice locale. Propunerile privind majorarea cotelor de defalcare din impozitul pe venitul persoanelor fizice și instituirea unei cote din impozitul pe venitul persoanelor juridice pentru bugetul municipal Bălți necesită o analiză sistemică a mecanismului de repartizare a veniturilor între bugetul de stat și bugetele locale. Aplicarea unor cote distincte pentru o anumită unitate administrativ-teritorială ar putea afecta principiile uniformității și echității sistemului de finanțe publice locale și ar crea diferențe față de celelalte unități administrativ-teritoriale. În ceea ce privește acordarea dreptului APL de a institui taxe speciale suplimentare celor prevăzute de Codul fiscal, o asemenea competență ar putea conduce la multiplicarea sarcinilor fiscale și la apariția unor regimuri diferite de impunere de la o localitate la alta, cu efecte asupra mediului de afaceri și a predictibilității fiscale. Competențele fiscale locale urmează să fie exercitate în limitele unui cadru fiscal național unitar. Extinderea bazei impozabile pentru taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii prin includerea unor activități suplimentare trebuie analizată în contextul principiului neutralității fiscale și al delimitării clare între taxele locale și impozitele și taxele generale aplicabile activităților economice. Stabilirea activităților supuse taxării exclusiv la nivel local ar putea genera tratamente fiscale diferite pentru contribuabili care desfășoară

			Proiectul nu identifică nicio sursă nouă de venit și nicio competență suplimentară pentru extinderea și consolidarea bazei fiscale la nivel local. În timp ce, potrivit conținutului și notei de fundamentare a proiectului, impactul financiar al reformei, un spor net estimat la circa 5,1 miliarde de lei, este atribuit integral bugetului de stat, iar taxele nou-instituite se varsă în proporție de 100% la bugetul de stat. Prioritizarea exclusivă a mediului de afaceri și consolidarea doar a bugetului de stat sunt nedrepte și inechitabile. Necesitățile de finanțare la nivel local nu pot aștepta efecte economice declarative. Bugetele locale au nevoie de venituri sigure și predictibile, nu de venituri viitoare, incerte și erodate de inflație, pe care reforma se presupune să le genereze. Deducem că această abordare asimetrică și unilaterală a autorității publice centrale este în dezacord cu următoarele norme și principii: Art. 9 alin. (1), (3) și (5) din Carta Europeană a Autonomiei Locale - autoritățile locale au dreptul la resurse proprii suficiente și proporționale cu competențele lor (alin. 1), dintre care o parte trebuie să provină din impozite și taxe al căror nivel nu poate fi redus unilateral deautoritatea centrală (alin. 3), beneficiind totodată de protecție împotriva distribuirii inechitabile a resurselor financiare (alin. 5); Art. 5 alin. (5) și art. 11 alin. (6) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale - cota defalcărilor din impozitul pe venit constituie un element structural al autonomiei financiare locale; Art. 10 și art. 17 din Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și	activități similare în diferite unități administrativ-teritoriale. Referitor la direcționarea amenzilor către bugetele locale în funcție de locul constatării sau săvârșirii contravenției, menționăm că regimul sancțiunilor și repartizarea acestora între bugete reprezintă un mecanism de interes general, care trebuie stabilit ținând cont de natura sancțiunii, competența organului constatator și mecanismul general al relațiilor interbugetare. Atribuirea automată a amenzilor către bugetul local ar putea genera stimulente necorespunzătoare și nu poate constitui o sursă autonomă și predictibilă de finanțare locală. În ceea ce privește combaterea economiei tenebre și a muncii nedeclarate, obiectivul este susținut, însă atribuțiile de control fiscal și combatere a evaziunii fiscale țin de competența autorităților abilitate potrivit legislației naționale. Consolidarea conformării fiscale trebuie realizată prin mecanisme coordonate la nivel național, inclusiv prin digitalizare, schimb de informații și controale bazate pe risc, fără dublarea competențelor la nivel local. Prin urmare, considerăm că consolidarea autonomiei financiare locale trebuie realizată în cadrul unei reforme complexe a finanțelor publice locale, care să analizeze concomitent sursele de venit, competențele de cheltuieli, mecanismele de echilibrare și transferurile interbugetare. Modificarea punctuală a cotelor de defalcare sau atribuirea unor surse suplimentare de venit unei singure unități administrativ-teritoriale nu poate fi acceptată fără o asemenea analiză și fără evaluarea impactului

			responsabilitatea bugetar-fiscală - consacră principiile predictibilității și sustenabilității bugetare și interzic adoptarea deciziilor care reduc veniturile fără ca impactul lor să fie prevăzut și fundamentat printr-un calcul publicat și verificabil; HCC nr. 2/2014, HCC nr. 27/2021 și HCC nr. 5/2024 - autonomia financiară este un element indispensabil al autonomiei locale și presupune exercitarea efectivă a competenței de gestionare a veniturilor proprii; diminuarea acestor venituri în absența unor mecanisme compensatorii reale este incompatibilă cu Constituția. Relevăm că bugetele locale au nevoie, în aceeași măsură ca bugetul de stat, de o abordare echitabilă și responsabilă din partea autorităților publice centrale. Altfel, rămânem cu competențe extinse pe hârtie, dar fără mijloacele necesare pentru a le exercita efectiv. Astăzi, realitățile economice impun revizuirea mecanismului de repartizare a veniturilor între bugetul de stat și bugetele locale, astfel încât acesta să asigure o distribuire echitabilă a resurselor, în concordanță cu responsabilitățile, competențele și necesitățile reale ale administrației publice locale. În contextul celor sus-menționate, Primăria municipiului Bălți vine cu propuneri concrete în vederea definitivării proiectului de lege și solicită includerea în textul acestuia a următoarelor modificări și completări, menite să consolideze capacitatea și autonomia financiară la nivel local:" I. Instituirea unui mecanism obligatoriu de compensare a veniturilor ratate de bugetul municipal	asupra întregului sistem de finanțe publice.

			ca urmare a majorării scutirii personale anuale de la 29 700 la 40 000 lei. Majorarea scutirii personale, stabilită la nivel central, determină reducerea bazei impozabile și, implicit, diminuarea veniturilor bugetelor locale. În aceste condiții, proiectul de lege trebuie să prevadă în mod expres un mecanism obligatoriu și predictibil de compensare a veniturilor nerealizate de bugetele locale, astfel încât o măsură de politică fiscală aprobată la nivel central să nu genereze pierderi financiare necompensate bugetului municipal. II. Anularea trecerii de la cota procentuală la suma fixă în lei/noapte a taxei pentru cazare și menținerea cotei procentuale. Aplicarea unei taxe fixe este considerată inechitabilă, pentru cazare. întrucât nu ține cont de diferențele dintre unitățile de cazare în ceea ce privește nivelul veniturilor, tarifele practicate și capacitatea contributivă. O taxă calculată în cotă procentuală asigură un raport mai echitabil între cuantumul taxei și valoarea serviciilor prestate. La fel, o sumă fixă își pierde în timp valoarea reală și erodează constant această sursă de venit local. III. Modificarea și completarea Legii privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003, cu următoarele amendamente: 1. la alin. (5) lit. b) (i) defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor fizice, să se modifice precum urmează: „pentru bugetul municipal Bălţi - 75% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălţi (cu excepţia unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul întâi din componenţa municipiului)’’;	

			2. alin. (5) să se completeze cu o literă suplimentară cu următorul conținut: „defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor juridice: „pentru bugetul municipal Bălţi – 50% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălţi (cu excepţia unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul întîi din componenţa municipiului); 3. să se excludă din alin. (6) al art.11 al Legii privind finanțele publice locale textul „cu excepția bugetului municipal Bălți”, fapt care a dus începând cu anul 2015 la o subestimare artificială a capacităților financiare a municipiului. IV. Împuternicirea autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ- teritoriale cu dreptul de aprobare și percepere a taxelor speciale, suplimentare celor reglementate în Codul fiscal, în mărimea și modul stabilit de către autoritățile publice locale. Această extindere a competențelor și responsabilităților autorităților publice locale presupune modificarea normelor Codului fiscal. V. Extinderea bazei impozabile la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, prin completarea cu următoarele activități conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei, Rev2: – 64.91 Leasing financiar – 64.92 Alte activități de creditare – 65.12 Alte activități de asigurări – 86.23 Activități de asistență stomatologică – 86.90 Alte activități referitoare la sănătatea umană (în special activități ale laboratoarelor medicale)	

			– 61.1 Activități de comunicații electronice prin rețele cu cablu; – 61.2 Activități de comunicații electronice prin rețele fără cablu. Oportun ar fi ca dreptul de a determina genurile de activitate, obiectul impunerii la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, să aparțină autorității publice locale. VI. Direcționarea către bugetul municipal a amenzilor și a altor sancțiuni pecuniare aplicate pentru contravenții și încălcări constatate în raza teritoriului administrat. Primăria municipiului Bălți solicită completarea cadrului legal astfel încât amenzile și alte sancțiuni aplicate pentru faptele constatate în raza teritoriului administrat să constituie venit al bugetului unității administrativ-teritoriale pe teritoriul căreia au fost săvârșite. VII. Instituirea unor mecanisme eficiente de combatere a economiei tenebre și a muncii nedeclarate la nivel local. Primăria municipiului Bălți propune consolidarea capacității de control a Serviciului Fiscal de Stat și înăsprirea controalelor fiscale, îndeosebi în domeniile cu risc ridicat de evaziune fiscală și de remunerare nedeclarată.	
		MDED	La **pct. 4.2 și 4.3:** Se propune completarea Notei de fundamentare cu o prezentare dezagregată a impactului principalelor măsuri cu efect direct asupra activității întreprinderilor, inclusiv majorarea cotei impozitului pe venit pentru activitățile financiare și de asigurări, instituirea accizei asupra băuturilor nealcoolice, taxa pentru gestionarea fluxurilor de trimiteri poștale,	**<u>S-a luat act</u>**

			modificarea cotelor TVA și noile obligații de raportare. Pentru fiecare măsură relevantă urmează a fi indicate numărul estimat al contribuabililor afectați, impactul bugetar distinct, costurile administrative și de conformare, precum și principalele ipoteze și date utilizate la estimarea impactului. Necesitatea completării rezultă și din cadrul actual al analizei impactului de reglementare, potrivit căruia efectele financiare, economice și administrative ale intervențiilor cu impact asupra activității de întreprinzător urmează a fi reflectate în Nota de fundamentare, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 și Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024.	
			La **pct. 4.4.1:** Pct. 4.4.1 urmează a fi revizuit prin raportare la mecanismele prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 26), art. 226 alin. (7^1) și art. 226^{11} din Codul fiscal. În contextul extinderii obligațiilor de raportare și al mecanismelor de acces la sisteme informaționale, afirmația potrivit căreia proiectul nu extinde semnificativ volumul datelor prelucrate necesită argumentare suplimentară și corelare cu soluțiile normative efectiv promovate.	**<u>Notă.</u>** Aspectele invocate urmează a fi examinate la etapa definitivării proiectului și a notei de fundamentare, în vederea asigurării corelării dintre soluțiile normative propuse și mecanismele existente de raportare, acces la informații și utilizare a sistemelor informaționale prevăzute de Codul fiscal. Totodată, considerăm că menționarea mecanismelor prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 26), art. 226 alin. (7^1) și art. 226^{11} din Codul fiscal nu conduce, prin ea însăși, la concluzia că proiectul generează o extindere semnificativă a volumului de date prelucrate. Impactul concret asupra sarcinilor de raportare și procesare a datelor urmează a fi apreciat în funcție de soluțiile tehnice și procedurale care vor fi aplicate, inclusiv de gradul de automatizare și reutilizare a informațiilor deja disponibile autorităților.
			La **pct. 5.1 și 5.2:**	

			Se propune revizuirea compartimentului privind compatibilitatea cu legislația Uniunii Europene prin delimitarea măsurilor care nu constituie transpunere formală de cele care urmăresc armonizarea sau apropierea cadrului național de soluțiile consacrate de acquis-ul Uniunii Europene. În acest sens, urmează a fi identificate actele Uniunii Europene relevante și prevederile proiectului elaborate prin raportare la acestea. Revizuirea compartimentului urmează a fi realizată cu respectarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, în redacția în vigoare la data definitivării proiectului.	În ceea ce privește compatibilitatea cu legislația Uniunii Europene, se va asigura delimitarea corespunzătoare între măsurile de transpunere a acquis-ului UE și măsurile de armonizare sau apropiere voluntară a legislației naționale de practicile și soluțiile europene. Identificarea actelor UE relevante și reflectarea corespunzătoare a acestora în compartimentul privind compatibilitatea europeană urmează a fi efectuate la definitivarea proiectului, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil, inclusiv cu Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018. Prin urmare, observațiile de ordin tehnic și metodologic vor fi luate în considerare la definitivarea documentelor aferente proiectului, fără a fi necesară modificarea în această etapă a soluțiilor normative promovate.
<u>Expertizare/ca urmare a procesului de informare</u>				
Articolul 231	(8) Se consideră circumstanțe agravante, în sensul prezentului articol: a) utilizarea sau prezentarea documentelor false ori falsificate în relațiile cu Serviciul Fiscal de Stat; b) ascunderea, distrugerea sau refuzul prezentării documentelor contabile, fiscale ori a altor informații relevante pentru stabilirea obligațiilor fiscale; c) furnizarea Serviciului Fiscal de Stat a informațiilor eronate sau incomplete care conduc sau pot conduce la stabilirea incorectă a obligațiilor fiscale;	**Ministerul Justiției**	La pct. 73 (modificarea art. 231), la amendamentul pentru alin. (8), lit. c), se recomandă reexaminarea sintagmei „care conduc sau pot conduce la stabilirea incorectă a obligațiilor fiscale”. Stabilirea unei circumstanțe agravante în baza unei simple posibilități ca informațiile furnizate să producă un anumit rezultat poate extinde nejustificat sfera răspunderii, inclusiv în situațiile în care nu s-a produs o diminuare efectivă a obligației fiscale. În vederea asigurării proporționalității răspunderii și a caracterului previzibil al normei, se recomandă fundamentarea necesității menținerii sintagmei „pot conduce” sau reformularea acesteia astfel încât circumstanța agravantă să fie raportată	**<u>Se acceptă.</u>**

			la un rezultat concret ori la un risc suficient de determinat.	
			La amendamentul pentru alin. (9), se recomandă clarificarea noțiunii de „încălcare similară”, întrucât aceasta constituie un element determinant pentru stabilirea caracterului repetat al încălcării și, implicit, pentru agravarea răspunderii. În lipsa unor criterii obiective de determinare a similitudinii, norma poate genera interpretări diferite în practică și poate afecta previzibilitatea aplicării sancțiunilor. În acest sens, urmează a fi precizat dacă prin „încălcare similară” se înțelege încălcarea aceleiași norme, săvârșirea aceleiași fapte sau încălcarea unor norme care protejează aceeași categorie de relații sociale.	**Se acceptă.**
	Articolul 297: se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Autoritatea deliberativă a administrației publice locale este obligată să emită anual decizia privind stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale.”	**Ministerul Justiției**	La subpct. 87.1 (modificarea art. 297), la amendamentul pentru alin. (2^1), constatăm necesitatea reexaminării instituirii obligației autorității deliberative a administrației publice locale de a emite anual o decizie privind stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale. Deși stabilirea cotelor concrete ale taxelor locale constituie o atribuție a autorităților administrației publice locale, instituirea unei obligații imperative de adoptare anuală a unei decizii, inclusiv în situația în care autoritatea locală nu 2 intenționează să modifice nivelul cotelor stabilite anterior, poate limita marja de apreciere a autorităților deliberative locale în exercitarea competențelor proprii. În acest context, se recomandă evaluarea prevederii prin prisma normei art. 3 alin. (2) din Legea nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, potrivit căreia autorităţile administraţiei publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizaţională, gestionară și	**Nu se accceptă,** Potrivit art. 14 alin. (2) lit. a) din Legea privind administraţia publică locală nr. 436/2006, pornind de la domeniile de activitate ale autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întâi stabilite la art. 4 din Legea privind descentralizarea administrativă, consiliul local decide punerea în aplicare şi modificarea, în limitele competenţei sale, a impozitelor şi taxelor locale, a modului şi a termenelor de plată a acestora, precum şi acordarea de facilităţi pe parcursul anului bugetar. Totodată, conform art. 28 alin. (2) al Legii, tipurile şi cotele impozitelor, taxelor şi altor venituri bugetare, modul de administrare a acestora, precum şi delimitarea lor între componentele bugetului public naţional se stabilesc şi se reglementează de Codul fiscal şi de alte acte legislative. De asemenea, necesită de menționat că, potrivit art. 5 al Legii, bugetele se

			financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. Cu titlu general, se va revizui numerotarea articolelor, de exemplu lipsește art. XV.	aprobă pentru o perioadă de un an bugetar. Decizia bugetară anuală, conform art. 3 al Legii, constituie act juridic al consiliului local prin care se aprobă bugetul local și se stabilesc reglementări specifice bugetului local pentru anul bugetar respectiv. Autoritatea executivă locală, reieșind din prevederile art. 47 alin. (2) lit. a) și b) al Legii, elaborează și prezintă consiliului local proiectul bugetului local pe anul următor – până la 20 noiembrie, iar consiliul local adoptă bugetul local pe anul următor – până la 10 decembrie. Respectiv, având în vedere cele enunțate, deciziile privind aplicarea taxelor locale și a cotelor aferente acestea, aplicate în raza de administrare a autorităților administrației publice locale, urmează a fi adoptate, la fel ca și bugetul autorității administrației publice locale, anual. **Se acceptă.**
	Art. XVII. - Legea insolvabilității nr.149/2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.193-197, art. 663) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. La articolul 60 alineatul (7), cuvintele „ai comitetului creditorilor” se completează cu cuvintele „și nu pot propune nici o candidatură”. 3. La articolul 67 alineatul (1), cuvântul „obligațiile” se substituie cu textul „și/sau își	**Ministerul Justiției**	Pct. 2 se propune a fi reformulat, după cum urmează: „2. La articolul 60, primul enunț din alineatul (7) se completează cu cuvintele „și nu pot propune nici o candidatură”. La pct. 3, modificarea propusă la art. 67 alin. (1) al Legii insolvabilității, prevede că îndeplinirea cu întârziere a atribuțiilor de către administrator/lichidator atrage aplicarea de către instanță a unei amenzi judiciare de până la 500 de unități convenționale, potrivit cuantumului stabilit pentru unitatea	**Se acceptă** prin excluderea prevederilor aferente Legii insolvabilitatii din proiect.

	îndeplinește cu întârziere atribuțiile prevăzute de lege”. 4. La articolul 70 alineatul (3), cuvintele „mărimea medie a intervalului” se substituie cu cuvintele „mărimea medie și nu mai mare decât intervalul”. 5. Articolul 71: 5.1. alineatul (11), textul „lit.c)-e)” se substituie cu textul „lit.a)-e)”. 5.2. alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Instanța de insolvabilitate adoptă încheiere de destituire a administratorului/lichidatorului în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii comitetului creditorilor, a adunării creditorilor.”. 6. La articolul 73 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Administratorul/lichidatorul este obligat să îi despăgubească pe toți participanții la procesul de insolvabilitate pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea, neîndeplinirea și/sau îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor/atribuțiilor ce îi revin, conform prezentei legi.”. 7. Articolul 81 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Prin derogare de la prevederile alin.(1), Serviciul Fiscal de Stat este în drept să execute silit obligațiile fiscale curente pe tot parcursul procedurii de insolvabilitate fără autorizarea instanței de insolvabilitate și a administratorului		convențională în Codul de procedură civilă. Acest aspect considerăm necesar a fi revizuit suplimentar, or, orice sancțiune procedurală trebuie să respecte principiul proporționalității. Mai mult, întârzierea formală nu echivalează întotdeauna cu o conduită culpabilă. Astfel, instanța trebuie să examineze cauzele obiective ale întârzierii, existența sau inexistența prejudiciului, durata întârzierii, precum și existența unor factori externi neimputabili administratorului/lichidatorului, care au condus la îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor. Respectiv, dacă administratorul/lichidatorul dovedește că întârzierea s-a datorat unor factori obiectivi (ex. necooperarea creditorilor, lipsa documentelor sau prezentarea cu întârziere a acestora de către debitor, complexitatea masei debitoare, ș.a.), întârzierea îndeplinirii atribuțiilor legale poate fi justificată (observație similară valabilă și pentru pct. 6, în partea ce vizează despăgubirea de către administrator/lichidator a tuturor participanților la procesul de insolvabilitate, în contextul neîndeplinirii și/sau îndeplinirii cu întârziere a obligațiilor/atribuțiilor ce îi revin”). La pct. 4, modificările propuse la art. 70 alin. (3) al Legii insolvabilității se vor revedea, întrucât cuvintele „nu mai mare decât intervalul” se consideră a fi neclare. Or, se va analiza substituirea	

	insolvabilității/lichidatorului, în cazul în care cel din urmă nu achită obligațiile fiscale curente.”. 8. La articolul 113 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Intentarea procedurii de insolvabilitate nu afectează obligația debitorului de a prezenta dare de seamă fiscală și dare de seamă cu privire la activitatea comercială, de a ține evidență contabilă, inclusiv a masei debitoare. Aceste obligații sunt îndeplinite de administrator/lichidator, care răspunde, în limita informației de care dispune, pentru îndeplinirea obligațiilor.”. 9. La articolul 114 alineatul (1), după textul „art. 55 alin. (8),” se introduc cuvintele „inclusiv ședinței de validare a creditorului bugetar.”. 10. La articolul 139 alineatul (1), cuvintele „În cazul în care faţă de debitor nu s-a aplicat procedura de restructurare” se substituie cu cuvintele „În cazul în care faţă de debitor nu s-a aplicat procedura de restructurare sau restructurare accelerată”. 11. Articolul 142 se completează cu alineatul (31) cu următorul cuprins: „(31) Termenul de consemnare în tabelul creanțelor a creanțelor bugetare înaintate după termenul stabilit de instanță nu va depăși 15 zile, din momentul depunerii cererii de admitere a creanțelor în		acestora cu cuvintele „nu mai mare decât cuantumul maxim al intervalului”. Dispoziția de la subpct. 5.1, care prevede modificări în art. 71 alin. (11) al Legii insolvabilității, se propune a fi reformulată, după cum urmează: „5.1. în alineatul (11), textul „lit. c)-e)” se exclude”. În acest sens, menționăm că expresia „În temeiul alin. (1)”, utilizată în alin. (11) al art. 71, înglobează referințele la lit. a)-e) al acestui alineat. La subpct. 5.2 menționăm că modificarea propusă la art. 71 alin. (2) al Legii insolvabilității modifică esențial obiectul de reglementare a normei, prin completarea 3 acesteia cu indicarea termenului de adoptare de către instanța de insolvabilitate a încheierii de destituire a administratorului/lichidatorului și, în același timp, excluderea referinței la audierea administratorului/lichidatorului înainte de adoptarea încheierii de destituire. În acest sens, se va reține că modificarea este permisă dacă nu afectează concepția generală a normei. Respectiv, în măsura în care norma nu mai este utilă, aceasta se va abroga, iar noile prevederi propuse vor fi incluse în alt alineat distinct. În altă ordine de idei, nu este clar raționamentul excluderii normei care stabilește audierea administratorului/lichidatorului de către instanța de insolvabilitate înainte ca aceasta să adopte o încheiere de destituire. Or, respectiva acțiune este o garanție procedurală privind dreptul la apărare a administratorului/lichidatorului și respectarea principiului	

	adresa instanței de judecată și administratorului/lichidatorului.”. 12. La articolul 143 alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) La expirarea termenului de verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv în instanţa de judecată care examinează cazul de insolvabilitate a debitorului. Odată cu depunerea tabelului, administratorul/lichidatorul va notifica creditorii ale căror creanțe au fost admise parțial sau neadmise în totalitate în tabelul definitiv al creanțelor, precizând totodată și motivele.”. 13. Articolul 150 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Executarea creanțelor creditorilor ai masei după intentarea procesului de insolvabilitate se execută imediat, în mod curent.”. 14. Articolul 190 alineatul (4) se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) modalitatea și termenul de stingere a restanțelor curente.”. 15. Articolul 194 se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „Nu pot fi atinse drepturile creditorilor bugetari de a-și valorifica creanțele integral din valorificarea masei debitoare, nu se admite aplicarea cotei de reducere în privința creanțelor bugetare.”.		contradictorialității. Mai mult, în procedura insolvabilității, pretinsele abateri ale administratorului/lichidatorului pot avea explicații obiective, iar audierea permite instanței de insolvabilitate să aprecieze proporționalitatea măsurii destituirii, în funcție de justificările prezentate de administrator/lichidator. La pct. 9, care prevede modificări în art. 114 alin. (1) al Legii insolvabilității, nu este clar dacă ședința de validare a creanțelor va fi unică, astfel cum rezultă din art. 55 alin. (8) al Legii insolvabilității sau va fi organizată o ședință distinctă pentru validarea creanțelor creditorului bugetar. În acest sens, constatăm că separarea validării creanțelor pentru creditorul bugetar poate ridica probleme de egalitate procesuală, oferind creditorului bugetar un tratament procedural privilegiat. Menționăm că validarea colectivă permite tuturor creditorilor să conteste reciproc creanțele. Astfel, dacă creanțele bugetare sunt validate separat, ceilalți creditori pot pierde oportunitatea efectivă de a formula obiecții în timp util. Mai mult, separarea validării creanțelor bugetare de celelalte creanțe va duce la prelungirea procedurii de insolvabilitate, cât și la situația în care tabelul creanțelor nu va reflecta simultan întreaga structură a pasivului. Complementar, din punct de vedere terminologic, constatăm că nu se validează creditorul, ci creanțele acestuia. La pct. 11, norma propusă la art. 142 alin. (31) al Legii insolvabilității	

	16. La articolul 200 alineatul (1) primul enunț se completează cu textul „ , inclusiv a creanțelor fiscale”. 17. La articolul 247 alineatul (2), cifrele „24” se substituie cu cifrele „36”. 18. Articolul 249: 18.1. la alineatul (2), după textul „art.248” se completează cu textul „la cererea administratorului/lichidatorului”; 18.2. se completează cu alineatul (21) cu următorul cuprins: „(21) Sumele încasate potrivit dispozițiilor art.248 la cererea înaintată de către oricare creditor care are interes legitim, vor intra în contul creditorului care a înaintat cererea.”.		prevede: „(31) Termenul de consemnare în tabelul creanțelor a creanțelor bugetare înaintate după termenul stabilit de instanță nu va depăși 15 zile, din momentul depunerii cererii de admitere a creanțelor în adresa instanței de judecată și administratorului/lichidatorului.”. Respectiv, norma citată face referire la mai multe termene succesive în materia creanțelor și nu asigură previzibilitatea individualizării acestora. Or, prin respectiva normă se instituie dispoziții derogatorii de la un termen la altul, fără a se expune cu claritate derogarea. Spre exemplu, nu este clar la ce „termen stabilit de instanță” se face referire și dacă acesta poate interveni anterior momentului depunerii cererii de admitere a creanțelor în adresa instanței de insolvabilitate. Mai mult, tabelul creanțelor trebuie să asigure previzibilitate asupra pasivului debitorului. Astfel, dacă creanțele bugetare pot fi introduse tardiv, poate apărea riscul modificării continue a masei pasive, a planului de restructurare, ș.a. La pct. 12, în redacția propusă pentru al doilea enunț al art. 143 alin. (5) al Legii insolvabilității, cuvântul „tabelului” se va completa cu cuvântul	

			„creanțelor”, în vederea asigurării unei terminologii uniforme în tot textul actului normativ. Subsecvent, cuvintele „va notifica” se vor substitui cu cuvântul „notifică”, în scopul respectării art. 54 alin. (1) lit. j) al Legii nr. 100/2017. Pct. 13 prevede completarea art. 150 al Legii insolvabilității, cu alin. (11), care cuprinde: „(11) Executarea creanțelor creditorilor ai masei după intentarea procesului de insolvabilitate se execută imediat, în mod curent.” Astfel, formularea „se execută imediat” se consideră a fi excesivă, din moment ce nu se ia în calcul disponibilitatea reală a masei debitoare. Or, dacă masa nu are disponibilități bănești efective în conturile bancare sau active care pot fi vândute imediat pe piață pentru a genera bani, acțiunea „se execută imediat” devine inaplicabilă. Ambiguă și imprevizibilă este și expresia „în mod curent”, care necesită a fi revăzută, pentru a asigura claritatea normei. Mai mult, dispoziția se va revedea prin prisma definiției date termenului „creditori ai masei”, prevăzută în art. 2 al Legii insolvabilității. Potrivit acesteia prin „creditori ai masei” se înțelege creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut după intentarea procesului de insolvabilitate și se execută în prealabil, în mod curent, pe măsura apariției lor.	

			Pct. 14 prevede completarea art. 190 alin. (4) al Legii insolvabilității, cu prevederea potrivit căreia, planul procedurii de restructurare va prevedea în mod expres „modalitatea și termenul de stingere a restanțelor curente”. Astfel, se va analiza necesitatea includerii unei asemenea norme în art. 190 alin. (4), având în vedere că alin. (2) al aceluiași articol, prevede deja, în formă generică, că „planul procedurii de restructurare va cuprinde, în mod obligatoriu, un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv de creanțe și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume”. De asemenea, alin. (5) al art. 190 stabilește că planul procedurii de restructurare trebuie să specifice măsurile adecvate pentru punerea în aplicare a acestuia. În partea ce vizează cuvintele „restanțelor curente” incluse în redacția art. 190 alin. (4) lit. d), acestea necesită a fi corelate cu terminologia definită în art. 2 al Legii insolvabilității, și anume cu termenul „a obligațiilor curente ale masei”. La pct. 15, norma propusă spre completare a art. 194 al Legii insolvabilității se recomandă a fi revăzută, deoarece poate aduce atingere egalității în drepturi a creditorilor, prin acordarea unui privilegiu creditorului bugetar de a-și valorifica creanțele integral din	

			valoarea masei debitoare, înaintea celorlalți creditori. Mai mult, intervenția legislativă respectivă trebuie să aibă un scop legitim, să fie proporțională și justificată în mod obiectiv. În lipsa acestora, măsura se consideră a fi disproporționată și inechitabilă. Subpct. 18.2 prevede completarea art. 249 al Legii insolvabilității, cu alin. (2^1), cu următorul cuprins: „(2^1) Sumele	

			încasate potrivit dispozițiilor art. 248 la cererea 5 înaintată de către oricare creditor care are interes legitim, vor intra în contul creditorului care a înaintat cererea.”. Norma citată, necesită a fi analizată suplimentar, întrucât creează o formă de executare individuală în interiorul procedurii colective, ceea ce poate duce la fragmentarea masei debitoare, pierderea controlului administratorului insolvabilității/lichidatorului asupra distribuirii, precum și perturbarea ordinii de prioritate a executării creanțelor. Or, în procedura insolvabilității regula generală este egalitatea creditorilor de același rang și distribuirea proporțională a activelor masei debitoare. Mai mult, norma propusă vine în contradicție cu esența procedurii de insolvabilitate care reprezintă o procedură colectivă pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului, unde valorificarea bunurilor se face în interesul tuturor creditorilor. Suplimentar, în tot cuprinsul art. XVII, textul „administratorul/lichidatorul”, la orice formă gramaticală, se va	

			substitui cu textul „administratorul insolvabilității/lichidatorul”, la forma gramaticală corespunzătoare.	
	Art. III, punctul 71 din proiect - modificarea articolului 230 din Codul Fiscal Art. III, punctul 71 din proiect Articolul 230 din Codul fiscal va avea următorul cuprins: Articolul 230. Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale (1) Sechestrarea bunurilor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se efectuează în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular aprobat de Serviciul Fiscal de Stat (2) Modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale se stabilește de către Serviciul Fiscal de Stat	**CNA**	Norma atribuie competențe Serviciului Fiscal de Stat de a stabili modul de aplicare și de ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale. În acest context, se constată că norme ar putea fi intepretată în sensul că Serviciul Fiscal de Stat urmează să elaboreze norme pe care el însuși urmează să le aplice în procedura de aplicare și ridicare a sechestrului ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale. Considerăm că norma instituie atribuții extensive de reglementare pentru Serivicul Fiscal de Stat, or normele aprobate pot conține prevederi care să suplinească Codul fiscal, altfel spus să reglementeze aspecte ce depășesc normele din Codul fiscal. Astfel, norme de bază la nivel primar privind cazurile în care urmează să fie aplicat sechestru în vederea asigurării stingerii obligației fiscale urmează a fi stabilite la nivel de lege sau la nivelul unei hotărâri de Guvern care să detalieze anumite aspecte dar care să nu depășească cadrul legal de reglementare stabilit de normele Codului fiscal.	**<u>Nu se acceptă.</u>** Delegarea către Serviciul Fiscal de Stat a competenței de a stabili modul de aplicare și ridicare a sechestrului nu echivalează cu o autoreglementare nelimitată, întrucât condițiile de fond pentru instituirea sechestrului (existența unei obligații fiscale restante, procedura de emitere a hotărârii, dreptul contribuabilului de a contesta măsura) rămân stabilite la nivelul Codului fiscal, iar actul normativ subordonat urmează să reglementeze exclusiv aspecte tehnice și procedurale de aplicare, cum ar fi formularele, etapele administrative interne și modalitatea de evidență a bunurilor sechestrate. O asemenea tehnică normativă este uzuală și în alte proceduri administrativ-fiscale, unde legea stabilește cadrul și autoritatea de resort detaliază procedura de implementare, fără ca aceasta să constituie prin sine un risc de reglementare extensivă, atât timp cât actul emis de Serviciul Fiscal de Stat nu poate deroga de la condițiile de fond prevăzute expres în Codul fiscal, iar respectarea acestei limite poate fi verificată pe cale judiciară de către contribuabilul afectat. În plus, cumularea aparentă a competențelor de reglementare, aplicare și control nu este specifică acestei norme, ci ține de structura instituțională generală a administrării fiscale, unde riscul este atenuat prin căile de contestare administrativă și judiciară deja existente în Codul fiscal.
		Ministerul Culturii	avizează pozitiv proiectul de lege.	**<u>S-a luat act.</u>**

		CNAM	comunică lipsa de obiecții și propuneri.	**S-a luat act.**
		Cancelaria de Stat	Propunerile expuse în avizul CS au fost luate în considerare de către autor.	**S-a luat act**
		CNAS	reiterează propunerea de modificare a art. 188 din Codul fiscal nr.1163/1997, în special, ținând cont de faptul că în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor (structurată pe articole sau puncte din proiect) la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale) (în continuare Sinteza propunerilor) nu este indicată decizia privind acceptarea sau neacceptarea propunerii CNAS. l „alineatul (2) cuvintele „Cu excepția dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, contribuabilul” se substituie cu cuvântul „Contribuabilul” și după textul „substituie cu cuvintele „unui control fiscal”” se propune de completat cu textul „și la litera d) cuvintele „„ cu excepția dărilor de seamă fiscale prin care se efectuează corectări aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii” se exclud”. Argumentare: Propunerea de modificare a pct. 56 este justificată prin necesitatea asigurării unui mecanism coerent și aplicabil pentru efectuarea corectărilor aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru perioadele fiscale care depășesc termenul în care Serviciul Fiscal de Stat poate efectua controlul fiscal. În conformitate cu art. 35 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, colectarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și	**A se vedea argumentele expuse ca urmare a celei de a doua avizări.**

			controlul corectitudinii calculării și virării acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat, în conformitate cu drepturile atribuite acestuia și în modul stabilit de legislația fiscală. Totodată, pentru perioadele fiscale care depășesc termenul de 6 ani, Serviciul Fiscal de Stat nu mai efectuează controlul fiscal în condițiile legislației fiscale. În aceste circumstanțe, datele declarate sau corectate de contribuabil pentru asemenea perioade nu mai pot fi supuse verificării fiscale în cadrul unui control. Această situație prezintă un risc inclusiv din perspectiva administrării bugetului asigurărilor sociale de stat, întrucât datele privind veniturile și contribuțiile declarate de contribuabili sunt utilizate la stabilirea drepturilor și prestațiilor de asigurări sociale. În consecință, acceptarea unor corectări aferente perioadelor care nu mai pot fi supuse controlului fiscal poate conduce la utilizarea unor date neverificate la stabilirea prestațiilor de asigurări sociale și, după caz, la majorarea nejustificată a obligațiilor suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat. Prin urmare, este necesară revizuirea reglementării actuale în vederea instituirii unui mecanism care să permită efectuarea corectărilor, dar să asigure, în același timp, un cadru adecvat pentru verificarea și confirmarea corectitudinii acestora, în special atunci când datele respective produc efecte asupra drepturilor la prestații de asigurări sociale. Astfel, modificarea propusă va contribui la consolidarea disciplinei fiscale, la protejarea bugetului asigurărilor sociale de stat și la asigurarea faptului că datele utilizate	

			pentru stabilirea prestațiilor de asigurări sociale sunt corecte, justificate și verificabile. De asemenea, CNAS reiterează propunerea de modificare a pct. 1.2 din anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Cu toate că în Sinteza propunerilor propunerea CNAS este acceptată, în proiectul prezentat se regăsește doar modificarea propusă la pct. 1.1. din Anexă	
		CNAS	La Art. VII. – Anexa nr.1 din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale Pct. 2 din Proiect se completează cu următorul text: „La punctul 1.2 textul „39% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii autorităților/ instituțiilor bugetare și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune, cu excepția angajatorilor sectorului privat;32% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii sectorului privat" se substituie cu textul „32% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații". Argumentare: Modificarea propusă are drept scop corelarea prevederilor Anexei nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale cu soluția legislativă propusă prin proiect, prin care se urmărește uniformizarea cotei contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii din sectorul bugetar și cei din sectorul privat și instituirea unui tratament unitar din perspectiva obligației de contribuție la sistemul public de asigurări sociale. Totodată, modificarea este necesară și ca urmare a faptului că, în urma modificărilor	**A se vedea argumentele expuse ca urmare a celei de a doua avizări.**

			operate la art. 1 din Legea nr. 489/1999, noțiunea de „autorități/instituții publice la autogestiune” a fost exclusă din cuprinsul legii. În consecință, menținerea acestei sintagme în Anexa nr. 1 nu mai este corelată cu terminologia și prevederile actuale ale legii. Prin urmare, modificările propuse asigură corelarea Anexei nr. 1 cu propunerea legislativă prevăzută de proiect, prin care se urmărește aplicarea aceleiași cote pentru angajatorii din sectorul bugetar și sectorul privat, precum și eliminarea unor diferențieri și categorii care nu mai corespund cadrului normativ actual.	
		CNAS	Adiţional, reiterăm poziţia instituţiei expusă prin avizul nr.10304 din 19.06.2026 la proiectul de lege, prin care s-a solicitat excluderea art. VII alin. (1) din proiectul anterior, care prevedea: ,,La articolul 49 alineatul (1), litera (q) se completează cu textul ,,cu excepția reprezentării pe cauzele de insolvabilitate/lichidare” , fiind acceptată propunerea dată de autorul proiectului la a doua etapă de avizare, însă în actualul proiect se regăsește din nou prevederea menționată și respectiv CNAS insistă pentru menținerea propunerii inițale cu referire la excluderea normei juridice vizate. Argumentare: textul propus limitează nejustificat dreptul fundamental la accesul liber la justiție al Casei Naționale de Asigurări Sociale în cadrul proceselor de insolvabilitate, în alte cazuri decât creanțele aferente bugetului de asigurări sociale de stat. Norma propusă exclude nefondat instituția din procesele de insolvabilitate, unde prezența sa este obligatorie, deoarece Casa Națională	**<u>Nu se acceptă.</u>** Considerăm că argumentarea referitoare la îngrădirea dreptului CNAS de acces liber la justiție nu este suficient fundamentată, întrucât norma propusă nu instituie o limitare generală a dreptului instituției de a-și apăra interesele în instanță, ci urmărește delimitarea competențelor procesuale ale CNAS în funcție de natura creanțelor pe care aceasta este abilitată să le administreze. Participarea unei autorități publice în procedurile de insolvabilitate trebuie să fie determinată de existența unei competențe legale directe asupra creanței și de necesitatea exercitării atribuțiilor ce îi sunt conferite prin lege. Simpla existență a unor creanțe care, într-un anumit context, pot avea legătură cu bugetul asigurărilor sociale de stat nu justifică, prin ea însăși, menținerea unei competențe generale a CNAS de reprezentare în toate cauzele de insolvabilitate. În acest sens, este necesară delimitarea creanțelor

			de Asigurări Sociale nu gestionează doar restanțele bugetare (contribuţii, penalităţi şi amenzi), or, intervenția instituției în aceste proceduri depășește sfera strictă a acumulării contribuțiilor de asigurări sociale de stat, a majorărilor de întârziere sau a amenzilor. Prin intermediul procesului de insolvabilitate, se asigură recuperarea și a altor creanțe legitime după cum urmează: - datorii la BASS derivate din raporturile contractuale cu agenții economici; - datoriile formate la BASS, ce reies din eliberarea necurespunzătoare a biletelor balneosanatoriale de către agenţii economici; Hotărârea Guvernului nr. 290/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestaţiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă a asiguraţilor prin tratament balneosanatorial - datoriile formate la BASS, în cazul sumele plătite necuvenit ca urmare a prezentării declarațiilor de corectate care se recuperează obligatoriu de la angajator; art. 56 alin.(5) al Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale; - atribuții exclusive prin prisma implementării Directivelor Uniunii Europene. Reducerea sau îngrădirea rolului CNAS în procesele de insolvabilitate afectează direct capacitatea instituției de a-și proteja interesele financiare și sociale și va genera blocaje procedurale, precum și va face vulnerabilă poziția sa în raport cu debitorii insolvabili. Totodată, CNAS își menținea poziția cu referire la completarea art. 31 din Legea 489/1999 cu un alineat nou 3 cu următorul conținut: ”(3) Cesiunea	aferente bugetului asigurărilor sociale de stat, a căror administrare și recuperare se realizează potrivit competențelor stabilite expres de legislația în vigoare, de eventualele creanțe de altă natură rezultate din raporturi contractuale, recuperarea unor prestații sau alte raporturi juridice. Pentru acestea din urmă, existența unei legături cu activitatea CNAS nu poate constitui, în sine, temei pentru instituirea unei competențe procesuale generale în procedurile de insolvabilitate.

			creanțelor la bugetul de asigurări sociale de stat se vor încheia exclusiv cu Casa Națională de Asigurări Sociale.” Argumentare: Încheierea directă a contractelor de cesiune a creanțelor de către Casa Națională de Asigurări Sociale va permite accesul direct și mai operativ al cetățenilor către calcularea, recalcularea și plata prestațiilor de asigurări sociale, evitând mecanismele birocratice interinstituționale.	
		CNSM	Reiterează ferm poziția expusă prin în avizul nr.03- 02/553 din 18.08.2026.	**S-a luat act.**
		CNPM	Ref: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), număr unic 599/MF/2026 Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova (CNPM) își exprimă poziția instituțională referitoare la versiunea definitivă a proiectului de lege menționat în referință. Apreciem deschiderea Ministerului Finanțelor și caracterul transparent în care s-au desfășurat rundele inițiale de consultare publică. Totuși, manifestăm o profundă nedumerire și îngrijorare în legătură cu numărul substanțial de propuneri esențiale venite din partea mediului de afaceri care au fost clasificate ca neacceptate în Sinteza proiectului de lege. Întrucât ajustările solicitate de comunitatea patronală au un impact direct asupra competitivității, predictibilității și sustenabilității sectorului privat, CNPM reiterează pe această cale propunerile formulate anterior și insistă ferm asupra reanalizării și integrării acestora în textul final al proiectului. În mod special, solicităm reevaluarea deciziilor de respingere pe următoarele paliere strategice: •	**Nu se acceptă.** A se vedea argumentele aferent fiecărui subiect în parte, aduse ca urmare a celei de a doua avizări.

			Regimul impozitării dividendelor și investițiilor: Majorarea cotelor pentru dividende și redefinirea veniturilor investiționale de la 1 ianuarie 2027 riscă să descurajeze atragerea capitalului autohton și străin. Considerăm că actualul climat economic regional impune menținerea unor stimulente clare pentru investitori. • Modificările și limitările în sfera TVA: Introducerea unor plafoane restrictive pentru aplicarea cotelor reduse la utilități (gaze naturale, energie electrică) pentru consumatorii casnici șiHoReCa, precum și eliminarea unor facilități istorice, vor genera presiuni inflaționiste și costuri operaționale majore pe lanțurile valorice interne. • Extinderea bazei de impozitare prin accizare (Sectorul auto, pirotehnic și băuturi non-alcoolice): Instituirea de noi mecanisme de accizare, cum este cel bazat pe masa proprie pentru vehiculele electrice sau taxarea băuturilor cu zahăr adăugat/îndulcitori, trebuie corelată mult mai fin cu realitățile administrative ale companiilor pentru a nu crea blocaje logistice sau costuri disproporționate de conformare. • Executarea silită și raportarea în insolvabilitate: Lărgirea spectrului răspunderii administratorilor/lichidatorilor și acordarea de drepturi de executare silită directă pentru SFS în cadrul procedurilor de insolvabilitate, fără autorizarea instanței, afectează echilibrul procesual și protecția masei debitoare. Modificările de o asemenea anvergură, structurate pe principiul „simplitate, claritate, competitivitate, conformare”, nu își pot atinge scopul dacă ignoră semnalele de alarmă	

			transmise de plătitorii de taxe din sectorul real. Lipsa de acceptare a argumentelor patronatelor riscă să transforme acest exercițiu de simplificare într-o simplă măsură de consolidare fiscală pe seama agenților economici de bună-credință. În conformitate cu procedurile stabilite prin Regulamentul Guvernului, CNPM solicită Consiliului de Ministri și comisiilor parlamentare de profil să organizeze o rundă de dezbateri suplimentare pe marginea punctelor divergente din Sinteză înainte de transmiterea proiectului spre adoptare finală.	
		CALM	Solicitarea nr. 1. Completarea art. 6 din Codul fiscal cu un alineat nou, care sădelimitezeîn legislația primară cotele de referință de cotele maxime imperative, în următoarea redacție, carerăspunde punctual celor trei obiecții formulate de autor: „(1[1]) Cotele concrete ale impozitelor și taxelor locale se stabilesc decătreautoritățile reprezentative și deliberative ale administrației publice locale, încondițileprezentului cod. Legea poate stabili cote minime obligatorii și cote de referință. Cota de referințăeste nivelul cotei stabilit prin lege ca reper pentru exercitarea competenței autorității administrației publice locale; ea nu constituie limită maximă imperativă. Cota concretă nu poate fi inferioară cotei minime obligatorii. Între cotaminimăobligatorie și cota de referință, cota concretă se stabilește prin decizie adoptatăîncondițiile art. 280 alin. (3) și, respectiv, ale art. 297 alin. (8). Depășirea cotei de referință se admite prin decizie motivată, adoptată cu respectarea procedurilor de consultare și de transparență	**<u>Se acceptă parțial</u>** Totodată, solicitarile CALM au fost examinate în cadrul procesului celei de a doua avizări, se recomandă consultarea repetată a argumentelor expuse.

			decizională prevăzute delegeșiînsoțită de analiza impactului de reglementare efectuată potrivit art. 297 alin. (9).”Solicitarea nr. 2. Reformularea corespunzătoare a art. 280 alin. (1) din Codul fiscal, cumenținerea pragurilor minime diferențiate în vigoare — 0,05% pentru bunurile cudestinațielocativă, 0,1% pentru terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele și 0,3%pentru bunurile cu altă destinație decât cea locativă sau agricolă — și calificarea nivelului de 1%drept cotădereferință, iar nu drept plafon imperativ, în sensul art. 6 alin. (1¹). Solicitarea nr. 3 Extinderea, mutatis mutandis, a redacției acceptate a art. 297alin. (8), (9)și (10) asupra art. 280 alin. (3) și (4) din Codul fiscal, astfel încât impozitul pe bunurile imobiliare să beneficieze de aceleași garanții procedurale ca taxele locale: prag obiectiv de declanșarea analizei impactului, procedură simplificată, nesuspendarea deciziei bugetare anuale și controldelegalitate limitat la respectarea procedurilor. Solicitarea nr. 4. Completarea dispozițiilor finale și tranzitorii (Art. XX) cu următoarea normă, formulată astfel încât să nu contrazică, ci să completeze obligația instituită de autor: „Pentru perioada fiscală 2027, în cazul în care autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale nu a adoptat, în termenul prevăzut de lege,decizia privind cotele concrete ale impozitului pe bunurile imobiliare și/sau a le taxelor locale, se aplică cotele în vigoare pentru perioada fiscală 2026, iar în cazul obiectelor impunerii nou-introduse — cota minimă prevăzută de lege. Aplicarea prezentei norme nu	

			exonerează autoritatea de obligațiile prevăzute la art. 280 alin. (1^2) și art. 297 alin. (2^1)din Codul fiscal.” Solicitarea nr. 5. Comunicarea componenței celor plus 820 milioane lei declarate de autor la capitolul impozit pe venit, defalcată între impozitul pe venitul persoanelor juridice și cel al persoanelor fizice, cu repartizare teritorială, precum și cuantificarea distinctă a efectului majorării scutirii personale asupra defalcărilor și asupra Fondului de susținere financiară. În măsura înca rezultă o diminuare netă a veniturilor locale — compensarea integrală prin ajustarea cotelor de defalcare. 11Solicitarea nr. 6. Includerea în proiect a mecanismului de executare silită solicitat, în una dintre cele două variante propuse anterior de CALM: fie dreptul autorității locale de a aproba, prin dispoziția primarului, listele debitorilor și de a le remite Serviciului Fiscal de Stat spre emiterea ordinelor incaso, fie excluderea căii judecătorești obligatorii pentru autoritățile locale în executarea silită a obligațiilor fiscale, pe bază de documente executorii. Solicitarea nr. 7. Menținerea art. 103 alin. (9^6) din Codul fiscal, a art. 124 alin. (14) pct.2)din Codul fiscal și a art. 277^{25} pct. 13) din Codul vamal — scutirile de TVA, accize și taxă vamală pentru mijloacele de transport primite ca donație, destinate scopurilor medicale, stingerii incendiilor, curățării străzilor, împrăștierii materialelor și colectării deșeurilor. Solicitarea nr. 8. Modificarea corelativă a Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, în partea ce ține de eliminarea impozitului privat din categoria veniturilor proprii a le bugetelor	

			locale; în subsidiar, menținerea impozitului privat la nivel local pentru bunurile ce aparțin unității administrativ-teritoriale. Solicitarea nr. 9. Corectarea deficiențelor de tehnică legislativă semnalate la capitolul 12 și sincronizarea tabelului comparativ și a sintezei obiecțiilor cu numerotarea actuală a proiectului,a nterior prezentării acestuia Guvernului. Solicitarea nr. 10. Renunțarea la condiționarea examinării propunerilor de descentralizare financiară de desfășurarea procesului de amalgamare și instituirea, în regimde urgență, aunui grupde lucru mixt Ministerul Finanțelor – CALM pentru examinarea pe fond a celor cinci propunerireiterate la capitolul 11, cu un calendar asumat. În concluzie: Proiectul, în forma definitivată, produce asupra autonomiei financiare locale patru efecte care se cumulează: înlocuiește pragurile minime garantate cu plafoane maxime; coboară pragurile minime sub nivelul care asigură menținerea încasărilor actuale, exact în anul triplării bazei impozabile;instituie obligații anuale fără a stabili consecința neîndeplinirii lor; și erodează bazadefalcărilorfără a cuantifica pierderea. Niciunul dintre aceste efecte nu este evaluat în documentele careînsoțescproiectul. Prin urmare, CALM solicită reexaminarea proiectului în sensul obiecțiilor/solicitărileodemai sus, anterior prezentării acestuia Guvernului spre aprobare.	
		UNEJ	consideră că reglementările propuse la art. 197¹ din Codul fiscal necesită o revizuire substanțială. În redacția actuală, acestea sunt susceptibile să genereze dificultăți de interpretare și	**<u>Se acceptă parțial</u>** Astfel, se propune excluderea alin. (3) din cuprinsul art. 197¹ din Codul fiscal, concomitent cu introducerea în proiect a unui amendament nou ce vizează

			aplicare atât pentru prestatorii de servicii de plată și instituțiile bancare, cât și pentru Serviciul Fiscal de Stat și executorii judecătorești. Motivele care întemeiază această opinie sunt următoarele: 1. Formularea privind urmărirea a 20% „din sumele intrate" este neclară. Din textul proiectului rezultă că, în cazul unui cont în care se încasează salarii, pensii sau indemnizații sociale, urmărirea ar urma să fie limitată la 20% din „sumele intrate" în cont. Această formulare permite interpretarea potrivit căreia limita de 20% s-ar aplica tuturor sumelor care intră în contul respectiv, indiferent de proveniența lor, și nu exclusiv veniturilor salariale, pensiilor ori prestațiilor sociale. De exemplu, dacă într-un asemenea cont sunt transferate 80.000 de lei cu un alt titlu și 10.000 de lei cu titlu de salariu, textul proiectului poate conduce la concluzia că ar putea fi urmărită doar suma de 18.000 de lei, reprezentând 20% din suma intrată (pe când, în mod firesc urmărirea ar trebui să vizeze 20% din salariu și toată cealaltă sumă – adică 2 mii lei si 80 mii lei.) O asemenea soluție nu poate fi justificată prin necesitatea protejării veniturilor indispensabile traiului. Reiterăm, conturile în care se încasează salariul sau prestațiile sociale nu sunt conturi cu destinație exclusivă. În acestea pot fi transferate și alte mijloace bănești: venituri din activități independente, chirii, dividende, sume provenite din vânzarea bunurilor, împrumuturi, restituiri de datorii ori transferuri de la alte persoane.	completarea art. 194 alin. (1) din Codul fiscal cu litera e) cu următorul cuprins: „e) urmărirea salariului și a altor venituri ale contribuabilului în condițiile prevăzute de Codul de executare.". Propunerile ce vizează amendamentul prevăzut la art. XVII pct. 7 din proiectul de lege menționat (aferent art. 81 din Legea insolvabilității nr. 149/2012) nu pot fi acceptate, întrucât executarea silită a obligațiilor fiscale conform Codului fiscal constituie atribuția exclusivă a Serviciului Fiscal de Stat. Totodată, remarcăm că executorii judecătorești nu sunt participanți ai procesului de insolvabilitate conform art. 4 din Legea insolvabilității.

			2. Este necesară delimitarea dintre soldul existent și încasările ulterioare. Proiectul nu stabilește clar dacă limita de 20% se aplică: - soldului existent la momentul recepționării ordinului incaso; - fiecărei încasări ulterioare; - totalului încasărilor dintr-o anumită lună; - sau exclusiv plății salariale ori sociale identificate distinct. În lipsa unei asemenea delimitări, aceeași normă poate fi aplicată diferit de fiecare instituție financiară – și nici nu este corect ca aceste clarificări să fie lăsate pe seama acestor instituții. În plus, nu este reglementată situația în care sumele protejate rămân neutilizate în cont pentru mai multe luni și se acumulează. Protecția destinată asigurării mijloacelor curente de existență nu ar trebui să transforme automat economiile acumulate într-un patrimoniu neurmăribil pe termen nelimitat. 3. Trimiterile la art. 89–91 din Codul de executare sunt irelevante. Or, art. 89 stabilește categoriile de bunuri (altele decât banii) ale debitorului care nu pot fi urmărite; art. 90 reglementează consecutivitatea urmăririi bunurilor; art. 91 se referă la urmărirea mijloacelor bănești în numerar. Astfel, din moment ce art. 197[1] din Codul fiscal se referă la executarea ordinului incaso asupra mijloacelor bănești aflate în conturile de plăți sau bancare nu este clară relevanța acestor articole. Nici trimiterea la art. 106 din Codul de executare nu este relevantă. Articolul respectiv reglementează cuantumul reținerilor din salariu și din alte	

			venituri, în cadrul mecanismului în care reținerea se efectuează la sursa plății, de regulă de către angajator sau de către entitatea care achită venitul. Mai mult, art. 106 nu stabilește o limită unică aplicabilă tuturor creanțelor. Cuantumul reținerii poate varia în funcție de natura obligației și de existența mai multor urmăriri. Această trimitere doar va crea neclarități de aplicare și dificultăți pentru instituțiile bancare. Dispoziția cu adevărat relevantă pentru urmărirea mijloacelor bănești aflate sau intrate ulterior în conturile debitorului este art. 92 din Codul de executare. Acesta reglementează inclusiv situațiile în care asupra acelorași mijloace bănești există mai multe măsuri de indisponibilizare și stabilește mecanismul de alăturare la urmărire în cazul concurenței sechestrelor. În lipsa unei asemenea corelări, nu va fi clar: - care măsură se execută cu prioritate (o pensie de întreținere sau datoria la taxe); - cum se distribuie sumele disponibile; - cum procedează banca atunci când ordinul incaso al SFS și sechestrul executorului privesc același cont; - cum este protejată creanța creditorului care a inițiat anterior urmărirea; - dacă și în ce condiții SFS se alătură unei urmăriri deja începute. 4. Considerăm nejustificată exceptarea automată de la urmărire a soldului contului în cuantum echivalent salariului minim stabilit de Guvern. Simplul fapt că un cont este utilizat pentru încasarea salariului,	

			pensiei sau unei prestații sociale nu înseamnă că întregul sold existent în acel cont are aceeași origine. Soldul poate include venituri de altă natură, economii acumulate sau transferuri primite de la terți. În plus, protecția propusă este cumulativă și excesivă: debitorul beneficiază atât de limitarea urmăririi venitului salarial ori social la 20%, cât și de exceptarea unui sold egal cu salariul minim. Astfel, după aplicarea plafonului de 20%, debitorului îi rămân deja 80% din venitul protejat. Menținerea suplimentară a unui sold intangibil poate conduce la o protecție disproporționată în raport cu drepturile creditorului și cu interesul public privind recuperarea creanțelor bugetare. La fel, respectiva normă exclude posibilitatea urmăriri oricărui debitor al cărui salariu – declarat – este mai mic sau egal cu cel minim pe țară. Sesizăm aici și o divergență logică – salariul mediu pe țară se raportează la suma brută. Suma intrată în cont echivalentă cu salariul minim stabilit de Guvern semnifică că de facto salariul acestei persoane este peste salariul minim stabilit de Guvern – or, suma din cont este sumă netă. De asemenea remarcăm că norma nu stabilește exact: - dacă suma protejată se raportează la debitor sau la fiecare cont; (or, numeroase persoane primesc salarii de la 2-3 angajatori, în diferite conturi- în funcție de banca aleasă de angajator). - dacă exceptarea se aplică o singură dată sau constant, indiferent de numărul conturilor și al băncilor; - pentru ce perioadă este menținută protecția;	

			- dacă protecția se aplică și economiilor acumulate; - cum se procedează atunci când debitorul are mai multe conturi în care încasează venituri salariale ori sociale. De exemplu, dacă exceptarea se referă la persoană – cum se va asigura corelarea urmării între bănci și care dintre bănci va fi cea care păstrează suma, și care – o poate executa În lipsa acestor clarificări, un debitor care deține conturi la mai multe instituții financiare ar putea beneficia de păstrarea salariului minim în fiecare cont, multiplicând nejustificat suma neurmăribilă, dar ar putea pretinde că și sumele acumulate pe parcursul a mai multe luni s-au constituit din acest minim intangibil. În altă ordine de idei, exceptarea de la urmărire a sumei echivalente salariului minim va încuraja fragmentarea disponibilităților și conduita abuzivă. Mecanismul propus poate stimula debitorii să își fragmenteze mijloacele bănești între mai multe conturi sau instituții financiare, pentru a beneficia în mod repetat de soldul exceptat de la urmărire. De asemenea, există riscul utilizării deliberate a contului salarial pentru încasarea altor categorii de venituri, cu scopul de a extinde protecția asupra unor sume care, potrivit regulilor generale, ar trebui să fie urmărite. Norma nu prevede niciun mecanism de prevenire a acestor situații și nici posibilitatea verificării originii reale a mijloacelor bănești. De asemenea, pot apărea efecte negative asupra conformării fiscale și recuperării creanțelor – or, protejarea cumulativă a 80% din venitul salarial și a unui sold echivalent salariului	

			minim va diminua semnificativ eficiența executării creanțelor fiscale. Acest mecanism va încuraja declararea oficială a unui salariu minim, diferența fiind achitată prin modalități neoficiale. Un asemenea efect ar prejudicia bugetul public național sub cel puțin două aspecte: - diminuarea încasărilor din impozitul pe venit și din contribuțiile datorate bugetelor asigurărilor sociale și asigurărilor medicale; - reducerea ratei de recuperare a restanțelor față de bugetul de stat. Totodată, persoanele care își păstrează veniturile în numerar sau le fragmentează între mai multe conturi ar putea beneficia de un tratament mai favorabil decât debitorii care utilizează transparent un singur cont bancar. Aceasta poate descuraja plățile fără numerar și incluziunea financiară. Asemenea consecințe par contrare scopului declarat al proiectului, care urmărește simplificarea administrării fiscale și creșterea gradului de conformare. 5. Proiectul transferă asupra prestatorilor de servicii de plată obligații improprii – de a identifica natura veniturilor, de a determina partea urmăribilă, de a calcula și menține soldul protejat și de a soluționa eventualele conflicte dintre mai multe măsuri de executare – fără ca să existe o bază normativă clară. În plus, implementarea mecanismului presupune eventuale modificări în sistemele informatice ale instituțiilor financiare, fără ca să existe o perioadă de tranziție.	

			În considerarea celor expuse, UNEJ propune revizuirea art. 197¹ din Codul fiscal, din motiv în redacția actuală, adoptarea normei riscă să genereze mai multe dificultăți decât cele pe care urmărește să le soluționeze: aplicare neuniformă, blocaje operaționale, multiplicarea contestațiilor, diminuarea recuperării creanțelor bugetare și afectarea nejustificată a drepturilor creditorilor. Nota de fundamentare a proiectului declară drept obiective claritatea, simplitatea și aplicarea uniformă a normelor. Tocmai aceste obiective impun eliminarea ambiguităților semnalate mai sus. Suplimentar, propunem completarea proiectului în partea ce vizează art. 81 al Legii insolvabilității cu sintagma "creditorii garantați" – astfel ca redacția acesteia să fie următoarea: " „(1¹) Prin derogare de la prevederile alin.(1), Serviciul Fiscal de Stat și creditorii garantați sunt în drept să execute silit obligațiile fiscale curente pe tot parcursul procedurii de insolvabilitate fără autorizarea instanței de insolvabilitate și a administratorului insolvabilității/lichidatorului, în cazul în care cel din urmă nu achită obligațiile fiscale curente.".” Completarea vine să fortifice garanțiile acestor creditori – care de regulă sunt persoane juridice, în special bănci – și în acest mod să crească atractivitatea și securitatea investițiilor în economia Republicii Moldova. Nerecuperarea acestor creanțe (or, ipoteca/gajul sunt drepturi reale) – atrage încălcarea dreptului de proprietate garantat de CEDO –fapt care poate avea consecințe nefaste	

			pentru bugetul țării, dar și efect descurajant pentru antreprenori.	
		MIDR	La Art. II pct. 43, la Anexa nr. 2 tabelul nr.1 la Titlul IV din Codul fiscal nr. 1163/1997, s-a constatat că obiecția Ministerului referitoare la excluderea poziției tarifare 870380 din redacția tabelului nr. 1 din anexa nr. 2 la Titlul IV din Codul fiscal nr. 1163/1997 nu a fost acceptată. Având în vedere impactul introducerii accizelor pentru vehiculele dotate exclusiv cu motor electric la un nivel egal sau apropiat de cel aplicabil vehiculelor dotate cu motoare cu ardere internă, Ministerul își menține obiecția asupra normei propuse și consideră necesară reexaminarea cuantumului accizelor aferente acestei categorii de vehicule. Atragem atenția asupra faptului că vehiculele dotate exclusiv cu motor electric se confruntă, în prezent, cu o serie de constrângeri care limitează atractivitatea acestora pentru consumatori, printre care se numără gradul încă insuficient de dezvoltare a infrastructurii de reîncărcare, durata mai mare necesară pentru reîncărcarea bateriei și, în anumite condiții de exploatare, autonomia limitată. În ceea ce privește costurile de exploatare, acestea depind de o serie de factori, inclusiv de tariful aplicat pentru energia electrică la stațiile publice de reîncărcare, de consumul specific al vehiculului, de tipul și capacitatea bateriei, precum și de prețul carburanților și de consumul vehiculelor echipate cu motoare cu ardere internă. Prin urmare, avantajul economic al vehiculelor electrice în raport cu cele echipate cu motoare cu ardere internă nu este unul uniform, acesta variind în funcție de caracteristicile vehiculului și de	**<u>Nu se acceptă.</u>** Menținerea unui regim de accize semnificativ redus pentru vehiculele dotate exclusiv cu motor electric nu se justifică doar prin obiectivul de reducere a emisiilor, întrucât statul dispune deja de instrumente specifice de stimulare a acestei categorii de vehicule, precum subvenții directe, facilități la înmatriculare sau investiții publice în infrastructura de reîncărcare, iar suprapunerea acestora cu o exceptare fiscală permanentă generează o dublă subvenționare greu de susținut bugetar. Argumentul Ministerului privind constrângerile actuale ale vehiculelor electrice (autonomie, timp de reîncărcare, infrastructură insuficientă) este real, însă ține de o etapă tranzitorie a pieței și nu poate justifica o derogare fiscală structurală și nelimitată în timp, mai ales în condițiile în care infrastructura de reîncărcare este deja vizată de proiectul de hotărâre privind combustibilii alternativi, ceea ce va atenua treptat exact dezavantajele invocate. Totodată, accizele aplicate parcului auto au și o funcție de completare a veniturilor bugetare, iar excluderea integrală a unei categorii tot mai numeroase de vehicule din baza de impozitare erodează previzibil aceste venituri pe termen mediu, indiferent dacă suma respectivă este sau nu formal atribuită Fondului rutier. Din perspectiva echității fiscale, criteriul de impozitare ar trebui să vizeze mai degrabă valoarea, masa sau categoria vehiculului decât tipul de motorizare, pentru a evita ca o singură tehnologie să beneficieze pe termen nelimitat de un tratament preferențial care

			costurile aferente energiei sau combustibilului utilizat. În cazul vehiculelor echipate cu motoare cu aprindere prin comprimare (diesel), diferența de costuri de exploatare poate fi mai redusă sau, în anumite condiții, utilizarea unui vehicul electric poate constitui chiar un dezavantaj economic. În acest context, regimul fiscal favorabil constituie, în prezent, unul dintre principalii factori care contribuie la menținerea atractivității vehiculelor electrice și, implicit, la stimularea importului acestora în Republica Moldova. În consecință, diminuarea sau eliminarea avantajului fiscal aferent vehiculelor dotate exclusiv cu motor electric este de natură să reducă atractivitatea acestora pentru consumatori și să conducă la diminuarea ritmului de înnoire a parcului rulant cu vehicule cu emisii reduse sau fără emisii la utilizare, în favoarea vehiculelor dotate cu motoare cu ardere internă. O asemenea evoluție ar putea diminua, totodată, efectul și fezabilitatea măsurilor deja întreprinse și a celor planificate în vederea majorării ponderii vehiculelor nepoluante în parcul rulant și reducerii emisiilor generate de transportul rutier. Subsecvent, potrivit proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi (număr unic 234/MIDR/2026), prin care se transpune parțial cadrul european privind dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova alternativi, statul își asumă măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii aferente	distorsionează piața și dezavantajează alte soluții cu emisii reduse, precum vehiculele hibride sau cele pe combustibili alternativi. În consecință, redacția propusă la Art. II pct. 43 poate fi menținută, urmând ca eventualele ajustări ale nivelului accizelor pentru vehiculele electrice să fie analizate periodic, în corelare cu evoluția reală a infrastructurii de reîncărcare și a pieței auto, iar nu printr-o exceptare permanentă introdusă direct în Codul fiscal.

			combustibililor alternativi, inclusiv a infrastructurii de reîncărcare pentru vehiculele electrice. În aceste condiții, diminuarea atractivității economice a vehiculelor electrice și, implicit, menținerea unei ponderi reduse a acestora în parcul rulant poate descuraja investițiile sectorului privat în infrastructura de reîncărcare, inclusiv participarea acestuia, în cadrul parteneriatelor public-private, la dezvoltarea punctelor, stațiilor sau grupurilor de reîncărcare destinate vehiculelor electrice. Pe cale de consecință, în lipsa unei cereri suficiente pentru utilizarea infrastructurii de reîncărcare, există riscul transferării unei părți semnificative a costurilor privind dezvoltarea acesteia asupra sectorului public, inclusiv asupra bugetului de stat, ceea ce ar putea diminua eficiența economică a măsurilor întreprinse pentru dezvoltarea infrastructurii respective. Referitor la afirmația Ministerului Finanțelor potrivit căreia aplicarea accizelor pentru vehiculele electrice constituie un instrument de contribuție la finanțarea infrastructurii rutiere, aceasta nu poate fi susținută prin raportare la cadrul legal privind formarea Fondului rutier, întrucât accizele aferente vehiculelor electrice nu constituie, potrivit Legii fondului rutier nr. 720/1996, o sursă distinctă de formare a acestuia. Totodată, deși Ministerul Finanțelor a menționat că nivelul accizelor aplicate vehiculelor electrice poate fi calibrat semnificativ sub nivelul celor aplicabile vehiculelor poluante, tabelul nr. 1 din anexa nr. 2 la Titlul IV din Codul fiscal nr. 1163/1997 nu a fost modificat în raport cu versiunea examinată în cadrul procedurii de avizare repetată. În	

			forma propusă, cuantumul accizelor aferente vehiculelor electrice este de natură să genereze costuri totale de import și vămuire care pot diminua sau chiar elimina avantajul economic al acestora în raport cu vehiculele dotate cu motoare cu ardere internă. Pornind de la cele menționate, Ministerul își menține obiecția și insistă asupra diminuării cuantumului accizelor aplicabile vehiculelor dotate exclusiv cu motor electric sub nivelul celor aplicabile vehiculelor dotate cu motoare cu ardere internă, în vederea menținerii atractivității economice a acestora și a continuării stimulării înnoirii parcului rulant cu vehicule nepoluante.	
		AGCC	Prin scrisoarea nr. 36/01-06/1248 din 21.08.2026 Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a propus ca, Art. VI din proiect, să fie completat cu următorul text: „La articolul 4 din Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, după alineatul (3^1) se completează cu alineatul (3^2) cu următorul cuprins: „(3^2) Valorile estimate ale bunurilor imobile, determinate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării, se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2027.”. Propunerea a fost înaintată în vederea asigurării unui termen clar și uniform pentru aplicarea valorilor estimate ale bunurilor imobile rezultate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării. Totuși, examinând sinteza la proiect, constatăm că, propunerea formulată de Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, nu a fost acceptată, menționându-se că introducerea unei prevederi distincte în Legea nr. 1056/2000 nu este necesară, deoarece	**Se acceptă.**

			termenul de aplicare a valorilor estimate ale bunurilor imobile rezultate în urma lucrărilor de evaluare și reevaluare este deja stabilit în cadrul normativ relevant și rezultă din coroborarea dispozițiilor tranzitorii ale proiectului. Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, urmare examinării propunerilor de modificare a art. 4 din Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, consideră necesară revizuirea soluției normative astfel încât să fie stabilit expres că noile valori estimate, determinate în cadrul lucrărilor de evaluare și reevaluare generală în scopul impozitării, se aplică pentru toate categoriile de bunuri imobile începând cu 1 ianuarie 2027. Precizăm că, în prezent, articolul 4 alin. (3) din Legea nr. 1056/2000 stabilește aplicarea etapizată a regimului de impozitare în baza valorii estimate pentru diferite categorii de bunuri imobile. Datele prevăzute în norma existentă reflectă momentul istoric la care fiecare categorie a fost exclusă din regimul tranzitoriu și a trecut la impozitarea în baza valorii estimate. Informația este reflectată în următorul tabel. Categoria de bunuri imobile Data prevăzută de norma existentă / propusă Bunuri imobiliare cu destinație locativă – apartamente, case de locuit individuale și terenurile aferente – din municipii și orașe, inclusiv din localitățile aflate în componența acestora, cu excepția satelor (comunelor) 1 ianuarie 2007 Bunuri imobiliare cu destinație locativă – apartamente, case de locuit individuale și terenurile aferente – din satele (comunele) municipiilor Chișinău și Bălți 1 ianuarie 2012 Garajele și terenurile pe care acestea	

			sunt amplasate; loturile întovărășirilor pomicole cu sau fără construcții amplasate pe ele; bunurile imobiliare cu altă destinație decât cea locativă sau agricolă 1 ianuarie 2010 Terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele 1 ianuarie 2012 Alte bunuri imobiliare evaluate de organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate 1 ianuarie 2017 Terenurile agricole fără construcții amplasate pe ele – conform completării propuse 1 ianuarie 2027 Bunurile imobiliare cu destinație locativă – apartamente, case de locuit individuale și terenurile aferente – din localitățile rurale – conform completării propuse 1 ianuarie 2027 Prin urmare, datele de 1 ianuarie 2007, 1 ianuarie 2010, 1 ianuarie 2012 și 1 ianuarie 2017 nu reprezintă data punerii în aplicare a valorilor rezultate din actuala evaluare/reevaluare generală, ci marchează doar momentul inițial al trecerii categoriilor respective la impozitarea în baza valorii estimate. În cadrul actualului ciclu de evaluare și reevaluare au fost determinate valori noi pentru categoriile de bunuri care erau deja evaluate în scopul impozitării, iar aceste valori urmează să fie utilizate la calcularea impozitului pe bunurile imobiliare începând cu 1 ianuarie 2027. Cu toate acestea, redacția examinată a art. 4 nu conține o dispoziție generală și expresă care să stabilească momentul de la care noile valori estimate înlocuiesc valorile estimate utilizate anterior pentru categoriile prevăzute la alin. (3) lit. a)–d). Completarea alin. (3) numai cu noile categorii de bunuri, pentru care se indică data de 1 ianuarie 2027, reglementează intrarea acestora în sistemul de impozitare în baza valorii	

			estimate, dar nu reglementează actualizarea bazei valorice pentru categoriile deja existente în sistem. În consecință, pentru bunurile locative din municipii și orașe, bunurile locative din satele municipiilor Chișinău și Bălți, garaje, loturi pomicole, bunurile cu altă destinație decât cea locativă sau agricolă, terenurile agricole cu construcții, precum și alte bunuri imobiliare evaluate anterior, legea va continua să indice numai datele istorice de aplicare - 2007, 2010, 2012 și 2017, fără a stabili expres că, de la 1 ianuarie 2027, se utilizează noile valori estimate. În lipsa unei norme exprese, apare un vid normativ cu privire la tranziția de la valorile estimate stabilite în ciclurile anterioare de evaluare la valorile rezultate din actuala evaluare și reevaluare generală. Norma ar preciza că anumite categorii sunt impozitate potrivit valorii estimate, însă nu ar preciza care valoare estimată este aplicabilă de la 1 ianuarie 2027. Această situație poate genera interpretări diferite în procesul de administrare fiscală locală și poate permite menținerea, după 1 ianuarie 2027, a valorilor estimate stabilite în anii anteriori, inclusiv în perioadele 2007-2017, în lipsa unei dispoziții legale care să prevadă expres înlocuirea acestora cu noile valori estimate. Totodată, indicarea expresă a datei de 1 ianuarie 2027 doar pentru terenurile agricole fără construcții și pentru bunurile locative din localitățile rurale ar crea un tratament normativ diferit între categoriile de bunuri. Pentru aceste două categorii ar exista o legătură directă cu anul fiscal 2027, în timp ce pentru celelalte categorii ar rămâne incidente doar datele istorice	

			din anii 2007-2017. În acest context, data punerii în aplicare a noilor valori estimate trebuie să fie stabilită la nivelul legii, într-o formulare clară și uniformă pentru toate categoriile, astfel încât baza valorică utilizată la calcularea impozitului pe bunurile imobile să nu poată fi determinată diferit de la o autoritate a administrației publice locale la alta. În vederea asigurării clarității, previzibilității și aplicării uniforme a legislației fiscale, propunem instituirea unei norme distincte care să stabilească expres că noile valori estimate rezultate din evaluarea și reevaluarea generală se aplică, pentru toate categoriile de bunuri imobile, începând cu 1 ianuarie 2027. Astfel, la Art. VIII din proiectul de lege, propunem reformularea după cum urmează: „La articolul 4 din Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, după alineatul (3^1) se completează cu alineatul (3^2) cu următorul cuprins: „Începând cu 1 ianuarie 2027, pentru toate categoriile de bunuri imobile prevăzute la alin. (3), la calcularea impozitului pe bunurile imobiliare se aplică valorile estimate rezultate din lucrările de evaluare și reevaluare efectuate în scopul impozitării.”. O asemenea soluție permite păstrarea în lege a datelor istorice la care categoriile respective au trecut la impozitarea în baza valorii estimate, dar, în același timp, stabilește fără echivoc data de aplicare a noilor rezultate ale evaluării/reevaluării generale. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2027, pentru toate categoriile de bunuri imobile, indiferent dacă acestea au intrat inițial în sistemul de impozitare în anii 2007, 2010, 2012,	

			2017 sau urmează să intre în anul 2027, baza valorică utilizată la calcularea impozitului va fi reprezentată de noile valori estimate. În concluzie, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru susține necesitatea completării art. 4 din Legea nr. 1056/2000 cu o normă expresă privind aplicarea, începând cu 1 ianuarie 2027, a noilor valori estimate pentru toate categoriile de bunuri imobile, în vederea excluderii oricărui vid legislativ și a riscului utilizării în continuare a valorilor estimate stabilite în ciclurile anterioare de evaluare.	
		MMPS	La Art. II. - Codul fiscal nr.1163/1997: La pct. 9.2, prin care se modifică alin.(2), art. 33 din Codul fiscal se propune a fi expus în redacția următoare: „9.2. la alineatul (2), cifrele „34620” se substituie cu cifrele „45000”. Propunerea este determinată de necesitatea menținerii proporționalității dintre scutirea personală generală prevăzută la art. 33 alin. (1) din Codul fiscal și scutirea personală majorată prevăzută la alin. (2) al aceluiași articol. În condițiile în care proiectul prevede majorarea scutirii personale generale până la 40 020 de lei, menținerea cuantumului scutirii personale majorate la nivelul actual ar duce la reducerea diferenței dintre cele două categorii de scutiri și, implicit, la diminuarea avantajului fiscal aferent persoanelor cu dizabilități severe și accentuate. Prin urmare, ajustarea cuantumului scutirii prevăzute la art. 33 alin. (2) este necesară pentru păstrarea coerenței și echilibrului procentual mecanismului de scutiri fiscale.	**<u>Nu se acceptă</u>** Majorarea plafonului propus în proiect este argumentat reieșind din parametri bugetari actuali
		MMPS	La pct. 26 cu privire la modificarea art. 96 alin. (2) subpct. 2) lit. d) MMPS propune sintagma „în limita unui	**<u>Nu se acceptă</u>**

			volum de până la 150 m³ lunar” de substituit cu „în limita unui volum de până la 50 m3 lunar pe timp de vară și 200 m³ lunar pe timp de iarnă (perioada rece a anului);”, în cazul persoanelor fizice. Aceasta va afecta în mod disproporționat gospodăriile care dispun de posibilități financiare modeste. O atenție deosebită trebuie acordată domeniului asistenței sociale, unde noțiunea de consumator vizează, în mod direct, persoane și din categoriile vulnerabile ale populației, cu venituri sub nivelul minim garantat sau fără venituri. Noțiunea de consumator vizează și serviciile, centrele de plasament pentru copii, pentru persoane vârstnice, persoanelor cu dizabilități etc. Creșterea cheltuielilor de întreținere va reduce drastic resurselor disponibile pentru alte servicii destinate beneficiarilor și necesitatea suplimentării finanțării publice. În aceste condiții, economia bugetară sau veniturile fiscale suplimentare urmărite prin modificarea regimului TVA pot fi compensate, cel puțin parțial, de necesitatea alocării unor resurse publice suplimentare pentru susținerea populației vulnerabile. În acest sens se propune, suplimentar, stabilirea unui regim fiscal mai blând sau a unor mecanisme compensatorii pentru instituțiile de asistență socială (centrele de plasament pentru copii, pentru persoane vârstnice, pentru persoane cu dizabilități) în calitate de consumatori de gaze naturale și energie electrică, având în vedere caracterul indispensabil al serviciilor prestate și vulnerabilitatea beneficiarilor acestora.	Plafonul propus în proiect este corelat cu limitele miime utilizate de persoanele fizice. Totodată, intenția Guvernului este acordarea ajutorului material persoanelor fizice în timpul rece a anului
		MMPS	La pct. 72 cu privire la modificarea art. 280, MMPS consideră necesară	**Se acceptă**

			stabilirea cotei maxime a impozitului pe bunurile imobiliare la nivelul de 0,5 %, în vederea asigurării unui echilibru între necesitatea veniturilor bugetare și prevenirea unei sarcini fiscale excesive asupra contribuabililor, în special pentru cei care locuința reprezintă un bun esențial pentru asigurarea condițiilor de trai, și nu o sursă de venit. Necesitatea acestei măsuri este determinată, în special, de impactul reevaluării bunurilor imobile, care a condus, pentru proprietari, la creșterea semnificativă a valorii cadastrale și, implicit, a obligațiilor fiscale. Situația afectează în mod deosebit pensionarii și persoanele cu venituri fixe sau reduse, pentru care locuința, dobândită sau construită pe parcursul întregii vieți, reprezintă principalul bun patrimonial și nu constituie o sursă directă de venit. Creșterea valorii cadastrale nu presupune automat și o creștere a veniturilor proprietarilor sau a capacității acestora de plată. În acest context, majorarea concomitentă a bazei impozabile și a cotei de impozitare ar putea genera o povară fiscală disproporționată, în special pentru contribuabilii cu posibilități financiare limitate.	A fost exclus plafonul maxim din proiect
		MMPS	La Art. V - Anexa nr.1 din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale: La punctul 1.1, textul „29%” se substituie cu textul „24%”, MMPS susține ajustarea tarifelor contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, având în vedere că cuantumul prestațiilor de asigurări sociale se stabilește în mod uniform, fără a fi condiționată de faptul că persoana asigurată își desfășoară activitatea în cadrul unei instituții bugetare sau în sectorul privat.	**S-a luat act**

			Totodată, se consideră necesară o argumentare suplimentară privind impactul financiar al modificării propuse, inclusiv sub aspectul diminuării veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat ca urmare a reducerii tarifului contribuției și al efectului acesteia asupra deficitului bugetar.	
		MMPS	În contextul unor divergențe de interpretare a prevederilor Legii nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă, se constată necesitatea clarificării cadrului normativ aferent calculării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. În argumentarea celor invocate, menționăm că art. 7 alin. (2) din Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă prevede că valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaților, potrivit legii, reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu. În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decât limita stabilită la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 166/2017, pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu. Analizând modul în care se corelează cele două acte normative, distingem că legislația națională instituie două mecanisme diferite pentru asigurarea hranei salariaților: pe de o parte, cheltuielile pentru hrană angajaților, prevăzute la pct. 2 din Anexa nr. 3 la Legea nr. 489/1999, care constituie tipuri de venit pentru care nu se calculează contribuții de	**<u>Nu se acceptă</u>** Regimul fiscal aplicat tichetelor de masă rămâne neschimbat, iar în cazul interpretărilor, Ministerul Finanțelor va interveni cu explicații suplimentare

			asigurări sociale de stat obligatorii, pe de altă parte, tichetele de masă, reglementate prin Legea nr. 166/2017, care este un mecanism distinct cu un regim juridic și fiscal special, ale căror valoare nominală reprezintă bază de calcul pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat, în condițiile prevăzute de lege. Prin urmare, noțiunea de „cheltuieli pentru hrană angajaților", stipulată la pct. 2 din Anexa nr. 3 la Legea nr. 489/1999, nu poate fi interpretată extensiv în sensul includerii tichetelor de masă în acest tip de venit. Acestea din urmă constituie un beneficiu distinct, reglementat prin lege specială, care stabilește în mod expres regimul fiscal și cel aferent contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Totodată, spre deosebire de prevederile privind impozitul pe venit și primele de asigurare medicală, contribuțiile de asigurări sociale nu sunt exceptate printr-o prevedere legală în Legea nr. 166/2017, fapt ce atrage obligația calculării și plății contribuției de asigurări sociale asupra întregii valori nominale a tichetelor de masă. În același timp, potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 166/2017, în cadrul procesului de emitere, acordare, acceptare și rambursare a valorii tichetelor de masă, potrivit prezentei legi, controlul asupra respectării legislației fiscale, precum și a legislației cu privire la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, este exercitat de către Serviciul Fiscal de Stat. Prin urmare, având în vedere divergențele de interpretare și impactul asupra obligațiilor de plată a contribuabililor, se consideră necesară includerea în	

			proiectul de lege a unor norme exprese care să reglementeze regimul contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii aferente tichetelor de masă, în vederea asigurării unei aplicări uniforme și previzibile a legislației.	
		BNM	Reiterăm propunerile expuse la pct. 6 subpct. 4) liniuța a doua, subpct. 7), subpct. 9) liniuța a doua, subpct. 10) și subpct. 13) din avizul BNM nr. 31/002/125/3980 din 20.07.2026, aferent proiectului de lege privind simplificarea legislației fiscale și vamale (număr unic 599/MF/2026). Suplimentar, cu referire la propunerile reiterate supra, menționăm următoarele: 1. Cu privire la abrogarea art. 53² din Codul fiscal (scutirea de la plata impozitului a asociațiilor de economii și împrumut), menționăm că argumentele consemnate în sinteză nu sunt relevante speței, or, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO 79 din 07.11.2019, la care se face trimitere în sinteză, s-a constatat că măsura de sprijin acordată în baza prevederilor art. 53² din Codul fiscal nu constituie ajutor de stat în sensul art. 3 al Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. 2. Cu referire la propunerea BNM prezentată la pct. 6 subpct. 4) liniuța a doua, menționăm că, la prima examinare a proiectului de lege, BNM a propus completarea art. 20 din Codul fiscal cu următorul tip de sursă de venit neimpozabilă: „sumele primite de către persoane fizice în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei”. Potrivit sintezei propunerilor și obiecțiilor, la această propunere a	**<u>Nu se acceptă</u>** Scopul campaniilor promoționale urmăresc promovarea vânzărilor, activitatea care nu poate fi imputată autorităților publice. Respectiv, în cazul desfășurării activităților promoționale de către acestea, regimul fiscal aplicat câștigurilor va fi cel general În partea ce ține celelalte propuneri, a se vedea argumentele expuse urmare două avizări a proiectului.

			BNM, autorul proiectului a indicat că propunerea a fost exclusă din proiect. Potrivit sintezei propunerilor și obiecțiilor, la această propunere a BNM, autorul proiectului a indicat că propunerea a fost exclusă din proiect. Totuși, observăm că, în conținutul actual al proiectului de lege, se regăsește modificarea art. 20 din Codul fiscal, însă acesta nu conține o prevedere expresă care să reglementeze tratamentul fiscal al plăților efectuate de BNM în temeiul art. 35 din Legea nr. 548/1995. În aceste condiții, considerăm că argumentele expuse anterior de BNM își mențin actualitatea și reiterăm propunerea de completare a art. 20 din Codul fiscal, astfel incât toate plățile efectuate/suportate de BNM in condițiile art. 25 din Legea nr. 548/1995 să nu constituie venit impozabil pentru persoanele in beneficiul càrora acestea sunt efectuate. 3. Cu referire la propunerile BNM prezentate la pct. 6 subpct. 9) liniuța a doua și subpct. 13), observăm că, în sinteza propunerilor și obiecțiilor, acestea au fost acceptate, însă prevederile proiectului de lege nu au fost ajustate în mod corespunzător. Totodată, reiterăm propunerea expusă în avizul BNM nr. 31-002/14/870 din 03.03.2026, remis Ministerului Finanțelor (pct. 14), privind reintroducerea, în conținutul definiției „campanie promoțională” de la art. 5 subpct. 38) din Codul fiscal, a textului „precum și organizarea de către autoritățile publice a acestei activități în alt scop decât cel de promovare a vânzărilor”. Suplimentar, recomandăm includerea acestei modificări în lista excepțiilor	

			prevăzute la art. XX din proiectul de lege, cu intrarea în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	
		BNM	2. Proiectul de lege propune modificări importante ale cadrului fiscal, inclusiv revizuirea regimurilor de impozitare a veniturilor persoanelor fizice și juridice, precum și ajustarea unor prevederi privind taxa pe valoarea adăugată (TVA) și accizele. O prevedere care vizează în mod direct sectorul financiar se referă la majorarea cotei impozitului pe venitul băncilor de la 12% la 18%. Acest regim fiscal dedicat instituțiilor bancare urmează să fie aplicat pentru perioada fiscală 2027. BNM a estimat efectele potențiale ale măsurilor propuse asupra sectorului bancar și consideră că majorarea impozitului pe venit aplicabil băncilor va avea un impact negativ atât asupra sectorului financiar, cât și asupra creșterii economiei naționale. Măsurile propuse vor conduce la creșterea costului de finanțare pentru companiile din sectorul real și pentru persoanele fizice, precum și la reducerea cererii de creditare. Estimările efectuate de BNM sugerează că aplicarea prevederilor proiectului de lege asupra sectorului bancar va genera presiuni inflaționiste suplimentare, cauzate inclusiv de majorarea impozitelor indirecte. Acest fapt poate afecta negativ calitatea portofoliului de credite. Conform estimărilor, la sfârșitul anului 2027, soldul creditelor neperformante ar putea fi mai mare cu 4,4% (185,2 milioane lei), odată cu implementarea măsurilor fiscale propuse.	**<u>Nu se acceptă</u>** A se vedea argumente aferente subiectului dat prezentate în cadrului procesului repetat de avizare a proiectului

			De asemenea, majorarea impozitului pe venit ar determina reducerea profitului net cu 6% (398,4 milioane lei). În consecință, fondurile proprii s-ar reduce, de asemenea, cu 1,4% (562,2 milioane lei). Totodată, deși activitatea de creditare va scădea în termeni reali, soldul creditelor exprimat în prețuri curente s-ar putea majora, pe fondul efectului inflației asupra valorilor nominale. Potențiala creștere a soldului creditelor va determina majorarea cuantumului expunerilor la risc. Ca urmare, la sfârșitul anului 2027, expunerile la risc ale sectorului bancar vor crește cu 1,8% (2,2 miliarde lei). Majorarea expunerilor la risc, în absența unei creșteri comparabile a fondurilor proprii ale băncilor, ar putea exercita o presiune suplimentară asupra ratei fondurilor proprii. Astfel, la sfârșitul anului 2027, rata fondurilor proprii s-ar putea diminua cu 11%. De menționat că această diminuare nu ar afecta în mod semnificativ nivelul de capitalizare al sectorului bancar, deoarece rezervele voluntare de capital ar rămâne peste nivelul necesar pentru compensarea diminuării simulate a ratei fondurilor proprii. Majorarea impozitului pe venit poate limita accesul la finanțare și poate genera potențiale efecte negative asupra investițiilor, extinderii activității și dezvoltării sectorului antreprenorial. La fel, majorarea cotei impozitului pe venit pentru entitățile care desfășoară activități financiare ar putea genera efecte care depășesc simpla creștere a veniturilor bugetare. Impozitarea suplimentară a acestor entități poate diminua capacitatea acestora de a constitui și menține rezerve și capital, de a investi în	

			dezvoltarea infrastructurii și digitalizarea serviciilor, precum și de a absorbi eventualele pierderi aferente activității desfășurate. Pentru entitățile financiare, consolidarea bazei de capital și menținerea unor indicatori financiari adecvați reprezintă elemente esențiale pentru asigurarea stabilității și continuității activității. Totodată, în ceea ce privește sectorul asigurărilor, reducerea profiturilor societăților de asigurare ca rezultat al majorării impozitului pe venit, urmată de diminuarea corespunzătoare a fondurilor proprii ale acestora, va avea un impact negativ asupra capacității financiare a asigurătorilor de a adapta activitatea la cerințele cadrului european, care urmează să intre în vigoare etapizat începând cu anul 2028, în special în ceea ce privește conformarea cu cerințele cantitative prevăzute de Directiva Solvabilitate II. Subsecvent, cu privire la prestatorii de servicii de plată, organizațiile de creditare nebancară și asociațiile de economii și împrumut, menționăm că aplicarea unei cote majorate de impozit pe venit poate afecta semnificativ aceste entități, pentru care accesul la finanțare la costuri rezonabile constituie un factor important pentru desfășurarea și dezvoltarea activității economice. În acest context, considerăm necesară evaluarea tratamentului fiscal propus prin prisma principiului neutralității fiscale și a necesității asigurării unor condiții concurențiale echitabile între entitățile care prestează servicii financiare. Or, stabilirea unei cote de impozitare cu 50% mai mari, exclusiv în funcție de apartenența la domeniul „activități financiare și asigurări”, poate crea o sarcină fiscală	

			suplimentară pentru un întreg sector, fără a ține cont de diferențele existente între modelele de afaceri, dimensiunea, profitabilitatea și nivelul de risc al entităților respective. Considerăm oportună reconsiderarea măsurii propuse și menținerea unei cote uniforme a impozitului pe venit pentru persoanele juridice, cu excepția situațiilor în care existența unui tratament fiscal diferențiat este fundamentată pe criterii obiective, transparente și proporționale. Orice eventuală modificare a regimului fiscal aplicabil entităților din sectorul financiar urmează a fi precedată de o evaluare a impactului acesteia asupra stabilității financiare, accesului la finanțare, costurilor serviciilor financiare, competitivității sectorului și capacității entităților de a-și consolida baza de capital. Suplimentar, constatăm lipsa unei analize a impactului de reglementare aferente majorării propuse, inclusiv asupra sistemului financiar și asupra consumatorilor de servicii financiare, contrar prevederilor art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	
		BNM	3. La art. II din proiectul de lege, cu privire la completarea art. 77 alin. (14) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, având în vedere durata și finalitatea programelor de stimulare pe termen lung (stock option plan – SOP), propunem completarea acestei excepții cu un termen maxim, clar și previzibil pentru înstrăinarea acțiunilor, în vederea evitării situațiilor în care societățile ar putea deține acțiuni de tezaur pe o perioadă nedeterminată, inclusiv în lipsa beneficiarilor eligibili pentru acordarea acestora.	**<u>Nu se acceptă</u>** A se vedea argumente aferente subiectului dat prezentate în cadrului procesului repetat de avizare a proiectului

			4. În vederea uniformizării termenilor utilizați în Codul fiscal, precum și ținând cont de prevederile art. 39 din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, propunem ca, la art. III pct. 18 și 24 din proiectul de lege, textul „cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei" să fie substituit cu textul „cursului oficial al leului moldovenesc". 5. Suplimentar, înaintăm o propunere de completare a proiectului de lege cu o normă de modificare a art. 12 subpct. 1) din Codul fiscal. Astfel, noțiunea de „royalty (redevență)" urmează a fi completată cu lit. b^1), cu următorul cuprins: „b^1) plățile pentru achiziționarea integrală a oricărei proprietăți sau a oricărui drept de proprietate asupra tuturor elementelor menționate mai sus". În acest context, facem trimitere la avizele prezentate anterior Ministerului Finanțelor prin scrisoarea BNM nr. 31-002/7/469 din 02.02.2026, cu referire la proiectul de lege privind impozitele directe, și prin scrisoarea BNM nr. 31-002/15/957 din 02.03.2026, cu referire la inițiativa de colectare a propunerilor aferente politicii fiscale și vamale pentru anul 2027, în care au fost prezentate justificările corespunzătoare.	
		FIA	Considerăm necesară reexaminarea următoarelor subiecte: • Organizațiile de creditare nebancară – art. 90^1 alin. (3^7) din Codul fiscal. În acest sens, reiterăm propunerea FIA privind includerea organizațiilor de creditare nebancară în cadrul art. 90^1 alin. (3^7), astfel încât dobânzile	**<u>Nu se acceptă</u>** A se vedea argumente aferente subiectului dat prezentate în cadrului procesului repetat de avizare a proiectului

			achitate persoanelor fizice de către acestea să fie supuse aceluiași tratament fiscal aplicabil dobânzilor achitate de bănci și asociațiile de economii și împrumut. • Contribuțiile sociale pentru personalul străin – art. 20 din Legea nr. 81/2004. În acest sens, reiterăm propunerea FIA privind instituirea unui regim aplicabil la solicitarea angajatului. • Raportarea împrumuturilor acordate și rambursate de persoanele fizice – art. 226[11] alin. (2) din Codul fiscal. Astfel, reiterăm propunerea FIA privind excluderea sau restrângerea acestei obligații. • Acciza aplicabilă băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat și băuturilor energizante – prevederile proiectului aferente art. 119, 120 și 123 din Codul fiscal. Reiterăm propunerea privind amânarea aplicării acestei măsuri, în vederea unei evaluări suplimentare a impactului asupra mediului de afaceri și consumatorilor. • Regimul fiscal aplicabil zahărului și mecanismul de restituire a TVA – reiterăm propunerea privind aplicarea cotei reduse de TVA de 12% pentru zahăr, precum și reintroducerea mecanismului de restituire necondiționată a TVA. • Măsuri privind capitalul uman și beneficiile acordate angajaților, inclusiv: 1) majorarea plafonului aferent scutirii personale, în prezent stabilit la 360.000 lei;	

			2) ajustarea limitelor aplicabile tichetelor de masă, de la 100–150 lei; 3) eliminarea plafonului de 75 lei pentru transportul organizat al angajaților; 4) asigurarea deductibilității TVA și a cheltuielilor aferente spațiilor destinate copiilor angajaților – art. 102 alin. (9) și art. 24 alin. (26) din Codul fiscal; 5) neimpozitarea cazării/chiriei acordate angajaților în condițiile prevăzute de legislație. • Regimul TVA, inclusiv uniformizarea cotei de 8% pentru toate fructele și legumele proaspete, precum și includerea dovleacului (cod tarifar 0709939000), și realizarea unui studiu de impact privind pragurile aplicabile consumului de energie electrică și gaze naturale (150 m³ / 100 kWh). • Accizele la bere – reiterăm propunerea privind reechilibrarea și temperarea nivelului accizei, inclusiv prin corelarea acesteia cu rata inflației comunicată de Banca Națională a Moldovei. • Administrarea fiscală, inclusiv: 1) instituirea unei perioade de tranziție fără aplicarea sancțiunilor; o alinierea regulilor privind prețurile de transfer la standardele OCDE, inclusiv în ceea ce privește pragul de 25% aferent lanțului de afiliere; 2) reintroducerea mecanismului „la cerere” prevăzut la art. 92 alin. (4) din Codul fiscal; 3) asigurarea simetriei termenelor de prescripție; 4) instituirea unui mecanism de acordare a dobânzii pentru întârzierile imputabile autorităților;	

			5) compensarea automată a creanțelor; 6) plafonarea sancțiunilor cumulative; 7) stabilirea unor termene maxime pentru efectuarea controalelor fiscale. • Regimurile investiționale, inclusiv: 1) asigurarea predictibilității și stabilității regimului aplicabil Moldova IT Park până în anul 2035; 2) instituirea unui grup de lucru privind implementarea Pilonului II BEPS; 3) eliminarea taxei de 0,5% pentru Fondul din construcții, instituită prin Legea nr. 329/2025; 4) acordarea scutirii de la impozitul pe bunurile imobiliare pentru spațiile deținute în baza dreptului de acces, în condițiile Legii nr. 28/2016. • Regimul TVA aplicabil livrărilor de energie electrică și gaze naturale – Solicităm eliminarea pragurilor cantitative din art. 96 alin. (2) pct. 2) lit. d) și art. 104 lit. b) și înlocuirea acestora cu o soluție de tip "cotă unică".	